

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME SECOND.

F-O

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

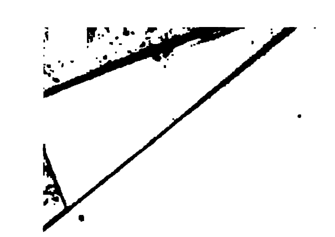
ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME SECOND.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Февраля 15 го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

FABACELLE. Plante A. كمّون برّى ـ كمّون اسود P. كمّون
كرمان كيميونى T. كمّون دشتى ـ كرمانى

FABLE. Chose feinte et inventée pour instruire et pour di-
vertir A. خرافة pl. خرافات pl. رطـازات P. انگـارده ـ
مثال T. افسانه ـ

Il signifie aussi, aventure fausse divulguée dans le public A.
داستان دروغ ـ آبذه P. حكايت موهومة ـ حكايت كاذبة
اصلى يوقدن حكايه ـ دوزمه حكايه ـ مثال T. آميز || Vous
nous contez des fables بزه حكايات كاذبه نقل ايدرسك
Je tiens cela pour une fable بونى مثال كبى ديكلرم Cette
aventure est bien vraie, ce n'est pas une fable بو ما جرا
حكايات كاذبه قبيلندن اولميوب اصحّ صحيح بر كيفيتدر

Il se prend aussi, pour toutes les fables de l'antiquité païenne A.
اساطير ـ اساطير الجاهلية || Il est savant dans la fable علم
اساطير جاهليتده واقف وعالمدر La religion des païens est
fondée sur la fable اهل جاهليتك مذهبى اساطير موهومه
اوزرينه مبنيدر V. Mythologie. ـ

FABRICANT. Qui entretient un ou plusieurs métiers où l'on
travaille à des étoffes A. صاحب الدار ـ صاحب الطراز
كارخانه صاحبى T. كارخانه دار P. الصناعة

FABRICATEUR. Il ne se dit qu'en ces phrases: Fabrica-
teur de fausse monnaie A. مزيّف النقود ـ زيّاف P.
قلب اقچه ايشليجى ـ قلبزان T. نبهره ساز ـ دغلپرداز ـ قلبزن
Fabricateur de faux actes A. خلّاق السندات المزوّرة ـ مصنع
ساخته T. ساخته كار سندات دروغى P. الوثايق الكاذبة

Fabricateur de nouvelles A. خلّاق الاكاذيب سند دوزيجى
يلان دوزيجى T. دروغ پرداز P. نسّاج الاكاذيب ـ

FABRICATION. Action par laquelle on fabrique des étoffes A.
نسج ـ حياكة الثوب P. بافت T. طوقومه || Cette étoffe est
de bonne fabrication بو ثوب جيّد النسجدر

Il se dit aussi de la monnaie A. عُملة ـ اعمال ـ صنع P.
پرداخت T. ياپمه || Édit pour la fabrication des écus blancs
اعماله ـ سيم سكه سنك صنع وعملتنه دائر حكم سلطانى
سكه نك اعمالى دائر فرمان عالى La fabrication de la monnaie

On dit figurément, La fabrication d'un faux acte برسند
بر ساخته سندك دوزمه سى ـ كاذبك خلق وتصنيعى

FABRIQUE. Établissement où l'on fabrique des draps, des
étoffes A. دار الصناعة P. كارگاه ـ كارخانه T. كرخانه || Des
draps d'une telle fabrique فلان كارخانه نك چوقه لرى

Il signifie aussi, la manière de construire quelque ouvrage de
manufacture A. عَملة ـ عمل P. كار T. ايش ـ ايشليش || La
fabrique des étoffes de soie عمل ثياب الحرير ـ ايپك
قماشلرك ايشليشى Ce drap est de bonne fabrique جيّد
العمله بر نوع چوقه در ـ ايشى كوزل بر چوقه در ـ On dit
figur. et en mauvaise part, Ces deux hommes sont de même fa-
brique, pour dire, qu'ils ne valent pas mieux l'un que l'autre
ايكيسى دخى بر استادك الندن چيقمش يادكارلر در

FABRIQUER. Faire certains ouvrages de main A. اعمال ـ
تصنيع P. ساختن T. ايشلمك ـ ياپمق || Fabriquer de la
monnaie سكه ايتمك اعمال des draps چوقه اعمال ايتمك

– Il se dit aussi de la fabrication de faux actes *A.* تصنيع السندات الكاذبة *P.* سندات دروغی ساختن *T.* ساخته سند یاپمق – سند دوزمك || Fabriquer un testament ساخته سند یاپمق – سند دوزمك || Fabriquer une donation ساخته وصيتنامه دوزمك – هبه سندی یاپمق – Figur. || Fabriquer un mensonge, une calomnie, c'est-à-dire, les inventer *A.* خلق – اختلاق – ابجاد *P.* دروغ پرداختن لا عن اصل *T.* یالان دوزمك || Il ne fait que fabriquer des mensonges کاروپیشه‌سی دائما اختلاق || C'est une calomnie fabriquée بر افترا درکه خلق اولنمش اراجیفدر

Fabriqué. *A.* معمول – مصنوع *P.* پرداخته – ساخته *T.* دوزمه – ایشلنمش – یاپلمش

FABULEUSEMENT. D'une manière fabuleuse *A.* کحديث الاساطير *P.* اساطير گونه *T.* مثال واری || Cette histoire est écrite fabuleusement بو واقعه حديث اساطير شكلنده یازلمشدر

FABULEUX. Qui tient de la fable, qui est feint, controuvé *A.* موهوم – لا اصل *P.* بی اصل *T.* اصلسز – اصلی یوق || Cela est fabuleux فلان شئ بی اصلدر – احوال موهومه‌دیر || Livre fabuleux مشتمل بر کتاب روایت لا اصل || Narration fabuleuse. Les divinités fabuleuses معبودين موهومه – معبودين زور – معبودين || L'histoire des temps fabuleux بی اصل وحقيقت ازمان ماضيه‌نك وقايع موهومه‌سی – موهومه وقايعی

FABULISTE. Auteur qui a écrit des fables *A.* مصنف الخرافات *P.* افسانه نويس *T.* مثالنامه یازان

FAÇADE. Face ou côté d'un batiment par lequel on entre *A.* وجه pl. وجوه *P.* روی *T.* یوز || La façade d'un palais سرایك یوزی

FACE. Visage *A.* وجه *P.* چهره – روی *T.* یوز || Une face réjouie وجه بهيج – وجه بشوش – روی خندان – کولر یوز || Il se dit figur. en parlant de Dieu || Dieu détourne sa face du pécheur حق تعالی حضرتلری اهل ذنوب وآثامدن اعراض وجه ایدر || Devant la face du Seigneur گناهکاراندن یوز چویرر – مواجهۀ رب ذو الجلالده طلعت || Voir Dieu face à face عظمت سمات حضرت باری‌یه مواجهۀ ناظر ونگران اولمق وجاها – طلعت رب ذو الجلالی رو برو مشاهده ایتمك – رؤيت ایتمك

On dit, Voir en face, regarder en face *A.* رؤيت وجاها – مواجهۀ رؤيت *P.* رو برو نگرستن *T.* یوز یوزه باقمق || Couvrir la face *A.* ستر الوجه *P.* رو پوشيدن *T.* یوزی اورتمك || Se couvrir la face *A.* تستر الوجه *P.* روی خودرا پوشيدن *T.* یوزی اورتنمك || Il lui a dit en face بالمواجهه سویلدی – یوزینه سویلدی

Et proverb., Face d'homme porte vertu, pour dire, que quelquefois il est nécessaire de se montrer en personne pour réussir *T.* یوز یوزدن اوطانور

Il se dit aussi, de la superficie des corps || La face de la terre *A.* وجه الارض – سطح الارض – بسيط الارض *P.* روی زمين *T.* یر یوزی || La face de la mer *A.* وجه البحر – سطح البحر *P.* روی دریا *T.* دکز یوزی – En Géometrie, Face d'un corps ou d'un solide, c'est une des figures qui composent sa superficie *A.* جهة pl. جهات || Toutes les faces d'un cube sont des carrés شكل مكعبك كافۀ جهاتی مربعدر

Face, se dit aussi, du devant d'un édifice, ou d'une de ses parties considérables *A.* وجه – صفحة pl. صفحات *P.* روی *T.* یوز || Ce bâtiment a tant de toises de face بو بنانك یوزی شو قدر ذراع صفحه‌سی واردر || La face du côté de la cour فنای داره ناظر اولان صفحه || La face du côté du jardin باغچه‌يه ناظر اولان یوز – Les faces d'un bastion, sont les deux côtés qui sont entre les flancs et la pointe d'un bastion پلنقه‌نك اوك یانلری – صفحتين مقابلتينی

Faire face, en termes de guerre, signifie, avoir la face tournée vers... *A.* توجه – نظر *P.* رو دادن – رو تافتن *T.* یوز دونمك – باقمق || L'armée était campée ayant un ruisseau à sa droite, un bois à sa gauche, et faisant face à la plaine du côté des ennemis اردو جانب یميننده بر نهر صغيره وطرف يسارده بر اورمانه طيانوب دشمن طرفنده‌کی صحرايه طوغری ناظر ومتوجه ایدی – اردو یمينا بر کوچك صويه ويسارا بر اورمانلغه طيانوب سمت اعدايه طوغری اولان صحرايه باقر ایدی – یوزی اعدايه – صحرايه طوغری دونمشيدی – On dit d'un bataillon, qu'il fait face de tous côtés, lorsqu'il est disposé de manière à pouvoir recevoir l'ennemi, de quelque côté qu'il se présente عسكرك فلان بلوکی هر طرفه یوز کوستررك وضع اولنمشيدی

On dit figur., Faire face, pour dire, être en état de satisfaire à ses engagemens, ou en état d'agir *A.* كفايت *P.* بسنده شدن *T.* یتر اولمق – قادر اولمق

On dit, Faire volte-face, pour dire, se retourner pour faire tête,

دونکك چالمق .T باز گشتایفتن .P کر بعد فرّ کوزیر .A ...ته || Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن بر محله قدر چکلدکدنصکره کرّ بعد الفرّ بر محله قدر رجعت ایلدکدنصکره دونك چالوب ایلدی هجوم وصولتیه شتابان اولمشدر

FACE. Situation des affaires A. کیفیة الاحوال ـ صورة الاحوال P. روی احوال T. احوالك صورتی || Telle était alors la face des affaires اول وقتده صورت احوال بو منوال اوزره ایدی Cette mort changea toute la face des affaires فلانکك ظهور ایدن وفاتی صورت احوالك کلیّاً تبدلنه سبب اولمشدر Depuis cela les affaires ont bien changé de face اول زماندنبرو کیفیت احوالده تبدل کلی عارض اولمشدر La face de l'Europe a bien changé depuis Charles-Quint فلان ایمپراطورك عصرندنبرو اوروپانك احوالی صورت آخره تحویل ایلمشدر Cette affaire a plusieurs faces بو مصلحتك جهات مختلفه‌سی ـ صور عدیده‌سی واردر

En face. En présence A. بالمواجهة ـ مواجهةً P. رو برو T. رو || Dire en face بالمواجهه سویلمك Résister en face یوزه قارشو مقاومت ایتمك Reprocher en face مواجهةً مؤاخذه وعتاب ایتمك || Il signifie aussi vis-à-vis A. فی المحاذاة ـ فی المقابل P. در پیش T. بر کیمسنه‌نك یوزینه قارشو تعزیر ایتمك ـ ایلمك قارشو || Ce château a en face un fort beau canal بو سرایك مقابلنده غایت لطیف بر جدول واردر

À la face. En présence de... A. فی الحضور ـ فی حضور P. در پیش T. اوکنده || À la face de la Justice حضور شرعده À la face de l'univers حکام عالمك حضورنده ـ محضر عالمده

FACÉTIE. Espèce de plaisanterie qui fait rire A. هزالة pl. هزالات ـ مضحکة ـ هزلیات pl. P. بازی T. بذله ـ بذله بازلق ـ کولدرجك || Il y a souvent de la bassesse dans la facétie اکثریا بذله بازلقده بر نوع دنائت واردر Un livre de facéties مضحکه‌یی مشتمل هزلیات ـ بر کتاب

FACÉTIEUSEMENT. D'une manière facétieuse A. مضحکاً ـ هزلاً P. بذله بازانه T. بذله بازلق ایله || Il nous a conté cela facétieusement بو ماده‌یی بزه بذله‌بازانه نقل ایلدی

FACÉTIEUX. Plaisant qui fait rire A. هزّال ـ مضحك P. خنده فرما ـ بذله باز T. کولدرجی || C'est un homme fort facétieux غایت بذله بازبر آدمدر Une histoire facétieuse حکایهٔ مضحکه

FACETTE. L'un des côtés d'un corps qui a plusieurs petits côtés T. فاچته || Diamant taillé à facettes فاچته اولەرق تراشیده اولمش الماس طاشی Avec un microscope, on découvre plusieurs facettes dans les plus petits grains de sable خرده بینی واسطه‌سیله ادقّ دقیق قوم دانه‌جکلری اوزرنده فاچته‌لر فرق وتشخیص اولنور

FACETTER. Tailler à facettes une pierre précieuse T. فاچته ایشلمك

FACETTÉ. T. فاچته‌لو

FÂCHER. Mettre en colère A. اغضاب ـ تغییظ P. بتنگ آوردن ـ آزردن T. طارلتمق || Il ne faut fâcher personne هیچ بر کیمسنه‌یی اغضاب ایتمك روا دکلدر C'est un homme qu'il est dangereux de fâcher طارلتمسندن قورقولجق ـ طارلتمسنده مخاطره وار در بر آدمدر

Et causer du déplaisir, du chagrin A. ایساف ـ تکدیر ـ ایراث الکدر والانفصال ـ البال P. دلتنگ ـ دل آزردن ـ رنجش دل آوردن ـ غمگین کردن ـ دلفگار کردن T. تنکدیر ایتمك ـ کوجندرمك || Il se dit aussi à l'impersonnel A. اغتمام ـ انغمام ـ تأسف P. دلازار ـ غمگین شدن T. کوجه کلمك ـ اندوهناك اولمق || Il me fâche de vous quitter سزدن مفارقتم بکا موجب غم واندوه اولور ...

Se fâcher. Se mettre en colère A. تغضب P. خشم آمدن ـ بتنگ آمدن ـ غرشیدن T. طارلمق ـ اوفکه‌لنمك || C'est un homme qui se fâche de tout هر شیدن طارلیور بر آدمدر ـ Et prendre du chagrin A. انفعال ـ اغبرار الخاطر P. دل شکسته شدن ـ تیره دل شدن ـ رنجیدن T. کوجنمك ـ کوسمك || Je me suis fâché contre lui فلانه کوسدم ـ کوجندم Ne vous fâchez pas انفعال ایلمه ـ کوجنمه

Fâché. A. مغضب P. خشمناك ـ بتنگ آمده ـ غرشیده ـ تیره دل شده ـ رنجیده ـ دلشکسته A. منفعل ـ مغبرّ الخاطر T. طارلمش ـ کوجنمش ـ کوسمش

FÂCHEUX. Qui fâche, qui donne du chagrin A. مولم P. غمفزا ـ دلازار ـ جانگزا ـ کدر فرما T. کدرلو || Fâcheux accident حادثهٔ مولمه Fâcheuse nouvelle خبر الالم ـ خبر موجب کدر Fâcheuse condition حال کدر Mal fâcheux مرض مولم ـ موحش

فرما C'est une chose fâcheuse que d'avoir affaire à des gens qui n'entendent pas raison سوز آكلمز آدملر ايله ايش كورمك دولم وجانگزا بر كيفيتدر Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, triste *A.* مكدر مكدر البال *P.* نا خوش - نا مطبوع دوچار غبن *T.* نفسه كوج كلور || Il est fâcheux d'être trompé اولمق نفسه كوج كلور بر شيدر

Il signifie aussi, pénible, difficile *A.* متعب *P.* دشوار - محنت افزا *T.* كوج - مشقتلو || Chemin fâcheux طريق صعب گذرگاه متعب - معبر صعب المرور *Passage* fâcheux المرور معبر دشوار گذار -

Et malaisé à contenter, bizarre, peu traitable *A.* مشارز - شديد النفس - سيئ الخلق - مشارس *P.* تيز خو *T.* چيرهشك خويلو - چتين خويلو || On ne sait comment vivre avec lui, c'est un esprit fâcheux بالطبع مشارز وتند خو بر آدم اولديغندن كندوسيله الفت وامتزاج نوجهله ممكن اوله بيلور

Il est aussi substantif, et signifie, homme incommode et importun *A.* ثقيل النفس *P.* گرانجان *T.* ثقيلت - وبو جبى ثقيل النفس اولان || Je hais les fâcheux جان صقيجى - آدملردن اكراه ايدرم

FACILE. Aisé, qu'on peut exécuter sans peine *A.* سهل - اسهل - هين - اهون - يسير *P.* آسان *T.* قولاى || Il n'y a rien de si facile بوندن اسهل بر شئ يوقدر Il est facile de le contenter فلاننى ارضا ايتمك امر آساندر C'est un homme de facile accès هين المقاربة بر - سهل الوصلت بر آدمدر يانينه وارلمسى قولايدر - كورشلمسى قولايلقلى آدمدر - آدمدر

On dit, Un esprit facile, un génie facile, pour dire, qui fait tout sans peine, sans effort *T.* هر ايشك قولايني بولور بر عقل Et auteur facile, pour dire, un auteur aisé à entendre *A.* سليس *P.* تر زبان - آسان *T.* قولاى - شقلتسز - Et style facile, pour dire, un style naturel سبك سليس

FACILE, signifie aussi, condescendant, commode pour le commerce ordinaire de la vie *A.* سهل الخلق - هين المزاج - مساهل *P.* شيرينكار *T.* طاتلى خويلو || C'est un homme d'une humeur traitable et facile ... مساهلت طبع وخلاقت مزاج ايله ... مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi en mauvaise part, d'une personne qui n'est pas ferme dans les occasions où il le faut être, mais qui se laisse aller trop aisément *A.* سهل القيادة - دامث الخلق - دماثن *P.* خوشرام *T.* خويلو - يواش - اويغال || C'est un homme trop facile, on lui fait faire tout ce qu'on veut غاية الغايه سهل القياده بر آدمدر همان استدكلرى كبى قوللنلور

FACILEMENT. Aisément *A.* بالسهولة - سهلا *P.* بآسانى *T.* بالسهولة تكلم || Il parle, il écrit facilement قولايلق ايله ... وكتابت ايدر

FACILITÉ. Qualité naturelle ou habitude par laquelle on fait les choses sans effort *A.* سهولت - هون - يسر *P.* آسانى *T.* قولايلق || Cette chose se peut faire avec facilité بو شئ سهولت ايله اوله بيلور Vous trouverez de grandes facilités dans cette affaire بو خصوصده عظيم وجسيم سهولتلر بولهجغكز شبهه يوقدر Il a une grande facilité de parler تكلمده كلى سهولتى هو - On dit aussi, Facilité d'esprit, facilité de génie *T.* زولر ايشنك قولايني بولمقده مهارت - Et facilité de style *A.* سلاسة السبك - Et facilité de mœurs, pour dire, une disposition naturelle à s'accommoder aisément avec tout le monde *A.* مساهلة الطبع - علاقة الطبع *P.* شيرينكارى - خوشخويى *T.* طاتلى خويلولق

FACILITÉ, se prend aussi pour indulgence excessive *A.* دماثت - دماثة الطبع *P.* خوشرامى - نرمخويى *T.* اويصاللق - يواشلق - خويلولق || C'est votre facilité qui est cause de ce désordre بو نظامسزلغه سبب ايلجق سنك دماثت طبعكدر C'est un homme qui se laisse aller à tout ce que l'on veut, on abuse de sa facilité تمام اختيارينى يد سائره تسليم ايدر بر آدم اولوب بو كونه دماثت طبعنى سبب استعمال ايدرلر

FACILITER. Rendre facile *A.* تسهيل - تهوين - تيسير *P.* آسان ساختن *T.* قولايلتمق - اسهيلتمك || Faciliter les moyens &c. اقتضا ايدن وسايل واسبابنى تسهيل ايتمك Je vous faciliterai cette affaire بو ماده يى سكا تسهيل ايده جكم Cela facilite la digestion فلان شئ هضمى تسهيل ايدر Faciliter le passage à des troupes عسكرك امر مرورينى تسهيل ... ايتمك

FACILITÉ *A.* ميسور - مسهل *P.* آسان كرده *T.* قولايلنمش - سهولته يافته

FAÇON. Manière dont une chose est faite, la forme qu'elle a *A.* صنعة - العمل *P.* كار *T.* ايش - ايشلنمه - جشيد ... La

façon de cette étoffe est belle بر ثوبدر العمله احسن -
عملت نو La façon en est nouvelle چشیدی کوزل بر قماشدر
ایجاد در C'est une façon d'habit toute particulière بو لباس
بو ثوبک هیئت عملی بام - بام بشقه بر کونه یاپلشدر
بشقه در

Et le travail de l'artisan qui fait quelque ouvrage *A.* اعمالیّة
P. دستکار *T.* ایشلیش - ایشلمه - استادیّه || Payer la façon d'un
habit بر لباسک ایشلمه بهاسنی ادا ایتمک Cet ouvrage
coûte tant de façon بو ایشک ایشلمه‌سی بهاسی شو قدره
بالغ اولور Cet ouvrier fait payer ses façons trop cher فلان
ایشجی پک آغر ایشلمه بهاسی آلور

On dit en termes de Pratique, La façon d'un arrêt, pour dire,
la peine que prend un greffier à dresser un arrêt *T.* کتابت
کتابت Il a fallu payer tant pour la façon de l'arrêt || زحمتی
زحمتی ایچون شو قدر اقچه ادا اولنمق لازم کلدی

FAÇON. Manière de faire, d'agir, de parler, de penser, etc. *A.*
طرز *P.* صور pl. صورت - اوضاع pl. وضع - اطوار pl. طور
بر کمسنه‌نک Les façons de faire de quelqu'un || طرز *T.* کونه -
اهل اسلام طورنجه À la façon des Turcs اوضاع واطواری
مسلمان کونه - Les enfans ont de petites façons qui plaisent
اطفال وصبیانک طبعه خوش کلور بعض اطوار دلپسندلری
عمل وحرکتنک طرزی C'est sa façon de faire, d'agir وار در
تبدیل طور ایتمک Changer de façon de faire بویله در
Sa façon d'écrire est bonne صورت تحریری مستحسندر
Il l'a traité d'une étrange façon حقنه طورغریب ایله معامله ایلدی
Je n'en veux entendre parler en aucune façon بوکا دائر هیچ
بر درلو صورت ایله کلام استماعنه راضی دکلم Tourner une
affaire de toutes les façons برمصلحتی صور واطوار کوناکونه
هر کسک بر درلو طوری وار در Chacun a sa façon چویرمک
– On dit, C'est une façon de parler, pour dire, que ce que je
dis ne doit pas être pris à la rigueur *T* سوز - شیوهٔ کلامدر
سوز کلیشی اولدرق سویلنمشدر - کلیشیدر

Il se prend aussi pour Invention, composition *A.* ایجاد الطبع
P. زادهٔ طبع *T.* قلمک اثری || Cette histoire est de votre
façon بو حکایه سنک زادهٔ طبعکدر Ces vers sont de ma fa-
çon اثر قلممدر - زادهٔ طبعمدر - بو اشعار بنم ایجاد طبعمدر

Et pour l'air, la mine, le maintien d'une personne *A.* اسلوب
- هیئت - شکل - سیما *P.* شیوه *T.* طرز || Un homme de bonne
façon حسن هیئتده اولان بر آدم J'ai jugé à sa façon qu'il
était homme de bonne compagnie مجلس آرا بر آدم اولدیغنی
حسن شکل وسیماسندن استدلال ایلدم Avoir bonne façon
بر کمسنه‌نک کوزل طرزی اولمق - هیئت صاحبی اولمق

Et pour manière d'agir contrainte et embarrassante, par trop
de cérémonie et de circonspection *A.* تکلّف pl. تکلّفات pl.
تکلّفات || C'est un homme plein de façons تکلّفات رسمیّة
رسمیّه‌سی چوق بر آدمدر Je vous prie, vivons ensemble sans
façon رجا ایدرم طرح تکلّف ایله کوروشه‌لم C'est un homme
sans façon تکلّفات رسمیّه‌دن عاری بر آدمدر Point tant de
façons بو قدر تکلّفاته حاجت یوقدر - Et pour soin excessif,
attention trop exacte en de certaines choses || Cela ne mérite
pas qu'on y apporte tant de façons بو قدر تکلّفاته متحمّل شیٔ
بو خصوصده چوق تکلّف Vous y faites trop de façons دکلدر
ایدرسک

DE FAÇON QUE. En telle sorte que *T.* بو صورت ایله که -
شو وجهله که - En aucune façon, En nulle façon, En quelque
façon que ce soit *A.* علی ایّ وجه کان - بوجه من الوجوه
P. از هیچ وجه *T.* هیچ بر درلو - De façon ou d'autre *A.* علی
کلا التقدیرین *P.* خواه چنین خواه چنان باشد *T.* شویله‌ده
اولسه بویله‌ده اولسه

FAÇONNER. Donner la dernière main à un ouvrage, en em-
bellir la forme *A.* تشکیل - وضع فی حسن الصورة *P.* صورت
کوزل - قیافتلندرمک - صورتلندرمک *T.* پرداختن - دادن
بر ظرف تشکیل ایتمک Façonner un vase || صورته قویمق
Façonner une étoffe بر ثوبی حسن صورته وضع ایتمک

En termes d'agriculture, il se dit du labour qu'on donne à
la vigne, aux terres *A.* اثارة الارض - کراب *P.* شیاربدن
تارلایی Façonner un champ || نطس ایتمک *T.* شیار کردن -
نطس ایتمک

Figur. Former l'esprit, les moeurs par l'instruction, par l'usage
A. تأدیب *P.* تربیت کردن *T.* تربیه ایتمک || Je le veux
façonner à ma mode فلانی بنم طورمجه تأدیب ایتمک استرم
Le commerce, l'usage du monde l'a façonné ناس ایله امیزش
والفت حسن تأدیب وتربیه‌سنه علت اولمشدر Il s'est
bien façonné depuis quelque temps بر مدتدنبرو کرکی کبی
کسب تربیه ایتمشدر

Il signifie aussi, accoutumer *A.* تعوید - تدریب *P.* آلفتیدن

T. آلشدرمق ‖ Ils se sont façonnés au joug تحمّل ربقه‌یه تدرّب واعتیاد ایتمشلر در

FAÇONNÉ. A. موضوع في حسن الصورة ـ مشكّل P. صورت پرداخته ـ یافته T. قیافتلنمش ـ صورتلنمش ‖ Étoffe façonnée, se dit par opposition à Étoffe unie A. ثوب موشّى ـ ثوب منقش P. متاع رنگامیز T. الاجه قماش ـ نقشلو قماش

FAÇONNIER. Qui fait trop de façons, qui est incommode par trop de cérémonies A. مألوف التكلّفات P. تكلّفساز T. تكلّفه مبتلا ‖ Que vous êtes façonnier! نه قدر تكلّفه مبتلاسك

FACTEUR. Faiseur. En ce sens, il ne se dit que des artisans qui font des instrumens de musique A. صانع المعازف P. سازگر T. سازلر یاپان

En termes de commerce, c'est celui qui négocie pour quelque marchand par commission A. عامل pl. عمّال P. گماشته T. بازیجی ـ ایش وکیلی ‖ Facteur de marchand برتاجرك عاملی Il a un facteur à Paris پارس شهرنده بر عاملی وار در ـ بر بازیجیسی وار در

FACTICE. Fait ou imité par art A. عملیّ ـ جعلی P. ساخته T. یاپمه ‖ Ce bézoard n'est point naturel, il est factice بو پادزهر طبیعی دکل جعلیدر Pierre factice عملی طاش Fleurs factices ساخته چیچکلر ـ یاپمه چیچکلر ـ عملی ازهار وشکوفه‌لر — Il se dit aussi au moral A. مستعار ـ مصنوع P. ساخته T. یاپمه ‖ Esprit factice عقل مستعار Besoin factice احتیاج مصنوع Style factice سبك مستعار Goût factice طبیعت مصنوعه ـ یاپمه بر طبیعت

On appelle Mot factice, terme factice, un mot qui n'est pas reçu dans une langue, mais que l'on fait selon les règles de l'analogie A. لغت مولّدة ‖ Ce mot-là n'est pas en usage, c'est un mot factice بو لفظ مستعمل دکل لغت مولّده در

FACTIEUX. Qui se plaît à faire des cabales dans un État, ou qui est de quelque cabale A. ساعی الی القاء الشقاق ـ ساعی الی الشقاق P. فتنه جو T. فتنه قشقردیجی ‖ C'est un esprit factieux القای شقاقه سعی ایله مألوف بر مزاجدر

FACTION. Le guet que fait un soldat, qui est à son tour en vedette, en sentinelle A. نوبة الاعتساس P. نوبت پاسبانی T. قوللق نوبتی ‖ Être en faction قوللق نوبتنده اولمق ‖ Son officier l'avait mis en faction ضابطی قوللق نوبتنه تعیین ایلدی Entrer en faction نوبته کیرمك Sortir de faction نوبتدن چیقمق ـ نوبتدن رفع اولنمق Faire faction قوللق نوبتی خدمتنده قیام ایتمك Être relevé de faction قوللق نوبتندن چیقارلمق

FACTION. Parti séditieux dans un État A. قدّة pl. قدد ـ فرقة pl. فرق P. گروه هواداران T. بلوك ‖ Il y avait deux factions dans cet État فلان ملكك ایچنده ایکی فرقه وار ایدی La faction des Blancs et des Noirs en Toscane طوشقنه مملکتنده بری بیاضلر ودیگری سیاهلر نامیله موصوف ایکی فرقه Chef de faction رئیس فرقهٔ اشرار

FACTIONNAIRE. Soldat en faction T. قوللق نوبتجیسی

FACTORERIE. Lieu ou bureau où sont les facteurs des compagnies de commerce A. خان العمّال التجّار P. خانهٔ گماشتگان سوداگران T. بازرکان وکیللری خانی ‖ Les compagnies de commerce ont des factoreries en plusieurs villes maritimes بالاشتراك مألوف تجارت اولان اصناف تجّارك اکثر بلاد ساحلیّه‌ده طرفلرندن مأمور عمّاله مخصوص خانلری وار در Les Européens ont des factoreries dans les Indes Orientales اوروپا تجّارینك عامللرینه مخصوص اولدرق هندستانده خانلری وار در

FACTOTON, ou FACTOTUM. Celui qui se mêle de tout dans une maison A. فاعل كافّة الامور ـ فاعل مطلق P. همه ساز بالاستقلال T. جملة الملك ‖ Quel emploi a-t-il dans cette maison? Il n'en a point, mais c'est le factoton de la maison فلانك بو قوناقده مأموریتی ندر دیو سؤال اولندقده هیچ بر کونه مأموریتی یوقدر انجق آغانك جملة الملكیدر دیو جواب ویرلدی Les valets haïssent fort les factotons قوناقده جملة الملك اولان کشی خدمتکار قسمی عندنده بغایت منفور در

FACTURE. État ou mémoire qu'un marchand envoie à celui qui lui a donné commission, et qui contient la quantité et la qualité des marchandises expédiées A. قائمة المحمولة P. انگارهٔ مال فرستاده T. حموله قائمه‌سی ـ ارسالیّه تذکره‌سی ‖ Les marchandises se sont trouvées conformes à la facture کلان مال حموله قائمه‌سنه مطابق کلدی — Il se dit aussi, en termes d'arts, de la façon dont une chose est faite. V. Façon.

FACULTÉ. Puissance, vertu naturelle A. قوّة pl. قوا ‖ Les facultés de l'âme قوای نفس Les facultés de l'esprit قوای روح Les facultés naturelles قوای طبیعیّه ـ animales قوای

قوّت باصره de voir قوّت سامعه La faculté d'ouïr حیوانیّه
Il est paralytique, et n'a pas la faculté d'agir, de se mouvoir
مفلوج اولدیغندن عمل وحرکته قوّتی یوقدر — Il se prend
aussi, pour le talent ou la facilité qu'on a à bien faire quelque
chose ‖ La faculté de bien parler, de bien dire قوّت حسن
بیان وقوّت حسن ناطقه La faculté de parler en public
قوّت خطابت

Et pouvoir, droit de faire une chose *A.* رخصت ـ صلاحیّت
P. شایستگی *T.* کرکلك ‖ Vendre avec faculté de rachat
مبیعی ثمن مثلی اوزره تکرار اشترایه صلاحیّت شرطیله
بیع وفروخت ایلمك Il est mineur, il n'a pas la faculté de
disposer هنوز نا بالغ اولمغله مالنی کیف مایشاء اعماله
صلاحیّتی یوقدر ـ رخصتی یوقدر

Il se dit aussi des plantes, des drogues médicinales, pour signifier leur propriété *A.* خاصّة pl. خاصیّة ـ خواصّ ‖ Faculté
réfrigérative خاصّهٔ ـ خاصّهٔ مبرّده astringente خاصّهٔ قابضه
بو نباتك خاصّه‌سی Cette herbe a la faculté de purger ماسکه
بو نبات بالخاصّه مقوّیدر La faculté de fortifier تنقیه ایتمکدر

Facultés. Biens, moyens pécuniaires que l'on a de faire des
dépenses *A.* قوّت *T.* توانایی ـ قدر ـ یارا *P.* اقتدار ـ قدرت
‖ Chacun a été taxé selon ses facultés هرکس درجهٔ اقتدار بنه
حال وقدربنه کوره ـ کوره تحمیل اولندی Il a donné un
état de ses moyens et facultés بضاعهٔ اقتدارینی مبیّن بر
حدّ قطعه دفتر عرض ایلدی Il a outre-passé ses facultés
یارا واقتدارینی تجاوز ایتمشدر

Faculté, se dit aussi pour désigner le corps ou l'assemblée des docteurs qui professent ou enseignent les sciences dans
les universités *A.* زمرهٔ خواجگان *P.* جماعة الاساتذة والمعلّمین
واستادان *T.* استاد وخواجه‌لر صنفی ‖ Il y a quatre facultés;
la faculté de Théologie, la faculté de Droit, la faculté de Médecine, la faculté des arts جماعت اساتذه ومعلّمین اقسام
اربعه‌دن عبارتدر که بری علم الهی ایکنجیسی علم فقه
اوچنجیسی علم طبابت ودردنجیسی فنون وصنایعه
متعلّق اولانلدر

FADAISE. Niaiserie, bagatelle, chose inutile et frivole *A.*
ابطولة pl. اباطیل pl. ترّهة ـ بطّلات pl. ترّهات *P.* هرزه ـ
بیهوده *T.* مآلسز شی ‖ Ce sont des fadaises بونلر اباطیل
کافهٔ اقوالی Il ne dit que des fadaises وترّهات مقوله‌سیدر
عقلی اباطیل وترّهاتدن عبارتدر Il a l'esprit plein de fadaises
مالامال هرزه وترّهاتدر — Il se dit aussi d'une chose à laquelle
on n'attache aucune valeur *A.* لا شیٔ *P.* نا چیز *T.* ایشه
یرامز شیٔ

FADE. Insipide, sans saveur *A.* تفه pl. تفهة *P.* بیمزه *T.*
دادسز ‖ Viande fade لحم تفه Une douceur fade بر نوع
حلاوت تفهه — Figur. Qui n'a rien de piquant, d'agréable *A.*
عدیم اللذة *P.* بیمزه ـ بی نمك *T.* دادسز ‖ Une mine fade
سیمای بی نمك Couleur fade لون بی نمك Beauté fade
حسن بی لذّت Discours fade کلام بیمزه Des louanges fades
مدایح بیمزه وبی لذّت

On dit, Se sentir le coeur fade, pour dire, avoir du dégoût
سوءْ ذایقه‌یه مبتلا اولمق *T.*

FADEUR. Qualité de ce qui est fade *A.* تفه *P.* بیمزگی *T.*
دادسزلق ‖ C'est une viande insipide, il faut une sauce de
haut goût pour en corriger la fadeur بر لحم
طعمی یوق اولدیغندن دادسزلغنك دفعی بغایت لذیذ بر نوع
تربیه‌نك علاوه‌سنه محتاجدر — Figur. ‖ La fadeur de ses mines,
de ses manières, de sa conversation est insupportable سیماسنده
واوضاع واطوارنده ونطق وکلامنده اولان دادسزلق درجهٔ
تحمّلدن خارجدر Des louanges pleines de fadeur تفه وبیمزگیدن
عبارت مدایح وثنایا

FAGARIER. Arbrisseau *A.* فاغرة *P.* فاغره *T.* آغزی آچق .

FAGOT. Faisseau de menu bois, de branchages *A.* ابالة
القضابات *P.* دسته چوب *T.* چالی دمتی ‖ Fagot sec
قوری چالی دمتی ـ قضابات یابسه‌دن مرکّب اباله
Fagot vert تازه چالی ـ قضابات رطبه‌دن مرکّب اباله
دمتی — On dit proverb., Conter des fagots, pour dire, conter
des faussetés, des sornettes رطب ویابس کلام سویلمك ـ
رطب ویابس شیلر نقل ایتمك

FAGOTER. Mettre en fagots *A.* ربط الابالة *P.* دسته چوب
بستن *T.* دمت باغلمق ‖ On a coupé ce bois, il faut le fagoter قطع اولنان حطبي دمت باغلمق اقتضا ایدر

Fagoté. *A.* ابالة مربوطة *P.* دستهٔ بسته *T.* چوب دمت
باغلنمش چالی

FAGOTEUR. Faiseur de fagots *A.* رابط الابالة *P.* دسته بند
چوب *T.* چالی دمتی باغلییجی

FAGUENAS. Odeur fade et mauvaise, sortant d'un corps mal-

propre *A.* سناخت ـ ذفرت *P.* بدبوبى *T.* مردار قوخو ..

FAIBLE. Qui manque de force. Il se dit des personnes et des
choses *A.* ضعيف *P.* زبون ـ نا توان ـ بيمجال *T.* درمانسز ـ
قوتسز || Il est encore faible de sa maladie چكديكى خستەلكدن
چكديكى مرضدن هنوز ضعيف ـ هنوز ضعيف الحالدر
هنوز مبتلاى ضعف ونا توانيدر ـ وبيمجالدر Avoir la vue
faible اولمق مبتلا ضعف بصره ضعف les jambes faibles
اياقلر قوتسز اولمق ـ سست پا اولمق ـ رجلينه مبتلا اولمق
بوعصا بغايت Ce baton est trop faible اياقلر كوشكك اولمق ـ
ضعيفدر Un remède faible دواى ضعيف التأثير ـ خفيف Ces
armes sont trop faibles بو آلات حرب بغايت ضعيف ونا
توانددر ـ قوى دكلدر ـ On dit, Dans un âge faible, pour dire,
dans l'enfance, dans les premiers temps de l'adolescence عنفوان
عنفوان عهد شبابده ـ عالم صباوتده

On dit figur., qu'un homme est faible, pour dire, qu'il manque de fermeté, de résolution *A.* ضعيف النفس ـ ضعيف الرأى
P. سست رأى ـ سست دل ـ بى ثبات *T.* كوشكك ـ طبانسز qu'il
a l'esprit faible, pour dire, qu'il reçoit facilemémt toutes sortes
d'impressions *A.* سخيف العقل *P.* سبكمغز *T.* عقلى كوشكك
que c'est une âme faible, pour dire, qu'il est timide *A.* ماهى
الفؤاد ـ نافه الفؤاد *P.* بيدل *T.* زهرەسز Et qu'il a la mémoire faible, pour dire, qu'il oublie facilement *A.* سخيف الحفظ
ضعيف الذاكرة ـ *P.* سست ياد صاحب *T.* اونوتقن ـ
Et en parlant des choses *A.* واهى ـ ضعيف ـ واهن ـ موهون
عديم القوة ـ *P.* نا توان ـ بى قوت *T.* قوتسز كوشكك ||
Une faible raison, un faible argument علت واهيه ودليل واهى
Une faible défense مدافعة ضعيفه Cela est d'un faible secours
خفت واهيه بى سجبدر d'un faible soulagement مدار ضعيفدر
Il n'en a qu'une faible espérance بو بابده بر امنية واهيەسى
وار در ـ واهيدر ـ ماءمولى Il ne m'en reste qu'un faible souvenir
حفظمده بر ذكر واهى ـ ذهنمده بر خاطرة واهيه قالمشدر
فلانك محبتى C'est une faible amitié que la sienne قالمشدر
محبتى اوهن من نسج العنكبوتدر ـ واهيدر C'est une passion
qui est encore faible بو مرض نفسانى هنوز حال وهن وضعفده
در ـ دكلدر هنوز كسب قوت ايتمش Voilà une pièce bien
faible بر فصل بوقدر قوت وتأثيرى ـ On dit aussi, Avoir les
reins faibles, pour dire, n'avoir pas assez de biens, assez de
crédit, assez de talent pour venir à bout de ce qu'on entreprend
T. اولمق عديم الاستطاعه ظهر اقتدارى بر كمسنەنك ـ
|| Il aspire à cette charge, mais ارقدسنك كوجى يتمامك
il a les reins trop faibles تحصيلنه نصب عين طمع ايلديكى
منصب ايچون ظهر اقتدارى بغايت عديم الاستطاعه در

Faible, est aussi subst., et signifie, ce qu'il y a de moins
fort dans une chose *A.* اضعف *P.* طرف كم قوت سوى
T. سقط طرفى ـ بر شيئك ضعيف طرفى || Le faible d'une
place چورك طرفى ـ سقط طرفى ـ بر قلعەنك ضعيف طرفى
– Et figur. Ce qu'il y a de défectueux en quelque chose *A.*
سقط *T.* زبون ـ كم قوت ـ كم *P.* ضعيف ـ سقيم ـ ركيك ||
Voilà le faible de la cause بو در اشته دعوانك سقيم طرفى
سقامتى يرى بو در ـ Connaître le fort et le faible d'une affaire سقيم ـ مصلحتك قوى وضعيف طرفنى بيلمك
هم زبون وهم قوى طرفنى ـ وصحيح يرينه واقف اولمق
بيلمك – Et le principal défaut auquel une personne est sujette *A.* جهة الضعف ـ جهة العجز *P.* سوى زبون *T.* زبون
|| C'est son faible que le jeu قماربازلق زبون يرى ـ طرفى
زبون يرينى بولمشلر On l'a pris par son faible زبون طرفيدر
جهت عجزينى بولديلر ـ در L'esprit et le coeur ont chacun
leur faible عقلك وقلبك برر كونه زبون طرفى وار در ـ
عجزى طرفى – On dit, Avoir du faible pour quelqu'un. V.
Faiblesse. – On dit aussi d'un homme qu'on met sur ce qu'il sait
le moins, qu'on attaque par l'endroit où il est le moins fort,
qu'on l'attaque par son côté faible ضعيف طرفنه طوقنورلر
عجزى طرفنه ـ – On dit aussi, Du fort au faible, Le fort
portant le faible, pour dire, toutes choses étant compensées *T.*
|| Quatre قوى وضعيفى برى برى اوزرينه ضرب اولنەرق
mulets porteront tout cela du fort au faible درت راس ياالكز
قاطر ضعيفى قويسى اوزرينه ضرب اولندرق بو حمولەنك
جملەسنى نقله قادر درلر Les terres de cette ferme valent tant l'arpent, le fort portant le faible چفتلكك اراضيسى
قوى وضعيف طرفلرى برى برى اوزرينه ضرب اولنەرق
شو مقدار دكر Il a de bonnes et de mauvaises qualités, mais le fort portant le faible, c'est un assez galant homme
فلان ذاتنك خصال حميده وذميمەسى وار در انجق
قويسى ضعيفى اوزرينه ضرب اولنسه بر اهل عرض ادم
عداددن معدود اوله بياور

FAIBLEMENT. Avec faiblesse *A.* بالضعف ـ بالوهن *P.* بسستى

ضعيفانه ـ عاجزانه .T كوشكلك ايله || Il commence à marcher, mais bien faiblement مشي وحركته باشلامش ايسه ده ضعيفانه مدافعه ايدر Il se défend faiblement ضعيفانه يورر Résister faiblement. بالضعف والوهن مقاومت ايتمك Attaquer faiblement ضعيفانه اورمق

FAIBLESSE. Débilité, manque de forces *A.* ضعف ـ وهن *P.* نا توانى ـ بيتابى ـ زبونى *T.* درمانسزلق || Il n'a plus de fièvre, mais il lui est resté une grande faiblesse حماسى كرچه زايل اولمشدر انجق عظيم ضعفى وار در Faiblesse d'estomac ضعف معده de vue ضعف بصر de voix ضعف صدا Son courage est au-dessus de la faiblesse de son sexe مجبول اولديغى غيرت وشجاعت جنسنه مخصوص اولان ضعف خلقيدن زياده در — Et manque de puissance *A.* عدم الاقتدار ـ انعدام القوة ـ ضعف الحال ـ عجز *P.* نا توانى ـ بيمجالى *T.* قوتسزلك || La faiblesse d'un petit État ne lui permet pas d'entreprendre de grandes choses برملك صغير ضعف حالى تقريبيله امور جسيمه يه عزم ومباشرت ايده مز — Figur. || Faiblesse d'esprit *A.* سخافة ـ فيالة العقل ـ ضعف النفس *P.* العقل عقل كوشكلكى *T.* سستى عقل Faiblesse de jugement *A.* ضعف الرأى *P.* سستى انديشه *T.* فكر كوشكلكى Il eut la faiblesse de n'oser répondre ضعف نفسى تقريبيله دليلك جوابه جسارت ايده مدى La faiblesse d'un argument ضعفى Une faiblesse de femme نسوان قسمنه مخصوص عجز Les faiblesses de l'humanité بشريتك عجز حالى Il y a des faiblesses qui sont pardonnables بعض كونه زبونلق حال حاللرى شايان عفو واغماضدر

On dit aussi, Avoir de la faiblesse, du faible pour quelqu'un, pour dire, avoir une grande disposition à excuser tout ce qui vient de lui *A.* عدم القوة المدافعة ـ عجز عن المدافعة *P.* زبونى دل *T.* زبونلق || Il a beaucoup de faiblesse pour lui فلانك حقنده قوت مدافعه سى اصلا يوقدر حقنده زبونلغى ـ Il faut excuser la faiblesse d'une mère à ses enfans فلانه يك زبوندر ـ چوقدر بر والده نك اولادى حقنده زبونلغى معذور طوتيلور

Faiblesse, signifie aussi, défaillance *A.* غشى *P.* بيخودى *T.* اوغونمه || Il lui a pris une faiblesse فلانه حالت غشى عارض اولدى Tomber en faiblesse دوچار غشى اولمق ـ اوغونمق

FAIBLIR. Perdre de sa force, de son ardeur, de son courage *A.* تضعف ـ كسب الضعف والفتور ـ كسب العجز والفتور *P.* فوت القوة ـ زبونى پذيرفتن ـ بيتاب وتوان گشتن *T.* زبونلمق ـ قوت كسلمك || La première ligne des ennemis commençait à faiblir دشمن عسكرينك صف اولى كسب ضعف وفتوره يوز طوتمشيدى Il a résisté long-temps, mais il commence à faiblir طول مدت مقام مدافعه ده اظهار ثبات ايتمشيكن بالآخره مايل سمت عجز وفتور اولمقده در Ce vin n'ira pas loin, il faiblit بو باده قوتى كسلمكده اولمغله طول مدت طيانه ميه جغى دركار در قوتنى فوت ايتمكله ـ

FAÏENCE. Sorte de poterie de terre vernissée *T.* چينى || Un service de faïence اوانئ طعامك مكمل چينى طاقمى

FAÏENCERIE. Lieu où la faïence se fabrique *T.* چينى كارخانه سى

FAÏENCIER. Marchand qui vend ou qui fait de la faïence *T.* چينيجى

FAILLIBILITÉ. Possibilité de faillir *A.* قابلية الخطاء *P.* امكان خطا *T.* پذيرئ خطا ياكلمغه كلمكلك

FAILLIBLE. Qui est exposé à l'erreur *A.* قابل الخطاء ـ قابل الزلة *P.* امكان پذير خطا *T.* ياكلمغه كلور ـ ياكلور || Tout homme est faillible هر ادم قابل زله وخطا در

FAILLIR. Faire quelque chose contre son devoir *A.* اخطاء ـ تخطو ـ ارتكاب الخطاء ـ ارتكاب الزلة *P.* خطا كردن ـ بگناه افتادن *T.* ياكلمق ـ خطا ايتمك ـ خطايه دوشمك || C'est une chose humaine que de faillir خطا ايتمك حال بشريتك مقتضاسيدر

Et errer, se tromper, se méprendre en quelque chose *A.* سهو ـ ارتكاب السهو ـ ارتكاب السقطة *P.* لغشيدن *T.* ياكلمق ـ ياكلش وارمق || Cet auteur a failli en beaucoup d'endroits بو مؤلف تصنيف ايلديكى كتابك وافر محلنده سهو ايلدى Les plus doctes sont sujets à faillir علم ومعرفتده صاحب يد طولى اولنلر بيله سهو وسقطه يه تابعدرلر Cet architecte a failli dans les proportions فلان معمار قياسات خصوصنده سهو وخطا ايلدى

Et finir, manquer *A.* ختام ـ زوال *P.* نا بود ـ بآخر رسيدن گشتن *T.* بتمك ـ غايب اولمق || C'est dommage qu'une si illustre maison ait failli sitôt جليل الشانك بويله بر خاندان وقت قليل ايچنده رهين زوال اولمسى بادئ تأسف La branche royale des Valois a failli en اولدجق حالاندندر

la personne de Henri III فرانسه پادشاهلرندن شجرۀ آل فلانک
شعبه‌سی اوچنجی هانریقو نام پادشاهده رهین ختام
وزوال اولمشدر Le jour commençait à faillir کونش مایل زوال
زواله میل ایتمشیدی - ایدی

On dit, qu'une chose a failli à arriver, d'arriver, pour dire,
qu'elle a été sur le point d'arriver A. کاد P. نزدیک مانند
T. بر رمق قالدی - آز قالدی || Il a failli d'arriver un grand
malheur آز قالدی - بر مصیبت عظیمه وقوعنه آز قالمشیدی
بر آفت جسیمه ظهور ایدر ایدی Il a failli à mourir آز
اولمسنه بر رمق قالمشدر - قالدی اولور ایدی

Faillir, se dit aussi des marchands qui ont fait banqueroute
A. استفلاس P. باد بدستی نمودن - ناداری نمودن
نا داشتی نمودن - T. مفلس اولمق - افلاسه چیقمق
|| Ce banquier a failli مفلس - فلان صرّاف افلاسه چیقدی
اولدی

Failli. A. مخطی P. گرفتار گناه - خطا کرده T. خطا
ایتمش A. ساهی P. لخشیده T. یاکلمش A. زایل P. بآخر
نا بود گشته - رسیده T. غایب اولمش - بتمش || À jour
failli لدی زوال الشمس - Il se dit au subst. d'un marchand
qui a fait banqueroute A. معدم - مفلس P. نا - نا دار
باد بدست - داشت T. مفلس

FAILLITE. Banqueroute A. حال الافلاس P. نا - نا داری
باد بدستی - داشتی T. مفلسلک V. aussi Banqueroute.

FAIM. Désir et besoin de manger A. جوع P. گرسنگی -
لکهن T. آچلق || Avoir grande faim جوع مفرطه دوچار اولمق
Faim insupportable دائرۀ تحمّلدن خارج جوع شدید Souf-
frir, endurer la faim شدیدۀ جوع وگرسنگیده اختیار صبر
وتحمّل ایتمک Apaiser sa faim تسکین جوع ایتمک La
faim a contraint les assiégés de se rendre غلبۀ قحط وجوع
عسکر محصورینی استیمانه مجبور ایلدی - Figur. || La faim
insatiable des richesses, des honneurs A. جوع لا یشبع مال واقبال
P. حرص بیپایان مال وشان - تشنگئ مال وجاه T.
مالدارلق واولولق آچلغی

On dit aussi, que des gens crient à la faim, pour dire,
qu'ils sont pressés du besoin de manger خلق سدّ رمق ایده‌جک
بر نانپاره‌مز یوقدر دیو فریاد وفغان ایدر Et mourir de
faim, pour dire, manquer des choses nécessaires à la vie قوت
- روزئ یکروزه‌دن محروم اولمق - لا یموته محتاج اولمق

آچلقدن اولمک || Il était autrefois dans l'abondance, présen-
tement il meurt de faim مقدّما سعۀ حالی وار ایکن شمدی
قوت لا یموته محتاجدر

On appelle Faim canine, une maladie dans laquelle on a
toujours faim A. شهوت کلبیّة P. گرسنگئ سگی T. ایت
آچلغی

FAÎNE. Le fruit du hêtre A. ثمرة النبع T. قاین آغاجی
یمشی

FAINÉANT. Paresseux, qui ne veut point travailler A. کاهل
P. کاهل - تنبل T. تنبل || En ce pays-là, on ne souffre point
de fainéans فلان دیارده ارباب کهالت بر وجهله مقبول
دکلدر

FAINÉANTER. Être fainéant A. ارتکاب الکهالة P. کاهلی نمودن
T. تنبللک ایتمک || Il n'a fait tout le jour que fainéanter
بتون کون تنبللک ایلدی - کونی کهالت ایله امرار ایلدی

FAINÉANTISE. Vie du fainéant A. کهالت P. کاهلی T.
تنبللک || La fainéantise est un plus grand vice que la pa-
resse عیب کهالت اهمالدن اشدّ اولان معایبدندر

FAIRE. Créer, former, produire. Il se dit de tous les ouvra-
ges que Dieu forme A. ابداع - تکوین - خلق P. آفریدن
T. وار ایتمک - یراتمق || Dieu a fait le ciel et la terre خلق
الله الارض والسما Dieu a fait l'homme à son image et ressem-
blance خلق الله الانسان علی شاکلته Dieu a fait toutes choses
de rien حق تعالی حضرتلری کافۀ ممکناتی عدمدن ابداع
وتکوین ایلدی Il n'y a que Dieu qui puisse faire quelque
chose de rien بر شیئی عدمدن وجوده کتورمک یالکز جناب
یالکز جناب باری بر شیئی - قادر مطلقک ید قدرتنده در
یوقدن وار ایتمکه قادر در - On le dit aussi des causes se-
condes A. ایلاد - تولید - صنع P. زاییدن - ساختن T. یاپمق
طوغورمق - || La nature est admirable dans tout ce qu'elle fait
امکان وقدرت کافۀ مصنوعاتنده حیرتفرمای عقول انامدر
La nature fait quelquefois des monstres طبیعت بعض کرّه
عجایب مخلوقات تولید ایدر Une femme qui fait de beaux
enfans اولاد خوشلقا ایلاد ایدر بر زن Une cavale qui a fait
un poulain بر طای ایلاد ایتمش قسراق Quand une bête a
fait ses petits - بر حیوان یاوری تولید ایلدیکی حالده
- یاوری انتاج ایلدکده - یاوری انفاض ایلدیکی حالده
On dit d'une nouvelle fausse, que c'est une nouvelle qu'on a

ایشلمک T. کردن - کار کردن P. اعمال - عمل - فعل - جعل
Faire sa besogne ایشنی ایشلمک || ایلمک - ایتمک - Il
a fait plus de besogne en une heure qu'un autre en deux
آخرک ایکی ساعتده ایشلیه‌جکی ایشی بر ساعتده ایشلدی
Il ne fait rien toute la journée بتون کونده هیچ بر ایش
ایشلمز - عاطلدر بتون کون عملدن Faire tout ce qu'on peut
ما حصل وسع الدن کلدیکنی ایتمک Faire tous ses efforts
وار قوتنی صرف ایتمک - ومکنتی فعله کتورمک C'est un
homme qui ne trouve rien de difficile à faire فلان کشی
هیچ بر شیئک ایشلمه‌سنی صعوبتلو عدّ ایتمز Tout ce qu'il
fait, il le fait bien هر نه ایشلر ایسه کوزل ایشلر Il tra-
vaille bien, mais il est lent à ce qu'il fait کوزل ایشلر انجق
ایشنده بطائتی وار در - Il se dit aussi de toutes les actions
de morale bonnes ou mauvaises, et de toutes les fautes d'esprit
et de jugement que l'on commet || Faire une bonne action
بر فعل خیر ایشلمک une méchante action بر فعل ردئ
ارتکاب شرّ وخبائت - بر خبائت ایشلمک - ایشلمک
بر فعل مندوب ومستحب ایشلمک une bonne oeuvre ایتمک
Faire ماجور ومثاب بر فعل ایشلمک une oeuvre de charité
le bien اعمال برّ وخیر ایتمک Faire un crime بر قباحت
ارتکاب جرم وجنایت ایتمک - ایتمک Faire des actions
de valeur ابراز آثار - افعال مردانگی وجلادت ایتمک
مردانگی وجلادت ایتمک Faire des merveilles à la guerre
اثنای محاربه‌ده محیّر عقول اوله‌جق اعمال غریبه ایتمک
Faire une injustice ارتکاب ظلم وغدر ایتمک - ظلم ایتمک
une faute légère بر خطای خفیف ایتمک une faute de
grammaire قواعد صرفیه‌ده خطا ایتمک Faire des bassesses
آلچقلق ایتمک - ارتکاب ذلّ ودنائت ایتمک, On dit,
C'est un homme à tout faire, c'est-à-dire, capable de faire
tout le mal possible ایتمیه‌جکی یوق بر آدمدر - الندن
Et proverb., On ne peut faire qu'en - کلانی آردینه قویمز
faisant, pour dire, qu'il y a des choses qui demandent un cer-
tain temps pour être bien faites ایش ایشلمکله سوریلور

Il signifie aussi, observer, mettre en pratique A. ادا - ایفا
اجرا ایتمک - یرینه کتورمک T. بجا آوردن P. تادیة -
|| Faire ce que Dieu ordonne اللهک امرینی یرینه کتورمک
Faire la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیه‌یی اجرا ایتمک
Faire ce qui est de son devoir واجبهٔ ذمتینی ادا ایتمک

faite à plaisir دوزمه بر حوادثدر - خلق اولنمش اخباردندر

Faire. Fabriquer, composer A. انشا - تصنیع - اعمال P.
بر بنا T. یاپمق || Faire un bâtiment ساختن - پرداختن
آلات انشا ایتمک Faire des instrumens de mathématique
بر شکل مثلث هندسیّه تصنیع ایتمک Faire un triangle
بر مثلث چیزمک - یاپمق - رسم ایتمک - اعمال ایتمک
Faire du pain تخمیر خبز ایتمک - اعمال خبز ایتمک -
تعجین خبز ایتمک Faire du drap اعمال ایتمک - چوقه
بز اعمال یاپمق - چوقه نسج ایتمک - Faire de la toile
Un oiseau یاپمق - بز طوقمق - بز نسج ایتمک - ایتمک
qui fait son nid تعشیش ایدن - آشیانه اعمال ایدن قوش
اغنی Une araignée qui fait sa toile یوه یپان قوش - طیر
Il se dit dans le même - نسج ایدن - اعمال ایدن عنکبوت
sens, des productions de l'esprit A. تألیف - تصنیف P. تألیف
بر کتاب تألیف || Faire un livre یاپمق - یازمق T. کردن
بر مملکتک احوالنی Faire l'histoire d'un pays ایتمک
بر واقعه‌نک d'un événement حاوی بر کتاب تصنیف ایتمک
کیفیتنی ضبط - کیفیتنی محتوی بر رساله تألیف ایتمک
بر منظومه تألیف ایتمک Faire un poème وتحریر ایتمک
کلام منثور انشا ایتمک Faire de la prose انشاد ایتمک -
V. Composer.

Il signifie aussi, opérer, exécuter A. ایقاع P. حاصل کردانیدن
Les mer- || ایلمک - ایتمک - فعله کتورمک T. بکار آوردن -
veilles que Dieu a faites باری تعالینک ایقاع ایلدیکی غرایب
جناب ربّ Les miracles que Dieu fait par les Saints احوال
العالمین اعزّهٔ کرام واسطه‌سیله ایقاع ایلدیکی معجزات -
اولیای عظام معرفتیله ایتدیکی معجزه‌لر Le bruit que fait
le tonnerre صاعقه‌نک ایتدیکی طرّاقه Un corps qui fait im-
pression sur un autre بر جرمک جرم آخر اوزرینه ایقاع
ایلدیکی اثر La poudre à canon fait des choses surprenantes
- باروت سیاه عجیب وغریب شیلر ایقاع ایدر
غریب شیلر ایدر

On dit d'une jeune personne qui augmente tous les jours en taille et en beauté, qu'elle ne fait que croître et embellir یومًا
- فیومًا کسب نشو ونما وتحصیل حسن وبها ایتمکده در
کسب یال وبال ایدر

Faire, dans les sens d'opérer, d'exécuter, se dit aussi de tout ce qui regarde le travail des mains, et l'activité de l'esprit A.

Faire la pénitence qui est imposée لاجل الكفاره تحميل اولنان شرطى ايفا ايتمك Faire l'ordonnance du médecin طبيبك امر وسپارشنى تاديه وايفا ايتمك

Il se dit aussi de l'exécution et de la pratique de certaines choses qu'on est obligé ou comme obligé d'achever en un certain temps *A.* تكميل - اكمال *P.* باخر رسانيدن *T.* بتورمك ‖ Faire la quarantaine قرانتينه مدتنى تكميل ايتمك Un garçon qui fait son apprentissage شاكردلكنى تكميله مشغول اولان Un apprenti qui a fait son temps مدتنى تكميل بر چوجوق Je n'ai plus que deux pages à faire تكميلنه ايكى ايتمش بر عجمى Avez-vous bientôt fait? همان تيز الدن صحيفه قالمشدر — On dit figur. d'un homme qui a fait fortune en peu de temps, qu'il a fait son chemin en peu de temps تكميل ايلدكمى آز زمان ايچنده - مدت قليله ايچنده خيلى ميدان آلدى منزلنى قطع ايلدى — On dit dans le même sens, Faire bien ses affaires, Faire fortune ايشنى دوزمك - ياپلمق — Et proverb., qu'un homme a bien fait ses orges dans une affaire, dans un emploi, pour dire, qu'il y a fait un grand profit بو ماده ده وياخود بو منصبده توبنى دوزدى

Faire, signifie aussi, accorder, mettre dans l'état convenable *A.* تنظيم *P.* پرداختن - پيراستن *T.* دوزمك ‖ Faire une chambre بر اوطه تنظيم ايتمك Faire un lit بريتاق تنظيم ايتمك - بر يتاق فرش ايتمك — Faire sa barbe *A.* احتلاق *P.* تراش شدن *T.* تراش اولمق

Et accoutumer à certaines choses *A.* تدريب - تأليف - تعويد *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق ‖ Les voyages l'ont fait à la fatigue كثرت اسفار فلانى تعب ومشقته آلشدردى Il s'est fait à la fatigue dans les voyages كثرت اسفار تقريبيله مشاق ومتاعبه كسب اعتياد ايتمشدر Il est fait au chaud et au froid حر وبرده آلشمشدر Se faire au bruit كورلتى يه آلشمق Se faire à tout هر شيئه آلشمق - كسب اعتياد ايتمك هر شى ايله كسب الفت واعتياد ايتمك Mon estomac n'est pas fait à ce genre d'alimens معده م بو كونه اغذيه يه مألوف دكلدر - بو مقوله غدايه آليشق دكلدر

Et donner une certaine forme. En ce sens il se dit de ce qui concerne l'esprit et les moeurs *A.* افراغ الى قالب الاحسن - تصويغ فى صيغة الحسن *P.* صورت زيبا پيدا كردانيدن *T.* حسن صورت داده ‖ ياپمق - كوزل صورتنه قويمق

La fréquentation du grand monde fait bien un jeune homme خلق ايله خلطه والفت بر نوجوانى حسن قالبه تصويغ ايدر Les affaires font les hommes امور ومصالحه مداومت امور ومشاغل آدمى يپار - آدمى حسن صورتنه وضع ايدر C'est un jeune homme qui se fera peu à peu رفته رفته ياپله جق بر اوغلاندر

Il se dit aussi, pour marquer le besoin qu'on a d'une personne, d'une chose, et alors il se joint avec le verbe Avoir *A.* لزوم - احتياج ‖ Si vous n'avez que faire de ce livre-là, prêtez-le moi بو كتابه احتياجك يوغيسه بكا اعاره ايله Ce sont des bagatelles dont je n'ai que faire بكا لزومى يوق اوفاق تفك مقوله سى شيلردر Il n'a plus que faire de maître فيما بعد خواجه يه احتياجى يوقدر

Il se dit aussi de certaines fonctions militaires dont on est occupé, des différentes professions qu'on embrasse, et des emplois ou métiers qu'on exerce *A.* ملازمت ‖ Faire sentinelle قوللق قراغول نوبتنده ملازمت ايتمك Faire la garde نوبتنده قراغوللق خدمتنده - ملازمت ايتمك Faire profession des armes فن حربه ملازمت ايتمك de la médecine طبابته ملازمت ايتمك Faire un métier بر درلو صنعته حرفت ملازمت ايتمك Faire sa charge avec dignité منصبنده شاننى وقايه ايدرك ملازمت ايتمك

Faire. S'efforcer de paraître, de passer pour ... *A.* اظهار الصورة - مواضعة اظهار *P.* بصورت ظاهر نمودن *T.* ظاهرده كوسترمك ‖ Faire l'homme de bien اهل خير صورتنى اظهار ايلمك Faire l'homme d'importance ذوات دن اولدجق شايان اعتداد اولديغنى مواضعة اظهار ايلمك Faire le malade مريض اولديغنى مواضعة اظهار ايلمك Faire le sourd اصم صورتنى كوسترمك - تمارض ايتمك صاغرلق كوسترمك - تصامم ايتمك - صورتنى كوسترمك Faire l'aveugle تعامى ايتمك - اعمى صورتنى ارائه ايتمك Faire l'ignorant تجاهل - مواضعة ارائه صورت جهل ايتمك Faire l'entendu اظهار صورت فراست ايتمك - بيلغجلك كوسترمك - تفارس ايتمك

On dit, Faire semblant de... Faire mine de... pour dire, feindre de... *A.* اظهار *P.* ريا؛ فريبكاراند نمودن *T.* اصلى يوقدن كوسترمك ‖ Il faisait semblant de n'en rien savoir بو بابده اطلاعى اولمديغنى ريا؛ اظهار ايدر ايدى Les ennemis faisaient mine d'en vouloir à une place دشمن عسكرى فلان

قلعەنک اوزرینه قصد وعزیمت صورتنی ریا؛ اظهار اصلی یوقدن کوسترمشیدی - ایتمشیدی

Faire, signifie aussi, composer de manière que les parties ou diverses choses servent à faire un tout *A.* حصول *P.* پیدا کردن *T.* حاصل ایتمک || Deux et deux font quatre ایکی ایله ایکیدن درت حاصل اولور Toutes ces sommes-là ensemble font celle de tant بالجمله مقادیر مذکورەنک اجتماعندن شو مبلغ حاصل اولور Deux lignes qui se coupent font un angle خطین متقاطعیندن بر زاویه حاصل اولور Ces forêts, ces ruisseaux, ces montagnes, tout cela ensemble fait un beau pays اشبو جبال وانهار وبیشەزارلرک هیئت اجتماعیەلرندن بر بقعهٔ جانفزا حاصل اولور

Et causer, exciter, être l'occasion *A.* ایراث - ایجاب - استیجاب - استلزام - احداث *P.* آوردن - سبب شدن - موجب شدن *T.* کتورمک - باعث اولمق || Cela lui a fait de grands maux, de grandes douleurs بو کیفیت شداید جسیمەیی موجب وآلام واوجاع حادەیی مستلزم اولمشدر Cela lui a fait un procès فلان شئ بر دعوا حدوثنه باعث اولمشدر lui a fait beaucoup d'ennemis کندویه وافر دشمن پیدا اولنمسنه سبب اولمشدر Il ne faut pas faire de peine à personne هیچ بر کمسنەیه ایراث الم وکدر ایتمک روا دکلدر Sa langue lui a fait de méchantes affaires فلانک بد زبانلغی کندوسنه نیچه حالات نا مرضیەنک تکوننه باعث اولمشدر Il s'est fait tort à lui-même کندو کندویه ایجاب غدر ایتمشدر Faire peur ایراث خوف وخشیت ایتمک Faire honte ایجاب ایراث شرمساری وخجالت ایتمک Faire pitié ایراث رحم وشفقت ایتمک Un remède qui fait suer ایراث عرق ایتدرر دوا - تر کتوریجی علاج L'opium fait dormir افیون اویقو کتورر - مستلزم نومدر - On dit aussi, Faire agir عمله Faire bâtir بنا ایتدرمک - کتورمک Faire dire سویلتمک ایشلتدرمک et Faire faire یاپدرمق - ایتدرمک یاپدرمق - ایتدرمک ainsi du reste avec d'autres infinitifs.

On dit aussi d'un bateau, d'un vaisseau, qu'ils font eau, pour dire, que l'eau y entre par les fentes *A.* موٌوه *P.* آب در کشیدن *T.* صو ایتمک

Faire, se joint à divers substantifs avec lesquels il forme des phrases: Ainsi on dit, Faire don انعام ایتمک - هبه ایتمک Faire offre عرض - تقدیم ایتمک باغشلمق - ویرمک - Faire شرف ویرمک Faire honneur اعطا ایتمک - ایتمک Faire des caresses استمالت ویرمک اوخشامق - Faire commandement یساق - منع ایتمک حکومت ایتمک Faire défense بث شکوی ایتمک - تشکی ایتمک Faire des plaintes ایتمک شکایت ایتمک - Faire une grâce احسان - بر کرم ایتمک افتخار ایتمک Faire gloire, pour dire, se glorifier ایتمک Faire séjour اقامت ایتمک Faire des allées et des vennes آمد شد ایتمک Faire vendange - اقتطاف کروم ایتمک Faire moisson اکین بچمک - حصاد ایتمک باغ بوزمق Faire achat اشترا ایتمک Faire chemin قطع طریق ایتمک Faire dépense مصرف ایتمک Faire des réprimandes تعزیر وعتاب ایتمک Faire une résolution تصمیم ایتمک Faire cas شایان نظر التفات قلمق - التفات ایتمک - اعتبار ایتمک Faire la loi متحکمانه انفاذ اراده ایتمک Faire bonne chère طعام نفیس ایتمک Faire face طاقت - مقاومت ایتمک ثبات آور مقاومت اولمق - کتورمک Faire place بدل فرجەیاب اولمق - خلف اولمق - اولمق Se faire jour بر ینه کچمک - بر تقریب شیوشوب فرار ایتمک - فرار اولمق Faire sa cour ایفای رسم - مقام رضاجوییدە ملازمت ایتمک Faire bon visage à quelqu'un بر کمسنەیه رضاجوبی ایتمک اظهار بشر وبشاشت ایتمک - اظهار روی دل ایتمک Faire un procès à quelqu'un بر کمسنەنک اوزرینه دعوا ایتمک Faire des excuses معذرتخواه اولمق - اعتذار ایتمک Faire des civilités - ایفای رسم دلنوازی وخاطرپروری ایتمک اکرام ایتمک Faire tête à quelqu'un بر بسیله همسنج مقاومت Se faire fort de quelque chose بر شیئک اولەجغنی اولمق اولەجغنی در عهده ایتمک - تکفل ایتمک

On dit proverb., Comme il te fait, fais-lui, pour dire, rends-lui la pareille حقکه هر نه کونه معامله ایدر ایسه سن دخی مقابلهٔ بالمثل ایله - Et faire d'une mouche un éléphant حبەیی قبه ایتمک - Et faire contre fortune bon coeur, pour dire, montrer du courage dans l'adversité مصیبت حالنده غیرت کوسترمک - Et faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, faire semblant d'être content قوری غیرت قوری غیرت کوسترمک - ایتمک

On dit, qu'un homme a du savoir-faire, pour dire, qu'il a une grande pratique du monde et des affaires *A.* مدرب - منجذ *P.* کار آزموده *T.* ایش آدمیسی - Et qu'il y a fort à

faire dans un ouvrage, dans une entreprise, pour dire, qu'il y a beaucoup à travailler دخی چوق صو کوتورر

Faire, au neutre, signifie, être convenable, être bienséant A. توافق P. زیبیدن - جسپیدن T. یاقشمق - براشمق || Ces deux choses font très-bien ensemble بو ایکی شیلر بری بریله برابر بغایت یاقشور Ce tableau-là ne fait pas bien où il est بو تصویر اولدیغی یرده موافق کلمز Cet habit lui fait bien بو لباس فلانه کوزل براشور

Faire, en parlant d'argent ou d'autres choses dont on a besoin de se pourvoir, signifie, âmasser, assembler A. جمع - تدارک P. تدارک کردن - بهم آوردن T. برکدرمک - تدارک ایتمک || Il tâche de vous faire quelque argent سنک ایچون بر مقدار اقچه جمعنه سعی ایدر Voilà tout l'argent qu'il a pu faire اشته بیلدیکی اقچه ایده جمع وتدارک بوندن عبارتدر Faire des provisions ذخیره جمع وتدارک ایتمک - En ce sens, on dit en termes de Marine, Faire du bois اوطون تدارکنه وارمق Faire de l'eau صو تدارکنه وارمق

On dit, Faire bon pour quelqu'un, pour dire, être sa caution A. تکفّل P. پایندانی نمودن T. کفیل اولمق - Et faire les deniers bons, pour dire, s'engager à suppléer de son argent ce qui manque à une somme promise A. تکفّل بتضمین النقصان P. تکمیل مبلغ درعهده کردن T. اکسک چیقان اقچه‌نک تکمیلنی در عهده ایتمک

En parlant des troupes et d'autres choses de même nature, il signifie, lever, mettre sur pied A. ترتیب P. ترتیب کردن T. دوزمک || Faire des hommes نفرات ترتیب ایتمک Faire un régiment بر آلای ترتیب ایتمک Faire une compagnie بر بلوک ترتیب ایتمک Faire des recrues یکی عسکر تحریر ایلمک - ترتیب ایتمک Faire des cavaliers سواری عسکر ترتیب ایتمک Faire la maison d'un grand seigneur بریسنک اتباعسنی - عظمادن بریسنک اتباعسنی ترتیب ایتمک دوزمک Cet ambassadeur n'a pas fait encore tout son équipage فلان ایلچی قپو خلقنی هنوز تکمیلاً ترتیب ایتمش دکلدر

Se Faire. Être praticable, être produit, exécuté; arriver, venir à être A. وقوع - حصول - امکان - صیرورت P. بودن - حاصل شدن - وجود پذیرفتن - وقوع یافتن - T. اولمق - حصوله کلمک - وقوعه کلمک || Si c'est une chose qui se puisse faire, je vous en aurai obligation اولمسی ممکن بر شیء ایسه طرفمه تحمیل جمیلهٔ منّت ایتمش اولورسک Ces choses-là ne se font pas aisément شیلر سهولت ایله حصوله کلور Cela ne بو مقوله شیلر بالسهوله وجود پذیر اولمز - دکلدر se fait qu'avec de grandes dépenses بو شیء مصارف جسیمه ایله حصولپذیر اولور Rien ne se fait que par la permission de Dieu باری تعالینک اذن وارادهٔ صمدانیّه‌سی تعلّق ایتمدکچه هیچ بر شینک وقوعی ممکن ومتصوّر دکلدر Les miracles qui se sont faits en divers temps تواریخ مختلفه‌ده وقوعیافته اولمش کرامات ومعجزات Ce traité-là s'est fait secrètement بو عهدنامه خفیهً واقع اولمشدر - خفیهً عقد اولنمشدر Si la paix se fait مصالحه‌نک وقوعی تقدیرنده

Se faire, signifie aussi, embrasser un état, une profession A. کون P. شدن T. اولمق || Se faire religieux راهب اولمق - طریقت رهبانیّته داخل اولمق Se faire médecin طبیب اولمق

Fait. A. معمول - کائن P. کرده - گشته T. ایشلنمش - اولمش - یاپلمش - On dit proverb., Aussitôt dit, aussitôt fait, pour dire, que l'exécution suit de près la parole سوز سویلنور سویلنمز اجراسی دخی باشی اوجنده در - Et cela vaut fait, pour dire, qu'on peut compter sur la chose comme si elle était déjà faite اولمش بتمش کبیدر - Et dans le même sens, Tenez cela pour fait بونی اولمش بتمش عدّ ایله - Et ce qui est fait n'est pas à faire, pour dire, que quand on a à faire une chose, il ne faut pas la différer کورله‌جک ایش ایرته‌یه قالملو دکلدر - Et c'est fait de moi, de nous ایشم یاخود ایشمز تمام اولدی

On dit d'un homme qui est dans un âge mûr, que c'est un homme fait مرد کامل - Et qu'un homme est bien fait, pour dire, qu'il est beau A. حسن الخلقة - مخراق P. خوش اندام T. یاپوسی دلبر qu'il est mal fait, pour dire, qu'il est laid, mal formé A. قبیح الترکیب P. زشت اندام T. یاپولی چرکین - Et qu'un homme est bien fait et de bon air مخراق صاحب الوجاهت - خوش اندام وخوش لقا - یاپوسی دلبر نورانی آدم - Et figur. Avoir la tête mal faite, pour dire, être bizarre, déraisonnable A. سقیم الترکیب P. عقل پریشان ترکیب T. عقل قورلمش - عقل فنا

FAISABLE. Qui se peut faire A. ممکن P. بودنی T. قابل - اوله بیلاور || Il n'y a guère de choses qui ne soient faisables

à qui les veut bien entreprendre لایقی اوزره ایشی طوتانه – On dit aussi, qu'une کوره ممکن اولمیه‌جق شیٔ پک آز در chose est faisable, pour dire, qu'il est permis de la faire *A.* جائز *P.* روا *T.* اولاغن

FAISAN. Espèce d'oiseau *A.* تدرج *P.* تذرو *T.* سوکلون

FAISCEAU. Amas de certaines choses liées ensemble *A.* حزمة pl. حزم – دستجة pl. دساتج – جرزة *P.* دسته *T.* دمت – باغ || Faisceau de flèches اوق دمتی Mettre les armes en faisceau سلاحلری دمت باغلمق Faisceau d'herbes حشیش – حزمهٔ گیاه دستهٔسی – اوتلق دمتی –

FAISEUR. Celui qui fait quelque ouvrage *A.* مصنّع pl. مصنّعین – صنّاع *P.* سازنده – فیاور *T.* یاپوجی – ایشلیجی || Faiseur de coffres صندق یاپوجیسی Cela est du bon faiseur فلان استاد یاپوجی ایشیدر – شیٔ مصنّع حاذق عملیدر

On dit proverb., que les grands diseurs ne sont pas les bons faiseurs *A.* ربّ صلف تحت – اسمع جعجعة ولا اری طحنًا *T.* لاقردی جوق امّا میدانده ایش یوق *T.* الراعدة

FAIT. Action, chose faite *A.* عمل pl. اعمال – فعل pl. افعال *P.* کردار – کار – فیار *T.* ایش || Chacun répond de son fait هر کس کندو عملی ایچون جواب ویرر Il est garant de ses faits et promesses کندو اعماله ومواعید وتعهّداتنه متکفّلدر C'est un fait singulier بر فعل اغربدر

On dit, Les hauts faits, les beaux faits d'armes, pour dire, les exploits militaires *A.* اعمال جلیلهٔ حربیّة *P.* کردار برگزیدهٔ *T.* جنکاوری ایش || جنکجیلکه متعلّق پارلاق C'est un beau fait d'armes فلان حالت اعمال جلیلهٔ حربیّه‌دن بر در – عمل برگزیده – On dit qu'une chose est du fait de quelqu'un, pour dire, qu'il en est l'auteur فلان شیٔ فلانک عمل یدیدر – Et qu'un homme est sûr de son fait, pour dire, qu'il est sûr de ce qu'il dit فلانک دستکاریدر – ایشیدر – سوزنده – Et qu'il entend bien son fait, pour dire, qu'il est habile dans ce qui le regarde شبهه‌سی یوقدر – ایشنی بیلور – Et proverb., que la bonne volonté est réputée pour le fait قوی طوتار – نیّت خیر عمل خیر مثابه‌سنده در

On dit, Possession de fait, par opposition à celle de droit *A.* فعلاً تصرّف – Et voies de fait. Les voies de violence dont on use, sans avoir recours à la Justice *A.* اعمال جبریّة *P.* کردار دستبردانه *T.* زورایشی || Il est défendu d'user de voies de fait اعمال جبریّه اعمالی ممنوعدر

On dit, Prendre quelqu'un sur le fait, pour dire, le surprendre dans le temps même d'une action qu'il veut cacher *A.* اخذ عند العمل – اخذ عند الصنیعة مغافصةً *P.* در سر کار *T.* گرفتن ایش باشنده – ایش باشنده ایکن بصوب طوتمق – ایکن یقه‌لمق ایش اوزرنده ایکن طوتمق || Les voleurs ont été pris sur le fait حرامیلری ایش باشنده اولدقلری حالده بصوب طوتدیلر Il ne voulait pas qu'on sût qu'il travaillait à cet ouvrage, mais je l'ai pris sur le fait فلان ایشی ایشلدیکنی بیلدرمک استمزایدی لکن ایش اوزرنده ایکن مغافصةً واروب بصدم

On dit en termes de Palais, et dans le discours ordinaire, Prendre le fait de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui, prendre sa défense, son parti بر کمسنه‌نک دعواسنی التزام ایتمک – مصلحتنه صاحب چیقمق – مصلحتنی یوکلنمک –

Fait, signifie aussi, le cas et l'espèce dont il s'agit *A.* ما جرا – ما وقع – واقعة pl. وقایع *P.* کار *T.* ایش || Conter le fait ماجرایی نقل وتقریر ایتمک Narrer bien un fait بر ماجرایی لایقی اوزره نقل وحکایت ایتمک Les faits sont bien rapportés dans cet historien بو تاریخده وقایع احوال وجه احسن اوزره بسط اولنمشدر Demeurons dans le fait واقعه‌نک اوزرنده وقف کلام ایده‌لم Ne nous écartons pas du fait ما وقعدن ایرلمیه‌لم Revenons au fait ما وقعنک .واقعه‌نک کیفیّتنه کله‌لم – کیفیّتنه دائر اعادهٔ کلام ایده‌لم Il va droit au fait ایشک اوزرینه طوغری وارر Le fait est tel ما وقعنک صورتی بو در C'est une question de fait حال واقعه دائر بر مسئله در – On dit, C'est un fait, cela est de fait que... حال واقع ومحقّقدر که – واقع حال بو در که – Et mettre en fait, poser en fait, pour dire, avancer une chose comme véritable *T.* متحقّق – کرچک فرض ایتمک شو ایکی... || Je mets en fait que ces deux personnes... عدّ ایتمک کشی شویله اولدقلرینی متحقّق فرض ایده‌رم Il met en fait qu'il n'y a point de vide dans la nature قدرتده خلا اولمدیغنی متحقّق عدّ ایدر – On dit aussi, C'est un fait à part, c'est un autre fait, pour dire, c'est une autre chose بو بشقه دعوا در – بشقه مادّه در – امر آخر در

On dit, Être au fait, pour dire, être bien instruit واقف

Mettre au fait, pour dire, instruire آگاه اولمق ـ حال اولمق ـ آگاه ایتمك ـ واقف حال ایتمك — **Se mettre au fait**, pour dire, s'instruire تحصیل علم ووقوف ایتمك || Quand vous serez au fait, quand on vous aura mis au fait de toutes les circonstances كافهٔ تفاصیل احوالدن واقف اولدیغڭ سنی تفاصیل احوالڭ مجموعندن واقف وآگاه ـ حالده ایلدكلرنده Vous vous mettrez aisément au fait de cette affaire بو مصلحتڭ كیفیتنه بالسهوله تحصیل علم ووقوف ایده جكسڭ

Au fait et au prendre. Au moment de l'exécution *A.* لدی الاجرا *P.* در وقت بكار آوردن *T.* اجرایه كلنجه || Il donne de grandes espérances, mais au fait et au prendre, il n'est bon à rien فلان كمسنه نڭ صورت حالندن مأمولات جسیمه مستدل ایكن اجرایه كلنجه هیچ بر ایشه یرامدیغی ظاهر اولور

Fait. Ce qui est convenable à quelqu'un *A.* مناسب ـ لایق *P.* الحال جسپان ـ سزا *T.* یراشق || Cette maison-là serait bien le fait d'un tel بو خانه فلانه لایق وسزا در C'est justement votre fait تمام سنڭ مناسب حالكدر Ce mariage n'est point votre fait بو نكاحڭ عقدی سكا بروجهله مناسب حالكدر دكلدر Ce n'est pas mon fait فلان شیٔ بكا مناسب دكلدر

Il se dit aussi, de la part qui appartient à quelqu'un dans un total *A.* حصّه pl. حصص *P.* بهره *T.* پای || Il faut leur donner à chacun leur fait, pour en disposer comme ils voudront هر برینه عائد اولان حصّه ویرلملو در كه كیف ما یشاء استعمال ایلیه On a partagé sa succession, chacun a eu son fait تركه‌سنڭ مالی بین الورثه تقسیم اولنوب هر بری حصّه سنی اخذ ایتمشدر Il a perdu, il a mangé tout son fait حصّه سنی كلیّاً تلف واسراف ایلدی

En termes de Jurisp., on nomme Faits et articles, les faits sur lesquels, en matière civile, l'une des parties fait interroger sa partie adverse *A.* افعال واحوال || On l'a interrogé sur faits et articles آكا متعلّق اولان افعال واحواله دائر استنطاق اولندی — Et faits justificatifs, ceux qu'un accusé allègue pour prouver son innocence *A.* اجوبهٔ دافعه *T.* دفعی متضمّن جوابلر

En fait. En matière *A.* فی الباب ـ فی البحث *P.* دركار *T.* خصوصده ـ بابنده ـ امرنده || En fait de procès دعوا خصوصنده de religion مذهب بابنده de littérature علم بحثنده ـ خصوصنده

Tout-à-fait. Entièrement *A.* بالكلیّه ـ كلیّاً *P.* ازهمه حال *T.* بسبتون || Il est tout-à-fait ruiné حالی كلیّاً خرابدر

FAÎTAGE. Pièce de bois qui fait le sommet de la charpente d'un bâtiment *A.* عارضة الغماء *P.* فرسب ـ شاهتیر ـ شاخ *T.* جاتی طبانی

FAÎTE. Le comble d'un édifice *A.* سطح pl. سطوح *P.* بام *T.* اوڭ طامی ـ بام خانه || Le faîte d'une maison طام || Le faîte d'une cheminée توتونلكڭ طامی — Il se dit aussi du sommet des arbres *A.* فرق الشجر pl. رأس الشجر ـ مفارق الاشجار *P.* روس الاشجار *T.* تارك درخت pl. آغاجڭ دپه‌سی || Monter au faîte فرق شجره عروج ایتمك || Il signifie figur. le plus haut degré *A.* ذروه ـ اعلاء الدرجات ـ بالاترین ـ برترین درجات ـ سر ـ اوج *P.* اسناء المراتب ـ مراتب *T.* اڭ یوكسك درجه || Le faîte des grandeurs بالاترین مراتب عزّ Le faîte des honneurs ذروهٔ اقبال ورفعت اعلای درجات شرف واجلال ـ وشرف

FAÎTIÈRE. Espèce de tuile dont on couvre le faîte d'un toit *A.* قرمید *P.* آكور *T.* كرمید || Il manque plusieurs faîtières à ce toit بو طامدن وافر كرمید اكسكدر

On appelle La faîtière d'une tente, la perche qui est au haut de la tente *A.* مسطح ـ مسماك *P.* تیر سایبان *T.* چادر صیریغی

FAIX. Charge, fardeau *A.* حمل pl. احمال ـ ثقل pl. اثقال *P.* بار *T.* یوك || Ce crocheteur succombe sous le faix بو حمّال متحمّل اولدیغی بار گران آلتنده درمانده اولور Et figur. || Il succombe sous le faix des affaires بارگران امور ایله قامت طاقتی دو تا اولدیور C'est un ministre très-capable de supporter le faix du gouvernement بار امور دولتی تحمّله مقتدر بر وكیلدر — On dit, qu'un bâtiment a pris son faix, pour dire, qu'il s'est affaissé autant qu'il le devait نصاب حملنی بولمشدر

FAKIR, ou FAQUIR. Espèce de religieux mahométan *A.* فقیر

FALAISE. On appelle ainsi des terres escarpées le long des bords de la mer *A.* لهب الساحل pl. لهوب السواحل *P.* یالی قیسینڭ دیك یرلری *T.* كندوش لب دریا || Cette côte est toute bordée de falaises بو ساحل سر تا سر لهوب مستطیله‌دن عبارتدر

FALBALA. Bandes d'étoffe plissées et mises pour ornement *A.*
رفرف pl. رفارف *P.* فراويز *T.* صارقق سنجف || Rideaux
à falbala صارقق سنجفلو پرده

FALLACIEUX. V. Trompeur.

FALLOIR. Ce verbe marque une nécessité, une obligation *A.*
لازم - كرك اولمق *T.* لازم بودن - بايستن *P.* لزوم - اقتضا
فلان ايشى ايشلمك اقتضا Il faut faire telle chose || كلمك
اول وقتده بوكا Il fallait en ce temps-là y donner ordre ايدر
اقچه‌سى نظام ويرلمك اقتضا ايدر ايدى Il a fallu le payer
بو يولدن ادا اولنمق لازم كلدى Il fallut en passer par-là
تطييب وارضاسى كچمك اقتضا ايلدى Il faudra le satisfaire
تحصيل علم ووقوف لازم كله‌جكدر Il faudrait s'en informer
اولنمق كرك ايدى Pensez-vous qu'il faille croire tout ce qu'il
dit? هركلامى اصغا اولنمق اقتضا ايدرمى ظنّ ايدرسك
Que vous faut-il pour votre marchandise, pour votre peine?
بو متاع ايچون سكا نمقدار بها وزحمتك ايچون نه قدر
اجرت ويرلملو در

Il marque aussi un besoin *A.* احتياج - لزوم *P.* جاحتمندى داشتن
بر لباسه احتياجى Il lui faut un habit || محتاج اولمق *T.*
بوندن بشقه نديه لزومى وار در Que lui faut-il encore? وار در
نديه محتاج Il est toujours chagrin, il ne sait ce qu'il lui faut
اولديغنى بيلەميوب كلّ يوم مغموم واندوهناكدر

Joint à la préposition En, il se dit dans le sens de Manquer *A.*
نقصان *P.* كم ماندن *T.* اكسك اولمق - از قالمق || Il s'en faut
beaucoup que vous soyez aussi grand que votre frère قرنداشك
سنّنه بالغ اولمق ايچون دخى نقصانك چوقدر Il s'en
fallait peu qu'il n'eût achevé تمام ايلمسنه آز قالمشيدى Il
s'en faut peu que la somme n'y soit مطلوب اولان مبلغك
نقصانى آز قالدى

FALOT. Espèce de grande lanterne faite de toile *A.* فانوس
pl. فوانيس *P.* فانوس *T.* فانوز || Allumer un fallot فانوسى
فانوزى ياقمق - اشعال ايتمك - Et un grand vase qu'on
emplit de suif ou d'autre matière, pour éclairer dans les cours
A. مصباح كبير *P.* چراغدان *T.* يل مومى

FALOURDE. Fagot de quatre ou cinq bûches de bois à brû-
ler, liées ensemble *A.* حزمة الجزال *P.* دستهٔ هيزم *T.* طومرق
براوطون Brûler une falourde || اوطون كتوكى باغى - باغى
كتوكى باغى ياقمق

FALSIFICATEUR. Celui qui falsifie *A.* مزوّر - مزيّف *P.*
ساختەكار *T.* ساختەجى - ساختەكارلق ايدن || Il a été con-
damné comme falsificateur de titres سندات ساخته اعمالى
سندات مزوّره اعمالى - تهمتيله عليهنه حكم جريان ايلدى
تزييف سندات تهمتيله - تهمتى اوزرينه حكم اولندى
متهوم اولدى

FALSIFICATION. Action par laquelle on falsifie, ou l'état de la
chose falsifiée *A.* تزوير *P.* ساختكارى *T.* ساخته كارلق -
ساخته‌لك - ساختەجيلك || Il est coupable de falsification
ساختەكارلق تهمتيله متهمدر La falsification de cet acte est
visible بو سندك ساختەلكى بادئ نظرده معلوم اولور

FALSIFIER. Contrefaire quelque chose, comme l'écriture, le
sceau, etc. *A.* محاكات - مزوّرا تنظير - مزوّرا *P.* بدروغى
- تقليد ايتمك *T.* ساختكارى نمودن - پرداختن
ساختەجيلك ايله دوزمك - ساختەجيلك ايله اويدرمق
|| Falsifier un seing, un cachet امضايى ومهرى ساختەجيلك
ساخته امضا ومهر ياپمق - ايله اويدرمق Falsifier un contrat,
une obligation مقاوله حجّتنى وتمسّكى مزوّرا تنظير ايتمك
ساخته مقاوله حجّتى وساخته تمسّك ياپمق - Falsifier
l'écriture - ساخته يازو اويدرمق - خطى تقليد ايتمك
ساخته يازو دوزمك

Et altérer par un mauvais mélange *A.* تغشيش - تزييف
P. لوس كردن *T.* قلب ايتمك - حيله قاتمق || Falsifier
les métaux تغشيش معادن ايتمك Falsifier du musc مسكى
مسكه حيله قاتمق - تغشيش ايتمك Falsifier de la monnaie
قماشى قلب Falsifier une étoffe تزييف سكه ايتمك
قماشك ايچنه حيله قاتمق - ياپمق

FALSIFIÉ. *A.* مزوّر *P.* ساخته بدروغى *T.* ياپمه - دوزمه *A.*
مغشوش - مزيّف *P.* لوس *T.* قلب - حيله قاتلمش

FAMÉLIQUE. Qui est tourmenté d'une faim extraordinaire *A.*
ضارم - ساغب *P.* سيرى نا پذير - سخت گرسنه *T.* طويمز
Homme معدهٔ ساغبه Estomac famélique || طويمق بيلمز -
famélique طويمق بيلمز آدم - سغب علّتنه اوغرامش آدم

FAMEUX. Renommé, célèbre *A.* مشهور pl. مشاهير - صاحب
الصيت والاشتهار *P.* بنام - نامدار - شهرتگير - آوازه انداز
T. شهرتلو -ناملو - بللو - آدى شانى || Fameux conquérant
آوازه انداز - شهرتگير آفاق اولمش ابو الفتوح والمغازى
Fameux چار اقطار جهان اولمش بر غازئ بى مدانى

منجم astronome واعظ بنام orateur مؤلف نامدار écrivain
بين الناس كسب Fameuse université مشهور ونامدار
بلدهٔ مشهوره Ville fameuse صيت وشهرت ايتمش دار العلوم
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامى Une mer fameuse par
cent naufrages يوز پاره سفينه‌نك غرق وشكستى تقريبيله
كسب شهرت ايتمش دريا

se FAMILIARISER. Se rendre familier A. استيناس ـ تأنّس
آشنايى پيدا كردن ـ آشنايى پيوستن ـ آلفتن .P تألّف ـ
T. انسيّت ايتمك || Se familiariser avec tout le monde جميع
عامّه ايله انس والفت ـ ناس ايله تألّف واستيناس ايتمك
اعاظم Se familiariser avec les plus grands seigneurs پيدا ايتمك
رجال ايله انسيّت ايتمك

Et prendre des manières trop familières A. الفت ـ استرسال
بى ـ بى تكلّف آميزش والفت كردن .P بطرح التكلّف
C'est un || تكليفسز قونشمق .T تكلّف آشنايى نمودن
homme qui se familiarise aisément بالسهوله طرح تكلّف
مسترسلاً الفت پيدا ـ ايده‌رك الفت ايدر اربابندندر
ايدر كساندندر

Et s'accoutumer A. كسب الالفة ـ تمرّن ـ تدرّب ـ اعتياد
P. آلفتن .T آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
ـ نقريس علّتنه آلشدى avec la goutte ايله اعتياد ايلدى
ـ نقريس علّتيله كسب الفت ايلدى ـ On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلفك تأليفاتيله كلّى مرتبه كسب آشنايى والفت
فلان ـ ايتمك ـ Et se familiariser avec une langue étrangère
لسان ايله الفت كامله پيدا ايتمك

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer A.
آلشدرمق .T آلفتيدن .P تدريب ـ تعويد ـ تأليف ـ تأنيس
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومى عادات جديده ايله تأنيس ايتمك امر
يكى عادتلره آلشدرمق امر عسير در ـ دشوار در

FAMILIARISÉ. A. مألوف ـ مأنوس .P آلفته ـ آشنا گشته .T
انسيّت ايتمش ـ آليشق ـ آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
معاملهٔ ـ بى تكلّفى .P عدم التكلّف ـ مساهات ـ استرسال .A
|| Il n'y a pas grande familiarité تكليفسزلك .T بى تكلّفانه
entre eux ميانه‌لرنده اول ـ بينلرنده مساهات كامله يوقدر
J'ai beaucoup de familiarité قدر بى تكلّفانه معامله يوقدر

avec lui كندوسيله تكليفسزلكم پك چوقدر Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
كندوسيله معامله‌ده عدم تكلّف صورتندن حظ ايتميوب
دائما وقار ورزانت طورينى بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تكلّف منتج ذلّ وحقارت اولور حالاتندندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un A.
تكليفسز .T بى تكلّف .P مسترسل ـ انيس عديم التكلّف
|| Être familier avec quelqu'un بر كمسنه ايله تكليفسز اولمق
Se rendre familier avec le monde خلق ايله تكليفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بى تكلّف اولان
تكلّفدن عارى انيس وآشناسيدر ـ دوستلرندندر Prendre un
air familier عدم تكلّف طورينى اتّخاذ ايتمك ـ On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تكلّفدن عارى سبك وعبارهٔ ـ تكلّفدن عارى كلام زبانزد
تكلّفات رسميّه‌دن عارى مكاتيب Lettres familières زبانزد
وتحريرات ـ On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبير لا ابالى ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبير

Et qui est devenu facile par une grande habitude A. مأنوس
ـ مألوف ـ معتاد .P آلفته .T آليشق || Cela lui est familier
كندويه مألوف ومعتاد اولان شيلردندر Il n'a point de peine
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شيئى
ايشلمكده بر درلو زحمت چكمز زيرا مألوف ومعتادى
اولان ايشلردندر Il s'est rendu cette langue-là familière comme
sa langue naturelle فلان لسانه كندو لسانى كبى الفت
واعتياد ايلدى L'homme sage se rend la vertu familière jusque
dans les plaisirs عاقل اولان كشى تلذّذات نفسانيّه‌ده بيله
صلاح حال ايله مألوف اوله كلمشدر ـ On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison A. احبّاء البيت .P دوستان خانگى .T
اوه آليشق اولان احباب

FAMILIER. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien A. لا ابالى .P بى پروا .T پرواسز
ـ لا ابالیلك ايدن || Il fait le familier avec ce ministre
وكلاى دولتدن فلان وكيلك يانده لا ابالى صورتنى
رجال دولتدن فلان ذاتك يانده لا ـ التزام ايدر
اباليلك طورينى التزام ايدر

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend
qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.*
فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلاً -
تكليفسز اولدرق - تكليفسزجه *T.* بى تكلّفانه *P.* بلا تكلّف
|| Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ايله بى
تكليفسزجه كچنمك - تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entre-
tenaient familièrement ensemble بى تكلّف صحبت ايدرلر
ايدى Ce grand homme se communiquait familièrement avec
tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ايله تكليفسزجه
الفت ايدر ايدى

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب
خويشان - خاندان *P.* فصيلة - اولاد وانساب - وانسال
وتبار *T.* صوى صوب || Ce ministre a fait beaucoup de bien
à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم
بو وكيل دولتك كندو خاندانته چوق - همّت ايلدى
بو Ce jeune homme a déshonoré sa famille خيرى طوقندى
نو جوان كندو خاندانته ابراث شين ورذالت ايلدى

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de
famille qui en est le chef *A.* اهل البيت - اهل الدار - نسيلة
چولوق چوجوق *T.* زه وزاد - خانگيان *P.* اولاد وعيال -
|| Cette famille n'est pas nombreuse بو بيتك اهلى چندان
اولاد وعيال صاحبى Père de famille كثير دكلدر

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل - آل - عرق *P.*
خاندان *T.* خانواده - دودمان - خاندان - نژاد || Bonne famille
خاندان محامد عنوان - عرق انيق - عرق عريق - عرق جميل
Honnête famille عرض وادب ايله موصوف بر نسل طاهر
Famille riche كثرت ماله مالك بر خاندان Famille noble
خاندان قديم ancienne خاندان شرافتنشان - نسل اصيل
De quelle famille est-il? قنغى آل ونسلدندر La ruine des
familles خاندانلرك خرابيّت حالى Il est d'une famille
bourgeoise نسلى فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans
cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان
بو خاندانـدن بيوك آدملر چيقمشدر - پيدا اولمشدر
— On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une nais-
sance honnête *A.* خاندانزاده *P.* مروكريم الاصل - ابن الكرما
آدم اولادى - اوجاق زاده *T.* بهزاد -

On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il
a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est
particulier à sa famille *A.* نسبة نازع الى *P.* سيماء اثر دارندهٔ
صوبنه چكر صورت وسيماسى اولان *T.* نژاد خود

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط - غلا *P.* تنگى
معاش *T.* قيتلق || Il y eut une grande famine cette année-là
اول سنده‌ده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des
fléaux dont Dieu châtie les hommes قحط وغلا بنى آدمى
تنكيل ايچون ارسال الهى اولان شدايددن معدود در بليّهٔ
La famine se mit dans la ville قحط وغلا
درون شهره قحط وغلا
قلعه‌يى دوچار Prendre une ville par famine مستولى اولمشدر
شدّت قحط ايتدره‌رك فتح وتسخير ايتمك — On dit, Crier
famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on
éprouve قحط وغلادن شكايت ايله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب - ذرو الحشيش
الحشيش *P.* بر گشتن گياه - بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغى
|| اوتلغى چويروب دوندرمه - صاورمه Il faut attendre le
beau temps pour le fanage de ce pré اشبو بچلمش چايرك
اوتلغنى چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت
وگشايشنه ترقب اولنملو در — Il se dit aussi du salaire de
ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش
P. مزد بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندروب چويرلمسى
اوتلق صاورمه‌سى اجرتى - ايچون ويريلان كونده‌لك

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش
موسم التقليب الحشيش - *P.* هنگام گردانيدن گياه *T.*
اوتلغك دوندريلوب چويرله‌جك - اوتلق صاوره‌جق موسم
وقتى

FANAL. Espèce de grosse lanterne dont on se sert sur les
vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le
fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق
ايتمك Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi
يولنى دشمندن ستر ايچون فنرى اطفا ايلدى La réale
de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دوننماسنك
رياله سفينه‌سى قيچنده اوچ عدد فنر وار در Le vaisseau
amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la
route au reste de l'armée آميرال سفينه‌سى سائر دوننما
سفينه‌لرينه ارائهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينى
يانمش طوتار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

trée des ports, pour indiquer aux vaisseaux la route qu'ils doivent tenir *A.* منار *P.* چراغ - فنار *T.* فنر

FANATIQUE. Aliéné d'esprit qui croit avoir des apparitions, des inspirations. Il ne se dit qu'en fait de religion *A.* مجذوب متعصّب

Et qui est emporté par un zèle outré et violent pour une religion *A.* متعصّب بالمرادة *P.* متمرّدانه متعصّب *T.* آشورى متعصّب - Il se dit par extension, de celui qui se passionne à l'excès pour un parti, pour une opinion, pour un auteur *A.* مجنون *P.* ديوانه *T.* دلو || Il est fanatique de cet auteur بو مؤلفك ديوانه‌سيدر de cette opinion بو اعتقادك مجنونيدر

FANATISME. Illusion du fanatique *A.* مجذوبيّة بالتعصّب

Et un zèle outré en matière de religion *A.* تعصّب بالمرادة *P.* تعصّب متمرّدانه *T.* آشورى تعصّب - Il se dit aussi, d'un attachement opiniâtre et violent à un parti, à une opinion *A.* جنون *P.* ديوانگى *T.* دلولك

FANER. Tourner et retourner l'herbe d'un pré fauché, pour la faire sécher *A.* تقليب الحشيش - تذرية الحشيش *P.* گياهرا بر گردانيدن *T.* اوتلغى چويروب دوندرمك

Il signifie aussi, flétrir *A.* اذبال - اذوا *P.* پژمرده كردن *T.* صولدرمق || Le grand hâle fane les fleurs سهام شديد هوانك قزغين اسيلكى چيچكلرى - اذواى ازهارى موجبدر صولدرر

Se faner. Se flétrir, se sécher *A.* تذبّل - كسب الذبول *P.* تذوّى - پژمرده شدن - پژوليدن *T.* صولمق || L'herbe se fane quand on la laisse trop long-temps sur pied اوتلق طول زمان يرده ابقا اولنسه كسب ذبول ايدر Les fleurs commencent à se faner dès qu'elles sont cueillies چيچكلر كسلديكى عقيبنده كسب ذبوله يوز طوتار

On dit figurément, qu'une femme commence à se faner *A.* ذهاب الطراوة - انسلاب الطراوة *P.* آب وتاب رفتن *T.* حسن وجمالك اب وتابى صولمق La beauté se fane ذاهبدر

Fané. *A.* حشيش متقلّب *P.* گياه بر گردانيده *T.* دوندريلوب چويرلمش اوتلق *A.* ذابل - ذبول *P.* پژمرده - پژوليده - يافته *T.* صولمش

FANEUR. Celui qui fane le foin *A.* مقلّب الحشيش *P.* بر گردانندهٔ گياه *T.* اوتلغى دوندروب چويرن || Payer les faneurs اوتلغى دوندروب چويرنلرك اجرتنى ويرمك

FANFARON. Qui fait le brave, et qui ne l'est pas *A.* نفاخ - متشجّع - في الشجاعة *P.* دليرى فروش *P.* دليرى *T.* لافزن - يكتلك صاتن - بهادرلق اورداييجى || Il n'est pas brave, il est fanfaron ارباب شجاعتدن اولميوب همان لاف هم جبان وهم نفاخ Il est timide et fanfaron دليرى ايدر هم قورقق وهم بهادرلك آوردايبجيدر - فى لشجاعه در Ce n'est qu'un fanfaron متشجّع محضدر

Il signifie aussi, qui vante trop, qui exagère sa bravoure *A.* متمدّح بالشجاعة *P.* دلير خود ستا *T.* بهادرلكنى اوكدبجى || On ne disconvient pas qu'il ne soit brave, mais il est un peu trop fanfaron بر مرد دلير اولديغى انكار اولنمز انجق چوقجه متمدّح بالشجاعه در

Et celui qui se vante trop en quelque chose que ce soit, qui promet par ostentation plus qu'il ne peut tenir *A.* صلف pl. صلفاء - متصلّف - مطرمذ - متمدّح - فيّاش - لهوق *P.* بادبر - لافزن - كبزن *T.* لافزان - اوكدبجى - كندوبى || Tout ce qu'il dit de ses intrigues et de ses galanteries, fait voir qu'il est extrêmement fanfaron طايفهٔ زنان ايله ايتديكى معاملات ظريفانه‌يه دائر نقل ايلديكى حكايه‌لردن غاية الغايه فيّاش بر آدم اولديغى استدلال اولنور

FANFARONNADE. Vanterie en paroles, discours de fanfaron *A.* لهوقة *P.* لاف - گذاف - كب - گوزگند *T.* لاف || Toutes ses menaces ne sont que des fanfaronnades اشبو تهديداتك جمله‌سى لاف وگذاف مقوله‌سيدر

FANFARONNERIE. Habitude de faire des fanfaronnades *A.* مفايشة - طرمذة *P.* لافزنى - لاف فروشى - كبزنى *T.* لافزانلق || Tout son fait n'est que fanfaronnerie كافهٔ افعال واعمالى ايشى هب - كار وپيشه‌سى هب لافزانلقدر - مفايشهٔ محضدر لافزانلقدر

FANGE. Boue, bourbe *A.* وحل - طملة *P.* گل *T.* چامور || Il est tombé dans la fange چاموره دوشدى Il est tout couvert de fange از سر تا بقدم متوحّل - سر تا پا آلودهٔ گلدر V. Bourbe - Il se dit figur. d'une vie honteuse || Cet homme vit dans la fange فلان كمسنه وحلزار عيوب وقبايح ايچنده امرار اوقات ايدر se traîne dans la fange وگل آلود در آلودهٔ اوحال مثالب وعيوبدر

Il se dit figur. des gens de basse naissance *A.* طميل pl.

طميل الاصل - طملة P. فرومايه T. آدم مولوزى || Il s'est tiré de la fange فرومايه‌لكدن رفع اولندى Il s'est élevé de la fange au plus haut degré de fortune طميل الاصل ايكن اسناى
من الرفش الى العرش - مراتب علوّ واقباله ترفيع اولندى
فحواسنجه خاك مذلتدن رفع ايله اعلاى درجات اقباله
واصل اولدى

FANGEUX. Boueux, plein de fange A. كثير الوحل - متوحّل
P. گل آلود - گلناك T. چامورلى || Terrain fangeux ارض
وحلزار - زمين گلناك - مُوحل - كثير الوحل Un chemin tout
fangeux بر طريق كثير الوحل

FANON. Assemblage de crins qui tombe sur la partie postérieure des boulets du pied d'un cheval A. ثنّة pl. ثنن P. موى
خوردهٔ اسب T. دابه‌نك بوغانيلغنده‌كى صچاقلو قيل

Fanons, en termes de Chirurgie, se dit d'une sorte d'appareil qu'on met à la jambe, quand elle est fracturée A. جبيرة
الرجل P. استخوانبند پاى T. آياق قيريغى باغى

FANTAISIE. La faculté imaginative de l'homme A. قوّة متخيّلة
|| La fantaisie est le réceptacle des images قوّت متخيّله مجمع
صور ومحسوساتدر

Il signifie aussi généralement, esprit, pensée, idée A. خاطر
pl. خواطر - فكر pl. افكار - خيال pl. خيالات P. انديشه
T. فكر || Ceci m'est venu en fantaisie فلان شئ خيالمه كلدى
- بونى خاطرمه كلدى Ne vous mettez pas cela en fantaisie
بونى خيال وخاطركه كتورمه Ôtez cela de votre fantaisie
بر خاطردن اخراج ايله Avoir quelque chose dans la fantaisie
شيئى فكره قويمق S'imprimer quelque chose dans la fantaisie فلان شيئى لوح خاطرده نقش ورسم ايتمك Il a eu
fantaisie qu'il se porterait mieux, s'il changait d'air تبديل هوا
ايده‌جك اولور ايسه مزاجنه انفع اوله‌جغنى فكر وخيال
مزاجنه نفعى موجب اوله‌جغنى تخيّل ايتمشدر - ايتمشدر

Il signifie aussi, humeur, envie, désir T. هوس - استك -
كيف || Vivre à sa fantaisie كندو كيفنجه كچنمك Faire à
sa fantaisie كندو كيفنجه ايتمك Suivre sa fantaisie كندو
درونمه هوسنه تبعيّت ايتمك Il m'a pris fantaisie de faire cela
فلان ايشك ايشلنمسى هوسى كلدى Il m'a pris une fantaisie درونمه بر استك كلدى - بر هوسم طوتدى

Et opinion, sentiment A. خيال - زعم P. سگال T. خيالمه
|| Chacun en parle et en juge selon sa fantaisie بو بابده هركس
كندو زعمنجه كلام سويلر ورأى وطالعه ايدر Cela est exécuté à ma fantaisie بو شئ كندو خيالمجه ايشلندى Il écrit
bien, il travaille bien à ma fantaisie بنم زعممه كوره وجه
احسن اوزره كتابت ايدر وايش ايشلر Cela est tout-à-fait à ma fantaisie فلان شئ تمام خيالمه موافق صورت
تخيّلمه نظراً - زعم وخيالمه نظراً ايله ياپلمشدر Selon ma fantaisie

Et caprice, boutade, bizarrerie A. هوس P. خشكسرى T.
چالقلق || Il a fait cela par fantaisie, et non pas par raison بو
ايشى اصول عقله موافقت ايله ايتميوب همان چالقلغه
مبنى ايشلدى Quelle fantaisie lui est montée à la tête? بو
نه مقوله چالقلقدر كه باشنه تبادر ايلدى C'est un homme
plein de fantaisies بر آدمدر چالقلقدن عبارت

Fantaisie, signifie aussi, une chose inventée à plaisir, et dans laquelle on a plutôt suivi le caprice que les règles de l'art A.
ابجاد عندى P. از سر خود پرداخته T. كندو باشندن ياپمه
|| Une fantaisie de peintre, de poète, de musicien بر مصوّرك
وبر شاعرك وبر اهل فنّ موسيقينك عندى ابجادى
رسم عندى اولەرق نقش وتصوير ايدر Il peint de fantaisie
رسم عندى اولەرق تصوير اولنمش C'est une tête de fantaisie
رسم عندى اوزره چيزلمش بر باشدر - بر باشدر Un habit
de fantaisie ابجاد عندى اولەرق ياپلمش بر لباس نو پيدا

FANTASQUE, Sujet à des fantaisies, à des caprices A. مهوّس
- مشفشف P. خشكسر T. چالق || Homme fantasque
مزاج مهوّس Humeur fantasque چالق آدم - مهوّس بر آدم
- چالق مزاج

Et bizarre, extraordinaire dans son genre A. اغرب P. بيگانه
- نا معتاد T. عجايب || Opinion fantasque اعتقاد اغرب
Décision fantasque حكم اغرب Habit fantasque كسوهٔ نا معتاد

FANTASSIN. Soldat à pied A. pl. رجّال - راجل pl. رجلان P.
پياده T. يايه

FANTASTIQUE. Chimérique A. خيالىّ P. خيالى T. خيال
خيالات مقوله‌سى - مقاصد خياليّه || Desseins fantastiques مقوله‌سى
لوايح - سوانح خياليّه Projets fantastiques مقاصد ومنويّات
خياليّه Visions fantastiques رؤيت صور خياليّه

Et qui n'a que l'apparence d'un être corporel sans réalité A.
وهمىّ - موهوم P. گمانى - بى اصل وحقيقت T. اصلسز Un
corps fantastique بر جسم وهمى

FANTÔME. Spectre, vaine image qu'on croit voir A. طيف

طيف كريه المنظر Fantôme hideux || قرالتی .T سنبوت .P
طيف هايل دهشتفرما épouvantable || Il lui apparut un fantôme
كوزينه بر طيف مجسّم كوروندى
Il signifie aussi, chimère qu'on se forme dans l'esprit .A وهم
اصلى .T سگال بيهوده .P وهميّات .pl اوهام باطلة .pl باطل
|| Vos soupçons sont mal fondés, ôtez-vous ces يوقدن قورنتى
fantômes-là de l'esprit ذاهب اولديغك وسوسه‌لر كليّاً بى
اساس اولمغله بو مقوله اوهام باطله‌يى خاطردن اخراج ايله
– Il se prend au pluriel, pour les images qui se forment dans
le cerveau, ou qui sont produites par l'impression des choses
qu'on a vues .A .pl صور وهميّة || L'entendement opère sur les fan-
tômes qui résident dans l'imagination قوّت مدركه مخيّله‌ده
مرتسم ومنطبع اولان صور وهميّه اوزرينه عاملدر

On dit, Se faire des fantômes de rien, pour dire, s'exagérer
à l'excès les dangers, les obstacles .T لا شئ مقوله‌سى نسنه‌لر
بر كمسنه‌نك كوزينه طاغلر كورنمك

Il se dit figur. de tout objet destitué de réalité .A فى مثابة
الظلّ – كظلّ الزايل – خيال .P سايه مثال .T كولكه كبى ||
Cette personne, cette chose n'est que le fantôme de ce qu'elle était
فلان كشى وفلان شئ مقدّما اولديغى هيئتك ظلّى
مثابه‌سنده در Ce prince n'a aucun pouvoir, ce n'est qu'un
fantôme de prince بو پادشاهك يدنده بر درلو قوّت ورخصت
اولميوب پادشاهلغك بياغى بر ظلّى منزله‌سنده در Les
grandeurs humaines ne sont que de vains fantômes اعتبارات
جهان محض ظلال زايله مقوله‌سيدر – On dit proverb., d'un
homme maigre et défait, que c'est un vrai fantôme خيال كبى
خيال كبى اولدى – نحيف وضعيفدر

FAON. Le petit d'une biche .A رشاء .pl ارشاء .P آهو بچه
كيك ياوريسى

FAQUIN. Il se dit d'un homme de néant, ou qui fait des actions
basses .A خاشر .P نامرد .T آلچق || On l'a traité comme un
faquin فلانه بر مرد خاشر كبى معامله اولندى

FAQUIR. V. Fakir.

FARCE. Mélange de diverses viandes hachés menu et assaison-
nées, que l'on met dans quelque autre viande .A حشو .P آگنده
.T طولمه || Farce salée, épicée طوزلو يا بهارلو طولمه Farce de
poisson بالق اتندن طولمه
[illegible] Comédie bouffonne .A اضحوكة .pl اضحوكات .P
بازيچهٔ خنده انگيز – خندستان .T مقلّدلك || Farce nou-
velle اضحوكهٔ نو ظهور Plaisante farce اضحوكهٔ فرحفزا Joueur
de farces لعّاب اضحوكات – Figur. Toute action qui a quel-
que chose de plaisant et de ridicule .A سخريّة .pl سخريّات
.P سخريّه پردازى – فسوس بازى .T مسخره‌لق || C'est une
farce que cela سخريّه مقوله‌سيدر C'est une vraie farce سخريّهٔ
محضدر

FARCEUR. Comédien qui ne joue que des farces .A لعّاب
المضحكات .P بازندهٔ خندستان .T مقلّد – Figur. Celui qui fait des
bouffonneries .A مسخر .P سخريّه پرداز – فسوسباز .T مسخره

FARCIN. Sorte de gale qui vient aux chevaux .A عرّة .P
گرگ .T سراجه || Cela fait venir le farcin aux chevaux بو
شئ آتلره توليد عرّه ايدن شيلردندر Des boutons de far-
cin سراجه سيولجه‌لرى Le feu est un bon remède pour le farcin
آتش سراجه علّتنك اعلا علاجيدر

FARCINEUX. Qui a le farcin .A اعرّ .P گرگناك .T سراجه‌لو
|| Cheval farcineux فرس اعرّ – اسب گرگناك – سراجه‌لو آت

FARCIR. Remplir de farce .A املاء بالحشو .P آگندن – آغندن
.T طولمه ايتمك – طولدرمق || Farcir des poulets, des pigeons
پليچ وكوكرجينى طولمه ايتمك – Figur. .A املاء .P انباشتن
.T طولدرمق || Farcir un livre de Grec et de Latin بر كتابى
الفاظ يونانيّه ولاطينيّه ايله طولدرمق Farcir un discours de
citations مقالديى اشهادات ايله املا ايتمك

FARCI. .A محشوّ .P آگنده – آغنده .T طولمه – figur. .A مملو
.P انباشته .T طولو – طولمش

FARD. Composition dont on se sert pour faire paraître le teint
plus beau .A غمنة .P سرك .T آقلق قزللق || Le fard gâte
le teint à la longue غمنه استعمالى مرور زمان ايله لون
رويى تغيير ايدر Elle met du fard فلان خاتون چهره‌سنه
آقلق قزللق سورر

Il signifie figur. Faux ornemens en matière d'éloquence .A
تمويه .pl تمويهات – زخرف .pl زخارف .pl مزخرفات
.P پيرايش عاريت .T يالدزلمه || Il y a plus de fard que de
vraies beautés dans sa harangue زخارف وتمويهات موعظه‌سنده
ظاهريّه حسن حقيقيدن ازيد واغلبدر – Et feinte, dissimu-
lation .A تصنّع .pl تصنّعات || C'est un homme sans fard
تصنّعدن عارى بر آدمدر Parlez-moi sans fard بنمله بلا تصنّع
تكلّم ايله

FARDEAU. Faix, charge *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* بصقن - بار گران - حمل ثقيل || Lourd fardeau يوك يوك يوكلنمك - احتمال حمل || Porter un fardeau يوك || Se décharger d'un fardeau القاى حمل - دفع حمل ايتمك يوكي - طرح حمل ايتمك || Mettre bas un fardeau ايتمك - آشاغى ايندرمك - آشاغى‌يه آتمق - زمينه طرح ايتمك Figur. || C'est un grand fardeau qu'une couronne تاج سلطنت بر بار گراندر || On lui a donné l'administration de tout, c'est un fardeau bien pesant ادارهٔ امور كافهٔ عهدهٔ اهتمامنه حواله جملهٔ امور دوش - اولنمغله كندويه بر بار طاقتگداز در اهتمامنه تحميل وتكفيل اولنمغين بو حالت كندويه بر بار طاقتشكندر

FARDER. Mettre du fard *A.* طلاء بالغمنة *P.* سرك زدن *T.* قزلجه سورمك - آقلق قزللق سورمك - Figur. Remplir de faux ornemens d'éloquence *A.* تمويه *P.* پيرايش عاريت كلامى *T.* يالدزلمق || Farder son discours, son langage كلامى دادن كلامه تعبيرات - تعبيرات مموّهه ايله تحسين ايتمك كلامى زخرفه - مموّهه علاوه‌سيله حسن وزينت ويرمك ونمويه ايتمك - On dit de même, Farder une pensée, une vérité فكرى وحقيقتى تمويهات ظاهرفريب ايله ستر ايتمك طلاى ريا ايله ستر ايتمك -

Farder. S'abaisser par son propre poids *A.* انهيار *P.* فرو رفتن *T.* چوكمك || Ce mur farde بو ديوار مشرف انهيار در چوكمكه يوز طوتدى -

Fardé. *A.* مطلاء بالغمنة *P.* سرك زده *T.* قزلجه سورلمش *A.* منهار *P.* فرو رفته *T.* چوكمش

FARFADET. Espèce d'esprit follet *A.* جنّ *P.* ديو *T.* اجنّى

FARIBOLE. Chose frivole et vaine *A.* عبث pl. عبثيات *P.* بيهوده *T.* بيمآل - مألسز - عبث || Ce sont des fariboles عبثيات مقوله‌سيدر

FARINE. Grain moulu, réduit en poudre *A.* دقيق - طحن *P.* آرد - ارداله *T.* اون || Farine de froment, de seigle, d'orge حنطه وچاودار وآرپه اونى Fleur de farine *A.* دقيق - حوّارى *T.* خالص خاص اون Grosse farine دقيق غليظ - قبا اون - خرجى اون

On appelle figur. Gens de même farine, des gens qui sont sujets à mêmes vices, ou qui sont de même cabale جملهسى بر خميردن يوغورلمش اربابدندر

FARINEUX. Qui est blanc de farine *A.* ملطّخ بالطحن *P.* آرد آلود *T.* اونه بيلاشمش || L'habit d'un meunier est ordinairement farineux طحّانك كييديكى لباس عادتا اونه بيلاشمش اولور Du pain farineux par-dessous ديبى اون بيلاشمش اتمك - Et qui est de la nature de la farine *A.* طحنىّ *P.* آردناك *T.* اونلو - طحنيتلو || Les semences légumineuses, les pois, les fèves, le riz, le maïs sont des substances farineuses بزليه وباقلا وپرنج ومصر بغدايى حبوبات - مثللو بذورات بقول طحنيتلو حبوباتدندر طحنيه‌دندر

Il se dit aussi de certaines choses dont il sort une espèce de poussière blanche *A.* ذو النخالة *P.* كفسگ بسته *T.* كپكلو || Dartre farineuse كپكلو تمركى

FARINIER. Marchand de farine *A.* بايع الدقيق - دقّاق *P.* آرد فروش *T.* اونجى

FAROUCHE. Sauvage, qui n'est pas apprivoisé. Il se dit des bêtes *A.* وحشىّ - وحش pl. وحوش *P.* يبانى *T.* يابان || Bête farouche يابانى حيوان - حيوان وحشى Apprivoiser un animal farouche حيوان وحشى‌يى تأنيس ايتمك - Il se dit aussi des hommes, et signifie, misanthrope, peu traitable *A.* وحشىّ المزاج - وحشىّ *P.* بيگانه خو - يبانى مزاج *T.* يابان خويلو || Naturel, farouche طبع وحشت - طبيعت وحشيّة وحشىّ المزاج Homme farouche مزاج وحشت آميز humeur آلود Peuples farouches اقوام وحشيّة - Et peu sociable *A.* نفور *P.* رميده خو *T.* اوركك خويلو || Il était farouche dans sa jeunesse وقت شبابنده نفور المزاج ايدى

On dit aussi, Mine farouche, air farouche *A.* وجه غضبان *P.* سيماى خشم آلود *T.* طارغين چهره - وجه كالح Oeil farouche *A.* نظر شازر - نظر غضبان *P.* نگاه خشم آلود *T.* طارغين باقش

FASCINE. Fagot de branchages, dont on se sert pour combler des fossés, accommoder de mauvais chemins, etc. *A.* حزمة القضيب *P.* چوب دسته *T.* چالى دمتى - چيبوق دمتى || On commanda des fascines à toute la cavalerie چالى دمتلرى تداركى بالجمله سوارى عسكرينه تنبيه اولندى On envoya des soldats jeter des fascines dans le fossé خندق ايچنه چالى دمتلرى القا ايچون اقتضا ايدن عسكرى نفراتى تعيين اولندى Accommoder de mauvais chemins avec des fas-

olues مروری دشوار اولان معابر ومسالکی جالی دمتلری
تعبیه‌سیله تنظیم ایتمک

FASCINATION. Action de fasciner *A.* سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* کوز باغیجیلق || L'entêtement qu'elle a pour lui tient de la fascination فلان حقنده اولان مفتونیتی سیمیاکارلق اثریدر

FASCINER. Éblouir par des prestiges qui font voir les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغلیط بالسیمیا ـ تسحیر بالسیمیا *P.* سیمیاکاری ساختن *T.* کوز ـ کوز باغیجیلق ایتمک کوز باغیجیلق ایله تسحیر || Il croit qu'on l'a fasciné باغلمق اولندیغنی ظنّ ایدر ـ Figur. Éblouir par un faux éclat *A.* خطف البصر ـ البصیرة ـ افتان ـ تفتین *P.* چشم ـ آشفتن عقلی ـ عقل کوزینی قماشدرمق *T.* دلرا تیره ساختن || On se laisse fasciner par les vanités, par les grandeurs du monde امور باطله واعتبارات جهان لا طائلدنک قاپمق دیدار یله بصر بصیرتک اختطافنه اراثه رخصت اولنوکلمشدر L'amour fascine les yeux درد عشق وهوا خطف بصر بصیرته غلبهٔ عشق ومحبّت عقل کوزینی قماشدرر ـ سبب اقوا در کوزی *T.* دوچار سیمیاکاری *P.* مسحور بالسیمیا *A.* Fasciné عقلی کوزی ـ قاپلمش *T.* دلشیفته ـ آشفته *P.* مفتون *A.* باغلو قماشمش

FASÉOLE. Espèce de fève *A.* حنبل *P.* فسیل *T.* فصولیه

FASTE. Vaine ostentation, affectation de paraître avec éclat *A.* تعاظم *P.* طمطراق نمایی ـ خودنمایی ـ دبدبه فروشی ـ بارنامه هر شیئی *T.* عنوان کاذب ـ طفره || Faire les choses avec faste طفره‌یه مبتلا صورت تعاظم ایله ایشلمک Aimer le faste ـ دبدبه فروشلقدن نفرت ایتمک Haïr le faste اولمق طفره کوسترمکدن حظ ایتمامک Il paraît un grand faste dans ses actions کافهٔ اعمال وافعالنده بر عنوان کاذب غایت مرتبه‌ده عرض Il étale un grand faste صورتی کورینور عنوان کاذبدن عبارت کالای تعاظم ایدر Il est plein de faste طفره فروش بر آدمدر C'est un homme de faste بر آدمدر

Fastes. Les livres du calendrier des anciens Romains *A.* تقویم *P.* روزنامه *T.* تقویم || Les Romains marquaient dans leurs fastes les jours de leurs fêtes, de leurs assemblées publiques, de leurs jeux رومانیون وضع ایتدکلری اعیادک کونلرینی وترتیب ایتدکلری عموم مجلسلرینی وشنلکه متعلق ـ ملعبه‌لرینک کیفیتنی تقویمده قید ایدرلر ایدی Et figur. Les registres publics contenant les grandes et mémorables actions *A.* قیود الوقایع الجلیلة ـ Dans ce sens, on dit, Les fastes sacrés de l'Église دفاتر وقایع دینیّه Les fastes de la Monarchie دساتیر وقیودات دولت

FASTIDIEUSEMENT. D'une manière fastidieuse *A.* بالملال *P.* بزدره‌جک وجهله *T.* بیزلرسازانه

FASTIDIEUX. Qui cause du dégoût, de l'ennui *A.* موجب ـ الملال ـ سامة ـ مورث السآمة *P.* بیزار ساز *T.* بزدریجی موجب ملال اولدجق || Ouvrage fastidieux اوصاندریجی بادئ ملال وسآمت اولدجق Des entretiens fastidieux تألیف موجب ملال اولدجق مباحثات ومذاکرات Homme fastidieux گرانجان آدم ـ آدم

FASTUEUSEMENT. Avec faste *A.* بالتعاظم *P.* دبدبه فروشانه *T.* دبدبه ایله ـ طفره ایله

FASTUEUX. Plein de faste et d'ostentation *A.* متعاظم *P.* دبدبه دبدبه‌لو ـ طمطراقلو ـ طفره‌لو *T.* خود نما ـ فروش || Homme fastueux متعاظم بر آدم Titres fastueux طمطراقلو القاب Équipage fastueux دبدبه‌لو اتباع وحشم

FAT. Il se dit pour indiquer le vice de caractère d'un sot qui ne fait rien par goût, et qui n'agit que par ostentation et par un excès de bonne opinion pour soi-même *A.* مایق مدمّغ کندوبی بکنمش اوغوز *T.* کول خود بین *P.* مایق کثیر الزهو ـ بر مایق مدمّغ طرزنده لاقردی || Il parle, il répond en fat سویلر وجواب ویرر

FATAL. Qui dépend du destin *A.* مقدّر *P.* تقدیری *T.* قدر بر مقتضای تقدیر ـ حادثهٔ مقدّره || Événement fatal حالی ـ اجل مسمّا ـ موت مقدّر Mort fatale ظهور ایتمش حادثه Il se dit aussi d'un point, d'un terme placés comme par le destin pour marquer les bornes de quelque chose *A.* ـ اجل موعود حدّ مقدّر || Quel est le point fatal qui met des bornes à l'impétuosité des flots de la mer? حملات امواج دریایه حوالهٔ سدّ ممانعت ایده‌جک بر حدّ مقدّر وارمیدر Il n'est pas possible de reculer le terme fatal de la mort اجل موعودک استئخاری ممکن دکلدر

Il signifie aussi, qui assure, qui cause le malheur *A.* مشئوم ـ کوتی ـ اوغورسز *T.* نا مبارک *P.* وخیم ـ منحوس || Heure fatale ساعت مشئوم Je ne puis sans frémir penser à ce moment fatal où nous entendîmes retentir dans la maison ces cris perçants, ces effrayantes paroles درون خانه‌ده ولوله انداز اولمش

اصوات جگردوز فریاد آمیز واقوال هولناک دهشت انگیز
تخدیش سامعهٔ جان ایتدکلری وقت مشئوم خاطره خطور
ایتدکجه دخیلهٔ قلبمه فزع عظیم مستولی اولمامق احتمالی
محالدر Les délations se multiplièrent, et les moeurs reçurent
une atteinte fatale نمیمه وسعایت کسب تزاید وکثرت
وآداب واخلاق ناس دوچار کسر موجب الوخامت اولمشدر

FATALEMENT. Par une destinée inévitable *A.* حسب الاقتضاء
بر موجب سر نوشت *P.* حسب الحکم القدر - القدر *T.*
قدر موجبنجه

FATALISME. Doctrine de ceux qui attribuent tout au destin *A.*
مذهب الجبریّه *P.* سر نوشت پرستی *T.* قدرجیلک

FATALISTE. Qui attribue tout au destin *A.* جبریّة pl. جبریّون

FATALITÉ. Déstinée inévitable *A.* القضاء المبرم - حکم
القضاء والقدر *P.* حکم سر نوشت *T.* قضا وقدر حکمی || Il
y a quelque fatalité en cela بو خصوصده قضای مبرمک
حکمی وار در Il y a de la fatalité بر کونه حکم قضا بو بابده
وقدر وار در Les Stoïciens donnaient tout à la fatalité فلاسفهٔ
رواقیّون کافهٔ اشیایی حکم قضا وقدره حمل ایدرلر ایدی

FATIDIQUE. Qui déclare ce que les destins ont ordonné *A.*
کاشف الاحکام القدر *T.* احکام قدری کوستریجی

FATIGANT. Qui donne de la fatigue *A.* متعب - مستلزم
المشقة *P.* رنج آور - درمانده ساز *T.* یورغونلق کتوریجی
زحمتلو - زحمت ویریجی || Ce travail est trop fatigant بر
شغل متعبدر - زحمتلو بر ایشدر غایت ایله Exercice bien
fatigant حرکت مشقتلو خیلی Une journée bien fatigante بر
روز متعب رنج اندوز

Il signifie aussi, importun *A.* ثقیل - موجب الثقلة -
معجّز *P.* بیزار ساز *T.* اوصاندریجی || Conversation fatigante
موجبة الثقلت محاورهٔ C'est un homme bien fatigant غایت
گرانجان آدمدر - ثقیل النفس بر آدمدر - ثقیل بر آدمدر
Des discours fatigants معجّزه اقوال ثقلت آمیز - اقوال

FATIGUE. Effet d'un travail pénible *A.* تعب pl. متاعب -
مشقة pl. مشاقّ *P.* رنج *T.* زحمت - یورغونلق || Les fati-
gues du chemin مشاق طریق - یول یورغونلغی de la guerre
مشاق سفریّه Endurer la fatigue مقاسات تعب ومشقت
ایتمک Souffrir, supporter la fatigue تحمّل تعب وزحمت
ایتمک Se faire à la fatigue مشاق - مشاق ومتاعبه آلشمق
ایتمک Une longue contention ومتاعب ایله تألّف واعتیاد

d'esprit est d'une grande fatigue ذهنک طول توغّل واشتغالی
اشتغال مدید موجب اتعاب - غایت اتعابی مستلزمدر
ذهن اولور - On dit, qu'un homme est homme de fatigue, pour
dire, qu'il est capable de résister à la fatigue *A.* متحمّل المشقة
P. جفا کش *T.* زحمته طیانقلو

Il signifie aussi, lassitude causée par le travail *A.* عیّ -
کلال *P.* درماندگی - بیتابی *T.* درمانسزلق || Il est malade,
il n'en peut plus de fatigue هیچ خسته اولوب درمانسزلقدن
بر شیئه مجال واقتداری قالمامشدر

FATIGUER. Donner de la fatigue *A.* اتعاب - ایراث العیّ
والکلال *P.* بیتاب کردن - در مانده ساختن - اویدن *T.*
یورمق || Fatiguer l'ennemi اتعاب ایتمک دشمنی - اعدایی
La lecture fatigue la vue باصره‌یه اتعاب کثرت قرائت یورمق
سبب وعلّت اولور Vous me fatiguez les oreilles avec vos contes
نقل - کثرت حکایاتک اتعاب سامعه‌یی موجب اولور
Se fati- ایتدیککک حکایه‌لر ایله تخدیش سامعه ایدرسک
guer trop بغایت دوچار درماندگی وکلال اولمق

Il signifie figur. Importuner *A.* تعجیز - تعذیب - تصدیع *P.*
بیزار ساختن - درد سر دادن *T.* باش اغرتمق - بزدرمک
|| Il fatigue tout le monde du récit de ses aventures سرگذشتلرینی
باشنه کلان ماجرالری - نقل وحکایه ایله عالمی تعجیز ایدر
نقل ایله خلقی تعجیز ایدر Il fatigue ses juges par des sol-
licitations continuelles لا ینقطع عرض ایلدیکی استدعالر
متصل واحد ایله سر حکامی تصدیعدن خالی دکلدر
در میان ایلدیکی استدعالر ایله دعواسنی رؤیت ایدن
حکامی تعجیز ایدر Il me fatigue par ses visites بنی زیارتلریله
بزدرر - تعجیز ایدر

Fatigué. *A.* عیّ pl. اعیا - متعب *P.* تعبناک - بیتاب -
در مانده *T.* یورغون - یورلمش

FATRAS. Amas de choses inutiles *A.* pl. خروش pl. احفاش
P. خرده مرده *T.* خرت مرت || Un fatras de livres, de pa-
piers خروش کتب واوراق - خرت مرت کتابلر وکاغدلر
Figur. || Un fatras de paroles *A.* ترّهات *P.* هرزه *T.* خلطیّات
|| Ce livre est plein de fatras ترّهات ایله مملو بر کتابدر

FATUAIRE. Terme d'antiquité. Celui qui, paraissant inspiré,
annonçait les choses futures *A.* مجذوب pl. مجذوبین

FATUITÉ. Le vice du fat *A.* مزاقة بالزهو *P.* پندار - گولی
آمیز *T.* اوغوزلق ایله کندوبی بکنمه || N'admirez-vous pas

la fatuité de cet homme? فلان كمسنه نك مجبول اولديغى
زهو آميز محل استغراب دكلميدر – مواقت – Il se dit aussi d'un discours impertinent que quelqu'un tient à son avantage A. فخرية P. لاف خود ستايى T. بيوك سوز || Il a dit une grande fatuité بر فخرية عظيمه سويلدى – غايت بيوك بر سوز سويلدى

FATUM. Mot latin qui signifie, destin A. قدر P. سرنوشت T. ازلدن يازيلو

FAUBOURG. La partie d'une ville qui est au-delà de ses portes et de son enceinte A. محلات الخارج – ربض – دسكرة P. پيرامن شهر السور T. واروش || On a enfermé les faubourgs dans la ville واروشى شهرك ايچنه المشلر در

FAUCHAGE. L'action de faucher A. حصاد – جزت – جزاز P. حصاد العشب – الحشيش T. اوت بچمى درو گياه || Payer tant pour le fauchage des prés چايرلرك اوتنى حصاد ايچون شو قدر اجرت ويرمك Choisir un temps propre pour le fauchage جزازه مناسب بر وقت انتخاب ايتمك

FAUCHAISON. Temps où l'on fauche les prés A. موسم الجزاز – موسم الحصاد الحشيش – موسم الجزاز العشب P. هنگام درو گياه T. اوت بچمى وقتى

FAUCHE. V. Fauchaison || La fauche approche موسم جزاز تقرب ايدر – Il se dit aussi du produit du fauchage A. حصيدة P. محصول الحشيش – الحشيش T. حاصل گياه اوت محصولى

FAUCHER. Couper l'herbe des prés avec la faux A. جز – حش – اجتزاز P. تحصيد الحشيش – T. گياه درويدن اوت بچمك – Il se dit aussi de l'avène, de l'orge A. حصاد – احتصاد – تحصيد P. درويدن T. بچمك – Figur. Détruire محصد اجل مسمّا موجب افناى كافة || La mort fauche tout الاشيا در Le temps fauche tout دهروزمان محصد فناى كافة الاشيا در

FAUCHÉ. A. محصود – مجزوز P. درويده T. بچلمش

FAUCHET. Espèce de râteau qui sert à amasser l'herbe fauchée, et à séparer la paille battue d'avec le blé A. مذرّة P. هيزه – هيده – سگو – شانديد T. ييبا

FAUCHEUR. L'ouvrier qui fauche A. حصّاد P. دروزن T. اوراقچى

FAUCILLE. Instrument dont on se sert pour scier les blés A. مخصد – مخصال – مخلب – منجل P. داس T. اوراق || Il est temps de mettre la faucille dans la moisson اكينه اوراق اوره جق وقتيدر Les moissonneurs ont déjà la faucille à la main اوراقچيلر هنوز اوراغه ياپشديلر

FAUCILLON. Petite faucille dont on se sert pour couper des broussailles A. مقضب – مشذب P. داسگاله – داسغاله T. دهره

FAUCON. Oiseau de proie A. شاهين pl. شواهين P. شاهين T. شهباز – شاهين || Faucon hagard شاهين وحشى

FAUCONNEAU. Petite pièce d'artillerie T. شاهى طوب || Balle de fauconneau شاهى طوب گله سى

FAUCONNERIE. L'art de dresser toutes sortes d'oiseaux de proie A. فنّ التضرية الطيور الصيد – فنّ التعليم الصقور P. فنّ پرورش شكرد – فنّ آموختن مرغ شكارى T. طوغانجيلق – اوجى قوشى تربيه سى صنعتى – صنعتى || Entendre bien la fauconnerie طوغانجيلقدن – فنّ تعليم صقوره اشنا اولمق آكلامق

Il signifie aussi, le lieu où sont les oiseaux de proie A. دار الصقور P. باز خانه T. طوغان وچاقر يرى

FAUCONNIER. Celui qui dresse les oiseaux de proie, et qui les fait voler A. معلّم الصقور P. پرورنده – آموزنده مرغ شكارى T. شكرد – اوجى قوشلرى اوكرديجى – On appelle Grand fauconnier, l'officier qui a autorité sur tous les fauconniers A. رئيس الصيّادين بالصقور – رئيس المتصقرين P. مير شكار – T. بازدار – باز يار – چاقرجى باشى – طوغانجى باشى

FAUCONNIÈRE. Espèce de gibecière, dont les fauconniers se servent pour porter les menues hardes dont ils ont besoin A. عيبة الصيّاد P. دول شكارى T. آوجى جانطه سى – Il se dit aussi de toutes sortes de gibecières que l'on met à l'arçon de la selle, pour porter de menues hardes A. خرج P. تنگيسه – هكبه T. خرجين

FAUFILER. Faire une fausse couture à longs points, et en attendant qu'on en fasse une autre à demeure A. ملّ P. عاريتى دوختن T. ايلمه اولدرق جاتمق – ايلمك || On n'a fait que faufiler cet habit pour l'essayer بو ثوبك مجرّد بچمنى تجربه ايچون ايلمه اولدرق جاتدرديلر

FAUFILÉ. A. مملول P. عاريتى دوخته T. ايلمه – ايلنمش اولدرق جاتلمش

FAUSSAIRE. Celui qui altère les actes, ou qui en fait de faux
A. مصنّع السندات الموضوعة ـ مصنّع الوثايق المزوّرة *P.*
ساختهكار سندات *T.* ساخته سند دوزيجى || Il est reconnu
pour faussaire سندات مزوّره مصنّعى اولمق اوزره معروفدر

FAUSSE-BRAIE. Terme de fortification. Seconde enceinte ter-
rassée comme la première *A.* سور مثنّا *P.* سور دوميـن *T.*
جفته سور

FAUSSEMENT. Contre la vérité *A.* كاذبًا ـ لا عن اصلٍ ـ
بدروغ ـ دروغكارانـه *P.* لا عن حقيقةٍ ـ بالكذب والافترا
وبهتان *T.* يلانـدن ـ اصلى يوقدن || Il avance faussement
une telle chose فلان شيئى كاذبًا بسط وايراد ايدر Être ac-
cusé faussement بالافترا اتهام اولنمق

FAUSSER. Faire plier, faire courber un corps solide *A.* اثنا ـ
احنا *P.* خميـدن *T.* بوكمـك || Fausser une lame قليـج
ناملوسنى بوكمك ـ Fausser une cuirasse. L'enfoncer sans la
percer tout-à-fait *A.* تهزيم الدرع *P.* جوشنرا فرسودن *T.*
زرهـى ازمـك ـ Fausser une serrure. En gâter les ressorts
par quelque effort *A.* نقض القفل ـ اخلال القفل *P.* فلخمرا
كليدى بوزمق *T.* گزايـيدن

Fausser, signifie aussi, enfreindre, violer *A.* خلف ـ اخلاف
نا درستى ـ بيوفايى نمودن *P.* عدم الوفا ـ اخفار ـ نقض ـ
خلف عهد || Fausser sa foi بوزمق *T.* بجا نياوردن ـ نمودن
عهدى ـ عهده وفا ايتمامك ـ نقض عهد ايتمك ـ ايتمك
وعدينه وفا ـ اخلاف وعد ايتمك Fausser sa parole بوزمق
اخلاف سوزنده طورمامق ـ ايتمامك Fausser son serment
ـ يميننده ارتكاب نقض وخلف ايتمك ـ يمين ايتمك
حنث يمين ايتمك ـ احناث يمين ايتمك ـ يمينني بوزمق

Se fausser, signifie en termes de guerre, ne former plus une
ligne droite *A.* تخلّف *P.* نا راستى نمودن *T.* طوغريلقدن
جيقمق || Quand les rangs viennent à se fausser, le sergent
les redresse صفوف عسكريّه نك ترتيبنده بر كونه تخلّف
ظهور ايلدكده بلوك چاوشى يرلو يرلرينه تنظيم ايتدرر

FAUSSETÉ. Qualité d'une chose fausse *A.* عدم الصحّة *P.* نا
راستى ـ نا درستى *T.* خلاف || La fausseté des allégations
حسابك عدم du compte سرد اولنان رواياتنك عدم صحّتى
صحّتى Fausseté d'écriture, de date خطّك وتاريخك عدم صحّتى
C'est une fausseté manifeste عدم صحّتى ظاهر وآشكار بر كيفيّتدر
La fausseté de cette nouvelle a été خلاف بيّن وآشكار در-
reconnue ـ بو خبرك عدم صحّتى معلوم وعيان اولمشدر
بو خبر خلاف محض اولديغى رسيدهٔ درجهٔ تحقيق اولمشدر
Il signifie aussi, chose fausse *A.* كذب ـ اكذوبة pl. اكاذيب
ارجوفة ـ pl. اراجيف *P.* دروغ *T.* يلان || Il m'a dit une
fausseté بكا بر كذب سويلمشدر C'est une fausseté بو يلاندر
Accusé de fausseté اسناد ـ تهمت كذب ايله اتهام اولنمش
اكاذيبدن عبارت بر Une histoire pleine de faussetés اولنمش
حكايه Débiter, répandre des faussetés sur le compte de quel-
qu'un نشر ـ بر كمسنه نك حقنه نشر اكاذيب ايتمك
اراجيف ايتمك

Et duplicité, hypocrisie, malignité cachée *A.* غلّ ـ غشّ ـ حيلة
P. دغل *T.* ساختهلك || On a reconnu une grande fausseté
dans cet homme-là, dans son procédé بو آدمده وايتديكى عمل
وحركتده حيلهٔ عظيمه اولديغى تحقيق اولنمشدر Il a beau-
coup de fausseté dans le coeur درونـنده كلّي غلّ وغشّ
dans l'esprit ضميرنده غل وغشّ مرتبهٔ افراطده در وار در

FAUTE. Manquement contre le devoir *A.* خطيّة ـ خطاء pl.
اكسكلك *T.* گناه ـ بزه *P.* قبايح pl. قباحت ـ تهمت ـ خطايا
قابل Faute légère || قباحت خفيفه rémissible تقصيرات ـ
عفو قبول ايده جك قباحت pardonnable مسامحه اولان خطا
Commettre une faute ارتكاب قباحت ايتمك Grande faute
تهمت گران Lourde faute قباحت كبيره ـ قباحت غليظه
الله تعالى قبايح وخطاياسنى Dieu lui pardonne ses fautes
قباحتى آخرك اوزرينه عفو ايليه Rejeter la faute sur un autre
حمل والقا ايتمك Il ne lui en faut pas imputer, attribuer
la faute قباحت فلانك اوزرينه عزو وحمل اولنملو دكلدر
À qui la faute? قباحت كيمده در Tomber en faute تهمته
اول تهمته على گرفتار اولمق Retomber dans la même faute
اعادهٔ قباحت ايتمك ـ التكرار گرفتار اولمق Faute sur
faute گناه بر بالاى گناه

Et manquement contre les règles de quelque art *A.* لحن ـ
غلط pl. غلطات ـ خطاء *P.* لخشش *T.* قصور ـ ياكلش || Faire
une faute de Grammaire قواعد نحويّه ده لحن ايتمك d'or-
thographe قواعد املاده لحن وخطا ايتمك de style سبك
وانشاده لحن وغلط ايتمك Faire une faute contre le goût
حسن طبيعت خصوصنده بر قصور ايتمك contre la poli-
tesse, contre la bienséance قاعدهٔ حسن آدابه منافى بر كونه
بر كونه خطا ايتمك ـ قصور ايتمك

Faute. Action, omission, manière d'agir qui, loin de concourir au succès d'une chose, le retarde ou l'empêche *A.* سهو pl.
سهوات - خطاء *T.* باكلشلق - ياكلمه || Il a fait des fautes
comme tous les généraux, mais elles ont été cachées sous le
nombre de ses grandes actions فلان جنرال، سائر بالجمله
جنراللرك گرفتار اوله گلدكلری سهوات وخطالردن سالم دكل
ايسه دخی مظهر اولديغی مآثر جليله ايتديكی سهولرك
ستربند بادی اولمشدر Vous avez fait une grande faute dans
la conduite de cette affaire بو مصلحتك اداره‌سنده بر سهو
عظيم ايلدك

Et action ou omission faite mal à propos, soit par ignorance,
ou par impéritie, ou par négligence *A.* هفوة pl. هفوات - زلّة
pl. زلّات - سقطة pl. سقطات *P.* لخشش *T.* قصور || C'est
une faute de ne pas apporter dans une affaire tout le soin et
la diligence qu'on devait بر مصلحتده اقتضا ايدن اهتمام
وسرعتی ايتمامك هفوة محضدر

Faute. Manque, disette *A.* فقدان - معدوميّت - قلّت *P.*
نا بودی - كمی - كمبودی *T.* يوقلق - آزلق - قيتلق || On
craignait d'avoir faute de soldats, de matelots عسكر وملّاح نفراتی
فقدانندن خوف اولنور ايدی On eut faute de blé فقدان
ذخيره قلّتنه اوغراديلر - ذخيره‌يه دوچار اولمشلر در Faute
d'argent نقود - فقدان نقود - معدوميّت نقود - اقچه قلّتی - اقچه
يوقلغی - Dans ce sens, il s'emploie aussi adverbialement *A.*
لعدم - لانعدام - من جهة الفقدان *P.* از بهر نا بودی
T اوتری يوقلقدن || Il n'a pu avoir cette charge, faute
d'argent اقچه‌نك يوقلغندن اوتری فلان منصبی تحصيل
ايده‌مدی Il est mort faute d'alimens انعدام غدايه بناءً
انعدام اعانته مبنی faute de secours هلاك اولدی
وفات ايلدی À faute de lui rendre foi et hommage, il fera
saisir le fief واجب الادا اولان رسوم صداقت وعبوديّتك
عدم ايفاسی تقديرنده فلانك يدنده اولان مالكانه‌يی
عهده‌سندن رفع ايتديره‌جكدر

Sans faute. Immanquablement, sans faillir *A.* بلا تخلّف -
من غير تخلّف - على ایّ حال - لا بدّ - البتّ *P.* بهرحال
T. شبهه‌سز - البتّ || J'y serai demain sans faute يارنكی
كون على ایّ حال اول طرفده بولنه‌جغم

FAUTEUIL. Grande chaise à dos et à bras *A.* كرسیّ pl.
كراسی *P.* vul. صندلی *T.* صندليّه قوللو || Fauteuil de velours
قطيفه قاپلو بر قطعه قوللو صندليّه On lui présenta un fauteuil
فلانه بر قطعه صندليّه عرض اولندی

FAUTEUR. Celui qui favorise un parti. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* عاون pl. اعوان pl. عونة *P.* هوادار *T.* هوادار ||
Fauteur d'hérétiques اهل رفض وبدعتك عونه وهوادارلرندن
بری de rebelles عاون عصات On l'a condamné lui, ses fauteurs et adhérents كندوسی وبالجمله اعوان وهواداران ورفقا
ودمسازانی عليهنه حكم جريان ايلدی

FAUTIF. Sujet à faillir, à manquer *A.* ساهی - خاطی *P.*
لخششكار *T.* اكسكلو - ياكلور || Cet auteur est fautif dans ses
citations بو مؤلّف سرد ايلديكی اشهادانده خاطيدر La
mémoire des vieillards est fautive مسنّ وسالخورده اولنلرك
قوّت حافظه‌سی خاطيدر - ساهيدر - Il signifie aussi,
plein de fautes *A.* كثير الخطا - وفير الغلط *P.* پر خطا *T.*
ياكلشی چوق || La table du livre est fautive فهرست
كتاب پر خطا وغلطدر Impression fautive طبع كثير الخطا

FAUVE. Qui tire sur le roux *A.* اصهب *P.* سرخچرده *T.*
قمرال - قمرال صاچ - شعر اصهب || Poil fauve - Bêtes fauves.
Les cerfs, chevreuils, etc. *A.* حيوانات صفرة - صفرة *P.* جانوران
زرد فام *T.* كيچی قسمی

FAUVETTE. Petit oiseau, qui chante agréablement *A.* صعف
T. بلبل - بوقليجه - اوتلكن قوشی

FAUX. Instrument dont on se sert pour couper l'herbe des
prés *A.* محشّة *P.* خاجسوك - خاجوك *T.* اوت بيچه‌جك
اوت بيچه‌جك - تقبيض محشّة Emmancher une faux || اوراق
اوراغه صاب كچورمك

FAUX. Qui n'est pas véritable *A.* كذب - كاذب - غير صحيح
- بی اساس - بی اصل - دروغ *P.* زور - خلاف واقع -
نا راست *T.* خلاف - يلان - اصلی يوق || Cela est faux
كذبدر - بو مادّه خلاف واقعدر Il n'y a rien de plus faux
بوندن زياده كذب صريح اولمز Fausse nouvelle خبر
كاذب - خبر غير صحيح - بر خبر - اراجيف مقوله‌سی Faux avis
افادات - خلاف انهالر De faux rapports آرای غير صحيحه
مذهب باطل - مذهب غير صحيح Fausse doctrine كاذبه
Faux serment قسم كاذب - يمين غموس - يلان يمين Fausse
histoire حكايهٔ كاذبه - حكايهٔ موضوعه - حكايهٔ بی اصل Fausse
allégation بر افاده - خلاف واقع بر تقرير Fausse idée فكر
غير صحيح - معنای باطل Faux bruit شيوع كاذب - شيوعات

اصلی واساسی یوق تواتر-کاذبه قبیلندن Faux argument
دلیل باطل - دلیل غیر صحیح Fausse conséquence لازمهٔ
لازمهٔ باطله - غیر صحیحه Faux témoin شاهد - بیّنهٔ کاذب
یلان شاهدی - زور Faux témoignage شهادت - شهادت کاذبه
یلان شاهدلکی - مزوّره Faux prophète نبیّ کاذب - On ap-
pelle Faux emploi, l'emploi d'une somme portée en dépense,
quoique la dépense n'en ait pas été faite A. مصرف کاذب
pl. مصروفات کاذبة P. هر بینه بی اصل T. اصلی یوقدن
مصرف اسامیسی - On dit, Un faux exposé; et en termes de
Pratique, un faux donné à entendre contre la vérité, pour dire,
une chose exposée contre la vérité A. انهاء غیر واقع P. انهای
نا راست T. یلان خبر ویرمه - خلاف انها

Et qui est supposé, ou altéré contre la bonne foi A. کاذب
|| اویدرمه - یاپمه - دوزمه T. ساخته P. موضوع - مزوّر -
Faux contrat ساخته مقاوله سندی Fausse promesse وعد کاذب
Fausse obligation ساخته تمسّک - تمسّک کاذب Pièce d'éc-
riture fausse اویدرمه یازو - خط موضوع ایله محرّر ورقه
ایله یازلمش بر قطعه کاغد Fausse assignation حوالهٔ موضوعه
کاذبه - Faux acte حجّت مزوّره - سند مزوّر Fausse quittance
ساخته ابرا سندی Faux testament ساخته وصیّتنامه Faux
seing ساخته امضا - امضای کاذب Fausse date تاریخ کاذب
ساخته تاریخ - Faux article مادّهٔ کاذبه - مادّهٔ موضوعه Faux
ordre ساخته فرمان Il prétend cela à faux titre بوکا ساخته
سند ایله ادّعا ایدر Faux poids کاذبه - اوزان مزوّره Fausse
monnaie A. درهم مزیّف - زیف P. درهم دغل - نبهره P.
val. قلب پول T. ساخته سکّه - قلب اقچه Faux monnoyeur
A. مزیّف P. قلبزن - دغلزن T. قلبزان

Il signifie aussi, qui est feint et contrefait A. عملی - جعلی
P. ساخته T. عاریتی - تقلید - یاپمه || Faux cheveux شعر
عاریتی صاچ - یاپمه صاچ - عملی Fausse barbe لحیهٔ عملیّه
ساخته صقال - عملی صقال - Fausse dent - سنّ جعلی
یاپمه دیش Fausse fenêtre ساخته پنجره Diamant faux الماس
تقلید الماس - ساخته الماس - عملی Or faux ذهب عملی
ساخته آلتون - Fausse vertu - صلاح ساخته - صلاح کاذب
تصنّع وریادن عبارت صلاح ظاهری Fausse humilité ساخته
بر کونه فروتنی ومسکنت

Il se dit aussi des choses qui ne sont pas telles qu'elles doi-
vent être A. ظاهریّ P. بی اصل وحقیقت T. اصلی یوق

|| Faux brave متجلّد - متشجّع - بهادر ظاهری Fausse élo-
quence فصاحت بی اصل وحقیقت - فصاحت ظاهریّه
- On dit dans ce sens, Fausse démarche A. حرکت منحطّه
P. ناصواب کار T. یاکلش طاورانمه - Et fausse honte, pour
dire, une honte qui n'est pas fondée en raison A. حیاء بلا
موجب P. حجاب نابمحلّ T. مناسبتسز اوتانمه

On appelle figur. Faux brillant, des pensées qui ont quelque
éclat, et qui n'ont ni justesse ni solidité A. مموّه - مزخرف P.
فروغ بی اصیل T. یالدزلمه || Tout cet ouvrage est plein de
faux brillans بو تألیف بسبتون کلمات مزخرفه‌دن عبارتدر
یالدزلمه سوزلردن عبارتدر -

Il se prend aussi pour Infidèle A. ظاهریّ - غیر حقیقی P.
ظاهر فریب - T. ظاهرده کی || Faux frère برادر - اخ ظاهری
ظاهرده قرنداشلق کوسترن - ظاهری Faux ami A. صدیق
العین P. دشمن دوستنما - دوست ظاهری T. ظاهرده
دوستلق کوسترن - On dit d'un homme qui, dans le dessein
de tromper, affecte de bons sentimens, que c'est un homme faux
قلب آدم T. ریاکار - دغلباز - دغلکار P. مرایی - مکّار A.

Il se dit aussi en divers autres sens, selon les substantifs avec
lesquels il se joint. Ainsi on dit, Fausse couche A. اسقاط
جوجوق T. انداخت افگانه - زایش نا بهنگام P. الجنین
دوشورمه Fausse pleurésie A. ذات الجنب کاذب Faux four-
reau. Un fourreau dont on couvre le vrai fourreau d'une épée
A. جربان السیف P. نیام شمشیر T. درج قلیج قینی قبوری
Faux frais. Toutes les petites dépenses outre les principales A.
مصارف متفرّقة P. پراکنده مصروفات T. تفکک اوفاق
مصرفلر Faux jour. Une lueur qui ne tombe sur les objets que
par un endroit qui est pratiqué exprès pour cela A. ضیاء الکوّة
P. روشندان پرتو T. باجه ایدنلغی Fausse porte. Une petite
porte par laquelle on ne passe pas ordinairement A. باب صغیر
P. پالگانه T. قپو - کوجک قپو ارد Fausse attaque A. حملة
بالمواضعة - حملة کاذبة P. ساخته سورن T. یورویش بلاندن
Fausse alarme. Une alarme donnée pour inquiéter les ennemis
A. عدیم الاساس P. توهیل آلیز T. اورکنتیلک Et figur.
Une frayeur sans fondement A. فزع عدیم - فزع ما لا یعنی
الاساس P. بیهوده هراس T. عبث یره بلکلمه Faux pas
A. زالجة خطوة P. لعزشناک کام T. قایقره‌جق ادیم
Faux, s'emploie aussi substantivement A. کذب - باطل P.

كذب *T.* يلان || دروغ Discerner le vrai d'avec le faux
حق وباطل بينني - وحقيقتك بينني فرق ايتمك
تمييز ايتمك — On dit en termes de Pratique, Crime de faux,
pour dire, le crime de celui qui altère une pièce, qui dépose
faux *A.* تهمة التزوير — Et arguer une pièce de faux, pour
dire, soutenir qu'une pièce produite au procès est fausse ابراز
ابراز اولنان ورقه كاذبه - اولنان ورقه‌يى تكذيب ايتمك
اولديغنى ادعا ايتمك

Il s'employe aussi adverbialement *A.* كاذباً - من غير صحة
P. بخلاف الواقع - بنا راستى - نا راستكارانه - *T.* دروغانه يلاندن
من غير صحة سرد دليل Raisonner faux || ياكلش اولەرق -
خلاف واقع سرد دليل كاذب ايتمك Exposer faux ايتمك
لا عن حق - كاذباً يمين ايتمك Jurer faux انها ايتمك
من غير - كاذباً وضع تاريخ ايتمك Dater faux يمين ايتمك
- لا عن اصل - بغير حق *A.* À faux, Injustement - صحة
بالافترا *P.* بيوجه - دروغكارانه *T.* اصلى يوقدن - يلاندن
بغير حق اسناد تهمت - بالافترا اتهام اولنمش Accusé à faux
بيوجه - اتهام اولنمش — On dit, qu'une poutre, qu'une pierre dans un bâtiment porte à faux, pour dire, qu'elle ne porte pas à plomb
sur ce qui la doit soutenir بو طاش يا بو ديرك بوشده در
بوشده طورر - Et figur. qu'un raisonnement porte à faux, pour
dire, qu'il est fondé sur une chose qu'on suppose vraie, et qui
ne l'est pas *A.* واهى *P.* بى اساس *T.* بوش - تملشر || Vous
croyez que ce raisonnement est solide, mais il porte à faux بو
دليلى قوى ظن ايدرسك انجق واهى وبى اساسدر

On dit, Aller à faux en quelque endroit, pour dire, manquer
d'y trouver ce qu'on cherche *T.* بر محله عبث يره وارمق -
بيهوده وارمق || Si vous y allez à cette heure-là, vous le
trouverez, ne craignez point d'y aller à faux فلان كمسنه‌يه فلان
ساعتده وارسدك خانه‌سنده بولەجقسك دركار در عبث يره
كيده‌جكم ديو وسوسه ايتمه

FAUX-FUYANT. Endroit écarté par où l'on peut s'en aller
sans être vu *A.* معدل - محيص - مهرب *P.* دزديده ره *T.*
اوغريى يول - قاچامق يول

Figur. Une défaite, une échappatoire *A.* عذر كاذب - عذر
باطل - عذر واهى *P.* بهانه بى اصل *T.* بر عذر اصلى يوقدن

FAUX-SAUNAGE. V. Saunage.

FAUX-SEMBLANT. Apparence trompeuse *A.* ظاهر كاذب *P.*
ظاهر فريب *T.* صوورت كوسترش اصلى يوقدن

FAVEUR. Grâce, bienfait, marque de bienveillance *A.* لطف
P. كرم - مكارم pl. مكرمت - نعم pl. نعمت - الطاف pl.
نعمت *T.* ايولك || Grande faveur لطفكارى - نيكسازى
خارق extraordinaire نعمت باهره signalée لطف عظيم - جليله
نعمت غريبه singulière حادث بر لطفه وكرم Faites-moi la
faveur de... فلان مادّه‌يه دائر لطف وكرم ايله... Combler de
faveurs صنوف الطاف ومكارم ايله مستغرق ايتمك
Recevoir une كاسه لتيدينى لبريز الطاف فراوان ايتمك
faveur بر نوع لطف ونعمته مظهر اولمق Il tient à faveur
que vous veniez loger chez lui محض خانه‌سنده اقامتكزى
لطف ونعمت عد ايدر C'est une faveur que je n'oublierai
jamais ابدى فراموش ايده‌ميه‌جكم بر لطف ونعمت عظيمه
للى آخر العمر لوح خاطردن امحاسى ممكن اولميه‌جق در
بو مقوله شيلر Ce sont des faveurs du Ciel بر نعمت جليله در
الطاف سماويه - الطاف الهيه‌دن معدود حالاتدندر
مقوله‌سى شيلردندر

Il se dit aussi de la bienveillance du public, d'un prince,
d'un seigneur *A.* تحسين التوجه - محاسن التوجهات - حسن
ظنون جسنة pl. حسن الظن - محاسن الانظار pl. النظر
P. نگاه التفات *T.* سوكوليلك || Gagner la faveur du Prince
حسن توجه شاهانه‌يى تحصيل ايتمك Briguer la faveur
du peuple حسن ظن عامّه‌نك تحصيلنه سعى ايتمك La faveur des grands est fort inconstante كبارك حسن نظرنده
ثبات ودوام يوقدر Il se dit aussi du crédit qu'on a au-
près d'un prince *A.* نظر الالتفات - منظوريت - امكانيت -
نزد حسن الاعتبار || Sa faveur est grande auprès du prince
مظهر پادشاهيده مكانتى درجهٔ كمالده در Sa faveur diminue
اولديغى نظر التفات يوماً فيوماً تنزلده در Sa faveur augmente tous les jours
مظهر اولديغى حسن نظر واعتبار كل يوم ترقى
مكانت واعتبارى روز بروز ترقى ومزدادده - بولنمقده در
حسن نظرده در Il est en faveur اولنمقده در Du temps de
sa faveur منظوريتى زماننده — On dit, Prendre faveur,
pour dire, s'accréditer *A.* كسب الاعتبار *P.* اعتبار پذيرفتن
T. اعتبار بولمق || Cette marchandise, cette opinion, ce livre
prend faveur بو متاع وبو راى وبو كتاب كسب اعتبار
ايتمكده در

FAVORABLE. Propice, avantageux *A.* مساعد - موافق *P.*

Soyez-moi favorable || اويغون - يارديجى .T همساز - ياور
جميع ناس بكا مساعد اوله Tout le monde lui est favorable
بخت مساعد فلانه همساز وموافقدر Avoir la fortune favorable
فلكى مساعده سنه - ياورى بخت ايله كامروا اولمق - اولمق
موافق دلخواه بر Avoir une audience favorable مظهر اولمق
ملاقاته مظهريت ايله كامياب اولمق Avoir un temps favo-
rable ربيع مساعد همسازى وقته راست كلمك - Vent favorable
فال موافق اويغون Auspices favorables هوا - باد موافق -
فرصت مساعد - فرصت موافق ومناسب Occasion favorable
واقعهٔ موافق الانجام - حادثهٔ موافقه Événement favorable

Et qui offre des motifs de faveur, d'indulgence .A مستحق
مسامحه .T شايان اغماض .P لايق للاغماض - على المسامحة
|| C'est un fils qui a tué un homme en voulant défendre
son père, le cas est favorable بر اوغلكه پدرينك جانني محافظه نيتيله
بر آدم قتل ايتمشدر بو حالت شايان اغماض ومسامحه
در Sa cause est toute favorable دعواسى من كل الوجوه
شايان تسامح واغماضدر

FAVORABLEMENT. D'une manière favorable .A بالطف -
بالحسن - بالالتفات .P نوازشكارانه - دلنوازانه .T خوشلق -
لطف ايله || Ils nous ont traité favorablement بزم
حقمزده ايفاى لازمهٔ لطف واكرام اولنمشدر - ايله معامله اولندى
حقنده معاملهٔ بالمحابه اجرا قلندى - مجامله اولندى On l'a
écouté favorablement كلامنه حواله سمع التفات اولندى
كلامنى سوء لطف ايله استماع اولندى Interpréter favora-
blement quelque chose فلان شيئه لطف صورتيله معنا ويرمك
Juger favorablement de quelqu'un بر كمسنه نك حقنده حسن
لطفاً وخيراً - ايله حكم ايتمك

FAVORI. Qui plaît plus que toute autre chose du même genre
.A احب - مرغوب - اعز .P دلپسند .T سوكولى - زياده || Il
se sert toujours de ce mot-là, c'est son mot favori فلان لفظ
اعز واحب اولان الفاظدن اولمغله دائما ورد زبانيدر Ho-
race est son livre favori فلان شاعرك ديوانى فلانك عندنده
اعز ومرغوب اولان تأليفاتندندر L'ironie était la figure favo-
rite de Socrate استهزا صورتنى حكيم سقراطك بنايتسنه
الوان Il aime le bleu, c'est sa couleur favorite مرغوبى ليدى
... مرغوبى اولان لون ماينيدر

FAVORI. Celui qui tient le premier rang dans la faveur du
prince .A مقرب - خاص - نديم pl. نديما - قرنا pl. قرين pl.
پادشاه يقينى .T نزديكترين پادشاهى .P مقربين خاصة
پادشاهك مقربى || Le favori d'un roi پادشاه سوكوليسى -
عاقل ودانا بر مقرب خاص Un sage favori خاصى Les
favoris du roi پادشاهك ندما وقرناسى

FAVORISER. Traiter favorablement .A التفات - اظهار
الالتفات - مراعاة - اظهار المراعاة .P التفات نمودن - روى
مرعى الخاطر - التفاتلو طوتمق .T سزاوار التفات داشتن -
جانب پادشاهيدن مظهر || Il est favorisé du prince اولمق
نزد شاهانه ده مرعى - و مظهر التفات شاهانه در - التفاتدر
... الخاطر در

Et aider, appuyer de son crédit .A اعانت - همت .P
دستيارى كردن - يارى نمودن .T يارديم ايتمك || Il m'a
favorisé en tout ce qu'il a pu الندن كلديكى مادّه لرده
جمله سنده بكا همت ايلدى Un bon juge ne favorise jamais
une partie au préjudice de l'autre بر حاكم عادل طرفيندن
مخاصمينك بريسنه عذر ويكريته اعانت ايتمز Il favo-
rise l'opinion du parti le plus fort غالب طرفك رأينه اعانت
ايدر Il se dit aussi de tout ce qui est conforme à nos sou-
haits, et qui seconde nos désirs .A مساعدة - موافقة -
اعانت .P ياورى كردن - همسازى نمودن .T اويغون اولمق
وقت وحال طرفمزه || Le temps nous a favorisés ايتمكده
روزكار كزكى معين وياور اولدى Le vent nous a bien favorisés
فلك بزه كيمى بزه مساعده ايلدى Si le Ciel nous favorise
هر شى مأربمزه معين ومساعد اولسه Tout favorise nos vœux
... - حصول آمالمزه موافق كلور - وآمالمزه مساعد در

FAVORISÉ. .A ملتفت - مظهر الهمة .P التفات يافته - همت
التفاتلو .T ديده - On dit, C'est un homme favorisé des dons
de la nature مواهب خلقتيه مساعده سنه مظهر اولمش بر
ذاتدر

FAYENCE. V. Faïence.

FÉBRICITANT. Qui a la fièvre .A محموم .P تب زده .T
استمه لو || Un homme fébricitant بر آدم محموم

FÉBRIFUGE. Remède qui chasse la fièvre .A دافع الحمى .P
تب كريز .T استمه يى كيدريجى || Un remède fébrifuge
دافع الحمى بر نوع نباتدر Plante fébrifuge دوا دافع الحمى

FÉBRILE. Il se dit de tout ce qui a rapport à la fièvre .A
متعلق .T تبى .P حموى || Cause fébrile علت حموى
Chaleur fébrile حرارت حمويه Humeur fébrile خلط حمويه

استعمالو خلطتى طوى

FÉCALE. Il ne se dit que dans cette phrase : Matière fécale, pour signifier, les gros excréments de l'homme *A.* غايط - رجيع *T.* نجاست *P.* گوه

FÈCES. Lie, sédiment qui se dépose au fond d'une liqueur qui a fermenté *A.* عكر *P.* كنجاله *T.* پوصه - Et le dépôt que font les liqueurs clarifiées *A.* راسب *P.* درد *T.* طوزلى

FÉCOND. Qui produit beaucoup par voie de génération *A.* ولود - كثير البذارة - كثير النتاج *P.* بسيار زاى *T.* چوق بو مملكتك || Les femmes de ce pays sont fécondes طوغرر بالق Les poissons sont très-féconds زنانى كثير النتاجدر قيملى غايت ايله كثير النتاجدر

Il signifie aussi, fertile, abondant *A.* مخصب - خصيب - كثير - ثمين - مبذور المحصولات - كثير الانبات - مخصاب - البركة - كثير الريعان - كثير النما *P.* محصولدار *T.* بركتلو ارض ثميرة كثيرة - ارض مخصبة Terre féconde || بوللق - بوللق ير - المحصولات Source féconde, c'est celle qui donne de l'eau abondamment *A.* كثير الفيضان *P.* ينبوع *T.* چشمه سار On - صو يى كور پيكار - صو يى بول پيكار *T.* بسيار زهنده dit, La chaleur féconde, la lumière féconde du soleil شمسك Et figur. حرارت كثير النماسى وضياى كثير الفيضانى Un esprit fécond ذهن ولود Un sujet fécond, une matière féconde بركتلو ماده - مادة كثير الريعان - مادة كثير الاثمار

FÉCONDANT. Qui féconde *A.* ثامر - رايع - نامى - موجب *T.* نما افزا *P.* مورث الانما - الاثمار || Esprit fécondant بركتلندريجى ذهن نامى Matière fécondante ماده رايعه La chaleur du soleil est le principe fécondant de la végétation شمسك حرارتى قوت نابته نك مادة اصليه مورثة الانماسيدر نباتاتك مايه نماسيدر

FÉCONDATION. Action par laquelle une chose est rendue féconde *A.* ذريت - بذاريت *P.* زاييدگى - مايه *T.* طوغرمه || Les œufs qui n'ont pas reçu la fécondation ne produisent rien مايه سى قبول بذارت ايتماميش يمورطه دن بر شى فريتى اولميان يمورطه دن بر شى حاصل اولمز

FÉCONDER. Rendre fécond *A.* الولودية - ايجاب - ايجاب *T.* بسيار زاينى آوردن *P.* ارادت ايداع الذرية البذارة يمورطه يه ايجاب || Féconder un œuf طوغمشى بركتلندرمك حبوباته ايداع بذارت Féconder des graines بذارت ايتمك قارلايه ارادت بذارت ايتمك ايتمك Féconder un champ

La pluie a fécondé nos campagnes قوزول باران صحرالره ارادت بذارتى مستلزم اولمشدر

FÉCONDITÉ. Qualité par laquelle une chose est féconde *A.* ولوديت - كثرة البذارة - كثرة الذرية - النسل *P.* ريعان طوغمش بوللغى - بركت - طوغمش بركتى *T.* فزونى زايش حيواناتك كثرت بذارتى || La fécondité des animaux بوللق - ارضك La fécondité de la terre بهايمك ريعان نسلى - ولودیتی - خصب - كثرت بذارتى Figur. || La fécondité de l'esprit, d'un sujet, d'une matière بر مبحثك ذهنك ولوديتى وبر ماده نك قابليت ريعانى

FÉCULE. Sédiment qui se précipite au fond d'une liqueur qu'on a laissé reposer *A.* راسب - دردى *P.* درد *T.* چوكنتى

FÉCULENCE. Terme de Médecine. Le sédiment des urines *A.* راسب البول - راسب التفسرة *P.* درد شاشه *T.* سدك چوكنتيسى

FÉCULENT. Terme de Médecine. Il se dit des liqueurs chargées d'une lie, et qui n'ont pas la pureté qu'elles doivent avoir *A.* كدر - طاحل *P.* تيره *T.* بولانق

FÉDÉRATIF. Qui a rapport à une confédération, à une union de plusieurs États *A.* متضمن المحالفة - متضمن المكافلة *P.* متضمن همپيمانى *T.* متضمن بزلر بلك برى مكافله ومحالفه يى مشتمل || Pacte fédératif عهدلشمه يه دائر شروط مكافليى متضمن اتفاق Alliance fédérative شروطنامه L'Amérique septentrionale est formée d'États fédératifs آمريقه نك جانب شماليسى شروط مكافله ايله برى برينه مربوط حكومتلردن عبارتدر

FÉDÉRATION. V. Confédération.

FÉE. C'est, dans les romans, une espèce de génies imaginaires, qui ont le don de faire des actions merveilleuses *A.* جنة ساحرة *P.* پرى جادوكار *T.* سحرباز اجنى

FÉERIE. L'art des fées *A.* سحر جنى *P.* جادويى پرى *T.* اجنى سحربازلغى

FEINDRE. Se servir d'une fausse apparence pour tromper; faire semblant *A.* رياء - اظهار لا عن اصل - اظهار بالتصنع *P.* ريا - ارائه - اظهار نمايش بى اصل كردن - سالوسى كردن *T.* صورتا كوسترمك - اصلى يوقدن كوسترمك || Feindre une maladie تمارض ايتمك - رياء اظهار صورتيله مرض ايتمك

Feindre une entreprise بر ماده‌يه قصد مباشرت صورتنى
اظهار ايتمك ريا: Feindre de la joie صورتنا اظهار مرور
ونشاط ايتمك En feignant d'aller à la chasse, il se sauva
صيد وشكاره وارەجغنى ريا: اظهار ايدرك رهياب خلاص
اولمشدر Feindre d'être en colère غضب وتهور صورتنى ريا:
اراله ايتمك - ايتمك تغاضب Feindre d'être gai صورتنا
اظهار كدر ايتمك

Et inventer, controuver. A. اختلاق P. بدروغى ساختن
T. يلاندن دوزمك ‖ Ce poète a feint des héros qui n'ont
jamais existé فلان شاعر وقتا من الاوقات وجوده كلمامش
دوزدى يلاندن زمان قهرمان نيچه Feindre des caractères
qui n'ont point de vraisemblance اصول خلقه موافق كلميه‌جك
وجودى نا محتمل خصال وشمايل اختلاق ايتمك
خصلتلر يلاندن دوزمك

Et hésiter à faire quelque chose A. تردد - اظهار العدال P.
شبهه‌لنوب طورمق - قيجقلنمق T. بيقرارى انديشه نمودن
‖ Il ne feindrait point de vous dire que... فلان كلامنى سكا
سويلمكه تجويز تردد ايتميه‌جكدر Il ne feignit pas de l'aborder
فلانه ياقلشمق خصوصنده اصلا تجويز تردد ايتمامشدر Un brave
homme ne feint point d'aller à l'assaut quand il est commandé
بر مرد شجيع وجگردار يورويشه مأمور اولديغى حالده
بر وجهله تجويز عدال وتردد ايتمز

Il signifie aussi, boiter un peu A. ظلع - تعرج Pour les animaux, on
dit aussi غمز P. لنگيدن T. يكه‌مك - يكه‌ركك يوريمك ‖ Il est guéri
de sa goutte, mais il feint encore du pied gauche نقرسندن
كرچه افاقت بولمشدر انجق صول اياغى هنوز تعرج ايدر
بو آت بر Ce cheval feint d'un pied هنوز يكه‌ركك يورر -
بر اياغندن ظالعا يورر - اياغندن ظالعدر

Feint. A. صورى - مصنوع P. سالوسكارانه نموده T. اصلى
‖ Un mal feint مرض مصنوع Amitié feinte يوقدن كوسترلمش
صوريه محبت Histoire feinte حكاية مصنوعه

Feinte. Déguisement, artifice A. ريا - تصنع pl. تصنعات
مواضعة - P. سالوسى - رياكارى T. مرايبلك - يايمه ‖ Il
paraît être de vos amis, mais ce n'est que feinte. ظاهرده سكا
اظهار ايلديكى مهر ومحبت محض ريا وتصنعدر Toute sa
dévotion n'est que feinte تعبد وديانتى جملة مواضعه وريا
اظهار ايلديكى تصنعات ايله Il m'a surpris par ses feintes در
بنى اغفال ايلدى

Fêler. Fendre un vase, un verre, etc. en sorte que les
pièces en demeurent encore jointes A. صدع - تفليل P.
كفتانيدن - رخنه دار كردن T. چاتلتمق - يارمق ‖ Il
ne faut pas exposer ce vase à la gelée, elle le fêlerait بو
ظرف بوزده طورملودكلدر زيرا بوزك تأثيرى آنى چاتلدر
زيرا بوزك تأثيرندن چاتلر -

Se fêler. A. تفلل - انفلال - تصوح - انصداع P. كفتن -
رخنه پذيرفتن - كفيدن T. يارلمق - چاتلمق

Fêlé. A. مفلول - منصدع P. كفته - كفيده T. چاتلاق -
‖ Un pot fêlé قدر مفلول - چاتلاق - يارلمش - ياريق - چاتلمش
Un verre fêlé قدح منصدع - قدح - ياريق تنجره

Félicitation. Compliment que l'on fait à quelqu'un sur un
événement agréable A. تهنية pl. تهنيات - تبريك pl. تبريكات
T. تسعيد pl. تسعيدات P. مباركبادى - تبريكسارى -
فلانه ‖ On lui a fait un compliment de félicitation تبريك
ادا اولندى مراسم تبريك وتهنيت Je lui ai écrit une
lettre de félicitation طرفنه تبريكى حاوى بر قطعه مكتوب
فلانه بر قطعه تبريكنامه يازدم - تحرير ايلدم

Félicité. Béatitude, grand bonheur A. نعيم - سعادت P.
نعيم كامرانى - فرخندگى T. مونلولق ‖ La félicité éternelle
سعادت سرمدى - كامرانى جاويد - سعادت ابدية - سرمدى
La souveraine félicité نعيم اعلا البقا La véritable félicité ne se
peut trouver qu'en Dieu سعادت حقيقيه حق جل وعلا
حضرتلرندن غيريده بولنمق ممكن دكلدر Jouir d'une par-
faite félicité سعادت كامله ايله متنعم اولمق Une félicité que
rien ne saurait troubler واهنه خللدن مصون بر سعادت روز
افزون Il met en cela toute sa félicité كامرانى وسعادتنى
قصاراى انجق بوكا حصر ايدر Être au comble de la félicité
مراتب سعادت وكامروانيده اولمق Les félicités de ce monde
sont peu durables بو سعادات دنيويه سريع الزوالدر
دنيانك تنعماتنده ثبات ودوام يوقدر

Féliciter. Faire compliment à quelqu'un sur un événement
agréable A. تهنية - تبريك P. مباركبادى بجا آوردن رسم
- تبريك ايتمك T. رسم فرخنده بادى ادا كردن -
‖ Je vous félicite de la nouvelle charge اوغورلى اوله ديمك
qu'on vous a donnée سكا توجيه اولنان منصب جديد
Il a gagné son procès, il faut que je ايچون تبريك ايدرم
l'en aille féliciter دعواسنى قزانديغندن تبريكنه وارلمق

اقتضا ايدر

FÉLON. Traître *A.* خاين pl. خونة *P.* خيانتكار *T.* خاين

FÉLONIE. Trahison *A.* خيانت *P.* خيانتكارى *T.* خيانتلك

FÉLOUQUE. Petite chaloupe *A.* فلكث pl. فلكث *P.* زورقچه

T. فلوقه || S'embarquer sur une félouque فلوقه يه سوار اولمق

FÊLURE. Fente d'une chose fêlée *A.* فل pl. فلول - صدع

pl. اصداع *P.* رخنه - كاف *T.* چاتلاق - ياريق || La fêlure

est si légère, qu'on ne la voit point ياريق اول قدر خفيفدر

كه تشخيصى ممكن دكلدر

FEMELLE. L'animal qui conçoit et porte les petits *A.* انثا

pl. اناث *P.* ماده *T.* ديشى || Le mâle et la femelle ذكر

وانثا - نر وماده *T.* اركك وديشى La vache est la femelle du

taureau اينكك اوكوزك ديشيسيدر - On se sert aussi de ce

mot, en parlant des femmes, pour l'opposer aux mâles *A.* pl.

نسا - نسوان *P.* زنان *T.* قاريلر || Dans quelques coutumes, les

mâles excluent les femelles بعض عرف وعادتلرده ذكور

نسوان طايفه سنى حصه دارلقدن دفع واخراج ايدرلر

FÉMININ. Qui est propre et particulier à la femme *A.* مختص

بالنسوان - نسوى - انثى *P.* زنى *T.* قارى يه - زنه يه مخصوص

مخصوص || Le sexe féminin جنس نسوان - طايفهٔ نسوان -

قسمى - قارى - Et qui ressemble à la femme, ou qui tient de

la femme *A.* مَرا *P.* زن گونه *T.* زنه وارى - قارى كبى ||

Cet homme a le visage féminin الوجهدر نسوى - زن چهره

Voix féminine زنه سسى Manières feminines زنه چهره لو بر در

زنه اطوارى

Il signifie, en termes de Grammaire, qui est du genre op-

posé au masculin *A.* مونث

FÉMINISER. Faire du genre féminin *A.* تانيث *P.* مونث

ساختن *T.* مونث قلمق || L'usage a féminisé plusieurs mots

وافر كلمات كثرت استعمال ايله تانيث اولنمشدر

Féminisé. *A.* مونث *P.* مونث گشته *T.* مونث قلنمش

FEMME. La femelle de l'homme *A.* انثى pl. اناث - مرئة

pl. نساء pl. نسوان *P.* زن *T.* قارى || Les femmes sont natu-

rellement timides طايفهٔ زنان بالطبع اهل حجاب وحيا در

Il y a plus de femmes que d'hommes dans cette ville بو بلده ده

بو شهرده ذكورك عددى اناثدن - عدد ذكور نسوانه غالبدر

Cet homme est adonné aux femmes et au vin فلان كمسنه زنانه وشوبه اكثر در

Une femme mariée مرئهٔ متبلا در

مرئهٔ منكوحه - بر نفر مرئهٔ متزوجه

Il se dit aussi, par opposition à Fille *A.* ثيبة pl. ثيبات -

مرئة *P.* زن *T.* عورت - قارى || Les femmes et les filles

قاريلر وقزلر - زنان ودوشيزگان - باكرات وثيبات Femme

en puissance de mari زوجه ده اولان مرئه - تحت حكومت

Femme sage عقللو قارى - زن خردمند - مرئهٔ عاقله Femme

de bien صاحبة الخيرات بر عورت honnête اهل عرض قارى

Femme grosse كبه قارى - حامله قارى Femme veuve *A.* ارمل

pl. ارامل *P.* بيوه زن *T.* طول قارى - Il se dit aussi pour Épouse *A.*

زوجة - منكوحة - حليلة - اهل *P.* زن - همسر *T.* عيال - قارى ||

Mari et femme زوج وزوجه - زن وشوى - قوجه قارى C'est

sa femme légitime عياليدر - شرعا وقانونا منكوحه سيدر

FEMME DE CHAMBRE. Une femme ou fille qui sert une dame à

la chambre *A.* جارية pl. جوارى *P.* پرستنده - كنيزك *T.* بسلمه

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes

A. قابلة *P.* پيش نشين - ماماچه *T.* ابه - قادين ابه

FÉMUR. Terme d'Anatomie. L'os de la cuisse *A.* جدل الفخذ

P. استخوان ران *T.* اويلق كميكى || Il a une fracture au

fémur اويلق كميكنده بر قيريغى واردر

FENAISON. V. Fauchage et Fauchaison.

FENDEUR. Celui qui fend *A.* مقدد *P.* شكافنده *T.* يارىجى

|| Fendeur de bois *A.* مقدد الحطب *P.* هيمه شكاف - هيمه

بر *T.* اودون يارىجى

FENDRE. Couper, diviser en long *A.* تقديد - شق - تشقيق

P. كافتن - فتليدن - شكافتن - دو نيم كردن *T.* تفليق -

اعاجى - تفليق شجر ايتمك || Fendre un arbre يارمق

اودون يارمق - تقديد حطب ايتمك Fendre du bois يارمق

Fendre en deux ايكى يه يارمق Fendre la tête *A.* شج

الراس *P.* سر شكافتن *T.* باش يارمق || Fendre la tête d'un

coup de sabre ضربهٔ سيف ايله باشى شج وشق ايتمك

– On dit figur. d'un grand bruit, que c'est un bruit qui fend

la tête, un tapage à fendre la tête بر باش اوله جق مشتجج سر

شج راسى موجب بر شماطه در - صداى تند وشديد در

Et d'un violent mal de tête que باش يارر بر كورلتيدر -

la tête me fend de douleur باشم آجيمه دن ياريلور

Il signifie aussi, diviser, séparer les parties d'un corps con-

tinu, soit en long, soit autrement || La trop grande sécheresse

fend la terre انقطاع مطر مشتد اولنجه تشقيق ارضى مستلزم

La gelée fend les pierres جمود شدیده شق احجار اولور — Un navire qui fend l'eau بر سفینه ایدر شق میاه — ایدر Un oiseau qui fend l'air بر ایدر شق هوا — صوبنی یارر کمی هوایی یاروب اوچان قوش — طیر

Se fendre. Devenir séparé, s'entr'ouvrir *A.* انشقاق — تشقق — انفلاق *P.* فتلیده شدن — کافته شدن *T.* یارلمق || Ce bois-là se fend aisément بو آغاج بالسهوله منشق اولور La terre se fend de chaleur ارض شدت حر وگرمادن منشق اولور Une muraille qui commence à se fendre مشرف انشقاق دیوار Les eaux se fendirent en deux au passage de la mer Rouge بحر قلزمدن حین مرورده صولر ایکی‌یه منشق اولمشدر — یاریلوب ایکی‌یه بولنمشدر

Fendu. *A.* مشقوق — منشق — فلیق *P.* کافته — فتلیده *T.* یارلمش — یاریق — On dit d'un homme qui a les yeux grands et un peu longs, qu'il a les yeux fendus *A.* ابج العین *P.* بادامی چشم *T.* بادامی کوزلو

Fêne. V. Faine.

FENÊTRAGE. Toutes les fenêtres d'une maison *A.* pl. روازن *P.* پنجرهها *T.* پنجره‌لر || Le fenêtrage de ce palais est tout de cristal بو سرایک پنجره‌لری یکپاره بللور جامدن مصنوعدر

FENÊTRE. Ouverture faite pour donner du jour *A.* کوة — روزن pl. روازن *P.* باد پروا — روزنه — پنجره *T.* باجه — پنجره || Croisée de fenêtre پنجره چارچوبه‌سی Fermer les fenêtres پنجره‌لری قپانمق — شد روازن ایتمک Regarder par la fenêtre پنجره‌دن باقمق — پنجره‌دن نگران اولمق — On dit d'une maison délabrée, qu'elle n'a ni porte ni fenêtre قپوسی باجه‌سی یوق خرابه بر خانه در — On dit proverb., d'un importun dont on ne peut se défaire : Si vous le faites sortir par la porte, il rentrera par la fenêtre قپودن قوغسه‌ک باجه‌دن کیرر بر ثقیل حریفدر

FENIL. Le lieu où l'on serre les foins *A.* انبار الحشیش *P.* گیاه خانه *T.* اوتلق انباری

FENOUIL. Plante *A.* شمار — رازیانج *P.* رازیانه — باد رازیانج *T.* رزنه — رازیانه || Fenouil sauvage *A.* تخم بری *P.* رازیانهٔ دشتی *T.* یبان رزنه‌سی

FENTE. Petite ouverture en long *A.* شق pl. شقوق — فلق pl. فلوق — فرجة pl. فرج *P.* شکاف — رخنه *T.* یاریق — کدک || Regarder par la fente d'une porte قپونک آره‌لغندن — قپونک یاریغندن باقمق — فرجهٔ بابدن نظر ایتمک Il se fait là beaucoup de fentes اول یرده شقوق کثیره پیدا اولور La fente d'une muraille فرجهٔ دیوار

FENTES. Ce sont les gerçures ou intervalles vides dans un rocher *A.* تخزوب pl. تخاریب — شقب pl. شقوب *P.* شکاف سنگ خارا *T.* قیا یاریغی — قیا چقوری

FENUGREC. Plante légumineuse *A.* حلبة *P.* شنبلیله — شملیز *T.* کارتنه — بوی

FÉODAL. Qui concerne le fief *T.* مالکانه‌یه متعلق || Matière féodale مالکانه‌یه متعلق مادّه Droits féodaux حقوق مالکانه — Droit féodal. C'est le droit qui traite des fiefs قانون مالکانه || Ce livre traite du droit féodal بو کتاب قانون مالکانه‌یه دائر در Il entend bien le droit féodal قانون مالکانه علمنه واقفدر

FÉODALITÉ. Qualité de fief *T.* مالکانه‌لک

FER. Métal fort dur *A.* حدید pl. حدائد *P.* آهن *T.* دمور || Mine de fer دمور معدنی Battre le fer دق حدید ایتمک Rouille de fer *A.* صدء الحدید *P.* زنگ دموری دوکمک — Fer qui se rouille قابل صدا اولان دمور پاسی *T.* آهن — On dit proverb. Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud, pour dire, qu'il faut poursuivre une affaire pendant qu'elle est en bon train دمور تاوندده ایکن دوکملو — حدید — پاسلنور دمور — Et figur. Gouverner avec un sceptre de fer, c'est-à-dire, avec une extrême dureté در دست عنف وقهر ایله اجرای رؤس زبردستانه حولهٔ مقرعهٔ عنف — حکومت ایتمک — وشدت ایله حکومت ایتمک — Et se battre à fer émoulu, pour dire, disputer sans ménagement *T.* بچاق بچاغه کلمک || Ces deux auteurs se battent à fer émoulu بو مولفلر بچاق بچاغه کلیورلر — On dit aussi d'un homme robuste, qu'il a un corps de fer *A.* فولادی البدن *P.* روینه تن *T.* پولاد کبی — Et en parlant d'un homme très-opiniâtre, que c'est une tête de fer *T.* بر ادم عقلی دمور کبی — پک — پک باشلو

On dit, Le fer d'une pique, d'une lance, etc. pour dire, la pointe de fer d'une pique, etc. *A.* نصل pl. انصال *P* تیزه *T.* تمرن — توک

Fer, se prend aussi pour Poignard, épée *A.* سیف pl. سیوف *P.* تیغ — شمشیر *T.* قلیج || Il se plongea le fer dans le sein قلیج صوقلدی — صدرینه اجافهٔ سیف ایلدی Vaincre les ennemis autant par la clémence que par le fer اعدایه بر طرفدن

لطف ومرحمت وطرف دیگردن سیف قهر وسیاست ایله
غلبه ایتمك

Fer, ou fer de cheval. Le demi-cercle de fer dont on garnit la corne des pieds des chevaux *A.* نعل pl. نعال *P.* نعل *T.* نال || Relever les fers d'un cheval آتك ناللرینی دکشدرمك || Mettre un fer à un cheval آتك آیاغنده بر پاره نال میخلمق || Mettre des fers cramponnés, pour empêcher qu'un cheval ne glisse sur la glace آتی بوز اوزرنده قایمقدن صیانت ایچون آیاغنده قیار نعل اورمق

Fer, se dit aussi absolument d'un instrument de fer pour repasser le linge *A.* جندرة *P.* تله *T.* اوتو || Passer la fer sur un habit بر ثوبی اوتولمك ـ بر ثوبك اوزرنده اوتو اورمق

Il se dit aussi de plusieurs instrumens de fer qui servent à divers usages *A.* آلات حدیدیة *P.* آلات آهنین *T.* دمور اوادانلق

Fers, au pluriel, signifie, des chaînes, des ceps, des menottes *A.* pl. سلاسل ـ pl. قیود pl. اغلال *P.* بند ـ زنجیر *T.* دمور در زنجیر اولمق ـ مقید اولمق || Être aux fers بوقاغی بر کمسنه آیاغنده دمور اورلمش || Avoir les fers aux pieds دست وپا اولمق || Il avait les fers aux pieds et aux mains مقید ومغلول ایدی || On lui avait mis les fers aux pieds آیاغنه بوقاغی اورلمشیدی ـ ضرب قید وبند اولندی ـ آیاغنه — Figur. *A.* قید الرقیة ـ اسار المحکومیة *P.* زنجیر ـ بند بندگی *T.* قوللق زنجیری || بندگی Les peuples, qui avaient gémi long-temps sous le joug de la tyrannie, ne songèrent qu'à rompre leurs fers طول زمان زیر ربقهٔ جبر وقهرده زاری وانین ایله اوقاتگذار اولمش اقوام ستمدیده کسر زنجیر رقیتیه فرصتیاب اولمق داعیه‌سنه حصر افکار ایتمشلر در || Les amans se plaisent dans leurs fers گرفتار درد عشق اولنلر مقید اولدقلری زنجیر رقیتی کندو حقلرینه عین نعمت عد ایدرلر

FER-BLANC. C'est du fer en lame mince qui est recouvert d'étain *A.* کتیف *P.* پتر ـ تنکه *T.* تنکه || Une cafetière de fer-blanc تنکه قهوه ابریغی

FERBLANTIER. Ouvrier qui travaille en fer-blanc *A.* صناع الکتیف *P.* پترگر ـ تنکه‌گر *T.* تنکه‌جی

FER-CHAUD. Maladie qui consiste dans une chaleur violente, qui monte de l'estomac jusqu'à la gorge *A.* إسخنة *P.* تب درونی *T.* ایچ قزغینلغی

FÉRIR. Ce mot n'est en usage qu'en cette phrase: Sans coup férir, pour dire, sans en venir aux mains *A.* بلا حرب ولا ضرب *P.* بی دستی بجا نیاورده *T.* زبر الی ـ الی قالدرمقسزین || طوقندرمقسزین On a remporté la victoire sans coup férir بلا حرب ولا ضرب تحصیل قصب السبق غلبه ونصرت اولنمشدر — Figur. Sans éprouver de résistance *A.* بلا مانع ولا حایل *P.* بی مانع ـ بی مزاحم *T.* بر درلو مانعه اوغرامقسزین || Il en est venu à bout sans coup férir بلا مانع وحایل تحصیل بلا حایل واصل سر منزل مقصود اولمشدر ـ مرام ایلدی

FERLER. Terme de Marine. Plier entièrement les voiles *A.* طی الشراع *P.* بادبان بر چیدن *T.* یلکنی دیویشورمك ـ یلکنی دیویشروب باغلمق

Ferlé. *A.* مطوی الشراع *P.* بر چیده بادبان *T.* یلکنی دیویشرلمش

FERMAGE. Le prix convenu pour une ferme *A.* بدل التقبل ـ بدل الالتزام ـ مال مقطوع الالتزام || Payer les fermages بدل التزامی ادا ایتمك || Il me doit beaucoup de fermages التزامك مال مقطوعندن بکا کلیتلو بورجی وار در

FERMANT. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: À jour fermant, pour dire, quand le jour est fini *A.* لدی زوال النهار ـ لدی ختام النهار *P.* وقتیکه روز روشن بتمامی رسد *T.* کوندز ختام بولدقده || À portes fermantes *A.* لدی انسداد الابواب *P.* در وقت بستن درها *T.* قپولر قپاندقده

FERME. Qui tient fixement à quelque chose *A.* متین ـ رصین ـ محکم ـ مستحکم *P.* استوار *T.* صاغلم || Le plancher est ferme دوشمه متین ومستحکمدر — Et, qui est fixe, stable, qui ne chancelle point *A.* ثابت ـ راسخ *P.* پایدار *T.* کرکین || Être ferme à cheval آت اوزرنده ثبات ایله طورمق || Tenir le corps ferme بر کمسنه وجودینی ثبات ایله طوردرمق || Être ferme sur ses pieds آیاغنی ثبات ورسوخ ایله طیاندرمق || Marcher d'un pas ferme ثبات قدم ایله مشی ایتمك

On dit par analogie, Avoir le regard ferme نظرهٔ راسخه || Il a la voix, la parole ferme صاحبی اولمق رسوخ صداسی صداسنده وکلامنده رسوخ ومتانت ـ ورسوخ کلامی وار در || Il lui dit d'un ton ferme اداء راسخ ثبانکارانه ایله افاده ایلدی — De pied ferme. Sans bouger d'un lieu *A.* بلا تحریك القدم ـ تحرك بلا ـ بثباة القدم *P.* پا بر جای قرار استاده ـ پا بی جنبیدن *T.* یرندن قملدانمیدرق || Il y

a deux heures que je vous attends de pied ferme ایکی ساعتدنبرو
On dit aussi , Attendre یرمدن قلملدانمیدرق سکا منتظرم -
l'ennemi de pied ferme , pour dire , dans la résolution de lui
résister avec fermeté دشمنک ظهورینه ثبات قدم ایله
Et figur. Attendre quelqu'un de pied ferme - منتظر اولمق
Et - ثبات قلب ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق
combattre de pied ferme مقام مدافعهده اظهار ثبات ومتانت
مقام مدافعهده ثبات قدم ایله مداومت ایتمک - ایتمک
- Et faire ferme ثبات قدم ایله مقاومت ایتمک

Il se dit figur. pour Constant, inébranlable *A.* متین الطبع
صاحب - ثابت القدم - ثابت القلب - ربیط الجأش -
Un hom- || ثباتلو *T.* ثباتکار - راسخدم *P.* الثبات والرسوخ
me ferme en ses résolutions رٔاینده ثبات ومتانت ایله مألوف
اصیل الرٔای - اصالت رٔای ایله مألوف بر آدم - بر آدم
Avoir l'âme ferme dans le péril مخاوف ومهالکده بر ادم
عند الخطر ربیط الجأش اولمق - ثابت القلب اولمق
Une résolution ferme عزیمت - عزیمت با ثبات ومتانت
Un ferme جلادت باهرة المتانة Un courage ferme راسخه
رٔاینده Demeurer ferme dans sa résolution کلام راسخ propos
Avoir une عزیمتنده متین واستوار اولمق - ثابتقدم اولمق
ferme croyance اعتقاد راسخ صاحبی اولمق Une ferme es-
pérance امید واثق - مأمول قوی - مأمول راسخ Amitié fer-
me متین وقوی بر محبت Avoir l'esprit ferme , le jugement
ferme اصالت رٔای صاحبی اولمق - اصیل الرأی اولمق
- استحکام رٔای اربابندن اولمق - محکم الرٔای اولمق -
Un style حصافت عقل ومتانت رٔای ایله مجبول اولمق
ferme انشای متین - سبک متین - On dit , que la manière
de faire d'un peintre est ferme, pour exprimer l'assurance qu'il
fait paraître dans sa façon d'opérer فلان رسامک قلمنده
رسوخ ومتانت وار در

Il signifie aussi, fort, robuste *A.* قویّ - محکم *P.* توانا -
Avoir la main fer- || قوتلو - زورلو - کوجلو *T.* استوار - زورمند
me الی قوتلو اولمق - قویّ الید اولمق

Et qui est compacte et solide *A.* صلب *P.* سخت *T.* پک
|| Ce terrain est ferme بو یر پکدر - بو ارض صلب وسختدر
Du poisson qui a la chair ferme اتی پک بر بالق

On appelle en Géographie, Terre ferme, tout ce qui est du
continent *A.* برّ *P.* خشکی *T.* قره || Passer d'une île à la
terre ferme آطهدن - بر جزیرهدن قالقوب برّه مرور ایتمک
چیقوب قرهیه کچمک

Ferme, pris adverb., signifie, fortement, d'une manière ferme
A. قویّاً - محکماً - مستحکماً *P.* استوارانه *T.* قوتلوجه || Par-
ler ferme قویّاً سویلمک Tenir une chose bien ferme بر
شیئی قویجه طوتمق Frapper ferme قویّاً ضرب ایتمک
Cela tient ferme dans la muraille بو شیٔ دیوار اوزرنده قویّاً
ومستحکماً مربوطدر Il tient ferme pour la vérité حقیقت
Soutenir une chose fort حالک اوزرنده قویّاً ثبات ایدر
et ferme بر شیئی قویّاً واکیداً تأیید ایتمک Nier une
chose fort et ferme بر شیئی اکیداً وقویّاً انکار ایتمک -
On dit, Ferme, Tenez ferme, pour dire, ayez du courage قویّ
متانت ایله - القلب اول

FERME. Convention par laquelle le propriétaire d'un domaine
en abandonne la jouissance à quelqu'un , pour un certain
temps et pour un certain prix *A.* التزام pl. التزامات *P.*
Donner à ferme || التزاملق *T.* زمینداری بروجه التزام اعطا
Prendre à ferme الزام ایتمک - ایتمک علی طریق الالتزام
Quitter une ferme اسیتجار ایتمک در عهده اولان التزامی
Hausser , rabaisser , diminuer la ferme ترک ایتمک بدل
Les cinq التزامی تزیید ایتمک وتنزیل وتقلیل ایتمک
grosses fermes خمسه جسیمهٔ التزامات

Il se prend aussi, pour le domaine donné à ferme *A.* مقاطعة
pl. مقاطعات || Avoir une ferme بر مقاطعهیه مالک اولمق
Acheter une ferme بر مقاطعه اشترا ایتمک Cette terre comprend
six fermes بو ارض التی قطعه مقاطعاتی مشتملدر

FERMEMENT. Avec force , avec fermeté *A.* قویّاً - اکیداً -
Atta- || پکلک ایله - پک *T.* استوارانه - سخت *P.* شدیداً
cher fermement اکیداً وقویّاً یاپشدرمق S'appuyer fermement
پک طیانمق - قویّاً اتکا ایتمک

Il signifie aussi, avec constance, invariablement *A.* بالثبات .
Persister || کرکینلک ایله *T.* پایدارانه *P.* قویّاً - والدوام
fermement dans sa résolution عزیمتنده بالثبات والدوام اصرار
برشیئه بالثبات والدوام ایتمک Croire fermement une chose
قویّاً اعتماد ایتمک - اعتماد ایتمک Soutenir fermement son
avis رأینی ثبات ودوام ایله تأیید ایتمک un mensonge
بر کذبی ثبات ومتانت ایله تأییددن خالی اولمامق

FERMENT. Levain *A.* خمیرة - خمیر *P.* مایه *T.* مایا || Cela

sert de ferment مایه - فلان شئ خمیر اولمغه صالحدر
ایچون ایو در

FERMENTATIF. Qui a la vertu de produire la fermentation
A. مخمّر - موجب الاختمار *P.* مایه‌ساز *T.* مایه‌لندریجی ||
Les fruits d'automne sont fermentatifs فصل خریفده حاصل
اولان فواکه ایجاب اختمار ایدر مقوله‌دندر

FERMENTATION. Mouvement interne qui s'excite de lui-même dans un liquide, par lequel ses parties se décomposent pour former un nouveau corps *A.* اختمار - خمیریّت *P.* مایه‌گیری *T.* مایه‌لنمه || Les chimistes distinguent trois espèces de fermentation, la spiritueuse, l'acide et la putride اهل کیمیا حال
اختماری اوچ نوع اعتبار ایدرلر که بری اختمار روحی
ایکنجیسی اختمار حمضی واوچنجیسی اختمار عفنیدر La
digestion se fait par la fermentation des alimens کیفیّت هضم
طعامک اختماری تقریبیله حصولپذیر اولور La fermentation de la bile صفرانک اختماری

Il se dit figur. de l'agitation des esprits *A.* غلیان الاذهان
جوش وخروش *P.* هیجان الضمایر والافکار - والافکار
اذهان *T.* ناسک قینایشی || Les esprits étaient dans la plus grande fermentation اذهان ناس اقصای مراتب غلیان
عظیم جوش وخروشده ایدی - وهیجانده ایدی

FERMENTER. S'agiter par le moyen du ferment *A.* تخمّر -
اختمار *P.* مایه بستن - مایه گرفتن *T.* مایه‌لنمک || La pâte fermente عجین اختمار ایدر Les humeurs fermentent اخلاط
اختمار ایدر - On dit figur. Les têtes, les esprits fermentent, pour dire, qu'ils sont dans l'agitation اذهان ناس هیجان ایدر
اذهان وضمایر ناسده جوش وخروش پیدا اولور - غلیانه کلور -

FERMENTÉ. *A.* مختمر - مخمّر *P.* مایه گرفته *T.* مایه بسته - مایه‌لنمش

FERMER. Clore ce qui est ouvert *A.* سدّ *P.* بستن *T.* قپامق
باغلمق - قپاتمق - Dans des cas particuliers, on emploie aussi d'autres mots, comme on le verra dans les exemples || Fermer une chambre
اصفاق - اغلاق ایتمک - اوطه‌نک قپوسنی سدّ ایتمک
Fermer un coffre صندیغی سدّ اصماق ایتمک - ایتمک
قوطی‌یی سدّ ایتمک une boîte اغلاق ایتمک - ایتمک
قپاقلمق - قوطی‌یی قپامق - قوطی‌یی اطباق ایتمک -
une bourse کیسه‌یی شدّ ایتمک - کیسه‌نک آغزینی باغلمق
Fermer la porte اصفاق باب ایتمک - سدّ باب ایتمک

Fermer la porte au verrou قپویی قپامق - اغلاق باب -
قپویه قول - ارتاج باب ایتمک - تضبیب باب ایتمک
Fermer la porte à la clef تقفیل باب ایتمک دموری اورمق
Fermer la fenêtre پنجره‌یی سدّ ایتمک قپویی کلیدلمک -
Fermer un livre کتابی قپامق - صفق کتاب ایتمک
Fermer la main *A.* تعقید الکفّ *P.* دست بستن *T.* الی
la bouche *A.* سدّ الشفة - اغلاق الشفة *P.* دهان باغلمق
les yeux *A.* اغطاء العیون *P.* چشم بستن *T.* آغزی قپامق
Fermer la veine *A.* سدّ الفم العرق *T.* کوزی باغلمق بستن
P. la plaie طمرک آغزینی باغلمق *T.* دهان رک بستن
A. سدّ الجراحة *P.* زخم بستن *T.* یاره‌یی قپاتمق

On dit aussi, Fermer les rideaux, pour dire, les tirer *A.*
T. اسدال الاستار *P.* پرده‌را کشیدن - پرده‌را فرود آوردن
پرده‌یی صارقتمق - Fermer le Palais, pour dire, cesser tout exercice de Justice محکمه‌یی قپاتمق - Fermer une parenthèse, pour dire, marquer le crochet qui la termine عبارهٔ
منفصله‌یی علامت فاصله وضعیله اشارت ایتمک -
Fermer une lettre, un paquet, pour dire, les plier, les cacheter مکتوبی وتحریرات بوغچه‌سنی طیّ وتمهیر ایلمک
- Fermer la porte à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'entrer
برکمسنه‌نک مدخلنه حوالهٔ سدّ - سدّ باب قبول ایتمک
ممانعت ایتمک - Et figur. Fermer la porte aux mauvaises pensées, aux mauvais conseils, pour dire, les rejeter افکار
افکار - فاسده‌یه وآرای باطله‌یه سدّ آذان قبول ایتمک
قبولدن امتناع ایتمک - فاسده‌یی ردّ ایتمک

On dit, Fermer un chemin, un passage, une ouverture, une avenue, pour dire, les boucher طریقی ومعبری ورخنه‌یی
یولی وکچیدی وکدکی وکله‌جکی - ومورده سدّ ایتمک
وکلدجک یری باغلمق - یولی طیقامق - Et fermer les ports, les passages d'un days, d'un royaume, pour dire, empêcher que personne n'y entre et n'en sorte مداخل مملکتک وملکک
موارد ومعابرینی - ومواردینی سدّ وبند ایتمک || On a fermé les passages des Pyrénées پیرنه طاغلرینک معبرلرینی سدّ
ایتمشلر در - On dit figur. Fermer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui ôter les moyens de faire quelque chose فلان کشی‌یه
فلانک روی امیدینه حوالهٔ سدّ ممانعت - سدّ راه اولمق
ایتمک

On dit, Ne pas fermer l'oeil de toute la nuit, pour dire,

تا بسحر انجم شمار .P تنجّم .A passer la nuit sans dormir صباحه قدر كوز قپامامق .T شدن

On dit figur. Fermer les yeux à la lumière, pour dire, se refuser à l'évidence مثال ضياى خورشيد ظاهر وبديد اولان شيْلرده تعامى وتغافل ايتمك — Et fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir تعامى — كورمامزلك ايتمك — ايتمك — Et fermer l'oreille, pour dire, ne vouloir pas ouïr une chose اصغا ايتمامك — تصامم ايتمك || ايشيدمامزلك ايتمك — حوالهٔ سمع التفات ايتمامك — Fermer l'oreille aux calomnies, aux médisances كلام غمز وسعايته افايك ومفتريات واقوال — سدّ سامعهٔ التفات ايتمك — مذمّت آياته حوالهٔ سمع التفات ايتمامك — Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, lui imposer silence .A تبكيت — تصميت — الزام الصمت والسكوت .P خاموش كردانيدن .T صوصدرمق ou pour dire, le convaincre en telle sorte qu'il ne puisse rien avoir à répliquer .A افحام — اقطاع — اسكات — ابكات .P دمبسته كردن .T خبط ايتدرمك || Mes raisons lui ont fermé la bouche سرد ايلديكم دليللر بسط ايتديكم دليللردن — ايله كليّاً افحام واقطاع اولندى در ميان ايلديكم دليللرى لدى — مفحم ودمبسته اولمشدر الاستماع خبط اولمشدر — Et fermer la bouche à la médisance, à la calomnie لسان ارباب غيبت ومفترياتى سدّ ايتمك — دهان ارباب غيبته حوالهٔ سدّ سكوت ايتدرمك — فعّال وبد زبانلرك آغزينى قپاتمق — Et fermer la marche, pour dire, marcher le dernier à une cérémonie .A تذنيب الموكب .P بدنبالهٔ موكب رواند شدن .T آلايك كيروسنه يوريمك

Fermer, signifie aussi, enclore. V. ce mot.

Se fermer. .A انسداد .P بسته شدن .T قپانمق || Cette porte est mal faite, elle ne se ferme pas بو قپو فنا ياپلديغندن قپانميور Cette plaie se fermera bientôt بو ياره چابك قپانه‌جقدر

Fermé. .A مسدود .P بسته .T قپالو — قپانمش — قپانق

FERMETÉ. L'état de ce qui est ferme, solide .A متانت — رصانت .P استوارى .T متينلك — طيانقلق || C'est un terrain marécageux qui n'a aucune fermeté متانتدن عارى بر صولاق ير در Ces pilotis n'ont pas assez de fermeté بو قازقلرده چندان متانت ورصانت يوقدر

Il signifie figur., constance, assurance .A ثبات — ثباة ثباتكارى — استوارئ دل .P رسوخ الطبع — متانت الطبع — غيرت .T يورك طيانقلغى || Une grande fermeté de courage ثبات وشجاعتده متانت عظيمه Fermeté de coeur, d'âme متانت قلب — قلب Cet homme n'a point de fermeté فلانك مايهٔ متانتدن بى بهره — اصلا وقطعاً متانت طبعى يوقدر Il n'a point de fermeté dans ses résolutions بر ادمدر عزايم وتصميماتنده اصلا ثباتى يوقدر Il a une grande fermeté dans ses maux, dans l'adversité ظهور ايدن مصايب وآفاتى ثبات مصايب والآمده متانت طبعى — قلب ايله تحمّل ايدر — Fermeté d'esprit .A حصافة العقل — اصالة الرّاى — استحكام الرّاى .P استوارئ انديشه .T عقل صاغلملغى — وار در Fermeté de style .A رسوخ السبك والعبارة .P استوارئ انشا .T انشانك قويلكى

Fermeté. Qualité d'un corps compacte. Il ne se dit guère que du poisson .A صلابت .P سختى .T پكلك || Ce poisson a le goût et la fermeté de la sole بو بالقده كدى بالغنك لذت وصلابتى وار در

FERMETURE. Ce qui sert à fermer .A مغلاق pl. مغاليق .P بستگى .T آلت قپاده‌جق آلت || La fermeture d'une boutique دكانى قپاده‌جق آلت — On dit dans les places de guerre, La fermeture des portes, pour dire, l'action, le moment de les fermer انسداد ابواب وقت ابواب — سدّ ابواب وقپولرك قپانسى وقپولرك قپانديغى وقتى

FERMIER. Celui qui prend des héritages à ferme .A متقبّل — التزامجى .T زميندار .P ملتزم pl. ملتزمين || Les fermiers des cinq grosses fermes مقاطعات جسيمهٔ خمسه ملتزملرى

FERMOIR. Petites agrafes de métal, qui servent à tenir un livre fermé .A معقد الكتاب .P بندينهٔ كتاب .T كتاب تكمه‌سى

Et un outil dont les bourreliers se servent pour tracer des raies sur des bandes de cuir .A مخطّة .T ماخات

FÉROCE. Qui est farouche et cruel, il se dit des animaux .A وحش pl. وحوش — سبع pl. سباع .P دد — درنده — .T برتيجى حيوان || Les bêtes féroces وحوش وسباع On exposait les martyrs aux bêtes féroces شهداى كرامى سباع ووحوشه عرض ايدرلر ايدى Le lion, le tigre sont des animaux féroces نمر واسد اقسام سباعدندر — On dit figur. d'un homme cruel et brutal, que c'est un esprit féroce, une hu-

meur féroce, une bête feroce *A.* حيوان وحش - سبعىّ المزاج
طبيعت سبعيّة On dit aussi, Naturel féroce - مثالى بر آدم
برتيجى حيوان - نظرهٔ شزرا - نگاه وحش آلود Regard féroce
باقشى

FÉROCITÉ. Caractère de ce qui est féroce *A.* وحشت -
سبعيّت *P.* غرّندگى *T.* يرتيجيلك || La férocité est naturelle au lion, au tigre
حال سبعيّت آرسلانه وقپلانه طبيعيدر
— Il se dit figur. des hommes || La férocité de ce barbare ne put être adoucie par tous les bons traitemens qu'on lui fit بو
آمى آدمك مألوف اولديغى حال سبعيّت حقّنده مصروف
نيچه نيچه معاملات جميله تقريبيله كسب ملايمت
ايدهمدى Voyez jusqu'où va la férocité de ces peuples شو
اقوامك حال وحشت وسبعيّتى نه رتبهلره قدر واصل اولديغنه
نظر ايله Il a une férocité d'humeur qu'il est impossible de dompter
سبعيّت مزاجى شول رتبهده دركه آكا غلبه اولنمق
محالات قبيلندندر

FERRAILLE. Vieux morceaux de fer rouillés *A.* دِقاق الحديد
الصدىٔ *P.* آهنپارهٔ كهنه *T.* اسكى دمور پارچهلرى || Ce n'est que de la ferraille
بونلر هب اسكى دمور پارچهلريدر Vendeur de vieille ferraille
اسكى دمور پارچهلرى صاتيجيسى

FERRAILLER. Faire du bruit avec des lames d'épée, en les frappant les unes contre les autres *A.* خشخشة - قعقعة -
تخشخش *P.* چكاچاك كردن *T.* سلاح قعشدهمق || Les filous tirèrent aussitôt l'épée, et se mirent à ferrailler خرسزلر
در حال سلّ سيف ايله خشخشهيه مبادرت ايتمشلر در
عقب قليج صيروب سلاح قعشدهمغه باشلاديلر - Il se dit aussi, de ceux qui font métier de se battre *A.* تدرّب
بالمقارعة *T.* دوبوشمكى پيشه ايدنمك || C'est un homme qui n'aime qu'à ferrailler
بر بهادر دركه مقارعهدن غيرى
شيئه هوسى يوقدر

FERRAILLEUR. Celui qui fait métier de se battre *A.* متدرّب
بالمقارعة *T.* دوبوشمكى پيشه ايدنن || C'est un ferrailleur de profession
مقارعهيى كندويه پيشه ايدنمش
بر آدمدر

FERRANT. Qui ferre. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Maréchal ferrant *A.* بيطار pl. بياطرة - نامل - نعّال *P.*
نالبند *T.* نعلبند

FERREMENT. Outil de fer *A.* آلت حديديّة pl. آلات
حديديّة *P.* آلت آهنين *T.* دمور آوادانلق || Les ferremens d'un chirurgien
جرّاحك آلات حديديّهسى

FERRER. Garnir de fer *A.* تزيين بالحديد - لبس بالحديد
P. آهن پوشانيدن - باآهن پيراستن *T.* دمور - دمور قپلامق
ايله دوناتمق || Ferrer une porte بر قپويه لبس حديد
ايتمك - بر قپويه حديد قپلامق un coffre صنديغه دمور
دوناتمق Ferrer une armoire بر طولابى اقتضا ايدن دمور
ايله دوناتمق une pique بر مزراغك اوجنى دمور طاقملريله دوناتمق
Ferrer des roues عربه تكرلكلرينه دمور قپلامق دوناتمق

Et attacher des fers aux pieds d'un cheval avec des clous
A. انعال - تنعيل *P.* نعل زدن *T.*ناللمق - نال اورمق ||
Ferrer un cheval des quatre pieds آتك درت اياغنى ناللمق
Un cheval difficile à ferrer درت اياغنه نعل اورمق - انعالى
مشكل بر ات Ferrer des chevaux à glace آتلره قيار نعلى اورمق

FERRÉ. *A.* مزيّن بالحديد - تلبّس بالحديد *P.* باآهن
پيراسته - پوشيده *T.* دمور قاپلو - دمور ايله دونانمش
A. منعل *P.* نعلزده *T.* ناللنمش

On appelle Eau ferrée, de l'eau où l'on a plongé un fer ardent ou rouillé *A.* ماء الحديد *P.* دوس *T.* چليكلو صو

On appelle figur. Style ferré, un style qui a de la dureté
خشين وغليظ بر سبك وعباره

FERRIÈRE. Sac dans lequel on porte tout ce qui est nécessaire pour ferrer un cheval *A.* جراب البيطار *P.* هميانچهٔ
نالبند طوبرهسى *T* نعلبند

FERRONNERIE. Lieu où l'on vend, où l'on fabrique les gros ouvrages de fer *A.* دار القين - دار الحدّاد *P.* آهنگرخانه *T.*
دمورجى كارخانهسى

FERRONNIER. Celui qui vend des ouvrages de fer *A.* حدّاد
- قين pl. اقيان *P.* آهن فروش *T.* دمورجى

FERRUGINEUX. Qui tient de la nature du fer, qui a des parties de fer *A.* حديدىّ *P.* آهنى - آهن آلود *T.* دمورلو ||
Une terre ferrugineuse ارض حديديّه - دمورلو طوپراق Des eaux ferrugineuses
مياه حديديّه - دمورلو صولر

FERRURE. Garniture de fer *A.* زينة حديديّة *P.* پيرايش
آهنكارى *T.* دمور دونانمهسى - دمور ايشى || La ferrure d'une porte
قپونك زينت حديديّهسى Belle ferrure كوزل دمور
ايشى La ferrure de ces roues-là n'est pas assez forte بو
تكرلكلرك دمور ايشى پك قوى دكلدر

Et l'action de ferrer les chevaux *A.* نعل *P.* نعلبندی -
نعلکاری *T.* ناللمه || Il en coûte tant par an pour la ferrure de deux chevaux ایکی آتک ناللمه بهاسی سنەده شو مقداره
Il se dit aussi de la manière dont on ferre un cheval || Ferrure à la française بالغ اولور - فرانسزکاری ناللمه à la hongroise مجارکاری ناللمه

FERTILE. Fécond, qui produit beaucoup *A.* مخصب - مربّ -
مبذور - وفير البركة - وفير الفقل - كثير الانبات - منبت -
المحصولات - عميم الريعان - كثير النما *P.* نمادار -
T. محصولدار - بولــق - برکتلو || Terre fertile ارض مخصبه
Pays مبذوز المحصولات یر - منبت ومحصولدار زمین -
fertile منبت ومحصولدار مملکت - کثیر الانبات مملکت
Fertile en blé, en vin, etc. حنطه وخمر وسائر حاصلات
خصوصنده کثیر الریعان بر مملکت Année fertile سنهٔ
عمیمة البرکة - بوللق سنەسی - خصب ورخا سنەسی
برکت سنەسی

Il se dit aussi des personnes *A.* ولود - مبذور النما *P.* بسیار
T. زای - چوق طوغربجی || Il est fertile en expédiens, en inventions استحصار بدایه وتدابیر واستخراج بدایع ومخترعاتده
On dit aussi au figuré, ذهنی بغایت ولود وبسیار زا در
Esprit fertile, Sujet fertile. V. Fécond.

FERTILEMENT. Abondamment, avec fertilité *A.* مبذوراً -
P. بالخصب والرخا - فراوان *T.* با نماداری - بول بول -
برکت ایله - بوللق ایله

FERTILISER. Rendre fertile *A.* اراعة - تثمیر - اخصاب -
P. ایراث الخصب والبرکة - نماداری دادن - نماداری آوردن
T. برکتلندرمک || Le Nil venant à se deborder, fertilise toutes les terres d'alentour نهر نیل طغیانی حالنده اطراف وانحاده
اطراف ونواحیده کائن اراضینک مجموعنی اخصاب ایدر
بولنان اراضینک جملەسنه ایراث خصب وبرکت ایدر
جملەسنی اراعه ایدر -

FERTILITÉ. Qualité de ce qui est fertile *A.* نابتیّت - خصب
P. برکت - رخا - نماداری *T.* بوللق - برکت || La bonne culture est ce qui contribue le plus à la fertilité de la terre
ارضک امر حراثتنده اهتمام اولنمق ایراث خصب
Il se dit aussi au figuré. V. Fécondité, وبرکتنه وسیلهٔ قویّه در -

FÉRULE. Petite palette avec laquelle on frappe sur la main des écoliers, pour les punir de quelque faute *A.* مقرعة الادب

P. On dit figur., خواجه قامچیسی *T.* تازیانهٔ ادب آموزی -
Être sous la férule de quelqu'un, pour dire, Être sous sa correction بر کمسنەنک زیر تازیانهٔ حکمنه تابع اولمق

FÉRULE. Plante *A.* سکبینج *P.* سکبینه *T.* آت قاصنیسی

FERVEMMENT. Avec ferveur *A.* باحتراق البال - بحرارة -
P. القلب - با گرمیٔ درون *T.* بسوزش دل - کوکل یانقلغیله
|| Prier fervemment حرارت قلب ایلە مناجات ایتمک
Il s'acquitte fervemment des devoirs de la religion سوزش دل ایله اللهه رجا ونیاز ایتمک - فرایض دینیّەیی گرمیّت
مناسک دینی احتراق بال ایلە - بال ایلە ادا ایدر
ادا ایدر

FERVENT. Qui a de la ferveur *A.* حریر القلب *P.* گرم -
T. پر سوز وگداز - درون - یورکی یانق || C'est un homme extrêmement fervent dans la piété امر تعبّدده حریر القلب
آتش پر سوز دیانت ایله حریر القلب بر آدمدر - بر آدمدر
Un Zèle fervent غیرت پر سوز وگداز Une dévotion fervente
گرمیّتلو دعا - دعای حرارتنما Une fervente prière گرمیّتلو تعبّد

FERVEUR. Ardeur avec laquelle on se porte aux oeuvres de piété *A.* حرارة القلب - احتراق البال - حرقة البال -
P. سوز دل - گرمیٔ درون *T.* گرمیّت - یانقلق || Prier Dieu avec ferveur درگاه باریده حرقت بال ایلە طاعت
وعبادت ایتمک Servir Dieu avec ferveur گرمیّت بال ایلە
La ferveur de la dévotion حرارت تعبّد اللهه قوللق ایتمک
La ferveur de son zèle گرمیّت غیرتی Il est encore dans sa première ferveur هنوز حرارت وگرمیّتنک ابتداسندە در
Il ne faut pas laisser refroidir sa ferveur حال گرمیّتنه تجویز
Une ferveur passagère فتور ایتمک روا دکلدر گرمیّت سریع
الزوال - گرمیّت یکدمه - چوق سورمز بر یانقلق

FESSE. La partie charnue du derrière de l'homme *A.* الیة
pl. الیات pl. عجز - الایا pl. اعجاز *P.* کونستە - کوسرون
T. سربن - سرون - قینـاق - قیچ En parlant des animaux, les Turcs emploient le mot *T.* صغری || La fesse d'un cheval
آتک صغریسی

FESSER. Frapper sur les fesses avec des verges ou avec la main *A.* ضرب في الالیة *P.* بسرون زدن *T.* قیچی دوکمک
قیچی اورمق -

FESTIN. Repas somptueux donné à l'occasion de quelque fête *A.* مصنعة - ولیمة *P.* جشن - ساز - مهمانی *T.* ضیافت - طوی

|| Festin somptueux, magnifique ضیافت محتشم وطنطنـلی
Grand festin ولیمهٔ عظیمه Dresser, préparer un festin ترتیب
ضیافت ایتمک Convier, inviter à un festin ضیافته دعوت ایتمک
Faire festin *A.* اصطناع *T.* ضیافت ایتمک Le luxe
des festins ضیافتلرده اولان اسراف وسفاهت Festin de noce
A. ولیمة العروس *P.* سور عروسی ـ جشن شادی *T.* دوکون
Le ـ ضیافت شاهانه ـ سور همایون Festin royal ضیافتی
festin qu'on donne à celui qui vient d'arriver d'un voyage, s'appelle *A.* نقیعة *P.* جشن خوش آمدی *T.* صفاکلدی ضیافتی
Et le festin que donne celui qui a bâti une nouvelle maison
A. وکیرة ـ حتیرة *P.* جشن بنای نو بنیاد *T.* بقیاز طعامی

FESTINER. Faire festin *A.* ایلام *P.* سازـ مهمانی کردن
T. ضیافت ایتمک || Festiner ses amis احباب ودوستانه ضیافت ایتمک کردن

FESTON. Faisceau fait de fleurs, de fruits et de feuilles, liés ensemble *A.* حزمة الازهار والفواکه *P.* دستهٔ شکوفه ومیوها *T.* میوه وچیچک دمتی

FESTOYER. Bien recevoir quelqu'un, lui faire bonne chère *A.* اصطناع *P.* مهمانی کردن *T.* ضیافت ایتمک

FÊTE. Jour consacré particulièrement au service divin *A.* عید pl. اعیاد *P.* بیرام *T.* بیرام || Grande fête عید کبیر
Les quatre grandes fêtes de l'année سنه نک اعیاد کبیرهٔ اربعه سی Un jour de fête روز عید ـ یوم عید Célébrer une
fête تعظیماً للعید اجرای مراسم احترام ایتمک Chômer une
fête عیدده تعطیل شغل ایتمک C'est une fête chômée یوم
تعطیل شغل اولنور اعیاددندر ـ On dit proverb. Il n'est pas
tous les jours fête هر کون بیرام دکل

Il signifie aussi, des réjouissances publiques qui se font en des occasions extraordinaires *A.* عید عام *P.* سور سرورـ سور *T.* شنلک

On dit figur. Troubler la fête, pour dire, troubler le plaisir de quelque compagnie *T.* مجلسی بوزمق

On dit, Faire fête à quelqu'un, pour dire, lui faire un accueil favorable *A.* تلقی بالبشر والبشارة ـ تلقی بالحفاية *P.* مهمانوازی نمودن *T.* اکرام ایتمک

FÊTER. Célébrer une fête *A.* تعیید *P.* بیرام کردن ـ ادای رسم عید کردن *T.* بیرام ایتمک || On fête aujourd'hui un tel Saint بو کونکی کون فلان نام ولیّ اللهک رسم عیدی

اجرا اولنور ـ Fêter quelqu'un, signifie figur., l'accueillir favorablement. V. Faire fête.

FETFA. Mandement du Mufti très-respecté *A.* فتوا pl. فتاوا

FÉTIDE. Qui a une odeur forte et très-désagréable *A.* سنیخ ـ اذفرـ کریه الرایحة *P.* بد بو ـ شمغند *T.* مردار قوقولی
|| Une huile fétide دهن اذفر ـ مردار قوقولی یاغ Pilules fétides
کریه الرایحه حبلر

FÉTOYER. V. Festoyer.

FÊTU. Brin de paille *A.* رقّة *P.* گیاهریزه *T.* صمان خرده سی ـ صمان اوفانتیسی

FEU. Un des quatre élémens qui est chaud *A.* نار *P.* آتش
T. آتش || Feu élémentaire عنصر نار ـ Et le feu que l'on
fait avec des matières combustibles *A.* نارـ نائره *P.* آتش *T.*
آتش صیادار Feu clair آتش پر خور || Feu dévorant آتش
ـ نار پر فروغ Feu de charbon کمور آتشی Feu de gros bois
آتشی اوفلمک ـ نفخ نائره Souffler le feu طومرق آتشی
Allumer le feu آتشی علولندرمک ـ ایقاد نائره ـ اشعال نائره
Éteindre le feu آتشی سوندرمک ـ اطفای نائره ایتمک
Couvrir le feu آتشی بصدرمق ـ اخماد نائره ایتمک On a
mis le feu à cette maison فلان خانه ده القای آتش ایتمشلر در
Le feu a pris à ce lambris قونداق براقمشلر درـ آتش پروازهٔ
Le feu a gagné le plancher, le toit سقفده مشتعل اولدی
La ville آتش خانه نک دوشمه سنه وطامنه سرایت ایلدی
était toute en feu شهرک ـ شهر بسبتون آتش ایچنده ایدی
شهر مذکور سرـ مجموعی مانندهٔ منقل پر آتش اولدی
سر تا پا علولنمشدرـ تا پا بر آتشدان پر لهیبه دوندی
Crier au feu یانغن وارـ حریق وار در دیو ندا ایتمک
ـ در دیو چاغرمق ـ On dit, Condamner au feu, pour dire,
condamner à être brûlé عذاب آتش ایله مظهر عقوبت اولمسنی
حکم ایتمک ـ Et qu'un homme mérite le feu مستحق نار در
ـ شایان آتشدرـ Et mettre le feu au four, pour dire, le
chauffer فرونی ـ فرونی یاقمق ـ احمام تنور ایتمک
ـ طوتشدرمق ـ Et montrer une chose au feu عرض فی النار
آتشه کوسترمک ـ ایتمک

On appelle Feux de joie, les feux qu'on allume dans les rues, en signe de réjouissance *T.* شنلک ـ قندیل دونانماسی
آتشی ـ Et feu d'artifice, un feu composé de fusées volantes
pour le spectacle *T.* فشنک شنلکی ـ فشنک دونانماسی

On dit proverb. de deux choses tout-à-fait contraires, de deux personnes entièrement opposées, que c'est le feu et l'eau آب — وآتش مثالى بينلرده تضادّ كلّى وار در — Et de ce qui est violent d'abord, mais qu'on juge ne devoir pas durer, que c'est un feu de paille صمان علوى كبيدر — Et figur. Jeter de l'huile au feu, pour dire, aigrir les esprits davantage آتش اوزرينه زفت دوكمك — Et mettre le feu aux étoupes, aux poudres, pour dire, animer davantage une personne qui est déjà naturellement portée à s'émouvoir باروته آتش طوقندرمق — Et mettre tout à feu et à sang, pour dire, exercer toutes les cruautés de la guerre dans un pays بلده‌يى جملهٔ احراق بالنار وسكّان شهرى سرتا پا — واهاليسنه حوالهٔ سيف قهر ودمار ايتمك احراق ودماى عبادى بلا امان اراقه واحراق ايلمك

Feu, se prend aussi pour Cheminée. V. ce mot. || Il n'y a qu'un feu dans cet appartement بو دائره‌ده يالكز بر اوجاق وار در

Et pour Ménage *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دودگند — دود — *T.* توتونلك آهنك || Il y a cent feux dans ce village بو قريه يوز عدد توتونلكدن عبارتدر Cette ville est composée de tant de feux فلان بلده شوقدر توتونلكى مشتملدر — On dit proverb., N'avoir ni feu ni lieu, pour dire, être vagabond sans aucune demeure fixe *A.* ماله حمّ ولاسمّ *P.* آوارهٔ خانه — توتونى توتر بر اوجاغه مالك اولميان آدم *T.* بر دوش Et d'une maison en désordre où il n'y a rien à manger, qu'il n'y a ni feu au pot, ni écuelles lavées بر اوجاغى يانمز خانه در

Il se prend aussi, pour la simple lueur des flambeaux, des fanaux *A.* شعلة pl. شعل — ضياء النار *P.* تاب آتش *T.* آتش || Il est défendu de chasser au feu آتش ايشغى — آيدينلغى آتش ايشيغنده — اشعال شعله ايله صيد ايتمك ممنوعدر Il y avait des feux allumés sur la côte آو اولمق ممنوعاتدندر يالى كنارنده آتشلر — ساحلده شعله‌لر اشعال اولنمشيدى — ياقمشلر ايدى — On appelle poétiquement les astres, Les feux de la nuit, du firmament *A.* pl. سرج الليال — سرج الفلك — *T.* كوك قنديللرى *P.* چراغان آسمان pl. مصابيح السما

On appelle Armes à feu, les mousquets, les fusils, les pistolets, etc. *A.* اسلحهٔ ناريّة — آلات حربيّهٔ ناريّة *P.* گدرهاى — آتشلو پوصات *T.* گدرهاى آتش انداز — آتشبار — Et feu, absolument, les coups que l'on tire avec des armes à feu || Il s'expose au feu des ennemis دشمنك آتشى قارشوسنده القاى امدانك آتشى نفس ايدر Il était sous le feu des ennemis دشمنك طوبى آلتنده ايدى — آلتنده ايدى à cette bataille, à cet assaut, les ennemis faisaient grand feu اول ملحمه اثناسنده واول يورويش وقتنده دشمن شدّت عظيمه اول جنكده وقلعه اوزرينه — ايله امطار آتش ايتدرر ايدى يورويش اولنديغى اثناده دشمن كليتلو آتش ياغدرمقدن خالى اولمش دكل ايدى Soutenir le feu de la place قلعه طرفندن — قلعه طرفندن آتيلان آتشه مقاومت ايتمك آتيلان كلّه وقورشوندن پاى ثباته هيچ بردرلو عارضهٔ فتور وتزلزل ظهور ايتميوب مقام مقاوتده دوام ايتمك Ils étaient à couvert du feu de la ville جانب قلعه‌دن آتيلان آتشدن محفوظ ايديلر Il se trouve entre deux feux ايكى آتش آره‌سنده در Feu rasant *A.* نائرهٔ جارفة *P.* آتش همه سوز *T.* هرشيئى سپورى ياقيجى بر آتش — ياقوب كوتوريجى آتش Feu croisé *A.* نائرهٔ متقابلة *T.* قارشولقلى آتش Feu roulant *A.* نائرهٔ دوّار *P.* آتش گردان *T.* دونر آتش Feu très-vif *A.* نار شديده *P.* تند وتيز *T.* كسكين آتش — آتش قيزغن آتش

Feu, se dit aussi des météores enflammés, de la foudre et des éclairs *A.* نائرهٔ سماويّة *P.* آتش آسمانى *T.* كوك آتشى || Le feu du ciel est tombé sur cette maison نائرهٔ سماويّه فلان صاعقه فلان خانه‌نك اوزرينه — خانه اوزرينه نزول ايلدى اول ربيع دوشدى L'air était tout en feu pendant cet orage عاصفك هبوبى اثناسنده هوا پر آتش سما ايدى

On appelle Feux follets, les exhalaisons enflammées qu'on voit quelquefois dans les endroits marécageux *A.* ابخرهٔ ناريّة *P.* آتشلو بخارلر *T.* تف آتشين

Feu, se dit aussi de certains remèdes brûlants qu'on applique sur quelque partie du corps *A.* كيّ *P.* داغ *T.* ياقى || Il faut appliquer le feu à cette plaie بو جراحته ضرب كيّ بو ياره‌يه ياقى اورمق لازمدر — اولنمق اقتضا ايدر Donner le feu, mettre le feu à un cheval آته ياقى اورمق

Feu, se dit figur. du brillant, de l'éclat de certaines choses *A.* لمعة — لمعان *P.* فروغ — رخشندگى *T.* پارلقلق — پارلدى || Ce diamant jette beaucoup de feu بو الماس بغايت لمعه — پارلديسى Le feu d'un rubis ياقوتك لمعانى Il a les yeux vifs et pleins de feu پاشدر كوزلرى پرروح وكثير اللمعاندر

پر روح ولمعه پاشدر -

FEU. Inflammation, ardeur *A.* حرارت - حموّ - حمیّاء - حرقت
لهیب - *P.* گرمی - تف وتاب - *T.* آتش - قیزغنلق || Le feu
de la fièvre حمیّای حمّا - لهیب حمّا || Je sens un feu dans
les entrailles احشاده بر حرقت حسّ ایتمکده یم || داخلهٔ
Il a le visage tout en feu یوزی یکپاره - چهره‌سی آتش کبیدر
Le feu est encore à cette plaie بو جراحتک لهیبی آتشدر
Avoir la bouche tout en feu اغزده کلّی الی الآن باقیدر
آغز آتش کبی یانمق - حرقت اولمق || Il était si fort en
colère, qu'il avait les yeux tout en feu نائرهٔ غضبنک شدّت
حمیّای - احتدامی تقریبیله کوزلری پر آتش ایدی
غضبنده کوزندن آتش پوشکورر ایدی || Il se dit figur. de l'ardeur et de la violence des passions || Quand le feu de sa colère sera passé حمیّای خشم وغضبی کسب سکونت ایلدیکی
حالده - رهین خمود وانطفا اولنجه Amortir le feu de la
concupiscence حرارت شهوتی - آتش شهوتی اطفا ایتمک
تسکین ایتمک - On dit proverb. et figur., qu'un homme prend
feu aisément, pour dire, qu'il est aisé à émouvoir باروت کبی
طوتشور بر آدمدر - Et qu'il jette feu et flamme, pour dire, qu'il
s'emporte avec excès *A.* سریع الاحتدام - سریع الاستشاطة
متصرّم - *P.* زود خشم - آتش مزاج - *T.* آتشلنور - بردن بره
Et qu'il a jeté tout son feu, pour dire, qu'il a fait tout ce que
la colère lui a suggéré, et qu'il s'est apaisé par - là تفریغ
استفراغ آتش خشم - ما حصل عنف وغضب ایلدی
وغضب ایلدی

Il se dit poétiquement pour signifier, la passion de l'amour
A. التهاف العشق - لوعة العشق - نائرة الهوا - *P.* آتش پر
سوز عشق *T.* عشق آتشی || Le feu dont il brûle دروننده
مشتعل اولان نائرهٔ عشق وهوا Rien n'a pu éteindre ses feux
آتش پر سوز دلی بوجه من الوجوه قابل انطفا وسکونت
اولمدی Nourrir آتش اهوا مستدیمه Des feux constants
dans son sein des feux criminels صدرده نوائر عشق مذموم
ومنکر اضمار ایتمک

FEU, se dit aussi des séditions et des mouvemens populaires
A. نائرة الفساد - نائرة الفتنة - نائرة الفتن - *P.* آتش آشوب
واختلال *T.* زوربالق آتشی || Allumer le feu de la discorde
اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ایتمک On fit courir de mauvais
bruits qui mirent toute la ville en feu بین الناس نشر

اراجیف ایله شهرک هر طرفنه ایقاد نائرهٔ اختلال ایتمشلر
در Éteindre le feu de la sédition نائرهٔ فتنه وفسادی اطفا
Il y avait des gens qui ne travaillaient qu'à allumer davantage le feu parmi le peuple ایلمک خلق بیننده آتش فساد
واختلالی برقات دخی طوتشدرمغه سعی ایدر مخصوص
آدملر وار ایدی

Il se dit aussi de la vivacité de l'esprit *A.* توقّد الذهن -
ذکا *P.* تابش ذهن *T.* ذهن پارلقلغی || Cet orateur a bien du feu
بو واعظک ذکای ذهن - بو واعظک توقد ذهنی چوقدر
Ses écrits sont pleins de feu منشآتنده آثار ذکا اربابندندر
C'est un esprit tout de feu بدیدار وظاهر در ذهن وقّاد
ذهن آتشین صاحبی برذاتدر - آتشپاره بر آدمدر - صاحبیدر
Cette femme est agréable en conversation, elle a beaucoup de
feu فلان خاتون بغایت صاحبة الذکا اولمغله مجلسی
Ce poète a un grand feu d'imagination لطیف ودلگشا در بو
شاعرک قوّت متخیّله‌سنده ذکا غالبدر

On dit, Le feu de l'Enfer, pour dire, les tourmens des damnés
A. نار السقر - سعیر الجهنّم *P.* آتش دوزخ *T.* جهنّم آتشی
- Et le feu du purgatoire, pour dire, les peines que souffrent
les âmes qui sont dans le purgatoire *A.* عذاب البرزخ -
عذاب القبر

On dit, Couleur de feu, pour dire, un rouge feu et éclatant
A. لون اللهیب *P.* رنگ آتشین *T.* آتشی رنک

FEU. Défunt *A.* مرحوم - مغفورله - متوفا - هالک *P.* رحمتمند
T. رحمتلو || Feu mon père مرحوم پدرم La feue reine ملکهٔ
مرحومه

FEUDATAIRE. Vassal qui possède un fief *T.* متصرّف مالکانه
|| Il est feudataire de la Couronne بربنه میری مالکانه‌لردن
متصرّفدر

FEUILLAGE. Il se dit de toutes les feuilles d'un arbre *A.*
pl. اوراق الشجر *P.* برگهای درخت *T.* آغاجک یپراقلری
|| Le feuillage de cet arbre est beau بو آغاجک اوراقی
احسندر

FEUILLAISON. Le renouvellement annuel des feuilles *A.* وراق
ایراق - *P.* برگ بستگی *T.* یپراقلنمه || Le temps de la feuillaison موسم وراق

FEUILLE. Partie de la plante qui en garnit les tiges et les
rameaux *A.* ورق pl. اوراق *P.* برگ *T.* یپراق || Feuille

large et longue عريض وطويل بر ورق Feuille de chou, d'artichaut لحنه وانكنار يپراغى — Il se dit aussi des fleurs || Une feuille de rose A. ورق الورد P. برگ گل T. گل يپراغى Rose à cent feuilles گل صد برگ

On dit, la chute des feuilles, pour dire, la fin de l'automne A. موسم الهبوط الاوراق — فصل الخريف P. هنگام برگريزى T. يپراق دوكمى — On dit proverb., Cet homme tremble comme la feuille, pour dire, qu'il tremble de peur A. كورق النحيف مرتعش وخايف P. مثال برگ درختان مضطرب T. يپراق پارچهسى كبى تيرل تيرل دترر ولرزان

Il se dit aussi de l'or, de l'argent, du cuivre, lorsqu'il est battu extrêmement mince A. ورق — سفيقة P. برگ T. ورق || Feuille d'or A. ورق الذهب P. برگ زر T. آلتون ورق d'argent A. ورق الفضة — سفيقة الفضة P. برگ سيم T. de cuivre A. سفيقة النحاس P. برگ مس T. كمش ورق باقر ورق — Et des parties qui se détachent en surfaces très-minces de certains corps, comme l'ardoise, le talc, etc. A. طراق pl. طرق P. تو T. يپراق — قات

On appelle aussi Feuille, la petite lame de métal qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner plus d'éclat T. فويه

Feuille, se dit aussi du papier A. طلحية P. يك ورقهٔ كاغد T. طبقه — طلعه || Une feuille de papier بر طبقه كاغد Une main de papier doit avoir vingt-cinq feuilles بر دسته كاغد يكرمى بر طبقه طبقهدن عبارت اولملو در Plier une feuille de papier كاغدى طى ايتمك

Et de certains cahiers volants, sur lesquels on écrit tous les jours ce qui regarde le courant des affaires publiques, ou de l'économie particulière T. ال دفترى || Le président n'a pas encore signé la feuille ناظر افندى ال دفترينى هنوز امضا ايتمش دكلدر

Et en termes de Chirurgie, de cette petite superficie qui se détache quelque fois d'un os, lorsqu'il a été offensé A. قشارة العظم — سافى العظم P. پوستپارهٔ استخوان T. كميك قبوغى — كميك مسوفاً نزع اولندى || L'os s'est levé par feuilles كميك قبوق قبوق چيقدى

FEUILLÉ. Garni de feuilles A. مورّق P. برگدار T. يپراقلو

Feuille-morte. Sorte de couleur qui tire sur la couleur des feuilles sèches A. لون التبن P. رنگ كاه T. صمانى رنگ || Satin feuille-morte صمانى رنكى اطلس

FEUILLER. Terme de Peinture. Représenter les feuilles d'un arbre A. نقش الاشكال الاوراق P. اشكال برگ نگاريدن T. آغاج يپراقلرى تصوير ايلمك || C'est un talent rare que celui de bien feuiller اشكال اوراقى وجه احسن اوزره نقش وتصوير ايتمك معارف نادرهدندر

FEUILLET. Une partie d'une feuille de papier, et qui contient deux pages A. ورق — ورقة pl. اوراق P. نيم ورقهٔ كاغد T. بر كتابك يپراق || Déchirer quelques feuillets d'un livre بعض اوراقنى شق ايتمك Ce registre est de cent feuillets بو جريده يوز عدد اوراقى محتويدر Feuillet d'un in-folio بتون طبقه ورقى

FEUILLETER. Tourner les feuillets d'un livre qu'on examine légèrement A. تقليب الاوراق — ادارة الاوراق P. ورق گردانيدن — صحيفه گردانيدن T. كاغدلرى — يپراق دوندرمك دوندرمك || Je n'ai pas lu son livre, je n'ai fait que le feuilleter تأليفنى مطالعه ايتميوب همان اوراقنى تقليب ايله امرار نظر ايلدم.

Et étudier, consulter des livres A. تصفح — تتبع الكتب P. در كتابها جستجو كردن T. كتاب آراشدرمق || Pour éclaircir cette question, il a fallu feuilleter bien des livres بو مسئلهنك حل وكشفى ضمننده كتب وافرهنك تتبعى اقتضا ايلدى

FEUILLU. Qui a beaucoup de feuilles A. كثير الاوراق — وريق P. بسيار برگ T. يپراغى كور — چوق يپراقلو || Arbre feuillu شجرهٔ وريقه

FEURRE. Paille qui sert à rempailler les chaises A. تبن P. كاه T. صمان

FEURS. Terme de Jurispr. Frais faits pour la culture des terres A. مصارف الحراثة P. مصرف شيار T. مصرفى يرسورمه مصرفى || Rembourser les feurs, labours et semences مصارف حراثت وزراعتى وتخم بهاسنى ادا ايتمك

FEUTRE. Espèce d'étoffe non tissue A. لبدة — لبد — عباء pl. الباد pl. لبود P. نمد — ساكيز T. عبا — كچه

On appelle aussi Feutre, la bourre dont se servent les selliers pour rembourrer une selle A. حشو السرج P. آگين زين T. اير قتيغى

FEUTRER. Remplir de bourre A. احشا P. آگندن T. قتيق

ایره قتیق طولدرمق Feutrer une selle || قتیقلتمق - طولدرمق
قتیقلنمش - قتیق طولمش .T آگنده .P محشو .A FEUTRÉ.

FÈVE. Sorte de légume. A. باقلا - فول - جمّی .P کالوسک
باقلای طرئ Écos- Fève nouvelle || بقله .T جرجر - کوسک -
ser des fèves بقله صویمق - بقلهیی تقشیر ایتمک

On donne aussi le nom de fève à plusieurs choses qui en ont la forme, comme aux grains de café, etc. A. حبّة pl. حبوب
P. دانه T. دانه

FÉVRIER. Le second mois de l'année A. شهر شباط P. ماه
شباط آیی .T اسفند ارمذ - شبات

FI. Interjection qui marque du mépris, du dégoût A. اقّ
P. تف T. اوف

FIANÇAILLES. Promesse de mariage en présence d'un prêtre
A. رسم الخطبة .P آیین نامزدی .T نشان رسمی || Célébrer les fiançailles رسم خطبهنک عیدینی اجرا ایتمک Le jour des fiançailles نشان کونی - یوم خطبه Prier les parens et les amis d'assister aux fiançailles خویشان واقربا واصدقا
واحبّابیی نشان رسمنه دعوت ایتمک

FIANCER. Promettre mariage en présence du prêtre A. اختطاب
P. نامزد کردن .T نشانلمق - نشان ایتمک || Il avait fiancé cette fille, mais l'affaire se rompit فلان قزه نشان اولمشیکن
فلان قز ایله عقد ایلدیکی نشان - نشانی فسخ اولندی
فسخ اولندی

FIANCÉ. A. مخطوب P. نامزد T. نشانلو - Fiancée A.
مخطوبة .P دست سوزه .T نشانلو

FIBRE. On donne ce nom aux filamens déliés dont sont composées les parties du corps de l'animal A. لیف pl. الیاف
T. دیدک || L'allongement des fibres تمدّد الیاف Le relâchement des fibres لیفلرک کوشمهسی - استرخای الیاف
L'accourcissement des fibres کسب سستی ورخاوت ایلمسی - لحومده اولان الیافک اقتصاری Les fibres des chairs
الیاف - Il se dit aussi des plantes et du bois || Les fibres d'une plante, d'un bois بر نباتک وبر عودک دیدکلری -
الیافی

FIBREUX. Qui a des fibres A. ذو الالیاف pl ذوی الالیاف
P. لیفناک .T دیدکلو || Les chairs sont fibreuses لحوم ذوی
الالیافدر Les plantes sont fibreuses نباتات ذوی الالیافدر
Le bois est fibreux عود ذو الالیافدر

FIBRILLE. Petite fibre A. لیف رقیق .P لیف باریک .T
اینجه دیدک

FICELER. Lier avec de la ficelle A. ربط - شدّ بالمغیزل
P. بالمغیزل بساز استوار کردن - برزه بستن - بساز بستن
T. سجیم ایله باغلمق || Cela n'est pas ficelé assez fort فلان
شیٔ سجیم ایله محکم باغلو دکلدر Il faut bien ficeler ce paquet بو دنک سجیم ایله قوی ومحکم باغلملو در

FICELÉ. A. مربوط بالمغیزل .P بساز استوار کرده - برزه بسته
T. سجیم ایله باغلو

FICELLE. Sorte de petite corde A. مغیزل .P رزه - ساز .T
سجیم ایله ربط ایتمک Lier avec de la ficelle || قنب - سجیم

FICELLIER. Dévidoir sur lequel on met de la ficelle A.
دوّارة المغیزل .P چرخهٔ رزه .T سجیم چرخی

FICHE. Petit morceau de fer servant à la penture des portes, des fenêtres, des armoires, etc. A. ابرة الرزّة .P میخ بش .T
رزهنک زبواندسی میلی

FICHER. Faire entrer par la pointe A. ترکیز - رکز - رزّ .P
- رزّ مسمار Ficher un clou || دیکمک - صوقمق .T سپوختن
قازیق - قازیق صوقمق - رکز وتد un pieu اکسر صوقمق
- یره صوقمق - یره ترکیز ایتمک Ficher en terre دیکمک
زور ایله صوقمق Ficher à force یره دیکمک -

FICHÉ. A. مرکوز .P سپوخته .T دیکلمش - صوقلمش

On dit figur. Avoir les yeux fichés en terre, fichés sur quelque chose A. اطماح النظر - تحدیق النظر .P چشم دوختن
T. کوز دیکمک

FICHU. Sorte de mouchoir que les femmes mettent sur le cou
A. مقرمة العنق .P گردن آویز .T بیون دستمالی

FICTIF. Qui est feint, qui n'existe que par supposition A.
اعتباری - وجودی یوق .T گمانی .P خیالیّ - موهوم || Titre fictif سند موهوم Les rentes sont des immeubles fictifs مستغلات
املاک وعقارات موهومه قبیلندندر Propriétés fictives املاک
املاک خیالیّه - موهومه - On appelle Êtres fictifs, des choses qui n'ont d'existence que dans l'imagination A. pl. خیالات موهومة -
وجودی .T بی وجود ونشان .P موجود الاسم معدوم الجسم
یوق شینار Et poids fictif, le poids dont on se sert dans les essais وزن اعتباری

FICTION. Invention fabuleuse A. تصوّر وهمیّ pl. تصوّرات
تصوّر بی اصل .P تصوّرات حیالیّة pl. تصوّر خیالیّ - وهمیّة

T. اصلسز خياللمه || Ce poème est rempli de belles fictions بو منظومه تصوّرات خياليهٔ لطيفه ايله مالامالدر Il y a des fictions qui touchent plus que la vérité بعض تصوّرات وهميّه كلام حقيقيدن زياده قلبه مؤثر اولور La fiction est quelquefois plus agréable que la vérité بعضاً تصوّر خيالى حقيقت محضدن زياده احسن والطفدر

Il se prend aussi pour Mensonge, déguisement de la vérité A. كذب - لا اصل .P دروغ - بى حقيقت - بى اصل .T يلان - اصلسز - اصلى يوق || Il m'a dit telle chose; mais c'est une pure fiction بكا شويله بر كلام سويلدى انجق بلا كذب وريا Je vous parle sans fiction كذب محضدر سويلرم

Fiction de droit. Terme de Jurispr. C'est une fiction introduite ou autorisée par la loi en faveur de quelqu'un A. مواضعة شرعيّة

FIDÉICOMMIS. Terme de Jurispr. Legs fait à quelqu'un, à condition de le remettre à un autre A. وصيّت مشروطهٔ || Tenir par fidéicommis وصيّت مشروطه موجبنجه متصرّف اولمق - بر وجه مشروطيّت

FIDÉICOMMISSAIRE. Celui qui est chargé d'un fidéicommis A. متصرّف بوصيّة المشروطة - متصرّف مشروطاً || Héritier fidéicommissaire وارث بوصيّة المشروطه

FIDÉJUSSEUR. Terme de palais. Celui qui s'oblige de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفيل بالمال .P پايندان .T بادای مال ماله كفيل

FIDÉJUSSION. Cautionnement de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفالة بالمال .P پايندانى باداى مال .T ماله كفيللك

FIDÈLE.- Qui est exact à garder sa foi, à remplir ses devoirs, ses engagemens A. صادق - صاحب الوفا .P صداقتكار - وفادار .T صداقتلو || Serviteur fidèle صادق خدمتكار Fidèle à son maître افنديسنه صادق en ses promesses وعدنده وفادار Ami fidèle دوست وفاكار - محبّ صادق Mari fidèle زوج عاشق صداقتكار Épouse fidèle زوجهٔ صادقه Amant fidèle وفادار Amitié fidèle محبّت صادقه

Il signifie aussi, conforme à la vérité A. صحيح - صادق .P راست - درست .T طوغرى || Récit fidèle روايت صحيحه Rapport fidèle تقرير صحيح - انهاى صحيح Histoire fidèle حكايهٔ صحيحه Copie fidèle نسخهٔ صحيحه - اصلنه مطابق Traduction fidèle ترجمهٔ صحيحه - صورت صحيحه صدق وصحّته مقرون بر ترجمه Miroir fidèle مرآت صحّتنما Témoin fidèle موثوق القول - شاهد صادق القول Rendre un compte fidèle صحيح حساب ويرمك - On dit aussi, Mémoire fidèle, c'est-à-dire, qui retient bien A. ذاكرهٔ حافظة - واثقة .P ياد درست .T طوغرى بللمه

Et qui professe la vraie religion A. مومن pl. مؤمنين - صحيح العقيدة - اهل الدين الحقّ - صحيح الايمان .P حقّ شناس - درست دين .T حقّ دينلو || Le peuple fidèle امّت مؤمنين - امّت صحيح الايمان Le troupeau fidèle رعيّت صحيحة العقيدة La femme fidèle sanctifie le mari infidèle صاحبهٔ دين حقّ اولان منكوحه كافر اولان زوجنى طريق فلاحه ايصال ايدر - Il est aussi substantif, et il n'est guère d'usage qu'au pluriel A. pl. مؤمنين .P ايمانان .T درست حقّ دينلو اولنلر

FIDÈLEMENT. D'une manière fidèle A. بالصدق - بالصداقة .P صادقانه - صداقتكارانه .T صداقت ايله || Servir fidèlement صادقانه خدمت ايتمك - Il signifie aussi, conformément à la vérité A. على وجه الصحّة - بالصدق والصحّة .P بالصحّة والحقيقة - راستكارانه .T با راستى - طوغريلق ايله || Rapporter fidèlement على وجه الصحّة نقل وافاده ايتمك - بالصحّة والحقيقه انها وبيان ايتمك

FIDÉLITÉ. Attachement à ses devoirs, régularité à remplir ses engagemens A. صداقت .P صداقتكارى .T صداقتلق || Fidélité inviolable شائبهٔ تخلّف وتغيّردن عارى صداقت Fidélité éprouvée محكزدهٔ تجربه واستحان اولمش واستقامت Garder fidélité à son prince ايفاى صداقت جانب ملوكانه يه جانب ملوكانه يد وقايهٔ رسوم صداقت - لازمهٔ صداقت ايتمك Corrompre la fidélité de quelqu'un بر كمسنه نك ايتمك بر كمسنه يى سالك اولديغى - صداقتنى افساد ايتمك جادّهٔ سالمهٔ صداقتدن صرف ايتدرمك Prêter serment de fidélité وقايهٔ صداقت يمينى ايتمك Une femme doit fidélité à son mari زوجى طرفنه ايفاى فريضهٔ صداقت ايتمك زوجه نك لازمهٔ حاليدر

Et vérité, exactitude A. صدق - صحّت .P راستى .T طوغريلق || On peut compter sur la fidélité de cet historien فلان صاحب تاريخك صدق وصحّتنه اعتماد جائز در

Cet auteur est traduit avec fidélité بو تأليف على وجه الصحّة
ترجمه اولنمشدر Faire un rapport avec beaucoup de fidélité
صدق وصحّت كامله ايله افادهٔ حال ايتمك - Il se dit
aussi de la mémoire qui retient avec exactitude A. وثوق الحافظة
- حفظك صاغلغى T. درستئ ياد P. صحّة الذاكرة -
بللمه‌نك طوغريلغى || Il ne faut pas trop compter sur la
fidélité de sa mémoire بر كمسنه صحّت ذاكره‌سنه چندان اعتماد
ايتمك روا دكلدر

FIDUCIAIRE. Celui qui est chargé par le testateur de remettre
à quelqu'un une succession T. تسليم تركه‌يه مأمور وصئ مختار

FIEF. Domaine noble qui relève d'un autre domaine T. مالكانه
- On appelle Fief dominant, le domaine dont d'autres fiefs
relevaient T. باش مالكانه Et fief servant, l'héritage que le
vassal tenait du seigneur dont il relevait آخره تابع مالكانه
|| Fief de la Couronne ميرى مالكانه‌سى Tenir une terre en fief
بر ارضه بر وجه مالكانه متصرّف اولمق Posséder un fief
بر مالكانه‌يه مالك اولمق

FIEFFER. Bailler en fief T. ايجار - الزام مالكانه ايتمك
مالكانه‌يى التزامه ويرمك - مالكانه ايتمك

FIEFFÉ. Il s'emploie adjectivement, se joint avec les substantifs qui marquent un vice, et signifie que ce vice est au suprême degré A. محض T. كتبه‌لو - صرف || Fripon fieffé عيّار
كتبه‌لو بكرى Ivrogne fieffé كتبه لوخرسز - صرف خرسز - محض

FIEL. Humeur jaune et amère, contenue dans un petit réservoir qui est attaché au foie A. مرارة P. زهره T. اود || Amer
comme fiel مراره كبى مرّ المذاق
- Il signifie figur., haine, animosité A. حقد pl. احقاد pl. حقود
احنة pl. احن - بغض - بغضا - غليل P. كينه T كين || Un homme
plein de fiel درونى مرارهٔ حقد وبغضا ايله مملو بر مرد كينه
دار Répandre son fiel - افراغ مرارهٔ حقد وكينه ايتمك
درونده مضمرّ اولان مرارهٔ حقد وكينه‌يى نشر ايتمك
Vomir son fiel درونده مستكنّ وجايگير اولان سمّ حقد
وغليلى استفراغ ايتمك il y a bien du fiel dans cet écrit
بو تحريرات خيلى مرتبه آلودهٔ مرارهٔ حقد وكينه در Un
discours plein de fiel بغض وكينه‌دن عبارت بر كلام N'avoir
point de fiel قلبى - درونى مايهٔ حقد وكينه‌دن مبرّا اولمق
شوايب كينه وصدواندن معرّا اولمق

FIENTE. Excrément de bête A. روثة pl. ارواث P. غوش
- حيوان ترسى T. كمره - غوشا - Fiente des moutons A. بعر
pl. ابعار P. غوشاك T. قيغ des oiseaux A. ذرق - سلاح
P. اسپخول - بيخال - سرفين T. قوش ترسى des mouches
A. ونيم - ونمة P. غوش مكس T. سينك ترسى

FIENTER. Pousser dehors la fiente par les voies naturelles
A. روث P. غوش انداختن T. ترسلمك - صاغندمق - En
parlant des moutons, des cerfs, etc. A. ابعار P. غوشاك انداختن
T. قيغلمق - En parlant des oiseaux A. اذراق - اسلاح - امصاع
P. بيخال انداختن T. صاغندمق - جيمقرمق

FIER. Commettre à la fidélité de quelqu'un A. ائتمان -
امانت P. تسليم فى يد الامانة - تفويض فى يد الامانة
|| Fier T. امانت ايتمك بدست امانت سپردن - كردن
son bien, sa vie, son honneur à son ami مالنى وجاننى
وعرضنى كندو دوستنك يد امانتنه تفويض ايتمك
Je lui fierais tout ce que j'ai au monde دنياده هر نه‌يه مالك
ما ملكمى يد امانتنه - ايسه‌م كندويه ائتمان ايدرم
تفويض ايدرم

Se fier. S'assurer sur quelqu'un ou sur quelque chose A. اعتماد
امنيّت ايتمك - ايناتمق T. اعتماد داشتن - گرويدن P.
|| Se fier à quelqu'un بر كمسنه‌يه اعتماد ايتمك Vous pouvez
vous y fier بوكا امنيّت ايده بيلورسك Fiez-vous-y اعتماد
ايله - امنيّت ايله Il se fie à tout le monde عالمه اعتماد ايدر
بوكا اعتماد ايده‌مم Je ne m'y fie pas هر كسه امنيّت ايدر -
فلانه هر Je me fierais de toute chose à lui امنيّت ايده‌مم -
شيئى اعتماد ايده‌رم ايناتورم - Fiez-vous à lui du soin de
vos affaires اداره - امور وخصوصاتكى فلانه اعتماد ايله
- اموركى فلانك يد امانتنه تسليم ايله - Et mettre sa
confiance, prendre confiance A. اعترار - استناد P. تكيه
T. كوونمك || Se fier à sa fortune, à son crédit مالنه كردن
ونفوذ واعتبارينه استناد ايتمك Se fier trop à soi-même
en ses propres forces قواى ذاتيّه‌سنه نفسنه پك كوونمك
كوونمك - كندو قوّتنه مغرور اولمق - اغترار واستناد ايتمك

FIER. Hautain, altier A. متكبّر pl. متكبّرين pl. مغرور - متكبّرين
- ارباب الكبر والغرور pl. اهل الكبر والغرور - مغرورين
فضول T. بالا پرواز - باد سر P. متعظّم - اهل الزهو والمكابرة
سيماى مكابرتنما Mine fière نگاه غرور آلود Oeil fier || كبرلو -
Il se tient fier de ses amis, de ses richesses احبّا ودوستانند
وكثرت مالنه مغرور در

Il se prend aussi en bonne part *A.* متأبّد الطبع || Démarche
noble et fière تأبّد طبع نجابت آلود ايلە اولان عمل
وحركت Son âme fière et inébranlable n'est pas abattue par
ces revers مجبول اولديغى تأبّد طبع انفت آلود متانت
نمودی كجروئ بخت نا سازكارك بو مقوله شيوەلرندن
اصلا وقطعا دوچار فتور اولمز Il marche à l'ennemi d'un air
fier et intrépide جسورانه وتأبّد طبع ايلە دشمن اوزرينه وارر -
تأبّد طبع پر حميّت ووضع بی پروايی وجسارت ايلە
سمت اعدايه طوغرى متوجّه اولور

FIÈREMENT. D'une manière fière *A.* بالمكابرة - بالكبر والغرور
P. فضوللـق ايلە *T.* بالا پروازانه - متكبّرانه - مغرورانه -
بر كمسنەيـه || Regarder quelqu'un fièrement مغرورلـق ايلـه
مغرورلـق باقشى ايلە باقمق - مغرورانه نظر ايلە باقمق
Traiter fièrement بالكبـر والغرور معامله ايتمك Parler fière-
ment متكبّرانه سويلمك

FIERTÉ, Caractère de celui qui est fier *A.* مكابرة - كبر -
مغرورلـق - فضوللـق *T.* بالا پروازى - باد سرى *P.* غرور
كبـر وغرور ايلـه آلوده بر || C'est un homme plein de fierté
كبرى مرتبهٔ غايتده در Il a trop de fierté آدمدر
Il se prend aussi en bonne part, et signifie, noblesse, élévation
A. تأبّد النفس - تأبّد الطبع || La fierté de l'âme sans hauteur
est un mérite compatible avec la modestie تأبّـد نفس تعاظم
ومكابرەدن عارى اولنجـه هضم نـفسه مقارن بر منقبـت
تأبّـد طبـع La fierté dans l'âme est de la grandeur جليلـه در
محض علوّ جنابدر

FIÈVRE. Mouvement déréglé de la masse du sang, qui aug-
mente la chaleur du corps au-delà de celle de l'état naturel *A.* حمّى
صيجاقلق - اسيلـك *T.* گرمى - تب *P.* حرارت - حمّيات pl.
|| Fièvre continue *A.* حمّاء دائمـة - حمّاء مطبقـة intermittente
A. استمـه *T.* تبلرزه - جشن *P.* حمّاء نائبـة quotidienne *A.*
بر *T.* تب يكـروزه *P.* حمّاء يوميّـة *A.* éphémère حمّاء لازمة
روز *P.* حمّاء مثلثـه - حمّاء غبّ *A.* tierce كونـكـى استمه
حمّاء ربع *A.* quarte اوچ كونده بر طوتان استمه *T.* افكن
P. درت كونده بر طوتان استمه *T.* سونوخش Fièvre chaude
A. قره حمّا *T.* درد سياه *P.* حمّاء محرقـة inflammatoire *A.*
حمّاء قيزمش حمّا *T.* تب تـفيده *P.* حمّاء التهابيّة aiguë *A.*
- حرارت خفيّة *A.* lente كسكين حمّا *T.* تب تيز *P.* حادّة
حمّاء دقّ *A.* étique كيزلو حمّا *T.* تب پنهان *P.* حمّاء خفيّة

P. اينجـه آغرى حمّاسى *T.* تب بيمار باريك ardente
حمّا *A.* قيزغن حمّا *T.* تب درم *P.* حمّاء صالبة maligne *A.*
حمّاء وبائيّة *A.* pestilentielle حمّاء عفنيّة *A.* putride رديئة con-
tagieuse *A.* حمّاء سارية *A.* réglée حمّاء مرتّبة Grosse fièvre
A. حمّاء شديدة Fièvre légère *A.* حمّاء خفيفـة Fièvre de
rhume *A.* حمّاء النوازل Accès de fièvre حمّانك نوبتى Re-
doublement de fièvre تكرّر حمّا L'ardeur de la fièvre حرقت
حمّانك قيزغنلغى - شدّت حرارت - سخونت حمّا - حمّا
Le chaud de la fièvre حرارت حمّا - حمّانك اسيلكى Le
froid de la fièvre حمّانك صوغوقلغى - برد حمّا Tremble-
ment causé par la fièvre حمّا دترەيشى - ارتعاد حمّا Le jour
de la fièvre حمّانك نوبتى كونى Le fort de la fièvre
Le انحطاط حمّا Le déclin de la fièvre حمّانك شدّتى
frisson est l'avant-coureur de la fièvre عارضهٔ عروا مقدّمهٔ
اوشونمه حمّانك مقدّمەسيدر - حمّا در Il n'est pas tout-à-
fait sans fièvre حرارتدن كلّيّا برى دكلدر Les dents qui per-
cent donnent la fièvre aux enfans انبات اسنـان صبيانـه
ايجاب حرارت ايدر Donner la fièvre ايجاب حمّا ايتمك
دفـع - ازالـهٔ حمّا ايتمك Chasser la fièvre ايراث حمّا -
حرارت منقطـع اولدى La fièvre a cessé حرارت ايتمك
La fièvre lui a repris حمّاسى عودت ايلـدى Sortir de la
fièvre حرارتدن قورتلمـق - حمّادن خلاص بولمق On dit
proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un
accident dans un autre plus fâcheux *T.* استمەدن قاچرايكن حمّايه
راست كلمك

FIÉVREUX. Qui cause la fièvre *A.* موجب الحمّا - محمّـة
P. استمەلو - استمـه كـتوريجى *T.* تب آور || L'automne est
la saison de l'année la plus fiévreuse فصول اربعەدن موجب
حمّا اولان وقت فصل خريفدر - كوز وقتى جميع وقتلردن
P. فاكهـة موجبـة الحمّا Fruit fiévreux *A.* زياده حمّالو در
P. محمّة Endroit fiévreux *A.* استمەلو ميوه *T.* ميوهٔ تب آور
T. استمەلو بر تبگاه

FIFRE. Sorte de petite flûte *A.* صفّارة *P.* نايچه *T.* دودك

FIGEMENT. Action par laquelle un liquide se fige *A.* جمـود
P. طوكمه *T.* فسردگى

FIGER. Congeler, condenser par le froid *A.* تجميد *P.* فسردن
T. طوكدرمق || Il y a des poisons qui figent le sang ساختن
بعض سموم وار در كه دمى عروق ايچنده تجميد ايدر

L'air froid figè la graisse des viandes هوای بارد شحم لحومی طوکمق .T فسردن .P تجمّد - انجماد .A Se figer - تجمید ایدر || Le beurre fondu se fige اریمش ساده یاغی طوکر L'huile se fige روغن زیت تجمّد ایدر

Figé. A. جامد - منجمد .P فسرده .T طوکمش

FIGUE. Sorte de fruit A. تین .P انجیر .T انجیر || Figues blanches لوپ انجیری violettes بادنجان انجیری Figues d'été یاز انجیری d'automne کوز انجیری Figue sèche A. زبیب .P انجیر خشک .T قوری انجیر

FIGUERIE. Lieu planté de figues A. مشجرة التین .P انجیر باغچه‌سی .T انجیرستان

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues A. شجر التین .P انجیر آغاجی .T درخت انجیر

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose A. مرموز - رمزی - تمثیلی || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شریعت قدیمه‌ده هر شیئ رموز وتمثیلات ایله یازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique A. رسم مشکّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّک وبر اورمانک وبر خانه‌نک رسم مشکّلی

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative A. علی طریق التمثیل - مرموزاً || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شریعت جدیده‌نک مزایا واسراری شریعت قدیمه‌ده علی طریق التمثیل مرموزاً مندرجدر - مذکور در

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux A. صورت pl. صور .P پیکر .T قیللق || La figure du corps humain بدن انسانک صورتی Une belle figure صورت حسنا - صورت زیبا - صورت دلبر Une laide figure صورت قبیحه - صورت ژشت - چرکین صورت Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حیوانک وبو بالغک صورتی غریبدر Une plaisante figure بر صورت هزل آمیز Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر یوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل ملیح الصورة - بر طفل خوش پیکر -

Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit A. صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانک صورت حالی دائرهٔ همایونده غایة الغایه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالی بین الناس بغایت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالی مستقبح ومستهجندر - Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

FIGURE, en Physique. La forme extérieure des corps A. هیئة pl. هیئات - شکل pl. اشکال .P پیکر .T اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure کافّهٔ اجرام بر شکل ایله متشکّل اولمینجه قائم اولەمز .

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations A. اشکال هندسیّة || Figure carrée شکل مربّع Figure triangulaire شکل مثلث الزوایا circulaire شکل مستدیر Faire une figure de Mathématique بر عدد شکل هندسی رسم ایلمک - Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer A. شکل نجومی - Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions A. شکل رملی pl. اشکال رملیّة

FIGURE. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure A. تمثال pl. تماثیل .P نگار .T تصویر || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قالیچه‌ده تماثیل وتصویرات عدیده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصویر لایقی اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصویر رسم ایتمک Faire imprimer un livre avec des figures تماثیل وتصویراتی مشتمل بر کتاب طبع ایتدرمک Figure équestre آتلو آدم تصویری - تمثال مرد راکب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres A. صورت مثالیّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت یوسف وحضرت سلیمان حضرت عیسینک صور مثالیّه‌سیدرلر

FIGURE, se prend aussi pour le visage de l'homme A. وجه pl. وجوه .P روی - چهره .T یوز || Belle figure وجه وجیه - وجه ملیح - روی زیبا - کوزل یوز -

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours صنعت بیانیّة pl. صنایع بیانیّة - En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination A. مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré A. مجازاً - علی طریق

المجاز || Parler figurément مجازاً سویلمك Ce mot-là signifie
proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre
فلان لفظك معنای موضوعی شویله ایكن مجازاً معناسی
بشقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. A.
تصویر .T نگاریدن - نگاشتن .P تصویر - ترسیم - رسم
ایتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté
un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de ber-
gers et de bergères فلان رسّام رسم ایلدیكی لوحهٔ تصویرك
زمیننده بر معمورهٔ لطیفه هیئتنی وپیشگاهنده رقص ایدر
رعات وراعیات صورتنی رسم وتصویر ایلمشدر

Se figurer. S'imaginer A. تصوّر - تخیّل .P بخیال آوردن
در اندیش كردن - .T خیاللمق || Figurez-vous deux armées
campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains
بری برینه قارشو نصب خیام اقامت ومتهیّئ هجوم
وصولت ایكی اردویی تصوّر ایله On se figure ordinairement
les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنیا عادتا اولدقلری
صورتدن بشقه تخیّل وتصوّر اولنو كلمشدر

Figurer. Représenter comme symbole A. رسم علی صورة
المثالیّة - تصویر علی صورة المثالیّة || L'immolation de l'a-
gneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-
Christ sur l'arbre de la croix تورات شریف احكامی موجبنجه
عید فصحده ذبح حمل مادّهسی حضرت عیسینك
عود الصلیب اوزرنده مذبوحیّتنك صورت مثالیّهسی ایدی
Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa
queue اهل مصر قدیم سنهنك صورت مثالیّهسنی قویرغنی
لدغ ایدر بر حیّه ایله رسم وتصویر ایدرلر ایمش Par cette
statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو
صنمی نقر ایدن نقارك مرام ومرادی آتنه خلقنك
كوسترمك ایدی - صورت مثالیّهسنی تصویر ایتمك ایدی

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre
chose A. تناسب الاشكال - توافق الاشكال .P همرنگ
بودن - همسنج بودن .T اویوشمق - موافق كلمك || Ces
deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ایكی مقصورهلر
بغایت متوافق الاشكالدر

Figurer. Faire figure, paraître avec avantage A. كسب التعیّن
اثباة الشهرة - .P اثبات نام كردن .T آلمق نام وشان
|| Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la
Cour شو آدم كوردیككك حال اوزره مقدّما دائرهٔ همایونده
كسب تعیّن ایتمش آدمدر - اثبات شهرت ایتمش اربابندندر

Figuré. A. مصوّر - مرسوم .P نگاشته .T تصویر اولنمش -
Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la dispo-
sition de l'original بر قطعه عینی اولنمش نقل باشكالها
- بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانیه - صورت Plan figuré d'une
maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر
خانهنك وبر باغچهنك رسم مشكّلی - Discours figuré,
expression figurée كلام ویاخود تعبیر استعاره آمیز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du
chanvre et du lin A. خیط pl. خیوط .P تار .T تل || Du chan-
vre qui donne de beau fil اعلا تل ویرر كندر Les fils de ce
lin-là sont extrêmement déliés بو كتاننك تللری بغایت رقیقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus
ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la
toile A. سلك pl. اسلاك - مخیط pl. مخایط .P رشته .T
ایپلك || Gros fil غلیظ سلك - ایپلك قبا délié A.
رقیق سلك .P باریك رشتهٔ .T ایپلك اینجه retors A.
سلك ملاحم - سلك شدید الفتل .P رشتهٔ باز ریسیده
ایپلك .T اعمال سلك Faire du fil ایكی قات اكیرلمش
- ایپلك اكیرمك - ایپلك یاپمق - غزل سلك - On
dit poétiquement, Le fil de la vie A. مخیط الحیاة .P تار
عمر - رشتهٔ حیات .T عمرك ایپلكی - On dit aussi, qu'une
chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à
rien بر پموق ایپلكی ایله باغلو در || La vie de l'homme ne
tient qu'à un fil انسانك عمری بر پموق ایپلكی ایله
باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées A.
سلك اللآلی - عقد اللآلی - سمط اللآلی .P رشتهٔ مرواربد
انجو دیزیسی .T - Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont
tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit
du fil || Fil d'argent A. خیط الفضّة .P رشتهٔ سیم .T كمش تل
Fil de fer A خیط الحدید .P رشتهٔ آهن .T دمور تل Fil
d'archal A. خیط معدنیّ .T معدن تلی - تل

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours A. سلك
الكلام - سیاق الكلام .P رشتهٔ سخن .T شیرازهٔ صحبت ||
Interrompre le fil du discours سلك كلامی رهین انقطاع
ایتمك - رشتهٔ حكایهیی قطع ایتمك de l'histoire - On dit

dans le même sens, Perdre le fil d'une affaire سلك مصلحتی سلك مصلحتی فوت ایتمك Reprendre le fil d'une affaire از سر نو اخذ ایتمك ـ بالاستیناف اخذ ایتمك Tenir le fil et la liaison des idées سلك معانی وافكاری وقایه ایتمك ـ شیرازهٔ معانی وافكاری ـ On dit aussi, Aller de droit fil, pour dire, aller directement à son objet سلك مستقیم اوزره سمت مقصوده سالك اولمق.

On dit proverb. Aller de fil en aiguille, pour dire, passer insensiblement d'un propos à un autre ایكنه دیر ایكن ایپلك صددینه شیوشمك ـ On dit aussi d'un homme qui a raconté exactement toutes les circonstances d'un fait, que de fil en aiguille on lui a tout fait raconter ایكندن ایپلكه‌دك نقل ایتدردیلر نقیر وقطمیر نقل وتقریر ایتدردیلر ـ

Fil. Le tranchant d'un instrument qui coupe *A.* غرب ـ حدّ *P.* شفر *T.* آغز ـ كسكین یری ـ جالم یری || Le fil d'un rasoir اوستره‌نك كسكین یری ـ اوستره آغزی ـ حدّ مردوده دم *P.* حدّ السیف ـ ذباب السیف ـ Le fil de l'épée *A.* عرضهٔ حدّ السیف || Passer au fil de l'épée قلیج آغزی *T.* تیغ علف تیغ بیدریغ ـ طعمهٔ شیر شمشیر ایتمك ـ ایتمك قتل عام ایتمك ـ قلیجدن كچورمك ـ ایتمك

Donner le fil à un rasoir, à un couteau, à une épée. C'est les rendre tranchants *A.* تیز كردن *P.* تأنیف ـ احداد ـ تسنین قلیجی كسكینلمشدر || Son épée a le fil كسكینلتمك *T.*

Il se dit aussi du courant de l'eau. V. Courant. — On dit figur. Aller contre le fil de l'eau, pour dire, entreprendre une chose à laquelle tout est contraire آقندی‌یه قارشو یوریمك آقندی‌یه قارشو كورك چكمك ـ

On appelle aussi Fils, les séparations qui se trouvent dans le marbre ou dans la pierre *A.* عرق pl. عروق *P.* رگ طمر *T.*

Filage. Manière de filer *A.* غزن *P.* ریس *T.* اكیرش || Le filage de la laine destinée pour faire la chaîne d'une étoffe, est différent de celui de la trame سدای ثوبه مخصوص اولان تار پشمك غزلی تار لحمه‌نك غزلندن فرقلو اولور On a payé tant pour le filage اجرت غزل اولدرق شوقدر اقچه ویرلدی

Filament. On donne ce nom à de petits filets qui se trouvent dans les plantes, et dans les chairs des animaux *A.* فتلة pl. فتل *T.* تل || Les filamens des plantes فتل نباتات Les nerfs sont pleins de filamens اعصاب فتلدن عبارتدر ـ سكیرلر فتللر ایله طلو در

Filamenteux. Qui a des filamens *A.* ذو الفتل pl. ذوی الفتل *P.* فتله دار *T.* فتللو

Filandière. Dont le métier est de filer *A.* غازلة pl. غوازل *P.* زن ریسنده *T.* اكیرجی قاری

Filandres. Certains fils blancs qu'on voit voltiger en l'air dans les jours d'été *A.* لعاب الشمس ـ مخاط الشیطان *T.* شیطان اورمجكی || Toute la campagne était pleine de filandres روی صحرا سر تا پا لعاب شمس ایله مملو ایدی

Et filets longs et déliés qui se trouvent dans la viande *A.* نداء *T.* آق طریقه‌لر *A.* ندئة pl. اتده‌كی آق طریقه‌لر

Filandreux. Rempli de filandres *A.* ذو الندئة *T.* آق طریقه‌لو || Viande filandreuse لحم ذو الندئة ـ آق طریقه‌لو ات ـ Il se dit aussi des pierres et des marbres *A.* ذو العرق pl. ذوی العروق *P.* ركدار *T.* طمرلو

Filasse. L'écorce du chanvre ou du lin, lorsqu'elle a reçu toutes les préparations nécessaires pour être filée *A.* خیط القنب *P.* تار خوسنه اعمالنه || Filasse à faire des câbles كندر تلی *T.* كنو هلاط بوكلمكه صالح كندر تلی ـ صالح كندر تلی

Filassier. Ouvrier qui façonne les filasses *A.* فتّال الخیط *P.* القنب تار كنو *T.* ریسندهٔ كندر تل بوكیجی

Filature. Lieu où l'on file en grand les matières destinées aux fabriques *A.* طراز السلك *P.* كارگاه تار *T.* ایپلك كارخانه‌سی

File. Suite ou rangée d'objets disposés en long l'un après l'autre *A.* سماط pl. سمط ـ متساتلة pl. صف متساتل ـ صفوف ـ قطار *P.* رده ـ رسته *T.* قطار ـ صره || Une longue file de gens qui vont un à un واحداً بعد واحد روانه اولان برصف مستطیل ناس ـ متساتلاً روانه اولان صف مستطیل ناس ـ یكایك خطوه جنبان اولان بر قطار طویل ناس Aller file à file قطار بقطار كتمك ـ صره بدلرك Suivre la file des voitures سلكنه پیرو اولمق ـ قطارینه تبعیّت ایتمك Prenez garde de ne pas perdre la file قطارك صره‌سنی غایب ایلمكدن حذر ایله Rompre, couper la file نظم سماطی قطع واخلال ایتمك ـ قطاری كسر وشكست ایتمك Se mettre à la file صره‌یه كیرمك ـ قطاره داخل اولمق ـ Il se dit en termes

de guerre, d'une rangée de soldats disposés les uns derrière les autres sur une même ligne || Ranger en file عسکری صف صفوف متساتل اوزره ترتیب ایتمک Doubler les files عسکر صره‌لرینی برقات - متساتلاً عسکری تضعیف ایتمک Serrer les files صفوف متساتلاً عسکری دخی زیاده ایتمک عسکر صره‌لرینی صقشدرمق - تضییق ایتمک

FILÉ. Fil d'or ou d'argent tiré à la filière *A.* خیط الذهب خیط الفضة - *P.* زر رشتهٔ سیم - رشتهٔ *T.* آلتون یا کمش تلی

FILER. Faire du fil *A.* غزل - اغزال *P.* ریسیدن - رشتن *T.* اکیرمک || Filer de l'or, de l'argent, de la soie, de la laine, du lin آلتون وکمش وایپیک ویوک وکتان اکیرمک Filer au fuseau ایک ایله اکیرمک au rouet چیقرقده اکیرمک Les vers à soie filent ایپک قوردی غزل خیط ایدر

En termes de Marine, Filer le câble, c'est le lâcher peu à peu, et autant qu'il faut pour le mouillage *A.* ارخاء القلس تدریجاً *P.* ریسمانرا رفته رفته فروروانیدن *T.* هلاطی آزر آزر آشاغی صالیویرمک

FILER. Aller de suite l'un après l'autre *A.* استتبال - تساتل مشی على وجه - مشی واحداً بعد واحد - متساتلاً مرور - القطار *P.* رسته گونه رفتن - پیاپی روانه شدن *T.* قطارلنوت برنی برنی اردنجه یوریمک - یوریمک || Faire filer les troupes sur un pont عسکری متساتلاً کوپریدن امرار ایتدرمک واحداً بعد واحد قطارلیوب کوپری اوزرندن کچورمک - Il y a plus de six heures que les troupes filent عسکر آلتی ساعتدن متجاوز متساتلاً مرور ایدر

FILÉ. *A.* مغزول *P.* رشته - ریسیده *T.* اکیرلمش

FILERIE. Lieu où l'on file le chanvre *A.* دار الغزل القنب *P.* کارگاه کنو ریس *T.* کندر تلی اکیرجک کارخانه

FILET. Fil délié *A.* خیط رقیق *P.* تار باریک - انجه تل - Il se dit aussi des plantes et des herbes *T.* تل || Cette racine est toute pleine de filets تلی چوق بر کوکدر Tout s'en va par filets جملهسی تل تل دوکیلور

Il signifie aussi, le ligament élastique qui est sous la langue *A.* وترة اللسان *P.* تار زبان *T.* دل آلتی تکیری

FILET. Un rets pour prendre du poisson ou des oiseaux *A.* شرک pl. شبابیک - شباک pl. مجازف - مجزفة - شرک pl. شبکة - *P.* شباک *T.* نسبیل || آغ Il a été pris au filet آغه طوتلدی Jeter le filet آغی آتمق - القای مجزفه ایتمک

Rompre les filets شبکه شق - خرق شبکه - شکست شرکه‌یی آغی پاره‌لمق - آغی یرتمق - ایتمک

Et une espèce de petite bride *A.* مقود - رسن pl. ارسان - جریر *P.* پالاهنگ *T.* اسنه‌لک || On mène ce cheval avec un simple filet بو آتی ساده‌جه بر اسنه‌لک ایله کوتوریبیورلر Tenir un cheval au filet, afin qu'il ne mange point آتی علفدن منع ایچون آغزینه ضرب رسن ایتمک

FILEUR. Celui qui file *A.* غزال - غازل - فتال *P.* ریسنده *T.* اکیرجی

FILIAL. Qui est du devoir du fils *A.* ولدی *P.* فرزندی *T.* اوغللغه کرکلو || Obéissance filiale اطاعت ولدیه Crainte filiale خشیت ولدیه Respect filial ادب ولدی - متحتم عهدهٔ ولدیت اوغلان رسم ادب

FILIALEMENT. D'une manière filiale *A.* على طریق البنوة *P.* حسب القانون الولدیة - *T.* بر موجب رسم فرزندی اوغللق مقتضاسنجه

FILIATION. Descendance des enfans à l'égard du père et de ses aïeux *A.* سلسلة النسل *P.* زنجیر زاد ونژاد *T.* اولادلق سلسله‌سی || Il a bien prouvé sa filiation depuis trois cents ans اوچیوز سنه‌دنبرو سلسلهٔ نسلنی اثبات ایلدی - Il se dit figur., de la dépendance d'une église à l'égard d'une autre *A.* فرع || Cette abbaye est de la filiation de Clairvaux فلان تکیه فلان تکیه‌نک فروعاتندندر

FILIÈRE. Morceau d'acier percé de plusieurs trous, par lesquels on fait passer l'or et l'argent que l'on file *A.* حدّة *P.* شفتاهنج *T.* حدّه || Il faut faire passer cet argent par la filière بو کمشی حدّه‌دن کچورلمک لازمدر

Et une pièce de bois qui sert aux couvertures des bâtimens, et sur laquelle portent les chevrons *A.* سهم *P.* تیر *T.* اوق || دیرکی La filière de ce toit est rompue, il en faut remettre une autre شو طامک اوق دیرکی منکسر اولمغله تبدیل اولنمغه محتاجدر

FILLE. Enfant du sexe féminin par rapport au père et à la mère *A.* بنت pl. بنات - کریمة *P.* دخت - دختر *T.* قیز || La mère et la fille مادر ودختر - آنا ایله قیز - Petite-fille. La fille du fils ou de la fille par rapport aux mêmes personnes *A.* حفیدة pl. حفیدات *P.* نودره *T.* طوروزن - Arrière-petite-fille. La fille du petit-fils ou de la petite-fille *A.* بنت

- طورون زاده T. نودره زاده P. بنت الحفيدة - الحفيد
- طورون قيزى - Belle-fille. La femme du fils par rapport au père ou à la mère de ce fils A. كنة pl. كنايـن P. سنه -
زن پسر - سنهار T. كلين Ou la fille d'un autre lit par rapport au mari ou à la femme A. ربيبة P. دختندر T. اوكى قيز

FILLE. Personne du sexe féminin qui n'est pas encore mariée. V. Pucelle. — Et enfant du sexe féminin sans rapport au père ou à la mère A. انثى P. ماده T. قيز - ديشى || Elle est accouchée d'une fille بر قيز - بر ولد انثى توليد ايلدى
بر ديشى جوجوق - طوغردى

FILLE DE JOIE. Une fille de mauvaise vie A. شلّافة P. غر -
قحبه T. پرده دريده - پرده بر افكنده

FILLETTE. Diminutif de fille A. بنيّة P. دخترك T. قيزجغز

FILON. Veine métallique A. عرق المعدن pl. عروق المعدن P. رك معدن T. معدن طمرى || Exploiter un filon معدن طمرينى حفر واستبحاث ايتمك Filon capital معدنك
معدنك باش طمرى - عرق اصليسى

FILOSELLE. Espèce de grosse soie A. خسالة الحرير P.
ابريشم كمايه T. ايپك خردهسى

FILOU. Celui qui vole avec adresse A. طرّار - نشّال - شصّ pl. شصوص P. قلّاش T. اوغرى - يان كسيجى || Les archers ont pris plusieurs filous قوّاسلر وافر نشّال وطرّار اخذ
ايتمشلر در

FILOUTER. Voler avec adresse A. طرّ - اختلاس P. قلّاشى
كردن - دزديدن T. اوغربلين قاپمق || Il m'a filouté ma bourse بر تقريب اوغريلدى - كيسه‌مى طرّ واختلاس ايلدى
Il passe sa vie à filouter طرّ واختلاس ايله امرار اوقات ايدر

FILOUTERIE. Action de filouter A. طرّ P. قلّاشى T. اوغربلق
- طرّ محضدر || C'est une pure filouterie يان كسيجيلك -
صرف يان كسيجيلكدر

FILS. Enfant mâle par rapport au père et à la mère A. ابن pl. ابنا - ولد pl. اولاد P. پسر - فرزند - زاده T. اوغل ||
Fils légitime A. ولد حلّ - ولد الحلال P. حلالزاده T. حلالدن
Fils adoptif A. دعىّ - ولد دعىّ P. فرزند خوانده T. اوغل
Fils naturel A. ولد الزنا P. سند - سندره - حرامزاده T. اوغللق
Fils aîné A. ولد كبير P. فرزند بزرك T. بيوك T. پيچ
Fils unique A. ولد وحيد - ابن وحيد P. فرزند يكانه T. اوغل
Fils dénaturé ولد جيقمش اعليّه‌سندن طبيعت T. نكك اوغل

— Fils de famille. Un enfant qui est encore sous la puissance paternelle T. والدك تحت حكومتنده اولان ولد || La loi défend de prêter aux fils de famille والدك تحت حكومتنده اولان اولاده اقچه ادانه‌سى شرعاً ممنوعدر - Fils de maître. Celui qui a les mêmes talens que son père T. استاد اولادى
— On dit proverb. Il est fils de son père, pour dire, qu'il a les mêmes qualités que son père تمام باباسنك اوغليدر

PETIT-FILS. Le fils du fils ou de la fille A. حفيد pl. احفاد T. نودره - دختر زاده - پسرزاده - نبيره P. اسباط pl. سبط - P. ابناء الحفيد pl. ابن الحفيد Arrière-petit-fils A. - طورون - طورون اوغلى - طورون زاده T. نوندول - نبيره زاده - Beau-fils. Il se dit du fils du mari ou de la femme, sorti d'un premier mariage de l'un ou de l'autre A. ربيب P. پسندر T. اوكى اوغل || C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والده‌سنه تزوّج ايلديككز جهتيله بو جوجوق سنك
ربيبكدر

FILTRATION. Passage d'un liquide à travers un corps destiné à le purifier A. تحلّب - مصول P. پالودگى - از پالاون T. ريزيدگى - سوزلمه - صيزلمه || La filtration de ces sucs est fort longue à faire بو عصارهلرك تحلّبى طول مدّته محتاجدر
La filtration des humeurs تحلّب اخلاط

FILTRE. Instrument qui sert à faire la filtration A. مصفات
مصفات || Filtre fin, délié سوزكى T. پالاون P. راووق - انجه سوزكى - رقيق On a fait passer cette liqueur par le filtre فلان مشروب مصفاتدن امرار اولندى - On appelle ainsi, en termes d'Anatomie, tous les organes du corps qui filtrent et séparent quelque humeur de la masse du sang A. حوالب جوفيّة
— Filtre. Breuvage. V. Philtre.

FILTRER. Passer une liqueur par le filtre A. استحلاب -
- سوزدرمك T. از پالاون ريزانيدن - پالودن P. مصول
آلت استحلاب اوله‌جق طاش || Pierre à filtrer صيزدرمق
- سوزكى طاشى - Filtrer, au neutre, et se Filtrer A. تحلّب
P. پالوده گشتن T. صيزمق - سوزلمك || L'eau filtre au travers des terres صو طوپراق آره‌سندن تحلّب ايدر L'eau se filtre à travers le sable صو قوم آره‌سندن تحلّب ايدر
صيزيلور -

FILTRÉ. A. مستحلب P. پالوده T. صيزلمش - سوزلمش

FILURE. Qualité de ce qui est filé A. غزل P. ريسيدگى

بو ییپاغك .T اكیرش || La filure de cette laine est trop grosse چوقەنك On connaît le drap à la filure اكیرشی یك قبا در كیفیتی عزلندن معلوم اولور

FIN. Terme .A آخر .pl اواخر - انتها - ختام - غایت .pl نهایت - غایات .pl نهایات .P انجام - پایان - سپری .T انتهاء الزمان La fin de l'année آخر سنه du monde || صوك خاتمهٔ سخن - ختام كلام d'un discours ختام عمل de l'ouvrage Une affaire qui va prendre fin مصلحت قریب الختام اولان Tout prend fin en ce monde دنیاده هر شیئك انجام وآخری وار در Il n'y a que Dieu qui n'ait ni commencement ni fin یالكز جناب - یالكز جناب حق ابتدا وانتهادن منزّهدر Discours sans fin خدای متعال بدایت ونهایتدن منزّهدر آخری یوق بر مقالهٔ طویله - On dit, Mettre fin à une chose, pour dire, la terminer .A ختم - اتمام .P بآخر رسانیدن .T بتورمك || Mettez fin à cette affaire بو مصلحتی اتمام ایله à vos propos صحبتكی بتور - Et proverb. La fin couronne l'oeuvre; et cela se dit d'une chose dont la fin répond au commencement .A عاقبة الامور علی وفق الاوائلها || Il a vécu en bon chrétien, et est mort saintement; la fin couronne l'oeuvre فلان كمسنه مؤمن صالح طورنده امرار عمر ایلدكدنصكره عاقبة الامور علی وفق الاوائلها فهواسنجه ولیّ الله كبی تسلیم جان ایتمشدر Après beaucoup de méchantes actions, il en a fait une qui l'a fait pendre; la fin couronne l'oeuvre نیچه نیچه اعمال قبیحه‌یه تصدّی ایلدكدنصكره نهایتده برخبانت دخی ایتدیكه عاقبة الامور علی وفق الاوائلها مفادنجه صلب ایله تنكیلنه سبب اولمشدر - A la fin, signifie, enfin .A نهایة الامر - عاقبة الامر - بالآخرة .P بانجام آخر كار - نهایت كار .T صوكنده || A la fin il est convenu de tout نهایت كار هر شیئده توافق ایلدی

Il signifie aussi, mort .A عاقبت || Il a fait une bonne fin عاقبته خیره مظهر اولمشدر une malheureuse fin سوٗ عاقبته دوچار اولمشدر

Et but, ce pour quoi on agit .A غرض .pl اغراض - قصد .pl مقاصد - مقصود - نیّت .pl نیّات - مرام || Fin prochaine غرض قریب الظهور éloignée غرض بعید - نهایت - اقصای مرام - آخر مقصد La fin dernière دورادور بر كمسنه‌نك بر كونه غرضی اولمق Avoir sa fin مقصود Aller, tendre à ses fins اغراض منویه‌سی طرفنه متوجّه اولمق

Faire une chose طرفنه صرف انظار سعی وهمّت ایتمك - à bonne fin بر شیئی نیّت خیریه‌یه مبنی ایتمك à mauvaise fin سوٗ قصده مبنی - نیّت فاسده‌یه مبنی ایتمك

FIN. Délié .A رقیق - دقیق .P باریك .T انجه || Étoffe fine انجه قماش - ثوب رقیق Papier fin كاغد رقیق Poudre fine سفوف دقیق Fine poudre à canon باروت باریك - نازك .P رشیق القدّ .A On dit, qu'un homme a la taille fine قامت - قدّ سرو - قدّ سهی .T سوبو بویلو - Figur. Subtil, délicat || Cette pensée est fine معنای دقیقدر Cette raillerie est fine استهزای دقیقدر Il a l'esprit fin فكر دقیق صاحبیدر le goût fin طبیعتی نازك ودقیقدر - Il se dit aussi des personnes, et signifie, habile .A دقیق النظر - دقیق الفكر - مدقّق - منكش - دقیق الذهن .P باریكبین - دقیقه دان نكته دان - خرده دان - .T انجه فكرلو - Et rusé .A محتال .P زارخور - فند كار .T حیله كار

On dit proverb. C'est un fin renard, C'est une fine bête .A روّاغ المزاج .P روباه منش .T تلكو مزاجلو - Et par dérision d'un homme simple, C'est un gros fin بر قبا ولدزنا در - Et fin contre fin n'est pas bon à faire doublure, pour dire, que deux personnes également rusées ne sont pas propres à avoir liaison ensemble ایكی حیله باز برلشه‌مز - Et faire le fin d'une chose, pour dire, ne vouloir pas découvrir ce qu'on en sait .A تجاهل .P ندانستی نمودن .T بیلمامزلك ایتمك - || Je l'ai sondé sur cette affaire, mais il fait le fin بیلمامزلك كوسترمك بو خصوصده فلانی یوقلدم انجق تجاهل ایدر Vous en faites le fin بو بابده بیلمامزلك ایدرسك

Il se dit aussi d'un métal par opposition à son état d'impureté .A خالص - نقیّ .P پاكیزه - ناب .T تمیز - خالص || De l'or, de l'argent, du cuivre fin خالص آلتون وخالص كمش وخالص باقر - Et d'autres choses, pour indiquer leur qualité supérieure .A اعلا - احسن .P گزیده .T اعلا رنك - لون اعلا Couleur fine || یك ایو Farine fine اعلا دقیق

Il s'emploie aussi substantivement dans ces phrases: Le fin d'une affaire, pour dire, le point décisif et principal .A فصّ الامر - دقیقة المصلحة .P دقیقه كار .T ایشك دقیقه یری - Il se dit aussi pour signifier ce qu'il y a dans une affaire de mystérieux, de caché .A سرّ المصلحة .P پنهان كار .T ایشك

En ce sens on dit, Tirer le fin du fin, pour dire, tirer d'une affaire ce qui s'en peut tirer *A.* استخراج السرّ المصلحة *T.* ایبج یوزی ایشک ایبج یوزینی آکلامق – On dit aussi, Savoir le fort et le fin d'un art, d'une science بر صنعتک وبر علمک دقایق وحقایقنی بیلمک

FINAL. Qui finit, qui termine *A.* قطعیّ *P.* قرار داده *T.* کسیجی بتوروب Il n'est d'usage que dans ces phrases : État final دفتر قطعی Compte final حساب قطعی Quittance finale ابرای قطعیّ المفاد – ابرای قطعی Jugement final حکم بات قطعیّ المفاد – حکم قطعی

Et qui dure jusqu'à la fin de la vie *A.* مستمرّ الی آخر العمر *P.* تا بانجام عمر پاینده *T.* صوک نفسه قدر باقی Il n'est d'usage qu'en ces phrases : Persévérance finale الی آخر العمر مستمرّ اولمش مداومت Impénitence finale الی آخر عمره – آخر العمر رهین استمرار اولمش عدم توبه قدر مستمرّ اولمش عدم کفارت

On appelle Cause finale, ce qu'on se propose pour but *A.* علّت غائیة ‖ La gloire de Dieu doit être la cause finale de toutes nos actions تمجیند جناب ربّ ذو الجلال علّت غائیهٔ کافهٔ افعال واعمالمز اولمق واجبهٔ حالمز در – Et lettre finale, la lettre qui termine un mot *A.* حرف اخیر pl. حروف اخیرة *P.* حرف پایین *T.* صوک حرف

FINALEMENT. À la fin. V. Fin.

FINANCE. Il est peu usité au singulier. Il signifie au pluriel, le trésor public *A.* بیت المال *P.* اموال میری *T.* خزانهٔ میریّه – اموال میریّه خزینه‌سی ‖ Dresser l'état des finances du royaume اموال میریّه‌نک دفترینی ترتیب ایتمک Cette dépense se prend sur les finances du roi بو مصرف اموال میریّه خزینه‌سندن اخذ اولنور مقوله‌دندر Ménager les finances اموال میریّه‌نک حسن اداره‌سنه اهتمام سعی میری ایتمک – ایتمک Ministre des finances مستوفیٔ امور میریّه Surintendant des finances دفتردار – دیوان همایون باش محاسبه‌جی Contrôleur général des finances ناظری Les intendants des finances امنای میریّه Le bureau des finances امور میریّه قلمی – Et l'art de régir les finances *A.* فنّ الاستیفا *T.* فنّ دفتری ‖ Il sait bien les finances فنّ دفتری‌یه ماهر Il n'entend rien aux finances فنّ استیفادن اصلا خبر وآگاهی یوقدر – On dit, La finance, pour dire, les financiers *A.* عمّال البیت المال *P.* کار سازان خزانهٔ میری *T.* امور میریّه خدمه‌سی – Style de finance اصطلاح میری Écriture de finance سیاقت خطی – خطّ اوراق میریّه Chiffres de finance ارقام میریّه

FINANCER. Fournir de l'argent au trésor public *T.* خزینهٔ میریّه‌یه اداى مال ایتمک ‖ Il a financé telle somme pour un tel domaine فلان ملک ایچون میری خزینه‌سنه شو قدر اقچه ادا ایلدی

FINANCIER. Homme qui manie les finances *A.* عامل البیت المال pl. عمّال البیت المال *P.* کارساز میری *T.* میری خدمه‌سندن بری ‖ Riche financier عمّال میریّه‌دن ذیقدرت بر عامل Habile financier عمّال میریّه‌دن ماهرواستاد برعامل

FINASSER. Agir avec petite ou mauvaise finesse *A.* ارتکاب الدسیسة *P.* زار خوری کردن *T.* حیله‌بازلق ایتمک

FINASSERIE. Petite ou mauvaise finesse *A.* دسیسة pl. دسایس *P.* زارخوری *T.* حیله‌بازلق

FINEMENT. Avec finesse, avec adresse d'esprit *A.* بفکر الدقیق – بالحذاقة *P.* حذاقتکارانه – استادانه *T.* اوزلق ایله – شوایشی کمال حذاقت ‖ Il faut faire cela finement استادجه ایشلملو در Cette entreprise a été conduite finement بو ماده بالحذاقه اداره اولندی

Et délicatement, ingénieusement *A.* باللطافة – بالظرافة – بالنزاکة *P.* نازکانه *T.* انجه‌لک ایله ‖ Il raille finement ظرافت ایله – نازکانه ذوقلنور

FINESSE. Qualité de ce qui est fin, délié *A.* رقّت *P.* باریکی *T.* انجه‌لک ‖ La finesse d'une étoffe ثوبک رقّتی – Figur. Délicatesse d'esprit *A.* نزاکة الطبع – لطافت – نزاکت *P.* نازکی – خردگی *T.* انجه‌لک ‖ Cela est écrit avec finesse نزاکت ایله تحریر اولنمشدر Cela est tourné avec finesse لطافت ایله اداره اولنمشدر – On dit d'un homme qui a les connaissances les plus parfaites d'une langue, d'une science, etc. qu'il en sait toutes les finesses فلان شینک کافهٔ دقایق ومزایاسنی بیلور

Il signifie aussi, ruse *A.* حیلة pl. حیل *P.* آل – فند *T.* دک ‖ Finesse grossière قبا حیله – حیلهٔ غلیظه Je connais sa finesse حیله‌سی معلومدر User de finesse اعمال حیله ایتمک Découvrir une finesse حیله‌یی خارجه اخراج ایلمک – حیلهٔ سرّ پوشیده‌یی کشف ایتمک Par finesse حیله – حیله

حیله طریقیله Les finesses tiennent souvent lieu d'habileté
On dit, qu'un — ودسایس غالب حالده مهارت یرینی طوتار
homme est au bout de ses finesses, pour dire, qu'il a employé
en vain toutes ses ressources pour faire réussir une chose بضاعهٔ
بیهوده دوکتدی — سعی وهمّتنی نافله یره صرف ایلدی

FINIR. Achever, terminer *A.* اکمال — تتمیم — اتمام — ختم
تمام کردن — بپایان رسانیدن — بانجام رسانیدن *P.* تکمیل —
T. بتورمک — تماملمق ‖ Finir un discours بُرسانیدن —
une affaire بر مصلحتی اتمام مقاله‌یی ختم واتمام ایتمک
Finir ses jours ایّام — ایّام عمری تکمیل ایتمک ایتمک
Finir un ouvrage تألیفی تکمیل معدودهٔ عمری اتمام ایتمک
ایتمک

Et prendre fin *A.* اختتام — انقضا — استتمام — انتها —
— بانجام رسیدن — ختام پذیرفتن *P.* کسب الختام
تمام — بتمک *T.* بُرسیدن — منتهی گشتن — بپایان رسیدن
Le sermon finissait موعظه ‖ دوکنمک — ختام بولمق — اولمق
Son bail ختام بولمقده ایدی — رهین ختام اولمقده ایدی
finira à pâques التزامی مدّتی پصقالیاده منقضی اوله‌جقدر
Tout finit en ce monde بو دنیاده هر شیٔ واصل ختام اولور
La vie finit en peu de temps ایّام عمر مدّت قلیله ایچنده
C'est un méchant homme, il fi- سر منزل ختامه رسیده اولور
nira mal خبیث بر آدم اولدیغندن وخامت حال ایله
Il se dit aussi pour Mou- — ختامپذیر اوله‌جغی بی اشتباهدر
rir ‖ Ainsi finit ce prince بو پادشاهک مدّت عمری شو
عمری بووجهله عاقبت بولدی — وجهله ختامپذیر اولمشدر

FINI. *A.* تمام *P.* بانجام رسیده — بُرسیده *T.* تمام اولمش
— Il est aussi adjectif, et signifie, limité, borné *A.* محدود ‖
Un nombre fini عدد محدود Un être fini موجود محدود

FINITO. Terme latin, qui signifie, l'arrêté final d'un compte
فذلكة الحساب —

FIOLE. Petite bouteille de verre *A.* مصابة *P.* تُنُک *T.*
بوقالجغک ‖ Le goulot d'une fiole بوقالجق — شیشه‌جک
بوغازی

FIRMAMENT. Le ciel où l'on suppose que sont les étoiles, fi-
xes *A.* فلک الکواکب — فلک الثوابت ‖ Les étoiles du fir-
mament فلک ثوابتده اولان نجوم وکواکب Sous le firmament
تحت فلک ثوابتده

FISC. Le trésor de l'État *A.* خزینة الدولة *P.* خزینهٔ میری
T. میری ‖ L'intérêt du fisc نفع میری Le droit du fisc
حقوق میریّه

FISCAL. Qui regarde le fisc *A.* متعلق بخزینة الدولة —
متعلق ببیت المال *T.* میری‌یه متعلق ‖ Matières fiscales
میری‌یه متعلق ماده‌لر — مواد میریّه — On dit d'un homme fort
attaché à ce qui regarde l'intérêt du fisc, qu'il est très fiscal
نفع میری‌یه غایة الغایه مقدامدر — بغایت سعی میری ایدر
پک میریجیدر —

FISSIPÈDE. Il se dit des quadrupèdes qui ont le pied divisé
en plusieurs doigts *A.* ذو الحافر pl. ذوی الحوافر *T.* چتال طرنقلو

FISSURE. Terme de Chirurgie. La fracture longitudinale d'un
os qui n'est que fendu *A.* صدع العظم pl. اصداع العظم
P. کفت استخوان *T.* کمیک چاتلغی ‖ Les fissures du
crâne sont dangereuses کاسهٔ سرک صدعی مخاطره‌لو در

FISTULE. Espèce d'ulcère *A.* ناسور pl. نواسیر *P.* ناسور *T.*
مقعدده حادث — ناسور مقعد ‖ Fistule au fondement ماتیه
— اولان ماتیه علّتی — Fistule lacrymale. Celle qui se forme au
grand angle de l'oeil *A.* علّت الغرب *T.* کوز پیکارنده چیقان
ماتیه چیبانی

FISTULEUX. Qui est de la nature de la fistule *A.* ناسوری
P. ناسوری *T.* ماتیه‌لو ‖ Ulcère fistuleux قرحهٔ ناسوریّه

FIXATION. Opération de la Chimie par laquelle un corps vo-
latil est rendu fixe *A.* رسوّ — ثبوت *P.* قرارگیری *T.* طورغونلق
‖ Fixation du mercure جیوه‌نک حال رسوّ وثبوتی
Et détermination du prix d'une marchandise *A.* تعیین الثمن
— Et l'action de fixer *A.* تعیین *P.* قرار بها *T.* بها کسلمه‌سی
‖ La fixation d'un terme pour *T.* مقرّر سازی *P.* قطع — کسمه
le paiement اقچه‌نک وعده‌سی ایچون وعده کسمه

FIXE. Qui n'a aucun mouvement *A.* ثابت pl. ثوابت *P.*
بر قرار *T.* طورغون ‖ Étoiles fixes کواکب ثابته — ثوابت
Point fixe نقطهٔ ثابته — On dit, Les fixes, pour dire, les étoiles
fixes *A.* pl. ثوابت — En Chimie, Sel fixe, c'est le sel qui de-
meure avec la matière terrestre sans s'évaporer *A.* ملح ثابت
pl. ملوح ثابتة

Et qui est arrêté, déterminé *A.* مقرّر — مستقر — معیّن *P.*
قراردار — قرارگیر — پایدار *T.* قرارلو ‖ Il n'a point de demeure
fixe بوقدر مأوای مقرّری Un prix fixe ثمن — قیمت مقرّره
Une somme fixe مقدار مقرّر — مقدار معیّن Donnez-moi مقطوع

Il n'y بر وقت مقرّر- بكا بر كون تعيين ايله un jour fixe
بو دنياده ثابت وپايدار a dans le monde rien de fixe
On dit, - ايراد معيّن - ايراد مقرّر Revenu fixe شئ يوقدر
Avoir la vue, le regard, les yeux fixes, c'est-à-dire, arrêtés sur
quelque objet *A.* اطماح النظر - نصب العين *P.* ديده دوختن
طامح النظر اولمق - كوزى ديكلى طوتمق - كوز ديكمك *T.*
– Et d'un malade qui a les yeux ouverts et immobiles, qu'il a
le regard fixe *A.* شخوص البصر - شصوّ البصر *P.* چشم بى
گشاده ماندن *T.* جنبش - كوز بلرى قالمق - Douleur fixe,
celle qui ne change point de place *A.* وجع ثابت *P.* رنج
طورغون صزى *T.* قرار يافته

FIXEMENT. Il ne se dit qu'en ces phrases: Regarder fixement
A. باطماح النظر *P.* معاينة نگرستن *T.* ديده دوزانه كوز
شمسه On ne peut regarder fixement le soleil || ديكه‌رك باقمق
اطماح نظر ايله نگاه ايتمك ممكن دكلدر

FIXER. Rendre fixe *A.* تثبيت - تقرير - تمكين *P.* بر قرار
كردن *T.* برلشدرمك || L'humeur de la goutte est fixée sur
tel endroit du corps مادّهٔ نقريس بدنك فلان محلّنده
قرارگير اولدى - كسب ثبوت وقرار ايلدى - قرار ايلدى
C'est un esprit inquiet que l'on ne saurait fixer ذهنى بر محلّده
قرار ايدر مقوله‌دن اولمديغنه بناءً تثبيت وتمكينى محالدر
Fixer son attention تثبيت نظر دقت - تثبيت عقل ايتمك
تثبيت فكر وخيال ايتمك son imagination واهتمام ايتمك
ses goûts, ses désirs مشتهيّات نفسه ورغبات فؤاده قرار
فلان محلّده Il a fixé sa demeure en tel endroit ويرمك
تثبيت *A.* Fixer son esprit برلشدى - تقرير مأوا ايلدى
در ذهن - انديشه‌را استوار كردن *P.* تمكين الذهن - الذهن
– Fixer ses regards sur ذهنه طوروق ويرمك *T.* قرار دادن
quelqu'un *A.* تحديق النظر *P.* چشم دوختن - حوالهٔ نگاه
– Et figur. وقف انظار ايتمك - كوز ديكمك *T.* دقّت كردن
Fixer les regards de quelqu'un, pour dire, devenir l'objet de son
attention, de sa passion بر كمسنه‌نك مطرح انظار رغبتى اولمق
Il signifie aussi, déterminer *A.* تعيين *P.* معيّن ساختن *T.*
اجناس سكّه‌نك On a fixé la valeur des monnaies || كسمك
كون تعيين ايتمك Fixer un jour فياتى تعيين اولندى
Se fixer. *A.* تقرّر - استقرار *P.* قرار گرفتن - قرارگير شدن
T. قرار ايتمك - طوروق ويرمك - برلشمك || Le vent se
fixe à l'est روزكار جانب شرقده قرار ايلدى Les vents ont
de la peine à se fixer رياح بالصعوبه برطرفده مستقرّ اولور
– On dit, Se fixer à رياحك بر محلده تقرّرى مشكلدر -
quelque chose, pour dire, s'arrêter, se déterminer à quelque chose *A.*
توطين النفس - تثبيت النفس *P.* قرار دادن *T.* قرار
ويرمك || Vous voulez tantôt une chose, tantôt une autre,
fixez-vous enfin à quelqu'une گاه بر شيئه وگاه ديگرينه
عرض رغبت ايدرسك انجام كار بريسنه توطين نفس ايله

FIXITÉ. Propriété qu'ont quelques corps de n'être point dissipés par l'action du feu *A.* حال الثبات *P.* حال بر قرارى
T. حالى اوزره طورمقلق || La fixité de l'or ذهبك حال
ثباتى

FLACON. Espèce de bouteille *A.* حنجور - حنجود *P.* بلبله
T. اجزا شيشه‌سى || Flacon d'argent سيم بلبله Un petit flacon
de cristal بر عدد بلبلهٔ صغيرهٔ بللورين

FLAGELLATION. Punition par le fouet *A.* لسب - مشق *P.*
چنده زنى *T.* قامچى ايله دوكمه - قامچيلمه || La flagellation de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك عذاب
لسب ايله تعذيبى

FLAGELLER. Fouetter *A.* لسب - مشق *P.* با چنده زدن
T. قامچى ايله دوكمك

Flagellé. *A.* ملسوب *P.* چنده زده *T.* قامچى ايله دوكلمش

FLAGEOLET. Espèce de petite flûte dont le son est clair et
aigu *T.* چيغرتمه - چيغرتمه دودكى

FLAGORNER. Chercher à plaire à un supérieur par de basses
et lâches adulations *A.* تملّق بتبصبصات الكلبيّة *P.* بخوارى
جابلوسى نمودن *T.* ودنائت آلچقلق ايله يلتاقلنمق || Il
va flagorner aux oreilles de son maître تبصبصات كلبيّه ايله
افنديسنك قولاغنى طولدرمقدن خالى دكلدر

FLAGORNERIE. Adulation basse et lâche *A.* تبصبص كلبىّ
pl. تبصبصات كلبيّة *P.* خوار ودنى جابلوسى - آلچقلق ايله
يلتاقلنمه || Il s'est insinué dans cette maison par ses flagorneries فلان كشى تبصبصات كلبيّه قوللندرق اول خانه‌يه
حلول ايلدى

FLAGORNEUR. Celui qui flagorne *A.* متملّق بتبصبصات
الكلبيّة *P.* خوار ودنى جابلوس *T.* آلچقلق ايله يلتاقلنيجى

FLAGRANT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Flagrant délit.
V. Délit.

FLAIR. Il se dit de l'odorat du chien *A.* شمّ الكلب *P.*

كوپككك قوخولمه‌سى .T بوييدن سگ || Ce chien a le
flair bon بو كلبك شمى اصلحدر

FLAIRER. Sentir par l'odorat A. استشمام P. بوييدن T.
بو گلى آزه‌جق استشمام || Flairez un peu cette rose قوخولمق
ايله - Figur. Pressentir, prévoir || Il a flairé cela de loin شونى
چوقدنبرو استشمام ايلدى

FLAMBANT. Qui flambe A. ملتهب - متوقد P. علوناك -
وقاد || Un tison flambant علولو - طوتشمش T. آتشناك
علولو كوسكى - علوناك

FLAMBEAU. Espèce de torche A. مشعل pl. مشاعل P. چراغ
T. مشعله || Flambeau de cire بال مومدن مشعله Allumer un
flambeau مشعله‌يى ياقمق - اشعال مشعله ايتمك Éteindre
un flambeau مشعله‌يى صوندرمك - اطفاى مشعل ايتمك
Porter le flambeau حامل مشعله - احتمال مشعل ايتمك
مشعله‌يى كوتورمك - اولمق

Figur. || Cet homme est le flambeau de la guerre. A. مسعر
فروزندهٔ آتش P. موقد النائرة الحرب والقتال - الحرب
جنك آتشى ياقدريجى T. جنك وپرخاش

On appelle figur. et poétiquement le soleil, Le flambeau du
jour A. شمع جهانتات خورشيد P. مصباح الصباح Et la
lune, Le flambeau de la nuit A. سراج الليل P. شمع شب
افروز ماه

Il signifie aussi, chandelle et chandelier. V. ces mots || Allumer les flambeaux موملرى ياقمق - ايقاد شموع ايتمك
Apporter des flambeaux موملرى كتورمك - احضار شمع ايتمك

FLAMBER. Passer par le feu ou par-dessus le feu. A. عرض
آتشه كوسترمك T. بر آتش عرضه كردن P. على النار || Flamber une chemise بر كوملكى آتشه كوسترمك On flambe toutes
les hardes qui viennent des lieux pestiférés مظنهٔ وبا اولان
محللردن توارد ايدن اموال واشيا آتشه عرض اولنور

Et jeter de la flamme A. التهاب - توقد - تأجم - تأجج -
علولنمك T. آتش زدن - زبانه كشيدن - علوگرفتن P. شبوب
آتشى تأجيم وايقاد ايتمك Faite flamber le feu || طوتشمق -
آتشى طوتشدرمق - آتشى علولندرمك -

FLAMBÉ. A. زبانه گش - علوگير P. ملتهب - متوقد - متأجم
T. طوتشمش - علولنمش

FLAMBOYANT. Qui flamboie A. - متوهج - وقاج - متلالى
درخشان - شعشعه ريز - رخشنده P. ساطع اللمعان - متشعشع
سيف لمعه || Épée flamboyante پارلدايجى T. لمعه پاش -
اختر شعشعه پاش - نجم وقاج Astre flamboyant پاش Les
éclairs rendaient le ciel tout flamboyant تتابع بروق اياله روى
سما متشاشع ودرخشان ايدى

FLAMBOYER. Jeter un grand éclat A. تلالؤ - تشعشع - توهج
T. شعشعه ريختن - درخشيدن P. نشر الشعشعة - لمعان -
سيوفك تشعشع || On voyait flamboyer les épées پارلدامق
بو Ces diamans semblent flamboyer ولمعانى كوربنور ايدى
الماس طاشلرى تلالؤ ايدر كبيدر

FLAMME. La partie la plus lumineuse du feu, celle qui s'élève au-dessus de la matière qui brûle A. شعلة pl. شعل - لهيب
زبانهٔ آتش P. وهج - لسان النار - اجيم - اجيج - لهب -
القاى لهيب ايتمك || Jeter une flamme علو - يالك T.
اطفاى شعله علو نشر ايتمك Éteindre la flamme -
تسكين - اخماد لهيب ايتمك Amortir la flamme ايتمك
طعمهٔ اژدهاى شعله ايتمك Il fut dévoré par les flammes
ساعورهٔ ذات اللهيب فنايه livré aux flammes لهيب اولمشدر
بو آتشك تسليم اولندى Ce feu ne fait point de flamme
علوى يوقدر

Il signifie figur. et poétiquement, la passion de l'amour A.
T. سوز دل - آتش عشق P. التياع القلب - لوعة العشق
كوكل يانقلغى - عشق آتشى

On dit proverb. et figur. Jeter feu et flamme, pour dire,
parler en homme transporté de colère T. آغزدن آتشلر پوشكورمك

On dit, Les flammes éternelles, Les flammes de l'enfer, pour
dire, les tourmens des damnés A. نار - نار السقر - نار ابدى
جهنم آتشى T. آتش دورخ P. الجهنم

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour saigner
les chevaux A. منقب P. نيشتر نعلبند T. بيطار نيشترى

FLAMMÈCHE. V. Étincelle.

FLANC. La partie de l'animal qui est depuis le défaut des
côtes jusqu'aux hanches A. جنب pl. جنوب pl. جنايب -
ضلع pl. ضلوع pl. اضلاع P. پهلو T. يان || Le flanc droit
جنب يمين Il reçut un coup dans le flanc پهلوسنه بر
يانندده اورلدى - ضربه اصابت ايلدى Un cheval qui a
beaucoup de flanc A. فرس غليظ الالواح - فرس ضليع P.
اسب تند پهلو T. قبورغه‌لرى قند آت qui n'a guère de
flanc A. فرس اهضم P. اسب كم پهلو T. يانلرى چليمسز

آت - آت اوکلی بیلکی - آت قازنلی بیلکی - Il se dit
par analogie de diverses choses || Le flanc d'un vaisseau ضلع
سفینه - طرفنی یان کمینک d'un bastion یان پلنقه‌نک
طرفی Assurer le flanc d'un bataillon طرفنه یان عسکرک بر
ویرمک تقویت Prêter le flanc کوسترمک طرفنی یان
Attaquer l'ennemi en flanc اورمق طرفندن یان دشمنی
Prendre les ennemis en flanc صنتاشمق طرفندن یان دشمنه

FLANELLE. Étoffe légère de laine *A.* لبد رقیق - لبد سخیف
P. باریک نمد *T.* فلانله - عبا انجه

FLANQUANT. Terme de fortification *A.* ناظر *P.* نگران *T.*
باقن On appelle Angle, bastion flanquant, celui qui en flan-
que un autre *T.* ناظر پلنقه‌یه آخر و زاویه‌یه ناظر زاویه آخر
بر پلنقه

FLANQUER. Il se dit de la partie d'une fortification qui en
voit une autre, et qui lui sert de défense *A.* نظر *P.* نگران
بودن *T.* باقمق || Des casemates qui flanquent un fossé خندقنک
زیر زمینلر اولان ناظر ایچنه - باقن

FLAQUE. Petite mare d'eau croupissante *A.* فنق *P.* برخ -
آکند *T.* قاق - چقوری صو طورغون

FLASQUE. Mou, sans vigueur *A.* رخو *P.* سبست *T.* کوشک
|| Le grand chaud rend le corps flasque باعث گرما شدت
بدندر استرخای Un homme flasque *A.* رخو المزاج *P.* خو سبست
T. خویلو کوشک

FLATTER. Louer dans le dessein de plaire, de séduire *A.*
مداهنة *P.* نمودن لابه - گفتن آینده خوش سخن *T.* مداهنه
ایتمک Ceux qui flattent les princes, les corrompent کباره
اولورلر باعث افسادلرینه ایدنلر مداهنه Les hommes n'ai-
ment ordinairement que ceux qui les flattent عادتا آدم بنی
ایدر حظ مداهنلردن - On dit, qu'un peintre flatte une per-
sonne, pour dire, qu'il la peint plus belle qu'elle n'est بو
ایدر تصویر بالمداهنه کشی‌یی فلان مصوّر
Et excuser par une mauvaise complaisance *A.* بالمداهنة تجویز
- بالمداهنة اغماض *P.* نمودن دل روی لابه‌کارانه - آمرزش
نمودن بموقع نا *T.* طوتمق معذور ایچون خاطر || Il est
trop homme de bien pour flatter le vice ومبرّت خیر اهل
ایتمک مداهنه تجویز حقنه ذنوب و عیوب اولمغله آدم بر
احتمالی یوق Je ne saurais flatter les passions, les défauts
... amis اولدقلری ومرتکب نفسلرینه هوای دوستلرمک
ایده‌مم مداهنه تجویز ومعایبه مکاره
Et tromper en déguisant la vérité, ou par faiblesse, ou par
crainte de déplaire *A.* مدارا *P.* کردن معامله دلفریبانه *T.*
ایتمک مدارا || Vous me flattez dans cette affaire-là بو خصوصده
عادتا بکا مدارا ایدرسک On ne flatte ordinairement que trop
ایدرلر افراط مدارایی Dites-moi sans me flatter ce qui vous
en semble بکا مدارا بلا اولدیغنی نه ملاحظه‌ک بابده بو
سویله - ایتمکسزین مدارا بکا آکلادیغکی نه شکل ماده‌یی بو
نفسمه سویله Je ne me flatte point, je connais mes défauts
دکلم بیلمز عیبلرمی کندو ایتمم مدارا Je ne veux pas que
mon médecin me flatte, je veux qu'il me dise nettement l'état
de mon mal حال علتمک همان ایتمیه‌رک مدارا بکا طبیبم
مطلوبمدر ایلمسی بیان تمیزجه وکیفیتینی
Figur. Traiter avec trop de douceur ce qui a besoin d'être
traité d'une autre manière *A.* رفق - ملاینت - ملایمت *P.*
نمودن شیرینکاری *T.* قوللنمق ایله طاتلولق || C'est entre-
tenir une plaie, que de la flatter تیمار ایله ملایمت جراحتی
موجبدر استمرارینی مدت طول ایتمک Si on flatte cet ul-
cère, on ne le guérira point قوللنلدقچه ایله ملاینت قرحه بو
یوقدر احتمالی اولمنک التیامپذیر On ne guérit point les
grands maux en les flattant طریقیله ملایمت جسیمه امراض
اولمز شفایاب - اعمالیله وملایمت رفق
Il signifie aussi, caresser *A.* باللطف لمس *P.* نواختن *T.*
اوخشامق || Flatter un enfant اوخشامق چوجوغی Flatter un
cheval avec la main اوخشامق ایله ال آتی
On dit, Flatter quelqu'un de quelque chose, pour dire, l'a-
muser de l'espoir de la jouissance d'un bien *A.* تفسیح - تعلیل
P. فریفتن آمدی خوش کلام با *T.* اویالندرمق || On
flatte qu'il aura bientôt ce qu'il souhaite مرامنکه قریباً فلانی
اویالندررلر دیو اولورسنک واصل Il y a long-temps qu'on
le flatte de cela ایدرلر وتعلیل وتمسیح تبرو مدیدهدن مدت فلانی
Se flatter. S'amuser de l'espérance de quelque chose *A.*
النفس تطنیف - النفس تأمیل *P.* داشتن امید بخود خود -
T. اسونمق - دوشمک امیده || Il se flatte qu'on aura be-
soin de lui تطنیف ایله ظن اولەجقلرینی محتاج کندویه
ایدر نفس دائما Cest de quoi il s'est toujours flatté اشته
ایدی دوشمش امیده - En termes de civilité il se prend
pour se persuader *A.* توقع *P.* داشتن امید - بودن امیدوار

سهام تیز Les flèches de l'amour زهرلو اوق .T زه
نوگ - عشق دوز جگر سهام - Il se dit aussi, d'une
pièce de bois, qui joint le train de derrière d'un car- .T نیر گردونـه .P سهم العجلة .A avec celui de devant اوق اوزرنده
|| Un carrosse qui porte sur la flèche عربه اوقی شکست عربه ا
La flèche se rompit استوار اولان ع
Et de la partie du clocher qui en fait la couverture - اولمیئه
مناره کلاهی .T کلاه مناره .P سهم المنارة
FLÈCHE. Nom d'une constellation .A سهم الرامی

FLÉCHIR. Courber, ployer .A انحنا - التوا - تمایل .P خم
خمیدن - گشتن .T اکلمک - بوکلمک || Ce fer rompra
بو دمور منحنی اولەجغنه منکسر اولدبیلور plutôt que de fléchir
Il faut que tout genou fléchisse au nom de Jésus حضرت
عیسی افندمزک اسم شریفی ذکرنده انحنای رکبه
نام مبارکی یاد اولندقچه جمیع - مسکنت اولنمق واجبدر
ناس زمین عبادتده وضع زانوی تضرع وابتهال ایتمک
تحنیة .A Il signifie figur., se soumettre, s'abaisser - اقتضا ایدر
سر - گردندادهٔ انقیاد گشتن .P الجبید الاطاعة ولا تیبال
باش اکمک .T سرفرو کردن - فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت شدن
کافهٔ ناس سرفرو بردهٔ ربقهٔ || Tout fut obligé de fléchir sous le joug
اطاعت اولمغه مجبور اولدیلر Tout le monde fléchissait de-
جملهٔ - حضورنده عامهٔ ناس سر فرو ایدر ایدی vant lui
کافهٔ ناس سر فرو بردهٔ انقیاد اولور ایدی Tout fléchit sous les
lois de la destinée کافهٔ ناس احکام قضا وقدره سر فرو بردهٔ
امتثال وتسلمیت اولور
Il signifie aussi figur., cesser de persister dans des sentimens de .P تلیین القلب - انعطاف القلب .A dureté, ou de fermeté
نرمخوبی پذیرفتن .T یومشمق || C'est un homme doux et qui
fléchit aisément شیرینکار وسهل العطف برآدمدر Il est inébran-
lable, il ne fléchit point اصراری غالب برآدم اولوب انعطاف
وملاینت سمتنه اصلا میل ایتمز Il ne sait ce que c'est que de
fléchir انعطاف قلب نه اولدیغنی بیلمز Il commence à
fléchir قلبنده آثار انعطاف وملاینت ظهوره باشلادی
Il se dit aussi à l'actif dans cette phrase : Fléchir le genou
ou les genoux .A تحنیة الرکبة - تحنیة الرکب .P زانو
خم کردن .T دیز اکمک - دیز بوکمک - Il se dit
aussi figur. pour signifier, attendrir, toucher de pitié .A ترقیق
تهییج الرقة - تلیین القل .P بدل نرمی آوردن

... یومشمق - یورکی یومشتمق .T قلوب حکام تهییج رقت ایلمک Se laisser fléchir —
juges تضرعات وملتمساته مقاومت ایدەمیوب رقته کلمک prières
ممتنع التلیین بر آدم Il est inexorable, rien ne le fléchit
اولوب تحریک عرق رقتی ممکن دکلدر Cela est capable
بو حالت اشد قسوت de fléchir les cœurs les plus durs
ایله مجبول اولنلرک عرق رقتلرینی تهییج ایدەجک
برجبار ستمکارک Fléchir la cruauté, la dureté d'un tyran مقولهدندر
ترقیق ایتمک - قسوت قلبنی تلیین ایتمک
FLÉCHI. .A منحنی - ملتوی .P خمیده .T اکلمش .A رقیق
دل رقت یافته - دل نرمی پذیرفته .P لین القلب - القلب
رقته کلمش - یومشامش .T
FLÉCHISSEMENT. Action de fléchir .A حنایت - تلوی .P
خمیدگی .T اکلمه - اکلش - بوکلمه - بوکلمش || Le fléchis-
sement des genoux دیزلرک اکلمهسی - Et l'état d'un corps
qui fléchit .A ممایلت - انعطاف - ضلع .P ور نافتگی .T دیرککک
اکلمه || Le fléchissement d'une poutre, d'un mât
وکمی ستوننک ممایلت وانعطافی

FLEGMAGOGUE. Il se dit des médicamens propres à purger la pituite .A قالع البلغم .P رانندهٔ کش سپید .T بلغم
L'agaric est flegmagogue || قالع بلغمدر غاریقون
FLEGMATIQUE. Qui abonde en flegme .A بلغمی المزاج
سوکیجی || بلغم چوقلغنه مبتلا .T مبتلا ببسیاری کش سپید || C'est
un homme extrêmement flegmatique غایت بلغمی المزاج برآدمدر
Il se dit figur. d'un homme qui paraît froid et insensible .A مثلوج
بارد - المزاج .P دل افسرده .T صوغوق - صوغوق قانی ||
C'est un homme très-flegmatique غایت ایله مثلوج المزاجدر

FLEGME. Pituite, l'une des humeurs qui composent la masse
du sang, et qui est froide .A بلغم .P کش سپید .T بلغم
Il se dit, au pluriel des matières épaisses que l'on jette en cra-
chant .A خواعة - نخامة .P کش سپید .T بلغم || Il
a jeté beaucoup de flegmes اغزندن وافر نخامات رمی ایلدی -
اغزندن قتی چوق بلغملر پوشکوردی
Il se dit figur. pour exprimer la qualité d'un homme froid,
posé, qui se possède .A بذامة الطبع .P حوصله داری -
بذامت طبعی .T دریا دلی || Son flegme m'étonne لنکرلولک
بادئ استغراب اولەجق حالاتندندر Modérez votre bile,
ayez un peu de flegme شم وغضبکی تعدیل وبر مقدار

FLEGMON ...
... de sang .A ...
FLEGM...
FLÉTR...

بذامت طبع تحصیل ایله Le flegme de cet homme me met
au désespoir شو آدمک خوصله دارلغی سر رشتهٔ صبری
چاکچاک ایدر

FLEGMON. Il se dit de toutes les tumeurs qui sont remplies
de sang *A.* فلغمونی ـ ورم دموی *P.* آماس خونین *T.* قانلو
ملتهب || Flegmon inflammatoire qui passe en suppuration قبارجق
اولوب تقصّعه باشلامش ورم دموی

FLEGMONEUX. Qui est de la nature du flegmon *A.* فلغمونی ـ
من جنس الورم الدموی

FLÉTRIR. Faner, ôter la vivacité, la fraicheur *A.* تذبیل
اذوا ـ *P.* پژمرده کردن *T.* صولدرمق || Le hâle, le vent de
bise flétrit les fleurs سهام وباد شمال اذوای ازهاری مؤدّیدر
Le grand air flétrit les couleurs ریح شدید تذبیل الوانی
تمادیٔ مستلزمدر Le temps, l'âge flétrit le teint, la beauté
ازمان وکبر سنّ انسان لون بشره‌یی مذبّل وحسن
وجمالی مزیلدر

Se flétrir. *A.* تذبّل *P.* ذبول یافتن ـ پژمرده شدن *T.*
صولمق || Les fleurs se flétrissent شکوفه‌لر کسب ذبول ایدر
Sa beauté commence à se flétrir حسن وجمالی مایل پژمردگی
ـ Figur. حسن وبهاسی کسب ذبوله باشلامشدر ـ وذبولنو
درماندگی *P.* ایجاب الکلال ـ ایراث الفتور *A.* Ôter la vigueur
آلام واکدار آوردن *T.* فتور کتورمک || Le malheur flétrit l'âme
نفسه موجب فتور اولور

Il signifie aussi, deshonorer, diffamer *A.* ایراث الشین ـ تشیین
وصمه دار ـ لکه‌دار کردن *P.* ایراث الشین والعار ـ والنقیصة
عیب ورسوایی کردن *T.* لکه‌لندرمک || Flétrir quelqu'un
برکمسنه‌نک عرض وناموسنه ایراث شین ونقیصه ایتمک
Flétrir la réputation de quelqu'un فلانک حسن صیتنه ایراث
پرتو صیت وشهرتنه ایراث ـ کدورت شین وعار ایتمک
ذکر جمیلنی La mémoire de quelqu'un شین ونقیصه ایتمک
لکه‌دار عیب ورسوایی ایتمک ـ On dit d'un homme qui a
été repris de Justice, qu'il est flétri سابقهٔ قباحت ایله
لکه‌دار در ـ سابقه‌لو در ـ Et d'un homme condamné à être
marqué d'un fer chaud, qu'il est condamné à être flétri ناصیه‌سنده
ضرب تمغای رسوایی اولنمق اوزره حکم جریان ایلدی

Flétri. *A.* ذابل *P.* پژمرده ـ ذبول یافته *T.* صولمش

FLÉTRISSURE. Altération par laquelle une chose est flétrie
A. ذبول *P.* فرسودگی ـ آب وتاب پژمردگی *T.* صولوقلق ||
Le temps n'a pas causé la moindre flétrissure à la beauté de
son teint مرور ایام لون روینک آب وتابنه ذرّه‌جه قدر
ایراث ذبول وکدورت ایتمش دکلدر La flétrissure des fleurs
چیچکلرک صولوقلغی ـ شکوفه‌لرک ذبولی ـ Figur. *A.* شین
pl. شیون ـ نقیصة pl. نقایص *P.* لکه *T.* لکه || Voilà une
grande flétrissure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه
وشان وشهرتنه بر شین عظیمدر Il a reçu une flétrissure qui
ne s'effacera jamais الی الابد محو وازاله‌سی ممکن اولمیه‌جق
بر کونه شین ونقیصه‌یه اوغرادی C'est une flétrissure à un
homme, que d'avoir fui dans le combat جنکدن فرار ایتمک
مقابلهٔ اعدادن روگردان ـ شین عظیمی موجب جالاتدندر
سمت گریز وفرار اولمق عظیم بر لکه در

Il se dit en termes de Justice, de la marque d'un fer chaud,
imprimé sur la peau d'un criminel *A.* وسام النکال ـ وسمة
التفضیح *P.* تمغای رسوایی *T.* تمغاسی رسوایلق || On lui
a trouvé une flétrissure sur les épaules اوموزنده بر تمغای
رسوایی ظهور ایلدی

FLEUR. Production des végétaux qui précède le fruit *A.* زهر
pl. ازهار ـ نور pl. انوار ـ فقحة pl. فقاح *P.* شکوفه ـ گل ـ
بهار ـ اشخوان *T.* چیچک || Fleur simple ساده چیچک
épa- تازه شکوفه ـ زهر طری nouvelle قاتمر چیچک double
noui زهر مکشوف ـ شکوفهٔ گشاده ـ اچلمش چیچک Bouton
de fleur کمّ الزهر ـ غنچه‌سی چیچکک Fleur printanière نور
ربیعی ـ بهار چیچکی d'été زهر صیفی ـ یاز چیچکی ـ
d'automne شکوفهٔ خزان ـ کوز موسمی چیچکی Fleur de jas-
min یاسمین چیچکی L'émail des fleurs آب وتاب ازهار
مایل ذبول وزوال اولان Une fleur qui se flétrit, qui passe
Les blés sont en fleur اکینلر چیچکده در Un bouquet
de fleurs *A.* رمش الازهار ـ طاقة الازهار *P.* دستهٔ شکوفه *T.*
بر طوتام چیچک Fleur d'orange زهر اترج ـ ترنج چیچکی
Eau de fleur d'orange چیچک صویی

Il se dit figur. du temps où certaines choses sont dans leur
plus grande beauté *A.* وقت الربیع ـ وقت الریعان ـ عنفوان
P. دم بهار ـ دم تازگی *T.* کوزللک وقتی ـ تازه‌لک وقتی
|| Être à la fleur de ses jours عمر نازنینک ربیعی وقتنده
ایام عمرک ریعانی وقتنده ـ بهاری وقتنده اولمق ـ اولمق
ذکوره Trente ans, c'est la fleur de l'âge pour un homme اولمق
Être کوره سنک اوتوزنجی سنه‌سی تمام وقت عنفوانیدر

dans la fleur de la jeunesse عنفوان شباب حالنده اولمق
Elle était alors dans la plus grande fleur de sa beauté اول
- وقتنده بهجت وجمالنك حال كمال ريعاننده ايدى
بهار حسن وبهاسنك كمال طراوتى حالنده ايدى La
fleur de la beauté n'a qu'un temps بهار حسن وجمال بى
بهار حسنك وقتى محدود - ثبات وسريع الزوالدر
- La fleur du teint. C'est cet éclat de teint que donne ومقيّد در
la jeunesse A. طراوت - نضارت P. آب وتاب T. تازه‌لك
On appelle Fleur de farine, la partie la plus subtile de la
farine A. خلاصة الدقيق - نخالة الدقيق P. آبروى آرد T.
اون خلاصه‌سى Et fleur de soufre A. خلاصة الكبريت P.
كوكرد خلاصه‌سى T. آبروى گندش On dit, La fleur de la
virginité, pour dire, la virginité même بكارت غنچهٔ نشكفتهٔ
Il se dit figur. de l'élite, de ce qu'il y a de meilleur dans
une classe de personnes A. نخبة - نقاوة P. گزيده T. سچمه
|| C'est la fleur de mes amis فلان كشى نخبهٔ احبابمدر La
fleur de la cavalerie سوارى عسكرينك گزيده‌سى des
troupes عسكرك گزيده‌سى - نقاوهٔ عسكر - Il se dit aussi,
du premier usage d'une chose A. رغاوة P. گل روى سپد T.
|| Voilà une étoffe qu'on n'a encore montrée à personne, قيمق
vous en aurez la fleur اشته هنوز كوز كورمامش بر مالدر
قيمغى سكا قسمت اولەجقدر
- Fleur, se dit aussi du lustre et de l'éclat de certaines cho-
ses qui durent peu A. عديم البقا P. جلا نا پايدار رونق
حسن وبها || La beauté n'a qu'une fleur تملسز پارلاقلق T.
يالكز بر جلاى نا بقا در
Fleurs blanches. Une certaine maladie des femmes A. سيلان
الرحم P. بوكان T. زيزيدگى آقمه‌سى طول يتاغى
À fleur. Au niveau A. متساويا P. برابرى - بروى در T.
برابرلكده - دوزلكده || Les fondemens de cet édifice sont déjà
à fleur de terre بو بنانك اساسى سطح زمين برابرلكنه
صو بندى جيقمشدر La digue n'était pas encore à fleur d'eau
هنوز صوينك برابرلكنه جيقمش دكلدر Cette balle a passé
à fleur de corde بو گلّه ايپ اوجى برابرلكنه كچمشدر
FLEURAISON. Il se dit de la formation des fleurs A. تزهّر -
چيچكلنمه T. شكوفه بستگى P. تنوير - تفقّح - توريد - ازهيرار
|| Les fleurs de la seconde fleuraison sont ordinairement moins
grandes et moins belles que celles de la première ازهيرار لاحقك

ازهارى ازهيرار اوّلك ازهارينه نسبت ايله من جهة الحجم
صكره‌كى چيچكلمده ظهور - وِالحسن ادنا اولو كلمشدر
ايدن چيچكلر اوّلكنك چيچكلرندن كرك ايريلك وكرك
كوزللك جهتيله عادتا دون اولور
Et de la saison dans laquelle les plantes fleurissent A. موسم
الازهار - موسم التوريد النباتات P. هنگام گشايش شكوفها
|| La gelée a retardé T. چيچك موسمى - چيچك وقتى
la fleuraison des anémones شدت انجماد شقايق النعمان
چيچكلرينك موسم توريدينه بادئ تأخر اولمشدر
FLEURER. Répandre, exhaler une odeur A. فيحان - نفحان
نشر الرايحة - P. بو گلانيدن - بوى افشاندن T. قوقو
|| Cela fleure bon فلان شيئدن برايحهٔ طيّبه فيحان يايمق
- On dit figur. et proverb. d'une بر كوزل قوقو يايلور - ايدر
affaire qui paraît bonne et avantageuse, Cela fleure comme bau-
me بو ايشك مسك كبى قوقوسى كلور
FLEURETTE. Petite fleur A. زهر دقيق P. گل خرده -
شكوفه خرده T. چيچك - اوفاق شكوفچك
Figur. Cajolerie que l'on dit à une femme A. مغازلة pl. مغازلات P.
|| Dire لاغ عاشقانه - لاغ فروشى با زنان T. نسوان ايله ارشمه
des fleurettes نسوان طايفه‌سيله مغازله ايتمك Elle aime les
fleurettes مغازله‌دن حظ ايدر بر خاتوندر
FLEURIR. Pousser des fleurs, être en fleurs A. ازهار - ازهيرار
- گل شكفتن - اشخوان بستن P. توريد - تنوير - انارة -
|| Entre شكوفه‌دار گشتن T. چيچك آجمق - چيچكلنمك
les arbres, l'amandier fleurit des premiers شجر اللوز جميع
اشجاردن مقدّم توريد ايدر Quand les roses commencèrent à
fleurir گللرك اوايل ازهارنده - ابتداى گشايشلرنده
Au figuré, il fait Florissait à l'imparfait de l'indicatif, et Floris-
sant au participe actif, et signifie, être en vogue, en crédit
A. كسب النضارة - كسب الريعان - كسب الاشتهار -
|| En un temps où les belles-lettres fleurissaient كسب الرواج
وقتنده بهارستان ادبياتك زمان نضارت وريعانى -
Les sciences, les beaux- علوم الادبيه‌نك اشتهارى وقتنده
arts ont toujours fleuri sous les grands princes عظمت شان
ايله شهرتگير اولمش ملوكك ستوده سلوككك ايّام سلطنتلرنده
گلزار علوم وصنايع شريفه دمبدم كسب نضارتدن خالى
اولمامشدر - دكلدر علوشان ايله سرافراز اولمش سلاطين عظام زماننده
درخت بارآور معارف وعلوم دائما سر سبز وپر ازهار در

اولسو پادشاهلرك وقتنده بازار فنون وعلومك رواج واشتهارى دائما درجهٔ كمالده در Alors la Poésie florissait اول دورده فن شعرك بهارستان اشتهارى نضارت كاملده اول دولتك درخت شان ايدى Cet Empire était florissant واشتهارى پر ازهار وشكوفه دار ايدى C'était du temps que ce docteur florissait فلان عالمك درخت بارآور اشتهارى ناشر اشتهارى زماننده ايدى - الازهار اولديغى وقتده ايدى Parmi ceux qui florissaient en vertu, en sainteté صلاح وفضيلت وولايت وشرافت ايله اشتهار يافته اولمش ذوات عزيزه Un tel auteur florissait en ce siècle-là فلان مؤلف بيننده اول دورده اشتهارده ايدى

FLEURI. A. مورّد - منوّر - مزهّر P. شكوفه دار T. چيچكلنمش

FLEURISTE. Celui qui aime les fleurs, qui prend plaisir à les cultiver A. عشيق pl. عشّق P. پروز - شكوفه T. چيچكجى || Ce jardinier est un bon fleuriste بو باغچهوان استاد چيچكجيدر Il y a beaucoup de gens qui se piquent d'être fleuristes وافر كسان چيچكجيلكده وقوف ادّعاسنده درلر - On appelle Jardin fleuriste, un jardin où on élève des fleurs حديقة الازهار P. گلزار - گلستان - باغ گل - بهارستان T. چيچك باغچهسى - چيچكلك -

FLEURON. Ornement qui imite les fleurs A. زهرة P. گل T. گل || Les fleurons d'une couronne تاجك گللرى Les fleurons que les imprimeurs mettent au commencement et à la fin des livres كتابلرك سرلوحه وكتابهسنده ارباب طباعتك وضع ايده كلدكلرى نقوش ازهار - Une étoffe où il y a des fleurons A. ثوب مدبج P. شكوفه دار T. كالهٔ - چيچكلو قماش On dit figur. d'une des plus grandes prérogatives d'un prince, d'un de ses plus grands revenus, d'une de ses meilleures provinces, que c'est un des plus beaux fleurons de sa couronne واردات دولتنك اك - تاج سلطنتنك گل ازهر واحسنيدر اعلا گليدر

FLEUVE. Grande rivière A. نهر pl. انهار P. رود T. چاى || Grand fleuve A. نهر كبير P. شاهرود T. بيوك نهر Fleuve profond نهر عميق - نهر بعيد الغور - نهر عميق الغور rapide نهر شديد الجريان navigable سير مواكبه صالح اولان نهر Le bord d'un fleuve A. شط النهر - شاطى النهر P. كنارهٔ رود T. چاى ياليسى La rive d'un fleuve A. ساحل النهر P. لب رود T. چاى قييسى Le courant du fleuve مدفع ماء النهر - مجرى النهر Le canal d'un fleuve آقنديسى يرى - چايك آقنديسى - مسيل نهر Le cours d'un fleuve چايك قنالى - جريان نهر - نهر L'embouchure d'un fleuve چايك آقشى - فوهة نهر - دهانهٔ رود - بوغازى - نهرك آغزى Fleuve qui coule doucement نهر خفيف الجريان - بطئ الجريان

FLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est flexible A. سهولة الانعطاف P. نرمى T. قولاى بوكلمه || La flexibilité de l'osier قندره سهولة - ملاينت - اوتنمك سهولت انعطافى - Figur. A. سهولة الانعطاف P. نرمى T. يومشقلق || La flexibilité de l'esprit مزاجك سهولت انعطافى - ملاينت طبع

FLEXIBLE. Souple, qui plie aisément A. سهل - سهل العطف الانعطاف P. نرم T. قولاى بوكيلور || Il n'y a rien de si flexible que l'osier قندره اوتى كبى قولاى بوكيلور شئ يوقدر Avoir un corps flexible بر كمسنهنك بدنى سهل الانعطاف اولمق - Voix flexible, c'est-à-dire, souple et aisée سهل العطف بر صدا - Figur. Qui ne résiste pas trop aux impressions qu'on veut lui donner A. لين المزاج P. نرمخو T. اويصال || Un caractère flexible اويصال بر مزاج

On dit figur. Esprit flexible, c'est-à-dire, qui se porte, qui se tourne facilement à toutes sortes de choses A. سهل العطف - لين الجانب - سهل السياسة - سلس المزاج T. قولايلقلو

FLEXION. État de ce qui est fléchi A. حنايت - ميلولت P. خميدگيى T. اكيلش || La flexion d'une poutre عمودك ميلولتى - Il se dit, en Anatomie, du mouvement opéré par les muscles fléchisseurs A. انحنا - انطوا P. پيچش T. بوكلش

FLOCON. Petite touffe de laine, de soie, etc. A. جالحة pl. جوالح - هبرية T. لوچونتى - توزاق || Flocon de laine جالحهٔ ايپك - جالحهٔ ابريشم de soie يوك توزاغى - صوق T. برفپاره P. رضاب A. Il se dit aussi de la neige - توزاغى قار پارچهسى || Il tombait de la neige par flocons قار پارچه پارچه اولهرق ياغر ايدى

FLORAISON. Époque où les plantes fleurissent. V. Fleuraison.

FLORISSANT. Il n'est d'usage qu'au figuré. A. كثير الريعان كثير النضارة V. Fleurir au figuré.

FLOT. Vague A. موج pl. امواج P. كوهه - خيزاب - دشتزك T. طالغه || Les flots de la mer امواج دريا Le vent soulève les flots روزگار امواجى تهييج ايدر Fendre les flots امواج بحرى شق ايتمك Le bruit des flots زمزمهٔ امواج -

زبد طالغه‌لرك كورلتيسى Les flots blanchissans d'écume
خروشان ايله سفيد پوش اولمش امواج هايله Être à la merci
des flots حكم - امواج متلاطمهٔ بحرك حكمنه تسليم اولنمق
On dit aussi, que le sang coule - امواج دريايه مسلّم اولمق
à grands flots, c'est-à-dire, avec abondance سيول دما متموّجاً
جريان ايدر

Flots, se dit figur. pour Foule A. فوج pl. افواج P. گروه انبوه
T. افواج متزاحمهٔ || Il fend des flots d'auditeurs بركمش غلبه‌لك
سامعينى خرق ايدر Au travers des flots du peuple assemblé
مجتمع اولمش افواج ناس ايچندن

On dit, qu'un vaisseau est à flot, qu'on l'a mis à flot, pour dire, qu'il ne touche point le fond, qu'il est soutenu sur l'eau
كمى بى صو اوزرينه يوزدرديلر - كمى صو اوزرينه يوزر

Flot et jusant. Le flux et le reflux de la mer. V. ces mots.

Flot. Assemblage de bois qui flotte sur une rivière A. عامة
P. الاخشاب T. عمد چوبكش كراسته صالى

FLOTTABLE. Il se dit des rivières sur lesquelles le bois peut flotter A. صالح لاسباح العامة - صالح لعوم الاخشاب P.
T. امكان پذيربشناوريدن عمد كراسته صالى يوزدرمسنه
|| Ce canal est rendu flottable dans toute sa longueur بو صالح
جدول سر تا پا اسباح اخشابه كسب صلاحيت ايلدى

FLOTTAGE. transport du bois par eau, lorsqu'on le fait flotter
A. نقل الاخشاب على طريق العوم P. روانيدن چوبها بر عمد
T. كراسته‌يى صال ايله يوزدرمك || Cette rivière est commode pour le flottage بو نهر كراسته صالى يوزدرمكه صالحدر

FLOTTAISON. Terme de Marine. La partie du vaisseau qui est à fleur d'eau T. كمينك صويه دكديكى ير

FLOTTANT. Qui flotte, qui est agité de côté et d'autre A. متحرّك - متزعزع - متذبذب P. جنبان T. صارصلور || Des arbres flottants صارصلور آغاجلر - اشجار متزعزعه Des îles flottantes جزاير متحرّكه - Figur. Incertain, irrésolu A. متذبذب - متردّد P. بيقرار T. قرارسز

FLOTTE. Corps de plusieurs vaisseaux qui navignent ensemble A. كتيبة السفاين P. گروه كشتيها T. دونـنما - كمى آلايى
|| La flotte d'Espagne اسپانيا دونـنماسى La flotte des Indes
هندستانه مخصوص كمى آلايى

FLOTTEMENT. Mouvement d'ondulation que fait en marchant
عسكرك صالنتيسى T. جنبش لشكر

FLOTTER. Être porté sur l'eau sans aller à fond A. طفو -
نفو P. بر روى آب رفتن - بر روى آب روانه شدن T.
صويك يوزينه يوزمك || On voyait flotter les débris du naufrage قضا زده اولمش سفينه‌لرك روى دريادە طفو
ايدن انقاضى مشهود ايدى

On dit, Faire flotter du bois, pour dire, le faire descendre sur la rivière sans bateau A. اسباح الاخشاب P. جوبها بر
روى آب روانيدن T. كراسته‌يى صو اوزرينه يوزدرمك -
كراسته‌يى صويه يوزدرزك يورتمك

Figur. Chanceler, être irrésolu A. تذبذب - معادلة - عدال
P. تردّد - نديه قرار ويره‌جكنى بيله‌مامك T. بيقرارى نمودن
افكار مختلفه || Flotter entre diverses pensées قرارسز اولمق -
بيننده متردّد وبيقرار اولمق entre l'espérance et la crainte
بين الخوف والرجا متردّد وبيقرار اولمق

Flotté. A. طافى P. بر روى آب روان T. صو اوزرينه
صو يوزينه يوريين - يوزن

FLOTTILLE. Petite flotte A. كتيبة مختصرة السفاين P.
كوچك دونـنما T. گروه اندك شمار كشتيها

FLUCTUATION. Terme de Physique. Mouvement d'un liquide de côté et d'autre A. رجرجة P. جنبش T. چالقنش - چالقندى
|| En touchant cette tumeur, on sent qu'il y a fluctuation بو
ورمه لدى اللمس دروننده حالت رجرجه اولديغى حسّ
بورمك اوزرينه ال طوقنلسه بر چالقندى حسّ - اولنور
- Figur. || La fluctuation des opinions ذبذبهٔ افكار وآرا - اولنور
- افكارك وآرانك گاه برويه وگاه اوته‌يه اوينايشى
du prix des denrées افكارك وآرانك صالنتيسى جهاى
ذخايرك اوينامه‌سى

FLUCTUEUX. Qui est agité de mouvemens violens ou contraires A. مرجرج - ذو الارتجاج P. جنبان T. چالقنيجى

FLUER. Couler. Il ne se dit que de la mer A. مدّ البحر
|| La mer flue et reflue دريا مدّ وجزر ايدر

Il se dit en Médecine des humeurs qui coulent de quelques parties du corps A. انصباب - سيلان P. ريزيدن T. دوكلمك
دماغدن منصبّ || Les humeurs qui fluent du cerveau آقمق -
دماغدن اينوب دوكيلن - ريزان اولان مواد - اولان مادّه‌لر
يارەسى لا ينقطع سيلان ايدر Sa plaie flue toujours مادّه‌لر

FLUET. Mince, de faible complexion A. نحیف - ضاوی P. نزار T. خیره || Corps fluet خیره بر وجود Complexion fluette وجه ضاوی Visage fluet ترکیب ضاوی ونحیف

FLUIDE. Corps dont les parties ne sont point adhérentes, et ont une grande facilité à se mouvoir entre elles A. مایع pl. مایعات - سایل pl. سیّال P. ریزان - روان T. صیویق - آب وهوا L'air et l'eau sont deux élémens fluides || آقیجی عناصر مایعه‌دندر Quand le sang est trop épais, il faut tâcher de le rendre plus fluide دم زیاده غلیظ اولنجه ترقیق واماعه‌سنه سعی اولنمق اقتضا ایدر

FLUIDITÉ. Qualité de ce qui est fluide A. سایلیت - مایعیت P. ریزیدگی T. صیویقلق - آقیجیلق || La fluidité de l'eau طبیعت مایعه‌سی - مانک مایعیتی du sang, des humeurs, de l'air دمک واخلاطک وهوانک مایعیتی

FLÛTE. Sorte d'instrument à vent A. مزمار - زمّارة - قصّابة pl. مزامیر P. نای T. دودك || Jouer de la flûte A. نفخ القصّابة - تزمیر P. نای زدن T. دودك چالمق - دودك - زماجیر pl. زمجرة - هیرعة A. Flûte de berger - اوفلمك P. نایچهٔ شبان T. قوال - چوبان دودکی

FLÛTE-DE-BERGER ou **DAMASONIUM.** Plante A. خرغر T. چوبان دکنکی نباتنك صغیری

FLÛTER. Jouer de la flûte A. زمر P. نای زدن T. دودك چالمق || Il ne fait que flûter toute la journée صباحدن اخشامه قدر دودك چالمغله امرار وقت ایدر

FLÛTEUR. Qui joue de la flûte A. زمّار P. نیزن T. دودکجی - چالیجی

FLUVIATILE. Il se dit des coquillages d'eau douce A. اصداف نهریّة P. صدفهای آب رود T. طاتلو صو صدفلری

FLUX. Mouvement réglé de la mer vers le rivage à certaines heures du jour A. مدّ البحر P. مدّ دریا T. دکز اوزانوب || Le flux va jusqu'à un tel lieu مدّ دریا فلان محلّه بعنمق قدر واصل اولور

FLUX. Dévoiement A. انديال البطن - ازلاق البطن - اسهال P. شکمرانی T. سورمه‌سی یورك || Il lui a pris un flux de ventre اندیال بطنه اوغرادی Provoquer un flux de ventre اندیال بطن علتنی ایجاب ایتدرمك Arrêter un flux de ventre اندیال بطنی منع ایتدرمك - اسهالی قطع - ایتدرمك - طوردرمق - Flux de sang. Dévoiement accompagné de sang A. اسهال الدم P. خون آلود T. شکمرانی قان || Arrêter le flux de sang اسهال دمی منع وتسکین - اسهالی قانی قطع ایتمك - ایتمك Le flux de sang était dans l'armée اسهالی علّتی عسکر ایچنه دوشمش ایدی Il est mort d'un flux de sang اسهال دم علتندن وفات ایلدی

On appelle Flux hépatique, un dévoiement provenant de ce que le foie ne fait pas bien ses fonctions A. اسهال کبدی P. قره جکر اسهالی T. شکمرانی کبدی || Il est mort d'un flux hépatique اسهال کبد علتندن وفات ایلدی - Flux d'urine. Une évacuation d'urine trop fréquente et trop abondante A. سلس البول - Flux de bouche. Une salivation continuelle A. سیلان اللعاب P. آب دهن ریزیدگی T. سالیار آقشی - Flux hémorroïdal A. سیلان الدم الباسور - سالیار دوکلمه‌سی - باسور قانی T. ریزیدگی خون باسور P. سیلان البواسیر - اقمه‌سی - On dit, Flux de paroles, pour dire, Abondance superflue de paroles A. اسهاب الکلام P. فزونی - پر گویی گفت وسخن T. سوز چوقلغی

FLUXION. Écoulement d'humeurs sur une partie du corps A. نزلة pl. نوازل P. نزله T. اینمه || Fluxion froide نزلهٔ بارده chaude نزلهٔ حارّه Acre نزلهٔ حامزه Il est sujet aux fluxions نوازله مبتلا در Arrêter la fluxion نزله‌یی منع وقطع ایتمك Attirer la fluxion نزله‌یی جلب ایتمك Avoir une grande fluxion sur la poitrine صدرده بر نزلهٔ شدیده عارض اولمق Détourner la fluxion نزله‌یی طرف آخره صرف ایتدرمك

FLUXIONNAIRE. Qui est sujet aux fluxions A. مبتلای النوازل

FOETUS. L'animal formé dans le ventre de sa mère A. جنین pl. اجنه P. کودك در شکم مادر T. دول || La formation du foetus تخلق جنین Faire l'anatomie d'un foetus بر جنینی کشف وتشریح ایتمك

FOI. La vertu par laquelle on croit les vérités que Dieu a révélées A. ایمان || Foi pure ایمان خالص ferme ایمان راسخ - قوی واهمهٔ تزلزلدن عاری ایمان inébranlable ایمان مشکوك chancelante ایمانه متعلق Acte de foi قوی ایمانده صاحب ثبات ومتانت Être ferme en la foi بر عمل ایمانك خلافنه ارتکاب معصیت اولمق Pécher contre la foi امر ایمانده متذبذب وبیقرار ایتمك Vaciller en la foi مقصد ایمان - موقوف علیه ایمان اولمق L'objet de la foi - Et persuasion de toutes les vérités qui font le corps de la

doctrine chrétienne A. دین || Un article de foi شروط دیندن
بر شرط Cela est de foi بو ماده دینه متعلقدر C'est une ques-
stion de foi دینیه در بر مسئلهٔ La foi de l'Église دین امت
عیسی Mourir pour la foi دین اوغورینه فدای جان ایتمک
Renoncer à la foi دیندن فراغت ایتمک Il s'est fait maho-
métan, il a renié sa foi دینینی انکار ایله اسلامی قبول ایلدی
Confession de foi اقرار دین ـ شهادت دین ـ On dit, qu'un
homme n'a ni foi ni loi دینی ایمانی یوق بر آدمدر

Foi. Vertu qui consiste dans cette probité qui fait que l'on
tient sa parole, ses promesses A. صدق الوعد ـ وفاء العهد ـ وفا
وفاء الوعد ـ P. وفاداری ـ عهد درستی T. وفادارلق ـ سوزده
صاغلملق || C'est un homme de peu de foi چندان وفاسی
مایهٔ Homme sans foi قلیل الوفا بر آدمدر ـ یوق بر آدمدر
وفای عهدی یوق ـ وفاسز آدم ـ وفادن بی بهره بر آدم
بر ادم Foi de gentilhomme کبار سوزی ـ کبار وعدی Foi de
marchand بازرکان وعدی Donner sa foi صدق وعد ایله عهد
بر کمسنه وفای عهدینی شرط ایتمک Engager sa foi ایتمک
Manquer de foi انجاز ـ وفای عهدده تجویز قصور ایتمک
شرط وفاداری‌یه موعود خصوصنده وفا ایتمامک Garder sa foi
عهد وپیمانه وفا ایتمک ـ رعایت ایتمک Violer sa foi
شرط وفاداری‌ده ـ رسم وفاداری‌یه مغایر حرکت ایلمک
وعدنده کاذب ارتکاب نقض وخلاف ایتمک Fausser sa foi
وفای عهدینه اعتباراً بلا اولمق Être prisonnier sur sa foi
حبس اسیر اولمق ـ On dit; La foi des traités, pour dire, l'o-
bligation que l'on contracte par les traités A. وفاء لازم الاداء
العهود والشروط || Faire quelque chose contre la foi des traités
وفای لازم الاداء عهود وشروطه منافی حرکت ایتمک
On se reposait sur la foi des traités وفای لازم الاداء عهود
عهود وشروطک صدق وعدینه ـ وشروطه استناد اولنمشیدی
ـ On dit, qu'un homme est de bonne foi A. صادق الوعد ـ
موثوق العهد P. وفا دار T. سوزنده صاغلم ou de mauvaise
foi A. فاسد العهد ـ عدیم الوفا P. بد عهد ـ بیوفا T. وفاسز
سوزنده طورمز ـ Et qu'il est dans la bonne foi, qu'il a fait
une chose dans la bonne foi, pour dire, qu'il agit ou qu'il a agi
selon sa conscience A. طویت ـ خلوص النیة ـ صدق الطویة
صادقهٔ P. راستی دل ـ راستی اندیشد T. طوغریلق || Cet
homme a fait cela dans la bonne foi بونی صدق طویتده
ایتمشدر ـ مبنی ـ Et que la bonne foi est rare parmi les hom-
mes بنی آدمده صدق طویت نادر در que la bonne foi
n'excuse pas toujours صدق طویت هر حالده وسیلهٔ عذر
اولمز ـ صدق نیت هر ایشده مدار اعتذار اولمز ـ Posses-
seur de bonne foi. Celui qui a la conviction de la justice de
sa possession A. متصرف باعتقاد الصادق Et dans le sens
contraire, Possesseur de mauvaise foi A. متصرف باعتقاد
الفاسد ـ On dit aussi, qu'un jeune homme est sur sa bonne foi,
sur sa foi, pour dire, qu'il est laissé maître de sa propre con-
duite A. فاعل مختار P. خود سر T. باشلو باشنه

On appelle, Foi conjugale, la promesse de fidélité que les
époux se font mutuellement A. حقوق الزوجیة || Il a violé
la foi conjugale حقوق ـ حقوق زوجیته خیانت ایلدی
زوجیتک خلافنه حرکت ایلدی

Foi, signifie aussi, croyance A. اعتماد ـ وثوق P. باور T.
اینانمه || Ajouter foi اعتماد ایتمک Avoir foi aux paroles de
quelqu'un حوالهٔ سمع ـ بر کمسنه‌نک کلامنه اعتماد ایتمک
شایان اعتماد ایتمک C'est un homme digne de foi اعتماد
مستحق وثوق ـ معتمد علیه بر آدمدر ـ اوله‌جق بر آدمدر
موثوق ومعتمد آدمدر ـ واعتماد در

Et témoignage, assurance A. اثبات ـ تصدیق ـ شهادت
P. گواهی T. شاهدلک || Ce qui est arrivé depuis peu en
fait foi عهد قریبدنبرو ظهوره کلان حالت بوبابده وسیلهٔ
اثبات اولور Cette lettre fait foi qu'il est arrivé بومکتوب
وصولنه شهادت ایدر ـ فلانک وصولنی مصدقدر En foi
de quoi, j'ai signé les présentes تصدیقاً للحال اشبو تمیقه
امضا اولندی Cet acte fait foi en Justice بوسند عند الشرع
شاهد حالدر ـ مدار اثبات اولور

Et la fidélité qu'un vassal rend à son seigneur A. شرط
الصداقة P. صداقتکاری T. پیمان صداقتلق شرطی ||
Faire foi et hommage ایفای شرط صداقت وتبعیت ایتمک
Faute d'avoir rendu la foi et hommage شروط مرعیهٔ صداقت
وتبعیتک اجراسنده تجویز تراخی وقصور اولندیغنه مبنی

Ma foi, Par ma foi. Façons de parler dont on se sert pour
affirmer une chose T. ایمانم حقی ایچون ـ دینم حقی ایچون
On dit dans ce sens, Jurer sa foi بر کمسنه دینمه یمین
ایتمک

En bonne foi, À la bonne foi, signifie, avec franchise A.
بخلوص الطویة ـ بالصدق والاخلاص P. براستی دروں ـ

خلوصكارانه *T.* طوغريلق ايله || En bonne foi feriez-vous ce-
la ? بالصدق والخلوص سويله بونى ايدرمى ايدك -
سويله طوغريسنى Il y va à la bonne foi, de bonne foi خلوص
اول خصوصده خلوص اوزره ـ طويت ايله سلوك ايدر
حركت ايدر

FOIE. Viscère situé dans l'hypocondre droit sur les fausses
côtes *A.* كبد pl. اكباد *P.* جگر ـ پويت *T.* قره جكر || Avoir
le foie chaud محروز الكبد اولمق le foie opilé مسدود الكبد
اولمق Il a eu un squirre dans le foie كبدنده صلابت وار ايدى
Il a le foie brûlé كبدنده احتراق ـ حرقت كبدى وار در
وار در Intempérie de foie كبدك اختلال حالى ـ عدم
اعتدال حالى

FOIN. Herbe fauchée et séchée dont on nourrit les bêtes *A.*
حشيش ـ هشيم ـ يابس *P.* كلاه *T.* گياه خشك قورى اوتلق
|| Vieux foin عتيق حشيش ـ اسكى اوتلق Foin nouveau
جديد هشيم ـ تازه اوتلق Foin délié حشيش رقيق Une botte
de foin بر عدد اوتلق دمتى Botteler du foin اوتلغى دمت
باغلمق Tas de foin قورى اوتلق يبغنى Grenier à foin
اوتلق انبارى

Il se dit aussi de l'herbe avant qu'elle soit fauchée *A.* كلا،
عشب ـ pl. اعشاب *P.* گياه *T.* چاير ـ اوتلق || On coupe
les foins چايرى بچرلر ـ حش كلا ايدرلر La saison des foins
چاير وقتى ـ موسم انبات كلا

FOIRE. Grand marché public qui se tient réglément en cer-
tains temps *A.* سوق الموسم *P.* بازارگاه موسم *T.* رستاق ـ
|| La foire de Leipzik ليبسقه پنايرى Ouvrir la foire پناير
پنايره ختام Fermer la foire پنايره بدا واستفتاح ايتمك
ـ پنايرك مدتنى مد ايتمك Prolonger la foire ويرمك
پنايرك وقتنى اوزاتمق

FOIS. Terme qui sert à indiquer la quantité et le temps des
choses dont on parle *A.* مرة pl. مرات ـ كرة pl. كرات ـ
دفعه pl. دفعات *P.* بار *T.* كره || C'est la première fois que
je l'ai vu فلانى ابتداكى كره در كوربيورم Cela est bon
pour une fois بو شيء يالكز بر دفعه ايچون ايشه يرار
Une fois pour toutes, je vous en avertis بر دفعه اول وآخر
بر دخى سكا خبر ويرر Ne retournez plus une autre fois
عودت ايلمه On lui a dit mille fois de s'arrêter توقف ايلمسى
كندويه هزار كره سويلندى Je l'ai dit bien des fois, beau-
coup de fois مرة بعد اخرى سويلدم ـ كرارا ومرارا سويلدم
ـ هر بار à chaque fois دفعات ايله ـ بالدفعات سويلدم ـ
كره On l'en a averti quantité de fois, plusieurs fois هر دفعه ده
كندويه اخبار اولندى ـ بعد اخرى كندويه خبر ويرلمشدر
Une fois n'est pas coutume بر كره ايله عادت اولمز Cette
fois-ci بو دفعه ده

On dit, De fois à autre, pour dire, de temps en temps *A.*
بعضا ـ احيانا *P.* گاه گاه ـ گاه وبيگاه *T.* وقت بوقت ـ
|| آره لق آره لق ـ آرالقده ـ بعض كره Il n'y va que de fois
à autre بعضا كيدر ـ À la fois, Tout à la fois, pour dire, en
même temps, tout ensemble *A.* دفعة واحدة ـ دفعة *P.* در يك
بار ـ با هم *T.* بر اوغوردن ـ بردن || On ne peut pas tout faire
à la fois هر شيئى دفعة ايتمك ممكن دكلدر Il entreprend
tout à la fois دفعة واحدة هر شيئه مباشرت ايدر Il est tout
à la fois sage, brave et homme de bien هم عاقل ذو بصيرت وهم
صاحب شجاعت وهم مجبول بالخير والمبرتدر

FOISON. Abondance, grande quantité *A.* بذارت ـ بركت
كثرت ـ *P.* فراوانى *T.* بركت ـ بوللق || Il y aura foison de
fruits cette année بو سنه ميوه بركتى اوله جقدر ـ À foison.
Abondamment *A.* بالكثرة والبذارة ـ كثيرا وبذيرا *P.* فراوان
T. بول بول ـ بوللق ايله || Il y a de tout à foison هر شئ
كثيرا وبذيرا موجود در

FOISONNER. Abonder *A.* تكثر ـ توفر *P.* فراوان بودن *T.*
بركتلنمك ـ بركتلو اولمق ـ بول اولمق || Cette province foi-
sonne en blés بو مملكتده حنطه نك كثرت وبركتى وار در
C'est une ville qui foisonne en bons ou- بغداى بركتلو در ـ
vriers بو مملكتده استاد عمله نك كثرت وبركتى وار در
وفرت وكثرتى ـ

FOL, ou **FOU.** Qui a perdu l'esprit *A.* مجنون pl. مجانين
ـ زايل العقل ـ مختل الدماغ ـ مختل الشعور ـ مالوس ـ
ذاهب العقل ـ ممتله العقل ـ سليب العقل *P.* ديوانه
شوريده ـ شوريده عقل ـ هوش ربوده ـ بيهوش ـ
دماغ *T.* دلو ـ عقلى كتمش || Devenir fou تجنن ايتمك ـ
لولمق ـ گرفتار جنون ـ دلورمك ـ دلو اولمق Fou à vingt-
quatre carats مجنون مطبق ـ يكرمى درت قيراطلو دلو ـ
زوقاقلرده سكردر Être fou à courir les rues صاوريق دلو
Il est fou à lier زنجير كش دلو در دلولردن اولمق Un fou
mélancolique سوداوى المزاج بر دلو Fol amour عشق مجنونانه

Fol espoir امنيهٔ جنون آميز || L'hôpital des fous *A.* دار المجانين ـ دار الشفاء المجانين *P.* بيمار خانهٔ ديوانگان *T.* تيمار خانه || Être fou d'une personne, c'est l'aimer éperdument فلانك ديوانه سى اولمق ـ كمسنه نك مجنونى اولمق || Un mari qui est fou de sa femme زوجه سنك ديوانه سى اولان زوج || Un père qui est fou de ses enfans اولادينك مجنونى اولان بر پدر ـ اولاد دلوسى بر پدر || Et être fou d'une chose || Il a acheté depuis peu un tableau, et il en est fou بوندن اوّلجه مبايعه ايلديكى بر قطعه تصويرك مجنونيدر ـ Chien fou, se dit d'un chien enragé *A.* كلب عقور *P.* سگ ديوانه *T.* قودرمش كوپك

Il se prend aussi pour Gai, d'humeur enjouée *A.* خفيف *P.* نشيط المزاج ـ الروح *T.* سبكروح شطارتلو || C'est un jeune fou سبكروح شطارتلو بر نو جوانـدر || Il a l'humeur folle شطارتلو ونشيط المزاجدر

Et pour Simple, crédule *A.* احمق *P.* شفتك *T.* بودالة || Vous êtes bien fou de croire cela بوكا اعتماد ايـدر ايسكز بوكا وجود ويريكز خيلى حماقتدر ـ خيلى احمقسكز || Vous êtes bien fou de vous en fâcher بو بابده غضبه كلمكز خيلى حماقتدر

Et pour Déraisonnable *A.* نا سزا ـ نا معقول *P.* غير معقول *T.* يولسز || Une folle entreprise عزيمت غير معقوله || Une action folle et extravagante اصول عقلدن خارج بر فعل منكر ونامعقول

On dit en termes de Pratique, Un fol appel, pour dire, un appel mal fondé *A.* نقل الدعواء بلا موجب *T.* بيوجه نقل دعوا

Faire le fou, signifie, faire le bouffon *A.* تمسخر *P.* زُنج *T.* مسخره لك ايتمك ـ كارى كردن

Fou, au jeu des échecs. C'est une des pièces du jeu *T.* فيل

FOLÂTRE. Qui se livre à une folie amusante *A.* طيّاش ـ شلول *P.* ارشكن ـ شن *T.* سبكمشرب ـ شوخ وشنگ || Elle est extrêmement folâtre غاية الغاية شوخ وشنگ بر خاتوندر

FOLÂTRER. Faire des petites folies *A.* استطاشة *P.* سبكمشربى *T.* ارشكنلك ايتمك ـ نمودن

FOLÂTRERIE. Action folâtre *A.* طيش *P.* سبكمشربى *T.* ارشكنلك

FOLIE. Aliénation d'esprit *A.* جنون ـ اختلال الشعور *P.* ديوانگى *T.* دلولك || Folie incurable علاج قبول ايتمز علّت جنون بى دوا ـ جنون || Un accès de folie بر جنونك حملەسى ـ Et extravagance, imprudence || La sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu علم بشر عند الله محض جنوندر || Il a fait la folie de se défaire de sa charge منصبندن فراغت ايتمك جنوننى ايتدى || Quelle folie de ne songer point à l'avenir! مستقبلات اموره ملاحظه ايتمامك نقدر دلولكدر ـ Et une passion excessive pour quelque chose || Chacun a sa folie هر كسك بر نوع جنونى وار در || Les fleurs, les tableaux sont sa folie دلوسيدر ـ شكوفه وتصوير ديوانه سيدر || Il l'aime à la folie فلانه مجنونانه محبّتى وار در

Il signifie aussi, des propos gais sans objet et sans suite *A.* كلمات ما لا يعنى pl. *P.* سخن هرزه *T.* صاچمه سوز || Il lui a dit mille folies هزاران هزار كلمات ما لا يعنى سويلدى

FOLIO. Mot latin. On appelle Folio recto, la première page du feuillet *A.* وجه الصحيفة et Folio verso, le revers *A.* ظهر الصحيفة ـ Un livre in-folio. C'est un livre dont les feuilles ne sont pliées qu'en deux بر كتاب قطعه سى تامّه ورقهٔ ـ بتون طبقه قطعه سنده بر كتاب

FOLLEMENT. Avec folie *A.* مجنوناً ـ بالجنون *P.* بديوانگى *T.* دلوجه مجنونانه ـ ديوانه آسا ـ || Entreprendre follement quelque chose بر ايشه مجنونانه مباشرت ايتمك || Il se conduit follement مجنونانه حركت ايدر || Il parle follement دلوجه تكلّم ايدر

FOLLET. Qui fait ou dit par habitude de petites folies *A.* تلعابة *P.* هرزه باز *T.* اوينياش || C'est l'esprit du monde le plus follet بونك مثالى هرزه باز آدم جهانده يوقدر

Poil follet. Le premier poil qui vient au menton des jeunes gens *A.* زغب *P.* خطّ رخسار ـ خطّ *T.* بتن يومشق چكده ـ Et le duvet des petits oiseaux. V. Duvet.

Esprit follet. Une sorte de lutin, qui, selon le préjugé populaire, se divertit sans faire de mal *A.* سعلاة pl. سعالى *P.* غول ـ شفوت *T.* قونجولوز || Un esprit follet qui fait peur aux enfans de la maison اطفال بيتى اخافه ايدن سعلات او چوجوقلرينى قورقودان قونجولوز

FOLLICULE. On donne ce nom en Botanique à quelques gousses. V. Gousse.

FOMENTATION. Remède extérieur qu'on applique à quelque partie malade, pour la réchauffer, la fortifier et la résoudre *A.* كماد ـ كمادة pl. كمادات *P.* كهتاب *T.* قيزغين علاجلو

پچاوره || Des fomentations excellentes pour les hypocondres
مراق علتنه غایتده نافع کمادات Adoucir, amollir par des
fomentations وضع کمادات ایله وجعی تلیین ایتمک

FOMENTER. Appliquer des fomentations *A.* تکمید *P.* کهتاب
T. زدن علاجلو پچاوره اورمق || Fomenter une partie débi-
litée avec des cataplasmes کسب ضعف ایتمش بر عضوی
لاپه ایله تکمد ایلمک

Et entretenir, faire durer. Il se prend en mauvaise part *A.*
ادامه - ابقا *P.* بر دوام داشتن *T.* طیاندرمق || Ce remède
fomente le mal au lieu de le guérir بو دوا موجب شفا
اولهجغنه علتک ابقاسنه سبب اولور - Figur. il se dit en
bien et en mal *A.* تأکید - تأیید - ادامه || Fomenter l'union
تأکید روابط اتحاد ایتمک - ادامهٔ حسن اتحاد ایتمک
la division ادامهٔ شور وشقاق ایتمک la mauvaise intelligen-
ce اسباب معادات واختلافی تأکید ایلمک une querelle
la مادّهٔ منافات ومنازعهنک ادامه وابقاسنه سعی ایتمک
sédition نائرهٔ فتنه - حال عصیانی ادامه وابقا ایتدرمک
وفساده القای وقود شرّ ایله ادامهسنه بذل مکنت ایتمک

FONCER. Mettre un fond à un tonneau *A.* وضع القعر فی
فوچییه دیب *T.* در چلکش بن نهادن *P.* vul. الفنطاس
قومق

FONCER. Attaquer impétueusement *A.* اقتحام - صولت *P.* سورن
دشمن اوزرینه || Nous fonçâmes sur l'ennemi *T.* صالمق *P.* انداختن
صولت واقتحام ایلدک

FONCÉ. On appelle Couleur foncée, une couleur fort char-
gée *A.* لون مستشرب - لون شبیع - لون طامل *P.* رنگ
T. تیره رنک قویی || Violet foncé لون شبیع بنفسجی
Émeraude d'un vert foncé لون اخضر شبیع بر قطعه زمرّد
قویی یشل زمرّد - طاشی .

FONCIER. Qui concerne le fonds d'une terre. Il n'est guère
d'usage qu'en ces phrases: Seigneur foncier, qui signifie, le
seigneur du fonds *A.* صاحب الملک - صاحب الارض *P.*
T. خداوند زمین طوپراق صاحبی - یر صاحبی - Et ren-
te foncière, qui signifie, une rente assignée sur un fonds de
terre ارضه مربوط ایراد

FONCIÈREMENT. À fond *A.* بالتعمّق - علی وجه التعمیق
T. دیبنجه *P.* بژرفی || Si vous examinez cette بالاستکناه -
matière foncièrement بو مادّهیی علی وجه التعمیق تحرّی
وملاحظه ایدهجک اولور ایسهک Il a traité ce point fon-
cièrement بو دقیقهدن بالتعمّق والاستکناه بحث ایلدی

FONCTION. Action qu'on fait pour s'acquitter des obligations
d'une charge *A.* خدمت مأموره pl. خدمات مأموره pl.
منصبنه متعلق اعمال مأموره || Faire les fonctions de sa charge
اولان اعمال مأمورهیی ادا ایتمک S'acquitter de ses fonc-
tions خدمات مأمورهسنی ایفا ایتمک La principale fonction
de cette charge consiste... بو منصبک خدمات مأمورهسندن
اهمّ واقدم اولان فلان خدمتدر Les fonctions en sont pé-
nibles بو منصبک خدمات مأمورهسی مشقتلودر Je
l'ai vu dans ses fonctions فلانی عهدهسنده اولان منصبک
خدمات مأمورهسنی اجرا ایلدیکی حالده کوردم - On dit
des [illegible]ies destinées aux fonctions organiques, qu'elles font bien
leurs fonctions, pour dire, qu'elles font ce qu'elles doivent faire
|| Quand le foie, l'estomac font bien leurs fonctions, tout va
bien کبد ومعده خدمت لازمهلرینی کما ینبغی اجرا
ایلدکلرنده قصوری حسن حالده اولور - Et qu'un homme
fait bien toutes ses fonctions, pour dire, qu'il boit, qu'il man-
ge, etc., comme fait un homme qui se porte bien فلان کشی
خدمات طبیعیّهنک جملهسنی بر وجه الیق اجرا ایدر -
لایقی اوزره

FONCTIONNAIRE. Celui qui remplit une fonction *A.* اهل
الخدمة pl. ارباب الخدمة *P.* مهمساز - کارساز *T.* ایش اری
ایش اربابی -

FOND. La partie la plus basse d'une chose creuse *A.* قعر pl.
قعور - غور pl. اغوار *P.* ته - بن *T.* دیب || Le fond d'un
puits قویونک دیبی - بن چاه - قعر بئر Le fond du sac
چوال دیبی Il y a là un gouffre, on n'en saurait trouver le
fond دیبی بللوسز - اول طرفده بر حفرهٔ نا قعریاب وار در
بر چقور واردر Le fond d'une vallée درهنک غوری des en-
fers قعر جهنم Du fond de l'estomac قعر معدهدن Une voix
qui sort du fond de l'estomac قعرصدردن خروج ایدن صوت
Sonder le fond قعر دریایی اسقندیل ایتمک Aller au fond
قعری دیبه چوکمک - قعره واصل اولمق Trouver le fond
دیب بولمق - ادراک ایتمک - Il se dit aussi de cet as-
semblage de petites douves qui ferme les tonneaux par les deux
bouts *A.* قعر الفنطاس *P.* vul. بن چلک *T.* فوچی دیبی || Ce
vin-là est si violent, qu'il jettera les fonds, si on ne lui donne

vent بو باده كمال سورت وحدّتى تقريبيله هوالندرلميه جك
آنجقدر ديبلرينى اوزور ايسه فوجى - On appelle, Tabatiè-
re, boîte à deux fonds, celles qui s'ouvrent des deux côtés *T.*
جفته انبارلو بر قطعه قوطى - جفته قوطى

On dit figur. d'une affaire, d'une question embrouillée, qu'elle
n'a ni fond ni rive اول واخرى - سر وبنى يوق بر مصلحتدر
Et des choses qui sont au-dessus de la - يوق بر مادّه در
portée de l'esprit humain, que c'est une mer sans fond et sans
rive بر بحر بيحدّ وكنار در - بر دريای بی بن وكنار در
دريای نا قعريابدر -

De fond en comble. Depuis le haut jusqu'en bas *A.* من الرّاس
الى القدم - من قعر الاسفل الى سقف الاعلا *P.* ازسرتاپا
T. باشدن آياغه دكين || Bâtir une maison de fond en comb-
le بر خانه‌يى من قعر الاسفل الى سقف الاعلا انشا
ايتمك la démolir de fond en comble بر منزلى از سر تا پا
ديبى دوز ييقمق - هدم وتخريب ايتمك - Figur. || Cet
homme est ruiné de fond en comble, c'est-à-dire, entièrement
كلّيّاً مضمحلّ وخراب - بو آدم جملةً خراب ويباب اولدى
بسبتون خراب اولدى - اولدى

On dit en termes de Marine, Donner fond, pour dire, mouil-
ler l'ancre *A.* القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور براقمق
- القاى لنگر قرار ايتمك - Et couler à fond, pour dire,
faire aller un vaisseau à fond *A.* اغراق *P.* فرو روانيدن -
غرق كردانيدن *T.* باترمق - Et figur. Couler quelqu'un à fond,
pour dire, le ruiner ديبى دوز خراب - برآدمى كلّيّاً باترمق
ايتمك Et couler une matière à fond, pour dire, l'épuiser *T.*
بر مادّه‌يى تا آخرينه قدر بتورمك

Fond de cale, la partie la plus basse de l'intérieur d'un vais-
seau *T.* ديب انبارى - Bas-Fond. V. Bas.

Fond, se dit aussi de ce qu'il y a de plus éloigné de l'abord,
de plus retiré du commerce dans un pays *A.* معيق - معق pl.
اعماق - اقصى pl. اقاصى - قصارى *P.* پايان *T.* درينلك ||
Se retirer dans le fond d'un pays معيق مملكته چكلمك Il
s'est confiné dans le fond d'une province مملكتده حدود اقصاى
تحصّن ايلدى La fond d'un bois اورمانك قصاراى حدودى
معيق بيشه‌زار -

Il se dit figur. pour signifier, ce qu'il y a de plus intérieur,
de plus caché dans le coeur *A.* دخيلة - باطن pl. بواطن

pl. ابطنة pl. مزايا *P.* درون *T.* ايچ - ايچ يوزى || Dieu
connaît le fond des coeurs الله تعالى حضرتلرى عارف
جناب ربّ العالمين واقف - بواطن قلوب وضماير در
ابطنهٔ ضماير voit le fond de nos pensées مزاياى قلوبدر
وافكاره بصير وناظر در

Il se dit aussi, du point principal d'une affaire, d'une ques-
tion, d'une querelle *A.* اصل - كنه *P.* ژرف - *T.* تمل ||
Le fond d'une affaire كنه مصلحت Il faut venir au fond
مصلحتك اصل مادّه‌يه كلملم Venez au fond de la question
كنه واصلنه كل Cette affaire était bonne par le fond, il l'a
perdue par la forme بو مادّه‌نك اصلى مستحسن ايكن
صورتى معيوب اولديغندن فوت اولمشدر La forme emporte
le fond صورت حالك اعتبارى اصل مصلحتدن اغلبدر

Fond, se dit aussi d'une somme qu'on amasse et qu'on des-
tine à certains usages *A.* مال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Faire
un fond pour la guerre سفر ايچون مال تدارك ايتمك
مال پيدا ايتمك - سفر ايچون مال جمع ايتمك -

Fond, en matière d'étoffe, c'est la plus basse tissure sur laquelle
on fait quelque ouvrage *A.* سطح *P.* بوم *T.* زمين || Velours
à fond d'or زمينى صرمه‌لو قطيفه - Il se dit aussi de l'étoffe
même sur laquelle on ajoute quelque broderie *A.* ثوب *P.* كالا
T. قماش || Une broderie sur un fond de satin ثوب اطلس
اوزرنده ايشلنمش سوزنى sur un fond blanc بياض ثوب
اوزرنده ايشلنمش سوزنى - Il se dit aussi des tableaux || Le
fond de ce tableau est trop clair تصويرك زمينى رنكى
غايت آچقدر Le fond du tableau est un paysage بو تصويرك
زمينى بر بقعه رسميدر

On dit, Faire fond sur..., pour dire, compter sur... *A.*
اعتماد - استناد *P.* تكيه كردن *P.* پشت دادن *T.* طيانمق
sur سكا استناد ايدرم || Je fais fond sur vous كوونمك -
votre amitié طيانورم - سنك دوستلغكه كوونورم

À fond. En allant jusqu'au fond *A.* على وجه الاستكناه - بكنهه
متعمّقاً - *P.* بژرفى *T.* درين || Traiter une matière à fond بر
مادّه‌يى متعمّقاً رؤيت ايتمك Il possède cette science à
fond بو علمه بكنهه متصرّفدر Il nous a entretenu à fond استكناه
مادّه‌يى بكنها نقل ايلدى - حال ايله افادهٔ مرام ايلدى

On dit aussi, Au fond, Dans le fond, pour dire, à juger des
choses en elles-mêmes, et indépendamment de quelque cir-

constance légère A. نظراً الی ذات - نظراً الی نفس الامر
المادّة T. نفس الامره باقلسه || On le blâme de cela,
mais au fond il n'a pas tort بو بابده فلانی تعییب ایدرلر
انجق ذات مادّه‌یه باقلسه قباحتی یوقدر || Il a peut être
parlé avec trop de chaleur, mais dans le fond il a raison بلکه
برمقدار حرارت ایله سویلدی انجق نفس الامره باقلسه
حقی واردر

FONDAMENTAL. Qui sert de fondement à un édifice A. اصلیّ
اساسیّ - P. بندادی T. تمله مخصوص || Pierre fondamen-
tale تمل - سنگ بنداد - حجر اصلی - حجر الاساس
طاشی - Figur. || La loi fondamentale de l'État دولتنک
اصل الاصول - رکن الرکین قوانینی - اسّ الاساس قوانینی
قوانینی Les points fondamentaux de la religion مذهبک موادّ
اساسی مثابه‌سنده اولان موادّ - اصلیّه‌سی La pièce fonda-
mental d'un procès دعوانک اصل واساسی مثابه‌سنده
اولان ورقه

FONDAMENTALEMENT. D'une manière fondamentale A. موءسّساً
علی اساس القویّ - P. بر بنیان استوار T. تمللو اولەرق
|| Une maxime fondamentalement établie اساس قوی اوزره
وضع اولنمش قاعده

FONDANT. Qui a beaucoup d'eau, qui fond dans la bouche
A. ذایب فی الفم P. آبدار T. آغزده اریر || Ce sont des
fruits fondants بونلر فواکه آبدار اقساملندندر Poire fondante
آغزده ذایب آرمود - Il se dit en Médecine, des remèdes qui
servent à fondre, à dissoudre les humeurs A. محلّل - مذوّب
P. گدازنده T. اریدیجی || Remèdes fondans ادویهٔ مذوّبه
- Il est aussi substantif, et se dit en Chimie des substances
qui servent à accélérer la fusion des métaux A. pl. محلّلات

FONDATEUR. Celui qui a fondé quelque établissement A. بانی
واضع الاساس - P. بنیاد زن T. بنا ایدیجی || Cyrus est
le fondateur de l'Empire des Perses فرس قدیم دولتنک
کیومرثدر واضع الاساسی Les fondateurs des Empires بانیان
دول - بانیلری دولتلرک Les fondateurs des républiques
بانیان جماهیر

Et celui qui a fondé et doté une église, un monastère A.
صاحب الخیر pl. اصحاب الخیرات - صاحب المبرّة pl.
اصحاب المبرّات - بانی الخیرات P. خیرات کننده T.
خیرات صاحبی - خیرات بنا ایدیجی || Les rois sont fon-
dateurs de la plupart des bénéfices اکثر اوقافک صاحب
صاحب الخیراتی سلاطین عظامدر Les droits du fondateur
مبانی خیراتک الخیرات حقوقی Suivre l'intention du fondateur
صاحب خیراتک اراده‌سنه - اراده‌سنه تبعیّت ایتمک
موافقت ایتمک

FONDATION. Travaux qui se font pour asseoir les fondemens
d'un édifice A. بناء الاساس pl. ابنیة الاساس P. بنای پای
بست T. تمل یاپوسی || La fondation d'un bâtiment بنانک
تمللری یاپوسی La fondation n'est pas achevée ابنیهٔ اساس
هنوز ختام بولمامشدر Pour faire une bonne fondation sur un
terrain marécageux, il faut asseoir les fondemens sur des pilotis
بر صولاق یرده قوّتلو اساس یاپلمسی تمللرک قازیق
اوزرنده اقعادینه توقّف ایدر

Et un fonds légué pour des oeuvres de piété A. وقف pl.
اوقاف || Des revenus qui sont de l'ancienne fondation d'un
monastère مناسترک اوقاف قدیمه‌سی وارداتی Il a laissé
une somme pour la fondation d'une messe à perpétuité الی
الابد قرائت قداس شریف اولنمق ایچون بالوصیّه مبلغ
معلوم المقدار وقف ایلدی

FONDEMENT. Le fossé que l'on fait pour y construire des
fondemens A. خندق الاساس pl. خنادق الاساس P. خندک
بنداد T. تمل چقوری || Creuser les fondemens d'un édifice
بر بنانک تمللری خندقنی حفر ایتمک

Il signifie aussi, la maçonnerie qui se fait dans la terre jus-
qu'au rez de chaussée pour élever un bâtiment A. اساس pl.
اسس - مبنا pl. مبانی - قاعدة pl. قواعد P. بنداد - بنلاد -
پای بست - بنوره - شستکانی - دای T. تمل || Fondemens
profonds اساس عمیق الغور solides اساس قوی ومحکم -
تمل متین واستوار Les fondemens en sont bas بو بنانک تمللری
آلچقدر Faire les fondemens انشای اساس ایتمک - تمل
یاپمق Asseoir les fondemens اقعاد مبانی ایتمک - تملی
یرلشدرمک Saper les fondemens نقض مبانی ایتمک Affer-
mir les fondemens اساسی تحکیم وترصین ایتمک Ébranler
les fondemens اساسه ایراث تزلزل - ارجاف مبانی ایتمک
- تملی صارصمق - یرندن اویناتمق Jeter les fon-
demens d'un édifice طرح اساس ایتمک - تمل براقمق -
On dit figur. Jeter les fondemens d'un Empire A. وضع الاساس
السلطنة || Romulus a jeté les fondemens de l'Empire Romain

روميلوس نام پادشاه روميّهٔ كبرا دولتنك واضع اساسيدر
رکن .A - Il se dit aussi figur. du principal appui des choses
.pl اركان - مبنا .pl مبانى .P بنداد .T تمل || La justice, les
lois, la fidélité des peuples sont les plus sûrs fondemens des
monarchies سلطنتك اقواى اركان شديد البنيانى عدل وداد
وقانون با سداد وصداقت عباد مادّه‌لرندن عبارتدر Dét-
ruire la justice, c'est saper les fondemens de l'État اماحهٔ آثار
عدالت انتقاض اركان سلطنتى مستلزم حالاتندندر Cette
pièce fait le principal fondement de sa demande مسئولى اولان
مادّه‌نك ركن اعظمى اشبو ورقه در La crainte de Dieu est
le fondement de la sagesse الله - رأس الحكمة مخافة الله
مخافة الله مبناى - قورقوسى عقللولكك ركن واساسيدر
Il attaque les fondemens de la philosophie d'Aristote علمدر
حكيم ارسطونك مبانئ مذهبنه اطالهٔ زبان تعريض ايدر
- مذهت ارسطونك ركن واساسنه انكشتزن اعتراض اولور
Il n'y a point de fondement à faire sur son amitié, sur sa parole
فلانك محبتى وسوزى بروجهله مبناى قوى عدّ اولنه‌جق
شئ دكلدر - Il signifie aussi figur., cause, motif .A اصل -
اساس .T تمل || Ce n'est pas sans fondement qu'il en use de
la sorte بو وجهله معامله‌سى بى اساسدر Ce qui a donné
fondement à cela, c'est que... بونك اصل واساسى شودركه
Sur quel fondement se plaint-il? شكايتنك اصل واساسى
اشتكاسى لاعن اصلٍ دكلدر Il se plaint avec fondement ندر
Je ne dis pas cela sans fondement بو كلامى من غير اساسٍ
سويلمم

FONDEMENT. V. Anus || Avoir mal au fondement كوت دليكنده
وجع اولمق

FONDER. Jeter les fondemens .A تمهيد - وضع الاساس
بنياد انداختن - بنداد نهادن .P طرح الاساس - الاساس
.T تمل براقمق || Fonder une maison sur le roc خانه‌نك
بناسنى قيا اوزرنده طرح ايتمك la fonder sur pilotis
خانه‌نك اساسنى قازيق اوزرنده وضع ايتمك Il se
dit figur. de tout établissement permanent .A بنا - تأسيس .P
بنياد كردن .T بنا ايتمك || Fonder une ville بر شهر بنا
وضع اساس سلطنت ايتمك Fonder un Empire, un royaume
وضع اساس وضع بنيان سلطنت - ايتمك Fonder un ordre
طريقت ايتمك - Il signifie figur., établir sur un principe,
appuyer de raisons .A تمهيد الاساس - تمكين .P مقرّر ساختن
.T تمكين رأى ايتمك || Fonder son opinion يرلشدرمك
ses prétentions ادّعاسنك اساسنى تمهيد ايتمك ses de-
mandes اساس مطلوباتنى تمهيد ايتمك Fonder toute son
espérance en Dieu اساس آمالنى عنايت بيغايت جناب
ربّ العزّت اوزرينه تمكين ايتمك Il est fondé en bonnes
raisons اساس مدّعاسى علل قويّه اوزرينه مبنيدر Votre
demande paraît spécieuse, mais il faut la bien fonder مطلوبك
ظاهر حالده مناسب ومعقولدر انجق بر اساس اوزرينه
تمكين اولنمغه محتاجدر

SE FONDER. .A اتخاذ المبنا - اتّخاذ الاساس .P اساس كار
كردن .T بنا ايتمك - تمللنمك || Il se fonde sur ce que..
فلان مادّه‌نك اوزرينه بنا ايدر Tout cela se fonde sur de
faux bruits بو جمله‌نك - بونلرك جمله‌سى اراجيفه مبنيدر
اولى اساسى اراجيفدر Il se fonde sur de meilleures titres
اولى واصلح سنداتى اساس كار - واصلح سنداته بنا ايدر
ملكيّته بنا ايدر اتخاذ ايدر Il se fonde sur la possession
اساس كافّهٔ آمالى سنسك Toute son espérance se fonde en vous

Il signifie aussi, assigner un fonds ou un capital pour l'exé-
cution d'une oeuvre pieuse .A وقف المال || Fonder une cha-
pelle بر مسجد ايچون وقف مال ايتمك Fonder un lit
dans un hôpital خسته خانه‌ده بر فراش ايچون وقف مال
ايتمك

On dit, Fonder quelqu'un de procuration, pour dire, lui
donner sa procuration .A نصب الوكيل .P وكيل گماشتن
.T وكيل طاپشرمق

FONDÉ. .A مؤسّس - مبنى .P بنياد گرفته - بنا كرده .T
بنا اولنمش - تمللنمش - Fondé de procuration .A وكيل منصوب
ثابت الوكالة - وكيل گماشته .P وكيل .T نصب اولنمش وكيل

FONDERIE. Le lieu où l'on fond du métal .A دار الصوغ .P -
خانهٔ ريخته‌گر .T دوكمه‌جى كارخانه‌سى || Il y a là une
fonderie اول طرفده بر باب دوكمه‌جى كارخانه‌سى وار در
Et l'art de fondre les métaux .A فنّ الاصاغة .P پيشهٔ
ريخته‌گرى .T دوكمه‌جيلك || Il entend bien la fonderie فنّ
دوكمه‌جيلك فنّنه ماهر در - اصاغهٔ معادنه واقفدر

FONDEUR. Ouvrier en l'art de fondre les métaux .A صيّاغ
.P ريخته‌گر .T دوكمه‌جى || Maître fondeur دوكمه‌جى استادى

FONDRE. Rendre fluide par l'action du feu un corps solide
.A ذوب - تذويب - اذابة .P گداختن - پژاخته كردن .T

On dit figur. d'une personne, ou d'une chose qui a disparu tout à coup, sans que l'on sache ce qu'elle est devenue, qu'elle est fondue اريبيوب نا بود ونا پيدا اولدى – Et qu'une maison est fondue dans une autre, pour dire, que les biens en ont passé dans une autre maison par le mariage de quelque fille فلان خاندانك مالى فلان خاندانك مالى ايچنه افراغ اولنمش اولدى

FONDRIÈRE. Ouverture dans la superficie de la terre, faite par des ravines d'eau ou par quelque autre accident *A.* جرفة pl. اخافيق pl. اخفوق – خروق pl. خرق – جروف *P.* سيلابكند *T.* چقور – يار || La cavalerie ne put passer à cause d'une fondrière خلال طريقده بر جرفه اولمغله آتلو عسكرى مروره ظفرياب اولمدى Combler une fondrière بر خرقى طولدروب اورتمك

Il se dit aussi d'un terrain marécageux, où l'on enfonce, et d'où l'on a de la peine à se tirer *A.* هبكة – سواخ pl. هبكات *P.* گلابزار *T.* بتاقلق – بتاق ير || Tout ce pays là est plein de fondrières بو مملكت سر تا پا بتاقلقدن عبارتدر

FONDS. Le sol d'une terre, d'un champ *A.* ارض pl. اراضى *P.* زمين *T.* ير || Être riche en fonds de terre اراضى جهتيله صاحب ثروت ويسار اولمق Il ne faut pas bâtir sur le fonds d'autrui آخرك ارضى اوزرنده بنا ياپمق جائز دكلدر Cultiver un fonds بر ارضى زرع وحرث ايتمك

On appelle Biens-fonds, les biens immeubles *A.* املاك وعقارات || Il a cent mille écus en bien-fonds املاك وعقارات حاصلاتى اولەرق سنوى شو قدر ايرادى واردر

Il se dit aussi, d'une somme d'argent destinée à quelque usage. V. Fond || Les fonds destinés pour la guerre, pour les bâtimens, pour la marine مصارف سفريه وابنيه وامور بحريه مخصوص اولان اموال N'avoir point de fonds pour payer ادا اولندجق اقچه ايچون مال موجود اولمامق Assigner sur un mauvais fonds چورك – ممتنع الحصول مالدن حواله ايتمك Dissiper un fonds مالى اسراف – مالى تبذير ايتمك مالدن ايتمك

Il se dit aussi du capital d'un bien *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* آنا || Il ne mange pas seulement le revenu, mais aussi le fonds ياكلز واردانى اتلاف ايتميوب رأس المالى دخى اكل وبلع ايدر Ce marchand a vendu son fonds, et s'est retiré du commerce فلان بازركان سرمايەسنى فروخت ايله تجارتدن فارغ اولمشدر

Il se dit figur. des qualités de l'âme, considérées sous le rapport des effets qu'elles produisent *A.* بضاعة *P.* مايه *T.* مايه || C'est un homme qui a un grand fonds d'esprit بضاعهٔ كاملهٔ عقل ودرايته مالك بر آدمدر Cela marque un grand fonds de savoir بو كيفيت بضاعهٔ بالغهٔ علم ومعرفته دلالت ايدر Cela part d'un grand fonds de probité بضاعهٔ كاملهٔ نصافت وحقانيتدن نشأت ايتمش بر كيفيتدر Cela ne peut venir que d'un grand fonds de malice بو كيفيت مركوز ضميرى اولان مايهٔ خباثتدن نشأت ايدر Un fonds inépuisable de science بضاعهٔ عديم – مايهٔ بى نفاد علم ودانش – النفاد علم ومعرفت C'est un homme qui parle beaucoup sur toutes sortes de matières, mais qui n'a point de fonds هر كونه ماددەده مبذوراً سوق كلامه مقتدر بر آدمدر حال بو كه اصلاً وقطعاً بضاعەسى يوقدر

FONGIBLE. Il se dit en Jurispr. des choses qui se consomment, et qui se règlent par nombre, poids ou mesure *A.* ميزانى *P.* سنجه‌بر *T.* طارتيلور – طارتى ايله آلنوب ويريلور || Le blé, le vin, l'huile sont des choses fongibles حنطه وخمر وروغن بغداى وباده وروغن – زيت اشياى ميزانيه اقسامندندر زيت طارتى ايله آلنوب ويريلور مقولەسى اشيادندر

FONGUEUX. Qui est de la nature du fongus. V. ce mot. || Chairs fongueuses لحوم زائدهٔ كمنويه Ulcère fongueux قرحهٔ ذات اللحم كمنوى – منتارلو ات چيقارمش ياره

FONGUS. Mot latin, qui signifie, champignon. Excroissance charnue, molle et spongieuse, qui a la forme d'un champignon, et qui vient sur un ulcère *A.* لحم زايد كمنوى *P.* گوشتپارهٔ سلبه *T.* منتارلو اور ناكث || La cause du fongus est un suc nourricier dépravé, retenu et gâté لحم زايد كمنوى غدائيتلو بر عصارهٔ خبيثهٔ واقفه وفاسدەدن نشأت ايدر

FONTAINE. Eau vive qui sort de terre *A.* عين pl. عيون *P.* چشمه – زهاب *T.* پيكار || Puiser dans la fontaine عيندن پيكاردن صو آلمق – استنباط ما ايتمك Fontaine claire et nette صويى بولانق صويى صاف وبراق بر پيكار trouble صويى چامورلى پيكار Eau de fontaine بر پيكار صويى – ماء العين Une fontaine jaillissante عين ثاعب Faire une fontaine dans un jardin صويى جوشقون پيكار –

باغچه‌ده بر چشمه احداث ايلمك La fontaine ne va plus چشمه‌نك صويى آقميور

Il se dit aussi d'un vaisseau où l'on garde de l'eau dans les maisons *A.* راقود الماء *P.* خم آب *T.* صو كوپى || Acheter une fontaine de cuivre pour la cuisine مطبخ لازمه‌سى ايچون باقردن بر عدد صو كوپى مبايعه ايتمك

Et du robinet par où coule l'eau d'une fontaine, ou le vin d'un tonneau *A.* مخرق *P.* لوله - زبش *T.* موصلق - لوله || Tourner la fontaine موصلغى چويرمك La fontaine d'un muid فوچينك لوله‌سى

FONTANELLE. Terme d'Anatomie. Espace quadrangulaire et membraneux situé à la rencontre des sutures sagittale et coronale, chez les enfans nouveau-nés *A.* يافوخ pl. يوافيخ - زماعة *P.* نرمهٔ تارك كودك *T.* بنقلده‌يق - ايمك - En termes de Chirurgie, il signifie Fonticule. V. ce mot.

FONTE. Action de fondre *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اريمه - ارتمه *A.* صوغ - سبك *P.* ريختگى *T.* دوكمه || La fonte des métaux معدنلرك دوكلمه‌سى - صوغ معادن Jeter en fonte دوكمك - سبك ايتمك La fonte des neiges fait déborder les rivières ذوبان ثلوج طغيان انهارى مستلزمدر La fonte des humeurs fait de grands ravages dans le corps humain ذوبان اخلاط بدن انسانده خسارات جسيمه‌يى مستوجبدر - انحلال اخلاط وجود انسانك خرابيتنه سبب اولور

On appelle Fer de fonte, Ouvrage de fonte, le fer fondu, et les ouvrages de fer fondu *A.* حديد مسبوك *P.* آهن ريخته *A.* معمول بحديد المسبوك *P.* باهن ريخته *T.* دوكمه دمور - دوكمه دمور ايشى Marmite de fonte || دوكمه دمور تنجره *T.* ساخته

Fonte, se dit aussi d'une certaine composition de métaux fondus, dont le cuivre fait la principale partie *A.* صفر مسبوك *P.* روى ريخته *T.* دوكمه پرنج || Canon de fonte دوكمه پرنج طوب Mortier de fonte دوكمه پرنج هاون

FONTICULE. Terme de Chirurgie. Petit ulcère artificiel pratiqué sur quelque endroit du corps, pour procurer l'écoulement des humeurs *A.* كيّ *P.* داغ *T.* ياقى

FONTS. Vaisseau où l'on conserve l'eau dont on se sert pour baptiser *A.* حوض المعموديّة - On dit, Tenir un enfant sur les fonts, pour dire, assister à son baptême en qualité de parrain ou de marraine بر صبينك رسم معموديّتى اجراسنه قيام ايتمك

FOR. Juridiction, tribunal de Justice *A.* محكمة pl. محاكم *P.* عدالتگاه *T.* محكمه - On dit, Le for intérieur, le for de la conscience, pour dire, le jugement de la propre conscience *A.* محكمة النفس المخطرة - محكمة الباطن || Tel homme est absous dans le fort extérieur, qui ne l'est pas pour cela dans le for intérieur فلان كشى محكمهٔ ظاهريده تبريهٔ ذمت ايتمكله كندو محكمهٔ باطنيسنده برئ الذمه اولمش دكلدر

FORAIN. Qui n'est pas du lieu. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Marchand forain *T.* اجنبى بازركان - Et traite foraine, qui est le droit qui se paie sur les marchandises qui entrent dans un État ou qui en sortent *A.* مكس *P.* باج *T.* باج - طپراق بصدى ورفتيه عواندى

FORBAN. Qui exerce la piraterie sur mer *A.* لص بحرى *P.* رهزن دريا *T.* ازبانديد || Les forbans sont traités comme voleurs ازبانديدلر حقنه اوغرى كبى معامله اولنور

FORÇAGE. Terme de monnaie. Excédant que peut avoir une pièce au-dessus du poids prescrit *A.* فضلة العيار الدرهم *P.* فزونى سنج درهم *T.* سكه‌نك عيارى آرتوقلغى

FORÇAT. Criminel que la Justice a condamné à servir dans les galères *T.* پايزن || Il y a tant de forçats dans cette galère بو چكديريده شو قدر نفر پايزن وار در On délivra les forçats پايزنلر ازاد اولندى

FORCE. Faculté d'agir avec plus ou moins de vigueur *A.* قوّت pl. قوا - قدرت - اقتدار - وسع - طاقت *P.* يارا - توانايى - توان وتاب - توش - زور - نيرو *T.* كوج || Force naturelle قوّت طبيعيّه - قوّت فطريّه Grande force قوّت عظيمه Force extraordinaire خارق عاده بر قوّت Force de corps قوّت بدنيّه Force de bras قوّت ساعد - نيروى بازو Frapper de toute sa force وار قوّتيله اورمق - ما حصل قوّت ايله ضرب ايتمك Y aller de toute sa force ما ملك قوّتنى صرف ايده‌رك وارمق Manquer de force ناقص القوّه اولمق Il est dans sa force حال كمال قوّتنده در Réparer ses forces تجديد قوّت ايتمك les recouvrer مجدداً تحصيل بضاعهٔ قوا ايتمك les perdre قواى بدنيّه‌سنى اضاعت ايتمك Sentir affaiblir ses forces قوّتنه وهن وفتور عارض اولديغنى - زوال قوايى حس ايتمك Prendre de nouvelles forces قواى جديده استحصال حس ايتمك

قوای بدنیەسی مایل انحطاط Ses forces diminuent ایلمک
نو بنو نقصان پذیر در - وزوالدر Les forces lui manquent
قوای بدنیەسی تاب وتوانی یوقدر Ses forces s'épuisent
قوتنه کوونمک مشرف نفاد وزوالدر Se fier à ses forces
دائرۀ وسع وطاقتندن خارج Entreprendre par-dessus ses forces
درجۀ اقتدارینی بر ایشه مباشرت ایتمک Mesurer ses forces
مایۀ قوتنی میزان تجربه وامتحانه - وزن وتقدیر ایتمک
سنجیدۀ میزان آزمایش وامتحان - وضع ایله تحقیق ایتمک
قوای مخصوصەسنک درجەسنی Connaître ses forces ایتمک
مقدار قوت واقتدارینه واقف وآگاه اولمق - بیلمک Au-
dessus de ses forces فوق الاقتدار - فوق الطاقه - Force
mouvante. C'est la force qui produit un mouvement, et l'instrument mécanique qui aide cette force *A.* قوت محرّکة || De toutes les forces mouvantes, celle du levier et de la poulie sont celles qu'on emploie le plus ordinairement قوای محرّکەدن عادتا
- استعمالی غالب اولان قوت محرکه بکره ایله مربعه در
قوای محرّکه ایچنده چوقلق قوللانیلان مقره ومانله در
- Force majeure. Une puissance supérieure à laquelle on ne peut résister *A.* قوت غالبة *P.* زور زبردستی *T.* اوستون قوت || L'autorité du prince, du magistrat, du général, est une force majeure حکمدارده وضابطده وسر عسکرده اولان قوت قوای
قوت غالبەیه Il faut céder à la force majeure غالبەدندر
گردندادۀ رضا وتسلیمیّت اولمق لازمەدندر

On dit, La force de la vérité, pour dire, le pouvoir que la vérité a sur l'esprit des hommes *A.* قوة العمل الحقیقة || La force de la vérité lui arrache cet aveu شواقرارک آغزندن
انتزاعنه سبب اولان حقیقتک قوت عملیدر - Et la force du sang, pour dire, un mouvement secret de la nature entre les personnes les plus proches *A.* قوّة العلاقه النسب ||
La force du sang est extrêmement puissante علاقۀ نسبک قوتی
غایة الغایه اکید وشدید در - Et la force de la sève, pour dire, la vigueur آغاجده یوریین صویک قوتی

Force, se prend aussi pour Énergie *A.* قوت - قوّة التأثیر
بو لفظک قوت تأثیری چوقدر || Ce mot a beaucoup de force
بو لفظک درجۀ Il n'entend pas toute la force de ce mot
قوتنی فهم وادراک ایدەمز La force de l'éloquence, du raisonnement, de l'évidence, de l'exemple فصاحت کلامک ودلیل
وبرهانک ووضوح حالک ومدار عبرت اولان امثالک

- قوت تأثیری - Il se dit aussi de l'esprit *A.* قوّة العقل
قوّة الذهن || L'esprit humain n'a pas assez de force pour pénétrer les secrets de la nature عقل بشرده اسرار قدرتی
استکناه ایدەجک مرتبەده قوت یوقدر Il faut beaucoup de force d'esprit pour suivre cette démonstration بو دلیلک اثباتی
خصوصنه مداومت اولنمق خیلی مرتبه قوت ذهنه محتاجدر

Il signifie aussi, solidité, pouvoir de résister *A.* متانت -
قویلک - طیانقلق *T.* استواری - تاب آوری - زور *P.* قوت
صو بندینک d'une digue عودک قوتی La force d'une poutre ||
بزک متانتی de la toile قوت ومتانتی

Et fermeté de courage *A.* قوّة القلب - ثباة الطبع *P.*
استواری دل *T.* یورک پکلکی || Il faut beaucoup de force pour soutenir les adversités مصائب دهریەیه تحمّل ومصابرت
ثبات قلبه محتاجدر Il faut encore plus de force pour soutenir la bonne fortune بختیاری واقباله تحمّل اولنمق بر قات
دخی ثبات قلبه محتاجدر La force est une des vertus cardinales ثبات قلب فضایل رئیسەدن معدود در

Et impétuosité *A.* شدّت *P.* تندی *T.* سردلک - La force du courant آقندینک شدّتی du vent روزکارک - شدّت ریح
سردلکی

Et violence, contrainte *A.* شدّت - زور - قهر - جبر *P.*
زبردستی *T.* زورلمه - زور || User de force اعمال جبر وزور
جبر قوت قاهره اعمال ایتمک - ایتمک Céder à la force
قوت قاهرەیه سر فرو - وشدّته تسلیم عنان اختیار ایتمک
زوری زور ایله قارشولمق Opposer la force à la force ایتمک
جبره جبر ایله مقابله ایتمک - Repousser la force par la force جبره جبر ایله مدافعه - جبری جبر ایله دفع ایتمک
ایتمک

On appelle Maisons de force, des maisons où l'on renferme ceux que l'on veut corriger *A.* دار الاصلاح *P.* تأدیب خانه
T. تربیه یری

Il se dit aussi pour Équivalent *A.* بدل *T.* برشینک یرینی
طوتان || Toutes ces présomptions n'ont pas la force d'une preuve
بر دلیلک - بو قرینەلرک جماعەسی بر دلیله بدل اولەمز
یرینی طوتەمز

Il signifie aussi, puissance *A.* مکنت - قوت || La force d'un État consiste non seulement dans la multitude de ses habitans, mais encore dans leur industrie بر ملکک قوتی یالکز مکنه

واهالیسنک کثرتی جهتیله اولمیوب آنلرک هنر ومعرفتلری
انضمامیله حصولپذیر اولور La force de ce peuple consiste
dans son commerce بو قومک قوت ومکنتی امر تجارتندر
– Il se dit au pluriel, pour signifier, les troupes d'un État A.
سپاه ولشکر- قوت لشکری P. قوت - عسکر - قوت عسکریة
قوت عسکریه‌سنی بر یره Assembler ses forces || عسکر T.
مالک اولدیغی قوت Avec toutes ses forces جمع ایتمک
قوت عسکریة متساوی À forces égales عسکریه‌نک جمله‌سیله
قوت - عساکر جدیده De nouvelles forces وهمقدر اولدرق
قوای عسکریه‌سنی بری برلریله Joindre ses forces جدیده
مجموع Combattre avec toutes ses forces وصل وضم ایتمک
قوت عسکریه‌سنک جمله‌سیله - عسکریله محاربه ایتمک
موجود اولان قوتنک مجموعنی - حرب وقتاله قیام ایتمک
اعمال ایدرک Les forces de terre جنکه مبادرت ایتمک
- قوت بحریه Les forces navales قره عسکری - قوت برّیه
دوننما قوتی Toutes ses forces ne sont pas encore rassemblées
کافۀ اسباب قوتنی - کافۀ قوتنی هنوز بر یره مجتمع دکلدر
هنوز بر یرده موجود دکلدر

On dit, À forces égales, pour dire, les forces étant supposées égales de part et d'autre قوت طرفین متساوی المقدار تقدیر
قوت جانبین همقدر ومتساوی اولدیغی - اولندیغی حالده
تقدیرده

À FORCE, DE FORCE, DE VIVE FORCE, PAR FORCE, À TOUTE FORCE. Façons de parler dont on se sert pour exprimer diverses sortes de violences ou d'efforts. Ainsi on dit, Prendre une fille de force, pour dire, la violer بر قزه جبراً وکرهاً تعرّض ایتمک Prendre une ville de force قلعه‌یی حرباً وعنوةً ضبط وتسخیر ایتمک
À force ouverte آچیقدن اعمال جبر وشدّت ایدرک
force de bras زور- قوّت دست ایله - سطوت ایادی ایله
ال قوّتیله - بازو ایله – On dit aussi, À toute force, pour dire, absolument parlant, à tout prendre A. علی کلّ جهة P. بهر
هر نه جهت ایله باقلسه T. صورت که باشد || On pourrait à toute force accorder ce qu'il demande هر نه جهت
ایله باقلسه مطلوبنه مساعده اولنمق ممکن ایدی – ou
pour dire, par toutes sortes de moyens A. علی کلّ حال - علی ایّ
وجه کان P. بهمه حال T. نه طریق ایله اولور ایسه اولسون
|| Il veut à toute force venir à bout de son entreprise مباشرت
ایلدیکی مصلحته علی ایّ وجه کان ظفریاب اولمق استر

Force, se prend aussi adverbialement, et signifie, beaucoup A.
کثیراً ووفیراً P. فراوان - افزون T. جوق || Il a force argent,
force pierreries کثرت - کثیر ووفیر نقود ومجوهراته مالکدر
کثرت – نقودی وار در – On dit dans ce sens, À force de soins
d'empressemens کثرت مشاق ومتاعب ایله de peines اهتمام ایله
کثرت فزونی سعی واقدام ایله pressemens d'importunités
کثیراً ووفیراً نیاز واستدعا À force de prier تعجیزات ایله
تأکید تضییق de presser تأکید استدعا ایدرک - ایدرک
ناله وبکاییی نو بنو تأکید ایدرک de pleurer ایدرک
فریادی تکثیر ایدرک de crier تکثیر ایدرک -

FORCÉMENT. Par force, par contrainte A. کرهاً - قهراً - جبراً
P. بزور - نا خواه T. زور ایله - استر استمز || Il a fait
cette démarche forcément کرهاً - بو حرکتی جبراً ایلدی

FORCENÉ. Furieux et hors de sens A. مسلوب - متجنن
علّت P. الشعور گمکرده هوش T. دلورمش || Forcené de rage
شدّت غضب تقریبیله کَلَب ظهوریله متجنن de colère
دلورمش کبیدر - متجنن کبیدر Il est comme forcené متجنن

FORCEPS. Terme de Chirurgie. Mot latin qui signifie, tenailles, et qui se dit de tous les instrumens qui servent au chirurgien pour saisir et tirer les corps étrangers A. آلات منقاشیّة
جرّاحک جنبستره‌یه T. خارچینهای ریشساز P. الجرّاح
متعلق آوادانلقلری

FORCER. Contraindre A. اکراه - اقتسار - قسر - اجبار - جبر
|| زورلمق T. زور آوردن P. تلجئة - اضطرار الی - الجاء -
- بر کمسنه‌یی برشیئه اجبار ایتمک Forcer quelqu'un à...
قسر بر شیئی فلانه جبراً ایتدرمک Forcer son humeur
son جبر نفس ایتمک son inclination طبیعت ایتمک
génie ارادهٔ ناسی اجبار ذهن ایتمک Forcer les volontés
اجبار آرا ایتمک - جبر واکراه ایلمک – Forcer nature, c'est
vouloir faire plus qu'on ne peut فوق الطاقه جبر نفس ایتمک
Et prendre par force A ضبط جبراً P. زبردستی نمودن -
|| زور ایله آلمق T. بازبردستی ظفر یافتن Forcer une place
بر قلعه‌نک جبراً ضبطنه ظفریاب اولمق une barricade
بر معبره un passage بر شرانپولی محلّی جبراً ضبط ایتمک
- جبراً تسلّط ایدرک ایچندن مروره ظفریاب اولمق
اعمال جبر وشدّت - جبراً وقهراً بوغازدن مرور ایتمک
– Forcer une fille, c'est la ایدرک بوغازدن مرور ایتمک
violer بر قزه جبراً وقهراً تعرّض ایتمک

Et rompre avec violence A. کسر ـ نقض P. شکستن T.
قیرمق || Forcer les prisons حبسخانه قپولرینی ـ قیرمق un
coffre بر صندیغی شکست ایتمک

Se forcer. Faire quelque chose avec trop de force A. جبرالنفس
P. خودرا زور دادن T. کندو ینی زورلمق || Ne vous forcez
point, vous vous ferez mal جبر نفس ایلمه کندوکه ضرر ایتمش
اولوریسک Ne vous forcez pas tant اولقدر کندوکی زورلمه

Forcé. A. مضطر ـ مجبور P. بزور افتاده T. زورلنمش ـ
On dit d'un homme, qu'il est forcé dans toutes ses actions,
pour dire, qu'il est contraint, qu'il n'a rien de naturel dans
tout ce qu'il dit کافهٔ ـ کافهٔ اوضاع واطواری اضطرار یدر
ـ اوضاع واطوارنده ثقلت وکلفت واردر ـ On dit dans le même
sens, Style forcé, vers forcé کلفت وضرورت ایله پرداخته
انشا وشعر ـ صیقنتدیلو انشا وشعر ـ Donner un sens forcé à
un passage. C'est le détourner du sens naturel عبارهٔ نینی معنای
اضطراری بر کونه معنا ایله ـ ضروری ایله تأویل ایتمک
توجیه ایتمک

Forces. Espèce de grands ciseaux dont on se sert à différents usages A. مقص کبیر P. دوکارد بزرک T. برنس ـ صندی

Forclore. Terme de Palais. Exclure de faire un acte ou une production en Justice, parceque le temps préfix en est passé A.
عدم القبول لاجل المرور الوعدة الشرعیّة P. از بهر گذشتن
وعدهٔ شرعیّه نا مقبول داشتن T. وعدهٔ شرعیّه سی کچمشدر
دیو مقبول طوتلامیق || Il a été forclos وعدهٔ شرعیّه سی
کچمشدر دیو مقبول طوتلامشدر

Forclusion. Action de forclore A. عدم المقبولیّة لاجل
المرور الوعدة الشرعیّة P. نا مقبولی از بهر گذشتن وعدهٔ
شرعیّه T. وعدهٔ شرعیّه سی کچدیکنه مبنی مقبول طوتلمامه

Forer. Terme d'arts mécaniques. Percer A. ثقب P. سوراخ
زدن T. دلمک || Forer une clef انختر دلمک un canon
طوبی دلمک

Foré. A. مثقوب P. سوراخ زده T. دلنمش

Forestier. Qui a quelque fonction dans les forêts A. عامل
فی امور الآجام P. بیشه زار کارکن T. قوری ضابطی ـ Et
qui concerne les forêts A. متعلّق بالآجام P. متعلّق بیشه‌ها
T. اورمانلره متعلّق

Forêt. Grande étendue de terrain couverte de bois A. اجمة
pl. آجام ـ غابة P. بیشه زار ـ جنگلستان T. بوک ـ اورمان
بیشه‌زار P. غابهٔ وسیعة الانحاء ـ اجمهٔ کبیره || Grande forêt
اجمهٔ ممتنع Forêt impraticable بیوک اورمان ـ عظیم
المرور ـ غابهٔ Épaisse forêt ایچنه کیریلمیه‌جک اورمان
اورمانک Les routes d'une forêt جیتلی اورمان ـ ملتفّة الاشجار
معابر ومسالکی L'entrée d'une forêt اورمانک مدخلی Tra-
verser une forêt بر اورمان ایچندن مرور ایتمک Le milieu
d'une forêt اورته‌سی ـ قلبکاهی ـ اورمانک وسطی Le fond
d'une forêt اورمانک غوری Abattre une forêt اورمانک
آغاجلرینی ییقمق Couper une forêt
اورمانی قطع ایتمک ـ کسمک

Foret. Outil dont on se sert pour percer des trous A. مثقب
P. سنبه T. پورغو ـ

Forfaire. Prévariquer A. ارتکاب الجرم ـ ارتکاب الخیانة
P. دغلکاری کردن T. خیانتلک ایتمک || Si un magistrat
vient à forfaire ضابط ارتکاب خیانت ایده‌جک اولورایسه
– On dit, qu'une fille a forfait à son honneur, pour dire, qu'elle
s'est laissé corrompre فلان قز کندو عرضی حقنه ارتکاب
کندو عرضنه غدر ایتدی ـ خیانت ایتمشدر

Forfait. Crime énorme, atroce A. جرم غلیظ pl. جرایم
غلیظة ـ معصیت کبیرة pl. معاصی کبیرة P. گناه بزرک
T. اغر سوچ || Il a été puni pour ses forfaits ارتکاب ایلدیکی
جرایم غلیظه تقریبیله تأدیبات لایقه‌سی اجرا اولندی ـ
معاصیٔ کبیره‌سنه مبنی مظهر عقوبت اولمشدر

Il se dit aussi d'un marché par lequel un homme s'engage de faire une chose pour un certain prix, à perte ou à gain A.
مقاولة ـ مقطوعًا ـ معاملة بالمقطوع P. در عهده‌سازی بر وجه
مقطوع T. کوتری ـ کوتری بازار ایله اوزرینه آلمه || Faire
un forfait d'une affaire de finance بر میری مادّه‌ی بر بریسنده
Faire un forfait avec un architecte وجه مقطوعیّت بازارلشمق
pour un bâtiment بر بنا ایچون دولکر قلفه‌سیله مقطوعًا عقد
مقاوله ایتمک Prendre à forfait بر وجه مقطوع التزام ایتمک
بر وجه مقطوعیّت در عهده ایتمک ـ

Forfaiture. Prévarication A. خیانت ـ جور P. دغلکاری
T. خیانتلک || On ne peut destituer un magistrat que pour
forfaiture بر ضابطک عزلی انجق خیانتی تحققنده
تجویز اولنه بیلور

Forfante. Hâbleur. V. ce mot.

Forfanterie. V. Hâblerie.

بر كلمه نك تصوّغى d'un mot تصوّغى

FORME. Ce qui détermine la matière à être telle ou telle chose *A.* صورت pl. صور *P.* صورت *T.* قيللق || La matière et la forme مادّه وصورت La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه صور مختلفه كسب ايلمكه قابلدر ـ كافّهٔ صوره قابلدر

Et la figure extérieure des corps *A.* شكل pl. اشكال ـ هيئت pl. هيئات *P.* هيكل ـ كالبد *T.* قيللق || La forme d'un homme, d'une bête, d'un poisson انسانك وبهيمه نك وبالغك شكل وهيئتى L'ange lui apparut sous la forme d'un voyageur ملك شكل سيّاحده فلانه كورندى Donner une forme convenable à un bâtiment شكل ـ بنايى هيئت لايقه سى اوزره هيئتلندرمك بو مناسبه وضع ايتمك Cela commence à prendre forme شئ كسب شكل وصورت ايتمكده در Il est si défiguré, qu'il n'a presque pas forme humaine شول رتبه ده صورتى متغيّر اولمشدر كه اوزرنده شكل بشرك اثرى قالمدى — En Peinture et en Sculpture, c'est la surface et les contours des objets *A.* اسلوب pl. اساليب ـ صورت pl. صور ـ شكل pl. اشكال *P.* پيكر *T.* چليم || Un vase d'une belle forme بر ظرف احسن الاسلوب La beauté, l'élégance des formes اشكال صور واساليبك حسن وظرافتى Les formes antiques اساليب قديمه

Il se dit aussi du modèle de bois sur lequel on fait un chapeau, un soulier *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ كالب *T.* قالوب || Mettre un chapeau en forme شابقه يى قالبه وضع ايتمك Mettre une forme dans un soulier بر پاپوش ايچنه قالب صوقمق

Forme. Tumeur calleuse qui vient au paturon d'un cheval *A.* عقاب *T.* مهره

Forme, signifie aussi, manière d'agir, de parler, de se conduire suivant certaines règles établies *A.* رسم pl. رسوم ـ رسم || طرز *T.* طرز ـ ايين *P.* صورت معتاده ـ صورت ـ مرعى Garder la forme du gouvernement صورت حكومتى وقايه ايتمك la changer صورت حكومتى تبديل ايتمك Garder toujours une même forme de vivre صورت تعيّشى نسق واحد اوزره وقايه ايتمك On règle la forme du serment صورت يمينى ترتيبه وضع ايدرلر Régler la forme des voeux اداى نذرك رسم وصورتنى بر ترتيب مناسبه وضع ايتمك Prescrire une forme de conduite صورت سلوك وحركتنى تعيين ايتمك Rechercher une fille dans les formes, en faire la demande en forme بر قيزى رسوم مرعيه اوزره اختطابه دعوت ايتمك ـ صورت معتاده اوزره Le mariage a été fait dans les formes امر نكاح رسوم معتادهٔ مرعيّه اوزره اجرا اولندى Il n'y manquait aucune forme رسوم معتاده ده بر نقصان وقصور يوغيدى Traiter une maladie dans les formes بر علّتى رسم صورت لايقه اوزره تيمار ايتمك Forme de Justice قضا وحكومت رسوم مرعيّه نك Il faut garder les formes رسوم مقتضيه وقايه سى واجبه دندر — Les formes requises رسوم مطلوبه Se tenir dans les formes رسوم مرعيّه نك وقايه سنده نصب نفس ايتمك Manquer, pécher dans la forme, par la forme رسوم مرعيّه ده تجويز قصور وخطا ايتمك Sans aucune forme de procès بلا صورت مرافعه صورت معتادهٔ مخاصمه يه ـ Sans aucune forme de Justice بر وجهله رعايت اولنمقسزين وقايهٔ رسومدن بلا صورت شرعيّه Se dispenser des formes صورت لايقه اوزره فراغت ايتمك Lettres en bonne forme يازلمش مكاتيب وتحريرات En quelque forme et manière que ce soit هر نه وجه وصورت ايله اولور ايسه اولسون Dire quelque chose par forme d'avis, de plainte اخطار ياخود شكايت صورتيله سويلمك ـ صورتنده — On dit, en termes de Pratique, d'une affaire, qu'elle est bonne dans le fond, mais que la forme n'en vaut rien اساس مادّه حقه مقارن ايسه ده صورتى فاسد در — Et d'une affaire qu'on perd faute d'avoir observé les formes, que la forme emporte le fond صورت حال ـ اساس مادّه دن زياده معتبر در

On dit, en termes de Logique, qu'un argument est en forme—pour dire, qu'il est selon les règles que la Logique prescrit حسب القواعد المنطق || Mettez votre argument en form— Vot— ايراد ايلديككك برهانى قواعد منطقه تطبيق ايله argument n'est pas en forme ايراد ايلديككك برهان قواعد منطقه مطابق دكلدر

Pour la forme, signifie, afin d'observer les cérémonies or— naires *A.* لرعاية الرسوم || Je l'ai été voir seulement pour la forme مجرّد رسومه رعايةً زيارتنه واردم C'est une chose qu'il faut faire pour la forme بو ايشى رسومه رعايةً ايتملو در

FORMEL. Exprès, précis *A.* مخصوص ـ صريح ـ منصوص || Paroles formelles كلمات صريحه Termes formels تعبيرات صريحه

Le texte formel de la loi متن منصوص قانون C'est une des
clauses formelles du contrat, de l'arrêt مقاوله سندینک
وحکمک شروط مخصوصه سندندر Désaveu formel انکار صریح
Contradiction formelle تناقض صریح

FORMELLEMENT. En termes exprès, précisément *A.* مصرّحاً
|| علی وجه التنصیص ـ مخصوصاً ـ علی وجه التصریح ـ La
loi le dit formellement قانون بو بابده صراحةً ناطقدر L'or-
donnance le défend formellement نصّ قانوننامه موجبنجه صراحةً
نصّ قانوننامه علی وجه التصریح منعنی ناطقدر ـ ممنوعدر
Le contrat porte formellement que... مصرّحاً مقاوله حجّتی
بالصراحة Il s'y est opposé formellement بونی محتویدر که
بونی صراحةً انکار Il l'a nié formellement مخالفت ایلدی
ایلدی

FORMER. Donner l'être et la forme *A.* خلق ـ صوغ *P.*
باری *T.* پرداختن دوزمک ـ یاپمق || Dieu a formé l'univers
تعالی حضرتلری دنیا وما فیهایی یکیدن دوزدی Dieu a formé
l'homme à son image خلق الله الانسان علی شاکلته a formé
l'homme du limon de la terre خلق الله الانسان من الصلصال

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, leur dispo-
sition produisent d'autres choses *A.* تولید ـ تکوین *P.* زاییدن
T. طوغورمق ـ یاپمق || Les exhalaisons forment le tonnerre
ابخرهٔ ارض تولید رعد ایدر Le sang dont ce prince a été formé
تولید صدا فلانک مایهٔ تکوّنی اولان دم Former un son
ایتمک

On dit, Former des voeux, pour dire, faire des souhaits
T. دعا ایتمک

Il signifie aussi, façonner, fabriquer, donner une certaine
figure, une certaine forme *A.* تصنیع ـ تصویر ـ تشکیل ـ رسم
P. صورت ـ صورتلندرمک *T.* صورت دادن ـ پرداختن
ویرمک ـ یاپمق || Le potier forme les vases, et leur donne
telle figure qu'il veut چوملکجی چوملکلری یاپوب دیلدیکی وجه
بر شکل مثلث رسم اوزره تشکیل ایدر Former un triangle
اشکال وتشکیل ایتمک Former bien ses lettres, ses caractères
رسم ایتمک ـ حروفی وجه احسن اوزره تصنیع ایتمک

On dit en termes de Grammaire, Former les temps, pour dire,
conjuguer *A.* تصریف الفعل

Il signifie aussi, produire, concevoir dans son esprit *A.* تصوّر
تخیّل ـ *P.* تصوّر کردن *T.* خیاللمق || Former un dessein
فکرده ضمیرده بر درلو مرام وبیت تصوّر ایتمک un projet
موجود بر کونه ترتیب تصوّر ایتمک Se former des chimères
اوهام ـ الاسم ومعدوم الجسم مقولهسی شیئلر تصوّر ایتمک
وخیالات واهیه تصوّر ایتمک

Et mettre en avant ce qu'on a conçu *A.* بثّ ـ سرد ـ بسط
P. در میان کردن *T.* میدانه قویمق || Former une question
بر مشکل در میان ایتمک une difficulté سرد مطلب ایتمک
une plainte بثّ شکوا ایتمک Former son opposition devant le
juge مخالفتنی حضور حاکمده بسط ایتمک

Et composer une chose de plusieurs autres, et lui donner
une certaine forme *A.* ترتیب *P.* پیراستن *T.* دوزمک ||
Former un régiment, un corps d'armée بر عسکری آلایی وبر
براورتاقلق ترتیب ایتمک une société طابور ترتیب ایلمک
une république بر جمهور ترتیب ایتمک une conspiration
فساده متعلق بر معاهده ترتیب ایتمک

On dit, Former un siége, pour dire, commencer le siége d'une
place *T.* مباشرت ایتمک ـ محاصرهیه مبادرت ایتمک

Et façonner par l'instruction *A.* تصویغ فی صورة الحسنة
P. صورت زیبا دادن *T.* کوزل صورتده قویمق || Former
un jeune homme بر نو جوانی صورت حسنهیه تصویغ
عقلنی حسن صورتده تصویغ ایتمک lui former l'esprit ایتمک
Former la jeunesse d'un prince, le former à la vertu, aux bon-
nes moeurs بر شهزادهنک وقت شبابنی صلاح حال واخلاق
کنجلکنی صلاح کامله ـ حمیده اوزرینه تصویغ ایتدرمک
واخلاق برگزیده صورتنده قویمق Former un apprenti, un
disciple بر مبتدییی وبر شاکردی صورت حسنهیه تصویغ
ایتمک La lecture des bons livres forme extrêmement les
moeurs کتب معتبرهنک مطالعهسی اخلاق وآدابک صورت
حسنه اوزره تصویغنه مدار کلّی اولور Les anciens sont les
meilleurs modèles sur lesquels un auteur puisse former son goût
آثار قدما مؤلفلرک طبیعتنی حسن صورتده افراغ وتصویغه
وسیله اولهجق نمونهلرک افضل واعلاسیدر

SE FORMER. Recevoir la forme, prendre forme, être produit
A. تکوّن ـ تمثّل ـ کسب الصورة *P.* صورت پذیرفتن ـ
صورت یافتن *T.* صورتلنمک ـ صورت بولمق || Le pou-
let se forme dans l'oeuf فرخ جوف بیضده تمثّل ایدر ـ
پلیچ یمورطه ایچنده کسب صورت ایدر Le tonnerre se for-
me des exhalaisons رعد ابخرهٔ ارضدن تکوّن ایدر Les traits

de son visage commencent à se former ملامح وجهى تمثله يوز طوتيدى

Et être façonné par l'instruction *A.* تصوّغ في صورة الحسنة حسن — صورت زيبا يافتن *P.* كسب الحسن الصورة — صورت پذيرفتن *T.* كوزل صورت بولمق || Il s'est bien formé depuis peu جهد قريبدنبرو كسب حسن صورت ايلدى

Il se formera avec le temps مرور اوقات ايله كسب حسن صورت ايده جكدر On se forme en voyant le monde بر كمسنه اختلاط ناس ايله صورت حسنه اوزره تصوّغ

Se former sur de bons modèles مدار عبرت اولهجق نمونه لر اوزره صورتيافته اولمق ايدر

FORMICANT. Il se dit d'un pouls faible et fréquent, dont le mouvement ressemble à celui que produit une fourmi en marchant *A.* نبض نملى

FORMIDABLE. Redoutable *A.* مهيب — هايل *P.* هراس انگيز مهيب *T.* قورقنج || دهشتفرما — C'est un homme formidable ايقاع هول ودهشت ايدر بر آدمدر — آدمدر C'est la chose du monde la plus formidable جهانده بوندن زياده هايل ودهشتفرما قوّت قاهرهٔ دهشتفرما Une puissance formidable بر شئ يوقدر

Il s'est rendu formidable par la rapidité de ses conquêtes مظهر لولديغى فتوحات جليلهده ظهور ايدن شدّت وسرعت عند الناس مهيب ودهشتفرما اولمسنه بادى اولمشدر

FORMIER. Ouvrier qui fait des formes pour les souliers *A.* مصنّع القوالب النعال *P.* پاى افراز *T.* قالبگر آياق قابى قالوبجيسى

FORMULAIRE. Livre de formules *A.* كتاب الامثلة التحريرات *P.* امثله نامهٔ نوشتها *T.* تحريرات اورنكلرى مجموعه سى || Le formulaire des notaires محكمه كاتبلرنده اولان امثلهٔ تحريراتى حاوى كتاب Le formulaire des arrêts du tribunal امثلهٔ احكام واعلامات مجموعه سى

FORMULE. Modèle contenant les termes formels dans lesquels un acte solennel est conçu *A.* مثال التحريرات pl. امثلة رسم تحريرات *T.* اورنكى التحريرات

FORNICATEUR. Qui commet le péché de fornication *A.* زانى pl. زناة — فاجر pl. فجرة *P.* زناكار *T.* زانيلك ايدن || Les fornicateurs et les adultères n'entreront pas dans le royaume des cieux فاجرين وفاسقين داخل عالم ملكوت اولمزلر

FORNICATION. Le péché de la chair entre deux personnes qui ne sont pas mariées *A.* زنا — فجور *P.* زناكارى *T.* زانيلك || Le péché de fornication زنا گناهى — اثم زنا Commettre fornication ارتكاب زنا ايتمك

FORNIQUER. Commettre le péché de fornication *A.* ارتكاب الزنا *P.* زناكارى كردن *T.* زانيلك ايتمك

FORT. Robuste, vigoureux *A.* قوىّ — قوىّ البنية *P.* توانا — زورمند — كلندره *T.* قوتلو — كوجلو — دنج || Un homme extrêmement fort بغايت قوى وتوانا بر آدم Un homme grand et fort عظيم الجثة وكثير القوّة بر آدم Avoir le bras fort, la main forte قوى اليد اولمق — قوتلو اولمق ال C'est un homme fort, et qui résiste au travail, à la fatigue قوى وتوانا ومقاوم تعب وجفا بر مرد زورمند در Il n'est pas assez fort pour porter tout cela قوّت قدر كوتوره جك جملهسنى بونلرك اوله جق درجه ده قوى البنيه دكلدر كه بونلرك — وطاقتى يوقدر جملهسنى كوتوره بيله

Il signifie aussi, grand et épais de taille *A.* ضخم *P.* تنومند *T.* تناور — ايرى — En parlant des chevaux, des mulets, on emploie aussi le mot *A.* مزفور || Un fort cheval قوى مزفور فرس

Il se dit aussi des choses, pour signifier, gros et épais de matière *A.* جسيم — ضخم *P.* ستبر *T.* كبينر — قبا — يوغون || Il faut une poutre plus forte بونلدن زياده جسيم واضخم بر ديرك اقتضا ايدر Ces solives-là sont trop fortes pour la poutre بو ديركه كوره بو كريشلر بغايت يوغوندر Une planche qui n'est pas assez forte اول قدر جسامتى يوق بر تخته

Il se dit aussi des étoffes, des toiles, du cuir, etc. *A.* صفيق — محكم — قوى — شبيع الغزل *P.* تند *T.* قوند || Cette étoffe-là est forte فلان ثوب شبيع الغزلدر Du cuir fort et qui résistera à l'eau صويه طيانقلو — صويه طيانقلو قوند بر كون قوى ومحكم

Il se dit aussi des villes et des places de guerre, et signifie, en état de résister aux attaques de l'ennemi *A.* متين — مستحكم — منيع — حصين — رصين *P.* استوار *T.* طيانقلو || Place forte متين ومستحكم بر قلعه — قلعهٔ رصينه Les dehors sont encore plus forts que le corps de la place قلعه نك ابنيهٔ خارجيه سى نفسندن زياده متين ومستحكمدر Une place forte d'assiette قلعهٔ منيعه — حصن حصين

Il signifie aussi, rude, difficile, pénible *A.* صعب *P.* دشوار *T.* كوج — چتين || Un ressort qui est très-fort چتين چكك

فلانه صعب Vous lui donnez là une forte tâche زنبرك
الاجرا بر مأموريّت تحميل ايدرسك Ils trouvèrent une mon-
صعب الصعود بر جبله راست كلديلر tagne forte à monter
چيقلمسى كوچ - برجبل صعب الوصوله تصادف ايلديلر -
بر فرس C'est un cheval fort à dompter بر طاغ بولديلر
Ce cheval a la bouche forte حرون آندر - صعب التذليلدر
اغزى .T اسب درشت دهان .P فرسٍ اخشن الفمِ .A
On dit prov. et figur., que la - كم آلمز آت - جتين ات
jeunesse est forte à passer, pour dire, qu'il est difficile de la
كنجلك يولى - طريق شباب صعب ودشوار در passer
جتين اولور

On appelle Terre forte, une terre tenace et difficile à labourer
Et colle forte, - پك ير .T زمين سخت .P صلب .A
سريشم .P غراء ثخين .A une colle plus tenace que l'ordinaire
Et coffre fort, - قويى طوتقال - سرد طوتقال .T سخت
un coffre fort difficile à ouvrir, et distiné à serrer de l'argent
متين ومحكم آقچه صنديغى

Il signifie aussi, impétueux, violent dans son genre .A
Forte pluie || كسكين - سرد .T تند وتيز .P شديد - حادّ
Forte كسكين روزكار - ريح شديد Vent fort باران شديد
Médecine trop سرد صزى - وجع حادّ - وجع شديد douleur
Son pouls est fort et élevé سرد مسهل - مسهل شديد forte
نبضك حدّت وارتفاعى - نبضنده شدّت وارتفاع وار در
حدّتلو Vinaigre fort مشروبات حادّه Liqueurs fortes وار در
غايت ايله شديد Bouillon trop fort كسكين سركه - سركه
غايت قوى - ات صويى

Et qui est piquant, désagréable au goût ou à l'odorat .A
روغن خشن Du beurre fort || سرد .T تند .P غليظ - خشن
اغزك Avoir l'haleine forte دادى سرد ساده ياغى - الطعم
آغر اولمق - سرد اولمق - رايحهسى غليظ اولمق Ces odeurs-
بو رايحهلر لطيفدر là sont bonnes, mais elles sont trop fortes
بو قوخولر كوزلدر انجق غايت - انجق غلظتلرى زياده در
آغردر - سرد در

Et puissant, considérable .A غالب - اغلب - اقوا .P برتر
طرفى Son parti est le plus fort || كركين .T تواناتر -
سوارى عسكر Il est fort en cavalerie سائرلردن اقوا در
Les ennemis sont plus forts en nombre جهتيله قوّتى غالبدر
برهان Il est fort en raisons اعدا كميّت جهتيله اقوا واغلبدر

ودليل جهتيله اقوا در Céder au plus fort حكم غالبه تبعيّت
حكم غالبه تسليم - حكم غالبه سر فرو ايتمك - ايتمك
انفاذ la loi C'est au plus fort à faire زمام اختيار ايتمك
La raison du plus حكم طرف غالبك ارادهسنه منوطدر
fort الحكم لمن غلب قولنجه حقّ غالبك يدنده در

Figur. Grand, extrême .A عظيم - كلّى .P انبوه .T آرتق -
ميل كلّى ايتمك Avoir une forte inclination || غايت چوق
Avoir une forte passion pour quelque chose بر شيئه كلّى
هوس ايتمك Cela fait une forte impression sur son esprit بو
بو كيفيّتك ذهننه - كيفيّت ذهننه كلّى مرتبه تأثير ايدر
عظيم تأثيرى وار در - Et qui est fondé || Cette raison-là est
bien plus forte que l'autre بو علّت ديگرندن اقوا در C'est
un des plus forts argumens pour prouver que.... بو بابده مدار
اثبات اولهجق دلايلك اقواسيدر - On dit aussi, une ex-
pression forte, c'est-à-dire, énergique كلام قوىّ - كلام اكيد
التأثير - Et qu'une expression, une épithète est forte, c'est-à-
dire, dure .A تعبير شديد .T تعبير سرد - Il signifie aussi figur.,
habile || Il est fort sur ces matières-là اول مادّهلرده قوّتى
اول خصوصده جملهدن Il y est plus fort que personne غالبدر
Il est fort sur la philosophie, sur l'histoire, sur le Droit اقوا در
canon حكمتده وفنّ تاريخده وعلم فتاواده قوّتى غالبدر
Être fort aux échecs شطرنج اويوننده قوّتلو اولمق

On dit d'un homme très-habile, que c'est une tête forte
عقول .pl عقل ركين - عقول حصيفة .pl عقل حصيف .A
مجلس C'est une des plus fortes têtes du conseil || ركينة
شوراده اولان عقول ركينهنك اقواسيدر - Et d'un homme
qui à de la vigueur, de la pénétration, de l'étendue d'esprit,
qu'il a l'esprit fort .A صاحب الشهامة - مشهوم المزاج .P
بلند انديش .T عقلى كسكين || Il a l'esprit fort, il n'est
point accablé par la multitude des affaires اصحاب شهامتدن
اولوب كثرت اشغالدن اصلا فتور كتورمز

Il signifie aussi figur., courageux, magnanime .A نجيد الطبع
.T صاحب همّت عالى - پر دل .P صاحب النجدة -
نجدت C'est un homme qui a l'âme grande et forte || غيرتلو
صاحب نجدت Cela est d'une âme forte طبع ايله مجبولدر
همّت عالى صاحبى بر آدمك ايشيدر - بر آدمك كاريدر

Se faire fort de... Se rendre garant qu'une chose sera faite
اوزرينه آلمق .T درعهده كردن .P التزام الكفالة - تكفّل .A

|| Je me fais fort d'en venir à bout بو خصوصده ظفریاب
بو خصوصی باشه چیقارمغی در - اولدجغمه تکفّل ایدرم
عهده ایدرم Une femme qui se fait fort de faire signer son
mari قوجه‌سنه امضا ایتدرمکی در عهده ایدن قاری Ils se
faisaient fort d'une chose qui ne dépendait pas d'eux اللرندن
کلمیه‌جک بر مصلحتده التزام کفالت ایدرلر ایدی

À PLUS FORTE RAISON. Avec d'autant plus de raison *A.* بطریق
|| بر قات زیاده *T.* بهتر از آن - بالاتر از آن *P.* الاولی
Si on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte
raison en doit-on faire à ses concitoyens اجانب وبیگانگانه
احسان وکرم فریضهٔ ذمّت اولنجه بطریق الاولی همشهری
اول وجهله معامله اولنمق - حقّنه اول وجهله معامله اولنملو در
بر قات زیاده لازم کلور

FORT. L'endroit le plus fort d'une chose *A.* جهة الاقوا -
اک - اک زورلویر *T.* سوی تواناتریـن *P.* جانب الاقوا
عمودی جانب || Mettre une poutre sur son fort قوی یر
قبه‌دنک اقواسی اوزرینه وضع ایتمک Le fort de la voûte
میزانک طرف اقواسی جانب اقواسی de la balance
Gagner le fort de l'épée قلیجک زورلو طرفنه راست کلمک
Le fort de la boule جهت اقواسی - یوالغک زورلو طرفی
— Figur. L'endroit par où une personne excelle le plus || Son
fort, c'est l'histoire غالب - جهت اقواسی فنّ تاریخدر
C'est là son fort اشته غالب طرفی شو در طرفی Tout le fort
de cet homme-là est la mémoire بو آدمک جانب اقواسی
قوّت حافظه در C'est le prendre par son fort que de l'atta-
quer sur la Géométrie فلانه فنّ هندسه‌یه دائر اعتراض ایتمک
تمام طرف اقواسنه طوقنمقدر

Il se dit aussi de l'endroit le plus épais et le plus touffu d'un
bois *T.* اورمانک کوریری || S'enfoncer dans le fort du bois
اورمانک کور یرینه صوقلمق

Et du temps où une chose est dans son plus haut degré *A.*
هنگام تندی *P.* وقت الغلوان - وقت الغلوّ - موسم الشدّة
شتانک وقت Dans le fort de l'hiver || سردلک وقتی *T.*
فورتنه‌نک وقت کمال Au fort de la tempête شدّتنده
محاربه‌نک حال Dans le plus fort de la guerre شدّتنده
علّتک وقت غلوّ وشدّتنده de la maladie کمال شدّتنده
de la fièvre حمّانک وقت کمال شدّتنده Un homme dans
le fort de sa passion, de sa colère, n'écoute guère la raison بر
آدم مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک وقت غلواننده وعنف
وغضبک حال شدّتنده دلالت عقله اصلا تبعیّت ایتمز
il ne faut pas lui en parler dans le fort de sa douleur, de son
affliction کدر واندوهنک وقت شدّتنده بوکا دائر صحبت
سویلنمک روا دکلدر

FORT. Lieu fortifié de peu d'étendue *A.* معقل pl. معاقل *P.*
دز *T.* پلنقه || Bâtir un fort بر قطعه پلنقه انشا ایتمک -
Prendre un fort احداث ایتمک - بر پلنقه ضبط ایتمک
|| آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمک Il n'y a qu'un fort de terre
qui défende l'entrée du port لیمانک بوغازینی محافظه
ایدر یالکز بر طپراق پلنقه وار در

FORT. D'une manière forte *A.* شدیداً - بالشدّة *P.* بدرشتی
T. شدّتلوجه - زورلیجه - پک || Frappez fort ضرب
Heurtez plus fort زیاده شدّت ایله قاقیویر ایله
Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* افراطاً - غایة الغایة *P.*
|| J'ai cela fort à cœur غایت ایله - چوق *T.* بغایت - بسیار
Il غایت ایله احسن Fort beau بو شئ بغایت مطلوبمدر
pleut fort یغمور افراط ایله یاغر Il vente fort چوق روزکار
Elle lui plaît fort فلان محبوبه افراط ایله مستحبّ اسر
Il est fort faible غایة الغایه ضعفی وار در وپسندیده‌سیدر

FORTEMENT. Avec force et vigueur *A.* اکیداً - قویّاً *P.* سخت
|| Il a parlé fortement سردلک ایله - قویجه *T.* بسختی -
Il a appuyé forte- سردلک ایله سویلدی - اکیداً سویلدی
ment son opinion رأینی قویّاً تأیید ایلدی Agir fortement
Se mettre une chose fortement قویّاً عمل وحرکت ایتمک
en tête برشئ ذهننه قویجه یرلشدرمک

FORTERESSE. Place fortifiée *A.* قلعة pl. قلع - حصن pl.
حصون *P.* انباخون *T.* قلعه || Il y a une forteresse qui tient
tout le pays en bride بر قلعه وار در که جمیع مملکتی
تحت حکمنده طوتار Prendre une forteresse قلعه‌یی فتح
وتسخیر ایتمک

FORTIFIANT. Terme de Méd. Qui augmente les forces *A.* مقوّی
pl. مقوّیات *P.* تقویت بخشا - توانبخش *T.* قوّتلندریجی -
باده بر Le vin est un remède fortifiant || قوّت ویریجی -
دوای مقوّیدر

FORTIFICATION. Ouvrage qui sert à mettre une place en état
de se défendre *A.* بناء محصّن pl ابنیة محصّنة pl. تحصینات
pl. مدار استحکام اولان بنالر *T.* ترصینات || La fortification

بو بلده‌نك ابنیهٔ محصّنه‌سی de cette ville est excellente
ترصینات Les fortifications n'en valent rien غایت اعلا در
Abat- استحکاماتی ایشه یرامز ـ واستحکاماتنده ایش یوقدر
مدار استحکام اولان ابنیه‌یی هدم re, raser les fortifications
موجود اولان استحکاماتی خاك ایله ـ وتخریب ایتمك
استحکامات Dresser le plan des fortifications یکسان ایتمك
انشای استحکاماته Travailler aux fortifications رسمنی چیزمك
مرتّب ومنتظم استحکامات Fortification régulière سعی ایتمك

— Il se dit aussi de l'action même de fortifier. V. ce mot.

FORTIFIER. Donner plus de force *A.* تقویت *P.* توانایی
|| قوّت ویرمك ـ قوّتلندرمك *T.* توان بخشیدن ـ آوردن
خمر جیّد تقویت معده‌یی Le bon vin fortifie l'estomac
علم حکمت تقویت La philosophie fortifie l'esprit موجبدر
بو کیفیّت Cela fortifie la preuve, le soupçon عقلی موجبدر
سرد اولنان دلیله وعارض اولان سوء ظنّه مدار تقویت
بر کمسنه‌نك عزم Fortifier quelqu'un dans sa résolution اولور
قوّت قلب تحصیل Se fortifier l'âme ونیّتنه تقویت ویرمك
تقوّی *A.* — Se fortifier ـ کسب قوّت قلب ایتمك ـ ایتمك
توانایی پیدا ـ توانستن *P.* تحصیل القوّة ـ کسب القوّة ـ
بو Cet enfant se fortifie tous les jours || قوّتلنمك *T.* کردن
طفل یوماً فیوماً کسب قوّت ایتمکده در Ce convalescent
بو مریض ناقه تحصیل قوّته باشلادی commence à se fortifier
نیّتنده Se fortifier dans sa résolution بو ناقه خسته حال ـ
نیّتی استحکام بولمق ـ تحصیل قوّت ایتمك

Et mettre une place en état de se défendre *A.* تحکیم ـ
استحکام ـ قوّتلندرمك *T.* استوار کردن *P.* تحصین ـ ترصین
ـ اردویه استحکام ویرمك Fortifier un camp || ویرمك
اردونك اطرافنی ترصین وتحصین ایتمك Les ennemis
دشمن فلان مکانده تحصّن se sont fortifiés dans ce poste
کسب رصانت واستحکام ایلدی ـ ایلدی Fortifier une place
بر قلعه‌یه استحکام ویرمك

FORTIFIÉ. *A.* مقوّا *P.* تقویت یافته ـ توانایی پذیرفته
P. محصّن ـ مستحکم *A.* قوّت پیدا ایتمش ـ قوّتلنمش *T.*
استحکام ویرلمش ـ قوّتلنمش *T.* استواری یافته

FORTRAIT. Il se dit d'un cheval outré de fatigue *A.* ناضل
یورغون *T.* بیتاب ـ درمانده *P.* طلایح pl. طلیح ـ

FORTRAITURE. Fatigue outrée d'un cheval *A.* طلاحت ـ نضل
یورغونلق *T.* بیتابی ـ درماندگی *P.*

FORTUIT. Arrivé par hasard *A.* اتّفاقی *P.* ازقضا آمده *T.* راست
حال اتّفاقی‌یه مبنی Par cas fortuit || راست کلمه ـ کلمش
بر کیفیّت C'est un cas fortuit راست کلمه اولدرق ـ اتّفاقاً ـ
حادثهٔ اتّفاقیّه Événement fortuit اتّفاقیّه در On n'est pas tenu
احوال اتّفاقیّه‌ده بر درلو مسئولیّت یوقدر des cas fortuits

FORTUITEMENT. Par cas fortuit *A.* اتّفاقاً ـ اتّفق کیف ما
راست کلیش اولدرق ـ راست کلدرك ـ قضارا *T.* از قضا *P.*
فلانه اتّفاقاً تصادف ایلدم Je l'ai rencontré fortuitement ||
از ـ کیفما اتّفق وقوعه کلدی Cela est arrivé fortuitement
قضا ظهور ایلدی

FORTUNE. Hasard *A.* بخت *P.* بخت *T.* برگر ـ بخت ||
بخت مساعد ـ بخت میمون ـ بخت سعید Bonne fortune
بخت ـ بخت مشئوم ـ بخت شوم mauvaise بخت نیکو ـ
بخت نا هموار ـ بخت معکوس ـ منحوس Je me rencontrai
مساعدهٔ بخت ایله اول طرفده là par bonne fortune pour moi
هر شیئی بخته حمل ایدر Il donne tout à la fortune بولندم
حادثات ـ حادثات بخت Les accidens de la fortune
فلکیّه Il court fortune d'être quelque jour un grand seigneur
وقتاً من الاوقات عظمای رجالدن بری اولمق بختنه
وقتی ایله مظهریّتی احتمالی وار در d'être un jour fort riche
کسب ثروت ویسار ایتمك بختنه مقارنتی احتمالی وار
بو اموال فراوانك d'hériter de tous ces grands biens در
استوراثی بختنه مظهریّتی احتمالی وار در Il a couru for-
بخت مشئومنه مبنی غرق اولمق احتماله tune d'être noyé
مقتضای بختی تجربه ایتمك Tenter fortune دوچار اولمشدر
معکوسیّت بخته دوچار اولمق Éprouver un revers de fortune
آفت فلکیّه‌یه گرفتار اولمق ـ Être à l'abri des revers de
آفات ـ شآمت بخت نا سازکاردن مصون اولمق fortune
فلکیّه‌دن

Il signifie aussi, tout ce qui peut arriver de bien ou de mal
à un homme *A.* طالع *P.* بخت *T.* بخت || Courir la for-
tune de quelqu'un بر کمسنه‌نك طالعنه باغلنمق Nous cou-
rons tous deux même fortune ایکیمزك ـ ایکیمز دخی هم طالع یز
بر یره باغلو در ـ دخی طالعی بر در Nous sommes compa-
gnons de fortune طالعده مشترکز Il est le maître et l'arbitre
de ma fortune طالعمك حکمی ید اداره‌سنه منوطدر Il a
éprouvé l'une et l'autre fortune بختك نیك وبدینی تجربه
نیك وبد روزگاری ـ ایتمشدر

Il se prend quelquefois pour Bonheur *A.* بخت ـ قوّة الطالع
همسازئ ـ یاورئ بخت ـ بختیاری *P.* یمن البخت ـ مقبل
بخت *T.* اوغور آچقلغی ‖ Il est en fortune, il gagne tout
ce qu'il veut قوّت طالعی کمالده اولمغله هر دلخواهنه
موفق اولور

Il se prend aussi pour Malheur, mauvais succès *A.* ادبار
نا *P.* معکوسیّة البخت ـ مشؤمیّة البخت ـ البخت
‖ قضا ـ بختسزلق *T.* نا هموارئ بخت ـ سازکارئ بخت
Dieu vous préserve de mal et de fortune الله تعالی سنی
قضادن مصون ایلیه ـ آفاتدن وبخت معکوسدن امین ایلیه
– On dit proverb. Contre fortune bon coeur, pour dire, affecter
un air content dans les choses fâcheuses qui arrivent ظاهرده
قضایه رضا صورتنی کوسترمک – Et en termes de Prati-
que, À ses risques, périls et fortune قضا وخطردن وادبار بختندن
ظهور ایده بیله‌جک ضرر وزیان کندوسنه راجع اولمق
شرطیله – Fortune de mer. Les fâcheux accidens qui arrivent à
ceux qui naviguent sur mer دریا قضاسی

Il signifie aussi, l'avancement dans les charges, les digni-
tés, les honneurs *A.* اقبال ـ دولت *P.* بلندئ ـ بلند اختری
اقبال ـ دولت واقبال عظیم ‖ Grande fortune اولولق *T.* شان
اقبال متوسّط ـ اقبال مقارب ـ اقبال معتدل médiocre جلیل
Sa fortune est digne d'envie مظهر اولدیغی حسن حال واقبال
محلّ رشک وغبطه در Les fortunes subites sont rarement du-
rables اقبال ناگهظهور نادراً مستدام اولور – On dit, Ado-
rer, encenser la fortune, s'attacher à la fortune, pour dire,
s'attacher à ceux qui sont en faveur, en crédit عبید الاقبال
اقبال دوستی اولمق ـ اقبال پرست اولمق ـ اولمق

Et biens, richesses, état d'opulence *A.* مال ـ مال ومنال ـ
بر رفاغة الحال ـ قوّت مالیّة ‖ Faire la fortune de quelqu'un
کمسنه‌نک موجد تموّل ویساری اولمق Établir, affermir
sa fortune قوّت مالیّه‌سنی اساس قوی اوزره وضع ایتمک
Ruiner sa fortune مال ـ مالنی خراب ویباب ایتمک
ومنالنی افنا ایتمک Perdre sa fortune par sa mauvaise con-
duite سوء سلوک وحرکتی تقریبیله مالنی اضاعت ایتمک
مالنی حسن Ménager bien sa fortune پریشان ایتمک ـ
اداره ایله محافظه ایتمک S'il vit, il portera sa fortune bien
loin عمری وار ایسه قوّت مالیّه‌سنی مراتب اعلایه ایصال
ایتدره‌جکی درکار در Il semble que sa fortune diminue, qu'elle
baisse قوّت مالیّه‌سنه ـ قوّت مالیّه‌سی غالبا تنزّلده در
آثار تنزّل وانحطاط رونما در Tenir sa fortune de quelqu'un
ـ بر کمسنه‌نک رفاغت حالی فلانک سایه‌سنده اولمق
تموّل وثروتی فلانک اثر همّتی اولمق Il ne doit sa fortu-
ne qu'à son propre mérite مالک اولدیغی مال ومنال وثروت
ویسار انجق اهلیّت ذاتیّه‌سنک ثمره‌سی اولمغله هیچ بر
کمسنه‌نک بار منّتی آلتنده دکلدر On a vu des fortunes
bien étonnantes depuis vingt ans یکرمی سنه‌دنبرو نیچه کمسنه‌لرده
ـ مشهود اولان مال ومنال محیّر عقول اوله‌جق احوالدندر
On appelle Biens de la fortune, les richesses, les honneurs,
les charges *A.* تنعّمات الدنیا *P.* اعتبارات جهان *T.* دنیاده‌کی
‖ دولتلولک Les biens de la fortune ne sont pas les vrais
biens تنعّمات دنیا تنعّمات حقیقیّه‌دن معدود دکلدر Le
sage ne recherche pas ardemment les biens de la fortune ارباب
ـ عقول تنعّمات دنیایه حریص ومنهمک دکلدر Homme
de fortune. Un homme qui, d'une naissance obscure, est parvenu
à de grands biens مساعدهٔ بخت ایله میدانه چیقمش بر آدم
– On dit proverb. et figur. Chacun est artisan de sa fortune هر
هر کس کندو بختنک ـ کسک بختی کندو عمل یدیدر
صانعیدر

Il se prend aussi pour l'état, la condition où l'on est *T.* حال
‖ Se contenter de sa fortune بر کمسنه بولندیغی حاله قناعت
علی ایتمک Il s'est toujours tenu dans sa première fortune
الدوام اوّلکی حالنده بر قرار اولدی Il n'a point changé
de fortune بولندیغی حالی اصلا تغییر ایتمامشدر

Fortune. Divinité aveugle et bizarre du paganisme, qui faisait
le bonheur et le malheur selon son caprice. Ce mot est souvent
pris en ce sens dans la langue, et s'exprime par les mots *A.*
بخت ـ طالع ـ فلک ‖ La fortune est aveugle *P.* چشم آسمان کور
فلک ناپایدار inconstante فلکک کوزی اعمیدر *T.* است
چرخ فلک دائمیّ variable فلکده ثبات ودوام یوقدر ـ در
حلی الدوام گردش وانقلابده ـ دائما دونمکده در ـ الانقلابدر
گردش فلک کجرو ونا ـ فلک نا سازکار در contraire در
مساعد وهمساز ـ فلک معین ویاور در favorable هموار در
فلک غدّار وجفاکار در ـ فلک غدّار در cruelle bizarre فلک
فلک متقلّب الاحوالدر changeante غریب الاحوالدر Les
caresses, les faveurs de la fortune مساعدات ـ تلطیفات فلکیّه
La bizarrerie, l'inconstance de la fortune فلکک غرابتی فلکیّه

وبیوفالغی Les revers de la fortune آفات فلکیّه les révolutions دهرك صروف وتقلّباتی - تقلّبات فلکیّه L'empire, la puissance de la fortune فلکك - فلکك قوّت قاهرەسی حکم غالب ضروریّ الانفاذی Il est maltraité de la fortune دوچار مقهور فلکدر Il accuse la fortune de son malheur - اولدیغی حال مغدوریّت ایچون فلکی هجو وقدح ایدر چکدیکی محنت وبلا ایچون فلکه معنا بولور La fortune lui rit فلك - چهرهٔ فلك فلان حقنه بشوش وخنداندر La fortune lui a tourné le dos فلان حقنه اظهار بشر وبشاشت ایدر یوز چویردی - فلك کندودن روگردان اولدی La fortune élève les uns, abaisse les autres فلك کیمنی ترفیع وکیمنی توضیع ایدر Se soumettre, s'abandonner à la fortune زمام اختیاری - فلکك حکمنه تسلیم نفس ایتمك چرخ حکم بخته تفویض ایتمك La roue de la fortune بخت وطالع La fortune préside à la guerre دوّار فلك حربك آمر وناظریدر - محاربەنك حاکمیدر Cet homme de néant élevé si haut est un jeu de la fortune بو آدمك حضیض - مذلّتدن اوج اعلای اقباله ترقّیسی بر نوع شیوهٔ فلکدر درجهٔ سفلادن مرتبهٔ اعلایه صعودی مقتضای شیوهٔ دهر Les hommes sont le jouet de la fortune انسان بوقلمونِ دهر بازیچهٔ ایّامدر - قسمی لعبهٔ فلك نا پایدار در Les coups, les caprices de la fortune صدمات فلك نا سازکار وتلوّنات فلك نا پایدار

FORTUNÉ. Favorisé de la fortune, heureux *A.* بخیت - *P.* میمون البخت - مقبل - مجدود - مرزوق - مبخوت گشاده - عالیبخت - فرخنده حال - بلند اختر - بختیار || *T.* اوغورلو - بختی آچق - کامران - خجسته فال - بخت عهد *A.* Prince fortuné عالیبخت بر پادشاه Siècle fortuné *T.* اوغورلو زمان *P.* عهد فرخنده - عهد مبارك - میمون

Îles fortunées. Les anciens appelaient ainsi les Canaries *A.* جزایر خالدات

FOSSE. Creux large et profond dans la terre, fait par la nature ou par l'art *A.* حفرة - هوکة - اخدود pl. اخادید *P.* حفرهٔ عریضه وفسیحه || Large fosse *T.* چقور - مغاك - کودال Fosse creuse, profonde حفرهٔ مجوّفه وعمیقه Faire creuser une fosse pour un arbre غرس شجر ایچون چقور حفر ایتمك Il y a une dangereuse fosse dans la rivière نهرك ایچنده بر تهلکەلو بر چقور یری وار در Tomber dans une fosse حفره ایچنه سقوط ایتمك

Et lieu creusé en terre pour y mettre un corps mort *A.* قبر pl. قبور - حفیر *P.* گور - حفرهٔ گور *T.* مزار || On a fait sa fosse dans le cimetière فلانك قبری مزارستانده حفر اولندی Mettre un corps dans la fosse بر میّتی قبره وضع ایتمك - ایتمك نهادهٔ حفرهٔ عدم Prier Dieu sur la fosse de quelqu'un بر کمسنەنك مزاری اوزرینه دعا قلمق Pleurer sur la fosse de quelqu'un فلانك مزاری اوزرینه امطار دموع حزن وتأسّف ایتمك - On dit figur. d'un homme très-vieux, qu'il est sur le bord de sa fosse, qu'il a un pied dans la fosse بر آیاغی چقورده در

Basse-fosse. Cachot très-profond dans une prison *A.* جبّ السجن *P.* چاه زندان *T.* قاتلی قویی

FOSSÉ. Fosse creusée en long pour enfermer quelque espace, ou pour la défense d'une place, ou pour faire écouler les eaux *A.* خندق pl. خنادق - خرق pl. خروق *P.* خندك - کندگ - کنده *T.* خندق || Les fossés d'une place de guerre - ترك - خندق - خندق طویل Long fossé قلعەنك خندقلری خندق فسیح الاطراف - خندق واسع large مستطیل profond خندق عمیق الغور plein d'eau صو ایله مملو خندق sec خندق قوری Remplir le fossé خندقی تشحین ایتمك le combler خندقی دك وتکبیس ایتمك طولدرمق - Sauter le fossé خندقك اوته طرفنه وثبان ایتمك اوته - Franchir un fossé اوته یقەسنه صچرامق - طرفنه پرتاو ایتمك خندقی آتلامق - خندقك اوته طرفنه عبور ایتمك C'est un pays tout coupé de fossés خروق وخنادق ایله متقاطع بر مملکتدر Fossé taillé dans le roc قیا ایچندهٔ اویولمش خندق Fossé revêtu اطرافی دیوار - اطرافی دیوارلو خندق Descendre dans le fossé خندق ایچنه نزول ایتمك اورلمش Se loger dans le fossé خندقده اتخاذ قرار ایتمك - ایتمك La descente du fossé خندقك انیش یری - حدور خندق Entourer un pré de fossés بر چایرلغی خندق ایله احاطه ایتمك - چایرلغك اطرافنه خندق چویرمك

FOSSETTE. Petit creux que quelques personnes ont au menton, ou qui se forme à la joue quand elles rient *A.* غنبة pl. غنب *P.* چاه زنخدان - چاه رخسار - چکه چقوری *T.* یکاق چقوری

FOSSILE. Il se dit de toutes les substances qui se tirent du sein de la terre *A.* موالید الارض *P.* در زمین روینده *T.*

مواليد ارضدن اولان || Du bois fossile بر ایچنده طوغان بر ایچنده طوغان طوز Du sel fossile عود

FOSSOYAGE. Action de fossoyer. V. ce mot.

FOSSOYER. Fermer avec des fossés *A.* تحويط بالخندق *P.* خندق چویرمک *T.* پیرامنرا خندک بستن || Faire fossoyer un pré, un champ چایرلق وتارلا اطرافنه خندق چویرمک

FOSSOYEUR. Celui qui creuse les fossés pour enterrer les morts *A.* حفّار القبر ـ حفّار *P.* گورکن *T.* مزار قازیجی || Payer le fossoyeur حفارک اجرتنی ادا ایتمک

FOU. V. Fol.

FOUAGE. Redevance qui se payait autrefois pour chaque feu ou maison *A.* ضريبة على الداخنة *P.* دودآهنگ *T.* رسم اوجاق توتونلکی رسمی

FOUAILLER. V. Fouetter.

FOUDRE. Fluide électrique qui sort de la nue avec éclat *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* آذرخش ـ بخنودن ـ بیر *T.* یلدرم || Un coup de foudre ضربهٔ صاعقه Être frappé de la foudre یلدرم ایله چالنمق ـ صاعقه ایله مقصوع اولمق La foudre est tombée صاعقه نزول ایلدی ـ نازل اولدی ـ On dit d'un homme fort redouté, qu'il est craint comme la foudre صاعقه مثالی بر مرد هول انگیز دهشترساندر ـ Il se dit figur. du courroux de Dieu et des souverains *A.* غضب ـ سخط *P.* خشم *T.* طارغنلق || Les prières ferventes appaisent Dieu, et lui arrachent la foudre des mains حرقت بال ایله ادا اولنان تضرّعاتک کثرتی جناب منتقم قهّارک غضبنی تسکین ایله ید قهرندن صاعقهٔ آتشبار سخط وشدّتک نزعنه وسیله اولور Le prince est en colère, et la foudre est près de tomber پادشاهک نائرهٔ غضبی مشتعل وصاعقهٔ آتشبار قهری قریباً ساطع ونازل اولهجغی درکار در

On dit aussi figur. Un foudre de guerre, pour signifier, un grand guerrier qui, par ses victoires, est devenu la terreur de ses ennemis زور صاعقه بار سطوتی هراس انداز قلوب اعدایه صاعقه ـ اعدا اولمش بر جنک آور نامدار مثالی ایقاع رعب ودهشت ایتمش بر جنکجوی قویّ الاقتدار ـ Et un foudre d'éloquence, pour dire, un grand orateur *A.* صاحب الضرب اللسان ـ مصقع *P.* تیز زبان *T.* سوزی یلدرم کبی سویلر.

FOUDROIEMENT. Action par laquelle une personne ou une chose est foudroyée *A.* مصقوعيّت *T.* یلدرم ایله چالنمه

FOUDROYANT. Qui foudroie *A.* ساطع ـ ناشر الصواقع *P.* الصواقع آذرخش انداز ـ صاعقه بار *T.* یلدرم یاغدریجی ـ Figur. || Bras foudroyant صاعقه بار بازوی صاعقه بار ـ ید Épée foudroyante شمشیر صاعقه تأثیر

FOUDROYER. Frapper de la foudre *A.* ضرب بالصاعقة ـ صقع *P.* بخنودن زدن *T.* یلدرم چالمق ـ یلدرم ایله اورمق || Le poëtes disent que Jupiter foudroya les Titans شعرانک قولنجه مشتری فلان طایفه‌یی ضرب صاعقه ایله مظهر قهر ودمار ایتمشدر

Figur. Battre, détruire par la violence des canons et des mortiers || Foudroyer une ville شهرک اوزرینه امطار صواعق بر بلده‌یی ـ کلّه وخمپره ایله تخریبنه مبادرت ایتمک صواعق آتشبار طوب وکلّه ایله ضرب ایتمک

FOUDROYÉ. *A.* مضروب بالصاعقة ـ مصقوع *P.* بخنودن زده *T.* یلدرم ایله چالنمش

FOUET. Instrument de correction dont on se sert pour châtier les hommes et les animaux *A.* سوط ـ مقرعة pl. اسواط *P.* تازیانه ـ جنده ـ چمچرغه *T.* قامچی || Le fouet d'un cocher عربه‌جی قامچیسی Coup de fouet ضربهٔ سوط ـ Et une espèce de corde fort pressée, que les cochers mettent au bout de leurs fouets *A.* ثمرة السوط ـ صيلة *P.* گره بند تازیانه *T.* قامچی اوجنده‌کی دوکملو ایپ

FOUETTER. Donner des coups de fouet *A.* حشاق ـ تقلیخ ـ جلد ـ تسویط ـ لسب *P.* جنده زدن ـ تازیانه زدن *T.* قامچی ایله اورمق ـ قامچی ایله دوکمک ـ قامچیلمق Fouetter les chevaux بارکیرلری قامچیلمق un enfant چوجوغی قامچی ایله دوکمک un coupeur de bourse یوریان کسیجی‌یی قامچی ایله دوکمک ـ ضربات سوط ایله تأدیب ایتمک

On dit figur., que le canon fouette en quelque lieu, pour dire, qu'il donne en quelque lieu sans obstacle *T.* طوب فلان محلّی دوکر اول || Il y avait une batterie qui fouettait sur la rivière نهری قامچیلر ایدی ـ محلّده اولان طوبلر نهری دوکر ایدی

FOUETTEUR. Celui qui fouette *A.* لسّاب ـ سوّاط *P.* تازیانه زن *T.* قامچی ایله دوکیجی

FOUGADE ou FOUGASSE. Espèce de petite mine que l'on fait jouer dans les siéges *T.* پوشکرمه لغم || La fougasse joua et

fit sauter les soldats پوشكرمه لغمم اعماليله عسكر هوايه
اوچرلمشدر

FOUGÈRE. Plante *A.* سرخس *P.* بطارس *T.* ايرلتى اوتى

FOUGON. La cuisine d'un vaisseau *A.* فرن السفينة *P.*
كمى اوجاغى *T.* آشخانهٔ كشتى

FOUGUE. Mouvement de l'âme impétueux, accompagné de co-
lère *A.* نفط - تهوّر - احتدام *P.* غرش - تندى *T.* سردلك
|| Entrer en fougue تهوّره كلمك Appaiser sa fougue جلال -
شدّت تهوّرينى تسكين ايلمك Quand sa fougue lui prend
حال تهوّرنده - جلالى طوتدجق اولور ايسه Il n'a que la
première fougue حال نفط وتهوّرينك اوّل ظهوريدر Quand
la fougue est passée - حال تهوّر مندفع وبر طرف اولنجه
En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* شموس - حران
P. سركشى - تندخويى *T.* هاربنلق - چاموشلق || Un che-
val qui a trop de fougue فرس شديد الشموس - چاموشلغى
چوق آت

On appelle La fougue de la jeunesse, l'impétuosité propre à
cet âge *A.* بادرة الشباب pl. بوادر الشباب - حدّة الحال
الشباب *P.* تندئ حال جوانى *T.* كنجلك سردلكى

FOUGUEUX. Qui est sujet à entrer en fougue *A.* متهوّر
شديد - متحدّم المزاج - حديد المزاج - حادّ البوادر -
النفس *P.* تند وتيز *T.* سرد || Cet homme est extrêmement
fougueux حادّ البوادر برادمدر Caractère fougueux مزاج حدّت
آلود Esprit fougueux ذهن پر حدّت وشدّت Jeunesse fou-
gueuse حال شبابك حدّت بادرهسى Imagination fougueuse خيال
حدّت اشتعال Passions fougueuses امراض حادّهٔ نفسانيّه -
Cheval fougueux *A.* فرس شامس - فرس شموس - فرس حرون
P. اسب تندخو - اسب سركش *T.* هاربن آت - چاموش

FOUILLE. Le travail qu'on fait en fouillant dans la terre *A.*
بحث الارض - نقث الارض *P.* اندر زمين جستجو *T.* يرى
يرى قازوب || La fouille des terres قازوب آراشدرمه
آراشدرمه

FOUILLER. Creuser pour chercher quelque chose *A.* استحاثة
استبحاث - بحث - تنقيث الارض - انتقاث - *P.* اندر
|| طوپراغى قازيبوب آراشدرمق *T.* زمين جستجو كردن
Fouiller la terre ارضى بحث وتنقيث ايتمك des mines
d'or, d'argent كمش وآلتون معدنلرينى بحث وتنقيث
ايتمك - معدنلرينى استحاثه ايتمك - Fouiller quelqu'un.
Chercher dans ses habits, s'il n'y a pas quelque chose de caché
بركمسنه نك اوستنى باشنى آراشدرمق - Il est aussi neutre
|| Fouiller dans un champ تارلاده تنقيث واستحاثه ايتمك
تارلايى آراشدرمق - Fouiller dans sa poche, dans sa bourse
جيبنى وكيسه سنى - جيبنه وكيسه سنه استبحاث ايتمك
آراشدرمق Fouiller dans les entrailles de la terre جوايف
ارض ايچنده استحاثه ايتمك

On dit, Fouiller dans les livres, dans les archives *A.* تتبّع
- تفحّص *P.* جستجو كردن *T.* آراشدرمق || On a fouillé dans
toutes les archives جميع دفاتر وقيودات تتبّع اولندى - Et
figur. Fouiller dans les secrets de la nature اسرار قدرتنى
استنقاث ايتمك dans l'avenir احوال غيبى
مستقبلات امورى تفتيش واستبحاث ايتمك - ايتمك
dans sa mémoire داخلهٔ ذاكره سنى تفتيش وتنقيث ايلمك
dans les coeurs قلوب وضمايرى تفتيش ايتمك - On dit en
termes de guerre, Fouiller un bois, pour dire, le faire visiter
par des troupes اورمانك حال وكيفيّتنى تفتيش ايچون
ارسال عسكر ايتمك

FOUINE. Epèce de grosse belette *A.* دلق *P.* گربهٔ - دله
صحرايى *T.* سكسار

FOUIR. Creuser *A.* حفر *P.* كندن - كاويدن *T.* قازمق ||
Fouir la terre حفر ارض ايتمك un puits حفر بئر ايتمك
عميقًا حفر ايتمك Il faut fouir bien avant بر قويى قازمق -
درين قازملو در - اقتضا ايدر

FOUI. *A.* محفور *P.* كنده - كاويده *T.* قازلمش

FOULE. Multitude de personnes qui s'entre-poussent *A.* زحام
انبوهئ ناس *P.* كثرة الناس - جمّ غفير - زحام الناس -
خلق غلبه لغى - غلبه لك *T.* گروه انبوه - || Grande foule
زحام ناسدن خوف ايتمك Craindre la foule زحام عظيم
Se jeter dans la foule زحام ناس ايچنه آتلمق Se tirer de la
foule خلقك غلبه لكى - زحام ناسدن انفلات ايتمك
زحام ايچندن صيربلوب چيقمق Laisser passer la foule
ناسك مرورينه يول ويرمك Une foule de peuple ناسك
جمّ غفير ناس - زحام وكثرتى - On dit figur. || Une foule
d'affaires تراكم امور - كثرت مصالح وامور - زحام امور
de raisons, de pensées كثرت معانى ووفرت علل واسباب

On dit figur. Se tirer de la foule, pour dire, se distinguer
du commun ايچندن - عوامّ ناس ايچندن تميّز ايتمك

ممتاز ومستثنا اولمق

Il signifie, en termes d'arts, action de fouler *A.* دياست *P.* خسپيدگى *T.* بصلمه || La foule des draps چوقه‌لرک بصلمه‌سى — Et figur. Oppression *A.* وطاء تحت الاقدام *P.* پازدگى — *T.* پايمالى آياق آلتنده چيكنيش — آياق آلتنده چيكنمه || Les priviléges tendent à la foule de l'État كثرت امتيازات ملكك پازده‌لكنى منتج اولور

En Foule. En grande quantité *A.* افواجاً — وفيراً وكثيراً — بانبوهى — گروها گروه *P.* بجمّ الغفير — بالكثرة والزحام *T.* وفراوانى جمعيّت ايله — چوقلق ايله || Ils entrèrent tous en foule جمّ — جملەسى بالكثرة والزحام داخل اولمشلر در كثرت ايله Alléguer des raisons en foule غفير اولەرق كيرديلر بسط علل واسباب ايتمك،

FOULER. Presser fortement avec les pieds ou autrement *A.* وطاء — اداسة — ايطاء *P.* سپردن — بهيدن — خسپيدن — خبيدن — پايمال كردن *T.* آياق ايله بصمق — چيكنمك || Fouler l'herbe — اداسهٔ فراش ايتمك un lit ايطاء حشيش ايتمك Les chevaux l'ont foulé aux pieds موطأ اقدام آتلرک آياقلرى — پايمال خيول اولمشدر — خيول اولمشدر آلتنده چيكنمشدر

Il signifie figur. Opprimer par des exactions || Les tailles foulent le peuple تحميل تكاليف عباد اللهک پازده‌لكنه سبب اولور Cette province a été extrêmement foulée بو مملكت غاية الغايه پا زده اولمشدر — Fouler aux pieds, signifie, traiter avec mépris *A.* ايطاء تحت الاقدام المذلة *P.* پايمال كردن — پا زدهٔ خزى ومذلت كردن — پايمال خاكسارى ساختن *T.* زير پا كردن آياق آلتنده چيكنمك || Un vrai chrétien foule aux pieds les vanités du monde برعيسوىٔ صحيح زخارف دنياىٔ ناپايدارى پايمال خزى وخاكسارى ايدر Il foule aux pieds toutes les lois, toutes les ordonnances جميع قوانين مهين كافهٔ قوانين — واحكامى پامال خزى واستحقار ايدر واحكامدر

Fouler des draps. C'est leur donner une sorte de préparation *A.* دوس الجوخ *P.* چوخا بهيدن *T.* چوقه‌يى بصدرمق — Fouler des cuirs. C'est les amollir en les foulant aux pieds *A.* دوس الجلد *P.* خاخيدن پوست *T.* درى‌يى بصدرمق — Fouler des raisins. C'est les écraser *A.* دوس الكروم *P.* —

Fouler, signifie aussi, blesser, offenser, et il se dit des hommes, lorsque le nerf a été offensé par quelque accident *A.* هزم العصب *P.* پيرا فرسوده كردن *T.* سكير ازمك || Cette chute lui a foulé le nerf بو سقوطدن سكيرى ازلدى Se fouler le pied بر كمسنەنک اياغى ازلمك — Il se dit aussi des bêtes, quand la selle les blesse *A.* تكديه *P.* بتره زدن *T.* بره‌لمك — زده‌لمك || Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux يكى اير آتلرى بره‌لر Il ne faut qu'un rien pour fouler le pied à un cheval آتك آياغى آز شيئدن بره‌لنور

Foulé. *A.* موطأ *P.* خسپيده — خپيده — پا زده — پامال *T.* On — ازلمش *T.* فرسوده *P.* مهزوم *A.* چيكنمش — بصلمش dit d'une bête qui a les jambes usées par un long travail, qu'elle a les jambes foulées *A.* مزحوك القوايم — مزحوك الاقدام *P.* فرسوده پا *T.* آياقلرى اورسلنمش

FOULERIE. Le lieu où l'on foule les draps *A.* محلّ الدياسة *P.* الجوخ *T.* چوقه بصدره‌جق ير — Et le lieu où l'on foule les cuirs *A.* محلّ الدياسة الجلود *T.* درى بصدره‌جق ير

FOULURE. Contusion d'un membre foulé *A.* هزمة pl. هزوم *P.* فرسودگى *T.* ازنتى || Remède pour la foulure des nerfs سكير ازنتيسنه نافع بر دوا

FOUR. Lieu voûté de briques et pavé de carreaux, où l'on fait cuire le pain et autres choses *A.* فرن pl. فرون — تنّور pl. تنانير *P.* تنور *T.* فرون || La bouche du four فرون اغزى Mettre le pain au four اتمكى فرونه قويمق Chauffer le four احراق تنّور ايتمك Faire sécher des fruits au four فرونده ميوه قورتمق Des raisins cuits au four فرونده پشمش اوزم — On appelle Pièce de four, une pièce de pâtisserie cuite au four *A.* فرنى *T.* بوغاچه — خمير ايشى

Four à chaux. *A.* اتّون pl. اتاتين *P.* تنور كچگر — Four de forgeron *A.* كور *P.* دمگاه — كرجچى اوجاغى — Four de potier *A.* كانون الفخّار *P.* اش — دمورجى اوجاغى *T.* چوملكجى اوجاغى

FOURBE. Tromperie. V. Fourberie — Et celui qui trompe avec bassesse *A.* خلّاب — مختال — ختول — مكّار *P.* دغاكار — حيله *T.* باز دكاك — دوباره‌جى — اوينماق || C'est le plus fourbe de tous les hommes آدم يوقدر باز حيله كبى آنك تانده كا Il a l'esprit fourbe et rusé در مكر وحيله وفكرى مقل — الطبع

FOURBERIE. Tromperie *A.* مخادعة pl. مخادعات *P.* مکر - مخاتلات - دکّاکلک - دکّ *T.* حیله بازی - فریب - دغاکاری - دغا اعمال مخادعه ایتمک || Faire une fourberie || اویناقلق - دوباره اعمال مکر وفریب ایتمک -

FOURBIR. Rendre poli et luisant. Il ne se dit que des armes *A.* تصقیل - دوس - تجلیة *P.* آب وتاب دادن - جلا دادن *T.* جلا ویرمک || Fourbir des armes تصقیل آلات واسلحه *T.* سلاحه جلا ویرمک - ایتمک - Et en parlant d'une lame d'épée *A.* تخشیب - تصقیل *T.* صیقل ویرمک || Fourbir une lame d'épée نصل - قلیجک دمورینه صیقل ویرمک سیفی تخشیب ایتمک

FOURBI. *A.* مصقول - مصیقل - مجلّا - مخشوب *P.* جلا یافته جلالو - جلالنمش *T.* آب وتاب گرفته -

FOURBISSEUR. Artisan qui fourbit les armes *A.* صاقل pl. صقل - دایس pl. دوس *P.* جلاگر *T.* جلاجی - Et artisan qui monte les épées *A.* سیّاف *P.* تیغگر *T.* قلیججی

FOURBU. Il se dit des chevaux attaqués de fourbure *A.* مخبول *P.* پاگرفته *T.* آیاقلری طوتقون

FOURBURE. Maladie des chevaux qui consiste à leur faire perdre l'usage des jambes *A.* خبل *P.* پا گرفتگی *T.* آیاق طوتقونلغی

FOURCHE. Instrument composé d'un manche, qui est terminé par deux ou trois branches ou pointes *T.* چتال || Fourche de fer دمور چتال Fourche à faner *A.* مذرّة الحشیش *P.* انگشته *T.* اوتلق دوندرەجک چتال Fourche pour charger les gerbes اکین دمتلرینی ییغدرەجق چتال - On dit d'un chemin qui se divise en plusieurs parties, qu'il fait une fourche. V. Fourcher.

FOURCHER et SE FOURCHER. Se séparer en deux ou trois par l'extrémité *A.* فروق - انفتاق *P.* دوشاخ شدن *T.* چتاللنمق || Si on coupe la tête à ces arbres, ils fourcheront بو آغاجلرک تپهسی قطع اولنسه منفتق اولەجقدر Un chemin qui fourche چتاللنور یول Ses cheveux commencent à se fourcher چتاللنمغه باشلادی - صاچینک اوجلری مایل انفتاقدر - On dit, qu'une race, qu'une famille n'a point fourché, pour dire, qu'elle n'a fait qu'une seule branche عرقی شعبهٔ واحدەدن عبارتدر

FOURCHÉ. *A.* فتیق - منفرق *P.* دوشاخ *T.* چتال || Avoir les cheveux fourchés صاچک - شعر فتیق الرؤس اولمق - اوجلری چتال اولمق - Animaux qui ont les pieds fourchés *A.* حیوانات ذوی الاظلاف *P.* جانوران شکافته ناخن *T.* چتال طرنقلو حیوانلر

FOURCHETTE. Instrument de table en forme de fourche *T.* چتال || Se servir de la fourchette چتال استعمال ایتمک - Fourchette d'argent سیم چتال - چتال قوللنمق On appelle aussi Fourchette, un instrument de cuisine, dont on se sert pour tirer la viande des marmites *A.* منشل - منشال *P.* یخنی کش *T.* چتال

Il se dit aussi d'un endroit du pied du cheval, qui est plus élevé que le dedans du pied, et qui finit au talon *A.* ریکه - *P.* ریکتان *T.* مهرهٔ پای اسب آت آیاغندەکی یومری

FOURCHON. Une des pointes de la fourche ou de la fourchette *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندان *T.* دیش || Fourche à trois fourchons اوچ دیشلو چتال Fourchette à quatre fourchons درت دیشلو چتال

Et l'endroit d'où sortent les branches d'un arbre *A.* منبت الغصن *T.* بوداغک بتدیکی یر

FOURCHU. Qui se fourche *A.* فتیق - افرق - مفروق *P.* دوشاخ *T.* چتال - چتاللنمش || Arbre fourchu شجر افرق Un homme qui a la barbe fourchue افرق اللحیه بر آدم Chemin fourchu مفرق الطریق - طریق ذوفروق - چتال یول

FOURGON. Perche garnie de fer par le bout, et servant à remuer la braise dans le four *A.* محضاء - مسعار - محشة - *P.* مجهلة - محراث *T.* آتشکاو کوسکی

FOURGONNER. Remuer avec le fourgon du four *A.* احتضاء - تسعیر - حشّ - حرث *P.* آتش را بآتشکاو آمیختن *T.* آتش اولچومک - Et remuer le feu sans besoin, et le gâter en le voulant accommoder *A.* تخلیط النار *P.* آتش بر هم آمیختن *T.* آتشی قارش مورش ایتمک || Ne fourgonnez point dans ce feu بو آتشی قارش مورش ایتمه - Il signifie figur. Fouiller en brouillant et en mettant tout sens dessus dessous *A.* مختلطاً تنکیس - هرج ومرج *P.* زیر وزبر کردن *T.* آلت اوست ایتمک || Ne fourgonnez point dans ce coffre بو صندقدەکی شیلری هرج ومرج آلت اوست ایلمه - ایتمه

FOURMI. Petit insecte *A.* نملة - نمل pl. نمال *P.* مور *T.* قرنجه || Une grosse fourmi نملهٔ جسیمه - نملهٔ کثیرة الجثة ایری قرنجه - Fourmi noire *A.* نملهٔ سودا *P.* مور سیاه *T.*

قزل قرنجه .T مور سرخ .P نملهٔ خرثاء .A rouge سیاه قرنجه
قنادلو .T مور با پر و بال .P امواق .pl موق .A Fourmi ailée
قرنجه .T تخم مور .P مازن .A Oeufs de fourmis قرنجه
یمورطه‌سی — On dit proverb. d'un homme qui se tient dans une grande soumission devant un autre, qu'il est plus petit qu'une fourmi devant lui فلان کشی فلانک یاننده مور حقیردن احقر در

FOURMILIÈRE. Lieu où les fourmis se retirent, pour vivre en société .A جرثومة .P آشیانهٔ مور .T قرنجه یوه‌سی || Une fourmilière au pied d'un chêne میشه آغاجی دیبنده اولان قرنجه یوه‌سی — Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes ou d'insectes .A حزب .P رمه .T سوری || Une fourmilière d'enfans بر حزب اطفال de pauvres رمهٔ فقرا de souris, de serpens فاره و ییلان سوریسی

FOURMILLEMENT. Picotement comme si l'on sentait des fourmis courir sur la peau .T بدنده قرنجه‌لر کزر کبی آجشمه || Sentir un fourmillement par tout le corps جمیع بدنده قرنجه‌لر کزر کبی بر آجشمه حسّ ایتمک

FOURMILLER. Être plein d'hommes ou d'animaux .A تنمّل .P مانند مور انبوه وبسیار شدن .T قرنجه کبی چوقلق اولمق — Figur. || Les erreurs, les fautes fourmillent dans cet ouvrage بو تألیفده غلطات وخطایانک قرنجه سوریسی کبی اردی کسلمز — Et sentir un picotement comme s'il courait des fourmis sur la peau .T بدنده قرنجه کزر کبی آجشمق

FOURNAISE. Sorte de grand four .A قمین — ساعور .P کلخن .T آتشتابه — کلخن || Les trois enfans qui furent jetés dans la fournaise ساعور ایچنده القا اولنان اطفال ثلثه Fournaise ardente ساعور مشتعل وسوزان

On dit, que la vertu s'éprouve et se perfectionne dans l'affliction, comme l'or dans la fournaise; et dans cette phrase, Fournaise se prend pour Creuset سیم وزر پوته ایچنده قال اولدیغی کبی صلاح حال دخی آتشتابهٔ محنت وعذاب ایچنده کسب نقا وکمال ایدر

FOURNEAU. Vaisseau propre à contenir du feu .A اطیمة .P آتشدان .T اوجاق || Fourneau de cuisine مطبخ اوجاغی Faire bouillir une marmite sur un fourneau تنجره‌یی اوجاق اوزرنده قینانمق Fourneau d'orfèvre .A کور الصیّاغ .P کورهٔ زرگر .T قیومجی اوجاغی

Il se dit aussi d'un creux fait en terre, et chargé de poudre, pour faire sauter un rocher, une muraille, etc. V. mine.

FOURNÉE. La quantité de pièces qui sont mises à la fois dans un four .A ملء الفرن .P یک تنوره .T بر فرونلق || La première, la seconde fournée اوّلکی وایکنجی فرونلق Demi-fournée .A نصف الملء الفرن .P نیم تنوره .T یارم فرونلق Fournée complète ملء تامّ الفرن — تمام بر فرونلق Une fournée de chaux, de tuile بر فرونلق کرج وبر فرونلق کرمید

FOURNIER. Celui qui tient un four public, et qui y fait cuire le pain .A فارنة — فرّان .P تنوردار .T فرونجی || Le fournier du village کویک فرونجیسی

FOURNIMENT. Espèce d'étui, qui sert à mettre la poudre pour charger un fusil .A درج بارود .P باروتدان .T باروت پلاصقدسی

FOURNIR. Pourvoir, garnir de ce qui est nécessaire .A تجهیز .P آراستن .T دوناتمق || Fournir un étui de toutes ses pièces بر قوطی‌یی اقتضا ایدن مالزمه‌سیله تجهیز ایتمک — کافهٔ لوازماتیله — حوایج لازمه‌سیله دوناتمق

Il signifie aussi, livrer, donner .A اعطا .P دادن .T ویرمک || Fournir une armée de vivres اردویه ارزاق وذخایره متعلق حوایج لازمه‌یی ویرمک Ce marchand a fourni cette maison de vin, de bois بو قوناغک خمر وحطب ذخیره‌سنی فلان بازرکان اعطا ایلدی Un ouvrier qui s'oblige de fournir les matériaux حوایج لازمهٔ بنانک اعطاسنی تعهّد ایدن عمله‌دن بری Fournir de l'argent à quelqu'un برکمسنه‌یه اقچه ویرمک Il est juste de lui rendre ce qu'il a fourni pour vous سنک ایچون اعطا ایلدیکی هر نه ایسه کندویه ردّ اولنمق لازمهٔ حقانیتدر

En termes de Jurispr., Il signifie, exposer, produire .A عرض — تقدیم || Fournir ses défenses, ses griefs حاوی صحائفی وموادّ اشتکاییی محتوی اوراقی عرض وتقدیم ایتمک — دفعی حاوی جوابلری وشکایاتی تقدیم ایتمک — On dit aussi, Fournir et faire valoir une dette que l'on a transportée à quelqu'un, pour dire, la garantir et la payer soi-même, en cas de l'insolvabilité du débiteur .T برکمسنه آخره حواله ایلدیکی دینه کفیل بالمال اولمق

Fournir, signifie aussi, achever, parfaire .A اتمام .P بتامی

Il faut encore vingt écus pour fournir la somme entière مبلغك اتمامی ایچون یکرمی غروش دخی اقتضا ایدر || تماملمق .T رسانیدن

Et contribuer à quelque chose .A اعانة .P یاوری نمودن .T مدار اولمق - یاردم ایتمک || Fournir à la dépense مصرفه مدار اولمق - اعانت ایتمک

Et suffire .A اکتفا - کفایت .P بسنده بودن .T یتمک

Il ne saurait fournir à tout هر شیئه کافی اولدمز - یتراولمق - هر شیئه کفایت ایده‌مز

Fourni. .A معطا .P داده .T دونانمش .A مجهز .P آراسته .T تاملنمش .A تمامی یافته .P مکمل - تام .A ویرلمش .T یتر .P بسنده .A کافی - On dit, Une table, une boutique, une bibliothèque bien fournie مکمل سفره ودکان وکتبخانه Et un bois bien fourni, c'est-à-dire, fort épais, fort touffu چیتلقی اورمان - اشجار ملتفة الاغصانی مشتمل اورمان

FOURNISSEMENT. Fonds que chaque associé doit mettre dans une société .A حصة الراس المال المشترک .P بهرهٔ سرمایهٔ .T همبازان شرکتک سرمایه‌سی پایی || Compte de fournissement وضع اولنان سرمایه حصّه‌لرینک حسابی

FOURNISSEUR. Celui qui entreprend de faire la fourniture de quelque marchandise .A مکفّل الحوایج .P در عهده ساز .T حوایج یتشدرمکی در عهده ایدن || Les fournisseurs des troupes عسکر حوایجنک - مکفلین حوایج عساکر یتشدرمسنی در عهده ایدنلر

FOURNITURE. Provision .A ذخیرة pl. ذخایر pl. حوایج pl. حوایج لازمة .P زاد .T ذخیره || Fourniture de blé, de vin, de bois حنطه وخمر وحطب ذخیره‌سی Ce marchand fait les fournitures d'une telle maison فلان بازرکان بو قوناغک ذخیره‌لرینی اعطا ایدر

Il se dit aussi, de ce que quelques artisans ont coutume de fournir en employant la principale étoffe .A pl. لوازمات pl. تتمّات .P هر چه لازم باشد .T لازم اولان طاقم || Ce tailleur vent tant pour façon et fourniture بو درزی استادیّه ولازم لوازمات بهاسی - اولان طاقم ایچون شو قدر بها استر اولدرق شو قدر بها استر

Il signifie aussi, ce qui est fourni .A تسلیم pl. تسلیمات || Ce banquier a fait depuis peu une grosse fourniture d'argent بو صرّاف عهد قریبده کلّیتلو اقچه تسلیم ایلدی

FOURRAGE. La paille et l'herbe qu'on donne l'hiver aux bestiaux .A علف .P علف .T اوتلق یمی - یم || Donner du fourrage au bétail حیواناته علف ویرمک Quand les bestiaux ne vont plus aux champs, il faut les nourrir de fourrage حیوانات چایره وارمقدن منقطع اولنجه یم ایله بسلنمک اقتضا ایدر Fourrage vert تازه یم - علف طریٔ Fourrage sec قوری یم Ration de fourrage یومیّه علف - یم تعییناتی

Il se dit aussi de toute l'herbe qu'on amasse à l'armée pour la nourriture des chevaux .A حشیش - عشب - کلاء .P گیاه .T اوتلق || Un pays abondant en fourrage اوتلغی مبذور بر مملکت Faire provision de fourrage اوتلق ذخیره‌سی دوزمک L'armée manquait de fourrage اردوده گیاه قلتی وار ایدی

Il se dit aussi de l'action de couper le fourrage .A جزاز .P درو گیاه .T اوتلق بچمی || On fit un grand fourrage en présence des ennemis دشمن مواجهه‌سنده کلّیتلو اوتلق بچلدی Il fut tué au fourrage اوتلق بچر ایکن قتل واعدام اولندی Envoyer au fourrage اوتلق بچمکه کوندرمک

FOURRAGER. Couper et amasser du fourrage .A اجتزاز الحشیش - العشب .P تدارک گیاه درویدن - گیاه پیدا کردن .T اوتلق ایدنمک - اوتلق بچمک || Fourrager dans un champ فلان چایردن اوتلق تدارک ایتمک On était contraint d'aller fourrager bien loin مسافهٔ بعیده‌دن اوتلق تدارکنه محتاج ایدیلر Fourrager au vert تازه چایر تدارک تازه اوتلق بچمک - ایتمک.

Et ravager. .A تخریب .P ویران - خراب ویباب کردن .T خراب ایتمک - ییقمق || Fourrager tout un pays مملکتک جمله‌سنی خراب ویباب ایتمک Le troupeau a fourragé toutes ces pièces de blé قیون سوریسی اکین تارلالرینک جمله‌سنی تخریب ایلدی

FOURRAGEUR. Celui qui va au fourrage .A رائد pl. روّاد - طالب الحشیش .P گیاهجو .T اوتلاقچی || Les ennemis tombèrent sur les fourrageurs دشمن اوتلاقچیلر اوزرینه دوشدی

FOURREAU. Gaîne, enveloppe .A غلاف pl. غلف .P پوشش .T قلیف || Fourreau de velours قطیفه‌دن غلاف - قطیفه غلاف - Fourreau d'épée .A غمد pl. اغماد - جفن - قراب pl. اجفان .P نیام - تلوسه - جنغ .T قین || Tirer l'épée hors du fourreau .A سل السیف .P شمشیر بر اهیختن .T قلیجی قیندن صیرمق

FOURRER. Introduire, mettre parmi d'autres choses *A.* ادماج
ابچرو قويمق - صوقمق .*T* در نهادن .*P* تل - ادخال -
|| Fourrer ce livre avec les autres بو كتابى كتب
النى Fourrer la main dans sa poche صاتوه آرمسنه صوقشدر
تخت فراشده انغلال Se fourrer sous un lit جيبنه صوقمق
يتاق آلتنده صوقلمق - ايتمك Il lui a fourré son épée dans
le ventre قليجى قارننه صوقدى Il s'est fourré une écharde
dans le doigt برقيمق باتردى - پرمغنه بر قيمق صوقندى

On dit proverb. et figur. d'un homme inconsidéré qui veut s'ingérer de tout, qu'il fourre son nez partout *A.* دخّال الامور
T. هر ايشه صوقيلور - هر ايشه بورننى صوقار - صوقلغن
|| Pourquoi vient-il fourrer son nez où il n'a que faire? وظيفه سى
اولميه جق ايشه نيچون بروننى صوقار - Il signifie aussi, introduire quelqu'un dans une maison, le faire entrer dans une affaire. En ce sens, il se dit en mauvaise part || Je ne sais qui l'a fourré dans cette maison, dans cette affaire فلانى شوخانه يه
وشو مصلحته كيم صوقدى بيلمم

Il signifie aussi, donner en cachette, et souvent *A.* تمليص *T.*
شيوشدرمك - قايدرمق || Cette mère fourre toujours de l'argent à sa fille بو والدۀ مشفقه لا ينقطع كريمه سنك جيبنه
اقچه قايدرر Cette gouvernante gâte ces eufans, elle ne fait que leur fourrer des confitures et du fruit بو دايه زير اداره سنده
اولان اطفاله انواع فواكه وسكرّيات شيوشدرمكدن خاليه
اولمديغندن افسادلرينه باعث اولور

Et insérer hors de propos *A.* ادخال - ايلاج *P.* اندر نهادن
T. صوقمق || Fourrer quelque chose dans son discours اثناى
كلامده فلان مادّه يى صوقمق Il a fait un livre où il a fourré tout ce qu'il savait تأليف ايلديكى كتابه كافّۀ
معلوماتنى صوقدى Il fourre toujours du latin dans ses plaidoyers - اثناى مرافعه ده دائما الفاظ لاتينيّه ادخال ايدر
صوقار - On dit figur. Fourrer quelque chose dans l'esprit, dans la tête de quelqu'un *A.* تقرير فى الذهن - ادخال فى الذهن *P.* در
خاطر فلان جايبده كردانيدن *T.* فلانك عقلنه صوقمق
عقلنه صغشدرمق - || Il est si stupide, qu'on ne lui saurait rien fourrer dans la tête, dans l'esprit بلادت وحماقتى شول
رتبه ده در كه هيچ برشيئى ذهننه صغشدرمق ممكن دكلدر
On eut bien de la peine à lui fourrer dans la tête qu'il fallait... شويله اقتضا ايلديكنى ذهننه صوقمق ايچون خيلى زحمت
چكلدى Vous vous fourrez dans la tête mille choses qui ne sont pas اصل واساسى يوق بيك درلو شيلر ذهنكه
صوقارسك

Et garnir, doubler de fourrure *A.* تفرية *P.* با پوستين
پيراستن *T.* كورك قاپلمق || Fourrer une robe de martre zibeline ثوبك اوزرنده فروۀ سمّور قاپلمق Fourrer d'hermine
قاقم قاپلمق

Se fourrer. S'introduire partout *A.* مداخلة - حلول *T.* در
هر يره آمدن *T.* كيرشمك - صوقلمق || Il se fourre partout
صوقيلور Je ne sais comment il s'est fourré dans cette affaire
- بو مادّه يه نه تقريب ايله مداخله ايلديكنى بيلمم
بو ايشه نوجهله صوقلديغى معلومم دكلدر Il a commencé à se fourrer dans les affaires de finance امور ميريّه يه مداخله يه باشلادى
حلول ايتمكه - ميرى يه متعلّق اموره صوقلمغه باشلادى -
باشلادى

On dit d'un homme couvert de honte, qu'il ne sait où se fourrer, pour dire, qu'il ne sait où se cacher كمال شرم
وخجالتندن سردركمين خفا اوله جق بر يرتدارك ايده مز
- كمال حجابندن نه طرفه صوقله جغنى بيله مز اولدى
Et d'un homme qui cherche quelque condition, et qui a peine à en trouver, qu'il cherche quelque trou à se fourrer صوقله جق
دليك آرار - Se fourrer dans une affaire, c'est s'y engager... d'honneur, d'intérêt || Il s'est fourré dans cette affaire, dans cette... querelle jusqu'au cou ...و مصلحتك وبو نزاعك ايچنه تا
...و ايشه بگلو كيرشدى Il s'y est fourré par-dessus la tête
...و فوق الرّاس مداخله ايلدى Il s'y est fourré bien avant
مصلحته خيليدن خيلى صوقلدى

Fourré. *A.* مدخول *P.* در نهاده - در آمده *T.* كيرشمش —
صوقلمش *A.* مفرّا *P.* با پوستين پيراسته *T.* كورك قاپلو
On appelle Pays fourré, un pays rempli de bois *A.* ...ض
كثيرة الاغيال *P.* چنگالستان *T.* اورمانلق بر - et Paix fourrée, une paix feinte, et faite à la hâte, dans le dessein de se tromper mutuellement *A.* هدنة على الدخن - صلح ظاهرى *P.*...
آشتئ ظاهر فريب *T.* بوز اوزرنده اولان مصالحه - چوروق
et Une médaille fourrée, une médaille de cuivre, recouverte d'une feuille d'or *T.* ايپلكى ايله باغلو بر بارش - قاپلمه سكّه

FOURREUR. Marchand pelletier *A.* بايع الفروة *P.* پوستين
فروش *T.* كوركچى

FOURRIER. Terme d'art militaire. Officier qui sert sous un maréchal des logis *T.* قوناقچى يماغى || Les fourriers de l'armée اردو قوناقچيرى يماقلرى

FOURRIÈRE. Le lieu où l'on met le bois de chauffage *A.* محطبة *P.* هيمه گاه *T.* اوطونلق ـ اوطون ميدانى

FOURRURE. Peau garnie de son poil, et servant à fourrer des habits *A.* فروة *P.* پوستين *T.* كورك || Fourrure de martre-zibeline فروهٔ سمّور Les belles fourrures viennent des pays froids اعلا كوركلر ممالك بارده‌دن كلور

FOURVOYER. Égarer, détourner du chemin *A.* اتاهة ـ اعساف *P.* گمراه كردن ـ گمكرده راه كردن *T.* يولى ـ يول آزدرمق || Ce guide nous a fourvoyés بو قولاغوز يولمزى شاشورتمق آزدردى

Se fourvoyer. *A.* تيهان ـ اعتساف *P.* گمراه شدن *T.* يول آزمق ـ يولى شاشمق ـ يولى غايب ايتمك || La nuit est cause qu'ils se sont fourvoyés ظلمت ليل تيهان واعتسافلرينه باعث اولمشدر Ces diverses routes les ont fait fourvoyer اختلاف طرق ومسالك تيهان واعتسافلرينى مؤدّى اولمشدر ـ Et figur. *A.* جور ـ اجناف ـ عدول عن الحق *P.* گمراهى طوغرى يولدن *T.* از راه راست بيرون شدن ـ نمودن صاپمق || En suivant les mauvais exemples, on se fourvoie امثال ذميمه‌يه تبعيّت طريق حقدن عدولى موجبدر

Fourvoyé. *A.* تايه ـ معتسف *P.* گمكرده راه *T.* يولى آزمش ـ طوغرى يولدن چيقمش *A.* جاير ـ مجنف *P.* گمراه *T.* طوغرى يولدن صاپمش

FOUTEAU. V. Hêtre.

FOYER. L'âtre de la cheminée où l'on fait le feu *A.* كانون pl. كوانين *P.* آتشگاه *T.* اوجاق || Ôter la cendre du foyer ـ كولى اوجاقدن چيقارمق ـ اوجاغك كولنى چيقارمق On dit d'un homme qui aime le repos, que c'est un homme qui aime à garder son foyer اوجاق تاشنده امرار اوقات ـ استراحتدن حظ ايدر ـ On dit figur. Le foyer d'une maladie, le foyer d'une rebellion, pour dire, le siége principal de ces maux *A.* مأواء المرض ومأواء البغى والعصيان *P.* جايگاه درد *T.* علّتك وزوربالغك يوه‌سى وجايگاه نا فرمانى وعصيان

Foyers, se dit figur. pour Maison, demeure *A.* بيوت ومنازل ـ *P.* دار وديار *T.* بر يورد بر وبوم || Combattre pour ses propres foyers كندو دار وديارى ايچون جنك ايتمك

FRACAS. Rupture avec bruit et violence *A.* وجبة ـ هدّة *P.* شكست تراكناك *T.* جاتردبلى قيرلش || Grand fracas وجبهٔ عظيمه شدّت Le vent a fait un grand fracas dans cette forêt ريح بو اورمانك هدّهٔ عظيمه ايله كسر وشكستنى موجب اولمشدر Le tonnerre est tombé sur une église, et y a fait un grand fracas صاعقه فلان كليسانك اوزرينه نزول ايده‌رك وجبهٔ عظيمه ايله ايقاع كسر جسيم ايتمشدر ـ Il se dit par extension, de tout ce qui se fait avec désordre et avec bruit *A.* صاخّة *P.* آشوب *T.* كورلتى ـ پاتردى || Il est venu, et il a fait un fracas étrange صاخّهٔ عظيمه ايله ظهور ايلدى ـ Il se dit figur. de tout ce qui fait beaucoup d'éclat dans le monde *A.* زمزمة *P.* ولوله ـ آوازه *T.* كورلتى || Cet ambassadeur fait beaucoup de fracas dans Paris بو ايلچى پارس شهرنده ولولهٔ عظيمه‌يى مؤدّى اولور Cette beauté fait beaucoup de fracas dans le monde بو حسناى دلربا ولوله انداز مسامع جهاندر Les hommes vains aiment le fracas اهل زهو وبطلان اولنلر ولوله وآوازه‌دن حظ ايدرلر

FRACASSER. Briser en plusieurs pièces *A.* تفضيض ـ رضّ ـ *P.* تكسير ريزه ريزه كردن *T.* خرد وخش ايتمك || Un éclat de bombe lui a fracassé la jambe بر خمپره پارچه‌سى بر كلّه قيرنتيسى آياغنى ـ آياغنى رضّ وتفضيض ايلدى Il a fracassé toutes les porcelaines, tous les miroirs اوانئ ساقسونيايى وآيينه‌لرك جمله‌سنى خرد وخش ايلدى

Fracassé. *A.* مرضوض ـ مفضّض *P.* ريزه ريزه گشته *T.* خرد وخش اولمش

FRACTION. Action de briser un corps. Il ne se dit qu'en certaines phrases *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرلش || Le corps de Jésus-Christ n'est point rompu par la fraction du pain خبزك انكسارى تقريبيله بدن حضرت عيسينك تكسّرى لازم كلمز

Il signifie aussi, une ou plusieurs parties de l'unité *A.* كسر pl. كسور *P.* pl. كسورات *P.* خرده‌هاى اعداد *T.* قرنتيلر || Calcul des fractions حساب كسور

FRACTIONNAIRE. Terme d'Arithm. Qui contient des fractions *A.* ذو كسور *P.* با شكست *T.* كسورلو ـ قيرنتيلو || Nombre fractionnaire كسورلو عدد ـ عدد ذو كسور

FRACTURE. Rupture avec effort *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرلمه ـ قيرقلق || Fracture de portes قپونك ـ شكست باب

قيرلمسى

En termes de Chirurgie, il se dit de la division faite subitement dans les os par la violence de quelque cause externe *A.* ترور ـ كميك قيرلقى *T.* شكست استخوان *P.* انجزامات pl. انجزام

FRACTURÉ. Il se dit des os où il y a fracture *A.* عظم مترور قيرق كميك *T.* استخوان شكسته *P.* عظم منجزم ـ

FRAGILE. Sujet à se casser *A.* سهل الانقصام ـ حطم ـ قصم قيرلمسى *T.* زود شكست *P.* سهل الانكسار ـ سريع الانحطام ـ ماننده زجاج زود شكست || Fragile comme un verre قولاى وسهل الانكسار در La porcelaine est belle, mais elle est fragile ـ اوانى ساقسونيا كارى لطيفدر امّا سهل الانقصامدر امّا قولاى قيريلور

Il signifie figur., qui n'est pas solidement établi, qui peut se détruire aisément *A.* عديم ـ سريع الزوال ـ عديم الثباة جورك ـ دوامسز *T.* بى بقا ـ بى دوام ـ نا پايدار *P.* البقا || Fortune, biens fragiles اموال بى بقا Les grandeurs de ce monde sont des biens fragiles ـ حطام دنيا عديم الثباتدر ـ اعتبارات جهان سريع الزوالدر ـ Et sujet à tomber en faute قوتسز *T.* كم توان *P.* ضعيف ـ عاجز ـ قاصر *A.* || La nature est fragile طبيعتده عجز وقصور دركار در Esprit fragile عقل قاصر La chair est fragile قوت جسمانيده ضعف وقصوروار در

FRAGILITÉ. Disposition à être facilement cassé *A.* قابليّة امكانپذيرى شكست *P.* استعداد للانكسار ـ الانحطام زجاجك انكساره || La fragilité du verre قيرلمغه كلمه *T.* زجاجده اولان قابليّت انكسار ـ استعدادى

Figur. Instabilité *A.* سرعة ـ عدم البقا ـ عدم الدوام || دوامسزلق *T.* بى بقايى ـ نا پايدارى *P.* الزوال La fragilité des choses humaines احوال بشريّتك عدم بقاسى ـ Et facilité de sa fortune قوت ماليّه سنك سرعت زوالى à tomber en faute *A.* كم توانى *P.* ضعف ـ عجز ـ قصور *T.* || La fragilité de notre nature طبيعت بشريّه نك قوتسزلك La fragilité humaine عجز وضعف بشريّت Les péchés de fragilité طبيعت بشرده لا بدّ اولان ضعف وقصوردن نشأت ايدن ذنوب وآثام

FRAGMENT. Morceau d'une chose rompue *A.* كسارة pl. كسارات ـ قيرنتى *T.* ريزه ـ شكستپاره *P.* حطم pl. حطامة ـ حطام ـ || Les fragmens d'un vase برظرفك كساراتى قيرق پارچه سى d'une colonne ديركك قيرق پارچه لرى برقابك قيرنتيلرى ـ

Il se dit figur. d'une petite partie qui est restée d'un livre, d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزا ـ قطعة pl. قطعات ـ جزمة ـ قطعات *P.* پاره *T.* كسنتى ـ پارچه || Les fragmens d'un poème برمنظومه دن On n'a retrouvé que quelques fragmens du grand ouvrage qu'il a promis قالان جزلر متعهد اولديغى تأليف جسيمك يالكز برقاچ قطعه لرى بولنمشدر

FRAI. Action propre aux poissons pour la multiplication de leur espèce *A.* سفاد السماك *P.* گشنى ماهيان *T.* بالقلرك بالق || Durant le frai les poissons sont maigres جفتلشمه سى قسمى موسم سفادده نحيف ولاغر اولور Le temps du frai ـ موسم سفاد سماك ـ Il se dit aussi des oeufs de poisson mêlés avec ce qui les rend féconds *A.* انظام السمك *P.* يمورطه لو بالق بغرسغى *T.* روده تخم ماهى

Il signifie aussi, le petit poisson *A.* بلم *P.* خرد ماهى *T.* || Ce n'est que du frai, il faut le remettre dans l'étang اوفاق بالق بونلر خرد ماهى اولمغله بركه ده وضع اولنمق اقتضا ايدر

FRAI. Altération, diminution de poids, que le toucher excessif apporte à la monnaie *A.* تسيّف السكّة ـ انتكال الدرهم *P.* سكّه نك سلنمه سى ـ سكّه نك آشنمه سى *T.* فرسودگى درهم

FRAÎCHEMENT. Au frais *A.* فى تبسّر الهوا ـ على قرّ الهوا || Marcher la nuit pour aller fraîchement سرينلكده *T.* در سردئ هوا *P.* فى القرّ والشنبة ـ قرّ هواده روان اولمق Être logé fraîchement ايچون ليلاً قطع طريق ايتمك مكان سرين يرده اوتورمق ـ شانبده اتّخاذ ماوا ايتمك

Et récemment, depuis peu *A.* جديداً ـ طرياً *P.* تر ـ تازه || J'ai reçu fraîchement de ses nouvelles تازه اولدرق ـ يكى اولدرق *T.* ـ فلانك طرفندن اخبار طريّه تحصيل ايلدم Tout fraîchement فلاندن اخبار طريّه طرفمه وارد اولمشدر arrivé يكى اولدرق كلمش ـ تر وتازه كلمش

FRAÎCHEUR. Frais agréable *A.* قرّ ـ شنبت *P.* سردى ـ سويك سرينلكى ـ قرّ ما || La fraîcheur de l'eau سرينلك de la nuit قرّ ليل du temps قرّ هوا ـ شنبت هوا سرينلكى

On dit, La fraîcheur des fleurs, du teint, lorsqu'on veut dire qu'ils ont une couleur vive et éclatante *A.* زهارت ـ طراوت ـ نضارت ـ غضاضت *P.* آب ورنگ ـ آب وتاب ـ تنوى ـ تازگى ـ تازه لك *T.* || Cette femme a encore de la fraîcheur بو خاتونك نضارت وطراوتى هنوز باقيدر Il

dit en Peinture, de l'éclat qui règne dans toutes les couleurs d'un tableau *A.* زهارت *P.* آب وتاب - رونق *T.* پارلاقلق
|| La fraicheur du coloris زهارت الوان

FRAICHEURS, au pluriel, signifie aussi, froidure *A.* برودت *P.* سرما *T.* صوغوقلق || Il fait quelquefois des fraicheurs qui gâtent la vigne بعضاً باغلره مضرّ بر برودت هوا واقع اولور

FRAÎCHIR. Terme de marine. Il se dit du vent qui devient fort *A.* هيجان الريح - خف الريح *P.* باد تنديدن - هفيف *T.* روزكار سردلنمك || Le vent fraichit روزكار سردلنور

FRAIS. Médiocrement froid *A.* قرور - بليل - شانب *P.* سرد *T.* سرين || Un vent frais ريح شانب - ريح بليل هواى شانب Temps frais ليلهٔ قرّه Nuit fraiche سرين روزكار - بادهٔ Eau fraiche ماى قرور Boire d'un vin frais سرين هوا - قرور شرب ايتمك

Il se prend aussi pour Froid *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Au printemps les matinées sont encore fraiches موسم بهارده صباح وقتى بارد اولور

En termes de Marine, Un vent frais, c'est un vent fort et favorable *A.* ريح رانده - ريح موافقة *P.* باد شرطه *T.* فرشقه || Nous partîmes par un vent frais فرشقه روزكار ايله عزيمت ايلدك - يلكنلدك

Il signifie aussi, récent *A.* طرئ *P.* تر - تازه *T.* يكى - تازه || Un oeuf frais بيض طرئ - تازه يومورطه Du pain frais خبز طرئ نان تر - Des figues fraiches تازه انجير Les traces en sont encore toutes fraiches آثار اقدام هنوز تازه وتر در Des lettres fraiches مكاتيب طريّه Des nouvelles fraiches اخبار طريّه De fraiche date تازه تاريخ ايله

On dit figur. en parlant de quelque affliction éprouvée depuis peu, que la plaie en est encore fraiche يارهٔ هنوز تازه در - يارهسنك هنوز قانى آقر

FRAIS, signifie aussi, délassé, qui a recouvré ses forces par le repos *A.* متجدّد القوا *P.* تازه يافته *T.* توانايئ تجديد || Il est à présent tout frais قوتى تازهلنمش - قوت ايتمش شمدى كركى كبى قوتى تازهلنمشدر Il est frais et reposé قوت تازه كسبيله مستريح الحالدر

On appelle Troupes fraiches, des troupes qui n'ont point encore donné *A.* عسكر جديد - عسكر طرئ *P.* لشكر تازه - تازه عسكر *T.* لشكر نو آمده

On dit, Un visage, un teint frais, c'est-à-dire, coloré et vif *A.* نضير الوجه *P.* لون رنگ روى پر آب وتاب *T.* پارلاق - Et qu'un homme est frais, pour dire, qu'il a bon visage *A.* بهيج الوجه *P.* گشاده رو *T.* بوزى ايشيق

On dit de quelques choses, qu'elles se conservent long-temps fraiches, c'est-à-dire, sans trop se sécher *A.* رطب *P.* تر - تازه *T.* آبدار || Le pain de seigle se conserve long-temps frais چاودار اتمكى طول زمان رطب اولدرق محافظه اولنور

FRAIS, signifie aussi, fraicheur. V. ce mot. Il s'emploie aussi adverbialement, et signifie, récemment *A.* عن قريب - جديداً *P.* هنوز *T.* يكى || Bâtiment tout frais fait هنوز ياپلمش بر بنا Du beurre frais battu ساده روغن - هنوز دوكلمش يكى - هنوز خستهلكدن Tout frais relevé de sa maladie دوكلمش ياغ خستهلكدن يكى قالقمش - قالقمش Des herbes toutes fraiches cueillies هنوز ديو بيشورلمش اوت Frais venu يكى كلمش هنوز واصل اولمش Frais arrivé

FRAIS. pl. Dépense *A.* خرج - مصرف .pl مصارف - مصروف pl. مصروفات *P.* هزينه *T.* خرج || Grands frais مصارف مصارف بيحد Frais immenses كليتلو مصرف - جسيمه ويايان Menus frais مصارف جزئيه - خرده مصرفلر Les frais de la guerre مصارف سفريه d'un procès مصارف دعوا d'un voyage مصارف طريق - خرج راه Faire des frais مصرف واقع اولان مصارفى ادا ايتمك Payer les frais ايتمك Avancer les frais مصارفى بر وجه پيشين ادا ايتمك Tous frais faits بعد كل المصرف Les frais rabattus et déduits بعد مصارف فرو نهاده اولندقده - تنزيل المصارف à ses frais et dépens خرج ومصرف كندو بدننندن اولمق اوزره à frais communs مصارف لازمه على - مصارف مشتركه ايله خرج وجه الاشتراك ويرلمك شرطيله à moitié de frais مصارف جزئيه à peu de frais ومصرف بالمناصفه اولدرق Sans frais مصرفسز - بلا خرج ومصرف ايله Frais ordinaires et extraordinaires مصارف معتاده وغير معتاده Frais funéraires جنازه مصارفى Il a été condamné à tous les intérêts, frais et dépens كافهٔ مصروفات وترتب اولمش خساراتى واقعه مرابحهسنى كندوسى ادا ايتمك اوزره حقنه حكم جريان كثرت مصارفدن حال خراب Se consumer en frais ايلدى اولمق Se mettre en frais مصرفه كيرمك - On dit, qu'un homme est de grands frais, pour dire, qu'il coûte beaucoup à

مؤنثی کثرت مصارفه - ادارەسی مضرفلو بر آدمدر entretenir
محتاجدر

FRAISE. Fruit du fraisier *A.* دلیك *P.* vul. چنبل *T.* چیلك
دلیك blanche قزل چیلك - دلیك احمر Fraise rouge ||
چیلك صویی De l'eau de fraise آق چیلك - ابیض

FRAISE. On appelle ainsi le mésentère et les boyaux de veau
et d'agneau *A.* pl. احشاء العجل واحشاء الحمل *P* رودهای
Fraise d'agneau || بوزاغی وقوزی بغرسقلری *T.* بزغاله وبره
قوزی بغرسغی

FRAISE. Espèce de fortification formée avec des pieux pointus,
et déstinée à empêcher l'approche de l'ennemi *T.* شرانپولی پرده

FRAISIER. Plante *A.* نبات الدلیك *T.* چیلك فدانی

FRAMBOISE. Fruit du framboisier *A.* ثمرة العلیق *P.* گیهه
برسله بکورتلن Un panier de framboises || بکورتلن یمشی *T.*
بکورتلن قوقار باده Du vin qui sent la framboise یمشی

FRAMBOISIER. Arbrisseau *A.* شجرة العلیق *P.* درخت گیهه
بکورتلن آغاجی *T.*

FRANC. Libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.* آزادلو -
Cet esclave, en entrant en France, est devenu franc || بللو باشلو
et libre فلان کشی مملوك ایکن فرانسەیه دخولی
On dit, De sa pure - تقریبیله حرّ وعتیق اولمش اولدی
et franche liberté *A.* بحسن الرضا - بحسن الاختیار *P.*
Il a fait cette || کندو حسن اختیاریله *T.* بحسن اختیار خود
action de sa pure et franche volonté بو ایشی کندو حسن
رضا واختیاریله ایتمشدر - Franc arbitre. V. Arbitre.

Il signifie aussi, exempt d'impositions, de charges *A.* معاف
P. آزاده - مسلّم *T.* سربست || Être franc de toutes charges
کافهٔ تکالیفدن معاف اولمق Villes franches, qui ne payent
pas la taille جزیەدن معاف اولان بلاد Lettres franches de
port - بریٔ اولان - منزل خرجندن معاف اولان مکتوبلر

Figur. *A.* بریٔ - عاری *P.* آزاده *T.* علاقەسی یوق || Franc
de toute passion امراض نفسانیّەدن عاری Franc d'ambition
حرص نام وشاندن بریٔ

Et loyal, sincère *A.* مخلص - خالص البال *P.* پاکدل -
یورکی - یورکی پاك *T.* بیغل وغش - خلوصکار - پاکدرون
پوروزسز || Un homme franc مخلص آدم Un caractère franc
مزاج اخلاص امتزاج

Et vrai. En ce sens il précède le substantif *A.* خالص -
محض *P.* راست *T.* صرف - کرچکدن || Ce moineau-là est
un franc mâle بو سرچه قوشی صرف ارککدر Ce qu'il vous
a dit est une franche défaite دیدیکی کلام بهانهٔ محضدر
Un franc sot صرف احمق Un franc menteur برکاذب محض
صرف یلانجی -

Et entier, complet *A.* تامّ - کامل *P.* تمام - بی کم وکاست
T. تمام || Ils y arrivèrent le lundi, et en partirent le jeudi,
ils n'y ont été que deux jours francs بازار ایرتسی کونی کلوب
پنجشنبه کونی مفارقت ایلملریله وقت اقامتلری تمام
ایکی کون اولدی Dans les assignations à huitaine, il faut
huit jours francs, sans compter celui de l'assignation, ni celui
de l'échéance سکز کون وعدەسیله ویریلان احضار حکمی
یوم صدور حکم ایله یوم انقضای وعده داخل حساب
اولمیەرق تامّ وکامل سکز کون عدّ اولنمق اقتضا ایدر

FRANC, adverbe. Ouvertement, sans déguiser *A.* بلا ریاء ولاتستّر
P. پاك وساده - بی زرق وریا *T.* تمیزجه - پاکچه || Il
lui parla franc تمیزجه سویلدی Il me l'a dit tout franc و
کلامی بکا پاکچه سویلدی Il m'en a fait l'aveu franc et
net تمیزجه - منقحاً اقرار ایلدی

FRANCHEMENT. Sincèrement *A.* بالصفوة - بخلوص البال
والاخلاص *P.* خلوصکارانه - پاکدلانه - با صفوت درون *T.*
بخلوص البال اقرار J'avoue franchement || کوکل پاکلکیله
خلوصکارانه سویلشەلم Parlons franchement ایدەرم

En termes de Pratique, il signifie, avec exemption de toutes
charges, de toutes dettes *A.* بریّاً من القیود - بریّاً من الذممات
P. آزاده از قیود وذممات *T.* هیچ بردرلو قیود وذممانه تابع
Il lui a vendu sa maison franchement et quittement || اولمیەرق
خانەسنی هر درلو قیود وذمماتدن بریٔ اولەرق فلانه
فروخت ایلدی

FRANCHIR. Passer en sautant par-dessus *A.* طفور - تطفّر
T. صچرایوب آتلامق || Franchir un fossé بر جستن
خندقدن
خندقی صچرایوب آتلامق - تطفر ایدەرك مرور ایتمك

Et passer hardiment des lieux difficiles *A.* طیّ - قطع - عبور
P. گذشتن *T.* آشورمق || Après avoir franchi les Alpes avec
ses troupes, il entra en Italie عسکرك باشنده اولان ...یتنده
...رق آلپس طاغلرینی بعد القطع اتالیا الکەسنه پا نهادهٔ
دخول اولمشدر À peine l'armée eut-elle franchi les montagnes
عسکر هنوز جبالی قطع وطیّ ایتمشیکن Franchir les fleuves

انهاری قطع وعبور ایتمک
آتلامق ـ غالب کلمک .T ظفر یافتن .P غلبة .A .Figur
کافهٔ مشکلات ‖ Il a franchi toutes sortes de difficultés, d'obstacles
بالجمله مشکلات ـ وبالجمله عوایق واعتراضاته غالب کلدی
وعوایقی آتلادی

On dit, Franchir les limites, les bornes .A تجاوز الحدود
اوته‌یه کچمک ـ کچمک .T درگذشتن .P تخطّی الحدود ـ
واجبهٔ ‖ Franchir les bornes du devoir, de la modestie .Figur ـ
متحتّم ـ حالک وقاعدهٔ ادبک حدودینی تجاوز ایلمک
الاداء اولان فرایض لازمه‌نک وآداب مرعیّه‌نک حدودینی
تجاوز ایتمک

On dit, Franchir le mot, pour dire, Exprimer en propres termes une chose que la bienséance empêchait de dire ouvertement
.T سخنرا آشکارا گفتن .P علناً بیان ـ افصاح الکلام .A
هاب آچق سویلمک ـ آچقدن سویلمک ‖ Il a franchi le
mot, et lui a dit qu'il était un fripon حیله‌باز اولدیغنی
آچقدن سویلدی ـ فلانه افصاح کلام ایله سویلدی

FRANCHISE. Exemption, immunité .A معافیّت .P آزادگی ـ
سربستلک ـ مسلّملک .T مسلّمی ‖ Il jouit de la franchise
مظهر معافیّتدر ـ نعمت معافیّت ایله متنعّمدر

On dit d'un ouvrier sorti d'apprentissage, qu'il a gagné sa franchise .A متخرّج .P آزاده از بند شاکردی .T بشقه چیقمش

FRANCHISE. Les droits d'asile attachés à certains lieux .A حقّ
الامان ـ حقّ الحمایة .P حقّ زنهار دهی .T امان ویرمه
حقّی ‖ Les franchises des églises معابد ومساجدک مظهر
اولدقلری حقّ امان On n'a pu le prendre à cause de la
franchise de l'église où il s'est retiré اتّخاذ ملجا ایتمش
عبادتگاهک مظهر اوله کلدیکی حقّ امان تقریبیله
اخذی ممکن اولمدی Le quartier des ambassadeurs est un
lieu de franchise دول ایلچیلرینک محلّ اقامتلری جای
امانـدر Les franchises des ambassadeurs سفرانک مستحقّ
اولدقلری حقّ امان وحمایت

Il se dit aussi du lieu même d'asile .A ملجاء ـ مأمن .P
جای پناه ـ جای زنهار .T صغینه‌جق یر ‖ On ne le saurait
prendre en ce lieu-là, c'est une franchise فلان محلّ جای
امان اولمغله اخذی ممکن دکلدر

Il signifie aussi, sincérité .A صفوة البال ـ خلوص .P پاکدلی
پاکئ درون ـ .T پاکلکی ـ ایچ تمیزلکی ‖ یورک C'est un

homme plein de franchise پر صفوت وخلوص بز آدمدر Parler
avec franchise خلوص اوزره سویلمک

FRANCISER. Donner une terminaison française à un mot d'une autre langue .A تصویغ الی صیغة فرانساویّة .P بصورت
فرانساوی نهادن .T فرانسزلغدرمک ‖ Un traducteur ne doit
pas franciser les noms propres Latins برمترجم اسامئ لاتینیّه‌یی
فرانسز صیغه‌سنه تصویغ ایتمک جائز دکلدر

se FRANCISER. Il se dit d'un étranger qui prend les manières françaises .A تفرنس .P طور فرانساوی گرفتن .T
فرانسزلنمک ‖ Cet étranger s'est bien francisé depuis trois
mois qu'il est à Paris بو اجنبی پارس شهرنده اوچ آیدنبرو
کرکی ـ مدّت مکث واقامتنده کرکی کبی تفرنس ایلدی
کبی اوضاع واطوار فرانساویّه‌یی تحصیل ایلدی

FRANCOLIN. Sorte d'oiseau .A حبقط ـ درّاج .P تراج .T تراج
قوشی

FRANC-SALÉ. Droit de prendre à la gabelle certaine quantité de sel sans payer بلا رسم میری آلنمسی معتاد اولان
طوزک مقدار معیّنی

FRANGE. Tissu d'où pendent des filets, et dont on se sert pour ornement dans les habits, dans les meubles .A هدبة pl.
هدب ـ خمل .P ریشه .T صچاق ‖ Frange d'or صرمه‌لو
صچاق de soie ابریشم صچاق

FRANGER. Garnir de frange .A ترصیع ـ تزیین بالهدب
.P بالهدب آراستن بریشه .T صچاق ایله دوناتمق

FRANGÉ. .A ذو هدب .P ریشه دار .T صچاقلو

FRANGER ou FRANGIER. Artisan qui fait de la frange .A
هدّاب .P ریشه‌گر .T صچاقجی

FRAPPANT. Qui fait une impression vive .A قویّ التأثیر ـ
شدید التأثیر .P تیز تأثیر .T پک تأثیرلو ‖ Un spectacle
frappant انظار نظاره شدید التأثیر بر تماشا Une vérité frappante حقیقت شدید التأثیر Un exemple frappant عبرت قویّ
التأثیر Preuve frappante برهان قویّ التأثیر Portrait frappant
de ressemblance اصلنه مشابهتی تقریبیله عیون نظاره صورت
تأثیر قوی اولور بر تصویر

FRAPPE. Empreinte que le balancier fait sur la monnaie .A
نقش السکّة .P نگار درهم .T سکه‌نک نقشی

FRAPPER. Donner un ou plusieurs coups .A ضرب .P زدن
.T اورمق ‖ Frapper quelqu'un avec la main بر کمسنه‌یی ال

عصا ايله اورمق - Il s'emploie aussi neutralement, Frapper comme un sourd كالاعما ضرب ايله ضرب ايتمك avec un bâton
كور كبى اورمق - ايتمك - Dans les phrases suivantes, il s'exprime par des mots particuliers: Frapper dans la main pour conclure un marché *A.* عقد البيع صفقة واحدة - صفق اليد
ال اوروب بازارلغى كسمك *T.* دستزن خريد شدن *P.*
Frapper des mains pour applaudir *A.* تحسين بتصديد الايادي
آفرين يرينه ال چارپشدرمق *T.* Frapper à la porte *A.*
دق الباب - قرع الباب *P.* در زدن *T.* قپويى چالمق
Frapper sur l'enclume *A.* دق على المسطبة *P.* بر سندان كوپيدن
ساعت دق L'heure a frappé اورس اوزرنده دوكمك *T.*
ساعت اوردى - ايلدى - Figur. Frapper son coup, signifie, faire son effet هدف مقصوده اصابت ايتمك

On dit, Frapper de la monnaie *A.* ضرب السكة *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق - سكه بصمق

Frapper. Faire impression sur les sens, sur l'esprit. *A.* تأثير
|| Cette odeur est trop forte, elle frappe le cerveau بو رايحه كمال شدت وسورتى تقريبيله دماغه تأثير ايدر Cet objet m'a frappé l'imagination بو صورت صفحهٔ خيالمه قوياً تأثير ايلدى Cet endroit de son discours m'a frappé شو مقالهسنك محلّى ذهنمه قوياً تأثير ايلدى - Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots: Le son frappe l'oreille صدا قرع سمع ايدر Une grande lumière frappe la vue فرط ضيا خطف بصر ايدر اختطاف بصرى موّديدر - ايدر

Frappé. *A.* مضروب *P.* زده *T.* اورلمش - Frappé du tonnerre *A.* مقصوع بالصاعقة *P.* صاعقه زده *T.* يلدرم چالنمش
Frappé de la peste *A.* مطعون *P.* وبا زده *T.* يومرجق ايله اورلمش - يومرجقلو - On dit d'un drap fort et serré, que c'est un drap bien frappé *A.* صفيق *P.* تند *T.* صيق - تفدلو

Figur. || Être frappé d'étonnement گرفتار وله وحيرت اولمق - مدهوش ومتحيّر اولمق Avoir l'imagination frappée d'une chose بر كمسنهنك عقل وخيالى فلان فكر ايله علتزده اولمق Avoir l'esprit frappé d'une opinion بر كمسنهنك ذهنى بر رأى اوزرينه طيانمق - Et en parlant d'un bon ouvrage, C'est un ouvrage frappé au bon coin سمهٔ حسن ولطافت ايله موسوم بر تأليفدر

FRAPPEUR. Celui qui frappe *A.* ضارب *P.* زننده *T.* اوريجى

FRATERNEL. Qui est propre à des frères *A.* اخوى *P.* برادرى علاقه - حب اخوى *T.* قرنداشلغه مخصوص || Amour fraternel اتحاد اخوت Union fraternelle اخوت Il y a entre ces deux hommes une amitié fraternelle بو ايكى كشى بيننده علاقهٔ اخوت وار در - بينلرنده رابطهٔ مواخات وار در

FRATERNELLEMENT. D'une manière fraternelle *A.* على طريق المواخات - بالتواخى - كالاخوين *P.* برادرانه *T.* قرنداشجه || Ils ont toujours vécu fraternellement بينلرنده دائما مواخات بالتواخى كچنديلر - طريقيله كچنمشلر در

FRATERNISER. Vivre en frère avec quelqu'un *A.* تواخى *P.* بايكديگر برادرى نمودن *T.* قرنداش - قرنداشجه كچنمك كبى اولمق || Ces deux hommes fraternisent ensemble بو ايكى كشى برى برلريله تواخى اوزره درلر

FRATERNITÉ. Relation de frère à frère *A.* اخوت *P.* برادرى *T.* قرنداشلق || Vous avez beau le renoncer pour votre frère, vous ne détruirez pas la fraternité qui est entre vous برادركى قرنداشلقدن عزل ايتمك قيدنده اولماك عبثدر زيرا - بونك ايله بينكزده اولان اخوت قرابتى زايل اولهمز
Il signifie aussi, union, amitié fraternelle *A.* رابطة الاخوة *P.* پيوند برادرى - مهر ومحبت برادرانه *T.* قرنداش معاملهسى
- Il se dit aussi du lien qui unit entre eux ceux qui, sans être frères, ne laissent pas de se traiter comme tels *A.* مواخات *P.* برادرى *T.* معاملهٔ حقوقى قرنداشلق || Il y a fraternité entre ces deux familles بو ايكى خاندان بيننده شيرازهٔ مواخات وار در

FRATRICIDE. Crime de celui qui tue son frère *A.* قتل الاخ *P.* برادر كشى *T.* قرنداشنى اولدرمه - Il se dit aussi de celui qui commet ce crime *A.* قاتل الاخ *P.* برادر كش قرنداشنى اولدرن

FRAUDE. Tromperie *A.* مكر - خدعة *P.* ريو - دغا *T.* حيله || Fraude grossière خدعهٔ غليظه - قبا حيله - دوبارهٔ Sans faire de fraude بلا خدعة Suspect de fraude ريو وحيله ايله مظنون Trouver quelqu'un en fraude كمسنهيى ماكر وحيلهكار بولمق Faire un contrat en fraude de ses créanciers كمسنه آلهجقلوسنه حيله ايدهرك رنز كونه سند عقد ايتمك

En fraude, se dit adverbialement pour Frauduleusement *A.* مخادعة - بالخديعة - بالمكر *P.* ريوسازانه - دغا كارانه *T.* حيله ايله || Du vin entré en fraude à Paris بالخديعه پارس شهرينه ادخال اولنان خمر - مكر وحيله ايله پارسه كتوريلان

قاچزمه اولدرق كتوربلان شراب - باده

FRAUDER. Frustrer par quelque fraude *A.* اعمال - اخداع
آلداتمق *T.* دغا كارى نمودن - دغا نمودن *P.* مكر - الخدعة
|| Il a fraudé ses créanciers, ses cohéritiers حيله ايتمك -
وميراث شركاسنى - آلهجقلوسنه وميراث شركاسنه حيله ايلدى
آلداتدى

FRAUDEUR. Celui qui fraude *A.* دغا باز *P.* ماكر - خادع
حيله باز *T.*

FRAUDULEUSEMENT. V. En fraude.

FRAUDULEUX. Enclin à la fraude *A.* مألوف - خدّاع - مكّار
|| C'est un esprit دوبارهجى *T* دغا كار *P.* المكر والخديعة
frauduleux مكر وخديعت ايله مألوف بر مزاج - Il signifie
aussi, fait avec fraude *A.* مزوّر - كاذب *P.* فريب آميز *T.*
|| Contrat fraudulenx سند مزور Banqueroute frauduleuse يلان
يلان مفلسلك - افلاس مزوّر

FRAYER. Il se dit d'un chemin, d'une route, et signifie, marquer, tracer *A.* فتح الطريق *P.* راه گشادن *T.* يول آچمق
— On dit figur. Frayer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui aplanir toutes les difficultés *A.* دلالة الطريق - ارائة الطريق
|| يول كوسترمك *T.* دليل راه شدن - رهنمايى كردن *P.*
Les travaux des anciens nous ont frayé le chemin à de grandes découvertes آثار متقدّمين امور جسيمهنك كشفندده بزه
كشف معلومات معظمه - ارائهٔ طريقه وسيله اولمشدر
خصوصنده دليل راه اولمشدر — Et se frayer le chemin à une dignité, à un emploi فلان منصبه موصل اولهجق طرق
فلان منصبك تحصيلنه موصل - ومسالكى تدارك ايتمك
اولهجق طريقى توطئه ايتمك

Il signifie aussi, frotter contre quelque chose *A.* عرك -
سوك *P.* برمجيدن *T.* سورتمك || Le cerf fraye sa tête aux arbres آهو قسمى باشنى اغاج اوزرينه سورتو Le coup
n'a fait que lui frayer la botte كلان كلّه چزمهسنى سورتمكدن
غيرى بر ضرر ايتمامشدر

Il se dit aussi des monnaies, qui s'usent par le frottement *A.*
تسيّف *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق - سيلنمك || Il faut
que cet écu ait beaucoup frayé بو سكه غايت ايله مسيّف
اولديغى كورينور

FRAYÉ. || Chemin frayé *A.* طريق موطاء - طريق مكشوف
الاقدام *P.* راه گشاده *T.* آچق يول - ايشلنمش يول

FRAYER. S'approcher pour la génération. Il se dit des poissons *A.* تسافد السماك *P.* ماهيان گشنى كردن *T.* بالقلر
بالقرك چفتلشمك || Dans la saison où les poissons frayent
موسم تسافدنده

FRAYEUR. L'effet d'une peur soudaine *A.* رعب - ذعر *P.*
رعب *T.* زليف - هراس *T.* قورقو - اوچونمه || Grande frayeur
فلانك عظيم mortelle رعب مهلك Il fut saisi de frayeur
مرغ دل - درونته كمال رعب وهراس مستولى اولمشدر
La frayeur lui بيشباتى ربودهٔ پنجهٔ رعب وهراس اولمشدر
troubla l'esprit غلبهٔ رعب وهراس انسلاب عقل وشعورينه
Trembler de frayeur بادى اولمشدر كمال رعب وهراسدن
فلانك دل بيقرارى شدّت - رعشه دار ولرزهناك اولمق
Je ne suis pas ارتعابدن دوچار ارتعاش وخلجان اولمق
encore bien revenu de la frayeur que j'ai eue دوچار اولديغم
Il est رعب وهراس جانخراشدن هنوز كندومه كلهمدم
dans des frayeurs continuelles در رعب وهراس دائمى به مبتلا

FREDAINE. Trait de libertinage, folie de jeunesse *A.* سفاهت
صبا - فعل الصبىّ *P.* كار نو جوانى *T.* كنجلك جاهللكى

FREDON. Espèce de roulement et de tremblement de voix dans le chant *A.* عثاث - ترديد الصوت .pl ترديدات الصوت
|| ترنم - .pl ترنمات *P.* سرود هلهلهٔ ترانه - *T.* ازكى ترنماتى
Faire un fredon ترديد صوت ايله - ترديد صوت ايتمك
تغنّى ايتمك

FREDONNER. Faire des fredons *A.* ترديد الصوت - تعثيث
ترنمات ايله *T.* باهلهله سراييدن - ترانه زدن *P.* ترنم -
ايرلمق

FRÉGATE. Sorte de vaisseau de guerre *T.* فرقتين || Équiper une frégate بر فرقتين تجهيز ايتمك - دونانمق Capitaine
de frégate فرقتين قپودانى Monter une frégate فرقتين سفينهسنه
راكب اولمق

FREIN. La partie de la bride qu'on met dans la bouche du cheval *A.* شكيمة - مسحل - سحال - قاس اللجام *P.* منج -
دهنهٔ لگام *T.* كم طماغى || Un cheval qui mâche son frein
مضغ سحال ايدن - لوك لجام ايدن آت Un cheval qui
prend le frein aux dents كمى آزى به - تازيم لجام ايدن آت
چالان آت

Il se dit figur. de tout ce qui retient dans le devoir *A.* عنان
الاستمساك - التكفف *P.* عنان منع وتحذير *T.* لگام - اليقوبجق

La réputation est souvent un frein qui empêche de malfaire || دیزکین
سودای حسن صیت وشهرت ارتکاب منهیّات خصوصنده
La puissance du prince est un frein عنان تکفّف واستمساکدر
contre la licence des méchants حکومت شاهانه کستاخی
اشرار وخباثتکاران حقنه عنان تکفّف واستمساک اولهجق
Une citadelle sert de frein à une province بر حصن بر کیفیّتدر
حصین اهالی مملکتک اسب سرکش جسارتلرینه
L'honneur, les lois, les bienséances sont دیزکین منزلهسنده در
autant de freins pour retenir les hommes عرض وناموس وضوابط
وقوانین وقواعد حسن ادب مادّهلرینک هر بری انسانه
برر کونه عنان استمساک نفسدر

On dit, Ronger son frein, pour dire, retenir en soi-même sa colère, sans la faire éclater *A.* کظم الغیظ *P.* کینه در درون
نهفتن *T.* دیشی صیقوب اویکهیی صاقلمق — Et mettre
un frein à sa langue, pour dire, la contenir *A.* کفّ اللسان
ضبط اللسان *P.* لسان شدن پرهیزکار *T.* بر کمسنه دیلنی
طوتمق

FRELATER. Mêler quelque drogue dans le vin pour le faire paraître plus agréable *A.* تغشیش الخمر *P.* غش در باده
آمیختن *T.* حیله قاتمق || شرابه Les cabaretiers sont sujets à
frelater le vin میخانهجی قسمی باده ایچنه حیله قاتمغه
مبتلا در — زمرهٔ میخانجیان تغشیش خمره مبتلا در
Frelaté. *A.* خمر مغشوش *P.* بادهٔ غش امیخته *T.* حیله
قاتلمش شراب

FRELATERIE. Altération dans les liqueurs, pour les faire paraître meilleures *A.* غش *P.* غش آمیزی *T.* حیله قاتمه —
حیله قاتیغی

FRÊLE. Facile à ployer, à rompre *A.* خوار — قصف *P.* سست
T. کوشک

FRELON. Sorte de grosse mouche-guêpe *A.* صقیع *P.* غلفج
T. اشک اریسی

FRELUQUET. Homme léger, frivole *A.* منز *P.* سبکسر *T.*
چالی قوشی کبی

FRÉMIR. Être ému avec quelque espèce de tremblement *A.*
ارتجاج الشعور — ارتجاج البال *P.* دل پر آشوب شدن *T.*
یورک قالقنمق || Je frémis quand j'y pense خاطرمه فلان شی
کلدکچه ارتجاج بالمه بادی اولور Frémir d'horreur, d'effroi
بکمال دهشت وغایت خوف وخشیتدن ارتجاج قلبه گرفتار
اولمق de colère غلبهٔ خشم وغضبدن مرتجّ البال اولمق

Il se dit aussi de la mer, quand elle commence à s'agiter, et de l'eau ou de toute autre liqueur, lorsqu'elle est près de bouillir *A.* هیجان — ارتجاج *P.* در جوش وخروش آمدن —
جنبیدن *T.* چالقنمق — دپرهنوب اوینامق || La mer frémit دریا هیجان وارتجاجده در

FRÉMISSEMENT. Espèce d'émotion, de tremblement qui vient de quelque passion violente *A.* رجرجة البال — رجرجة الشعور
P. آشوب دل *T.* یورک قالقنمهسی || Je ne puis m'en souvenir sans frémissement فلان شیئی بلا رجرجهٔ قلب درخاطر
ایدهمم — Et un tremblement qui vient de quelque indisposition. V. Frisson.

Et un commencement d'agitation dans les corps naturels. Ainsi on dit, Frémissement de l'air *A.* هیجان الریح *P.* برخاستکی
باد *T.* روزکارک قالقمهسی Frémissement de la mer *A.* هیجان
البحر — رجرجة البحر *P.* جوش وخروش دریا — جنبش دریا
T. دکزک چالقنمهسی — دکزک دپرهنوب اوینمسی

FRÊNE. Espèce de grand arbre *A.* شجرة العصافیر *P.* درخت
زبان کنجشک *T.* دیش بوداق آغاجی Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* لسان العصافیر *P.* زبان کنجشک *T.* دیش
بوداق یمشی

FRÉNÉSIE. Fureur violente *A.* فرنیطس — داء السرسام *P.*
سرسام علّتی *T.* سرسام علّتی حملهسی || Accès de frénésie
Être en frénésie حال سرسامده اولمق Il lui a pris une frénésie فلانه حالت سرسام عارض اولدی — Figur. *A.* جنون
P. سرگشتگی *T.* دلولک || Quelle frénésie de conjurer contre
sa patrie! کندو وطنی حقنده عقد مخالفهٔ خیانت ایتمک
نقدر جنوندر Quelle frénésie de violer ce qu'il y a de plus saint!
اعزّ واشرف اولان شیلرک نقضنه جسارت ایتمک نقدر
جنوندر La passion qu'il a pour le jeu est une frénésie قماره
هوسی مرتبهٔ جنونده در Amour qui va jusqu'à la frénésie درجهٔ
جنونه واصل اولان عشق وهوا

FRÉNÉTIQUE. Atteint de frénésie *A.* مسرسم *P.* سرسام زده
T. سرساملو || Un homme frénétique علّت سرسامه اوغرامش
آدم Un malade frénétique est beaucoup plus fort dans les accès de son mal, qu'en santé داء سرسام ایله مریض اولان کشی
علّتک حملهسی وقتنده حال صحّتندن زیاده قوّتلو اولور

FRÉQUEMMENT. Souvent *A.* متواتراً — متلاحقاً — متواصلاً *P.*

Il y || ایکیده برده ـ صیق صیق .T پی در پی ـ پیاپی
va fréquemment ایکیده ـ اول طرفه متواصلاً ومتلاحقاً وارر
Cela arrive fréquemment ایکیده برده ظهور ایدر برده کیدر

FRÉQUENCE. Réitération qui se fait souvent *A.* تکرّر ـ تلاحق
|| La fréquence de ses visites صیقلق .T پیاپیی .P مواترة ـ
importune La زیارتنک تلاحق وتواتری بادئ ثقلتدر
fréquence de ses lettres مکاتیب وتحریراتنک مواترت
de ses rechutes ـ نکس علتنک تکرّر وتواتری وتلاحقی
On dit, La fréquence du pouls, pour dire, la vitesse des battemens du pouls *A.* نبضک .T زودئ نبض .P سرعة النبض
تیزلکی

FRÉQUENTATIF. Terme de Gram. Il se dit des verbes qui marquent une idée de répétition *A.* || متضمّن المعناء التکثیر
Criailler est le fréquentatif de crier باغرشمق باغرمق لفظنک
معنای تکثیرینی متضمّن اولان افعالدندر

FRÉQUENT. Qui arrive souvent *A.* متتابع ـ کثیر الوقوع
ـ دمادم آینده ـ پیاپی آینده .P متواتر الظهور ـ الظهور
|| Les tremblemens de terre صیق صیق کلان .T هر دم ظهور
sont fréquents en ce pays-là زلزله‌لر لول دیارده کثرت اوزره
Rendre de fréquentes visites برکمسنه‌نک زیارتنه واقع اولور
Les fréquentes rechutes sont dangereuses علتک متتابعاً وارمق
C'est un bon re- انتکاس متتابع الظهوری منتج خطر در
mède, mais il ne faut pas en faire un usage trop fréquent اعلا
Pouls ـ برعلاج ایسه ده صیق صیق لستعمالی جائز دکلدر
fréquent *A.* نبض سریع .P نبض زود زن .T تیزلکث ایلمه
اورر نبض

FRÉQUENTATION. Communication fréquente avec quelqu'un
A. خلطة ـ مجاورة .P آمیزش .T صیق کورشمه || La fréquentation des gens de bien اهل خیر ایله خلطه وآمیزش Mauvaise fréquentation خلطهٔ ذمیمه

FRÉQUENTER. Hanter *A.* مخالطة ـ اختلاط ـ مجاورة *P.*
|| Fréquenter les صیق صیق کورشمک .T آمیزش کردن
gens de bien اهل خیر ایله امیزش واختلاط ایتمک Il ne
fréquente que les honnêtes gens اهل عرض اولنلردن غیریسیله
Fréquenter les églises معابد ومساجده مجاورت اختلاط ایتمز
les foires, les promenades پنایرلره وتماشا یرلرینه ایتمک
Il est aussi neutre, et signifie, faire de ـ مجاورت ایتمک
fréquentes visites *A.* تردّد *P.* آمد شد کردن ـ آمدن وشدن
T. اول کیروب چیقمق ـ واروب کلمک || Il y fréquente
Il fréquente chez un tel فلاننک طرفه کثرت تردّدی وار در
کیروب چیقار ـ خانه‌سنه تردّد ایدر
Il signifie aussi, avoir un fréquent commerce *A.* ـ الفت
آمیزش ـ آلفتگی نمودن .P اختلاط ـ معاشرت ـ موالفت
|| Fréquenter avec les hérétiques اهل رفض .T قونشمق کردن
Il lui est défendu de fréquenter وبدعت ایله الفت ایتمک
avec ces gens-là اول کسان ایله الفت ومعاشرتی ممنوعدر

FRÉQUENTÉ. Il ne se dit que des lieux *A.* ـ مزدحم الناس
ـ جای انبوهئ ناس .P مجمع الناس ـ معشر الناس
خلق غلبه‌لکی اولان یر ـ جمعیت یری .T جمعیتگاه ناس
|| Un jardin fréquenté مزدحم ناس اولان باغچه Un palais
fréquenté مجمع ناس اولان سرای Fuir les lieux fréquentés
خلق جمعیتی اولان محللردن حذر ومجانبت ایتمک
Chemin fréquenté *A.* طریق مسلوک .P ره رفته .T ایشلک
ممرّ عامّه اولان یول ـ یول

FRÈRE. Celui qui est né de même père et de même mère, ou de l'un des deux seulement *A.* أخ pl. إخوان ـ شقیق *P.*
برادر .T قرنداش || Frère aîné برادر کهتر Vivre en frère
قرنداشجه کچنمک ـ برادرانه الفت ومعاشرت ایتمک
Traiter en frère برادرانه معامله ایتمک L'union des frères
ایکی اتحاد اخوان La discorde qui règne entre les deux frères
قرنداش بیننده اولان شقاق ونفاق Partager comme
frères ـ قرنداش کبی پایلشمق ـ برادرانه مقاسمه ایتمک
ـ قرنداش پایی ایتمک ـ Frères germains. Ceux qui sont nés
de même père et de même mère *A.* اخ لابوین pl. بنو الاعیان
P. برادران هم پدر ومادر .T اوز قرنداشلر ـ آنالری بابالری
ـ بر قرنداشلر ـ Frères jumeaux. Ceux qui sont nés d'un même
accouchement *A.* توأمان *P.* همشکم *T.* ایکیز ـ Frère consanguin, ou frère de père. Celui qui n'est frère que du côté paternel *A.* اخ لاب pl. بنو العلّات *P.* برادرنگر *T.* اوکی
ـ بابا طرفندن قرنداش ـ قرنداش ـ Frère utérin. Celui qui
n'est frère que du côté maternel *A.* اخ لامّ pl. بنو الاخیاف
P. برادرنگر .T قرنداش ـ اوکی قرنداش ـ والده طرفندن
ـ Frères de lait. L'enfant de la nourrice et le nourrisson qu'elle a nourris du même lait *A.* اخ من الرضاعة ـ رضیع *P.* همشیر
T. سود قرنداشی || Citus était frère de lait d'Alexandre سیطوس
نام کمسنه اسکندر ذو القرنینک سود قرنداشی ایدی

Frères, se dit aussi de tous les hommes en général, comme étant sortis d'un même père A. ابناء ابی البشر P. زادگان T. طپراق قرنداشلری || Tous les hommes sont frères en Adam حضرت ادم اولدقلری جهتیله بنی آدم ابنای ابو البشر بنی آدمك جملەسی طپراق قرنداشلریدر - قرنداشدرلر || Il faut avoir pitié des pauvres, ce sont nos frères فقرا ودردمندان طپراق قرنداشلرمز اولدقلری حسبیله حقلرینه ایفای لازمهٔ رحم وشفقت اولنمق واجبهٔ حالدندر

FRESQUE. Sorte de peinture appliquée sur une muraille A. نقش على الجدار P. نگار بر دیوار T. دیوار اوزرنده نقش

FRESSURE. Il se dit de plusieurs parties intérieures de quelques animaux prises ensemble A. حشا pl. احشا - اجزاء جوفیّة - احشای حیوانك ایچ عضولری T. || Fressure de mouton غنم - قیونك ایچ عضولری

FRET. Louage d'un vaisseau A. نول السفینة - اجرة النول P. مزد کشتی - کرایهٔ کشتی T. نولین || Le fret d'un navire سفینەنك نولی - سفینەنك اجرت نولی Payer le fret نول سفینەیی ادا ایتمك

FRÉTER. Louer à quelqu'un un vaisseau A. اکراء السفینة - ایجار P. کشتیرا بکرایه دادن T. کمی‌یی نولین ایله بر سفینه ایجار ایتمك || Fréter un vaisseau کرایه ویرمك - Et prendre à louage un vaisseau A. استیجار السفینة P. کشتیرا بکرایه گرفتن T. کمی‌یی نولین ایله طوتمق

FRÉTEUR. Propriétaire d'un vaisseau, qui le donne à louage A. مکاری السفینة P. کراش کشتی T. کمی کراجیسی - کمی‌یی نول ایله کرایه ویرن

FRÉTILLANT. Qui frétille A. هزهز P. جست وچالاك T. حنبشلو - جیوەلك || Un enfant fort frétillant بغایت جست وچالاك بر چوجوق

FRÉTILLEMENT. Mouvement de ce qui frétille A. هزّ P. جنبش T. اوینامه - دپرنمه

FRÉTILLER. S'agiter par des mouvemens vifs et courts A. اهتزاز P. جنبیدن T. دپرنمك - اوینامق || Cet enfant frétille sans cesse بو طفل لا ینقطع جنبش واهتزازده در Le chien frétille de la queue کلب تهزیز ذنب ایدر - بصبصهٔ ذنب ایدر - کوپك قویروغنی اوینادر

FRETIN. Menu poisson. V. Frai.

FRIABILITÉ. Qualité de ce qui est friable A. قابلیّة الرفت بالفرك P. امکان پذیرئ ریزیدگی بمالیدن انگشت T. پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانمغه کلمکلك

FRIABLE. Qui peut aisément être réduit en poudre entre les doigts A. ممکن الارتفات بالفرك P. ریزیدنی بمالیدن انگشت T. پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانور

FRIAND. Qui aime la chère délicate, et qui s'y connaît A. متنوّق فی الاکل P. لذیذ خور - نازك خور - بەگزین T. خوراك || Il n'est pas gourmand, mais il est friand طعامك اعلاسنی سون - اکول دکل انجق متنوّق فی الاکلدر On dit, Un morceau, un mets friand, c'est-à-dire, délicat A. لقمة نفیسة وطعام نفیس P. لقمهٔ خوش جاشنی وآش T. نازك جاشنی دادی خوش لقمه وطعام

FRIANDISE. Goût pour la chère délicate A. تنوّق فی الاکل P. خوراك - به گزینئ خوراك T. لذیذ خوری - دادی خوش شیئلرده طعام حسن طبیعت || La friandise est l'effet de la sensualité خصوصنده تنوّق ایتمك تشهّئ نفسك مقتضاسیدر - Il se dit au pluriel de certaines choses délicates à manger, comme les sucreries, etc. A. اطعمة نفیسة - اطعمة شهیّة P. خوراك T. خوشمزه اطعمهٔ || Aimer les friandises دادی خوش یمکلر نفیسەدن حظ ایتمك Donner des friandises à des enfans چوجوقلره حلوبّات ویرمك - اطفاله اطعمهٔ شهیّه ویرمك

FRICASSÉE. Viande fricassée A. مقلوّ P. تفریده T. قاورمه || Faire une fricassée بر طعام مقلوّ طبخ ایتمك Manger une fricassée قاورمه یمك - طعام تفریده اکل ایتمك Manger une fricassée de poulets پلیچ قاورمەسی یمك

FRICASSER. Faire cuire quelque chose dans une poêle, dans une casserole, après l'avoir coupé en morceaux A. قلو - اقلا P. تفریدن T. قاورمق || Fricasser des poulets پلیچلری قاورمق - پلیچ قاورمەسی یاپمق

Fricassé. A. مقلوّ P. تفیده T. قاورلمش

FRICHE. Terre qui n'est point cultivée A. جالسة pl. جوادس - ارض بائرة P. بور - کلاك - زمین شیار نا کرده T. پوربیر || Il y a trois ans qu'il n'a fait travailler à sa vigne, ce n'est plus qu'une friche اوچ سنەدنبرو کرومی باغنی ایشلتمدیکندن بر پور یر قالمشدر - En friche. Sans culture A. بلا فلاحة - من غیر فلاحة P. بی شیار T. نطس - نطس اولنمقسزین - اولنمامش

FRICTION. Frottement que l'on fait en quelque partie du corps

avec la main, une brosse ou un linge *A.* دلك *P.* مالش *T.* اوغمه Quand ce frottement se fait avec des huiles, des onguens, on emploie les mots *A.* دلك بالدلوك - دلك بالمروخ *P.* مالش بروغن دوانی *T.* علاجلو نسنه ایله اوغمه || User de friction sur les épaules اوموز باشنده استعمال دلوك ایتمك Les frictions dissipent les humeurs, et ouvrent les pores مروخ ایله دلك بدن محلل اخلاط ومفتح مساماتدر Friction légère دلك خفيف violente دلك شديد Frictions mercurielles جیوه‌لو مروخات

FRIGIDITÉ. État d'un homme impuissant V. Impuissant.

FRIGORIFIQUE. Terme de Physique. Qui cause le froid *A.* مبرّد - موجب البرد - موجب الصرد *P.* سردی آور *T.* صوغوديجی || Les corpuscules frigorifiques ذرات موجبة البرد

FRILEUX. Fort sensible au froid *A.* مصراد *P.* زود سرما زده *T.* تیز اوشور || Les vieillards sont frileux مشایخ وسال خوردگان بالطبع تیز اوشورلر

FRIMAS. Brouillard froid et épais, qui se glace en tombant *A.* صقيع - صبيب *P.* سرما ریزگی *T.* قیراغو || Un pays sujet aux frimas كثرت صبيبه مبتلا بر مملكت Une montagne couverte de neige et de frimas ثلج وصبیب ایله قیراغو صاچ پوشیده بر طاغ Le frimas s'attache aux cheveux اوزرینه یاپشور

FRINGANT. Fort éveillé, fort vif *A.* طيّاش - خفيف المزاج *P.* سبكمشرب *T.* دلی طولو || Il a l'air fringant دلی طولی - سیماسنده بر ادمدر - Un cheval fringant, c'est-à-dire, qui a beaucoup de vivacité *A.* فرس جيّاش *P.* اسب جست *T.* اویناق آت - یورکلو آت وچالاك

FRIPER. V. Chiffonner. - Il signifie aussi, manger avec avidité *A.* ترهيط *P.* علف خواری نمودن *T.* صوغومسزلق ایتمك - Et gâter, user *A.* ابلا - تبلية *P.* فرسودن *T.* اورسلمك - اسكتمك || Cet enfant fripe toutes ses hardes en peu de temps بو چوجوق آز زمان ایچنده جمیع البسه واثوابنی اورسه‌لر

FRIPERIE. Métier d'acheter, de raccommoder et de revendre de vieux habits et de vieux meubles *A.* بيع الاخلاق - بيع *P.* البلس - پلاس فروشی *T.* خلقا فروشی - اسكیجیلك || Il ne se mêle plus de friperie فيما بعد بيع بلس واخلاق قارشمز - Il se dit aussi du lieu où les fripiers exercent leur métier *A.* سوق البلاسين *P.* بازار پلاس فروشان

T. بت بازاری - اسكیجیلر چارشوسی || Acheter un habit à la friperie بت بازارنده بر ثوب مبايعه ایتمك Il ne s'habille jamais qu'à la friperie پلاس فروشان البسه واثوابنی بت بازارنده تدارك ایدر - Et des habits et des meubles qui sont usés par d'autres personnes *A.* معوزة pl. معاوز pl. خدافل *P.* جامهای كهنه - چپان *T.* اسكی بوسكی اوروبه‌لر || Tous ses habits ne sont que friperie كافة البسه‌سی خدافل مقوله‌سیدر

FRIPIER. Celui qui fait le métier d'acheter et de vendre de vieux habits *A.* بلّاس - بيّاع الاخلاق - بيّاع الخدافل *P.* پلاس فروش - خلقا فروش - چپان فروش *T.* اسكیجی

FRIPON. Voleur adroit *A.* عيّار - مدّاش اليد *P.* دزد افشار *T.* خرسز || Fripon fieffé عيّار محض Ce domestique est un fripon بو خدمتكار خرسز در - Et trompeur, fourbe *A.* ختّال - مكّار - خلّاب *P.* حيله باز - پلوس *T.* دوباره‌جی - اویناق فلان || Il ne fait pas bon avoir affaire à lui, c'est un fripon كشی حيله باز بر آدمدر كندوسيله ایشده بولنمق جائز دكلدر C'est un vrai fripon مكّار مجسّم در C'est un tour de fripon بر حيله باز آدمك دوباره‌سیدر

FRIPONNER. Escroquer *A.* طرّ - ازدلاع *P.* خرده دبستی *T.* بر تقريب اوغریلمق نمودن || Il m'a friponné vingt pistoles بكرمی غروشمی بر تقريب اوغریلدی Il a friponné cette montre بو ساعتی طرّ وازدلاع ایلدی - Et faire des tours, des actions de fripon *A.* ختن *P.* رنگ نمودن - *T.* دوباره ایتمك پلوسی كردن

FRIPONNERIE. Action de fripon *A.* مخاتلة pl. مخاتلات - مكر *P.* پلوسی *T.* دوباره - حيله بازلق || Il y a de la friponnerie à cela بو خصوصده بر دوباره وار در Friponnerie signalée مخاتلة واضحه Faire une friponnerie بر دوباره ایتمك C'est une friponnerie بر حيله بازلقدر

FRIQUET. Espèce de moineau *A.* صعوة pl. صعوات *P.* سنگانه *T.* یوند قوشی

FRIRE. Faire cuire dans une poêle avec du beurre, ou de l'huile *A.* طجن *P.* تابه بریان كردن *T.* تاوه‌ده پشورمك || Frire des oeufs تاوه‌ده یمورطه پشورمك

Frit. *A.* مطجّن *P.* تابه بریان *T.* تاوه‌ده پشمش

FRISE. Pièce d'architecture qui est entre l'architrave et la corniche *A.* افريز pl. افاريز *P.* پروز *T.* صچاق || Frise dorée enrichie de sculpture افريز مذهب - یالدزلو صچاق - اویمه‌كاری

صپاق — Cheval de frise. V. Cheval.

FRISER. Boucler, anneler les cheveux A. تحبیک - تجعید
پرچین وشکن ساختن - شکندار کردن - خم بخم کردن P.
T. قیورجقلتمق || Friser ses cheveux aux fers دمور ماشه ایله
صاچی حلقه حلقه Se friser par boucles تجعید شعر ایتمک
اولەرق تجعید ایتمک — Il signifie figur., effleurer, toucher
superficiellement A. تخدیش P. خدشه زدن T. جزئیجه
خفیفجه صیرمق - طوقنمق || Cette mousquetade n'a fait que
lui friser le visage آتیلان قورشون یوزینی یالکز تخدیش
ایلدی — On dit aussi, que le vent frise l'eau, pour dire,
qu'il en agite doucement la superficie A. تحبیک الماء P. بر
روی آب چین آوردن T. صو یوزینی بورشدرمق

Il se dit aussi des étoffes A. ثنی P. شکن بر شکن کردن
T. قیورمق - بوکمک - بوکلم ایتمک

FRISÉ. A. مجعّد - محبّک P. خم اندر خم - شکندار - چیندار
T. قیورق A. مثنّا - متشنّی P. شکن بر شکن T. بوکلم
بوکلم — Choux frisés. Une sorte de choux dont la feuille est
toute crêpée A. کرنب محبّک الاوراق P. کلم شکندار T.
بوروشق لهنه - قیورق لهنه

FRISSON. Tremblement causé par le froid qui précède la fièvre A.
رعدة - رعدة الحمّی - قفقفة P. لرزهٔ تب T. استمەنک
دترەیشی || Grand frisson رعدت عظیمه La fièvre est ordi-
nairement précédée par le frisson حمّانک عادتا دترمه
مقدّمەسیدر Le frisson m'a pris بنی دترمه طوتدی Sentir les
approches du frisson رعدت حمّانک تقرّبنی حسّ ایتمک

Figur. || Cette mauvaise nouvelle lui a causé d'étranges fris-
sons بو خبر مولم کندویه بغایت موجب ارتعاد قلب
اولمشدر

FRISSONNEMENT. Léger tremblement causé par les approches
de la fièvre A. عروا - قرّة الحمّی - قشعریرة P. فراشا - فسرهٔ
T. تب لرزه - استمەنک اوشونمەسی - اورپورمەسی - قیل ||
Il va avoir la fièvre, il sent déjà un frissonnement حمّانک عروای
اثرینی حسّ ایتمکله بو حالت نوبت حمّانک تقرّبنه
دلالت ایدر — Figur. A. قشعریرة - ارتعاد القلب P. فراشای
دل T. یورکک اورپورمەسی || Quand je pense à cela, il me
prend un frissonnement بونی در خاطر ایتدکجه عارضهٔ
ارتعاد قلبه - قشعریرەیه دوچار اولورم

FRISSONNER. Avoir des frissons A. ترعّد - اقشعرار P. فراشیدن
T. دترەمک || استمەدن La fièvre le va prendre, il commence
à frissonner اقشعرارە باشلدیغندن قریباً حمّاسی ظهور
ایدەجکی درکاردر — Figur. Frissonner de peur خوف وخشیتدن
d'horreur استیلای هول وهراس ایله اقشعرارە گرفتار اولمق
Quand je songe au حالت اقشعرار وارتعادە دوچار اولمق
péril ou je me suis trouvé, je frissonne encore بولندیغم تهلکه
وخطرک کیفیتی خاطرمە کلدکچە درونمدە حالت اقشعرار
ظهور ایدر

FRISURE. Façon de friser A. جعودت P. شکن - چین T.
قیوریلش || Cette frisure est belle بو طور جعودت احسندر
— Et l'état de ce qui est frisé A. جعد P. شکن T. بوکلم —
قیورمه || Le vent a dérangé sa frisure شدّت ریح جعد شعرینی
اخلال ایلدی

FRITURE. L'action et la manière de frire A. طجن P. تابه
بریانی T. تاوەدە پشورمە || L'huile est bonne pour la friture
روغن زیت تاوەدە پشورمەیه اصلحدر

FRIVOLE. Léger, vain, qui n'a nulle solidité. Il se dit des
choses et des hommes A. باطل - عبیث - واهی - ما لا یعنی
P. انگونی - بی اساس - بیهودە - بیمآل T. تملسز - مآلسز
|| Cette raison, cet argument est frivole بودلیل واهیدر Discours
frivole کلام بیمآل - کلام ما لا یعنی Matière frivole مادّهٔ
باطله Excuse frivole عذر باطل - عذر واهی Homme frivole
عبیث بر آدم - بیهودەکار آدم Esprit frivole عقل باطل

FRIVOLITÉ. Caractère de ce qui est frivole A. تبطّل pl.
تبطّلات - عبثیّت pl. عبثیّات P. بیهودگی - بیمآلی T.
مآلسزلق - تملسزلک || Il y a bien de la frivolité dans cet
ouvrage بو تألیفدە خیلیجە عبثیّت وار در Tous ses discours
ne sont que des frivolités جمیع اقوالی عبثیّاتدن عبارتدر
Cet homme a beaucoup de frivolité dans l'esprit بو آدمک
عقلندە حال تبطّل وعبثیّت غالبدر

FROID. Qualité opposée au chaud A. قرس - برد - قرّ P.
سرما - زم T. صوغوق || Grand froid A. برد قارس - برد
شدید P. سرمای تند وتیز T. کسکین صوغوق Froid cuisant
A. برد شفیف P. سرمای جگر سوز T. یاقیجی صوغوق
برد A. sec برد نافذ - برد قویّ التأثیر perçant, pénétrant
برد حادّ A. âcre قوری صوغوق T. سرمای خشک P. یابس
برد لطیف A. Un beau froid سرد صوغوق T. سرمای تیز P.
خوش بر صوغوق T. سرمای نازک P. La rigueur du froid

Transir استحساس برد ایتمك Sentir le froid شدّت برد de froid شدّت برددن منخدر الاعضا اولمق Geler de froid صوغوقدن طوكمق ـ شدّت برددن منجمد اولمق Trembler de froid برد تأثیر برددن رعشه دار اولمق Supporter le froid صوغوقه طیانمق ـ وسرمایه تحمّل ایتمك Durant le froid de l'hiver برد شتا اثناسنده

Il se dit aussi de ce qui communique ou qui ressent le froid *A.* بارد ـ مبرود *P.* سرد *T.* صوغوق || Pays, climat froid اقلیم بارد Temps froid هوای بارد Froid comme glace ابرد من الجمد Dans la froide saison موسم مبروده بوز كبی صوغوق ـ Cela est actuellement froid موسم برودت هواده ـ فلان شیٔ بالفعل بارد در Tempérament froid مزاج بارد Cerveau froid دماغ بارد Goutte froide نقریس بارد Humeur froide خلط بارد Cette plante est froide بو نباتك طبیعتی بارد در Les quatre semences froides بذورات اربعهٔ مبرّده ـ Figur. Sérieux, réservé, qui n'est ému de rien, qui manque de chaleur, d'activité بر آدمدر Il a l'abord froid || عند الوصلة بارد ـ حین وصلتده بارد در Un grand homme froid معامله‌سی عظیم الشان وبارد Il lui a fait un accueil froid الطور بر ذات فلاننه معاملهٔ بارده ایله تلقی ایلدی Je l'ai trouvé fort froid là-dessus فلانی اول بابده بغایت بارد بولدم Il est honnête homme, mais il a un froid qui glace tout le monde ذاتنده بر اهل عرض آدمدر انجق طور بارد اولدیغی عالمی تبرید ایدر Il lui répondit avec son froid ordinaire مألوف اولدیغی طور بارد ایله جواب معتادیله طور بارد اولدیغی مألوف ـ ویردی Ami froid محبّ بارد ـ دوستلغی صوغوق بر آدم ـ دوست بی گرمی On dit aussi, Style froid, pour dire, un style qui n'a rien de touchant سبك وعبارهٔ بارده Et raillerie froide ـ استهزای بارد On dit aussi, Faire froid, Battre froid à quelqu'un, pour dire, le recevoir avec moins d'empressement, avec un visage moins ouvert qu'à l'ordinaire *A.* اظهار البرودة ـ تلقی بالبرودة *P.* عرض چهرهٔ برودت كردن ـ چهرهٔ برودت نمودن *T.* صوغوق معامله ایتمك ـ Et qu'il y a du froid entre ces personnes, pour dire, que leur amitié a souffert quelque atteinte بینلرنده برودت وار در ـ بینلری صوغوقلق وار در صوغوقلدر

On dit, qu'un homme est de sang froid, qu'il agit, qu'il écoute de sang froid, pour dire, qu'il est maître de lui-même, sans passion et sans émotion *A.* ثلوج النفس *P.* فسردگئ دل *T.* ثلوج نفس ایله || Il est de sang froid یورك صوغوقلغی فلانی ثلوج نفس Il l'a écouté de sang froid مجبول بر آدمدر ثلوج نفس ایله Il a agi de sang froid ایله استماع ایلدی حركت ایلدی

À Froid. Sans faire chauffer *A.* فی حال البارد ـ بارداً *P.* در سردی *T.* صوغوق اولدرق ـ صوغوقده || Infuser une drogue à froid فلانی حشیشه‌یی ماء بارد ایچنده نقع ایتمك Forger un fer à froid دموری صوغوق ایكن دوكمك Battre un fer à froid دموری بارد اولدیغی حالده دقّ ایتمك

FROIDEMENT. De manière qu'on est exposé au froid *A.* علی قرّ *P.* سردانه *T.* اوشویه‌جك وجهله || Vous êtes logé, vêtu bien froidement خیلیجه اوشویه‌جك وجهله تمكن وتلبّس ایدرسك ـ Figur. D'une manière froide et réservée *A.* بالبرودة ـ بارداً *P.* بر وجه بارد *T.* صوغوقلق ایله || Il m'a répondu bien froidement بارداً بكا جواب ویردی

FROIDEUR. Qualité de ce qui est froid *A.* قرّ ـ برودت *P.* سردی *T.* صوغوقلق || La froideur de l'eau قرّ ـ برودت ما du marbre مرمر طاشنك برودتی du temps برودت هوا de la vieillesse ـ سنّ شیخوخته عارض اولان برودت مزاج Figur. Froid accueil *A.* معاملهٔ باردة ـ تلقی بالبرودة *P.* پذیرهٔ سرد *T.* صوغوقلق ایله قارشولمه ـ صوغوق معامله || Il m'a reçu avec beaucoup de froideur غایة الغایه معاملهٔ بارده ایله بكا تلقی ایلدی ـ On dit aussi, qu'il y a de la froideur entre ces personnes. V. Froid.

FROIDIR, SE FROIDIR. Devenir froid *A.* تبرّد ـ كسب البرودة *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق || Ne laissez pas froidir le bouillon چوربایی صوغوتمه

FROIDURE. Le froid répandu dans l'air *A.* برودة الهوا *P.* سردئ هوا *T.* هوانك صوغوقلغی

FROISSEMENT. Action de froisser *A.* عرك *P.* باهم برمجیدگی *T.* اوغمه ـ سورتمه || Le froissement des cailloux excite du feu چاقل طاشلرینك بری برلرینه سورتمه‌سی احداث شراره‌یی موجبدر

FROISSER. Meurtrir par une impression violente *A.* هزم *P.* فرسودن *T.* ازمك || Ce carrosse l'a pressé contre la muraille, et l'a tout froissé بو هنطو فلانی دیوار اوزرینه صیقشدروب وجودینی یكپاره هزم ایتدردی Il s'est froissé tout le corps

on tombant وجودی - لدی السقوط وجودی بستون ازلدی
درجار عزم وفرسودگی اولدی
Et frotter fortement *A.* تعریک *P.* با هم برمجیدن *T.*
چاقل سورتمک ‖ Froisser des cailloux l'un contre l'autre
صفغ *A.* Froisser des épis - طاشلری بری برلریله سورتمک
اوغوشدروب سورتمک *T.* با هم مالیدن *P.* تفریک - اصفاغ -
- Il signifie aussi, chiffonner. V. ce mot.

FRÔLEMENT. Action de frôler, ou l'effet d'une chose qui frôle
A. مشن - مشنة *P.* خراش *T.* صیرلمه - صیریق

FRÔLER. Toucher légèrement en passant *A.* تمشین *P.* خراشیدن
آتیلان ‖ La balle lui frôla le visage چالوب صیرمق *T.*
قورشون جهرهسنی تمشین ایلدی
Frôlé. *A.* ممشون *P.* خراشیده *T.* چالنوب صیرلمش

FROMAGE. Sorte de laitage *A.* جبن *P.* پنیر *T.* پنیر ‖ Fromage mou جبن لین - یموشق پنیر - dur جبن صلب -
قاتی پنیر

FROMAGER. Celui qui vend des fromages *A.* جبنیّ *P.* پنیر
فروش *T.* پنیرجی - Il se dit aussi d'un vase percé où l'on
égoutte le fromage *A.* مشملة *P.* پنیر پالونهٔ *T.* پنیر سوزکوسی

FROMAGERIE. Manufacture de fromages *A.* دار الاجتبان -
مجبنة *P.* پنیر خانه *T.* پنیر کارخانهسی ‖ On a établi des
fromageries dans cette province بو مملکتده پنیرخانهلر احداث
اولندی

FROMENT. La meilleure espèce de blé *A.* قمح - برّ - حنطة
P. گندم *T.* بغدای - بغدایی ارناود ‖ Farine de pur froment خالص بغدای اونی Un boisseau de froment بر اولچک
بغدای

FROMENTACÉE. Il se dit des plantes qui ont du rapport avec
le froment *A.* قمحیّ *P.* گندم گونه *T.* بغدای نوعندن -
بغدای اقسامندن ‖ Les orges, les chiendents, sont des plantes fromentacées شعیر وآیرق اوتی نباتات قمحیّه اقسامندندر

FRONCEMENT. Action de froncer les sourcils *A.* قطوب *P.*
چین جبین *T.* یوز قاش بورشدرمه

FRONCER. Rider. Il ne se dit que des sourcils *A.* تقطیب
تقطیب الوجه - *P.* چین جبین نمودن *T.* یوز قاش
بورشدرمق ‖ Il en fronça le sourcil de colère, de chagrin
خشم وغضب ویاخود اندوه وکدردن تقطیب وجه
ایلدی

Et plisser les étoffes, le linge *A.* ثنی - وضن - اتضان *P.*
شکن زدن - پر چین وشکن ساختن - خم بخم کردن *T.*
بوکمک قیوروب ‖ Il faut froncer davantage cette chemise,
elle n'est pas assez froncée par le collet بو کوملکک یقهسی
کرکی کبی قیوریلوب بوکلمدیکندن برقات دخی قیورلمسی
اقتضا ایدر V. Plisser.
Froncé. *A.* متقطّب *P.* جبین چین بسته *T.* یوزی قاشی
بورشمش *A.* متضن - موضون - متثنّی *P.* خم بخم کرده -
بوکلمش *T.* پرچین وشکن شده

FRONCIS. Les plis que l'on fait, en fronçant une étoffe *A.* pl.
مثانی pl. غضون *P.* شکنها *T.* بوکنتیلر - قیورقلر ‖ Faire un
froncis à une manche ثوبک یکنه اعمال مثانی وغضون
یکنه بوکنتیلر یاپمق - ایتمک

FRONCLE. V. Furoncle.

FRONDE. Tissu de corde avec quoi on jette des pierres *A.*
مقلاع - قذافة - مشجاذ - مرجام - خطّار *P.* فلاخن - دستاسنگ
T. صپان ‖ David tua Goliath d'un coup de fronde حضرت
داود غولیاتی ضربهٔ مقلاع ایله قتل واعدام ایلدی Les
anciens avaient dans leurs troupes des gens armés de frondes
صپان - قدمانک عسکری ایچنده فلاخن اندازلر وار ایدی
قوللنور نفرات وار ایدی

FRONDER. Lancer avec une fronde *A.* رمی بالقذافة - رمی
بالمقلاع *P.* با فلاسنگ انداختن *T.* صپان ایله آتمق ‖
Fronder des pierres قذافه ایله رمی احجار ایتمک
Figur. Blâmer, critiquer hautement *A.* قذف - طعن *P.*
سنگ انداز طعن وتشنیع شدن *T.* سوز آتمق ‖ Il n'eut
pas sitôt ouvert la bouche, que tout le monde le fronda هنوز
شق شفه ایتمشیکن جمیع ناس قذف وطعننه مبادرت
ایتدیکی On a frondé sa harangue موعظهیه سنگ انداز ایلدی
- Et parler contre le Gouvernement *A.* قذف الاحوال السلطنة *P.* طعن وتشنیع اولمشلر در
بحق سلطنت زشتاری
T. بحق سلطنت زباندرازی طعن وتقبیح کردن - نمودن
دولتی فصل ایتمک ‖ C'est un homme qui passe sa vie à
fronder وقت عمرینی دولتی فصل ایلمکه صرف ایدر

FRONDEUR. Qui jette des pierres avec une fronde *A.* رامی
بالمقلاع - رامی بالمرجام - رامی بالمشجاذ *P.* فلاخن انداز
T. صپان ایله آتیجی - Figur. Qui aime à blâmer, à critiquer *A.*
طعّان - عیّاب *P.* طعنه زن - سنگ انداز طعن وتشنیع

T. فصّال ـ سوز آتیجی || C'est un frondeur طعّان بر آدمدر
ـ Et celui qui parle contre le Gouvernement A. طعّان الاحوال
السلطنة P. طعنه زن سلطنت T. دولتی فصل ایدن

FRONT. La partie du visage qui est comprise entre la nais-
sance des cheveux et les sourcils. Il se dit aussi du devant de
la tête de quelques animaux A. جبهة pl. جباه ـ جبین pl.
جبن ـ ناصیة pl. نواصی P. پیشانی T. آلن || Grand front
جبهۀ عظیمه large جبهۀ واسعه Front serein A. جبین صلت
ـ جبین واضح الصلوتة P. پیشانیٔ روشن découvert A.
جبین بارز P. پیشانیٔ گشاده T. آچق آلن majestueux
جبهۀ ابهت اثر Être marqué sur le front فلانک ناصیه‌سی
تمغای رسوایی ایله موسوم اولمق ـ Il se prend figur. pour tout le
visage A. ناصیة الحال P. چهره T. یوز || On lit sur son front
ناصیۀ حالندن مستفاد در On voit sur son front ناصیۀ حالندە
نمودار در Dérider son front ناصیۀ حالندن دفع جین تعبّس
ـ ایتمک Et pour la face d'une armée, d'une troupe A. جبهة
العسکر P. پیشانیٔ لشکر T. عسکرک آلنی || L'armée pré-
sentait un grand front اردو بر جبهۀ مدیده عرض ایدر ایدی
ـ بر جبهۀ مستطیله L'armée étendit son front اردو توسیع جبهه
ایلدی Ce bataillon avait tant de front فلان قولک جبهه‌سی
شوقدر مسافه یره ممتدّ ایدی ـ Il se dit aussi de la face
des bâtimens A. وجه P. رو T. یوز || Le front de ce bâtiment
بو بنانک یوزی

Il signifie figur., impudence A. وقاحة الوجه ـ مرانة الوجه
P. یوز پکلکی ـ کستاخلق T. کستاخی ـ سختیٔ روی ||
Aura-t-il le front de soutenir ce qu'il a dit? سویلدیکی کلامی
تأیید ایتمک درجه‌لره قدر کستاخلغی وارمیدر Il eut le front
de me dire . . . بکا شو کلامی سویلمکه کستاخلق ایلدی
De quel front ose-t-il se présenter devant moi? نه یوز ایله
حضورمه چیقاجقدر ـ On dit aussi, qu'un homme a un front d'airain,
que c'est un front d'airain, qu'il n'a point de front, pour dire,
qu'il est très-impudent A. عدیم الحیا ـ ماجن ـ ممرّن الوجه
P. سخت رو ـ شوخ ـ بی ننگ وعار T. پک یوزلو ـ عارسز

De front. Par-devant A. متقابلاً ـ مصاقبةً ـ وجاهاً P.
پیش رو T. یوز طرفندن ـ یماجندن ـ اوک طرفدن ||
Attaquer l'ennemi de front دشمن اوزرینه وجاهاً حمله
وهجوم ایتمک ـ دشمنی یوز طرفندن اورمق
Il signifie aussi, côte à côte A. جنباً بجنب P. پهلو بپهلو

T. یان یانه || Un défilé où il ne peut passer que deux hom-
mes de front یان یانه ایکی کشیدن زیاده مرور ایده‌میه‌جک
بر بوغاز Ils marchaient tous trois de front اوچی دخی یان
یانه یوررلر ایدی

FRONTAL. Appartenant au front A. جبهی P. مخصوص
بپیشانی T. آلنه متعلق || La veine frontale A. عرق الجبهة
P. رک پیشانی T. آلن طمری Les muscles frontaux A.
عضلات جبهیّة P. پیامیغهای پیشانی T. آلنک بالنق
اتلری Nerf frontal A. عصب الجبهة P. پی پیشانی T.
آلن سکیری Os frontal A. عظم الجبهة P. استخوان پیشانی
T. آلن کمیکی

Il est aussi substantif, et signifie, bandeau qu'on met sur le
front A. عصابة P. پیشانی بند T. قاش بصدی || Mettre
un frontal avec des herbes pour apaiser le mal de tête صداعی
تسکین ایچون بعض نباتات ایله مملو بر عصابه باغلمق

FRONTEAU ou FRONTAIL. Il se dit de cette partie de la
têtière qui passe au-dessus des yeux du cheval A. ذؤابة العذار
T. باشلق پرچملکی

FRONTIÈRE. Les confins d'un État A. حدّ pl. حدود ـ راس
T. هرج ـ سر زمین ـ مرز P. تخوم pl. تخم ـ تخوم ـ الحدود
ـ سنور حدود ـ سرحدّ || L'armée était sur la frontière عسکر
ایدی راس حدودده La frontière est bien garnie حدود وسنور
محفوظدر کرکی کبی Reculer les frontières d'un État حدود
ملکی مدّ وتوسیع ایتمک ـ Il est aussi adjectif, et signifie,
qui est limitrophe A. حدید ـ متاخم P. همحدود T. سنورداش
|| Ville frontière همحدود اولان بلده

FRONTISPICE. La face principale d'un grand bâtiment A. مقبل
ـ وجه P. روی ـ پیش T. یوز ـ اوک || Le frontispice de
l'église de Saint-Pierre de Rome روما شهرنده کائن حضرت
پتروس کلیسانک یوزی
Et la page qui est à la tête d'un livre A. عنوان الکتاب
P. سر نوشت کتاب T. صحیفه کتابک باشنده‌کی

FRONTON. Ornement d'Architecture qui se met au haut de
l'avant-corps d'un bâtiment, au-dessus des portes, des croisées,
etc. A. سدفة P. بارانگریز T. صچاق ـ قپو یاخود پنجره
اوزری صچاغی

FRONTON ou MIROIR. Cadre placé à la poupe d'un vaisseau,
qui porte la figure qui donne le nom au vaisseau A. لوحة

کمینک کتابهسی .T کتابهٔ کشتی .P کتابة السفینة ـ السفینة کمی نشانی

FROTTAGE. Le travail de celui qui frotte. V. Frotter || Le frottage d'un plancher دوشمهیی سورتمه

FROTTEMENT. Action de deux choses qui se frottent .A تحاکّ .P با هم برمجیدگی .T سورتنمه || Le frottement de l'essieu use le moyen de la roue عربه ایکینک سورتنمسیله تکرلک جنبری آشنور

FROTTER. Passer à plusieurs reprises un corps sur un autre .A دلک ـ عرک .P مالیدن ـ برمجیدن .T اوغوشدرمق ـ سورتمک ـ اوغمق || Frotter fort شدّت ایله سورتمک doucement خفیفجه اوغمق ـ دلک لیّن ایله دلک ایتمک Se frotter les yeux کوزلری اوغمق Frotter les jambes d'un cheval آتک ایاقلرینی اوغمق

Et enduire .A طلا .P سودن ـ طلا کردن .T سورمک || Les athlètes se frottaient d'huile avant que de lutter پهلوان قسمی مصارعهیه قبل المباشره بدنلرینی روغن زیت ایله قولنه On lui frotta le bras avec du baume طلا ایدرلر ایدی قولنی بلسان یاغیله تمریخ ایلدیلر ـ بلسان یاغی سوردیلر

Figur. Battre, maltraiter .A ضرب ـ لتّ .P لت زدن .T فلانه بر ایو طیاق ویرمک || On l'a frotté comme il faut طیاق ویردیلر Les ennemis ont été bien frottés dans cette occasion دشمن بو دفعه کرکی کبی طیاق یدی

On dit dans le même sens, Frotter les oreilles à quelqu'un .A تعریک الاذن .P گوشمال کردن ـ گوش پیچ کردن .T قولاق بورمق

FROTTEUR. Celui qui frotte des planchers .A دلاّک الالواح .P تخته سورتیجی .T مالشگر تخته‌ها

FROTTOIR. Linge dont on se sert pour se frotter la tête ou le corps .A مقرمة ـ ممسحة .P رومال .T سیلهجک ـ مقرمه Et le linge dont les barbiers se servent pour essuyer leur rasoir en faisant la barbe .A کرباس الحلاّق .P کرپاس سر تراش .T بربر بزی

FRUCTIFICATION. Production des fruits .A ثمور ـ نموّ الاثمار .P بار آوری .T یمش ویرمکلک || Les parties de la fructification sont celles qui sont nécessaires à la production des fruits تحصیل اثمار خصوصنده لا بدّ اولان اسباب اجزای ثمور در

FRUCTIFIER. Rapporter du fruit .A اثمار ـ انبات الثمر .P بار آوردن .T یمش ویرمک || Quand les terres sont bien fumées, elles en fructifient davantage ارض کرکی کبی تسمید اولندیغی حالده زیادهسیله انبات ثمر ایدر

Il signifie figur., produire un effet avantageux .A انماء الثمرة ـ تثمیر .P ثمره‌لندرمک ـ برکتلندرمک .T بار دادن .P اراعة || Dieu a béni leur travail, et l'a fait fructifier باری تعالی حضرتلری توفیق ربّانیهسنی احسان ایله عمل یدلرینی تثمیر واراعه ایتمشدر Faire fructifier la parole de Dieu کلام اللهی تثمیر واراعه ایتدرمک L'Évangile a bien fructifié dans les Indes انجیل شریف هندستانده بالغاً مابلغ مثمر اولمشدر

FRUCTUEUSEMENT. Utilement, avec fruit .A مثمراً ـ بالثمرة والفایدة .P با ثمره ـ سودمندانه .T فایدهلو وجهله || Les missionnaires ont travaillé fructueusement en cette province تلقین ایمانه مأمور اولان مبعوثلرک سعی واقدامی بو مملکتده مثمر اولمشدر

FRUCTUEUX. Qui produit du fruit .A ثامر .P بار آور .T افنان || Rameaux fructueux یمش کتورن ـ یمش ویرن Figur. .A کثیر الثمرة ـ کثیر النما ـ یمش ویرن داللر ـ ثامره فایدهلو ـ نمالو .T نمادار .P کثیر العوائد والفواید ـ || Un emploi fructueux نمادار بر منصب Une charge utile et fructueuse کثیر الفواید ونمادار بر مأموریّت

FRUGAL. Qui se contente de peu pour sa nourriture .A قتین ـ قلیل الاکل ـ متقشف .P اندک خور .T آز یمک یر || Il est extrêmement frugal غایت اندک خور آدمدر On dit, Un repas, une table frugale, c'est-à-dire, où il y a des mets simples et communs .A طعام خسیس .P طعام نا چیز .T بیاغی یمک ـ خرجی یمک

FRUGALEMENT. Avec frugalité .A بالقتانة .P اندک خورانه علی وجه القتانة .T آزلغیله || Vivre frugalement یمک آزلغیله کچنمک ـ تعیّش ایتمک

FRUGALITÉ. Qualité de ce qui est frugal .A قتانت ـ قلّة الاکل .P اندک خوری .T آز یمه || Aimer la frugalité قلّت اکلدن حظ ایتمک La frugalité rend les corps plus sains et plus robustes امر قتانت ابدانه موجب تندرستی وقوّتدر

FRUGIVORE. Qui se nourrit de végétaux .A آکل النباتات .P فکه ـ متفکّه ـ رستنه خور .T نبات ایله بسلنور || Les animaux frugivores حیوانات آکلة النباتات ـ نبات ایله بسلنان حیوانلر

FRUIT. Il se dit de la production des arbres fruitiers qui succède aux fleurs *A.* ثمر pl. اثمار ـ فاكهة pl. فواكه *P.* بار ـ
P. فاكهۀ طريّه *A.* Fruit nouveau || يمش *T.* شايه ـ ميوه
ـ فاكهۀ نيّـة *A.* vert تازه يمش *T.* ميوۀ نو پيدا ـ ميوۀ تر
خام ـ اولمامش يمش *T.* ميوۀ خام *P.* فاكهۀ غير ناضجه
اولمش ميوه *T.* ميوۀ پخته *P.* فاكهۀ ناضجه *A.* mûr يمش
précoce *A.* باكورة pl. بواكير *P.* نو باره ـ ميوۀ پيشرس *T.*
T. ميوۀ ديررس *P.* فاكهۀ متأخره *A.* tardif طرفنده يمش
بو آغاج Cet arbre rapporte de bons fruits كيج ايرشن يمش
ـ اجتناى فواكه ايتمك Cueillir du fruit اعلا ميوه ويرر
ميوه ديوشورمك ـ اختراف فواكه ايتمك Les fruits de
la saison موسم ميوه‌لرى de l'arrière-saison فواكه خريفيّه ـ
ياز يمشلرى ـ فواكه صيفيّه Fruits d'été كوز وقتى ميوه‌لرى
d'hiver فواكه شتويّه ـ قيش ميوه‌لرى

On appelle Fruits de la terre, tout ce que la terre produit pour la nourriture des hommes et des animaux *A.* محصول
pl. غلة ـ حاصلات الارض pl. محصولات الارض pl. الارض
P. غلات ـ بر وبار زمين *T.* بر محصولى || On a fait des
prières à Dieu pour la conservation des fruits de la terre
محصولات ارضك آفتدن وقايه‌سيچون درگاه رزّاق عالمه
هنوز تضرّع ونياز ايتمشلر در Fruits pendans par les racines
يرده اولان محصول

Faurrs, au pluriel, se dit des revenus d'une terre, d'une charge
A. pl. حاصلات || Il lui a cédé une année des fruits de cette
terre بو ارضك بر سنه‌لك حاصلاتنى فلانه فراغت
ايلدى Les fruits, profits et émolumens d'une charge برمنصبك
حاصلاتى جمع Percevoir les fruits كافۀ عوائد وحاصلاتى
وتحصيل ايتمك Il a gagné son procès avec restitution de
fruits حاصلاتك ردّى شرطيله دعواسنى قزاندى Fruits
naturels حاصلات طبيعيّه Les gros fruits d'un bénéfice بر
زعامتك حاصلات جسيمه‌سى

Fausr, se dit aussi de l'enfant qu'une femme enceinte porte
dans ses flancs *A.* حمل pl. حمال ـ ثمرۀ الفؤاد *P.* بار *T.*
|| Une femme est obligée d'avoir soin de son قارن ثمره‌سى
fruit, de conserver son fruit ثمرۀ فؤادينك حفظ ووقايه‌سى
امرينه اهتمام ايتمك قارينك واجبۀ حاليدر

Figur. Profit, avantage qu'on retire de quelque chose *A.* ثمرة
pl. ثمرات ـ فايدة pl. فوايد ـ منفعت pl. منافع *P.* سود
T. فايده || Je n'ai tiré aucun profit de cette affaire بو
مصلحتدن بر درلو فايده تحصيل ايده‌مدم Je n'en ai point
encore recueilli le fruit الى الآن ثمره‌سنى كوره‌مدم Beau-
coup de peine et peu de fruit متاعب كليّه وثمرۀ جزئيّه Le
fruit de ses travaux, de ses veilles ثمرۀ تعب وزحمتى
ومتاعب شبانروزه‌سنك ثمره‌سى Cet écolier a tiré en peu
de temps un grand fruit de ses études بو طالب وقت يسيرده
تدرّس واستفاده‌دن منافع جسيمه تحصيلنه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi l'effet d'une cause || C'est un fruit de votre
piété ثمرۀ ديانتكدر de vos soins ثمرۀ جسن همّتكدر La
honte et le repentir sont le fruit ordinaire des mauvaises actions
رذايل ومكارهك عادتا ثمره‌سى خجالت وندامتدر Les grandes
découvertes sont le fruit d'une longue application مكاشفات
عظيمه توغّل عظيمك ثمره‌سيدر

FRUITAGE. Toutes sortes de fruits *A.* اجناس الفواكه *P.*
ميوها *T.* يمش قسمى

FRUITIER. Qui porte du fruit *A.* مثمر *P.* بار دار ـ بارآور
درخت بار آور ـ شجر مثمر || Arbre fruitier يمش ويرن *T.*
Jardin fruitier باغچه مشتمل اشجار مثمره‌يى

Et celui qui fait métier de vendre du fruit *A.* فاكهانى ـ
بايع الفواكه *P.* ميوه فروش ـ شايه فروش *T.* يمشجى

FRUSTRATOIRE. Terme de Palais. Fait pour fruster, pour
tromper *A.* خادع *P.* فريبنده *T.* آلداديجى

En termes de Palais, on dit, Exceptions frustratoires, pour dire, des exceptions mauvaises dans le fond, et qui ne sont faites que
pour gagner du temps *A.* اعذار مماطلة ـ اعذار مسوّفة

FRUSTRER. Priver quelqu'un de son dû, ou de ce à quoi il
s'attend *A.* تخييب ـ تخسير *P.* ساختن ـ محروم دوچار
كردن حرمان وخسران *T.* محروم قلمق || Il m'a frustré
de mes droits بنى حقوقمدن تخييب ايلدى Il a frustré
ses créanciers آلەجقلوسنى تخييب وتخسير ايلدى Frustrer
les espérances de quelqu'un بر كمسنه‌نك مأمولاتنى رهين
إخباط ايتمك ـ خيبت وخسران ايتمك آمالنى

FUGITIF, Qui a quitté son domicile, sans oser y retourner *A.*
هارب ـ فرارى *P.* گريزپا ـ گريزان ـ گريخته *T.* قاچقون
|| Criminel fugitif هارب مجرم ـ مجرم فرارى ـ Un esclave
fugitif *A.* آبق pl. اباق

On dit en Poésie, L'onde fugitive, pour dire, l'onde qui court

موج دائمی الجریان toujours

FUIR. S'éloigner avec vitesse pour se sauver *A.* شرود - هرب
فرار- *P.* گریختن - پای پیچیدن *T.* قاچمق || Quand il
vit que les ennemis fuyaient عسکر- دشمنک فرارینی کورنجه
اعدا ابن المفرّ دییەرک متوجّه سمت شرود وفرار اولدیغنی
دشمن کناره گیر سمت فرار اولدیغن - لدی المشاهده
لدی النظر On ne lui reprochera jamais d'avoir fui تهمت
گریز وفرار وقتًا من الاوقات حقنه اسناد اولنمق
احتمالی یوقدر

Il se prend aussi pour Éviter *A.* مجانبت - احتذار- حذر
|| قاچمق - قاچنمق *T.* گریزان شدن *P.* فرار- اجتناب -
Fuir le péril مساوی le vice خطر وتهلکەدن فرار ایتمک
مجالس les mauvaises compagnies ومثالبدن حذر ایتمک
موقع l'occasion du péché اشراردن حذر ومجانبت ایلمک
اثم وگناه اولەجق حالاتدن فرار وحذر ایتمک le combat
جنکدن - جنکدن فرار ایتمک - جنکدن اجتناب ایتمک
ایشلمکدن مجانبت - زحمتدن قاچنمق le travail قاچمق
قماردن اجتناب ایتمک le jeu ایتمک

Il signifie aussi, différer, empêcher qu'une chose ne se ter-
mine *A.* از کار گریز *P.* فرار من المقصد - فرار- انحیاص
مصلحتده قیچامق کوسترمک - مصلحتدن قاچنمق *T.* نمودن
|| C'est un chicaneur, il fuit toujours بر مزوّر آدمدر هر بار
بر تلبیس آدمدر دائما - مصلحتده انحیاصدن خالی دکلدر
مصلحتدن قاچینور Il a fui, je l'attraperai bien sans courir
فلان کشی فرار وانحیاصه دسترس اولمش ایسەده نفسمه
زحمت ویرمکسزین یقەلیەجغمه شبهه یوقدر

On dit, qu'une chose ne saurait fuir à une personne, pour
dire, qu'elle lui arrivera sans faute *A.* فوت *P.* از دست
رفتن *T.* الدن قورتلمق || Cette succession ne lui saurait fuir
بو میراث الندن فوت اولنمق احتمالی یوقدر - Et que le
temps fuit, pour dire, qu'il passe vite وقت وزمان سریع
المرور در - Et qu'un vase, qu'un tonneau fuit, pour dire, que
la liqueur qui y est contenue, coule par quelque fêlure *A.*
سفحان *P.* ژوهیدن *T.* آقمق || Ce tonneau fuit بو فوچی
آقر - سافحدر

FUITE. Action de fuir *A.* فرار- شرود - هرب *P.* گریز *T.*
قاچمه || Fuite honteuse موجب عار وخجالت اولەجق
فرار- رذیلهٔ فرار بادئ رسوایی اولەجق عار Prendre la
fuite متوجّه سمت گریز وفرار اولمق La fuite en Égypte
فرار مصر جانبنه واقع اولان Le salut de l'ennemi fut dans la
fuite دشمنک سلامت حالی مجرّد ارتکاب عار فرار ایله
دشمن سرعت فراری تقریبیله سلامت - حصولپذیر اولمشدر
یافته اوله بیلمشدر Sa retraite fut une fuite کیرویه عودتی
حال فراردن لا فرق ایدی - Mettre en fuite *A.* افرار- اشراد
تهریب - اهراب - *P.* گریزانیدن *T.* قاچرمق - Figur. || La
fuite du vice معایبدن قاچنمه - مثالب ومساویدن مجانبت

FULIGINEUX. Qui est de la nature de la suie. Il ne se dit qu'en
cette phrase: Vapeurs fuligineuses, pour dire, des vapeurs qui
portent avec elles une certaine quantité de suie ou d'autres ma-
tières grasses *A.* ابخرۀ کتنیّة - ابخرۀ سناجیّة *P.* ابخرۀ
دوده ناک *T.* ایسلو بخارلر

FULMINANT. Il se dit d'un homme, qui, étant dans une grande
colère, menace avec bruit *A.* نفطة - متنفط - مستشیط *P.*
خشم وکینه - آتشریز - آتش مزاج *T.* آتش پوشکرر اویکەسندن
|| Il est fulminant بو ادم بالطبع متنفطدر - On dit aussi,
Lancer un regard fulminant لحاظهٔ تنفط ایتمک عطف - رمی
نگاه خشم آلود ایتمک

FULMINATION. Action de fulminer. V. ce mot.

FULMINER. Terme de Droit canon. Publier quelques actes
avec certaines formalités *A.* اصدار || Fulminer une sentence d'ex-
communication بر قطعه لعنتنامه اصدار ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, s'emporter contre quelqu'un avec
des menaces *A.* نفط - تنفط - اشتشاطة *P.* آتش خشم وکینه
ریختن *T.* آتشلنمک - طارغنلق ایله پارلایی ویرمک ||
Il fulmine étrangement contre vous سنک علیهکه افراط اوزره
تنفط ایدر Il est en colère, il fulmine حال غضبده اولمغله
طاریلوب آتشلنور - تنفط ایلمکده در

Fulminé, *A.* متنفط *P.* پر آتش *T.* طارغنلقدن آتشلنمش
مصدور *A.*

FUMANT. Qui jette de la fumée *A.* داخن - عاثن *P.* دود
افکن - دود آور *T.* تونتر || Tison fumant تونتر طوتروق Cendres
fumantes رماد عاثن - خاکستر دود آور - تونتر کول

On dit figur, qu'un homme est tout fumant de colère, pour
dire, qu'il est dans un grand emportement de colère *A.* متلهّب
من الغضب *P.* آتش افشان غضب - پر آتش غضب *T.*
طارغنلقدن آتشلنور

FUMÉE. Vapeur épaisse qui sort des corps qui brûlent *A.*
دخان pl. ادخنة - عثان pl. عوانن *P.* دود *T.* توتون ||
Fumée épaisse دخان قوبى توتون - دخان كثيف noire دخان
- دخان بد بو - دخان منتن سياه توتون puante - اسود
قوقوسى فنا توتون - فنا قوقار توتون Le bois vert fait beau-
coup de fumée حطب طرئ كثير الدخان اولور Il fait de
la fumée en cette chambre بو اوطەدە توتون وار دز Dissiper,
chasser la fumée اذهاب دخان ايتمك - دفع دخان ايتمك
Du linge qui sent la fumée توتون قوقار بز - معثون بز Un
ragoût qui sent la fumée توتنسى قوقار يمك - طعام معثون
La fumée des flambeaux شموع ومشاعلك دخانى Noirci
de fumée توتسيدن سياه اولمش - دخاندن سياهلنمش

On dit proverb., Il n'y a point de fumée sans feu, pour dire, que d'ordinaire il ne court point de bruit qui n'ait quelque fondement *A.* لا بدّ للسراج من السناج *P.* بى آتش دود
T. آتش اولمينجه توتون چيقمز نيايد - Et que toutes les
choses du monde ne sont que fumée *A.* مال الدنيا كالجويل
امور دنيا هباى منثور كبى لمحة البصرده غايب وناپيدا *T.*
- امور دنيا توتون كبى طاغيلوب يوق اولور - اولور Et
qu'une chose va en fumée بو شئ هباى منثور كبى معدوم
ونا پيدا اولور || Tous ses desseins s'en sont allés en fumée
كافّة مقاصد ومنويّاتى هباى منثور اولمشدر

Il se dit aussi de la vapeur qui s'exhale des viandes chaudes *A.* بخار *P.* دود *T.* بوغ

Il se dit encore, des vapeurs qui s'exhalent des corps humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تنف - هر - ميغ *T.* پوص - طومان ||
Il se leva une fumée de la rivière نهر ابهندن بر بخار -
قالقدى - Il se dit au pluriel des vapeurs qu'on croit qui s'élèvent des entrailles au cerveau *A.* pl. ابخرة *P.* دودها *T.* طومانلر
|| Les fumées du vin montent au cerveau ابخرهٔ باده دماغه
صعود ايدر - سوور ايدر دماغه Abattre les fumées du vin
ابخرهٔ خمرى تسكين ايتمك La mélancolie envoie des fumées noires au cerveau سودا علتى دماغه ابخرهٔ سياه صعودينى
مستلزمدر.

FUMER. Jeter de la fumée *A.* تعثين - ادّخان - دخون -
اعتثان *P.* دود افكندن *T.* توتمك || Ce bois n'est pas sec,
il fume beaucoup بو حطب يابس اولمديغندن بغايت ادّخان
ايدر - On dit, qu'une chambre, qu'une cheminée fume, pour dire, que la fumée, au lieu de sortir par le tuyau, se rabat et entre dans la chambre اوطه واوجاق ادّخان ايدر - توتر

Il signifie aussi, mettre des viandes à la cheminée pour les sécher *A.* تدخين - تعثين *P.* دود آلود كردن *T.* توتسولتمك
صغر ديللرينى || Fumer des langues de boeuf توتسو ويرمك -
- قديد بقرئ تدخين ايتمك du boeuf salé توتسولتمك
صغر بصدرمەسنى توتسولتمك

Il se dit aussi des vapeurs que la chaleur fait exhaler d'un corps humide *A.* اصعاد البخار - اخراج البخار *P.*
ميغ بر خيزانيدن - هر انگيختن *T.* قالدرمق - پوص -
طومان چيقارمق || Au printemps on voit les marécages fumer
وقت بهارده اراضئ ناسمەدن ابخرەنك خروجى مشهود
ايلمك ياز وقتنده صولاق وچپللك يرلردن - اولەيور
پوص قالقديغى - بخار چيقديغى كورينور Ce cheval a couru,
il s'est échauffé, il fume بو آت زيادەجه سكردوب كسب
حرارت ايتمكله بدنندن بخار چيقار طومان چيقار -

Il signifie aussi, prendre du tabac en fumée *A.* استدخان
P. تنباگو كشيدن - دود كشيدن *T.* توتون چكمك - توتون
It چيبوق ايله توتون چكمك || Fumer une pipe ايچمك
a fumé toute la nuit كيجه صباحه قدر توتون چكدى -
توتون ايچدى

Fumé. *A.* مدخّن - معثّن *P.* دود آلود *T.* توتسولنمش

FUMER. Engraisser les terres avec du fumier *A.* تزبيل -
نشر الزبيل - تدمين - تسميد *P.* كود افشاندن - كود آلود
كردن *T.* كوبرەلمك - فشقى قومق - فشقى صاچمق ||
Fumer un champ تارلايى تزبيل ايتمك - تارلايه فشقى
صاچمق

Fumé. *A.* مزبّل - مدمّن - مسمّد *P.* كود آلود *T.* كوبرەلنمش

FUMET. Vapeur agréable qui s'exhale de certains vins et de certaines viandes *A.* فوحة - فوغة - نشوة *P.* بوى خوش *T.*
كوزل قوخو || Ce vin a un bon fumet بو بادەنك لطيف
نشوەسى وار در خمر لطيف الفوحه - Le fumet d'une perdrix
ككلك قوشى اتنك فوحهٔ طيّبەسى

FUMETERRE. Plante *A.* شاهترج - بقلة الملك *P.* شاهتره
T. شاهتره

FUMEUR. Qui est accoutumé à fumer du tabac *A.* مستدخن
P. دود كش - تنباگو كش *T.* توتون چكن - توتون
ايچمكه مبتلا

FUMEUX. Qui envoie des vapeurs à la tête *A.* موجب النشوة
بر سر بخار خیزاننده ـ نشوه انگیز *P.* موجب السورر ـ
T. باشه اورر || La bière de ce pays-là est extrêmement fumeuse بو دیارده اعمال اولنان نبیذ شعیر غایة الغایه
بادهٔ نشوه دار Du vin fumeux باشه اورر

FUMIER. Paille qui a servi de litière aux animaux, qui est mêlée avec leur fiente, et dont on se sert pour engraisser les terres *A.* زبیل ـ زبل ـ سرقین *P.* سرگین ـ کود ـ غوشاک
T. فشقی ـ کوبره || Ôter le fumier d'une écurie زبیلی آخوردن
اخراج ایلمک Faire pourir du fumier زبیلی تعفین ایتدرمک
زبیل Le fumier engraisse les terres کوبره‌یی چورتمک ـ
سرقین ـ زبیل فرس Fumier de cheval اصلاح ارضی مؤدیدر
تارلایه Mettre du fumier dans un champ آت کوبره‌سی ـ فرس
نشر زبیل ایتمک

FUMIGATION. Action de brûler quelque aromate ou quelque liqueur, pour en répandre la fumée *A.* تبخیر pl. تبخیرات *P.*
بخور افشانی *T.* بخورلمه ـ بخور ایله توتسو ویرمه || Les fumigations sont souvent salutaires تبخیرات غالب حالده
بیک خیرلو در ـ کثیر النفعدر

FUNAMBULE. Danseur de corde *A.* رقاص علی الرسن *P.*
جانباز *T.* رسنباز

FUNÈBRE. Qui concerne les funérailles *A.* متعلق بالجنازة
P. جنازه *T.* متعلق جنازه‌یه متعلق || Ornemens funèbres
موکب Pompe funèbre تزیینات جنازه ـ تزیینات جنازیه
جنازه‌نک تعظیم Honneurs funèbres جنازه آلایی ـ جنازه
میت ـ خطبهٔ جنازه Oraison funèbre شانـنه متعلق رسوم
Appareil funèbre جهاز جنازه ـ Chant funèbre *A.* خطبه‌سی
آغلشمه *T.* سرود ماتم آمیز ـ سرود نوحه آمیز *P.* غنا المرثیة
ازکیسی

Figur. Triste, lugubre *A.* فاجع ـ محزن ـ حزین *P.* غم
T. ایکلدیجی || Cri funèbre زاری آور ـ اندوه خیز ـ انگیز
Image funèbre صورت غم انگیز آواز حزین

On appelle Oiseaux funèbres, certains oiseaux nocturnes *A.*
کیجه قوشلری *T.* مرغان شب *P.* طیور اللیل

FUNÉRAILLES. Cérémonies qui se font aux enterremens *A.*
جنازه‌نک رسوم وتشریفاتی *T.* رسم وراه جنازه *P.* رسوم الجنازة
|| Funérailles magnifiques محتشم ومعنون جنازه رسومی Faire les funérailles de quelqu'un بر کمسنه‌نک جنازه‌سی رسومنی
Assister à des funérailles ترتیب ایتمک رسم جنازه‌ده بولنمق
Le jour des funérailles رسم جنازه کونی La pompe des funérailles جنازه آلایی

FUNÉRAIRE. V. Funèbre. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Frais funéraires جنازه مصارفی

FUNESTE. Sinistre, qui porte le malheur *A.* موجب ـ وخیم
وخامت فرما ـ شامت رسان *P.* مشئوم ـ منحوس ـ الوخامة
T. عارضهٔ موجبة الوخامة || Accident funeste کوتی ـ اوغورسز
mort فصیحت منتجة سفر وخامت اثر voyage conseil موت وخیم
موجب نحس ووخامت اولدجق عزیمت entreprise الوخامة
nouvelle حادثهٔ منحوسه événement خبر نحوست اثر La guerre
سفر کندویه موجب وخامت اولمشدر lui a été funeste

FUNESTEMENT. D'une manière funeste *A.* بالوخامة ـ بالشآمة
P. وخامتکارانه *T.* اوغورسزجه || Cela arriva le plus funestement du monde بالنحس ـ بو کیفیت جهانده مثلی نا مسبوق
صورت وخیمه ایله ظهوره کلمشدر

FUNIN. Cordage d'un vaisseau. V. Cordage.

FUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: À fur et à mesure, et signifie, à mesure que *A.* مهما القدر والقیاس *P.*
آکا کوره واول قدرنجه *T.* بقدر واندازه

FURETER. Fouiller, chercher partout avec soin *A.* تفحص
P. تفقد ـ جستجو کردن *T.* آراشدرمق || Qu'allez-vous fureter dans cette bibliothèque? بو کتبخانه‌یه واروب
آراشدردیغک ندر

Il signifie figur., s'empresser à savoir des nouvelles de tout *A.* تحسس الاخبار ـ تجسس الاخبار *P.* خبر پژوهی کردن
T. حوادث آراشدرمق || Il ne fait que fureter partout, pour savoir ce qui passe جریان ایدن احواله تحصیل وقوف
ایچون طرف طرف تجسسدن خالی دکلدر

FURETEUR. Celui qui cherche partout *A.* متفحص *P.* جوینده
T. آراشدریجی ـ Figur. || Fureteur de nouvelles *A.* متجسس
حوادث آراشدریجی *T.* خبر پژوه *P.* متجسس الاخبار ـ

FUREUR. Rage, manie *A.* جنون سبعی || Il est devenu fou, et de temps en temps il lui prend des accès de fureur
فلان کشی تجنن ایدوب گاه وبیگاه کندویه جنون سبعی
جنون سبعی Quand il entre en fureur عارضه‌لری ظهور ایدر
حال جنون سبعیده اولدیغی وقتده ـ حالتنده ایکن C'est un homme extrême en toutes choses, il aime et il hait jusqu'à

la fureur اهو شیشده افراطه مایل اولوب منجلب آ وعدوانی
جنون نبعی مرتبه لرینه واروز

Il se dit aussi, d'un violent transport de colère *A.* طیف -
تندی خشم *P.* شدة الطیف والتهور فورة الغضب - تهور
حال فورت *T.* طاوغنلق قیزغنلغی || Être transporté de fureur
شدت طیف وتهور ینفسنه La fureur l'emporte وغضبده اولمق
مغلوبیم طیف وتهورو اولوب استیلا ایدوز Pour apaiser sa fureur
فورت غضبینک تسکیننه وسیله اولمق ازوره Irriter
la fureur de quelqu'un *P.* کیمسه نک شنعارتی طیف وتهور ینی
خلقک S'exposer à la fureur du peuple تعریض ایتمک
En termes de l'Écriture, il se dit بشدت تهور بینه اوغرامق
aussi de la colère de Dieu *A.* غضب الله - ربانی سخط *P.*
T. خشم یزدانی || Seigneur, ne me reprenez pas dans votre fureur اللهک طارغنلغی
یا ربی قولکی غضبکه مظهر ایلمه

Il se dit aussi des animaux *A.* حمش - تحمشی *P.* سغرغن
طارغین آرسلان || Un lion en fureur طارغنلق *T.* غوللدگی
La fureur d'un taureau بوغه نک طارغنلغی - حمش ثور

Et par analogie, de la violente agitation des flots, des vents, etc.
A. حدت - شدت *P.* تیزی - تندی *T.* کسکینلک - سردلک
|| La fureur de la tempête فورتنه نک شدتی de l'orage
شدت de la mer شدت البحر des vents بوره نک شدتی
des flammes لهیبک شدت وحدتی - ریاح

Il se dit aussi d'une passion démesurée *A.* شغف - هیام *P.*
T. آشفتگی || قیزغن دوشکونلک - دلولک || Il a la fureur
du jeu درجه شغفده Aimée à la fureur شغف قماره مبتلا در
دلبسته اولمق

Et d'un transport qui élève l'esprit au-dessus de lui-même,
et lui fait faire ou dire des choses extraordinaires *A.* وجد -
حالة الوجد || Fureur prophétique وجد انبیا poétique
شعرانک حالت وجدی Il fut saisi d'une fureur divine
قلبنه وجد الهی مستولی اولمشدر

FURIBOND. Sujet à de grands emportemens de colère *A.* فیور
عنیف - *P.* تند مشرب *T.* طارغین || Il vint à nous tout
furibond بغایت فیور اولدرق طرفمزه کلمشدر

FURIE. Emportement de colère. *V.* Fureur || Entrer en furie
فورت غضب حالتنه دوچار اولمق Être en furie
شدت غضب حالنده اولمق Quand sa furie sera passée
طیف وتهوری برطرف اولنجه — Il se dit aussi des animaux

ارسلان متحمش وتونده Le lion en furie se jeta sur lui
اولدیغی حالده اوزرینه صالدی La furie des bêtes sauvages
|| Et des choses inanimées سباعک حالت تحمشلری
La furie de la tempête فورتنه نک شدتی des vents شدت
رياح

Il signifie aussi, l'état le plus violent d'une chose *A.*
احتدام - شدت *P.* تندی *T.* قیزغنلق || Dans la furie du
combat کیشمکش محاربه نک ... حرب وقتال اثناسنده
حرب وضربک ... کمالی شدتنده کمال استعراوینده
de son mal ... de la fièvre حمای حمانک کمال شدتنده
... حمانیک وقتنه کمالی شدتنده - اثناسنده

Et ardeur, impétuosité de courage *A.* بطش - بأس - سطوت
P. زورمندی *T.* بیوزک قیزغنلغی || C'est une nation qui va
au combat avec furie کمال بطش وسطوت ایله جنکه ایدکر
ابتدای ... Il faut laisser passer cette première furie
امرده ظهور ایدن شدت سطوتی صبر ایتمک لازمدر Les troupes donnèrent avec furie sur l'ennemi عسکر غایت بأس
بطش وسطوت ایله اعدا اوزرینه صولت ایلدی
... عظیمه ایله دشمن اوزرینه دوشدی

FURIEUSEMENT. Extrêmement, prodigieusement *A.* فوق
الغایة - بالافراط ... *T.* ... || مبالغه ایله Il est
furieusement riche فوق الغایه مالدار در Elle est furieusement laide افراط ایله بد چهره در

FURIEUX. Qui est en furie *A.* فائر *P.* آتش مزاج *T.* آتش
|| C'est un fou furieux بر مجنون آتش مزاجدر || Il
se dit aussi des animaux *A.* متحمش *P.* غران - دمان - ژیان *T.* طارغین || Tigre furieux نمر ژیان Lion furieux شیر غران
شیر دمان

Il signifie aussi, véhément, impétueux *A.* شدید *P.* تند و تیز
T. کسکین || Il est furieux dans le combat جنکده شدتی وار در
حین حرب وقتالده شدتی غالبدر Vent furieux ریح شدید
Furieuse tempête فورتنه شدید Furieux combat کسکین روزکار
محاربه شدیده Cris furieux اصوات شدیده - Et excessif dans son genre *A.* عظیم - جسیم - مفرط *P.* بزرک *T.*
بیوک || C'est un furieux mangeur اکول مفرطدر menteur کاذب
عظیمدر Voilà un furieux travail اشته بر عمل جسیم Il s'est
donné un furieux coup بر ضربه جسیمه ایله اوروادی

FUROLLES. Exhalaisons enflammées qui paraissent quelquefois

P. ... T. بيلاشاقى || Voilà bien du gâchis ... جركت
Le dégel cause bien du gâchis ... ايصلالي جمود
... بوزدى اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances A. نجاسات المقبرة P. ... T. كراوز

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches A. الشفرتين ... P. ... T. جفته كنكلى قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe A. تشبث ... الشفرتين P. ... T. جفته جنكالو قانجه ايلشدرمك

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour sûreté d'une dette. Il se dit des meubles A. رهن pl. ارهان - وديعة pl. ودايع P. نوا - كرو T. طوتو - امانت || Prêter sur gages امانت ايله اودنج اقچه - بالاسترهان اداته ايتمك Mettre des pierreries en gage مجوهرات ترهين ايتمك - ويرمك استرهان ايتمك Prendre des gages امانت قويمق - امانه Prendre en gage اخذ رهن ايتمك - امانت آلمق اشياى مرهونه‌يى Vendre des gages رهن طريقيله آلمق - ودايع وارهانتى بيع ايتمك - فروخت ايتمك Avoir en gage امانه حفظ ايتمك

Il se dit aussi des immeubles A. استغلال - بيع بالوفا P. ... T. كرو || Cette maison qui est affectée à ma dette, est mon gage الدجغمى مقابل اولان اشبو منزل على طريق بيع بالوفا ايله متصرفم - الاستغلال اوزرنده در بو خانه مطلوبمه مقابل تكا امانتدر

Il signifie aussi toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une chose A. دليل - شاهد P. كواه T. ... || Quel gage plus sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait pour moi? طرفمه اولان محبتكز اثباتنه مدار اولمق اوزره حقمه ايتديككز همتدن اقوا بر دركو شاهد ودليله حاجت يوقدر

Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fidélité فلان حكمدار شاهد صداقتى اولمق اوزره پادشاهه بر قلعه تسليم ايلدى Ces enfans sont des gages assurés de mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونيمه شاهد ودليللرلر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contestation, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison A. مال مرهون الى يد الامين P. بديگر گرو داده T. ...

مباشرت وكسنه‌نك ... ايديلوب ... || Mettre des gages entre les mains de quelqu'un بربيننك يدينه ... Emporter les gages ... مال ايده لم ... Rendre les gages ... ايتمك

Gages, terme de Jeux. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages T. ... اويونى

Gages. Salaire que l'on donne aux domestiques A. وظيفة P. ... T. علوفه - وظايف || Les gages d'un laquais ... Payer les gages des domestiques ... خدمتجى ... وظايف ... ايتمك Que gagne-t-il de gages فلانك علوفه‌دن كسبى ندر Il est aux gages d'un tel علوفه‌سى فلان وظيفه خواريدر Ses gages courent de tel jour ... كوندن اعتبار اولنور Casser aux gages, c'est ôter à quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر كمسنه‌نك ديركلكنى وآكا مربوط علوفه‌يى حك ايتمك

GAGER. Parier A. مراهنة P. با همديگر گرو بستن T. برى برلريله بحث ايتمك - برى برلريله اوكدل قويمق || Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شى واقع اولمديغنه يكرمى غروش مراهنه ايده‌رم Je gage que cela est بويله اولديغنه بحث ايدرم Que voulez-vous gager? بره بر بحث ايدرسك Je gage le double contre le simple جانمله بحث ايدرم Je gage ma vie اول قدر اوكدل قورم Je gage ma tête à couper بر سر مقطوعمى اوكدل ويررم باشمله بحث ايدرم

Et donner des appointemens A. توظيف - ايجار بالوظيفة P. مزد بستن T. علوفه باغلمق - علوفه ايله طوتمق || C'est un homme que j'ai gagé pour cela بو ماده ايچون توظيف ايلديكم بر آدمدر

GAGÉ. A. موظف P. مزد خوار - وظيفه خوار T. علوفه‌لو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie privilégiée de meubles sans transport A. حبس المال على طريق الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières على طريق الرهن حبس مال مادهسى يالكز خراج الارض بقاياسى وادا اولنامش كرا وواردات املاك بازمانده‌لرى حقنده جاريدر

GAGEUR. Celui qui gage A. رهان P. گرو باز T. اوكدلجى

biens de la vie future تنعمات عقبا - عنبر آتیهنك تنعماتی تنعمات اخرویه - Ce fait un présage de sa grandeur future عظمت واقبال آتیسنه دلالت ایدر بر حالت ایدی

En termes de Grammaire, Le temps du verbe qui marque une chose à venir *A.* مستقبل بمستقبل زمانی *P.* آینده *T.* وقت آینده — En termes de Logique, Le futur contingent, c'est ce qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* احتمال مستقبل *pl.* احتمالات مستقبلات مستقبلاته محتمل الظهور مستقبلة

On dit en termes de Pratique, Les futurs époux, les futurs conjoints, pour dire, les deux personnes qui contractent ensemble pour se marier *A. pl.* مخطوبین *P.* نامزدگان *T.* نشانلولر

|| Son futur époux فلان قزك مخطوبی || Sa future épouse فلانك مخطوبه‌سی En considération du futur mariage, la future . . . نكاح آتی العقده اعتباراً مخطوبه شویله تعهد ایدر كه

FUTURITION. La qualité d'une chose future *A.* حالت مستقبلة

FUYARD. Qui s'enfuit *A.* فار - فرور - فرار *P.* گریزان *T.* قاجیجی || Animaux fuyards بهایم فاره — Il se dit au substantif des soldats qui s'enfuient du combat *A.* هارب - فراری *P.* فراریلر *T.* قاجقون گریزپا - گریخته || Poursuivre les fuyards قاچقونلرك پشندن قوشمق - تعقیب ایتمك

GAB GAC

GABARE. Petit bâtiment dont on se sert pour remonter les rivières *A.* زورق نهری *P.* زورق رود *T.* سنبك - لونده — Et une espèce de bateau propre à transporter les cargaisons des navires *A.* زورق الحمولة *P.* زورق بارکش *T.* ماعونه - یوك ماعونه‌سی || Les gabares vont à voiles et à rames ماعونه هم یلكن وهم كورك ایله كیدر قایغی — Et un bâtiment qui fait la visite des vaisseaux qui entrent dans les ports ou qui en sortent, pour la perception des droits *A.* زورق الماكس *P.* زورق باجدار *T.* قول قایغی - كمركجی قایغی — Et une sorte de bâtiment de pêcheur *T.* اغریب قایغی — Et une espèce de grand filet *T.* اغریب آغی

GABARIER. Conducteur d'une gabare *T.* ماعونه‌جی

GABELEUR. Homme employé dans la gabelle *A.* جابی الضریبة الملح *P.* باجدار نمك *T.* جابیسی طوز امینی

GABELLE. Impôt sur le sel *A.* ضریبة الملح *P.* باج نمك *T.* طوز میریسی || Ferme des gabelles طوز میریسی مقاطعه‌سی Receveur des gabelles طوز میریسی تحصیلداری Pays de gabelle طوز میریسنه تابع اولان مملكتلر

Il signifie aussi, le grenier où l'on vend le sel *A.* هری الملح *pl.* اهراء الملح *P.* نمك میری *T.* انباری میری طوزی انباری

GABION. Espèce de panier cylindrique, dont on se sert dans les siéges pour couvrir les travailleurs *A.* سفط مملو بالتراب *pl.* اسفاط مملوة بالتراب *P.* سپد خاك آگین *T.* طپراق سپدی || Faire des gabions طپراق سپدلری یاپمق Dresser des gabions طپراق سپدلری نصب ایتمك Remplir des gabions طپراق سپدلرینی طولدرمق Poser des gabions طپراق سپدلری وضع وتعبیه ایتمك

GABIONNER. Couvrir avec des gabions *A.* احاطة باسفاط المتربة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بستن *T.* بر یرك اطرافنه طپراق سپدلری چویرمك

GABIONNÉ. *A.* محاط باسفاط المتربة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بسته *T.* اطرافی طپراق سپدلری چویرلمش

GÂCHE. Pièce de fer, dans laquelle entre le pêne de la serrure d'une porte *A.* نجران القفل *P.* کلیددان *T.* کلید || Attacher une gâche بر کلیددان پربسنك كیردیكی دلیك برینه میخلمق

GÂCHER. Détremper le plâtre ou le mortier avec de l'eau pour maçonner *A.* دوف الجص - دوف الملاط *P.* خازه گداختن - گداختن *T.* كرج - خرج ازمك || Gâcher du mortier كرج ازمك خرجی ازمك

GÂCHÉ. *A.* ملاط مدووف *P.* خازه گداخته *T.* ازلمش خرج

GÂCHEUX. Bourbeux, détrempé d'eau *A.* كثیر الردغة - مردغ - ذو الطرین *P.* خره تاك *T.* بالچقلو صیوبق || Chemin gâcheux صیوبق بالچقلو یول - طریق ذو طرین Terres gâcheuses صیوبق بالچقلو اراضی

GÂCHIS. Saleté causée par quelque liquide *A.* لوث - لوثة

اشته خيلى بيلاشاقى || Voilà bien du gâchis .T جرك .P

اِنحلال جمودى Le dégel cause bien du gâchis بيلاشاقلر

وافر بيلاشاقلوه بادى اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances .A نجاسات المقذرة .P كراويز .T نجاسات كراويز موداولقلوى

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches .A فتيق الشفرتين .P مجنجة دو جنگال .T كنكك .T جفته جنكللو قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe .A تشبيب فتيق الشفرتين .P بمجنجة كردن دو جنگال كرك .T جفته جنكللو قانجه ايلشدرمك

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour sûreté d'une dette. Il se dit des meubles .A رهن pl. ارهان - وديعة pl. ودايع .P گرو - نوا .T امانت - طوتو || Prêter sur gages امانت ايله اودنج اقچه - بالاستردان ادانه ايتمك || Mettre des pierreries en gage مجوهرات ترهين ايتمك ويرمك - استردان ايتمك || Prendre des gages امانت قويمق - امانه امانت آلمق - اخذ رهن ايتمك || Prendre en gage آشياى مرهونه يى رهن طريقيله آلمق - آلمق || Vendre des gages ودايع وارهانى بيع ايتمك - فروخت ايتمك || Avoir en gage امانة حفظ ايتمك

Il se dit aussi des immeubles .A بيع بالوفا - استغلال .P گرو .T امانت || Cette maison qui est affectée à ma dette, est mon gage الدجغمه مقابل اولان اشبو منزل على طريق - بو خانه يدنيع بالوفا ايله متصرفم - الاستغلال اوزرمده در بو خانه مطلوبمه مقابل بكا امانتدر

Il signifie aussi toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une chose .A دليل - شاهد .P گواه .T شاهد || Quel gage plus sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait pour moi? حقمه اوزره اولمق طرفمه اولان محبتك اثباتنه مدار اولمق ايتديككز همتدن اقوا بر دركو شاهد ودليله حاجت يوقدر || Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fidélité فلان حكمدار شاهد صداقتى اولمق اوزره پادشاهه بر قلعه تسليم ايلدى || Ces enfans sont des gages assurés de mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونمه شاهد ودليللردر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contestation, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison .A مال مرهون الى يد الآخر .P بدست ديگر گرو داده .T آخر كمسنه نك النه طوتو طريقيله ويرلمش مال || Mettre des gages entre les mains de quelqu'un بونلرينك يدينه النه طوتو قويدلم - ترهين مال ايدهلم || Emporter les gages يد آخره مرهون اولان مالى قزانمق || Rendre les gages يد آخره مرهون اولان مالى رد ايتمك

Gage touché. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages .T [illegible] يللدبت لويونى

Gages. Salaire que l'on donne aux domestiques .A وظيفة pl. وظايف .P مزد - راستاد - نجداوى .T علوفه || Les gages d'un laquais بر چوقدارك علوفهسى || Payez les gages des domestiques وظايف خدمهيى ادا ايتمك || Que gagne-t-il de gages علوفهدن كسبى ندر || Il est aux gages d'un tel فلانك علوفهسى فلان || Ses gages courent de tel jour وظيفه خواريدر - ايشلر - كوندن اعتبار اولنور || Casser aux gages, c'est ôter à quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر كمسنه نك ديرلكنى واكا مربوط علوفهيى حك ايتمك

GAGER. Parier .A مراهنة .P با همديگر گرو بستن .T برى برلريله بحث ايتمك - برى برلريله اوكدل قويمق || Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شى واقع اولمديغنه يكرمى غروش مراهنه ايدرم || Je gage que cela est بويله اولديغنه بحث ايدرم || Que voulez-vous gager? نه بحث ايدرسك || Je gage le double contre le simple بره بر بحث ايدرم || Je gage ma vie جانمله بحث ايدرم اول قدر اوكدل قورم || Je gage ma tête à couper سر مقطوعمى اوكدل ويررم - باشمله بحث ايدرم

Et donner des appointemens .A ايجار بالوظيفة - توظيف .P مزد بستن .T علوفه باغلمق - علوفه ايله طوتمق || C'est un homme que j'ai gagé pour cela بو ماده ايچون توظيف ايلديكم بر آدمدر

Gagé. .A موظف .P مزد خوار - وظيفه خوار .T علوفهلو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie privilégiée de meubles sans transport .A حبس المال على طريق الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières على طريق الرهن حبس مال مادهسى يالكز خراج الارض بقاياسى دادا اولنامش كرا وواردات املاك بازماندهلرى حقنه جاريدر

GAGEUR. Celui qui gage .A رهان .P گرو باز .T اوكدلجى

بحث طوتيجى ـ طولجى

GAGISTE. Celui qui sans être le domestique de quelqu'un en reçoit des gages *A.* موظف *P.* خوار اجرت خوار وظيفه *T.* فلانك اجرتخوارى بدر || Il est gagiste d'un tel فلانك اجرتخوارى ايلقلو *T.*

GAGNAGE. Pâturage *A.* مرتع *pl.* مراتع *P.* چراگاه *T.* اوتلاق || Il y a de beaux gagnages dans ce pays بو مملكتده ايى بو دياروده كوزل اوتلاقلر واردر ـ چراگاهلر واردر

GAGNANT. Celui qui gagne au jeu, à la loterie *A.* كاسب *P.* فايز *T.* اندوزنده *T.* قزانان || Les gagnans et les perdans فايزين وخاسرين || Il est du nombre des gagnans فايزين سهم فايز كروهندندر — On dit aussi, Billet gagnant

GAGNE-DENIER. Celui qui gagne sa vie par le travail de son corps sans savoir de métier *A.* اجير *P.* مزدور *T.* ارغاد

GAGNE-PAIN. Ce avec quoi on gagne sa vie *A.* مكسبة *pl.* مدار الرزق اليومى ـ ما به الانفاق ـ مكاسب *P.* روزى *T.* كونده لك قزانج ـ روزانه || La truelle d'un maçon est son gagne-pain صواجينك مكسبتى كندو مالهسيدر

GAGNE-PETIT. Rémouleur *A.* سنان *P.* تيزگر *T.* بيلهجى ـ بچاقلر بيلهليجى

GAGNER. Faire un gain *A.* كسب ـ اكتساب ـ اقتنا *P.* كواليدن ـ اندوختن *T.* قزانمق || Il a beaucoup gagné dans le commerce تجارتدن كليتلو مال كسب ايلدى || Un bon ouvrier peut gagner tant par jour استاد رنجبر يوميه بشو مقدار || Gagner sa vie à filer, à chanter نفقه يوميهسنى ايپلك اكيرمكدن وخوانندهلكدن كسب ايتمك

Il signifie figur., acquérir *A.* جلب ـ تحصيل *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Gagner le coeur des personnes قلوب ناسك || Il m'a gagné le coeur قلبمى جلب ايلدى جلبنه موفق اولمق || Gagner l'amitié, la bienveillance de quelqu'un فلانك محبتينى وحسن توجهنى جلب وتحصيل ايتمك || les bonnes grâces du prince حسن نظر شاهانهيى جلب وتحصيل ايتمك || les suffrages, les voix تحصيل ايتمك كلم وآرايى — Et attirer quelqu'un à son parti || Il faut gagner cet homme-là, à quelque prix que ce soit بو آدمك هر نه طريق اولور ايسه اولسون جلبى لازمدر

On dit, Gagner du temps, pour dire, ménager le temps pour différer *A.* اكتساب الوقت *P.* وقت اندوختن *T.* وقت قزانمق || Écrivez par ce courrier, pour gagner du temps قزانمق ايچون بو منزل ايله مكتوب تحرير ايله

On dit, Gagner sa vie, pour dire, être obligé de travailler pour vivre *A.* تحصيل الرزق في كد *P.* روزى توشه تحصيل *T.* بر ـ قزانجه چالشمق ـ قزانجه دورشمق *T.* ورزش كردن اتمكنى چيقارمق ايچون ـ كمسنه اتمكنى چيقارمغه چالشمق

On dit dans le même sens, Gagner son pain à la sueur de son corps, à la sueur de son front ـ آمك صرف ايتمك كد يمين وعرق جبينيله نفقهسنى قزانمق

Il signifie aussi, obtenir quelque chose que l'on désire *A.* فوز ـ ظفر ـ احراز ـ تحصيل *P.* دسترس شدن ـ ظفر يافتن *T.* قزانمق || Il a gagné le prix de la course احراز ايلدى قصب السبق ـ تحصيل ـ مجارندهده || la bataille جنكى قزاندى ـ فوز وظفر ايلدى || son procès دعواسنده دعواسنى قزاندى ـ ظفرياب اولدى || Vous ne gagnerez rien à lui parler de cela بوكا دائر فلانه صحبت سويلمكدن بر شى تحصيل ايده ميهجكسكز || Vous vous tourmentez inutilement pour cette affaire, vous n'y gagnerez rien بو بابده نفسكزى يورديككز زحمت بيهوده در بر درلو فايده تحصيلنه دسترس اولهميهجقدر || Gagner le paradis تحصيل سعادت ـ احراز سعادت دار النعيم ايتمك

On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, gagner les récompenses que Dieu a promises *A.* احراز اجر وثواب اولمق *P.* تحصيل الاجر والثواب *T.* مأجور *T.* دار ثواب شدن *T.* واية مظهر اجر ـ حائز رهينة اجر وثواب اولمق ـ ومثاب اولمق || Servir les malades, visiter les prisonniers, c'est gagner les oeuvres de miséricorde تيمار مرضا وزيارت اسرا موجب تحصيل ثواب بيهمتادر

On dit, Gagner quelque chose sur quelqu'un, sur l'esprit d'un tel, pour dire, en obtenir quelque chose *A.* جلب ـ تحصيل الفايده ـ انتفاع *P.* الفايده سودمند كشتن *T.* فائدهلنمك || Je n'ai jamais pu gagner cela sur un tel بو بابده فلان كمسنهدن بر درلو بر درلو فايده جلب ايدهمدم ـ تحصيل نفع وفايده ايدهمدم

On dit proverb., Avoir ville gagnée, Crier ville gagnée, pour dire, avoir remporté l'avantage qu'on se promettait بر كمسنه ايشتى فتوحات بزمدر ديمك ـ فتح وظفر بزمدر ديمك ـ بحلرمك

On dit figur. Gagner le dessus, pour dire, avoir l'avantage *A.* غلبه *P.* زبردستى نمودن *T.* چيقمق ـ اوست غالب كلمك

galante. Celle qui est dans l'habitude d'avoir des commerces de galanterie *A.* شنيقة مغناج *P.* شيوه‌كار *T.* اجق بيغر بلو قارى

Galant, se dit aussi de diverses choses, lorsqu'on les considère comme agréables et bien entendues dans leur genre *A.* ظريف لطيف مطبوع *P.* زيبا *T.* كوزل || Un habit galant لباس مطبوع La fête qu'il donna était encore plus galante que magnifique ايتديكى ضيافتك ظرافتى احتشامنه غالب ايدى

Il signifie aussi, amant, amoureux *A.* عاشق pl. عشاق *P.* دلداده افتاده دوست *T.* سوكيجى || C'est le galant de toutes les dames بالجمله دنسوان طايفه‌سنك عاشقلوسيدر

GALANTERIE. Agrément, politesse dans l'esprit et dans les manières *A.* ظرافت - ظرافة الطبع - خلاقة الطبع *P.* خوش منشى *T.* جلبيلك || Cet homme là a de la galanterie dans l'esprit بر ادمدر مجبول ايله طبع خلاقت Il met de la galanterie dans tout ce qu'il fait كافه اقوال واعمالى هر نه ايشلر ايسه ظرافت ايله ايشلر - ظرافته مقارندر Il y a de la galanterie dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait جميع اقوال وافعالنده ظرافت وار در

Il se dit aussi des empressemens pour les femmes, qu'inspire l'envie de leur plaire *A.* مغازلة *P.* زنپرستى *T.* زندوستلق || La galanterie auprès des femmes sied bien à un jeune homme يكيت جوانه كوره اطوار زنپرستى بغايت خليق وچسپاندر

Il se dit aussi d'un commerce amoureux et criminel *A.* مسافحة معاملة فاسقة pl. معاملات فاسقة *P.* زناكارى *T.* زناكارلق

Et des petits présens qu'on se fait dans la société *A.* هدية pl. هدايا - تحفة pl. تحف *P.* دستاويز *T.* ارمغان || Il fait tous les jours des galanteries à ses amis كل يوم احبابنه تحفه‌لر ويرر Il m'a fait une jolie galanterie بكا بر دستاويز دلپسند ويرمشدر

GALAXIE. Nom de la voie-lactée. V. Lactée.

GALBANUM. Espèce de gomme tirée d'une plante du même nom *A.* قنة *P.* بيرزد *T.* قاصنى

On dit, Donner du galbanum, pour dire, donner à quelqu'un des espérances qui n'aboutissent à rien *T.* بركمسنه‌نك آغزينه بال چالمق

GALE. Maladie de la peau *A.* جرب *P.* كر - جرب *T.* اوروب || Grosse gale قبا اويوز. Gale sèche *A.* جرب يابس *R.* اويوز

قورى اويوز *T.* حشكرنده

GALÉGA, ou RUE-DE-CHÈVRE. Plante *A.* سذاب التيس

GALÉNIQUE. Manière de traiter les maladies suivant les principes de Galien *A.* مداواة على رأى جالينوس || La méthode Galénique رأى جالينوسه موافق مداواتك صنعتى

GALÉNISME. La doctrine de Galien *A.* مذهب جالينوس

GALÉNISTE. Médecin attaché à la doctrine de Galien *A.* جالينوسى pl. جالينوسيون

GALÈRE. Sorte de bâtiment de mer, long et de bas-bord *A.* قادرغه *P.* زورق *T.* دونى - چكديرى || Équiper une galère بر چكديرى تجهيز ايتمك Construire une galère بر قطعه چكديرى انشا ايتمك Chef d'escadre des galères چكديرى دونماسى باشبوغى Monter sur une galère چكديرى‌يه سوار اولمق

Galères, se dit aussi de la peine de ceux qui sont condamnés à ramer sur les galères *T.* كورك || Il est condamné aux galères à perpétuité مؤبداً كوركه وضع اولنمق اوزره حقنده حكم بيورلمشدر Retirer un homme des galères بركمسنه‌يى كوركدن اخراج ايلمك جريان ايلدى

GALERIE. Pièce d'un bâtiment plus longue que large, où l'on peut se promener à couvert *A.* ازج pl. آزاج *P.* سغ *T.* قوغوش || La grande galerie du Louvre فلان سرايك كبير قوغوشى Les galeries du palais آزاج سراى همايون Galerie de tableaux تصويرات قوغوشى

Il se prend aussi pour Corridor. V. ce mot || Cette galerie règne tout le long des appartemens بو كچيد صف حجراتك نهايتنه قدر ممتد اولور

En termes de siége, on appelle Galerie, le travail que font les assiégeants dans le fossé d'une place assiégée, pour aller à couvert de la mousqueterie au pied de la muraille *A.* طريق منديس *P.* رهگذر زير زمين *T.* ير آلتى يول

GALÉRIEN. Forçat *T.* پايزن - مجرم كوركه وضع اولنمش || Travailler comme un galérien پايزن كبى چالشمق

GALERNE. Terme de Marine. Le vent nord-ouest. V. ce mot.

GALET. Cailloux de mer ou de rivière *A.* خصاة - رضراض البحر *P.* خرسنگ دريا *T.* چاى طاشى

GALETAS. Étage pris dans un comble *A.* غرفة pl. غرفات - علية pl. علالى *P.* فرواره *T.* چارطاق Petit galetas غرفة صغيرة - كوچك چارطاق Loger au galetas چارطاقده تمكن ايتمك

GALETTE. Espèce de gâteau plat cuit sous la cendre, et que l'on fait quand on cuit le pain. *A.* خبز قنيد *P.* گرده *T.* كرده

Et une espèce de biscuit que l'on distribue aux matelots *A.* كعك *P.* كاك *T.* پكسماد

GALEUX. Qui a la gale *A.* اجرب pl. اجارب *P.* گرگين *T.* اويوزلو || Chien galeux اجرب كلب كوپك اويوزلو

GALIMATIAS. Discours embrouillé et confus, qui semble dire quelque chose, et ne dit rien *A.* ترة pl. ترهات *P.* گفتار پريشان خلط كلام ـ تخليطات *T.* ياوه گويي ـ سخن دهليزي ـ ماّلي || Tout son discours n'est que galimatias قارش مورش صاچمه سوزلر ـ كلامي بسبتون ترهاتدن عبارتدر Tout ce qu'il dit, tout ce qu'il écrit n'est que galimatias سويلديكي و يازديغي محض خلط C'est un pur, un vrai galimatias هب خلطياتدر كلامدر

GALION. Espèce de grand vaisseau *T.* قليون

GALIOTE. Espèce de petit bâtiment *T.* غليوته ـ كميسي

GALLE. On appelle Noix de galle, certaines excroissances qui paraissent sur les feuilles, les fleurs, les bourgeons du chêne, et dont on fait usage dans la teinture et d'autres arts *A.* عفص pl. اعفاص *P.* مازو *T.* مازي || Une teinture passée en galle صبغ معفوص La noix de galle est, dit-on, le poison des chiens مازيلي بويا ـ مازي سمّ كلاب اولديغي منقولدر

GALLICAN. Français *A.* فرانساوي

GALLICISME. Idiotisme français *A.* اصطلاح فرانساوي Et les façons de parler de la langue française, transportées dans une autre langue *A.* تعبير فرانساوي pl. تعبيرات فرانساويّة

GALOCHE. Espèce de chaussure que l'on porte par-dessus les souliers *A.* موق pl. امواق *P.* موزه *T.* قلوره ـ ادك ـ طوماق Il se dit aussi d'une chaussure dont le dessus est de cuir, et la semelle de bois *A.* خصفه *P.* شمم ـ پالك *T.* چارق ـ طولاق

GALON. Tissu étroit d'or, d'argent, de soie, que l'on met au bord des habits *A.* شريط *P.* vul. شريت *T.* شريت || Galon d'or صرمه شريت d'argent سيم شريت de soie ابريشم شريط

GALONNER. Border, orner de galon *A.* الصاق الشريط ـ ترصيع بالشريط *P.* بشريط آراستن ـ شريت بستن *T.* شريتلمك ـ شريت ايله دوناتمق || Galonner un habit لباسي شريت ايله دوناتمق

GALONNÉ. *A.* مرصّع بالشريط *P.* بشريط آراسته *T.* شريتلو ـ شريت ايله دوناتلمش || Habit galonné sur toutes les coutures كافة لاروزي شريط ايله مرصّع برقوب

GALOP. La plus diligente des allures du cheval *A.* تقريب *P.* دورتلمه *T.* باد پايي || Un cheval qui va au galop دورتلمه كيدن آت Le petit galop خفيف دورتلمه Le grand galop كسكين دورتلمه

GALOPADE. Action de galoper *A.* عدو تقريبي *P.* رفتار *T.* باد پايي || Ce cheval a la galopade fort belle بو آتك دورتلمه يوروييشي غايت اعلا در

GALOPER. Aller le galop *A.* عدو بالتقريب *P.* بباد پايي رفتن *T.* دورتلمه يوريمك || Un cheval qui galope près de terre يره برابر دورتلمه كيدن آت ـ Et faire aller au galop *A.* سوق بالتقريب *P.* بباد پايي روانيدن *T.* دورتلمه ايله سورمك

Il signifie figur. Poursuivre quelqu'un *A.* تعقيب ـ استعذاب *P.* در پي شتافتن *T.* بر كمسه نك پسنه دوشمك || Il l'a galopé long-temps فلاني مدّت مديده تعقيب ايتمشدر

GALVAUDER. Maltraiter quelqu'un de paroles *A.* شتم *P.* دشنام كردن *T.* سوكمك

GALVAUDÉ. *A.* مشتوم ـ شتيم *P.* دشنام كرده *T.* سوكلمش

GAMBADE. Espèce de saut sans art et sans cadence *A.* قفزة pl. قفزات ـ طفرة pl. طفرات *P.* بر جستگي *T.* صچرايش || Faire une gambade دپرنمك ـ بر قفزه ايتمك

GAMBADER. Faire des gambades *A.* قفوز ـ قفزان ـ طفور *P.* بر جستن *T.* صچرامق ـ دپرنمك

GAMELLE. Sorte d'écuelle de bois *A.* جفنة pl. جفنات *P.* جمچه *T.* قواطه

GAMME. Table contenant les notes de Musique *A.* فهرس النغمات ـ الالحان *P.* فهرست نواها *T.* ازكيلر ـ On dit figur. et proverb. Changer de gamme, pour dire, changer de façon d'agir *T.* هوا دكشدرمك ـ لوحه سي

GANACHE. La mâchoire inférieure du cheval *A.* الجحفلة سفلا *P.* لب زيرين اسب *T.* آتك دوداغي ـ دابّه نك On dit, qu'un cheval est chargé de ganache, qu'il a la ganache pesante, lourde *A.* فرس اهدل الجحفلة *P.* اسب فرو ـ لفچه ـ لفچن *T.* لب دوداغي صارقق آت

GANCHE. Sorte de potence en Turquie *A.* عمود الصليب *P.* دار آغاجی *T.* دار ـ خاده

GANGLION. Terme d'Anatomie. C'est un assemblage de nerfs qui s'entrelacent en manière de peloton *A.* شبكة الاعصاب *P.* سکیر اورکوسی *T.* کلول پیها

En termes de Chirurgie. C'est une tumeur dure, sans douleur, et qui ne cause aucun changement de couleur à la peau *A.* نکفة *P.* اغره *T.* بز

GANGRÈNE. Mortification totale de quelque partie du corps, caractérisée par la perte de la sensibilité, de la chaleur, de la vie, et qui se communique aisément aux autres parties voisines *A.* لحم میّت ـ عفونة الجراحة *P.* زخم ناسور *T.* اوکلمز یاره || Avoir la gangrène لحم میّته مبتلا اولمق La gangrène gagne جراحتک عفونتی سرایت ایتمکده در Il a un mal à la jambe, il craint que la gangrène ne s'y mette آیاغنده ملتی وار در لحم میّت ظهورندن خوف ایدر Arrêter la gangrène لحم میّتک سرایتنی منع وتوقیف ایتمک ـ On dit figur. en parlant des grandes erreurs qui s'élèvent dans la religion, ou des grands désordres qui naissent dans l'État, que c'est une gangrène dont il faut arrêter le cours مجراسنک منع وسدّی منع وتوقیفی الزم بر نوع ـ واجب بر زخم ناسور در لحم میّتدر

se GANGRENER. Se corrompre en sorte que la gangrène se forme *A.* تکون اللحم الميّت ـ تعفن *P.* ناسور گشتن ـ یاره اوکلمز درجه‌سنه وارمق || Si on ne remédie à cette plaie, elle se gangrènera dans vingt-quatre heures بو قرحه‌نک علاجنه باقلمز ایسه یکرمی درت ساعت ایچنده لحم میّت تکوّنی لازم دفعی چاره‌سنه باقلمز ایسه کسب تعفن ایده‌جکی ـ کله‌جکدر درکار در

GANGRÉNEUX. Qui est de la nature de la gangrène *A.* من جنس اللحم الميّت *P.* ناسوری *T.* اوکلمز یاره‌نک || Sang gangréneux دم فاسد لحم میّت Disposition gangréneuse لحم میّته استعداد

GANSE. Cordonnet qui sert pour attacher des boutons *A.* بزیم الوعلة *T.* ایلکلک قیطان || Une aune de gause de soie بر ذراع ایلکلک قیطان ـ Il se prend aussi pour Boutonnière. V. ce mot || La ganse est trop étroite, le bouton n'y saurait entrer ایلک بغایت تنگ اولمغله تکمه‌یی کچورمک ممکن دکلدر

GANT. Espèce de vêtement, qui sert à couvrir toute la main *A.* قفاز ـ ختاعة *P.* دستبانه ـ بهله *T.* الدوان || Porter des gants الدوانلو اولمق ـ الدوان کیمک Mettre ses gants الدوان قویمق ـ الدوان کیمک ـ تلبس قفاز ایتمک Une paire de gants بر جفت الدوان Des gants de peau دری الدوان de soie ابریشم الدوان ـ On dit, Jeter le gant, pour dire, défier quelqu'un au combat. V. Défier.

GANTELÉE. V. Campanule.

GANTELET. Espèce de gant couvert de lames de fer, et faisant partie de l'armure d'un homme armé *A.* معضاد *P.* دستوانه *T.* قولچاق

GANTER. Mettre des gants *A.* تلبس القفار *P.* الدوان پوشیدن *T.* الدوان کیمک

GANTIER. Celui qui fait ou qui vend des gants *A.* بیّاع القفاز *P.* دستبانه فروش *T.* الدوانجی

GARANCE. Plante dont la racine sert pour teindre en rouge *A.* فوة ـ عروق الحمر *P.* روناس ـ روغناس *T.* قزل کوک ـ بویاجیلر کوکی ـ قزل بویه || Une étoffe teinte en garance ثوب مفوّا ـ قزل کوک ایله بویالو بویه La garance teint en rouge les os des animaux qui s'en nourrissent عروق الحمری اتخاذ علف ایدن حیوانانک کمیکلری حمرت پیدا ایدر

GARANCER. Teindre en garance *A.* تصبیغ بالفوة *P.* رنگ روناس زدن *T.* قزل کوک ایله بویانمق

GARANCÉ. *A.* مفوّی *P.* روناس زده *T.* قزل کوک بویالو ـ قزل کوک ایله بویانمش

GARANT. Caution, celui qui répond du fait d'autrui *A.* کفیل pl. کفلا ـ ضامن *P.* پایندان *T.* کفیل || Avoir un bon garant موثوق ومعتبر کفیلی ـ بر کمسنه‌نک بیرار کفیلی اولمق شایان وثوق واعتبار اوله‌جق کفیلی Un mauvais garant غیر معتبر ـ کفیل غیر موثوق کفیلی اولمق Se rendre garant بر کمسنه‌یی التزام کفالت ایتمک ـ Prendre pour garant کفیل اتخاذ ایتمک Je ne suis point garant de l'événement نتیجهٔ کار نه ظهور ایده‌جکنه دنتیجهٔ مصلحتک کفیلی دکلم Tout homme est garant de ses faits et promesses هر کس کندو اعمال وتعهداتنک ضامن ومتکفل اولدیغی ضامنیدر || Il se dit figur. d'un auteur dont a tiré un fait, un passage que l'on cite *A.* مدار الاحتجاج ـ شاهد *P.* گواه *T.* شاهد || Il cite tel historien, tel philosophe pour garant de ce qu'il dit فلان

موزخت وفلان حكيمنك قولنى مدار احتجاج عد ايله
ديديكنى كلامه فلان مؤلفى - ديديكنى كلامى تأييد ايدر
اشهاد ايدر Cette nouvelle paraît étrange, mais elle vient de
bon lieu, et j'ai de bons garants بو خبر صورت ظاهرده
غرايبدن ايسه ده مأخذ معتبردن اخذ اولنوب مصدّق
حال اولهجق قوى شاهدلرم وار در

GARANTIE. Engagement par lequel on garantit *A.* كفالت
P. پايندانى *T.* كفيللك || Il lui a passé un acte de ga-
rantie كفالتى متضمّن بر قطعه سند عقد ايلدى Il m'a
vendu cet héritage sans garantie بو ملكى بلا كفالة بكا فروخت
ايتمشدر — Et le dédommagement auquel on s'oblige *A.* تضمين
pl. تضمينات - *P.* تضمين الخسار *T.* بدل زيان ضرر بدلى
|| S'obliger à garantie تضمين ضررى تعهّد ايتمك Être tenu
à la garantie تضمين ضرره متعهّد اولمق

GARANTIR. Se rendre garant *A.* تكفل - التزام الضمان
والكفالة *P.* پايندان شدن *T.* كفيل اولمق || Je vous ga-
rantis ce cheval sain et net بو اسب صاغ وسالم اولديغنه
تكفل ايدەرم Garantir un contrat مضمون حجّتنه التزام
ضمان وكفالت ايتمك Le marchand qui a vendu ce
damas, le garantit pour être de Gênes شو كمخايى فروخت
ايدن تاجر جنويز مالى اولديغنه تكفل ايتدز Je vous
garantis cette montre pour six mois بو ساعتك طوغريلغنه
- ضامن اولورم - آلتى آى ايچون تكفل ايدەرم
Et assurer || Je vous garantis que ce passage est de cet auteur
بو فقره فلان مؤلفك اولديغنه تكفل ايدەرم Je lui ai
garanti le fait مادّەنك شو وجهله اولديغنه تكفل ايلدم
On m'a assuré cela, mais je ne vous le garantis pas بو خصوصى
صحيح اولەق اوزره بكا خبر ويرمشلر در مع هذا صحّتنه
كفيل اولمم

Il signifie aussi, préserver *A.* صيانت - وقايت *P.* پاس
داشتن *T.* قورتمق || Personne ne l'en saurait garantir هيچ بر
كمسنه فلانى بوندن وقايه ايدەمز Je vous garantirai du mal,
mais je ne saurais garantir de la peur سنى وقوع آفتدن صيانت
ايدەرم انجق خوف وهراسدن وقايتكى تعهّد ايدەمم
Se garantir du froid صوغوقدن - تأثير برودتدن وقايه اولنمق
قورنمق

Garanti. *A.* مكفول له *P.* پذيرفته پاينداني *T.* كفيللنمش
— En termes de Palais; il est aussi substantif *A.* مكفول له -
الكفالة *P.* متقبّل پايندانى *T.* پذيرندهٔ كفالتى آلان || Le
garanti exerce son recours contre le garant مكفول لهك كفيل
متقبّل كفالت اولانك - اوزرينه دعوايه صلاحيّتى دركار در

GARBIN. Nom qu'on donne sur la Méditerranée au vent de
Sud-ouest. V. ce mot.

GARCE. Fille débauchée et publique *A.* شلّافة *P.* روسبى
T. قحبه

GARÇON, Enfant mâle *A.* ذكر - صبّى ذكر - ولد ذكر pl. اولاد
ذكور *P.* پسر - ولد نر *T.* ارككك چوجوق - اوغلان || Cette
femme est accouchée d'un garçon بو خاتون بر ولد ذكر وضع
ايلدى Jeune garçon نورسيده غلام

Et celui qui ne se marie point *A.* عزيب - عزب pl.
اعزاب - مجرّد - ايّم *P.* بيزن *T.* ارگن || Il veut mourir
garçon استر حال عزوبتده ايكن آخرته انتقال ايتمك
C'est un vieux garçon سالدر كهنه بر مجرّد - بر عزيب پيرانه
- قوجەمش اركندر - سر در On dit, Faire vie de garçon, mener
une vie de garçon, pour dire, vivre en homme libre آزادەلك
حالنده كچنمك

Il signifie aussi, un valet *A.* غلام pl. غلمان *P.* پرستار -
خدمتنده اولان غلام || اوشاق *T.* اشاق Le garçon qui le sert
Il m'a envoyé son garçon اوشاغنى طرفمه كوندردى - On
appelle aussi Garçons, ceux qui travaillent sous les maîtres dans
les boutiques des marchands *A.* تابع pl. تبعة *P.* پيشكار *T.*
شاكرد - اوشاق || Ce marchand a tant de garçons بو بازركانك
اوشاغى وار در - شو قدر تابعلرى وار در

GARDE. Action par laquelle on observe ce qui se passe *A.*
مرابثة *P.* ديدەبانى *T.* بكچيلك - قراغوللق - ديدەبانلق
بكچيلك - خدمت مرابثه قيام ايتمك Faire la garde ||
ايتمك Entrer en garde قراغوللق نوبتنه كيرمك Sortir de
garde قراغوللق نوبتندن چيقمق Être de garde ديدەبانلق
ايتمك

Il se dit aussi des gens de guerre qui font la garde *A.* ربيئة
طليعة - pl. طلايع *P.* قراول *T.* قراغول || La garde des portes قپولرى
قراغوله تقويت ويرمك بكليان قراغول Renforcer la garde
بر قات - قراغولى ايكى قات ايتمك Doubler la garde
قراغولى دخى زيادەلندرمك Asseoir, poser la garde
يرلو يرينه وضع وتعبيه ايتمك - يرلشدرمك Officier de
garde ضابطى قراغول - سركردەسى - Grand' garde. Un corps

de cavalerie qui se met à la tête d'un camp, pour empêcher
que l'armée ne soit surprise *A.* سرية العسكر pl. سرايا العسكر
P. يزك لشكر - طلايۀ عسكر *T.* عسكرى چند آتلو - Garde
avancée. Un corps que l'on met au-delà de la grand' garde, pour
une plus grande sûreté *A.* مقدمة السرايا *P.* پيش آهنك
T. طلايه ايلروده كى انجه قراغول

Corps-de-garde. Lieu destiné pour retirer les soldats qui
font la garde *A.* مسكن الاهل المرابطة *P.* ديده بان خانه -
T. قراول خانه قراغول قشلاغى

Garde, se dit aussi du service que les pages, valets, etc.
font auprès des rois les uns après les autres *T.* نوبتجى || Ce
page étoit de garde فلان چوقدار نوبتجى ايدى

Garde, signifie aussi, la charge, la commission de garder
A. حفظ - محافظة - حراست *P.* نگهبانى *T.* صاقلمه || Le
roi lui a commis la garde de cette place جانب همايوندن
فلان قلعه نك محافظه سنه تعيين اولندى lui a confié la
garde de ses trésors خزاين همايونك محافظه سنه تعيين
خزاين همايونك امر حفظ وحراستى عهدۀ اهتمامنه - اولندى
فلان شيئى فلانه حواله اولندى Je lui ai donné cela en garde
فلانك يد حفظنه تفويض ايلدم - حفظ ايچون ويردم
Il n'est pas en ma garde بنم يد حفظمده دكلدر On lui a payé
tant pour ses frais de garde مصارف محافظه اولدرق كندويه
شو قدر اقچه ويرلدى

Il signifie aussi, protection *A.* حفظ - صون - حمايت *P*
نگهدارى - پاس *T.* صاقلمه Il ne se dit guère qu'en ces
phrases: Allez-vous-en à la garde de Dieu وار صون ربانيده
الله Dieu vous ait en sa garde سنى اللهه حواله ايلدم - اول
تعالى سنى صون وحمايت رحمنيه سنه مظهر ايليه Toutes
les églises cathédrales de France sont en la garde du Roi
فرانسه ده كائن بالجمله سلاطين كليسالرى پادشاهك زير
حمايتنده در

On dit, Être sur ses gardes, Se tenir sur ses gardes, Être
en garde, Se tenir en garde, pour dire, avoir soin qu'il n'ar-
rive quelque chose contre notre volonté *T.* متيقظ ومتبصر اولمق
- تيقظ وانتباه اوزره اولمق

En prendre garde, pour dire, avoir l'oeil sur quelqu'un, sur
quelque chose *A.* احالة النظر التيقظ - صرف الدقة والبصيرة
حوالۀ نگاه - نگه داشتن *P.* عطف النظر الدقة - والبصيرة

T. بصيرت كردن - كوزتمك - دقت ايتمك || Prenez garde
que cela n'arrive بو حالك وقوع بولمامسنه صرف دقت
بو بابده صرف دقت وبصيرت ايله Prenez garde à cela
à cette clause de votre contrat ايله عقد ايده جككك مقاوله
حجتينك فلان ماده سنه صرف نگاه بصيرت ايله Pre-
nez garde à ne vous pas trop engager زياده جه تعهد ايلمامكه
صرف دقت ايله Prenez garde à vous نفسكى كوزت : à cet
enfant بو چوجوغى كوزت - On dit, qu'un homme prend garde
à un sou, pour dire, qu'un sou ne lui est pas indifférent بر
تك منقر بيله اسركمز

On dit, Se donner de garde, pour dire, se précautionner
A. تحامى - تحرز - احتراز - توقى - حذر *P.* زينهاريدن -
پرهيز كردن - پاس داشتن *T.* صاقنمق || Donnez-vous de
garde qu'on ne vous trompe حذر اولمقدن دوچار خديعت
آلدانمقدن صاقن - ايله Donnez-vous de garde de cet hom-
me-là شو آدمدن توقى ايله de toucher à cela بوكا طوقنمقدن
تحرز ايله

Garde. La partie d'une épée ou d'un poignard, qui est entre la
poignée et la lame *A.* قبيعة - قلة السيف *P.* شمشير پرازوانۀ
T. قليج قبضه سنك پرازوانه سى || La garde du poignard
خنجرك قبيعه سى Garde d'argent قبضه نك سيم پرازوانه سى
Enfoncer l'épée jusqu'à la garde قليجى قبضه نك پرازوانه سنه
قدر صوقمق

Garde. Homme armé, qui fait la garde auprès des princes *A.*
مستحفظ pl. مستحفظين - حارس pl. حراس *P.* يتاقى -
پرواك - پاسبان - پهره دار *T.* بكچى || Il n'avait avec lui
qu'un de ses gardes معيتنده طايفۀ مستحفظيندن يالكز بر نفر
وار ايدى - Gardes du corps, c'est la troupe destinée à faire
la garde personnelle des rois *A.* خاصة مستحفظين - حراس
نفس همايون *T.* پرواك شهريارى *P.* النفس السلطان
مستحفظلرى

Garde-Bois. Celui qui est destiné pour empêcher qu'on ne
gâte les bois *A.* حافظ الآجام *P.* پاسبان بيشه زار *T.* قورى
بكچيسى

Garde-Chasse. Celui qui est commis pour veiller à la con-
servation du gibier *A.* ناطور الصيد *P.* پاسبان شكار *T.* آو
بكچيسى

Garde-Côte. Milice préposée pour garder les côtes de la mer

حرّاس السواحل .A پهنه‌داران لب دريا .P بالى بكجيلرى .T

— Il se dit aussi d'un vaisseau de guerre destiné à garder les côtes .T وارده قوسته كميسى

GARDES DE LA PORTE. Ceux qui montent la garde aux portes de l'intérieur du palais des rois .A حاجب pl. حجبة .P پرده دار .T پرده جى

GARDE DES SCEAUX. Celui à qui le roi donne ses sceaux .A حامل المهر السلطان .P دارندهٔ مهر شهريارى .T صاحب مهر همايون

GARDES DES MÉTIERS OU MAÎTRES ET GARDES. Ceux qui sont élus dans le corps de chaque métier, pour avoir soin qu'il ne s'y fasse rien contre les réglemens .A نقيب المحرفة .P كتخداى پيشه‌وران .T اصناف كتخداسى ـ اصنافك يكت باشيسى

GARDE DU TRÉSOR ROYAL. Celui à qui le roi confie son trésor .A خازن السلطان ـ حافظ الخزينة السلطان .P خزينه‌دار .T خزينه كتخداسى كتخداى خزينهٔ شاهى ـ شهريارى

— Garde de la bibliothèque du roi .A حافظ الكتب السلطان .P پاسدار كتابخانهٔ شاهى ـ كتابخانهٔ همايون ناظرى

GARDE-FOU. Balustres que l'on met au bord des ponts, des quais et des terrasses, pour empêcher qu'on ne tombe en bas .A جلفق .P دارابزين .T طرابزان ـ قورقولق

GARDE-MAGASIN. Officier commis pour garder les magasins .A امين النبر pl. امناء النبر .P انبار امين .T انبار امينى

GARDE-MANGER. Lieu où l'on garde ce qui sert à la nourriture .A مخدع المطعومات .P توشه خانه ـ نهاندان خوراك .T كيلار

GARDE-MEUBLE. Lieu où l'on garde des meubles .A مخدع الاثاث ـ خزينة الاثاث .P رخت وبساط خانه ـ خزينهٔ رخت .T اشيا اوطه‌سى ـ خزينه اوطه‌سى

GARDE-ROBE. La chambre destinée à renfermer toutes les hardes de jour et de nuit .A بيت الملبوسات .P جامه خانه ـ نهاندان .T كورك اوطه‌سى ‒ Il se dit aussi de tous les habits d'une garde-robe .A اثواب وملبوسات .P جامها .T اثواب طاقمى || C'est un homme qui a une garde-robe très-riche غايت ذيقيمت اثواب وملبوسات صاحبى بر آدمدر

— Grand Maître de de la garde-robe. Un grand officier qui a soin de tout ce qui regarde les habits du roi .T سر خفتانى قفتان آغاسى ـ حضرت شهريارى

Il signifie aussi, le lieu où l'on met la chaise percée .A مستراح ـ متوضأ .P ادبخانه .T كنيف ‒ Aller à la garde-robe .A استمشا .P بادبخانه رفتن .T كنيفه چيقمق

Et tablier de toile que mettent les femmes pour conserver leurs vêtemens .A ازار pl. آزره ـ فوطة .P فوته .T فوته V. aussi Tablier.

GARDE-SCEL. Officier préposé pour sceller les expéditions .A حافظ المهر .P مهردار .T مهردار

GARDER. Conserver, tenir une chose en lieu propre et commode .A حفظ ـ حراسة ـ وقاية .P پاسيدن .T صاقلمق || Ce vin-là est si délicat, qu'on ne le pourra garder بو باده غايت نازك اولديغندن حفظى محالدر Dans les chaleurs on ne peut garder la viande حرارت هوا موسمنده لحمك وقايه‌سى ممكن دكلدر ‒ Et ne se point dessaisir de quelque chose || Je veux garder cela à cause de la personne qui me l'a donné بو شيئى ويرنه حرمة وقايه ايتمك استرم C'est un homme qui ne peut rien garder, il donne tout هيچ بر شيئى حفظ ايده‌ميز همان النه كيرديكنى خرج ايدر Garder des prisonniers à vue اسرايى كوز حبسى اولەرق حفظ ايتمك ـ اولەرق بكلمك

Il se dit aussi du soin qu'on prend des troupeaux, lorsqu'on les mène paître .A رعاية الحيوانات ـ حفظ الحيوانات .P شبانى كردن .T چوبانلق ايتمك || Garder les brebis اغنام اولمق راعئ بقرات اولمق les vaches راعئ ـ گاوبانلق صغرتماجلق ايتمك ـ ايتمك

Et de diverses choses de la conservation desquelles on prend soin .A حفظ ـ نظارت .P پاس داشتن ـ پاسبانى كردن .T صاقلمق ـ بكلمك || Garder les bois اورمانلرى حفظ ايتمك les vignes باغلرى بكلمك ـ باغلره نظارت ايتمك بكلمك Garder un pays pour la chasse فلان يرى صيد وشكار ايچون حفظ ايتمك ‒ On dit aussi, Garder son rang رتبه‌سنك شاننى محافظه وصيانت ـ محافظهٔ شان رتبه‌يى ايتمك Garder sa gravité وقارينى وقايه ايتمك ـ تمكين ووقارينى ايتمك رزانت ووقارينى ـ تمكين ووقارينه خلل كتورمامك ـ خللدن وقايه ايتمك ‒ Il signifie aussi, réserver pour un autre temps || Il faut garder cela pour demain بونى فردايه يارينكى كون ايچون صاقلملودر ـ حفظ ايتمك لازمدر

On dit, Garder la maison, la chambre, pour dire, y rester

sans en sortir *A.* مداومة فی الدار *P.* از خانه جدا نه شدن
T. اودن چیقمامق — Garder le lit صاحب — اسیر فراش اولمق
فراش اولمق — Garder une médecine, pour dire, ne pas la vomir, et garder un lavement, pour dire, ne le pas rendre promptement *T.* دوایی وحقنه‌یی درونده ضبط وحفظ ایتمک || Et en termes de guerre, Garder les rangs, pour dire, demeurer dans les rangs صفوف — صفوف مرتبده قرار ومداومت ایتمک
مرتبه‌دن چیقمامق

Garder, signifie aussi, défendre, protéger *A.* حفظ — حمایت — صیانت *P.* نگه داشتن *T.* صاقلمق — قوریمق || Ce que Dieu garde est bien gardé اللهک حمایت وصیانت ایلدیکی
حفظ باریده اولان شیٔ البتّه — شیٔ البتّه مصون اولور
مصونلدر — Il signifie encore, préserver, garantir || Dieu vous garde de pareils amis بومقوله دوستلردن الله سنی حفظ ایلیه
Dieu vous garde de mal افتدن — الله سنی آفتدن حفظ ایلیه
الله فلان شیٔدن سنی مصون Dieu vous en garde امین ایلیه
ایلید Dieu m'en garde الله حفظ ایلیه — On dit aussi par forme de salutation, Dieu vous garde *A.* فی امان الله *T.* اللهه اصمارلدم

Et observer *A.* حفظ — رعایت — مراعاة *P.* پاس داشتن — رعایت نمودن *T.* طوتمق || Garder les commandemens de Dieu فرایض ربّانیه‌یی حفظ — اوامر الهیّه‌یه رعایت ایتمک
قواعد la loi قانونه رعایت ایتمک la chasteté ایتمک
سرّی حفظ ایتمک le secret عصمت وعفته رعایت ایتمک
انجاز — وفای عهده رعایت ایتمک sa parole سرّ طوتمق —
شروط وعهوده رعایت ایتمک la foi des traités وعد ایتمک
le silence سکوت ایتمک — اختیار صمت وسکوت ایتمک
— On dit aussi, Garder des mesures, garder la bienséance اداب
لازمه‌یه رعایت ایتمک

Se garder. Se préserver de quelque chose *A.* تحرّز — توقّی — حذر — احتراز — *P.* پرهیز داشتن — زینهار داشتن *T.* صاقنمق
دوشمکدن — سقوطدن توقّی ایله || Gardez-vous bien de tomber
فلان شیٔدن توقّی . . . Il faut bien se garder de حذر ایله
فلان شیٔک Je me garderai bien d'en manger ایتملو در
اکلندن تحرّز ایده‌جکم

Gardé. *A.* محفوظ — مصون *P.* پاسیده — نگه داشته *T.*
صاقلنمش

GARDEUR. Celui qui garde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Gardeur de cochons *A.* راعی الخنازیر Gardeur de vaches *A.* راعی البقرات *P.* گاوبان *T.* صغرتماج — صغرچوبانی

GARDIEN. Celui qui garde, qui est commis pour protéger quelqu'un *A.* حافظ pl. حفظة pl. حفّاظ — حارس pl. حرّاس — حامی pl. حماة *P.* نگهدار *T.* صاقلیجی — قوریدیجی || L'ange gardien محافظه وحمایته موکّل اولان فرشته || On le fera gardien des effets de la succession فلانی اموال ترکه‌یه حافظ تعیین ایده‌جکلر در — Il se dit aussi de celui qui garde quelque chose *A.* حافظ *P.* پرواگش — بیتاقی *T.* بکجی || On a cru qu'il y avait des démons gardiens des trésors مقدّما دفینه‌لری حفظ ایدر طلسماتک وجودینه اعتقاد ایدرلر ایدی

GARE. Impératif du verbe Garer. On s'en sert pour avertir que l'on se détourne pour laisser passer quelqu'un. Gare, gare. Gare de là *P.* دور باش *T.* صاول

se GARER. Se préserver. V. Se garder.

se GARGARISER. Se laver la gorge avec quelque liqueur *A.* تغرغر *P.* غرغره کردن — آب در گلو جنبانیدن *T.* برشیٔ ایله بوغازی چالقتمق || Gargarisez-vous la gorge بوغازکی فلان شیٔ ایله چالقات

Gargarisé. *A.* مغرغر *P.* غرغره پذیرفته *T.* فلان شیٔ ایله بوغازی چالقنمش

GARGARISME. Remède liquide qui sert à laver la gorge *A.* غرور — ماء الغرغرة *P.* آب غرغره *T.* بوغازی چالقده‌جق صو || Il se dit aussi de l'action de se gargariser *A.* غرغرة *P.* غرغره *T.* فلان شیٔ ایله بوغازی چالقتمه || Il a été guéri de son mal de gorge après cinq ou six gargarismes بش التی غرغره ایله بوغاز علتنی دفع ایلدی

GARGOUILLE. L'endroit d'une gouttière ou d'un tuyau par où l'eau tombe *A.* عنق المثعب *P.* گلوی ناودان *T.* اولوق — صوجریان بوغازی || La gargouille par où l'eau se dégorge احجاردن مصنوع Gargouille de pierre ایدن اولوغک بوغازی
گلوی ناودان

GARGOUILLEMENT. Bruit que fait quelquefois l'eau dans la gorge, dans les entrailles *A.* حجیف *P.* غرغر شکم *T.* قارن قورلتیسی

GARGOUILLIS. Le bruit que fait l'eau en tombant d'une gargouille *A.* هرهر *P.* آواز آب ریزان *T.* صوینک چاغلدیسی

GARGOUSSE. Charge de poudre pour un canon, enveloppée

d'un gros carton *T.* طوب خرتوجی

GARNIR. Munir des choses nécessaires, de ce qui sert à l'ornement *A.* تجهیز ـ تزیین ـ تجمیل *P.* پیراستن ـ آراستن ـ زیب وزیور دادن *T.* دوناتمق ـ بزه‌مك ـ زینتلندرمك || Garnir une boutique دكانی تجهیز ایتمك Garnir un cabinet de tableaux تصویرات خزینه‌سنی تجهیز ایتمك un fauteuil صندلیه‌یی تزیین ایتمك ـ Garnir de meubles *A.* تنجید *P.* برخت وبساط آراستن ـ *T.* اوادانلق ایله دوناتمق || Garnir un appartement de meubles بر دائره‌یی تنجید ایتمك ـ امتعهٔ لازمه‌سیله تزیین ایلمك ـ Garnir de pierres précieuses *A.* ترصیع *P.* مرصع ساختن *T.* مجوهرات ایله تصویری الماس || Garnir un portrait de diamans دوناتمق الماس ایله تجمیل وتزیین ایتمك ـ ایله ترصیع ایتمك قلعه‌یی مهمات ـ Garnir une place de guerre ـ دوناتمق ـ لازمه‌سیله تجهیز ایتمك ـ Garnir un chapeau, une chemise, une robe *A.* تطریز *P.* طرازیدن ـ طرازیدن *T.* دوناتمق

Garni. *A.* مجهز ـ مزین *P.* پیراسته ـ آراسته *T.* دونانمش ـ بزنمش ـ Chambre garnie, hôtel garni *A.* بیت منجد *P.* خانهٔ آراسته *T.* دونانمش قوناق

GARNISON. Nombre de soldats que l'on met dans une place, pour la défendre, ou pour y rester *A.* pl. مستحفظین القلعة *P.* کوتوالان *T.* قلعه‌نك محافظه عسکری || Garnison forte مستحفظین عسکری کلیتلو faible قلیل المقدار مستحفظ عسکری || Il y a deux mille hommes de garnison dans cette place بو قلعه‌ده ایکی بیك نفر مستحفظ عسکری واردر || Mettre garnison dans un château قلعه‌یه محافظه عسکری وضع ایتمك || Renforcen la garnison قلعه‌نك مستحفظ عسکرینه امداد ارسالیله تقویت ویرمك || On a envoyé tous les officiers à leur garnison مستحفظین عسکرك بالجمله ضابطان وسرکردگانی محل مامورلرینه ارسال اولنمشدر || Les habitans ont désarmé la garnison اهالی مملکت مستحفظ عسکرینك سلاحلرینی اخذ ایتمشلردر

GARNITURE. Ce qui est mis pour garnir ou pour orner quelque chose *A.* زین pl. تجمل ـ لزیان pl تجملات *P.* زیب *T.* وزیور ـ بزك ـ دونتما || La ganiture d'une chambre اوطه‌نك تجملاتی || Une garniture de diamans, de perles الماس واینجو تجملاتی || Une garniture de cheminée اوجاق ایله آراسته بر زین ذیقیمت || de chemise زین پیراهن تجملاتی

GAROU. V. Loup-Garou.

GARROT. Partie du corps du cheval, supérieure aux épaules *A.* حارك *P.* سر دوش اسب *T.* آتنك اوموز ـ چکین باشی || Le garrot doit être haut et tranchant, pour être parfaitement bien conformé حارك فرس یاقشقلو اولمق ایچون مرتفع ومنیف اولملودر

GARROTTER. Lier, attacher avec de forts liens *A.* تقمیط ـ قید ـ تقیید ـ شدّ بالقیود *P.* بندیدن *T.* بنده چکمك ـ قید وبند ایله باغلمق ـ بوقاغی‌یه اورمق ـ محکم باغلمق || Il faut lier et garrotter ce prisonnier بو اسیرك تقمیط وتقییدی اقتضا ایدر ـ Figur. || Il éludera toutes vos poursuites, à moins qu'on ne le garrotte par une bonne transaction فلان کشی بر قوی سند ایله صمصقی باغلنمدیغی صورتده ایده‌جکك دعوالرك جمله‌سندن قاچنمنك طریقنی بوله‌جغی درکاردر

Garrotté. *A.* مقمّط ـ مقیّد *P.* بسته *T.* باغلو ـ بوقاغی‌یه اورلمش

GASCON. Fanfaron, hâbleur *A.* صلف pl. صلفا *P.* لافزن *T.* لافزان || Il se vante de telle et telle chose, mais c'est un gascon فلان وفلان شیٔ ایله افتخار ایدر لکن لافزن بر آدمدر

GASCONNADE. Fanfaronnade *A.* تصلف pl. تصلفات *P.* لافزنی *T.* لافزانلق

GASCONNER. Dire des gasconnades *A.* تصلف *P.* لاف زدن *T.* لاف ایتمك

GASPILLER. Dissiper son bien *A.* اسراف ـ اتلاف ـ تبذیر *P.* تباهیدن ـ بیهوده تلف کردن *T.* طاغیدوب تلف ایتمك || Il a gaspillé son bien en peu de temps مدت قلیله ایچنده ما ملکنی اسراف ایلدی

Gaspillé. *A.* متلف ـ مسروف *P.* بیهوده تلف کرده *T.* طاغیلوب تلف اولمش

GASPILLEUR. Celui qui gaspille *A.* متلف ـ مسرف ـ مبذر *P.* تلفکار *T.* طاغیدوب تلف ایدیجی

GASTER. Terme de Médecine, qui signifie le bas-ventre ou l'estomac. V. ce mot.

GASTRIQUE. Stomacal *A.* معدوی || Artères gastriques شرایین معدویه Liqueur gastrique ماء معدوی

GASTRORAPHIE. Terme de Chirurgie. Suture que l'on fait pour réunir les plaies du bas-ventre *A.* خرزة القروح البطن *P.* درز

قارن پاره‌لرینک دیکشی T. زخم شکن

GASTROTOMIE. Incision qui pénètre dans la cavité du ventre A. تیزیل البطن P. شکم شکافتن T. قارن یارلمه‌سی

GÂTEAU. Pâtisserie faite avec de la farine, du beurre et des oeufs A. ملیل P. سگاری T. بوغاچه || Acheter des gâteaux سگاری فروخت ایتمک Gâteau d'amandes A. ملیل ملوز P. سگاری بادام آگین T. باقلوا

On appelle Gâteau de miel, la gaufre où les mouches d'une ruche font leur miel A. عسالة - شورة P. قرص شهد T. بال کومجی

GÂTE-ENFANT. Celui qui, par excès d'indulgence, gâte un enfant T. چوجوغی داندینلیوب - چوجوغی داندین ایدن بوزان

GÂTER. Détériorer, mettre en mauvais état A. ارداء - إفساد P. تباهیدن - زشت کردن T. بوزمق - کوتیلتمک || La nielle a gâté les blés اکینلری صاک چالوب افساد ایلدی La grêle a gâté les vignes طولو باغلری بوزدی La petite vérole lui a gâté le teint چیچک علتی چهره‌سنی کوتیلتدی La lecture continuelle gâte la vue قرائت مدیده La pluie a gâté les chemins نزول باران افساد بصری مودیدر Il a gâté sa maison, en la voulant embellir ایله یوللر بوزلدی خانه‌سنی صورت حسنه‌یه وضع ایده‌یم دیر ایکن ارداء Il a gâté ses affaires par sa mauvaise conduite و تقبیح ایلدی Ils étaient سو حرکتی تقریبیله امورینی افساد ایلدی sur le point de s'accommoder, mais il échappa à l'un d'eux un mot qui gâta tout بینلرنده مصالحه ایتمک اوزره ایکن ایکیسندن بریسنک اغزندن شیوشمش بر کلام مصلحتی کلیاً افساد ایتدردی — On dit, que l'âge a gâté la main à un chirurgien, pour dire, que l'âge lui a affaibli la main سن شیخوخت بو جراحک النه ایراث سستی وفتور ایتمشدر — On dit figur. Gâter quelqu'un, النک بوزلمسنه سبب اولمشدر pour dire, entretenir ses vices par trop d'indulgence || Il ne faut point laisser cet enfant entre les mains de sa mère, elle le gâte بو طفلی والده‌سنک النه براقمق جائز دکلدر زیرا بهر حال بوزار Vous êtes trop bon à vos valets, vous les gâtez خدمتکارلرک حقنه کمال ملایمتک بوزلملرینه سبب اولور — On dit aussi figur. La lecture des mauvais livres, la mauvaise compagnie gâtent les jeunes gens کتب ذمیمه‌نک مطالعه‌سی واهل شرک مجاورتی نو جوانلرک افساد اخلاقلرینی مستلزمدر — On dit aussi, Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, pour dire, nuire à sa réputation T. جو کمسنه‌یی آخرک یانینه رسوای ایتمک || On l'a bien gâté dans l'esprit des honnêtes gens فلانی اهل عرض وادب یاننده کرکی کبی رسوای ایتمشلردر

GÂTER, signifie aussi, salir A. تلویث - P. تلطیخ - چرکین T. بولاشدرمق - برباد ایتمک - مردارلمق آلود کردن || Un cheval m'a éclaboussé, et a gâté mon habit بر دابه زیفوس آتوب لباسمی تلطیخ ایلدی — On dit, Gâter bien du papier, pour dire, écrire beaucoup et sans succès تلویث اوراق ایتمک

SE GÂTER. Se corrompre A. کسب الفساد - تفسد P. تباه شدن - فساد پذیرفتن T. بوزلمق || La viande se gâte dans la chaleur لحم محل حارده بوزیلور - سبب فساد ایدر

GÂTÉ. A. فاسد - مفسود P. فساد یافته - تباهیده T. بوزق || Esprit gâté عقل فساد یافته لولمش - بوزلمش Coeur gâté قلب فاسد - Enfant gâté داندین اولمش چوجوق

GAUCHE. Qui est opposé à droit A. یسار - شمال P. چپ T. صول || Le côté gauche جانب یسار - جانب ایسر La main gauche ید یسرا - چپ دست - صول ال La rate est du côté gauche طحال جانب یسارده در L'aile gauche d'un bâtiment بنانک جهت یساری - جناح یساری - صول طرفی La rive gauche du fleuve نهرک ساحل یساری - صول L'aile gauche d'une armée عسکر میسرة - عسکرک قیسی صول قولی - جناح یساری

Il signifie aussi, maladroit A. اخرق P. خام دست T. الی یاقشقسز - بجرکسز || Cet homme est gauche à tout ce qu'il fait بو آدمک کافهٔ اعمالنده خراقت واردر هر ایشده الی یاقشقسزدر — Il se dit figur. de ce qui est mal fait et mal tourné A. معوج P. کج - کژ T. اکری || Cet homme a l'esprit gauche بر آدمدر معوج العقل - کج عقل - کج اندیش - کج رای Cet escalier est mal tourné, il est gauche بو نردبان وجه لایقی اوزره چویرلمیوب معوجدر Cet homme a les manières gauches کج اطوار - اوضاع واطواری کج بر آدمدر بر آدمدر

À GAUCHE. Du côté gauche A. في جهة اليسار P. یسلرا - بسوی چپ T. صول طرفه || Quand vous serez en tel endroit, prenez à gauche فلان محلده وصولنده جهت یساره توجه

يميناً ويساراً ضرب ايتمك Frapper à droite et à gauche ايله
On dit figur. Prendre une chose à gauche, pour dire, la prendre de travers *A.* اخذ بالعكس - معكوساً اخذ *P.* بر ترسنه - عكسنه طوتمق *T.* بازگون گرفتن - عكس گرفتن - المق — Et prendre à droite et à gauche, pour dire, prendre de l'argent à toutes mains *A.* جرّ المال يميناً ويساراً *P.* از جب وراست پول ربودن *T.* صاغدن صولدن اقچه قاپمق

GAUCHER. Qui se sert ordinairement de la main gauche *A.* ايسر - اخلف - اعسر *P.* چپه - يسارى *T.* صولاق

GAUCHERIE. Action d'un homme gauche *A.* خراقت *P.* خام دستى *T.* ال ياقشزلغى - بجركسزلك || Cet homme a fait une étrange gaucherie بو آدم بر خراقت غريبه ايلدى

GAUCHIR. Détourner tant soit peu le corps pour éviter un coup *A.* اجتناح - تجافى *P.* بر طرف - پهلو تهى كردن *T.* جايمق || شدن Il aurait été blessé de ce coup, s'il n'eût un peu gauchi جزئيجه اجتناح ايتمامش اولسه اول ضربدن مجروح اولمش اولور ايدى — On dit figur. Gauchir dans une affaire, pour dire, N'y agir pas franchement *A.* اجتناف - زوغان *P.* نا راستى نمودن *T.* طوغريلقدن صاپمق || On n'aime point à traiter avec les gens qui gauchissent dans les affaires امور ومصالحده ارتكاب زوغان ايدن كسان ايله معامله ايتمك بر حالت نا مرضيه در Au lieu de me répondre nettement, il a gauchi صاغدن صاغه جواب ويرهجكنه صاپيى اجتناف ايلدى - ويردى

GAUDE. Plante dont les teinturiers se servent pour teindre en jaune *A.* ورس *P.* آلا جهره - يمن زعفرانى *T.* اسپرك

GAUFRE. Gâteau de miel. V. Gâteau || Manger une gaufre de miel بال كومجى يمك

GAUFRER. Imprimer de certaines figures sur des étoffes *A.* طبع الاشكال على الثوب *P.* بر كالا طبع پيكرها كردن *T.* قماش اوزرينه صورتلر بصمق - اشكال بصمق || Gaufrer du camelot, du velours صوف فرنكى وقطيفه اوزرينه طبع صور واشكال ايتمك

GAUFRÉ. *A.* ثوب مطبوع بالاشكال *P.* كالاى با پيكرها طبعزده *T.* اوزرينه اشكال بصلمش قماش

GAUFREUR. Ouvrier qui gaufre les étoffes *A.* طبّاع الاشكال على الثوب *P.* بر كالا طبعگر پيكرها *T.* قماش اوزرينه صورتلر بصمهجيسى

GAUFRURE. Empreinte que l'on fait sur une étoffe en la gaufrant *A.* صورة مطبوعة على الثوب *P.* پيكر طبعكرده بر كالا *T.* قماش اوزرينه بصلمش صورت

GAULE. Grande perche *A.* مخبط *P.* چوب *T.* صيريق || Abattre des noix, des amandes avec la gaule آغاجدن صيريق ايله جوز وبادام دوشورمك — Et houssine. V. ce mot.

GAULER. Battre un arbre avec une gaule, pour en faire tomber le fruit *A.* خبط الشجر *P.* بدرخت چوب زدن *T.* آغاجى صيريق ايله دوكمك

GAURES. V. Guèbres.

GAZ. Émanation invisible qui s'élève de certaines substances *A.* بخار خفىّ || Gaz inflammable بخار خفىّ لهبىّ الطبيعة

GAZELLE. Sorte de bête fauve qui est plus petite que le daim *A.* غزال pl. غزلان *P.* غزال *T.* جيران || La gazelle est un animal d'Asie غزال آسيا اقليمنه مخصوص حيواناتندر

GAZETTE. Journal de ce qui se passe en quelque lieu, feuille périodique qui contient des nouvelles *A.* تقويم الوقايع *P.* حوادثنامه *T.* غزته كاغدى

GAZON. Terre couverte d'herbe courte et menue *A.* قرف الارض *P.* چمن *T.* چيم || Un parterre de gazon چيم ايله مفروش چيچك باغچهسى طرحى Un lit de gazon چيم پوشيدهلو ايله آراسته بر فراش Un bastion revêtu de gazon چيم بر عدد پلنقه — Gazons, au pluriel. Des mottes de terre carrées, couvertes d'herbe courte et menue *A.* pl. صفايح القرف الارض *P.* چمن پارها *T.* چيم پارچهلرى

GAZONNEMENT. Action de gazonner *A.* لصوق القرف الارض *P.* پوشش بچمنپارها *T.* چيم ايله قاپلمه

GAZONNER. Revêtir de gazon *A.* الصاق القرف الارض *P.* بچمنپارها پوشانيدن *T.* چيم ايله قاپلمق - چيملتمك || Gazonner le bord d'un bassin حوض كنارلرينى چيملتمك - حوض كنارلرينه چيم قاپلمق

GAZOUILLEMENT. Petit bruit agréable que font les jeunes oiseaux en chantant *A.* غرد الطيور - اصطخاب الطيور *P.* چاو مرغان *T.* قوشلرك جيولتيسى - قوشلرك جيغلتيسى

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرخر الما *P.* آبشار *T.* صويك - صويك جاغلديسى || Le gazouillement d'un ruisseau آقان جدولك شارلديسى - آقان ايرماغك شارلديسى - خرخرى

GAZOUILLER. Faire un petit bruit agréable. Il se dit des jeunes oiseaux qui commencent à chanter *A.* اصطخاب الطيور *P.* تغريد الطيور- قوشلر *T.* سرايبيدن مرغان - جاويدن - Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرير *P.* آب شاريدن *T.* صو قوشلر اوتمك - جيغلدامق صو جاغلمق - شارلدامق

GÉANT. Qui est d'une taille excessive *A.* عرطل - كماتر *P.* فيل *T.* كندواله - مردم فيل پيكر - مردم كوه پيكر يك ايرى وديزمان آدم - قدر ديزمان بر آدم

GÉLATINEUX. Qui ressemble à une gelée *A.* قريسيّ *P.* فسرد گونه *T.* پختى وارى ‖ Matière gélatineuse مادّة قريسيّة پختى گونه قويبى صو - ماى قريسى Suc gélatineux

GELÉE. Grand froid qui glace les liquides aqueux *A.* برد *P.* قارس *T.* شجمد - شجن - سرماى تيز بوزلو صوغوق ‖ Une forte gelée برد قارس وشديد Ce temps-là nous promet de la gelée بو هوا برد قارسه دلالت ايدر Il y a eu de grandes gelées cet hiver بو قيش ايچنده برد قارس واقع اولمشدر

On appelle Gelée blanche, une petite bruine blanche qui paraît le matin sur les herbes, sur les toits *A.* جليد - قرس *P.* شبنم بخبسته *T.* بوزلو قيراغو

Gelée, se dit aussi d'un suc de viande congelé et clarifié *A.* قريص - قريس *P.* هلام - اسپرد - آب سرد *T.* پختى ‖ Un plat de gelée پختى طعامى Manger de la gelée اكل قريص پختى يمك - ايتمك - Et du jus que l'on tire de quelques fruits cuits avec le sucre, et qui se congèle étant refroidi *A.* فالوذ - فالوذج - لواص - زليل *P.* فالوزدق - فالوده - فسرد *T.* پالوده ‖ Gelée de pomme الما پلته‌سى de groseille فرنك اوزومى پالوده‌سى - پلته

GELER. Glacer *A.* تجميد - اجماد *P.* فسردانيدن *T.* طوكدرمق ‖ Le froid a gelé le vin dans les caves شدّت برد سرداب ايچنده اولان باده‌يى تجميد ايلدى Le froid a gelé jusqu'aux pierres شدّت سرما احجارى دخى اجماد ايلدى - طاشلرى بيله طوكدردى

On dit, que le froid a gelé les vignes, les blés, pour dire, qu'il les a gâtés *A.* تشويط *P.* سرما زدن *T.* صوغوق جالمق ‖ Le froid a gelé toutes les vignes de cette province بو مملكتك كرومى باغلرينى جملةً صوغوق جالمشدر

On dit figur. d'un homme dont l'accueil est très-froid, qu'il gèle ceux qui l'abordent بو آدمك معاملهٔ بارده‌سى يانند وارانلرى طوكدرر

Geler, au neutre, et se geler *A.* انجماد *P.* يخ - فسردن بستن *T.* بوز باغلمق - طوكمق ‖ La rivière a gelé نهر منجمد اولمشدر Les doigts, les pieds lui ont gelé پرمقلرى وآياقلرى طوكمشدر

Gelé. *A.* منجمد *P.* يخ بسته - فسرده *T.* بوز - طوكمش باغلمش

GELINOTTE. Sorte de perdrix *A.* طيهوج pl. طياهيج *P.* تيهو *T.* جيل قوشى

GÉMEAUX. Jumeaux. L'un des signes du zodiaque *A.* برج الجوزا *P.* دو پيكر ‖ Le soleil entre dans les gémeaux au mois de mai شمس نهر مايسده برج جوزايه انتقال ايدر

GÉMINÉ. Terme de Palais. Reitéré. Il se dit en ces phrases: Commandemens géminés, arrêts géminés *A.* احكام مكرّرة

GÉMIR. Exprimer sa douleur par des cris plaintifs, par des gémissemens *A.* تأفف - تأوّه - نانن *P.* ناليدن - زاريدن *T.* ناله وزارى كردن - ايكلمك ‖ Gémir de douleur غلبهٔ اندوه ومغموميّته مبنى تأفف ايتمك Gémir sous le poids du malheur زير بار مصايب واكدارده متأفف واناں اولمق - مصيبت يوكى آلتنده ايكلمك Gémir de ses péchés devant Dieu بارگاه جناب ارحم الرحيمينده بالاليل والانين اقرار ذنوب وآثام ايله استدعاى مغفرت ايتمك Gémir sur les pécheurs مذنبين وگناهكارانك حالنى مشاهده ايله متأوّه - Figur. Gémir sous le joug زير ربقهٔ رقيّتده ومتأفف اولمق بار قاصم الظهر sous la tyrannie دوچار زارى وانين اولمق پامال جبر وقهر - جور وستم آلتنده ناله وزارى ايتمك اولدرق انين وزارى اوزره اولمق

Il se dit aussi de certains oiseaux dont le cri semble plaintif *A.* سجع *T.* ايكليلو اوتمه ‖ La colombe, la tourterelle gémit كوكرجين وقمرى سجع ايدر

GÉMISSANT. Qui gémit *A.* انان *P.* زارنده - نالان *T.* ايكليجى ‖ Voix gémissante صداى - صداى پر انين وناله - صوت انان نالان

GÉMISSEMENT. Plainte douloureuse *A.* انين - اليل - نئيم *P.* زارى - زخ - ناله *T.* ايكلتى ‖ Le gémissement des blessés مجروحلرك اليل وانينى de la colombe حمامه‌نك ايكليلو

اوتمه‌سی — En termes de dévotion, on appelle Gémissement de coeur, une vive douleur de ses péchés *A.* تلهّف البال السادم تاوّه البال —

GEMME. Il se dit du sel qui se tire des mines *A.* ملح معدنيّ معدن طوزی *T.* نمک معدنی *P.*

GÉNAL. Terme d'Anatomie. Qui appartient aux joues *A.* وجنيّ *P.* رخساری *T.* يكاغه متعلّق || La glande génale est une glande conglomérée, dont le canal s'insère dans celui de la parotide غدّهٔ وجنه غدد مكثوبه‌نك بريدر كه مجراسی مجرای نكفديه داخل اولور

GÊNANT. Qui gêne, qui incommode *A.* موذی — معذّب *P.* — صيقندیلو — صيقندی كتوريجی *T.* ثقلت آور — رنج آور شو || Cet homme-là est fort gênant ثقلت ويريجی — ثقيل صحبتی آدم بغايت معذبدر Sa conversation est gênante صيقندیلودر

GENCIVE. Chair qui recouvre les alvéoles des dents *A.* — لثة ديش *T.* آره — گوشت دندان *P.* قيد الاسنان — عمور .pl عَمر || Gencives saines, fermes لثهٔ سالمه وقويّه Affermir les gencives قيد الاسنانه قوّت ويرمك Avoir les gencives enflées ديش اتلری شيشمك — قيد الاسنان منتفخ اولمق

GENDARME. Il se dit d'un cavalier de certaines compagnies d'ordonnance *A.* قوّاس *P.* سرهنگ *T.* قوّاس || Les gendarmes de la garde مستحفظين خاصّه عسكرينك قوّاسلری La compagnie des gendarmes du roi زمرهٔ قوّاسان خاصّه Capitaine des gendarmes قوّاسان ضابطی

se GENDARMER. S'emporter mal à propos pour une cause légère *A.* تنفّط *P.* زود خشمی نمودن *T.* آتشلنمك || Pourquoi vous gendarmez-vous tant pour une chose qui ne vous touche pas? سكا متعلّق اولميان شئ ايچون نه ديو اولقدر آتشلنورسك بو بابده Il se gendarme mal à propos là-dessus بلا موجب تنفّط ايدر Il n'y a pas de quoi se gendarmer tant اولقدر تنفّطه موجب اوله‌جق شئ يوقدر

GENDARMERIE. Tout le corps des gendarmes *A.* طايفهٔ القوّاسين *P.* گروه سرهنگان *T.* قوّاس زمره‌سی

GENDRE. Celui qui a épousé la fille de quelqu'un, et à qui l'on donne ce nom par rapport au père et à la mère de la fille *A.* صهر .pl اصهار *P.* داماد — خسرانگر *T.* كوه‌كو || C'est mon gendre بنم دامادمدر Choisir quelqu'un pour gendre بر

كمسنه‌يی داماد اولمق اوزره انتخاب ايتمك

GÊNE. Torture, question *A.* نكال — اذيّت — اذا *P.* شكنج *T.* اشكنجه || Il souffrit la gêne sans rien avouer هيچ بر شئ اقرار ايتمكسزين اذيّته تحمّل ايلدی Des soldats mirent ce paysan à la gêne, pour lui faire avouer où était son argent اقچه‌سی نه محلّده اولديغنی اقرار ايتدرمك ايچون عسكری نفرلری فلان كويلويی اشكنجه‌يه قويمشلردر

GÊNE. Situation pénible, incommode *A.* ثقلت — مضايقة *P.* زحمت *T.* رنج — آزار — صيقندی || Ces souliers me mettent à la gêne بو پاپوش بكا زحمت ويرر — Figur. Contrainte fâcheuse où l'on se trouve réduit *A.* ثقلة البال — ضجرة *P.* رنج دل — عذاب درون — دلازاری *T.* عذاب البال — البال ثقلت — صيقندیسی || كوكل صيقنديسی C'est une terrible gêne de n'oser jamais dire ce qu'on pense لوايح خاطری تفوّهه جسارت ايتمامك غاية الغايه موجب عذاب درون اولان حالاتدندر Les visites de certaines gens mettent à la gêne بعض كسانك زيارتی موجب ثقلتدر C'est une gêne continuelle de passer sa vie avec des gens à cérémonie ايّام عمری تكلّفات رسميّه‌يه مبتلا اولنلر ايله كچورمك عذاب درونی مستلزم بر كيفيّتدر La difficulté de la rime met l'esprit du poète à la gêne ضرورت قافيه عند الشعرا بادئ تعذيب ذهن اولور احوالدندر

On dit, Se donner la gêne, Se mettre l'esprit à la gêne pour quelque chose, pour dire, s'inquiéter, se tourmenter *A.* تعذيب الذهن — النفس *P.* بذهن رنج دادن *T.* ذهنه تعذيب || ذهنی زورلمق — ذهنی يورمق — زحمت ويرمك Il se donne la gêne en faisant des vers انشاد اشعار ايچون ذهننه زحمت ويرر Il s'est mis l'esprit à la gêne pour trouver cette démonstration بو اثباتك تدارك واستحضاری خصوصنده ذهننی تعذيب ايلدی

GÉNÉALOGIE. Suite et dénombrement des parentés et alliances d'une personne *A.* سلسلة النسب — نسب *P.* سلسلهٔ زاد *T.* صوی سلسله‌سی || Longue, grande, ancienne généalogie سلسلهٔ طويله وسلسلهٔ كبيره وقديمهٔ نسب Faire une généalogie بر سلسلهٔ نسب ترتيب ايتمك Faiseur de généalogies علم انسابه ماهر Savant en généalogie مرتّب سلسلهٔ انساب Arbre de généalogie شجرهٔ نسب — On dit d'un homme, qu'il est toujours sur sa généalogie, pour dire, qu'il parle toujours de sa noblesse *A.* مباهی بالنسب *P.* فخر زن زاد ونسب

.T صوی صوپیله کونن

GÉNÉALOGIQUE. Qui appartient à la généalogie A. نسبیّ
P. زادی P. صویه متعلّق || Arbre généalogique شجرهٔ نسب
Degrés généalogiques مراتب نسب Histoire généalogique حکایهٔ
نسب Table généalogique فهرست آل ونسب

GÉNÉALOGISTE. Qui dresse des généalogies A. نسّاب pl.
ارباب العلم الانساب pl. اهل العلم الانساب ـ نسّابین
P. دانشور علم زاد ونسب T. صوی صوپلری بیلن || C'est
un grand généalogiste بر نسّاب اعظمدر

GÊNER. Incommoder A. ایراث الضیق ـ ایراث الثقلة P.
ـ صیقندی ویرمک ـ صیقمق T. آزرده کردن ـ آزاربدن
ثقلت ویرمک || Les cuirasses gênent beaucoup ceux qui
en portent زرهک تلبّسی موجب ثقلتدر Nous étions bien
gênés dans cette voiture بو عربه‌نک ایچنده بغایت حال
ضیقده ایدک ـ On dit, qu'un architecte est gêné par le terrain,
par la situation de la place فلان معمار عرصه‌نک وموقعک
حالندن ثقلت ومضایقه‌ده در ـ Et mettre quelqu'un
dans une contrainte qui l'empêche d'agir A. ایراث ـ جبر
|| صیقشدرمق ـ زورلمق T. زور کردن P. تضییق ـ الثقلة
Si vous n'avez pas d'inclination à ce mariage, ne le faites point,
je ne veux point vous gêner بو نکاح خصوصنده استعدادک
اصلا تضییق ـ یوغیسه ایتمه سنی بروجهله جبر ایتمک استمم
شو آدمک حضوری La présence de cet homme me gênait ایتمم
احبابَ On ne se gêne point entre amis بکا ثقلت ویررایدی
بیننده ثقلت تکلّف جائز دکلدر C'est un homme qui aime
la liberté, il ne se gêne pour personne بیقیدلک حالنه هوسکار
اولمغله هیچ بر کمسنه ایچون نفسنه ثقلت ویرمز Ne vous
gênez point pour cela بو مادّه ایچون نفسکه ثقلت ویرمه
La rime gêne beaucoup les poètes ضرورت قافیه شعرایی
تضییق ایدر ـ بغایت صیقشدرر

GÊNÉ. A. متضایق P. آزرده شده T. صیقلمش ـ صیقنتیلو ـ
صیقنتیلو حرکت Démarche gênée صیقنتیلو میما || Air gêné ثقلتلو

GÉNÉRAL. Universel A. مطلق ـ عمومیّ ـ عامّ P. همگی T.
هبسنه مخصوص || Réglement général نظام عمومی Maxime
générale عمومی قاعده Assaut général عمومی صولت وهجوم
Concile général شورای عامّه ـ عموم مشورتی Approbation gé-
nérale استحسان عامّه Procession généra'e عموم آلایی États
généraux عمومی ملّت وکیللری جمعیّتی Consentement général

قاعدهٔ حسن رضای عامّه ـ رضای عمومی Règle générale
خاصیّت مطلقه Principes généraux اصول مطلقه Propriété générale
حسن حال مطلقه Le bien général dépend d'une bonne législation
ـ عامّه قوانین ملکیّه‌نک بر وجه الیق وضعنه منوطدر
قوانین نافعه‌نک وجودینه متوقفدر Il n'y a point de règle
si générale qui n'ait son exception بلا استثناء قاعدهٔ مطلقه یوقدر
ـ هر قاعدهٔ کلیّه‌ده بر کونه استثنا وار در ـ On dit, Parler,
répondre en termes généraux, c'est-à-dire, d'une manière vague
کلمات مطلقه ایله تکلّم ایتمک وتعبیرات مطلقه ایله جواب
ویرمک

Il se dit aussi au substantif, pour dire, le plus grand nombre
A. کلّ ـ عامّة P. همه T. هبسی || Le général n'y est point in-
téressé, il n'y a que le particulier فلان شیٔ عامّه‌یه راجع
کلّه راجع دکل ـ اولمیوب مجرّد خاصّه‌یه متعلّق اموردندر
انجق جزئه عائد در

Il se joint souvent à certains noms de charges, de dignités ||
Procureur général A. وکیل علی الاطلاق ـ وکیل مطلق Con-
trôleur général des finances باش محاسبه‌جی Receveur gé-
néral محصّل مطلق ـ باش محصّل Trésorier général باش
خزینه‌دار

En général. D'une manière générale A. علی العموم ـ عموماً
P. بهمه ـ بر وجه عمومی T. هپ اولدرق || En général et
en particulier عموماً وخصوصاً

On dit en termes de guerre, Battre la générale, pour dire,
que tous les tambours de l'armée battent pour avertir les troupes
de se préparer à marcher T. عموماً ضرب کوس رحلت
عموماً اطبال کوس عزم ونهضت ایتمک ـ ایتمک

Général. Qui commande en chef A. رئیس pl. رؤسا P. سر
سپهسالار P. رئیس الجیش A. Général d'armée || باش T.
مشیر A. Général en chef جنرال ـ پاشا T. سردار عسکر P.
فریق T. رئیس الفریق A. Général de division سر سپهسالار
ـ چکدیری دونماسی رئیسی Général des galères پاشا
باشبوغی

Et le supérieur d'un ordre religieux A. شیخ pl. مشایخ P.
پیر T. شیخ || Le général des Dominicains فلان طریقتک
شیخی

GÉNÉRALAT. Grade de général A. ریاسة الجیش P.
سپهسالاری T. جنراللق ـ عسکر سرکرده‌لکی رتبه‌سی || Le

généralat des galères ـ چکدیری دونناسنک ریاستی باشبوغلغی

GÉNÉRALEMENT. Universellement *A.* ـ علی العموم ـ عموماً ـ عامّةً *P.* عمومی *T.* بر وجه عمومی || عموم اوزره ـ هب اولـدرق

Opinion généralement reçue, généralement approuvée عموماً رهین مظهر پسند وقبول ـ حسن قبول واستصواب اولمش رأی عامّه اولمش Le bruit en est généralement répandu partout هر طرفده علی العموم ـ عموماً منتشر اولمش بر خبر در Généralement aimé علی العموم مقبول رهین اشتهار اولمش محبوب قلوب عامّه ـ محبوب قلوب خواص وعوامّ ـ ومرغوب

On dit, Généralement parlant, pour dire, à quelques exceptions près *T.* بر وجه مطلق باقلنجه || Cela est vrai généralement parlant بروجه مطلق باقلنجه بونک صحتنده شبهه یوقدر Généralement parlant, tous les crimes sont punis بر وجه مطلق باقلنجه جرم وجنایاتک مجموعی مظهر نکال ومجازات اولور

GÉNÉRALISATION. V. Généraliser.

GÉNÉRALISER. Rendre général *A.* تعمیم *P.* عمومی ساختن *T.* عمومی قلمق || Généraliser une idée معنایی تعمیم ایتمک une méthode بر صنعتی تعمیم ایتمک

En Mathématique et en Physique, Il signifie, donner plus d'étendue à une hypothèse, à une formule *A.* توسیع *P.* وسعت دادن *T.* ککیشلتمک || Généraliser une hypothèse بر قضیّهٔ ظنیّه‌یی توسیع ایتمک

GÉNÉRALISSIME. Celui qui commande dans une armée, même aux généraux *A.* رئیس الرؤساء الجیش *P.* سپهسالار مطلق *T.* سردار اکرم || Un tel prince est généralissime des armées du roi فلان بک اردوی همایونک سردار اکرمیدر

GÉNÉRALITÉ. Qualité de ce qui est général *A.* عمومیّت || Cette proposition dans sa généralité est fausse بو قضیّه جهت عمومیّتنده نظراً فاسد در

GÉNÉRALITÉS. Des discours qui ne contiennent que des choses vagues *A.* کلمات مطلقة ـ تعبیرات مطلقة *P.* گفتهای مطلق *T.* مطلق سوزلر || Il n'a pas voulu entrer en matière, il s'en est tenu à des généralités مادّه‌نک صددینه کیرمیوب همان کلمات مطلقه ایله سرد مقال ایلدی Il n'a pas bien traité son sujet, il n'a dit que des généralités بحثی کما هو حقّه ادا ایتمیوب تعبیرات مطلقه ایله سرد ایلدیکی بسط وبیان ایتمشدر

GÉNÉRATIF. Qui appartient à la génération *A.* مولّد *P.* زاینده *T.* طوغربجی || Faculté générative قوّت مولّدة Vertu générative خاصیّت مولّده ـ Principe génératif. Un principe d'où découle un grand nombre de conséquences *A.* اصل کثیر الملازمات

GÉNÉRATION. Action d'engendrer *A.* تناسل ـ ذرّیّت *P.* زایش *T.* طوغش || Propre à la génération تناسله صالح ـ نسل وذرّیّته صالح Inhabile à la génération تناسلدن عاجز نسل وذرّیّته عدیم الاقتدار ـ Traité de la génération des animaux بهایم وحیواناتک صورت تناسلنه دائر بحث ـ Il signifie aussi, la chose engendrée, la postérité *A.* نسل pl. انسال *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || La génération de Noé حضرت نوح انسال ـ On dit par manière de plaisanterie, en parlant d'un père et de ses enfans, Lui et toute sa génération کندوسی ونسل ونسبی ـ کندوسی وضوی صوپی ـ Il se prend aussi, pour un peuple, une nation || Cette génération méchante demande des miracles بو نسل خبیث معجزاته محتاجدر La génération présente نسل حاضر future نسل لاحق

Il se dit aussi de chaque filiation et descendance de père à fils *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Il y a une génération du père au fils; du père au petit-fils, il y en a deux والد وولد بر بطن ووالد وحفید ایکی بطن عدّ اولنور Depuis Hugues Capet jusqu'à St. Louis, il y a huit générations فرانسده فلان پادشاهدن فلان پادشاهه قدر سکز بطن وار در De génération en génération نسلاً بعد نسل ـ بطناً بعد بطن

Il se prend aussi, pour l'espace de trente ans *A.* قرن pl. قرون || Il y a trois générations en cent ans, et quelque chose de plus یوز سنه ایچنده اوچ قرن وبر مقدار زیاده وار در La seconde génération قرن ثانی

Il signifie aussi, production *A.* تولّد ـ تکوّن ـ کون *P.* زایش *T.* اولمقلق || Génération des plantes تولّد نباتات des pustules, des abcès بثور واورامک تکوّنی La corruption d'une chose est la génération d'une autre بر شیئک فسادی دیگرینک کوننی مستلزمدر

GÉNÉREUSEMENT. D'une manière généreuse *A.* بالفتوّة ـ بعلوّ الهمّة ـ بالمروّة *P.* کریمانه ـ با بلندئ همّت *T.* علوّ همّت ایله || En user généreusement عالیجنابلق ایله

علوّ همّت ایله قوللنمق ـ معامله ایتمك Pardonner généreusement
علوّ همّت ایله عفو ایتمك Récompenser généreusement علوّ
همّت ایله ایفای لازمهٔ مکافات ایتمك

Et courageusement A. بالشجاعة ـ بالنجادة P. ـ دلیرانه
دلاورانه ـ جگردارانه ـ مردانه، T. یکتجه || Combattre généreu-
sement شجیعانه ودلیرانه جنك ایتمك Se défendre géné-
reusement مردانه ـ بالنجادة والشجاعة مدافعه ایتمك
وشجیعانه مقام مدافعه‌ده ثبات ایتمك

GÉNÉREUX. Magnanime, de nature noble A. ـ علیّ الهمّة
کریم النفس ـ کثیر المروّة ـ صاحب الفتوّة P. بلند نظر
عالی همّت ـ بلند همّت ـ T. عالیجناب || Une âme géné-
reuse. علوّ همّت ایله مجبول طبع کریم، Un homme généreux
عالی همّت وکثیر المروّت بر ذات Un coeur généreux
قلب کریم Une action généreuse علوّ همّته مقارن بر عمل
مندوب Parole généreuse کلام مروّت آمیز sentiment علوّ
همّته مقارن فکر نجابت آمیز résolution عزیمت باهرة
تصمیم مکارم سمیر ـ الفتوّة

Et libéral A. سخیّ pl. جواد ـ اسخیا pl. غمر ـ اجاوید
صاحب ـ مفضال ـ اهل الجود والسخا ـ ندیّ الکفّ ـ الرداء
الکرم P. سخی مشرب ـ گشاده دست ـ جوانمرد T. جومرد
الی آچق ـ || Cet homme est si généreux, qu'on ne peut lui
rendre le moindre service, qu'il ne fasse des présens considéra-
bles جود وسخاسی شول رتبه‌ده زیاده در که کندویه ادنا
بر کونه خدمت اولنه‌جق اولور ایسه مقابلنده کلیتلو هدایا
ایله مکافات ایدر Il aime à donner, il a l'âme généreuse سخاوت
طبع ایله مجبول اولوب نشر عطایادن حظّ ایدر

Il se dit poétiquement de quelques animaux, et signifie, hardi
A. شدید البطش ـ بطیش P. جگرمند ـ جگردار T. ـ یورکلو
زورلو || Lion généreux شیر شدید البطش Aigle généreux
زورلو قرتال قوشی

GÉNÉRIQUE. Qui appartient au genre A. جنسیّ || La diffé-
rence générique تفاوت جنسیّه Terme générique اسم جنس

GÉNÉROSITÉ. Magnanimité, grandeur d'âme A. ـ علوّ الهمّة
کرم النفس ـ فتوّة P. بلندئ همّت ـ بلندئ نظر T. عالیجنابلق
عالی همّتلك ـ || Par pure générosité مجرّد کمال علوّ همّته
محض علوّ همّته مبنی ـ مبنی Exercer sa générosité علوّ جنابنی
اجرا ایتمك Faire paraître sa générosité en quelque occasion
علوّ همّتنی ـ فلان خصوصده علوّ جنابنی اثبات ایتمك

Et liberalité A. سماحت ـ جود ـ سخاوت ـ سخا P.
جوانمردی T. جومردلك || La vraie générosité épargne à
un ami l'embarras d'expliquer ses besoins سخای حقیقی
عرض ـ دوستی عرض حاجت ثقلتندن صیانت ایدر
حاجته محتاج ایتمز

GENÈSE. Nom du premier des livres de l'ancien Testament
A. سفر الخلیقة P. کتاب آفرینش جهان T. دنیانك
یرادلشنه دائر کتاب

GENÊT. Arbrisseau A. رتم T. قاطر طرنغی

GENÉVRIER. V. Genièvre.

GÉNIE. L'esprit bon ou mauvais, que l'on croyait accompa-
gner les hommes depuis leur naissance jusqu'à leur mort A.
جنّ pl. جانّ P. همزاد || Bon génie جنّ خیر mauvais جنّ
همزاد مشئوم ـ شرّ Le génie de Socrate حکیم سقراطك همزادی
– Il se dit aussi de ces esprits qui présidaient à de certains
lieux A. جنّ حافظ ـ جنّ موکّل P. فرشتهٔ موکّل || Le génie
de Rome رومیّهٔ کبرانك فرشتهٔ موکلی Génie tutélaire
ـ جنّ حافظ ـ حمایت ومحافظه‌یه موکّل اولان فرشته On
dit aussi, Le génie de la Peinture, de la Musique, de la Poésie,
pour dire, le génie qu'on suppose présider à ces arts فنّ رسم
وتصویر وفنّ موسیقی وفنّ شعرك جنّ موکّلی

Il signifie aussi, grand talent dans lequel il entre de l'ima-
gination A. عقل ـ ذهن ـ دها P. فرهنگ T. عقل || Beau
génie ذهن جمیل Grand génie ذهن جلیل vaste ذهن وسیع
الانحا universel ذهن جهان شمول ـ ذهن عالم محیط puis-
sant ذهن قویّ الاساس étroit عقل قاصر borné ذهن محدود
الاطراف pauvre ذهن قلیل ـ ذهن کمایه ـ ذهن حقیر
البضاعه petit ذهن کمقدر ـ ذهن مختصر ـ عقل سخیف Il
a un merveilleux génie بادئ استغراب اوله‌جق حدّت
ذهن ودهایه مالکدر Forcer son génie اجبار ذهن ایتمك
ذهننی جبر وتضییق ایتمك ـ Suivre son génie دلالت عقله
تبعیّت ایتمك Avoir du génie pour les affaires, pour la Poésie
ادارهٔ اموره‌ده وفنّ شعرده حذاقت ذهنی اولمق Il est
d'un génie supérieur aux autres قوّت ذهن ودهاسی سائره
نسبت ایله فائق وممتاز در Il a une grande supériorité de
génie عقل ودها خصوصنده تفوّق تامّ ایله مشار بالبناندر
ـ تفوّق کامل ذهن ودهایه مالکدر ـ On dit aussi, qu'un
homme est un grand génie, un beau génie, un génie supérieur

A. ذوذهن الذهین - داهی *P.* بلند فرهنگ *T.* صاحب عقل — On dit aussi, Travailler de génie, pour dire, faire quelque chose de sa propre invention اعمال بضاعهٔ ذهن - عقل اوّل - اعلا - قریحه‌دن ایجاد ایتمک - ایله ایجاد ایتمک — On appelle Génie d'une langue, le caractère qui lui est propre طبیعت بر ملّته مخصوصهٔ لسان — On dit aussi, Le génie d'une nation مخصوص اولان عقل

GÉNIE. L'art de fortifier, d'attaquer, et de défendre une place, un camp, etc. *A.* فنّ الهندسة الحربیّة *P.* هندسه‌کارئ حربی *T.* فنّ معمارئ حربی - ابنیهٔ حربیّه معمارلغی — Il s'est mis dans le génie فنّ معمارئ حربی طریقتنه داخل اولمشدر

GENIÈVRE. Arbuste odoriférant *A.* شجر الابهل *P.* سرو کوهی *T.* طاغ سرویسی — La graine de genièvre s'appelle *A.* ابهل *P.* دانهٔ سرو کوهی *T.* طاغ سرویسی یمشی

GÉNISSE. Jeune vache qui n'a point porté *A.* عجلة pl. عجول *P.* گوسالهٔ ماده *T.* دیشی بوزاغی

GÉNITAL. Qui sert à la génération *A.* صالح - صالح لالتولید *P.* للانسال *T.* سزا بزایبدن || طوغمغه یرار — Faculté génitale قوّت الانسال — Parties génitales اجزای تناسل — On dit aussi, Esprit génital *A.* عقل ولود - عقل موجد *P.* عقل بسیارزای *T.* طوغربجی عقل

GÉNITOIRES. Parties qui servent à la génération dans les mâles *A.* آلات التناسل || آلات تناسلی — Couper les génitoires کسمک - جبّ ایتمک — En parlant des animaux, on exprime cette phrase par les mots *A.* امتعال *T.* اندمک || — On a cru autrefois que le castor, pour se sauver des chasseurs, se coupait les génitoires مقدّما اعتقاد ایدرلر ایمشکه قوندز ایادئ صیّادیندن استخلاص ایچون کندو کندویی امتعال ایدر ایدی

GENOU. Partie du corps humain qui joint la cuisse avec la jambe par-devant *A.* رکبة pl. رکب *P.* زانو *T.* دیز || L'os du genou *A.* داعصة *P.* کاسهٔ زانو - گردنا *T.* دیز آغرشعی — Avoir les genoux faibles دیزلر ضعیف ومسترخا اولمق — fermes دیزلر قوی ومحکم اولمق — tremblantes دیزلر رعشه دار اولمق || Il se dit aussi des animaux *A.* ثفنة pl. ثفنات *P.* زانو *T.* آتک دیزی - ثفنهٔ خیل — Le genou du cheval || دیز

On dit, Être à genoux, Se mettre à genoux, pour dire, mettre les genoux à terre *A.* جثو *P.* زانو زدن *T.* دیز چوکمک || دیز چوکوب لاقردی - جاثیاً تکلّم ایتمک — Parler à genoux — Se jeter à genoux devant quelqu'un بر کمسنه‌نک حضورنده زانو بر زمین - زانو بر زمین اولدرق سویلمک - سویلمک — Plier les genoux *A.* تحنیة الرکب - تذلّل ومسکنت اولمق *P.* زانو خم کردن *T.* دیز اکمک - دیز بوکمک || On plie les genoux sans se mettre à genoux بلا جثو تحنیهٔ رکب ممکندر — Demander à genoux زانو زدهٔ زمین تضرّع وابتهال اولدرق - جبههٔ عبودیّتی وضع تراب مسکنت - عرض حاجت ایتمک برله نیاز واستدعا ایتمک

GENOUILLÈRE. La partie de l'armure qui sert à couvrir le genou *A.* ذیل الدرع *P.* دامن آهن قبا *T.* زره اتکی

GENRE. Ce qui est commun à diverses espèces *A.* جنس pl. اجناس *T.* صوی || Sous le genre d'animal, il y a deux espèces comprises, celle de l'homme, celle de la bête جنس حیوانات ایکی نوعی مشتملدر که بری نوع بنی آدم ودیگری بهایمدر — Genre supérieur جنس اعلا - جنس اشرف — subalterne جنس ادنا — La définition est composée du genre et de la différence تعریف جنس وفصلدن مرکبدر

Il se prend aussi pour Espèce *A.* نوع pl. انواع *P.* گونه *T.* || Il y a divers genres d'animaux بهایمک انواع مختلفه سی واردر || Le genre humain بنی نوع آدم انواعی گوناگوندر - وار در

Il signifie aussi, la manière, le goût particulier dans lequel travaille un peintre, un sculpteur *A.* طور مخصوص *P.* آیین *T.* خود کندو طرزی || Calot et Téniers ont excellé dans leur genre فلان وفلان نام استادلر طور مخصوصلری جهتیله فائق الاقران اولمشدر

Et le style, la manière d'écrire *A.* فنّ السبک والانشا — فنّ - فنّ سبک بدیع || Le genre sublime فنّ الکتابة - انشای بدیع — Le genre simple فنّ سبک سلیس — médiocre سبک معتدل - فنّ سبک متوسّط — Cet homme a un genre d'écrire noble et élégant بو آدمک فنّ کتابتنده آثار نزاکت ولطافت بدیدار در — Il excelle dans ce genre d'écrire بو فنّ ید طولا صاحبیدر - کتابتده ممتاز الاقراندر

En termes d'Anatomie, Genre nerveux, signifie, tous les nerfs pris ensemble *A.* منظومة الاعصاب *P.* شیرازهٔ پیها *T.* سکیر طاقمی || La sensibilité, la tension, l'irritation du genre nerveux منظومهٔ اعصابک سرعت حسّی وتمطّی وحدّتی — Cette odeur

attaque le genre nerveux بو رایحه سكير طاقمنه اصابت سكير قسمنه - ضررى موجبدر

GENT. Nation *A.* ملّت pl. ملل Il n'est d'usage dans ce sens qu'en ces phrases: Le droit des gens احكام - حقوق ملل احكام مرعيّهٔ مللى نقض Violer le droit des gens مرعيّهٔ ملل حقوق مللە مغاير حركت ايتمك - واخلال ايتمك Respecter le droit des gens احكام مرعيّهٔ ملل حقنه ايفاى لازمهٔ حقوق مللى حرمت ايتمك Un traité du droit des gens مشتمل بر مقاله

Hors de là il signifie, personnes *A.* pl. اشخاص *P.* مردمان - كسان *T.* آدملر || Ce sont de fines gens بونلر حيله‌كار آدملر در de fort dangereuses gens بغايت تهلكه‌لو آدملر در Vous vous moquez des gens آدملرى ذوقلنيورسك Il s'accomode de toutes gens هر كس ايله الفت ايدر - هر آدمه اويار Les jeunes gens sont imprudents حديث السنّ اولان آدملر عاقل - نو جوانان قاصر العقلدر - اولەمز

Gens, signifie aussi, une classe d'hommes auxquels une qualité, une profession est commune *A.* pl. اهل pl. ارباب || Tous les gens de bien ارباب برّ وخير اولان آدملرك - اهل خيرك مجموعى اهل مهارت وحذاقت اولان Tous les habiles gens جملەسى - متعيّنان ومتشخّصان Gens de marque آدملرك مجموعى ارباب عرض - عرضلو آدملر d'honneur ارباب تعيّن وامتياز ارباب حيثيّت de qualité ارباب رتبه de condition وادب ارباب de lettres ارباب علم ومعرفت اولان آدملر d'affaires ارباب برّ واحسان de bien مصلحت اربابى - كاركنان - امور كمقدر وكمايه اولان de coeur اهل دل اولنلر Gens de peu هيچ مقولەسى اولان de néant قليل البضاعه اولنلر - اشخاص عدم مثابەسندە اولان اشخاص - كسان Gens sans aveu آواره وبيكار اولان اشخاص - سوسرى مقولەسى اولان كسان ادانى - سفلهٔ اشخاص - اهل دنائت وسفالت Petites gens آصيلەجق آدملر Gens de sac et de corde اشخاص Gens d'épée اهل خدمت اولنلر de service ارباب سيف de pied *A.* فرسان الخيل *A.* de cheval پيا آدملر *T.* پيادگان *P.* رجلان آتلولر *T.* سواريان *P.*

On dit, Il y a gens et gens, pour dire, qu'il y a grande différence entre des personnes آدمدن آدمه فرق وار در - Et on dit par compassion, De bonnes gens, de pauvres gens دردمند آدملر - بيچارەلر

On dit proverb. d'un lieu solitaire, qu'il n'y a ni bêtes ni gens جان جنّ يوق - On dit aussi, Se connaître en gens, pour dire, avoir un discernement pour connoître les bonnes et les mauvaises qualités des hommes *A.* نقّاد الرجال *P.* قدر آدم صرّافى *T.* شناس آدميان

Il signifie aussi, domestiques *A.* pl. خدمة - تبعة *P.* پرستاران - خدمتكاران *T.* خدمتكارلر || Tous mes gens sont malades خدمتكارلرمك جملەسى خسته در

GENTIANE. Plante *A.* جنطيانا - جنطى الملك - داء الحيّة - كفّ الذئب *P.* گوشاد - جينطياناى رومى *T.* جينتيانه

GENTIL. Païen, idolâtre *A.* اهل الجاهليّة pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست *T.* كتابسز - بته طاپيجى || Il était fils d'un père gentil et d'une mère chrétienne باباسى عبدهٔ اوثاندن ووالدەسى ملّت عيسويّەدن ايدى Les Juifs appelaient Gentils, tous ceux qui n'étaient pas de leur nation قوم يهود خلاف دينلرى اولان مجموع مللى اهل جاهليّت اسميله تسميه ايدر ايمش

GENTIL. Joli, agréable *A.* ظريف - مطبوع *P.* دلكش - دلپسند - دلاويز *T.* كوزل - جان سوەجك || Chanson gentille ترانهٔ دلارا - اغنيهٔ مطبوعه Gentille invention ايجاد مطبوع - En parlant des enfans, on emploie les mots *A.* بزيع *P.* شوخ وشنگ *T.* جيوەلك || Fille gentille بزيعه بر قز Ses enfans sont bien gentils اولادى خيليجه شوخ وشنگدرلر - جيوەلكدرلر

GENTILHOMME. Celui qui est noble de race *A.* حسيب pl. حسبا - نسيب pl. نسبا - كريم النسب *P.* بهزاد - والا نژاد *T.* اصلزاده - كشى زاده - صوى اولادى || Gentilhomme de bon lieu كريم الاصل بر ذات والا نژاد Un pauvre gentilhomme فقير وبينوا بر كشى زاده Gentilhomme de campagne اهل قرادن بر اصلزاده Foi de gentilhomme وعد اهل نسب Un gentilhomme d'ancienne extraction قديم العصاره بر ذات كريم النسب - Gentilhomme de Chambre. C'est un titre de charge *T.* مابينجى || Premier gentilhomme de la Chambre باش مابينجى - سر مابينجيان

GENTILLESSE. Grâce, agrément *A.* ظرافت - طلاوت *P.* شيرينكارى *T.* كوزل ادا || La gentilesse d'un enfant بر طفلك ظرافت Il a de la gentilesse dans l'esprit عقلى شيرينكارلغى وار در Il a fait mille gentillesses devant moi خصورمده هزار بهزار ظريفانه شيلر ايتدى

GENTIMENT. D'une manière gentille *A.* بالظرافة *P.* شيرينكارانه *T.* دلپسندانه ـ كوزل صورت ايله ـ Il se dit souvent par dérision ‖ Vous voilà gentiment accommodé كوزل كنديكه اشته كنديكى كوزل قيافته كتوردك ـ صورت ويردك

GÉNUFLEXION. Acte du culte religieux qui se fait en fléchissant le genou *A.* مناجات بالمجاثاة *P.* زانو زنى بر *T.* زمين نياز ‖ Faire une génuflexion دبيز جوكوب اللهه يلوارمه بر كرّه ديز جوكوب مناجات ايتمك

GÉODÉSIE. Partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer et à diviser les terres *A.* علم المساحة ‖ Traité de géodésie علم مساحهيه دائر مقاله

GÉODÉSIQUE. Qui a rapport à la géodésie *A.* مساحىّ ‖ Opérations géodésiques اعمال مساحيّة

GÉOGRAPHE. Versé dans la géographie *A.* جغرافىّ pl. جغرافيّون ماهر واستاد اهل جغرافيا ـ C'est un bon géographe ‖ اهل جغرافيادن بر آدمدر ـ Et celui qui fait des cartes de géographie *A.* رسّام البلاد ـ رسّام الارض

GÉOGRAPHIE. Science qui a pour objet la description du globe terrestre *A.* علم جغرافيا ‖ La Géographie est nécessaire pour bien savoir l'histoire علم تاريخك حقايقنه تحصيل اطلاع ايچون علم جغرافيانك وقوفى لازمهٔ حالدندر ‖ Carte de Géographie خريطه

GÉOGRAPHIQUE. Qui appartient à la géographie *A.* جغرافىّ ‖ Discription géographique قاعدهٔ جغرافيّة ـ وصف جغرافى ‖ Dictionnaire géographique ـ لغت جغرافى اوزره وصف جغرافيا لغتى

GEÔLAGE. Droit qu'on paye au geôlier *A.* عائدة السجّان *P.* رسم زندانبان *T.* زندانجى عوائدى ‖ Payer le geôlage زندانجى عوائدينى ادا ايتمك

GEÔLE. Prison *A.* سجن pl. سجون ـ محبس *P.* زندان ـ حبسخانه *T.* حبس ‖ Le maître de la geôle حبسخانه كتخداسى Registre de la geôle حبسخانه دفترى ـ زندان دفترى

GEÔLIER. Le concierge de la prison *A.* سجّان *P.* پاسبان زندان *T.* زندان بكچيسى ـ حبسخانه بكچيسى

GÉOMANCE ou GÉOMANCIE. Art de deviner par des points que l'on marque au hasard *A.* فنّ الرمل ‖ Figures de géomance اشكال رمليّة ‖ La géomancie n'a aucun fondement raisonnable فنّ رملك اصول عقله موافق بر درلو اصل واساسى يوقدر

GÉOMANCIEN. Celui qui pratique la géomancie *A.* رمّال *P.* رمل آتان *T.* رملزن

GÉOMÈTRE. Celui qui sait la géométrie *A.* مهندس pl. ارباب الهندسة ـ اهل الهندسة ـ مهندسين. *P.* هندسه شناس *T.* هندسه بيلن

GÉOMÉTRIE. Science qui a pour objet tout ce qui est mesurable *A.* علم الهندسة ‖ La géométrie est le fondement des autres parties des mathématiques علم هندسه اقسام علوم رياضيّهنك اساسى مثابهسنده در ‖ La géométrie contribue à rendre l'esprit methodique et conséquent علم هندسهنك مطالعهسى عقل انسانك صنعت وترتيبه ورعايت اصول ملازمهيه آلشدرلمسنه مدار كلّى اولور

GÉOMÉTRIQUE. Qui appartient à la géométrie *A.* هندسىّ ‖ Méthode géométrique صنعت هندسيّة *T.* هندسهيه متعلّق ‖ Proposition géométrique مسئلهٔ هندسيّة

GÉOMÉTRIQUEMENT. D'une manière géométrique *A.* حسب الاصول الهندسة *P.* بر موجب قواعد هندسيّة ـ هندسه كارانه *T.* هندسه قاعدهسنجه ‖ Cela est démontré géométriquement بو كيفيّت قواعد هندسيّة اوزره ثبوتيافته اولمشدر قضاياى هندسيّة ‖ Procéder géométriquement حسب الاصول الهندسه مسلّمهدندر عمل وحركت ايتمك

GÉRANIUM ou BEC-DE-GRUE. Plante *A.* ابرة الراعى

GERBE. Faisceau de blé coupé *A.* كدرة pl. كدر ـ عامّة pl. عام *P.* بسك ـ گوران *T.* اكين دمتى ـ بشاق دمتى ‖ Lier en gerbe اكينى دمت باغلمق ‖ Entasser des gerbes اكين دمتلرينى دوكمك ‖ Battre des gerbes دمتلرينى ييغمق

GERBER. Mettre en gerbe *A.* ربط الكدرة *P.* گوران بستن *T.* اكين بشاقلرينى دمت باغلمق ـ اكينلرى دمت باغلمق ‖ Il faut gerber ce froment بو بغداى بشاقلرينى دمت باغلمق اقتضا ايدر

GERCE. Insecte qui ronge les habits et les livres *A.* سوس ـ عثّة pl. عثّ *P.* اشپشه ـ شپشه *T.* كوه

GERCER. Causer de petites fentes ou crevasses à la peau *A.* تشرّق ـ اشراث *P.* زلع ـ تبسرتمك *T.* كفتانيدن ـ پرتمانيدن ‖ Le froid gerce les lèvres شدّت سرما انشرات چاتلتمق صوغوق دوداقلرى تپسردر ـ شفاهى موجبدر

Il se dit aussi de la terre *A.* شقّ ـ تشقيق *P.* شكافتن *T.* يارمق ‖ Le soleil, le hâle, la grande sécheresse gercent la

شدّت حرارت شمس وسهام هوا وانقطاع مدید مطر terre
انشقاق ارضی مؤدّیدر

GERCER, au neutre et Se GERCER A. انشراث ـ تزلّع P. پرتمیدن ـ کفتن T. تپسرمک ـ چاتلمق ـ Il se dit aussi du bois qui se fend, des murs, etc. A. انفتاق ـ انفلاق ـ انشقاق P. رخنه‌دار شدن ـ شکافتن T. یارلمق

GERCÉ. A. منشرث P. کفته ـ پرتمیده T. تبسومش ـ چاتلمش
A. مشقوق ـ متشقق ـ منفتق ـ منفلق P. شکافته T. یارلمش

GERÇURE. Fente que fait le froid à la peau A. زلع ـ شرثة pl. شرثات P. کفت T. چتلاق || Pommade bonne pour les gerçures چتلاقلره نافع بر روغن ـ Il se dit aussi des fentes qui se font dans le bois, dans les murs, etc. A. فلق pl. فلوق ـ شق pl. شقوق P. رخنه ـ شکاف T. یاریق

GÉRER. Gouverner A. اداره ـ تصرّف P. کارسازی نمودن T. اموری کورمک ـ اموری کوروب چویرمک ـ تدبیر ایتمک || Il a géré long-temps les affaires d'un tel prince وافر زمان فلان بککک امورینی اداره ایتمشدر Il a mal géré ses affaires کندو امورینی سوء تدبیر ایله اداره وتصرّف ایلدی Gérer une tutelle امور وصایتی اداره وتصرّف ایتمک ـ کوروب چویرمک

GERFAUT. Oiseau de proie du genre des faucons A. زرّق pl. زراریق P. شنقار ـ سنقر T. آق طغان ـ صنقور

GERMAIN. Il se joint avec Cousin, Frère et Soeur. Cousin germain, se dit des enfans des deux frères A. ابن العمّ P. عمّزاده ـ اوردزاده T. عموجه اوغلی ـ عموجه اوغلی ou des deux soeurs A. ابن الخالة P. خاله زاده T. خاله اوغلی ـ
Cousins issus de germains, se dit des enfans de deux cousins germains A. اولاد الابن العمّ pl. ولد الابن الخالة ـ ولد الابن العمّ T. زادهٔ عمّزاده ـ زادهٔ اودر زاده P. اولاد الابن الخالة ـ عموجه زاده اوغلی ـ خاله زاده اوغلی ـ Frères et soeurs germains, se dit de ceux qui sont procréés des mêmes père et mère A. اخ او اخت لابوین P. برادر یا خواهر همپدر وهمبادر T. اوز قرنداش یاخود اوز قز قرنداش

GERMANDRÉE PETITE ou PETIT CHÊNE VERT. A. بلّوط الارض T. یر پلیدی ـ یر پلاموری

GERMANIQUE. Qui appartient aux Allemands A. جرمانی ـ آلامانی T. آلامانلو ـ جرمانیالو || Style germanique سبک نظام آلامانی Constitution germanique وعبارهٔ جرمانیه

GERME. La partie de la semence dont se forme la plante A. لبّ البذر P. تخم مایهٔ T. اوزی سوره‌جک فلزّ تخمک || Le germe du blé ـ حنطه تخمنک فلزّ سوره‌جک اوزی Il se dit aussi de cette première pointe qui sort du grain, ou d'autre semence dans les plantes, lorsqu'elles commencent à pousser A. نتش البذر ـ بذر pl. بذور P. تخم سر زد T. تخمدن سورن فلیز اوجی || Les fourmis rongent le germe du blé قرنجه حنطه تخمندن سورن فلزلری اکل ایدر ـ Le germe d'un oeuf, c'est une certaine partie compacte qui se trouve dans l'oeuf A. بذر البیض P. تخم مرغانه T. یموروطه‌نک تخمی ـ
Figur. || Un germe de division تخم شقاق de querelle تخم نزاع وخصومت Cet homme est si corrompu, qu'on ne distingue en lui aucun germe de vertu, d'humanité بو آدمک فساد طبعی شول رتبه‌ده در که جبلّتنده اصلاً وقطعاً تخم صلاح ومروّت اثری مرئی دکلدر
On appelle Faux germe, dans la femelle de l'animal, la matière informe qui provient d'une conception défectueuse A. مضغة ناقصة الخلقة || Cette femme est accouchée d'un faux germe بو خاتون بر مضغهٔ ناقصة الخلقة وضع ایلدی

GERMER. Pousser le germe au-dehors A. انبات ـ انتاش P. بذر ـ سر زدن T. فلیزلمک ـ فلیز کوسترمک ـ اوج سورمک || Le blé commence à germer جبوبات فلیز سوردکه باشلادی

GERMÉ. A. منبوت ـ ناتش P. سر زده T. فلیزلمش ـ اوج سورمش

GERMINATION. Premier développement du germe A. نبوت البذر P. تخم سرزدگی T. فلیزلنمه‌سی ـ دانه‌نک || La chaleur et l'humidité avancent la germination des semences حرارت ورطوبت نبوت بذورک استقدامنه وسیله اولور Il est curieux d'observer les progrès de la germination des plantes نبوت بذورک نو بنو تزایدی امر واجب الدقتدر

GÉSIER. Le second ventricule de certains oiseaux qui se nourrissent de grains A. قانصة pl. قوانص P. چینه دان ـ سنگدان T. قوش قورساغی ـ طاشلق || Le gésier d'une poule سنگدان طاوغک طاشلغی ـ ماکیان

GESSE. Plante qui porte des gousses, et qui se rapproche beaucoup des pois et des vesces A. هرطمان P. بسله T. فیک

GESTATION. Temps pendant lequel une femelle porte son fruit *A.* وقت الحبل - مدّة الحبل *P.* هنگام آبستن *T.* كبه‌لك وقتی || Il ne faut pas fatiguer une jument dans le temps de la gestation قسراغی وقت حبلده ایكن زیاده‌جه اتعاب ایتمك جائز دكلدر

GESTE. Mouvement extérieur du corps, et principalement des bras et des mains, dans la conversation *A.* رمز pl. رموز - اشارة *T.* اشارت ایله كوسترمه pl. اشارات || Son geste n'est pas naturel ایتدیكی اشارتلر طبیعی دكلدر Le geste est une des principales parties de l'orateur اقدم امور واعظه كوره اشارات Exprimer par le geste رمز ایله افادهٔ مرام ایتمك لازمه‌دندر Avoir le geste expressif بر كمسنه‌نك رمزی مفید مرام اولمق Menacer quelqu'un du geste بر كمسنه‌یی رمز ید ایله انذار وتهدید ایتمك

GESTICULATEUR. Qui fait trop de gestes *A.* كثیر الاشارات - كثیر الرموز

GESTICULER. Faire des gestes *A.* رمز *P.* باشارت نمودن *T.* اشارت ایله كوسترمك || Il parle assez bien, mais il gesticule toujours حسن ناطقه‌سی وار در انجق لا ینقطع اشارتلر ایدر

GESTION. Administration *A.* تصرّف الامور - ادارة الامور *P.* كارسازی *T.* اموری كوروب جویرمه || Rendre compte de sa gestion صورت تصرّف واداره‌سنك حسابنی ویرمك Le temps de sa gestion ادارهٔ اموری وقتی Durant sa gestion تصرّف وادارهٔ اموری اثناسنده

GIBBEUX. Terme de Médecine. Bossu, élevé *A.* احدب *P.* كبدك *T.* توسكك - طومالچ || La partie gibbeuse du foie لوغ جكرك طومالچ یری - جانب احدبی

GIBBOSITÉ. Courbure de l'épine du dos, qui fait les bossus *A.* حدب الصلب *P.* پشتمازه *T.* لوخنی اوكورغه كمیكی توسكلكی

GIBECIÈRE. Bourse de cuir où les chasseurs mettent les choses dont ils se servent à la chasse *A.* عیبة الصیّاد *P.* همیانچهٔ حاسل *T.* شكاری || Porter une gibecière آوجی جانته‌سی اوزرنده آوجی جانته‌سی طاشیمق - عیبهٔ صیّاد اولمق — Les joueurs de gobelets se servent aussi d'une gibecière pour enfermer leurs instrumens *A.* خریطة المشعبذ *P.* همیانچهٔ حقه‌باز *T.* حقه‌باز طوبره‌سی

GIBELET. Petit foret. V. Foret.

GIBERNE. Partie de l'équipement d'un soldat, dans laquelle sont placées les cartouches *A.* محفظة العیون *P.* فشنكدان *T.* فشنكلك

GIBET. Potence où l'on fait périr ceux qui ont été condamnés à être pendus *A.* عود الصلب *P.* دار - خاده *T.* دار آغاجی || Attacher à un gibet دار آغاجنه ربط ایتمك Pendre au gibet دار آغاجنه صلب ایتمك Dresser un gibet بر دار آغاجی نصب ایتمك Condamner au gibet بر كمسنه صلب اولنمق اوزره اوزرینه حكم جریان ایتمك

GIBIER. Tout ce qui est la proie du chasseur *A.* صید - اجناس *P.* شكار *T.* آو || Un pays plein de gibier قنص - مصید اكل صید Manger du gibier صید ایله مملو بر مملكت آو اورمق - اهلاك صید ایتمك Tuer du gibier ایتمك Menu gibier *A.* صغار الصید *P.* شكار خرده *T.* اوفاق آو

GIBOULÉE. Pluie grande et soudaine, de peu de durée *A.* مطر وابل *P.* شتابباران *T.* صغناقلی یغمور || Giboulée de Mars مارت آینك مطر وابلی

GIBOYER. Chasser avec l'arquebuse. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Arquebuse à giboyer *A.* برقیل الصیّاد *P.* تفنك *T.* آوجی تفنكی شكاری Poudre à giboyer *A.* بارود الصیّاد *P.* باروت شكار *T.* آوجی بارودی

GIGANTESQUE. Qui tient du géant *A.* عرطلی *P.* كوه مثال بالای - قامت عرطلی *T.* پك ایری || Taille gigantesque پك ایری بوی - كوه مثال پك ایری Figure gigantesque جسامة المفرطه - Figur. *A.* متضمّن الجسامة المفرطه - چهره || Ses expressions loin d'être sublimes ne sont que gigantesques تعبیراتی معنای علوّ وشرفدن عاری اولوب یالكز جسامت مفرطه‌یی متضمّندر Cet homme, dans tous ses projets, donne dans le gigantesque فلان آدم كافهٔ عزایم ومقاصدینی متضمّن جسامت مفرطه اوله‌جق وجهله اجرا ایدر

GIGOT. Cuisse de mouton, coupée pour être mangée *A.* فخذ الغنم pl. افخاذ الغنم *P.* شل گوسفند *T.* قیون بوطی || Un gigot tendre لطیف وملایم قیون بوطی

Et les jambes de derrière du cheval *A.* مؤخّرة الفرس *P.* قوایم طوارك آرد آیاقلری *T.* پای پسین اسب

GIGOTTER. Il se dit d'un animal qui secoue les jarrets en mourant *A.* تململ الاقدام *P.* پا طپیدن *T.* آیاقلری دپره‌دوب

چپالمق

GILET. Sorte de camisole *A.* تلبيب pl. تلابيب - غلّة
P. نيمتن *T.* زيبون || Gilet de coton پموق ثوبدن مصنوع
نيمتن

GIMBLETTE. Petite pâtisserie dure et sèche, faite en forme d'anneau *T.* خلقەجق گورك

GINGEMBRE. Plante des Indes *A.* زنجبيل *P.* شنكليل *T.* زنجفيل

GIRAFE ou **CAMÉLÉOPARD.** V. ce mot.

GIRANDE. Un amas de tuyaux d'où l'eau jaillit *A.* فوّارة *P.* شادروان *T.* شادروان — Et un assemblage de quantité de fusées volantes qui partent en même temps *T.* شادروانی فشنك

GIRANDOLE. V. Girande. — Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches *A.* مسرجة كثيرة - مسرجة ذات الاغصان *P.* شمعدان بسيار شاخ *T.* چوق قوللی شمعدان الاغصان

Il se dit aussi d'une espèce de boucle d'oreille, ornée de pierres précieuses *A.* شنف مجوهر pl. شنوف مجوهرة *P.* گوشوارهٔ جواهر دار *T.* جواهرلو آصقی كوپه

GIROFLE. Fleur aromatique que l'on appelle aussi Clou de girofle *A.* قرنفول *P.* ميخك - نارپوست *T.* قرنفل || Huile de girofle قرنفل ياغی

GIROFLÉE. Fleur que l'on cultive dans les jardins *A* منشور - هبس *P.* شبّوی *T.* شهبوی

GIROFLIER. L'arbre qui porte le clou de girofle *A.* شجر القرنفول *P.* درخت نارپوست *T.* قرنفل آغاجی

GIRON. L'espace qui est depuis la ceinture jusqu'aux genoux dans une personne assise *A.* وابلة *P.* سر زانو - سر ران *T.* داخل ديز باشی - اويلق باشی || Cacher dans son giron وابلەده كتم واخفا ايتمك Un enfant qui dormait dans le giron de sa mère بر طفل اولان خوابندهٔ مادرده سر زانوی -

On dit figur. Le giron de l'Église, pour dire, le sein, la communion de l'Église *A.* حجر الدين الحق *P.* بغلگاه دين راست *T.* ايمان قوجاغی || Ramener, revenir au giron de l'Église حجر دين حقه جلب ايتمك وياخود رجعت ايتمك

Il se dit, en termes d'Architecture, de la partie de la marche sur laquelle on pose le pied *A.* ميطاء الدرجة *P.* پايگاه پله *T.* آياق بصدجق ير || Les marches les plus commodes ont quatorze pouces de giron نردبان درجەلرينك آياق بصدجق يری اون درت پرمق عرضنده اولور ايسه راحتلو اولور

GIROUETTE. Plaque de fer-blanc qui est mobile, et que l'on met en un lieu élevé, pour connaître de quel côté le vent souffle *T.* يل قوان

GISANT. Couché *A.* ضاجع *P.* خسبيده *T.* ياتمش || Gisant dans son lit كندو فراشنده ضاجع ايكن

GISEMENT. Terme de Marine. Il se dit de la situation des côtes de la mer *A.* مضجع الساحل pl. مضاجع السواحل *P.* نشستگاه لب دريا *T.* يالينك يتاق يری || Les bons pilotes doivent connaître le gisement des côtes où ils veulent aborder استاد اولان كمی قولاغوزلری اتّخاذ قرار ايدەجكلری سواحلك يتاق يرلرينه كركی كبی واقف اولملو درلر

GÎT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Ci-gît, qui est une formule ordinaire par laquelle on commence les épitaphes, et qui signifie, ici est couché un tel *A.* ضاجع - راقد ههنا *P.* در اينجا خوابنده *T.* شو محلده ياتور - Il signifie figur., consiste *A.* منوط - موقوف *P.* وابسته *T.* باغلو || Tout gît en cela هب بوكا منوطدر Toute la dispute ne gît qu'en ce point منازعه ومجادلەنك مجموعی بو مادّەيه منوطدر - مناقشەنك مجموعی بو دقيقەيه وابسته در

GÎTE. Le lieu où l'on demeure, où l'on couche ordinairement *A.* مسكن - مأوا pl. مساكن *P.* بوم وبر - جای قرار *T.* يورد || Un pauvre homme qui n'a point de quoi payer son gîte يوردينك كراسنی ادادن عاجز بر فقير آدم

Il se dit aussi du lieu où couchent les voyageurs *A.* مرحلة pl. مبيت - مراحل *P.* نزولگاه *T.* قوناق يری - يتاق يری || Il faut gagner le gîte de bonne heure اركندن يتاق يرينه يرينی يقەلملو در - واصل اولمق اقتضا ايدر Payer cher un mauvais gîte بر نا خوش قوناق يری ايچون آغر بها - ويرمك — Et du lieu où le lièvre repose *T.* طاوشانك يتاغی

GIVRE. Espèce de glace qui s'attache aux arbres *A.* صريب *P.* پژ *T.* قيراغو || Les arbres étaient couverts de givre اشجار ودرختان سر تا سر قيراغو ايله مستور ايدی Cette nuit il est tombé bien du givre بو كيجه وافر قيراغو ياغمشدر

GLAÇANT. Qui glace *A.* مجمّد *P.* افسرده ساز *T.* طوكدريجی || Un froid glaçant طوكدريجی صووق - برد مجمّد Une bise glaçante طوكدريجی پويراز يلی - Figur. *A.* بارد *P.*

Politesse glaçante وصلت بارده || Abord glaçant T. صوغوق سرد اكرام بارد

GLACE. Eau congelée et durcie par le froid *A.* جمد pl. جمود *P.* يخ - هسر - هسير - هتشه *T.* بوز || Glace épaisse de deux doigts ايكى پرمق قالنلغنده بوز Passer la rivière sur la glace نهرى بوز اوزرندن مرور ايتمك Glisser sur la glace avec des patins نعلين ايله بوز اوزرنده قايمق - Boire à la glace *A.* شرب الماء الثلج *P.* آب يخ آلود نوشيدن *T.* بوزلو صو ايچمك

On dit, Ferrer des chevaux à glace, quand on leur met des fers cramponnés *T.* آته قيارلو نعل اورمق

Il se dit figur. d'un certain air de froideur qui paraît sur le visage et dans les actions de quelques personnes *A.* صورت باردة *P.* طور بارد - بر كمسنديه *T.* چهره سرد بخنما - صوغوق چهره - صوغوق || Recevoir quelqu'un avec un visage de glace معامله معاملهٔ بارده ايله ملاقات ايتمك - On dit aussi, Avoir un coeur de glace, c'est-à-dire, un coeur insensible *A.* مثلوج الفؤاد *P.* فسرده دل *T.* بوز كبى بر آدم

Glace, se dit aussi d'une glace de cristal factice dont on fait des miroirs *A.* زجاج بلورى *P.* شيشهٔ بلورين - بلور *T.* آيينه جامى - بللور جام || Glace fine اعلا آيينه جامى Glace de Venise وندبك بللور شيشه‌سى Uni comme une glace زجاج بلورين مثالى املس وهموار Brillant comme une glace بللور كبى براق ومجلا Ce métal se polit comme une glace بو نوع معدن بللور كبى كسب جلا ايدر Depuis quelque temps, on a trouvé le moyen de faire des glaces de cent et de six vingts pouces de haut بر مدتدنبرو يوز ويوز يكرمى پرمق قدنده زجاج بلورين اعمالى صنعتنى بولمشلر در

Glace, se dit aussi d'une petite tache que l'on voit quelquefois dans les diamans *A.* نقطة الثلج *P.* يخپاره *T.* بوز

Glaces. Des liqueurs ou des fruits glacés *A.* مشروب منجمد pl. مشروبات منجمدة *P.* شربت فسرده *T.* طوكدرمه || Glaces de citron ليمون شربتى - ليمون طوكدرمه‌سى

GLACER. Durcir les liqueurs par le froid *A.* تجميد *P.* افسرده كردانيدن *T.* طوكدرمق || Le grand froid glace les rivières برد شديد انهار مياهى تجميد ايدر - Figur. || La peur glace le sang غلبهٔ رعب وخشيت درون عروقده تجميد دم ايدر La vieillesse glace le sang حال شيخوخت تجميد دمى مستلزمدر

On dit, Glacer des confitures, des fruits, des pâtes, pour dire, les couvrir d'une croûte de sucre lissée ميوه وسائر اول مقوله عقيده شكربلمه - مأكولاتى شكر معقد ايله لبس ايتمك قاپلامق

Glacer, au neutre et Se Glacer. *A.* انجماد *P.* يخ بستن - افسردن - هتشه گرفتن *T.* بوز طوتمق - طوكمق || Les fontaines d'eau vive ne glacent jamais ماء جارى چشمه‌لرى ابدى منجمد اولمز L'esprit de vin ne glace point dans les climats tempérés روح خمر اقاليم معتدلده منجمد اولمز Le bassin commence à se glacer حوض انجماده يوز طوتدى

Glacé. *A.* منجمد *P.* افسرده *T.* طوكمش

GLACEUX. Il se dit des pierreries qui ont des glaces *T.* بوزلو || Diamant glaceux بوزلو الماس

GLACIAL. Glacé. V. Glacé || Mer glaciale بحر منجمد Zone glaciale منطقهٔ منجمده - Il se dit aussi de ce qui est extrêmement froid *A.* قار - قرور *P.* شجيده *T.* طوكدريجى || Vent glacial ريح قرور

Figur. *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Air glacial سيماى بارد Réception glaciale معاملهٔ بارده ايله تلقى

GLACIÈRE. Lieu où l'on serre de la glace et de la neige *A.* مثلجة - مخشف *P.* يخدان - يخخانه *T.* بوز خانه || Faire une glacière بر بوز خانه انشا ايتمك Remplir sa glacière بوز خانه‌يى طولدرمق

GLACIS. Pente douce et unie *A.* صبب pl. اصباب - هبطة pl. هبطات *P.* شيو *T.* شيو || Le glacis de la contrescarpe خندقك خارجنده‌كى ديوارك شيوى

GLAÇON. Morceau de glace *A.* شظية الجمد - قديرة الجمد pl. شظاياء الجمود *P.* يخپاره *T.* بوز قياسى - بوز پارچه‌سى || Gros glaçon ايرى بوز قياسى La rivière est toute couverte de glaçons روى نهر شظاياى جمود ايله پوشيده در - چايك بوز قيالريله اورتلو در Avoir les mains froides comme un glaçon اللر بوز پارچه‌سى كبى صوغوق اولمق Le temps, la saison des glaçons *A.* موسم الجمود *P.* هنگام يخ *T.* بوز وقتى

GLADIATEUR. Celui qui, pour le plaisir du peuple, combattait sur l'arène contre un autre homme ou contre une bête *A.* مصارع

pl. مصارعين *P.* كشتكير *T.* كورشجى - پهلوان || Un combat de gladiateurs پهلوان جنكى

GLAÏEUL. Plante *A.* دلبوث - سيف الغراب *P.* دلبوث *T.* قوزغون قليجى

GLAIRE. C'est la même chose que pituite, phlegme *A.* خواعة *T.* كش سپيد دونكبن *P.* اخلاط لزجة pl. خلط لزج - معده اخلاط || Avoir l'estomac pleiu de glaires يلمشك بلغم لزجه ايله مملو اولمق Cette médecine lui a fait rendre des glaires بو دوا قلع خواعه ايتدردى Des glaires teintes de sang قان ايله مخلوط خواعات

Et le blanc de l'oeuf *A.* قيقئ *P.* سپيد مرغانه *T.* يموطه نك آقى

GLAIREUX. Qui est de la nature de la glaire *A.* ذو الخواعة *P.* كش سپيدناك *T.* بلغملو || Les pieds de veau et de mouton sont glaireux بوزاغى وقيون پاچەلرى اخلاط لزجەدن عبارتدر Humeur glaireuse خلط ذو الخواعه matière مادّة ذو الخواعه

GLAISE. On appelle ainsi l'argile *A.* غضار *P.* شلكا - شلك *T.* گل سفيد - اوزلوطپراق || Faire un corroi de glaise à un bassin, afin qu'il tienne l'eau صويى طوتمق ايچون حوضك ايچنى اوزلو طوپراق خرجيله صوامق Creuser jusqu'à la glaise اوزلو طپراق بولنجيه قدر يرى حفر ايتمك Terre glaise *A.* ارض غضراء *P.* خاك شلكين *T.* اوزلو طپراقلو ير

GLAISEUX. Qui est de la nature de la glaise *A.* غضارىّ *P.* شلكناك - شلكى *T.* طپراغى اوزلو || La terre glaiseuse est peu propre à la végétation تراب غضارى امر انباتده چندان صالح دكلدر

GLAIVE. Épée tranchante. Il ne se dit guère qu'au figuré *A.* سيف قاطع - سيف صارم - صمصام *P.* شمشير - تيغ برّان *T.* تيز قليج كسكين || Le souverain a la puissance du glaive سلطان صاحب السيفدر Dieu lui a mis le glaive entre les mains جناب مالك الملك لم يزل فلانك يد امانتنه تيغ برّان سياست ايداع ايلدى Le glaive de la Justice سيف صارم عدل وداد - سيف سياست Le glaive vengeur شمشير قضا تأثير قهر وانتقام - صمصام انتقام

GLANAGE. Action de glaner. V. Glaner.

GLAND. Le fruit que porte le chêne *A.* بلّوط *P.* قونبج *T.* پلامود - اقتطاف بلّوط ايتمك || پلامود Ramasser du gland ديويشورمك Engraisser des poulets d'Inde avec du gland هند طاوغنه پلامود يمى يدروب تسيمننه اقدام ايلمك On prétend que les premiers hommes vivaient de gland بنى آدم اوائل آفرينشده پلامود ايله تغذى ايلديكى منقولدر

Il se dit aussi d'un ouvrage de fil, de soie, etc. fait en forme de gland, et dont on se sert pour mettre au coin des mouchoirs *A.* عثكولة *P.* شنگله *T.* پوسكل || Des glands de perles انجو پوسكل

Il se dit, en termes d'Anatomie, de l'extremité des parties naturelles de l'homme *A.* كمره *P.* سركير *T.* ذكرك باشى

GLANDE. Terme d'Anatomie. Partie spongieuse servant à filtrer certaines humeurs du corps *A.* غدّة pl. غدد *P.* دشبل - دژبيه *T.* بز || Glande enflée غدّهٔ متورّمه - غدّهٔ منفوخه abreuvée غدّهٔ مبلّلد صولو بز - غدّهٔ Les glandes du sein غدد صدريّه

Il se dit encore de certaines tumeurs accidentelles qui se forment en quelque partie du corps *A.* نعفة *P.* غرده *T.* اور || Il lui est surveuu une grosse glande à la gorge بوغازنده ايرى بر اور پيدا اولدى

GLANDÉE. La récolte du gland *A.* قطاف البلّوط *P.* جيدن پلامود *T.* قونبج ديرمى

GLANDULE. Petite glande *A.* غدّة صغيرة *P.* دشبلك - دشبل خرد *T.* اوفاق بز - بزجغز || Les amygdales sont des glandules لوزه‌لر غدد صغيره اقسامندندر

GLANDULEUX. Qui a des glandes *A.* ذو الغدد *P.* دشبلناك *T.* بزلو || Les mamelles sont des corps glanduleux ثديين اجرام ذات الغدد در La substance extérieure du cerveau est glanduleuse دماغك ديش زارى ذو الغدد در

GLANE. Poignée d'épis que l'on ramasse dans un champ moissonné *A.* جدامة - قصالة *P.* كفه - كوزر *T.* كسمك - خرمن - بوغوم - كسمكى || Cette femme a fait tant de glanes en ce champ-là بو قارى فلان خرمنده شو مقدار كسمكلر ديردى

GLANER. Ramasser des épis de blé après la moisson *A.* جمع التقاط الجدامات - التقاط القصالة - القصالة *P.* كفه چيدن *T.* كسمك ديرمك || Dans l'ancien Testament, Dieu défend aux propriétaires de glaner leurs champs اصحاب اراضى كندو تارلالرنده جمع جدامات ايلملرى خصوصنده تورات شريفده نهى الهى وارد اولمشدر

GLANEUR. Celui qui glane *A.* جامع الجدامة - لاقط القصالة *P.* كفه چين *T.* كسمك ديريجى

GLANURE. V. Glane.

GLAPIR. Il se dit de l'aboi aigre des petits chiens et des renards *A.* هرّ *P.* زنوبيدن ـ زنودن *T.* سينلمك ـ قغردنمق ـ اولومك ـ صيزلمق ـ اجداف ـ Il se dit figur. des personnes *A.* اجداف *P.* غريويدن *T.* چغلدامق ‖ Cette femme ne fait que glapir بو خاتون اجدافدن غيرى بر شئ ايتمز ‖ Au lieu de chanter, elle glapit تغنّى ايدەجكنه چغلداز

GLAPISSANT. Qui glapit *A.* مجدف *P.* غريوان *T.* چغلدايجى ‖ Elle parle d'un ton glapissant اجداف صوت ايله تكلّم ايدر ‖ Une voix glapissante چغلداييجى سس

GLAPISSEMENT. Le cri des renards et des petits chiens quand ils glapissent *A.* هرير *P.* زنويه *T.* سينلمه ـ قغردنمه ـ اولومه ـ Il se dit aussi des personnes. V. Glapir. صيزلمه

GLAUCIUM. V. Pavot cornu.

GLAUCOME. Terme de Médecine. Maladie des yeux où le cristallin devient opaque *A.* غلظة الطبقة الزجاجيّة *P.* سختئ طبقهٔ زجاجيّه *T.* طبقهٔ زجاجيّەنك بكشمەسى

GLÈBE. Terre, fonds *A.* ارض *P.* خاك *T.* طپراق ‖ Esclaves de la glèbe طپراق مملوكلرى ـ مماليك ارض ‖ Droit de la glèbe طپراق حقّى ـ خراج الارض ‖ Droit annexé à la glèbe ارضه مربوط اولان خراج

GLÈNE. Terme d'Anatomie. Cavité légère d'un os, dans laquelle s'emboîte un autre os *A.* نقرة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورى ‖ La glène a moins de diamètre et de profondeur que le cotyle نقرهٔ عظمك قطرى وقعارتى وقبەدن اقلّدر

GLÉNOÏDALE. Il se dit des cavités légères qui servent à l'emboîtement d'un os dans un autre *A.* اجواف النقراة العظم *P.* سندينهاى خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورينك قووقلرى

GLÉNOÏDE. Il se dit de la cavité de l'omoplate qui reçoit la tête de l'humérus *A.* حُقّ الكتف *P.* سندينگاه دوش *T.* اوموز باشندەكى چقور

GLISSADE. Le mouvement que l'on fait en glissant *A.* زلّة ـ زلجة *P.* لغزش ـ لغزش پا *T.* قايمه ‖ Il fit une glissade et tomba بر زلّه‌يه اوغرايوب يره ييقلدى

GLISSANT. Sur quoi l'on glisse facilement *A.* زالق ـ زالج *P.* لغزنده ـ لغزناك *T.* قاييجى ‖ Le chemin est fort glissant طريق بغايت زالق ولغزناكدر ‖ Pas glissant خطوهٔ لغزناك ـ On dit figur. d'une affaire où il faut beaucoup d'adresse pour se conduire, que c'est un pas glissant *A.* مزلّة ـ زلج ـ مزلقة *P.* لغزشگاه *T.* قايەجق ير ـ صيرنجق ير

GLISSEMENT. Action de glisser *A.* زلق ـ زلج القدم *P.* لغزش پا *T.* اياق قايمەسى

GLISSER. Il se dit lorsque le pied vient tout d'un coup à couler sur quelque chose d'uni *A.* تزلّج ـ انزلاق *P.* لغزيدن ـ لخشيدن *T.* قايمق ‖ Glisser sur le pavé قالدرم اوزرنده قايمق ‖ La terre est grasse, on ne saurait s'empêcher de glisser طپراق بغايت ياغلو اولمغله لغزش پايه گرفتار اولمامق محالدر ‖ Quand il fait du verglas, on glisse يوللرده دپى ياغديغى حالده انزلاق قدم دركار در ‖ Glisser sur la glace بوز اوزرنده قايمق ‖ Glisser avec des patins بوز اوزرنده قيزاق ايله قايمق ‖ — On dit figur. et proverb., que le pied a glissé à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est arrivé un accident fâcheux اياغى قايدى

Il signifie aussi figur. Passer légèrement sur quelque matière *A.* توطيش الكلام *T.* جزئيجه طوقندرمق ‖ C'est une matière délicate qu'il ne faut pas trop approfondir, il faut glisser légèrement dessus فلان مادّه بغايت نازك اولمغله تعمّقى قيدنده اولمق جائز دكلدر همان خفيفجه توطيش كلام ايله اكتفا اولنملو در ‖ L'orateur a glissé sur cet endroit واعظ ـ فلان محلّده يالكز توطيش كلام ايله اكتفا ايلدى ـ واعظ فلان محلّى جزئيجه طوقندردى

Se glisser. Se couler doucement et presque sans qu'on s'en aperçoive *A.* تملّص ـ انملاص *P.* نهانى رهياب مرور شدن *T.* بر تقريب شيوشى ويرمك ـ شيوشمك ‖ Les troupes se glissèrent le long de la contrescarpe عسكر خندقك خارجندەكى ديوارى كنارندن بر تقريب رهپيماى تملّص اولمشدر ـ بر تقريب كچوب شيوشمشدر ‖ Il se glissa doucement dans le cabinet ايچنه مهمّه اوطەسى بر تقريب شيوشى ويردى

Glisser, est aussi actif, et signifie, mettre furtivement, sans qu'on s'en aperçoive *A.* تزليج ـ ازلاق ـ ازلاج *P.* لغزانيدن *T.* قايدرمق ‖ Glisser la main dans la poche de quelqu'un فلانك جيبنه ازلاق يد ايتمك ـ الى بر كمسەنك طوبرەسنك جيبنه قايدرمق ‖ Glisser un papier dans un sac ايچنه بر كاغد قايدرمق ‖ Glisser une clausse dans un contrat, un mot dans un discours سندك ايچنده بر شرط وصحبت

دروں سندده بر شرط - ایچنده بر سوز ازلاج ایتمك واثنای مذاکرهده بر کلام قایدرمق || Glissez-lui ce mot à l'oreille بو سوزی - بو کلامی فلانك سمعنه ازلاج ایله فلانك قولاغنه بر تقریب قایدریویر

Il signifie figur. Insinuer dans les esprits A. القاء الى الخاطر - اشراب فى الذهن P. بدرون افکندن T. عقله شیوشدرمك || C'est lui qui a glissé cette erreur parmi le peuple بو ضلالی اذهان ناسه شیوشدرن - اذهان ناسه القا ایدن فلان کشیدر - On dit aussi, Se glisser, dans ce sens A. حلول P. حلول یافتن T. شیوبشمك || Cette opinion s'est glissée insensiblement dans les esprits بو اعتقاد طویلمقسزین اذهان ناسه حلول ایتمشدر - شیوشمشدر Les erreurs se glissent facilement اعتقادات باطله بالسهوله اذهان ناسه حلول ایدر - القا اولنور

Glissé. A. متزلّج - منزلق P. لغزیده T. قایمش

GLISSOIRE. Sentier glacé où les enfans glissent par divertissement A. زحلوقة - مزلجة P. لغزشگاه T. صیرنجاق یول - قایجق انکبه یول || Les enfans font des glissoires sur les ruisseaux gelés اطفال وصبیان انهار منجمده اوزرنده زحلوقه‌لر احداث ایدرلر

GLOBE. Corps sphérique A. کرة pl. کرات P. کره T. کره || Le centre d'un globe مرکز کره Le diamètre d'un globe قطر کره la circonférence جرم کره la superficie سطح کره Le globe de la terre کرهٔ ارض La terre et l'eau ne font qu'un globe ارض وما کرهٔ واحده در Globe de feu کرهٔ نار - Globe terrestre. Un globe d'airain ou de carton, qui sert à représenter la surface de la terre, avec les mers, les îles, les villes, etc. A. کرة الارض P. کرهٔ زمین T. یرك کره‌سی - Globe céleste. Celui qui sert à représenter la surface concave du ciel avec ses constellations A. کرة الفلك - کرة الکواکب P. کرهٔ اختران - آسمان T. کوك کره‌سی

GLOBULE. Petit globe A. کرة صغیرة pl. صغار الکرات pl. کرات صغیرة P. خرده زوالهٔ T. خرده یوالق || Les vapeurs sont composées de globules d'eau ابخره صغار کراتدن مرکبدر Les globules du sang دمك کرات صغیره‌سی

GLOBULEUX. Composé de globules A. مرکّب من صغار الکرات P. بزوالهای خرده پرداخته T. خرده یوالقلردن دوزلمش

GLOIRE. L'honneur, la réputation que la vertu, les grandes qualités, les bonnes actions attirent à quelqu'un A. علوّ شان - الشان - عزّ واقبال - جلال الشهرة P. شکوه - بزرکواری - T. بلندئ شان - بلندئ نام وشهرت پارلاقلق || Aimer la gloire حبّ شان واقبال ایله مجبول - محبّ اقبال اولمق Chercher la gloire جویای - طالب شان اولمق Être avide de gloire حریص عزّ وشان - شان واقبال اولمق Acquérir de la gloire علوّ شانه حریص ومنهمك اولمق - اولمق Travailler pour la gloire تحصیل عزّ وشان ایتمك Être comblé de gloire کسب شان وشهرته سعی ایتمك بر کمسند پیمانهٔ - سر تا پا مستغرق شان واقبال اولمق Étendre, porter bien loin la gloire de son nom, de ses armes بر کمسنه آوازهٔ نام شان وشهرتنی لبریز ومالامال ایتمك وشهرت وصیت غزوات بدیهیّة المفخرتنی اقطار بعیده‌یه بلندئ نام وشهرت وپرتو فتوحات - قدر ایصال ایتدرمك جلیلة المنقبتنی قصارای اقطار زمینه قدر نشر ایتدرمك Cela fera tort à sa gloire بو کیفیّت علوّ شانه بادئ شین وقاینهٔ ونقیصه اولهجغی درکار در Être jaloux de sa gloire شان وشهرتی خصوصنده غیرتی زیاده اولمق Avoir soin de sa gloire شان وشهرتنك امر وقایه‌سنه اهتمام ایتمك Il y va de la gloire de l'État شان دولته راجع بر مادّه در Il a toute la gloire de cette action بو مأثرهٔ جلیله‌نك شانی جملةً کندویه عائد اولمشدر La gloire de ses exploits, de ses conquêtes شان دولته طوقنور اموردندر - موفّق اولدیغی غزوات جلیله وفتوحات جسیمه‌نك شان وشهرتی Mettre sa gloire à telle ou telle chose شاننی فلان شیئه ربط ایلمك La gloire du monde passe vite - اقبال دینا عدیم البقا در سریع الزوالدر

Il se dit aussi des hommages qu'on rend à Dieu A. تمجید T. تمجید اولولتمه || La gloire n'appartient proprement qu'à Dieu خاصهٔ حضرت حقّه سزاوار ولایقدر Il faut que toutes nos actions tendent à la gloire de Dieu کافّهٔ افعالمزك منتهای مقصدی تمجید حضرت ربّ ذو الجلال اولملو در Gloire soit à Dieu - جناب ربّ العالمین مجید اولسون - Il se prend aussi pour Béatitude. V. ce mot.

Il signifie aussi, éclat, splendeur A. جلال - مجد P. زرکی T. اولولق || Le Fils de Dieu viendra dans la majesté de s gloire ن الله عظمت بیغایت مجد وجلاله مصحوباً ظهور ایده‌جکدر

On dit, Faire gloire de quelque chose, pour dire, s'en faire
مباهات - تباهی - تفاخر - افتخار .bonneur, en faire vanité *A*
- اوکونمك .*T* مدار افتخار داشتن - افتخار شمردن .*P*
سنك خدمتك افتخارلنمك || Il fait gloire de vous servir
سنك خدمتكی مدار افتخار عدّ ایدر - ایله افتخار ایدر
قبایح ایلە Il est assez impudent pour faire gloire du vice
فخر ومباهات ایتمك مرتبدلردە بیعار وحیا در

On dit, Rendre gloire à la vérité, pour dire, rendre témoi-
صدق وحقیقتی اقرار ایتمك gnage à la vérité

Gloire, signifie aussi, orgueil, vanité .*A* مکابرة - تعظم .*P*
غلبهٔ تعظم ومکابرەدن .*T* فضوللق || Il crève de gloire بادسری
مکابره وتعظمی بادئ La gloire le perdra چاکپاك اولور
اضمحلالی اولەجقدر

Vaine Gloire, se prend pour le sentiment trop avantageux
عجب النفس - خیلا .de soi-même que la vanité inspire *A*
.*P* خود بینی .*T* کندویی بکنمە || La vaine gloire corrompt
عجب نفس زیادە شایان le mérite des meilleures actions
استحسان اولەجق اعمال برگزیدەنك حسننی ازالە
وافساد ایدر

GLORIEUSEMENT. D'une manière glorieuse .*A* بالعزّ والاجلال
.*T* با شکوه - بزرکوارانه .*P* مقبلاً ومعزّزاً - بجلالة الشان -
شان وشهرت ایلە - شانلو وجه ایلە - اولولق ایلە || Il s'est
بو مصلحتك ایچندن بالعزّ tiré glorieusement de cette affaire
مقبلاً ومعزّزاً والاجلال صیرلمشدر Il est mort glorieusement
ترك حیات مستعار ایتمشدر

GLORIEUX. Qui s'est acquis, qui mérite beaucoup de gloire
.*A* جلیل الاشتهار - جلیل الشان - جلیل - ذو الشان .*P*
سلطنت بلند اقبال - شکوهمند .*T* شانلو || Règne glorieux
شانلو سلطنت - جلیل الشان Ce prince doit être bien glo-
بو پادشاهك اول rieux d'avoir fait une si belle campagne
مقوله سفر منتج الظفره موفق اولمسی جلال شان واقبالنه
دلیلدر Les glorieux travaux مساعئ جلیله Il revient glorieux
منصوراً ومظفراً وفرط شان واقبالە مصحوباً عود et triomphant
ورجعت ایدر C'est une belle et glorieuse action de délivrer
سلامت حال وطنه وسیله اولمق بادئ شان عظیم sa patrie
اولەجق موادّدندر Préferer une mort glorieuse à une longue
شان - شانلو مماتی حیات مدیدەیه ترجیح ایتمك vie
واعتباره مقارن وفاتی عمر مدیددن اولی عدّ ایتمك Un

tel prince de glorieuse mémoire محمود الذکر پادشاه مغفرت
پادشاه مرحوم جلیل الذکر - پناه

On dit, La glorieuse Vierge-Marie حضرت عزیزه ومجیده
- اعزّهٔ حواریون حضراتی Les glorieux Apôtres بتول مریم
Et l'on appelle Corps glorieux, les corps que prendront les
ابدان اعزّهٔ عظام bienheureux après la résurrection

Il signifie aussi, plein de vanité, de bonne opinion de lui-
- ارباب الخیلا .pl اهل الخیلا - مختال - خائل .même *A*
کندویی بکنمش .*T* خود بین .*P* متعظّم - معجب بنفسه
|| Il est sot et glorieux احمق وخائل بر آدمدر Les glorieux
اهل خیلا وتعظّم اولنلر نفسلرینی نفرت عامّه‌یه se font haïr
القا ایدرلر

GLORIFICATION. Élévation de la créature à la gloire éter-
ابدی .*T* سعادتمندئ سرمدی .*P* مسعودیّة ابدیّة .nelle *A*
مختارین وبرگزیدگان || La glorification des élus موتلولق
خدانك مسعودیّت ابدیّەلری

GLORIFIER. Rendre honneur et gloire. Il ne se dit que de
.*T* تعظیم نمودن - اعزاز کردن .*P* اعزاز - تمجید .Dieu *A*
تمجید جناب خالق البرایا ایتمك || Glorifier Dieu اولولتمك
جناب حقّ اولیای عظامك Dieu est glorifié dans ses Saints
- وجودیله ممجّد ومعزّز در On dit aussi, que Dieu glorifie les
مظهر - جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرامی اسعاد ایدر Saints
سعادت ابدیّه ایدر .

Se Glorifier. Tirer vanité de quelque chose .*A* افتخار -
خود نمایی - خود ستایی نمودن .*P* تمدّح - اعتزاز - تفاخر
کردن .*T* اوکونمك || Se glorifier de sa noblesse, de ses ri-
کشی حسب ونسب ومال وثروتیله تفاخر واعتزاز chesses
نسب واصالت ویسار وثروتنی وسیلهٔ اعتزاز - ایتمك
عبث یره تمدّح وافتخار Se glorifier mal à propos عدّ ایتمك
عیوب وقبایح ایله تفاخر ایتمك Se glorifier du vice ایتمك
جهل ونادانی ایله افتخار ایتمك de son ignorance

Glorifié. .*A* ممجّد - معزّز .*P* اعزاز یافته .*T* اولولنمش

GLOSE. Explication de quelques mots obscurs d'une langue
.*A* گشایش معنای .*P* کشف المعناء الالفاظ - شرح الالفاظ
سخن .*T* سوزك معناسنی آچمه || Cet auteur est plein de
بو تألیف کلمات غامضه mots obscurs, il a besoin de glose
ایله مالامال ایدوکنه نظراً کشف معنای الفاظه محتاجدر
- شرحه محتاجدر - Et explication d'un texte .*A* تفسیر .pl

La glose du Droit Canon احکام فقهیک شرح - تفسیرات || La glose vaut mieux que le texte شرح متندن تفسیری احسن واولیدر

GLOSER. Expliquer par une glose A. معنا - شرح - تفسیر P. گشادن T. معنایی آچمق || Les auteurs qui ont glosé la Bible توراتِ شریفی تفسیر ایدن - مفسّرین توراتِ شریف || Il a glosé un tel auteur فلان مؤلفین تألیفی تفسیر ایلدی

Et censurer, critiquer. En ce sens il est neutre A. طعن - حرف انداز طعن وتشنیع - حرفگیری کردن P. تشنیع - لوم شدن T. دبیه‌جک بولمق - سوز بولمق - قنه‌مق || Vous glosez sur tout هر شیئه حرف انداز طعن وتشنیع اولورسک || Pourquoi gloser sur mes actions, sur mes paroles? افعال واقوالمده طعن وتشنیع اولدجق نه وار در || Il n'y a point à gloser sur sa conduite سلوک وحرکتی اصلا وقطعاً محل لوم وتشنیع دکلدر - حرکتنه هیچ سوز یوقدر || Cela est net, il n'y a rien à gloser فلان ماده پاک وطاهر در اصلا حرف اندازلق قبول ایتمز || Que trouvez-vous à gloser là-dessus بو بابده نوجهله نه دبیه بیلورسک - حرف اندازلق ایده بیلورسک

GLOSEUR. Celui qui glose, qui critique A. طعّان - لایم P. حرفگیر - حرف انداز T. قنه‌بیجی || Gloseur perpétuel insupportable طعّان دائمی تحمّل اولنمیه‌جق بر لایم بد زبان

GLOSSAIRE. Dictionnaire de termes difficiles d'une langue avec leur explication A. لغت الالفاظ الغامضة || Le vieux glossaire قدیمی لغت الفاظ غامضة

GLOSSATEUR. Auteur qui a glosé un livre A. مفسّر pl. مفسّرین - شارح P. شرح نویس - تفسیرساز T. شرح ایدن || Le glossateur de la Bible توراتِ شریف مفسّری

GLOTTE. Terme d'Anatomie. Petite fente du larynx, qui sert à former la voix A. غلصمه T. اوکوک باشی || Les différentes ouvertures de la glotte servent à varier les sons de la voix humaine غلصمه‌نک منافذ گوناگونی صوتک علی وجه الاختلاف ظهورینه بادی اولور

GLOUGLOU. Le bruit que fait une liqueur, lorsqu'on la verse d'une bouteille A. جرجرة P. قلقل T. قلوق قلوق سسلنمه || Le glouglou de la bouteille قلقل صراحی

GLOUSSEMENT. Cri de la poule qui glousse A. قوقئة P. کراخ T. طاوق قفدلمسی

GLOUSSER. Il se dit du cri de la poule qui veut couver, ou qui appelle ses poussins A. قوق P. کراجیدن T. طاوق قفدلمق

GLOUTON. Gourmand A. مجردب - جردبان - متغذّم P. رُس - لت انبان - حریص خوردنی T. صوغومسز || Le loup est un animal glouton قورد بالطبع متغذّم بر حیواندر || C'est un vilain glouton مکروه بر صوغومسز در - بر جردبان لئیمدر

GLOUTONNEMENT. Avec gourmandise A. بالاغتذام - بالجردبة P. رسکارانه T. صوغومسزلق ایله || Manger gloutonnement بالاغتذام اکل طعام ایتمک

GLOUTONNERIE. Vice du glouton A. تغذّم - جردبة P. لت انبانی - حرص خوردنی T. صوغومسزلق || Cet homme est d'une gloutonnerie dégoûtante فلان آدمک اکل طعامده جردبه‌سی باعث استکراهدر

GLU. Matière visqueuse et tenace, avec laquelle on prend les oiseaux A. دبق - دابوق - طبق P. دبن T. اوکسه - یلم قره || Cette glu est bien forte بو اوکسه کرکی کبی قوتلو در || Prendre des oiseaux à la glu دابوق ایله صید طیور ایتمک - اوکسه ایله قوش آولمق

GLUANT. Visqueux A. لزج P. دوسکن T. یاپشقن - یلمشک || Il n'est rien de si gluant que la poix زفت قدر لزوجتلو - یلمشک‌تر شی یوقدر || Une sueur gluante عرق لزج

GLUAU. Ramille enduite de glu pour prendre des oiseaux A. قضیب مدبّق pl. قضبان مدبّقة P. چوب دبن آلود T. اوکسه‌لو چیبوق - اوکسه چیبوغی || Tendre des gluaux اوکسه چیبوقلری اوزاتمق - بسط قضبان مدبّقه ایتمک

GLUER. Rendre gluant A. تلجین P. دوسکن آلود ساختن T. یلمشک شیئه بیلاشدرمق || Ces confitures lui ont glué les mains بو ریچاللر ایله اللرینی بیلاشدردی

GLUI. Grosse paille dont on couvre les toits A. حفافة P. کاهبن T. صمان دیبی - اکیز

GLUTEN. Matière qui sert à lier ensemble les parties qui composent un corps solide A. لزاق - شراس P. جریش P. جریش

GLUTINEUX. V. Gluant.

GNOMON. Espèce de grand style dont les astronomes se servent pour connaître la hauteur du soleil A. میل الاهل الرصد - Et le style d'un cadran solaire A. میل البسیطة - انوة البسيطة

GNOMONIQUE. L'art de tracer des cadrans au soleil, à la lune et aux étoiles, mais surtout des cadrans solaires sur un plan *A.* فنّ الرسم البسيطة || La gnomonique est une partie des mathématiques فنّ رسم بسيطه علوم رياضيّه اقسامندندر

GOBELET. Vase rond, sans anse, moins large et plus haut qu'une tasse *A.* مصحات *P.* پيمانه ـ ريغال *T.* طاس

GOBELET, est aussi un vase qui sert à faire des tours de gibecière *A.* حقّة || Joueur de gobelets حقّه باز ـ Figur. Joueur de gobelets. Un homme qui ne cherche qu'à tromper ceux avec qui il traite || Prenez garde à lui, c'est un joueur de gobelets فلاندن حذر ايله بر حقّه باز حيله پرداز در

GOBE-MOUCHES. Espèce de petit lézard *A.* خُنّاز *P.* چلپاسه *T.* آلاجه كلر

GOBER. Avaler avec avidité *A.* التقام ـ تبلعم *P.* فرو بردن *T.* يوتمق || Gober une couple d'oeufs frais ايكى دانه تازه يمورطه تبلعم ايتمك ـ فرو كشيدن

se **GOBERGER.** Se moquer *A.* تهزّئ ـ ترزّم *P.* خنده خريشى *T.* ذوقلنمك ـ نمودن || Il se goberge de ces gens-là شو آدملرى ذوقلنور

Et se divertir *A.* تلهّى *P.* باختن *T.* اوينامق || Des écoliers qui se gobergent تلهّى ايدن طلبهٔ مكتب

Et prendre ses aises *A.* استراحة *P.* آرميدن *T.* راحتلنمك || Il se gobergeait sur un sofa بر صفه اوزرنده استراحت ايتمكده ايدى

GOBET. Morceau que l'on gobe *A.* لقمة pl. لقمات *P.* لقمه *T.* يودام

GOBIN. Bossu. V. ce mot.

GOBLIN. Esprit familier dont on menace les enfans *T.* قره قونجلور

GODRON. Certains plis ronds que l'on fait aux manchettes, aux coiffures des femmes *A.* غضن مقرّص pl. غضون مقرّصة *P.* گل وارى قيورلمش بوكلم *T.* شكن پيچ اندر پيچ

Et certaines façons qu'on fait aux bords de la vaisselle d'argent *T.* كنار قيرقيغى ـ كنار قيرقمه‌سى || Vaisselle à gros godrons قيرقيقلرى قبا اوانئ سيم

GODRONNER. Faire des godrons *A.* شدّ الغضن المقرّص *P.* دل وارى قيورلمش *T.* شكن پيچ اندر پيچ ساختن ـ Godronner de la vaisselle d'argent اوانئ سيمك بوكلم يابمق

كنارلرنده قيرقمه يابمق

GOGUENARD. Railleur, mauvais plaisant *A.* طنّاز *P.* خنديشكار *T.* ذوقلنيجى || Être d'humeur goguenarde بالطبع طنّاز اولمق

GOGUENARDER. Faire de mauvaises plaisanteries *A.* طنز ـ تمسخر *P.* خنديشكارى نمودن ـ لاغ نا خوش زدن *T.* بد بد حوراطه ايتمك ـ ذوقلنمك || Ils riaient et goguenardaient ensemble بد بد حوراطه ايدوب كولشورلر ايدى ـ برى برلرينى ذوقلنوب كولشورلر ايدى

GOGUENARDERIE. Mauvaise plaisanterie *A.* طنز ـ سخريّة *P.* خنديش ـ لاغ نا خوش *T.* بد حوراطه ـ ذوقلنمه || Il ne répond que par des goguenarderies دائما طنز وتمسخر ايله جواب ويرر

GOÎTRE. Tumeur grosse qui vient à la gorge *A.* جدرة pl. اجدار *P.* جخش *T.* بوغاز اورى || Les habitans des Alpes sont sujets aux goîtres آلپس طاغلرى اهاليسى علّت جدره‌يه مبتلا درلر

GOÎTREUX. Qui est de la nature du goître *A.* جدرىّ *P.* جخشى *T.* اوره متعلّق

GOLFE. Mer qui avance dans les terres *A.* خليج pl. خلج *P.* شرم البحر *T.* كورفز ـ شاخابه || Golfe de Constantinople خليج قسطنطنيّه

GOMME. Substance qui découle de certains arbres *A.* صمغ pl. صموغ ـ صعرور pl. صعارير *P.* زنج ـ پنانگ ـ كوج *T.* صمق ـ آغاج پيسى || Gomme arabique صمغ عربى *T.* شلم

GOMME-GUTTE. Substance résineuse qu'on apporte des Indes *A.* راتين هندىّ *P.* راتيانهٔ هندى *T.* هند رجنه‌سى

GOMMER. Enduire de gomme *A.* تصميغ *P.* زنج سودن ـ زنج زدن *T.* صمق سورمك ـ Gommer une couleur. C'est y mêler un peu de gomme *A.* تصميغ الصبغ *P.* در رنگ زنج آميختن ـ رنگرا زنجناك پرداختن *T.* بويا ايچنه صمق قاتمق

GOMMÉ. *A.* مصمّغ ـ مصموغ *P.* زنجناك ـ زنج آلود *T.* صمقلو ـ صمغلو

GOMMEUX. Qui jette de la gomme *A.* مستصمغ *P.* زنجريز *T.* صمق آقديجى || Il y a en ce pays-là grand nombre d'arbres gommeux et résineux اول مملكتده اشجار مستصمغه وذوى الراتينك كثرتى وار در Parties gommeuses اجزاى مستصمغه

GOMMIER. Arbre d'où sort la gomme *A.* شجر صامغ *P.*

ضمق ویرر آغاج .T درخت زنج آور

GOMPHOSE. Terme d'Anat. Espèce d'articulation immobile, par laquelle les os sont emboîtés l'un dans l'autre *A.* فصّ pl. فصوص کمیکک .T بندگاه استخوان .P فصّ العظمین اویناق یری

GOND. Morceau de fer, sur lequel tournent les pentures d'une porte *A.* رزّة pl. رزز *P.* بش-رزه *T.* رزه || Il manque un gond à cette porte بو قپونک بر رزه سی اکسکدر

GONFLEMENT. Enflure *A.* نفخة - نفخ *P.* برجستگی *T.* قبارمه || شیش - نفخ معده || Gonflement de rate طحالک نفخی d'estomac

GONFLER. Rendre enflé *A.* تنفیخ *P.* بر جسته کردانیدن *T.* شیشورمک - قبارتمق || La plupart des légumes gonflent l'estomac اکثر بقول تنفیخ معده یی موجبدر Un pigeon qui gonfle sa gorge بوغازینی قباردر بر کوکرجین - Figur. || Sa fortune l'a gouflé d'orgueil کثرت مال نفخ وکبرینه باعث اولمشدر Le bon succès qu'il vient d'avoir le gonfla d'orgueil فلان خصوصده ظفریاب اولمسی نفخ وکبرینی مؤدّی اولمشدر

Gonfler, au neutre, et **Se gonfler** *A.* کسب - انتفاخ - تنفّخ *P.* النفخ بر جستن *T.* شیشمک - قبارمق || Quand la rate vient à gonfler طحالک تنفخی حالنده L'estomac se gonfle معده انتفاخ ایدر

Gonflé. *A.* منتفخ - منفوخ *P.* بر جسته *T.* قبارمش - شیشمش - Figur. || Un homme gonflé de la bonne opinion qu'il a de lui-même عجب نفسی تقریبیله منتفخ ومتکبّر بر آدم

GONIOMÉTRIE. Terme de Mathem. Art de mesurer les angles *A.* فن المساحة الزوایاء *P.* فنّ کوشه پیمایی *T.* کوشه لر اولچمنک فنی

GONORRHÉE. Terme de Méd. Flux involontaire de la semence *A.* قرحة المثانة *P.* سوزاک - پرمیو *T.* بل صوغوقلغی

GORD. Pêcherie que l'on construit dans une rivière. Elle est composée de deux perches en forme d'un angle, au sommet duquel est un filet *A.* فنزر *T.* بالقچی دالیانی

GORET. Petit cochon *A.* خنوص pl. خنانیص *P.* خوگبچه *T.* خنزیر انیکی

GORGE. La partie de devant du cou *A.* عنق pl. اعناق *P.* گردن *T.* بوغاز || Il a la gorge enflée بوغازی شیشکندر

Prendre un homme à la gorge بوغازندن طوتمق Couper la gorge à un homme *A.* ذبح - نحر - قطع العنق *P.* گردن بریدن *T.* بوغازلمق - بر کمسنه نک بوغازینی کسمک Ces deux hommes sont près de se couper la gorge l'un l'autre بری برلرینی - بو ایکی کشی متهیّئ تناحر وتذابحدرلر - بوغازلمغه آز قالمشدر - Figur. Couper la gorge à quelqu'un, signifie, faire quelque chose qui le perd فلان کشی یه فلان شیئی ایتمک آنی اولدرمک کبیدر - On dit aussi, qu'un homme se coupe la gorge à lui-même, lorsqu'il fait quelque chose de contraire à ses intérêts کندو کندینی اولدرر - Il tenir quelqu'un à la gorge, pour dire, lui serrer la gorge *T.* بوغازندن قاوره یوب صیقمق - Et figur. Prendre un homme à la gorge, pour dire, le contraindre avec violence à faire quelque chose *T.* بر کمسنه نک بوغازینه بصمق On dit dans le même sens, Tenir le pied sur la gorge à un homme, lui mettre, lui tenir le poignard sur la gorge بوغازینه بصمق وبچاغی بوغازینه طیامق

Il se dit aussi pour Gosier. V. ce mot. - On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* استفراغ *P.* هراش کردن *T.* قوصمق V. aussi Vomir. - Et figur. pour dire, rendre ce qu'on a pris injustement || Il avait volé les deniers du roi, mais on lui a fait rendre gorge خزینهٔ همایون مالنه اطالهٔ دست سرقت ایتمشدر انجق آلدیغنی کندویه قوصدردیلر

Gorge. Le sein d'une femme *A.* نحر pl. نحور - جید pl. اجیاد *P.* سر سینه *T.* کوکس باشی || Elle a la gorge belle حسن النحر بر محبوبه در Montrer, découvrir sa gorge کشف کوکس باشنی آچمق - جید ایتمک Elle a la gorge plate سر سینه سی یصّیدر

Et la partie supérieure de la chemise d'une femme *A.* جیب *P.* القمیص گریبان پیراهن *T.* کوملک یقه سی

Gorge. Passage entre des montagnes *A.* درب - خانق *P.* دربند *T.* بوغاز pl. مآزم - مأزم الجبل

GORGÉE. La quantité de liqueur que l'on peut avaler en une seule fois *A.* جرعة - احسیة pl. حسوة - نغبة *T.* یودم - جرعه || Ce malade n'a pu prendre que deux gorgées de bouillon مریض ایکی جرعه اث صویندن غیری بر شئ ابتلاع ایده مدی - انجق ایکی یودم چوربا ییه بیلدی - ییه مدی

GORGER. Soûler, donner à manger avec excès *A.* تکشئة

- مالامال خورد ونوش کردن .P تملئة من الاکل والشرب
قارنی ییهجک ایچهجک .T تا بگلو پر خورد ونوش کردن
اسقای || On les a gorgés de vin et de viandes ایله طولدرمق
خمر کثیر واطعام طعام وفیر ایله فلانلری تکشنه ایتدردیلر
- فلانلری کثرت اکل وشرب ایله تا بگلو طولدرمشلر در
Il signifie figur., combler de richesses .A املا - اطفاف .P
.T مستغرق کردن - لبریز کردن - تا بگلو مالامال کردن
مستغرق || On les a gorgés de biens دپهیه قدر طولدرمق .T
تا Ils sont gorgés d'or et d'argent اموال فراوان ایتمشلر در
بگلو مالامال Les soldats se gorgèrent de butin سیم وزر درلر
عسکری طایفهسی غنایم وفیره ایله لبریز ومالامال اولمشدر
Gorgé. .A تا بگلو .P ممتلیٔ من الاکل والشرب - کشیٔ
ییهجک ایچهجک ایله طولمش .T مالامال خورد ونوش

GOSIER. Partie intérieure de la gorge par où passent les aliments .A حلقوم .P گلو .T بوغاز || Gosier large حلقوم - حلق
حلقوم بغایت ملتهب Avoir le gosier tout en feu عریض
بوغازنده Il lui est demeuré une arête dans le gosier اولمق
بر بالق کمیکی ایلشدی

Il se dit aussi du canal par où sort la voix, et qui sert à la respiration .A نای گلو .P مجراء النفس - حنجرة - جرئة
بوغرتلق .T

GOTHIQUE. Qui appartient aux Goths .A ترتری .P تاتاری
تاتارجه - بنای ترتری || Architecture gothique تاتارجه .T
تاتارجه یازو - خط تاتاری Écriture gothique بنا

GOUDRON. Espèce de gomme et de poix, servant à calfater les vaisseaux .A قطران .T کتیران - کتران .P هناء - قطران
|| Enduire quelque chose de goudron بر شیئه قطران سورمک
Eau de goudron قطران صویی

GOUDRONNER. Enduire de goudron .A طلاء بالقطران .P
قطران سورمک .T کتران سودن || Goudronner un vaisseau
کمییه قطران سورمک

Goudronné. .A قطرانلو .T کتران آلود .P مقطور - مقطرن
قطران سورلمش -

GOUFFRE. Abîme, trou large et profond .A وهاد .pl وهدة
درین .T حفرهٔ نا قعر یاب - شنار .P حفرة قعیرة - هوّة -
وهدهٔ || Gouffre profond هوّهٔ عمیق القعر épouvantable جقور
هایله Dans les endroits de la rivière où l'eau tournoie, il y a d'ordinaire un gouffre نهرک گرداب اولدیغی محلده

بر Tomber dans un gouffre عادتا بر وهدهٔ قعیره موجود در
هوّه ایچنه سقوط وانکباب ایتمک La bouche de l'Etna est un gouffre de feu اتنه نام جبل آتشفشانک آغزی بر هوّهٔ
- Figur. || Tomber dans un gouffre de malheurs, de misères نار در
حفرهٔ نا قعر یاب مصایب وآفات وهوّهٔ بی بن وکنار
ورطهٔ فقر وفاقهیه دوچار اولمق - فقر ومسکنته گرفتار اولمق

Il se dit aussi de toutes les choses où l'on fait des frais immenses .A مصرف .T دریای مصارف .P بحر المصارف
بو دعوا دریای مصارفدر || Ce procès est un gouffre انکینی
Paris est un gouffre پارس شهری بر بحر مصارفدر Les maisons de jeu sont des gouffres pour les jeunes gens قمار خانهلر
حدیث السن اولنلره کوره دریای مصارفدر

GOUJON. Espèce de poisson .A حوت الجن .T قیا بالغی
Et nom d'une cheville de fer .A شکة .P میخ .T جیوی

GOULET. Il se dit de l'entrée étroite d'un port .A خانق
- لیمان بوغازی .T دهانهٔ دریابند .P مأزم المرفاء - المینی
بو || On n'entre dans ce port que par un goulet لیمان آغزی
لیمانه بر بوغازدن مرور ایله واریلور Le goulet de Brest rend l'entrée du port très-difficile برست نام لیمانک بوغازی
طارلغی حسبیله مدخلنی بغایت تصعیب ایدر

GOULOT. Cou d'un vase dont l'entrée est étroite .A عنق
بلبلهٔ .P گلو .T بوغاز || Une bouteille qui a le goulot cassé
بوغازی قیرق صراحی - شکسته گلو

GOULOTTE. Petite rigole pour servir à l'écoulement des eaux
.A آرقجغز .T رود خانهٔ خرد - فرغر .P مذانب .pl مذنب

GOULU. Qui mange avidement .A نهیم .P علف خور .T
قورد نهیم بر حیواندر Le loup est un animal goulu || اینهان

GOULUMENT. Avidement .A بالنهامة .P علف خورانه .T
اینهانلق ایله ییدرک - هارل هارل ییهرک || Manger goulument بالنهامه طعام ایتمک

GOUR. Creux produit par une chute d'eau; creux plein d'eau
.A وقیعة .pl وقاع .P فرکند .T سیل یاریغی جقور یر

GOURD. Qui est devenu comme perclus par le froid. Il ne se dit qu'en cette phrase : Il a les mains gourdes .A جامد
الید .P دست سرما زده .T الی طوکوب جولاق کبی
اولمش

GOURDE. Courge vidée, dont on se sert pour porter de l'eau .P
سفچه .T قباق برداغی

GOUREUR. Celui qui trompe dans un petit commerce *A.* غابن *P.* فريبكار *T.* آلدادیجی || Ne faites pas de marché avec lui, c'est un goureur بونك ايله بازارلق ايتمه زيرا غابن بر آدمدر

GOURMADE. Coup de poing *A.* لكمة pl. لكمات ـ لكزة pl. لكزات ـ وكزة pl. وكزات ـ ضربة بجمع الكف *P.* مشت ـ زنى اوزربند *T.* يومرق || Il lui donna deux gourmades فلانه ايكى يومرق اوردى ـ حواله ايلدى جمع كف ايله فلانه ايكى ضربه ـ ايكى لكزه حواله ايلدى || Il lui donna une gourmade dans les dents ديشنه بر يومرق اوردى

GOURMAND. Qui aime à manger beaucoup *A.* اكول ـ كثير الاكل ـ ناهك *P.* پر خور ـ بسيار خوار ـ گرانخوار ـ رزد *T.* پیه‌كن || Il est extrêmement gourmand غاية الغايه اكولدر || Un oiseau gourmand مرغ بسيار خوار

GOURMANDER. Traiter durement en paroles *A.* تهدم ـ تهدّك ـ شتم ـ شديداً *P.* گرفت نمودن *T.* آلابانده ويرمك ـ ويرشدرمك || Souffrez-vous qu'on vous gourmande? مظهر تهدم اولديغكى تحمل ايدرميسك سكا آلابانده ويرلمسنى ـ حقكه تهدم ايله معامله‌يى هضم ايده ـ چكرميسك بيلورميسك || Vous l'avez gourmandé comme s'il était votre valet فلانه كندو خدمتكارك كبى ويرشدردك || Il est fort impérieux, il veut gourmander tout le monde متعظم بر آدم اولوب عالمه ويرشدرمك قيدنده در ـ Figur. Gourmander ses passions. S'en rendre le maître *A.* قهر النفس *P.* بهواى هوا وهوسنه غلبه ايتمك *T.* نفس زبردستى نمودن

GOURMANDISE. Vice de celui qui est gourmand *A.* كثرة الاكل ـ نهاكت *P.* پرخورى ـ بسيار خوارى *T.* پیه‌كنلك || Gourmandise insatiable شبع وغنا كتورمز نهاكت شديده ـ طويمق بيلمز پیه‌كنلك

GOURMER. Mettre la gourmette à un cheval *A.* ضرب الحنكة *P.* اللجام زدن *T.* زنجيرك لگامرا زدن ـ كم صولوغنى اورمق || Si un cheval n'est gourmé, il ne se ramène pas bien بردابديه كم صولوغى اورلمينجه يوروييشى ايو اولمز || Et donner des gourmades *A.* لكم ـ لكز ـ وكز ـ ضرب بجمع *P.* لكف *T.* مشت زدن ـ يومرق اورمق

GOURMETTE. Petite chaînette de fer qui tient à un des côtés du mors d'un cheval, et qu'on accroche à l'autre côté *A.* حنكة اللجام *P.* زنجيرك لگام *T.* كم صولوغى || La gourmette de votre cheval est défaite آتنك كم صولوغى چيقمشدر || Cette gourmette est trop grosse, trop courte بو كم صولوغى غايت قبا وغايت قصه در ـ On dit figur. Lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'il n'en avait فلانه ارخاى عنان رخصت ايتمك

GOUSSE. L'enveloppe qui couvre certaines graines *A.* سنفة pl. سنف *P.* پوست دانه *T.* قبجوق || Gousse de fève بقله قبجوغى ـ On appelle Gousse d'ail, une petite tête d'ail *A.* فص ـ سنّ الثوم *P.* سير دندانهٔ *T.* صارمساق ديشى || Frotter avec une gousse d'ail بر صارمساق ديشيله سورتمك

GOUSSET. Le creux de l'aisselle *A.* مغبن الابط pl. مغابن الآباط *P.* تهيگاه بغل *T.* قولتق ـ قولتغك قيصيق يرى || Se frotter le gousset avec de la poudre d'alun قولتق || ايچنى شاب سفوفيله اوغوشدرمق

Il se dit aussi de la mauvaise odeur qui vient du gousset *A.* صنة ـ صنان ـ ذفر الابط *P.* بوى بد بغل *T.* قولتق صنان || Sentir le gousset قوقمق قوقوسى

Il signifie aussi, cette petite pièce de toile qu'on met à la manche d'une chemise à l'endroit de l'aisselle *A.* بنيقة ـ لبنة pl. بنادك ـ بندك *P.* خشتك *T.* خشتك ـ اكندرك || Mettre des goussets à une chemise كوملكه قولتق آلتى ـ اكندرك ياپشدرمق

GOÛT. Sens par lequel on distingue les saveurs *A.* قوة الذايقة ـ مذاق *P.* مزه *T.* طادى || Avoir le goût bon ذايقهٔ ذايقه دقيقه ـ مالك اولمق ذايقديه لطافت || Goût fin ذايقهٔ فاسده ـ سوء ذايقه || Goût mauvais لطيفه || Cela plaît au goût طادى خوشدر ـ خوش مزه در ـ طيّب المذاقدر || flatte le goût تطييب ذايقه‌يى موجبدر || Les différens goûts ذوايق جميع ذوايق مختلفه || Tous les goûts ne se rapportent pas همرنگ وموافق اولمز || Il ne faut pas disputer des goûts تعريضه كلمز ـ ذوايق ناس محل معارضه دكلدر || Chacun a son goût هر كسك برر ـ هر كسده بر كونه مذاق وار در ـ Figur. La finesse du jugement *A.* دقة المذاق ـ نزاكة المذاق || Avoir du goût pour les bonnes choses كونه مذاقى وار در اشياى نفيسه حقنده دقيق المذاق اولمق || pour les bons ouvrages تاليفات نفيسه حقنده نزاكت مذاق صاحبى || Il a le goût délicat, fin دقيق المذاقدر اولمق || C'est avoir le goût fort mauvais que de trouver de l'esprit à cela بو شيئده

ذكا وفراست اولديغنى ظنّ ايتمك نزاكت مذاقك
فسادينه دلالت ايدر

Il signifie aussi, saveur *A.* لذّت *P.* چاشنى *T.* طادى ||
Viande de bon goût گوشت خوش - لحم لطيف الطعم
de mauvais طادى لذيذ ات - گوشت خوش مزه - چاشنى
goût - طادى فنا - بد مزه - بد چاشنى - كريه الطعم
Cela est d'un goût excellent, d'un goût fin, طادى نا خوش
délicat, exquis فلان شيئك طعمى اعلا ودقيق ونازك
Ce pain a un goût de noisette بو اتمكده فندق وانفسدر
Cela donne un bon goût aux sauces فلان شئ طادى واردر
طعامك تربيه‌سنه لذّت ويرر

Et odeur *A.* رايحة *P.* بو *T.* قوقو || Ce tabac a un goût de
pourri بو توتونده چوركلك قوقوسى واردر

Goût, se dit aussi de l'appétence des alimens *A.* اشتها -
P. لذّت دل *T.* خواهش || استك Ce malade ne trouve
goût à rien بو مريضك هيچ بر شيئه اشتهاسى يوقدر ne
prend goût à rien هيچ برشيئدن - هيچ برشيئه لذّت بولمز
Il a entièrement perdu le goût اشتهايى بسبتون لذّتياب اولمز
Il commence à entrer en goût لذت طويمغه غايب ايلدى
اشتهاسى كلمكه باشلادى - باشلادى

Et de l'inclination qu'on a pour certaines personnes ou pour
certaines choses *A.* رغبت *P.* خواهش *T.* استك || Il n'a
nul goût pour les choses du ciel, pour les vers, pour la mu-
sique رضاء اللهه موافق شيئلره واشعاره وفنّ موسيقى‌يه اصلا
Il a beaucoup de goût pour cette personne-là بو ذاتك رغبتى يوقدر
حقنه كلّى رغبتى واردر

Et du sentiment agréable ou avantageux qu'on a de quelque
chose *A.* موافقة المزاج - موافقة الطبيعة - موافقة المذاق
P. مذاق همرنگى - پسند طبع *T.* مزاج اويغونلغى || Cet
ouvrage est au goût de tout le monde بو تأليف كافهٔ ناسك
Cela n'est pas de mon goût مزاجمه موافق مزاجنه موافقدر
C'est une affaire de مذاقمجه دكلدر - مزاجمجه دكلدر - دكلدر
goût مزاج حالى برشيئدر

Il se dit aussi, du caractère particulier d'un ouvrage, d'un
siècle *A.* طبيعت || Cet ouvrage est de bon goût حسن طبيعت
Cet homme-là travaille dans un fort ايله ايشلنمش برشيئدر
mauvais goût بو آدم غايت مرتبه‌ده سوء طبيعت ايله ايشلر
Ces vers-là sont dant le goût de Malherbe بو ابيات فلان
Ce tableau est dans شاعرك طبيعتى اوزره انشاد اولنمشدر
le goût de Raphael بو تصوير فلان مصوّرك طبيعتى اوزره
Il a écrit dans le goût de son siècle رسم اولنمشدر طبيعت
زمانه‌يه موافق وجهله تأليف ايتمشدر

GOÛTER. Sentir les saveurs par le goût *A.* تذوّق *P.* چشيدن
Il goûte bien || طادى آلمق - طاتمق *T.* مسريدن - مزيدن -
ce qu'il mange اكل ايلديكى طعامى كركى كبى تذوّق
Figur. Essayer, éprouver *A.* تجربة - استذاقة *P.* مزيدن - ايدر
دنه‌مك - چاشنيسنى آلمق - طادينى آلمق *T.* چشيدن -
|| Il a essayé de toutes les professions, c'est un homme qui veut
goûter de tout هر شيئى استذاقه قيدنده اولمغله حرفتلرك
جمله‌سنى تجربه ايتمشدر

Et prendre un peu d'un mets, d'une liqueur, pour en essayer
le goût *A.* تلمّج - تلمّق - تمطّق *P.* چشيدن *T.* طاتمق -
Voulez- || برشيئك لذّتنى بيلمك ايچون طادينى آلمق
vous goûter de notre vin? بزم باده‌يى طاتمق استرميسنك
Figur. Approuver *A.* استحسان *P.* پسنديدن *T.* بكنمك
Je goûte bien ce || مذاقه اويغون كلمك - حظ ايتمك -
que vous dites ديديككز كلام - كلامكى استحسان ايدرم
Je ne pus jamais lui faire goûter vos مذاقمه اويغون كليور
raisons سرد ايلديككز علل واعتذارى فلانه بر وجهله پسند
On n'a jamais pu goûter cet homme, goûter l'esprit ايتدره‌مدم
de cet homme فلان كمسنددن وياخود فلانك عقلندن بر
وجهله حظ اولنمامشدر

Goûter. Sentir, jouir *A.* تمتّع - تلذّذ *P.* لذّتياب شدن
T. لذّتنى طويمق || Nous avons passé une partie du temps
à goûter les plaisirs de la table برمدّت لذيذ طعامدن متمتّع
اوله‌رق امرار وقت ايتمشسز

Goûté. *A.* متذوّق *P.* مزيده - مسريده *T.* طاتلمش *A.*
پسنديده *P.* مستحسن *A.* طادى آلنمش *T.* چشيده *P.* مجرّب
مذاقه اويغون كلمش - بكنلمش *T.*

GOÛTER. Manger entre le dîner et le souper *A.* اكل اللماج
ايكندى قهوه آلتيسنى *T.* طعام بازچاشت خوردن *P.* العصر
Il fait ses quatre repas, il déjeûne, il dîne, il goûte, || يمك
il soupe كونده درت دفعه طعام ايدر صباح قهوه آلتيسنى
واويله يمكنى وايكندى قهوه آلتيسنى واخشام يمكنى يير

GOÛTER. Petit repas qu'on fait entre le dîner et le souper
ايكندى قهوه *T.* طعام باز چاشت *P.* الماج العصر *A.*

آلتیسی || On lui a donné des confitures et du fruit pour son goûter فلانه ایکندی قهوه آلتیسی ایچون ریچال ومیوه ویرلمشدر

GOUTTE. Petite partie d'un fluide *A.* قطره pl. قطرات *P.* چکالهٔ - قطرهٔ رقیقه || Petite goutte طمله *T.* چک - چکاله - چکالهٔ آب - قطرهٔ آب Goutte d'eau اینجه طمله - خرد بونـدن یک قطره Il n'y en a pas une goutte صو طمله‌سی قالمامشدر - On dit proverb. d'une petite chose mise dans une grande, C'est une goutte d'eau dans la mer *A.* کقطرة الما *T.* بدریا یک قطرهٔ آب انداختن *P.* بالنسبة الی الدأما دکزه بر طمله صو دوکمکدر

On appelle Mère-goutte, le vin qu'on tire de la cuve sans pressurage *A.* سلافة *P.* شیره *T.* شیره

Goutte, est aussi adverbe, et signifie, point du tout *A.* اصلا - قطعاً - دیّار *P.* هیچ *T.* هیچ || Ne voir goutte اصلا قطعاً استماع N'entendre goutte ودیّار رؤیت ایده‌مامک ایده‌مامک - Goutte à goutte, signifie, goutte après goutte چکاله بچکاله - قطره قطره *P.* متقاطراً - قطرةً بعد قطرة *A.* طمله طمله *T.* || Il faut verser cette liqueur goutte à goutte بو صو قطره قطره دوکلمه‌لو در

GOUTTE. Maladie qui attaque particulièrmeent les articulations *A.* وجع المفاصل - ریح طیّار *P.* خله *T.* اوبناق chaude ریح طیّار بارد || Goutte froide یبرلرنده کزن یل ریح طیّار حارّ Cela engendra la goutte بو شئ ریح طیّاری تولید ایدر

Goutte aux pieds *A.* نقریس *P.* دربندپای *T.* نقریس علّتی || La goutte lui est remontée dans la poitrine علّت نقریس صدرینه عکس ایلدی Il est mort d'une goutte remontée نقریسک یوقاری‌یه عکسی سببیله وفات ایتمشدر - Goutte crampe. V. Crampe. - Goutte sciatique. V. Sciatique.

Goutte sereine. Maladie qui cause subitement la privation de la vue *A.* ماء الاسود *P.* علّة ماء الاسود *P.* رنج ادوس *T.* قره صو اینمه || Il a perdu tout d'un coup la vue par une goutte sereine کوزینه ماه اسود نزولنه مبنی قوّت باصره‌سی بغتةً زایل ونا بوذ اولمشدر

GOUTTEUX. Qui est sujet à la goutte *A.* مبتلا النقریس *P.* گرفتار دربندپای *T.* نقریسلو || Il est devenu goutteux نقریسه مبتلا اولدی - نقریسلو اولدی

GOUTTIÈRE. Petit canal par où les eaux de la pluie coulent de dessus les toits *A.* میزاب pl. میازیب *P.* ناودان *T.* اولوق - طمله‌لق || Gouttière de plomb قورشونـدن مصنوع ناودان

GOUVERNAIL. Pièce de bois attachée à l'arrière d'un navire, et qui sert à le gouverner *A.* سکّان *P.* خُلّه - خلاشه *T.* دومن || Tenir le gouvernail d'un vaisseau کمینک دومننی طوتمق Un coup de mer rompit le gouvernail دریانک بر ضربهٔ شدیده‌سی اصابتیله سکّان سفینه شکست اولمشدر - Il se dit figur. en parlant d'un État || Les affaires allaient bien tandis que ce ministre tenait le gouvernail سکّان کشتیٔ ملک وسلطنت فلان وکیلک دست تصرّف واداره‌سنده ایکن حسن نظام امور درکار ایدی

GOUVERNANTE. Femme qui a le gouvernement d'une province *A.* حاکمة pl. حاکمات *P.* حکمران *T.* بانوی حکومت ایدن قادین || Plusieurs princesses de la Maison d'Autriche ont été gouvernantes des Pays-Bas آوشتریا خاندانی سیّده‌لرینک نیچه‌لری فلان ایالاتک حاکمه‌لری ایدیلر

Il se dit aussi d'une femme qui a soin de l'éducation des enfans *A.* ربیبة *P.* آتون *T.* خوجه قادین

GOUVERNEMENT. La charge de gouverneur dans une province *A.* ولایت - تصرّف *P.* حکمرانی - فرمانفرمایی *T.* والیلک - حاکملک || On lui a donné le gouvernement de Moscou موشقه ایالتنک ولایت وتصرّفی فلانه توجیه اولندی - موشقه والیلکی فلانک عهدهٔ اهتمامنه احاله قلندی

Et le pays qui est sous le pouvoir du gouverneur *A.* ایالت pl. ایالات *P.* قلمرو - قلمرو حکومت *T.* ایالت || Un gouvernement d'une grande étendue ایالت جسیمه - ایالت وسیعة الانحا

Il signifie aussi, l'hôtel du gouvernement *T.* والی قوناغی - والی قپوسی || J'ai dîné au gouvernement اویله طعامنی والی قپوسنده ایتدم

Gouvernement. Constitution politique d'un État *A.* حکومت || Le gouvernement d'Autriche est monarchique آوشتریانک حکومتی صورت تفرّد واستقلال اوزره در Le gouvernement de Venise était aristocratique وندیک حکومتی جمعیّت اشراف قومدن عبارت ایدی

Il se dit aussi de ceux qui gouvernent un État *A.* اولی

الامر .P کار فرمایان .T دولت || Il est dangereux de déplaire
دولتی کوجندرمک مخاطرهلو بر شیدر au gouvernement -
اولی الامرک رضاسنه منافی حرکتده بولنمق تهلکهیی
موجبدر Homme suspect au gouvernement عند الدوله مظنون
اولیای امور عندنده شبههلو آدم - بر آدم

Et de la manière de gouverner A. طور الحکومة - حکومت
صورت حکمرانی .P || Gouvernement doux حکومت با رفق
حکومت dur et tyrannique حکومت ملایمه - وملایمت
شدیدهٔ جبارانه

On dit, Avoir quelque chose en son gouvernement, pour dire,
être chargé d'en avoir soin T. برشیئک محافظهسی خدمتنه
مأمور اولمق || Un officier qui a la garde-robe du roi en son
gouvernement, en est responsable خلع والبسهٔ شاهانهنک
محافظهسی خدمتنه مأمور اولان کشی آنلره دائر جواب
ویرمک واجبهٔ ذمتیدر

GOUVERNER. Exercer l'autorité souveraine A. حکم - سیاست
|| حکم وحکومت ایتمک - بیورمق .T حکمرانی کردن .P
Ce prince gouverne sagement son royaume بو پادشاه ملکنده
عاقلانه وحکیمانه حکم وسیاست ایدر Il gouverne ses États
avec justice ملکنده بالعدل والحقانیه حکم وحکومت ایدر
Ces peuples sont bien gouvernés اقوام مذکوره حسن صورت
ایله سیاست اولنمقدهدر Ce père de famille gouverne bien
sa maison فلان صاحب اهل وعیال کندوخانهسنده حسن
صورت ایله حکومت ایدر

Et avoir l'administration, la conduite de quelque chose A. ادارة
تدبیر الامور .P کار سازی نمودن .T کوروب جویرمک
- امور || C'est lui qui gouverne toute la maison کورمک
بیتیهنک جملهسنی اداره ایدن فلان کشیدر Il gouverne
la bourse du maître آغانیک خزینهسنی مدیریدر Les ministres
gouvernent sous l'autorité du prince پادشاهک سلطنت
مدیرین زیر حکمنده اولهرق تدبیر امور ایدرلر Celui qui gouverne
en ce royaume-là, gouverne avec douceur et modération بو ملکک
مدیری قاعدهٔ رفق وملایمت ورسم اعتدال ونصفته
رعایت ایدرک تدبیر امور ایدر C'est la femme qui gou-
verne dans cette maison امور بیتیهیی تدبیر واداره ایدن
صاحب خانهنک عیالیدر - On dit aussi, Gouverner un na-
vire, un vaisseau, une barque مرکبی وسفینهیی وزورقی
اداره ایتمک - Et figur., d'un homme qui a la conduite d'une
entreprise, que c'est lui qui gouverne la barque کشتئ اموری
اداره ایدن فلاندر

On dit Gouverner quelqu'un, pour dire, avoir grand crédit sur
son esprit A. ادارة العقل .P بر عقل کس زبردستی نمودن
.T عقلنی اداره ایتمک - بر کمسنهنک عقلی کهیهسی اولمق
|| Vous pouvez me rendre de bons offices auprès de lui, vous
le gouvernez فلانک عقلنی سن اداره ایدرسک بو جهت
ایله یاننده بنم ایچون مساعئ جمیله صرفنه اقتدارک
واردر Personne ne le gouverne هیچ بر کمسنه اختیاری زمام
عقلنی اداره ایدر بر - کمسنهنک ید ادارهسنده دکلدر
Ce n'est pas un homme à se laisser gouverner کمسنه یوقدر
زمام عقلنی آخرک ید اختیارینه تسلیم ایدر مقولهدن
دکلدر Tel croit gouverner un autre, qui en est gouverné فلان
کمسنه فلانک عقلنی اداره ایلدیکن ظنّ ایدر حال بو
که کندو عقلنی آکا اداره ایتدرر Gouverner les esprits اذهان
ناسی اداره ایتمک

Il signifie aussi, administrer avec épargne A. تصرّف - تقنی
|| اداره ایتمک - ادارهلو قوللنمق .T دستکشی نمودن .P
Vous n'avez pas beaucoup de provisions, gouvernez-les bien قدر
کفایه ذخیرهک اولمدیغنه بناءً موجودینی تصرّف واداره
ایله قوللنملودر Je gouvernerai ces munitions de sorte qu'elles
suffiront موجود اولان اشبو ذخیرهلری وقتنه قدر کفایت
ایده بیلهجک صورت ایله ادارهلو قوللنهجغم Il n'a qu'un
très-petit revenu, mais il le gouverne sagement یدنده اولان
ایراد غایت الغایه جزئیدر انجق حکیمانه تصرّف
واداره ایدر

Et avoir soin de l'éducation des enfans A. تربیة - تربیب
.P پروردن - تربیت کردن .T بسلمک || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les enfans تربیهٔ صبیان فننده
ماهره بر خاتوندر - Il se dit aussi des animaux || Il a toute
sa vie élevé des chevaux, il sait bien les gouverner ابتدای
نشئتندنبرو آت یتشدرمکه مشغول اولمغله تربیهلری فننی
بسلملوینک فننی - رعنا بیلور

Et avoir soin des malades A. استمالة المرضا .P تیمار
کردن خستگان .T خستهلری کوزتمک || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les malades خستهلری تیمار
ایتمنک طریقنی بیلور بر قاریدر

Il se dit aussi, du soin qu'on a qu'une chose soit en bon état

A. وقایة P. پاس داشتن T. قوریمق || Il entend à gouverner le vin بادهنک وقایهسی فنّنه واقفدر

Se gouverner. Se conduire bien ou mal A. حرکت - عمل || Il s'est toujours gouverné sagement هر حالده عاقلانه عمل وحرکت ایلدی Il ne s'est pas bien gouverné dans cette affaire بو مادّهده لایقی اوزره عمل وحرکت ایتمدی Il s'est bien gouverné avec tout le monde, avec ses égaux خلقایله وامثال واقرانیله کوزل عمل وحرکت ایلدی

GOUVERNEUR. Celui qui gouverne une province A. والی pl. ولاة P. حکمران - کار فرما T. والی - بیوریجی || Gouverneur de Moscou موشقه والیسی

Et celui qui est commis pour avoir soin de l'éducation d'un jeune homme A. مربّب P. دادو - لالا T. لالا || Il est gouverneur de ce prince بو شهزادهنک لالاسیدر Sage gouverneur مربّب عاقل

GRABAT. Mauvais lit A. فراش مبتذل - فراش قبیح P. خوابگاه چرکین T. کوتی یتاق || On trouva cinq ou six petits enfans couchés sur un méchant grabat بر قبیح ومبتذل فراشده یاتمش بش التی چوجوق بولندی

GRABATAIRE. Celui qui est habituellement malade et alité A. صاجع فی لفراش P. صاحب فراش T. یتاقده یاتقن || Il est grabataire depuis long-temps مدّت مدیدهدنبرو صاحب فراشدر

GRÂCE. Faveur qu'on fait à quelqu'un A. لطف pl. الطاف کرم - مکرمة pl. مکارم - نعمت pl. نعم P. بخشایش - کرم - T. باغشلمه || S'il vous accorde telle chose, ce sera une pure grâce بوکا مساعده ایدهجک اولور ایسه حقّکه دین کرمدر Je vous demande cette grâce بو لطف وکرمی سندن نیاز ایدرم J'ai reçu plusieurs grâces de lui فلانک نعم کثیرهسنه مظهر اولدم Il tient cela de votre grâce بوکا سنک کرمندن نائل اولمشدر - On dit, Faire grâce à quelqu'un, pour dire, ne pas exiger de lui tout ce qu'on pouvait en exiger A. کرم - احسان - انعام - P. بخشیدن T. باغشلمق || Quand on vous a accordé cela, on vous a fait grâce بوکا مساعده اولندقده بو خصوصده سکا ایتدکلری - طرفکه کرم اولمش اولدی Il me devait mille écus, mais je lui ai fait grâce de la moitié بکا دینی اولان بیک غروشک نصفنی کندویه احسان ایلدم

Bonnes grâces. Bienveillance A. حسن النظر pl. محاسن النظر pl. حسنة pl. توجّهات pl. التوجّهات P. محاسن توجّه توجّهات T. نظر || Il est dans les bonnes grâces du prince درون نظر کردهٔ شاهانه - منظور پادشاهیدر - حسنهٔ ملوکانهیه مظهردر Il a perdu les bonnes grâces du prince درحسن نظر پادشاهیدن ساقط اولمشدر - On dit, Être dans les bonnes grâces d'une femme, pour dire, en être aimé بر خاتونک سوکولیسی اولمق - دوستی اولمق - محبوبی اولمق -

On dit dans le même sens, Être en grâce auprès d'une personne puissante فلانک عندنده مظهر حسن توجّه اولمق - Et rentrer en grâce, Être remis en grâce auprès du prince مظهر حسن نظر - و مجدّداً مظهر حسن توجّه شاهانه اولمق حسن توجّه شاهانهیی کما فی السابق تحصیل ایتمک - Et trouver grâce aux yeux de quelqu'un, devant quelqu'un, pour dire, gagner sa bienveillance نزد فلانده سزاوار فلانک عندنده مظهر نظر التفات - توجّه والتفات اولمق اولمق

Grâce ou Grâces. Remerciment A. شکر - تشکّر P. شکرانه شکر ایتمک T. سپاس کردن - شکر گذاری نمودن - کردن || Je vous rends mille grâces سکا هزار بهزار شکر ایدرم Rendre des actions de grâces واجبات شکری ادا ایتمک - On dit Grâce à Dieu, Grâce au Ciel A. الحمد لله - شکراً لله تعالی P. بخدا شکر T. اللهه شکر اولسون || Il se porte mieux, grâce à Dieu شکراً لله ایوجه در - On dit aussi Grâce à vos soins اهتمامه صد شکر اولسون ایتدیککک Grâce à votre bonté سنک لطف وکرمکه شکر اولسون Grâce à son courage, à sa prudence فلانک بهادرلغنه وعقل ودرایتنه شکر اولسون - On appelle aussi Grâces, une prière que l'on fait pour remercier Dieu après le repas شکر نعمت دعاسی

Grâce. Terme de Théologie. Une action particulière de Dieu sur les créatures, pour les rendre justes et heureuses A. فیض اللهنک لطف T. حرزهٔ یزدانی - فیض یزدانی P. ربّانی فلاح ونجات وکرمی || On ne peut se sauver sans la grâce مجرّد مقارنت فیض ربّانییه منوطدر Grâce prévenante فیض بالغ ربّانی Grâce suffisante مسابقت فیض ربّانی efficace فیض قویّ التأثیر ربّانی Coopérer à la grâce ظهور ایدن فیض ربّانینک عملنه صرف ارادهٔ جزئیّه ایتمک Persévérer dans la grâce فیض ربّانیده مستدام اولمق Mourir

dans la grâce de Dieu فلان كمسى مظهر فيض ربانى اولديغى مقرونا بفيض ربانى مازم حالده دار بقايه ارتحال ايتمك دار بقا اولمق

On dit proverb., qu'une chose est venue de la grâce de Dieu, pour dire, qu'on l'a eue sans aucun soin فلان شئ محض اللهدن كلمش ـ محض ظهورات فلكيه‌دندر ـ انعام الهيدر

Par la grâce de Dieu. Formule que quelques souverains mettent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالى ـ بر شيدر

Grâce, Pardon, accordé à un criminel. *A.* عفو الجرم *P.* صوح ـ باغشلمه *T.* بخشايش گناه ‖ Il a obtenu sa grâce جرمنه تحصيل عفو ايلدى ‖ Il n'appartient qu'au Prince de donner grâce عفو جرايم ماتهسى ملوكه مخصوصدر ‖ Il était déjà sur l'échafaud, quand on vint à crier grâce فلان كس محل سياسته احضار اولنمش ايكن بغتةً جرمى عفو اولنديغى صداسى ظهور ايتمشدر

Grâce, signifie aussi, Agrément, ce qui plait avec attrait. *A.* ظرافة الطور ـ طلاوت *P.* خوش *T.* زيبايى ـ شيوه دلربا ‖ Cette femme est belle, mais elle n'a aucune grâce بو خاتون كرچه حسنا در انجق اصلاً وقطعاً طلاوت طورى يوقدر ‖ Danser, marcher de bonne grâce طلاوت طور ايله مشى بوكى طور ورقص ايتمك ‖ Il a bonne grâce à faire telle chose ‖ Il a de la grâce à tout ce qu'il fait ظرافت ايله ايشلر كافة افعالنده طلاوت وار در ‖ Il fait tout avec grâce در شيئى ‖ Cela est dit avec grâce بو كلام طلاوت ايله ظريفانه ايشلو ‖ Cet habit n'a point de grâce بو كسوه‌ده اصلا ظرافت سويلنمشدر ‖ S'habiller de bonne grâce طرافت طبع ايله تلبس ايتمك ـ Pour exprimer le contraire, on dit Mauvaise grâce *A.* رداءة الطور ـ طور قبيح *P.* نا زيبايى ـ شيوه *T.* اداى بد ـ نا زيبا ‖ Il a mauvaise grâce اداى جركين ادا در ـ رداءت طورى وار در ‖ Danser, marcher de mauvaise grâce طور قبيح ايله رقص ومشى ايتمك

On dit, qu'une expression a de la grâce, pour dire, qu'elle fait un bon effet dans l'endroit où elle est placée *A.* فى موقعه *P.* بجا *T.* محلنده ‖ Cette expression a de la grâce بو تعبير تمام محلنه صرف اولنمشدر

De grâce. Par pure bonté *A.* لطفاً وكرماً ـ لطفاً واحساناً *P.* از روى كرم واحسان *T.* كرم يوزندن ‖ De grâce secourez-moi لطفاً واحساناً بكا امداد ايله ‖ De grâce faites-moi ce plaisir لطفاً واحساناً بو مطلوبمه مساعده ايله

GRACIABLE. Digne de pardon *A.* مستحق العفو ـ ممكن العفو *T.* عفو اولنه ـ عفوه كلور *P.* سزاوار بخشايش ـ بخشيدنى ‖ Cas graciable ممكن العفو اولان حال ‖ Il a tué un homme, mais c'est en défendant sa vie; le fait est graciable بيلمجك كرچه بر آدم قتل ايتمشدر انجق نفسنى محافظه ضمننده اولمغله ممكن العفو بر كيفيتدر

GRACIEUSEMENT. D'une manière gracieuse *A.* باللطف والاكرام ـ بالمجاملة ـ باللطف والعاطفة *P.* دلنوازانه *T.* چلبيلك ‖ Il reçoit gracieusement ceux qui ont affaire à lui خويشلق ايله ـ ايله كندوسيله مصلحتلرى اولنلرى حقنه باللطف معامله بالمجامله ايدر ـ والاكرام مقابله ايدر ‖ Vous devriez lui parler plus gracieusement فلانه زياده چلبيلك ايله سويلمليدر ايدك

GRACIEUX. Qui a beaucoup de grâce et d'agrément *A.* مطبوع ـ مستحب ـ جميل ـ ذو الحسن والظرافة *P.* دلاويز *T.* جان سوهجك ‖ Manières gracieuses اوضاع مطبوعه ‖ Réception gracieuse تلقى بالمجامله ـ تلقى جميل ‖ Il y a quelque chose de gracieux dans ce tableau بو تصويرده بر نوع حسن وظرافت وار در ‖ Ce peintre a le pinceau gracieux بو رسامك قلمنده ظرافت وار در

GRACILITÉ. Qualité d'une voix grêle *A.* رقة الصوت *P.* صدا باريكى *T.* انجهلكى ‖ La gracilité de sa voix رقت صوتى

GRADATION. Augmentation successive et par degrés *A.* تزايد تدريجى *P.* افزونى درجه بدرجه *T.* كرته كرته آرتوقلق ‖ La gradation de la lumière est sensible, depuis le point du jour jusqu'au lever du soleil وقت سحردن طلوع شمسه قدر ضيانك تزايد تدريجيسى بر امر محسوسدر

GRADE. Dignité *A.* رتبة pl. مراتب ـ درجة pl. درجات *P.* پايه *T.* كرته ـ رتبه ‖ Il a été élevé au plus haut grade اعلاى درجاته اصعاد اولندى ـ اسناى مراتبه ‖ Passer par tous les grades militaires مراتب عسكريه‌نك جملهسينى قطع ايتمك ـ ترفيع اولندى

GRADIN. Petit degré que l'on pratique sur la table d'un autel, d'un buffet *A.* رف pl. رفوف *P.* رف *T.* راف ‖ Un salon rempli de pots de fleurs étagés par gradins اوزرنده رافلر ديزلمش چيچك شاقسيلريله مملو بر ديوانخانه

Il se dit aussi des bancs élevés les uns au-dessus des autres aux amphithéâtres *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشيمن طبقه طبقه ديزلمش اوتوراق *T.* بسيار طبقه

GRADUATION. Division en degrés *A.* انقسام الدرجات *P.* پايه بپايه تقسيم *T.* كرته كرته بولمه || La graduation d'un thermomètre مقياس هوانك انقسام درجاتى

GRADUEL. Qui va par degrés *A.* تدريجىّ *P.* درجه بدرجه آمده *T.* كرته كرته واران

GRADUER. Marquer des degrés de division *A.* رسم الدرجات ترسيم الدرجات *P.* رسم پايها - رسم درجها كشيدن كشيدن *T.* كرته‌لرى چيزمك || Graduer un thermomètre, les cercles d'une sphère, des cartes de Géographie ميزان هوانك وكره دائره‌لرينك وخريطه‌لرك درجه‌لرينى رسم ايتمك

En conférer des degrés dans une Université *A.* توجيه المراتب العلميّة *P.* پايهاى علم ودانش بخشيدن *T.* مدرسه پايه‌لرينى ويرمك

GRAILLEMENT. Son de voix enroué *A.* جشرة الصدا *P.* خپهٔ صدا *T.* سس بوغونقلغى

GRAILLON. Les restes ramassés d'un repas *A.* سقاطة النوالة خشارة المائدة - *P.* ريزهٔ خورش *T.* طعام دوكنتيسى || Les gueux vivent de graillons فقرانك مدار معاشى خشارات فقرا ومساكين سقاطات نوالدن كچينورلر - طعامدن عبارتدر

GRAIN. Le fruit et la semence des plantes fromentacées *A.* حبّة pl. حبّات pl. حبوبات *P.* دانه *T.* دانه || Le grain de ces fromens est fort gros, est plein بو حنطه‌لرك حبه‌لرى بو بغدايك دانه‌لرى غايت ايرى - زياده غليظ وممتليدر وطوقدر Ce blé est mal battu, il y a encore bien du grain dans la paille بو بغداى كركى كبى دوكلمش اولميوب صمان صاپلرى ايچنده هنوز وافر دانه‌لر قالمشدر - Il se dit aussi du fruit d'autres plantes ou arbrisseaux *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه || Grain de grenade حبّ الرمّان - دانهٔ انار نار دانه‌سى de poivre ببر دانه‌سى de moutarde خردل دانه‌سى - Grain de raisin *A.* عوزة pl. عوز *P.* فرشگ انگرده - دانهٔ انگور *T.* اوزم دانه‌سى - On dit figur. Il n'a pas un grain de bon sens, un grain de jugement باشنده عقل سداددن وقوّت مميّزه‌دن حبّهٔ واحده بيله يوقدر

Il se dit par analogie de certaines choses faites en forme de grain || Grain de chapelet حبّهٔ سبحه - تسبيح دانه‌سى Les grains d'un collier d'ambre بر كهربا كردانلغنك دانه‌لرى

On appelle Gros grains, le froment, le seigle, et le méteil *A.* بذور المزروعات الخريفيّة *T.* كوز اكينى تخمى Et menus grains, les blés qu'on sème en Mars *A.* بذور المزروعات الربيعيّة *T.* ايلك ياز اكينى تخمى

Et grains d'or, les morceaux d'or qui se trouvent dans les rivières, ou sur la surface de la terre *A.* pl. شذور - شذور العقيان *P.* خردهٔ زر رسته *T.* آلتون خرده‌لرى

Et grains de petite vérole, les pustules qui viennent de la petite vérole *A.* بثور الجدرى *T.* جيچك جيبانلرى

Et en termes de Marine, Grains, ou Grains de vent, des tourbillons qui se forment tout à coup, et qui endommagent les vaisseaux *A.* ريح ثائب *P.* گلاك *T.* صاورنتى || Voilà un grain de vent اشته بر صاورنتى چيقدى

Grain, se dit aussi d'un petit poids faisant la soixante-douzième partie d'une drachme *A.* حبّة *P.* دانهٔ گندم *T.* بغداى || Cela pèse tant de grains بونك آغرلغى شو قدر بغدايدر || Cette pistole est légère d'un grain فلان سكه‌نك بر بغداى نقصانى واردر

GRAINE. La semence de quelques plantes *A.* بزر pl. بزور *P.* بزر *T.* تخم || Graine de laitue ماروال تخمى d'épinards اسپناق تخمى - اسفناج تخم

GRAISSAGE. Action de graisser *A.* تدهين *P.* روغن سايى *T.* ياغلمه || Le graissage des voitures عربه تكرلكلرينك تدهينى

GRAISSE. Substance onctueuse, répandue en diverses parties du corps de l'animal *A.* شحم - دسم - ودك *P.* پيه *T.* ياغ || La graisse l'incommode كثرت شحمدن چرويش ياغى - دسم Graisse molle شحم لين Graisse de boeuf بيحضور در بو Il y a trop de graisse dans ce potage صغر ياغى - بقر جوربا بغايت ياغلودر Il est tombé de la graisse sur son habit لباسى اوزرينه ياغ بيلاشدى La graisse du chapon ياغى - ايملغك ودكى

On appelle figur. La graisse de la terre, la substance la plus onctueuse, et qui contribue le plus à sa fertilité *A.* شحم الارض *P.* مايهٔ خاك *T.* طپراغك ياغى - طپراق اوزى || Les grandes ravines emportent toute la graisse de la terre سيول شديده شحم ارضك كليّاً اذهابنه بادى اولور

GRAISSER. Enduire de graisse *A.* تدسيم - تدهين *P.* پيه

زدن - پيه سودن T. ياغلتمق - ياغ سورمك || Graisser des bottes عربه جزمه‌یی یاغلتمق les roues d'une charrette داېه‌نک تکرلکلرینی تدهین ایتمک les pieds d'un cheval ایاغنه یاغ سورمک

Graissé. A. مدهّن - مدهّم P. روغن بود T. یاغلنمش

GRAISSEUX. Qui est de la nature de la graisse A. شحمی - ذو الشحم - ودیک - ادسم P. پیه‌ناک T. یاغلو || Corps graisseux جسم ودیک Membrane graisseuse غشای شحمی

GRAMMAIRE. L'art qui enseigne à parler et à écrire correctement A. علم الصرف || Les règles de la grammaire قواعد صرفیه Faire quelque faute contre la grammaire قواعد صرفیه‌یه مغایر بر نوع خطا ایتمک La grammaire est le commencement de toutes les études جمیع درسلرک اوّلی علم صرفدر

Et le livre où sont renfermés les préceptes de cet art A. کتاب الصرف

GRAMMAIRIEN. Celui qui a fait une étude particulière de la grammaire A. صرفی pl. صرفیون || C'est un excellent grammairien مشاهیر صرفیوندندر

GRAMMATICAL. Qui appartient à la grammaire A. صرفی || Discussion grammaticale مباحثهٔ صرفیه Construction grammaticale قواعد صرفیه‌یه موافق بر ترکیب Ce discours est plus grammatical qu'il n'est élégant بو مقاله‌نک قواعد صرفیه‌یه موافقتی ظرافت ولطافتنه غالبدر

GRAMMATICALEMENT. Selon les règles de la grammaire A. حسب القواعد الصرفیة

GRAMMATISTE. Celui qui enseigne la grammaire A. معلم صرف T. خواجهٔ صرف P. معلمین الصرف pl. الصرف خواجه‌سی

GRAND. Qui est fort étendu en longueur, en largeur, ou en profondeur. A. جسیم - کبیر - عظیم - اضخم P. بزرک - شخص || بیوک - ایری T. دزمان - Grand homme یوغون - دزمان آدم - ایری ادم - کبیر الجثه آدم - جسیم Grand arbre یوغون آغاج - شجرهٔ کبیره - شجر جسیم Grand fleuve نهر Grand espace de terre بیوک جای - کبیر لرض - ارض عظیمه حوزهٔ وسیعة الاطراف - حوزهٔ کبیره Grand enclos وسیعة الانحا Grande ouverture فرجهٔ عظیمه - منفذ کبیر - Il se dit aussi de toutes les choses physiques ou morales qui surpassent les autres du même genre A. عظیم - کبیر - جلیل - کلّی P. بزرک T. بیوک - کلّیتلو || Grand nombre عدد کبیر - کلّیتلو Grande quantité مقدار کلّی - مقدار جسیم Grande armée صابی کلّیتلو عسکر - بیوک اردو - اردوی کبیر Grand repas ضیافت عظیمه Grand bruit ولولهٔ عظیمه - طراقهٔ عظیمه Grande richesse کلّیتلو ثروت ویسار - مال جسیم Grand froid برد عظیم - برد شدید - بیوک صوغوق Grand chaud حرّ کبیر C'est un grand remède بر دوای عظیمدر Avoir de grands desseins مقاصد جلیله - امور جسیمه‌یه قصد ونیّت ایتمک Il a l'âme grande بر اکمدر صاحبی اولمق جلیل الهمّه Un grand génie عقل جلیل Un grand mérite لیاقت جلیله - De grandes vertus مناقب جلیله - فضایل عظیمه - کامله De grands vices ذمایم عظیمه - مثالب غلیظه - قبایح عظیمه Cela est de la grande éloquence فصاحت جلیله قبیلندندر Grande injustice جور وستم بزرک - غدر جسیم - ظلم عظیم Être grand en mérite, en naissance, en autorité من جهة اللیاقة - ومن جهة النسب ومن جهة النفوذ بر مرد بزرکوار اولمق هنر ولیاقت ونسب واصالت ونفوذ وحکومت جهتیله برمیر عظیم القدر C'est un grand prince جلیل القدر اولمق Un grand personnage بر ذات جلیل الشان جلیل الشاندر - در - بر جنک اور معظم Un grand capitaine بر بیوک ادم - اعاظم علمای علم Grand théologien نامدار - جلیل الشان شاعر عظیم الشان Grand poète الهی ایبهیده فایق وسر افراز شانی بیوک بر شاعر - اعاظم شعرادن بری - Grand scélérat اعظم اشقیا Grand ignorant اعظم جهلا Faire une grande dépense کلّیتلو مصرف - مصارف جسیمه ارتکاب ایتمک Il est arrivé un grand malheur بر مصیبت عظیمه واقع اولمشدر - On dit dans la même acception, Marcher à grands pas علی جناح الاستعجال خطوه جنبان اقدام اولمق - خطوات سرعت واستعجال ایله رهپیما اولمق

On dit, que des enfans, des animaux, des arbres, des plantes sont déjà grands, pour dire, qu'ils sont déjà assez crûs A. بالغ P. رسیده T. یتشمش || Cette femme a des enfans déjà grands بو خاتونک یتشمش اولادی ولر در Les blés sont déjà grands اکین هنوز بالغدر - اکین یتشمشدر Ce bois est déjà grand بو اورمان یتشمشدر

On appelle la pierre philosophale, Le grand oeuvre A. اکسیر اعظم

Grand, signifie aussi, qui est en grande quantité A. کثیر - وفیر - متوافر P. بسیار T. چوق || Il n'a pas grand argent

لحیم .P جرب - فربه .T یاغلو - سموز || Il est gros et gras

لحم وشحم صاحبیدر - وشحیمدر Il est gras par tout le corps

- بقر سمین Boeuf gras بدننک هر طوفی سمین وشحیمدر

سموز قاز - سمین بر قاز Oie grasse سموز اوکوز

Il signifie aussi, sali, imbu de graisse .A ادسم .P روغن

آلود .T یاغ بیلاشمش || Essuyez-vous, vous avez le menton

gras لباسی Son habit est gras اککدن یاغ بیلاشغنی سیل

یاغه بیلاشمشدر

Il se dit aussi de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps .A غلیظ - اثخن .P سفت .T قویبی || De l'encre grasse اثخن قویبی مرکب - حبر اثخن Huile grasse کسب غلظت وثخانیت ایتمش - وغلیظ روغن زیت زیتون یاغی

On dit, qu'un cheval a la vue grasse, pour dire, que sa vue s'obscurcit .T کوزی طمانلو بر آت

On dit aussi, que des terres sont grasses, pour dire, qu'elles sont fortes, tenaces .A ارض عضیرة .T یاغلو طپراق - On appelle aussi Terre grasse, l'argile. V. ce mot.

On dit figur. d'un homme qui s'est enrichi dans une affaire, qu'il en est sorti fort gras .A کسب النضارة .P یال وبال .T پیدا کردن || Il est sorti de یاغنی دوزمک - یاغلنمق cette entreprise fort gras مباشرت ایلدیکی مصلحت ایچندن مصلحتدن یال وبال پیدا - کسب نضارت ایله چیقمشدر ایلدی

Gras, signifie aussi, obscène .A فاحش - مفتضح .P پرده بیرون .T عارسز || Il se plaît à tenir des discours un peu gras - درجهٔ اعتدالدن زیادهجه کلام فحشدن حظ ایدر اشورنجه فحشگو - فحشیات سویلکدن زیادهجه حظ ایدر Conte gras قصهٔ فحشیات امیز در

On dit, qu'un homme a la langue grasse, pour dire, qu'il a la langue épaisse, et qu'il prononce mal certaines consonnes .A الثغ اللسان .P کلته زبان .T پلتک

On dit aussi, Le gras de la jambe, pour dire, l'endroit le plus charnu de la jambe .A ربلة pl. ربلات .P گوشت ران .T بالدرک قبا اتی

On dit, Dormir la grasse matinée, pour dire, dormir bien avant dans le jour .A نوم الی ضحوة الکبرا .P تا بچاشت خوابیدن .T قبا قوشلغه قدر اویومق

GRAS-DOUBLE. La membrane de l'estomac du boeuf .A قبة .P هزار توی گاو .T اوکوز یغیودانی حفش البقر - البقر

GRASSEMENT. A son aise .A بسعة الحال - بالنضارة والرفاه .P با فراخ دستی .T خوشحاللق ایله || Il ne se dit qu'en cette phrase: Vivre grassement کچنمک بسعهٔ حال ایله - خوشحاللقده

Il signifie aussi, au-delà de ce qu'on doit .A بالغا ما بلغ .P بزیادة .T زیادهسیله بالا بر بالا || Il ne se dit qu'en ces phrases: Payer, récompenser grassement بالغا ما بلغ ادا ایتمک ومکافات ایتمک

GRASSEYEMENT. Manière dont prononce une personne qui grasseye .A لثغة .P کلته زبانی .T پلتکلک || Le grasseyement affecté est le plus désagréable تصنع ایله لثغت لسان یاپمق زیاده کریه شیدر

GRASSEYER. Parler gras .A تلثغ .P کلته زبانی کردن .T پلتکلمک || Cette femme grasseye agréablement بو خاتونک حسن لثغت لسان ایله تلثغ ایدر Il lui sied bien de grasseyer کندویه یک یاقشور

GRATERON, ou RIÈBLE. Plante dont les feuilles, les tiges et les fruits sont rudes au toucher .A مصفاة الراعی - بلسکا .T چوبان سوزکی

GRATIFICATION. Libéralité qu'on fait à quelqu'un .A عطیة pl. عطایا - انعام pl. انعامات .P بخشش .T بغشلمه || Il a reçu bien des gratifications انعامات کثیره تحصیل ایلدی Ce qu'on lui donne n'est pas une pension réglée, ce n'est qu'une gratification فلانه ویریلان اقچه وظیفهٔ معیّنه اولمیوب محض عطیهٔ سنویه Gratification annuelle عطیهٔ ordinaire عطیه در عادیه extraordinaire بر عطیهٔ فوق العاده

GRATIFIER. Faire une gratification .A احسان - انعام .P بخشیدن .T عطیه ویرمک - بخشش ایتمک - بغشلمق || Le roi l'a gratifié d'une pension پادشاه طرفندن فلانه بر معاش احسان اولندی Il est le maître, il gratifie qui il lui plaît آمر مطلقدر کیف ما یشاء انعام واحسان ایدر Gratifié .A مظهر الانعام .P بخشش پذیرفته .T بخشش آلمش

GRATIS. Gratuitement .A بلا ثمن ولا عوض - مجّانا .P مفت - جزف - رایگان .T جابه - مفت - انعام اولدرق || On lui a donné ses bulles gratis عزاتلری انعام اولدرق ویرلمشدر

On lui a expédié ses lettres gratis تحريراتى بلا ثمن ولا عوض ارسال اولندى On a écrit sur son arrêt, gratis فلان حقنه اصدار اولنان حكمك بالاسنده انعام ديو اشارت اولندى On a donné la comédie gratis فلان اويونى مفت ومجانًا اوينانمشلر در — On dit figur. Dire quelque chose gratis, c'est-à-dire, sans preuve بيوجه سويلمك — بلا سند سويلمك

GRATITUDE. Reconnaissance d'un bienfait reçu *A.* شكر النعمة — شكر الاحسان — تشكر *P.* سپاس — شكرانه — شكرگذارى *T.* ايولكى بيلمه || Témoigner sa gratitude ايفاى لازمهٔ شكر — اظهار شكر نعمت ايتمك — نعمت ايتمك Donner des marques de sa gratitude بسط آثار — اداى رسم تشكر ايتمك شكر وسپاس ايتمك

GRATTELEUX. Qui a la grattelle *A.* ذو الحكة *P.* خارشناك *T.* كيجيكلو || Il est devenu gratteleux داء حكةيه مبتلا اولدى

GRATTELLE. Menue gale *A.* الحكة — داء الاكال — داء *P.* خارش *T.* كيجيك علتى

GRATTER. Passer les ongles ou quelque autre chose sur la partie où il démange *A.* حك — احكاك *P.* خاريدن *T.* قاشيمق || Gratter la tête حك رأس ايتمك — باشى قاشيمق

Se GRATTER. *A.* احتكاك — استحكاك *P.* خودرا خاريدن *T.* قاشنمق — سورتنوب قاشنمق || Un cheval qui se gratte contre la muraille ديوار اوزرنده سورتنوب قاشينان بر آت

Il se dit aussi des animaux qui remuent la terre avec leurs ongles *A.* استبحاث الارض *T.* طپراغى آراشدرمق || Les poules grattent la terre, le fumier طاوق طپراغى وفشقى‌يى آراشدرر

Il signifie aussi, ratisser *A.* حك *P.* ستردن — كزلك زدن *T.* قازيمق || Gratter du parchemin ترشديبى حك ايتمك Gratter une écriture pour l'ôter de dessus le papier خطى روى ورقدن ازاله ضمننده حك ايتمك Gratter une muraille روى ديوارى حك ايتمك

GRATTÉ. *A.* محكوك *P.* خاريده — سترده *T.* قاشنمش — قازنمش

GRATTOIR. Instrument propre à gratter *A.* محك *P.* كزلك *T.* قازييه‌جق قلمتراش || On efface des mots sur le papier avec un grattoir الفاظ روى صحيفه‌دن اعمال كزلك ايله ازاله وامحا اولنور

GRATUIT. Ce qu'on donne gratis *A.* احسان — انعام — كرم *P.* بخشايش *T.* بغشلمه || Ce que je lui donne au-dessus de ses gages, est purement gratuit علوفه‌سندن زياده ويرديكم محض كرم واحساندر

On appelle Don gratuit, une certaine somme que quelques provinces du royaume octroient de temps en temps au roi, pour subvenir aux dépenses de l'État *A.* تقدمة — هديّة *P.* پيشكش *T.* پشكش

Et supposition gratuite, une supposition qui n'a aucun fondement *A.* فرض باطل *P.* بى اساس گمان *T.* تملسز صانى

Et une méchanceté gratuite, celle qui est sans motif et sans intérêt محض خباثت — صرف يرامزلق

GRATUITEMENT. D'une manière gratuite *A.* احسانًا — انعامًا — على طريق الانعام *P.* بخشش گونه *T.* بغشلمه اولدرق — كرم اولدرق || Il lui a donné gratuitement une charge فلانه انعام اولدرق بر منصب توجيه اولندى V. aussi Gratis.

Il signifie aussi, sans fondement *A.* باطلًا — من غير اساس *P.* بيوجه *T.* اصل واساس اولميدرق || Vous avancez cela gratuitement بو كلامى من غير اساس سرد وايراد ايدرسك Cela est supposé gratuitement فلان شئ محض فرض باطلدر

GRAVE. Pesant *A.* ثقيل *P.* گران — سنگين *T.* آغر || La chute des corps graves اجرام ثقيله‌نك سقوطى — On appelle Son grave, ton grave, par opposition au son et au ton aigu *A.* صداء ثقيل — صوت بم *T.* قبا سس

Il signifie aussi, sérieux, qui agit avec dignité *A.* وقور — اهل الوقار والتمكين *P.* بردبار *T.* تمكينلو — رزين — زميت — وقار صاحبى — آغر — لنكرلو — صاحب وقار || Un magistrat grave بر حاكم وقار وتمكين Il est grave dans ses discours كلامنده وقار وتمكين وار در Il ne se hâte point, il ne s'échauffe point, il est toujours grave مصلحتده عجله وسرعت وشدت وحرارت كوسترميوب تمكين ووقاريله اصلا خلل كتورمز

Il se dit aussi des actions et des paroles d'un homme sage et sérieux *A.* رزين — ركين *P.* فروهيده *T.* آغر || Démarche grave حركت با رزانت contenance وضع وقور ورزين mine سيماى رزانتنما Paroles graves كلمات رزانت آلود

Il signifie aussi, important *A.* خطير — جسيم *P.* گران *T.* آغر || Matière grave مادهٔ جسيمه Il ne faut point badiner sur un sujet si grave بويله بر امر جسيمده هزل ومزاح جائز دكلدر — On dit aussi, بويله بر امر خطير لطيفه كوتورمز

Affaire grave *A.* امر جسیم - امر حاصل *P.* کار گران *T.* آغر
مصلحت Cas grave *A.* حال عاصل *P.* حال گران *T.* اغر
ایش Maladie grave *A.* داء عضال *P.* رنج گران *T.* آغر خستهلک

GRAVELÉE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Cendre gravelée, qui est une cendre faite de lie de vin calcinée *A.* شراب بوصهسی *T.* خاکستر درد می *P.* قلی الدردیّ الخمر کولی

GRAVELEUX. Qui est sujet à la gravelle *A.* مبتلاء - محصّا طاش خستهلکنه *T.* رنجور ریگ مثانه *P.* الداء الحصاة اوغرامش - On appelle Urine graveleuse, une urine pleine de sable *A.* بول محصّا *P.* ریگناک *T.* شاشهٔ قوملو سدک

Graveleux, se dit encore de tout ce qui est mêlé de gravier *A.* مقصّص *P.* سنگریزه آلود *T.* مولوزلی || Terre graveleuse مولوزلی طپراق - ارض کثیرة القصص

GRAVELLE. Maladie causée par du sable ou du gravier qui s'engendre dans les reins, et qui sort par les urines *A.* داء الحصاة *P.* رنج ریگ مثانه *T.* طاش علّتی || Être attaqué de la gravelle حصات علّتنه مبتلا اولمق

GRAVEMENT. D'une manière grave *A.* بالوقار والرزانة - وقورانه - ببردباری *P.* بالوقار والتمکین - بالرزانة والمکینة *T.* وقورانه تکلّم ایتمک || Parler gravement آغرلق ایله Marcher gravement بالوقار والتمکین مشی وحرکت ایتمک

GRAVER. Tracer quelque trait, quelque figure avec le burin ou le ciseau sur du cuivre, du marbre, etc. *P.* حک - نقر بر || Graver une inscription قازیمق *T.* کاویدن - کندن باقر تحتهسی Graver une planche de cuivre کتابه نقر ایتمک حروف Graver des caractères حک اوزرنده ایتمک حروف Cela mériterait d'être gravé en lettres d'or ایتمک مذهّبه ایله نقش وحکه شایاندر Graver une épitaphe sur une tombe مزارطاشی اوزرنده کتابه نقر ایتمک des chiffres sur un cachet مهراوزرنده حک ارقام ایتمک Graver sur des pierres précieuses احجار ذیقیمت اوزرنده قازیمق à l'eau-forte پرنج اوزرنده حک sur le bronze تیزاب ایله قازیمق ایتمک

Figur. *A.* نقش - ترسیم *P.* نگاشتن *T.* یازمق || Graver quelque chose dans sa mémoire, dans son coeur بر شیئی لوح صحیفهٔ درونده کالنقش فی الحجر - خاطرده نقش ایتمک Il a لوحهٔ ضمیرده نقش ایتمک - رسم وتحریر ایتمک

l'amour de Dieu gravé bien avant dans le coeur عشق الهی دخیلهٔ فؤادنده منقوش ومرتسمدر Graver profondément un bienfait, une injure dans sa mémoire بر لطف ونعمتی یاخود بر تحقیر وآزاری اعماق حافظهده نقش ایتمک D'ordinaire les bienfaits sont gravés sur le sable, et les injures sur l'airain عادتا الطاف ونعم ضمایر ناسده کالنقش فی الرمال بی ثبات ونا پایدار وسوء معاملات کالنقش فی الاحجار باقی وبر قرار در

Gravé. *A.* منقور - محکوک *P.* کنده - کاویده *T.* قازنمش - یازیلی *T.* نگاشته *P.* مرتسم - منقوش *A.* قازیلی

On dit, Avoir le visage gravé de petite vérole, ou simplement gravé *A.* وجه ذو الاحداب *P.* روی پژمویناک *T.* یوز - چویورلی || Cet homme a le visage tout gravé de petite vérole فلانک یوزی بسبتون احداب جدری چهرهسی چیچک نشانلرندن بسبتون - ایله مغربلدر چوپورلیدر

GRAVEUR. Celui qui fait profession de graver *A.* حکّاک *P.* کنده - کندهکار - کاونده *T.* قازیجی || Graveur en acier مهر *P.* حکّاک المهر *A.* Graveur en cachet چلیک حکّاکی مهر قازیجی *T.* کن

GRAVIER. Gros sable mêlé de fort petits cailloux *A.* کثکث - مولوزلی *T.* ریگ سنگریزه آلود *P.* رمل مقصّص - قصص - قوم || Il n'y a point de terre franche en cet endroit-là, ce n'est que du gravier بو محلّده خالص طپراق موجود اولمیوب هپ مولوزلی قومدر - Et le sable qui se trouve dans le sédiment des urines *A.* رمل *P.* ریگ *T.* قوم

GRAVIR. Grimper à l'aide des pieds et des mains *A.* تسلّق *T.* طرمشوب چیقمق || Gravir sur un rocher صخرهٔ صمّا بر قیانک اوزرینه طرمشوب - اوزرینه تسلّق ایتمک Gravir au haut d'une muraille بالای دیواره طرمشوب چیقمق صعود ایتمک

GRAVITATION. Tendance qu'un corps a vers un autre corps, par la force de sa gravité *A.* رجوع *P.* گرایش بار *T.* آغرلغک بر طرفه میللنمسی - بر طرفه آغمهسی

GRAVITÉ. Terme de Physique. Pesanteur *A.* ثقالت - وزانت *P.* گرانی *T.* آغرلق || La gravité fait descendre les corps vers la terre ثقالت ووزانت اجرامک جانب ارضه انهباطنه بادیدر

CENTRE DE GRAVITÉ. Le point par lequel un corps, étant suspendu, demeurerait en repos *A.* مرکز الموازنة

GRAVITÉ. La qualité d'une personne grave et sérieuse *A.* وقار بردباری - سنگ *P.* زمانت - مکینت - رزانت - رکانت - طور وکلامنده *T.* فرهیدگی - آغرلق - لنکرلولک - تمکینلولک ‖ Il impose par la gravité de son maintien, de ses discours اولان وقار ورزانت تقریبیله ایقاع خشیت ایدر

Et importance *A.* جسامت *P.* گرانی *T.* آغرلق ‖ La gravité de cette matière بو ماده‌نک جسامتی

GRAVOIS. La partie la plus grossière qui reste du plâtre, après qu'on l'a sassé *A.* حثالة الصاروج *P.* خس وخاشاک آلچی دوکنتیسی - آلچی مولوزی *T.* ساروج

Et les menus débris d'une muraille qu'on a démolie *A.* قضاضة مولوز دوکنتیسی *T.* انراره *P.*

GRAVURE. L'art de graver *A.* فنّ النقر - فنّ الحکّ *P.* فنّ کنده کاری *T.* قازیجیلق صنعتی ‖ S'adonner à la gravure فنّ حکه هوس ایتمک - Il se dit aussi de l'ouvrage du graveur *A.* عمل الحکّ *P.* کنده کاری *T.* قازیمه ایشی ‖ Belle gravure کوزل قازیمه ایشی

GRÉ. Bonne volonté qu'on a de faire quelque chose *A.* طوع خاطر - دلخواه *P.* طیب الخاطر - حسن الرضا - رضا - خواه *T.* خشنودی - کوکل خوشلغی ‖ Il y est allé de son gré کندو رضاسیله اول طرفه کتمشدر ‖ De son bon gré حسن رضا واختیاریله ‖ Contre son gré رضاسنه مخالف اولدرق - فلان دلخواهنه مغایر اولرق ‖ Ce n'a pas été de son gré حسن رضاسی منضمّ اولدرق - شئ رضاسنه موافق اولمدی واقع اولمش دکلدر - On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وکرهاً - طایعاً وکارهاً *P.* خواه ناخواه *T.* استر استمز

Au gré, signifie aussi, selon le goût, selon le sentiment *A.* مزاججه - مذاقنجه *T.* بر وفق دلخواه *P.* علی ماهو المرضی ‖ Cela est-il à votre gré? بو شئ طبیعتکه موافقمیدر ‖ طبیعتجه - On ne peut pas être au gré de tout le monde عالمک دلخواهنه عالمک مذاقنجه حرکت ایتمک ممکن - اویمق محالدر ‖ À mon gré, son discours a été très-beau مزاجمه کوره فلانک مقالەسی احسن واعلا ایدی

On dit figur. Se laisser aller au gré des flots, au gré des vents امواج دریانک وهبوب ایدن ریاحک مجراسنه تبعیت مجراسی ارزره وارمق - ایتمک

On dit, Avoir quelque chose en gré, recevoir en gré, prendre en gré, pour dire, trouver bon quelque chose, y prendre plaisir *A.* قبول - بالقبول تلقی - تلقی بطیب الخاطر *P.* بخشنودی حظ درون - کوکل خشنودلغیله قبول ایتمک *T.* دل پذیرفتن ‖ ایله قبول ایتمک ‖ Prenez en gré l'avis que je vous donne ویردیکم خبری - ویردیکم رأیبی طیب خاطر ایله قبول ایله - تلقی بالقبول ایله - Prendre en gré, signifie aussi, recevoir avec résignation *A.* قبول بالرضاء والتسلیمیّة ‖ Il faut prendre en gré les afflictions que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان آفات وبلایایی رضا وتسلیمیّت ایله قبول ایتمک واجبهٔ حالدندر

On dit, Savoir gré, savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose, pour dire, en être satisfait *A.* کسب الممنونیّة *P.* خشنود کوکل *T.* مطیّب الخاطر شدن - خوشدل شدن - گشتن ‖ ممنون اولمق - محظوظ اولمق - حظ ایتمک - خوشلنمق ‖ Je lui en sais bon gré بو بابده فلان کشیدن ممنون اولمشم - On dit, Savoir mauvais gré, pour exprimer le contraire *A.* انفعال خشنود - خاطر قالمق *T.* خاطرماندگی نمودن *P.* الخاطر محظوظ اولمامق - اولمامق

DE GRÉ À GRÉ. D'un commun accord *A.* بالتراضی - برضاء الجانبین *P.* بدلخواه یکدیگر *T.* ایکی طرفک - رضالشدرق ‖ Ils ont fait cela de gré à gré بوایشی بالتراضی ‖ رضاسیله ایتمشلر در

GREDIN. Gueux de profession. V. Gueux dans ce sens.

GRÉEMENT ou GRÉMENT. Ce qui sert à gréer un vaisseau *A.* جهاز السفینة *P.* جهاز کشتی - برگ وبار کشتی *T.* کمینک دوننماسی

GRÉER. Terme de Marine. Préparer, employer *A.* استعمال *P.* بکار بردن - درکار ساختن *T.* قوللنمق ‖ Nous gréâmes un petit hunier à la place de la grande voile غابیه یلکنی یرینه بر اوفاق جناقلق یلکنی قوللاندق

On dit, Gréer un vaisseau, pour dire, l'équiper de tout ce qui est nécessaire *A.* تجهیز *P.* پیراستن *T.* دوناتمق ‖ On a envoyé ordre de gréer un tel vaisseau فلان کمینک تجهیزی بابنده فرمان عالی ارسال اولندی

GRÉÉ. *A.* مجهّز *P.* پیراسته *T.* دونانمش

GREFFE. Lieu public où se gardent les registes, où l'on ex-

pédie les sentences, les arrêts *A.* بيت السجلات *P.* دفتر خانه *T.* دفتر خانه || Les greffes du Parlement پرلامنتو ديوانڭ دفترخانه‌سى Mettre un arrêt au greffe pour l'expédier بر بيورلدى‌يى لاجل الاصدار دفترخانه‌يه ويرمك

GREFFE. Petite branche que l'on coupe, ou oeil qu'on lève à la branche d'un arbre, et que l'on ente dans un autre arbre *A.* لقاح - حروق *T.* آشى قلمى || Lever des greffes اخذ حروق آشى قلمى آلمق - ايتمك

GREFFER. Enter *A.* تطعيم - وصل الحروق *P.* لقاح زدن *T.* آشى قلمى اورمق - آشيلمق || L'abricotier, le pêcher se greffent sur l'amandier, sur le prunier قايصى وشفتالو آغاجلرى بادم واريك اوزرينه آشيلنور V. aussi Enter.

GREFFÉ. *A.* ملقح - مطعوم *P.* لقاح زده *T.* آشيلنمش

GREFFIER. Officier qui tient un greffe *T.* دفترخانه خليفه‌سى || Greffier en chef du Parlement پرلامنتو ديوانى دفترخانه‌سنڭ باش خليفه‌سى

GRÈGE. Il se dit de la soie quand elle est tirée de dessus le cocon *A.* نتافة الفليق *P.* ريزۀ پيله *T.* ايپك قوزه‌سى ايپك قوزه‌سى يولنتيسى - صوينتيسى

GRÊLE. Long et menu *A.* ممشوق *P.* بلند ونارين *T.* انجه || Une taille grêle قد ممشوق || اوزون

Il se dit aussi d'une voix aiguë et faible *A.* رهيف - رقيق صوت رقيق *P.* باريك *T.* انجه || Avoir la voix grêle صداى باريك صاحبى - صاحبى اولمق - En parlant du son d'un cor, d'une trompette, on appelle Ton grêle, le ton le plus haut *A.* صوت رفيع - صوت راعد *P.* آوازۀ تند وتيز *T.* آواز بلند - كسكين سس

En termes d'anatomie, on appelle Intestins grêles, ceux qui ont moins de diamètre que les autres *A.* دقاق الامعا - امعاء رقيقة *P.* رودهاى خرده *T.* يوفقه بغرسقلر

GRÊLE. Eau qui, étant congelée en l'air par le froid, tombe par grains *A.* حب الغمام - بَرَد *P.* سنگچه - يخچه - تكرگ *T.* طلو || Menue grêle اوفاق طلو - برد دقيق Il est bien tombé de la grêle چوق طلو ياغدى - برد عظيم نزول ايلدى La grêle a désolé toute cette contrée آفت برد بو ناحيه‌نڭ جمله‌سنى ويران وخراب ايلدى Dans la tranchée, les coups de mousquet pleuvaient dru et menu comme grêle تفنك قورشونلرى مثال تكرگ متتابع الورود مترس ايچنه نزول ايدر ايدى

On dit figur., Une grêle de coups, une grêle de mousquetades *T.* باران گله

GRÊLER. Il se dit quand il tombe de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تكرگ باريدن *T.* طلو ياغمق || Il a grêlé aujourd'hui بو كونكى كون طلو ياغدى

GRÊLÉ. *A.* مبرود *P.* تكرگزده *T.* طلويه اوغرامش - Visage grêlé V. Gravé.

GRÊLON. Un grain de grêle très-gros *A.* برد ضخم *P.* دانۀ تكرگ *T.* ايرى طلو دانه‌سى بزرك تكرگ

GRELOT. Sorte de petite sonnette *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگ *T.* چينقراق || Grelot de cuivre باقر چينقراق Ce chien a un collier avec des grelots بو كلبك چينقراقلو گردنبندى وار در - On dit figur. Attacher le grelot, pour dire, faire le premier une chose qui paraît difficile *T.* چينقراغى آصمق || L'avis est bon, mais qui est-ce qui attachera le grelot? بو رأى واقعا صوابدر انجق چينقراغى آصه‌جق كيمدر La difficulté est d'attacher le grelot عقدۀ اشكال چينقراغى آصمقده در

GRELOTTER. Trembler de froid *A.* ترقد من البرد *P.* از سرما لرزيدن *T.* صوغوقدن دتره‌مك || Ce pauvre enfant grelotte de froid بو بيچاره چوجوق صوغوقدن دترر

GRENADE. Fruit du grenadier *A.* رمان *P.* انار *T.* نار || Grenade douce طاتلو نار aigre اكشى نار - رمان حامض Fleur de grenade *A.* زهر رمان *P.* گل انار *T.* نار چيچكى Grain de grenade *A.* حب الرمان *P.* دانۀ انار *T.* نار دانه‌سى

Et un petit boulet creux qu'on charge de poudre, et qu'on jette avec la main *T.* ال خمپره‌سى

GRENADIER. Arbre qui porte des grenades *A.* شجر الرمان *P.* درخت انار *T.* نار آغاجى

On appelle Grenadiers, les soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon *T.* غرناديير تعبير اولنور صنف عسكر

GRENAILLE. Métal réduit en menus grains *A.* فتات المعدن *P.* جريش المعدن - ريزۀ معدن *T.* معدن اوفانتيسى || L'argent en grenaille est le plus épuré فتات سيم اخلص واصفا در Il est défendu de charger un fusil avec de la grenaille تفنكى قورشون اوفانتيسيله طولدرمق ممنوعدر

On appelle aussi Grenaille, des rebuts de graine que l'on jette aux volailles *A.* سقاطة الحبوبات *P.* خرد وخس دانه *T.* جورندی - دانه دوکنتیسی

GRENAILLER. Réduire un metal en petits grains *A.* تفتیت معدنی *T.* معدنرا خرد کردن *P.* تجریش المعادن - المعادن اوفاتمق

GRENAILLÉ. *A.* مفتوت - فتیت *P.* خرد گشته *T.* اوفانمش

GRENAT. Sorte de pierre précieuse d'un rouge foncé *A.* بزادی *T.* بیجاده *P.* بیجادق

GRENER. Produire de la gaine *A.* تولید الحبوب *P.* دانه دادن *T.* دانه ویرمک - دانه‌لمک || Cette herbe grène bien چوق دانه‌لنور - بو نبات کثرت اوزره تولید حبوب ایدر Les blés ont bien grené cette année بو سنهٔ مبارکه‌ده اکینلر دانه ویرمشدر - کرکی کبی دانه‌لنمشدر

GRENER. Réduire en petits grains *A.* اجشاش - جش *P.* خرد کردن - ریزیدن *T.* اوفاتمق || Grener du tabac جش توتونی اوفاتمق - دخان ایتمک Grener de la poudre à canon طوزی اوفاتمق جش باروت ایتمک du sel

GRENÉ. *A.* جشیش *P.* خرد گشته - ریزیده *T.* اوفانمش

GRENETERIE. Commerce que fait un marchand grenetier *A.* بیع الغلات - بیع الحبوبات *P.* حبوبات فروشی *T.* حبوباتجیلق - ذخیره‌جیلک

GRENETIER. Celui qui vend des grains *A.* بایع الحبوبات - بایع الغلات *P.* حبوبات فروش *T.* حبوبات - ذخیره‌جی - صاتیجی || Les grenetiers vendent de l'orge, des pois, des fèves, des lentilles, etc. بایع حبوبات اولنلر شعیر وبزلیا وبقله ومرجمک وآنلر امثالی ذخیره بیع وفروخت ایدرلر

GRENETIS. Petit cordon qui règne autour des monnaies, et qui est en forme de grains *T.* زنجیر || Lorsqu'il y a un grenetis à une pièce, on ne saurait la rogner sans qu'il y paraisse بر سکه‌نک اطرافنده زنجیر اولنجه قرقلسه بللو اولور

GRENIER. Partie d'un bâtiment où l'on serre les grains *A.* مخزن الغلة - شونه *P.* انبار الغلة - انبار - راش *T.* غله انباری - بر کمسنه‌نک در ذخیره انباری || Avoir du blé en grenier انبار اولمش بغدایی اولمق - اهراء pl. هری *A.* Grenier public - میری انباری *T.* راش میری *P.* - بکلک انباری - Grenier à foin *A.* انبار الحشیش *P.* بار گیاه *T.* اوتلق انباری - Grenier à sel. Le lieu où l'on serre, et où l'on débite le sel par autorité publique *T.* میری طوزی انباری - Figur. || Cette province est le grenier des autres provinces بو مملکت سائر مملکتلرک کیلاری مثابه‌سنده در

GRENIER, se dit aussi de l'étage d'une maison, qui est proche des tuiles *A.* سهوة السطح *P.* بامخانه *T.* طام مصندره‌سی - جاتی آره‌سنده تمکن || Être logé au grenier جاتی آره‌سی - متاع بیتی Louer un grenier pour mettre ses meubles حفظ ایده‌جک بر طام مصندره‌سی کرالمق

On dit, Charger un vaisseau de grains en grenier, pour dire, le charger de grains sans les mettre dans des sacs *T.* دوکمه اولدرق سفینه‌یه تحمیل ذخیره ایتمک || Les blés de Soissons, les avoines arrivent à Paris en grenier فلان محلک ذخیره‌لری ویولافی دوکمه اولدرق سفینه‌یه تحمیل اولنوب پارسه نقل اولنور

GRENOUILLE. Petit animal *A.* ضفدع pl. ضفادع - شرنوغ *P.* وزغ - غوک - جغز - کلاور *T.* قوربغه || Pêcher des grenouilles صید ضفادع ایتمک - قوربغه اولمق

GRENOUILLÈRE. Lieu marécageux où les grenouilles se retirent *A.* مأواء الضفادع *P.* جایگاه وزغ *T.* قوربغه یتاغی

GRENOUILLET, ou **SCEAU de SALOMON.** Plante *T.* خاتم سلیمان

GRENU. Chargé de grains *A.* کثیر الحبوب *P.* بسیار دانه *T.* دانه‌سی چوق || Un épi bien grenu سنبلهٔ کثیرة الحبوب دانه‌سی چوق بشاق -

GRÉSIL. Menue grêle *A.* حاصب - *P.* بخچهٔ خرد *T.* طلو طوزندیسی

GRÉSILLEMENT. Action de grésiller *A.* نزول الحاصب *P.* بخچه ریزی *T.* طلو طوزندیسی یاغمه

GRÉSILLER. Il ne se dit qu'en parlant du grésil qui tombe *A.* نزول الحاصب *P.* بخچهٔ خرد باریدن *T.* طلوطوزندیسی طلو طوزندیسی یاغمق || Il grésille یاغر

Il est aussi actif, et signifie, faire que quelque chose se fronce, se retire, se rétrécisse *A.* تکزیز *P.* در هم کشیدن *T.* بورشدرمق - انجوفتن - انجوختن || Le feu a grésillé ce parchemin آتشک اسیلکی بو ترشدیبی بورشدردی Le soleil grésillera toutes ces fleurs حرارت شمس بو چیچکلرک کونش بو چیچکلری یکپاره - جمله‌سنی تکزیز ایده‌جکدر بورشدره‌جقدر

GRÉSILLÉ. *A.* متكزّز *P.* انجوخته *T.* بورشمش

GRÈVE. Rivage couvert de sable ou de gravier sur le bord de la mer ou d'une rivière *A.* سطّ الرمل *P.* ريگستان *T.* دريا || La mer jette ses immondices sur la grève قوملر ـ قوملق قوملق اوزرينه القاى كناسات ايدر

GREVER. Léser, faire tort *A.* جفا ـ جور *P.* آزردن ـ ستميدن ـ ستم كردن *T.* غدر ايتمك || En quoi vous a-t-on grevé? سنى قنغى خصوصده غدر ايلديلر

On dit, Grever une propriété, une province d'un impôt, d'une charge, pour dire, les en accabler *A.* تحميل الضريبة ـ تحميل التكاليف الشاقة *P.* بار تكاليف بر نهادن *T.* تكليف يوكلتمك || La province est fort grevée de logemens de gens de guerre بو مملكت اهل حرب قوناقلرى تكليفيله يك يوكلنمشدر

GREVÉ. *A.* مجفوّ *P.* ستمديده ـ جور آزموده *T.* غدر اولنمش زير بار *P.* متكلّف بالضريبات ـ متحمّل بالتكاليف *A.* تكاليف ايله يوكلنمش *T.* تكاليف مانده

GRIEF. Grand, énorme *A.* جسيم ـ غليظ ـ شديد *P.* بزرك ـ گران *T.* بيوك || Il est défendu sous de grièves peines de... فلان ماده تأديبات شديده انذاريله منع اولنمشدر Le crime n'est pas si grief que vous le faites جرم وجنايت سنك اظهار ايلديككك مرتبده غليظ وجسيم دكلدر Faute grièvе بيوك ـ اثم كبير ـ اثم جسيم Péché fort grief قباحت غليظه رنج *P.* داء عضال ـ مرض شديد *A.* Maladie grièvе ـ كناه كسكين خستهلك ـ كسكين علّت *T.* سخت

GRIEF. Tort, préjudice *A* ضرر ـ مضرّت ـ pl. مضارّ ـ خسارت ـ pl. خسارات *P.* زيان *T.* غدر ـ كملك || Il se plaint de plusieurs griefs qu'il a reçus دوچار اولديغى مضارّ عديدهدن بو اعلام شكايت ايدر Cette sentence ne lui fait aucun grief فلانك حقنه بر درلو غدرى موجب دكلدر

Et la plainte que l'on fait à cause du tort *A.* شكوى ـ شكايت ـ pl. شكايات *P.* ما به الاشتكا ـ گله *T.* آغلشمه ـ شكايت || Il s'est emparé de mon bien, c'est mon grief مالمى غصب ايتمشدر اشته شكايتم بو در Les princes de l'Empire ont donné les cahiers de leurs griefs à la Diète آلامان امراسى ما به الاشتكالرى اولان مادهلرك دفترلرينى مجلس مشورت ملته تقديم ايتمشلر در

GRIÈVEMENT. D'une manière grièvе, excessivement *A.* شديداً ـ بالشدّة *P.* سخت *T.* يك || Il est grièvement malade مرض شديد ايله خسته در Of-جرح شديد ايله مجروحدر blessé fenser Dieu grièvement رضاى بارينك يك خلافنه حركت ايتمك

GRIÈVETÉ. Énormité *A.* ضخامت ـ جسامت *P.* بزركى *T.* بيوكلك || La grièveté du fait فلان فعلك جسامتى de son crime ارتكاب ايلديكى جنايتك جسامتى Selon la grièveté du péché كناهك ضخامت وجسامتنه كوره

GRIFFE. Ongle de certains animaux *A.* مخلب pl. مخالب *P.* چنگال *T.* قيناق ـ پنجه ـ برثن pl. براثن || Tomber entre les griffes d'un lion آرسلانك ـ گرفتار مخالب شير اولمق مقطم *A.* La griffe des oiseaux de proie ـ پنجهسنه دوشمك pl. مقاطم *P.* چنگ ـ پشك *T.* پنجه ـ چيناق || Cet oiseau est mort entre les griffes de l'épervier بو قوش بر آتمجهنك چيناقلرى ايچنده اولدى ـ Figur. || Je ne puis jamais me tirer de ses griffes پنچهٔ قهرندن ابدى خلاص بولهجغم يوقدر

GRIFFER. Terme de Fauconnerie. Prendre avec la griffe *A.* خذم ـ ضرب بالمقطم *P.* چنگ زدن *T.* اورمق ـ پنجه طيور خاذمة *A.* Les oiseaux qui griffent || چيناق اورمق *P.* مرغان چنگزن *T.* قوشلر پنچه اوران

GRIFFÉ. *A.* مخذوم *P.* چنگزده *T.* چيناغـه ـ پنچهلنمش آلنمش

GRIFFON. Espèce d'oiseau de proie semblable à l'aigle *A.* عقاب pl. عقبان ـ سهوك *P.* آله *T.* طوشنجيل

Et un animal fabuleux, moitié aigle et moitié lion *A.* عنقا *P.* عنقا *T.* سيمرغ

GRIFFONAGE. Écriture si mal formée, qu'il est impossible de la lire *A.* خطّ مشبّج *P.* خطّ شوريده ـ خطّ پريشان *T.* قارش بو خطّ شوريدهيى Je ne saurais lire ce griffonnage || مورش يازو قرائت ايدهمم

GRIFFONNER. Écrire d'un caractère très-difficile à lire *A.* تشبيج الخطّ *P.* بخطّ شوريده نوشتن *T.* قارش مورش يازوبى يازمق || Il n'écrit pas, il griffonne كتابت ايتميوب مورش يازمق Il a griffoné sur ce papier je ne sais quoi تشبيج خط ايدر qu'on ne saurait lire بو ورقهنك اوزرنده قرائتى ممكن اولميهجق وجهله قارش مورش نه يازديغى بيلنمز

GRIFFONNÉ. *A.* مشبّج *P.* پريشان نوشته *T.* قارش مورش يازلمش

GRIGNON. Morceau de l'entamure du pain du côté qu'il est le plus cuit *A.* جلف الخبز *P.* پوست نان *T.* اتمك قوىّ || Il a de bonnes dents, il prend toujours le grignon قبوغى الاسنان اولمغله دائما پوست نانى اخذ ايدر

GRIGNOTER. Ronger doucement *A.* قضم *P.* با سر دندان خوردن *T.* دیش اوجيله كسوب يمك || Il ne mange pas, il ne fait que grignoter اكل طعام ايتميوب همان قضم طعام ايدر

GRIGOU. Un misérable qui n'a pas de quoi vivre *A.* مسكين pl. مساكين *P.* بينوا *T.* مندبور

GRIL. Ustensile de cuisine qui sert à faire rôtir de la viande ou du poisson *T.* اسقره || Côtelettes de mouton rôties sur le gril اسقره‌ده بريان اولمش قيون اتى طراقلغى

GRILLADE. Manière d'apprêter des viandes sur le gril *T.* اسقره‌ده پشورمه – Il se dit aussi des viandes cuites sur le gril *T.* اسقره‌ده پشمش ات

GRILLAGE. Garniture de fil de fer qu'on met aux fenêtres, aux portes vitrées, etc. *A.* شبّاك الحديد *P.* قفس آهنين – *T.* تل قفس اژدن آهنين

GRILLE. Assemblage de matière solide, fait à claire-voie *A.* شبّاكة *P.* غلبكن *T.* پرمقلق || Grille de fer دمور پرمقلق

On appelle Grille, ou Grille de feu, trois ou quatre chenets attachés ensemble à quelque distance l'un de l'autre avec une barre de fer *A.* اثفيّة pl. اثافىّ – pl. روائم *P.* ديزندان – سه پايهٔ آهنين *T.* ساج آياغى

Grille, se dit aussi des barres de fer sur lesquelles on place le charbon dans un fourneau *T.* اوجاق اسقره‌سى

GRILLER. Rôtir sur le gril *A.* احماس – حمس *P.* تفريدن *T.* اسقره‌ده پشورمك – قاورمق

Il signifie aussi, brûler subitement *A.* حرق – لفح *P.* سوختن *T.* آتش چالمق – ياقمق || Ces pincettes étaient toutes rouges, elles m'ont grillé les mains بو ماشه آتشده زياده قزمش اولديغندن المى ياقدى || Il s'est échauffé de si près, qu'il s'est grillé les jambes آتشه ايسنمق ايچون اول درجه‌ده تقرّب ايلديكه آياقلرى ملفوح اولمشدر – On dit figur. Je grille d'impatience دل حسرتديده‌م تفزدهٔ بى صبرى ونا صبرسزلقدن يانوب ياقلورم – شكيبابيدر

Il se dit aussi, de l'effet que produit sur les plantes la grande ardeur du soleil *A.* لفح – تسفيع – تشويط *P.* تف زدن *T.* كونش چالمق – كويندرمك || La grande ardeur du soleil a grillé toutes les vignes شمسك شدّت حرارتى كرومى باغلرينك جمله‌سنى لفح وتسفيع ايلدى

GRILLÉ. *A.* محمّص *P.* تفريده *T.* پشمش – اسقره‌ده قاورلمش

GRILLER. Fermer avec une grille *A.* ضرب الشبّاكة *P.* بادگانه زدن – غلبكن بستن *T.* پرمقلق طاقمق || Il faut griller cette fenêtre بو پنجره‌ده پرمقلق طاقمق اقتضا ايدر

GRILLON. Petit insecte aimant les lieux chauds, et faisant un bruit aigu *A.* صرّار الليل *P.* جزد *T.* اوجاق چكركه‌سى – كيجه چكركه‌سى || Il y a des grillons dans cette cheminée بو اوجاق ايچنده اوجاق چكركه‌لرى وار در

GRIMACE. Contorsion du visage. V. Contorsion dans ce sens. – Il signifie figur., feinte, dissimulation *A.* ريا – مواضعة *P.* ساخته‌كارى – رياكارى *T.* ياپمه || Ce qu'il en fait, ce n'est que par grimace ايتديكى شئ مواضعه در S'il n'est pas homme de bien, il en fait la grimace ارباب خيردن دكل ايسه ده ريا، اظهار صورت – بالمواضعه اظهار صورت نيكوكارى ايدر نيكوكارى ايدر

On dit figur. Faire la grimace à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvaise mine *A.* اظهار التعبّس *P.* ترشرويى نمودن – چين جبين نمودن – چهرهٔ بد نمودن *T.* چهره ايتمك – اكشى يوز كوسترمك –

GRIMACER. Faire des grimaces *A.* تقطيب الوجه *P.* كج چهره كردن *T.* يوز قاش بورشدرمق || Il ne saurait s'empêcher de grimacer يوز قاش بورشدرمقدن فارغ اولديمور

GRIMACIER. Qui fait ordinairement des grimaces *A.* قطوب – كثير التقطّبات *P.* كج چهره ساز *T.* چهره بورشدريجى – يوز قاش بورشدريجى

|| Figur. Hypocrite *A.* مرائى *P.* رياكار *T.* ريا ايديجى || Vous croyez cet homme dévot, et ce n'est qu'un grimacier فلانى بر مرد متعبّد ظنّ ايدرسك لكن مرائى محضدر

GRIMOIRE. Recueil de conjurations magiques *A.* كتاب الرقية *P.* افسوننامه *T.* افسونجى كتابى

GRIMPER. V. Gravir.

GRINCEMENT. L'action de grincer les dents *A.* صلقمة – صرير الاسنان – قبيب *P.* جرست دندان *T.* ديش قجرديسى || Notre-Seigneur a dit, qu'en enfer il y aura des pleurs et des

grincemens de dents حضرت عیسی افندمز حضرتلری
بیورمشلرکه جهنمده شلشلهٔ دموع وصلقمهٔ اسنان اولدجقدر

GRINCER. Serrer les dents les unes contre les autres *A.* صلقمة
P. دیش قجردامق *T.* جرستیدن

GRISCOTTER. Fredonner. Il ne se dit que des petits oiseaux
A. تغرّد *P.* جاویدن *T.* جیغلدامق ‖ Il y a du plaisir à entendre grisgotter ce petit oiseau بو قوشجغزک جیغلدامسنی
دیکلمکده صفا وار در

GRIPPE. Goût capricieux *A.* هوس باطل *P.* هوس خام *T.*
دلولک ‖ Il se ruine à nourrir beaucoup de chevaux qui ne lui servent de rien, c'est sa grippe ایشنه یرامیه‌جق وافر
آت بسلر اشته بویله بر باطل هوسی وار در

GRIPPER. Ravir subtilement *A.* خطف ـ اختطاف *P.*
ربودن *T.* قاپمق ‖ Ce chat a grippé ce morceau de viande
کدی شو ات پارچه‌سنی قاپدی

Se gripper. Il se dit des étoffes qui se retirent en se fronçant
A. تقبّض *P.* پر جین شدن *T.* بورشمک ‖ Ce taffetas s'est tout grippé بو کحدا بستون تقبّض ایلدی

GRIS. Couleur mêlée de blanc et de noir *A.* شهبة ـ
لون اشهب ـ بلقة ـ لون ابلق *P.* رنک ابلک *T.*
آقچیل قیر رنکی ‖ Gris blanc سنجاب رنکی ـ قیر رنکی
رنک ابلک خاکستری *P.* لون اشهب مرمّد *A.* Gris cendré
اقلو *T.* جنکار *P.* اخرج *A.* Gris pommelé کول رنکسی قیر *T.*
بوز *T.* ابلک سیهگون *P.* اشهب اسمر *A.* Gris brun قره‌لو
قیری Gris de more *A.* لون اتحم *T.* یاغز قیر رنکی Gris
sale *A.* ابلق اعبس *P.* ابلک تیره *T.* بولانق قیر رنکی
Gris de minime *A.* اشهب ادهم *P.* ابلک شبرنک *T.*
یاغز قیری Gris de souris صچان تویی رنکی Gris mêlé
آلاجه قیر Gris de perle کمشی Gris de fer دمور قیری Gris
moucheté بو شینکک Cela tire sur le gris سیسلو قیر رنکی
قیره جکر رنکی قیره مایلدر

GRIS. Qui est de couleur grise *A.* ابلق ـ اشهب *P.* ابلک
T. قیر ـ قیرنل ـ سنجابی ‖ Drap gris سنجابی رنکی جوقه
Étoffe grise سنجابی رنکی قماش Cheval gris *A.* فرس
اشهب *P.* اسب ابلک *T.* قیر آت ـ Cheveux gris *A.* شعر
ـ قیر صاچ *T.* آمیزه مو ـ دو موی *P.* شعر اشهب ـ اشمط
P. لحیهٔ اذراء ـ لحیهٔ شمطاء *A.* Barbe grise ـ قیرغل صاچ
On dit ـ قیر صقال ـ قیر سربش صقال *T* ریش آمیزه مو

d'un homme, qu'il est tout gris, pour dire, qu'il a les cheveux gris *A.* اشمط الشعر *P.* آمیزه‌مو *T.* یکپاره صاچی
بستون قیر

On dit, qu'il fait gris, un temps gris, pour dire, que le temps est couvert et froid *A.* یوم اشیب ـ یوم شیبان *P.* هوای
ابریوش زمستان *T.* بلوتلی صوغوق هوا

On dit d'un homme à demi-ivre, qu'il est gris *A.* صاحب
النشوة *P.* نشئه دار *T.* کیفلی ـ کیفده

Vert-de-gris. V. Vert.

Petit-Gris. Sorte de fourrure dont la couleur est grise *T.*
سنجاب

GRISAILLE. Peinture faite avec deux couleurs, l'une claire, l'autre brune *A.* وشی بلونی الازهر والمظلم *P.* با رنک تیره
وروشن آمیخته *T.* قویولی اجقلی آلاجه ‖ Travailler en grisaille قویولی اجقلی آلاجه ایش ایشلمک

GRISAILLER. Barbouiller de gris *A.* لطخ بالشهبة *P.* ابلک
آلود کردن *T.* قیر بیلاشدرمق ‖ Faire grisailler un plancher
دوشمه‌نک بویاسنه قیر بیلاشدرمق

GRISÂTRE. Qui tire sur le gris *A.* مایل الی الشهبة *P.*
ابلک گونه *T.* قیرسی

GRISER. Faire boire à quelqu'un jusqu'à le rendre demi-ivre
A. تنشیة *P.* نشئه دار کردانیدن *T.* کیفلندرمک ‖ Si vous
le faites boire davantage, vous le griserez فلانه زیاده‌جه
ایچوره‌جک اولور ایسه‌ک کیفلندرمش اولورسک

Se griser. *A.* کسب النشوة ـ تنشی *P.* نشئه دار گشتن
T. کیفلنمک ‖ Pour peu qu'il boive, il se grise شرب جزئی
ایله کسب نشوه ایدر

Grisé. *A.* منتشی *P.* نشئه دار *T.* کیفلنمش

GRISON. Qui est gris. Il ne se dit que du poil ou des personnes par rapport au poil. V. Gris.

GRISONNER. Devenir gris. Il ne se dit que des personnes *A.*
اشماط ـ تشیّب *P.* خنک ریش گشتن *T.* صاچ آغارمق ‖
La tête commence à lui grisonner تشیّب راسه بدا ایلدی
باشنک صاچی آغارمغه باشلادی ـ La barbe lui grisonne
صقالی آغارمغه یوز طوتدی

GRIVE. Espèce d'oiseau *A.* سمرمر *P.* باسترک *T.* آلاجه
صغرجق

GRIVELÉ. Qui est tacheté, mêlé de gris et de blanc *A.*

ارقط - انمش P. نكته آميز T. بنكلو || Un oiseau qui a le plumage grivelé تويى بنكلو بر قوش

GRIVELÉE. Profit illicite et secret qu'on fait dans un emploi A. اتاوة pl. اتاوى - براطيل pl. برطيل - رشوت P. رشوت T. رشوت

GRIVELER. Faire des grivelées A. اخذ الرشوة - ارتشا P. رشوت يمك - رشوت آلمق T. رشوت خوردن || Il ne s'est mis dans cet emploi que dans l'espérance de trouver quelque chose à griveler مجرّد ارتشايه وسيله اوله‌جق بعض فوايد تحصيلى امنيه‌سيله بو مأموريّتى در عهده ايتمشدر Il a bien grivelé dans cette charge بو منصبده خيلى رشوت اخذ ايلدى

GRIVELERIE. Action de griveler A. ارتشا - برطلة P. رشوتخوارى T. رشوتجيلك

GRIVELEUR. Qui fait des grivelées A. مرتشى P. رشوتخوار T. رشوت يييجى - رشوت آليجى

GROGNEMENT. Cri du cochon A. قباع P. آواز خوگ T. طوكوز خورلدامه‌سى

GROGNER. Il se dit du cri du cochon A. قبع P. خوگ آوازيدن T. طوكوز خورلدامق

Figur. Témoigner par des murmures qu'on est mécontent A. همهمة P. دنديدن T. مرلدانمق || Cette femme ne fait que grogner بو قارى مرلدانمقدن خاليه دكلدر

GROGNEUR. Personne qui grogne par mécontentement A. كثير الهمهمة T. مرلدايجى || Il est d'une humeur grogneuse بالطبع مرلدايجى بر آدمدر

GROIN. Museau de cochon A. فطيسة P. بينئ خوگ T. طوكوزك برونى || Les cochons fouillent avec leur groin طوكوز قسمى برونيله يرى حفر ايدر

GROMMELER. Se plaindre entre ses dents. V. Gronder.

GRONDEMENT. Bruit sourd A. زمزمة - دوى - هزيم P. بانگ T. كورلتى - كورلدمه || Le grondement du tonnerre se fit entendre هزيم رعد قرع مسامع انام ايتمشدر

GRONDER. Se plaindre entre ses dents A. تشكى مهموساً P. لند كنان گله كردن - زير لب سخن گله آميز منكيدن T. مرلدايرق شكايت ايتمك

On dit figur., que le tonnerre gronde, pour dire, qu'il fait un bruit sourd A. اهتزام السحاب P. ابر تنديدن T. بلوت كورلدمك Et que l'orage gronde ريح عاصف اهتزام ايدر

Il signifie aussi, gourmander de paroles A. سبّ - شتم P. دشنام كردن T. سوكمك - آزارلمق || Gronder ses valets خدمتكارلرى سوكمك - خدمتكارلره شتم ودشنام ايتمك

GRONDERIE. Réprimande qu'on fait en colère A. سباب - شتم pl. شتوم P. دشنام T. سوكمه - آزارلمه || Ses valets sont accoutumés à ses gronderies خدمتنده اولنلر كثرت شتومنه مألوفدرلر

GRONDEUR. Qui aime à gronder A. كثير السباب - مسبّ - مألوف الشتم P. دشنامكار - دشنامزن T. سوكيجى || Il est d'une humeur grondeuse بالطبع كثير السباب بر آدمدر

GROS. Qui a beaucoup de volume A. عظيم الجسم - عظيم - ضخم - عظيم الجثة P. زفت - دژمان T. ايرى - يوغون - قبا - ديزمان || Gros arbre ضخمه شجرة - يوغون آغاج Grosse boule ايرى كلّه Gros homme ايرى آدم - يوغون آدم - عظيم الجثه بر آدم Il est gros et gras شحيم - لحيم وشحيمدر - ضخيم وشحيمدر Gros bras يوغون قول - عضد عظيم الجسم ومبدّندر Grosse tête ايرى باش - سر عظيم الجسم - رأس اضخم Un gros volume in-folio طبقهٔ كبيره قطعه‌سنده بر جلد كتاب اضخم

On dit proverb. Grosse tête, peu de sens ايرى كلّه‌نك ايچى بوش اولور — On dit aussi, Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que d'ordinaire les puissants oppriment les faibles ايرى بالق اوفاقلرى يوتار

Femme grosse, signifie, femme enceinte A. حاملة - حبلا P. آبستن - بار دار T. كبه

On dit proverb. Toucher la grosse corde, pour dire, Parler du point le plus important d'une affaire T. مصلحتك بام تلنه بصمق

Gros, se dit aussi d'un tout composé d'un grand amas de plusieurs choses A. كبير - جسيم P. بزرگ T. بيوك - كليّتلو || Grosse armée اردوى كبير - بيوك اردو Grosse dette دين جسيم - كليّتلو دين Grosse somme d'argent مقدار جسيم نقود - كليّتلو مقدارى اقچه Gros bourg قصبهٔ جسيمه - قصبهٔ كبيره Grosse rivière نهر كبير - بيوك چاى Le gros mur ديوار كبير

Il signifie aussi, considérable A. عظيم - كلّى P. بسيار - ژرف - گران T. چوق - كليّتلو - بيوك - آغر || Faire une grosse dépense مصرف عظيم ايتمك - كليّتلو مصرف ايتمك Avoir un gros bagage كليّتلو احمال واثقال صاحبى اولمق Prêter à grosse usure ربواى عظيم ايله اقچه ادانه ايتمك -

آغر مرابحه ایله - ربوای فاحش ایله ادانهٔ مبلغ ایتمک
اودنج اقچه ویرمک Jouer gros jeu آغر بها ایله قمار اوینامق
Un gros marchand بیوک بر بازرکان - بر تاجر عظیم Ce
prince a une très-grosse cour فلان بک کلیتلو خدم وحشم
صاحبیدر Une grosse querelle نزاع جسیم - منازعهٔ عظیمه -
بیوک غوغا - Le gros bagage d'une armée اردونک آغر یوکلری -

Le gros de l'armée. C'est la principale partie de l'armée *A.* جمّة
العسکر *T.* عسکرک جسم اعظمی

Et épais. *A.* غلیظ - ثخین *P.* استبر - دژمان *T.* قالین -
قوند - قبا || Gros fil خیط غلیظ - قالین ایپلک Grosse toile
قبا بز - کرپاس ثخین Ce n'est que de la grosse besogne قبا
برابیشدر - On dit d'un homme qui n'a pas le sens fort délicat,
qu'il n'a qu'un gros bon sens قبا عقللو در - On dit aussi, Un
gros fin قبا بر ولدزنا

On dit, Un gros péché, pour dire, un péché grave *A.* اثم
جرم غلیظ - غلیظ *P.* گناه بزرک *T.* آغر صوچ - بیوک صوچ
- Et une grosse fièvre, pour dire, une fièvre violente *A.* حمّاء
شدید *P.* تب تند وتیز *T.* کسکین حمّا

On dit aussi, De grosses paroles, pour dire, des paroles inju-
rieuses *A.* نواقر - مندیات *P.* جگر دوز *T.* بد زبانی سرد
سوزلر || Ils ont eu une grosse querelle ensemble, ils se sont dit
de grosses paroles بینلرنده بر منازعهٔ جسیمه واقع اولوب
بری برلرینه نیچه نیچه نواقر ومندیات سویلمشلر در

On dit, qu'un cheval est gros d'haleine, pour dire, qu'il souf-
le beaucoup dans le travail *A.* کثیر الربو *P.* دمزن *T.* خیشلیجی

On dit à la mer, Un gros temps, pour dire, un temps ora-
geux *A.* هواء شدید *P.* هوای تند ودرشت *T.* سرد هوا

On dit aussi, que la mer est grosse, pour dire, qu'elle est
agitée *A.* بحر جیّاش *P.* دریای پر جوش وخروش *T.*
فورتنه‌لی دکز

Et que la rivière est grosse, pour dire, qu'elle est enflée *A.*
طامی *P.* بر خاسته *T.* قبارمش || Les rivières sont ordinaire-
ment grosses au printemps میاه انهار عادتا وقت بهارده
قبارر - عادتا موسم بهارده کسب طمو ایدر - طامیدر

Gros, signifie aussi, ce qu'il y a de principal dans une affaire,
dans un ouvrage *A.* روبة الامر *T.* کلیّات - طوب || Il s'est
chargé du gros et du détail des affaires کلیّات وجزئیّات
امورى در عهده ایلدی On lui a donné le gros de la be-
sogne مصلحتک طوبی - روبة الامر عهده‌سنه تحمیل اولندی
اوزرینه تحمیل اولندی Le gros de cet ouvrage est fort bon
بو ایش طوبدن - بو ایشک کلیّاتنه باقلسه احسن واعلا در
باقلسه

On appelle Gros-de-Naples, Gros-de-Tours. Certaines étoffes de
soie que l'on fait à Naples et à Tours *A.* ابوقلمون *P.* جانفزا
T. جانفس

Gros, signifie aussi, drachme *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم
T. درم

Gros, adverbe. Beaucoup. V. ce mot. On dit proverb. et figur.
Coucher gros, pour dire, avancer quelque chose de fort *T.*
ایری طوغرامق || Vous dites qu'il fait mieux des vers latins
que Virgile, vous couchez gros فلان کمسنه لاتین لساننده
فلان نام مشهور شاعردن اعلا شعر ایدر دیرسک اشته بو
پک ایری طوغرامقدر Il couche gros, car il ne parle que de
millions فلان کس پک ایری طوغرار هپ اون کرّه یوز
بیک غروشدن بحث ایدر

En Gros. Il se dit par opposition à En détail *A.* سنایهٔ *P.*
بهمه *T.* طوبدن || Vendre en gros سنایهٔ بیع ایتمک Acheter
en gros طوبدن صاتون آلمق - سنایهٔ اشترا ایتمک Mar-
chand en gros سنایهٔ فروخت مال ایدن تاجر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases *A* علی طریق - اجمالاً
الاجمال *P.* بر وجه اجمال *T.* طوبدن اولدرق - مختصرجه
|| Raconter une histoire en gros, et sans s'arrêter au détail
حکایه‌نک تفصیلاتنی طیّ ایله همان علی طریق الاجمال
کیفیّتی نقل ایتمک Dire les choses en gros شیئلری اجمالاً
سویلمک Je vous ai rendu compte de cela en gros کیفیّت
حالی علی طریق الاجمال سکا افاده ایلدم Voilà en gros
comme les choses se sont passées اشته ما جرانک صورتی
بر وجه اجمال بو منوال اوزره در

GROSEILLE. Espèce de fruit *T.* فرنک اوزمی || Groseille
rouge قرمزی فرنک اوزمی

On appelle aussi Groseille, un autre fruit vert plus gros que
les groseilles ordinaires *A.* علیق الکلب *T.* ایت برونی -
یبان کلی - قوش برونی

GROSEILLER. Arbrisseau qui porte des groseilles *T.* فرنک
اوزمی فدانی

GROSSE. Compte de douze douzaines *A.* اثنا عشر دستاً *P.*

Une grosse de boutons || اون ایکی دسته *T.* دوازده دسته تکمه Une grosse de soie اون ایکی دسته ایپک طوره‌سی

Grosse. T. de Jurispr. Expédition d'un acte public *A.* نسخهٔ معتبرة *P.* اعتبار شایان صورت *T.* معتبر صورت || Le notaire a gardé la minute, et m'en a délivré une grosse محکمه کاتبی سندک بطّالنی حفظ ایله بکا معتبر برّ قطعه صورتنی اعطا ایلدی

GROSSESSE. État d'une femme enceinte *A.* حمل ـ حبل *P.* بار گرفتگی *T.* کبه‌لک || Elle est dans le septième mois de sa grossesse وقت حبلک یدنجی آینده در Elle a déclaré sa grossesse حال حبلنی اعلان ایلدی

GROSSEUR. Le volume de ce qui est gros *A.* ضخامت ـ حجم ـ جسامت *P.* ژفتی *T.* یوغونلق ـ قالینلق || Grosseur énorme prodigieuse جسامت مفرطه ـ ضخامت بیحدّ واندازه ـ حجم médiocre غرایب دهردن بر حجم اضخم ـ عجیب الهیکل جسامت معتدله ـ حجم متوسّط La grosseur d'une personne, d'un arbre بر آدمک وبر آغاجک ضخامتی Cette colonne n'est pas assez haute pour sa grosseur بو عمودک حجمنه نظراً قدّی ناقصدر ‒ Il signifie aussi, tumeur. V. ce mot.

GROSSIER. Épais *A.* غلیظ ـ ثخین *P.* درشت ـ استنبه ـ سطبر ـ استبر *T.* قبا ـ قالین || Ce drap-là est bien grossier بو چوقه زیاده‌سیله ثخین وغلیظدر Cette femme a la taille grossière بو قارینک قدّ وقامتی بغایت غلیظدر

Il se dit aussi des ouvrages qui ne sont pas délicatement faits || Cet ouvrage de menuiserie est bien grossier بو طوغرامه‌نک پک قبا در ـ ایشی غایت غلیظدر Voilà de la sculpture extrêmement grossière اشته غایت الغایه قبا بر اویمه ایشی ‒ On dit, Donner une idée grossière d'une chose بر ماده‌نک قباسنی افاده ایتمک ‒ Et n'avoir qu'une idée grossière d'une affaire, pour dire, une idée sommaire بر مصلحته علم اجمالیله واقف اولمق ـ بر کمسنه‌نک بر مصلحته علم اجمالیله بر کمسنه بر مصلحتدن قبا صپا اوله‌رق ـ وقوفی اولمق خبردار اولمق

Il signifie aussi, rude, mal civilisé *A.* فظ ـ بیّن الفظاظة ـ جلیف ـ جافی الخلق ـ غلیظ الجانب ـ غلیظ ـ خشین *P.* درشت *T.* قبا || Peuple rude et grossier غلیظ الجانب وفظاظت طبعی غالب بر قوم درشتخو Moeurs grossières اخلاق فظاظت آلود ـ اخلاط غلیظه ـ غلظت طبع ایله مجبول بر آدم Esprit grossier لسان فظاظت نشان ـ تعبیرات غلیظه Langage grossier اوضاع واطوار غلیظه ایله مألوفدر Il a les manières très-grossières خطای غلیظ ـ سهو ـ غلیظ Faute grossière قبا یاکلشلق

GROSSIÈREMENT. D'une manière grossière *A.* بالغلظة ـ علی وجه الغلظة *P.* با درشتی *T.* قبالق ایله || Cela est travaillé grossièrement بو شیٔ قبا ایشلنمشدر Il parle grossièrement قبالق ایله سویلر ـ تعبیرات غلیظه ایله ـ بالغلظه تکلّم ایدر

GROSSIÈRETÉ. Caractère de ce qui est grossier *A.* غلظت *P.* درشتی *T.* قبالق || La grossièreté d'une étoffe ثوبک غلظتی d'une architecture بنانک قبالغی

Il signifie aussi, impolitesse *A.* فظاظت ـ غلاظت ـ جلافت *P.* درشتی *T.* قبالق || Il en a usé avec beaucoup de grossièreté کمال فظاظت ایله معامله ایلدی Il y a de la grossièreté à parler de la sorte بو وجهله تکلّم ایتمکده غلاظت وفظاظت وار در

Et parole impolie, rude *A.* کلام غلیظ pl. کلمات غلیظة ـ تعبیر غلیظ ـ قذع *P.* سخن درشت ـ بد زبانی *T.* قبا سوز || Il lui a dit des grossièretés فلانه کلمات غلیظه ایله خطاب ایلدی

GROSSIR. Rendre gros *A.* اضخام ـ ایراث الضخامة ـ ایجاب الجسامة *P.* ژفت کردن *T.* قبالتمق ـ قبارتمق || Il a pris un habit qui lui grossit la taille بدننی اضخام ایدر بر لباس ایله تلبّس ایلدی Les arrérages ont grossi la somme de la moitié ادا اولنمامش مال بقایا مقدار مبلغک بر نصفی قدر قبارمسنه بادی اولمشدر La jonction de telles et telles troupes a grossi son armée d'un quart فلان وفلان عسکرک التحاقی تقریبیله اردوسی بر چاریک زیاده کسب جسامت ایتمشدر

Il se dit aussi des eaux *A.* کسب الطموّ *P.* بر خاستن *T.* قبارمق || Je trouve que la rivière a bien grossi آکلادیغمه کوره میاه نهر کسب طموّ ایتمشدر

Se Grossir. *A.* کسب الضخامة ـ کسب الثخانة ـ کسب الجسامة *P.* ژفت گشتن ـ ژفتی پذیرفتن ـ ژفتی پیدا کردن *T.* قبارمق ـ قبالنمق || Le nuage s'épaississait, se grossit سحاب کسب ثخانت وضخامت ایدر La foule se grossissait زحام ناس کسب جسامت ایتمکده ایدی

GROTESQUE. Il se dit des figures bizarres, imaginées par un peintre *A.* غريب الشكل || Figures grotesques صور غريبة الاشكال

Figur. Ridicule, extravagant *A.* موجب السخرة ـ مسخر *P.* خنجرود فرما *T.* مسخره || Un habit grotesque لباس موجب السخره mine grotesque سيماى سخره فرما Cet homme est bien grotesque مسخره بر آدمدر

GROTESQUEMENT. D'une manière ridicule *A.* متمسخراً *P.* خنجرود گونه *T.* مسخرهجه || Vêtu grotesquement مسخرهجه كينمش Danser grotesquement متمسخراً رقص ايتمك

GROTTE. Caverne *A.* كهف pl. كهوف ـ مغارة pl. مغارات ـ ولجة *P.* غار *T.* مغاره || Grotte profonde كهف عميق الغور À l'entrée de la grotte مغاره نك مدخلنده Faire une grotte dans un jardin باغچه ايچنده بر مغاره انشا ايتمك

GROUILLEMENT. Mouvement et bruit de ce qui grouille *A.* قلقلة *P.* جنبش *T.* اوينايش || Le grouillement des intestins قلقلة الاحشا

GROUILLER. Il se dit du bruit que font les intestins dans le ventre *A.* قلقلة الرياح البطن *P.* جنبيدن باد شكم *T.* قارن كورلمك

On dit aussi d'un homme à qui la tête tremble, que la tête lui grouille *A.* نزنزة الرأس *P.* سر لرزيدن *T.* باش دترهمك ـ باش صرصلمق

GROUPE. Terme d'arts du dessin. Assemblage d'objets tellement rapprochés, que l'oeil les embrasse à la fois *A.* جثيل pl. اشكال محتفلة ـ شكل محتفل ـ الاشكال *P.* شكلهاى باهم آورده *T.* اشكال بيغنتيسى ـ طوب شكللر ـ بر شكل || Un groupe d'enfans محتفل صبيان Ces figures font un beau groupe بو صورتلردن لطيف وخوش منظر بر جثيل اشكال حاصل اولور Un groupe d'animaux صور بهايمدن عبارت بر شكل محتفل Un groupe de fruits فواكه محتفلهدن مركب بر جثيل اشكال

GROUPER. Mettre en groupe *A.* ترتيب محتفلاً *P.* با هم نهادن *T.* طوب اولهرق ييغدرمق || Ce peintre sait bien grouper les figures فلان مصوّر اشكالك محتفلاً ترتيبى فننده ماهر در

GRUAU. Il se dit d'un grain concassé et dépouillé de son écorce *A.* جشيشة *P.* افشه ـ دليده ـ فروشك ـ پرغور *T.* بلغور || Le gruau est fort rafraîchissant جشيشه بغايت مبرّد در Le gruau engraisse بلغور مسمّندر

GRUE. Sorte de gros oiseau *A.* كركىّ pl. كراكىّ *P.* كلنك *T.* طورنه ـ قرقه || Une bande de grues fait la figure d'un triangle en volant برطورنه سوريسى اوچارايكن شكل مثلث الاضلاع پيدا ايتدرر

GRUE. Machine dont on se sert pour élever de grands fardeaux *A.* منجنيق *T.* بوجورغاد

GRUERIE. Juridiction où les officiers commis pour la garde des bois, des forêts, jugent des délits et des dommages qui s'y font *A.* باب الناظر الآجام *P.* عدالتخانهٔ سردار بيشهزارها *T.* قورى آغاسى قپوسى || Donner une assignation à la gruerie, pour raison du dommage fait par les bestiaux dans les bois قورى ايچنده حيواناتك ايراث ايتدكلرى زيان وخسارت دعواسى قورى آغاسى قپوسنه حواله اولنمق

GRUGER. Briser quelque chose de dur avec les dents *A.* كزم *P.* بدندان شكستن *T.* ديش ايله قيرمق || Gruger des macarons كوركى ديش ايله قيروب يمك

Il se prend aussi pour Manger. V. ce mot. || Trois ou quatre qu'ils sont, auront bientôt grugé cela اوچ درت كشى اول طعامى بسبتون اكل ايدهجكلرى دركار در — On dit d'un homme qui fait plus de dépense que son bien ne le comporte, qu'il gruge son fait ما ملكنى اكل وبلع ايدر

GRUMEAU. Petite portion de sang ou d'autre humeur concrescible qui s'est figée *A.* علقة *P.* پركالهٔ خون فسرده *T.* اويوشق قان || Vomir de gros grumeaux de sang علقات غليظهٔ دم استفراغ ايتمك Le lait se convertit quelquefois en grumeaux dans l'estomac سود معده ايچنده بعضاً اويوشمش پارچهلره متحوّل اولور

se GRUMELER. Devenir en grumeaux *A.* تخثّر متقطّعاً *P.* پاره بپاره فسردن *T.* پارچه پارچه اولمق ـ اويوشوب دانه دانه اولمق || Le lait se grumelle سود تخثّر دانه دانه اولور ـ ايدر

GRUMELEUX. Qui a de petites inégalités *A.* ملتوى *P.* كج وميج *T.* اكرى بوكرى || Caillou grumeleux اكرى بوكرى چقل طاشى

GUÉ. L'endroit d'une rivière où l'on peut passer l'eau sans nager *A.* مخاضة pl. مخاوض ـ مقطع النهر pl. مقاطع النهر *P.* پاياب *T.* چايك كچيد يرى || Le gué est bon, est sûr

مقطع نهر اول محلّده اصلح واقوا در dans cet endroit - là
نهری کچید برندن مرور ایتمک Passer la rivière à gué
Ab- مخاضهٔ نهری اسقندیل ایله یوقلمق Sonder le gué
آتی نهرک کچید برنده اسقا reuver un cheval au gué
On dit figur. Sonder le gué, pour dire, Faire quelque - ایتمک
tentative sous main, pour pressentir les dispositions de ceux dont
dépend le succès d'une affaire *T.* اسقندیل - استمزاج ایتمک
ایتمک

GUÉABLE. Où l'on peut passer à gué *A.* ممکن القطع -
کچید *T.* ازپایاب گذشتنی *P.* ممکن العبور عن المخاضة
نهرفلان محلّده La rivière est guéable dans cet endroit || ویرر
کچید ویرر

GUÈBRES. Nom que portent les restes de l'ancienne nation Persane *P.* گبر

GUÈDE ou PASTEL. Plante à l'usage des teinturiers *A.* عظلم
چوبت اوتی *T.* نیل *P.* نیل -

GUENILLE. Haillon, chiffon *A.* خرقه pl. خرق - مزقه pl.
دزق *P.* چپان *T.* پچاوره || Cet homme ne porte que des
guenilles بو آدمک لباسلری خرق ومزقدن عبارتدر

Il se dit au pluriel de toutes sortes de vieilles hardes *A.* pl.
اسکی *T.* کهنه پارها *P.* ردم pl. اخلاق pl. معاوز pl. خدافل
بوسکی شیلر

GUENILLON. Petite guenille *A.* قزاع *P.* لتهٔ کهنه *T.* پچاوره
پارچه‌سی

CUENIPE. Femme malpropre *A.* متقشفة - تافرة *P.* زن چپل
T. کیرلو پاسلو عورت

GUENON. La femelle du singe *A.* قردة *P.* پوزینهٔ ماده *T.*
دیشی میمون یاوریسی || Une petite guenon دیشی میمون

GUENUCHE. Petite guenon *A.* قریدة *P.* پوزینک ماده
T. دیشی میمون انیکی

GUÈPE. Grosse mouche semblable à une abeille *A.* زنبور pl.
زنابیر *P.* زنبور - بز *T.* آری - صاری آری نیشترلی || Grosse
guêpe ایری نیشترلی آری - زنبور کبیر

GUÊPIER. Lieu où les guêpes construisent des gâteaux et des
alvéoles *A.* بیت الزنابیر *P.* آشیانهٔ زنبورها *T.* صاری آریلر
یواسی

GUÈRE ou GUÈRES, adverbe. Pas beaucoup *A.* لا کثیراً *P.*
همان دکل - اولقدر یوق *T.* نه چند || Il n'y a guère de

غرض وعوضدن عاری آدملر gens tout-à-fait desintéressés
دنیاده Il n'y a guère de bonne foi dans le monde اولقدر یوقدر
اولقدر عاقل صدق وفا اولقدر یوقدر Il n'est guère sage
نه چند صاحب عقل ودرایتدر - دکلدر Il n'y a guère que
بو ایشه همان فلاندن lui qui soit capable de faire cela
غیری کمسنه قادر دکلدر

GUÉRET. Terre labourée et nom ensemencée *A.* کریب -
فلحة *P.* زمین شیار کرده *T.* نطس اولمش یر || Cette
pièce de terre est demeurée en guéret بو تارلا نطس اولدرق
ابقا اولنمشدر

GUÉRIDON. Sorte de meuble qui sert à mettre des flambeaux
A. کرسیّ السراج *P.* پایگاه شمعدان *T.* شمعدان اسکمله‌سی
شمعدان اوتوراغی -

GUÉRIR. Rendre la santé *A.* اشفا - ابراء - ابلال - اصلاح
المزاج *P.* درست کردن - شفا دادن *T.* صاغلتمق || Ce
médecin l'a guéri d'un mal qui paraissait incurable بو طبیب
فلان کمسنه‌یی نا قابل شفا عدّ اولنان مرضدن ابرا
ایتدردی Guérir quelqu'un de la fièvre فلانی علّت حمّادن
On dit proverb. De quoi me guérira cela? Cela - ابرا ایتمک
ne me guérira de rien, pour dire, que cela ne me servira de
rien بو شئ دردمه بر درلو دوا اولدمز

Il se dit aussi des maladies *A.* دفع *P.* چاره کردن -
حمّایی Guérir la fièvre || صاوشدرمق *T.* بر طرف کردن
بو یاقی Cet emplâtre guérit les contusions دفع ایتدرمک
بره‌لری دفع ایتدرر

Guérir une plaie *A.* تلئیم - اصلاح *P.* درست کردن *T.*
صاغلتمق - اوکه‌ق

Guérir, au neutre, et se Guérir *A.* تشفّی - استشفا - استفاقة
کسب البرء والصحّة - تصحیح المزاج - استبلال - تبلّل -
شفا - تن درستی پذیرفتن *P.* کسب الشفاء والعافیة -
افاقت - صاغلمق - شفا بولمق - ایو اولمق *T.* یافتن
دوچار اولدیغک Votre mal commence à se guérir || بولمق
علّتدن استشفایه یوز طوتدک Songez seulement à vous guérir
Il est افاقت بولمغه باق - همان کسب برء وصحّته چالش
خسته ایسه ده شفا بولەجغنه شبهه malade, mais il guérira
بو مرضدن شفایاب Guérira-t-il de cette maladie? یوقدر
Figur. || - بو علّتدن افاقت بولەجقمیدر - اولەجغی وارمیدر
مبتلا اولدیغی علّت On l'a guéri de l'erreur où il était

ضلالدن شفاياب اولمشدر Il était autrefois fort attaché à
cette opinion, mais il en est guéri maintenant مقدما فلان
اعتقادده تمكين نفس ايتمشيكن اليوم اول علتدن شفاياب
اولمشدر Il est guéri de son ambition مبتلا اولديغى حرص
رهاياب - نام وشان علتندن شفاياب اولمشدر On ne gué-
rit point de la peur علت خوف وجبانت قابل شفا
اولهجق امراضدن دكلدر

Guéri. A. مشفى P. تن درستى پذيرفته - شفا يافته T.
افاقت بولمش - صاغلنمش

GUÉRISON. Recouvrement de la santé A. افاقة - شفا - برء
P. درستى پذيرى - دوا پذيرى - چاره پذيرى T. صاغلمه
|| Guérison parfaite برء تامّ - شفاى تامّ imparfaite افاقت
ناقصه Le médecin travaille à sa guérison طبيب فلانك برء
وافاقتنه صرف سعى واهتمام ايدر La guérison de ces sor-
tes de maladies est très-difficile بو مقوله امراضدن افاقت
بو مقوله امراضك دواسى مشكلدر - مشكلدر C'est de Dieu
seul qu'il doit attendre sa guérison افاقتنى مجرّد عنايت بالغهٔ
رحمنيه‌دن مأمول ايتملو در

GUÉRISSABLE. Qu'on peut guérir A. ممكن البرء - ممكن الشفا
ممكن الدوا - P. درمان - علاج پذير - دوا پذير - شفا پذير
پذير T. علاج قبول ايدر - صاغلور || Ce mal n'est pas guéris-
sable بو مرض دوا نا پذير در - بو علت نا قابل علاجدر

GUÉRITE. Petite loge où une sentinelle se met à couvert
A. مرقبة - مرتباء P. ديده‌بانگاه - نوبتخانه T. نوبت يرى
قوللق يرى - || Un boulet de canon donna dans la guérite,
et tua la sentinelle طوب كله‌سى نوبتخانه‌يه اصابت ايله
نوبتجى نفرينى اولدردى

Il se dit aussi d'un petit cabinet ouvert de tous côtés au haut
d'une maison pour découvrir de loin A. غرفة pl. غرفات -
علويّة P. فرواره T. چارداق - جهاننما || Il a fait faire, une
petite guérite au haut de sa maison خانه‌سى بالاسنده صغير
بر جهاننما احداث ايتدردى

GUERRE. Différend entre des États, qui se décide par la voie
des armes A. حرب pl. حروب - محاربة pl. محاربات -
سفر pl. اسفار - قتال - مقاتلة - مقاتلات P. پيكار - جنك
پرخاش - رزم - نبرد - T. جنك - دويش || Guerre sanglante
سيلان - سفك دماء كثيره‌يى مستلزم محاربهٔ شديده
نيچه قانلر دوكلمش - جويبار دمايى مستلزم اولمش جنك
حرب وقتال Guerre juste حقه مقارن اولان سفر injuste
قاعدهٔ عدل وحقه منافى اولان سفر Guerre d'outre-mer سفر
دكز آشورى سفر - ما وراء البحر Gens de guerre اهل حرب
عسكرى نفرى - عسكرى - Le métier de la guerre فنّ حرب
Les lois de la guerre شروط حربيّه - قوانين حربيّه Ruse de
guerre خدعهٔ حربيّه Munitions de guerre et de bouche مهمّات
سفريّه وذخاير وارزاق سفر Préparatifs de guerre تداركات
سفريّه Machine de guerre آلت حرب Place de guerre قلعه
Conseil de guerre شوراى ارباب حرب En temps de guerre
هنگام سفرده - وقت سفرده Vaisseau de guerre جنك
سفينه‌سى Vaisseau armé en guerre ترتيب جنك اوزره
جنك هيئتنه كيرمش سفينه - تجهيز اولنمش سفينه C'est
un grand homme de guerre فنّ حربده مهارت كامله صاحبى
بر محراب جليل الشاندر - بر جنكجوى نامدار در Les
malheurs de la guerre آفات سفريّه - مصايب سفريّه Les
fruits de la guerre ثمرات حرب - ثمرات سفر Déclarer la
guerre اعلان سفر ايتمك Entreprendre la guerre سفره تصدّى
ايتمك Ces deux princes sont en guerre, se font la guerre بو
ايكى پادشاه بيننده سفر وار در Aller à la guerre سفره
سفره اشمك - عزيمت ايتمك Allumer la guerre dans un
État بر ملك ايچنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال ايتمك
Porter la guerre dans le coeur d'un pays جنك وقتالى
قتال وجدالى ملكك - قلبگاه ملكه قدر ايصال ايتمك
جگرگاهنه قدر سوق وايصال ايتدرمك Savoir bien la guerre
فنّ حربه كما ينبغى واقف واشنا اولمق Les puissances
qui sont en guerre دول محاربين Soutenir la guerre محاربه‌يه
مداومت ايتمك Entendre bien l'art de la guerre فنّ حربك
قواعدندن كما ينبغى خبردار اولمق La guerre de campagne
محاصره جنكى de siége صحرا جنكى C'est un homme qui
a le génie de la guerre عقل حربى ايله مجبول بر آدمدر
Faire la guerre à outrance حدّ افراطه قدر جنكه شدّت
ايتمك Faire la guerre à feu et à sang احراق بالنار واهراق
دماى بيشمار ايله جنك وقتاله مبادرت ايتمك - Guerre
civile, Guerre intestine, celle qui s'allume dans l'intérieur de
l'État A. حرب داخلىّ pl. حروب داخليّة P. حرب وشورش
درونى T. ملك ايچنده‌كى دويش - Guerre sainte. La
guerre contre les infidèles, qui avait pour but la conquête de
la Terre-Sainte A. جهاد

On appelle figur. Foudre de guerre, un grand homme de guerre امر حربده صاعقهٔ دهشت انگیز مثالی بر جنکاور لا نظیر – جنکده یلدرم کبی بر آدم – Et flambeau de la guerre, celui qui est cause de la guerre – موقظ نائرهٔ حرب وقتال – مسعر حرب – موقد مشعل حرب وقتال

Aller à la petite guerre. C'est aller en petite troupe butiner en pays ennemi *T.* چاپوله چیقمق – چاپوله وارمق

On dit, Faire la guerre à quelqu'un, pour dire, prendre à tâche de le contrarier *T.* بر کمسنه‌یه معارض اولمق

Guerre, se dit figur. dans les choses morales *A.* جدال – نزاع *P.* ستیز – کشمکش نزاع وستیز *T.* جنکلشمه || Il faut faire la guerre à ses passions امراض نفسانیه ایله جنکلشمه لازمدر || Il y a guerre perpétuelle entre l'esprit et la chair جسم وروح بیننده دائمی کشمکش نزاع وجدال وار در

GUERRIER. Qui a rapport à la guerre *A.* حربی *P.* پیکاری – جنکی *T.* جنکه متعلق || Actions guerrières اعمال حربیه – مآثر Travaux guerriers خدمات حربیه Exploits guerriers فتوح وغزوات – جلیلهٔ حربیه – Et qui est propre à la guerre *A.* مألوف الحرب – حربی *P.* جنک آزما *T.* جنکجی || Courage guerrier جلادت حربیه Humeur guerrière مزاج حرب وجنکه مألوف Nation guerrière بر ملت جنک آزما – ملت جنک آزما – Et qui fait ou qui a fait la guerre *A.* محارب *P.* پرخاشکار *T.* جنک ایدن

GUET. Fonction d'un soldat mis en sentinelle, ou d'un nombre de soldats qui font la ronde de nuit dans une ville *A.* مرابطهٔ – عسس *P.* دیده‌بانی – گرده‌بانی *T.* قوللقجیلق – قولجیلق || Celui qui fait le guet en cet endroit-là اول محلده قوللقجیلق ایدن Être au guet قوللقجیلق ایتمک En cette ville, ce sont les bourgeois qui font le guet بو شهرده خدمت مرابطه اهل بلده‌یه مخصوصدر – Il se dit aussi de ceux qui font le guet *A.* ربیئهٔ – اترور *P.* دیده بان – گرده بان *T.* قوللقجی || Guet à pied, à cheval پیاده قولجی وآتلو قولجی – قولجی

On appelle Mot de guet, le mot qui se donne à ceux qui font le guet *A.* لفظهٔ معهودة – شعار *P.* حرف معهود *T.* معهودانه سوز

GUET-APENS. Embûche dressée pour assassiner, ou pour surprendre quelqu'un *A.* غیلة *P.* کمینگاه مردمکشی *T.* آدم دوشره‌جك پوصی || On l'a tué de guet-apens فلانی غیلهٔ پوصی‌یه دوشوروب قتل ایلدیلر – قتل واعدام ایتمشلر در – Figur. || C'est une affaire qu'il m'a faite de guet-apens بکا ایتدیکی ایش کمینگاه خباثتده ترتیب اولنمش بر سؤ قصد در On prit le temps de son absence pour faire juger son procès, c'est un guet-apens وقت غیبتندن اغتنام فرصت ایله دعواسنی حکم ایتمشلر در اشتده بو کیفیت آدمی بر پوصی‌یه دوشورمکدر

GUÊTRE. Sorte de chaussure qui sert à couvrir la jambe et le dessus du soulier *A.* خصف *P.* پالیک – شمم *T.* چارق

GUÊTRER. Mettre des guêtres à quelqu'un *A.* الباس الخصف *P.* شمم نهادن *T.* آیاغه چارق کچورمک – چارق کیدرمک

GUETTER. Épier à dessein de surprendre *A.* اعتیان *P.* پژوهیدن *T.* جاسوسلمق || Les voleurs guettent les passans قطاع طریق ابنای سبیلی جاسوسلر || Il y a des sergens qui le guettent ضابط نفراتی پسنه دوشوب اعتیان ایدرلر On sait tous les endroits où il va, on le guette فلانی جاسوسلیوب هر قنغی طرفه وارر ایسه خبر آلورلر

Figur. Attendre quelqu'un à un endroit où il doit passer *A.* ترصد – ترقب – ارتقاب *P.* چشمدوز ترقب شدن – پرمر داشتن *T.* کوزلمک || Je guette ici un tel juge pour lui présenter un placet عرضحالمی تقدیم ایچون بو طرفده فلان قاضی‌یه مترقبم Il guettait son débiteur pour lui demander de l'argent اقچه طلبیچون آلدجقلوسی ظهورینه مترصد ایدی

GUEULARD. Qui parle beaucoup et fort haut *A.* ثرثار مصوات *P.* تند آواز هرزه گو *T.* پك حیقریجی یکشاق

GUEULE. C'est dans la plupart des animaux et dans les poissons, ce qu'en l'homme on appelle Bouche *A.* فوه – فم pl. افواه *P.* دهان *T.* آغز || La gueule d'un boeuf صغرك آغزی Gueule béante آچق آغز – فم افغر Il avait la gueule ouverte pour l'engloutir فلانی بلع ایچون افغار فم ایلدی – Il se dit aussi d'autres choses par analogie *A.* فم – فوهة *P.* دهانه *T.* آغز || La gueule d'un four *A.* فوهة تنور *P.* دهانهٔ تنور *T.* فرون آغزی d'une cruche *A.* فم جرة – عنق جرة *P.* دهانهٔ سبو – گلوی سبو *T.* دستینك آغزی – دستینك بوغازی d'un sac جوالك آغزی – On dit proverb. Mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril certain فلانی قوردك آغزینه ویرمك

GUEULÉE. Grosse bouchée *A.* لقمهٔ بزرک *P.* لقمة كبيرة *T.* ايرى لقمه

GUEUSAILLE. Multitude de gueux *A.* فوج السايلين *P.* گروه دريوزه كنان *T.* دلنجى علبه‌لكى ‖ خچكولان — گروه دريوزه كنان — Chassez cette gueusaille بو دلنجى گروهنى طرد ايله

GUEUSE. Pièce de fer fondu, qui n'est point encore purifiée *A.* حديد غير مصفا *P.* آهن خام *T.* خام دمور ‖ Couler la gueuse دوكمك — خام دمورى سبك ايتمك

GUEUSER. Mendier *A.* سؤال *P.* دريوزه كردن *T.* ديلنمك ‖ Il s'est mis à gueuser ديلنمكه مباشرت ايلدى ‖ Gueuser son pain بر كشى قوت لا يموتنى سؤال ايتمك

GUEUSERIE. Indigence, misère *A.* فاقة — فقر *P.* گدايى *T.* فقرالق — مسكينلك ‖ Il y a bien de la gueuserie dans cette province بو مملكتده خيلى فقر وفاقه وار در

GUEUX. Indigent *A.* فقير pl. فقرا *P.* مسكين *P.* گدا *T.* فقرا — يوخسول ‖ Ces gens-là sont si gueux, qu'ils n'ont point de pain بو آدملر قوت لا يموته احتياج رتبه‌سنه قدر فقرا درلر — فقر واحتياجلرى شول مرتبه در كه نانپاره‌يه محتاجدرلر

Et qui demande l'aumône *A.* سايل pl. سايلين *P.* دريوزه‌گر *T.* ديلنجى — خچكول ‖ C'est un vrai gueux صرف سايلدر

— Il signifie aussi Fripon. V. ce mot.

On dit d'une femme de mauvaise vie, que c'est une gueuse *A.* فاسقه *P.* زن آلوده دامن *T.* قحبه

GUI. Plante qui croît sur les branches de certains arbres, comme du poirier, du chêne, etc. *A.* مشرة *T.* توزاق ‖ Gui de chêne پليد آغاجى توزاغى

GUICHET. Petite porte pratiquée dans une grande *A.* خادعة *P.* پالگانه *T.* ياورى قپو ‖ La porte de la ville est fermée, mais le guichet est ouvert شهر قپوسى كرچه مسدود در انجق ياورى قپوسى آچقدر ‖ On l'amena entre les deux guichets pour traiter d'accommodement avec sa partie خصميله بينلى بالمصالحه ياورى — اويدرمق ايچون خادعتين آره‌سنه كوتورلدى قپولر آره‌سنه

GUICHETIER. Valet qui ouvre et ferme les guichets *A.* بوّاب *P.* الخادعة *P.* دربان پالگانه *T.* ياورى قپو بكچيسى

GUIDE. Celui qui conduit une personne, pour lui montrer le chemin *A.* دليل *P.* بدرقه — رهبر — رهنما *T.* يول كوستريجى — قولاغوز — دليل ‖ Prendre un guide اتخاذ دليل ايتمك ‖ قولاغوز — قولاغوزلق — دلالت خدمتنى ايتمك Servir de guide آلمق — ايتمك — On appelle Guides, dans les armées, des gens du pays choisis pour conduire l'armée *T.* عسكر قولاغوزلرى — اردو قولاغوزلرى

Figur. Celui qui dirige quelqu'un dans sa conduite *A.* مرشد ‖ Ce jeune homme a besoin d'un bon guide pour ses affaires بو آدم حداثت سنى تقريبيله بر حاذق مرشده محتاجدر

GUIDE. Une bande de cuir qu'on attache à la bride des chevaux d'équipage, et qui sert à les gouverner *A.* جرير *P.* فسار *T.* يولار

GUIDER. Conduire dans un chemin *A.* دلالت — ارائة الطريق — يول كوسترمك *T.* رهنمايى كردن — رهبرى كردن *P.* قولاغوزلق ايتمك ‖ Prenez un homme qui sache les chemins, afin qu'il vous guide سكا ارائة طريق ايده‌جك يوللرى بيلور بر آدم معيتكه استصحاب ايله — ارشاد *A.* Figur. — ارائة الطريق *P.* رهنمايى كردن *T.* يول كوسترمك ‖ C'est lui qui me guide dans cette affaire بو خصوصده بكا ارائة طريق ايدن فلاندر ‖ C'est son intérêt qui le guide هر شيئده دليل ومرشدى مصلحت مخصوصه‌در ‖ Guider quelqu'un dans le chemin de la gloire — بر كمسنه‌يى طريقهٔ شان واقباله ارشاد بر كمسنه‌يه شان واقبال طريقنى ارائة ايتمك — ايتمك

GUIGNE. Sorte de cerise douce *A.* قراصياء حلو *P.* آلو بالو *T.* كراس ‖ Guigne noire, rouge, blanche سياه وقرمزى وبياض كراس

GUIGNER. Fermer à demi les yeux en regardant du coin de l'oeil *A.* تحشيف العين — شوس *P.* چشمپوشانه نيمنگاه كردن *T.* كوز قيپارق قويروغيله باقمق — كوز قيپارق كورمك

Figur. Former quelque dessein sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* ديده دوختن *T.* كوز ديكمك ‖ Il guigne cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ايدر ‖ Il y a long-temps qu'il guigne cette héritière مدت مديده‌دنبرو بو ميرانخوره كوز ديكمشدر

GUIGNIER. L'arbre qui porte des guignes *A.* شجر القراصياء الحلو *P.* درخت آلو بالو *T.* كراس آغاجى

GUIGNON. Malheur *A.* شامت — شامة البخت — نحوست *P.* بخت بد — سگارى *T.* اوغورسزلق ‖ C'est un grand guignon بر كمسنه‌يه شامت عظيمه در ‖ Porter guignon à quelqu'un اوغورسزلق كتورمك — ايراث شامت بخت ايتمك

GUILÉE. V. Giboulée.

GUILLERI. Chant du moineau *A.* غرد العصفور ـ شقشقة *P.* سرچه‌نك اوتمه‌سی *T.* چاو چاو كنجشك *P.* || Le guilleri de ce moineau est réjouissant بو سرچه‌نك اوتمه‌سی مفرّحدر

GUILLOCHER. Faire des guillochis *A.* تجميل بالتحاسين *P.* برسم زيبا پيراستن *T.* كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك || Guillocher une tabatière قوطينك اوزرينه كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك

GUILLOCHIS. Compartimens faits pour orner différens ouvrages *A.* pl. تحاسين *P.* پيرايشهای زيبا *T.* كوزل بزكلر

GUIMAUVE. Espèce de mauve *A.* خبّاز شجريّ ـ خطمیّ *P.* خاتم *T.* چيچكی گل خطمی ـ غسل

GUINDAGE. L'action de guinder. V. Guinder.

GUINDER. Lever en haut par le moyen d'une machine *A.* ترفيع بالسماك ـ اصعاد بالسماك *P.* بر آوردن *T.* بسماك يوكی آلت ايله قالدرمق *T.* || Guinder un fardeau طاشلری مقره ايله قالدرمق Guinder des pierres avec une poulie قالدرمق ايله قالدرمق Il se fit guinder avec une corde au haut de la tour كندوبی برايپ ايله قلّه‌نك يوقاروسنه اصعاد ايتدردی

Il se dit figur. des choses où l'on affecte trop d'élévation *A.* اظهار العلوّ ـ اظهار السموّ *P.* بلندی نمودن *T.* يوكسلمه اظهار سموّ || Il ne faut point se guinder l'esprit عقل ايتمك جائز دكلدر كوسترمك Cet orateur se guinde si fort, qu'on a peine à le suivre بو واعظ وعظنده اول قدر اظهار علوّ وسموّ ايدر كه آكا پيرولك ايتمك مشكلدر

GUINGOIS. Travers, ce qui n'est pas droit *A.* محلّ ـ ضلوع الضلوع *P.* وريب *T.* مزاوه || Il y a un guingois dans ce jardin بر مزاوه وار در ـ بو باغچه‌ده بر محلّ ضلوع وار در On a tâché de cacher le guingois de cette chambre par une cloison بر تخته پرده ايله اوطه‌نك مزاوه‌سنی ستر ايتمكه چالشديلر ـ Figur. *A.* اعوجاج *P.* كجی *T.* اكريلك || Il y a dans cet esprit un guingois qui choque tout le monde بو عقلده عالمی بيزار ايدر بر نوع اعوجاج وار در

De guingois. De travers *A.* كج ومج ـ وريب گونه *P.* ضالعاً *T.* اكری بوكری ـ مزاوه‌لو || Cette chambre-là est toute de guingois بو اوطه بسبتون مزاوه‌لو در ـ بو حجره جملةً ضالعدر S'habiller de guingois اكری بوكری ـ ضالعاً تلبّس ايتمك Il marche tout de guingois اكری ـ ضالعاً مشی ايدر كيينمك

معوّج العقل *A.* Il a l'esprit de guingois || Figur. ـ بوكری يورر *P.* كج عقل *T.* عقلی اكری

GINGUETTE. Petit cabaret. V. ce mot.

GUIRLANDE. Ornement de tête en forme de couronne, composé de fleurs entremêlées ensemble *A.* اكليل الازهار *P.* سرپوش با گل وشكوفه آراسته *T.* چيچك ايله دونانمش باش كسوتی || Former, composer une guirlande چيچك ايله دونانمش باش كسوتی دوزمك Guirlande de pierreries جواهر گرانبها ايله مرصّع بر قطعه باش كسوتی

Et les ornemens de feuillages, de fleurs dont les sculpteurs ornent les bâtimens *A.* خطّ مشجّر pl. خطوط مشجّره *P.* زنجيرك *T.* برگ وشكوفه يپراق وچيچك زنجيری

GUISE. Manière, façon *A.* اسلوب ـ فنّ ـ طور *P.* آيين *T.* طور || Chaque pays a sa guise هر مملكتك بر كونه فنّ واسلوبی وار در Chacun vit à sa guise هر كس كندو طورنجه كچينور et en proverbe *P.* هر كس بندد بآيين ديگر دستارها Chacun se gouverne à sa guise هر كس كندوبی طور خودنجه اداره ايدر

En guise. À la façon, à la ressemblance *A.* علی طور ـ بمثل *P.* بسان ـ بآيين *T.* كبی ـ طورنجه || Prendre du sureau en guise de thé چای كبی مرور چيچكی نوش ايتمك

GUITARE. Instrument de musique *A.* طنبور ـ طبن *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer de la guitare طنبور چالمق

GUSTATIF. Terme d'Anat. Il se dit du nerf qui constitue l'organe du goût *A.* عصبة الذوق *P.* پی چاشنی *T.* داد سكيری

GUSTATION. Sensation du goût *A.* ذوق ـ طعم *P.* چاشنی *T.* داد

GUTTURAL. Qui appartient au gosier, ou qui se prononce du gosier *A.* حلقيّ *P.* گلويی *T.* بوغازه متعلّق || Son guttural صدای حلقی Les lettres ع et غ sont des lettres gutturales ع وغ حروف حلقدندر ـ Artère gutturale *A.* اخدع *P.* رگ گلو *T.* بوغاز طمری

GYMNASE. Lieu destiné chez les anciens aux exercices du corps *A.* رحبة لحركات الشاقة *P.* ميدان زوربازان *T.* زورباز ميدانی

GYMNASTIQUE. L'art des divers exercices du corps *A.* فنّ التعليم الحركات الشاقة *P.* زوربازی *T.* زوربازلق ـ Les

modernes n'emploient ce mot que relativement à la santé ou à la guerre. On dit, La gymnastique militaire *A.* تعلّم الحركات الحربيّة La gymnastique médicinale *A.* حركة لحفظ الصحّة

GYMNIQUE. La science des exercices que l'on apprenait aux athlètes *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ كشتكيرى *T.* پهلوانلق

GYNÉCÉE. Appartement des femmes *A.* بيت النسوان *P.* خانهٔ زنان *P.* حرم *T.* حرم دائره‌سى

GYNÉOCRATIE. État où les femmes peuvent gouverner *A.* حكومة نسائيّة - حكومة النسوان *P.* زنان حكمرانىٔ *T.* قارى حكومتى || L'Angleterre est une gynéocratie انكلتره دولتى حكومت نسائيّه‌نك جارى اولديغى دولتلردندر

GYPSE. Plâtre *A.* جبس *P.* آهك *T.* آلچى V. aussi Plâtre.

GYPSEUX. Qui est de la nature du gypse *A.* جبسىّ *P.* آهكى *T.* آلچيلو

HABILE. Qui fait avec succès un grand usage de ce qu'il a appris *A.* ماهر pl. مهرة - حاذق pl. حذّاق - عارف *P.* استاد - هنرمند - هنرور - كاردان *T.* اوز - معرفتلو || Un homme habile dans les affaires كاردان - ادارهٔ اموروده ماهر بر آدم dans son métier صنعتنده - صنعتنده استاد - فننده ماهر آدم Il est habile en toutes choses هر شيئده مهارتى وار معرفتلو - On dit d'un artiste qui excelle dans son art, c'est un habile peintre, un musicien, un sculpteur habile ماهر بر مصوّر - در وماهر موسيقى شناس وماهر اويمه‌جيدر

En termes de Jurispr., il signifie capable *A.* صالح - لايق - مستحق - صاحب اللياقة والصحيّة *P.* سزاوار - شايسته *T.* كركلو || Habile à succéder استوراثه صالح Les moines ne sont pas habiles à succéder زهّادك حقّ وراثته لياقت وصلاحيّتلرى يوقدر

HABILEMENT. D'une manière habile *A.* بالمهارة - بالحذاقة *P.* استادانه - ماهرانه *T.* استاذجه || Il a fait cela fort habilement بو شيئى مهارت تامّه ايله ايشلدى Il s'est tiré habilement d'affaire ماهرانه واستادانه مصلحت ايچندن چيقدى Il démêle habilement le vrai du faux كذب وصحتك بيننى بالمهاره فرق وتمييز ايدر

HABILETÉ. Qualité de ce qui est habile *A.* مهارت - حذاقت *P.* استادى - هنر - هنرمندى *T.* اوزلق - استادلق || Il a beaucoup d'habileté غايت ايله مهارتى وار Il a fait voir son habileté en cette affaire شو مادّه‌ده مايهٔ حذاقتنى اظهار ايلدى - ايلدى Il a été pris pour dupe avec toute son habileté كمال مهارتى دركار ايكن مع كلّ حذاقته دوچار غبن - گرفتار دام خديعت اولمشدر وخديعت اولمشدر Cet homme a plus d'adresse que d'habileté فلانك چيره دستى ولياقتى مهارتندن زياده در

HABILISSIME. Superlatif d'habile *A.* احذق - امهر *P.* استادترين - هنرمندترين *T.* پك استاد - اولو استاد

HABILITÉ. Aptitude *A.* صلاحيّت - لياقت - استحقاق *P.* شايستگى *T.* كركلك || Habilité à succéder وراثته صلاحيّت

HABILITER. Terme de Jurispr. Rendre quelqu'un capable de faire, de recevoir quelque chose *A.* اعطاء الاستحقاق *P.* شايستگى دادن *T.* كركلندرمك || Un bâtard est habilité par la légitimation à posséder des bénéfices, à se faire prêtre برولد الزنا حقّ تصرّف زعامت واتّخاذ طريقت رهبانيّت خصوصلرنده جانب شرعدن كسب حلّ ورشدت ايله مستحقّ اولور

HABILLEMENT. L'ensemble des choses par lesquelles on est vêtu *A.* زىّ *P.* پوشش *T.* قيافت - اندام || Magnifique habillement زىّ فاخر

HABILLER. Mettre les habits à quelqu'un *A.* الباس - اكسا *P.* جامه پوشانيدن *T.* كييدرمك || Un valet de chambre qui habille son maître آغاسنى كييدرن ايچ آغاسى Je le trouvai qui s'habillait فلانى اكتسا ايلديكى حالده بولدم - كيينور ايكن بولدم On ne lui donna pas le loisir de s'habiller فلانه تلبّس واكتسابه وقت ويرمديلر - Et faire faire un habit à quelqu'un || Habiller les pauvres اكساى فقرا ايتمك الباس مساكين وفقرا - Habiller des troupes عسكرى اكسا - عسكرى نفراتنه لباس كييدرمك - ايتمك On dit, qu'un homme s'habille bien, pour dire, qu'il porte ordinairement des habits bien faits *A.* تزيّى بالحسن *P.* بزيبايى جامه پوشيدن

T. یاقشقلو کیینمک

On dit figur. Habiller un conte, pour dire, l'orner de manière à le rendre agréable T. حکایه‌یه الباس پوشش حسن ایتمک

On dit, Habiller quelqu'un de toutes pièces, pour, En dire toute sorte de mal T. فلانی شتوم گوناگون ایله دوناتمق

Habillé. A. ملبّس P. جامه پوشیده — جامه گرفته T. کیینمش

HABIT. Vêtement A. لباس pl. البسة — ملبوس pl. ملبوسات — ثوب pl. ثیاب — کسوة pl. کسا P. جامه — قبا T. اوروبه — اثواب — کیيم || Habit d'homme ارککک لباسی de femme لباس عفتنما زند لباسی — جامهٔ زن — کسوهٔ نسا Habit décent مؤدّب لباس — ادبلو لباس — اهل عرض لباسی — bien fait کوزل کسیملو — جامهٔ خوش اندام — لباس لطیف التقطیع mal fait لباس قبیح التقطیع — لباس — جامهٔ بد اندام Être en habit long, en habit court اوروبه کسیه‌ی چرکین لباس طویل یاخود لباس قصیر کییمک Habit d'été لباس صیفی — جامهٔ تابستانی — یاز اوروبه‌سی d'hiver لباس شتوی — کسوهٔ زمستانی — جامهٔ قیش اوروبه‌سی de campagne صحرایی — جامهٔ دشتی — قیر اوروبه‌سی de ville شهر اثوابی de chasse کسوهٔ صیّاد — جامهٔ شکار — آوجی اوروبه‌سی à la mode رسم نو ظهور اوزره اولان لباس à la vieille mode لباس حکمی کچمش لباس — رسم قدیم اوزره اولان لباس de couleur ثوب ملوّن — جامهٔ رنگ آمیز de deuil A. سلاب pl. سلب P. جامهٔ ماتم T. یاس اوروبه‌سی de parade کسوهٔ دارات de cérémonie کسوهٔ رسمیّه de fête لباس عید de noce کسوهٔ سور à l'antique لباس قدیم — کار اسکی زمان اسلوب à la française بر لباس اوزره فرانساوی لباسی Habit léger لباس خفیف complet لباس مکمّل neuf لباس جدید vieux لباس بلی — کهنه لباس déchiré لباس متخرّق — لباس متشقق — جامهٔ دریده — لباس یرتق usé لباس مستعمل — اثواب قوللنمش méchant لباس ردئ — لباس خسیس — جامهٔ کمقدر — اوروبه فنا uni لباس رنکلو ساده brodé لباس سوزنی ایشلنمش qui sied bien لباس لبیق — جامهٔ زیبنده — یراشق اثواب — یاقشقلو اوروبه Habit du matin A. مبذلة P. جامهٔ روزمرّه T. کونده‌لک اوروبه qui sied mal لباس غیر لبیق — جامهٔ نازیبنده — یاقشقسز اثواب

Être somptueux, magnifique en habits ملبوسات خصوصنده معنون ومحتشم اولمق Le luxe des habits ملبوسات خصوصنده اسراف وسفاهت اولان Changer d'habit تبدیل لباس ایتمک Mettre un habit بر لباس ایله اکتسا ایتمک Faire un habit بر لباس یاپدرمق La doublure d'un habit بطانهٔ لباس — لباسک ایچ قابی la façon لباسک تقطیعی — بچیمی

— Habit habillé, pour dire, avec lequel on est mis décemment A. لباس مهندم P. جامهٔ بایسته T. یاقشقلو اوروبه

On dit, Prendre l'habit, pour dire, prendre l'habit de religieux A. اتخاذ اللباس الرهبانیّة P. جامهٔ ترسایی گرفتن T. رهبانلق اثوابنی کییمک

HABITABLE. Qui peut être habité A. قابل السکنا — ممکن الاقامة — التمکّن P. نشستنی T. اوتوریله بیله‌جک — ممکن || Ce logement n'est pas habitable بو خانه قابل سکنا دکلدر Ce bâtiment est maintenant habitable شمدی بو بنا قابل تمکّن واقامتدر — On dit, Toute la terre habitable ربع مسکون

HABITACLE. Habitation. V. ce mot. Il ne se dit qu'en quelques phrases de l'Écriture || Les habitacles éternels امکنهٔ جاودانی

HABITANT. Qui habite dans un endroit A. مقیم — متمکّن P. قرارگیر T. اوتوران || Il a choisi sa demeure en tel endroit, où il est encore habitant فلان محلده اختیار ثاوا ایلد الیوم اول طرفده مقیمدر

Il est aussi substantif A. اهل pl. اهالی — ساکن pl. سکنة — قاطن pl. قطّان P. بوم گرفته T. یرلو || Les habitans de la campagne صحرا نشینان — اهالئ صحرا On assembla les habitans de la ville بلده‌نک سکّان واهالیسی جمع اولندی Habitant d'un tel pays فلان مملکتده ساکن — فلان مملکتک اهالیسندن بری

HABITATION. Le lieu qu'on habite A. مسکن — سکنا pl. مساکن — مکان pl. امکنة pl. اماکن — ثاوا — محلّ الاقامة P. جایگاه — اقامتگاه — قرارگاه T. یورد — قوناق || C'est là mon habitation اشته مسکنم اول طرفده در L'habitation en est malsaine بو مسکن هیچ n'en vaut rien وخیم الهوا بر مکاندر On lui a donné cette maison pour son habitation بر ایشه یرامز اقامتگاهی اولمق اوزره کندویه فلان خانه‌یی ویرمشلر در

Il se dit aussi de l'établissement que les colonies font dans un pays A. مکان النواقل P. اقامتگاه کوچها T. کوچلر Il y a deux habitations dans la Martinique مارتنیقه‌ || یوردلری

جزیره‌سنده امکنهٔ نواقل اولدرق ایکی محلّ وار در

On dit, Avoir habitation avec une femme, pour dire, en avoir la compagnie charnelle *A.* مقاربت

HABITER. Faire sa demeure *A.* اتّخاذ ـ تسکّن ـ تمکّن
T. اقامت کردن ـ جاگرفتن *P.* اقامت ـ اتوا ـ المسکن
بر محلّده اقامت || Habiter un lieu اوتورمق ـ یورد ایدنمک
بر سرایده تمکّن un palais بر یرده اوتورمق ـ ایتمک
اول مملکتده Les peuples qui habitent ce pays-là ایتمک
تخییم *A.* Habiter sous des tentes ـ متمکّن اولان ملل واقوام
P. خیمه نشین اولمق *T.* درخیمه نشستن

HABITER avec une femme. Avoir commerce charnel avec elle
A. قربان

HABITUDE. Coutume, disposition acquise par des actes réitérés
A. عادت pl. عادات ـ دربت ـ دیدنة *P.* خوی ـ آیین
T. عادت || Bonne habitude عادت حسنه ـ دیدنهٔ محموده
ـ دربت مذمومه ـ عادت ردیئه mauvaise عادت حمیده ـ
اسکی ـ آیین دیرین ـ عادت قدیمه vieille دیدنهٔ قبیحه
متأصّل وریشه enracinée عادت مدید الاستمرار longue عادت
کوک صالمش آیین قدیم ـ دار بر عادت Tourner en habitude
بر عادت عادت حکمنه کیرمک Contracter une habitude
برکونه ـ برکونه عادتی کسب ایتمک ـ ایله تعوّد ایتمک
برکونه عادت ایله خویلنمق ـ عادت ایله تدرّب ایتمک
Péché d'habitude بالاعتیاد اتّخاذ اولنمش گناه Former une
habitude عادت پیدا ایتمک La répétition des actes forme
l'habitude تکرّر اعمال حصول عادتی مستلزمدر Perdre une
habitude عادت اتّخاذ عادتی فوت ایتمک Prendre l'habitude
بر عادت ایدنمک ـ ایتمک Vieillir dans une habitude
صاچ آغارتمق ـ عادتک ایچنده قوجامق Habitude au
bien اعتیاد الخیر au mal اعتیاد الشرّ Quitter une habitude
بو کیفیّت ترک عادت ایتمک Cela se tourne en habitude
عادت مألوفه صورتنی کسب ایدر Faire quelque chose par
habitude بر شیئی من جهة الاعتیاد ایشلمک Se défaire
d'une habitude بر عادتدن فارغ اولمق

On dit en termes de Physique et de Médecine, L'habitude du corps, pour dire, la complexion, le tempérament du corps *A.* بنیة الوجود ـ بنیة البدن || Son mal est répandu dans toute l'habitude du corps علّتی بنیهٔ وجودک مجموعنه منتشر
بر اولمشدر Cette maladie a changé toute l'habitude du corps
داء شدید بنیهٔ وجودی کلّیاً تغییر ایتمشدر ـ On le dit aussi, pour exprimer l'air qui résulte du maintien, de la démarche et des attitudes les plus ordinaires d'une personne *A.* هیئت *P.*
کالبد *T.* قورلش || Je l'ai reconnu de loin à l'habitude du corps
فلانی مسافهٔ بعیده‌دنبرو هیئتندن بیلدم

HABITUDE. Fréquentation ordinaire *A.* انس ـ موانست ـ
قونشمه ـ آشنالق *T.* آشنایی ـ آمیزش *P.* موالفت ـ الفت
|| Avoir habitude avec quelqu'un, en quelque lieu برکمسنه ایله
بر محلّده کسب انس والفت ایتمک

Et connaissance *A.* انیس pl. انیسین ـ آلف pl. الّاف
P. آشنا *T.* بیلدک || Avoir des habitudes en un lieu بر محلّده
کبار بیننده Il a de grandes habitudes انیس وآشنالری اولمق
انیسین وآشنایان پیدا Faire des habitudes آشنالری وار در
برکمسنه ایدندیکی Perdre toutes ses habitudes ایتمک
آشنالرک جمله‌سنی ضایع ایتمک Conserver ses habitudes
آشنالرینی وقایه ایتمک

HABITUEL. Qui est tourné en habitude *A.* مألوف ـ مأنوس
معتاد ـ *P.* آلفته *T.* آلشلمش || Mal habituel مرض مألوف
Fièvre habituelle حمّای مألوف Péché habituel اثم مأنوس

HABITUELLEMENT. Par habitude *A.* حسب الاعتیاد ـ باستمرار
عادت ـ *P.* العادة *T.* بر وجه اعتیاد آلشمش اولدرق
حسب الاعتیاد دوچار Il s'enivre habituellement || ایدینورک
حسب الاعتیاد ارتکاب Mentir habituellement سکر اولور
کذب ایتمک

HABITUER. Accoutumer *A.* تعوید ـ تدریب ـ تأنیس ـ
تألیف *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Il faut habituer les enfans à l'obéissance, à supporter le froid et le chaud اطفالی
رسوم اطاعت وانقیاده وحرّ وبردی تحمّله تأنیس وتدریب
نوجوانلری Habituer les jeunes gens à la fatigue ایتمک لازمدر
مشاقّ ومتاعبه آلشدرمق

S'HABITUER. *A.* تدرّب ـ تعوّد ـ اعتیاد ـ تأنّس ـ استیناس ـ
تألّف ـ ائتلاف *P.* آلفتن *T.* آلشمق || S'habituer au bien
خیر وحسنه‌یه آلشمق ـ برّ وخیر ایله تألّف ایتمک au mal
شرّ ومفسدت ایله تأنّس ایتمک au froid, au chaud, au
travail سرما وبرودت وگرما وحرارت وتعب ومشقّته آلشمق
à l'air, au climat, aux moeurs, aux coutumes d'un pays بر
مملکتک هواسنه وطبیعت اقلیمنه وآداب واخلاقنه
آداب واخلاقیله الفت ایتمک ـ آلشمق

Et établir sa demeure en un autre pays que le sien *A.* توطّن
يورد ايدنمك *T.* بر وبوم اتخاذ كردن *P.* اتخاذ الوطن ـ
|| Il s'est venu habituer en cette ville بو بلده‌يه كلوب
توطّن ايلدى

HABITUÉ. *A.* متعوّد ـ مألوف ـ مأنوس *P.* آلفته *T.* آلشمش
آليشق ـ

HÂBLER. Parler beaucoup avec vanterie et exagération *A.* تفيّش
P. لاف زدن *T.* لاف ايتمك ـ آورد ايتمك || Cet homme
ne fait que hâbler, ne croyez pas tout ce qu'il dit فلانك
كلامنه اعتماد ايتمه لافدن خالى دكلدر

HÂBLERIE. Discours plein de vanterie *A.* فيش *P.* لاف ـ
گذاف *T.* لافزانلق || Tout ce qu'il vous a dit, n'est que hâblerie
سكا سويلديكى هپ لاف وگذافدر

HÂBLEUR. Qui hâble *A.* فيّاش *P.* لافزن *T.* آورد ايديجى
لافزان ـ || C'est un grand hâbleur عظيم بر لافزندر

HACHE. Instrument de fer dont on se sert pour fendre du
bois et autres choses *A.* فأس pl. فئوس ـ مكشاح pl. مكاشيح
كرزيم pl. كرازيم *P.* تبر ـ گرزم *T.* بالطه || Abattre un arbre
avec une hache بالطه ايله بر اغاج ييقمق Donner un coup
de hache بالطه ايله اورمق ـ حوالهٔ ضربهٔ فأس ايتمك
Ils mirent la porte à bas à coups de hache ضرب فأس ايده‌رك
بالطه ايله قپويى ـ قپويى خاك ايله يكسان ايتمشلر در
ييقديلر

HACHER. Couper menu *A.* خذع ـ تهريم ـ خردلة *P.* ريزه
كردن ـ ريزه كوفته كردن *T.* قيمه‌لمق ـ قيمه قيمق || Hacher
du veau بوزاغى اتى قيمه‌لمق

Il se dit aussi en parlant du dommage que la grêle fait aux
blés et aux arbres *A.* تجبيل *P.* ريزه ريزه كردن *T.* خرد
وخس ايتمك || La grêle a été si forte, qu'elle a haché jusqu'aux bois des vignes نزول ايدن طلونك اول مرتبه‌ده شدّتى
وارايديكه باغ تكاكلرينى كتوكلرينه قدر خرد وخس ايلدى

On dit d'une personne qui a reçu plusieurs coups d'estramaçon,
qu'on l'a hachée en pièces *A.* تكتيع *P.* لتالت كردن *T.*
تيكه تيكه طوغرامق

HACHÉ. *A.* مخذع ـ مهرّم ـ مخردل *P.* ريزه ريزه شده ـ
كوفته شده *T.* قيمه‌لنمش ـ Figur. Style haché. Un style sans
liaison, coupé en petites phrases *A.* خذع مذع *P.* لت لت
T. قيرق كسك

HACHETTE. Petite hache *A.* خصين pl. خصن *P.* تبرچه
T. كوچك بالته ـ بالطه‌جق

HACHIS. Mets fait avec de la viande hachée menu *A.* خذيعة
P. كوفته *T.* قيمه آشى || Hachis de mouton قيون اتى
قيمه‌سى ـ كوفته‌سى

HACHOIR. petite table sur laquelle on hache les viandes *A.*
مخذعة *T.* قيمه تخته‌سى

HAGARD. Farouche *A.* وحشىّ *P.* وحشتنما ـ وحشت آلود
T. قورقنج || Oeil hagard نظر وحشت آلود visage جهرهٔ
وحشتنما mine سيماى وحشتنما

HAGIOGRAPHE. Il se dit des livres de la Bible, autres que
ceux de Moïse et les prophètes *A.* كتاب السير اولياء العظام
pl. اسفار شريفة

HAIE. Clôture faite d'épines ou de branchages entrelacés *A.*
وشيع ـ سياج *P.* چپر ـ پرچين *T.* چيت ديوارى ـ چالى
|| Une haie fort épaisse بغايت كثيف بر سياج || ديوارى
La haie était bordée de fusiliers چيت ديوارنده بويدن بويه
تفنكجى نفراتى صفّ بسته ايدى

On dit, Se mettre, se ranger en haie, pour dire, se ranger
en ligne droite *A.* اصطفاف *P.* صفّ بستن ـ رسته بستن
T. ديزلمك ـ صره‌لنمق

HAILLON. Vieux morceau de toile ou d'étoffe *A.* رثّة pl. رثاث
ـ مشغة *P.* كراده ـ كراره *T.* اسكى بوسكى پارچه‌سى || Vieux
haillons رثات بليه Couvert de vieux haillons رثات بليه ايله
پوشيده Que voulez-vous faire de ces haillons? شو اسكى
بوسكى پارچه‌لرى نه يپاجقسك

HAINE. Inimitié, passion qui fait haïr *A.* بغض ـ بغضا *P.*
كينه ـ غرش *T.* دشمنلك ـ جان سوماملك || Haine invétérée بغض ديرين mortelle اهلاك واعدام مرتبه‌سنده اولان
implacable بغض وكينه نا قابل تأليف اولدجق بغض وكينه
enracinée متأصّل وريشه دار اولمش بغضا وكينه déclarée
بغضاى آشكاره‌يه چيقمش بغض وكينه ـ بغضاى بارز
converte درونده مضمر ومستكن بغض وكينه ـ مكنون Avoir de la haine
pour quelqu'un بر كمسنه‌نك آخر حقنه بغضى اولمق Nourrir de la haine contre quelqu'un بر كمسنه‌نك عليهنه
فلبده بر كمسنه‌نك عليهنه بغض وكينه ـ بغض وكينه صاقلمق
Il a dissimulé sa haine بغضا وكينه‌سنى ستر واخفا بسلمك
Couvrir, cacher sa haine بغضى كتم واضمار ايتمك ايلدى

Entretenir une haine secrète درونده بغض خفی وقایه ایتمك
Concevoir de la haine درونده ـ بغض وکینه حاصل ایتمك
Encourir la haine de quelqu'un برکمسنه نك بغض پیدا ایلمك
Avoir quelqu'un en haine بر کمسنه نك بغضا وکینه سنه دوچار اولمق
Cela engendre la haine dans la famille بو کیفیت اهل بیت ایچنده فلان حقنه بغض وکینه سی اولمق
L'Évangile nous défend d'avoir de la haine pour notre prochain, même pour nos ennemis تولید بغض ایدر
قربنه وبلکه دشمنه بیله بغض وعداوت نص انجیل شریف ایله ممنوع ومحظور در
Avoir de la haine pour le vice, pour le péché, pour le mensonge, pour la flatterie مساوی ومثالب وذنوب ومعاصی ورذیلهٔ کذب واقوال مداهنین ومتملقین بر کمسنه نك
بر کمسنه قبایحدن وگناهدن ـ مبغوض ومنفوری اولمق
Cet homme وکذب ودروغدن ومداهنه دن استکراه ایتمك
a la haine du public مبغوض ـ منفور عالمدر ـ مبغوض عالمدر
On appelle, La haine du prochain, la haine qu'on a pour le prochain *A.* خواص وعوامّدر ـ بغض الی القرین

Il signifie aussi, aversion, répugnance *A.* نفرت ـ نفار ـ
استکراه *P.* دل رمیدگی *T.* دنسنمه ـ سومامزلك ـ کوکل
|| La haine des procès دعوالردن نفار واستکراه ـ استمامزلك

En haine. Par animosité, par vengeance *A.* بغضا ـ رغما ||
Il a fait cela en haine d'un tel بونی فلانه بغضا ایتدی || en haine de ce qu'on lui a refusé telle chose بو شیٔ کندودن
دریغ اولندیغیچون بغضا ورغما شویله ایلدی

HAINEUX. Porté à la haine *A.* بغیض *P.* کینه دار ـ بغض
آلود *T.* کینلو || Caractère haineux طبع بغیض ـ مزاج بغض آلود

HAÏR. Vouloir mal à quelqu'un *A.* بغض ـ عدوان ـ عداوت
P. کینه داشتن ـ بد خواهی نمودن ـ دشمنی نمودن *T.*
دشمنلره || Haïr ses ennemis جان سومامك ـ دشمن اولمق
Haïr quelqu'un sans raison, sans sujet بر کمسنه یه بغض ایتمك
Haïr quelqu'un بلا سبب ولا من اصل عداوت ایتمك
à mort بر کمسنه نك عدوی جانی اولمق || Haïr les méchans اهل شرّه بغض وعداوت ایتمك

Et avoir de l'aversion, de la répugnance *A.* تنفر ـ استنفار
P. دل داشتن رمیدگی *T.* دنسنمك ـ سومامك || Haïr les complimens, les cérémonies تکلفات رسمیدن تنفر واستکراه
les livres, le travail مطالعهٔ کتبدن وتعب ومشقتدن ایتمك
Il haït naturellement le vin بادهدن بالطبع متنفر اولمق

Haïr le froid, le chaud شدت سرمادن یاخود اکراه ایدر
شدت گرمادن نفرت ایتمك

On dit proverb. Haïr comme la peste, comme la mort بر
کمسنه بر شیٔی گناهی قدر سومامك

Haï. مبغوض *P.* غرش کرده ـ دوچار غرش وکینه شده *T.*
سولمیان *A.* مستکره ـ منفور *P.* دل رمیدگی مظهر *T.* سولمز

HAIRE. Espèce de petite chemise faite de crin, que l'on met sur la peau par esprit de mortification *A.* قمیص لبدی *P.*
پیراهن موبین *T.* قیلدن کوملك || Porter la haire قمیص
لبدی تلبس ایتمك

HAÏSSABLE. Qui mérite d'être haï *A.* واجب النفرة ـ مستکره
P. شایان نفرت ـ سزاوار غرش واکراه *T.* سولمیه جك ـ
|| C'est un homme bien haïssable واجب الاستکراه دنسنه جك
Les procès sont haïssables دعوالر شایان نفرت بر آدمدر
واستکراه اوله جق اموردندر

HALAGE. L'action de haler *A.* جرّ السفینة ـ قیادة السفینة
بالحبل *P.* زورق کشی برسن *T.* یدك چکمه || Il faut sur le bord des rivières qu'il y ait un chemin pour le halage
ساحل انهارده یدك چکمك ایچون بر یول اولمق لازمدر

HÂLE. Certaine constitution de l'air dont l'effet est de sécher le pain, les herbes, etc. et de rendre le teint brun *A.* وهر ـ
سهام pl. سوافع *P.* تف وتاب هوا ـ گرمای آتشین *T.*
|| Le grand hâle سهام شدید قیزغن اسی ـ یاقیجی اسیلك
Aller au hâle تف وتاب هوا اثناسنده یوریمك Les femmes craignent le hâle نسوان طایفه سی هوانك یاقیجی
سهام هوا اسیلکندن احتراز ایدر Le hâle dessèche la viande
سهام هوا تذبیل نباتاتی fane les herbes اتی قوریدر
مستلزمدر

HALEINE. L'air que l'on expire par la bouche *A.* نفس pl.
انفاس ـ نسمة pl. نسمات *P.* دم *T.* صولوق || Avoir l'haleine bonne صولوغی خوش اولمق ـ طیّب النفس اولمق
Avoir l'haleine douce comme un enfant بر صبی صغیر مثللو
بو شیٔ نفسی لطیف النسمه اولمق Cela adoucit l'haleine
ـ افساد نسمه ایدر دم دهانی ـ تلطیف ایدر gâte l'haleine
نسمهٔ مریض نفسی بوزار ـ تغییر نسمه Haleine de malade
مکررا تنفس Prendre haleine تنفس ایتمك Reprendre haleine
نفسی ـ امساك نفس ایتمك Retenir son haleine ایتمك
انفاد نفس ایده جك ضبط ایتمك Courir à perte d'haleine

Il y صولوق كسلنجيه قدر سكرتمك - قدر شتاب ايتمك
a dans ce livre des périodes à perte d'haleine بو كتابده صولوغى
بهير النفس دوكدر فقرات طويله وار در Être hors d'haleine
صولوق كسلمك - دم گرفته اولمق - اولمق

HALEINE mauvaise, puante, forte *A.* ريح الفم المفتن - بخر
بد - كنده دهانى - سُكنجى - سُپست دهان - خلوف *P.*
آغزك آغر قوقوسى - آغزك فنا قوقوسى *T.* بويىٔ دهان

COURTE HALEINE. Une maladie qui se nomme aussi Asthme *A.*
ضيق النفس - بهرة - قُطع *P.* تنگىٔ نفس *T.* صولوق
ضيق نفسى وار در || Il a la courte haleine طارلغى

On dit, Avoir beaucoup d'haleine, pour dire, pouvoir être long-temps sans respirer *A.* واسع النفس *P.* ژرف دم *T.* نفسى ككيش - بول نفسلو || Il faut qu'un plongeur ait beaucoup d'haleine طالغجك - غوّاص واسع النفس اولملو در وسعت نفسى || Il a peu d'haleine نفسى ككيش اولملو در نفسى طار در - قصير النفسدر - يوقدر

On dit, Boire un grand trait tout d'une haleine *A.* شرب بنفس در يك نفس نوشيدن *P.* اجتراع - دفعهٔ تجرّع - واحد بو *T.* بر نفسده ايچمك || Il a bu cela tout d'une haleine بر نفسده ايچدى - مشروبى On dit aussi, Réciter un discours tout d'une haleine مقالهيى يك نفسده سرد وتقرير ايتمك || Écrire quatre grandes pages tout d'une haleine درت عدد كبير صحيفهيى يك نفسده يازمق

On dit figur. Faire des discours, tenir des discours à perte d'haleine, pour dire, faire des discours vains qui importunent par leur longueur *A.* اسهاب الكلام - اسهام الكلام *P.* سخن دراز زدن *T.* نفس دوكدنجيه قدر سويلمك - سوزى اوزاتمق

On dit aussi, Une affaire, un ouvrage de longue haleine, c'est-à-dire, qui demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى مدّة الطويلة - زمان المديد *P.* محتاج الى آهنك *T.* دراز || Cela est de longue haleine چوق وقته محتاج - اوزانجق طول مدّته - زمان مديده محتاج اموردندر

On appelle figur. Haleine de vent, un petit souffle de vent *A.* نسيم *P.* ريح خفيف - سبكباد *T.* يل صولوغى

EN HALEINE. En exercice, en habitude de travailler *A.* فى الشغل والعمل *P.* دركار وورزش *T.* ايشده كوجده || Il faut tenir les soldats en haleine عسكرى طايفهسنى دائما شغل وعملده طوتملو در || Quand on veut être chasseur, il faut se tenir en haleine صيّاد اولمق سوداسنده اولان كشى نفسنى دائما شغل وعملدن خالى براقملو دكلدر - Et figur. Tenir quelqu'un en haleine, pour dire, le tenir dans un état d'incertitude mêlé d'espérance et de crainte بر كمسنهيى بين الخوف والرجا حال انتظارده طوتمق

On dit aussi, Se mettre en haleine, Se tenir en haleine, pour dire, se mettre en train, s'entretenir dans l'habitude de faire quelque chose *A.* اقدام - جدّ - سعى *P.* ورزش - ورزيدن نمودن *T.* ايشدن كوجدن خالى اولمامق - چالشمق - Et être en haleine, pour dire, être en train de... *A.* مداومة فى السعى *P.* دركار وورزش بودن *T.* چالشمقده اولمق - || Il faut achever cette besogne, tandis que les ouvriers sont encore en haleine عمله ورنجبران هنوز چالشمقده ايكن بو ايشى بتورملو در ايش اوزرنده اولمق

HALENÉE. L'air accompagné d'odeur, qu'on souffle par la bouche en une seule expiration *A.* ريح الفم - نكهت *P.* دم دهان *T.* هوه || Il m'a donné une halenée de vin بكا بر نكهت خمر انشاق ايتدردى

HALENER. Sentir l'haleine *A.* استنشاق الريح الفم - استنكاه *P.* دهانرا بوييدن *T.* آغز قوقوسنى آلمق - هوهنى آلمق || Je ne l'eus pas plus tôt halené, que je vis bien qu'il avait pris du vin ريح فمنى استنشاق ايلديكم عقيبنده شرب بادهٔ ايلديكنى آكلادم

Il se dit aussi des chiens de chasse, qui prennent l'odeur d'une bête *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوقويى آلمق - قوقولمق || Dès que les chiens de chasse eurent halené la bête زاغرلر حيوانك قوقوسنى آلدقلرى عقيبنده

HALER. Terme de Marine. Tirer à force de bras et avec une corde *A.* اقتياد - استجرار بالحبل *P.* برسن كشيدن *T.* اقتياد ايپ ايله چكمك - يدك چكمك || Haler un bateau قايغى يدك ايله چكمك - زورق ايتمك || Les bateliers criaient, hale, hale! قايقچيلر يدك يدك ديو چاغررلر ايدى

Il signifie aussi, exciter un chien à se jeter sur un autre chien, ou sur quelque personne *A.* تحريش - تهريش *P.* سگرا خروشانيدن *T.* كوپكى طلاشدرمق - كوپكى قشقرتمق || Haler les chiens après quelqu'un بر كمسنهنك ارقهسنه كوپكلرى قشقرتمق - اوزرينه صالدرمق

HALÉ. *A.* منجرّ بالحبل *P.* برسن كشيده *T.* ايپ ايله

يبدكلنمش ـ چكلمش

HÂLER. Il se dit de l'action du soleil et du grand air sur le teint *A.* لفح ـ تشهيب ـ تسفيع *P.* تف زدن *T.* كونش روزكار ياخود كونش چالوب ـ كويندرمك ـ چالمق حرارت || كويندرمك Le soleil hâle en été ceux qui voyagent شمس ايام سيفده سفر وسياحت ايدنلرك چهره‌لريني يازكونلرنده سفر ايدنلرك يوزلريني كونش ـ تسفيع ايدر ـ تشهب *A.* Se hâler ـ يوزلريني كونش كويندرر ـ چالر كونشدن ـ كونشدن چالنمق *T.* تفزده كشتن *P.* تلفح || كوينمك || Les dames portent des voiles, de peur de se hâler نسوان طايفه‌سى تلفحدن احترازاً روپوش استعمال ايدرلر

HÂLÉ. ملفوح ـ مسفوع *P.* تفزده *T.* كونش چالنمش ـ بو خاتون بسبتون Elle est toute hâlée || يوزى كوينمش مسفوعة الوجهدر

HALETANT. Qui souffle comme quand on est hors d'haleine *A.* بهير ـ مبهور *P.* رخيده *T.* صولوغن || Il arriva tout haletant à force d'avoir couru سرعت سيرى تقريبيله مبهور اولدرق كلمشدر

HALETER. Souffler comme quand on a couru *A.* ربو ـ انبهار *P.* رخيدن *T.* صولومق هارل هارل ـ خشلمق ـ En parlant des chiens *A.* التهاث *T.* كوپك ديلنى طشره چيقاروب صولومق

HALEUR. Celui qui hale un bateau avec une corde *A.* قايد با رسن زورق كش *P.* جرار الزورق بالحبل ـ السفينة *T.* يدكجى || Il faut plus de trente haleurs pour remonter ce bateau بو قايغك چكلمسى اوتوزدن زياده يدكجى يه محتاجدر

HALLAGE. Droit qu'on lève sur les marchandises qui se vendent dans les halles *A.* مكس *P.* باج *T.* باج

HALLE. Place publique qui sert à tenir le marché *A.* سوق pl. اسواق *P.* چارسو ـ بازارگاه *T.* بازار ـ بازار يرى || Grande halle سوق كبير On a fait une halle dans ce bourg بو قصبه‌ده بازاره كتمك Aller à la halle بر بازار يرى احداث اولندى ـ Langage des halles. Un langage grossier tel qu'on le tient au marché *A.* لسان الاهل السوق *P.* زبان بازاريان *T.* چارشو ديلى

HALLEBARDE. Sorte d'arme d'hast *A.* مزجل *P.* خشت *T.* خشت || Porter la hallebarde خشت تاشيمق Un coup de hallebarde ضربۀ مزجل

HALLEBARDIER. Sorte de garde à pied, qui porte la hallebarde *A.* حامل المزجل *P.* خشتدار *T.* خشتلو نفر

HALLIER. Buisson fort épais *A.* غريف العضوض *P.* جنگالستان *T.* چاليلق || Un hallier épais كثيف چالى اورمانى ـ وملتف بر جنگالستان

HALO. Couronne lumineuse que l'on voit quelquefois autour du soleil et de la lune *A.* هالة ـ طفاوة *P.* هاله *T.* آغيل || Le halo du soleil *A.* طفاوة الشمس *P.* هالۀ آفتاب *T.* كونش خرمن ماه ـ هالۀ ماه *P.* طفاوة القمر *A.* de la lune آغيلى *T.* آى آغيلى

HALOTECHNIE ou **HALURGIE.** Partie de la chimie qui a pour objet la préparation des sels *A.* فن الاعمال الملوح

HALTE. Pause que font des gens de guerre dans leur marche *A.* توقف *P.* وقفة *T.* برخيدن || Faire halte اكلنمه اوزون ـ وقفۀ مديده Une longue halte اكلنمك ـ ايتمك اوزادى بر اكلنمه

HAMAC. Lit suspendu *A.* فراش معلق *P.* خوابگاه آويخته *T.* آصمه يتاق

HAMEAU. Un petit nombre de maisons écartées du lieu où est la paroisse *T.* كنار محله‌سى || Ce n'est pas un village, ce n'est qu'un hameau قريه دكل انجق بر كنار محله‌سيدر Cette paroisse est composée de quantité de hameaux بو محله بر قاچ عدد كنار محله‌لرندن عبارتدر

HAMEÇON. Petit crochet de fer qu'on met au bout d'une ligne avec de l'appât, pour prendre du poisson *A.* شص pl. شصوص *P.* قلاب ـ شست ـ چنگلد ـ نشپيل *T.* ايكنه ـ اولطه ايكنه‌سى || Le poisson a pris à l'hameçon بالق ايكنه‌يه طوتلدى

HAMPE. Le bois d'une hallebarde, d'un épieu *A.* مقبض *P.* مقبض دسته *T.* قبضه ـ صاپ || La hampe d'une hallebarde خشتك صاپى ـ مزجل Donner un coup de hampe حشتك صاپى ايله اورمق

HAN. Sorte de caravanserail *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* خان

HANCHE. Partie du corps humain où s'emboîte le haut de la cuisse *A.* وركٌ pl. اوراك *P.* سر سرون *T.* اوجه || Un homme qui a de grosses hanches بر آدم اوركٌ ـ قبا اوجه‌سى Femme qui a trop de hanches وركا ـ مرئة عورت قبا اوجه‌لو

اوجدسی قبا بر قاری -

HANGAR. Espèce de remise destinée pour des chariots A.
عربه صوندرمسی .T گردونه خانه .P حظيرة الاعجال

HANNETON. Espèce d'insecte A. قشة .P خوزده .T طكوزلن
بوجكی

HANTER. Fréquenter A. تردد - اياب وذهاب بالمداومة .P
بر || Hanter quelqu'un واروب كلمك .T آمد شد كردن
مجالس اهل les bonnes compagnies كمسنديه تردد ايتمك
les محافل ابراره مداومت ايتمك - خيره تردد ايتمك
cabarets امكنهٔ مذمومه يه les mauvais lieux ميكده لره تردد ايتمك
بر كمسنه نك مذموم يرلره آمد شدى - تردد ايتمك
جوق اولمق

HAPPE. Demi-cercle de fer adapté au bout d'un essieu pour
le conserver A. اطار حديدى .P آهنجه .T دمور چنبر
Il se dit aussi d'une espèce de crampon qui attache deux
pièces de bois, deux pierres A. اعقف .P سك .. پرچين .T
بو || Les pierres de ce pont sont liées avec des happes || پركت
جسرك طاشلرى دمور پركت ايله مربوطدر

HAPPER. Il se dit d'un chien qui prend avidement ce qu'on
lui jette A. اختطاف بالفم .P بدهان ربودن .T آغز ايله
آتيلان لقمه يى || On lui jeta un morceau, et il le happa قاپمق
آغزيله اختطاف ايلدى

HAQUENÉE. Cheval de médiocre taille, facile au montoir A.
مكبون pl. مكابين .P تكاور خرده .T اوفاق باركير

HARANGUE. Discours élevé qui a pour but de persuader A.
خطابة - خطبة pl. خطب .P گفتار خطبه آميز .T خطبه ||
Longue harangue خطابهٔ مفصله courte خطابهٔ مختصره faite
sur-le-champ خطابه سويلنان بالبداهه La tribune aux haran-
gues كرسئ خطيب Faire, composer une harangue بر خطبه
انشا ايتمك Prononcer une harangue بر خطبه نطق وتقرير
ايلمك

HARANGUER. Adresser une harangue à quelqu'un A. مخاطبة
تقرير الخطبة - .P خطبه خواندن .T خطبه سويلمك ||
خلقه خطاب - خلقه مخاطبه ايلمك Haranguer le peuple
عسكرى نفراتنه مخاطبه les soldats ايله بسط مقال ايلمك
پادشاهه خطبه ايتمك le roi صورتيله بسط كلام ايتمك

HARANGUEUR. Celui qui harangue A. مخاطب pl. مخاطبين
خطيب - pl. خطبا .P خطبه خوان .T خطبه اوقويجى Un
excellent harangueur خطيب بليغ وسخنور Un bon harangueur
Il se dit - خطبه خوان ترزبان - خطيب لطيف اللسان
figur. d'un grand parleur A. كثير النطق .P پرگو .T جوق سوزلو

HARAS. Il se dit d'un nombre de jumens avec leurs étalons,
qu'on tient aux champs pour en tirer de la race A. حرجلة pl.
حراجلة .P كوپار .T خركله || Cheval de haras خركله طوارى
d'un tel haras فلان خركله نك باركيرى

HARASSER. Fatiguer à l'excès A. انصال - اتعاب .P درمانده
Le || يورمق .T فرو مانده كردن - بيتاب ساختن - كردن
train du cheval l'a extrêmement harassé دابانك اشكينى
فلاننك بغايت اتعاب وانصالنه بادى اولمشدر

HARASSÉ. A. ناصل .P درمانده - بيتاب - فرو مانده .T
ذهنى Figur. || Il a l'esprit harassé يورلمش - يورغون
ذهنى دوچار تعب ودرماندگى اولمشدر - اتعاب اولمشدر

HARCELER. Provoquer, exciter jusqu'à importuner A. حث
|| قندرمق - قشقرتمق .T آغاليدن .P اغرا - تحثيث -
Harceler quelqu'un en conversation صحبتده بر كمسنه يى اثناى
فلانى لا ينقطع Il le harcele toujours حث واغرا ايتمك
قشقردر Il est naturellement très-paresseux, il faut le harceler
pour le faire agir ذاتنده مهمل برآدم اولديغندن خدمتنده
تحثيث واغرا اولنمغه محتاجدر
On dit, Harceler les ennemis à la guerre, pour dire, les fati-
guer par de fréquentes escarmouches A. اتعاب الاعداء بالتطريف
Nos troupes n'ont point || T. چرخه جنكلريله دشمنى يورمق
cessé de harceler l'ennemi dans sa marche دشمن خلال طريقده
- ايكن بزم عسكرعلى وجه التطريف اتعابنه فارغ اولمامشدر
دشمن يوله روانه ايكن بزم عسكر چرخه جنكلريله اتعابندن
خالى اولمدى

HARDES. Il se dit de tout ce qui est d'un usage nécessaire
pour l'habillement A. pl. ملبوسات pl. ثياب .P جامها .T
اثواب - اوروبه || De bonnes hardes ثياب فاخره De vieil-
les hardes ثياب كهنه - خدافل - اسكى لباسلر

HARDI. Courageux, assuré A. جسور - جرئ .P جگردار -
غايت جسور بر || Un homme très-hardi يوركلو .T پردل
Hardi à entreprendre تصدئ اموره صاحب جسارت ادم
Il est hardi comme un lion آرسلان مثالى جرى وجگردار در
Action hardie كار جسورانه entreprise عزيمت جسورانه Dis-
cours hardi كلام جسارت آلود mot سخن جرأت آميز

Mine hardie سیمای جرائتنما contenance وضع وهیئت جسورانه
Hardi voleur سارق جسور - جری وجسور بر خرسز - On
dit, qu'une proposition est bardie, pour dire, qu'il est dange-
reux de la soutenir جسورانه بر تكلیف - Et qu'un auteur
a le style hardi, que c'est une plume hardie, pour dire, qu'il
s'élève au-dessus des règles ordinaires بو مؤلفك قلمنده
سربستلك وار در - جسارت وار در

Il se dit aussi pour Effronté *A.* ماجن - *P.* لا ابالی كستاخ
عارسز - ادبسز *T.* بی شرم وحیا - بی ادب - || Cette fille
a l'air hardi بو قیزك سیماسنده آثار مجانت بدیدار در
On - ناصیهٔ حالنده آثار كستاخی ومجانت نمایاندر -
dit d'un auteur qui écrit librement sur des matières délicates,
que sa plume est hardie بی - قلمنده بی پروالق وار در
پروا قلمی وار در

Il se dit aussi de certains ouvrages de l'art où il paraît quel-
que chose d'extraordinaire, de grand *A.* ذو المهابة - مهیب
P. پر شكوه *T.* اولو || Le dessin de ce tableau est noble et
hardi بو تصویرك رسمنده آثار حسن ولطافت وشعایر شكوه
ومهابت وار در Voilà une voûte bien hardie اشته بر قبهٔ پر
شكوه ومهابت

HARDIESSE. Courage, assurance *A.* جرائت - جسارت -
P. نجادت پر دلی - جگرداری *T.* یوركلیلك || Grande har-
diesse جسارت عظیمه noble جرائت با شرافت sage عقل
حكیمانه جسارت - وروبتّه مقارن جسارت ممدوحه Man-
quer de hardiesse مایهٔ جرائتدن بی بهره اولمق Avoir de
la hardiesse بهره دار مایهٔ جسارت اولمق Parler avec har-
diesse et avec fermeté جگرداری وجسارت وثبات ومتانت ایله
نطق ایتمك

Il se prend aussi pour Licence *A.* عدم المبالاة *P.* كستاخی
T. كستاخلق - لا ابالیلك || Excusez si je prends la hardi-
esse - كستاخلغمی معذور بیورك - On dit d'un homme qui
s'émancipe trop, qu'il prend des hardiesses qui ne lui appar-
tiennent pas حالنه لایق اولمیه جق اطوار لا ابالی یه تصدّی
ایدر

Et pour Témérité, impudence *A.* وقاحت - مجانت *P.* بی
|| عارسزلق - ادبسزلك *T.* بی باكی - بیحیایی - ادبی
J'admire la hardiesse avec laquelle il a parlé à son père پدرینه
بی ادبانه طور ایله سویلیشی بادئ استغرابم اولور حالاتندندر

HARDIMENT. Avec hardiesse *A.* بالجرائة - بالجسارة *P.*
كستاخانه *P.* بلا مبالاة *A.* یوركلیلك ایله *T.* جگردارانه
بی باكانه - بی ادبانه *P.* بالمجانة *A.* كستاخلق ایله *T.*
لا *T.* عارسزلق ایله - ادبسزلك ایله || Parler hardiment
بی ادبانه Mentir hardiment ابالیانه نطق وتكلم ایتمك
دشمن اوزرینه Marcher hardiment à l'ennemi یلان سویلمك
جرائت وجسارت ایله وارمق Décider hardiment une ques-
tion بر ماده یی جسورانه قطع ایتمك

Il signifie aussi, librement, sans hésiter *A.* بلا احتراز *P.*
فلانه... *T.* بی پروا || صاقنمیه رق Dites-lui hardiment que...
بلا احتراز سویله كه

HARENG. Petit poisson qui ne se pêche qu'en certaines sai-
sons de l'année, où il vient par troupes *T.* طرحوز بالغی ||
Hareng salé طوزلو طرحوز بالغی La pêche des harengs طرحوز
بالغنك صیدی

HARENGAISON. Temps de la pêche du hareng *T.* طرحوز
بالغنك صیدی موسمی

HARGNEUX. Dont l'humeur est chagrine, querelleuse et in-
sociable *A.* عِقّ - شریس - مشارز *P.* بدخو *T.* خرچین -
خرچین طبیعتلو - چیره شكك خویلو - اونكو || Un homme
hargneux خرچین طبیعتلو بر آدم Humeur hargneuse مزاج
چیره شكك خوی - شراست آلود

Il se dit aussi des animaux, comme des chevaux qui mordent
ou qui ruent *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* اصرغان || Cheval har-
gneux اصرغان آت - فرس عضّاض Chien hargneux كلب
عضّاض - On appelle figur. Chien hargneux, un homme querelleur
A. كلب خراش *T.* طلاشیجی كوپك

HARICOT. Plante *A.* دجر - لوبیاء *P.* لوبیا *T.* فاصولیا -
لوبیای طری || Haricots verts بوكرجله

HARIDELLE. Méchant cheval maigre *A.* جانب *P.* اسب
بد اندام *T.* قوراده آت - چلیمسز دابّه

HARMALE. Plante *A.* حرمل *P.* سپند *T.* اوزرلك تخمی

HARMONIE. Accord de divers sons *A.* توافق الالحان -
موافقة الاصوات *P.* همسازئ صدا - یكدمی *T.* سسلرك
|| Douce harmonie اویغونلغی احلا والطف موافقت الحان
fausse توافق تام الحان parfaite همسازئ شیرین صدا -
لطیف واحسن agréable ركیك ونا تمام توافق اصوات
L'harmonie des instrumens آلات موسیقیه نك توافق اصوات

یکدمی صدالری ـ توافق اصواتی

Il se dit aussi d'une voix seule, lorsqu'elle est sonore, nette et douce, ou d'un instrument seul qui rend un son agréable *A.* مزج الصدا ـ لطافة الصوت *P.* زیبایی صدا *T.* خوش لطافت صوتی || L'harmonie de sa voix کوزل سس ـ سس d'une flûte دودکک کوزل صداسی

Il se dit aussi du style, pour en exprimer la mesure, la cadence *A.* حسن التناسق ـ حسن التلافق والالتیام *P.* مزج ـ حسن رابطه ـ اویغونلق *T.* هموارى || L'harmonie du style, des périodes, des vers کلامک وفقراتک واشعارک حسن التیام وانتساقی

Figur. Accord parfait de plusieurs parties qui forment un tout *A.* تناسب ـ حسن التوافق والانتظام *P.* با هم شایشتگی ـ همسازی با همدیگر *T.* بری برینه اویغونلق || L'harmonie de l'univers هیئت عالمک حسن توافق وانتظامی du corps humain بدن انسانک حسن تناسبی des couleurs تناسب الوان ـ حسن توافق الوان Ce qui fait la beauté d'un bâtiment, c'est la parfaite harmonie de toutes les parties بنانک لطافتی جمیع اجزاسنک تناسب تامّ ایله انتظامندن عبارتدر Troubler l'harmonie du gouvernement politique امور ملکیه‌نک شیرازهٔ توافق وانتظامنی اخلال ایتمک

On dit aussi, La bonne harmonie qui existe entre deux États, entre deux personnes *A.* حسن الامتزاج ـ حسن الوفاق *P.* خوش کچنمه *T.* حسن آمیزش

HARMONIEUSEMENT. Avec harmonie *A.* بتوافق ـ بالتهزیج الالحان *P.* بهمسازی صدا *T.* سس اویغونلغی ایله || Il chantait harmonieusement بالتهزیج تغنّی ایدر ایدی Ils jouaient harmonieusement توافق الحان ایله ساز چالرلر ایدی

HARMONIEUX. Qui a de l'harmonie *A.* متوافق الالحان ـ متوافق الاصوات *P.* مهزّج ـ خوش صدا ـ خوش رفتار *T.* اویغون سسلو || Chant harmonieux غنای مهزّج Musique harmonieuse آلات موسیقیهٔ متوافقة الاصوات ـ Voix harmonieuse *A.* صوت لطیف *P.* صدای زیبا *T.* خوش سس ـ Vers harmonieux اشعار متناسقة الاوزان ـ Couleurs harmonieuses الوان متناسبه

HARMONIQUE. Qui produit de l'harmonie *A.* مهزّج *P.* لطافت بخشا *T.* لطافت ویریجی || Sons harmoniques اصوات لطافت بخشا

HARMONIQUEMENT. Suivant les règles de l'harmonie *A.* حسب القواعد التهزیج *P.* بر قاعدهٔ همسازی صدا *T.* مسلرک اویغونلغی قاعده‌سنجه

HARNACHER. Mettre le harnais à un cheval *A.* اغشاء الفرس *P.* اسبرا رخت ـ براسب رخت زدن ـ براسب استام زدن پوشانیدن *T.* آته طاقم اورمق || Un cheval bien harnaché کوزل طاقم اورلمش آت ـ حسن ایله اغشا اولنمش آت

HARNACHÉ *A.* فرس مغشا *P.* اسب رختدار *T.* طاقملو آت

HARNAIS. L'armure complète d'un homme d'armes. V. Armure.

Il se dit aussi de tout l'équipage d'un cheval de selle ou de trait *A.* عدّهٔ الفرس ـ لباس الفرس *P.* استام ـ رخت اسب *T.* آت طاقمی || Le harnais de son cheval était enrichi de pierreries سوار اولدیغی آتنک طاقمی مجوهر ایدی Une paire de harnais dorés بر جفت صرمه‌لو بارکیر طاقمی

On appelle aussi Harnais, les chevaux et tout l'attirail d'un voiturier *T.* قوشوم طاقمی ـ On dit, Cheval de harnais, pour dire, un cheval de charrette *T.* قوشوم بارکیری

se HARPAILLER. Se quereller. V. ce mot.

HARPE. Instrument de Musique *A.* رباب *P.* ششتار *T.* رباب || Jouer de la harpe رباب چالمق

HARPER. Prendre et serrer fortement avec les mains *A.* ابطاش ـ تضبّط *P.* سخت گرفتن *T.* قاورایوب صیقی طوتمق

Se harper. Se saisir l'un l'autre, se prendre avec les mains *A.* مباطشة *P.* یکدیگر سخت گرفتن *T.* بری بریله صیقی قاوراشمق || Ils se querellèrent et se harpèrent فلان کشیلر منازعه ـ منازعه ایدوب بری برلربله صیقی قاوراشمشلر در ومباطشه ایتمشلر در

HARPIE. Monstre fabuleux, très-gourmand *A.* حیوان معدوم الجسم من عجایب المخلوقات ـ On dit figur. de ceux qui ravissent le bien d'autrui, que ce sont des harpies شبع وغنا قارنی طویمز بر جانوردر ـ کتورمز بر جانور همه خوار در ـ On appelle aussi Harpie, une femme acariâtre. V. Acariâtre.

HARPON. Espèce de dard dont la pointe est garnie de deux crocs recourbés, et dont on se sert à la pêche des cétacés *A.* عودقة pl. عدق *P.* چنگال *T.* چنکللو قانجه || Jeter, lancer le harpon چنکللو قانجه‌یی آتمق

HARPONNER. Darder, accrocher avec le harpon *A.* انشاب بالعودقة *P.* چنگال زدن *T.* چنکللو قانجه ایله اورمق ||

Harponner une baleine - بر قادرغه بالغنه انشاب عودقه ايتمك
قادرغه بالغنى جنكللو قانجه ايله اورمق
Harponné. *A.* منشوب بالعودقه *P.* جنكال زده *T.* جنكللو
قانجه ايله اورلمش

HARPONNEUR. Pêcheur choisi pour lancer le harpon *A.* رامى
العودقة *P.* جنكال انداز *T.* جنكللو قانجه قوللنان

HART. Espèce de lien fait de bois fort pliant, dont on lie les fagots *A.* مسد pl. امساد - خرابة *P.* شتين *T.* - اورغان
اوطون دمتنك || Délier la hart d'un fagot احلامور ايپى
اورغاننى چوزمك

Et la corde dont on étrangle les criminels *A.* مزرد - مخنقة
P. رسن خپه *T.* بوغاجق ايپ - On dit d'un homme méchant, qu'il mérite la hart *A.* مستحق الصلب *P.* آو بختنى
T. آصلەجق آدم

HASARD. Fortune, sort *A.* بخت *P.* بخت *T.* قسمت -
بخت || Coup de hasard بخت ايشى Ce sera un grand hasard si telle chose n'arrive فلان شئ اولميەجق اولور ايسه
بر كرّه دخى بخت عظيمدر un grand hasard s'il en réchappe
فرجه ياب خلاص اولسه بختى عاليدر C'est un pur effet du hasard محضا مقتضاى بختدر Donner quelque chose au hasard بر شيئى اقتضاى بخته حمل ايتمك Le hasard voulut - قسمت بويله ايمش - حكم بخت بويله ايمش

On dit, Mettre une chose au hasard, pour dire, l'abandonner au jeu des événemens *T.* قسمته - بر شيئى بخته حواله ايتمك
فلككك حكمنه براقمق -

On dit, Jeter des propos au hasard, pour dire, les mettre en avant, pour voir comment ils seront reçus. V. Hasarder dans ce sens. – Et dire quelque chose au hasard, pour dire, sans y attacher aucune importance *T.* توكلى اولەرق سويلمك

En parlant de quelque chose qu'on a trouvé à acheter à bon marché, on dit, C'est une chose de hasard *T.* فلكدن كلمش
فلكدن بخششيدر - بر شيئدر || C'est un livre de hasard فلك بخششى
C'est un tableau de hasard كلمش بر كتابدر
بر تصوير در

On dit d'un homme, qu'il parle toujours au hasard, pour dire, qu'il parle sans réflexion بلا تأمل وملاحظه سوق
كلام ايدر

On appelle Jeux de hasard, les jeux où le hasard seul décide بختنك كليشنه باغلو قمار اويونى

HASARD. Péril, risque *A.* خطر - مخاطرة pl. مخاطرات -
تهلكة - مهلكة pl. مهالك *P.* خطر *T.* مخاطره || Courir hasard طريق مخاطره يه سالك اولمق - مشرف خطر اولمق
اختيار خطر Se mettre en hasard عرضهٔ تهلكه وخطر اولمق -
ارتكاب تهلكه - مخاطره يه القاى نفس ايتمك - ايتمك
مخاطره يه عرض S'exposer au hasard de... وخطره ايتمك
معرض خطره القاى نفس ايتمك - نفس ايتمك Il a couru hasard de sa personne, de son honneur, de sa vie نفسنى
وجاننى وعرضنى مخاطره يه قويدى Il ne court point de hasard خطردن سالمدر - مخاطره دن بريدر J'en prends le hasard sur moi احتمال مخاطره يى - مخاطره يى اوزرمه آلورم
Il en arrivera ce qui pourra, j'en prends le hasard هر نه كه
ظهور ايده جك اولور ايسه اولسون مخاطره سنى هر حالده
اختيار ايده رم Les hasards de la guerre مخاطرات سفريه -
مهالك Il a essayé de grands hasards مهالك سفريه
عظيمه يه دوچار اولمشدر

À TOUT HASARD. *A.* كيف ما يكون *P.* هر چه بادا باد *T.*
هر نه اولەجق ايسه اولسون - هر نه اولور ايسه اولسون

PAR HASARD. Fortuitement *A.* اتفاقا - كيف ما اتفق *P.*
از قضا *T.* قضارا - راست كليش اولەرق || Cela est arrivé par hasard قضارا ظهور ايلدى - بوشئ اتفاقا واقع اولمشدر

HASARDER. Risquer *A.* عرض الى الخطر - القاه الى الخطر
P. بخطر انداختن *T.* مخاطره يه براقمق - مخاطره يه قويمق
|| Hasarder son argent au jeu مالنى قمار مخاطره سنه قويمق
Hasarder tout son bien dans le commerce كافهٔ مالنى امر تجارته
اعمال ايله مخاطره يه عرض ايتمك sa réputation, son honneur نام وشان وعرضنى معرض خطره القا ايتمك

HASARDER sa personne, sa vie ou se Hasarder *A.* ابسال
P. جانسپارى - استماتة - استقتال - استبسال النفس - النفس
T. جانفدايى نمودن - نمودن كندويى مهلكه يه قويمق
غايه نفسنى مخاطره يه صالدرمق - || Il se hasarde trop
كندويى بغايت تهلكه يه صالدرر - الغايه استبسال نفس ايدر

HASARDER une parole, une proposition. C'est la mettre en avant, pour voir comment elle sera reçue *A.* سوق الكلمة او طرح المسئلة
P. لاجل الاستمزاج سخن يا مسئله را براى استمزاج در
T. استمزاج ضمننده برسوز و بر مسئله ميدانه ميان انداختن
اورته يه براقيويرمك - آتمق

On dit, Hasarder une phrase, une façon de parler, pour dire, se servir d'une phrase, etc. dont l'usage n'est pas bien établi بر تعبیری بی پروا صرف ایتمك

HASARDEUSEMENT. Avec risque *A.* مع وجود الخطر ـ مخاطره‌یی *T.* با آنکه احتمال خطر باشد *P.* باحتمال الخطر || Il a entrepris cela bien hasardeusement بو کوزینه آلفرق مخاطره‌یی ـ ماده‌یه مع وجود الخطر مباشرت ایلدی کوزینه آلفرق بوکا مبادرت ایلدی

HASARDEUX. Hardi, qui expose volontiers sa personne, sa fortune au hasard *A.* مستحقر المهالك ـ متبسل ـ قحام *P.* صالدریجی *T.* بی پروای خطر ـ سرباز *P.* والمخاطرات || Ce pilote est trop hasardeux کوزینی بوداقدن صاقندرمز ـ بوکمی قولاغوزی بغایت مستحقر مهالك ومخاطراتدر Un joueur hasardeux بر قمارباز بغایت جری وجسور درـ صالدریجی ـ Un marchand hasardeux بر تاجر قحام بر بازرکان

Il se dit aussi des choses où il y a du péril *A.* موجب الخطر *P.* خطرناك *T.* تهلکه‌لو ـ قضالو ـ مخاطره‌لو || Cela est bien hasardeux بو بر امر خطرناکدر Une entreprise hasardeuse تهلکه‌لو بر ایش

HASE. La femelle d'un lièvre *A.* ارنبة *P.* خرگوش ماده *T.* دیشی طاوشان

HAST. On appelle Arme d'hast, toute arme emmanchée au bout d'un long bâton *A.* نیزك *P.* نیزك *T.* سکو || La pique, la hallebarde sont des armes d'hast سنان ومزجل نیزك اقسامندندر

HÂTE. Promptitude *A.* سرعت ـ عجلة *P.* جابکی ـ زودی *T.* جابکلك ـ تیزلك ـ ایوه‌جیلك || La grande hâte avec laquelle il fait toutes choses, est cause qu'il ne fait jamais rien de bon هر ایشی کمال عجله ایله ایشلدیکندن هیچ بر شیئی لایقی اوزره یاپه‌مز

On dit, Avoir hâte, pour dire, être extrêmement pressé de faire quelque chose *A.* استعجال *P.* شتاب ـ زودی نمودن *T.* عجله ایتمك کردن

AVEC HÂTE, EN HÂTE. Promptement *A.* علی طریق ـ عجالةً بالسرعة والاستعجال ـ مسارعةً ـ سریعاً ـ مستعجلاً ـ الاستعجال *P.* بجابکی ـ شتابکارانه ـ بزودی *T.* تیز || Dépêcher un courrier en hâte علی طریق الاستعجال براولاق ارسال ایلمك

Il a fait cela avec hâte بو ایشی عجالةً ومسارعةً ایتدی

À LA HÂTE, signifie Avec précipitation *A.* علی العجلة *P.* بشتابی ـ زودازود *T.* جابکجه ـ چار جابك || Faire quelque chose à la hâte بر ایشی علی العجله ایشلمك On voit bien que cela a été fait à la hâte علی العجله یاپلدیغی بلیدر On a dépêché cette affaire à la hâte بو مصلحتی بس بللو در جارجابك بورتدردیلر

HÂTER. Diligenter *A.* تعجیل *P.* شتابانیدن *T.* ایوه‌درمك || Hâter son départ بر کمسنه عزیمتنی تعجیل ایتمك son retour عودتنی تعجیل ایتمك

On dit, Hâter les fruits, pour dire, en avancer la maturité *A.* استقدام الوقت ـ تعجیل الوقت *P.* پیش رسانیدن *T.* ایلرو یتشدرمك ـ ایلرولتمك || Le soin qu'on prend de cultiver les arbres, et le fumier qu'on y met, hâtent les fruits آغاجلرك امر تربیه‌سنده اهتمام وفشقی ایله تقویتلرینه اقدام اولنمق انتضاج فواکهك استقدام وقتنه وسیله در ـ وقت انتضاج فواکهك تعجیلنه وسیله در

SE HÂTER. Faire diligence *A.* تعجّل ـ استعجال *P.* شتافتن *T.* تیزلك ایتمك ـ عجله ایتمك ـ ایوه‌مك || Hâtez-vous استعجال ایلملرینی Dites-leur qu'ils se hâtent عجله ایله یك عجله ایتدی Il s'est trop hâté کندولره سپارش ایله

HÂTÉ. *A.* معجّل *P.* شتافته *T.* ایوه‌مش ـ Il signifie aussi, qui a hâte *A.* مستعجل *P.* شتابخواه *T.* عجله‌لو || Il est extrêmement hâté بغایت مستعجلدر ـ On dit, que la saison est un peu hâtée, pour dire, qu'elle est plus avancée qu'elle ne devrait l'être بر مقدار ـ موسم جزئیجه استقدام ایلدی وقتندن اوّلجه کلدی

HÂTIF. Il se dit des fruits et des fleurs qui viennent avant le temps ordinaire *A.* معجّل *P.* پیشرس *T.* طرفنده یتشن ـ وقتندن اوّل یتشن ـ On dit figur., Un esprit hâtif *A.* عقل مدرك قبل الوقت *P.* عقل پیشرس *T.* وقتندن اوّل یتشمش عقل

HÂTIVEMENT. Il se dit des fruits hâtifs, ainsi que des fleurs *A.* باستقدام الوقت ـ معجّلاً *P.* پیشرسانه *T.* طرفنده ـ وقتندن اوّل یتشدرك ـ یتشدرك || Il a l'art de faire venir des fleurs et des fruits plus hâtivement qu'aucun autre jardinier معجّلاً ازهار وفواکه یتشترمك فننده سائر باغچوانلردن زیاده واقفدر

HÂTIVETÉ. Croissance hâtive des fleurs et des fruits *A.* ادراك
- طرفنده يتشمه *T.* پيشرسى *P.* ادراك متقدم - معجل
|| Le plus ou le moins de hâtiveté des وقتندن اوّل يتشمه
fleurs et des fruits dépend du plus ou du moins de soin que l'on
apporte à les cultiver ازهار وفواكهك ادراك معجلى
خصوصنده زياده ونقصان وقوعى مجرّد امر تربيه‌لرينه
اهتمامك زياده ونقصاننه منوطدر

HAUBANS. Terme de Marine. Gros cordages qui servent à sou-
tenir les mâts *A.* رسنهاى ستون كشتى *P.* حبائل الدوقل
T. كمى ديركلرينك هلاطلرى

HAUBERGEON ou **HAUBERT.** Sorte de cuirasse ancienne *A.* زرد

On dit proverb. Maille à maille se fait le haubergeon, pour
dire, qu'avec un travail, quoique petit, on vient à bout des plus
grandes choses *A.* اندك اندك *P.* يبلغ الخضم بالقضم
طامله‌يه طامله‌يه كول اولور *T.* آب جويد عاقبت دريا شود

HAUSSE. Augmentation de valeur *A.* ترقى - ارتفاص السعر
بها يوكسلمه‌سى *T.* فزونئ بها *P.* تزايد الثمن - الفيئات
- بهانك چيقمه‌سى

HAUSSEMENT. Élévation. Il se dit du mouvement qu'on fait
des épaules, en signe de mépris *A.* رفع *P.* بر داشتگى *T.*
رفع || Il a fait un haussement d'épaules يوقارى قالدرمه
مناكب ايله اظهار صورت استقباح ايلدى

On dit, Le haussement des monnaies, pour dire, l'augmentation
de leur valeur *A.* تزايد القيمة الدراهم - ترقى الاسعار الدراهم
اقچه‌نك بهاسى آرتوقلغى *T.* افزايش بهاى درهم ودينار *P.*
- Le haussement du prix des denrées *A.* غلاء الاسعار الذخاير
T. افزايش بهاى ذخاير *P.* تزايد الاسعار الذخاير -
ذخيره‌لرك بهايه چيقمه‌سى

HAUSSER. Rendre plus haut *A.* اسنا - اعلا - ترفيع - رفع
يوكسلتمك *T.* بالا كردن - بلنديدن *P.* اسماك - اسما -
|| Hausser une maison, une muraille بنايى وديوارى اسماك
اعلا ايتمك - وترفيع ايتمك

Il se dit aussi de la voix, du son des instrumens *A.* - اعلا
|| يوكسلتمك - قبارتمق *T.* بلند كردن *P.* ترفيع - اجهار
Hausser sa voix اعلاى صوت ايتمك - اجهار صوت ايتمك
- Ce luth est monté trop bas, il faut le haus- سسى قبارتمق
ser بو لاغوتنه‌نك پرده‌سى بغايت پست اولمغله ترفيعى
اقتضا ايدر

Et lever en haut *A.* بر آوردن - بر داشتن *P.* ترفيع - رفع
T. دست *P.* رفع اليد *A.* Hausser le bras || يوقارى قالدرمق
آياغى - ترفيع الرجل la jambe الى قالدرمق *T.* بر داشتن
قالدرمق - Hausser les épaules, se dit figur. quand on désap-
prouve quelque chose, qu'on en est étonné رفع مناكب ايله
رفع مناكب ايله اظهار - ارائهٔ صورت استقباح ايتمك
صورت استغراب ايتمك

On dit, Hausser la monnaie, c'est-à-dire, le prix des mon-
naies *A.* تزييد القيمة - ترفيع القيمة *P.* افزودن بها *T.*
- دكربنى آرتورمق - بهايى آرتورمق - On dit dans le même
sens, que le change hausse صرّافيه‌نك بهاسى ترقى ايتمكده
سكه‌نك استبدالى بهاسى آرتمقده در - در

Figur. Augmenter *A.* تزييد *P.* افزونيدن - افزانيدن *T.*
|| زياده‌لندرمك - آرتورمق Hausser la paye d'un soldat, les
gages d'un domestique عسكرى نفراتندن بريسنك ياخود
تكليفلرى les impôts بر خدمتكارك علوفه‌سنى آرتورمق
طوزك le prix du sel تكاليفى آرتورمق - تزييد ايتمك
بهاسنى آرتورمق

On dit aussi, Hausser le coeur, hausser le courage à quel-
qu'un, pour dire, lui donner du courage بر كمسنه‌نك قوّت
بر كمسنه‌يه قوّت قلب ويرمك - قلبنه متانت ويرمك
|| Cette alliance, cette charge lui a bien haussé le coeur بو
مصاهرت ماده‌سى ياخود بو منصب قوّت قلبنه متانت
ويرمشدر

On dit, que le temps se hausse, pour dire, qu'il commence
à s'éclaircir هوا آيازلنمقده در - هوا مائل انكشافدر

Hausser, au neutre. Devenir, ou être plus haut *A.* - ارتفاع
T. بلندى پذيرفتن - بلند گشتن *P.* ترقى - كسب الرفعة
|| قبارمق - آرتمق - يوكسكه چيقمق - يوكسلمك La rivière
a bien haussé cette nuit بو كيجه مياه انهار كسب ارتفاع
قباردى - طموّ ايتمشدر - ايتمشدر Le prix du blé a bien haussé
هب ايوجه - حنطه‌نك بهاسى خيليجه ترقى بولمشدر
قباردى

Haussé. *A.* - مترقى *A.* يوكسلمش *T.* بلنديده *P.* مرتفع
آرتمش *T.* افزوده *P.* مزداد

HAUT. Élevé. Il est opposé à Bas *A.* عالى - مرتفع - رفيع
P. بالا - بلند *T.* يوكسك - اوزون || Hautes montagnes جبال
قلّهٔ رفيعه كوه بلند وبالا - جبال شاهقه - رفيعه Haute tour

Le plus haut étage d'une maison - منزلک طبقهٔ علیاسی اک اوست - بالاترین طبقاتی - خانه‌نک اعلای طبقاتی

Il est plus haut que moi de deux doigts طبقه‌سی قامتی بندن ایکی پرمق قدر زیاده اوزوندر - ایکی پرمق ارفعدر

Il est de haute stature, de haute taille طویل - رفیع القامه در اوزون بویلو در - بلند بالا در - بلند قد در - القد

Arbre de haute tige A. شجرهٔ شاهقه - شجر رفیع P. درخت بلند - درخت بالا قد - وبالا T. ایری آغاج - اوزون آغاج

Il se dit aussi des sons A. جهیر - رفیع P. صایح - بلند - T. تند وتیز حیقریجی - یوکسک || Avoir la voix haute - بلند آواز اولمق - جهور الصوت اولمق - مجهار اولمق اجهار صوت ایله

Crier à haute voix یوکسک سسلو اولمق صوت بلند ایله حیقرمق - جاغرمق

Cet homme-là a la parole trop haute پک یوکسک سسلو - پک صیّاح بر آدمدر

Un luth trop haut پک - بغایت بلند آواز بر لاغوته در

On dit figur., qu'un homme le prend d'un ton trop haut, sur un ton trop haut, lorsqu'il parle d'une manière arrogante, audacieuse یوکسکدن - یوکسک پرده‌دن لاقردی سویلر بالا پروازلق ایله سویلر - یوکسک پرده‌دن دم اورر -

On dit, que l'argent est haut, pour dire, qu'on ne le prête qu' à un gros intérêt آقچه‌نک گذشته‌سی ترقیده در

Haut, signifie aussi, profond A. عمیق الغور P. ژرف T. در ین

L'eau est fort haute en tel endroit فلان محلده صولر غایت دریندر

On dit, que la rivière est haute, lorsqu'elle est plus grosse qu'à son ordinaire A. طامی - قالص P. برآمده - بر خواسته

On dit dans le même sens, Les hautes marées دریانک حال طمو وقلوصی

On dit aussi, que la mer est haute, pour dire, qu'elle est agitée A. تغطغط البحر P. جوش وخروش دریا T. دکزک قباروب قالقمسی -

Et aller en haute mer, pour dire, en pleine mer A. سیر فی جمّة البحر P. در پهنای دریا رواند شدن T. انکینه کزمک انکینه چیقمق -

On dit, Crier les hauts cris, Jeter les hauts cris, pour dire, se plaindre à haute voix A. رفع - اعلاء الصیحة الشکوی P. فریاد شکوا به بلند کردن - باواز بلند شکوا کردن P. الاشتکا شکایت زمیننده حیقرمق T. آوازهٔ شکایترا بعیوق رسانیدن - شکایت سسنی عیوقه - حیقروب تظلم حال ایتمک - جیقارمق

On appelle Hauts pays, certains pays qui sont plus éloignés de la mer A. اعلا P. بالا - برین T. اوست - قاری || La haute Allemagne جرمانیای اعلا La haute Égypte صعید اعلا La haute Bretagne بره‌تانیای اعلا - Il se dit aussi des parties d'une rivière qui sont du côté de la source || Le haut Rhin نهر رین اعلا - رین نهرینک سمت اعلاسی - باشی

On dit, Le haut bout d'une chambre, d'une table, pour dire, la place la plus honorable A. صدر - راس P. سر - بالا T. اوست باش سفره‌نک || Être au haut bout d'une table صدرنده اوتورمق قالدرمک

Le haut du pavé اوست باشی

On dit, Tenir la bride haute à un cheval, pour dire, lui tenir la bride courte آتک دیزکینی قصه طوتمق - Et figur. Tenir la bride haute à un homme, pour dire, lui laisser peu de liberté فلان کمسنه‌نک حقنده عنان رخصتی مضبوط ایادی فلانک دیزکینی صقیجه طوتمق - احتیاط ایتمک

On appelle Haut dais, l'endroit élevé où le roi et la reine sont assis dans une assemblée publique A. سریر P. تخت T. تخت

Haut. Excellent, éminent, sublime A. سامی - جلیل - عالی - سنی - اسنا - اعلا - عظیم P. بزرگ - قدر - بلند - والا T. بیوک - اولو

Les hauts faits اعمال جلیله || Les hauts faits d'armes آثار حربیّهٔ - مآثر سنیّهٔ فتح وظفر - غزوات جلیله اسنای مراتب جلادت

Il a le courage haut جلیل الاشتهار بر آدمدر

Haute fortune بخت عالی ایله موصوف

Haute vertu اسنای مراتب فضیلت سنیّه

Ouvrage écrit dans le haut style بلاغت اوزره محرّر بر تألیف

Haute estime توقیر جلیل -

Haute réputation صیت وشهرت جلیله توقیر عظیم

On dit aussi, Haut appareil, pour dire, une grande magnificence A. کوکبهٔ عظیمه P. دارات عظیم T. بیوک دبدبه ||

Ce prince fit son entrée dans le plus haut appareil qu'on ait jamais vu بو میر عالیشان دخول آلاینی شمدیه قدر مشهود اولمامش کوکبهٔ عظیمه ایله ابتدی

Il se dit aussi en [illegible] A. کبیر - غلیظ - عظیم P. بزرک T. بیوک - قبا

Haute insolence کستاخی عظیم

Haute effronterie قبا عارسزلق - مجانت غلیظه

Haute injustice ظلم عظیم

Haute sottise حماقت عظیمه

Crime de haute-trahison خیانت

كبيره تبهمتى — Haut mal. V. Mal caduc.

Il signifie aussi, fier, orgueilleux *A.* شامخ الانف *P.* بالا پرواز *T.* كبرلو

On dit d'un cheval qui fait des sauts, qu'il fait des haut-le-corps *A.* فرس قموص *P.* اسب. جهان *T.* صچراغان آت — قيچ آتان آت — Il se dit figur. en parlant des premiers mouvemens d'un homme à qui l'on fait des propositions qui le révoltent قيچ آتار

On dit figur. et proverb. Faire haut le pied, pour dire, s'enfuir رهپيماى سمت فرار اولمق — سوق اقدام گريز وفرار ايتمك رهنورد وادئ فرار اولمق —

On dit, Haut le pied, pour dire, retirez-vous, partons *A.* قم *P.* برخيز *T.* قالق

Haute futaie, est un bois de grands chênes, de grands hêtres *A.* غيل pl. اغيال *P.* بيشه‌زار *T.* بوك — ميشه‌لك

La chambre haute, dans le Parlement d'Angleterre, est la Chambre des Seigneurs انكلتره‌ده ملت جمعيتگاهى اولان ديوانك خانهٔ بالاسى

Haut, est aussi substantif, et signifie, hauteur *A.* قدّ pl. قدود *P.* بالا — بلندى *T.* بوى — يوكسكلك || Cette maison a tant de toises de haut بو منزلك — بو منزل قدّا شو قدر ذراعدر قدّى شو قدر ذراعدر

On dit, qu'il y a du haut et du bas dans la vie, pour dire, qu'il y a des biens et des maux دنيانك فراز ونشيبى بو دنيانك يوقشيده وار انيشيده وار — وار در

On dit d'un homme d'une humeur inégale, qu'il a du haut et du bas dans l'humeur *A.* متلوّن الخلق *T.* مزاجى بر دوزه‌ده اولميان

Il signifie aussi, le faîte, le sommmet *A.* ذروة — قمّة — طرف *P.* بالا — تارك اعلا *T.* اوست — يوقارى — دپه || Le canon tirait de haut en bas طوب كله‌لرى يوقاريدن آشاغى‌يه نزول Le haut d'une tour بالاى قلعه d'une montagne ايدر ايدى تارك كوه — قمّهٔ جبل Il est tombé du haut de la maison en bas خانه‌نك — بالاى خانه‌دن سطح زمينه هبوط ايلدى يوقاريدن آشاغى‌يه دوشدى Regarder de haut en bas ديه‌سندن آشاغى‌يه باقمق

On dit, Sur le haut du jour, pour dire, vers le midi *A.* فى ضحوة الكبرا — فى وقت الضحا *P.* در چاشت *T.* قبا قوشلق وقتنده — قوشلقده

Haut, adverbe. On dit, Parler haut *A.* نطق باجهار الصوت نطق — مجاهرهٔ *P.* باواز بلند حرف زدن *T.* يوكسك سس — آواز سخت زدن ايله سويلمك Crier haut *A.* صيحة *P.* بانگ بلند زدن *T.* حيقرمق — On dit aussi, Parler haut, pour dire, parler d'un ton intelligible *A.* نطق بالنقاحة *P.* بپاكيزگى حرف زدن *T.* تميز سويلمك || Vous ne parlez pas assez haut سنك نطق وكلامكده اول قدر نقاحت يوقدر

On dit figur. qu'un homme parle haut, le prend bien haut, c'est-à-dire, arrogamment *A.* نطق بالتعظم *P.* بالا پروازانه سخن گفتن — سخن راندن *T.* لا اباليانه بالا پروازلق — اوست پرده‌دن سويلمك — ايله سويلمك — Et qu'il pense tout haut, pour dire, qu'il dit librement ce qu'il pense *A.* افادة المرام من غير محاباة *P.* بى پروا كشف ما فى الضمير كردن *T.* بى محابا كشف ما فى البال كردن — فكرينى آچيقدن آچيغه — فكرينى سربست سويلمك سويلمك

On dit aussi, Faire quelque chose haut la main, pour dire, avec hauteur, avec autorité *A.* متغلباً — بيد القهر — بضرب اليد *P.* ضرب دست *T.* با زبردستى ايله — Et qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il a les manières hautaines *A.* تعاظم *P.* بالا پروازى نمودن *T.* يوكسكره پرواز ايتمك — Et regarder quelqu'un de haut en bas, pour dire, avec mépris استحقار نظريله باقمق — بالاستحقار نظر ايتمك — Et traiter quelqu'un de haut en bas بالادن پسته معامله ايتمك — بالاستحقار — Et qu'une dépense monte haut, pour dire, qu'elle est fort grande مصرف مرتبهٔ افراطه بالغ اولور — چوغه وارر

En haut, par haut. *A.* فى الفوق — من الفوق *P.* ببالا — از بالا *T.* يوقاريده — يوقاريدن — اوستندن || Aller en haut يوقارى‌يه — يوقارى‌يه كتمك Monter en haut صعود ايتمك Loger en haut خانه‌نك طبقهٔ فوقانيسنده اقامت — اوست طبقه‌سنده اوتورمق — ايتمك Passer par en haut اوستندن — يوقاريسندن كچمك

On dit, qu'une médecine fait aller par haut et par bas, lorsqu'elle opère par la bouche et par le bas-ventre *A.* عمل من فوق ومن اسفل *P.* هم از زير وهم از بالا عمل كردن *T.* هم آشاغيدن هم يوقاريدن عمل ايتمك || L'émétique purge par haut et par bas دواى مقيّى هم يوقاريدن هم آشاغيدن

عمل ايدر

HAUT-À-BAS. Porte-balle T. بوغچه‌جی V. Mercier.

HAUTAIN. Fier, orgueilleux A. متعظم ـ متكبر ـ مدمغ P. نخوت آلود ـ كبر آلود ـ باد سر ـ گرانسر T. كبرلو || C'est un homme hautain متعظم بر آدمدر Une humeur hautaine مزاج نخوت آلود Avoir la mine, les manières hautaines سیمای نخوت آلود واوضاع متعظمانه صاحبی اولمق

HAUTAINEMENT. D'une manière hautaine A. متعظماً ـ بالتعظم ـ بالنخوة والمكابرة P. متعظمانه ـ گرنسرانه T. كبر ايله

HAUBOIS. Instrument à vent dont le ton est fort clair A. شبور P. شهنای T. نفیر ـ نفیر چالر || Il joue du hautbois. Et celui qui en joue A. نافخ الشبور P. شهنایزن T. نفیرجی

HAUT-BORD. On appelle Vaisseaux de haut-bord, les grands vaisseaux T. قپاق ـ قالدرر سفينه

HAUTE-LUTTE. Il ne se dit qu'avec De, et signifie, d'autorité A. تغلباً ـ متغلباً ـ متحكماً P. زبردستانه ـ زورمندانه T. متحكمانه ـ زور ايله ـ ضرب دست ايله || Emporter quelque chose de haute lutte. بر شيئی متغلبانه اخذ ايتمك ـ ضرب دست ايله آلمق

HAUTEMENT. Hardiment, librement A. علناً ـ صراحةً P. آشكارا T. آچيقدن آچيقه || Il ne le dissimule point, il le dit hautement ارتكاب كتم ورياً ايتميوب صراحةً سويلر Je vous le déclare hautement طرفكزه علناً وصراحةً بيان ايدرم Je lui dis hautement ses vérités فلانه سوزی آچيقدن آچيقه سويلدم

Et avec vigueur, à force ouverte A. قوياً P. قوی ـ بروجه قوی T. پك ـ قوبجه || Il le protége hautement فلانی قوياً حمايه ايدر Il prend hautement les intérêts d'un tel فلانك امورينی بر وجه قوی التزام ايدر

HAUTE-PAYE. V. Paye.

HAUTESSE. Titre qu'on donne au Sultan des Turcs T. شوكتلو

HAUTEUR. Étendue d'un corps en tant qu'il est haut A. قد ـ رفعت ـ شموخ P. بلندی T. بوی ـ يوكسكلك || La hauteur d'une montagne طاغك يوكسكلكی ـ رفعت جبل d'un clocher چاكك برجنك رفعتی d'un mur ديوارك قدی Grande hauteur ارتفاع عظيم Une palissade à hauteur d'appui آدم بويی قدر شواشپو چويرلمش متریس

Il signifie aussi, profondeur A. عمق ـ قعارت P. ژرفی T. درينلك || Ils jetèrent la sonde pour prendre la hauteur de la mer en cet endroit-là اول محلده دريانك درجهٔ قعارتنی استطلاع ايچون اسقنديل القا ايتدیلر La mer avait tant de brasses de hauteur دريانك شو قدر قولاج عمقی وار ايدی

Et colline, éminence. A. نجفة pl. نجاف P. فراز T. باير V. Éminence.

HAUTEUR OU ÉLÉVATION DU PÔLE, est l'arc du méridien compris entre le pôle et l'horizon du lieu où l'on est A. خط الارتفاع القطب

On dit, Prendre la hauteur du soleil, ou simplement Prendre hauteur, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil sur l'horizon à l'heure du midi A. تقدير الارتفاع الشمس P. ارتفاع خورشيدرا گرفتن T. ارتفاع آلمق

On dit sur la mer, qu'on est à la hauteur d'une île, d'une ville, pour dire, qu'on est dans le même parallèle T. فلان محلك ارتفاعی برابرلكنده اولمق || Nous étions à la hauteur de Malte مالطه جزيره‌سنك ارتفاعی برابرلكنده ايدك

On dit, qu'un homme est tombé de sa hauteur, pour dire, qu'étant debout, il est tombé de son long A. سقوط سطيحاً P. بر روی زمين افتادن T. يره دوشوب سرلمك

Il se dit aussi des choses morales, et signifie, fermeté, quand on n'excède pas les bornes de la raison et du devoir A. ثبات ـ متانت P. استوارى T. پكلك ـ طيانقلق || L'ambassadeur soutint les intérêts de son maître avec beaucoup de hauteur فلان ايلچی مخدومنك اغراض ومصالحنی كمال ثبات ومتانت ايله صيانت ايلدی Il a agi en cette occasion avec beaucoup de hauteur بو بابده ثبات ومتانت كامله ايله حركت ايلدی

Et arrogance, quand on excède les bornes de la raison et du devoir A. تعظم ـ زهو ـ جبروت P. بادبرودی ـ بالا پروازی T. اورد || Il a parlé avec hauteur صورت تعظم متعظمانه سويلدی ـ ايله افادهٔ مرام ايلدی Je ne puis supporter ses hauteurs اطوار متعظمانه‌سنه طاقت كتوره‌مم Ses hauteurs lui ont fait beaucoup d'ennemis اوضاع بالا پروازانه‌سی وتعظمنی جبروت حقنه خيلی دشمن پيدا ايتدی ـ On dit, Faire quelque chose de hauteur. V.

Hautte - Lutte.

HÂVE. Pâle et défiguré *A.* خاسف الوجه ـ ساهم الوجه *P.* پژمرده رو *T.* چهره‌سی بوزوق || Il était horriblement hâve غاية الغايه خاسف الوجه ايدى

HAVIR. Il ne se dit qu'en parlant de la viande, lorsqu'on la fait rôtir à un grand feu, qui la brûle par-dessus *A.* تشيط *P.* سوختن *T.* ياقمق || Le trop grand feu havit la viande آتشك يك قيزغنلغى ـ شدّت نار تشيط لحمى موذّيدر يانمق *T.* سوخته شدن *P.* تشيّط *A.* Se havir ـ اتى ياقر

HAVRE. Port de mer. V. Port.

HAVRESAC. Sorte de sac que les soldats et les gens de métier portent sur leur dos, et où ils mettent leurs provisions, leurs outils *A.* جراب .pl جرب ـ مزود .pl مزاود *P.* توشه‌دان ـ هميانچه *T.* طغارجق ـ طوبره || Les soldats, avec leurs armes, portent encore des havresacs عسكر نفراتى سلاحلريله طوبره‌لرينى حاملدرلر

HÉ. Interjection qui sert à appeler *A.* يا *P.* اى *T.* ياهو

HEBDOMADAIRE. Qui se renouvelle chaque semaine *A.* اسبوعىّ ـ متجدّد فى كلّ اسبوع *P.* هر هفته *T.* هفته‌لق || Journal hebdomadaire روزنامچهٔ هر هفته

HÉBERGE. Terme de Palais. La hauteur d'un bâtiment *A.* رفعة البنا ـ قدّ البنا *P.* بلندئ بنا *T.* بنانك بويى ـ بنانك يوكسكلكى

HÉBERGER. Recevoir chez soi, loger *A.* اسكان ـ استضياف الضيف *P.* مهمان گرفتن *T.* قوناق آلمق ـ بركمسنه يانند خانه‌سنه مسافر قوندرمق ـ قوناق قوندرمق

HÉBÉTER. Rendre stupide *A.* تبليد الذهن *P.* كند ذهن بودالدندرمك ـ عقلى كند ايلمك *T.* ساختن

HÉBÉTÉ. *A.* بليد الذهن ـ طامس القلب *P.* كند ذهن *T.* بوداله ـ كند عقللو

HÉBRAÏQUE. Qui appartient aux Hébreux *A.* عبرانىّ || La langue hébraïque لسان عبرانى Phrase hébraïque عبارهٔ عبرانيّه

HÉBRAÏSME. Façon de parler propre à la langue hébraïque *A.* اصطلاح عبرانىّ

HÉBREU La langue hébraïque *A.* لسان ـ لغت عبرانىّ || Il sait l'hébreu parfaitement لسان عبرانى‌يه على وجه الكمال واقف وآشنا در ـ Il est aussi adjectif || Le texte hébreu متن عبرانى Le peuple hébreu عبرانيّون ـ قوم يهود ـ

HÉGIRE. Mot arabe, qui signifie, fuite. Il se dit de l'époque d'où les Mahométans commencent à compter les années, parce qu'ils les comptent du temps que Mahomet s'enfuit de la Mecque *A.* هجرت نبويّة || La première année de l'hégire répond à l'année 622 de Jésus-Christ هجرت نبويّه‌نك سنهٔ اوّلى تاريخ عيسوينك آلتييوزيكرمى سنه‌سنه مقابلدر

HÉLAS. Interjection de plainte *A.* آه ـ ويل *P.* حيفا ـ دريغا *T.* دردا ـ واه واه ـ يازيق || Hélas! que deviendrons-nous? حيفا ودريغا حالمز نيه منجرّ اوله‌جقدر Hélas! ayez pitié de moi حيفا حالمه مرحمت ايله Hélas, quel malheur! que je vous plains! واه واه نه كوند مصيبته دوچار اولمشسك سنى آجيورم

HÉLER. Terme de Marine. Appeler un navire pour lui demander d'où il vient, et lui faire d'autres questions *A.* بركمى‌يه خبر صورمق ايچون چاغرمق

HÉLIOGNOSTIQUES. Secte juive qui adorait le soleil comme Dieu *A.* عابد الشمس .pl مشمّسين ـ مشمّس .pl عبدهٔ الشمس *P.* آفتاب پرست *T.* كونشه طاپيجى

HÉLIOSCOPE. Lunette destinée à regarder le soleil *A.* مرصد الشمس *P.* آفتابنما ـ دوربين *T.* كونشه باقجق دوربين

HÉLIOTROPE. Plante qu'on nomme aussi Herbe aux verrues *A.* تنوّم *P.* آفتاب پرست *T.* كونه باقن ـ پانبال اوتى ـ On donne aussi ce nom à plusieurs plantes qui tournent toujours le disque de leurs fleurs du côté du soleil *A.* .pl نباتات مشمّسة *P.* گياههاى آفتاب پرست *T.* كونه باقن اوتلر

HÉLIOTROPE. Espèce de jaspe *A.* يشب خطايى *P.* يشم خطايى *T.* يشم خطايى

HÉLIX. Tour extérieur de l'oreille *A.* عراق الاذن *P.* پروازهٔ گوش *T.* قولاق كمرنلكى

HELLÈNES et HELLÉNIQUE. Nom qu'on donne à toutes les nations grecques *A.* يونانى .pl يونانيّون ـ اهل يونان

HELLÉNISME. Manière de parler qui tient au génie de la langue grecque *A.* اصطلاح يونانىّ || Les Grecs faisaient des hellénismes en parlant latin اهل يونان لاتين لساننده تكلّم ايدر ايكن اصطلاحات يونانيّه استعمال ايدرلر ايدى ـ قارشدررلر ايدى

HELLÉNISTE. Versé dans la langue grecque *A.* عالم اللسان يونانى *T.* يونانى لسانني بيلن

HÉLOSE. Maladie des yeux qui consiste dans le renversement des paupières *A.* شتر - انقلاب الاجفان *P.* واژگونی پلنک *T.* کوز قپاقلرینک دورکلکی

HÉMAGOGUE. Il se dit des remèdes qui font évacuer le sang *A.* مدرّ الدم *P.* خونران *T.* قان آقدیجی - قانی یورتدریجی

HÉMATITE. Pierre précieuse. C'est la même chose que la sanguine *A.* حجر الدم - شاذنج *P.* شادنه *T.* قان طاشی

HÉMÉROCALLE. Espèce de lis *A.* سوسن برّی *P.* سوسن کوهی *T.* یبان سوسنی

HÉMICRANIE. V. Migraine.

HÉMICYCLE. Demi-cercle *A.* نصف الدایرة *P.* نیم دائره *T.* یاری دایره - یاری جوره

HÉMIPLÉGIE, ou **HÉMIPLEXIE.** Paralysie qui n'affecte que la moitié du corps *A.* فالج *P.* فلج - درد نیمه *T.* یاری طمله

HÉMISPHÈRE. La moitié du globe terrestre *A.* نصف الکرة *P.* نیمهٔ کرهٔ زمین *T.* بر کره‌سنک یاریسی || L'hémisphère supérieur نصف اعلاسی کرهٔ ارضک inférieur کرهٔ ارضک نصف اسفلی Notre hémisphère تحتنده ساکن اولدیغمز نصف کرهٔ ارض L'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصف آخری L'un et l'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصفینی Quand le soleil paraît sur notre hémisphère شمس تحتنده ساکن اولدیغمز کرهٔ ارضک افقنده طلوع ایلدکده

HÉMISTICHE. La moitié d'un vers *A.* مصرع pl. مصارع

HÉMOPTYQUE. Qui crache le sang *A.* نافث الدم *P.* خون تفکننده *T.* قان توکریجی

HÉMOPTYSIE. Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* خون تفوی *T.* قان توکرمه

HÉMORRAGIE. Perte de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون برون *T.* ریزش بینی قانمه‌سی Quand cette perte vient par une plaie ou autrement, on emploie les mots *A.* نزف الدم - سیلان الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه‌سی || Il lui survint une hemorragie qu'on ne put arrêter ممتنع الارقاء والتسکین نزف دم عارضه‌سنه دوچار اولمشدر - کسلمسی ممکن اولمامش بو سیلان دمه اوغرادی

HÉMORROÏDAL. Qui appartient aux hémorroïdes *A.* باسوری || Veine hémorroïdale عرق باسوری artère شریان باسوری Sang hémorroïdal دم باسوری

HÉMORROÏDES. La dilatation qui se fait à l'extrémité d'une veine qui aboutit à l'anus, et qui se remplit de sang *A.* باسور pl. بواسیر || Hémorroïdes externes بواسیر خارجیه internes بواسیر داخلیه sèches بواسیر یابسه Ses hémorroïdes fluent بواسیری سیّال‌در sont ouvertes, et il perd beaucoup de sang بواسیری منفتح اولوب سیلان دمی چوقدر

HÉMORROÏSSE. Il ne se dit que de la femme malade d'un flux de sang, qui fut guérie en touchant la robe de Notre-Seigneur *A.* نزیفة || L'hémorroïsse de l'Évangile انجیل شریفده مذکوره اولان مرئهٔ نزیفه

HÉMOSTATIQUE. Il se dit des remèdes qui arrêtent les hémorragies *A.* دواء قاطع الدم - دواء مرقی الدم *P.* علاج خون آرماننده *T.* قانی دیکلندره‌جک علاج

HENDÉCAGONE. Figure qui a onze côtés *A.* ذو احد عشر ضلعاً *P.* یازده پهلو *T.* اون بر یانلو

HENNIR. Il se dit du cheval quand il fait son cri ordinaire *A.* صهل *P.* شیهه زدن - جربش زدن - زنودن *T.* کشنمک || Ils furent découverts par un cheval qui se mit à hennir راکب اولدقلری آتک بربنسی کشنمکه باشلدیغندن خارجه اخراج اولنمشلردر

HENNISSEMENT. Le cri ordinaire du cheval *A.* صهیل *P.* شیهه - جربش - شنبه *T.* کشنمه || Le bruit des trompettes et le hennissement des chevaux طراپته‌لرک کورلتیسی وآتلرک کشنمسی

HÉPATIQUE. Qui appartient au foie *A.* کبدی *P.* جکری *T.* قره جکره متعلق

HÉPATIQUE. Plante qui croît dans les lieux humides *A.* حناء الصخر - حزاز الصخر - بهق الحجر *T.* قیا قنه‌سی - قریش

HÉPATITE. Inflammation du foie *A.* حرقة الکبد *P.* تف جگر *T.* قره جکر یانقلغی

HEPTAGONE. V. Eptagone.

HERBACÉ. On appelle Plantes herbacées, celles qui sont tendres, grêles, et qui ne sont pas ligneuses *A.* نباتات رقیقة *P.* گیاههای باریک *T.* انجه اوتلقلر

HERBAGE. Toutes sortes d'herbes *A.* اجناس النباتات *P.* سبزها *T.* سبزوات قسمی || Vivre d'herbages سبزوات ایله کچنمک

Il se dit aussi de l'herbe des prés, où l'on met les animaux pour les engraisser *A.* کلاء *P.* چمن *T.* چایر || Les

herbages sont bien meilleurs en co. canton-là que dans un autre
بو قضانک چایری اول بر قضانک چایرندن اعلا در
– Et d'un pré qui ne sert qu'à y mettre des boeufs et des vaches
- مراتع pl. مرتع - مکلئات pl. مکلئة A. pour les engraisser
اوتلاق - چایرلق T. چمنزار - چراگاه P. مراعی pl. مرعی
بو مرعانک جسیم Cet herbage est d'un grand revenu || یری
بر اوتلاق یری اشترا Acheter un herbage ایرادی وار در
بر مرعانک اطرافنی Faire enclore un herbage ایتمک
حیواناتی Conduire les bestiaux à l'herbage سد ایتدرمک
مرعایه کوتورمک - چایرلغه سوق ایتمک

HERBE. Il se dit de toute plante qui perd sa tige en hiver
T. گیا - گیاه P. اعشاب pl. عشب - نباتات pl. نبات A.
گیاه نو P. نبات جدید A. Herbe nouvelle || اوتلق - اوت
گیاه P. عشب اخضر A. verte یکی بتمش اوتلق T. رسته
گیاه P. نبات یابس - حشیش A. sèche پیشل اوت T. سبز
گیاه تر P. نبات طری A. fraîche قوری اوتلق T. خشک
کوروپه T. گیاه سبک P. نبات ناعم A. tendre تازه اوت T.
یومشق T. گیاه سست ونرم P. نبات رخو A. molle اوتلق
گیاه خرده P. عشب دقیق menue کوشک اوت - اوتلق
Herbes venimeuses عشب دوایی médicinale اوفاق اوتلق T.
vul- سمیتلو اوتلر T. گیاههای زهرناک P. اعشاب سامة A.
یاره اوتی T. گیاه زخمپرور P. اعشاب مدملة A. néraires
گیاههای P. ریاحین - اعشاب معطرة A. odoriférantes
pota- خوش قوقولی اوتلر T. گیاههای خوشبو - عطرناک
A. La pointe des herbes سبزوات T. سبزها P. بقول A. gères
Mettre un اوتلرک اوجی T. سر گیاهها P. جذر النباتات
اتی چایرده قویمق cheval à l'herbe

Herbe à la Coupure, ou au Charpentier. V. Mille-Feuille.

ککج اوتی T. حرشاه A. Herbe à l'Épervier, ou Hiéracium.

کدی T. بهمی pl. بهماة A. Herbe au Chat, ou Cataire.
اوتی

Herbe aux Cuillers. V. Cochléaria.

Herbe aux Épices. V. Nielle.

Herbe aux Poux. V. Staphisaigre.

T. اسپغول P. بزر قطونا - بحدق A. Herbe aux Puces.
پیره اوتی

Herbe aux verrues, V. Héliotrope.

حشیشة عبد المسیح A. Herbe de Saint-Christophe.

Herbe Paris. V. Raisin de renard.

بر P. بسط علی الخضرة A. HERBER. Exposer sur l'herbe
On herbe de la toile || چایرده سرمک T. چمن گسترانیدن
بزی چایرده سررلر

خضیر A. HERBETTE. L'herbe courte et menue de la campagne
Danser sur l'her- || قیر بشللکی T. چمن دشت P. الصحرا
قیر بشللکی اوزرنده رقص ایتمک bette

- عشبة A. HERBEUX. Il se dit des lieux où il croît de l'herbe
چایر یری - چایرلق T. سبزه زار P. مخضرة

HERBIER. Collection de plantes séchées et mises entre des
مجموعة P. مجموعة الاعشاب الیابسة A. feuilles de papier
Un her- || قوری اوتلقلر مجموعه سی T. گیاههای خشک
یکی دنیاده نابت اعشاب یابسه bier des plantes d'Amérique
مجموعه سی

Il signifie aussi, le premier ventricule du boeuf et des autres
T. کراجۀ حیوان P. مشافل pl. مشفلة A. animaux ruminans
قورساق

زن P. بایعة الاعشاب A. HERBIÈRE. Vendeuse d'herbes
اوتلقجی قاری T. سبزه فروش

HERBORISATION. V. Herboriser.

HERBORISER. Aller dans la campagne chercher des herbes A.
اوتلقلر آراشدرمق T. جستجوی اعشاب کردن P. استعشاب A.
بر لطیف هواده اوتلقلر Aller herboriser par un beau temps ||
آراشدرمغه وارمق

اعشابجوی P. مستعشب A. HERBORISEUR. Celui qui herborise
اوتلقلر آراشدریجی T.

ممیز الطبایع A. HERBORISTE. Celui qui connaît les herbes
اوتلقلرک طبیعتلرینی T. طبایع شناس گیاهها P. النباتات
اعشاب فروش P. عشاب A. Et celui qui les vend - بیلن
اوتلقجی T.

T. پر گیاه P. کثیر النبات A. HERBU. Couvert d'herbes
صحرای Un champ herbu || اوتی چوق - اوت ایله قاپلنمش
مرتع پر گیاه Un pré herbu کثیر النبات

فن A. HERCOTECTONIQUE. L'art des fortifications militaires
البناء التحصینات

جاثی علی رکبتیه A. HERCULE. Une des constellations boréales

HÈRE. Terme qui se dit par mépris d'un homme sans mérite
Un pauvre hère || نام وشانی یوق T. گمنام P. خامل A.

گمنام بر بیچاره - خامل النفس بر مسکین آدم

HÉRÉDITAIRE. Qui vient par droit de succession *A.* موروث میراث *T.* مادر مانده - پدر مانده *P.* منتقل بالارث - قالمه *T.* قالمه - بابادن قالمه آنادن || Royaume héréditaire ملک موروث - سلطنت موروثه بالارث Couronne héréditaire تاج وتخت سلطنت منتقل اولان Les pays, les États héréditaires ممالک موروثه املاک موروثه Possessions héréditaires منصب موروث Charge héréditaire Le roi a rendu cette charge héréditaire بو منصب حکم سلطانیله مناصب موروثه سلکنه ادخال اولندی - Figur. Maladie héréditaire مرض موروث پدر مانده - مثلبهٔ موروثه vice عداوت موروثه haine

HÉRÉDITAIREMENT. Par droit d'hérédité *A.* بالارث - حسب میراث *T.* از جهت میراثخوری *P.* من جهة الوراثة - الوراثة وارثلک جهتیله - اولدرق || Posséder une terre héréditairement بر ملکه بالارث متصرّف اولمق

HÉRÉDITÉ. Succession aux droits d'une personne décédée *A.* استحقاق علی الوراثة - حق الوراثة - وراثت میراثخوری *P.* وارثلک *T.* || Accepter l'hérédité وراثتی قبول ایتمک Renoncer à l'hérédité استحقاق - حق وراثتدن فارغ اولمق فسخ علاقهٔ وراثتدن کف ید ایتمک Répudier une hérédité وراثت ایتمک

Il se dit aussi de tous les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* ترکة pl. اموال متروکة pl. مخلفات *P.* مرده ریگ متروکات *T.* || Son hérédité fut partagée entre plusieurs collatéraux اموال متروکه‌سی عن نسب بالعرض اقربا اولان نیچه کسان بیننده تقسیم اولنمشدر

HÉRÉSIARQUE. Auteur d'une hérésie *A.* موجد الرفض والبدعة مقتدا الرافضین - *P.* پیشوای اهل رفض *T.* رافضلرک باشی || Luther et Calvin sont des hérésiarques لوتر وقالوین نام کمسنه‌لر موجد رفض وبدعتدرلر

HÉRÉSIE. Doctrine contraire à la Foi *A.* رفض - بدعت *P.* آیین باطل - رافضی *T.* رافضلک || L'hérésie de Luther لوتر نام کمسنه‌نک اتخاذ ایلدیکی رفض وبدعت Enseigner une hérésie بر نوع رفض وبدعت تعلیم ایتمک Semer une hérésie تخم - عقیدهٔ رفضی بین الناس نشر ایتمک عقیدهٔ رفض Adhérer à l'hérésie رفض وبدعتی القا ایتمک اعتقاد رفضی رد Abjurer l'hérésie وبدعته تبعیت ایتمک اعتقاد رفض وبدعتدن نکول ایتمک - واتکار ایتمک

HÉRÉTICITÉ. Qualité d'une proposition opposée à la Foi. *A.* رافضیت *P.* رافضی *T.* رافضلک || Il faut être théologien pour apercevoir l'héréticité de cette proposition بو مسئله‌نک رافضیتنی فرق ایتمک علم الهینک وقوفنه منوطدر

HÉRÉTIQUE. Qui appartient à l'hérésie *A.* رفضی *P.* رفض آمیز *T.* رافضلکه متعلق || Proposition hérétique مسئلهٔ رفضیة Dogme hérétique عقیدهٔ رفض امیز

Il signifie aussi, celui qui professe une hérésie *A.* رافض pl. ارباب الرفض والبدعة pl. اهل الرفض والبدعة - رافضین || Convertir les hérétiques رافضینی طریق حقه ارشاد ایتمک

HÉRISSER. Dresser. Il se dit des cheveux, du poil *A.* انفاش الشعر *P.* گالف کردن - فراشانیدن - فراشا کردانیدن *T.* تویبی دیکوب قبارتمق - قیل اورپورتمک || Le lion hérisse sa crinière quand on l'irrite آرسلانی اعضاب ایتسه‌لر پرچمنی دیکوب قباردر

se Hérisser. *A.* انتفاش - تنفش *P.* ازبرار الشعر - قیل *T.* گالف شدن - فراشا شدن - فراشیدن - فراخیدن توی دیکلوب قبارمق - اوز پورمک || D'horreur ses cheveux se hérissèrent استیلای رعب ودهشت تقریبیله حال انتفاش شعره گرفتار اولمشدر Les cheveux lui hérissèrent à la tête شعر راسی متنفش اولمشدر Le poil des sangliers se hérisse quand ils sont irrités خنزیر برینک حال یبان خنزیری طارغنلق - تهورنده تویبی تنفش ایدر حالنده تویبنی دیکوب قباردر

Hérissé. *A.* متنفش *P.* مزبر - فراخیده - فراشا - فراشیده *T.* قیل - اورپورمش - توی قبارمش دیکلوب - Figur. Couvert, plein *A.* ملماء *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش || Un bataillon hérissé de piques سر تا سر رماح ایله ملما بر بلوک عسکر La mer hérissée de mâts de navire کمی دیرکلریله پوشیده روی دریا اولمش L'hiver hérissé de glaçons بوزلر ایله قاپلنمش قیش موسمی

On appelle Homme hérissé, un homme si difficile, qu'on ne sait par où le prendre *A.* صعب الممسک *P.* دشوارخو *T.* قولبی قولایبی یوق بر آدم - طوتامغی یوق بر آدم

HÉRISSER ou HÉRISSONNER. Recrépir un mur de plâtre ou de mortier *A.* تسییع *P.* اندودن *T.* صوامق

HÉRISSON. Petit animal dont la peau est couverte de piquans raides *A.* قنفذ pl. قنافذ *P.* ازیب - خارپشت ریکاشه - خارپشت

T. ايو بخت Il n'est d'usage qu'en cette phrase. Il n'y a qu'
heur et malheur en ce monde بوعالم سعد ونحسدن عبارتدر
مجدوديت ومشئوميتدن عبارتدر -

HEURE. La vingt-quatrième partie du jour naturel *A.* ساعت
pl. ساعات || Un quart d'heure بر چاريك ساعت Une
demi-heure يارم ساعت - نيم ساعت - نصف ساعت L'heu-
re est divisée en soixante minutes ساعت آلتمش دقيقه‌يه
منقسمدر Une heure après minuit نصف ليلدن بر ساعت
مرورنده Il est arrivé à trois heures après midi نصف نهاردن
اوچ ساعت صكره واصل اولمشدر J'irai chez vous à cinq
heures du soir نصف نهاردن بش ساعت مرورنده طرفكه
اخشام اوزرى ساعت بشده ايكن طرفكه واره‌جغم - كله‌جكم
Il s'est levé à trois heures du matin صباح ساعت اوچده
ايكن قالقدى Il est deux heures sonnées ساعت ايكى‌يى
چالمشدر L'heure vient de sonner ساعت چالندى - On dit,
À deux heures de nuit, pour dire, deux heures après le coucher
du soleil وقت غروبدن ايكى ساعت مرورنده Et à deux
heures de jour, pour dire, deux heures après le lever du soleil
طلوع شمسدن ايكى ساعت گذرانندە

On dit, Avancer, retarder l'heure, c'est-à-dire, l'horloge *A.*
تقديم الساعة - تأخير الساعة *P.* ساعترا پيش راندن -
ساعترا باز گرديدن *T.* ساعتى ايلرولتمك - ساعتى كيرولتمك

Heure, se dit aussi du temps où doit se faire une chose *A.*
وقت *P.* هنگام *T.* وقت || Il est heure de dîner اويله
طعامى وقتيدر de se coucher ياتاجق وقتيدر L'heure de l'as-
semblée مجلسك وقتى - جمعيتك وقتى Il est heure de
se retirer چكلمنك وقتيدر - مفارقتك وقتيدر L'heure du
lever et du coucher du soleil شمسك وقت طلوعى ووقت
غروبى - Il se dit aussi d'un certain espace de temps indé-
fini || J'ai été deux heures à vous attendre ايكى ساعت سكا
منتظر اولمشيدم Passer des heures entières à quelque chose
اكثر اوقاتى بر شئ - اكثر وقتى بر شيئه صرف ايتمك
Employer bien les heures وقتنى لايقى ايله امرار ايتمك
les employer mal وقتى عبثه صرف اوزره صرف ايتمك
Voulez-vous نقد وقتى عبث يره بذل ايتمك - ايتمك
perdre une heure de temps? بر ساعتلك وقتكى فوت
ايتمكه راضى اولورميسك Songez un peu à cela à vos heures
de loisir بوماده‌يه اوقات خاليه‌كده برمقدار صرف ذهن

ايله À vos heures perdues وقتده اولمديغك كوجده ايشده
- ايشك اولمديغى وقتلرده - On appelle Heures dérobées,
les heures qu'on dérobe à ses affaires || Je ferai ce mémoire à
mes heures dérobées استراق آره‌سنده اشغالم بو تقريرى
آلدجغم قلمه ايله وقت - On dit aussi, que toutes les heures
de cet homme sont marquées جميع اوقاتى شغل وكاره مرتبدر
- On dit aussi, Une bonne heure, pour dire, un temps propre
A. وقت مناسب - انسب وقت اوفق *P.* دم بايسته *T.*
ياقشق وقت - مناسبتلو وقت || Voici la bonne heure pour
faire telle chose بو ايش ايچون اشته وقت اوفق وانسب
بو در - Et dans اشته بو در - فلان ايشك وقت مناسبى
le sens contraire, C'est une mauvaise heure pour lui parler
سويلمنك مناسبتسز وقتيدر - On appelle aussi Heure indue,
toute heure qui ne convient pas *A.* وقت غير مناسب pl.
مواقيت مخالفة .pl ميقات مخالف - اوقات غير مناسبة
P. دم نا سزا - هنگام نا مناسب *T.* يولسز وقت - فنا
امرار الاوقات *A.* On dit, Passer d'agréables heures - وقت
مفرحاً *P.* با خرمى دل دمگذار شدن *T.* كوكل خوشلغيله
امرار *A.* Et passer de mauvaises heures - وقت كچورمك
الوقت بانقباض البال *P.* در تنگدلى گذرانندۀ اوقات
شدن *T.* جان صيقشيله وقت كچورمك - On dit, qu'un
homme a de bons et de mauvais quarts d'heure, pour dire,
qu'il est d'humeur inégale فلان كمسنه‌نك ايو وقتيده وار فنا
وقتيده وار - Et que toutes ses heures sont précieuses, pour
dire, qu'il n'a point de temps à perdre جميع اوقات وآناتى
نازك وقيمتدار در Et que toutes ses heures sont remplies
هيچ بوش وقتى - كافۀ اوقاتى بزر كونه شغل وكاره معيندر
بوقدر - بوقدر وقتى خالى - On dit aussi, Prendre heure,
prendre jour et heure اتخاذ وقت ايتمك Choisir une heure
بالتراضى وقت اختيار وقت ايتمك Convenir d'une heure
بر وقت قوللشمك - تعيين ايتمك Régler ses heures
اوقات شغلنى ترتيب ايتمك ménager ses heures
وقت وساعاتنى اداره ايتمك Se rendre à l'heure marquée
بر كمسنه‌نك معينده وارمق N'avoir pas une heure à soi
بوش وقتى اولمامق - خالى وقتى اولمامق

Heure, se prend aussi pour l'heure de la mort *A.* اجل -
اجل مسمّا *P.* ساعت مرگ *T.* اجل || Quand votre heure est
venue, il faut partir اجلك حلولنده دار بقايه ارتحال

ایتمک لازمدر Il est réchappé d'une grande maladie, son heure n'était pas encore venue اجلی هنوز کلمدیکندن مبتلا اولدیغی مرض مهلکدن رهایاب اولمشدر

Et pour le moment où quelque chose doit arriver *A.* وقت - وقت مقدر - وقت موعود - مرهون || Il avait long-temps attendu après les grâces de la Cour; enfin son heure est venue, on lui a donné un gouvernement ظهور همت شاهانه‌یه وافر زمان دیده دوز ترقب وانتظار اولمشیکن عاقبة الامر وقت مرهون ومقدری حلولیله کندویه بر ایالت توجیه اولندی Il y a long-temps qu'on parlait de le marier, mais son heure n'était pas encore venue تأهلی ماده‌سی مدت مدیده‌دنبرو مذاکره اولنمقده ایدی انجق وقت مقدری هنوز کلمامشیدی

Dernière heure, se dit de la mort *A.* نفس - آخر الوقت - ساعت اخیرة - اخیر *P.* دم واپسین - ساعت واپسین *T.* صوک نفس - صوک ساعت || Quand la dernière heure est venue دم واپسینک حلولنده Voyant que sa dernière heure approchait آخر - آخر وقتی تقرب ایلدیکن کوربجک صوک ساعتنه یاقلشدیغنی - وقتنک تقربنی لدی المعاینه کورنجه

De bonne heure, signifie, il n'est pas tard, par rapport au sujet dont il s'agit *A.* غدوة *P.* زود *T.* ارکن - ارکندن || Il est de bonne heure ارکندر Il est de trop bonne heure pour dîner اویله طعامی ایچون هنوز پک ارکندر Il est venu d'assez bonne heure ارکنجه کلمشدر

On dit, à la bonne heure, pour dire, hé bien soit, voilà qui est bien *A.* نعم المطلوب - فبها *P.* خوش *T.* نه کوزل

On dit, à cette heure, pour dire, présentement *A.* الآن *P.* در اینگه - اکنون *T.* بو آنده - À l'heure qu'il est, pour dire, au temps où nous sommes *A.* فی هذه الساعة *P.* دربن ساعت *T.* بو ساعتده - بو کون - بو کونه - Et toute à cette heure, tout à l'heure, pour dire, dans un moment *A.* فی الحال - علی الفور *P.* در آن ساعت - در حال *T.* شمدی - Et pour l'heure, pour dire, pour le présent *A.* هذه الحالة *P.* دربن دم - این حال *T.* مقارن حالده - شمدیکی - Et d'heure en heure, d'heure à autre *A.* ساعة بساعة *P.* ساعت بساعت *T* هر ساعتده

On dit, Prendre quelqu'un à l'heure, pour dire, le faire travailler en lui payant tant par heure *A.* مساوعة - استیجار بالمساوعة *T.* ساعت باشنده بازارلشدرق عمله طوتمق || Il a pris dix ouvriers à l'heure اون نفر عمله - اون نفر رنجبر ایله بالمساوعه استیجار ایلدی - ساعت باشنده اجرتلری حساب اولنمق اوزره بازارلشدی - Et être à l'heure, pour dire, à condition d'être payé à tant par heure مساوعةً ایجار اولنمق - اجرتی ساعت باشنده حساب اولنمق شرطیله خدمت ایتمک

HEUREUSEMENT. D'une manière heureuse *A.* بالسعد - متیمنا - والیمنة - مقارنةً بیمن الطالع *P.* بخجستکی بخت *T.* بخت قوّتیله - اوغور ایله - بیاوریٔ بخت || Être né heureusement طالع میمونده قدمنهادهٔ مهد وجود اولمق - بالسعد والیمنه دنیایه کلمک Échapper heureusement d'un péril یاوریٔ یمن - بخت ایله موقع خطردن فرجه‌یاب خلاص اولمق - طالعک مقارنتیله مخاطره‌یی آتلامق Je l'ai rencontré heureusement یمن بختم تقریبیله فلانه راست کلدم J'étais inquiet de son retard, heureusement il arriva بطائت ظهوروندن دوچار خلجان واضطراب اولمشیدم انجق بالسعد والیمنه واصل اولمشدر Cela est heureusement exprimé بو شیٔ میموناً ومسعوداً تعبیر اولنمشدر - On dit aussi, Versifier, rimer heureusement انشاد اشعار وربط قوافی خصوصنده موفق اولمق

HEUREUX. Qui jouit du bonheur *A.* سعید pl. سعدا - مسعود - مجدود - مرزوق - الحال *P.* سعادتمند - کامکار - کامران *T.* موتلو || Tous les hommes veulent être heureux هرکس مجدود ومرزوق اولمق خواهشنده در Il n'y a que la vertu qui puisse rendre un homme heureux آدمی مسعود الحال ایده بیله‌جک انجق صلاح حالدر Nous ne serons parfaitement heureux que dans le ciel بزه کوره سعادت کامله انجق دار بقاده موجود در - مسعودیّت کامله انجق دار النعیمده در Il n'est pas fort riche, et il ne laisse pas de vivre heureux غایت ایله متموّل دکل ایکن مسعود الحال اوله‌رق کچینور - On dit proverb., Est heureux qui croit l'être سعادتمند حقیقی کندوسنی مسعود الحال بیلندر

On dit par une espèce d'exclamation, Heureux, trop heureux! *A.* طوبی *P.* خنک - زهی سعادت *T.* نه موتلو || Heureux qui peut parvenir à vous voir! مظهر دیدارک اولان کشی‌یه نه موتلو Trop heureux si je pouvais vous plaire! زهی اقبال وسعادت عندکده مظهر استحسان اوله‌جق اولور ایسه‌م بکا نه موتلو

Il signifie aussi, qui annonce de la prospérité *A.* سعید -

خیر P. فیروز - نیک T. ایو || Un heureux présage علامت
امارهٔ خیریّه - خیر Heureux pronostique استخراج سعید Il a
la physionomie heureuse سیماسنده اثار خیر وفیروزی نمودار
ناصیهٔ حالنده آثار خیریّه وار در - در

FAIRE UNE FIN HEUREUSE, se dit d'une personne qui meurt dans les sentimens d'un bon chrétien T. عاقبت خیره موفق اولمق

HEUREUX, signifie aussi, celui que la fortune favorise A.
- منتجح الفعال - مقبل - قویّ البخت - مبخوت - بخیت
مظفر P. گشاده بخت - بلند اختر - دولتیار - بختیار
خجسته طالع - فرخنده بخت - T. - بختی آچق - بختلو
طالعی قوّتلو || Il est né heureux مبخوت ومقبل اولدرق
متولد اولدی Il est plus heureux que sage قوّت بختی
عقل ودرایتنه غالبدر Il est bon de s'associer avec des gens
heureux مقبلان وبختیاران ایله اشتراکده حسن ومنفعت
درکار در Il est heureux en tout علی کل حال منتجح الفعالدر
هر شیده بختی اچیقدر - Être heureux à la guerre حرب
وقتالده مظفر در Être heureux en enfans اولاد بابنده
مبخوت ومرزوق اولمق

Et qui rend fortuné A. موجب - میمون - متیمّن - مبارک
مفیض الخیرِ المیمنة P. - میمنت فرما - فرخندگی بخشا
فیروز T. خیرلو - اوغورلو || Heureux ascendant طالع میمون
sort بخت میمون règne سلطنت باهرة المیمنة climat اقلیم
مفیض الخیر والبرکه - مفیض الخیر jour روز - یوم مبارک
فیروز séjour مأوای متیمّن - مکان مبارک événement حادثهٔ
حادثهٔ خیریّه - موجبة المیمنة choix انتخاب - انتخاب متیمّن
خیرلو انتخاب - با صواب conseil خیرلو رأی - رأی حسن
Heureuse influence تأثیر مفیض المیمنه destinée قسمت میمونه
année سنهٔ مبارکه occasion فرصت خیریّه - فرصت میمونه
Il est né sous une constellation heureuse کوکب سعد ومیمونده
تولّد ایتمشدر - On dit figur. qu'une personne a la main heureuse à quelque chose, pour dire, qu'elle y réussit toujours A.
میمون الایادی P. فرخنده دست T. الی اوغورلو

On dit quand on trouve par hasard ce que l'on cherchait, qu'on a fait une heureuse rencontre A. اتفاق - نعم المصادفة
خیر T. راست کلش

On dit dans le même sens d'un trait d'esprit, d'une pensée subtile, que c'est une rencontre heureuse A. - بدیهة خیریّة
بدیهة مصیبة T. کوزل بولش

Il signifie aussi, bon, excellent, rare en son genre A. بارع
Heu- || ایو - کوزل T. بهین P. - ذو البراعة - انیق - بدیع
reux naturel طبیعت باهرة البراعة Un génie heureux ذهن
براعت رهین Vers heureux اشعار انیقه Il a un tour heu-
reux dans ses vers اشعارنده برنوع شیوهٔ بدیعه وار در Rime
heureuse قافیهٔ بدیعه Il a la mémoire heureuse براعت
حافظهسی وار در Heureuse invention ایجاد انیق

D'HEUREUSE MÉMOIRE. Formule dont on se sert en parlant des rois et des princes qui sont morts A. مغفور له - سعید الذکر
P. مغفرتپناه T. رحمتلو || Un tel prince d'heureuse mémoire
مغفرتپناه سلطان فلان

HEURT. Choc des corps qui se frappent rudement A. صکمة
pl. صدمة - صکمات pl. صدمات P. - گوست - آسیب
کوس T. چارپش - طوقشمة - دورتمه - چاتشمه || Un furieux
heurt صکمهٔ شدیده Le heurt de deux vaisseaux qui se choquent بری برلریله - ایکی سفینهنک بری برلریله تصادمی
بری برلریله چاتشمهسی - مصادمهسی

HEURTER. Choquer rudement A. صدم - صکم P. آسیب
کوس زدن - گوست زدن - زدن T. دورتمک - چاتمق
چارپمق - طوقنمق - || Un tel l'a heurté en passant فلان
کمسنه مرور ایدر ایکن فلانی چارپدی Un vaisseau a heurté
l'autre آخر بر - سفینه آخر بر سفینهیی صدم ایلدی
کمییه چاتدی

On dit figur. Heurter l'amour-propre, les intérêts, les préjugés de quelqu'un, pour dire, blesser, choquer l'amour-propre, les intérêts بر کمسنهنک حبّ نفسنه واغراض مخصوصهسنه
واعتقادات باطلهسنه طوقنمق - On dit aussi, On ne peut faire cette chose sans heurter beaucoup de gens بو ایش نیچه
کمسندلره طوقنمینجه اولهمز

On dit proverb., que c'est heurter de la tête contre la muraille, se heurter la tête contre un mur, que de vouloir persuader quelque chose à un homme فلانی الزام قیدنده اولمق
فلانی الزام قیدینه - باشی دیواره چارپمقدن فرقی یوقدر.
دوشمک باش یارمقدر

On dit aussi, qu'une chose heurte la raison, le sens commun, pour dire, qu'elle est contre la raison چو شیٔ عقل سلیمه
رأی صوابه مناقضدر - مخالفدر - Et qu'il ne faut pas heurter de front l'opinion de cet homme بو آدمک رأینه آچیقدن مخالفت

رأيني آچيقدن ردّ ايتمك جائز دكلدر - اولنمق روا دكلدر

Se heurter. A. تصادم - مصادمة - تصاكم - مصاكمة P. باهم ديگر دورتشمك - چاتشمق T. با هم گوست زدن - آسيب زدن - جارپشمق - طوقشمق || Ils se heurtèrent les uns les autres en passant اثنای مرورلرنده برى برلريله مصادمه ايتمشلردر Lorsque les escadrons vinrent à se heurter طرفين عسكرى ايكى طرفك عسكرى طوقشمغه - مصادمديه لدى المباشره Les vaisseaux étant venus à se heurter سفينه‌لر باشلادقده كميلر برى برلريله چارپشدقلرنده - لدى المصادمه

Heurter. Frapper à la porte A. دقّ الباب - قرع الباب P. در زدن T. قپويى چالمق || On a heurté trois coups ضرب بابى اوچ دفعه قرع ايلديلر Heurter doucement دقّ باب لين ايله قرع باب ايتمك Heurter à la porte قپويى چالمق - ايتمك

On dit figur. || Cet homme a heurté à toutes les portes pour faire réussir son affaire مرامنى تحصيل ايچون هر قپونك حلقه‌سنه ياپشدى

HEURTOIR. Le marteau dont on se sert pour frapper à une porte A. مقرعة الباب T. قپو طوقماغى

HEXAÈDRE. Corps compris sous six faces A. مسدّس الصفايح P. شش رو - شش پهلو T. التى يوزلو - التى ياتلو || Un dé à jouer est un hexaèdre طاوله - كعب نرد مسدّس الصفايحدر زارى التى يوزلو در

HEXAGONE. Qui a six angles A. مسدّس الزوايا P. شش كوشه T. التى كوشه‌لو || Plan hexagone بر رسم مسدّس الزوايا Un bassin hexagone شش كوشه بر حوض Une figure hexagone شكل مسدّس الزوايا

HIATUS. Espèce de cacophonie qui résulte par la rencontre de plusieurs voyelles A ثقلة التلفظ

HIBOU. Espèce d'oiseau nocturne A. بوم P. كوف - بوف T. بوم - بايقوش || Tous les oiseaux en veulent au hibou جميع طيور بايقوشه خصمدر — En parlant de vieux châteaux inhabités, on dit, que c'est une retraite, un nid de hiboux آشيانهٔ بوم وغرابدر

HIC. Il se dit en parlant du noeud ou de la principale difficulté d'une affaire A. عقدة الاشكال P. گره دشوارى T. اشته عقدهٔ اشكال بو در || Voilà le hic مشكلك عقده‌سى

HIDEUSEMENT. D'une manière hideuse A. بسيلاً - مهولةً - بردّة P. زشتى دهشتفرما T. كوكل ايركده‌جك چركينلك ايله || Il est hideusement laid رديد مهول الصورتدر - بسيلاً اشوهدر hideusement défiguré ردّت مهوله ايله متغيّر الصورتدر

HIDEUX. Il se dit d'un objet difforme à l'excès, et dont la vue inspire l'effroi A. قبيح المنظر - مهول المنظر - بسيل الهيئة - كريه المنظر - سبع مهول المنظر P. زشت دهشتفرما T. يوركى ايركدر چركين || Un monstre hideux قورقنج چركين - Une femme hideuse بسيلة الوجه بر قارى Un visage hideux جهرهٔ زشت Cela est hideux à voir بو شئ كريه المنظر در C'est une chose hideuse چركينلكى غالب بر شيئدر

On dit figur. Faire de quelqu'un un portrait hideux بر كمسنه‌يى صورت قبح وردّت هول انگيز ايله وصف وتصوير ايتمك

HIE. Instrument dont on se sert pour enfoncer le pavé A. مدقّة pl. مداقّ P. كوبه T. طوقماق

Et instrument dont on se sert pour enfoncer les pilotis en terre A. ميتدة P. وتد كوب T. واريوز

HIÈBLE. Plante A. خمان صغير T. يبان مرورى

HIÈNE. Animal A. ضبع pl. ضباع - عرجاء P. كفتار T. صرتلان - قورد - يليلى La femelle s'appelle A. عرفاء pl. عرف

HIER. Le jour qui précède celui où l'on est A. امس P. ديروز T. دونكى كون || Hier au soir دونكى - دون اخشام كون اخشام Hier au matin دونكى كون صباح وقتنده Il est parti hier دونكى كون عزيمت ايلدى

HIÉRACIUM. V. Herbe à l'épervier.

HIÉRARCHIE. L'ordre, la subordination des différents choeurs des anges, et des divers degrés de l'État ecclésiastique A. سلسلة المراتب || La hiérarchie des anges سلسلة المراتب ملائكهٔ كرام Les anges de la première, de la seconde, de la troisième hiérarchie سلسلهٔ ملائكهٔ كرامك اوّلكى وايكنجى واوچنجى مرتبه‌سى La hiérarchie ecclésiastique سلسلة المراتب الرهابين

Il se dit aussi des établissemens où l'on reconnaît divers degrés d'autorité || La hiérarchie militaire سلسلهٔ مراتب اهل حرب La hiérarchie administrative سلسلهٔ مراتب حكّام

HIÉRARCHIQUE. Qui est de la hiérarchie A. منتظم على سلسلة المراتب || Ordre hiérarchique منتظم على سلسلة المراتب Gouvernement hiérarchique سلسلهٔ مراتب اولان طريقت اوزره اداره اولنان حكومت

HIÉROGLYPHE. Caractère, figure qui contient quelque sens

mystérieux A. شكل مرموز pl. اشكال مرموزة || Toute la théologie des Égyptiens était exprimée par des hiéroglyphes اهل مصر قديمك اتخاذ كردەلرى اولان علم الهى اشكال مرموزه ايله اشارت وبيان اولنمشدر

HILARITÉ. Joie douce et calme A. تهلّل ـ اهتلال P. خنده روبى T. يوز ايشلقلغى || Ce visage a de l'hilarité بو چهرەده آثار تهلّل نمایاندر

HIPPIATRIQUE. Art de guérir les chevaux A. علم المداواة الخيول P. علم تيمار اسبها T. طوارلره حكيملك صنعتى

HIPPODROME. Lieu destiné aux courses des chevaux A. مضمار ـ حلبة P. پهنه T. آت ميدانى

HIPPOPOTAME. Animal amphibie A. فرس الماء P. اسب دريا T. آت بالغى

HIRONDELLE. Oiseau de passage A. خطّاف ـ بهار P. پرستو T. قرلنغج قوشى || Au retour des hirondelles قرلنغج قوشلرينك عودتلرى موسمنده

On dit proverb., qu'une hirondelle ne fait pas le printemps, pour dire, qu'il n'y a pas de conséquence à tirer d'un seul exemple بر چيچكله ياز اولمز

HISSER. Terme de Marine. Élever A. رفع ـ اشالة P. بر آوردن T. قالدرمق || Hisser la voile رفع شراع ايتمك ـ يلكن قالدرمق

Hissé. A. مرفوع P. بر آورده T. قالدرلمش

HISTOIRE. Récit des faits donnés pour vrais A. تاريخ pl. تواريخ P. وقايع نامه T. تاريخ || Histoire générale تاريخ عمومى universelle تاريخ جملهٔ عالم ـ تاريخ كافة الامم particulière تاريخ خاصّ ـ تاريخ منفرد ancienne تاريخ متقدّمين ـ تاريخ امم سالفه moderne تاريخ متأخّرين ـ تاريخ امم لاحقه sainte تاريخ شريف sacré تاريخ مقدّس ecclésiastique تاريخ احوال ايمان romaine تاريخ رومائيّون grecque تاريخ يونانيّون ـ تاريخ اهل يونان de France فرانسه تاريخى secrète تاريخ خفى ـ تاريخ مكتوم anecdote تاريخ غير شايع ـ تاريخ نا گفته ـ تاريخ هنوز بيلنمامش généalogique تاريخ انساب abrégée تاريخ مختصر scandaleuse تاريخ ريبه انگيز Un corps d'histoire كلّيات تاريخ Composer l'histoire d'un pays بر مملكتك احوالنه دائر تاريخ انشا ايتمك Lire l'histoire تاريخ مطالعه ايتمك Savoir l'histoire علم تاريخه واقف اولمق ـ تاريخ آشنا اولمق S'adonner à l'histoire تواريخ مطالعه‌سنه الزام نفس ايتمك ـ تواريخ مطالعه‌سنه هوسكار اولمق ـ On dit, L'histoire d'Ali, de Mounédzim, pour dire, l'histoire écrite par ces auteurs على تاريخى ومنجّم تاريخى ـ Et l'histoire d'Alexandre, pour dire, l'histoire qui concerne ce souverain اسكندر تاريخى

Il se dit aussi de toutes sortes de descriptions des choses naturelles A. تعريف الطبايع الاشيا ـ وصف الاحوال || L'histoire des animaux وصف احوال حيوانات des plantes وصف احوال نباتات des minéraux تعريف طبايع معادن

Et de toutes sortes d'aventures particulières A. حكايت pl. حكايات ـ قصّة pl. قصص P. داستان T. منقبه || Je veux vous conter une petite histoire سكا بر حكايهٔ مختصره نقل ايده‌جكم Une plaisante histoire حكايهٔ دلارا mémorable ذكرى ابقا اولنه‌جق بر داستان Je sais bien son histoire حكايه‌سنى رعنا بيلورم Il nous a conté l'histoire de sa vie مدّت عمرينك دوچار اولديغى حكايه‌سنى نقل ايلدى l'histoire de ses amours عشقك گرفتار اولديغى درد ـ عشقك حكايه‌لرينى نقل ايلدى ـ عشقك ماجرالرينى

HISTORIEN. Celui qui écrit l'histoire A. مورّخ pl. مورّخين ـ مؤلّف التاريخ P. تاريخ نويس ـ صاحب تاريخ T. تاريخ يازان || Historien digne de foi مورّخ موثوق الكلام ـ صادق القول Les historiens anciens مورّخين متقدّمين modernes مورّخين متأخّرين Les historiens Grecs مورّخين يونان

HISTORIER. Enjoliver de divers petits ornemens A. نمنمة ـ زخرفة P. زيب وزيور دادن T. بزه‌مك ـ دونانمق

Historié. A. منمنم ـ مزخرف P. پر زيب وزيور T. دونانمش || Un plafond trop historié غايت ايله منمنم بر سقف ـ كثير النمنمه بر آسمانهٔ خانه ـ بزكلر ايله دونانمش تاوان

HISTORIETTE. Conte mêlé de quelque aventure de peu d'importance. V. Histoire || Il nous a fait une jolie historiette بزه بر كوزل منقبه نقل ايلدى

HISTORIOGRAPHE. Celui qui a été choisi par le gouvernement pour écrire l'histoire du règne actuel A. محرّر الوقايع P. وقايع نويس ـ نويسندهٔ وقايع وآثار T. وقايع يازان || Historiographe de Russie روسيّه وقايع نويسى

HISTORIQUE. Qui appartient à l'histoire A. مختصّ بالتواريخ ـ مخصوص بالتواريخ || Style historique تواريخه

تواريخه مخصوص بر كونه narration مخصوص سبك وانشا
حكايه dictionnaire تواريخه مخصوص لغت كتابى Mémoires
تواريخه مخصوص faits تواريخه مخصوص تقريرلر historiques
واقعه‌لر

HISTORIQUEMENT. D'un style historique, en historien *A.*
تاريخ صورتنده *T.* تاريخ كونه *P.* حسب القاعدة التاريخ
كيفيت حالى حسب القاعدة Narrer un fait historiquement ||
تاريخ صورتنده نقل ايتمك ـ تاريخ نقل وحكايه ايتمك

HISTRION. Baladin. V. ce mot.

HIVER. Celle des saisons de l'année qui est la plus froide
A. شتا *P.* زمستان ـ سرما *T.* قيش || Hiver pluvieux شتاى
سرماى يابس sec شتاى كثير الرياح venteux كثير الامطار
doux شتاى ملايم rude شتاى شديد malsain شتاى وخيم
humide رطوبتلو قيش ـ رطوبتى غالب شتا Passer son hiver
en quelque lieu بر محلده قشلامق ـ بر محلده تشتى ايتمك
Habit d'hiver قيش لباسى ـ لباس شتوى Appartement d'hiver
قيش دايره‌سى ـ خانهٔ زمستانى ـ مشتا Au milieu de l'hiver
قيشك اورته‌سنده ـ قلبگاه شتاده ـ وسط شتاده Dans la ri-
gueur de l'hiver فصل شتانك وقت كمال شدتنده Des
provisions pour l'hiver قيش ذخيره‌سى en hiver موسم شتاده
اثناى شتاده ـ خلال شتاده Durant l'hiver قيش ايچنده ـ
Cela arriva l'hiver dernier بو حالت شتاى سابقده واقع
فواكه *A.* Fruits d'hiver كچن قيشده وقوع بولدى ـ اولدى
الشتا *P.* ميوهاى زمستانى *T.* قيش ميوه‌لرى ـ On dit, Mettre
des troupes en quartier d'hiver عسكرى مشتاده اسكان ايتدرمك
قشلاقده قوندرمق ـ

Hiver, se dit aussi par rapport au froid qu'il fait en cette
saison *A.* برد الشتا *P.* سرماى زمستانى *T.* قيش صوغوغى
|| L'hiver est avancé برد شتا اوّلجه ظهور ايتمشدر est tardif
برد شتا متمادى est long سرماى زمستانى كيج ظهور ايلدى
اولمشدر

HIVERNER. Passer l'hiver en un lieu *A.* تشتى *P.* زمستانرا
دونمنا La flotte hiverna dans tel port || قشلامق *T.* گذرانيدن
فلان ليمانده قشلادى

HOCHE. Entaillure. Il se dit particulièrement de la marque
qu'on fait sur la taille pour tenir le compte de ce qu'on prend
à crédit *A.* حزة pl. حزات *T.* چتله كرتكى || Faire une
hoche چتلده بر كرتك كرتمك

HOCHEMENT. Action de hocher. Il ne se dit guère que dans
cette phrase, Hochement de tête *A.* نزنزة الرأس *T.* جنبش
سر *T.* باش اوينامسى ـ باش صارصلمه‌سى

HOCHEQUEUE. Sorte de petit oiseau qui remue continuellement
la queue *A.* ذعرة *P.* سيسلك *T.* قويرق صالان

HOCHER. Secouer *A.* نفض ـ زعزعة *P.* جنبانيدن *T.*
صارصمق ـ سلكمك || Hocher un prunier pour en faire tom-
ber les prunes ميوه‌لرينى ديوشورمك ايچون اركك آغاجنى
سلكمك

On dit, Hocher le mors, hocher la bride à un cheval *A.*
تحريك اللجام *P.* لگام جنبانيدن *T.* آتك كمنى اويناتمق
ـ آتك كمنى سلكمك ـ Et figur. Hocher le mors à quel-
qu'un, pour dire, l'exciter à faire quelque chose برينك
كميت نفسنه تحريك لجام شوق ورغبت ايتمك

HOIR. Terme de Jurispr. Héritier. V. ce mot. Il se prend
ordinairement pour les enfans *A.* ولد pl. اولاد *P.* فرزند *T.*
اوغل || Il est mort sans hoirs بلا ولد وفات ايلدى

HOIRIE. Succession, hérédité *A.* وراثت *P.* ميراثخورى *T.* ميراث
|| Accepter l'hoirie وراثتى قبول ايتمك Cela lui est acquis par
droit d'hoirie بو شئ حسب الاستحقاق الوراثة داخل
وراثته Donné en avancement d'hoirie دست تصرفى اولمشدر
محسوباً دفع وتسليم اولنمش

HOLÀ. Interjection dont on se sert pour appeler *A.* ايا *P.*
ياهو كيمدر او Holà, qui est là? || ياهو *T.* اى

Il signifie aussi, tout beau, c'est assez *A.* يكفى *P.* بس *T.*
يتر || Holà, ne faites pas tant de bruit بو قدر شماطه يتر
ايتميك

HOLOCAUSTE. Sacrifice dans lequel la victime était entière-
ment consumée par le feu *A.* محرقة pl. محرقات || Offrir
en holocauste محرقه اولمق اوزره تقديم ايتمك L'autel des
holocaustes بسملگاه محرقات ـ Il se prend aussi, pour la vi-
ctime ainsi sacrifiée *A.* عتيرة محرقة *P.* سوخته بسمل *T.*
يانمش قربان

Et pour sacrifice en général *A.* ذبيحة pl. ذبيحات ـ
قربان pl. قرابين *P.* بسمل *T.* قربان || Jesus-Christ s'est
offert en holocauste pour nos péchés حضرت عيسى ذنوب
ومعاصيمزى امحا ضمننده نفس مباركلرينى قربان ايلدى

HOMARD. Grosse écrevisse de mer *A.* اربيان *T.* استقوز ||

|| Pêcher des homards استقوز صيد ايتمك

HOMÉLIE. Discours fait pour expliquer au peuple les matières de la religion *A.* موعظة من شرح العقايد *T.* عقايده دائر وعظ || Les homélies de Saint Chrysostôme sur Saint Mathieu انمّهٔ عظامدن فلان امامك حضرت متی يه دائر موعظه لری

HOMICIDE. Celui qui tue un homme *A.* قاتل pl. قتلة - قاتل النفوس - البشر *P.* مردمكش *T.* آدم اولدريجی || Ni les adultères, ni les fornicateurs, ni les homicides, n'entreront dans le royaume des cieux زناكاران واهل فسق وفجور وقتلهٔ نفوس اولان ارباب شرّ وشور نعيم عقبادن محروم ومهجور درلر Être homicide de soi-même خود بخود قاتل نفس اولمق - خود كش اولمق - كندو يی اولدرمك Homicide involontaire لا عن رويّة - لا عن قصد قاتل نفوس

On dit aussi d'un homme qui ruine sa santé par quelque excès, qu'il est homicide de lui-même - خود بخود افنای وجود ايدر كندو كندو يی اهلاك ايدر

Il est aussi adjectif *A.* قتّال *P.* خونريز - مردمكش *T.* اولدريجی || Son bras homicide يد قهّار وقتّالی Dessein homicide قصد مردمكشی Son fer homicide سيف قتّال خون شمشير خونفشان مردمكشی - افشانی Regard homicide نگاه خونريز

Homicide, signifie aussi, meurtre *A.* قتل النفوس - قتل *P.* مردمكشی *T.* آدم اولدرمه || Il a fait un homicide بر آدم اولدردی Commettre un homicide ادم قتلی جرمنی ارتكاب ايتمك

HOMMAGE. Le devoir que le vassal est tenu de rendre à son seigneur *A.* رسم التابعيّة - رسم التبعيّة *P.* آيين فرمانبری *T.* تابعلك رسمی || Rendre l'hommage رسم تبعيّتی ادا ايتمك Faire la foi et hommage رسوم صداقت واحبات تبعيّتی - رسوم صداقت وتبعيّتی ايفا ايتمك Tenir à foi et hommage رسوم صداقت وتبعيّتی ادا شرطيله متصرّف اولمق Il fut reçu à rendre la foi et hommage par procureur رسوم صداقت وتبعيّتی وكيل معرفتيله ايفايه مأذون اولمشدر La terre fut saisie faute d'hommage rendu رسوم معتادهٔ تبعيّتك ايفاسنده تجويز تراخی وقصور اولنديغنه مبنی عهده سنده اولان ملك يد تصرّفندن نزع اولندی

Il signifie aussi, soumission, vénération, respect *A.* طاعت - عبوديّت *P.* بندگی *T.* قوللق || Toutes les créatures doivent hommage au créateur كافّهٔ مخلوقات جناب خالق البرايايه ايفای فريضهٔ طاعت وعبوديّت ايتمك واجبه دندر - Figur. || Rendre ses hommages à quelqu'un بر كمسنه يه عرض مراسم اداب عبوديّتی Offrir, présenter ses hommages عبوديّت ايتمك عرض Faire agréer ses hommages عرض وتقديم ايتمك اولنان رسوم بندگی وعبوديّتی رسانيدهٔ موقع حسن قبول عرض اولنان مراسم Recevoir des hommages ايتدرمك عبوديّتی شايان حسن قبول ايتمك

HOMMASSE. Il se dit d'une femme dont les traits et le son de la voix tiennent plus de l'homme que de la femme *A.* مترجّلة - متذكّرة *P.* زن مردواری - زن نر گونه *T.* ارككسی قاری || Elle a le visage hommasse فلان خاتونك چهره سی مترجّلدر

HOMME. Animal raisonnable *A.* بشر - انسان - انس *P.* مردم - آدم *T.* آدم انسان || L'homme est sujet à beaucoup d'infirmités انسان علل واسقام كثيره يه مبتلا در Déplorer la condition de l'homme حال نوع بشره تفجّع ايتمك Tous les hommes ont péché en Adam افراد بشرك جمله سی حضرت آدمك زلّسنده مشتركدرلر Le Fils de Dieu s'est fait homme ابن الله اتخاذ بشريّت ايلدی - On dit proverb., pour marquer qu'un homme, quelque sage qu'il soit, a toujours quelqne faiblesse, qu il y a toujours de l'homme partout حال بشريّتدن خالی دكلدر Et en parlant d'une personne de piété qui se laisse aller à des mouvemens de passion, qu'il y entre bien de l'homme هر نه ايسه بشريّت حالی قاريشور

On dit, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* نفس روحانی

Homme, se dit aussi par opposition à Femme *A.* مرء - رجل pl. رجال - ذكر pl. ذكور *P.* مرد *T.* ار || Dieu a créé l'homme et la femme خلق الله المرء والمرئة - خلق الله الرجل والمرئة الله تعالی اری وعورتی ياراتدی - Il y avait autant d'hommes que de femmes فلان محلده نقدر ذكور وار ايسه موجود اولان رجال - اول قدر اناث دخی موجود ايدی متساوی العدد ذكور - قدرنجه نسوان دخی وار ايدی واناث وار ايدی Deux mille hommes de pied ايكيبيك نفر پياده Il y eut trois mille hommes de tués اوچ بيك نفر اوچ بيك نفر آدم اعدام اولندی - رجال قتل اولندی اوچ بيك نفوس - Les hommes illustres رجال جليل الشان

نباهت اسم ایله سر افراز اولمش - رجال منبوه الاسم -
ادوار Les grands hommes des siècles passés رجال با جلال
اسکی زمانلرده کلان - سالفده ظهور ایتمش عظمای رجال
بیوک - اعاظم رجالدن بری Grand homme بیوک آدملر
ایری - مرد کوه پیکر - رجل کبیر الجسم Homme grand آدم
Gros homme اوفاق آدم - رجل صغیر الجسم Petit homme آدم
شیشمان - رجل مبدن - رجل لحیم - رجل ملحم - رجل جسیم
کنج آدم - نو جوان - حدیث السن Jeune homme آدم
کهن - شیخ Vieux homme یاشلو آدم - مسن Homme d'âge
- نیکوکار - خیر Bon homme اختیار آدم - سالخورده - سال
یرامز آدم - بد منش - اهل شر - شریر méchant ایو آدم
بیوفا وبیعرض Homme sans foi, sans honneur, sans probité
مایهٔ وفاکاری وصداقت وبضاعهٔ عرض وناموس - وناموس آدم
واستقامتدن بی بهره بر آدم C'est un homme sans façon
- تکلفاتدن عاری بر آدمدر On dit proverb., Il y a grande
آدم ایله آدم بیننده بون بعید différence d'homme à homme
بش پرمق - آدمدن آدمه فرق وار در - وفرق مدید وار در
بر دکلدر

On dit aussi, Face d'homme porte vertu, pour dire, qu'il y a des hommes qui, par leur présence seule, font la réussite d'une affaire *T.* یوز یوزدن اوطانور

On appelle figur. Grand homme, un homme distingué par des qualités très-éminentes *A.* جلیل المناقب - جلیل القدر *P.* بزرکوار - بلند شان *T.* بیوک آدم - آدی شانی بیوک

On dit par mépris, C'est un pauvre homme, un petit bout d'homme, un plaisant homme - عجزه مقوله سی بر آدمدر بیچاره آدمدر

On dit aussi, Ce n'est pas un homme, pour dire, c'est un homme faible آدملقدن بهره سی یوقدر - آدم دکلدر

Le mot Homme étant joint à De avec un substantif, sert à marquer la profession, l'état et les qualités d'un homme *A.* اهل pl. ارباب *P.* مرد *T.* آدم || Homme de guerre اهل حرب d'épée اهل سیف de robe اهل قلم de métier اهل حرفت de journée یومیه ایله ایشلیان اجیر - بالمیاومه ایشلیان اهل اجرت de bien اهل خیر - نیک کردار - ایو آدم - کونده لکجی - d'honneur اهل عرض آدم de courage ارباب غیرت وشجاعتدن de goût اهل درایت de génie اهل ذکا وکیاست d'esprit آدم de tête ارباب حسن طبیعتدن بر آدم - اهل طبیعت de savoir اهل عقل وفطانت - اهل دانش - اهل علم ومعرفت de qualité اهل حیثیت - ارباب حیثیتدن بر آدم وعرفان ارباب - اهل حسب ونسب de naissance متشخص - de néant, de rien - معدوم الحیثیه بر آدم اصالتدن بر آدم de lettres اهل de peu هیچ کبی بر آدم قلیل اللیاقه بر آدم Homme d'État اوقومش آدم - هنرمند - معارف تدبر مهام de parole اهل de poids اهل رجحان ورزانت سلطنته اهل انفاذ واجرایه - اهل اجرا d'exécution صاحب سخن - کلام d'accommodement مجذام - اهل رأی قاطع de résolution مقتدر بر آدم - اهل قریحه - اهل تدبیر d'expédient مصلح آدم بر اهل Bon homme de guerre بولشلو آدم - صاحب بدیهه Bon homme de mer ارباب حربدن بر مرد مقتدر - حرب ماهر اهل دریادن بر مرد ماهر - فن دریایه ماهر بر آدم

On dit proverb. Homme de sac et de corde *A.* مستحق الصلب *P.* کشتنی وآویختنی *T.* آصلەجق آدم

Il s'emploie aussi avec À, et alors il exprime ce dont un homme est capable *T.* مقوله - ارباب || Il n'est pas homme à souffrir, à endurer un affront معاملهٔ تحقیر آمیزی تحمل ایده جک اربابدن دکلدر Il est homme à tout hasarder هر شیئه جسارت ایده جک مقوله دندر à s'en venger اخذ انتقام ایدر مقوله دندر C'est un homme à tout هر شیء الندن کلور اربابدندر - Il exprime aussi ce dont un homme est digne en bien ou en mal *A.* لایق - الیق - احرا *P.* سزاوار - سزا - شایان *T.* کرکلو || C'est un homme à pendre صلبه لایق بر آدمدر à parvenir aux premières places اعلای عالی منصبلره - مراتب ودرجاته وصوله الیق بر آدمدر C'est un homme à employer قوللنلمغه شایان شایان بر آدمدر قوللنله جق آدمدر - بر آدمدر

Homme, se dit aussi pour marquer l'âge de virilité *A.* کهل - کهول - کاهل pl. کهلة - بالغ الی سن الکهولة *P.* رسیدهٔ سال مردی *T.* یکتلک یاشنه کلمش || Ce n'est encore qu'un enfant; quand il sera homme... هنوز مرتبهٔ طفولیتده اولوب سن کهولته بالغ اولدقده S'il vit âge d'homme سن کهولته بالغ قدر حیاتده اولور ایسه C'est un homme fait سن کهولته بالغ اولمش آدمدر

On dit, qu'un tel n'est pas homme, pour dire, qu'il est impuissant *A.* عدیم الرجولیة - عنین *P.* بیگاده - بی رجولیت *T.* ارکلی یوق

Homme, signifie aussi, homme de coeur, de fermeté *A.* مرؤ *P.* مردم با مردانگی *T.* مرد - مردلک صاحبی - آدم || Il a montré qu'il était homme مرد اولدیغنی اثبات ایلدی Se montrer homme مردلکنی اظهار ایتمک - مردلکنی - C'est un homme que cet homme-là بو آدم بر آدم اولدیغنی تمام آدمدر - مرد آدمدر

Homme d'affaires. C'est un homme qui a soin des affaires domestiques d'un grand seigneur *A.* نقیب البیت *P.* کتخدا *T.* کهیه || Il lui envoya son homme d'affaires کتخداسنی ارسال ایلدی Parlez à l'homme d'affaires d'un tel فلانک کتخداسنه سویله

HOMOCENTRIQUE. Il se dit des cercles qui ont un centre commun *A.* متحد المرکز *P.* هم مرکز *T.* بر مرکزلری

HOMOGÈNE. Qui est de même nature *A.* متوافق - متجانس *P.* الجنس هم جنس *T.* بر صوی || Les parties homogènes اجزای متجانسه L'eau était regardée comme composée de parties homogènes عنصر ما اجزای متجانسه دن مرکب عد اولنور ایدی L'analise chimique prouve chaque jour qu'il y a peu de composés homogènes مرکبات متجانسة الاجزا اقل قلیل اولدیغی کل یوم تحلیل کیمیاوی ایله ثابت ومتحقق اولان موادندر

HOMOGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est homogène *A.* مجانست *P.* هم جنسی *T.* صوی برلکی

HOMOLOGATION. Ratification d'un acte par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیقسازی *T.* تصدیقلمه || L'homologation d'un contrat مقاوله سندینک تصدیقی

HOMOLOGUE. Terme de Géométrie. Il se dit des côtés qui, dans des figures semblables, se correspondent, et sont opposés à des angles égaux *A.* ضلع متقابل pl. اضلاع متقابلة - *P.* ضلع متناظر *P.* پهلوی رو برو *T.* قارشولقلی یان || Dans les triangles semblables, les côtés homologues sont proportionnels اشکال مثلثة متوافقه ده اضلاع متناظره نک تناسبی درکار در

HOMOLOGUER. Confirmer par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیق کردن *T.* تصدیقلمق - تصدیق ایتمک || Homologuer une transaction شرطنامه یی تصدیق ایتمک

Homologué. *A.* مصدق *P.* تصدیق کرده *T.* تصدیق اولنمش

HOMONYME. Terme de Grammaire, qui se dit des choses qui ont un même nom *A.* متحد الاسم *P.* همنام *T.* بر آدی

HOMOPHONIE. Concert de plusieurs voix qui chantent à l'unisson *A.* اتحاد الاصوات - توافق الالحان *P.* هم آهنگی *T.* سسلرک برلکی

HONGRE. Châtré. Il ne se dit que des chevaux *A.* فرس معول *P.* اسب خایه کشیده - اسب آخته *T.* اکدیچ || Il a deux beaux hongres ایکی رأس کوزل اکدیجه مالکدر Un attelage de six hongres التی رأس اکدیجلردن عبارت قوشوم آتلری طاقمی

HONGRER. Châtrer. Il ne se dit que des chevaux *A.* امعال *P.* آختن *T.* اکدیج ایتمک - اندمک || Hongrer un cheval آتی اندمک Ce cheval est trop vicieux, il le faut hongrer بو آت بغایت بد خوی اولمغله امعالی اقتضا ایدر

HONNÊTE. Vertueux, conforme à l'honneur et à la vertu *A.* صالح - نازه النفس - اهل العرض - نزه الخلق *P.* پاک *T.* صلاح پیشه - گوهر تمیز - عرضلو || Amour honnête عشق مودت صالحه amitié عشق بالنزاهة والصلاح - صلاح آمیز نفس ame اهل عرضجه دوستلق - محبت نزاهت آمیز - مسلک coeur قلب صلاح آمیز صالح Conduite sage et honnête حکیمانه وصالحانه - حرکت مقارنة بالنزاهة - صلاح آلود غایت مرتبه ده نازه C'est un très-honnête homme حرکت غایت اهل عرض آدمدر - النفس بر آدمدر Cela n'est pas d'un honnête homme اهل عرض آدم کاری دکلدر

Et bienséant, convenable *A.* مناسب - لایق - جائز *P.* روا *T.* کرکلو - یوللو - یاقشقلو - چسپان - سزا || Il n'est pas honnête de se louer soi-même تمدح نفس روا دکلدر - کندو کندویی اوکمک یوللو دکلدر - ستایش خود نا سزا در Croyez-vous qu'il soit honnête d'en user de la sorte? بو مقوله حرکت اولنمق جائزمی ظن ایدرسک Cela n'est pas honnête à une personne de votre caractère, de votre profession, de votre âge بو شی سنک رتبه کده وسنک طریقکده وسنک سنکده اولان بر ذاته کوره چسپان دکلدر Ces paroles-là ne sont pas honnêtes dans la bouche d'une femme بو مثللو - کلمات نسوان آغزینه لایق وچسپان دکلدر بو مثللو سوزلر لسان نسوانه یاقشمز Après avoir été long-temps dans le grand monde, il a fait une honnête retraite مدت مدیده اختلاط ناس ایله مألوف ایکن بر صورت لایقه ایله

اختیار عزلت وانزوا ایتمشدر Présent honnête هدیهٔ لایقه
Récompense honnête مکافات لایقه Prix honnête ثمن مناسب
مناسب بها - بهای مناسب - Un habit honnête کسوهٔ لایقه
یاقشق لباس - مناسب لباس - قبای سزا - جامهٔ چسپان -
On dit aussi, Une excuse honnête *A.* عذر معقول *P.* عذر
یوللو عذر *T.* عذر دلپسند - با صواب Un refus honnête *A.*
یوللو اسرکمه *T.* دریغ با صواب *P.* تقصیر معقول

On dit aussi, Une naissance, une condition honnête, c'est-à-dire, qui n'a rien de bas ni de fort élevé *A.* نسب معروف
P. بهزادی *T.* آدی شانی بللو صوی ‖ Il est d'une naissance honnête بهزاد در - اصل ونسبی معروفدر - Et une famille honnête, pour dire, une famille à laquelle il n'y a rien à reprocher ممدوح بر خاندان

HONNÊTE, signifie aussi, civil, poli *A.* ملاطفت *P.* مکرم - حافی
چلبی *T.* نوازشکار - دلنواز - خاطرپرور - مکرمت آلود - آمیز
سیماسنده آثار مکرمت وملاطفت Il a l'air honnête ‖ نوازشلو -
اطوار - اطوار واوضاع کریمه Des manières honnêtes ظاهر در
Il lui a fait la réception du monde la plus honnête مکرمانه
فلان کمسنه‌یی جهانده مثلی یوق بر معاملهٔ مکرمانه ایله
فلانه Il lui a parlé d'une manière très-honnête تلقی ایلدی
غایة الغایه مکرمانه صورت ایله ادای مرام ایلدی Le procédé est honnête, mais cependant il ne faut pas trop s'y fier
فعلنده کرچه صورت حفایت درکار در مع هذا چندان
غایت C'est un homme fort honnête اعتماد اولنمق روا دکلدر
پک چلبی بر آدمدر - مکرم آدمدر

HONNÊTE HOMME, outre la signification d'Homme d'honneur, qui a été indiquée plus haut, comprend encore toutes les qualités sociales qu'un homme peut avoir dans la vie civile *A.* طیّب - کریم النفس
خویبی *T.* نازک طبع - خوش منش *P.* کریم النقیبة - النفس
قوّت ‖ Le hasard m'a placé auprès d'un honnête homme کوزل
بختم حسبیله کریم النفس بر ذاتک یاننه تعیین اولندم

HONNÊTE FEMME, HONNÊTE FILLE, se dit d'une femme ou d'une fille irréprochables dans leur conduite *A.* اهل - مخدّرة - عفیفة
عصمتلو - عفتلو - اهل عرض *T.* پاکدامن *P.* العفّة والعصمة

HONNÊTE, au substantif, signifie, ce qui est honnête et vertueux *A.* مندوب ‖ L'honnête, l'utile et l'agréable مندوب
ومنتفع به ومرغوب اولان شیٔ Préférer l'honnête à l'utile
مندوبی منتفع به اولان شیئک اوزرینه ترجیح ایتمک

HONNÊTEMENT. D'une manière honnête *A.* بنزاهة - بالصلاح
اهل *T.* بپاکیزگیٔ نهاد - بصلاحکاری - صالحانه *P.* الخلق
T. مکرمانه - دلنوازانه *P.* بالملاطفة - مکرماً *A.* عرضجه
جلبیلک ایله ‖ Il faut vivre honnêtement avec tout le monde
Il l'a جمیع ناس ایله صالحانه معاشرت اولنمق لازمه‌دندر
toujours aimée honnêtement فلان محبوبه‌یه دائما صلاح اوزره
محبّت ایلدی Il lui a parlé le plus honnêtement du monde
بغایت مکرمانه سویلشدی

Et suffisamment, passablement *A.* علی قدر الکافی - وافیاً
P. یته‌جک مرتبه‌ده - کفایت مقداری *T.* بروجه وافی - بس
هب ایوجه صاتلدی ‖ C'est honnêtement vendu هب ایوجه -
Il en a honnêtement mangé بو طعامدن علی قدر الکافی
کفایت مقداری یمشدر - اکل ایتمشدر

HONNÊTETÉ. Conformité à l'honneur, à la vertu *A.* صلاح
پاک *P.* عرض - نزاهة الطبع - نزاهة الخلق - الحال
گوهری *T.* تمیزلک - اهل عرضلک ‖ Des actions d'une grande honnêteté صلاح حال با کماله مقارن افعال محموده
L'honnêteté de son âme ذاتنده مرکوز اولان مایهٔ عرض
مجبول طبعی اولان نزاهت خلق - وصلاح de sa conduite
des مسلکک ومشوارنده مشهود اولان آثار عرض وصلاح
principes اصولک صلاح ونزاهتی

Et bienséance *A.* رسم الادب - حسن الادب - ادب *P.*
آداب پروری *T.* ادبه یراشقلق - ادب ‖ Il n'est pas de l'honnêteté d'en user si familièrement avec des gens à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات ایله اول قدر
Cela بی تکلّفانه معامله ایتمک رسم ادبه مغایر بر معنا در
est contre les règles de l'honnêteté بو کیفیّت جمهور ناس
بیننده مرعی اولان قاعدهٔ حسن ادبه منافیدر Blesser les
règles de l'honnêteté - قواعد مرعیّهٔ حسن ادبه طوقنمق
قواعد حسن ادبک اخلالنه تصدّی ایتمک

Et civilité *A.* کرم الخلق - لطف الطبیعة *P.* کرمکاری *T.*
مقتضای ‖ Il n'a pas eu l'honnêteté de l'aller voir چلبیلک
لطف طبیعتی اجرا ایتمیوب فلانک زیارتنه وارمقدن
امتناع ایلدی Il a beaucoup d'honnêteté pour tous ceux qui
ont affaire à lui کندوسیله مصلحتی اولنلر حقلرینه مع
کندوسیله ایشلری اولان کسانه - زیادهٔ اظهار لطف طبع ایدر
لطف طبعک چلبیلکی پک چوقدر C'est l'honnêteté même
مجسّمیدر

Il se prend aussi pour les civilités que l'on fait *A.* حفایة -
اکرام *T.* نوازش - التفاتسازی - خاطر پروری - چغر *P.* اکرام
|| Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه ذرّه‌جه مقداری
جزئی مرتبه بیله اکرام ایتمدی - اظهار حفایت ایتمامشدر
Il le traita avec toutes sortes d'honnêtetés انواع رسوم خاطر
حقنه هر درلو پروری والتفات ایله حقنه معامله ایلدی
مراسم حفایت واکرامی ادا ایتمشدر

Il signifie aussi, manière d'agir obligeante et officieuse *A.* طور
کوکل *T.* طرز خاطر نواز - شیوهٔ دلنواز *P.* موجب التطییب
وضع وحرکتنده || L'honnêteté de son procédé یاپر صورت
معامله‌سنده درکار اولان طور - درکار اولان صورت دلنواز
مستوجب التطییب

On dit, Faire une honnêteté, pour dire, faire un présent par reconnaissance *T.* تشکّرًا عرض هدیّه ایتمک

Il signifie aussi, chasteté, modestie *A.* عفاف - عفّت -
ادبلولک - اهل عرضلک *T.* آزرم - پاکدامنی *P.* عصمت
|| Des paroles contre l'honnêteté قاعدهٔ عفاف وعصمته مغایر
بو کیفیّت ارباب عفّت Cela répugne à l'honnêteté کلمات
عفاف آداب L'honnêteté des moeurs عندنده مستلزم نفرتدر
واخلاق

HONNEUR. La gloire qui suit la vertu et les talens *A.* عزّ -
Il - اولولق - شان *T.* ارجمندی - ارج *P.* شان - شرف
signifie aussi, vertu, probité *A.* ناموس - عرض || Acquérir de
l'honneur کسب شرف ایتمک Il est dans un haut degré
d'honneur اسنای مراتب عزّ وشرفده در Vous y aurez de
l'honneur بو کیفیّت مستلزم شان وشرفک اوله‌جقدر Il en
est sorti à son honneur فلان خصوصدن شاننی محافظه
بوماده‌ایچندن شاننه خلل کتورمکسزین - ایده‌رک چیقمشدر
بر کمسنه‌نک Attaquer l'honneur de quelqu'un چیقمشدر
شاننه - شاننه ایراث شین ایتمک - شاننه تعرّض ایتمک
بر کمسنه‌نک Déchirer l'honneur de quelqu'un طوقنمق
شان وناموسنی - پردهٔ شان وناموسنی هتک ایتمک
بر Ménager, sauver l'honneur de quelqu'un پایمال ایتمک
کمسنه‌نک شاننی محافظه ایتمک Donner atteinte à l'honneur de quelqu'un بر کمسنه‌نک شاننه ایراث کسر ونقصان
عرض وشاننه دستدراز گزند وتعرّض اولمق - ایتمک En-
gager son honneur بر کمسنه کندو عرض وناموسنی شرط
عرض وناموسنی Hasarder son honneur ایده‌رک تعهّد ایتمک
معرض خطره القا ایتمک Mettre son honneur en compromis
عرض وناموسنی عرضهٔ کسر ونقیصه قلمق Être jaloux
de son honneur وقایهٔ شان وناموس بابنده صاحب انفه
بر کمسنه‌نک Faire réparation d'honneur وحمیّت اولمق
عرض وناموسنی تجدید - عرض وشاننی تکمیل ایتمک
عرض ناموس Je vous engage ma foi et mon honneur ایتمک
وصدق عهدمی شرط ایده‌رک طرفکه تعهّد ایده‌رم
شاننه - شاننه تعرّض قبیلندندر C'est le toucher en son honneur
عرض Il est délicat sur ce qui regarde l'honneur طوقنمقدر
وناموسه متعلّق اورده نزاکت طبعی وار در Il ne faut
mettre son honneur que dans des choses louables بر کمسنه
عرضنی ممدوح ومستحبّ اوله‌جق اورده قویملو در Le
point d'honneur عرض ماده‌سی Ils se sont battus pour un
point d'honneur عرض ماده‌سی ایچون بری برلریله دوکشدیلر
C'est une tache à son honneur شاننه شین ونقیصه در
عرض وناموسنه Il y va de son honneur عرضنه برلکه در
C'est عرض دعواسی Un procès d'honneur طوقنور اموردندر
un homme d'honneur عرض وناموس صاحبیدر Il aime l'honneur, il aimerait mieux mourir que de faire une mauvaise action
عرضنی وقایه ایدر مقوله‌دن اولمغله بر کریهده بولنمقدن
عرضلو بر ادم اولمغله بر امر - ایسه موتنی ارتکاب ایدر
Il n'a منکری ارتکاب ایتمکدن ایسه هلاکنی ترجیح ایدر
ni coeur ni honneur نه غیرتی ونه عرضی وار در Il est sans
honneur مایهٔ عرض وادبدن بی بهره در Sur mon honneur
عرضم حقی ایچون Je vous en réponds sur mon honneur
عرضم اوزرینه یمین ایده‌رک تکفل ایده‌رم Foi d'homme
d'honneur, je le ferai بونی ایده‌جکمه اهل عرضجه تکفل
Parole d'honneur ایده‌رم عرضه مربوط وعد صحیح Faire honneur à son siècle, à son pays, à sa famille عصرینه وکندو
عصرینه ودار - تبار وعشیرتنه وسیلهٔ شان وشرف اولمق
à sa naissance ودیارینه وکندو خانداننه سبب افتخار اولمق
à ses affaires بر کمسنه شان حسب ونسبنی وقایه ایتمک
برکمسنه درعهده ایلدیکی امور وخصوصاتنک شاننی کما
هو اللایق اجرا ایتمک

On se sert aussi du mot Honneur par civilité || Lorsque j'aurai l'honneur de vous voir دیدار شریفکز ایله شرفیاب
دیدار شریفکز ایله حائز رهینهٔ افتخار اوله‌جغم - اولدیغمده
وقتده La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire

شرفبخشای - طرفمه شرفرسان وصول اولان بر قطعه مکتوبکز تحریر اولدیغکز بر قطعه مکتوب Faites-moi l'honneur de me dire... شونی دیمکله بنی مشرّف ایله J'ai l'honneur d'être... شویله اولمق شرفیله مفتخرم — En parlant des femmes, il signifie, chasteté. V. Honnêteté dans ce sens.

Mourir au lit d'honneur, se dit d'un homme qui meurt à la guerre, ou dans l'exercice d'une profession honnête T. فراش شان وشرفده تسلیم جان ایتمک

On dit, Se faire honneur de quelque chose, pour dire, s'en tenir honoré A. افتخار - تفاخر - تمدّح - تباهی P. سر افرازی T. اوکونمک نمودن || Scipion se faisait honneur d'être ami de Térence مشاهیر رجالدن فلان کمسنه فلان شاعرک دوستلغیله افتخار ایدر ایدی || Il se faisait honneur d'un ouvrage qu'il n'a pas fait اثر خامه‌سی اولمیان بر تألیف ایله تمدّح وافتخار ایدر ایدی — On dit aussi, qu'un homme est l'honneur de son siècle گل - عصرینک ما به الافتخاریدر - سبب شان وشرفیدر - بیخزان فخر ومباهاتیدر

Honneur, signifie aussi, marque extérieure par laquelle on montre le respect qu'on a pour une personne A. حرمت - توقیر - تفخیم - تعظیم - احترام pl. تفخیمات - تعظیمات pl. توقیرات P. آزرمنمایی T. اولولتمه || Il faut rendre honneur à qui il appartient, à qui il est dû واجب الرعایه اولان ذوات حقنده ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام اولنملو در On lui a fait des honneurs extraordinaires حقنه فوق المعتاد رسوم تفخیم وتعظیم اجرا اولندی Accompagner quelqu'un par honneur بر کمسنه‌یه تعظیماً وتوقیراً رفاقت ایتمک Porter honneur et respect عرض تعظیم وحرمت ایتمک Il ne faut pas rendre aux hommes des honneurs qui ne sont dus qu'à Dieu جانب باری‌یه واجب الادا اولان تعظیمات وتفخیماتی انسان حقنده صرف ایتمک جائز دکلدر Faire quelque chose en l'honneur de Dieu بر ایشی تعظیماً لله المتعال ایشلمک

On dit proverb. À tous seigneurs, tous honneurs, pour dire, qu'il faut rendre honneur à chacun, selon sa qualité هر کسه قدرینه کوره حرمت اولنملو در

On appelle Honneurs funèbres, les cérémonies des funérailles رسوم وتشریفات جنازه

En certaines grandes cérémonies, comme le sacre des Rois, baptême, etc. on appelle Les honneurs, les pièces principales qui servent à la cérémonie شعایر سلطنت || Les honneurs étaient portés par... شعایر سلطنتی حامل اولنلر فلان وفلان کشی ایدی

On dit, Faire les honneurs d'une maison, pour dire, recevoir selon les règles de politesse ceux qui y viennent تشریفات ایتمک - ایفای مراسم مهمان نوازی - معتادهٔ اکرامی ادا ایتمک

Faire honneur à une lettre de change. C'est la payer ponctuellement à son échéance پولیچه تمسّکنک اعتبارینی وقایه ایتمک

Honneurs, au pluriel, signifie, dignité, charge A. pl. مراتب - pl. مناصب P. جاه - بلندی T. پوستلر - منصبلر || Aspirer aux honneurs مراتب ومناصب خواهشکار اولمق Être élevé aux honneurs مناصب جلیله‌یه ترفیع اولنمق Il est parvenu aux plus grands honneurs par tous les degrés کافهٔ درجاتدن کافهٔ مراتبی - گذران ایله اعلای مناصبه اصعاد اولندی - قطع ایده‌رک مناصب جلیله‌یه مظهر اولدی

HONORABLE. Qui fait honneur, qui attire de l'honneur A. موجب الشرف - ذو الشرف - موجب الشان P. شرف بخشا - شرف افزا - شرفمند T. شرفلو - شانلو - معتبر || Être dans un poste honorable شرفلو بر مسندده بولنمق Profession honorable شانلو رتبه rang شانلو بر حرفت Recevoir des blessures honorables موجب شان وشرف اوله‌جق جروح ایله مجروح اولمق Il a fait une fin honorable et glorieuse موجب شان وشهرت وبادئ شرف وعزّت اوله‌جق عاقبته مظهر اولمشدر Mort honorable شانلو - موت موجب الشرف موت Il lui est honorable d'avoir été choisi pour... فلان خدمتده انتخابی خصوصی حقنده بادئ شان وشرف موجب شان اوله‌جق اولمشدر Faire une retraite honorable مصحوباً بالشان والشرف - صورت ایله کیرویه چکلمک روتاب عود ورجعت اولمق Faire une mention honorable de quelqu'un بر کمسنه‌نک اسمنی شانلو وجهله ذکر ایتمک

Et qui fait un usage décent de sa fortune, qui sait faire les honneurs chez lui || Il fait une dépense honorable شاننه لایق وجهله مصرف ایدر Il fait les choses d'une manière honorable هر شیئی شاننه لایق وجهله اجرا ایدر Il nous a fait un accueil très-honorable زیاده موجب شان اوله‌جق صورت ایله بزه تلقی ایلدی

Amende honorable. V. Amende || Il a fait amende honorable nu en chemise, la torche au poing, et la corde au cou آرقەسندە یالکز کوملک والندە مشعلە وبوغازندە ایپ اولدرق علنا اقرار جرم وطلب عفو ایلدی

On dit figur. Faire amende honorable à quelqu'un, pour dire, lui faire une espèce de réparation d'honneur, reconnaître qu'on a eu tort à son égard *A.* اعتذار باعتراف الخطا *P.* با اقرار خطایی اقرار ایدەرک عذر *T.* گناه معذرت خواهی نمودن دیلمک

HONORABLEMENT. D'une manière honorable *A.* مکرما ـ معززا على عزت واکرام *T.* ایلە مکرمانە *P.* بالاعزاز والاکرام ـ شانندە *T.* بر وجە سزای حال وشانش *P.* ما یلیق بشانە || Il a حال وشانند یاقشدیغی منوال اوزرە ـ لایق وجهلە été reçu honorablement مکرما ومعززا مظهر تلقی اولمشدر Faire les choses honorablement هر شیئی حال وشانند لایق اولدیغی وجهلە اجرا ایتمک C'est un homme qui a vécu toujours honorablement مدت عمرینی دائما شاننە لایق اولدیغی وجە اوزرە کچوردی

Il signifie aussi, magnifiquement *A.* بالشان والشرف ـ حشمت *T.* با شکوە *P.* بالتعظیم والاجلال ـ بالشان والاجلال شان واجلال || Il a été enterré très-honorablement وعنوان ایلە با کمال ایلە دفن اولندی

On dit aussi, Parler honorablement de quelqu'un برکمسنەنک اسمنی حرمت وتعظیم ایلە ذکر ایتمک

HONORAIRE. Il se dit des personnes qui, après avoir exercé une charge, en retiennent les honneurs *A.* معنون بالالقاب || Maître des requêtes honoraire مقدما عهدەسندە اولان چاوشباشیلق القابیلە معنون

On appelle Tuteur honoraire, celui sous les ordres duquel le tuteur onéraire doit agir *A.* وصی مطلق

HONORAIRE. Il se dit de ce qu'on donne aux maîtres qui enseignent quelque science, ou à ceux auxquels on a recours pour obtenir un conseil, un service *A.* اجرة القدم *P.* پایمزد *T.* آیاق تری

HONORER. Rendre honneur et respect *A.* تمجید ـ اجلال ـ تفخیم ـ تعظیم *P.* توقیر ـ *T.* بلندئ شان دادن اولولتمک اسم حضرت ذو الجلالی || Honorer Dieu حرمت ایتمک ـ اعزة کرامی تعظیم واجلال les Saints تمجید وتعظیم ایتمک

پدر ومادری تعظیم وتوقیر ایتمک son père et sa mère ایتمک la mémoire de quelqu'un پدر ومادرە توقیر وحرمت ایتمک ـ برکمسنەنک ذکرینی تعظیم ایتمک

Et avoir de l'estime *A.* احترام ـ حرمت *P.* حرمت نمودن آزرم نمودن ـ *T.* اعتبار ایتمک || C'est un homme que j'honore extrêmement حقنە بغایت حرمت ایلدیکم بر آدمدر Croyez que personne ne vous honore plus que moi بندن زیادە سکا حرمت واعتبار ایدر آدم یوقدر J'honore son mérite et sa vertu اهلیت ولیاقت وصلاح وفضیلتنە حرمت ایدرم اعتبار ایدرم

Et faire honneur à ... *A.* ایجاب الفخر ـ اعطاء الشرف *P.* شرف بخشیدن ـ سرافرازی فرمودن ـ شرف *T.* شرف ویرمک کندو ـ || Il honore son pays, son siècle افتخارە سبب اولمق کندو وطننە ـ وطننک وکندو عصرینک سبب افتخاریدر منصبنە sa charge وکندو عصرینە مدار شرف وافتخار اولور ـ شرف ویرر ـ On dit en termes de civilité, Il m'honore de son amitié بنی دوستلغیلە مشرف ایدر de sa protection عنایة حمایتیلە بنی مفتخر وشرفمند ایدر

Honoré. *A.* مفتخر ـ مشرف *P.* شرفمند ـ شرفیاب ـ شرفیافتە *T.* شرف بولمش

ad **HONORES.** Expression empruntée du latin, dont on se sert en parlant d'un titre sans fonction *A.* بالاعتبار *P.* با پایە *T.* بالاعتبار بر || C'est une place, un titre ad honores اعتباری با پایە بر منصبدر ـ منصبدر

HONTE. Sentiment pénible que l'âme éprouve par l'idée de quelque déshonneur qu'on a reçu, ou qu'on craint de recevoir *A.* حیا ـ خجالت *P.* شرم ـ حجاب ـ شرمساری *T.* اوتانمە || Avoir honte de faillir خطا وقصور اولمقدن شرم دوچار وخجالت ایتمک Il a honte d'avoir fait une mauvaise action بردرلو کریهەیی ارتکاب ایتمکلە گرفتار حجاب وخجالت اولمشدر Il ne faut pas avoir honte de bien faire فعل خیر ایشلمکدن حیا ایتمک روا دکلدر C'est une mauvaise honte, une fausse honte حیای نابجا در Rougir de honte غلبة حیا وخجالت تقریبیلە چهرەسنە حمرت کلدی On lui en a fait honte بوبابدە فلانی تخجیل ایتمشلردر

On dit proverb., que honte ne vous fasse dommage, pour dire, qu'il ne faut pas qu'une mauvaise honte empêche de faire une chose qui n'est point blâmable نامناسبتسز اوتانمەنک

Et d'un homme sans pudeur, qu'il a perdu toute honte - صوکی صرر نز پرده دریدهٔ شرم - هتک پردهٔ حیا ایلدی وحیا در

Il signifie aussi, ignominie, opprobre A. عار - خزی - رذالة P. رسوایی - سیه رویی T. رسوایلق || Couvrir quelqu'un de honte بر کمسنه‌یی مستغرق خزی وعار ایتمک On lui en a fait la honte toute entière devant le monde اول بابده ترتب ایتمش خزی وعارک جمله‌سنی علی ملاء الناس اوزرینه تحمیل ایتمشلر در Effacer la honte d'une mauvaise action بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی کریهه‌نک عارینی محو ایتدرمک Il s'est engagé dans une affaire dont il ne sortira qu'avec honte دوچار خزی ورسوایی اولمینجه ایچندن چیقه‌میه‌جغی بر مصلحته کیرشدی La honte suit les mauvaises actions عار - خزی وسوایی افعال قبیحه‌نک پیرویدر - وخجالت افعال شنیعه‌نک لازمه‌سیدر On dit, qu'un homme est la honte de sa famille کندو خاندانـنه موجب شین وعار در.

HONTEUSEMENT. Avec honte et ignominie A. بالخزی - بالعار - بالرذالة P. برسوایی T. رسوایلق ایله || Fuir honteusement مصحوباً بالعار - بالخزی والرذاله فرار ایتمک والرذالـه پی سپر وادیٔ گریز اولمق Mourir honteusement حال رسوایی ورذالتده - بالخزی والرذالة وفات ایتمک تسلیم جان ایتمک

HONTEUX. Qui a de la honte A. خجل - مستحیی P. شرمنده - شرمسار T. اوتانق - محجوب - اوتانمش || N'êtes-vous pas bien honteux de vous être emporté de la sorte? بو وجهله طارلدیغکه - درجه‌ده غضبه کلمکدن حیا ایتمزمیسک اوتانمزمیسک Il devrait être honteux d'avoir manqué de parole خلف وعد ایلدیکندن خجل وشرمسار اولملو ایدی - سوزینه وفا ایلمدیکنه اوتانملو ایدی Vous l'avez rendu honteux par les reproches que vous lui avez faits ایتدیککک - تعزیرات وتوبیخات ایله فلانی تخجیل ایلدک ایتدیککک تعزیر ایله فلانی غریق دریای شرم وخجالت ایتمشسک Il a l'air honteux بر آدمدر - محجوب طور خجالت وسیماسنده آثار محجوبیّت وار در Pauvres honteux فقرا سؤالی ارتکات ایتمیان

On dit proverb., qu'il n'y a que les honteux qui perdent, pour dire, que faute de hardiesse, on manque de bonnes occasions A. الحیاء یمنع الرزق T. یوزی اوتانانک ایشی ایلرو وارمز

Il se dit aussi de ce qui cause de la honte A. موجب العار - موجب الشین P. آور رسوایی T. عیب - اوتاندره‌جق - موجب عار بر کیفیتدر || C'est une chose honteuse شیٔ موجب شین وعار Une conduite honteuse عیب بر شیٔدر بادیٔ عار اوله‌جق فرار Fuite honteuse اوله‌جق بر مسلک Un crime honteux جرم موجب العار Il est moins honteux de convenir de ses torts, que de chercher à les justifier بر کشی کندو قباحتی مقارن حق اولمدیغنی اثبات قیدنده اولمنک شین وعاری اقرار قباحتدن مترتب اوله‌جق شین وعاردن چوق زیاده در

On appelle Les parties honteuses, les parties qui servent à la génération A. عورة P. عورتگاه T. عورت یری - اود یری

HÔPITAL. Maison de charité destinée à recevoir les pauvres dans leurs maladies. A. مارستان - دار الشفا - دار المرضا P. بیمار خانه - بیمارستان - خسته خانه - هروانه T. خسته‌لر دار المرضای عمومی || Hôpital général خسته خانه - عمارتی نا قابل علاج اولنلره مخصوص خسته خانه des incurables - دار الشفانک مدیر وناظری Administrateur d'un hôpital خسته خانه ناظری بر باب خسته خانه Fonder un hôpital بنا ایتمک Visiter les hôpitaux خسته خانه‌لری یوقلمق Il est mort à l'hôpital خسته خانه‌ده وفات ایلدی - Hôpital militaire A. مارستان الاهل الحرب P. بیمار خانهٔ لشکریان T. عسکری طایفه‌سنه مخصوص خسته خانه - Hôpital ambulant. Un hôpital qui suit l'armée T. اردو خسته خانه‌سی - Vaisseau d'hôpital T. خسته‌لر سفینه‌سی

HOQUET. Mouvement convulsif de l'estomac, qui se fait avec une espèce de son non articulé A. فواق P. زروغ - زغنک T. هککک - انجوع - گلیچه - انچقرق || Faire passer le hoquet فواق - انچقریغی دفع ایتدرمک - Hoquet de la mort A. الموت P. هککک مرگ T. اولوم انچقریغی || Il a le hoquet de la mort فلانه فواق موت عارض اولمشدر

HORAIRE. Qui a rapport aux heures A. ساعتی P. بهر یک ساعت T. ساعتلک - هر ساعت حسابیله اولان || Mouvement horaire هر یک ساعت حسابیله اولان حرکت Les lignes horaires d'un cadran الواح بسیطه‌ده ساعتده اولان مرسوم اولان خطوط ساعتیه

HORDE. Nom que l'on donne à des troupes de peuples errans *A.* عشيرة pl. عشاير || Chaque horde a son chef هر برعشيرتك بشقه بر بكى وار در

HORIZON. Grand cercle de la sphère qui la divise en deux parties *A.* منطقة الكرة L'une de ces parties s'appelle Hémisphère supérieur *A.* نصف الكرة العليا et l'autre, Hemisphère inférieur *A.* نصف الكرة السفلا || Prendre la hauteur d'un astre sur l'horizon منطقهٔ كره اوزرنده بر كوكبك ارتفاعنى آلمق Il se doit faire une éclipse sur notre horizon بزم بولنديغمز نصف كره اوزرنده كسوف واقع اولهجقدر

Horizon ou Horizon sensible, se dit aussi d'un cercle qui détermine la portion de la surface de la terre où se termine notre vue *A.* افق *P.* كنارهٔ آسمان ـ قيروان *T.* كوكك كنارى || Horizon étendu افق وسيع الانحا De cette colline on découvre tout l'horizon بو دپهنك اوزرندن كنارهٔ آسمان سر بو دپه چار اطراف افقه ناظر در ـ تا سر كوربنور

HORIZONTAL. Parallèle à l'horizon *A.* متساوى بالافق *P.* برابر افق *T.* برابرلكنده افق ـ ارقورى || Ligne, plan horizontal افق برابرلكنده اولان خط يا رسم

HORIZONTALEMENT. Parallèlement à l'horizon *A.* متساوياً بالافق *P.* در برابر افق *T.* افقك برابرلكنده اولهرق || Un cadran placé horizontalement متساوياً بالافق نصب اولنمش بسيطه

HORLOGE. Machine qui marque les heures *A.* ساعت || L'horloge va bien ساعت طوغرى يورر a sonné ساعت چالدى avance ساعت ايلرو كيدر ـ ساعت استقدام ايدر retarde ساعت كيرو قالور ـ تأخر ايدر Les roues d'une horloge ساعتك چرخلرى le balancier ساعتك طوبى ـ ساعتك شاقلى l'aiguille ساعتك عقربى le timbre ساعتك چاكى le mouvement ساعتك رفتار وحركتى le cadran ساعتك تختهسى ـ لوحهسى Les horloges ne s'accordent pas ساعتلر برى برلريله متوافق الحركه دكلدر Les minutes de l'horloge ساعتك دقيقهلرى — Monter une horloge. C'est en bander les ressorts, ou en hausser les poids ساعتى قورمق — Démonter une horloge. C'est en désassembler les pièces ساعتك آلات واجزاسنى فسخ ايتمك ـ ساعتى سوكمك

On appelle Horloge solaire, un cadran au soleil *A.* بسيطة Et horloge de sable, une petite machine où il y a du sable, qui, en coulant, sert à marquer un certain espace de temps *A.* ساعة الرمل *P.* ساعت ريك *T.* قوم ساعتى

HORLOGER. Celui qui travaille à l'horlogerie *A.* صانع الساعة pl. صانعين الساعات *P.* ساعتگر *T.* ساعتجى

HORLOGERIE. L'art de faire des machines qui mesurent le temps *A.* فنّ التصنيع الساعات *P.* پيشهٔ ساعتگرى *T.* ساعتجيلك

HORMIS. Excepté *A.* ما عدا ـ غير ـ سوا ـ الّا *P.* جز *T.* اوزگه || Hormis deux ou trois ايكى اوچدن ماعدا ـ بشقه Tout y est entré, hormis tels et tels فلان وفلاندن غيريسى هپ كيرمشدر

HOROSCOPE. Observation qu'on fait de l'état du ciel au point de la naissance de quelqu'un, pour prédire ce qui doit lui arriver dans le cours de sa vie *A.* زيج الولادة *P.* زيك ولادت *T.* ولادت زايچهسى || Faire l'horoscope de quelqu'un بر كمسنهنك وقت ولادتى يلديزينك زايچهسنى استخراج ايتمك Faiseur d'horoscope وقت ولادت زايچهلرى يپان On ne croit plus aux horoscopes فى زماننا هذا وقت ولادت زايچهلرينه اعتبار اولنمز

Figur. || Faire l'horoscope d'une affaire *A.* استدلال الحال ـ استخراج النتيجة الامر || Cette affaire n'a pas réussi, j'en avais fait l'oroscope بو مادّه حصولپذير اولمهدى بن نتيجهسنى استخراج ايتمشيدم

HORREUR. Mouvement de l'âme avec frémissement, causé par quelque chose d'affreux *A.* هول ـ فزع *P.* هراس *T.* اوجونمه || Je frémis d'horreur كمال هول وفزعدن تويلرم قالقيور Être saisi d'horreur بر كمسنهيه حال هول استيلا ايتمك J'ai horreur de le dire فلان كلامك تفوّهى درونمه ايراث لسانه كتورلمسى ـ هول وفزع ايدر Cela fait horreur à penser بو حالتك فكر واندیشهسى بادئ هول وفزعدر On n'y saurait penser sans horreur فلان شيئى بلا فزع قلب در خاطر ايتمك محالدر Les horreurs de la mort حالات هايلهٔ موت L'horreur des supplices حال هول انگيز تنكيلات — L'horreur des supplices, signifie aussi, la cruauté des supplices *A.* مهاول النكال والعقوبة *P.* تندئ شكنجها *T.* عقوبتلرك سردلكى

Il signifie aussi, un certain saisissement de crainte ou de respect, qui prend à la vue de quelques objets *A.* هيبت ـ دهشت

P. نهیب T. بلکلمه || En entrant dans cette forêt, on sent
une certaine horreur بو بیشه‌زار ایچنه لدی الدخول درونه
دهشت وهیبت مستولی اولور Quand on entre dans cette
église, on est saisi d'une sainte horreur بو کلیسانک ایچنه
داخل اولنلرک درونلرینه بر نوع هیبت قدسیّه مستولی
اولور — Il se dit aussi des choses mêmes qui inspirent cette
horreur || L'horreur des ténèbres هیبت ظلمات L'horreur de
la solitude حال عزلتک هیبتی des combats هیبت حروب
حال — Il se prend aussi pour Objet d'horreur A. ومقاتلات
حالات هایله pl. حالة هایلة — احوال مدهشة pl. مدهش
P. اوچندریجی شئ T. دهشت انگیز — پر نهیب || Tout
était plein de carnage et d'horreur اورتالق سرتا پا مذابحه
ومقاتلدن ونیچه حالات هایله‌دن عبارت ایدی

Il signifie aussi, aversion extrême A. نفرت — استنفار
T. رمیدگئ دل P. الطبع || یورک اورککلکی — دتسنمه Avoir
horreur du vice, du péché بر کمسنه‌نک معایب ومآثمدن
نفرت طبعی اولمق Avoir de l'horreur pour quelqu'un بر
کمسنه‌نک فلان حقنه استنفار طبعی اولمق Inspirer l'hor-
reur du vice بر کمسنه‌نک درونده معایب ومثالبدن نفرتی
اشراب ایتمک Ce tyran est en horreur à toute la terre فلان
جبّار جملهٔ عالم ایچنده منفور بر C'est un objet d'horreur
محل بغض ونفرت بر کیفیتدر

Et énormité d'une action cruelle A. شناعت — شدّة الردائة
P. بدئ سخت T. پک چرکینلک || L'horreur du crime,
du vice, du péché, est telle que … جرم وجنایتک وعیب
وقباحتک وگناه ومعصیتک شناعتی شول درجه‌ده درکه
Pour vous faire comprendre l'horreur de cette action, il suffit
de dire que … فلان فعلک شدّت رداءتنی تفهیم ایچون
یالکز بو کلامی سویلمک کافیدر

Horreurs, au pluriel, signifie, des actions flétrissantes, des
choses déshonorantes A. pl. ذمایم مدهشة — تشنیعات غلیظة
P. زشتار دهشتفرما T. رذالتلر || On m'a dit des horreurs de
cet homme-là فلانک علیهنه ذمایم مدهشه سویلمشلر در
Ces deux hommes publient des horreurs l'un contre l'autre بو
ایکی کشی بری بری علیهنه تشنیعات غلیظه نشر ایدرلر
موجب دهشت اوله‌جق ذمایم غلیظه — تشنیعات دهشتفرما —

On dit d'une personne extrêmement laide, C'est une horreur
A. محض الکراهة || Vous disiez que c'était une jolie femme,
c'est une horreur بر زن خوش لقا اولدیغن سویلر ایدک
لکن بویله دکل محض کراهتدر

Il se dit aussi d'une mauvaise action A. کریهة P. کار بد
T. چرکین ایش || Il a fait une horreur بر کریههٔ عظیمه
ارتکاب ایلدی

HORRIBLE. Qui fait horreur A. مدهش — هایل — مهول P.
T. دهشتفرما — دهشت انگیز — نهیب رسان اوچندریجی
|| Cela est horrible بر حالت دهشتفرما در La mort est hor-
rible حال موت هایلدر Une horrible cruauté بر شدّت دهشت
انگیز Horrible méchanceté خباثت دهشتفرما action فعل
مدهش laideur ردّت موجبة الدهشة Supplice horrible عقوبت
هایله Monstre horrible سبع مهول Cela est horrible à voir
منظره‌سی بادئ دهشت اوله‌جق احوالدندر

Il signifie aussi, extrême, excessif A. جسیم — مفرط P. بی
اندازه T. آشوری — افراط || Il a fait une horrible faute بر
خطای جسیم ایتدی Il est dans une inquiétude horrible
پیچ وتاب عظیمه‌ده در — اضطراب مفرطه دوچار اولمشدر
Il fait un froid horrible برودت مفرطه وار در — هواده آشوری
Il افراط ایله ردئ بر هوا un temps horrible صوغوق ایدر
fait une horrible dépense مصارف جسیمه — مصرف مفرط ایدر
طرق ومسالک علی وجه Les chemins sont horribles ایدر
الافراط ردیئدر

HORRIBLEMENT. D'une manière horrible A. علی وجه المهول
P. دهشت انگیزانه T. اوچوندرجک وجهله || Cet homme
est horriblement défiguré بو آدمک چهره‌سی بر وجه اکره
شکل وسیماسی علی وجه المهول تغیّر — تغییر اولنمشدر
بو قاری Cette femme est horriblement laide پذیر اولمشدر
دهشت انگیزانه زشت وبد لقا در

Il signifie aussi, excessivement A. علی وجه الافراط — مفرطاً
غایة الغایة — P. بغایت T. افراط ایله — پک || Il y avait
une grande foule, et l'on y était horriblement pressé اول
محلده ز[illegible] ناس زیاده‌سیله اولمغله بغایت صیقندیده
ایدیلر

HORS. Préposition qui marque exclusion A. خارجاً — بریئاً
عاریاً — P. بی — بیرون T. طشره — دیشاری || Hors de la
ville بلده‌نک دیشاریسنده — خارج از بلده — شهردن خارج
Hors du royaume بو مملکت خارجنده Hors d'ici خارج ملکده
de la maison خارج از خانه Hors de rang خارج از صف

Parler hors de son rang حدّدن بیرون کلام سویلمک
Être hors de péril تهلکه‌دن خارج - بیرون از خطر اولمق
de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلده اولمق
Être hors d'atteinte - موقع تعرّضدن خارج اولمق اولمق
Une place qui est hors d'insulte مصون اولمق - بریٔ اولمق
واهمهٔ تعرّضدن مصون بر حصن - تعرّضدن خارج بر قلعه
Être hors de chez soi بر کمسنه خانه‌سندن طشره حصین
Cela est hors de saison نا بموسمدر - خارج از موسمدر اولمق
Nous voilà hors de l'hiver اشته شمدی بیوقتدر - نا بهنگامدر -
Être hors de soi کندو یه مالک اولمامق موسم شتادن خارجز
Hors d'embarras غائله‌سز - خارج از غائله - بریٔ من الغائله
de cadence اصولدن چیقمش - خارج از اصول de soupçon
de difficulté بریٔ من وسوسه‌دن عاری - خارج از وسوسه
de doute لا - بریٔ من الاشتباه صعوبتدن عاری - الصعوبة
Hors de propos بی شبهه - قید اشتباهدن عاری - شک
Hors d'intérêt بلا غرض نا بمحل - نا بجا - خارج از مناسبه
Tout est hors de prix هر شیئک بهاسی حدّندن بیغرض -
دائرهٔ قیاسدن خارجدر - بیروندر
On dit aussi, Être hors d'haleine *A.* منقطع - بهیر النفس
P. النفس *T.* دم گرفته صولوغی کسلمش - Il signifie aussi, excepté. V. Hormis.

Hors d'oeuvre. Il se dit d'une pièce détachée du corps d'un bâtiment *A.* بنای *P.* ابنیهٔ منفردة pl. بناء منفرد - بناء مفرز
Un pavillon hors d'oeuvre جسم خانه‌دن || آیری *T.* جدا شده
- Il se dit aussi en parlant de la mesure خارج بر قصر منفرد d'un bâtiment, prise depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à l'angle extérieur de l'autre mur *A.* پهن *P.* عرض خارجی
Ce bâtiment a tant de *T.* بیرونی دیش یوزی اینلکی || toises hors d'oeuvre بو بنانک عرض خارجیسی شو قدر ذراعدر

En termes de Littérature, Hors d'oeuvre, se dit des morceaux qui ne tiennent pas au sujet qu'on traite *A.* خارج من الصدد
P. بیرون از صدد *T.* صدددن بشقه || Cet article est un hors d'oeuvre dans votre ouvrage فلان مادّه سنک تألیفک
ایچنده صدددن خارجدر

Hors de Cour. Terme de Palais. Manière de prononcer lorsque la demande n'a point d'objet *A.* دفع - ردّ

HOSPICE. Petite maison religieuse établie pour donner l'hospitalité aux voyageurs pauvres *A.* خانقاه pl. خوانق *P.*
تکیه - خانقاه *T.* تکه

HOSPITALIER. Qui exerce l'hospitalité *A.* مقراء - مضیاف *P.*
غریب نواز - مهمان دوست - مهمان نواز - مهمان پرور
اتمکی میدانده - غربا دوستی *T.* بیگانه نواز -

HOSPITALITÉ. Libéralité exercée envers les étrangers, surtout en les recevant dans sa maison *A.* محبّت - التفات الی الغربا
مهمان پروری - مهمان نوازی *P.* محبّت للاضیاف - للغربا
|| غریبلره دوستلق - غریبلره اکرام *T.* غریب نوازی -
Exercer l'hospitalité - ایفای حق مهمان نوازی ایتمک
غربا ومسافرین حقنه رعایت رسم مهمان پروری ایتمک
L'hospitalité était fort en usage chez les anciens Germains, et elle est sacrée chez les Musulmans قدیمی جرمانیا خلقی
محبّت اضیاف وغربا ایله مألوف بر قوم ایدی انجق
بو امر مستحسن اهل اسلام بیننده فرایض واجبة الاحترامدن
معدود در

HOSPODAR. Titre de dignité qui se donne aux princes de Valachie et de Moldavie *P.* میر *T.* ویوده - بک || Hospodar de Moldavie بغدان بکی - بغدان ویوده‌سی

HOSTIE. On appelle ainsi toute victime que les anciens immolaient aux dieux *A.* قربان pl. قرابین - نسیکة pl. نسایک
- نسیکة المصالحة || Hostie de paix قربان *T.* بسمل *P.*
Immoler des hosties à Dieu فی سبیل الله بارشیق قربانی
ذبح قرابین ایتمک

HOSTILE. Qui est d'un ennemi, qui annonce un ennemi *A.*
دشمنی *P.* بیّن الخصومة - خصمی - بیّن العدوان - عدوّی
فعل بیّن || Action hostile دشمنک *T.* خصومتکارانه -
مقاصد - مقاصد بیّنة الخصومة Des vues hostiles العدوان
حرکات - حرکات خصومتنما des procédés خصومتکارانه
مطالعات بیّنة des projets دشمنن حرکتلری - عداوتکارانه
مطالعات خصمانه - المعادات

HOSTILEMENT. En ennemi *A.* عداوةً - خصومةً - خصماً -
T. دشمنکارانه - خصمانه *P.* بطریق العدوان والخصومة
|| Il entra hostilement dans les terres de ce prince دشمنجه
ملکی - فلان بکک ملکنه بطریق عدوان دخول ایلدی
- ایچنه خصمانه ودشمنکارانه پایگذار دخول اولمشدر
دشمنجه کیردی

HOSTILITÉ. Acte d'ennemi exercé de peuple à peuple *A.*

فعل العدوان - اعمال الخصومة .pl عمل الخصومة - معادات کار - عداوتکاری - حرکت خصمانه - کردار دشمنی .P دشمنی .T حرکتی دشمنلک || Commettre des actes d'hostilité اعمال دشمنی ومعاداته - افعال عداوتکارانه یه تصدی ایتمک حرکات خصمانه یه متصدی اولمق - مبادرت ایتمک || La guerre est déclarée, mais il n'y a encore eu aucun acte d'hostilité de part ni d'autre اعلان سفر اولنمش ایسه ده الی الآن طرفیندن بر درلو حرکت خصومت ومعادات ظهور ایتمش دکلدر - کرچه اعلان حرب اولنمشدر انجق طرفیندن بر درلو حرکت خصمانه یه ابتدار اولنمامشدر || Ce prince commença par des actes d'hostilité, sans avoir déclaré la guerre بو حکمدار اعلان حرب ایتمکسزین اعمال خصومت ومعادات ایقاعنه بداء ومباشرت ایلدی - دشمنلک حرکتلرینه باشلادی

HÔTE. Celui qui tient cabaret, et qui donne à manger et à loger pour de l'argent *A.* صاحب الخان *P.* خاندار *T.* خانجی || Faire venir l'hôte pour compter رؤیت حساب ایچون خانجی یی احضار ایتمک

Il se dit aussi des personnes qui viennent manger ou loger dans une hôtellerie *A.* نزیل pl. نزلا *P.* مهمان *T.* مسافر - قوناق

Il se dit figur. pour Habitant *A.* اهل pl. اهالی - ساکن pl. سکنة *P.* جا گرفته *T.* یورد ایدنمش

HÔTEL. Grande maison d'un grand seigneur *A.* دار - دسیعة *P.* سرا *T.* قوناق - دولتخانه || L'hôtel d'un ambassadeur ایلچینک قوناغی d'un tel prince فلان بکک سرایی

On appelle Hôtel de ville, la maison publique où l'on s'assemble pour les affaires de la ville *A.* منتدا الاعیان البلدة *P.* وجوه شهرک مصلحت یری *T.* انجمنگاه کارکنان بلده — Et hôtel des monnaies, le lieu où l'on fabrique les monnaies *A.* دار الضرب *P.* ضربخانه *T.* ضربخانه — Et hôtel-Dieu, l'hôpital des malades. V. Hôpital.

Hôtel, se dit aussi, en termes de Pratique, du logis d'un officier de Justice *A.* باب *P.* در *T.* قپو

Maître d'hôtel. Officier préposé pour avoir soin de ce qui regarde la table d'un grand seigneur, et qui sert ou fait servir sur table *A.* ناظم المائدة *P.* خوانسالار *T.* سفره جی || Premier maître d'hôtel du Roi سرخوانسالاران خاصه باشی || Il a envoyé son maître d'hôtel pour faire préparer à dîner اویله طعامنی حاضرلمق ایچون کندو خوانسالارینی ارسال ایلدی

HÔTELIER. Celui qui tient hôtellerie *A.* صاحب الدار *P.* میزبان - مهمانخانه خداوند المسافرین *T.* مسافر قوناغنک صاحبی

HÔTELLERIE. Maison où les voyageurs sont nourris et logés pour leur argent *A.* دار المسافرین - خان الاضیاف *P.* مهمان خانه - مسافر خانه - کاربانسرای *T.* مسافر قوناغی || Grande hôtellerie مسافرخانهٔ جسیم || Être logé à l'hôtellerie مسافر خانه ده ساکن اولمق || Il est allé descendre à cette hôtellerie فلان مهمان - فلان مسافر خانه یه نزول ایتمشدر - خانه ده قونمشدر

HOTTE. Sorte de panier qu'on met sur le dos avec des bretelles pour porter diverses choses *A.* قفة pl. قفف - قفعة pl. قفعات - مرجونة *P.* سبد *T.* کوفه || Hotte à porter du pain اتمک کوترهجک کوفه

HOTTÉE. Plein une hotte *A.* ملء القفة *P.* یک سبد *T.* بر کوفه || Hottée de fumier بر کوفه طولیسی - بر کوفه لک فشقی || de fruits بر کوفه لک میوه

HOTTEUR. Celui qui porte la hotte *A.* حامل القفة *P.* سبد بر *T.* کوفه جی || Il y a cent hotteurs qui portent tous les jours de la terre dans son jardin کل یوم باغچه سنه نقل تراب ایدر یوز نفر کوفه جی وار در

HOUE. Instrument de fer, qui a un manche de bois, et avec lequel on remue la terre *A.* مسحاة - مر - نم *P.* کلند - بیل *T.* بیل || Vigne labourée à la houe بیل ایله سورلمش باغ || Labourer les arbres avec une houe آغاجلرک دیبنی بیل ایله قازمق

HOUER. Labourer la terre avec la houe *A.* حرث بالمر *P.* بیل زدن *T.* یری بیل ایله سورمک

HOULE. Terme de Marine. La vague qui reste à la mer, après que la tempête est passée *A.* موج اعجم pl. امواج عجما *T.* اولو قوم

HOULETTE. Bâton que porte un berger *A.* عصا الراعی *P.* دستچوب شوبان *T.* چوبان صوپه سی

Et petit instrument dont les jardiniers se servent, pour lever de terre les ognons de fleurs *A.* مجرفة صغیرة *P.* کلندک *T.* کوچک قازمه

HOULEUX. Terme de Marine. Agité, bouillonnant *A.* متلاطم التیار *P.*

T. قوملو جوشان || La mer était houleuse, et annonçait une tempête دريا متلاطم التيّار وجوشان وخروشان اولوب فورتنه‌يه دلالت ايدر ايدى

HOUPPE. Assemblage de filets de laine ou de soie, liés ensemble comme par bouquets A. عثكولة P. شنگله T. پوشكل قوشاغك - شنگلهٔ ميانبند || La houppe d'une ceinture قوشوم پوشكلى Mettre des houppes à des chevaux de carrosse باركيرلربنه پوشكل اصمق

HOUPPER. Faire des houppes A. اعمال العثكولة P. شنگله بستن T. پوشكل ياپمق

On dit, Houpper de la laine, pour dire, la peigner A. مشق الصوف P. بپشم شانه زدن T. يپاغى طرامق

HOURDER. Maçonner grossièrement A. تطيين P. كهگل زدن T. چامور صوامق

HOURI. Nom que les Mahométans donnent aux femmes qui doivent dans le paradis contribuer aux plaisirs des élus de Mahomet A. حورا P. حورى T. حورى

HOUSSARD. Cavalier hongrois T. هوسار تعبير اولنور سوارى عسكرى

HOUSSE. Couverture que l'on attache à la selle des chevaux A. غاشية pl. غواشى P. زينپوش T. ابر اورتوسى || Housse de drap چوقه زينپوش صرمه ايشلمه Housse en broderie d'or زينپوش

On appelle Housse de pied et Housse en souliers, celle qui couvre une partie de la croupe du cheval, et descend jusqu'à l'étrier T. چولتار

Housse, se dit aussi des couvertures d'étoffe légère dont on couvre les meubles de prix A. غطاء P. پوشش T. اورتو

HOUSSER. Nettoyer avec un houssoir A. ضرب بالمنسغة P. پشنجه زدن T. چالى سپوركه‌سيله دوكمك || Housser des meubles مفروشاتى چالى سپوركه‌سيله ذوكمك

HOUSSINE. Baguette dont on se sert pour faire aller un cheval A. منسّة P. چوپدست T. چيبوق طوار سوره‌جك || Donner un coup de houssine à un cheval باركيرى منسّه ايله ضرب ايتمك

Et baguette qui sert à battre des habits pour en faire sortir la poussière A. مطرقة P. دست چوب T. اثواب چرپجك چيبوق

HOUSSINER. Battre avec une houssine A. ضرب - طرق بالمطرقة P. دست چوب زدن T. چيبوق - چيبوقلمق || Faire houssiner ses habits بر كمسنه اثوابنى چيبوق ايله دوكمك ايله دوكمك

HOUSSOIR. Balai de branchage A. منسغة P. پشنجه T. چالى سپوركه‌سى

HOUSSON ou HOUX FRELON. Arbrisseau dont les feuilles sont semblables à celles du myrte A. آس برّى P. مورد دشتى T. يبان مرسينى

HOYAU. Sorte de houe à deux fourchons, dont on se sert à fouir la terre A. مرّ ذو شفرتين P. كنند دو شاخ T. ايكى چتال بيل - آغزلو بيل

HUARD. Oiseau synonyme d'Orfraie. V. Orfraie.

HUCHE Grand coffre de bois où l'on pétrit le pain A. معجنة P. لاوك T. اتمك تكندسى

HUCHET. Cornet avec quoi on appelle de loin A. بوق pl. ابواق P. كرّه‌ناى T. بورى

HUÉE. Cri que l'on fait pour faire lever le loup A. نعير لطرد الذئب P. هاى هوى براى راندن گرگ T. قوردى سورمك ايچون يوها يوها ديو باغرمق - Il se dit figur. d'un cri d'improbation, poussé par la multitude || On lui fit de grandes huées آواز بلند ايله يوها يوها ديو يوزينه چاغرشمشلر در

HUER. Faire des huées après le loup A. تكرير النعار لطرد الذئب P. براى راندن گرگ هاى هوى زدن T. قوردى سورمك ايچون يوها يوها ديو چاغرمق - Il se dit figur. des cris de dérision qu'une multitude de gens fait contre quelqu'un || Dès qu'il commença à parler, on le hua كلامه آغاز ايلديكى عقيبنده جملهٔ ناس آوازهٔ يوها يوهايى تكرار ايله استهزايه مبادرت ايلدى

HUI. Vieux mot qui n'est en usage que dans le mot Aujourd-hui. V. ce mot, et en termes de Pratique || D'hui en un an بو كونكى كوندن بر سنهٔ كاملهٔ ختامنه قدر || Cejourd'hui les Chambres assemblées اليوم مجالس شرع معقود اولدقلرى حالده

HUILE. Liqueur grasse qui se tire surtout des végétaux A. دهن pl. ادهان P. روغن T. ياغ || Huile d'olive روغن زيتون ياغى - زيت || Huile de noix روغن جوز جوز ياغى || Huile d'amande روغن بادام بادم ياغى || Peinture à l'huile روغن

Huile de rose روغـن ورد - كل ياغى || ايلـه اولان نقش - عطـر شاهـى - Quand il se dit absolument, il se prend pour l'huile d'olive || D'excellente huile اعـلا زيتون ياغـى Huile douce زيت احلا - روغن زيتون ياغى - طاتلو زيتون ياغى - Il se dit aussi de différentes compositions qui se font avec des fleurs || Huile de jasmin ياسمين - روغن ياسمين - دهن ياسمين de fleur d'orange چيچك ياغى - دهن زهر الاترج ياغى

On dit figur. Jetter de l'huile dans le feu, pour dire, exciter une passion déjà assez allumée *T.* آتش اوزرينه ياغ دوكمك - Et en parlant de certaines choses qu'on regarde comme un mal qui va en augmentant, que c'est une tache d'huile qui s'étend toujours ياغ لكه‌سى كبيدر كتدكچه يايبلور - Et en parlant d'un homme fort vieux, qu'il n'y a plus d'huile dans la lampe فلانـك قنديلى ياغى دوكنمشدر

HUILER. Frotter avec de l'huile *A.* طلاء بالدهن - تدهين *P.* بروغـن طلا كردن - بروغـن اندودن - روغـن زدن *T.* ياغلتمق || Huiler une serrure كليدى ياغلتمق Huiler du papier pour copier plus exactement un tableau بر تصويرك رسمنى بلا قصور چيقارمق ايچون تدهين كاغد ايتمك - كاغدى ياغلتمق

Huilé. *A.* دهين - مدهون *P.* روغن زده - روغـن اندود *T.* ياغلنمش

HUILEUX. Qui est de nature d'huile *A.* دهنىّ *P.* روغنى *T.* ياغلو || Substance huileuse مادّهٔ دهنيّه Principes huileux اجرام دهنيّه Avoir la peau huileuse بركمسنه‌نك بشره‌سى دهين دهن آلود اولمق - اولمق

HUILIER. Le vase dans lequel on sert l'huile sur la table *A.* مُدهُن *P.* روغنـدان *T.* ياغ قابى || Huilier de cristal بللور روغندان d'argent سيم روغندان de porcelaine ساقسونيا كارى روغندان

HUISSIER. Officier dont la charge est d'ouvrir et de fermer la porte de la chambre du Roi *A.* حاجـب *P.* پرده‌دار *T.* پرده‌جى || Huissier de salle ديوانخانه پرده‌جيسى

Il se dit aussi de ceux qui gardent la porte d'une juridiction, d'un tribunal *A.* بوّاب pl. بوّابيـن *P.* دربان *T.* قپوجـى || Le premier huissier سر قپوجيان Huissier du grand conseil ديوان عالى بوّابى

On appelle Huissier audiencier, un huissier chargé d'appeler les causes à l'audience *A.* محضر - Et huissiers de la chaine, les huissiers qui sont chargés de l'exécution des arrêts du conseil *A.* ترتور الديوان pl. تراتير الديوان *P.* سرهنگ ديوان *T.* ديوان چاوشى

HUIT. Nombre contenant deux fois quatre *A.* ثمانيـة fém. ثمان *P.* هشت *T.* سكز || Huit personnes سكز نفر D'aujourd'hui en huit بو كونكى كونـك سكزنجيسنده

HUITAIN. Stance de huit vers *A.* منظومـة مثمّنـة الابيات *P.* غزل *T.* غزل

HUITIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثامن *P.* هشتم *T.* سكزنجى || Il n'est que le huitième سكزنجيدر Il a la huitième place مرتبـهٔ ثامنـه منصبنه متصرّفدر - On dit, le huitième du mois, pour dire, le huitième jour du mois فلان شهرك سكزنجى كونى

Il signifie aussi, la huitième partie *A.* ثمـن pl. اثمان *P.* هشت يك *T.* سكزده بر || Avoir part à une affaire pour un huitième بر كمسنه‌نك فلان مادّه‌ده بر ثمـن حصّه‌سى اولمق - On appelle Droit de huitième, un droit qui se prend sur celui qui vend du vin en détail *T.* ثمن خمر رسمى

HUITIÈMEMENT. En huitième lieu *A.* ثامناً *P.* بهشتـم *T.* سكزنجيده

HUÎTRE. Genre de coquilles *A.* سلجة pl. سلـج *T.* استرديه || Pêcher des huîtres استرديه آولمق Huître bien fraîche تازه استرديه Écailler des huîtres استرديـه آيرتلمـق Huîtres frites استرديه قاورمه‌سى

HUMAIN. Qui concerne l'homme *A.* بشرىّ *P.* آدمـى *T.* آدمك || Le genre humain نوع بشـر Le corps humain بدن بشر - آدمك كوده‌سى l'esprit عقل بشر l'entendement ادراك بشر La nature humaine طبيعت بشريّه la vie عمر بشر l'industrie علم ومعرفت بشريّه la faiblesse عجز حال بشر Voix humaine صوت بشر figure صورت بشر - چهـرهٔ بشر Fragilité humaine وهـن حال بشـر Les misères humaines احوال مآل بشريّه les infirmités علـل وأسقام بشريّـه مسكنت les choses احوال دينا - احوال بشريّة les passions امراض نفسانيّة Cela est au-dessus du pouvoir humain طوق بشردن خارج بر معنا در Il est dépourvu de tout secours humain هر كونـه اعانت بشريّه‌دن محروم وبى بهره در Moyens humains, voies humaines وسايل - اسباب بشريّه - تدابير بشريّه Tenter toutes les voies humaines حسب البشريّـه بشريّـه

استحصاری ممکن اولدجق کافهٔ وسایل واسبابه تشبّث کافهٔ تدابیر بشریّه‌یی اعمال ایتمک - ایتمک

En parlant des choses qui excèdent la portée ordinaire de l'homme, on dit, qu'elles sont plus qu'humaines *A.* فوق خارج من اقتدار - فوق الطاقة البشر - الاستطاعة البشر آدمک کوجندن طشره *T.* بیرون از یارای بشر *P.* البشر طاقت || C'est une pénétration, une intelligence plus qu'humaine استطاعت بشریّه‌نک - بشریّه‌دن خارج زکانت وفطانت ما فوقی ثقابت ذهن

HUMAINS. Les hommes *A.* بنی - بنی آدم - بنی نوع آدم آدملر *T.* مردمان *P.* نوع بشر || Il n'est pas au pouvoir des humains بنی آدمک طاقتندن خارجدر Il regarde avec mépris tout le reste des humains نفسندن ماعدا بنی آدمی عین حقارت ایله مشاهده ایدر Le maître et l'arbitre du sort des humains ارزاق بنی آدمک صاحب وحاکمی

HUMAIN. Sensible à la pitié *A.* صاحب المروّة مروّتکار *P.* || انسانیّتلو - مروّتلو *T.* مردم پرور - مروّتمند - Un prince humain شیمهٔ کریمهٔ مروّتکاری - بر حکمدار صاحب المروّة اجرای مآثر مروّت Vainqueur humain ایله مجبول بر حکمدار غالب مروّتمند - ایدر بر غازیٔ جلیل المناقب Cet homme-là est fort humain et fort sensible aux misères d'autrui - آخرک دردینه مروّت ومرحمتی غالب بر آدمدر On dit, qu'un homme n'a rien d'humain, pour dire, qu'il est dur انسانیّتسز - مروّتسز *T.* بی مروّت *P.* عدیم المروّة *A.* مایهٔ انسانیّتدن بی نصیب -

HUMAINEMENT. Suivant la capacité, le pouvoir de l'homme بقدر یارای *P.* نظراً الی طاقة البشر - حسب البشریّة *A.* بشر *T.* انسانجه - بشرجه || Cela est humainement impossible On ne saurait humainement faire davantage بو کیفیّت حسب البشریّة محالاتدن قبیلندندر حسب البشریّه بوندن حسب الطاقة البشر بونک ما فوقی - زیاده اولهمز طاقت بشره نظراً Humainement cela ne peut se faire یوقدر - ممکن ومتصوّر دکلدر - On dit, Humainement parlant, pour dire, selon les idées communes *A.* - قایلاً علی قدر عقل البشر بقدر کنجایش عقل *P.* قایلاً مهما یدرک عقل الانسان انسان عقل یتشدیکی قدرنجه سویلندیکی *T.* آدم گویان بشرجه باقلسه - حالده

Il signifie aussi, avec sensibilité, avec bonté *A.* مروّة - انسانیّت ایله - مروّت ایله *T.* مروّتکارانه *P.* بالمروّة || Traiter humainement les vaincus مغلوبین حقنه باللطف والمروّة معامله ایتمک - آدمیّت ایله

HUMANISER. Inspirer des sentimens, donner des moeurs conformes à l'humanité *A.* ایناس - تأنیس *P.* بمردمی آلفتیدن آدملغه آلشدرمق *T.* || Le commerce des Européens a un peu humanisé les sauvages اوروپا خلقنک تجارتی امم وحشیّه‌نک نوعمّا تأنیسنه وسیله اولمشدر

Et rendre plus doux, plus traitable *A.* تلیین - تألیف خویی یومشاتمق *T.* سازکار کردن - نرمخو ساختن *P.* الخلق || Il est directement contraire à vos intérêts, mais on trouvera moyen de l'humaniser فلان کشی سنک امور واغراضکه ضدّ کامل ایدوکی درکار ایسه ده تألیفی طریقی بولنه‌جقدر Il ne pouvait vivre avec personne, la société et l'expérience l'ont humanisé مقدّما هیچ بر کمسنه ایله حسن معاشرت ایتمک ممکن دکل ایکن تجربهٔ احوال واختلاط رجال تقریبیله اخلاقی تألیف اولنمشدر

S'HUMANISER. Devenir traitable *A.* تألف - تلیّن الخلق *P.* خوی یومشامق *T.* نرمخویی پذیرفتن - الفت پذیرفتن - الفت پیدا ایتمک || Il s'était jeté dans la retraite, mais il commence à s'humaniser نفسنی کوشهٔ وحدت وعزلته القا ایتمشیکن تکرار خلق ایله تألفه میل ایلدی

Et s'accommoder à la portée des autres *A.* موافقت - || اویمق *T.* سازکاری نمودن - همدمی نمودن *P.* توافق C'est un homme d'un génie supérieur, mais il s'humanise avec ceux qui ne sont pas de sa portée [illegible] عقل وفطانتی [illegible] ایکن کندوسیله همقدر اولمیان کسان ایله توافق ایدر

HUMANISÉ. *A.* مأنوس - مونس *P.* بمردمی آلفته *T.* آدملغه خویی *T.* نرمخویی پذیرفته *P.* متلیّن الخلق *A.* آلشمش یومشامش

HUMANITÉ. Nature humaine *A.* بشریّت *P.* مردمی *T.* بشریّتک عجز حالی || Les faiblesses de l'humanité آدملق les infirmités بشریّتک اسقام وآلامی Jésus-Christ s'est revêtu de notre humanité حضرت عیسی لباس بشریّتی اکسا ایلدی - On dit, qu'une chose est au-dessus de l'humanité pour dire, qu'elle passe la portée ordinaire des forces de l'homme ما وراء الاستطاعة - فوق الطاعة البشر - فوق البشریّة *A.* آدم قوّتندن خارج *T.* بیرون از یارای بشر *P.* البشر

Il signifie aussi, bonté, sensibilité pour les malheurs d'autrui
- انسانيّت .T مردم پروری - مروتكارى .P مروّت .A
حقنه اظهار مروت ايله Il l'a reçu avec humanité || آدميّت
كثير المروّه بر فلانى تلقى ايلدى Il est plein d'humanité بر
آدمدر Il faut avoir renoncé à l'humanité, pour n'être pas tou-
ché de... بر كمسنه مايهٔ انسانيّتدن كليّاً بى بهره اولملو
در كه حتّى بو بابده رقّت قلبى اولميه

HUMBLE. Qui a de l'humilité .A متخشّع - متخضّع - متواضع
خاك - خاك مشرب - فروتن .P حقير - كثير الاستكانة -
نهاد - كمينه .T آلچق كوكللو || Ceux qui sont véritablement
humbles, ne s'offensent point des mépris d'autrui متواضع حقيقى
اولان كشى آخرك تحقيرانه معاملهسندن آزرده دل اولمز
Dieu résiste aux superbes, et donne sa grâce aux humbles جناب
ربّ العالمين مهين المغرورين ومعين المتواضعيندر Jésus-
Christ a dit: Apprenez de moi que je suis doux et humble de
coeur حضرت عيسى بيورمشلردركه حليم النفس ومتواضع
الفؤاد اولديغم معلومكز اولسون Avoir d'humbles sentimens de
soi-même بركمسند نفسى حقنه افكار مخاضعت واستكانت
ايله مجبول اولمق Les âmes humbles نفوس استكانت
نفوس خضيعه - مأنوس Il est toujours humble et soumis de-
vant lui فلانك حضورنده دائما ايفاى لازمهٔ خضوع
واستكانت ايتمكده در Être humble devant les grands عظما
حضور كبارده اظهار - حضورنده متواضع وخاك نهاد اولمق
- فروتنى واستكانت ايتمك || Il se dit aussi des choses
Faire une humble prière كمال خضوع واستكانت ايله تضرّع
وابتهال ايتمك Présenter une très-humble requête تعبيرات
استكانت آميزى حاوى بر قطعه عرضحال تقديم ايتمك
Faire une très-humble supplication بر استدعاى مخاضعت
متواضعانه نما عرض ايتمك Rendre de très-humbles grâces
عرض تشكرات استكانت آميز ايتمك - عرض تشكر ايتمك
Assurer de ses humbles respects بر كمسنه فلانك حقنه
تعظيمات متواضعديى تأكيد ايتمك

On dit par civilité, Votre très-humble serviteur .A عبد احقر
.P بندهٔ كمينه .T بندهٔ حقير - حقير قولكز

Il se prend aussi dans le sens de Bas, qui est peu élevé de terre
.A اسفل - سفيل .P پست .T آلچق || Les superbes palais
et les humbles cabanes عالى سرايلر - منازل عاليه واكواخ سفليّه
وآلچق قولبهلر

HUMBLEMENT. Avec humilité, avec soumission .A بالتواضع
- با فروتنى .P بالخضوع والاستحقار - بالاستكانة -
T. متواضعانه - خاكسارانه || كوكل آلچقلغى ايله Se proster-
ner humblement devant Dieu درگاه جناب ربّ ذو الجلالده
متواضعانه سجده ايتمك Recevoir humblement les répriman-
des گوش - تعزيرات وتوبيخاتى بالتواضع قبول ايتمك
تواضع واستكانت ايله اصغا ايتمك Souffrir humblement les
injures, les affronts شتوم وتحقيراته با كمال فروتنى
واستكانت اظهار تحمّل ومصابرت ايتمك Répondre hum-
blement متواضعانه جواب ويرمك Supplier très-humblement
كمال تواضع واستكانت ايله نياز ايتمك Baiser très-hum-
blement les mains متواضعانه تقبيل يد ايتمك

HUMECTANT. Il se dit des alimens et des boissons qui raf-
fraîchissent .A مرطّب - مبرّد .P سرد ساز .T سربنلديجى
|| Donner des choses humectantes à un malade خستهيه مرطّب
شيلر ويرمك Les fruits sont humectants فواكه مرطّبدر On a
guéri les pestiférés avec des humectants وبا علّتيله خسته اولنلر
مرطّبات ايله شفا بولمشلردر

HUMECTATION. V. Humecter.

HUMECTER. Rendre humide, mouillé .A ترطيب - اخضال -
تبليل - انداء - الثاق .P نمناك - فرغاريدن - آغشته كردن
كردن .T اصلتمق - يشارتمق || Humecter la terre ارضى
ترطيب واندا ايتمك - يرى اصلاتمق - تبليل La rosée humecte la
terre شبنم يرى يشاردر

S'HUMECTER. .A تبلّل - التثاق - كسب الرطوبة - اخضيلال
.P تندّى - نمناك شدن - آغشته شدن - آغاردن .T
اصلانمق - يشارمق

En parlant du régime qu'on ordonne aux gens d'un tempéra-
ment sec, on dit, qu'il faut qu'ils s'humectent, pour dire, qu'il faut
qu'ils se rafraîchissent سربنلنمكه - كسب رطوبته محتاجدرلر

HUMER. Avaler un liquide en retirant son haleine .A ترشّف
- ارتشاف .P دمكشان فرو بردن .T صولوق چكوب يوتمق
|| Humer un bouillon, un oeuf بر يمورطهيى ياخود بر صوينى
ارتشاف ايتمك - On dit aussi, Humer l'air, le vent, le
brouillard .A ارتشاف الهوا والريح والضباب .P هوا وباد
دمكشان فرو بردن .T وميغرا هوا ويل وطومانى صولوق
چكوب يوتمق

HUMÉRUS. Terme d'Anatomie. L'os du bras depuis l'épaule

jusqu'au coude *A.* عظم الرأس العضد *P.* استخوان سر بازو
T. قول باشی کمیکی

HUMEUR. Substance fluide qui se trouve dans les corps organisés *A.* خلط pl. اخلاط *P.* کش *T.* خلط || Humeur subtile خلط رقیق grossière خلط غلیظ visqueuse خلط لزج لزوجتلو ـ خلط froide خلط محرور ـ خلط حارّ chaude یلمشک خلط ـ خلط خلط بارد Il distille de cet arbre une humeur visqueuse et gluante چیقار ـ بو آغاجدن بر خلط دبیق ولزج تقطّر ایدر ـ Les quatre humeurs du corps *A.* اخلاط اربعة *P.* چارجوی کش ـ Ce sont, le sang *A.* دم *P.* کش *T.* درت خلطلر *T.* فطرت سرخ ـ قان *T.* خون la pituite *A.* بلغم *P.* کش سپید *T.* بلغم la bile *A.* صفرا *P.* کش زرد ـ لو *T.* اود la mélancolie, qui n'est qu'un effet de la bile viciée *A.* سودا *P.* کش سیاه *T.* قره صفرا Humeur sanguine خلط دموی pituiteuse خلط بلغمی bilieuse خلط صفراوی mélancolique ou atrabilaire خلط سوداوی L'intempérie et l'altération des humeurs causent les maladies اخلاطک عدم اعتدالی وتغیّر وتحوّلی تولید امراضی موّیدر Cela met les humeurs en mouvement مهیّج اخلاطدر ـ محرّک اخلاطدر ـ Humeurs froides اخلاط رطبه
On appelle ainsi les écrouelles. V. ce mot.

On appelle aussi Humeurs, certains sucs vicieux qui s'amassent dans le corps, et qui causent des maladies *A.* مادّة pl. موادّ || Humeurs peccantes موادّ سقیمه corrompues موادّ متعفنه superflues موادّ زایده mauvaises موادّ فاسده Humeur âcre مادّة حامزه mordicante مادّة مضیضه maligne مادّة خبیثه Être chargé d'humeur موادّ ایله ممتلی اولمق Engendrer des humeurs تولید موادّ ایتمک Affluence, abondance d'humeurs تراکم مادّهلرک ـ طغیان موادّ Débordement d'humeurs وغلبهٔ موادّ ـ تهییج موادّ ایتمک Émouvoir les humeurs طاشقنلغی تحریک موادّ les adoucir تلیین موادّ ایتمک les nourrir تنمیهٔ موادّ ایتمک ـ مادّهلری بسلمک les fondre اذابهٔ موادّ ایتمک les évacuer موادّی تفریغ ایتمک Le mal علّت دمده n'est pas dans le sang, il est dans les humeurs اولمیوب بدنده مجتمع اولمش موادّده در

Humeur, se dit aussi d'une certaine disposition de l'âme qui paraît plus l'effet du tempérament que de la raison *A.* طبع ـ مزاج *P.* خو ـ منش *T.* خوی ـ مشرب || Être d'humeur douce شیرین خو اولمق ـ لیّن الطبع اولمق ـ حلیم المزاج اولمق عنیف المزاج d'humeur fâcheuse طاتلو خویلو اولمق ـ خرجین ـ چتین خویلو ـ تند خو ـ خشین المزاج ـ اولمق d'humeur égale متساوی المزاج اولمق هر حالده خویلو ـ خوی نا در برابر اولمق ـ متلوّن المزاج اولمق inégale نشیط المزاج اولمق enjouée مشرب دائما بردوزهده اولمامق chagrine مزاجی شن اولمق ـ گشاده مزاج ـ شوخ مزاج ـ طبیعتی تاسدلو ـ تیره خو اولمق ـ مکتئب المزاج اولمق complaisante بالطبع خاطر پرور ـ طیّب المزاج اولمق اولمق هر کسک کوکلنی یاپمق ـ بالطبع خاطر نواز اولمق ـ اولمق Il est aujourd'hui de bonne humeur, en bonne humeur انبساط قلبی ـ بو کونکی کون منبسط المزاجدر مزاجنده اولمق de mauvaise humeur منقبض کیفی وار در ـ شاد دلدر ـ وار در d'une humeur agréable لطیف المزاجدر کیفی یوقدر ـ المزاجدر aigre تتیز ـ تیز خو در ـ حدید المزاجدر جیّد الطبعدر ـ inquiète طبع عدیم الاطمینانی سرد خویلو ـ خویلو در تنک طورمز ـ بی آرامدر ـ وار در Il n'a point changé d'humeur تبدیل مزاج ایتمش دکلدر Quand il est en mauvaise humeur انقباض مزاجی حالنده Quand sa mauvaise humeur lui prend حال انقباض مزاجی ظهورنده Ce sont deux humeurs bien différentes بری برینه مختلف ایکی مزاجدر

On dit, Être en humeur de faire, ou Être d'humeur à faire une chose, pour dire, être en disposition de la faire *A.* استعداد ـ رغبت *P.* خواهشمند بودن *T.* استکلو اولمق || Il est en humeur de faire tout ce qu'on veut دیلدکلری شیلرک مجموعنی ایتمکه مستعدّ در ـ On dit aussi qu'un poète, qu'un peintre, etc. est en humeur de bien faire کوزل ایشلمکه رغبتی وار در et pour exprimer le contraire, qu'ils ne sont pas en humeur رغبتلری یوقدر

Humeur, se prend aussi pour Fantaisie, caprice *A.* هوس ـ لمم *P.* بیگانه خویی *T.* چالقلق ـ ترسلک || C'est une mauvaise humeur qui lui a pris ترسلکی طوتدی Chacun a ses humeurs هر کسک ترسلکی حالتلری وار در Il y a de l'humeur dans sa conduite مسلکک ومشوارنده بر نوع ترسلک وار در C'est un homme d'humeur *A.* هوّاس *P.* بیگانه خو *T.* چالق ـ ترس

HUMIDE. Qui est d'une substance aqueuse *A.* رطب *P.* تر ـ ترین *T.* یاش ـ En médecine, on appelle Humide radical, une humeur lymphatique qui abreuve toutes les fibres du corps

A. رطوبت غريزيّة - On dit, qu'un homme a le cerveau
humide, pour dire, qu'il paraît l'avoir chargé de sérosités
رطوبت دماغى وار در - مرطوب الدماغدر - Et qu'il est
d'un tempérament humide, pour dire, qu'il abonde en pituite
مرطوب المزاجدر

Il se dit aussi de ce qui est imprégné de quelque vapeur
aqueuse A. ندىّ - مبلّل - خاضل - رطب - مرطوب P. نمناك
نمزده - T. ياش - اصلانمش || La terre est encore toute hu-
mide ير هنوز - ارضده هنوز كلّى نداوت وبلالت وار در
مكان رطب lieu مبلّل بر بز Un linge humide بسبتون ياشدر
- هواى رطب ونمناك temps رطوبتى غالب بر محلّ -
رطوبتلو هوا chambre رطوبتلو بر اوطه Un air humide et gros-
sier بر هوا گران ونمناك هوا - رطب وثقيل Il a pleuré,
il a les yeux tout humides گريان اولوب كوزلرى يكپاره ندىّ
ونمناكدر

HUMIDEMENT. Dans un lieu humide A. فى مكان الرطب
P. در جاى نمناك T. ياشلقده - رطوبتلو يرده || Être logé
humidement رطوبتلو مكانده اقامت ايتمك

HUMIDITÉ. Qualité de ce qui est humide A. نداوت - رطوبت
رطوبت - بلالت P. نم T. ياشلق || L'humidité de la terre
ارض de l'air رطوبت هوا du cerveau رطوبت دماغ Un
lieu bas, sujet aux humidités de l'air et de la terre هوانك
هوانك ويرك - وارضك نداوتنه تابع بر موقع اسفل
ياشلغنه تابع آلچق بر محل - Il se dit au pluriel, de l'a-
bondance de la pituite A. موادّ مرطوبة

HUMILIANT. Qui humilie A. موجب المذلة - محقر - موجب
موجب - خوار ساز P. موجب الذلّ والحقارة - الحقارة
بر كيفيّت خاكسارى T. آلچقلديجى || Cela est bien humiliant
شويله اولمق... موجبة الحقارتدر Il est bien humiliant d'être
خيليجه موجب حقارت اولهجق بر حالتدر Il lui fit une
réprimande humiliante فلان كمسنه‌يى حقنه موجب ذل
وحقارت اولهجق صورت ايله تعزير ايلدى

HUMILIATION. Il se dit de tout ce qui abaisse, qui avilit
devant les hommes A. حقارت - هوان - مذلت - ذلّ - مسكنت
P. خوارى - خاكسارى T. آلچقلق || Je n'ai pu le voir dans
une si grande humiliation sans lui pardonner فلانى بو كونه
حال هوان ومسكنتده اولديغنى كورنجه طيانه‌ميوب عفوينه
راضى اولدم Les infirmités humaines sont un grand sujet d'hu-
miliation عجز حال بنى نوع آدم سبب هوان ومسكنتدر
Il a essuyé une grande humiliation عظيم بر كونه مذلته دوچار
اولمشدر - Il se dit au pluriel des choses qui donnent de la
confusion, de la mortification A. pl. تحقيرات - تذليلات P.
خواريها T. آلچقلمه‌لر || Recevoir les humiliations que Dieu
nous envoie ارسال الهى اولان تذليلاتى طيب خاطر ايله
قبول ايتمك

HUMILIER. Abaisser, donner de la confusion A. تذليل -
تحقير - توضيع P. خاكسار كردن - خوارى نمودن - پست
كردن T. آلچقلمق || Dieu humilie les superbes بارى تعالى
حضرتلرى اهل غرورى توضيع ايدر Humilier l'orgueil, la
fierté de quelqu'un بر كمسنه‌نك كبر ونخوتنى تذليل ايتمك
- انف كبر وغرورينى ارغام ايتمك On l'a bien humilié
فلانى كركى كبى تذليل وتوضيع ايتمشلردر

On dit en termes de dévotion, Humilier son cœur, Humi-
lier son esprit devant Dieu بارگاه جناب ربّ العزّتده تذليل
استحقار نفس ايتمك - نفس ايتمك Quiconque s'humilie
sera exalté A. من ذلّ نفسه عزّ شانه T. آلچقليان كندويى
شاننى آرتورر

HUMILIÉ. A. محقر - ذليل - مذلّل P. خوار - خاكسار T.
آلچقلنمش

HUMILITÉ. Vertu chrétienne qui nous donne un sentiment
intérieur de notre faiblesse A. استحقار - وضاعت - وضوع
- فروتنى P. تواضع لله - مخاضعت - خضوع - النفس
خضوع تامّ || Profonde humilité خاكدلى T. كوكل آلچقلغى
L'humilité est le fondement de toutes les vertus chrétiennes
تواضع لله فضايل اهل ايمانك اساسيدر Faire des actes
d'humilité اجراى اعمال خاكدلى ومخاضعت ايتمك La
véritable humilité ne consiste pas dans les dehors تواضع
حقيقى احوال ظاهره ايله قائم اولدمز L'humilité chrétienne
va jusqu'au mépris de soi-même تواضع لله تذليل نفس
مرتبه‌سنه قدر بالغ اولور Donner de grands exemples d'humilité
امثال عظيمهٔ تواضع ومخاضعت اظهار ايلمك Les païens
n'ont pas connu la vertu d'humilité فضيلت استحقار نفس
فضيلت خضوع - اهل جاهليّت عندنده نا معلوم ايدى
ووضاعت

Il signifie aussi, soumission, abaissement A. ضراعت -
مسكنت P. افتادگى T. دوشكنلك || Je l'en ai prié en

toute humilité با كمال ضراعت رجا ونیاز ایلدم Il m'a demandé grâce en toute humilité بندن ضریعانه استدعای ضراعت واستكانت ایله استدعای عفو ـ كرم ایلدی ایلدی

HUMORAL. Qui a rapport aux humeurs *A.* خلطی ‖ Fièvre humorale حمای خلطی

HUMORISTE. Il se dit d'un homme qui a de l'humeur, avec lequel il est difficile de vivre. V. Humeur dans ce sens.

HUNE. Espèce de plate-forme, posée en saillie autour du mât d'un vaisseau *T.* دیركك جناقلغی ‖ Monter à la hune جناقلغی اوزرینه چیقمق

HUNIER. Voile qui se met au mât de hune *T.* جناقلق ـ Et le mât qui porte la hune *T.* جناقلغی اولان ـ یلكنی دیرك

HUPPE. Espèce d'oiseau *A.* هدهد pl. هداهد *P.* شانه سر ـ جاوش قوشی ـ ایبك قوشی *T.* پوپك ـ پوپه

Il se dit aussi de la touffe de plumes que portent cet oiseau et quelques autres *A.* قنبر *P.* پوپ ـ خوجه ـ تاج *T.* قوش طویغاری ـ قنبر ابو الملیح ‖ La huppe d'une alouette ایبكی قوشنك ایبكی

HUPPÉ. Il se dit des oiseaux qui ont une huppe sur la tête *A.* قنبرانی *P.* تاج پوش ـ خوجه دار *T.* ایبكلو

HURE. Nom qui se donne à la tête de quelques animaux *A.* رأس *P.* سر *T.* باش ـ كلـه ‖ La hure de sanglier یبـان خنزیری كلـه‌سی

HURLEMENT. V. Hurler. — Il se dit figur. des cris que poussent les hommes dans la douleur ou dans la colère *A.* وهوهة ـ انین *P.* فغان *T.* صیزلمه

HURLER. Il se dit d'un long cri que font les loups et les chiens *A.* وهوهة *P.* زنو بیدن ـ لاییدن *T.* اورمك ـ یانق ‖ On entend les loups hurler وهوهة ذئاب یانـق اولومق قوردك اورمه‌سی ایشیدیلور ـ استماع اولنور Ce chien a hurlé toute la nuit بو كلب بتون كیجـه وهوهدن خالی اولمامشـدر

Il se dit figur. des hommes, lorsqu'ils poussent des cris lugubres *A.* وهوهة ـ انین *P.* فغان كردن *T.* صیزلمق ‖ Il ne crie pas, il hurle بو آدم جاغرمیوب وهوهه ایدر ـ صیزلر

HUTTE. Petite loge faite avec de la terre et des branches d'arbres, ou de la paille *A.* خصّ pl. خصاص *P.* كازه *T.* كوملتی ‖ La hutte d'un berger چوبان ایزبه‌سی ـ ایزبه Les huttes des soldats عسكری نفراتنك ایزبه‌لری

HYACINTHE. Plante. V. Jacinthe. — C'est aussi une pierre précieuse d'un jaune tirant sur le rouge *A.* یاقوت زعفرانی *P.* یاقوت زرد *T.* صاری یاقوت

On appelle Confection d'hyacinthe, une sorte d'électuaire où il entre des pierres d'hyacinthe avec d'autres ingrédiens *T.* جواهر معجونی

HYADES. V. Pléiades.

HYDATIDE. Terme de Chirurgie. Les hydatides sont de grosses vessies pleines d'eau, qui naissent en différentes parties du corps *A.* مجلة pl. مجال *P.* آبله *T.* صولیجه قبارجق

HYDRAGOGUE. Il se dit des médicamens qui purgent les eaux et les sérosités *A.* منقی المواد المائیة

HYDRARGYRE. V. Mercure.

HYDRAULIQUE. L'art qui enseigne à conduire et à élever les eaux *A.* فنّ السوق المیاه ـ فنّ الكارخیة *P.* فنّ آبراهی *T.* صو یولجیلق صنعتی ـ L'homme qui entend l'hydraulique, s'appelle *A.* كارخ *P.* آبراهی *T.* صو یولجی

Il se dit aussi des machines qui servent à la conduite des eaux *A.* آلة السوق المیاه pl. آلات السوق المیاه

HYDRE. Sorte de serpent qui vit dans les rivières et dans les étangs *A.* حیّة الماء *P.* مار آبی *T.* صو ییلانی

Hydre, se dit aussi d'un serpent fabuleux à sept têtes, et à qui il en renaissait plusieurs dès qu'on lui en avait coupé une. De là on appelle figur. Hydre, toute sorte de mal qui augmente à proportion des efforts qu'on fait pour le détruire *A.* حیّة البلد ‖ Cette hérésie est une hydre à cent têtes بو رفض وبدعت بر حیّة البلد هزار سر در

On appelle aussi Hydre une constellation *A.* الشجاع

HYDRENTÉROCÈLE. Terme de Médecine. Espèce de hernie du scrotum, causée par la chute de l'intestin, et par les eaux qui s'y trouvent renfermées *A.* قروة *P.* بادكند *T.* دبـه ‖ Guérir une hydrentérocèle قروه علتنه علاج ایتمك

HYDROCÈLE. Enflure aux bourses, causée par un amas d'eau qui s'y fait *A.* استسقاء الخصیة

HYDROCÉPHALE. Hydropisie de la tête *A.* استسقاء الدماغ

HYDRODYNAMIQUE. Science du mouvement des eaux, de leur pesanteur et de leur équilibre *A.* علم التقدير المياه

HYDROGRAPHE. Versé dans l'hydrographie *A.* علامة فى علم البحار *P.* دانشمند علم دريا *T.* دكز احوالنه واقف

HYDROGRAPHIE. Description des mers *A.* وصف البحار – *P.* وصف الاحوال البحار *T.* دكز وصف احوال دريا احوالنك وصفى

Et art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *T.* دكزه كزمنك فنّ سفر دريانك || Maître d'hydrographie معلّمى فنّى

HYDROMEL. Sorte de breuvage fait d'eau et de miel *A.* صعف – شراب العسل *P.* شهداب – آب انگبين *T.* بال شربتى

HYDROMPHALE. Hydropisie du nombril *A.* استسقاء السرّة *P.* استسقاى ناف *T.* كوبك استسقاسى

HYDROPHOBE. Celui qui a l'hydrophobie, qui est enragé *A.* خايف من الما *P.* از آب رمان *T.* صودن قورقار V. Enragé.

HYDROPHOBIE. Horreur de l'eau. Maladie qu'on appelle aussi Rage *A.* خوف من الما – نفار عن الما *P.* رميدگى از آب *T.* صودن قورقمه V. Rage.

HYDROPHTALMIE. Hydropisie de l'oeil *A.* استسقاء العين *P.* استسقاى چشم *T.* كوز استسقاسى

HYDROPIQUE. Malade d'hydropisie *A.* مستسقى – احبن *P.* خشكامار زده *T.* استسقالو || Mourir hydropique مستسقيًا وفات ايتمك Devenir hydropique مستسقى اولمق

HYDROPISIE. Maladie causée par un épanchement d'eau dans quelque partie du corps *A.* استسقا – علّة الحبن *P.* خشكامار *T.* استسقا || L'hydropisie est formée, est déclarée علّت استسقا صورتيافته اولوب ظهور ايلدى Tomber dans l'hydropisie استسقايه گرفتار اولمق

HYDROSTATIQUE. Partie de la Mécanique qui considère la pesanteur des liquides, et surtout celle de l'eau *A.* فنّ المقايسة الاوزان المياه

HYDROTIQUE. Terme de Méd. Sudorifique. *A.* معرّق pl. معرّقات *P.* خوى آور *T.* ترلديجى

HYÈNE. V. Hiène.

HYGIÈNE. Partie de la Médecine qui a pour objet de conserver la santé *A.* علم الحفظ الصحّة

HYGROMÈTRE. Instrument de Physique servant à mesurer le degré de sécheresse et d'humidité de l'air *A.* ميزان الرطوبة الهواء

HYMEN ou **HYMÉNÉE.** Mariage *A.* زوجيّت – نكاح – ازدواج *P.* عروسى *T.* اولنمه || Vivre sous les lois de l'hymen شروط زوجيّت تحتنده امرار عمر ايتمك dans les liens de l'hymen شروط وقيود نكاح ايله امرار وقت ايتمك Heureux hyménée نكاح مسعود ومتيمّن

HYMNE. Cantique en l'honneur de la Divinité *A.* تسبيح pl. تسبيحات

Et sorte de poème en usage chez les anciens, pour célébrer les dieux et les héros *A.* نشيدة التسبيح

HYOÏDE. Il se dit d'un petit os, situé à la base de la langue *A.* فريك pl. فريكان *P.* استخوان بن زبان *T.* ديل دبينده‌كى كميك

HYOSCIAME. V. Jusquiame.

HYPERBOLE. Figure de Rhétorique, par laquelle on augmente les choses beaucoup au-delà de la vérité *A.* مبالغة pl. مبالغات *P.* افزونىْ بيرون از حدّ *T.* آشورى آرتقلق || Discours rempli d'hyperboles مبالغات ايله مالامال بر مقاله Ce que je vous dis est vrai, ce n'est pas une hyperbole سكا سويلديكم كلام حقيقت حاله مقارندر مبالغه دكل Je vous le dis sans hyperbole بونى بلا مبالغه سكا سويلرم

HYPERBOLIQUE. Qui exagère beaucoup au-delà du vrai *A.* متضمّن المبالغة *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغه‌لو || Discours hyperbolique كلام مبالغه آميز expression مبالغه‌يى متضمّن تعبير – Il se dit aussi des hommes *A.* قايل المبالغات *P.* مبالغه گو *T.* مبالغه‌جى || Il est fort hyperbolique بغايت مبالغه گو در

HYPERBOLIQUEMENT. Avec exagération *A.* بالمبالغة – على وجه المبالغة *P.* مبالغه گونه *T.* بر وجه مبالغه – مبالغه ايله – مبالغة صورتيله || Parler hyperboliquement مبالغه صورتيله تكلّم ايتمك

HYPERBORÉENS. Il se dit des peuples, des pays très-septentrionaux *A.* كائن فى اقاصى الاقطار الشماليّة

HYPÉRICUM. V. Millepertuis.

HYPÈTHRE. Terme d'Archit. Édifice découvert *A.* مجبهى *P.* بناى نا پوشيده *T.* اوستى آچق بنا || Le Panthéon de Rome était un hypèthre روما شهرنده واقع فلان نام معبد اوستى آچق بر بنا ايدى

HYPNOTIQUE. Il se dit des remèdes qui provoquent le som-

meil *A.* منوّم pl. منوّمات *P.* خواب آور *T.* اويقوكتوريجى - اويوديجى -

HYPOCONDRE. On appelle ainsi les parties latérales de la région supérieure du bas-ventre *A.* مراقيا - مراقّ البطن - On dit figur. d'un homme bizarre et mélancolique, qu'il est hypocondre, que c'est un hypocondre *A.* مراقىّ - مبتلا المراقّ *P.* مراق زده *T.* مراقلو

HYPOCONDRIAQUE. Qui est attaqué de l'hypocondrie *A.* المراقيّة معلول بماليخوليا *P.* مراقى *T.* مراقلو || La trop grande solitude rend quelquefois les hommes hypocondriaques مبالغهٔ عزلت ووحدت بعضاً آدمى مراقى ايدر - Il se dit figur. d'un homme triste et bizarre *A.* مراقىّ المزاج *P.* مراقى مزاج *T.* مراقلو || مزاجى مراقى مزاج Il est hypocondriaque بر آدمدر

HYPOCONDRIE. Maladie causée par un vice des hypocondres مراقيّة ماليخوليا *P.* رنج مراق *T.* مراق علتى

HYPOCRISIE. Affectation d'une piété, d'une vertu apparente *A.* رياء *P.* زرق - رياكارى *T.* مرائيلك || L'hypocrisie est détestable devant Dieu et devant les hommes زرق وريا عند الحقّ والخلق مذموم ومنفور در Être dévot sans hypocrisie عابد بلا ريا اولمق Il fait l'homme de bien, mais toute sa conduite n'est qu'hypocrisie اهل خير صورتنده بر آدمدر انجق كافهٔ حركات وسكناتى ريادن عبارتدر Il ne parle que de vertu; cependant ce n'est qu'hypocrisie هب صلاح وعفتدن بحث ايدر انجق كلامى محض ريا در

HYPOCRITE. Faux dévot *A.* مرائىّ pl. مرائيّون - اهل الرياء pl. ارباب الرياء *P.* رياكار - زرق كار - زرق پيشه *T.* رياجى صورتنا || Il fait l'homme de bien, mais il est un franc hypocrite اهل خير طورينى كوسترر امّا خالص بر مرائيدر

Il se prend aussi adjectivement *A.* مستور بالرياء - ظاهرىّ - كاذب *P.* ريا نما - ظاهر فريب *T.* يايمه - يلاندن || Avoir un air hypocrite ظاهر فريبى سيماى بر كمسنه نك هيئت ظاهر Contenance hypocrite سيماى ريا نماسى - اولمق فريب Gravité hypocrite وقار كاذب - رزانت ظاهريّه

HYPOGASTRE. Partie inférieure du bas-ventre *A.* خثلة pl. خثلات - لواقن - اسفل البطن *P.* زير ناف *T.* كوبك آلتى

HYPOGASTRIQUE. Qui appartient à l'hypogastre *A.* خثلىّ || La région hypogastrique طبقهٔ خثليّه

HYPOGLOSSES. Nom qu'on donne aux nerfs qui se distribuent à la langue *A.* اطناب اللسان *P.* پيهاى زبان *T.* ديل سكيرلرى

HYPOPION. Terme de Chirurgie. Abcès de l'oeil situé dans l'épaisseur de la cornée *A.* قرحة الطبقه القرنيّة

HYPOSTASE. Terme de Théologie, qui signifie, personne *A.* اقنوم pl. اقانيم || Il y a en Dieu trois hypostases et une seule nature الوهيّتده اقانيم ثلثه ووحدانيّت ذات وار در

Il se dit en termes de Méd. du sédiment des urines *A.* رسوب قاروره *P.* درد شاشه *T.* سدك چوكنديسى - چوكنديسى

HYPOSTATIQUE. *A.* اقنومىّ Il n'est d'usage qu'en cette phrase de Théologie, Union hypostatique وحدت اقنوميّه - وحدت الاقانيم

HYPOSTATIQUEMENT. D'une manière hypostatique *A.* من جهة الاقنوميّة || Le Verbe s'est uni hypostatiquement à la nature humaine كلمة الله ذاة بشر ايلهٔ من جهة الاقنوميّة متّحد اولمشدر

HYPOTHÉNAR. Terme d'Anat. Muscle du petit doigt *A.* عضلة الخنصر *P.* پيايغ گالوج *T.* صرچه پرمغنده كى بالق اتى

HYPOTHÉCAIRE. Qui a droit d'hypothèque *A.* مرتهن *P.* گرودار *T.* امانتكار || Créancier hypothécaire داين بالارتهان رهن مقابلنده آلهجقلو اولان - بالارتهان آلهجقلو اولان -

On appelle Dettes hypothécaires, les dettes qui donnent hypothèque sur un immeuble *A.* pl. ديون ببيع بالوفا - ديون بالرهن *T.* رهن مقابلنده اولان - استغلال مقابلنده اولان آلهجق آلهجق

HYPOTHÉCAIREMENT. Par une action hypothécaire *A.* بالترهين - على وجه الترهين - ببيع بالوفا *P.* با گرو *T.* امانت بالترهين متعهّد در || Il est obligé hypothécairement ايله

HYPOTHÈQUE. Engagement particulier des biens du débiteur en faveur du créancier, pour sûreté de sa dette *A.* رهن pl. رهان - رهون - بيع يالوفا *P.* گرو *T.* امانت - طوتو || Hypothèque générale رهن عمومى spéciale رهن مخصوص ومعيّن ancienne رهن قديم Avoir hypothèque sur tous les biens de quelqu'un بر كمسنه نك كافهٔ اموالنه على طريق الارتهان متصرّف اولمق Un bien chargé d'hypothèques رهون عديده امرارتهانده بر مال Être premier en hypothèque تحتنده اولان قيود رهندن سائرلردن اقدم اولمق Purger les hypothèques

بدل رهنی تأدیه تخلیص ایتمك Éteindre une hypothèque
شرط رهنی نقض وایفا ایتمك Déroger à son hypothèque
ایتمك

HYPOTHÉQUER. Donner pour hypothèque A. ترهین - ارهان
P. گرویدن T. طوتویه قویمق - امانت قویمق || Hypothéquer tous ses biens مالنك - كافهٔ اموالنی ارهان ایتمك
جملهسنی امانت قویمق

HYPOTHÉQUÉ. A. مرهون P. گرو بسته - گرویده T. امانت
امانت اولمش - قونمش

HYPOTHÈSE. Supposition d'une chose de laquelle on tire une conséquence A. قضیّهٔ ظنیّهٔ P. نگار - گمان T. فرض || L'argumente sur votre hypothèse در میان ایلدیككك قضیّهٔ ظنیّه اوزرینه
فرض طریقیله سرد ایلدیككك كلامدن - سرد دلیل ایدهرم
بحث ایله اثبات دلایل ایدهرم

HYPOTHÉTIQUE. Qui est fondé sur une hypothèse A. ظنّی
- مبنیّ علی الظنّ P. انگاریده T. فرضی || Proposition hypothétique مبنیّ علی الظنّ اولدرق سرد اولنان مطلب -
علی طریق الفرض در میان اولنان

HEPOTHÉTIQUEMENT. Par hypothèse A. علی طریق الظنّ
P. بروجه گمان T. فرض طریقیله - فرض اولدرق || Cela n'est vrai qu'hypothétiquement بونك صحّت وحقیقتی علی
بو شیٔ فرض طریقیله صحیحدر - طریق الظندر

HYPOTYPOSE. Figure de Rhétorique. Description animée, peinture vive et frappante A. تصویر مجسّم || L'hypotypose bien placée produit un grand effet تصویر مجسّم موقعنه استعمال
اولندیغی حالده قویّ التأثیر در

HYSSOPE ou HYSOPE. Plante A. زوفی P. زوفا T. ظوفا

HYSTÉRIQUE. Qui a rapport à la matrice A. رحمی P.
- دول یتاغنه متعلّق T. زهدانی - بوكانی - On appelle Passion ou affection hystérique, une maladie qu'on croit avoir son siége à la matrice A. اختناق الرحم - Et hystériques ou antihystériques, les médicamens propres à remédier aux passions hystériques T. اختناق رحمه متعلّق علاج

HYSTÉROCÈLE. Terme de Méd. Descente causée par le passage de la matrice à travers le péritoine A. عفلة T. آصلق

HYSTÉROTOMIE. Terme de Chir. Dissection de la matrice A.
تبزیل الرحم P. كافتن بوكان T. دول یتاغنی یارمه

IATRALEPTIQUE. Partie de la Médecine qui guérit par les remèdes extérieurs A. علم المداواة الخارجیّة P. علم دواسازی
دیشاردن علاج ایتمك فنّی T. ببیرون تن

IBIS. Oiseau d'Égypte A. جمل الماء - بجع

ICHNEUMON ou RAT DE PHARAON. Animal quadrupède A.
نمس T. لاكجنه || L'ichneumon passe pour être l'ennemi du crocodile نمس عدوی تمساح اولمق اوزره مشهور در

C'est aussi le nom d'un insecte A. حلمة pl. حلم T. صقرغه

ICHNOGRAPHIE. Plan d'un édifice A. رسم البنا P. نیرنگ
بنا رسمی T. بنا

ICHNOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'ichnographie A. مختصّ
برسم البنا P. مخصوص بنیرنگ بنا T. بنا رسمنه متعلّق

ICHOREUX. Terme de Méd. On appelle Pus ichoreux, Humeur ichoreuse, une espèce de sanie ou de pus séreux et âcre, qui découle des ulcères A. جائیة - غثیث P. شفت T. یارهدن
آقر جرك

ICHTYOLOGIE. Partie de l'histoire qui traite des poissons A. بحث عن احوال السماك P. بحث در احوال ماهیان
T. بحث بالق احوالنه دائر اولان

ICHTYOPHAGE. Qui ne vit que de poisson A. آكل السماك
P. ماهی خوار T. بالق ییان - بالق ایله بسلنان

ICI. En ce lieu-ci A. هنا - هٰهنا P. اینجا T. بوراده -
شوراده - بو طرفده || Venez ici كل شورایه Je voudrais bien qu'il fût ici شوراده اولدیغنی استر ایدم Sortez d'ici بورادن
- Il signifie aussi, l'endroit d'un discours, d'un livre A. جیق
فی هذا المحل P. دربن جا T. بو محلده || Ici il commence à parler d'une telle guerre بو محلده فلان جنكدن
بحث ایتمكه شروع ایدر Jusqu'ici j'ai parlé des coutumes بو محله قدر عادتلردن بحث ایلدم

Il est encore adverbe de temps A. الآن P. اكنون - اینگاه

الی اولآن مسهود Cela ne s'était pas vu jusqu'ici || شمدی T.
شمدییه ـ تا باینگاه نا دیده بر شیئدر ـ اولمش شیٔ دکلدر
قدر کورلمش دکلدر

On dit, Les choses d'ici-bas, les affaires d'ici-bas, pour dire,
ce bas monde A. احوال الدنیا P. احوال این خاکدان T.
بو دنیای دنینک اموری

ICONOGRAPHIE. Description des images, des tableaux. Il se
dit particulièrement de la connaissance des monumens antiques
A. وصف الآثار المتقدّمین ـ وصف التصویرات

ICONALÂTRE. Adorateur des images A. عابد الصور pl. عبدة
الصور ـ عابد النصمة ـ عبدة النصمات P. صورت پرست T.
صورته تاپیجی

ICONOLOGIE. Explication des images, des monumens antiques
A. شرح الآثار المتقدّمین ـ شرح الاحوال التصویرات

ICONOMAQUE. Qui combat le culte des images A. منکر العبادة
منکر العبادة النصمات ـ الصور

ICOSAÈDRE. Terme de Géom. Corps solide qui a vingt faces
A. ذو عشرین وجهاً P. بیست رو T. یکرمی یوزلو

ICTÈRE. Débordement de bile qui cause la jaunisse A. طغیان
صفرا T. جوش وخروش لو P. انتشار الصفرا ـ الصفرا
طاشقنلغی

ICTÉRIQUE. Il se dit des remèdes contre la jaunisse A. دواء
دافع الیرقان P. دفعساز کاخه T. صاریلغی کیدریجی علاج

IDÉAL. Qui n'existe que dans l'imagination A. خیالیّ || Les
mots abstraits n'ont qu'une existence idéale اسامیٔ معنانک
وجودی خیالیدر

Il signifie aussi, chimérique A. موهوم ـ لا اصل ـ مغدوم
الوجود P. بی اصل T. اصل ووجودی یوق || Pouvoir idéal
قوّت موهومه Richesses idéales اموال موهومه ـ ثروت معدوم
الوجود

IDÉE. Perception de l'âme, notion que l'esprit se forme de
quelque chose A. معنا ـ معنا ـ صورة المعنا pl. صورالمعانی ـ تصوّر
pl. تصوّرات ـ تصوّر ذهنیّ ـ تصوّرات ذهنیّة P. اندیشه T.
معنا || Noble idée بر معنا شرافته مقرون belle لطیف واحسن
confuse بر معنا claire et nette واضح ومنقّح بر تصوّر ذهن
ذهنده بر کونه شوریده ومختلط بر معنا Avoir une idée
عقلده Avoir des idées dans l'esprit صورت معنا اتّخاذ ایتمک
بر صورت Se former une idée صور معانی تصوّر ایتمک

اوّل باوّل تلقّف Les premières idées معنا تخیّل ایتمک
اصل واساسی یوق بر Une fausse idée اولنمش صور معانی
صور معانی ایله مملو اولان Esprit plein d'idées تصوّر ذهنی
Ce que j'en ai vu ne répond pas à l'idée que je m'en étais ذهن
بو دفعه مشهودم اولان حالت تصوّر ایلدیکم صورته faite
بو بابده تصوّرم J'en avais conçu une autre idée موافق کلمز
بشقه کونه ایدی

Il se dit aussi des images qui sont dans la mémoire ou dans
l'imagination A. ذکر P. یاد T. آکمه || J'ai vu cet homme-là
autrefois, j'en ai quelque idée شو آدمی مقدّما کورمشیدم
ذکری هنوز ذهنمده لایحدر Il ne me souvient point de cela,
je n'en ai aucune idée بو شیٔ اصلا خاطرمده دکلدر ذکری
بیله صحیفهٔ ذهنمدن زایلدر Le temps en a effacé les idées
امتداد ازمان بو مادّه نک ذکرینی اذهان ناسدن ازاله
وامحا ایلدی

Il se prend figur. pour Visions chimériques, pour des choses
sans réalité A. خیال pl. اخیلة pl. خیالات ـ وهم pl. اوهام ||
Ce ne sont que des idées creuses بونلر خیالات باطله مقوله‌سیدر
Il veut donner ses idées pour des choses réelles اوهام وخیالاتنی
مواد حقیقیّه اولەرق ترویج ایتمک قیدنده در Il se repaît
d'idées اوهام وخیالات باطله ایله کچینور

Il signifie aussi, l'esquisse d'un ouvrage, le dessin A. رسم P.
بوکا || Il en a jeté l'idée sur le papier رسم T. نیرنگ ـ هیولا
ـ دائر اولان رسم وهیولاسی نقش صحیفهٔ بیان ایلدی

Il se dit aussi d'un ouvrage trop peu achevé || Ce n'est qu'une pre-
mière idée, qu'une idée informe هنوز ـ هنوز اوّلکی هیولاسیدر
رابطه‌یه کیرمامش بر هیولا در

IDEM. Mot emprunté du latin, qui signifie, le même A.
کذلک ـ مثله P. این نیز T. بو دخی ـ آنک کبی

IDENTIFIER. Ne faire qu'une chose de plusieurs choses diffé-
rentes A. توحید ـ اتّحاد الجهة P. ساختن یکجهت ـ یکرنگ
کردانیدن T. برلشدرمک || La définition doit être toujours
identifiée avec le défini تعریف بهر حال معرّف ایله توحید
تعریف ایله معرّف بیننده اتّحاد ـ اولنمق اقتضا ایدر
جهت اولمق لازمدر

IDENTIQUE. Qui ne fait qu'un avec un autre A. متّحد ـ
متّحد الجهة ـ متّحد المعنا P. یکجهت ـ یکرنگ T. بر ـ
برلشمش || Vous croyez me faire deux propositions différentes,

mais elles sont identiques بری بربرلیه مختلف ایکی کونه مسئله سرد ایلدیککی ظنّ ایدرسک لکن مسئلتین مذکورتینک ایکیسی دخی متّحد المعنا در Deux et deux sont identiques avec quatre ایکی کرّه ایکی درت عددیله متّحد ویکرنگدر

IDENTIQUEMENT. D'une manière identique *A.* بالاتحاد ـ متّحداً *T.* برلشمش اولەرق ـ بر اولدرق *P.* یکرنگانه

IDENTITÉ. Rapport de plusieurs choses qui n'en font réellement qu'une *A.* وحدت ـ جهة الوحدة *P.* یکرنگی ـ یکجهتی *T.* برلک || Identité de raisons علل واسبابک بری برلریله جهت وحدتی de nature وحدت ذات ـ وحدت طبیعت Identité de pensées en divers termes کلمات مختلفه اوزره بیان اولنان افکارک بری برلریله جهت وحدتی

IDIOME. Langue propre d'une nation *A.* لغت pl. لغات ـ لحن pl. الحان *P.* لهجه *T.* دیل || L'idiome Français فرانساوی L'idiome Allemand لهجهٔ آلمانی ـ لغت آلمانی

IDIOPATHIE. Terme de Méd. Maladie propre à quelque partie du corps *A.* مرض مختصّ بعضو ما

Il signifie en Morale, l'inclination particulière pour une chose *A.* رغبت مخصوصة

IDIOPATHIQUE. Qui appartient à l'idiopathie *A.* متعلّق بمرض بر عضوه مختصّ || Maladie idiopathique المختصّ بعضو ما اولان مرض

IDIOT. Stupide, imbécile *A.* بلید ـ طامس القلب ـ فدم الذهن *T.* بوداله *P.* گاوریش ـ لاده

IDIOTISME. Tour d'expression propre et particulier à une langue *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Chaque langue a ses idiotismes هر لسانک اصطلاحات مخصوصه‌سی وار در

IDOLÂTRE. Qui adore les idoles *A.* عابد الاصنام pl. عبدة الاصنام ـ عابد الاوثان pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست ـ صنم پرست ـ شمن *T.* پت طاپیجی || Toute la terre était idolâtre سلفده مجموع عالم عبدهٔ اصنام ایدی Les nations idolâtres عبادت اصنام ایله مألوف اولان امم واقوام

Il se dit aussi de tous ceux qui rendent un culte divin à des créatures *A.* عابد الخلایق *P.* پرستشکار آفریدگان *T.* یارادلمش شیلره طاپیجی || Les Perses qui adoraient le feu, les Égyptiens qui adoraient les crocodiles, étaient idolâtres آتشه عبادت ایدن اهل فرس قدیم وتمساحه پرسترش ایدن اهل مصر قدیم عبدهٔ خلایق ایدی

On dit figur., qu'un homme est idolâtre d'une femme, pour dire, qu'il en est follement amoureux فلان کمسنه فلان خاتونه فلان خاتونک هائم ومفتونیدر ـ پرستش ایدر qu'il est idolâtre de ses pensées, de ses opinions, de ses ouvrages کندو آرا وافکارینک وعمل یدی اولان آثارک مفتون ودل شیفته‌سیدر qu'une mère est idolâtre de ses enfans فلان والده کندو اولادینه پرستش ـ کندو اولادینک پرستشکاریدر رتبه‌سنه قدر دلبسته در

IDOLÂTRER. Adorer les idoles *A.* تعبّد ـ تعبّد الاصنام ـ الاوثان *P.* بت پرستیدن *T.* پته طاپمق || Les Hébreux idolâtrèrent dans le désert قوم یهود بادیه‌ده تعبّد اصنام ایتمشدر ـ اصنامه تعبّد ایلدی

Il signifie figur. Aimer avec trop de passion *A.* استهامة ـ هیمان *P.* مفتون شدن ـ دل شیفته شدن *T.* آشوری سومک || Elle est folle de ses enfans, elle les idolâtre اولادینک دیوانه‌سی اولوب آنلره هایمه ودل شیفته در

IDOLÂTRIE. Adoration des idoles *A.* عبادة الاصنام *P.* بت پرستی *T.* پته طاپیجیلق ـ پت پرستلک || Ces peuples étaient encore dans l'idolâtrie اقوام مذکوره هنوز عبادت اصنام ایله مألوف ایدی

IDOLÂTRIQUE. Qui appartient à l'idolâtrie *A.* مختصّ بعبادة الاصنام *P.* مخصوص بت پرستی *T.* پت پرستلکه مخصوص || Cérémonies idolâtriques عبادت اصنامه مخصوص رسوم وتشریفات Superstition idolâtrique پت پرستلکه مخصوص تعصّب

IDOLE. Statue représentant une fausse divinité *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان *P.* بت ـ شمن *T.* پت || Idole d'or صنم زرین d'argent صنم سیمین de pierre حجردن مصنوع صنم Adorer une idole بر صنمه عبادت ایتمک Renverser les temples des idoles بیوت الاصنامی هدم ایتمک ـ پتکده‌لری ییقمق ـ On dit d'une personne stupide, que c'est une idole پت کبی بر آدمدر Et d'un homme qui se tient sans rien faire, qu'il se tient là comme une idole پت کبی دیکیلوب طورر

On dit figur., en parlant de ce qui fait le sujet de l'affection de quelqu'un, que c'est son idole *A.* معبود *P.* پرستیده *T.* طاپلمش || Cet enfant-là est l'idole de sa mère بو جوجوق والده‌سنک معبودیدر L'intérêt est l'idole du siècle زمانه‌نک

L'avare fait son idole de son argent معبودی انجق غرض ومنفعتدر اهل بخل وامساکک معبودی درهم ودینار در

IDYLLE. Espèce de poème dans lequel on peut traiter toute sorte de matière *A.* قصيدة pl. قصايد

IGNARE. Qui n'a point étudié, qui n'a point de lettres *A.* امّی ـ عاری من العلم ـ *P.* خشب ـ نا دان ـ کور دل *T.* مایهٔ علم ومعرفتدن || Gens ignares et non lettrés اوقومق بیلمز کوردلان بیمعرفت ـ عاری اولان اشخاص

IGNÉ. Qui est de la nature du feu *A.* ناری *P.* آتشی ـ آتشلو *T.* آتشین || Substance ignée مادّهٔ ناریه Les parties ignées اجزای ناریه Corpuscules ignés ذرّات ناریه D'une nature ignée طبیعت ناریه‌سی اولان

IGNICOLE. Qui adore le feu *A.* مجوسی *P.* آتش پرست *T.* آتشه طاپیجی

IGNITION. Terme de Chimie. État d'un corps quelconque rougi au feu *A.* حال الحمو *P.* تفیدگی *T.* قیزغنلق

IGNOBLE. Qui est bas, qui sent l'homme de basse extraction *A.* نذیل ـ لئیم ـ رذیل *P.* خوار ـ فرو مایه *T.* آلچق || Langage ignoble تعبیرات رذیله Expressions ignobles نطق لئیم sentimens افکار لئامت آثار Avoir l'air ignoble برکمسنه‌نک سیماسنده آثار لئامت بدیدار اولمق

IGNOBLEMENT. D'une manière ignoble *A.* علی ـ لئيماً ـ نذيلاً ـ صورة اللئامة *P.* رذیلاً ـ فرو مایگی *T.* ـ آلچقجه ـ با آلچقلق ایله

IGNOMINIE. Infamie, grand déshonneur *A.* مخزية pl. مخزيات ـ فضاحة ـ فضيحة pl. فضایح *P.* رسوایی *T.* رسوایلق ـ || Être couvert d'ignominie مستغرق خزی قره یوزلیلق ننگ Chargé d'opprobre et d'ignominie ورسوایی اولمق سر تا پا آلوده ـ وعار ومخزیات بیحدّ وشمار ایله ملأن خزی وفضاحت اولمش C'est une éternelle ignominie pour lui et pour toute sa postérité کندو یه وبالجمله اولاد واعقابنه الی الابد بادئ خزی ورسوایی اولەجق حالاتدندر Être exposé à l'ignominie, aux affronts عرضهٔ مخزیات وتذلیلات اولمق

IGNOMINIEUSEMENT. Avec ignominie *A.* بالخزی ـ بالافتضاح *P.* رسوایی ـ در حال رسوای ـ رسوایلق ایله *T.* برسوایی اولەرق

IGNOMINIEUX. Qui porte ignominie, qui cause de l'ignominie *A.* مخزی ـ مورث الخزی ـ موجب الافتضاح *P.* رسوایی *T.* رسوایی بخشا ـ رسان رسوایلق کتوریجی || Mort ignominieuse موت موجب الخزی والفضاحة Supplice ignominieux نکال موجب الافتضاح traitement مورث خزی وافتضاح Cela est ignominieux à toute sa race بو معامله اولەجق کیفیت جمیع عرقنه سبب خزی ورسوایی اولەجق احوالدندر

IGNORAMMENT. Avec ignorance *A.* بالجهالة *P.* ـ بنادانی *T.* جاهلانه جاهلجه || Quand il veut parler de ces matières-là, il en parle fort ignoramment اول مادّه‌لردن بحث ایتمک مراد ایتدکجه غایت جهالت ایله بسط کلام ایدر

IGNORANCE. Défaut de savoir, de connaissance *A.* جهل ـ جهالت ـ جاهلیت *P.* نادانی *T.* بیلمامزلک || Ignorance grande جهل مرکب ـ جهل کلّی crasse جهل غلیظ grossière جهل عظیم excusable جهل معذور ـ شایان معذرت اوله‌جق جهل volontaire جهل اختیاری affectée تجاهل ـ جهل بالمواضعه Durant les siècles d'ignorance عصر ـ ایّام جاهلیت اثناسنده جاهلیتده J'avoue mon ignorance là-dessus بو بابده جهلمه مقرّ ومعترفم ـ On dit, Prétendre cause d'ignorance, pour dire, prétendre ignorer quelque chose, faire semblant de l'ignorer *A.* تجاهل ـ اعتذار بعدم العلم *P.* بیخبری نمودن *T.* بیلمامزلک عدم علم Afin que nul ne prétende cause d'ignorance || ایتمک علم وخبرم یوغیدی دیو ـ عذرینه محلّ قالمامق ایچون کمسنه‌یه عذر وبهانه قالمامق ضمننده

IGNORANT. Qui n'a point de connaissances, d'étude, de savoir *A.* جاهل pl. جهلا ـ معدوم العلم والمعرفة *P.* بی هنر ـ بی دانش *T.* جاهل || Il est ignorant au dernier point مرتبهٔ نهایتده علم ومعرفتدن عاریدر Il a le sens droit, mais du reste il est fort ignorant کرچه عقل سلیم صاحبیدر انجق بضاعهٔ علم ومعرفتدن کلّیاً عاریدر Il s'avoue ignorant معدوم المعرفه اولدیغنه مقرّ ومعترفدر Tous ces peuples-là sont très ignorans *T.* اقوام مذکوره‌نک مجموعی جهلا مقوله‌سیدر aussi Ignare.

Et qui ignore certaines choses *A.* عدیم ـ عدیم الوقوف العلم *P.* بیخبر ـ بی وقوف ـ بی آگاهی *T.* بیلمز || Il sait beaucoup de choses, mais il est fort ignorant en Géographie وافر شیئلرده علمی درکار در انجق فنّ جغرافیادن کلّیاً بیخبر در Il est ignorant sur ces matières-là اول مادّه‌لرده

— On dit en termes de Pratique, Être ignorant du fait وقوف وخبری یوقدر - ماده‌نک وقوع حالدن خبر دار اولمامق - وقوعی معلوم اولمامق

IGNORER. Ne savoir pas *A.* جهل - عدم العلم *P.* ندانستن - خبر نداشتن *T.* بیلمامک || C'est une chose qu'il ignore بیلمدیکی ماده در - معلومی اولمیان بر ماده در || Ignorer les premiers principes de sa religion کندو مذهبنک مبادئی اصولندن خبردار اولمامق || Ignorer les choses les plus nécessaires à savoir علمی واجب اولان اموردن خبیر وآگاه اولمامق - بر کمسنه‌نک علمی الزم اولان اموره جهلی اولمق || Il est si savant, qu'il n'ignore rien احاطهٔ علم ومعرفتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شیئده جهلی یوقدر

IGNORÉ. *A.* مجهول - غیر معلوم *P.* نا معلوم - ندانسته *T.* بیلنمش دکل - بللو دکل

IL. Pronom qui désigne la troisième personne *A.* هو *P.* او *T.* او

ÎLE. Terre entourée d'eau de tous côtés *A.* جزیرة pl. جزایر - بضیع pl. بضع *P.* آبخست - آبخوست - بنداب - *T.* آطه || Les îles qui sont dans les rivières سماهیج - انهارده کائن جزیره‌لر || Les îles fortunées جزایر خالدات || Ce n'est pas un continent, c'est une île برّ دکل بر جزیره در || Les îles nouvellement découvertes مجدداً کشف اولنان جزایر

ÎLES. Terme d'Anat. On nomme Os des îles, des os larges et plats situés aux parties latérales du bassin *A.* حجبتان *T.* قیناق کمیکلری

ILÉUM ou **ILÉON.** Terme d'Anat. Le dernier des intestins grêles *A.* معاء صمّا

ILÉUS. C'est la maladie appelée Miséréré. V. ce mot.

ILIAQUE. Terme de Méd. On appelle Passion iliaque, une maladie dont le siége est dans l'iléon *A.* قولنج المعاء الصمّا

Il se dit aussi des artères qui sont formées par la circulation de l'aorte descendante ماساریقا

ILLÉGAL. Qui est contre la loi *A.* مخالف القانون - مخالف الشرع *P.* بیراه - نا شرعی - بیرون از قانون *T.* قانوندن خارج || Convention illégale معاهدهٔ نامشروع || essemblée خلاف قانون عقد اولنمش جمعیت || Formes illégales مخالف قانون اولان رسوم

ILLÉGITIME. Qui n'a pas les conditions requises par les lois *A.* حرام - غیر شرعیّ *P.* شغو - نا شرعی *T.* حرام || Enfant illégitime ولد حرام - حرام زاده || mariage نکاح حرام - نا شرعی نکاح

— Il signifie aussi, injuste, déraisonnable *A.* غیر مشروع - باطل *P.* نا حق - ناهنجار - نا صواب *T.* یولسز - غیرحق || Désirs illégitimes رغبات منکره || Prétention illégitime ادّعای حق وصوابه مقارن اولمیان ادّعا - باطل

ILLÉGITIMEMENT. Injustement, sans raison *A.* من غیر حقّ *P.* بیحقّ - نا بحق *T.* حقسز اولدرق - فضولی || Il prétend cela illégitimement بغیر حق بونی ادّعا ایدر || Posséder illégitimement فضولی ضبط وتصرّف ایتمک

ILLÉGITIMITÉ. Défaut de légitimité *A.* عدم المشروعیّة *P.* نا مشروعی *T.* شرعیسزلک || L'illégitimité d'un titre سندک عدم مشروعیّتی

ILLICITE. Qui est défendu par la loi *A.* محرّم pl. محرّمات - منهیّ pl. منهیّات - شرعاً منهیّ *P.* از جانب شریعت منهی - فعل منهی *T.* شرعاً منع اولنمش - یرغو کرده || Action illicite ... pratique عمل منهی || amour عشق محرّم || Conventions illicites معاهدات منهیّه || assemblées مجالس منهیّه || Acquérir par des moyens illicites طرق ووسایل منهیّه ایله کسب مال ایتمک - کسب حرام ایتمک

ILLICITEMENT. Contre le droit et la justice *A.* بخلاف الحق - بخلاف القانون - علی خلاف القانون - بغیر حق *P.* بنا راستی - بیرون از قاعدهٔ حق *T.* یولسزجه - حقسز اولدرق || Il est vrai que cela s'est fait, mais toujours illicitement فلان شیئک وقوعی صحّت وحقیقته مقارندر انجق هر حالده علی خلاف القانون اولمشدر

ILLIMITÉ. Qui n'a point de limites *A.* غیر محدود *P.* بیحدّ - نا محدود - بی نهایت - بی پایان *T.* حدودی یوق || Espace illimité مسافهٔ غیر محدوده || Étendue illimitée امتداد نا محدود - وسعت نا محدود - امتداد بی پایان || autorité حکومت نا محدود || Cet ambassadeur a un pouvoir illimité بو ایلچینک رخصت نا محدودی وار در

ILLISIBLE. Qu'on ne saurait lire *A.* لا یقرا - ممتنع القرائة *P.* نخواندنی *T.* اوقنمز - بر خط || Cette écriture est illisible اوقنمز بر یازو در - ممتنع القرائه در

ILLUMINATIF. Il n'est guère d'usage qu'en termes de dévotion mystique. La vie illuminative *A.* مراقبة الاهل السلوك

ILLUMINATION. Action d'une lumière qui éclaire. V. Illuminer – Il se dit aussi d'une grande quantité de lumières disposées avec art à l'occasion d'une réjouissance *A.* زينة البلدة || قنديل دونماسى *T.* شهرآيين جراغان *P.* بالقناديل Une grande illumination عظيم بر قنديل دونماسى Faire une illumination dans un palais سرايى قنديل ايله دوناتمق Il y avait des illuminations à toutes les fenêtres, dans toutes les rues جميع اسواق وبالجمله خانه پنجره‌لرى قنديل ايله دونانمشيدى

Il se dit figur. de la lumière extraordinaire que Dieu répand quelquefois dans l'âme *A.* نور حق *T.* خره *P.* نور الحق فيضان نور روح Par illumination du Saint-Esprit || آيدينلغى القدس ايله

ILLUMINER. Éclairer, répandre de la lumière *A.* تنوير – اضائة – روشنايى دادن – روشن ساختن *P.* نشر النور والضياء – || ايدينلتمق *T.* روشنى پاشيدن – روشنايى بخشيدن Toute la ville était illuminée par les feux de joie qu'on avait allumés dans toutes les rues زوقاقلرك جملەسندە اشعال اولنان شنلك قنديللريله مجموع بلده روشن وپر ضيا ايدى

Il se dit aussi pour Faire des illuminations *A.* تزيين قنديل ايله *T.* بچراغان زينت دادن *P.* بالقناديل زوقاقلرك On ordonna d'illuminer dans toutes les rues || دوناتمق On avait جملەسندە قنديل دونماسى ترتيبى امر اولندى illuminé toute la face du palais سرايك يوزى يكپاره قناديل وچراغان ايله تزيين اولندى

Et en termes de religion, pour Éclairer l'âme, l'esprit *A.* نور حق ايله *T.* خره بخشيدن *P.* افاضة النور الحق || Il faut prier Dieu qu'il les illumine, et qu'il les آيدينلتمق convertisse قلوبلرينه افاضهٔ نور حق ايله طريق سداده ارشاد اولنملرى عنايت بى نهايت جناب ربّ ذو الجلالدن نياز اولنملو در Ce pays-là n'avait pas encore été illuminé par l'Évangile اول ايالت انجيل شريف احكاميله هنوز مظهر انوار حقيقت اولماشيدى Seigneur, illuminez mon âme, mon entendement يا ربّ قلبمه وعقل وشعورمه افاضهٔ نور حق ايله

Illuminé. *A.* مستضئ – منوّر *P.* ضيا دار – روشن *T.* آيدينلقلو

ILLUSION. Apparence trompeuse *A.* اوهام pl. وهم واهل – غرّة واطلة *P.* گمان بى اصل *T.* اصلى يوقدن صانى || Quand on est dans un bateau, et que le rivage semble marcher, quand un bâton paraît rompu dans l'eau, c'est une illusion des sens قايقده اولوب ساحل بحر سير وحركت ايدر كبى كورنمك وبر چيبوق صو ايچنده منكسر صورتنده مشاهده اولنمق حالاتى غرّت حواسّ قبيلندندر Le relief dans la Peinture est une illusion امر رسم وتصويرده قبارمه بر نوع وهم واهلدر صنعتى Faire illusion à quelqu'un كمسنه‌يى بر نوع وهم واهل ايله تغليط ايتمك

Il se dit aussi, des tromperies qu'on prétend que les démons font sur les sens, en faisant paraître les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغرير شيطانىّ pl. تغريرات شيطانيّة *P.* فريب تغرير Illusion diabolique || شيطان الدانمسى *T.* شيطانى شيطانى magique تغرير سحرى Ce sont des illusions du démon تغريرات شيطانيّه‌دندر

Il se dit aussi des pensées et des imaginations chimériques *A.* خيال باطل pl. خيالات باطلة pl. خيال محال – خيالات اخيلة || اصلى يوقدن خيال *T.* خيال بيهوده *P.* مستحيلة C'est un homme plein d'illusions عقلى خيالات باطله ايله مملو كافّهٔ مطالبى بر آدمدر Ses prétentions sont une pure illusion خيال باطل مقوله‌سيدر Se faire illusion à soi-même خيال محاله – باطله ذاهب اولمق

Et de certains songes, de certains fantômes qui flattent ou qui troublent l'imagination *A.* حلم pl. احلام – رؤيا – خيال pl. خيالات *P.* خواب *T.* دوش || Une illusion agréable خيالات خيال لطيف – رؤياى حسن De douces illusions دلاويز

ILLUSOIRE. Qui tend à tromper sous une fausse apparence *A.* دلفريب – فريبنده – خديعت آميز *P.* موجب الغرّة – خادع تكليف خديعت آميز Proposition illusoire || آلدادېجى *T.* – امنيّهٔ خادعه espérance مطلوب خديعت آلود demande مقاوله نامهٔ خديعت آميز contrat اميد دلفريب – امل باطل

ILLUSOIREMENT. D'une manière illusoire *A.* على وجه التغرير آلداتمه *T.* فريبكارنه *P.* على طريق الاختداع – خادعاً – وجهيله

ILLUSTRATION. Ce qui fait qu'une famille est illustre *A.* شرف – مجد *P.* شان *T.* پرتو – فر || C'est une famille noble et ancienne, mais sans illustration قديم ونسيب بر خاندان‌در لكن مظهر شان وشرف اولمش – لكن بى شان وشرفدر

لكن شان وشرفدن عاريدر - دكلدر

ILLUSTRE. Célèbre par le mérite, par la naissance, par la considération publique *A.* امجد pl. اماجد - مفخم - اشرف - شانلو *T.* بلند شان *P.* اجلّة - جليل - جليل الاشتهار - جليل الشان بر آدم || Un homme illustre شهرتلو || Les hommes illustres de Plutarque فلان مؤلفك اماجد رجالك اجله واشراف ناسك - احوالنه دائر انشا ايلديكى كتاب ترجمهٔ حاللرينه دائر كشيدهٔ سلك املا ايلديكى تأليف || Une race illustre خاندان شرافت عنوان عرق جليل || maison famille برسلالهٔ جليلهدن نسيلهٔ جليله || Il est né d'un sang illustre نشئت ايتمشدر || Un corps illustre بر صنف ذى شان || assemblée مجلس عالى - مجلس امجد وافخم || Un homme qui s'est rendu illustre كسب سرمايهٔ شان وشرف ايتمش بر ذات معالى صفات || Illustre par ses grandes actions موفق اولديغى مآثر جليله تقريبيله شهرتيافته اولمش بر آدم || Il a donné d'illustres marques de son courage مجبول اولديغى - مايهٔ غيرت ونجادتنك آثار جليلهسنى حيز فعله كتورمشدر || نجادت ذاتيهسنى آثار جليله ايله اثبات ايتمشدر || Il est illustre dans sa profession مداوم اولديغى حرفتده مظهر نام وشاندر || Un auteur illustre بر مؤلف ذيشان || C'est un des illustres monumens qui nous restent de l'antiquité ادوار سابقهدن قالمش آثار جليلهنك اشرف وامجديدر

Il se dit aussi substantivement en parlant des hommes *A.* جليل pl. مشهور - شهرة pl. شهير - ذو الشان - منبوه الاسم - القدر شهرتلو - ادى بيوك *T.* بلند قدر - نامدار - بنام *P.* مشاهير مشهور ونامدار || Ce peintre-là est un illustre بر رسامدر || C'est un des illustres de son temps مشاهير ونامداران عصردن بريدر منبوه الاسم بر آدمدر - شهرهٔ عصردن بر ذات ذيشاندر -

ILLUSTRER. Rendre illustre *A.* امجاد - اجلال *P.* شرف بلند شان كردن - پرتوبخشيدن - شرفمند كردن - بخشيدن شهرت ويرمك - شان ويرمك *T.* نام وشان دادن - || Les grandes charges ont illustré cette famille بو خاندان تحصيل ايلديكى مناصب عاليه تقريبيله اعلاى مراتب مجد واجلاله اصعاد اولندى || Cet auteur a illustré son pays par ses ouvrages بو مؤلفك تصنيفات عديدهسى مملكتى حقنه وسيلهٔ نام وشان اولمشدر || Cet homme est illustré par plusieurs belles actions فلان كمسنه موفق اولديغى نيچه نيچه مآثر جليله تقريبيله تحصيل نام وشهرت بلند شان اولمشدر - ايتمشدر

ILLUSTRÉ. *A.* ممجّد - مشرّف *P.* شرف يافته - پرتويافته - شان پيدا كرده *T.* نام وشهرت بولمش - اولولنمش || Une ville illustrée par le sang de plusieurs martyrs بونجه شهدانك دم عزيزلريله حائز رهينهٔ شان وشرف اولمش بر مملكت || Famille illustrée كسب شرف وشهرت ايتمش بر خاندان

ILLUSTRISSIME. Très-illustre *A.* افخم - اشرف - اكرم *P.* شرافت مآب *T.* شرافتلو || Illustrissime et révérendissime seigneur شرافت مآب فخامت نصاب افندى عالى رتبت - شرافتلو افندئ محترم

ÎLOT. Petite île *A.* جزيرهٔ صغيره *P.* آبخست، كوچك *T.* اطه - اطهجق - اوفاق

IMAGE. Représentation en peinture ou en sculpture *A.* تمثال pl. تماثيل - صورت pl. صور *P.* نكار *T.* تصوير || Une image bien ressemblante اصلنه مشابهت تامهسى اولان بر تصوير || fidèle صورت صحيحه - صورت صادقه

On appelle aussi Images, celles qui sont l'objet d'un culte religieux *A.* نصمة pl. نصمات - صورت *P.* پيكر *T.* صورت || Adorer les images des Saints اولياى عظامك صورتلرينه عبادت - نصمات اعزهٔ كرامه اداى مراسم توقير واحترام - ايتمك ايتمك

IMAGE. Ressemblance *A.* شاكلت - صورة المثل - تمثال *P.* نمونه - مانند *T.* اورنك || L'homme est l'image de Dieu انسان جناب ربّ العزّتك صورت مثليدر || Dieu a fait l'homme à son image جناب حق انسانى على شاكلته خلق ايتمشدر || Cet enfant est l'image de son père بو چوجوق باباسنك صورت مثليدر - ابيهدر || Voir son image dans le miroir بركمسنه صورت مثلنى آيينهده كورمك || dans l'eau كندو - كندو تمثالنى صو ايچندده كورمك || Ce tableau présente bien l'image de la nature بو تصوير اصل حقيقيسنك صورت مثلنى كوزل صورتنك عكسنى || Les rois sont la plus vive image de Dieu الملوك كوسترر ملوك وسلاطين حق تعالينك - ظلّ الله فى الارض تماثيل ذوى الارواحيدر

Il se dit aussi des espèces qui représentent les objets aux yeux ou à l'imagination *A.* عكس pl. عكوس - صورت pl. صور *P.* فرتور - رخش *T.* قرالتى || L'image des corps frappe nos yeux durant le sommeil عكوس اجرام حال منامده كوزمزه مرئيدر

Il nous reste dans l'esprit des images de ce que nous avons vu
صور مشهودات ـ عكوس مرئيّات مرآت خاطرده باقی قالور
لوح خاطرده منقوش ومرتسم قالور

En parlant d'un ouvrage d'éloquence ou de poésie, orné de descriptions, on dit, qu'il est plein d'images توصيفات وتصويرات
ايله مالامال بر تأليفدر Un discours rempli de belles images
لطيف تصويرلر ايله مملو بر مقاله Une belle image du paradis جنّتك كوزل بر تصوير وتوصيفی Une terrible image de l'enfer جهنّمك بر تصوير دهشت فرماسی

IMAGINABLE. Qui peut être imaginé *A.* ممكن التخيّل ـ
كنجايش پذير دائرهٔ ـ تصوّر كردنی *P.* متصوّر ـ ممكن التصوّر
تصوّر اولنه ـ خيال وخاطره كله بيلەجك *T.* خيال وتصوّر
خيال وخاطره بيلەجك || On lui a fait tous les remèdes imaginables
كله بيلەجك معالجاتك جملەسنی ويرديلر Tous les malheurs imaginables lui sont arrivés خيال وخاطره كلەجك
مصايب وآفاتك جملەسی باشنه كلمشدر On a fait tous les efforts imaginables pour le sauver تخليصی بابنده ممكن
التصوّر اولەجق اسباب سعی وهمّتك جملەسی وجوده
كتورلدی

IMAGINAIRE. Qui n'est que dans l'imagination *A.* خيالیّ ـ
وهمیّ ـ موهوم *P.* بی اصل *T.* اصلسز || Honneur imaginaire
رتبهٔ موهومه dignité التفات خيالی Biens imaginaires اموال
اوهام وخيالات Il se repait de choses imaginaires موهومه
ـ احوال موهومه ايله كچينور ـ مقولەسی شيلر ايله بسلنور
On dit d'un homme à visions singulières, qu'il voyage dans les espaces imaginaires اوهام وخيالات باطلەيه كزر

IMAGINATIF. Qui imagine aisément *A.* ذو ـ سريع التخيّل
بداهة الخيال *P.* چاپك خيال *T.* خيالی اوز || Avoir l'esprit imaginatif ذهن سريع التخيّل صاحبی اولمق C'est une personne fort imaginative بداهت خيالی غالب بر آدمدر ـ
On dit, La faculté, la puissance imaginative, pour dire, la faculté par laquelle on imagine V. Imagination.

IMAGINATION. Faculté d'imaginer *A.* قوت متخيّله *T.* خياللمه
|| Avoir l'imagination vive قوّت متخيّلەده حدّت خيال ـ قوّتی
قوّت متخيّلەده ثبات ومتانت اولمق forte وسرعت اولمق
قوّت متخيّلەسی heureuse قوّت متخيّله كثير النما اولمق fertile
قوّت متخيّله سقيم وفاسد اولمق gâtée مصيب اولمق La force de l'imagination قوّت متخيّلەنك زور وشدّتنی Voyez ce que peut l'imagination قوّت متخيّلەنك نيه مقتدر
فلان شئ متخيّلەمه Cela m'est venu à l'imagination اولديغنه باق
خيالمه كلدی ـ خيالمه منعكس اولدی ـ تبادر ايلدی

Il signifie aussi, pensée singulière *A.* معناء بديع pl. معانی
بديعة *P.* معنای برجسته *T.* نكره معنا || Voilà une belle imagination agréable اشته لطيف ودلپسند بر معنای بديع
مطبوع ودلكش بر معنای بديع

Il se prend aussi pour Idée folle et extravagante *A.* خليا *P.*
نكار بيهوده *T.* خيالجيلق || C'est un homme qui a d'étranges imaginations عجيب وغريب خياللره ذاهب بر آدمدر
Imagination vaine عبث بر خليا ـ خليای باطل

IMAGINER. Se former dans l'esprit l'idée de quelque chose *A.* تخيّل ـ تصوّر *P.* بخيال گذرانيدن ـ انگاريدن *T.*
خياللمق || C'est un homme qui imagine de belles choses معانیٔ لطيفه تخيّليله مألوف بر آدمدر Qu'imaginez-vous là-dessus
ملاحظەك ندر ـ بو بابده تخيّلك نوجهله در Je n'en imagine rien de bon هيچ بر ـ بردرلو خير ظهورينی تخيّل ايدەمم
درلو خير ملاحظه ايدەمم On ne peut rien imaginer de plus surprenant بوندن اغرب بر شئ تصوّر اولنمق ممكن دكلدر
Cela est au-delà de ce que l'on peut imaginer فوق ما
بوكيفيّت دائرهٔ تصوّر وتخيّلدن خارج بر معنادر ـ يتصوّر در
Imaginez-vous un homme qui soit riche, savant يسار وثروت
وعلم ومعرفت صاحبی بر آدم تصوّر ايله

Et inventer *A.* ابداع ـ ايجاد ـ اختراع *P.* از نو پيدا
كردن *T.* يكيدن چيقارمق ـ يكيدن ايجاد ايلمك || Imaginer une machine بر آلت اختراع ايلمك

S'IMAGINER. Se figurer quelque chose sans fondement *A.* ظنّ
ـ تظنّی *P.* پنداشتن ـ گمانيدن *T.* صانمق || Il s'imagine qu'il viendra à bout de cela بونك عهدەسندن كلەجكنی ظنّ
ايدر Il s'imagine être un grand docteur كنديسی استاد عالم
ظنّ ايدر

Et croire, se persuader *A.* اعتماد *P.* باوريدن ـ باور
كردن *T.* اينانمق ـ وجود ويرمك || Je ne saurais m'imaginer que cela soit comme on le raconte بو مادّەنك نقل
اولنديغی اوزره وقوعنه وجود ويرەمم ـ اعتماد ايدەمم

IMAGINÉ. *A.* متخيّل *P.* خيال كرده *T.* خياللنمش

IMAN. Ministre de la religion mahométane *A.* امام pl. أئمّة

IMARET. Hôpital chez les Turcs *A.* عمارت pl. عمارات

IMBÉCILE. Faible d'esprit *A.* غبیّ pl. اغبیا - ضعیف العقل
کند ذهن - سست مغز *P.* موقی pl. مائق - سخیف العقل -
T. سمه - مانق || Le grand âge et les infirmités l'ont rendu
imbécile کبر سنّ وسال وکثرت اسقام تقریبیله حال
اولمشدر دوچار غباوته - On dit en style de Jurisp. Imbécile de
corps et d'esprit متحقق ضعف وغباوتی بدنًا وشعورًا

IMBÉCILEMENT. Avec imbécillité *A.* بالغباوة - بالمواقة *P.*
سمه‌لک ایله - مانقجه *T.* بکندیٔ ذهن - سست مغزانه
|| Il s'est conduit imbécilement dans cette affaire بو مصلحتده
بالغباوه عمل وحرکت ایلدی

IMBÉCILLITÉ. Faiblesse d'esprit *A.* سخافة - مواقت - غباوت
العقل *P.* کند ذهنی - سست مغزی *T.* سمه‌لک - مانقلق
|| L'imbécillité de l'enfance عهد صباوتده اولان سخافت
عقل de l'âge عقل سنّ شیخوختده اولان سخافت Il est
tombé dans une grande imbécillité d'esprit غباوت عظیمه‌یه
عقل وشعورینه کلّی وهن وسخافت عارض - گرفتار اولدی
اولمشدر Faire quelque chose par imbécillité بر ایشی غباوته
مبنی ایشلمک

IMBERBE. Qui est sans barbe *A.* امرد *P.* بی ریش -
ساده رو *T.* صقالسز || Plusieurs nations de l'Amérique sont
imberbes یکی دنیا اقلیمنده ساکن اقوامک اکثریسی امرد در

IMBIBER. Pénétrer d'une liqueur *A.* اشراب - نقع - اسقا -
اروا *P.* سیراب کردن *T.* صویه قاندرمق || La pluie a im-
bibé la terre suffisamment باران زمینی علی قدر الکفایه اروا
واسقا ایتمشدر

S'IMBIBER. *A.* شرب - تشرّب - ارتوا - نشف - تنشّف *P.*
نوشیدن - سیراب گشتن *T.* صویی ایچمک || La terre
s'imbibe d'eau ارض صو ایله ارتوا ایدر Quand on arrose, il
faut donner le loisir à la terre de s'imbiber حین سقیده
طپراق صویی نشف اید نجیه قدر تأنّی ایتمک لازمدر Im-
biber une éponge بر سونکره صو اشراب ایتدرمک L'huile
s'imbibe dans le drap زیتون یاغی چوقده متنشف اولور

IMBIBÉ. *A.* متنشّف - ریّان *P.* سیراب *T.* صویه قانمش
|| Une pièce de terre imbibée d'eau صو ایله ریّان بر تارلا
Un linge imbibé d'huile روغن ایله متنشّف بر بز

IMBIBITION. La faculté de s'imbiber *A.* قوّة النشف

IMBRICÉE. Il se dit des tuiles concaves *A.* قرمید مقعّر *P.*
آگور خرپشته *T.* اولوقلی کرمید

IMBROGLIO. Embrouillement *A.* اشتباک *P.* شوریدگی *T.*
قارشقلق || Il y a de l'imbroglio dans cette affaire بو مادّه‌ده
بر کونه حالت اشتباک وار در

IMBU. Il ne se dit qu'au figuré. Qui est pénétré d'une nouvelle,
d'une affaire. *A.* شبیع العقل - واقف - مطّلع *P.* آگاه *T.*
کرکی کبی - اطّلاعی محیط وشامل اولمش - ذهنی طولمش
بو مادّه‌یه || Il est déjà imbu de cette affaire آکلیوب بیلمش
بو مادّه‌ده اطّلاعی محیط وشامل اولمشدر - واقفدر Toute
la ville est imbue de cette nouvelle اهالیٔ بلده‌نک مجموعی
بر Il est imbu d'une mauvaise doctrine بو خبردن آگاه در
مذهب باطل ایله ذهنی طولمشدر

IMITABLE. Qui peut être imité *A.* ممکن التقلید - ممکن
الاحتذا - ممکن المحاکات - ممکن التمثیل *P.* تقلید پذیرفتنی
|| تقلید قبول ایدر - بکزدیله بیلور *T.* امکان پذیر تقلید -
Cela n'est pas imitable تقلید - بو شیٔ ممکن الاحتذا دکلدر
قبول ایتمز

Et qui doit être imité *A.* واجب الاحتذا - واجب -
سزاوار تقلید *P.* واجب التقلید - واجب التمثیل - المحاکات
T. تقلیدی لازم - تقلیده کرکلو || Cette action est plus ad-
mirable qu'imitable بو فعل اول قدر واجب التقلید دکل
انجق واجب الاستغرابدر

IMITATEUR. Celui qui imite, qui a la faculté d'imiter *A.*
تقلید *P.* مقلّد - مقتدی باثر فلان - محاکی - محتذی
ساز *T.* بکزدیجی - تقلید ایدیجی || Il est imitateur des
vertus de ses ancêtres مناقب جلیلهٔ آبا واجدادینک
آبا واجدادینک مناقب محموده‌سی اثرینه - محاکیسیدر
اقتدا ایدر Tous les chrétiens doivent être les imitateurs de
Jésus-Christ جملهٔ عیسویون حضرت عیسی‌یه محاکات
مؤمنین عیسویّه‌نک - واحتذایی التزام ایتمک واجبه‌دندر
Les مجموعی حضرت عیسینک اثرینه اقتدا ایتملودر
imitateurs des anciens - اسلاف ومتقدّمینه تقلید ایدنلر
اسلاف ومتقدّمین مسلکنه اقتدا ایدنلر Cette fille est fi-
dèle imitatrice des vertus de sa mère بو قز والده‌سنک
فضایل بر - مناقب حمیده‌سنی بلا تخلّف تقلید ایدر
گریده‌سنی کندویه نمونه اتخاذ ایده‌رک بعینها تمثیل
مناقب جمیله‌سنی امثال اتخاذیله اثرینه - وتقلید ایدر
بلا تخلّف عبیدانه تقلید Servile imitateur اقتدا ایدر
مألوف المحاکاة *A.* Il s'emploie aussi adjectivement - ایدن

Un || تقليده مبتلا .T هوسكار تقليد .P مألوف التقليد -
esprit imitateur سهولت - تقليد واحتذايه مالوف اولان عقل
تقليد ومحاكاته Peuple imitateur ايله تقليد ايدر بر عقل
مألوف قوم

IMITATIF. Qui imite .A بر وجه تقليد .P محتذيًا متوافق
محتذيًا توافق || Sons imitatifs تقليد ايله بكزدلمش .T مانسته
تقليد ايله بكزدلمش Harmonie imitative ايتمش اصوات
توافق الحان

Et qui a la faculté d'imiter. V. Imitateur. || Le singe est un animal imitateur ميمون بالطبع مقلّد بر حيواندر

IMITATION. Action d'imiter .A مماثلت - تقليد - محاكات
تقليد .P تقليد سازى .T بكزنمه || L'imitation des vices
تقليد فضايل des vertus مثالب ومعايب Se proposer l'imitation des plus grands hommes اجلّهٔ ناسه تقليد ومماثلت
سوداسنه ذاهب اولمق Il n'a pas d'invention, mais il a le talent de l'imitation اختراعه مقتدر دكل امّا تمثيل وتقليده
دائرهٔ لياقتى دركار در Cela est au-dessus de toute imitation
تمثيل قبول ايتمز بر شيدر - تقليد ومحاكاتدن خارجدر

En termes d'arts, il se dit des ouvrages faits sur le modèle d'un autre ouvrage .A مثال .P نمونه .T تقليد - اورنك ||
Les poèmes de Vida sont une imitation continuelle de Virgile
فلان شاعرك منظومه‌لرى يكپاره فلان شاعرك تقليديدر
Ce tableau-là est une imitation du tableau d'un tel peintre بو
تصوير فلان مصوّرك تصويرى مثالى اوزره در

A L'IMITATION. Façon de parler adverbiale. À l'exemple de, sur le modèle de .A تقليدًا - بالاحتذا - على وجه التمثيل -
.P على مثال فلان .T بر نمونهٔ فلان - اورنكنجه - تمثيلًا
Faire quelque chose à l'imitation de || فلانه تقليد اولەرق
quelqu'un فلانه تقليدًا - بر ايشى فلانه تمثيلًا ايشلمك

IMITER. Suivre l'exemple, prendre pour modèle .A احتذا -
نمونه - تقليد كردن .P اقتدا، بالاثر - محاكات - تمثيل - تقليد
.T گرفتن تقليد ايتمك - بكزنمك || Imiter les grands hommes كبار قومه تقليد ايتمك ses ancêtres آبا واجدادينك
اثرينه اقتدا ايتمك - افعالنه احتذا ايتمك les plus grands poètes مشاهير شعرايى تمثيل ايتمك les vertus des Saints
فضايل اعزّهٔ كرامى تقليد وتمثيل ايتمك Ce sont des choses plus aisées à admirer qu'à imiter تقليد اولنمقدن ايسه عين
حيرت ايله كورلمسى اسهل اولان شيلردندر

Il se dit aussi en termes d'arts .A اتّخاذ المثال .P نمونه
گرفتن .T اورنك آلمق || Cela est imité d'un tel auteur
فلان مؤلفدن اتّخاذ امثال اولنمشدر Imiter Virgile فلان
شاعرك نمونه‌سنى آلمق

IMMACULÉ. Qui est sans tache de péché .A منزّه عن شائبة
الاثم .P نا آلودهٔ گناه .T گناهسز - گناهدن برئ Il ne se
dit qu'en cette phrase: L'immaculée conception de la Vierge
حضرت بتول مريمك شائبهٔ اثم وگناهدن منزّه حالت علقى

IMMANENT. Terme de Philosophie. Qui est continu, constant
.A دائمىّ الاتّصال - دائمىّ البقا .P پاينده - هر دم - هميشه
.T پايدار هر دائم طوران || Les actions immanentes sont op-
posées aux actions transitoires اعمال دائمىّ البقا اعمال سريع
الزوالك مناقضيدر

IMMANGEABLE. Qui ne peut se manger .A ممتنع - غير مأكول
الاكل .P نخوردنى - نا قابل خورش || Ce ragoût est si
mauvais, qu'il est immangeable بو يخنى طعامى شول رتبه‌ده
كريهدر كه مأكول دكلدر

IMMANQUABLE. Qui ne peut manquer d'arriver .A ممتنع
التخلّف - مقرّر .P بى تخلّف .T شاشمز || Le gain de sa
cause est immanquable دعواسنك قزانلمسى ممتنع التخلّف
ممتنع التخلّف اولان اموردندر Une affaire immanquable
انجاز وعدى بر مادّه L'effet de sa parole est immanquable
وعدينك انجازى امور مقرّره‌دندر - واهمهٔ تخلّفدن مبرّا در

IMMANQUABLEMENT. Sans manquer .A لامحالة - بلا تخلّف
لا بدّ - .P هر آيينه .T البتّ - شاشميه‌رق || Cela arrivera
immanquablement بلا تخلّف ظهورى - لا بدّ ظهور ايده‌جكدر
مقرّر در

IMMARCESSIBLE. Terme didact. Qui ne peut se flétrir .A
متعذّر الذبول .P نا قابل پژمردگى .T صولمز

IMMATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est immatériel .A تجرّد
من المادّة || L'immatérialité de l'âme نفس ناطقه‌نك مادّه‌دن
تجرّدى

IMMATÉRIEL. Qui est sans aucun mélange de matière .A
مجرّد من المادّة || Les formes immatérielles مادّه‌دن مجرّد
اولان صور

IMMATRICULATION. V. Immatriculer.

IMMATRICULER. Mettre dans la matricule, insérer dans le registre .A قيد - تسجيل - ثبت فى السجلّ .P در قيد

Il s'est fait immatriculer || قیده کچورمک ـ قید ایتمک .T گذرانیدن اسمنی سجله ثبت وقید ایتدردی

IMMATRICULÉ. A. مقیّد .P قید کرده .T قید اولنمش

IMMÉDIAT. Qui agit, qui est produit sans intermédiaire A. علت بالذات ـ بالذات ـ عامل بالذات || Cause immédiate اثر بالذات Effet immédiat

Et qui suit ou précède sans intermédiaire A. کاین بلا واسطة P. کاین بلا تخلل الآخر ـ بی واسطه T. واسطه‌سز || Vassal immédiat متبوع بلا واسطة Seigneur immédiat تابع بلا واسطه Successeur immédiat خلف بلا تخلل الآخر ـ خلف بلاواسطه Prédécesseur immédiat بلا تخلل الآخر اولان سلف

IMMÉDIATEMENT. D'une manière immédiate A. ـ بالذات ـ بی واسطهٔ دیگر .P من غیر واسطة ـ بلا تخلل الآخر T. واسطه‌سزجه || Dans les républiques, les magistrats tiennent immédiatement du peuple leur autorité حکومت جمهوریه‌ده ـ حکامک رخصتی بالذات ناس طرفندن مأخوذ در جمهورلرده حکامک حامل اولدقلری قوت ورخصت بالذات خلق طرفندن یدلرینه مودوع ومفوّضدر

On dit, Immédiatement après, pour dire, aussitôt après A. تعقیباً ـ متعاقباً P. در پی ـ در عقب T. آردی صره ـ آردنجه

IMMÉMORIAL. Qui est si ancien, qu'il n'en reste aucune mémoire A. بعید عن التذکر ـ ما وراء الحافظة البشر P. یاد خاطرلرده ـ خاطرلرده قالمامش T. نداشت خواطر انام ما ورای حافظهٔ بشر اولان || Temps immémorial کلدمیه‌جک یاد داشت خواطر Cela est d'un usage immémorial زمان قدیم انام اولدمیه‌جق زماندنبرو عرف وعادت اولمش برشیدر Possession immémoriale ـ ما ورای حافظهٔ بشر اولدجق ازمان قدیمه‌دنبرو مستمرّ اولان تصرّف وملکیّت

IMMENSE. Qui est sans bornes, sans mesure. Il ne se dit que de Dieu A. غیر متناهی ـ عدیم الانتها ـ عدیم النهایة بی ـ بی پایان ـ بیکران .P منزّه عن الابتداء والانتها ـ حق تعالی || Dieu est immense اوجی یوق .T نهایت حضرتلری منزّه عن الابتداء والانتهادر Sa bonté est immense باری تعالینک کرمی نا متناهیدر

Et qui est d'une grande étendue A. عدیم ـ غیر محدود T. بی غایت ـ بی اندازه ـ بی پایان ـ بیحد .P الغایة اوجی اولجیسی یوق || Il y a un espace immense de la terre aux étoiles fixes بیننده ارض ایله فلک ثوابت جسامت بیحد وپایان مسافه وار در Une grandeur immense اشتیاقات بیحد وغایت ـ On dit aussi, Des désirs immenses اندازه‌دن خارج Une ambition immense بیحد وبی اندازه حبّ جاه وشان

En parlant d'une très-grande somme d'argent, de grands biens, on emploie les mots A. عدیم القیاس ـ لا یحصی ـ لا یعدّ P. قتی ـ حسابسز .T بی قیاس ـ بی حساب ـ بی شمار || Une somme immense مبلغ بی حساب Des richesses کلّی immenses اموال لا یعدّ ولا یحصی ـ On dit aussi, Des frais immenses مصارف بیشمار

IMMENSÉMENT. D'une manière immense A. فوق الغایة ـ بیرون از اندازه .P فوق الحدّ والقیاس ـ غایة الغایة ـ غایة الغایه T. قتی چوق بیحد وقیاس || Il est immensément riche فوق الحدّ والقیاس صرر ایتدم J'ai perdu immensément مالدار در Il m'en coûte immensément pour achever cet édifice بو بنانک تکمیلی ایچون فوق القیاس مصارفه محتاجم

IMMENSITÉ. Étendue immense A. عدم الانتها ـ عدم النهایة بی پایانی ـ بی کرانی .P عدم المحدودیّة ـ عدم الغایة ـ T. عدم نهایتسزلک || L'immensité est un attribut de Dieu انتها صفات جلیلهٔ جناب خالق البرایادندر L'immensité de la miséricorde de Dieu کرم باریننک عدم نهایت ومحدودیّتی L'immensité de la nature, de l'univers قدرتک وعالمک عدم غایت وانتهاسی

IMMERSION. Action par laquelle on plonge dans l'eau A. تغمیس pl. تغمیسات ـ تغطیس pl. تغطیسات P. غوطه T. صویه طالدرش ـ پاغوش ـ خواری || Dans les premiers siècles du christianisme, on baptisait par trois immersions دین عیسینک اوائل حدوثنده آیین تعمید تغطیسات ثلثه ابتدای ظهورنده آیین تعمید ـ ایله اجرا اولنور ایدی اوچ دفعه صویه طالدرش ایله اجرا اولنور ایدی

Il se dit en termes d'Astronomie, de l'entrée d'une planète dans l'ombre d'une autre planète A. احتجاب P. پوشیدگی T. اورتلمه || L'immersion de la lune dans l'ombre de la terre قمرک ظلّ کرهٔ ارضده احتجابی

IMMEUBLE. Il se dit des biens en fonds qui ne peuvent être transportés A. مال ممتنع النقل ـ ملک ـ pl. املاک ـ عقار pl. عقارات P. مال T. کوچمز مال کوچ نا پذیر || Obliger tous ses biens meubles et immeubles برکمسنه کافّهٔ املاک وعقارات وقابل نقل اولان

املاك وعقارات وصامت ـ جميع اموالنى ارهان ايتمك
املاك وعقارات ـ وناطق كافۀ اموالنى ترهين ايتمك
وذايب وجامد كافۀ اموالنى امانت ويرمك

IMMINENT. Qui est près de tomber sur... *A.* مشرف الظهور
ظهورى باشى اوجنده *T.* آمادۀ ظهور *P.* مشرف الحلول ـ
مشرف || Il ne se dit qu'en ces phrases: Ruine imminente اولان
مشرف حلول اولان disgrâce ظهور اولان حال خرابيّت
آمادۀ ظهور اولان خطر وتهلكه Péril imminent آفت وشآمت

s'IMMISCER. Il se dit, en termes de Palais, de celui qui est appellé à une succession, et qui en prend les biens *A.* وضع
اليد *P.* دست تصرّف نهادن *T.* ال قومق || Celui qui s'est immiscé dans une succession, n'y peut plus renoncer بر كمسنه
تركه‌يه وضع يد ايتدكدنصكره بر دخى آندن فارغ اولمق
تركه‌يه واضع اليد اولان كشى آندن ـ ممكن دكلدر
فراغت ايده‌مز

Il signifie aussi, s'ingérer mal à propos *A.* مداخلة *P.* دست
انداختن ـ دست انداز مداخله شدن *T* قارشمق || Il s'est immiscé imprudemment dans cette affaire بو مصلحته بلا رويّة
مداخله ايلدى

IMMIXTION. Terme de Palais. Action de s'immiscer. V. ce mot.

IMMOBILE. Qui ne se meut pas *A.* مستقرّ ـ ساكن ـ ثابت
طورغون ـ قملدانمز *T.* پايدار ـ پا بر جا *P.* معدوم الحركة ـ
|| On a cru long-temps que la terre était immobile مدّت
طول مدّت ـ مديده كرۀ ارض معدوم الحركه ظنّ اولنمشدر
ارض ثابت وساكن اولديغى ظنّ اولندى Demeurer immobile comme une statue بت كبى عديم الحركه قالمق

Figur. Ferme, inébranlable *A.* راسخ الفؤاد ـ قوىّ القلب
ثابت القلب *P.* راسخدل *T.* قوى يوركلو || A cette nouvelle, loin de s'affliger, il est resté calme et immobile بو خبرك
ظهورنده مكدّر الحال اولمق شويله طورسون اطمينان
خاطر ايله اظهار ثبات قلب ايلدى

IMMOBILIER. Qui concerne les biens immeubles *A.* متعلّق
بالاملاك والعقارات *P.* متعلّق مال كوچ نا پذير *T.* كوچمز
املاك وعقاراته || Succession immobilière ماله متعلّق اولان
املاك وعقاراته متعلّق Héritier immobilier متعلّق اموال تركه
اموالك وارثى ـ Il se dit aussi au substantif. V. Immeuble
|| Cet homme a hérité de tout l'immobilier de la succession
فلان كشى بو تركه‌نك كافۀ املاك وعقاراتنه وارث
اولمشدر

IMMOBILITÉ. L'état d'une chose qui ne se meut point *A.*
عدم الحركة ـ سكونت ـ قرار ـ رسوّ ـ ثبات *P.* بر قرارى ـ
پايدارى *T.* طورغونلق || Il soutient l'immobilité de la terre
ارضك عدم حركتى دعواسنده در

Il se dit figur. de l'état d'un homme qui ne se donne aucun mouvement sur rien *A.* حال السكونة *P.* آرام *T.* قملدانمزلق
|| Il est dans une inaction, dans une immobilité étonnante, pendant que tout le monde agit عامّۀ ناس حركتده ايكن حال
بطالت وسكونتده طورمسى مدار استغراب اولەجق
حالاتدندر

IMMODÉRÉ. Qui n'est pas modéré, excessif *A.* فوق الاعتدال
خارج من الاعتدال ـ مفرط ـ *P.* بى اندازه ـ بى حدّ ـ بيرون از حدّ
اعتدال *T.* آشورى || Chaleur immodérée حرارت مفرطه ـ
حدّ اعتدالدن خارج مصرف جسيم ـ مصرف مفرط pense
اشتياق désir حدّ اعتدالدن بيرون سرف وتلف luxe
بالغ درجۀ افراط اولمش اشتياق ورغبت ـ مفرط
غيرت مفرطه

IMMODÉRÉMENT. Sans modération, avec excès *A.* بغير اعتدال
مفرطاً ـ على وجه الافراط *P.* افزونتر از حدّ اعتدال ـ
بر وجه افراط *T.* آشورى اولدرق || Boire immodérément بغير
اعتدال ايچمك travailler بروجه افراط سعى وكوشش ايتمك

IMMODESTE. Qui manque de modestie *A.* معدوم الادب *P.*
بى ادب ـ بى آزرم *T.* ادبسز || Être immodeste à l'église
كليساده ايكن رسوم ادبه ـ كليسا ايچنده بى ادب اولمق
رعايت ايتمامك C'est la personne du monde la plus immodeste جهانده آنك قدر معدوم الادب آدم يوقدر ـ Et qui est contre la modestie || Discours, actions immodestes كلمات وافعال
بى ادبانه Avoir l'air immodeste بر كمسنه‌نك چهره‌سنده آثار
بركمسنه‌نك اطوار بى ادبانه‌سى ـ بى ادبى نمودار اولمق
اولمق

IMMODESTEMENT. D'une manière immodeste *A.* من غير ادب
بى ادبانه *P.* با كم آزرمى ـ *T.* ادبسزجه || Parler, s'habiller immodestement ادبسزجه ـ بى ادبانه تكلّم وتلبّس ايتمك
سويلمك وكيينمك

IMMODESTIE. Manque de modestie *A.* عدم الادب *P.* بى
ادبى ـ كم آزرمى *T.* ادبسزلك || C'est une chose honteuse que l'immodestie des chrétiens à l'église مؤمنينك نمازده وقت

بی ادبانه وضع وحرکتلری موجب خجالت اولەجق احوالدندر
Et manque de pudeur *A.* عدم الحیا *P.* بی شرمی ـ لولی
T. اوتانمازلق

IMMOLATION. Action d'immoler *A.* تقدمة النسیکة *P.* تقدیم
کردن بسمل *T.* قربانلق تقدیمی || L'immolation de la victime ذبیحەنک قربانلغه تقدیمی

IMMOLER. Offrir en sacrifice *A.* اهداء ـ تقدیم النسیکة
قربانلق *T.* تقدیم بسمل کردن *P.* عرض القربان ـ القربان
برذبیحەیی Immoler une victime || قربانلق ویرمک ـ ایتمک
لله Immoler à Dieu قربان اولمق اوزره تقدیم ایتمک
منسک اوزرنده sur l'autel تعالی تقدیم نسیکه ایتمک
بسملگاه اوزرنده عرض نسیکه ـ تقدیم قربان ایتمک
نسیکه اولمق اوزره قویون Immoler des agneaux ایتمک
Jésus-Christ est la victime qui a été immolée تقدیم ایتمک
pour le salut des hommes آدمک حضرت عیسی بنی نوع
ـ فلاح ونجاتنی دمننده نفسنی قربانلق عرض ایلدی
Figur. || Immoler quelqu'un à sa haine ـ قربان ایلدی
فلانی غیظ ـ تشفئ غیظ ایچون فلانی قربان ایتمک
بر کمسنه مجبول à son ambition وعداوتنه قربان ایتمک
اولدیغی حرص نام وشانی استیفا ایچون فلانی قربان
وطن S'immoler pour sa patrie, pour la cause publique ایتمک
اوغورینه ـ اوغورینه ومصلحت عامه اوغورینه قربان اولمق
On dit ـ اوغورینه جان فدا ایتمک ـ فدای نفس ایتمک
S'immoler pour quelqu'un, pour dire, s'exposer au péril pour son service
جان فدا ـ بر کمسنەنک اوغورینه قربان اولمق
خدمتنه نفسنی فدا ایتمک ـ ایتمک

IMMONDE. Impur. Il ne se dit que dans quelques phrases tirées de l'Écriture-Sainte *A.* نجس ـ مقذر pl. مقذرات *P.*
ناپاک *T.* پس ـ مردار || Le pourceau est déclaré immonde
par la loi des Juifs شریعت یهودیەده لحم خنزیر نجس
Parmi les Juifs, un homme qui avait اولدیغی حکم اولنور
touché un corps mort, était immonde مسّ میّت ایدن کمسنه
Devenir بین الیهود متنجس وناپاک عدّ اولنور ایدی
immonde اولمق ارواح نجسه Esprits immondes نجس ومقذر
ارواح مقذره ـ

IMMONDICES. Amas d'ordures *A.* کناسة pl. کناسات ـ
کساحة pl. کساحات ـ قمامة pl. قمام *P.* خس وخاشاک
T. مردارلق ـ سپورندی || Ôter, nettoyer les immondices دفع
مردارلقلری ـ تکنیس کناسات ایتمک ـ کناسات ایتمک
سوقاقلر مالامال Les rues sont pleines d'immondices سپورمک
کناساتندر

IMMORAL. Qui est sans principes de morale *A.* سیّئ الخلق
بد اخلاق ـ بد کیش *P.* ردیّ الاخلاق ـ فاسد الخلق ـ
C'est l'homme le plus immoral que je connaisse || زشت منش ـ
بیلدیکم آدملرک ایچنده بوندن زیاده فاسد الاخلاق
ردائت اخلاق ایله مجبول Caractère immoral بر آدم یوقدر
خلاف *A.* Et qui est contraire à la morale ـ اولان مزاج
بیرون از *P.* منافی الاخلاق الحسنة ـ الحسن الخلق
دأب ادبدن *T.* بیرون ازقاعدهٔ حسن خلق ـ دأب ادب
اخلاق حسنهیه مخالف بر تألیف Ouvrage immoral || طشره

IMMORALITÉ. Opposition aux principes de la morale *A.* سوء
بد کیشی *P.* ردائة الاخلاق ـ فساد الاخلاق ـ الخلق
Cet homme-là est d'une || خوی آلچقلغی *T.* زشتئ منش ـ
immoralité révoltante بو آدمک ردائت اخلاقی مهیج عنف
ونفرت اولەجق حالاتدندر

IMMORTALISER. Rendre immortel dans la mémoire des hommes *A.* تأبید الذکر ـ ابقاء الذکر *P.* یاد ونامرا همیشه زنده
آدینی ابدی قلمق *T.* یاد ونامرا پاینده کردن ـ ساختن
Immortaliser son nom, sa mémoire || نام وذکرینی الی ابد
Un prince qui s'est immortalisé par ses الآباد ابقا ایتمک
grandes actions موفق اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله الی
انتهاء الزمان تأبید ذکر ایتمش بر پادشاه

IMMORTALITÉ. Qualité de ce qui est immortel *A.* بقاء موبّد
زندگانئ جاودانی ـ بی مرگی *P.* عدم الفنا ـ حیات موبّدة ـ
T. جانک عدم فناسی L'immortalité de l'âme || اولمامزلک
des esprits مظهر نعیم des bienheureux ارواحک عدم فناسی
L'immortalité bienheureuse آخرت اولمش سعادتمندانک حیات مؤبدهلری
بقای حیات سعادت سمات

Il se dit aussi de cette espèce de vie que nous acquérons dans la mémoire des hommes *A.* خلود الذکر ـ بقاء الذکر *P.*
آدک ابدی قالمسی *T.* بقای نام جاودانی ـ یاد سرمدی
Des actions dignes d'immortalité || بقای ذکره سزا اعمال
Les grands poètes consacrent les noms à l'immortalité پسندیده
مشاهیر شعرا اسامئ رجالک ذکرینی رهین خلود وبقا
ایدرلر Aspirer à l'immortalité بقای نام ابدی ارزنده بذل

سعی وکوشش ایتمک

IMMORTEL. Qui n'est point sujet à la mort *A.* لایموت -
همیشه *P.* منزّه من الفنا - ابدیّ البقا - حیّ قدیم - خالد
اولمز *T.* آزادهٔ مرگ - بی مرگ - زنده || Dieu est immortel
par lui-même حقّ تعالی حضرتلری فی حدّ ذاته حیّ
ملائکهٔ Les anges sont immortels فنا وهلاکدن منزّهدر - قدیمدر
مظهر حیات جاودانیدرلر - کرام ابدیّ البقا درلر

On dit, L'immortel, pour dire, Dieu حیّ قیّوم

Il se dit aussi, de ce qu'on suppose devoir être d'une grande durée *A.* ابدیّ - مستدیم - ابدیّ الاستقرار - ابدیّ القرار
T. همیشه پایدار - جاودانی *P.* سرمدیّ الاستمرار - الدوام
بر یادکار ابدیّ الدوام Un monument immortel || ابدی قالەجق
Une haine immortelle بغض وعداوت مستدیمه

Il se dit aussi, de ce qui doit durer dans la mémoire des hommes *A.* مستدیم الذکر - باقی الذکر - ابدیّ الذکر *P.*
دائما آکلەجق *T.* شایان یاد جاودانی || Il a fait des ouvrages immortels - ابدیّ الذکر اولەجق آثار جمیله تصنیف ایلدی
الی الابد شایان یاد اولەجق تألیفلر ایتدی Faire des actions immortelles آوازهٔ شهرتلری الی انتهاء الزمان باقی
وبر دوام اولەجق اعمال جلیله حیّز فعله کتورمک S'acquérir un nom immortel اذیال آخر الزمانه قدر ذکری باقی
اولەجق نام وشان تحصیلنه موفّق اولمق Sa mémoire sera immortelle ذکری الی الابد باقی وبر دوام اولەجقدر

IMMORTIFICATION. Terme de dévotion. État d'une personne qui n'est pas mortifiée *A.* عدم القهر النفس بالمشادّة

IMMUABLE. Qui ne peut changer *A.* ممتنع التغییر - لا یتغیّر
دیگر گونی نا پذیر *P.* ممتنع التحویل - بریٔ من التغیّر -
دونمکه کلمز *T.* نا قابل دیگر گونی - || Les décrets immuables de la volonté de Dieu مشیّت بی علّت ربّانیّەندنک
یالکز الله Dieu seul est immuable احکام ممتنع التغییری
تعالی حضرتلری شائبهٔ تغیّردن منزّهدر Les lois de la nature sont immuables احکام قدرت نا قابل تغییر در

IMMUABLEMENT. D'une manière immuable *A.* عاریًا - بلا تغیّر
دونمک قبول ایتمیەجک *T.* بی دیگر گونی *P.* من التغیّر
وجهله || Des personnes immuablement et indissolublement unies par le mariage تغیّردن عاری وواهمهٔ انحلالدن بری قید
نکاح ایله مقیّد اولان کسان

IMMUNITÉ. Exemption d'impôts, de charges, de devoirs *A.* معافیّت pl. معافیّات *P.* تسلّمی *T.* معافلق - مسلّملک ||
Le Roi a confirmé les immunités de cette ville بو بلدەنک
شروط معافیّتی جانب پادشاهیدن تصدیق اولندی Les immunités de l'Église طایفهٔ رهبانک شروط معافیّتلری

IMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est immutable *A.* عدم
دونمکسزلک *T.* نا پذیریٔ دیگر گونی *P.* عدم التحوّل - التغیّر
احکام تقدیر الهینک L'immutabilité des décrets de Dieu ||
عدم تغیّری

IMPAIR. Nombre qui n'est pas pair *A.* فرد - وتر *T.* تک
اوچ Trois, cinq et sept sont des nombres impairs || صایی
بش ویدی عددلری اعداد وتردر Nous sommes ici en nombre impair بو طرفده عدد فرد اوزره یز

IMPALPABLE. Qui ne fait aucune impression sensible au toucher *A.* لا یلمس *P.* ممتنع اللمس - نا پذیر پرواس *T.*
لمس قبول ایدەمیەجک - ال دکمکله طویلمز || On a réduit ces perles en poudre impalpable بو اینجولری سحق ایله
لمس قبول ایدەمیەجک غبار رقیقه تحویل ایتدردیلر

IMPARDONNABLE. Qui ne doit point se pardonner *A.* ممتنع
العفو - ممتنع الصفح - لا یصفح *P.* نا شایان عفو - آمرزش
نا قابل عفو - نا پذیر *T.* عفوه کلمز - بغشلنمیەجق
قابل عفو اولمیان Faute impardonnable || عفوی مکمن دکل
عفوی نا قابل outrage شایان عفو واغماض اولمیان - جرم
بر نوع تحقیر

IMPARFAIT. Qui n'est pas achevé, à qui il manque quelque chose pour être parfait *A.* ناقص - غیر کامل *P.* نا تمام - کم
T. اکسک || Laisser un ouvrage imparfait نا تمام برتألیفی
ترک ایتمک Sa maison est demeurée imparfaite خانەسنک
بناسی ناقص قالدی Une guérison imparfaite بر ناقص
Il n'a eu qu'une joie imparfaite بر سرور ونشاط ناقص
تحصیل ایلدی

IMPARFAITEMENT. D'une manière imparfaite *A.* ناقصًا -
بالنقصان والقصور *P.* نا تمامانه *T.* کم - نا اکسکلوجه - اکسک
تمام اولمیەرق - اولەرق || Il n'est guéri qu'imparfaitement
ناقصًا شفایاب اولدی Il n'a traité cette matière qu'imparfaitement بو مادّەدن بالنقصان والقصور بحث ایلدی

IMPARTABLE. Terme de Palais. Qui ne peut se partager *A.*
متعذّر القسمة - ممتنع التجزّی - ممتنع التقسیم *P.* نا پذیر بخش
T. نا قابل تقسیم - بولنمز - بولنمکه کلمز || Il faut

liciter cet immeuble, il est impartable بوعقار ممتنع التقسیم
اولدیغی حسبیله مزاده صاتلمق اقتضا ایدر

IMPARTIAL. Qui ne s'attache par préference ni aux intérêts,
ni aux opinions de personne *A.* بریٔ من ـ بریٔ من الغرض
طرف *.T* ازادهٔ جانبداری ـ بیغرض ـ بیطرف *.P* الالتزام
غرض ‖ طوتمز Un juge impartial بر حاکم بیغرض un historien
بیطرفانه تفتیش un examen والتزامدن بریٔ بر مولف

IMPARTIALEMENT. Sans partialité *A.* عن غیر ـ بلا غرض
طرف *.T* بیغرضانه ـ بیطرفانه *.P* بریٔا من الغرض ـ التزام
بر مصلحتدن ‖ طوتمیدرق Discuter impartialement une affaire
بیغرضانه بحث ایتمک

IMPARTIALITÉ. Qualité de ce qui est impartial *A.* برائة
طرف *.T* بیغرضی ـ بیطرفی *.P* عدم الالتزام ـ من الغرض
طوتمزلق ‖ L'impartialité est une qualité essentielle à un
bon juge, à un bon historien بر حاکم عادل وبر تاریخ نویس
صادقه کوره برائت من الغرض خصاتی خصال لازمه‌دندر
Juger une opinion avec impartialité بر رأیک ضرّ ونفعنی عدم
التزام ایله حکم ایتمک

IMPASSIBILITÉ. Qualité de ce qui est impassible *A.* برائة
.T درد ناپذیری ـ ناکارگریٔ درد *.P* عدم التأثر ـ من الالم
اجسام ‖ کدر طوقنمامزلق L'impassibilité des corps glorieux
حکمای سعدانک المدن برائتی L'impassibilité stoïque
رواقیونه مخصوص عدم تأثر حالتی

IMPASSIBLE. Qui n'est pas susceptible de souffrance *A.* بریٔ
درد نا پذیر *.P* عدیم التأثر ـ بریٔ من التألم ـ من الالم
.T کدرکار ایتمز ـ کدر طوتمز ‖ Les corps glorieux sont impassibles
اجسام سعدا بریٔ من الالمدر

IMPASTATION. Terme de maçonnerie. Composition faite de
substances broyées et mises en pâte *A.* معجون *.P* آشورده *.T*
دمام بر کونه ‖ یوغرلمش معجون Le stuc est une impastation
معجوندر

IMPATIEMMENT. Avec impatience *A.* بالهلع ـ بالجزع ـ جازعاً
صبرسزلق *.T* بنا شکیبایی *.P* بلا تصبّر ـ بلا صبر ـ والجزع
حزن واندوهنی ‖ ایله Il supporte son affliction impatiemment
بی صبر وشکیب Il attend impatiemment هلع وجزع ایله جکر
مایهٔ صبر وتحمّلی رهین ـ دیده براه ترقب وانتظار در
Il souffre impatiem- نفاد اولدرق در ماندهٔ مقام انتظار در
ment qu'on lui en ait préferé un autre بشقه‌سی کندوسنه
ترجیح اولندیغندن گریبان صبر وتحمّلنی چاک
چاک ایدر

IMPATIENCE. Manque de patience *A.* ـ هلع ـ جزع ـ جواظ
تنگیٔ حوصله ـ تنگیٔ مشرب ـ نا شکیبایی *.P* عدم الصبر
.T صبرسزلق ـ جان طارلغی ‖ L'impatience dans les maux
آفات واکدارده جزع ونا شکیبایی Souffrir avec impatience
la maladie, la mauvaise fortune مرضه وبخت نا مساعده
عدم صبر وثبات اظهار ایلمک Il souffre avec impatience
qu'on le contredise کلامنه مخالفت ایلدکلری حالده صبرسزلق
Il meurt d'impatience que cela soit achevé بوخصوصک ختامنی ایدر
Il est dans une étrange im- کورنجیه قدر صبرسزلقدن ینار
patience de savoir ce qui lui arrivera حقنه نه ظهور ایده‌جکنی
بیلنجیه قدر ایتدیکی تنگ مشربلک بادیٔ استغراب
Il est dans l'impatience de vous voir اوله‌جق احوالدندر
صبری دونور ـ آرزویٔ دیدارک ایله صبری یانیور

IMPATIENT. Qui manque de patience *A.* ـ معدوم الصبر
تنگ خو ـ تنگ مشرب ـ بی شکیب *.P* جوّاظ ـ جازع
ـ حوصله‌سز ـ جانی طار *.T* بی صبر ـ تنگ حوصله ـ
بغایت صبرسز آدمدر C'est un homme fort impatient ‖ صبرسز
Un malade impatient تنگ مشرب برخسته ـ مریض جازع
Il est d'un naturel impatient بالطبع جانی طار بر آدمدر Je
suis fort impatient de savoir ce qui en arrivera حال نیه
منجرّ اوله‌جغنی بیلنجیه قدر صبرم دوکنور

IMPATIENTER. Faire perdre patience *A.* سلب الصبر ـ اجزاع
صبری کیدرمک *.T* نا شکیبایی آوردن *.P* انفاد الصبر ـ
ـ صبری دوکتمک ‖ Il dit de si mauvaises raisons, que cela
impatiente tous ceux qui l'entendent سرد ایلدیکی علل واسباب
شول رتبه‌ده واهی ونا معقولدر که سامعینک صبرینی
Il m'impatiente avec sa lenteur تأنی وبطائتیله صبرمی کیدرر
دیدیکک Vous m'impatientez par vos discours سلب ایدر
صحبتلر ایله صبرمی دوکدرسک Rien n'impatiente plus que
d'attendre *A.* الانتظار اشدّ من النار *.T* ترقب وانتظاردن
زیاده صبری سلب ایدر شیٔ یوقدر

S'IMPATIENTER. Perdre patience *A.* عدم الاصطبار ـ اضاعة الصبر
.P صبرسزلق ایتمک *.T* نا شکیبایی نمودن ‖ S'impatienter
dans les maux ظهور ایدن مصایب وآفاتده اضاعهٔ بضاعهٔ
صبرسزلق ایتمه Ne vous impatientez pas صبر وثبات ایتمک

s'IMPATRONISER. Acquérir dans une maison tant d'autorité,

طور فرمانفرمایی نمودن .P تسلطن .qu'on y gouverne tout A
آغالق ایتمک .T

IMPAYABLE. Qui ne se peut trop payer A. فوق القیمة .P
بی بها .T قیمتی یوق - بهاسی یوق || Voilà un tableau
impayable اشته بهاسی یوق بر تصویر

IMPECCABILITÉ. État de celui qui ne peut pécher A. نزاهة
- از گناه آزادگی .P برائة من العیوب - عن الخطا
بیگناهی .T صوچسزلق || L'impeccabilité par nature n'appartient qu'à Dieu seul بالطبع نزاهت عن الخطا انجق جناب
حقه مخصوص بر صفتدر Les Anges confirmés en grâce et les Saints dans le ciel, sont dans l'état d'impeccabilité مظهر
فیوضات رحمنیه اولان ملائکهٔ کرام وعرش اعلاده ساکن
اولیای عظام حضراتی نزاهت عن العیوب والخطایا
عیب وخطادن منزهدرلر - حالنده اولدقلری ظاهر در

IMPECCABLE. Incapable de pécher A. منزه عن الخطایا -
برئ من العیوب .P آزادهٔ گناه - بیگناه .T صوچسز || Il
n'y a que Dieu qui soit impeccable par nature یالکز جناب
خدای ذو لجلال فی حد ذاته عیوب وخطایادن منزهدر
Il n'y a point d'homme impeccable منزه عیوب وخطایادن
برئ من الذنوب اولان آدمک وجودی - مخلوق یوقدر
یوقدر

Et incapable de faillir A. برئ من الزلة - برئ من القصور
.P آزادهٔ لخشش .T یاکلمز || J'ai pu manquer, je ne suis pas impeccable برئ القصور دکلم بلکه بر خطا ایتمشم

IMPÉNÉTRABILITÉ. État de ce qui est impénétrable A. عدم
برائة من التخلل - عدم الامکان النفوذ - القابلیة التخلل
.P نا پذیرئ نفوذ .T ایچنه کچهمامزلک || L'impénétrabilité de la matière, des corps مادهنک واجرامک نفوذ
وتخلله عدم قابلیتی

Il se dit aussi au figuré. A. عدم - عدم الوصول الی الکنه
ناپذیرئ در .P برائة من الاستکناه - الوصول الی الغور
یافت .T کنهنه وارلمامه || L'impénétrabilité des conseils de
Dieu, des secrets de la nature ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربانیهنک
ارادهٔ صمدانیهنک - واسرار قدرتک کنهنه عدم وصول
وخفایای قدرتک استکناهدن برائتی

IMPÉNÉTRABLE. Qui ne peut être pénétré A. برئ من النفوذ
- امکان نا پذیر نفوذ .P متعذر النفوذ - ممتنع التخلل -
اندر نگذشتنی .T ایچنه کچهمز || Cette cuirasse est impénétrable aux coups de mousquet تفنکک قورشونی نفوذندن
برئ بر زرهدر Ce cuir est impénétrable à l'eau بو دری یه
صو بودرینک ایچنه کچهمز - صویک نفوذ وتخللی محالدر || Il
y a dans ce bois-là des forts qui sont impénétrables بو اورمانک
ایچنده متعذر النفوذ قوریلر وار در La matière, les corps
sont impénétrables برئ - ماده واجرام ممتنع النفوذ در
من النفوذ در

- Figur. A. ممتنع الاستکناه - ممتنع الوصول الی الکنه
درنیا فتنی .P بتعذر الادراک - ممتنع الوصول الی الغور
.T کنهنه وارلمز || Les desseins de Dieu sont impénétrables
عقول بشر - مرادات الهیهنک کنهنه وصول امر محالدر
|| مرادات الهیهنک غورینه وصول وادراکدن عاجز در
n'y a rien d'impénétrable aux yeux de Dieu ممتنع علم ربانیده
علم الهی هر شینک کنه - الادراک هیچ بر شئ یوقدر
La prédestination est un abîme impénétrable وغورینه واصل اولور
قدر الهی کنه وغورینه وصولی متعذر بر دریای بیحد
استکناهی C'est un homme d'un secret impénétrable وپایاندر
محال اولهجق وجهله کتم اسرار ایدر بر آدمدر

On dit, qu'un homme est impénétrable, pour dire, qu'il est caché et secret en toutes choses A. مبطن .P پوشیده درون
ایچلو .T

IMPÉNITENCE. L'état d'un homme impénitent A. امتناع عن
عدم الرجوع عن المعاصی - مرادت علی العصیان - التوبة
.P کناهدن - توبهسزلک .T نا توبدکاری - نا پشیمانی
توبدن امتناع حالنده Vivre dans l'impénitence || پشیمانسزلق
بر کمسنه مرادت علی mourir dans l'impénitence کچنمک
بلا توبه وفات ایتمک - العصیان حالنده وفات ایتمک
- On appelle Impénitence finale, l'impénitence dans laquelle on meurt A. عاقبة بلا توبة

IMPÉNITENT. Qui est endurci dans le péché A. غیر تایب
نا - نا پشیمان .P متمرد علی العصیان - معدوم التوبة -
توبهکار .T توبهسز || C'est un état déplorable que celui d'un
homme impénitent معدوم التوبه اولان کشینک حالی واجب
التأسفدر Il est mort impénitent - بلا توبه وفات ایلدی
عصیانده متمرد اولدرق تسلیم جان ایلدی

IMPENSES. Terme de Jurispr. Il se dit des dépenses qu'on fait pour entretenir une chose qui appartient à autrui A. مصارف
مصارف لازمة || Rembourser les impenses et améliorations

لازمه‌يى وتعميرات وترميمات بهاسنى ادا ايتمك

IMPÉRATIF. Terme de Grammaire. Il se dit du mode du verbe qui exprime commandement *A.* امر

IMPÉRATIF, adj. Impérieux *A.* متحكم *P.* فرمانران *T.* بيوريجى || Il parle d'un air impératif متحكمانه سويلر

En termes de Jurispr., on appelle Disposition impérative, celle qui ordonne de faire quelque chose *A.* حكم قطعىّ ـ امر قطعىّ

IMPÉRATIVEMENT. D'une manière impérative *A.* تحكماً ـ امراً على وجه التحكم ـ *P.* امر گونه ـ متحكمانه *T.* بيوررق

IMPÉRATRICE. L'épouse d'un Empereur *T.* ايمپراطوريچه

IMPERCEPTIBLE. Qui échappe à la vue *A.* لا ـ غير مرئىّ ـ خفىّ من النظر ـ يرى *P.* نهان از ديده ـ نديدنى *T.* بو شئ خفىّ || Cela est imperceptible بلورسز ـ كوزه كورنمز || Les émanations des corps sont imperceptibles من النظر در ابدانڭ صدور ـ سطيعات ابدان خفيّة من النظر در ايدن نسنه‌لر كوزه كورنمز

Il se dit aussi de ce qui regarde d'autres sens que la vue *A.* غير محسوس ـ خفىّ *P.* نا محسوس *T.* بلورسز ـ طويلمز || Une odeur si légère et si délicate, qu'elle est presque imperceptible غايت خفيف ونازك اولوب همان محسوس دكل بر رايحه || Le frémissement d'une cloche devient comme imperceptible sur la fin طنطنهٔ ناقوس آخركارده نا محسوس كبيدر

— Figur. || Qui discernera ce bien presque imperceptible, au milieu des maux qui l'entourent? شو قدر مصايب وآفات ايچنده محسوس اولميه‌جق بر لطفى كيم فرق وتميز ايده بيلور

IMPERCEPTIBLEMENT. Insensiblement, peu à peu *A.* من غير احساس ـ خفياً *P.* نهانى *T.* بلورسز اوله‌رق || Cela se fait imperceptiblement بو شئ من غير احساس وقوع بولمقده در

IMPERDABLE. Qui ne saurait se perdre *A.* متعذر الفوت *P.* بى احتمال فوت *T.* غايب اولنه‌ميه‌جق ـ فوت اولنه‌ميه‌جق

Il ne se dit qu'en cette phrase, Un procès imperdable فوتى محال بر دعوا

IMPERFECTION. Défaut, manquement *A.* نقص ـ نقيصه ـ قصور ـ معايب pl. عيوب pl. عيب ـ نقايص pl. نقصان ـ تقصير pl. تقصيرات *P.* كمى ـ كاست ـ اكسكلك || Imperfection de corps عيب بدن d'esprit نقصان عقل Tous les hommes sont pleins d'imperfections بنى آدمڭ جمله‌سى پر عيوب ونقايصدر On doit supporter les imperfections de ses amis دوستلرڭ نقايص وتقصيراتلرينه تحمّل لازمه‌دندر

IMPÉRIAL. Qui appartient à l'Empereur ou à l'Empire *A.* سلطانىّ *P.* شاهى *T.* ايمپراطورڭ ـ پادشاهڭ

IMPÉRIALE. Le dessus d'un carrosse *A.* سقف العجلة *P.* آسمانهٔ گردونه *T.* هنطوڭ تاوانى

IMPÉRIEUSEMENT. Avec hauteur *A.* بالتعظم ـ بالتحكم ـ بالتجبّر *P.* زبردستانه ـ متحكمانه ـ متعظمانه ـ بصورت *T.* حكمرانى كبرلك وبيورمه طورى ايله || Parler impérieusement تحكم وتجبّر صورتيله نطق ايتمك traiter متحكمانه معامله ايتمك

IMPÉRIEUX. Hautain, qui commande avec orgueil *A.* متعظم ـ متحكم ـ متجبّر *P.* زبردست *T.* كبرلو || Femme impérieuse تعظم وتحكم ايله مجبول مزاج كبر آلود humeur زن متعظمه Avoir la mine impérieuse, l'air impérieux بر كمسنه‌نڭ طور وسيماسنده آثار تعظم بديدار اولمق

IMPÉRISSABLE. Qui ne saurait périr *A.* عديم الفساد ـ برئ من الفساد *P.* نا پذير ـ فساد ـ نا قابل فساد *T.* بوزلمز ـ فساد قبول ايتمز ـ يوق اولمز || Les anciens philosophes soutiennent que la matière est impénétrable فلاسفهٔ متقدّمين مادّه‌نڭ عدم فسادى دعواسنده درلر

IMPÉRITIE. Ignorance des choses de l'état qu'on professe *A.* عدم الحذاقة *P.* خيره دستى ـ بى استادى *T.* اوزسزلق || L'impéritie d'un chirurgien جرّاحڭ عدم حذاقتى Il fit voir une grande impéritie dans cette occasion بو بابده غايت مرتبه عدم حذاقت اثبات ايلدى

IMPERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est imperméable *A.* عدم الامكان النفوذ ـ عدم القابليّة الانتشاف ـ سفيحيّت *P.* الرطوبة نم پذيرئ نا نفوذ *T.* ياشڭ كچه‌مامزلكى

IMPERMÉABLE. Il se dit des corps à travers lesquels un fluide ne saurait passer *A.* غير ـ برئ من الانتشاف ـ سفيح ـ نا قابل النفوذ الرطوبة *P.* نم پذير نفوذ ـ نا قابل ـ نا *T.* ياش كچمز || انتشاف Le verre est perméable à la lumière, et imperméable à l'eau زجاجڭ نفوذ ضيايه قابليّتى دركار در انجق صويڭ نفوذينه نا قابلدر

IMPERTINEMMENT. Avec impertinence *A.* بالمجانة *P.* كستاخانه *T.* بى باكانه ـ كستاخلق ايله ـ ادبسزجه || Il lui répondit impertinemment كستاخانه جواب ويردى Il se conduisit fort

impertinemment كمال مجانت ايله حركت ايلدى

IMPERTINENCE. Caractère d'une personne ou d'une chose impertinente *A.* بى باكى - كستاخى *P.* سوء الادب - مجانت *T.* كستاخلق - ادبسزلك || L'impertinence de cet homme est si grande que... بو آدمك مجانتى شول رتبه‌ده در كه... J'admire l'impertinence de ce discours بو كلامده مشهود اولان حال كستاخى ومجانت موجب استغراب اولمجق بر معنا در - Il se dit aussi des paroles et des actions conformes à ce caractère *A.* اقوال وافعال باهرة المجانة *P.* گفتار وكردار *T.* ادبسزلكلر كستاخانه كلمات || Dire des impertinences خلاف دأب ادب سوزلر - مجانت آلود تفوّه ايتمك لسانه آلمق

IMPERTINENT. Qui parle ou qui agit contre le jugement, contre la bienséance *A.* بى باك - كستاخ *P.* هكوك - ماجن *T.* ادبسز || Elle est bien impertinente d'avoir dit cela خايت ماجنه بر قارى اولملو در كه حتى اول مقوله كلامى تفوّه ايليه - Il se dit aussi des actions et des discours. V. Impertinence.

On dit en termes de Pratique, qu'un fait, qu'un article est impertinent, pour dire, qu'il n'a rien de commun avec la chose dont il s'agit *A.* خارج من المناسبة - لا فى مقامه *P.* نا بمحل *T.* صدددن خارج - مناسبتسز

IMPERTURBABILITÉ. État de ce qui est imperturbable *A.* برائة من التشويش - برائة من الاخلال *P.* نا پذيرئ خلل قبول ايتمامزلك *T.* نا قابليت شوريدگى - شورش نفسنك حال اخلال وتشويشدن || L'imperturbabilité de son âme برائتى

IMPERTURBABLE. Qui ne peut être troublé *A.* برئ من التشويش - الاخلال *P.* نا قابل شوريدگى *T.* شاشمز - خلل قبول ايتمز || Il est imperturbable dans les résolutions qu'il a prises, dans les desseins qu'il a formés درونده قرار داده اولمش تصميمات وآرا وتصور كرده‌سى اولمش لوايح خاطر واهمهٔ تشويش واخلالدن مبرّادر Sa mémoire est imperturbable قوّت حافظه‌سى شوائب تشويشدن بريدر Il déduisit ses raisons d'une manière imperturbable سرد ايلديكى علل واسبابى بر وجهله قابل اخلال اولميه‌جق صورتده وضع ايلدى

IMPERTURBABLEMENT. D'une manière imperturbable *A.* بلا اخلال *P.* بريئًا من الخلل *T.* بى شوريدگى - شاشمه‌رق - بريئًا من الخلل || Savoir par coeur imperturbablement خللسز از بر ايتمك

IMPÉTRABLE. Qui se peut impétrer *A.* ممكن التحصيل *P.* امكان پذير تحصيل - گرفتنى *T.* آلنه بيلور || Les lettres que vous sollicitez ne sont point impétrables مطلوبك اولان اذننامه‌لر ممكن التحصيل دكلدر - On dit, qu'un bénéfice est impétrable, lorsqu'il est vacant, et qu'on peut l'obtenir بر زعامت ممكن التحصيلدر

IMPÉTRANT. Terme de Jurispr. Qui a obtenu des lettres du prince, ou un bénéfice *A.* متصرّف *P.* دارنده *T.* آلنده اولان || L'affaire fut jugée en faveur de l'impétrant مصلحت متصرّف طرفنه حكم اولندى

IMPÉTRATION. Obtention *A.* استحصال || L'impétration d'une grâce بر نوع لطف واحسانك استحصالى

IMPÉTRER. Terme de Jurispr. Obtenir en vertu d'une supplique *A.* تحصيل - اخذ فى يد التصرّف *P.* گرفتن *T.* آلمق || Impétrer un bénéfice بر زعامت تحصيل ايتمك des lettres du prince برات پادشاهى تحصيل ايتمك

IMPÉTUEUSEMENT. Avec impétuosité *A.* بالشدّة - شديدًا - بالطحمه - طحومًا *P.* باتيزى - بتندى *T.* شدّتلوجه - صربلو - اولدرق كمال شدّت || Le vent soufflait impétueusement ريح كمال شدّت ايله هبوب ايدر ايدى Ce fleuve coule impétueusement بو نهرك صويى بالشدّة والطحمه جريان ايدر Parler impétueusement شدّت ايله تكلّم ايتمك

IMPÉTUEUX. Violent, rapide *A.* شديد - طحوم *P.* تند - تيز *T.* زورلو - سرد - صربلو - كسكين || Vent impétueux ريح شديد - سيل طحوم torrent كسكين روزكار - شديد - تندباد طحوم Ouragan صربلو آقر بر سيل - الجريان - تندباد شديد - En parlant du vent, on emploie particulièrement ces mots *A.* ريح هجوم - ريح مجفل - ريح سيهوك - ريح عاصف *P.* باد تند وتيز *T.* طپراق صاورر روزكار - سرد روزكار

Il se dit aussi des mouvemens de l'âme *A.* شديد - حديد *P.* تند وتيز *T.* سرد Colère impétueuse غضب شديد Passions impétueuses امراض نفسانيّهٔ حادّه - On dit aussi, C'est un homme impétueux *A.* حديد المزاج - شديد النفس *P.* تند خو - تند مزاج *T.* خويلو - سرد خويى تيز

IMPÉTUOSITÉ. Qualité de ce qui est impétueux *A.* ـ شدّت
كسكينلك ـ سردلك *T.* تندی *P.* طحمت || L'impétuo-
sité des flots امواج دریانك طحمت وشدّتی du vent
سیلك طحمت هبوب ایدن روزكارك شدّتی d'un torrent
آتنك شدّت وشدّت اوزره جریانی de la course d'un cheval
صولت وهجومك Soutenir l'impétuosité d'une attaque عدو وسیری
شدّتنه مقاومت ایتمك Une source qui sort avec impétuo-
sité بطن منبعدن شدّت وطحمت اوزره منفجر اولان صو
Le sang sortait avec impétuosité دم بالشدّة والطحمه ثوران
ـ حدّت ـ سورة الطبع ـ سورت *A.* Figur. ـ ایدر ایدی
سردلك ـ تنتیزلك *T.* تیز خویی ـ تیزی *P.* حدّة المزاج
|| L'impétuosité française فرانسه‌لونك سورت طبعی de son
humeur فلانك حدّت مزاجی L'impétuosité du premier mou-
vement حدّت حملهٔ اولینك حدّتی Agir avec impétuosité
حدّت طبع ایله عمل وحركت ایتمك Parler avec impétuosité
ایله سویلمك

IMPIE. Qui n'a point de religion, qui méprise les choses de
la religion *A.* ملحد pl. ملحدین ـ كافر pl. كفّار *P.* بلغندر
ـ دینسز *T.* بی آیین ـ بی مذهب || C'est un homme impie
ملحد بر آدمدر ـ Et qui est contraire à la religion || Sentimens
impies اعتقادات كفر آمیز discours مقالات كفر آمیز Culte
impie دین كفر آیین Pensées impies معانیٔ كفر آلود paroles
كلمات كفر آلود actions افعال كفر اشتمال

IMPIÉTÉ. Mépris pour la religion *A.* الحاد ـ كفر *P.* بلغندری
ـ دینسزلك *T.* بی دینی || Des discours pleins d'impiété كفر
ـ والحاددن عبارت اقوال وكلمات ـ Il se dit aussi des actions
ou des discours impies || Commettre, dire des impiétés اعمال
كفر اشتمال ارتكاب ایتمك واقوال كفر مآل تفوّه ایتمك

IMPITOYABLE. Qui est insensible à la pitié *A.* معدوم المرحمة
عاری من الترحّم ـ *P.* نا مهربان ـ بی ترحّم ـ بی بهرهٔ
ـ مرحمتسز ـ یوركی پك *T.* مرحمت || C'est une âme, un
cœur impitoyable مایهٔ ترحّمدن عاری ـ قلب بی ترحّم
مرحمتسز بر قاضی Juge impitoyable فؤاد شدّت اعتیاد

IMPITOYABLEMENT. Sans pitié *A.* من غیر مرحمة *P.* بنامهربانی
|| مرحمتسزلك ایله ـ یورك پكلكیله *T.* بی ترحّمانه ـ
On l'a traité impitoyablement فلان كمسنه‌یه بی ترحّمانه
معامله اولندی

IMPLACABLE. Qu'on ne peut apaiser *A.* ممتنع التسكین *P.*
نا پذیر آرمیدگی ـ سكونت نا پذیر *T.* یومشانمز || Colère
implacable غضب ممتنع التسكین haine غیظ وعدوان ممتنع
التسكین homme سكونت قبول ایده‌میه‌جك عنیف المزاج
خصم مداعك ـ خصم الدّ *A.* Ennemi implacable ـ ادم *P.*
اصلا مرحمتی یوق *T.* دشمن بی رحم ـ دشمن بی امان
بر دشمن

IMPLICATION. Terme de Jurispr. Engagement dans une affaire
criminelle *A.* اشتمال ـ محاوطة ـ تدخّل *P.* اندر پیچیدگی
ـ ایچنده بولنمه *T.* علاقه داری || L'implication dans une
affaire criminelle rend incapable de tenir ni office ni bénéfice
بر جنایتك ایچنه محاوطه واشتمال كركك منصب
برجرم وقباحتك ـ وكرك زعامت ضبطنه مانع بر كیفیتدر
ایچنده بولنمق حق تصرّف منصب وزعامتدن اسقاطی
موجب بر حالتدر

En termes d'école, il signifie, contradiction *A.* تناقض *P.*
ضدّیٔ با همدیگر *T.* ضدّلك برلربله || Il y a de
l'implication dans ces deux propositions بو ایكی مسئله بیننده
تناقض وار در

IMPLICITE. Qui n'est pas expliqué en termes clairs *A.* ضمنی
|| Cela est contenu dans le contrat d'une manière implicite بو
درون ـ كیفیّت حجّت ایچنده وجه ضمنی ایله مشتملدر
رضای ـ ارادهٔ ضمنیّه Volonté implicite حجّتده ضمنا مشتملدر
شروط ضمنیّه Conditions implicites ضمنی

IMPLICITEMENT. D'une manière implicite *A.* ضمنا || Cette
proposition est dans ce livre-là implicitement بو مسئله فلان
تألیفك ایچنده ضمنا محتویدر

IMPLIQUER. Envelopper, engager dans un crime, dans une
affaire fâcheuse *A.* ادخال *P.* اندر پیچیدن ـ علاقه داركردن
T. ایچنه آلمق || On l'a voulu impliquer dans ce crime-là
فلانك اول جرم وقباحت ایچنه ادخالنی مراد ایلدیلر
On l'a impliqué dans cette accusation فلان تهمتك ایچنه
ادخال ایتدرمشلر در C'est une affaire dans laquelle il ne
veut point être impliqué ـ ایچنده بولنمسنی استمز بر مصلحتدر
ایچنده بولنمسندن حظ ایتمدیكی بر مصلحتدر

On dit, qu'une chose implique contradiction, pour dire, qu'elle
renferme contradiction *A.* متضمّن التناقض || Cet auteur a dit
telle chose en tel chapitre, et puis il dit en un autre endroit
que... cela n'implique-t-il pas contradiction? *A.* بو مؤلّف

فلان فصلده بویله دیمشیکن آخر بر محلده شویله دیر بو کیفیت متضمن تناقض دکلمیدر

IMPLIQUÉ. A. داخل P. پیچیده T. علاقه دار - اندر پیچیده ایچنده ایچنه آلنمش - بولنمش

IMPLORER. Demander avec humilité une grâce, quelque secours A. تضرع - ابتهال - استدعا P. لابه کردن - لابیدن - نیاز کردن - نیازیدن T. یلوارمق - دیلمك || Implorer l'assistance de Dieu جناب حقدن نصر واعانت نیاز ایتمك le secours du Ciel جناب باریدن استدعای مددرسی la clémence du vainqueur غالبدن استدعای واعانت ایتمك la protection d'un grand prince شفقت ومرحمت ایتمك - بر حکمدار قوی الاقتدارك حمایتنی تضرع ونیاز ایتمك بر حکمدار جلیل الشانك سایهٔ حمایتنی بالتضرع والابتهال نیاز ایتمك

IMPOLI. Qui est sans politesse A. جلیف pl. جلفا - عدیم الظرافة P. بیظرافت - خوریاد T. قبا - خویراد || Homme impoli قبا بر آدم - مایهٔ ظرافتدن عاری بر آدم Manières impolies اطوار بیظرافت - اطوار معدومة الظرافة

IMPOLITESSE. Défaut opposé à la politesse A. جلافت - عدم الظرافة P. بیظرافتی - خوریادی T. قبالق - خویرادلق || La fierté et le manque d'éducation sont les sources ordinaires de l'impolitesse جلافت طبعك منشاء عادیسی کبر وغرور وامر تأدیب اخلاقده اولان نقصان وقصور در - Il se dit aussi des actions impolies || Il m'a fait une impolitesse بکا بر خویرادلق ایتدی Je n'ai reçu de lui que des impolitesses کندودن خویرادلقدن غیری بر شی کورمدم

IMPORTANCE. Ce qui fait qu'une chose est considérable A. مهمیت - اعتنا - وجوب الاهتما P. اعتنا شایستگی T. مهمیت - لازملولق || L'affaire est d'une grande importance اهم مهام واجبة الاهتمامدندر - عظیمه‌سی درکار بر مصلحتدر de plus d'importance qu'on ne croit امور واجبة الاعتنادندر - ظن وتخمیندن بر قاچ قات زیاده اهم ومعتنا بر مصلحتدر La chose est de nulle importance en soi, mais elle peut devenir d'une grande importance dans la suite بو ماده فی نفسها مهمدن دکل ایسه ده کیده‌رك کسب مهمیت عظیمه ایتمك احتمالی درکار در En toutes choses, il est d'une grande importance de bien commencer کافهٔ اشیاده لایقی اوزره بدأ اولنمق اهم والزمدر - اهم مهامدن بر کیفیتدر - On dit, qu'un homme attache de l'importance à tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il cheche à se faire valoir فلان کمسنه کافهٔ اعمال وافعالنی مهم کوسترر qu'il met de l'importance aux plus petites choses امور جزئیه‌یی مهم وجسیم اولدرق قوللنور et qu'un homme fait l'homme d'importance نفسنی - لازملو آدم طورینی کوسترر شایان اعتنا کوسترمك قیدنده در

IMPORTANT. Qui importe, qui est de conséquence A. مهم - اهم - واجب الاعتنا - معتنابه - الزم P. اعتنا شایستهٔ T. لازملو || Avis important نصح مهم conseil رأی واجب الاعتنا mot لازملو سوز - لفظ مهم Parole importante کلام مهم La faute que vous avez faite est plus importante que vous ne pensez ارتکاب ایلدیککك زله وقصور ظن وتخمینکدن بر قاچ قات زیاده معتنا بهدر - ایتدیککك قباحت ظن ایلدیککك مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده جسیمدر Il aurait été important pour le bien de vos affaires que vous eussiez fait ce voyage بو سفری ایتمك کندو امورککك تسهیلنه وسیله اولمغله اهم والزم عد اولنور Il est important d'y mettre ordre au plus tôt بر ساعت اول تنظیمی اهم اموردندر - On dit, qu'un homme fait l'important بر لازملو آدم طورینی کوسترر

IMPORTATION. Action d'importer. V. ce mot.

IMPORTER. Faire arriver dans son pays des productions étrangères A. ادخال المال - جلب المال فی داخل الملك - ادخال المال فی الملك P. بدرون ملك مال آوردن T. ملك ایچنه خارجدن مال کتورمك || C'est une denrée que l'on importe en grande quantité خارجدن کلیتلو اولدرق جلب وادخال اولنان ذخایردندر - دیار آخردن آلنوب درون ملکه ادخال اولنان ذخایر اقسامندندر

IMPORTER. Être d'importance A. اقتضا - لزوم P. بایستن - مقتضی شدن T. لازم اولمق - اقتضالو اولمق || Cela se lui peut importer de rien بو شی فلانه بر درلو لزومی یوقدر En quoi cela peut-il lui importer? بو شی فلان کمسنه‌نك نه‌سنه لزومی اوله بیلور Il importe pour la sûreté publique امنیت عامه ایچون لزوم واقتضاسی درکار در Il lui importe fort de faire ce voyage بو سفری ایتمك غایة الغایه مقتضای مصلحتیدر Cela m'importait plus qu'à lui بو شی فلانه لزومی وار ایسه بکا اهم والزمدر Ce sont des choses qui me m'importent guère بکا چندان مقتضی اولمیان شیلردندر Cela m'importe beaucoup بکا غایت ایله مهم ومقتضیدر - On dit

absolument, N'importe, qu'importe ? نیه ـ نه لازم ـ لازم دکل
لازم || Qu'importent les richesses, les honneurs کثرت مال
ـ مال واقبال ندیی مفید در ـ وجاه واقبال نیه لازم
مالدارلقدن وشان واقبالدن نه چیقار

IMPORTUN. Fâcheux, incommode *A.* موجب ـ موجب الثقلة
صیقندی ـ صیقندی ویریجی *T.* ثقلت آور *P.* التعجیز
کتوریجی || Il craint de vous être importun سکا ایراث
موجب ثقلتدن احتراز ایدر C'est un demandeur importun
ثقلت اولور بر متقاصیدر Ses fréquentes visites sont impor-
tunes زیارات متتابعه‌سی موجب تعجیز وثقلتدر Il est
importun par ses questions ایتدیکی سؤاللر بادئ ثقلت
موجب تعجیز در ـ اوله‌یور

Il est aussi substantif *A.* ثقیل ـ ثقلا .pl ثقیل ـ معجّز
C'est un || آغر جانلو ـ صیقندیلو *T.* گرانجان *P.* المزاج
importun ثقیل *A.* Il se dit aussi des choses ـ بر معجّز آدمدر
ـ ثقلب ویریجی ـ ثقلتلو *T.* رنج آور ـ رنج رسان *P.*
un habit بر ریح ثقیل || Un vent importun کوکل صیقیجی
ثقلت ویریجی Une pluie importune ثقلت ویریجی لباس
چاکلرک شماطه‌سی Le bruit des cloches est importun بر باران
ثقیلدر

IMPORTUNÉMENT. D'une manière importune *A.* ـ بالثقلة
تعجیزلق ایله *T.* معجّزانه *P.* علی وجه التعجیز ـ بالتعجیز
صیقندی ویرەرک ـ

IMPORTUNER. Incommoder, ennuyer *A.* ایراث الثقلة ـ تعجیز
صیقندی ویرمک *T.* ثقلت آوردن ـ گرانجانی نمودن *P.*
سنی || Je crains de vous importuner ثقلت ویرمک ـ
سکا ثقلت ویرمکدن ـ تعجیزدن احتراز ایدەرم Il ne faut
pas importuner ses amis کشی کندو دوستلرینه باعث ثقلت
اولملو دکلدر On ne peut rien obtenir de lui qu'à force de l'im-
portuner تعجیزدن غیری طریق ایله کندودن برشئ تحصیلی
محالدر Il est de si mauvaise humeur, que tout l'importune شول
رتبده منقبض وتنگدلدر که هر شئ کندویه ثقلت ویرر

IMPORTUNÉ. *A.* ثقلت یافته ـ تعجیز کرده *P.* مظهر التعجیز
T. صیقندی‌یه اوغرامش

IMPORTUNITÉ. Action d'importuner *A.* تعجیز .pl تعجیزات
P. رنج آوری *T.* صیقندی ویرمه || Grande, continuelle im-
portunité تعجیز عظیم وتعجیز دائمی Obtenir quelque chose par
importunité بر شیئی تعجیز طریقیله تحصیل ایتمک Essuyer
des importunités مظهر تعجیزات اولمق

IMPOSABLE. Qui doit être, qui peut être imposé *A.* مستحق
تحمیل *T.* سزاوار گزیت *P.* واجب الضریبة ـ الضریبة
تکلیفه کرکلو

IMPOSANT. Il se dit de tout ce qui imprime un sentiment de
crainte, de respect, d'égards *A.* ـ مهیب ـ موجب الخشیة
هیبت ـ مهابت انگیز ـ هیبت بخشا *P.* جالب المهابة
تمکین ووقار || Gravité imposante مهابتلو *T.* پر شکوه ـ فرما
سیمای هیبت فرما figure مهابت آثار

IMPOSER. Mettre dessus *A.* وضع علی *P.* بر نهادن *T.*
اوزرینه قویمق En ce sens, il ne se dit au propre qu'en cette
phrase, L'évêque impose les mains en donnant la prêtrise پسقپوس
نایل رتبهٔ رهبانیّت اوله‌جق کمسنه‌نک اوزرینه یدینی
وضع ایله اعطای رهبانیّت ایدر

Et charger quelqu'un de quelque chose de difficile, de fâcheux
A. تحمیل ـ الزام *P.* بر زدن ـ در عهده کردانیدن *T.*
اوزرینه قویمق ـ یوکلتمک || En lui donnant cette commis-
sion, on lui a imposé un fardeau bien lourd بو مأموریّت ایله
اوزرینه بر بار گران تحمیل اولنمش اولدی Imposer un joug
insupportable ـ گردننه بر ربقهٔ طاقت شکن تحمیل ایتمک
گردننه فوق الطاقه بر ربقهٔ تحمّلگداز تحمیل ایتمک
Imposer des conditions fâcheuses شروط عنیفه تحمیل والزام
ایتمک C'est au vainqueur à imposer la loi aux vaincus مغلوبین
اوزرینه تحمیل احکام ایتدرمکه غالبک استحقاقی درکاردر
ـ On dit aussi, Imposer des peines *A.* الزام الحدود الشرعیّة
une pénitence *A.* الزام الحدّ الکفارة Imposer silence *A.* الزام
الصمت والسکوت *P.* خموشی فرمودن *T.* صوصدرمق

S'IMPOSER. *A.* التزام ـ الزام علی نفسه *P.* در عهده کردن
T. اوزرینه یوکلنمک || S'imposer une peine ـ بر خود گرفتن
کفّارت une pénitence نفسنه بر حدّ شرعی الزام ایلمک
ذنوب ضمننده بعض شروطک اجراسنی التزام ایلمک
une tâche بر خدمتی ـ بر نوع خدمتی التزام ایتمک
اوزرینه یوکلنمک

On dit, Imposer un nom, pour dire, donner un nom *A.* تسمیة
ـ وضع الاسم *P.* نام دادن ـ نام نهادن *T.* آد ـ آد قوسق
حضرت || ویرمک Adam imposa le nom à tous les animaux
آدم جمیع حیواناته وضع اسم ایلدی Imposer le nom à une
ville nouvellement bâtie مجدداً بنا اولنمش بر بلده‌یه وضع

اسم ایتمك

Imposer, se dit aussi des impôts dont on charge les peuples A. طرح - ضرب - تحمیل P. انداختن T. صالمق - آتمق ||
Imposer un tribut بر ویرکو طرح ایتمك Imposer un tribut sur tous les sujets d'un État ملككك رعایاسنه عموماً سالیانه صالمق -
رعایانك اوزرینه علی العموم طرح ضریبه ایتمك Imposer des droits sur tout ce qui entre dans un royaume, et sur tout ce qui en sort خارجدن درون ملكه كتوریلان
ودرون ملكدن دیار آخره نقل ایچون آلنوب كوتوریلان
جمیع اموال اوزرینه طرح رسوم ایتمك Imposer la taille
بر كمسنه‌نك طرح جزیه ایتمك Imposer quelqu'un à la taille
بر كمسنه‌یی جزیه‌یه تابع قلمق - اوزرینه طرح جزیه ایتمك
Il signifie aussi, imputer à tort A. اتهام - اسناد ما لم یكون
P. اسناد كردن نا كرده جرم T. نا حق یره تهمتلو ایتمك
|| On lui a imposé un crime dont il est très-innocent اصلا
كلیاً بریٔ - مدخلی اولمدیغی بر تهمت ایله اتهام اولندی
فلانی - الذمه ایكن اسناد ما لم یكون ایله اتهام اولندی
علاقه‌سی اولمدیغی بر قباحت ایله نا حق یره تهمتلو ایتدیلر

Imposer et en imposer. Inspirer du respect A. ایقاع الهیبة
خشیت - هیبت بخشیدن P. الزام الخشیة - ایراث الهیبة -
T. فرمودن ادب طاقندرمق || La présence du général imposa du respect aux mutins جنرالك مواجهه‌سی طایفهٔ عصاته
یوزی زور بالرك ادبنی طاقندردی - ایقاع هیبت ایلدی
Sa figure impose le respect شكل وسیماسی ایقاع هیبت ایدر
C'est un homme dont la présence impose حضوری الزام هیبت
ایدر بر آدمدر

En imposer, signifie aussi, en faire accroire, tromper A. تغلیط - تغریر - تخدیع P. فریفتن T. آلداتمق || Vous voulez en imposer à vos juges, à vos auditeurs قضات وحكامی
وسامعینی آلداتمق قیدنده‌سك

Imposé. A. موضوع P. نهاده T. قونمش A. محمول - ملزم
P. برزده - در عهده كردانیده T. یوكلنمش A. مطروح -
P. مضروب P. انداخته T. صالنمش - آتلمش || Joug imposé
تحمیل اولنمش ربقه Taille imposée جزیهٔ مضروبه taxe ضریبهٔ
اسم موضوع Nom imposé مطروحه

IMPOSITION. Action d'imposer les mains A. وضع الایادی
علی - تعبیة الایادی P. بر نهادن دست T. اوزرینه ال قویمه
|| Les Apôtres ont fait plusieurs miracles par l'imposition des mains حواریون حضراتی تعبیهٔ ایادی ایله نیچه نیچه
معجزات اظهار ایتمشلر در

Il se dit figur. de l'action d'imposer quelque charge onéreuse A. حمل - طرح P. انداخت T. صالمه - آتمه || L'imposition des tailles رسوم خراجیه‌نك طرحی d'un nouveau droit بر
بر سالیانهٔ رسم جدیدك طرحی d'un nouveau subside
بر ضریبه‌نك طرحی d'un tribut جدید صالمه

Et du droit imposé sur les choses ou sur les personnes A.
وضیعة pl. وضیعات - ضریبة pl. ضریبات P. باج - گزیت
T. ویركو - تكلیف || Imposition nouvelle تكلیف جدید modérée ضریبهٔ معتدله excessive ضریبهٔ مفرطه Lever les impositions تكالیفی جمع وتحصیل ایتمك

IMPOSSIBILITÉ. Négation de possibilité A. استحالة - عدم الامكان
P. امكان نا پذیری T. امكانسزلق || Il y a de l'impossibilité à cela بونك عدم - بو بابده عدم امكان محققدر
شویله ... امكانی دركار در Il est de toute impossibilité de
شویله اولمسی بهمه حال - اولمق محال اندر محالدر
عدیم الامكاندر

On appelle Impossibilité métaphysique, celle qui résulte de l'essence même des choses A. استحالة من جهة النفس Et impossibilité physique, celle qui résulte des lois de la nature A. استحالة طبیعیة Et impossibilité morale, celle qui résulte des moeurs ordinaires des hommes A. استحالة عقلیة - استحالة
عادیة

IMPOSSIBLE. Qui ne peut être A. محال - عدیم الامكان P.
امكان نا پذیر T. امكانسز || Le mouvement perpétuel, la quadrature du cercle sont des choses qui ont été regardées jusqu'ici comme impossibles حركت دائمه وتربیع دائره ماده‌لری الی الآن
محالات قبیلندن عد اولنو كلمشدر Il n'y a rien d'impossible à Dieu عند الله تعالی محال شیٔ یوقدر Cela est moralement et physiquement impossible فلان شیٔ كركك حسب
عقلا وطبعاً - العاده وكرك حسب الطبیعه عدیم الامكاندر
Il lui est impossible de demeurer long-temps en un lieu طول مدت بر محلده اقامت كندوید كوره امر محالدر
Je ne puis faire l'impossible محالی حیز فعله كتورمكه قادر
دكلم - محالی ممكن ایتمكه - Réduire un homme à l'impossible.
C'est exiger de lui ce qu'il ne peut faire بر كمسنه‌یه محالاتی
تكلیف ایتمك

Par impossible. Façon de parler qu'on emploie, quand on suppose une chose qu'on sait bien être impossible *A.* على طريق على طريق فرض المحال || Si par impossible on devenait jeune فرض محال سنّ حداثتك اعادەسی لازم كلسه

IMPOSTEUR. Celui qui en impose, qui trompe *A.* خادع *P.* آلداديجى *T.* سالوس *P.* ماكرين ـ مكّار ـ ماكر ـ خادعين || C'est le plus grand imposteur qui fut jamais بو آنـد قدر كورلمش خادعين وماكريننك اكبريدر

Et celui qui tâche de tromper par de fausses apparences *A.* كاذب ـ خاتل ـ ختّال *P.* فند پيشه *T.* يلانجى || Il veut passer pour un homme de bien, pour un grand dévot, mais ce n'est qu'un imposteur كندويى اهل خير وغايت ايله متعبّد كوسترمك استر انجق ختّال محصدر || Il y a eu plusieurs imposteurs qui ont pris le nom de certains princes بعض امرانك اسمنى آلمش نيچه نيچه كاذبلر ظهور ايتمشدر ـ Il se dit aussi adjectivement || Discours, air imposteur كلام كذب آلود وشكل وسيماى كاذب

Et celui qui débite une fausse doctrine *A.* كذّاب ـ مضلّ *P.* دروغكار *T.* يلانجى || C'est un imposteur qui nous débite ses rêveries pour des vérités كندو خليالرينى بزه حقيقت يرينه نشر ايتدرر بر كذّابدر

Il se prend aussi pour Calomniateur *A.* افّاك ـ مفترى ـ *P.* بهيت پرداز *T.* افتراجى || On ne saurait trop punir les imposteurs خلقه بهتان وافترا ايله مألوف اولان خبائثكارانك تأديبى هر نقدر شديد اولسه لايقدر

IMPOSTURE. Action de tromper, d'en imposer *A.* خدعة ـ مكر ـ خديعة *P.* سالوسى *T.* آلداتمه

Il signifie aussi, tromperie par de fausses apparences *A.* ختل ـ كذب *P.* فند *T.* يايمه ـ يلانجيلك || Toute sa vie n'était qu'une imposture مدّت عمرى لا ينقطع فند وكذبدن كذب وريادن عبارت ايدى ـ عبارت ايدى

Il se dit aussi de l'illusion des sens *A.* زيغ الحواسّ ـ وهل الحواسّ *P.* فريب حواسّ *T.* حواسّك ياكلمەسى || Il est difficile de se défendre de l'imposture des sens زيغ حواسّدن توقّى نفس ايتمك امر مشكلدر L'imposture des sens séduit souvent la raison فريب حواسّ غالب حالده اضلال عقلى مستلزمدر

Il se prend aussi pour Calomnie *A.* افك pl. افايك ـ افترا pl. مفتريات ـ بهيتة ـ بهتان *P.* بهتان *T.* افترا || Imposture manifeste افتراى واضح aisée à réfuter جرحى آسان بر افترا Se justifier d'une imposture عزو اولنان افترادن تنزيه نفس ايتمك Il est aisé de détruire cette imposture اسناد اولنان افترايى محو وتكذيب ايتمك امر اسهلدر

IMPÔT. Droit imposé sur certaines choses *A.* وضيعة *P.* باج *T.* رسم || Nouvel impôt مجدّداً وضع اولنمش رسم Impôt sur le vin رسم خمر sur le papier رسم كاغد Diminuer les impôts تقليل رسومات ايتمك Lever les impôts جمع رسوماتى وتحصيل ايتمك Établir un nouvel impôt وضع بر رسم جديد ـ ايتمك بر وضيعهٔ جديده طرح ايتمك

IMPOTENT. Qui a perdu l'usage d'un bras *A.* اشلّ *P.* شل *T.* الى سقاط ou d'une jambe *A.* مخبول الرجل *P.* شل ـ *T.* كتله پا || La goutte l'a rendu impotent مبتلا اولديغى علّت نقرس تقريبيله آياغى سقاطلندى

IMPRATICABLE. Qui ne se peut faire *A.* ممتنع الاجرا ـ متعذر الفعل *P.* بكار نياوردنى ـ نا ممكن بكار آوردن *T.* حيّز فعله كتوريلەمز ـ اولمز || حيّز فعله كتورلمسى محال ـ Ce que vous me proposez là est tout-à-fait impraticable بكا تكليف ايلديككز شيئك حيّز فعله كتورلمسى كلّياً محالدر Ce projet est bon, mais il est impraticable dans l'état où sont les choses بو ترتيب واقعا احسن وانسبدر انجق وقت بو رأى محض صوابدر انجق ـ وحاله نظراً ممتنع الاجرا در وقت وحاله كوره حيّز فعله كتورلمسى نا ممكندر

On dit, Un homme impraticable, pour dire, un homme avec qui l'on ne saurait vivre *A.* ممتنع الامتزاج ـ ممتنع المعاشرة *P.* نا قابل آميزش والفت *T.* الفت نا پذير ـ امتزاجسز آدم

Et qu'une maison, une chambre est impraticable, pour dire, qu'on ne peut l'habiter *A.* ممتنع التسكن *P.* نا قابل سكنا *T.* اوتورلمز || Cet appartement bas est impraticable pendant l'hiver طبقهٔ سفلاده اولان اشبو دائره موسم شتاده قابل سكنا دكلدر

On appelle Chemin impraticable, un chemin par où l'on ne saurait passer *A.* طريق ممتنع المرور *P.* راه نا گذشتنى *T.* كچلمز يول

IMPRÉCATION. Malédiction *A.* لعن ـ تلعين pl. تلعينات *P.* نفرين ـ دشنام ـ بد دعا *T.* لعنتلمه || Faire des malédictions contre quelqu'un بر كمسنەنك عليهنه لعنت اوقومق

Il nous en assura avec mille sermens et mille imprécations, c'est-à-dire, en faisant mille imprécations contre lui-même هزار يمينلر ونفسى حقنه نيچه نيچه لعنتلر سويليدرك بونى بزه ايناندردى

IMPRÉGNATION. V. Imprégner.

IMPRÉGNER. Charger une liqueur de quelques particules étrangères A. اشباع P. سير كردن T. طويورمق || Imprégner une liqueur de sels, de parties de fer بر سويق شيئى طوز وياخود دمور خرده‌لريله اشباع ايتمك

IMPRÉGNÉ. A. مشبع P. سير كرده T. طويورلمش || Une terre imprégnée de nitre اجزاى شورجيّه ايله اشباع اولنمش تراب

IMPRENABLE. Il se dit des villes et des places de guerre qui ne peuvent être prises A. ممتنع الفتح - ممتنع التسخير P. نا قابل فتح - تسخير نا پذير - نا گشادنى - نا گرفتنى T. آلنمز - آلنمسى محال || Il n'y a point de place imprenable فتحى نا قابل قلعه يوقدر

IMPRESCRIPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est imprescriptible A. عدم السقوط من الاستحقاق بمرور الوقت P. نا عملماندگى استحقاق از گذشت ايّام T. بر استحقاقك مرور زمان ايله ابطال اولنماسى || L'imprescriptibilité de son droit استحقاقنك مرور وقت ايله عدم سقوطى

IMPRESCRIPTIBLE. Qui n'est pas sujet à prescription A. برئ من سقوط الاستحقاق بمرور الوقت P. نا قابل عملماندگى حقّ از گذشت ايّام T. مرور زمان ايله استحقاقى ابطال اولنميان

IMPRESSION. L'effet que l'action d'un corps fait sur un autre A. تأثير pl. تأثيرات P. كارگرى T. اثر - براقيلان اثر || L'impression d'un corps sur un autre corps بر جسمك جسم آخر اوزرينه براقديغى اثر || d'un cachet sur la cire نقش مهرك موم اوزرينه تأثيرى || L'impression que le mouvement d'un corps fait sur un autre بر جسمك حركتى جسم آخر اوزرينه ايتديكى تأثير || Il est sensible aux moindres impressions de l'air جزئى مرتبه هوانك تأثيراتندن متأثر اولور

Il se dit aussi de la marque de l'action d'un sujet sur un autre A. اثر pl. آثار P. نشان - نشانه || L'alambic laisse toujours une impression de feu dans les eaux distillées انبيقدن تقطير اولنان صولرده بر آتش اثرى قالور || Il n'a plus de fièvre, mais il lui reste encore une légère impression de chaleur حمّاسى كرچه زايل اولمشدر انجق خفيفجه بر اثر حرارت هنوز باقيدر || Cette colique m'a laissé quelque impression de douleur قولنج علّتى بكا بر كونه اثر وجع براقمشدر

IMPRESSION. Produit de l'art de l'imprimeur A. طبع - طباعت P. طبع سازى T. بصمه || Belle impression طباعت لطيفه - كوزل بصمه || vilaine طباعت قبيحه - چركين بصمه || correcte صحيح بصمه || fautive طباعت سقيمه - طبع سقيم - ياكلشى بصمه || Impression de Paris پارس بصمه‌سى

Il se dit figur. des divers sentimens qui restent gravés dans l'âme A. انطباع pl. انطباعات - ارتسام pl. ارتسامات - نجوع T. تأثير - بو كيفيّت || Cela a fait une forte impression sur lui فلانك لوح خاطرينه قوياً نجوع ايتمشدر || La peine, le châtiment ne font nulle impression sur ces âmes-là تأديبات وعقوبات اول مقوله كسانك درونلرنه نجوع ايتمز || Pensez-vous que ce discours ait fait grande impression sur son esprit? بو كلام فلانك لوح خاطرينه انطباعى موجب دكلدر بر درلو انطباعى موجب اولمشمى ظنّ ايدرسك || On m'a voulu donner de mauvaises impressions de vous نوعمّا تأثير ايلديمى ظنّ ايدرسك ذهنمه سنك حقكه بعض كونه انطباعات غير مرضيّه القا ايتمك قيدنده اولمشلر در || Il a laissé une mauvaise impression de lui dans toute la province كندو حقنه اولدرق اذهان ناسده ابقاى انطباعات كريهه ايتمشدر || Cet ouvrage a fait une grande impresion بو تأليف قلوب ناسه غاية الغايه تأثير ايتمشدر

IMPRÉVOYANCE. Défaut de prévoyance A. عدم الاحتياط - عدم الحزم - نقصان الاحتياط P. عاقبت نينديشى T. صوكى صايمامزلق || L'imprévoyance des jeunes gens نو حديث السنّ اولنلرك - جوانلرك عدم حزم واحتياطلرى نقصان حزم واحتياطلرى

IMPRÉVOYANT. Qui manque de prévoyance A. عديم الاحتياط - ناقص الحزامة - بيحزم واحتياط - P. عاقبت نينديش T. صوكى صايمز || La jeunesse est imprévoyante حديث السنّ اولنلر ناقص الحزم والاحتياطدرلر

IMPRÉVU. Qu'on n'a pas prévu, qui arrive lorsqu'on y pense le moins A. غير ملحوظ - لا وارد الى العقل - غير مأمول P. در خاطر نيامده - نا مأمول - ناگهظهور - نينديشيده T. عقله كلمامش - آنسزين ظهور ايتمش || Un accident imprévu خاطره كلمامش حادثه - بر حادثۀ ناگهظهور || Une chose

imprévue مرت عقله کلمامش بر شیٔ - بر کیفیّت نا مٔامول mort
موت ناگهانی - موت نا مٔامول

IMPRIMER. Porter l'empreinte d'un objet sur un autre *A.* نقش زدن *P.* طبع الرسم - ترسیم *T.* نقشنی چیقارمق || Imprimer un sceau sur de la cire نقش مهری بال موسی اوزرنده چیقارمق

Et porter l'empreinte des lettres sur du papier ou quelque autre matière *A.* طبع - تمثیل *P.* طبع کردن *T.* بصمق || Faire imprimer un ouvrage بر تألیفی طبع وتمثیل ایتدرمک Obtenir un privilége pour faire imprimer طبع وتمثیل کتب ایچون بر امتیاز تحصیل ایتمک - On dit aussi, Imprimer des toiles بز اوزرینه بصمق

Il se dit figur. des sentimens, des images qui font impression dans l'esprit, dans le coeur *A.* ترسیم - انجاع *P.* در صحیفهٔ دل نقش کردانیدن *T.* دروی ایچنه سیندرمک || یوركك Ce spectacle lui imprima une grande terreur dans l'âme بو تماشا صحیفهٔ قلبنه رعب ودهشت عظیمه انجاع ایتدردی Il faut imprimer de bonne heure la crainte de Dieu, les sentimens de la vertu dans l'esprit des jeunes gens مخافة اللهی وافکار صالحه‌یی حدیث السنّ اولنلرك لوح خاطرلرینه اوائل حاللرندنبرو انجاع وترسیم ایتدرمك لازمه‌دندر La présence du prince imprime toujours du respect حضور پادشاهی قلوب ناسده ترسیم هیبت وخشیتی مستلزمدر

s'Imprimer. *A.* انطباع - ارتسام *P.* نقش پذیرفتن *T.* نقشی چیقمق || Les sciences qu'on apprend de jeunesse, s'impriment mieux dans l'esprit عهد شبابده تحصیل اولنان علوم ومعارف بطریق الاولی لوح ضمیرده مرتسم اولور Les représentations des objets s'impriment dans l'imagination نقوش منطبع اولور - صور واشکال لوح خیالده مرتسم اولور

Imprimé. *A.* منطبع - مرتسم *P.* نقش زده *T.* نقشی چیقمش
A. مطبوع *P.* طبع کرده *T.* بصلمش

IMPRIMERIE. L'art d'imprimer *A.* فنّ الطبع - فنّ الطباعة والتمثیل *P.* طبعکاری *T.* بصمه‌جیلق || On ne sait pas bien qui a été l'inventeur de l'imprimerie فی الاصل فنّ طباعتك موجدی کیم اولدیغی بللو دکلدر Depuis l'invention de l'imprimerie فنّ طبع وتمثیلك ایجادی زماننده‌نبرو - Il se dit aussi, du lieu où l'on imprime *A.* دار الطباعة *P.* طبعخانه *T.* بصمه خانه - Et de tout ce qui sert à imprimer *A.* آلات الطبع *P.* دست افزار طبع *T.* بصمه آوادانلغی - وادوات الطبع آلات وادوات طبعك || Acheter une imprimerie بصمه طاقمی بر مکمّل طاقمنی مبایعه ایتمك

IMPRIMEUR. Celui qui exerce l'art de l'imprimerie *A.* طابع - طبّاع *P.* طبعکار *T.* بصمه‌جی || Habile imprimeur طابع ماهر Maître imprimeur بصمه‌جی استادی

IMPROBABLE. Qui n'est pas probable *A.* عدیم الاحتمال - بعید عن العقل - بعید عن الاحتمال - غیر محتمل *P.* نا احتمالی یوق *T.* دور از عقل - دور از احتمال - محتمل || Rien n'est plus improbable que cette assertion بو افاده قدر عدیم الاحتمال بر شیٔ یوقدر

IMPROBATEUR. Qui marque improbation *A.* مفید الاستقباح *P.* نا پسندی نما *T.* بکنمامزلك کوستریجی || Geste improbateur رمز مفید اشارت مفید الاستقباح coup d'oeil - Il se dit aussi تقبیحی مشعر رمز واشارت - الاستقباح substantivement *A.* مستقبح *P.* تقبیحساز - ناپسندی نما *T.* بکنمز || C'est un improbateur décidé de tout ce que les autres font سائرلرك کافهٔ افعال واعماللرینی بالالتزام استقباح ایدر بر آدمدر - بکنمز بر آدمدر

IMPROBATION. Action d'improuver *A.* عدم التحسین - استقباح *P.* نا پسندی *T.* بکنمامزلك || Se taire quand on entend louer un ouvrage, c'est une marque d'improbation بر تألیفك مدح وثناسنی لدی الاستماع اختیار سکوت ایتمك عدم بر تألیفك مدحنی استماع ایتدکجه تحسینه دلالت ایدر سکوت ایتمك علامت استقباحدر

IMPROBITÉ. Défaut de probité *A.* عدم النزاهة الطبع - عدم البرازة *P.* نا راستکاری *T.* ناکسلك || L'improbité de sa conduite سلوك وحرکتنده مشهود اولان عدم نزاهت

IMPROMPTU. Petite pièce de poésie faite sans préméditation *A.* شعر مرتجل - بدیهة - بدایه .pl بدیئة *P.* شعر بر جسته *T.* شعر نیندیشیده - حاضر جوابلق ایله سویلنان شعر || Un agréable impromptu لطیف بر شعر مرتجل Personne ne fait mieux que lui des impromptu آنك کبی بدایه ومرتجلات هر مادّه‌نك سویلر یوقدر Il fait des impromptu sur tout اوزرینه شعر مرتجل سویلر

Il se dit aussi de tout ce qui se fait sans préparation *A.* بغتةً مرتّب - بداهةً مرتّب - مرتّب بالبداهة - بدیهیّ *P.* ناگهان آماده شده *T.* حاضرلنمامش || Il ne nous attendait

pas, le dîner qu'il nous a donné était un impromptu ورودمزه
منتظر اولميوب ويرديكى طعام بغتةً ترتيب اولنمش
بداهةً ترتيب اولنمشدر ـ مقولەدن ايدى

IMPROPRE. Qui ne convient pas, qui n'est pas juste. Il ne
se dit guère qu'en parlant du langage *A.* غير ـ لا بموقعه
|| مناسبتسز ـ يرنده دكل *T.* نا بموقع ـ نا بجا *P.* مناسب
Ce terme-là est impropre بو لفظ نا بموقعدر Il s'est servi
d'un mot impropre بر كلمهٔ غير مناسبه استعمال ايلدى d'une
expression impropre بر تعبير نا بجا قوللندى

IMPROPREMENT. D'une manière qui ne convient pas. Il ne
se dit que du langage *A.* بلا مناسبةٍ ـ من غير مناسبةٍ *P.*
نا مناسبانه ـ نا بجا *T.* مناسبتسز اولەرق || C'est parler im-
proprement que de parler de la sorte بو صورت ايله تكلّم
ايتمك مناسبتسزدر

IMPROPRIÉTÉ. Qualité de ce qui est impropre *A.* عدم المناسبة
P. نا بجايى *T.* مناسبتسزلك || L'impropriété de ses ex-
pressions rend son style obscur قوللنديغى تعبيراتك عدم
ـ مناسبتى سبك وانشاسنه انسلاب صراحتى مستلزمدر
سبك وانشاسنك غماضتنه بادى اولور

IMPROVISATEUR. Celui qui parle ou qui écrit sur une question
sans préparation *A.* ذو ـ ذو البديهة ـ مرتجلين .pl مرتجل
P. مفتلت ـ البديهة || حاضر جواب *T.* بر جسته گو || Cé-
lèbre improvisateur بالبداهه ـ مشهور انام اولمش مرتجل
كلام سويلمكده كسب نام وشهرت ايتمش كشى

IMPROVISER. Faire sans préparation et sur-le-champ des vers
A. شعر بر *P.* افتلات ـ انشاد الشعر بداهةً ـ ارتجال الشعر
حاضر جوابلق ايله *T.* شعر نينديشيده گفتن ـ جسته گفتن
|| دوشونمزدن شعر سويلمك ـ شعر سويلمك Les Italiens
improvisent beaucoup اهل اتاليا ارتجال شعر خصوصنده
ماهر درلر

Improvisé. *A.* مرتجل *P.* نينديشيده *T.* حاضر جوابلق ايله
|| دوشونمزدن سويلنمش ـ سويلنمش Discours improvisé
بالبداهه اوقونمش مرتجلاً سويلنمش كلام Chanson improvisée
شرقى

IMPROVISTE. Il n'est d'usage que dans cette façon de parler,
À l'improviste. Subitement *A.* بغتةً ـ فجئةً ـ على الغفلة *P.*
ناگهان *T.* آنسزين || Nous étions à table, il est survenu à
l'improviste بز يمكده ايدن بغتةً ظهور ايلدى

IMPROUVER. Désapprouver, blâmer *A.* استهجان ـ لوم ـ تقبيح
P. نپسنديدن *T.* بكنمامك || Tout le monde improuve sa
conduite طور وحركتنى جميع ناس تقبيح ايدر

IMPRUDEMMENT. Avec imprudence *A.* من ـ من غير حزامةٍ
غير درايةٍ *P.* بى عاقلانه ـ بيخردانه *T.* عقلسزلق ايله || Il a
agi fort imprudemment dans cette affaire بو بابده بغايت بى
عاقلانه حركت ايلدى Parler imprudemment من غير درايةٍ تكلّم
ايتمك répondre من غير درايةٍ جواب ويرمك

IMPRUDENCE. Manque de prudence *A.* عدم ـ عدم الحزامة
الدراية *P.* بيخردى ـ بيعقلى *T.* عقلسزلق ـ درايتسزلق ||
Il s'est conduit en cela avec une extrême imprudence بو بابده
درايتسزلق ايله حركت ايلدى Il y a bien de l'imprudence
en cela بو خصوصده درايتسزلق واردر

Il signifie aussi, action contraire à la prudence *A.* سوء التدبير
ـ خطاء العقل *P.* جدكاره *T.* تدبيرسزلك || Il a fait une
grande imprudence عظيم بر سوءُ تدبير ايلدى une légère im-
prudence خفيف بر تدبيرسزلك ايلدى Il est sujet à faire
de grandes imprudences عظيم وجسيم سوء تدبيرلره مبتلا
بر آدمدر

IMPRUDENT. Qui manque de prudence *A.* معدوم الدراية ـ
ناقص العقل ـ معدوم الحزامة ـ غير حازم *P.* بيخرد ـ كمعقل
ـ بى حزم ودرايت *T.* درايتسز || Il a été fort imprudent de
se confier à lui فلانه امنيّت ايلمكده عظيم درايتسزلق
ايتدى ـ Il se dit aussi des actions et des discours *A.* خلاف
القانون العقل ـ مغاير القاعدة الدراية *P.* كار عاقل نه *T.*
عاقل ايشى اولميان || Tenir une conduite imprudente قاعدةً
عقل ودرايته مغاير بر مسلكه سلوك ايتمك des discours
imprudens قانون عقله مغاير كلامه ابتدار ايتمك Faire une
action imprudente حزامت ودرايتدن عارى بر فعل ايتمك ـ
كار عاقل اولميان بر حركت ايتمك

IMPUBÈRE. Terme de Droit. Il se dit de ceux qui n'ont pas
encore atteint l'âge de puberté *A.* صغير ـ غير بالغ *P.* نا رسيده
نا بالغ *T.* بلوغه وارمامش ـ يتشمامش ـ

IMPUDEMMENT. Avec impudence *A.* بالوقاحة ـ بالمجاعة ـ
بلا عارٍ ـ من غير حياءٍ *P.* بيحيايى ـ به ادبانه ـ بى *T.*
بالمجاعة تكلّم || ادبسزجه ـ عارسزجه Parler impudemment
بى mentir بى ادبانه جواب ويرمك ايتمك répondre
عار وحيا ارتكاب كذب ايتمك

IMPUDENCE. Manque de pudeur *A.* وقاحت - مجاعت - *T.* لولی - بی ادبی - بیعاری - بیحیایی *P.* عدم الحیا عارسزلق - ادبسزلک - حیاسزلق - اوناممزلق ‖ Il y a de l'impudence à soutenir une chose qu'on sait être fausse کذب صریحک تأییدی قیدنده اولمق محض مجاعتدر Il a eu l'impudence de nier sa signature کندو امضاسنی انکار ایتمک حیاسزلغنی ارتکاب ایلدی Cela est de la dernière impudence مجاعتک مرتبهٔ نهایتیدر - Il se dit aussi des actions et des paroles ‖ Il mérite d'être puni pour ses impudences ارتکاب لسانه کتوردیکی - ایلدیکی وقاحتلر ایچون مستحق تأدیبدر اقوال وقاحت آمیز ایچون شایان تأدیبدر

IMPUDENT. Qui manque de pudeur *A.* معدوم - وقاح - ماجع - ادبسز - اوناممز *T.* بیعار وحیا - بی ادب - لول *P.* الحیا عارسز ‖ Homme impudent وقاح آدم C'est un impudent menteur بر کذاب بیعار وحیا در - Il se dit aussi des actions et des paroles ‖ Action impudente فعل وقاحت آلود Proposition impudente تکلیف مجاعت قرین Discours impudent کلام وقاحت آمیز

IMPUDEUR. V. Impudence.

IMPUDICITÉ. Vice contraire à la chasteté *A.* فحش - عهارت *P.* پرده صیرقلغی *T.* رسوایی - آلودگیٔ دامن - پرده دریدگی عارسزلق - ‖ Être plongé dans l'impudicité غریق دریای رسوایی وعهارت اولمق L'impudicité jette dans de grands malheurs حال فحش وعهارت آدمی اشدّ آفاته القا ایدر L'impudicité perd le corps et l'âme حال عهارت جان وتنی افنا ایدر

IMPUDIQUE. Qui fait des actions contraires à la chasteté *A.* عاهر - فحّاش - فاحش الخلق - جالع - مستهتک *P.* پرده دریده - آلوده دامن - زنا کار - رسوا *T.* صیرق پرده‌سی - عارسز ‖ Une femme impudique est la ruine et le déshonneur de sa famille بر زن جالعه کندو اهل بیتنه موجب انکسار عرض وناموس وباعثٔ خرابیّت حالدر - Il se dit aussi des actions et des discours ‖ Regards impudiques الحاظ فحش آلود gestes اشارات جالعه paroles اقوال جالعه - فحشیّات اقوال فحشیّه -

IMPUDIQUEMENT. D'une manière impudique *A.* بالعهارة - جالعاً - فاحشاً - مستهتکاً *P.* با پرده دیرگی - با آلودگیٔ دامن - زناکارانه *T.* پرده صیرقلغی ایله - عارسزلق ایله

IMPUGNER. Disputer contre *A.* تعریض - اعتراض *P.* سرزگیدن *T.* سوز آتمق ‖ Je n'oserais impugner l'opinion d'un si grand philosophe بویله برحکیم نامدارک راینی تعریضه جسارت ایده‌مم Impugner un titre بر سنده اعتراض ایتمک

IMPUISSANCE. Manque de pouvoir pour faire une chose *A.* عجز - عدم الاقتدار - عدم الاستطاعة *P.* نا توانی *T.* کوج یتشمامه - عجزلق ‖ Je suis dans l'impuissance de vous servir سکا خدمت ایتمکده عجزم وار در de payer mes dettes ادا ایلمکه اقتدارم یوقدر - دیونمی ادا ایلمکدن عاجزم

Il se dit aussi de l'incapacité d'un homme d'avoir des enfans *A.* عنّت - حرک - ضعف الباه - انعدام الرجولیّة *P.* بیگادگی - سست اندامی *T.* پولوچلق - ارسزلک ‖ Impuissance reconnue, prouvée عنّت مثبته Être soupçonné, accusé d'impuissance علّت عنّت ایله مظنون ومتهوم اولمق L'impuissance est une des causes qui rendent un mariage nul علّت عنّت ابطال نکاحی ایجاب ایدر اعذار شرعیّه‌دندر Elle a été séparée de son mari à cause d'impuissance فلان خاتون زوجنی انعدام رجولیّتنه مبنی تطلیق ایلدی

IMPUISSANT. Qui a peu ou point de pouvoir *A.* عاجز pl. عجزة - عدیم الاقتدار - عدیم الاستطاعة *P.* نا توان - بی اقتدار - کم قدرت *T.* کوجی یتشمز - قوّتسز ‖ Il a des ennemis, mais ce sont des ennemis faibles et impuissants فلانک اعداسی وار در لکن جمله‌سی ضعفا وعجزه مقوله‌سیدر

Il se dit aussi des choses *A.* واهی *P.* سست - بی قوّت *T.* کوشک - قوّتسز ‖ Haine impuissante بغض واهی colère غضب واهی Faire des efforts impuissans مساعیٔ واهیه صرف ایتمک

Il se dit aussi d'un homme inhabile à la génération *A.* عنّین - حریک - عجیز - عدیم الرجولیّة *P.* بیگاده - سست اندام - بی رجولیّت *T.* پولوچ - ارکلکی یوق - رجولیّتسز ‖ Il a été déclaré impuissant عنّین اولدیغی حکم اولندی Elle a épousé un impuissant رجولیّتسز بر کمسنه ایله عقد نکاح ایلدی

IMPULSIF. Qui agit par impulsion *A.* دفعیّ ‖ Force impulsive قوّت دفعیّه

IMPULSION. Mouvement qu'un corps donne à un autre par le choc *A.* دفع *T.* قاقش ‖ Cela se fait par l'impulsion de l'air بو حالت هوانک دفعی طریقیله اولور L'eau ne s'élève que par une force d'impulsion صو بر کونه قوّت دفعیّه

Les Cartésiens prétendent que tous les mouvemens se font par impulsion قارتسيوس نام حكيمك مذهبنده سالك اولنلرك ادعالرينه كوره هر نوع حركت دفع طريقيله وجود پذير اولور اولمدقچه قبارمز

Figur. *A.* حض - تحضيض - ابرام *P.* فتروليش *T.* قندرمه || Il a fait cela par l'impulsion d'un tel فلان كمسنه نك ابراميله ايشلدى بو ايشى

IMPUNÉMENT. Sans subir aucune punition *A.* بلا خوف المجازات - الجزا سالماً من خوف المجازات *P.* بى محابا - بى بيم جزا *T.* تأديب قورقوسى اولميەرق || Voler, piller impunément بلا خوف جزا ارتكاب سرقت وايقاع نهب وغارت ايتمك Commettre impunément toutes sortes de crimes كافۀ مكاره ومنكراته بى محابا مبادرت ايتمك

Et sans éprouver aucun inconvénient *A.* عارياً من المحذور ضرر قورقوسى *T.* بى بيم گزند *P.* بلا خوف الضرر - اولميەرق || C'est un homme qui ne saurait faire impunément le moindre excès بو آدم حميه خصوصنده بلا خوف ضرر ادنا مرتبه افراطه ميل ايدەمز

IMPUNI. Qui demeure sans punition *A.* برئ من المجازاة تأديبسز *T.* بى تأديب - بى سر زنش *P.* برئ من العقوبة تأديب اولنمامش - || Cette faute ne demeurera pas impunie بو جرم وقباحت برئ من المجازات قالەجق دكلدر Dieu ne laisse point les crimes impunis جناب منتقم قهار ذنوب وآثامى بلا مجازات ترك ايتمز Cette action est trop noire pour demeurer impunie بو فعل غايت الغايه شنيع اولمغله تأديبدن برئ قالمق احتمالى يوقدر

IMPUNITÉ. Manque de punition *A.* عدم المجازاة - اغماض تأديبسزلك *T.* بى سرزنشى - بى تأديبى *P.* عن المجازاة || Rien n'augmente tant les désordres que l'impunité des crimes قبايح مقابلنده اجراى تأديبات لايقيه دقت اولنمامق قدر وسيلۀ تزايد اختلال اولەجق بر شئ يوقدر Les coupables puissants se flattent souvent de l'impunité ذى قوت اولان مجرمين اكثريا مجازاتدن برئ اولمق ناموسنده درلر

IMPUR. Qui n'est pas pur, qui est altéré par un mélange *A.* غير خالص - مغشوش *P.* نا پاك *T.* چركين - كيرلو || Par le feu, on sépare ce qu'il y a d'impur dans les métaux معادن ايچنده موجود اولان غش آتش قوتيله تمييز اولنور Dans l'analise qu'on a faite, tout ce qu'il y a d'impur est demeuré au fond حال ذوبانده اجزاى مغشوشه نك مجموعى ديبده قالمشدر

On dit figur., qu'un homme est né d'un sang impur, pour dire, qu'il est né de parens notés فلان كمسنه سلالۀ غير طاهرەدن نشئت ايتمشدر

Il se dit aussi des déréglemens qui ont rapport aux plaisirs charnels de l'amour *A.* ملوث - مدنس - مقذر *P.* چپل *T.* مدنس ومقذر اولان علايق عشق || Des amours impures مردار || des moeurs اخلاق مدنسه

IMPURETÉ. Ce qu'il y a d'impur dans quelque chose دنس pl. ادناس - عدم الطهارة - نجس pl. انجاس - وسخ pl. اوساخ *P.* نا پاكى *T.* كير - مردارلق || L'impureté de l'air cause plusieurs maladies هوانك عدم طهارتى امراض كثيرەيى مستلزمدر - هوانك وخامتى L'impureté des métaux se corrige par le feu معدنلرك اوساخ وادناسى آتش ايله اصلاح اولنور - اولنور Il faut filtrer ces liqueurs-là pour en ôter toutes les impuretés مايعات - اوساخدن تطهير اولنمق ايچون سوزلمكه محتاجدر مايعات ايچلرنده موجود اولان بالجمله ادناس واوساخى دفع ايچون مصفاتدن امرار اولنمغه محتاجدر L'impureté des humeurs اخلاطك عدم طهارتى

Il se dit figur. pour Impudicité || Vivre dans l'impureté عيش مدنس ايله تعيّش ايتمك Être plongé dans l'impureté درياى ادناس وتلويثات ايچنده مستغرق اولمق C'est un monstre d'impureté ادناس گونا گون ايله آلوده عجايب مخلوقاتدن Un livre rempli d'impuretés ادناس وتلويثات ايله مملو بر كتاب Le péché d'impureté دناست زنا گناهى

IMPUTATION. Terme de Finance. Compensation d'une somme avec une autre *A.* محسوبيت - تقاص || On doit faire l'imputation des sommes payées pour intérêt d'un capital qui n'en doit point produire, sur le capital même ربح ايله متحصل اوليان مال ايچون ويرلمش كذشتەلرك مقدارى اصل ماله محسوب وتقاص اولنمق لازم گلور On doit faire l'imputation de ce qui a été payé pour les arrérages d'une rente au-delà du taux fixé par la loi, sur le capital même de la rente مال بقايا اولمق اوزره سعر مقننندن فضله ادا اولنان مبلغ رأس المال مستغله محسوب اولنمق اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une accusation faite sans preuve *A.* اسناد

pl. اسنادات || Il c'est bien justifié des imputations dont ses ennemis l'avaient chargé اعداسنك اسناد ايتدكلرى تهمتلردن تبريهٔ ذمّت ايتمشدر Voilà une imputation faite bien légèrement خفت ايله اسناد اولنمش شيدر

IMPUTER. Attribuer à quelqu'un une chose digne de blâme *A.* عزو - اسناد - عزو التهمة || On lui impute que... فلانه شويله اسناد ايدرلر كه d'avoir voulu corrompre les témoins شاهدلرى افساد قيدنده اولديغى تهمتى كندويه عزو اولندى C'est un livre sans nom, on l'impute à un homme qui s'en défend fort مؤلفى اسمى نا معلوم بر كتابدر تأليفنى انكار ايدن فلان كشى يه اسناد ايدرلر Ne m'imputez pas cette faute بو تهمتى بكا اسناد ايلمه - On dit, Imputer à négligence, à oubli اهمال يا نسيانه عزو ايتمك - حمل ايتمك

On dit aussi, Imputer à faute, à blâme, à déshonneur, pour dire, trouver dans une action de quoi blâmer celui qui l'a faite, et lui en faire un reproche *A.* تخطئة - *P.* تسوئة - حرفگيرى كردن *T.* سوز بولمق

IMPUTER, en termes de Finance, c'est appliquer un paiement à une certaine dette *A.* تقاصّ *P.* محسوب كردن *P.* محسوب ايتمك || Les paiemens que fait un débiteur doivent être imputés sur les dettes qui lui sont le plus à charge برمديونك اداايلديكى اقچه اهمّ واقدم اولان ديوننه تقاصّ اولنملو در

IMPUTÉ. *A.* مسند عليه *P.* اسناد كرده *T.* اوزرينه آتلمش - *A.* محسوب *P.* محسوب كرده *T.* محسوب اولمش

INABORDABLE. Qu'on ne peut aborder *A.* ممتنع الرفاء - *P.* متعذّر الرفاء - نارسيدنى - نا قابل ساحلرسى *T.* يناشلمز || La plage est inabordable de ce côté-là فلان شاطئ اول يالى كنارينك اول طرفده يناشيلور - طرفده ممتنع الرفا در يرى يوقدر

On dit d'un homme d'un difficile accès, qu'il est inabordable *A.* ممتنع التقرّب *P.* امكان نا پذير نزديكى *T.* يقلشلمز - يانـنه وارلمز

INACCESSIBLE. Dont l'accès est impossible *A.* ممتنع الوصول *P.* نا قابل دسترسى - بدست نياوردنى - نا رسيدنى *T.* ال دكمز - ال يتشمز || Un château inaccessible بر حصن منيع || un rocher صخرهٔ ممتنع الوصول une plager شاطئ ممتنع - ممتنع الوصول - Il se dit aussi des hommes *A.* ممتنع الوصلة - الملاقاة *P.* امكان نا پذير ملاقات *T.* يانـنه وارلمز - بولوشلمز

On dit figur. Être inaccessible aux sollicitations, à la peur, à l'amour, à la flatterie الحاح وابرام وخوف وخشيت وعشق ومحبت وتملّق ومداهنه فلانك قلبنه ممتنع التأثير درونـنه كار ايتمامك - اولمق

INACCOMMODABLE. Qui ne se peut accommoder *A.* ممتنع الاصلاح - متعذّر المصالحه - ممتنع التأليف *P.* آشتى نا پذير *T.* بارشـق قبول ايتمز - اوزلاشدرلمز - نا قابل مصالحه || C'est une querelle inaccommodable بر نزاعدر نا قابل مصالحه || Ils ont poussé l'affaire si loin, qu'elle est devenue inaccommodable مصلحتى شول درجه يه قدر ايصال ايتدرديلر كه فيما بعد بالمصالحه تنظيمى محالدر اول قدر دورتمشلر كه - بعد بالمصالحه تنظيمى محالدر بوندن صكره صلحاً تنظيمى محال رتبه سنه وارمشدر

INACCORDABLE. Qu'on ne peut accorder *A.* ممتنع التوفيق - ممتنع الامتزاج *P.* امكان نا پذير يكرنگى - نا قابل امتزاج *T.* اويوشمز || Des caractères inaccordables طبايع ممتنع الامتزاج

INACCOSTABLE. Qu'on ne peut accoster *A.* ممتنع التقرّب *P.* امكان نا پذير نزديكى *T.* يقلشلمز

INACCOUTUMÉ. Qui n'a pas coutume de se faire *A.* غير عادى - غير معتاد *P.* نا معتاد *T.* آلشلمامش || Sentir des mouvemens inaccoutumés qui présagent une maladie بر مرضك ظهورينه دلالت ايدر بعض حالات غير معتاده حسّ ايتمك

INACTIF. Qui n'a point d'activité *A.* بطئ - بطئ العمل *P.* الحركة - ديركار - كار نا پرداز *T.* ايش يورتمز - ايشى آغر || C'est l'homme du monde le plus inactif بونك قدر بطئ الحركه آدم جهانده يوقدر

INACTION. Cessation de toute action *A.* حال البطالة - تعطّل *P.* خلوّ عن العمل - العمل بيكارى *T.* ايشسزلك - بوش كار وعملدن - حال بطالتده اولمق || Être dans l'inaction طورمق بوش طورمق - خالى طورمق Les troupes sont dans l'inaction عسكر كار وعملدن خالى طورر

INACTIVITÉ. Manque d'activité *A.* بطالة فى العمل *P.* ديركارى - كار نا پردازى - بطالت *T.* ايش يورتمامزلك - ايش سورمامزلك || Son inactivité m'impatiente بطالت عملى انسلاب صبرمى موجب اولهجق بر كيفيتدر

INADMISSIBLE. Qui n'est point recevable *A.* ممتنع القبول *P.* نا پذيرفتنى - نا مقبول - نا سزاى قبول *T.* قبول اولنمز || Ses moyens ont été trouvés inadmissibles قبولى محال - ايراد ايلديكى علل واسباب نا سزاى قبول عدّ اولنمشدر Cette

بو دليل ممتنع القبولدر preuve est inadmissible

INADVERTANCE. Défaut d'attention, d'application à quelque chose *A.* غفلت ـ عدم الدقة ـ عدم الاهتمام *P.* بى اهتمامى *T.* اهتمامسزلق || Il a fait cela par inadvertance بونى غفلته عدم دقته مبنى ـ مبنى ايتمشدر C'est pure inadvertance غفلت محضدر

INALIÉNABILITÉ. Qualité de ce qui est inaliénable *A.* عدم برائة من الفراغ ـ عدم القبول الفراغ ـ القبول الانتقال *P.* فراغ نا پذيرى *T.* آخره فراغت قبول ايتمامزلك || L'inaliénabilité du domaine فلان ملكك فراغ قبول ايتمامسى

INALIÉNABLE. Qui ne peut s'aliéner *A.* ممتنع الانتقال ـ ممتنع الفراغ ـ برئ من الفراغ *P.* نا قابل ـ فراغ نا پذير *T.* فراغ قبول ايتمز ـ فراغه كلمز || Les domaines de la Couronne sont inaliénables املاك همايون ممتنع الفراغدر Les biens de l'Église sont inaliénables كليسا اوقافى برئ من انتقال وفراغ قبول ايتمز ـ نا قابل فراغدر ـ الفراغدر

INALLIABLE. Il se dit des métaux qui ne peuvent s'allier l'un avec l'autre *A.* ممتنع الامتزاج ـ ممتنع الاختلاط *P.* آميزش نا پذير *T.* برلشمز ـ برى برلريله قاتشمز || Ces deux métaux-là sont inalliables بو ايكى نوع معدن برى بريله ـ امتزاج قبول ايدر مقولهدن دكلدر ـ Figur. || Les intérêts de Dieu et ceux du monde sont inalliables رضاى حضرت خالق البرايا ايله اغراض مخلوقات قابل امتزاج واتحاد دكلدر

INALTÉRABLE. Qui ne peut s'altérer *A.* ممتنع التغيّر *P.* ديگرگونى نا پذير ـ نا قابل تغيّر *T.* بوزلمز || On prétend que l'or est inaltérable التون بالطبع ممتنع التغيّر عدّ اولنور Tranquillité inaltérable شائبهٔ تغيّردن برئ اطمينان وآرام

INAMISSIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamissible *A.* عدم الزوال *P.* نا تباهى ـ تباه نا پذيرى *T.* بيزوالى ياوى اولمامزلق || Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, L'inamissibilité de la Justice عدالت بى نهايت جناب حقّك عدم زوالى

INAMISSIBLE. Qui ne se peut perdre *A.* عديم الزوال *P.* نا تباهى ـ بى زوال *T.* ياوى اولمز || Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, Grâce inamissible فيض بى زوال الهى

INAMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamovible *A.* عدم القابلية العزل ـ العزل *P.* عزل نا پذيرى ـ آزادگى از *T.* قيد عزل قبول ايتمامزلك || L'inamovibilité d'un emploi عزل قبول ـ بر منصبك قيد معزوليتدن آزادهلكى ايتمامزلكى

INAMOVIBLE. Qui ne peut être destitué à volonté *A.* برئ من العزل *P.* عزل نا پذير ـ عزل معزوليت قيد آزاده *T.* عزل قبول ايتمز ـ تبديله كلمز || Vicaire perpétuel et inamovible قائممقام مؤبد برئ عزل وتبديلدن emploi عزل وتبديل قبول ايتمز بر منصب

INANIMÉ. Qui n'a point d'âme *A.* معدوم الروح ـ بلا روح *P.* بيجان ـ بى روح *T.* روحسز ـ جانسز pl. جمادات جماد ـ جامد ـ || Corps inanimé جسم بى روح جماد ـ Créatures inanimées مخلوقات بى روح ـ ذو روح اولميان مخلوقات ـ Il se dit figur. d'un défaut de vivacité || C'est une personne inanimée جماد كبى برآدمدر ـ برشخص معدوم الروحدر une figure جماد كبى برصورتدر ـ روحدن عارى بر چهره Un chant inanimé روحدن عارى بر ازكى

INANITION. Manque de force causé par défaut de nourriture *A.* هبط من شدة القهم *T.* اشتهاسزلقدن درمانسزلق || Il ne mange point, il mourra d'inanition هيچ طعام يمكديكندن مهبوطاً وفات ايدهجكدر

INAPERÇU. Qui n'est point aperçu *A.* غيرمرئى ـ غيرمشهود *P.* خفىّ من النظر ـ نا ديدنى ـ پنهان از ديده ـ نا بديد *T.* كورنمز ـ كوزه كورنمز || Le hasard n'est que le cours inaperçu de la nature امر اتفاقى مجرّد طبيعتك خفىّ من النظر اولان مجراى عاديسى لازمهسيدر

INAPPLICABLE. Qui ne peut s'appliquer *A.* غير مصروف *P.* مصروفيت نا پذير *T.* امكان اولنمز ـ صرف اولنمغه كلمز ـ صرف || Cet exemple est inapplicable au fait présent بو مثال فلان حاله مصروف اولدمز ـ صرف اولنمز

INAPPLICATION. Défaut d'application *A.* عدم الاقدام ـ عدم الاهتمام ـ عدم الملازمة ـ عدم المداومة *P.* كم ورزش *T.* چالشمامه || Son inapplication est cause qu'il ne fera jamais rien عدم مداومتنه نظراً هيچ بر شيئه دسترس اولهميهجغى عدم Il est d'une inapplication que rien ne peut corriger دركاردر اقدامى بوجه من الوجوه اصلاح قبول ايدهجك شئ دكلدر

INAPPLIQUÉ. Qui n'a point d'application *A.* ـ عديم الاقدام معدوم الاهتمام ـ غير معدوم ـ عديم الملازمة *P.* كم ورزش عدم *T.* چالشمز || Les esprits inappliqués ne réussissent en rien اقدام ايله مألوف اولنلر هيچ بر شيئه ظفر بولمزلر

INAPPRÉCIABLE. Qui ne peut être apprécié *A.* فوق القيمة
تقدير - بی بها *P.* مستحيل التقدير - محال التقويم -
|| تقديره كلمز - قيمتی يوق - بهاسی يوق *T.* نا پذير
تقديروتقويمی Valeur inappréciable شجاعت بی بها quantité
محال اولان كميّت

INAPTITUDE. Défaut d'aptitude à quelque chose *A.* عدم
- بر شيئه كلش اولماملق *T.* بی استعدادی *P.* الاستعداد
عدم Son inaptitude l'exclut de tout emploi || استعدادسزلق
استعدادی تقريبيله ضبط مناصب استحقاقندن ساقطدر

INARTICULÉ. Qui n'est point articulé *A.* غير ملفوظ || Enfant
qui ne forme encore que des sons inarticulés اصوات غير ملفوظه‌دن
ماعدا ادا ايده‌ميان چوجوق

INATTAQUABLE. Qui ne peut être attaqué *A.* بریٔ من التعرّض
|| Un طوقنلمز *T.* آزاده آسيب *P.* مأمون عن التعرّض -
poste inattaquable واهمهٔ تعرّضدن بریٔ بر محل منيع un
وضع انگشت - محل تعرّض اولميان بر سند قوی titre
تعريض اولنه‌جق محلّی اولميان بر سند

INATTENDU. Auquel on ne s'attend point *A.* - غير مأمول
اوممدق - اوملمز *T.* نپيوسيده - نا مأمول *P.* غير مترقب
Visite inattendue زيارت غير مترقبه disgrâce مصيبت غير
آفت غير مأموله Malheur inattendu كدر نا مأمول - مترقبه

INATTENTIF. Qui n'a point d'attention *A.* عديم الدقة *P.*
Un en- || دقتی يوق - دقتسز *T.* كم انديش - بی دقت
fant inattentif دقتی يوق بر طفل

INATTENTION. Défaut d'attention *A.* عدم الدقة *P.* بی
|| Il a fait cette faute par inat- دقتسزلك *T.* زبوده - دقتی
tention بو خطايی دقتسزلغه مبنی ايشلدی

INAUGURATION. Sacre des souverains ou d'un prélat *A.* رسم
مقدّس *T.* آيين تقديسسازی - رسم مباركسازی *P.* التقديس
|| L'inauguration d'un Empereur ايمپراطور جديد قلمنك رسمی
حقنه اجرا اولنان رسم تقديس

INCANDESCENCE. État d'un corps qui est échauffé et pénétré
de feu jusqu'à devenir blanc *A.* ابيضاض من شدّة الحمو
P. آتش قيزغنلغی *T.* سپيدی پذيری از تف آتش
|| Ce métal est dans l'état d'incandescence شدتندن آغارمه
بو معدن شدّت حموّ ناردن آغارمشدر

INCANDESCENT. Qui est en incandescence *A.* مستحيل الی
از تف آتش سپيد *P.* لون الابيض من شدّه الحمو
آتش قيزغنلغی شدتندن آغارمش *T.* گشته

INCANTATION. On appelle ainsi les cérémonies absurdes des
magiciens *A.* رسوم العزايم *P.* آيين افسونكاری *T.* سحربازلق
رسومی

INCAPABLE. Qui n'a pas la capacité nécessaire pour certaines choses *A.* معدوم اللياقة - عديم الاقتدار - غير مقتدر
T. نا شايسته - نا سزاوار - بی مايهٔ لياقت *P.* غير لايق -
|| Il est absolument incapable de son emploi عهده‌سنده كركلو دكل
d'application اولان منصبه وجهاً من الوجوه لياقتی يوقدر
مداومته اقتداری يوقدر

Et qui est dans une disposition qui ne lui permet pas certaines choses *A.* عديم القابلية - غير قابل *P.* نا قابل *T.*
|| Sa mauvaise santé le rend incapable de toute اندن كلمز
attention مبتلا اولديغی سوء مزاج تقريبيله صرف دقته بر
Dès qu'il est en colère, il est incapable درلو قابليتی يوقدر
de raison حال غضبده ايكن كلام معقول استماعنه قابليتی
C'est un homme incapable de manquer à sa parole يوقدر
de mauvaise خلف وعده بالطبع قابليتی يوق بر آدمدر
action دنائت سوء عمله بالطبع لياقتی يوقدر de bassesse
وسفالته بالطبع لياقتی يوقدر

Il se dit aussi de ce qui n'a pas les qualités, les conditions
nécessaires pour quelque chose *A.* عديم الصلاحية - غير صالح
Son es- || صلاحيتی يوق *T.* نا شايان - بی صلاحيت *P.*
tomac est incapable de digérer les choses les plus légères معده‌سی
Une اخف خفيف اولان شيلرك هضمنه صلاحيتی يوقدر
terre incapable de rien produire هيچ بر درلو محصول ويرمكه
صالح اولميان ارض

On dit absolument, qu'un homme est incapable, pour dire,
qu'il est malhabile, qu'il manque de talent *A.* عديم الاهلية *P.*
اهليتی يوق C'est un homme incapable || اهليتسز *T.* نا اهل
بر آدمدر

Il se dit en termes de Jurispr., de celui qui est privé par
la loi de certains avantages, ou exclu de certaines fonctions
A. نا شايسته - نا مستحق *P.* عديم الاستحقاق - غير مستحق
T. || Par la loi, un bâtard est incapable d'hériter كركلو دكل
ولد الزنا - ولد الزنانك وراثته شرعاً استحقاقی يوقدر
Un mineur est incapable de dis- استوراثه شرعاً نا مستحقدر
poser de son bien بر صغير كندو مالنی بر وجه دلخواه

قوللنمغه عديم الاستحقاقدر On l'a déclaré incapable de posséder aucune charge فلان كمسنه ضبط منصبه نا مستحق اولديغى حكم اولندى

INCAPACITÉ. Défaut de capacité. Il ne se dit que des personnes *A.* عدم الاستحقاق ـ عدم القابليّة ـ عدم الاهليّة ـ عدم اللياقة *P.* بى استحقاقى ـ نا اهلى ـ نا سزاوارى ـ نا شايستگى *T.* استحقاقسزلق ـ اهليّتسزلك ـ قابليّتسزلك ـ كركلوسزلك || On a reconnu son incapacité فلانك عدم لياقتى معلوم محقق اولمشدر Incapacité légale شرعاً عدم استحقاق ـ اولمشدر

INCARCÉRER. Mettre en prison *A.* حبس ـ تسجين *P.* در زندان كردن *T.* حبس ايتمك

INCARCÉRÉ. *A.* محبوس *P.* زندانى ـ در زندان كرده *T.* حبسلو

INCARCÉRATION. Action d'incarcérer, ou état de celui qui est incarcéré *A.* محبوسيّت *P.* در زندانى *T.* حبسلق

INCARNADIN. Il se dit d'une couleur plus faible que l'incarnat ordinaire *A.* اصحر *T.* قزل بوز || Un ruban incarnadin قزل بوز رنكلو بر شريت

INCARNAT. Espèce de couleur entre la couleur cerise et la couleur de rose *A.* مُعرة *T.* آچق كوه‌زى || Du satin incarnat آچق كوه‌زى اطلس

INCARNATIF. Terme de Chirurgie. Il se dit des remèdes, des bandages et des sutures qui servent à réunir les chairs *A.* موجب الالتحام *P.* پيوسته سازگوشتها *T.* اتلرى ـ ات باغليجى بتشديريجى

INCARNATION. Mystère par lequel le Verbe éternel s'est fait homme *A.* تجسّد *P.* تن گرفتگى *T.* كوده‌لنمه || Le mystère de l'incarnation سرّ مكتوم تجسّد

s'INCARNER. Il ne se dit qu'en parlant de l'incarnation du Fils de Dieu *A.* تجسّد ـ كسب الجسد *P.* تن گرفتن *T.* كوده‌لنمك || C'est la seconde Personne de la Trinité qui a voulu s'incarner اقانيم ثلثدن اختيار تجسّد ايدن اقنوم ثانيدر

En termes de Chirurgie, il se dit des chairs qui commencent à revenir *A.* التحام *P.* گوشت بستن *T.* ات باغلمق

INCARNÉ. *A.* متجسّد *P.* تن گرفته *T.* كوده‌لنمش *A.* ملتحم *P.* گوشت بسته *T.* ات باغلمش

On dit figur. d'un méchant homme, que c'est un diable incarné بر ابليس مجسّمدر ـ On dit aussi, que c'est la prudence ou la malice incarnée فلان كشى عقل مجسّمدر ـ شرّ مجسّمدر ـ خباثت مجسّمدر

INCARTADE. Espèce d'insulte qu'une personne fait brusquement à une autre *A.* معاملة عنيفة *T.* چيقش || Étrange incartade غريب بر معاملهٔ عنيفه Il lui a fait une incartade fort mal à propos فلانه بغايت مناسبتسز بر چيقش ايتدى

Il signifie au pluriel, exravagances, folies *A.* pl. فلتات *P.* كردارهاى نا در برابر *T.* دلى طولو ايشلر || Il a fait mille incartades هزار بهزار فلتات نا معقوليه مبادرت ايلدى Il fait chaque jour de nouvelles incartades كل يوم مجدّداً فلتات نا در برابر ايتمكدن خالى دكلدر

INCENDIAIRE. Auteur volontaire d'un incendie *A.* وقاد الحريق *P.* آتش انداز *T.* قونداقچى || Les ordonnances contre les incendiaires قونداقچيلر عليهنه اولان نظامات On punit les incendiaires par le feu قونداقچيلرك جزاسى نار ايله ترتيب اولنو كلمشدر ـ Figur. || C'est un incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفساده ساعى بر آدمدر Un propos incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفسادى موجب بر كلام

INCENDIE. Grand embrasement *A.* حريق *P.* آتش *T.* يانقين || Horrible incendie حريق دهشتفرسا grand ـ حريق عظيم L'incendie d'une ville فلان بلده‌نك حريقى بيوك يانقين ـ Figur. *A.* نائرة الفساد ـ نائرة الفتنة ـ ساعورة الاختلال والفتنة *P.* احتراقى ـ آتش آشوب واختلال *T.* قرقشه‌لق آتشى || Le fanatisme a causé de grands incendies dans tout le royaume مرادت على الدين درون ملكده نائرهٔ فتنه واختلالك ايقادينه سبب اولمشدر Il ne faut qu'une étincelle pour allumer un grand incendie يك شرارهٔ آتش بر حريق عظيمه بادى اولور ـ بر آتش قغلجمى قوجه بر يانقين طوتشدرر

INCENDIER. Brûler, consumer par le feu *A.* احراق بالنار *P.* سوختن ـ احراق *T.* ياقمق ـ آتشه ويرمك || Cette ville a été incendiée بو بلده ـ بو شهر احراق بالنار اولدى محترق اولدى

INCENDIÉ. *A.* محترق *P.* سوخته *T.* يانمش

INCÉRATION. Action d'incorporer de la cire avec quelque autre matière *A.* قطاب الجرجس *P.* آميختگى شمع انگبين *T.* بال مومى قاتمه

INCERTAIN. Douteux, qui n'est pas assuré *A.* مبهم ـ مشكوك ـ مشتبه ـ غير محقق ـ با گمان *P.* وابستهٔ شك وگمان ـ شبهه‌لو *T.* حقيقتى بللوسز ـ حقيقتى بللو دكل ‖ L'événement en est incertain بو كيفيتك نتيجه‌سى هنوز مشكوكدر L'heure de la mort est incertaine وقت موت مشكوك ونا معلومدر موتك ساعتى بللو دكلدر ـ Quitter le certain pour l'incertain مشكوكى ـ امر محقق اوزرينه ترجيح ايتمك بر امر مشكوك ايچون امر مثبت ومحققى فوت ايتمك

Et variable. *A.* غير مقرر ـ عديم القرار ـ عديم الثباة ـ متقلب *P.* بيقرار ـ ناپايدار ـ بى ثبات *T.* قرارسز ـ بر ‖ Le temps est bien incertain هوا عديم القرار قراره طورمز La faveur des rois est incertaine نظر پادشاهى بى ثبات در وقرار در

Et indéterminé *A.* غير معين *P.* نا معين *T.* تعيين اولنمامش ‖ On prend quelquefois un nombre certain pour en désigner un incertain بعضا بر عدد غير معيننى اثبات ايچون بر عدد معين اخذ ايدرلر

Il signifie aussi irrésolu *A.* متذبذب ـ متردد *P.* بيقرار ـ *T.* قرارسز ـ دو دل ‖ Je suis incertain de ce que je dois faire نه ايده‌جكمه هنوز متردد وبيقرارم

On dit, Être incertain, pour dire, ne savoir pas *A.* عدم العلم *P.* ندانستن *T.* بيلمامك ‖ Je suis incertain de ce que je dois devenir حالم نيه منجر اوله‌جغى معلومم دكلدر Il est incertain de ce qui arrivera ـ نه ظهور ايده‌جكى معلومى دكلدر نه ظهور ايده‌جكنى بيلمز

INCERTAINEMENT. Avec doute et incertitude *A.* مشكوكا ـ بالشك والاشتباه ـ بلا تحقيق *P.* با گمان *T.* شبهه ايله ‖ Il ne faut pas assurer les choses quand on ne les sait qu'incertainement مشكوكا بيلنان ماده‌لرى محقق اولدرق نقل ايتمك روا دكلدر On n'en peut parler qu'incertainement بو بابده صورت مشكوكيتدن غير وجهله صحبت سويلنه‌مز

INCERTITUDE. Irrésolution sur ce que l'on doit faire *A.* جدال ـ تردد ـ تذبذب *P.* دو دلى ـ بيقرارى *T.* قرارسزلق ‖ Il est dans l'incertitude du parti qu'il doit prendre قنغى طرفى اختيار ايده‌جكنى بيلمديوب حال تردد وعدالده در ـ قنغى شقى اختيار ايده‌جكنه متردد وبيقرار در

Il se dit aussi de l'état d'un homme incertain sur ce qui doit arriver *A.* مشكوكيت ـ اشتباه ـ عدم التحقق *P.* گمان *T.* بللوسزلك ‖ L'incertitude où nous sommes de ce qui doit arriver, fait que nous ne saurions prendre des mesures justes تدابير صائبه‌يه تشبث اولنه‌مامق محتمل الظهور اولان وقوعاتك مشكوكيتندن اقتضا ايدر L'incertitude où l'on est du succès, tient les esprits en suspens نتيجهٔ حالك مشكوكيتى تقريبيله اذهان ناس متردد وبيقرار در

Il se dit aussi des choses ‖ L'incertitude de l'histoire تاريخ كتابلرينك مشكوكيتى des jugemens humains آراى بنى آدمك اشتباه ومشكوكيتى Il y a beaucoup d'incertitude dans la médecine, dans l'histoire فن طبابت وعلم تاريخ بغايت مشكوك ونا محققدر

On dit aussi, L'incertitude du temps, pour dire, l'inconstance du temps هوانك ـ نا پايدارئ هوا ـ هوانك عدم ثباتى قرارسزلغى

INCESSAMMENT. Sans délai, au plus tôt *A.* بلا توقف ـ بلا امهال ـ بلا تأخير ـ قريبا *P.* درزودترين وقت ـ هماندم *T.* تيزجه ـ تيز الدن ـ يقينده ‖ Le roi a ordonné à son ambassadeur de partir incessamment بلا امهال عزيمت ايلمسى خصوصى جانب پادشاهيدن ايلچى‌يه امر وفرمان بيورلدى Il doit arriver incessamment قريبا ورودى منتظر در

Et sans cesse, continuellement *A.* بلا انقطاع ـ لا ينقطع ـ بلا فاصلة *P.* هميشه ـ بى آرام ـ بى فاصله *T.* اردى اره‌سى ـ اولميرق ـ ويرميدرك ـ فاصله ـ متصل واحد ‖ Il travaille incessamment لا ينقطع ـ بلا فاصله سعى ايتمكدن خالى دكلدر سعى ايتمكده در

INCESSIBLE. Terme de Jurispr. Qui ne peut être cédé *A.* ممتنع الفراغ ـ ممتنع الانتقال *P.* نا پذير فراغت ـ *T.* نا قابل فراغ فراغدكلمز ‖ Les noms, les armes, le rang, la noblesse ne tombent point dans le commerce; ils sont incessibles et inaliénables اسامى والقاب وخاندان نشانلرى ورتبه وشرف اصالت معاملات عاديه سلكنه داخل اولور مقوله‌دن اولميوب ممتنع الفراغ ونا قابل انتقال الى الآخر اولان Droits incessibles آخره فراغ وانتقال كلمز موادّدندر ـ آخره فراغى نا قابل ـ حقوق ممتنع الفراغ اولان حقوق

INCESTE. Conjonction illicite entre les personnes qui sont parentes *A.* زناء المقت ‖ Commettre un inceste avec sa soeur كندو همشيره‌سيله ارتكاب زناى مقت ايتمك

INCESTUEUSEMENT. Avec inceste *A.* بزناء المقت || Vivre incestueusement زناى مقت ايله اسرار وقت ايتمك - كچنمك

INCESTUEUX. Coupable d'inceste *A.* متهوم بالمقت - مقتىّ - Il se dit aussi des choses || Un commerce incestueux معاملهٔ مقتيّه un mariage نكاح المقت

INCIDEMMENT. Par incident *A.* بالعرض *P.* بروجه عارضى *T.* عارضى اولەرق || Il s'est constitué incidemment demandeur بر وجه عارضى مدّعى اولمشدر On n'a traité cette question qu'incidemment شو مطلب عارضى اولەرق رؤيت اولندى Il en a parlé incidemment dans son histoire بو مادّەيى تأليف ايلديكى تاريخده عارضى اولەرق ذكر ايتمشدر.

INCIDENT. Événement qui survient dans le cours d'une affaire *A.* عارضة pl. عوارض - حادثة pl. حادثات *P.* حال نو پيدا *T.* ظهورات - صكرەدن قوپمش بر حال || Toutes ses mesures furent rompues par un incident imprévu تدبيرلرينك جملەسى برعارضهٔ غير مأمولەنك ظهورى تقريبيله رهين تعطيل اولمشدر Comme il continuait son voyage, il survint un incident qui l'obligea à revenir سمت مقصودينه طوغرى سيروسلوكده مداومت اوزره ايكن بر حادثه ظهورينه مبنى كيرويه عودتى لازم كلدى Un heureux incident le tira d'affaire بر عارضهٔ متيمّنەنك ظهورى تقريبيله قورتلمش اولدى

Il signifie en matière de procès, un point à débattre, qui naît pendant le cours de l'affaire principale *A.* حادثة معارضة *P.* ستيز نو پيدا *T.* معارضه صكرەدن چيقمش || Il arriva, il survint un incident durant le procès اثناى مرافعەده برمعارضهٔ حادثه ظهور ايلدى Faire juger l'incident معارضهٔ حادثەنك مرافعەسنى ايتدرمك On videra cet incident بو معارضهٔ حادثەيى فصل ايدەجكلر Cet incident a mis la cause hors d'état در بومعارضهٔ نو پيدا دعوانك تعطيلنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi des mauvaises difficultés qu'on élève dans les disputes, dans le jeu, etc. *A.* تزوير pl. تزويرات *P.* ستيزنابجا *T.* مزوّرلك - شرّنلك || Au lieu de répondre à la question, il cherche à faire des incidens سؤاله جواب ويرەجكنه تزويرانه سلوك ايدر C'est un mauvais joueur, il fait à toute heure des incidens بر مقامر نا بكار در هر آن وهر دقيقه تزويرانه سلوك ايدر

Incident, est aussi adjectif, et se dit, en termes de Jurisprudence, de certains cas qui surviennent dans les affaires *A.* حادث لاحقاً *P.* پس آمده *T.* صكرەدن چيقمش - صكرەدن ظهور ايتمش || Une demande incidente مطلوب حادث une question صكرەدن ظهور ايتمش بر مطلب

On appelle Proposition, phrase incidente, celle qui est insérée dans une proposition principale dont elle fait partie *A.* لاحقة *P.* پس آمده *T.* صكرەدن كيرمش || C'est une phrase incidente بو فقره لاحقه مقامنده در

INCIDENTAIRE. Qui forme des incidens, chicaneur *A.* مزوّر *P.* تزويرساز *T.* شرّت

INCIDENTER. Faire naître des incidens pour empêcher la fin d'un procès, d'une dispute *A.* احداث التزويرات *P.* تزويرات پيدا كردن *T.* مزوّرلق ايتمك || Il éloigne le jugement du procès à force d'incidenter نو بنو احداث تزويرات ايله دعوانك فصلنى تأخير ايتدرر

INCINÉRATION. État de ce qui est réduit en cendres *A.* ترمّد - تحويل - استحالة الى الرماد *P.* حال خاكستر پذيرفتگى *T.* بخاكستر كوللنمه - كوله دونمه

INCIRCONCIS. Qui n'est pas circoncis *A.* اغرل - الخن - اقلف - اغلف - غير مختون *P.* ختنه نكرده *T.* سنّتسز

INCIRCONCISION. Il ne se dit qu'au figuré. L'incirconcision de coeur *A.* غلفة القلب

INCISER. Terme de Chirurgie. Faire une fente avec quelque chose de tranchant *A.* شق - تشقيق - تبزيل - بضيع - تبطيط *P.* شكافتن *T.* يارمق || Le chirurgien lui a incisé tout le bras جرّاح فلانك قولنى باشدن باشه شق وتبزيل ايلدى Il lui a fallu inciser toute l'épaule اوموزينى يكپاره تبضيع ايتمك اقتضا ايلدى - Il se dit aussi des taillades qu'on fait à des arbres || Inciser l'écorce d'un arbre pour le greffer آشى اورمق ايچون آغاجك قبوغنى شق ايتمك - تبزيل ايتمك

Il se dit en Médecine, de l'action de certains liquides *A.* تفتيت *P.* خرد كردن - ريزەريزه ساختن *T.* پارەلمق || Les sucs qui sont dans l'estomac servent à inciser les alimens معدەده موجود اولان صولر اغديەنك تفتيتنه مدار اولور

Incisé. *A.* مشقوق - مبزّل *P.* شكافته *T.* يارلمش - ياريق *A.* متفتّت *P.* خرد گشته *T.* پارەلنمش

INCISIF. Il se dit des remèdes propres à diviser les humeurs

grossières *A.* مفتّت الاخلاط *P.* خرد ساز کشها *T.* خلطلری
بو سیروب بغایت Ce sirop est fort incisif || پارەلییجی
زاج بالخاصّه Le vitriol a une vertu incisive مفتّت اخلاطدر
زاجده خاصیّت تفتیت وار در - مفتّتدر

INCISION. Coupure, taillade faite avec le fer *A.* شقّ pl.
شقوق *P.* شکاف *T.* یاریق - چیزک || Faire une
incision dans les chairs لحم اوزرنده بر یاریق پیدا
ایتدرمک

On appelle en Chirurgie, Incision cruciale, une double inci-
sion dont les taillades se croisent *A.* شقّ صلیبی *P.* شکاف
چلیپاگونه *T.* حاج واری یاریق

INCITATION. Instigation. Il se prend en mauvaise part *A.*
اغوا - تحریک *P.* آغالش *T.* قندرمه || Il a fait cela par
l'incitation du malin esprit بو ایشی اغوای شیطانی ایله
ایشلدی

INCITER. Pousser, induire à faire quelque chose *A.* حثّ -
تحثیث - تشویق - ترغیب - ایزاع *P.* فژولیدن - غوریدن
T. قندرمق || Inciter à bien faire خیره ترغیب ایتمک Les
bons exemples incitent à la vertu امثال خیریّه مشوّق صلاحدر
Inciter le peuple à la révolte خلقی عصیانه حثّ واغرا ایتمک

INCIVIL. Qui manque de civilité *A.* جلیف pl. جلفا - عاری
من الظرافة *P.* خورباد - بی ظرافت - درشت خو - بی
نزاکت *T.* قبا - خوبراد || Un homme incivil ظرافتدن بی
جلافت ونذالتدن بهره بر آدم Un procédé incivil et malhonnête
عبارت بر حرکت نا هنجار

On dit, qu'une demande, qu'une prière est incivile, pour dire,
qu'elle est contraire à la bienséance قاعدهٔ حسن ادبه نا
موافق بر کونه مطلوبدر

En termes de Jurisprudence, on appelle Clause incivile, une
clause faite contre la disposition des lois شرع وقانونه نا موافق
شرط نا شرعی - بر شرط

INCIVILEMENT. D'une manière incivile *A.* بالجلافة - من
غیر ظرافة *P.* خوربادانه - درشت خویی *T.* با قبالق ایله
خوبرادلق ایله - || Entrer incivilement dans une compagnie
طور جلافت ایله مجلسه داخل اولمق Parler incivilement
عدم ظرافت ایله من غیر ظرافة نطق وتکلّم ایتمک traiter
معامله ایتمک

INCIVILISÉ. Qui n'est point civilisé *A.* مسلوب الظرافة *P.*
تربیه‌سز *T.* بی تربیه

INCIVILITÉ. Manque de civilité *A.* عدم الظرافة - جلافت
P. خوربادی - درشت خویی *T.* قبالق - خوربادلق ||
Son incivilité choque tout le monde فلانک جلافت طوری
زنجش خاطر عامّه‌یی مستلزمدر Il y a de l'incivilité à cela
بو خصوصده خوربادلق وار در - Il se dit aussi des ac-
tions, des discours || Faire une incivilité بر طور جلافت آمیز
بر خوربادلق ایتمک - ایتمک

INCLÉMENCE. Rigueur *A.* عنف - شدّت *P.* تندی -
سختی *T.* سردلک || L'inclémence du temps هوانک عنف
وشدّتی

INCLINAISON. *A.* انحراف - میلولت Il n'est d'usage qu'en
ces phrases: L'angle d'inclinaison, qui signifie, l'angle qu'un
plan fait avec un autre plan خطّین متمایلینک اجتماعنده
اولان زاویه L'inclinaison de l'axe de la terre محور ارضک
میلولتی

INCLINANT. Il se dit des cadrans qui sont tracés sur un plan
qui incline du côté du midi *A.* بسیطهٔ ممایلة

INCLINATION. Action de pencher la tête ou le corps, en
signe d'acquiescement ou de respect *A.* تحنیة الرّاس *P.* سر
فروبی *T.* باش اکمه *A.* رکوع - تحنیة *P.* تن فروبی *T.* اکلمه
|| Il fit une légère inclination de tête جزئیجه تحنیهٔ راس
ایلدی - سر فروبی ایلدی - خفیفجه باش اکدی Faire
une profonde inclination devant le Saint Sacrement پیشگاه
ذبیحهٔ مبارکه‌ده یره برابر رکوع ایتمک

Il signifie aussi, disposition penchant à quelque chose *A.* میل -
میلان - ممایلت - رکون *P.* گرایش *T.* کوکل چکمه || Incli-
nations naturelles ممایلات طبیعیّه bonnes ممایلات محموده
صالحه - قبیحه - ممایلات مذمومه Mauvaises Inclination au
bien خیره میل au jeu, à la débauche قماره وعیش وعشرته
میلان Avoir de l'inclination à bien faire بر کمسنه اعمال
خیریّه‌یه مایل اولمق à malfaire, à médire شرّ وخباثته
وطعن ومذمّته میّال اولمق Il faut quelquefois forcer son in-
clination بعضا میل درونی جبر واکراه ایتمک اقتضا ایدر

Et disposition de l'âme qui porte à avoir de l'amour pour
une personne *A.* میل الفؤاد - علاقة الفؤاد - اشتیاق البال
P. میل درون - مهر ومحبّت *T.* سویش || Il a beaucoup
d'inclination pour elle فلان محبوبه‌یه کلّی میل درونی وار در

Ils s'aiment d'inclination طبیعی میل درونه مبنی بری برلرینه
محبتلری وار در

Il se dit aussi de la personne ou de la chose qu'on aime *A.*
الاشتیاق ما به - محبوب *P.* دلدار *T.* سوکیلو || Cette fille
est l'inclination d'un tel بو قز فلانک ما به الاشتیاقیدر Faire
une nouvelle inclination بر دلداره مجدداً علاقه ایتمک
Changer d'inclination تبدیل دلدار ایتمک La chasse est son
inclination ما به الاشتیاقی صید وشکار مادهسیدر

INCLINER. Baisser, pencher. Il ne se dit qu'en parlant de la tête ou du corps *A.* تحنیة *P.* فرو کردن *T.* اکمک || Incliner la tête *A.* تحنیة الراس *P.* سر فرو کردن *T.* باش
اکمک S'incliner devant quelqu'un بر کمسنه نک حضورنده
تحنیهٔ قامت ایتمک

Et avoir du penchant pour quelque chose *A.* تمایل - میل *P.*
گرایستن - گرایبدن - میل نمودن *T.* کوکل چکمک || Incliner
à la miséricorde, à la pitié رحم وشفقته میل ایتمک à la
paix سلم ومصالحه یه میل ایتمک à un avis, à une opinion
بر رأیه تمایل ایتمک Incliner plus d'un côté que d'un autre
احد طرفینک برینه زیادهجه میل ایتمک - On dit aussi,
que la victoire incline de ce côté-là فوز وغالبیت فلان
طرفه میل ایدر

INCLINÉ. *A.* منحنی *P.* فرو کرده *T.* اکلمش *A.* مایل *P.*
گراییده *T.* میل ایتمش - کوکل ویرمش

INCLUS. Enfermé, enveloppé *A.* مطوی - ملفوف - مظروف
P. در پیچیده *T.* ایچنه قونمش || Le paquet ci-inclus
درون بوغچه اولان مطوی مکتوبده اشبو Le billet ci-inclus
درون - مکتوبده مطویاً ومظروفاً ارسال اولنان تذکره
طی La lettre ci-incluse مکتوبده مظروف اولان تذکره
مکتوبده ملفوف اولان دیگر مکتوب - On dit aussi, L'incluse, pour dire, la lettre incluse *A.* مکتوب ملفوف *P.* نامهٔ
در پیچیده *T.* مکتوب ایچنه قونمش اولان || Je vous prie
de rendre l'incluse à un tel طی تحریراتده ملفوفاً ارسال
اولنان مکتوبی فلانه تسلیم ایلمکز مرجو در

INCLUSIVEMENT. Y compris *A.* داخلاً فی الحساب *P.*
داخل حساب *T.* اندر حساب شمرده - بحساب درگرفته
اولهرق - صایلهرق || Depuis le sixième d'Août jusqu'au
trentième inclusivement آغوستوسک آلتیسندن اوتوزینه قدر
شویله که اوتوزنجی کون دخی داخل حساب اولهرق Tels juges
sont nommés pour lui faire son procès jusqu'à sentence définitive inclusivement اقتضا ایدن قضاة وحکام اعلام قطعی ایله
فصل مادّه اولنجیه قدر فلانک دعواسنی رؤیته مأمور
اولمشلر در شویله که اعلامک اتمامی اول وعدهنک
حسابی ایچنه داخل اوله

INCOËRCIBLE. Qui n'est point coërcible *A.* ممتنع الضبط -
ممتنع الاستیعاب *P.* در نگرفتنی *T.* ایچنه صیغدرلمز

INCOGNITO. Mot italien. Sans être connu *A.* مدرهاً - بالتدریه
متنکراً - *P.* تبدیل گونه - بصورت دیگر *T.* تبدیل قیافت
بیلنمیهجک صورت ایله - ایله || Ce prince passa incognito
par la France فلان حکمدار تنکیرزی وقیافت ایله فرانسه
- تبدیل قیافت اولهرق مرور ایلدی - ایچندن کچدی
Garder l'incognito بیلنمیهجک صورت ایله تبدیل قیافت
صورتنی اتخاذ ایتمک

INCOHÉRENCE. Manque de liaison *A.* عدم الاتصال - عدم
الارتباط *P.* نا پیوستگی *T.* اولاشقسزلق || L'incohérence
des parties de l'eau اجزای مانک عدم اتصالی des idées
معنالرک عدم ارتباط واتصالی

INCOHÉRENT. Qui manque de liaison *A.* ممتنع الارتباط -
ممتنع الاتصال *P.* نا پیوسته - بهم نیامدنی *T.* اولاشلمز
|| Les parties de l'eau sont incohérentes اجزای ما برلشمز -
ممتنع الاتصالدر - Figur. || Ces images, ses idées sont incohérentes بو معانی وبو صور ممتنع الارتباطدر

INCOMBUSTIBLE. Qui ne peut se brûler *A.* ممتنع الوقود -
متعذر الوقود - ممتنع الاحتراق *P.* سوزش نا پذیرا - نسوختنی
T. یانمز || Toile incombustible ثوب ممتنع الاحتراق mèche
incombustible فتیلهٔ ممتنع الوقود

INCOMMENSURABILITÉ. État de ce qui est incommensurable
A. اختلاف المقدار *P.* اندازه دیگر گونیٔ *T.* اولچی
اویغونسزلغی

INCOMMENSURABLE. Terme de Géométrie. Il se dit de deux
quantités qui n'ont point de mesure commune *A.* مختلف المقدار
P. اندازهاش دیگرگون *T.* اولچیسی اویمز || Le côté d'un
carré et sa diagonale sont incommensurables شکل مربعک
ضلعی ایله خط قاطع الزاویهسی مختلف المقادیر در

INCOMMODE. Fâcheux, qui gêne *A.* سالب الراحة -
مخل الراحة *P.* آرام فرسا - راحت ربا - ثقلت افزا *T.* راحتسز
|| Être logé dans une maison fort incommode غایت ایله

راحتسز بر خانده ساكن اولمق La chaleur est incommode
فرط حرارت موجب انسلاب راحتدر Des habits incommodes
سالب راحت اولان لباسلر Le bruit est incommode à
celui qui étudie مطالعه‌یه مشغول اولانه كوره شماطه‌نك
كثرتی انسلاب راحتی مستلزمدر C'est une chose incommode
que le vent شدت ريح انسلاب راحتی موجب بر شيئدر
Il se dit aussi des personnes A. ثقيل pl. ثقلا P. گرانجان
T. ثقيل بر || صيقنديلو - جان صيقيجی Homme incommode
مجلسی ثقيل C'est un homme d'une société fort incommode آدم
ثقيل المزاج بر آدمدر d'une humeur fort incommode بر آدمدر
Il n'y a rien de plus incommode que les cousins et les mouches
سيوری سينك وسينك قدر جان صيقيجی بر شیٔ يوقدر

INCOMMODÉMENT. Avec incommodité A. من - بلا استراحة
- راحتسزلك ايله T. بی استراحت P. غير استراحة
من غير استراحة || Être logé incommodément || راحتسز اولەرق
اسباب - اسباب استراحتدن محروم اولەرق - ساكن اولمق
استراحتدن خالی بر خانده مقيم اولمق Être assis incom-
modément راحتسز اوتورمق

INCOMMODER. Causer de l'incommodité A. سلب الراحة -
بی راحت - راحت ربودن P. ايراث الثقلة - اخلال الراحة
ثقلت T. بی آرام ساختن - ثقلت آوردن - كردن
راحتسز ايتمك - ويرمك || La moindre chose l'incommode
جزئی شیٔ كندويه ايراث - جزئی شيئدن راحتسز اولور
زحام ناس نفسنه موجب La foule l'incommode ثقلت ايدر
ايراث ثقلت Il ne peut rien souffrir qui l'incommode ثقلتدر
ايدن شيئی هيچ تحمل ايده‌مز Je vous prie, si cela ne vous
incommode point, de... طرفكزه باعث ثقلت دكل ايسه شويله
ايتمكزی رجا ايدەرم La prise de cette place incommode fort
les ennemis بو قلعه‌نك فتحی غايت مرتبه‌ده اعدانك
انسلاب راحتلرينی موجب بر حالتدر Cette grande dépense
l'incommodera ايتديكی مصارف جسيمه انسلاب راحتنی
مستلزم اوله‌جغنه شبهه يوقدر Il faut qu'un père s'incom-
mode pour ses enfans بر پدر كندو اولادی ايچون دوچار
ثقلت اولمق لازمهٔ حاليدر La perte de son procès a fort
incommodé ses affaires دعواسنی قزانمامسی اخلال امورينه
سبب كلی اولمشدر Il faut couper ces arbres qui incommodent
la vue du château قوناغك نظارتنه باعث ثقلت اولان
آغاجلرك قطعی اقتضا ايدر

Incommodé. A. مظهر الثقلة - منسلب الراحة P. بی راحت
صيقلمش - راحتسز اولمش T. دوچار ثقلت -
En termes de Marine, on dit, Un vaisseau incommodé, pour
dire, un vaisseau auquel il est arrivé quelque accident A. مئوف
ضرر كشيده - خسارت ديده - زيان ديده - آفت ديده P.
T. سقاطلغه اوغرامش - سقاطلنمش
On dit, qu'un homme est incommodé, pour dire, qu'il a une
légère indisposition A. منحرف المزاج P. نا خوش مزاج T.
مزاجسز - Et qu'il est incommodé d'un bras, d'une jambe, pour
dire, qu'il n'a pas l'usage de ces membres بر قولی ياخود بر
آياغی عليلدر - معلولدر

INCOMMODITÉ. Peine que cause une chose incommode A. عدم
الراحة - عنا - ثقلت P. بی راحتی - رنج T. صيقندی -
راحتسزلك - زحمت || C'est une grande incommodité d'être
mal logé نا خوش مسكنك ثقلتی چوقدر Il n'y a rien
qui n'ait ses incommodités اسباب ثقلتدن آزاده هيچ برشیٔ
يوقدر Il en souffre, il en ressent déjà l'incommodité گرفتار
اولديغی علتك رنج وثقلتنی حالا حس ايتمكده در
L'incommodité du vent, du soleil روزگارك وگونشك ثقلتی
des voyages اسفارك زحمت وثقلتی des chemins يوللرك
راحتسزلكی
Il signifie aussi, indisposition, maladie légère A. انحراف
المزاج - الم - آلام pl. سقم - اسقام pl. P. نا خوشی - رنج T.
مزاجسزلق || Les incommodités de la vieillesse شيخوختك
سن آلام واسقامی Il commence à ressentir quelque incommodité
مزاجنده نوعما آثار انحراف حس ايتمكه باشلادی Il est
sujet à beaucoup d'incommodités آلام واسقام گوناگونه مبتلا
در Son incommodité ne lui permet pas انحراف مزاجی
مانعدر l'excuse, le dispense انحراف مزاجی تقريبيله
Il faut excuser son incommodité انحراف مزاجی معذور در
عذری مقبول طوتلملودر
En termes de Marine, on dit, qu'un vaisseau a donné le si-
gnal d'incommodité, pour dire, qu'il a marqué par un signal
qu'il a besoin d'être secouru فلان سفينه ثقلت واضطراب
استمداد نشانی كوستردی - نشانی كوستردی

INCOMMUNICABLE. Qui ne peut se communiquer, dont on ne
peut faire part A. بریٔ من التشريك - منزّه عن الشركة
P. شركت نا پذير T. اورتاقلق قبول ايتمز || La toute-puis-

sance de Dieu est incommunicable حول وقوت جناب فاتر
شركت مطلق شركتدن منزهدر C'est un bien incommunicable
قبول ايتمز بر ملكدر Des honneurs, des droits incommuni-
cables برئ من التشريك اولان اسباب عز وشرف وبرئ
من الشركة اولان حقوق

INCOMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est incommutable A.
امكان نا پذيرئ جدايى .P امتناع المعزولية عن التملك
تصرفدن چيقەمامزلق .T ازملكدارى || Il prouve l'incommu-
tabilité de sa possession par une possession centenaire تملكنن
انعزالی ممكن اولمديغنى يوز سنەلك تصرفيله اثبات ايدر

INCOMMUTABLE. Il se dit d'un propriétaire qui ne peut être
évincé de sa propriété A. مأمون الاعتزال عن التصرف .P
تصرفدن چيقارلمز .T جدايى نا پذير از ملكدارى || Pro-
priétaire incommutable تصرفدن مأمون عن الاعتزال اولان
نا قابل اعتزال اولان صاحب ملك ـ بر صاحب ملك

INCOMPARABLE. À qui ou à quoi rien ne peut être comparé
عديم ـ لا عديل ـ عديم القياس ـ عديم النظير ـ لا نظير .A
بى ـ بيهمتا .P منقطع القرين ـ ممتنع التمثيل ـ التمثيل
اورنكى ـ مثلى يوق .T بى عديل ـ بى مانند ـ همال
قياسه كلمز ـ يوق || C'est un homme d'une valeur incompa-
rable شجاعت خصوصندە منقطع ـ شجاعتى لا نظير بر آدمدر
d'une شجاعتى قياسه كلمز بر بهادر در ـ القرين بر آدمدر
sagesse, d'une piété incomparable عقل
مثل ونظيرى يوق
C'est une ودرايت وتعبد وديانت ايله موصوف بر ذات
femme d'une beauté incomparable عديم المثاله
حسن وجمال
بر واعظ لا نظير Un orateur incomparable مالكه بر خاتوندر
بيعديل ـ

INCOMPARABLEMENT. Sans comparaison A. بلا قياس ـ
قياسه كلميەجك .T بيرون از قياس .P خارجاً من القياس
|| Elle est incomparablement plus belle que sa صورت ايله
sœur همشيرەسندن بلا قياس احسندر Cela est incompara-
blement plus grand فلان شئ فلاندن بلا قياس اكبر در Il
se porte incomparablement mieux مزاجى مقدمكى حالنه نسبت
ايله بلا قياس اصلحدر

INCOMPATIBILITÉ. Ce qui fait que deux choses ne peuvent
s'accorder ensemble A. عدم القابلية الامتزاج ـ عدم الامتزاج
برلشەمامزلك ـ اويوشەمامزلق .T آميزش نا پذيرى .P
|| Il y a entre eux une grande incompatibilité d'humeurs برى

برلرينك طبيعتندە كلى عدم امتزاج واردر
Il se dit aussi de l'impossibilité qu'il y a, selon les lois, que
deux charges soient possédées par une même personne A. عدم
مانعيت عن ـ عدم الامكان الاجتماع ـ القابلية الاجتماع
|| Il n'y a point بريرە كلەمزلك .T با هم نيامدن .P الجمع
d'incompatibilité entre ces deux emplois بو ايكى منصبدە مانعيت
جمع يوقدر Il faut que vous optiez laquelle de ces deux char-
ges vous voulez garder, car il y a de l'incompatibilité بو ايكى
منصبك ذات واحدەدە اجتماعى ممكن اولەمغلە قنغيسنك
ضبطنى مراد ايدر ايسەڭ اختيار ايتملوسك ـ On dit aussi,
qu'il y a incompatibilité que le père et le fils, ou les deux frè-
res soient juges dans une même compagnie والد وولد وياخود
ايكى قرنداشك مأموريت قضا وحكومتە اجتماعلرندە
امتناع شرعى واردر

INCOMPATIBLE. Qui ne peut s'accorder ensemble A. ممتنع
الامتزاج .P نا پذير آميزش ـ نا قابل امتزاج .T اويمز ـ
بو ايكى برلشمز || Ces deux caractères sont incompatibles
C'est une humeur incompatible طبيعت ممتنع الامتزاجدر
نا قابل Un homme incompatible ممتنع الامتزاج بر مزاجدر
امتزاج بر آدم L'amour de Dieu et l'amour des richesses sont
incompatibles عشق الهى ايله محبت مال ومنال ممتنع
الاجتماع اولان مواددندر

Il se dit aussi de deux charges qui ne peuvent être possé-
dées par la même personne A. مانع الجمع ـ ممتنع الاجتماع
بريرە كلمز .T با هم نيامدنى .P || Deux charges incompa-
tibles شخص واحدەدە ممتنع الاجتماع اولان ايكى منصب
— Il se dit aussi en physique, de ce qui ne peut subsister avec
un autre sans se détruire A. ممتنع الوجود ـ ممتنع الاجتماع
مجتمعاً || Le froid et le chaud sont incompatibles dans le
même sujet حر وبردك شئ واحدەدە اجتماعى ممتنعدر ـ
مجتمعاً وجودى نا ممكندر

INCOMPÉTEMMENT. Sans compétence A. بلا استحقاق على القضا
|| Cela a été mal et incompétemment jugé بو مادە فاسداً وبلا
استحقاق قضا حكم اولندى

INCOMPÉTENCE. Manque de compétence A. عدم الاستحقاق
نا سزايئ قضا وحكومت .P عدم الصلاحية للقضا ـ على القضا
قضايە صلاحيتسزلك .T || L'incompétence est notoire, mani-
feste بو بابدە عدم استحقاق قضا واضح وآشكار در Je sou-

tiens l'incompétence حاكمك حكومت وقضايه عدم استحقاقنى
دعوا ايدەرم

INCOMPÉTENT. Terme de Jurisp. Qui n'est pas compétent A.
قضا وحكومته .T نا سزاوار قضا .P غير مستحق على القضا
Juge incompétent || استحقاقسز دعوانك رؤيتنه غير مستحق
Appel comme de juge incompétent اولان قاضي حاكمك اول
مقوله دعوايى رؤيته عدم استحقاقنه مبني دعوانك محل
اخره قالدرلمسى

INCOMPLET. Qui n'est pas complet A. ناقص - غير كامل .P
Un recueil incomplet || اكسك .T نا تمام مجموعهٔ ناقصه
Nous n'avons que des idées incomplètes des corps اجرامه دائر
وقوفمز ناقص ونا تمامدر

INCOMPLEXE. Qui n'est pas composé A. غير مركب .P ساده
.T ساده

INCOMPRÉHENSIBILITÉ. État de ce qui est incompréhensible
.A عجز عن الادراك - عدم الامكان الادراك .P نا
L'incompréhensibilité de Dieu || آكلاشلامازلق .T شناسايى
ذات عظمت صفات ربّانيّه نك ادراكى بابنده عجز وقصور
des mystères اسرار خفيّهٔ دينيّه نك ادراكنده عجز وقصور

INCOMPRÉHENSIBLE. Qui ne peut être compris A. لا يدرك
بيرون - نا در يافت - نا شناختنى .P ممتنع الادراك -
Dieu || عقل ايرشمز - عقل ايرمز - آكلاشلمز .T از احاطهٔ عقل
est incompréhensible كيفيّت ذات جناب ربّ متعال ممتنع
ذات حضرت ذو الجلالك كيفيّتى احاطهٔ عقل - الادراكدر
ذات جلالت صفات صمدانيّه نك كيفيّتنه - بشردن بيروندر
Les voies de Dieu sont incompréhensibles بمشيّة الله عقل ايرمز
تعالى ظهور ايدن اسبابك كيفيّتى بيرون از دائرهٔ عقل
اسبابك كيفيّتنه عقل - احاطهٔ عقلدن خارجدر - بر معنا در
On dit aussi, qu'un homme est incompréhensible - ايرشمز
حالنه عقل ايرشه جك - آكلاشله جق آدم دكلدر

INCOMPRESSIBLE. Qui ne peut être comprimé A. ممتنع
L'eau est || صيقشدريله مز .T تضييق نا پذير .P التضييق
incompressible صو قابل تضييق دكلدر

INCONCEVABLE. Qui n'est pas concevable A لا يفهم - فوق
بيرون از دائرهٔ عقل - نا فهميدنى .P لا يتصوّر - ما يتصوّر
عقله صيغمز - آكلاشلمز .T كنجايش نا پذير فهم وادراك -
|| Vous me dites là une chose inconcevable ديديككز كلام عقله
Une patience inconcevable دائرهٔ فهم صيغه جق معنا دكلدر

Il est inconcevable combien on وادراكدن خارج صبر وتأنى
lui dit d'injures فلانه سويلنان شتومك كيفيّتى دائرهٔ فهم
وتصوّردن بيرون بر معنادر

INCONCILIABLE. Il se dit des choses que l'on ne peut con-
cilier A ممتنع التوفيق - ممتنع التوافق .P توافق نا پذير
Voilà des faits inconciliables || او يوشمز .T اشته بونلر برى
بريله توافق قبول ايده جك شيلر دكلدر

Il se dit aussi des personnes A. ممتنع الموالفة - ممتنع
آشتى نا .P ممتنع الالتئام - ممتنع الاصلاح - الائتلاف
Ces deux personnes sont inconciliables || بارشلمز .T پذير بو
بو ايكى كشى - ايكى كيشينك بينلرى ممتنع الائتلافدر
برى برلريله قابل التئام واصلاح دكلدر

INCONDUITE. Défaut de conduite A. سوء الحركة - حركت
فنا حركت .T روش نا هموار - رفتار نا هنجار .P غير مرضيّة
|| S'il est dans une situation fâcheuse, c'est par son inconduite
سوء حالى كندو حركت نا هموارندن نشأت ايتمش بر كيفيّتدر

INCONGRU. Il se dit d'un discours qui pèche contre les règ-
les de la syntaxe A. ذو اللحن والسقامة - لاحن .P نا درست
Une façon de parler fort incongrue || طوغرى اوليان .T لحندن
عبارت بر كونه سويليش

Il se dit aussi de ce qui n'est pas convenable ni aux per-
sonnes, ni aux circonstances A. غير صواب .P نا صواب -
Réponse, question incongrue || يولسز .T نا سزا جواب نا صواب
وسؤال نا سزا

INCONGRUITÉ. Faute contre la syntaxe A. لحن - سقامت
Tout ce qu'il écrit est plein || طوغريسزلق .T نا درستى .P
d'incongruités هر نه كه تحرير ايتسه لحن وسقامتدن عبارتدر
Figur. A عدم الصواب .P نا صوابى - نا سزايى .T يولسزلق -
|| Conduite pleine d'incongruités افعال نا صوابدن عبارت
Il n'y a point de jour qu'il ne fasse quelque سلوك وحركت
incongruité بر كون كچمز كه بر درلو حركت نا صواب
ايتميه

INCONGRUMENT. D'une manière incongrue A. باللحن -
Par- || طوغرى اوليه رق .T نا درستانه .P باللحن والخطا
ler incongrument باللحن والخطا تكلّم ايتمك

INCONNU. Qui n'est point connu A. غير معلوم - مجهول .P
Homme || بيلنمز - بلورسز - بللو دكل .T نا معلوم - نا دانسته
inconnu اسمى - مجهول الاسم بر مولف auteur نا معلوم آدم

پوصله نك L'usage de la boussole était inconnu aux anciens نا معلوم
استعمالی عند المتقدمين مجهول ونا معلوم ايدی Agir
par des moyens inconnus إعمال اسباب ووسائل نا معلومه
طرق ومسالك Marcher par des routes inconnues ايتمك
نا معلومديه سالك اولمق

Il signifie aussi, obscur, qui n'a point de réputation, dont on ignore l'état et l'origine *A.* مجهول الاصل *P.* نا معلوم *T.* اصلی
مجهول الاصل بر Elle s'est entêtée d'un inconnu || بلورسز
كمسنه‌يه عقلی صارمشدر

INCONSÉQUENCE. Défaut de conséquence *A.* عدم الملازمة ـ
T. نا هنجاری ـ نا پیوستگی ـ نا پیوندی *P.* عدم الرابطة
رابطه‌سزلق || Il y a de l'inconséquence dans son discours,
dans ses procédés كلامنده وافعال وحركاتنده ملازمه يوقدر ـ
Sa كلامی وفعل وكرداری قاعدهٔ ملازمه‌دن عاريدر
conduite est pleine d'inconséquences سلوك وحركتی رابطه‌سزلقدن
عبارتدر

INCONSÉQUENT. Qui agit, qui parle sans se conformer à ses propres principes *A.* عديم الرابطة ـ معدوم الملازمة *P.* نا
هنجار *T.* رابطه‌سز ـ قاعدهٔ ملازمه‌يه رعايت ايتمز || Il est
aussi inconséquent dans sa conduite que dans ses propos سلوك
وحركتنده قاعدهٔ ملازمه‌يه رعايت ايتمديكی كبی نطق
وكلامنده دخی رابطه يوقدر ـ Il se dit aussi des choses ||
Raisonnement inconséquent قانون ملازمه‌يه مغاير بر رأی Con-
duite inconséquente قانون ملازمه‌يه مغاير طور وحركت ـ
رابطه‌سز حركت

INCONSIDÉRATION. Légère imprudence dans le discours, ou dans la conduite *A.* نقصان ـ عدم الملاحظة ـ عدم الرويّة
T. بی رويتی ـ كم انديشی *P.* نقصان التفكر ـ التأمل
ملاحظه‌سزلق ـ دقتسزلق || Faire quelque chose par inconsi-
dération عدم رويته مبنی بر ايش ايشلمك Il y a bien de
l'inconsidération en cela بو بابده خيلیجه ملاحظه‌سزلق واردر
Il n'y a point de malice dans son fait, il n'y a qu'un peu d'in-
considération كار وعملنده بر درلو خباثت اولميوب جزئيجه
دقتسزلق واردر Il parle avec inconsidération بلا تأمل
تكلم ايدر

INCONSIDÉRÉ. Qui fait les choses sans attention *A.* عديم
الرويّة *T.* كم انديش ـ بی رويت *P.* عديم التأمل ـ
عاری من *A.* Il se dit aussi des choses ـ دقتسز ـ ملاحظه‌سز
ملاحظه اولنمامش *T.* بی رويت ـ نينديشيده *P.* الرويّة ـ
رويتدن ـ فعل بی رويت || Action inconsidérée ملاحظه‌سز
Discours inconsi- عاری بر كار conduite حركت بی رويت
dérés ملاحظه‌سز صحبتلر ـ كلمات بی رويت

INCONSIDÉRÉMENT. D'une manière inconsidérée *A.* من غير
رويّة ـ بلا تأمل *P.* بی انديشانه *T.* ايتميه‌رك ملاحظه ||
Il agit toujours inconsidérément هر حالده بلا تأمل عمل
وحركت ايدر

INCONSOLABLE. Qui ne se peut consoler *A.* لا يتسلی ـ لا
يتعزی *P.* نا پذير *T.* نا قابل تسليت ـ غمگساری نا تسلی
ايتمز قبول || Il est inconsolable de cette mort فلانك
تسلی قبول Douleur inconsolable وفاتيچون نا قابل تسليتدر
ايده‌ميه‌جك اندوه وكدر

INCONSOLABLEMENT. De manière à ne pouvoir être consolé
A. خارجاً من حد التسلی ـ من غير تسلی *P.* بيرون از
تسلی *T.* قبول ايده‌ميه‌جك مرتبه‌ده مرتبهٔ تسلی

INCONSTAMMENT. Avec inconstance *A.* من غير ثباتٍ
ـ من غير دوام *P.* نا پايدارانه *T.* دوامسزلق ايله || Il s'est
conduit fort inconstamment dans cette affaire-là بو خصوصده
بغايت عدم دوام وثبات ايله حركت ايلدی

INCONSTANCE. Facilité à changer d'opinion, de sentiment, de passion, de conduite *A.* تلوّن الطبع ـ عدم الثبات ـ عدم
الدوام *P.* نا پايداری *T.* دوامسزلق || Il n'y a rien de plus
indigne d'un homme sage que l'inconstance آدمه كوره عاقل
Son incon- تلوّن طبع قدر بادئ عار اولەجق شئ يوقدر
stance lui a fait perdre ses amis تلوّن طبعی جميع دوستلرندن
Cette femme n'a plus voulu se fier مهجوريتنه سبب اولمشدر
à lui après son inconstance دوامسزلغی ظهورندنبرو فلانك
Il se dit ـ بو خاتون كندوسندن سلب امنيت ايتمشدر
aussi des choses || L'inconstance du temps, des saisons هوانك
des vents, de la mer وفصول اربعه‌نك عدم ثبات ودوامی
de la fortune رياحك ودريانك عدم ثباتی بخت نا
des choses humaines سازكارك عدم دوامی احوال بشريه‌نك
عدم ثبات ودوامی

INCONSTANT. Qui est sujet à changer. Il se dit des personnes et des choses *A.* متلوّن ـ عديم الثبات ـ عديم الدوام
P. بی ثبات ـ نا پايدار ـ بيقرار ـ بی دوام *T.* دوامسز ||
Homme inconstant متلوّن المزاج آدم ـ تلوّن طبع ايله مجبول

Inconstant dans ses résolutions, esprit عقل بی ثبات بر آدم
en ses desseins رأی وارادەسندە دوامسز بر آدم en amour
عشقندە بی ثبات ـ عشق ومحبّت بابندە متلوّن المزاج
Voilà un temps inconstant اشتە دوامی یوق بر هوا L'automne
est une saison inconstante فصل خریف بی دوام وقرار در
Toutes les choses d'ici-bas sont très-inconstantes امور دنیانک
بیقرار ونا پایدار در ـ جملەسی بی ثبات وبی دوامدر

INCONSTITUTIONNEL. Qui est contraire à la constitution *A.*
بیرون از نظام *P.* مغایر النظام ـ خلاف النظام الموضوع
T. نظامدن خارج || Cette entreprise est inconstitutionnelle
تصدّی اولنان بصلحت نظامە مخالف اموردندر

INCONTESTABLE. Qui ne peut être contesté *A.* ممتنع الاعتراض
ستیز نا *P.* ممتنع الجرح والاعتراض ـ بری من الاعتراض ـ
اعتراض قبول ایتمز ـ سوز یوق *T.* نا قابل اعتراض ـ پذیر
|| Cette vérité est incontestable بو کلام حق بری من الاعتراضدر
Fait incontestable اعتراض قبول ایتمز بر مادّە preuve برهان
Son محلّ اعتراض اولمیان برهان قوی ـ ممتنع الاعتراض
droit est d'une évidence incontestable حقّی اعتراضدن بری
وضوح وصراحت ایلە ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTABLEMENT. D'une manière incontestable *A.* بلا
سوز اولمیەرق *T.* بی ستیز *P.* بریئاً من الاعتراض ـ اعتراض
|| Cette proposition est incontestablement vraie بو مسئلە اعتراضدن
بری اولەرق ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTÉ. Qui n'est point contesté *A.* بری من المعارضة
نزاعسز ـ معارضەسز *T.* بی ستیز *P.*

INCONTINENCE. Vice opposé à la continence, à la chasteté
عدم الاستمساک النفس ـ عدم التحرّم ـ خلاعة الاخلاق *A.*
|| کندوینی قوریمامە *T.* نا خویشتنداری ـ نا پرهیزی *P.*
Son incontinence fut caus ce sa perte خلاعت اخلاق ایلە
تعیّشی تلفنە بادی اولمشدر Il a ruiné sa santé par son in-
continence استمساک نفسە عدم دقّتی مزاجنک خرابیّت
حالنە باعث اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de l'urine qu'on ne peut retenir
عدم الامساک البول *A.*

INCONTINENT. Qui a le vice de l'incontinence *A.* غیر متحرّم
نا پرهیزکار ـ نا خویشتندار *P.* غیر ممسک النفس ـ متخلّع ـ
امساک || C'est un homme incontinent کندوینی قوریمز *T.*
ایتمز بر آدمدر

INCONTINENT, adverbe. Aussitôt *A.* فی الحال
علی الفور ـ *P.* هماندم ـ در آن ساعت *T.* اول ساعت || Dès qu'il eut
appris cela, il partit incontinent بوکا دائر خبر آلدقدە فی
الحال عزیمت ایلدی Je m'en vais incontinent vous parler
سنکلە سویلشمک ایچون در آن ساعت وارورم

INCONVÉNIENT. Ce qui survient de fâcheux dans une affaire
A. محذور pl. محاذیر ـ مانع pl. موانع *P.* نا سازکاری *T.*
باس || Il s'est engagé dans une affaire dont il est résulté pour
lui de grands inconvéniens حقنە محاذیر جسیمەیی مستلزم
اولمش بر مصلحتی التزام ایلدی Il n'y a nul inconvénient
à faire ce que vous dites دیدیککز شیئی اجرا ایلمکدە بر
دیدیککی اجرا ایتمکدە باس یوقدر ـ درلو محذور یوقدر
En voulant éviter un inconvénient, il est tombé dans un autre
بر محذوردن فرار ایدەیم دیر ایکن آخر محذورە دوچار
اولدی J'y vois de grands inconvéniens بو بابدە محاذیر
جسیمە اولدیغنی کوریورم Je ne vois pas d'inconvénient à
faire telle chose بونی ایتمکدە بر درلو محذور بولەمم Il n'y
a pas d'inconvénient à cela بو بابدە بر درلو مانع یوقدر
Remédier aux inconvéniens ظهور ایدن محذوراتک چارەسنە
باقمق

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, entraînent
des suites fâcheuses *A.* مضرّت *P.* گزند *T.* ضرر || La Grèce
préferait les inconvéniens de la liberté à ceux de la sujétion
légitime اهل یونان قدیم حال خود سری واستبدادک
مضرّتلرینی تبعیّت مشروعەدن مترتّب اولان مضرّتلردن
اولی وارجح عدّ ایدرلر ایدی

INCORPORALITÉ. Qualité des êtres incorporels *A.* تجرّد من
الجسم *P.* آزادگی از تن *T.* جسمسزلک ـ کودەسزلک

INCORPORATION. Union de plusieurs choses en un seul corps
A. کسب الوحدة الجسم ـ اتّحاد الجسم *P.* یکجسمی ـ
یکپارگی *T.* بر جسم اولمقلق || Il faut pétrir ces drogues
jusqu'à une parfaite incorporation بو اجزا تماماً وکاملاً جسم
واحد اولنجیە قدر تعجین اولنملو در

Il se dit aussi d'un terre réunie à une autre *A.* التحاق ـ
انضمام *P.* اندر کرفتگی *T.* ایچنە قاتلمە || L'incorporation
d'une terre au domaine فلان ارضک داخل ملکە انضمام
والتحاقی ـ ملک ایچنە قاتلمسی

Il se dit aussi d'un régiment dont on supprime le nom, et

dont on fait entrer les soldats dans un autre régiment فسخ
-اولنمش فلان آلایک عسکرینی فلان آلایه الحاق ایتدرمک
فلان آلایک ایچنه قاتمق

INCORPOREL. Qui n'a point de corps *A.* مجرّد من الجسم
- منزّه عن الجسم *P.* بی تن *T* جسمسز || Dieu est incor-
porel حضرت - باری تعالی حضرتلری مجرّد من الجسمدر
حقّ جلّ وعلا جسمدن منزّهدر Les substances incorporelles
مجرّد من الجسم اولان ارواح

INCORPORER. Unir un corps à un autre *A.* ضمّ الجسم
تحویل الی جسم الواحد - الی الجسم *P.* یکجسم
کردن *T.* بر جسم ایتمک || Ces drogues sont bien incor-
porées ensemble بو اجزا بری برلریله کرکی کبی جسم
واحده تحویل اولنمشدر La cire et les gommes s'incorporent
facilement ensemble شمع عسل واقسام صموغ بالسهوله
جسم واحده تحویل اولنور

Il se dit aussi d'un corps politique, ou ecclésiastique qu'on
joint à un autre *A.* ضمّ - الحاق *P.* در گرفتن - در نهادن
T. ایچنه قاتمق || Incorporer des terres au domaine بعض
اراضی‌یی ملکه الحاق ایتدرمک Les soldats de cette
compagnie furent incorporés dans celle-là بو بلوکک نفراتی
فلان بلوکه ضمّ والحاق ایتدرلمشدر

Incorporé. *A.* متحوّل الی جسم الواحد *P.* یکجسم گشته
T. بر جسم اولمش *A.* منضمّ - ملحق *P.* اندر گرفته *T.*
ایچنه قاتلمش

INCORRECT. Qui n'est pas correct *A.* غیر صحیح - سقیم *P.*
نا درست *T.* طوغری اولمیان || Style incorrect عبارهٔ غیر
صحیحه dessin رسم غیر صحیح

INCORRECTION. Défaut de correction *A.* عدم - سقامت
الصحّة *P.* نا درستی *T.* طوغریسزلق || Il y a bien des in-
corrections dans le dessin de ce tableau بو تصویرک رسمنده
وافر سقامتلر وار در Incorrection de style عبارەنک سقامتی

INCORRIGIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorrigible *A.* عدم
عدم القابلیّة الاصلاح - الامکان الاصلاح *P.* امکان نا پذیریْ
نا پذیرابیْ فرهنگی - اصلاح *T.* اصلاح قبول ایتمامزلک
|| Son incorrigibilité ne se conçoit pas فلانک اصلاحه عدم
قابلیّتی دائرهٔ فهمدن خارج بر معنا در

INCORRIGIBLE. Qui ne se peut corriger *A.* ممتنع الاصلاح
P. نا قابل اصلاح - امکان نا پذیر اصلاح *T.* اصلاح قبول
اصلاحه کلمز - ایتمز || Un esprit incorrigible نا قابل اصلاح
بر مزاج un enfant نا قابل اصلاح بر طفل || Il est incorrigible
là-dessus بو بابده بر وجهله اصلاح قبول ایتمز || Il a des dé-
fauts qui sont absolument incorrigibles مطلقاً اصلاح قبول
ایدەمیەجک عیوب وقبایحی وار در

INCORRUPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorruptible *A.*
نزاهة عن - عدم القابلیّة الفساد - عدم الامکان الفساد
برائة من الانفساد - الفساد *P.* - امکان نا پذیریْ فساد
نا پذیرایی تباهی *T.* جوریمامزلک - بوزلمامزلق || L'in-
corruptibilité est une des qualités des corps glorieux برائت
من الفساد صفتی ابدان سعادتمندانه مخصوص صفاتندندر

Il signifie figur., l'intégrité par laquelle un homme est inca-
pable de se laisser corrompre *A.* نزاهة عن - عفة الطبع
عدم القابلیّة الافساد - الاطماع *P.* امکان نا پذیریْ افساد
پرهیزکاری - *T.* افساد قبول ایتمامزلک || L'incorruptibilité
de ce juge افساده - فلان قاضینک اطماعدن نزاهتی
عدم قابلیّتی

INCORRUPTIBLE. Qui n'est pas sujet à corruption *A.* منزّه
بریٔ من الفساد - عن الفساد *P.* - امکان نا پذیر تباهی
نا قابل فساد *T.* فساد قبول ایتمز - جوریمز - بوزلمز || Il
n'y a que les substances spirituelles qui soient incorruptibles
فقط روحانیّون فساددن منزّهدر

Figur. Qui est incapable de se laisser corrompre pour agir
contre son devoir *A.* بریٔ - ممتنع الاطماع - عفیف الطبع
من الافساد *P.* - نا قابل اطماع - امکان نا پذیر افساد
پرهیزکار *T.* افساد قبول ایتمز || Un juge incorruptible ممتنع
واهبهٔ اطماعدن عاری بر قاضیٔ عادل - الاطماع بر قاضی
Un magistrat d'une vertu, d'une probité incorruptible صلاح
حالی وعفتی افساد قبول ایتمز مستقیم الاطوار بر ضابط

INCORRUPTION. État des choses qui ne se corrompent point
A. عدم الفساد *P.* فساد نا پذیری *T.* جوریمامزلک

INCRASSANT. Terme de Médecine. Qui épaissit le sang, les
humeurs *A.* مثخن *P.* سخت ساز *T.* قویولدیجی

INCRÉDIBILITÉ. Ce qui fait qu'on ne peut croire une chose *A.* عدم
الصلاحیّة الی الاعتماد *P.* نا شایستگیٔ باوری *T.*
ایناندیلەمامزلق || L'incrédibilité de ce fait بو مادّەنک اعتمادە
عدم صلاحیّتی

INCRÉDULE. Qui ne croit que difficilement *A.* عسیر الاعتماد

صعب الاعتماد - P. دشوار گرو T. گوج اینانور || Vous êtes bien incrédule خیلی مرتبد عسیر الاعتماد بر ادمسک || C'est un esprit incrédule بالطبع عسیر الاعتماد بر آدمدر

Et celui qui ne croit point à la religion révélée A. عدیم الایمان - عدیم الاعتقاد P. بد ایمان - کم اعتقاد T. ایمانی یوق || C'est un incrédule عدیم الایمان بر آدمدر Convaincre les incrédules بد ایمان اولنلری الزام ایتمک

INCRÉDULITÉ. Répugnance à croire ce qui est pourtant croyable A. عدم الاعتماد P. نا باوری T. اینانمازلق || Incrédulité opiniâtre مصرّانه - بالاصرار والعناد عدم اعتماد عدم اعتماد

Et manque de Foi A. عدم الایمان P. بی ایمانی T. ایمانسزلق

INCRÉÉ. Qui n'a point été créé A. غیر مخلوق P. نیافریده T. یرادلمامش || Dieu seul est un être incréé جناب ربّ العالمیندن غیری موجود غیر مخلوق یوقدر - On appelle le Fils de Dieu, La sagesse incréée ابن الله حکمت غیر مخلوقه صفتیله موصوفدر

INCROYABLE. Qui ne peut être cru A. ممتنع الاعتماد - بعید عن الاعتماد P. نا شایستهٔ باوری T. نا گرویدنی - اینانلمز || Cet auteur conte des choses incroyables بو مؤلف شایستهٔ اعتماد اولمیه‌جق شیلر نقل وحکایت ایدر Une nouvelle incroyable شایان اعتماد اولمیه‌جق خبر - On dit aussi, Il est incroyable combien cet homme-là fait de choses بو آدمک ایتدیکی ایشلر اعتماد اوله‌جق مرتبه‌دن دورا احاطهٔ عقلدن خارج بر معنا در - دور در

Il signifie aussi, excessif, extraordinaire A. خارج من دائرة التصوّر P. دور از کنجایش عقل T. عقله صیغمز || Des douleurs incroyables دائرهٔ تصوّردن خارج وجعلر Une joie incroyable کنجایش عقلدن دورا دور نشاط وسرور une peine عقله صیغمیه‌جق تعب وزحمت

INCRUSTATION. Application de quelque pièce de marbre, de jaspe, etc. sur une surface pour l'orner A. تلمّی بنفایس الاحجار P. پوشش با سنگهای گرانبها T. نفیس طاشلر ایله قاپلمه || L'incrustation d'une telle église فلان کلیسایی نفیس طاشلر ایله قاپلمه Une belle incrustation نفیس طاشلر ایله لطیف ودلگشا بر قاپلمه

Il se dit aussi des ouvrages où l'on voit des ornemens d'or, d'argent, enchâssés dans une autre matière A. مزوّق pl. مزوّقات P. سپوخته T. قاقمه

INCRUSTER. Couvrir, revêtir de marbre, de jaspe, etc. A. استغراق بنفایس الاحجار - تلمّی بنفایس الاحجار P. بسنگهای گرانبها پوشانیدن T. نفیس طاشلر ایله قاپلامق

Et enchâsser une matière dans une autre, pour en faire des ornemens A. تزویق P. سپوختن T. قاقمق

INCRUSTÉ. A. ملمّی بنفایس الاحجار P. با سنگهای گرانبها پوشیده T. نفیس طاشلر ایله قاپلانمش A. مزوّق P. سپوخته T. قاقلمش || Une boîte d'écaille incrustée d'or آلتون قاقمه‌لو بغه قوطی

INCUBATION. Action des volatiles qui couvent des oeufs A. حضون P. نشست برمرغانه T. بصمه یمورطه || La chaleur de certains fours peut suppléer à l'incubation بعض فورونلرک حرارتی بدل حضون اوله بیلور

INCUBE. T. de Méd. Cauchemar. V. ce mot.

INCULPATION. Attribution d'une faute à quelqu'un A. اسناد التهمة - اسناد pl. اسنادات P. گناه اندازی T. سوچ آتمه

INCULPER. Accuser quelqu'un d'une faute A. اتهام - عزو التهمة - اسناد الجنحة - توریک الجرم - تحمیل التهمة P. گناه انداختن T. صوچ آتمق || Dans cette affaire, j'ai été inculpé mal à propos بو خصوصده نا حق یره بکا عزو تهمت اولندی

INCULPÉ. A. متهوم P. تهمت زده - اتهام کرده T. اوزرینه صوچ آتلمش - اتهام اولنمش

INCULQUER. Imprimer une chose dans l'esprit de quelqu'un à force de la répéter A. تمکین فی الذهن - طبع فی الذهن P. در لوح خاطر طبع کردانیدن T. عقله صیغدرمق - عقله برلشدرمک || Il lui faut inculquer cette maxime بو اصولی عقلنه برلشدرمک لازمدر - ذهننه تمکین ایتمک اقتضا ایدر

INCULQUÉ. A. منطبع فی الذهن P. طبعکردهٔ لوح خاطر T. عقله صیغدرلمش - عقله برلشدرلمش

INCULTE. Qui n'est point cultivé A. بور - بائر - بائرة ارض P. غیر محروث - نا کاشته - شیار نکرده T. پور - سورلمامش || Jardin inculte حدیقهٔ غیر محروثه Terres incultes اراضیٔ غیر محروثه - اراضیٔ بائره - پور یرلر

Figur. || Un esprit inculte A. غیر مهذب عقل P. بی تربیت عقل T. تربیه‌سز عقل Naturel inculte طبع بی تربیت

تربیت. Moeurs incultes اخلاق غیر مهذبه

INCULTURE. État de ce qui est inculte A. بوریت P. نا
شیاری T. پوزلق

INCURABILITÉ. État de ce qui est incurable A. عدم الامکان
علاج قبول T. نا پذیری دوا P. عدم الامکان البرء - الشفا
L'incurabilité de la plaie obligera de faire l'am- || ایده‌مامزلک
putation جراحتک برء وشفاسی ممکن اولمدیغندن اطنان
عضوه مجبوریت درکار در

INCURABLE. Qui ne peut être guéri A. لا یبری - لا علاج
P. متعذر الدوا - ممتنع المداواة - داء دنف - داء عقام -
- اوکولمز T. علاج نا پذیر - امکان نا پذیر دوا - بیدرمان
علت متعذر الدوا maladie Mal incurable || علاج قبول ایتمز
جراحت لا یبرا plaie علاج قبول ایده‌میه‌جک خسته‌لک
Ce malade est incurable علاج قبول ایتمز بر علیل - Figur.
A. ممتنع الاصلاح P. چاره نا پذیر - اصلاح نا پذیر T.
اصلاح قبول ایتمز - علاج قبول ایتمز || Caractère incurable
نا قابل اصلاح بر عیب défaut ممتنع الاصلاح اولان مزاج

INCURIE. Défaut de soin, négligence A. عدم الاهتمام - اهمال
P. پرویش T. اهتمامسزلق - باقمامه || Il a dérangé ses affaires
par son incurie اهمالی تقریبیله امورینی مختل وپریشان
ایلدی

INCURIOSITÉ. Négligence d'apprendre ce qu'on ignore A. عدم
نا جستجویی P. عدم التحدس - عدم التتبع - التدنیق
احوال T. اموری اراشدرمامزلق || L'incuriosité de cette na-
tion empêche ses progrès dans les sciences et dans les arts بو
ماتک تتبع احواله عدم اعتناسی تحصیل فنون وعلومه
بطائتنی مستلزمدر

INCURSION. Course de gens de guerre dans une contrée qu'ils
traversent en la dévastant A. غارت pl. غارات P. تاخت
غارت عظیمه || Grande incursion چاپول - آقین T. وتاراج
اردی آره‌سی یوق - غارات متوالیه Incursions continuelles
امم وحشیه‌نک تاخت Les incursions des barbares چاپوللر
چاپوللر ایتمک Faire des incursions وتاراجی

INDE. Couleur bleue que l'on tire de l'indigo A. صبغ النیل
P. چوید بویاسی T. رنگ نیلی

INDÉBROUILLABLE. Qui ne peut être débrouillé A. ممتنع
الحل P. گشایش نا پذیر T. سوکلمز || Un point d'histoire
indébrouillable علم تاریخک حلی ممتنع بر دقیقه‌سی

INDÉCEMMENT. Contre la décence A. من غیر - بلا ادب
ادب P. بیعارانه T. ادبسزجه || Il agit, il se comporte in-
décemment بیعارانه - استهتاک طور ایله عمل وحرکت ایدر
حرکت ایدر

INDÉCENCE. Discours, action contraire à la décence A. عدم
ادبسزلق T. پرده دریدگی - بی عاری - بی ادبی P. الادب
|| Il y a de l'indécence de parler de la sorte بو طور ایله
سویلمک قاعدهٔ ادبه مغایر در

INDÉCENT. Qui est contre la décence A. خلاف الادب -
|| ادبسز T. بیرون از ادب - بی ادب P. مغایر الادب
Il est indécent à un magistrat de dormir à l'audience بر قاضی‌یه
کوره مجلس شریعتده اویومق ذاب ادبه مغایر بر کیفیتدر
Paroles indécentes ذاب ادبه مغایر اقوال نا سزا postures
خلاف رسم ادب فعل وحرکت action اوضاع بی ادبانه
Habit indécent خلاف ادب بر کسوت tableau بی ادب
بر تصویر

INDÉCHIFFRABLE. Qui ne peut être déchiffré, deviné A.
Un || آکلاشلمز - سوکلمز T. گشایش نا پذیر P. متعذر الحل
chiffre bien fait et à double clef est indéchiffrable صنعت ایله
ترتیب اولنمش جتال مفتاحلو حروف معهوده حل اولنه‌مز
- Figur. || Cet homme est indéchiffrable استکشاف بطانهٔ
ایچ یوزی آکلاشلمز بر آدمدر - احوالی نا ممکن بر آدمدر
Et qui ne peut être lu A. ممتنع القرائة - لا یقری P.
بو مکتوب || Cette lettre est indéchiffrable اوقونمز T. نخواندنی
ممتنع القرائه در
Il signifie aussi, obscur, qu'on ne peut expliquer A. غامض
نا - نا قابل کشف P. ممتنع لکشف - ممتنع الحل -
گشادنی T. بیلنمز - شرحی ممکن دکل || Il y a dans cet
auteur des passages indéchiffrables à tous les commentateurs بو
تألیفک ایچنده جمیع مفسرینک کشف ایده‌میه‌جکلری
بو تألیفده گروه مفسرینک شرحندن - نیجه فقره‌لر وار
عاجز اولدقلری بعض فقرات غامضه وار در

INDÉCIS. Qui n'est pas décidé A. غیر مقرر - غیر محکوم P.
قرار ویرلمامش - حکم اولنمامش - کسلمامش T. نا قرارگیر
|| Un point qui est demeuré indécis غیر محکوم قالمش بر قضیه
مسئلهٔ نا محکوم - محکوم علیه اولمیان مسئله Question indécise
قرارگیر اولمامش مسئله -
Il se dit aussi des personnes, et signifie, irrésolu A. متذبذب

الرأى .P بى دوام رأى .T رأينده ثبات يوق || C'est un
homme indécis متذبذب الرأى بر ادمدر - On dit aussi,
qu'un homme est encore indécis, pour dire, qu'il ne s'est pas
déterminé هنوز حال عدالده در - هنوز تردد اوزره در -
هنوز بر درلو قرار ويرهمدى

INDÉCISION. État d'un homme indécis A. تذبذب الرأى -
معادلة الرأى - تردد الرأى .P بيقرارى - بيقرارئ رأى .T
رأيده قرارسزلق || Son indécision est cause qu'on ne finit rien
avec lui تردد رأيى دركار اولديغنه بناءً كندوسيله هيچ بر
مصلحتك قطعى ممكن دكلدر

INDÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui ne saurait être
décliné A. مبنى

INDÉFECTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indéfectible A. عدم
الزوال .P بيزوالى .T زوالسزلق

INDÉFECTIBLE. Qui ne peut défailler, cesser d'être A. عديم
الزوال .P بيزوال - امكان نا پذير تناهى .T زوالسز

INDÉFINI. Dont on ne peut déterminer les bornes A. غير
محدود - غير معين .P نا محدود - نا معين .T حدودى يوق
مدت - وقت غير معين Un temps indéfini || معين اولميان -
مسافهٔ غير un espace عدد غير معين un nombre غير معينه
خط نا محدود Une ligne indéfinie محدوده

INDÉFINIMENT. D'une manière indéfinie A. لا عن التعيين -
بلا تعيين .P بى تعيين .T تعيين ايتميه‌رك || Il ne
lui a rien marqué de précis, mais il lui a promis indéfiniment
de ... على وجه التصريح بر شئ بيان ايتميوب لا عن
التعيين شويله وعد ايتمشكه

INDÉFINISSABLE. Qu'on ne saurait définir A. لا يعرف -
غير ممكن التعريف .P تعريف پذير - ناپذير تعريف .T اسكان تعريفه كلمز

INDÉLÉBILE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع الامحا -
متعذر المحو - ممتنع الانطماس .P نا پذير محو .T چيقمز
|| Caractère indélébile كيفيت متعذر الامحا Le baptême imprime
un caractère indélébile آيين تعميد بر كيفيت ممتنع المحو
طبع ايتدرر

INDÉLIBÉRÉ. Qui s'est fait sans examen, sans délibération
A. لا عن مطالعة - لا عن روية .P نينديشيده .T دوشونلمامش
|| Les premiers mouvemens de la colère sont souvent innocens,
parcequ'ils sont indélibérés اوائل ثوران غضب حالنده
ظهور ايدن حملات لا عن مطالعة اولديغنه نظراً غالب
در حالده برئ من القباحه Acte involontaire et indélibéré
بلا روية ومن غير اختيار واقع اولمش بر فعل

INDEMNE. Dédommagé A. سالم من الضرر - برئ من الضرر
P. بى زيان .T ضررسز || Rendre quelqu'un indemne بر
كمسنه‌يى دوچار اولديغى ضرر وخساردن برئ قلمق
Sortir indemne d'une affaire بر مصلحتدن سالماً من
الضرر چيقمق

INDEMNISER. Payer les dommages A. تضمين الضرر .P بدل
زيانرا دادن .T ضررى اودهمك || Il a agi en vertu de
votre procuration, c'est à vous de l'indemniser فلان كشى سنك
طرفكدن حامل اولديغى وكالت موجبنجه عمل وحركت
ايتمش اولديغنه نظراً ضررينى تضمين ايتمك سنك
لازمهٔ حالكدر Il faut l'indemniser des pertes qu'il a souffertes
دوچار اولديغى خسار وزيان ايچون تضمينى اقتضا ايدر
Vous serez condamné à l'indemniser ضررينى تضمين ايچون
سنك حقكده حكم جريان ايده‌جكدر

INDEMNISÉ. A. متضمن الضرر .P بدل زيان ادا شده .T
ضررى اودنمش

INDEMNITÉ. Dédommagement A. تضمين الضرر. pl. تضمينات
الضرر .P بدل زيان .T اودك || Il a eu tant pour son in-
demnité تضمين ضرر ايچون شو قدر مبلغ اخذ ايتمشدر
Il demande une indemnité بر كونه تضمين ضرر ادعا ايدر

INDÉPENDAMMENT. D'une manière indépendante A. بلا تعلق -
من غير تعلق .P بناوابستگى .T علاقه‌سى اولميه‌رق || Dieu
peut agir par lui-même indépendamment des causes secondes حق
تعالى حضرتلرى ارادهٔ جزئيه‌نك تعلقنه حاجت اولميه‌رق
فاعلدر

Et sans aucun égard A. قطع النظر .P باين همه - صرف
نگاه كرده .T بو جمله ايله - صرف نظر ايده‌رك || Je
vous servirai indépendamment de tout cela اشته بونلرك
بو جمله - جمله‌سندن قطع نظر ايله سكا خدمت ايده‌جكم
Indépendamment de tout ce qui pourra arriver ايله محتمل
الظهور اولان كافهٔ حالاتدن صرف انظار ايده‌رك -
ايده بيله‌جك كافهٔ حالاتدن قطع نظر ايده‌رك

INDÉPENDANCE. État de celui qui est indépendant A. عدم
المحكومية - استقلال .P آزاده سرى - خود سرى .T سربستلك
سربستيت - باشلو باشليلق || Il est dans l'indépendance
در حال سربستيت واستقلالده Il aspire à l'indépendance

قید محکومیتدن آزاده‌لک آرزوسنده در L'indépendance d'une
nation بر ملتک خود سری واستقلالی

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance *A.* غیر
بللو - سربست *T.* خود سر - آزاده سر *P.* مستقل - محکوم
آزاده ‖ بللو باشنده - باشلو Il est indépendant, il a sa liberté
سر ومظهر سربستیت واستقلالدر Il est indépendant de tout
le monde هیچ بر کمسنه‌نک محکومی دکلدر

Et qui ne dépend pas *A.* غیر تابع ‖ Il commande un corps
d'armée indépendant du général سرعسکره تابع اولمیان بر
طابور عسکرک اداره‌سنه مأموردر De tous les animaux, ceux
qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme
جنس حیوانات ایچنده آکل لحم اولنلرک انسانه عدم
تبعیتلری سائر حیواناتدن زیاده‌در Indépendant des événe-
mens حادثات دهره تابع اولمیان

Et qui n'a point de liaison, de connexion *A.* غیر متعلق *P.*
نا وابسته *T.* بشقه - علاقه‌سی یوق ‖ Cette circonstance est
indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه
اولان ماده‌یه متعلق دکلدر C'est un point indépendant de la
question بو دقیقه‌نک مطلبه - بو دقیقه مطلبدن بشقه در
تعلقی یوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible *A.*
فنا *P.* عدم الاندراس - برائة من الفنا - عدم الفنا
بوزلمامزلق *T.* نپذیرایی

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit *A.* عدیم الفنا
امکان نا پذیر فنا *P.* ممتنع الاندراس - برئ من الفنا -
T. بوزلمز ‖ Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence
des choses est indestructible جوهر اشیا فنا واندراسدن مبرّا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution *A.* تذبذب الرأی - عدم
التثبیت الذهن *P.* بیقراریٔ ذهن *T.* قرارسزلق ‖ Il est
encore dans l'indétermination هنوز تثبیت ذهن ایده‌مدی
V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. ‖ Espace indéterminé
مسافهٔ غیر محدوده temps وقت غیر معیّن nombre عدد
غیر معیّن

Et irrésolu *A.* متذبذب الرأی *P.* بی قرار رأی *T.* رأینده
قرارسز ‖ Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéter-
miné سفر ایدوب ایتمیه‌جکی هنوز معلومی اولمیوب اول
هنوز تثبیت ذهن ایتمش دکلدر - بابده رأینده متذبذبدر

V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier *A.* لا عن التعیین
بلا تخصیص - *P.* بی تعیین *T.* تعیین ایتمکسزین ‖ Il
lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن
التعیین وافر شیلر وعد ایلدی

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion *A.* عدیم التعبّد *P.*
خدا نا شناس - کم دیانت *T.* دیانتی یوق ‖ Cet homme
est indévot عدیم التعبّد بر آدمدر

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote *A.* بلا تعبّد - من
غیر تعبّد *P.* با کم دیانتی - خدا نا شناسانه *T.* دیانتسز
‖ Assister à la messe indévotement مراسم تعبّده رعایت اولدرق
ایتمکسزین نمازده طورمق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion *A.* عدم التعبّد - عدم
الدیانة *P.* کم دیانتی - خدا نا شناسی *T.* دیانتسزلک
‖ Son indévotion scandalise tout le monde عدم تعبّده آداب
رعایتی عامّه‌یه موجب ریبه اولان احوالدندر

INDEX. Table d'un livre *A.* فهرس الکتاب *P.* فهرست
T. کتاب اوّلنده اولان فهرست کتاب

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce *A.* سبّابة
- مسبّحة *P.* انگشت دشنام *T.* شهادت پرمغی

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable *A.* مخبر
المجرم *P.* مخبر گناهکار *T.* مجرمی خبر ویریجی -
مجرمی بیلدریجی ‖ On a reçu la déposition de l'indicateur
مخبر مجرم اولانک تقریری ضبط اولندی Un esclave
peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر
مملوکک اخبار مجرمه صلاحیتی وار در انجق شهادتی
مقبول دکلدر - Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque
verbe *A.* بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique *A.* دالّ *P.* نماینده -
دلالتساز *T.* دلالت ایدیجی - کوستریجی ‖ Ce symptôme est
indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه
بحرانه واخلاطک عظیم انقلاب وتحوّلنه دلالت ایدر
L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une
maladie طبیب حاذق علّتک مدار دلالت اولەجق کافهٔ
علایمه علی وجه الدقة صرف ذهن ایتمک لازمهٔ حالیدر

INDICATION. Action par laquelle on indique *A.* دلالت -
اخبار *P.* نمودگی *T.* کوسترمه ‖ Il fut arrêté prisonnier sur

l'indication d'un tel فلانك اخبارينه مبنى اسيراً توقيف اولندى Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour être mieux informé كركى كبى تحقيق حال ضمننده دلالتك اوزره فلان كمسنديه مراجعت ايلدم - Il signifie aussi, ce qui indique A. دليل pl. دلايل P. نمودار T. كوستريجى || Son embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابى قباحتنه دليلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès بو حالت ورمه دلالت ايدر دلايل عظيمه‌دندر C'est une indication infaillible سهو وخطادن عارى بر دليل محققدر C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانك غايت حدتنه دليلدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose A. قرينة pl. قراين - امارة pl. امارات P. نشانه T. نشان || Puissant indice قرينۀ قويّه léger قرينۀ خفيفه faible قرينۀ واهيه Vous dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو مادّه بويله اولديغنى ديرسك بردرلو قرينه‌ك وارميدر J'en ai de grands indices بوكا دائر المده امارات جسيمه واردر On ne condamne pas un homme sur de simples indices ياالكز قراينه مبنى بر كمسنه‌نك اوزرينه حكم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer A. فوق ما يعبّر P. بيرون از مرتبۀ وصف وتعريف - نا قابل گفتار T. تعبيره وصف وتعريفه كلمز || Joie indicible تعريفه كلمز سرور douleur مرتبۀ فوق ما يعبّر plaisir ونشاط محظوظيّت عظيمه وصف وتعريفدن بيرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile A. دعوت || Depuis l'indiction du concile de Trente فلان مجلس شورانك دعوت اولنديغى وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice A. قرينۀ جزئيّة P. نشانۀ كمتر T. كوچك نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur A. بلا رغبة - بلا التفات P. بينگاه رغبت T. رغبتسزلك ايله || Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندى || Il l'a toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت اولنميه‌رق معامله اولندى Tout ce qu'on dit contre lui, il le reçoit indifféremment حقنه هر نه كه سويلنسه حوالۀ سمع التفات ايتمز

Et sans faire de différence, sans distinction A. على السويّة - بلا استثناء P. بيكسانى T. بر دوزه‌يه || Il lit toutes sortes de livres indifféremment et sans choix هر درلو كتابى على السويّة وبلا انتخاب مطالعه ايدر Il mange de tout indifféremment هر درلو طعامى بلا استثناء اكل ايدر

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente A. عدم التأثّر القلب - استغناء القلب P. بيقيدئ درون T. قيدسزلك || Être dans l'indifférence حال استغناى قلب اوزره اولمق || Voilà une grande indifférence اشته عظيم بر استغناى قلب J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تأثر قلبم يوقدر Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde امور دنيا ايچون على الاطلاق استغناى قلبى واردر - امور دنيادن اصلا وقطعا قيد ايتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de différentes manières A. مساوى P. يكسان T. هب بر || Il est indifférent lequel des deux on prenne ايكيسندن قنغيسى آلنسه مساويدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان طرفه ياخود آخر بر محلّه وارمق عندمده مساويدر Tous les chemins sont indifférents طرق ومسالكك جملهسى مساويدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو ايكى شيئلر بيننده انتخاب مادّه‌سى امر مساويدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point || Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part بونلرك جملهسى عندمده مساوى اولوب اصلا ملتزمم دكلدر || Il m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده رأيك نه شكل ايسه عندمده مساويدر Cet homme-là lui est fort indifférent شو آدمك حالى فلانك عندنده من جميع الوجوه مساويدر Ses bonnes grâces me sont fort indifférentes حسن توجّهى عندمده مساويدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes ne sont ni bonnes ni mauvaises A. امور مهملة pl. مهملات P. بيهوده كارى T. بوش ايشلر - الامور الآفاقى On dit dans le même sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes بوش صحبتلر ايدر ايدك - صحبت ايدر ايدك

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose que pour une autre A. برئ من العلاقة P. بيطرف T. هيچ بر طرف طوتمز || Il n'est plus temps de demeurer indifférent, il faut prendre un parti بيطرف طوره‌جق وقتلر دكل بهمه حال بر طرفى التزام ايتملو در Il n'y a que les indifférents qui puissent juger sainement اول بابده ياالكز بيطرف

اولدبيلور صحيح رأيى اولنلرك Vos amis pourront vous ap-
plaudir, mais les indifférens ne penseront pas de même دوستلرك
سنى تحسين ايده بيلورلكن بيطرف اولنلرك مطالعه‌سى
موافق كلمز

Et qui n'est touché de rien, qui n'a d'attachement à rien *A.*
غير متأثر البال *P.* بى تأثر درون *T.* تأثر قلبى يوق ‖
Il est d'une humeur indifférente اصلا تأثر قلبى يوق بر
مزاجدر Il regarde toutes choses d'un oeil indifférent كافۀ اشيايه
عدم تأثر بال ايله باقر

On dit en termes de Philosophie, que la matière est d'elle-même indifférente au repos et au mouvement, pour dire, qu'elle n'a d'elle-même ni l'une ni l'autre de ces deux qualités مادّه‌نك
حالت سكون وحركته فى حدّ نفسها بردرلو علاقه‌سى يوقدر

INDIGENCE. Grande pauvreté *A.* فقر ـ فاقة ـ مسكنت ـ
احتياج *P.* تهى دستى ـ گدايى *T.* يوخسوللق ‖ Extrême
indigence فقر واحتياج مفرط grande فقر عظيم Il est tombé
dans l'indigence گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

INDIGÈNE. Il se dit des peuples établis de tout temps dans
un pays *A.* اهل اصلىّ pl. اهالى اصليّة *P.* بوم زاد *T.* يرلو
‖ Peuples indigènes بر ولايتده اهالئ اصليّه اولان ملل
واقوام Les indigènes de l'Amérique امريقه‌نك اهالئ اصليّه‌سى
– On dit aussi, Plantes indigènes يرلو نباتلر Animaux indigènes
يرلو حيوانلر

INDIGENT. Nécessiteux *A.* مسكين pl. مساكين ـ فقير pl.
فقرا ـ محتاج pl. محتاجين *P.* گدا ـ تهى دست *T.* يوخسول
‖ Assister les indigens مساكين ومحتاجينه اعانت ايتمك
Il était si indigent, que... شول رتبه‌ده مسكنت واحتياج
ايديكه حالنده On doit secourir les indigens مساكين ومحتاجينه
ايفاى لازمۀ مددرسى واعانت اولنمق واجبه‌دندر

INDIGESTE. Difficile à digérer *A.* عسير الهضم ـ بطئ الهضم ـ
وخيم *P.* ديرگوار ـ نا خوشگوار *T.* هضمى كوج ـ سينمه‌سى
كوج ‖ Viande indigeste لحم وخيم – Et qui n'est pas digéré
A. غير منهضم *P.* نا گوار *T.* هضم اولنمامش ـ سينمامش ‖
Il rend les viandes crues et indigestes لحومى نا پخته ونا
گوار اولدرق دفع ايدر

Il se dit figur. des matières, des pensées qu'on n'a pas encore bien expliquées, bien mises dans leur jour *A.* غير ناضج *P.* نا
پخته *T.* بولمامش نصابنى ‖ Pensées indigestes افكار غير
ناضجه Matières indigestes مواد غير ناضجه

INDIGESTION. Mauvaise coction des alimens dans l'estomac *A.*
تخمة pl. تخمات ـ طسا ـ سوءٔ الهضم ـ بشم *P.* بشم ـ ناگوارى
T. آزمه ـ كككك ـ هضمسزلق ـ امتلا ‖ Cela cause des indiges-
tions فلان شئ باعث تخمه در Avoir des indigestions امتلايه
مبتلاى تخمه اولمق ـ گرفتار اولمق Cela provient d'indiges-
tion تخمه‌دن نشأت ايدر Il est mort d'indigestion سوءٔ هضم
علتندن وفات ايلدى

INDIGNATION. Colère *A.* غيظ ـ غضب ـ انفعال البال ـ
انفعال *P.* دلگيرى ـ خشم *T.* اويكه ‖ Cela donne de l'in-
dignation موجب غيظ وغضب اولور excite l'indignation مهيّج
غيظ وغضبدر Il en eut une telle indignation, que... بو بابده
خشم وغضبى شول رتبه‌يه واصل اولمشكه Il ne saurait voir
cela sans indignation بو ماده‌يى عين غضب ايله كورمامك
ممكن دكلدر Il regarde la prospérité des méchans avec indi-
gnation اشرارك حسن حاللرينه عين غضب ايله نظر ايدر

INDIGNE. Qui n'est pas digne, qui ne mérite pas *A.* غير
مستحق ـ عديم الاستحقاق *P.* نا شايسته ـ نا مستحق *T.*
كركلو دكل ‖ Il est indigne des grâces que vous lui faites
فلانه ايتديككك الطاف وعناياته مستحق دكلدر Il est indigne
de vivre عمره شايسته دكلدر Il se rendrait indigne de vos bien-
faits, s'il n'en avait toute la reconnaissance qu'il doit واجبۀ
ذمّتى اولان شكرى بيلمامش اولسه طرفكدن مظهر اولديغى
نعم والطافه نا مستحق اولمش اولور ايدى Il est indigne
qu'on lui fasse des reproches تعزير وعتابه شايسته دكلدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, qui ne convient pas *A.*
غير لايق ـ عديم اللياقة ـ غير جدير *P.* نا چسپان ـ نا شايان
‖ C'est une chose indigne d'un honnête homme *T.* نا سزا ـ ياقشمز
بو مقوله حركت اهل عرض آدمه كوره لايق دكلدر Un
crime indigne de pardon شايان عفو ـ لايق عفو اولميان جرم
عفوى ياقشمز ـ واغماض اولميان قباحت

En termes de Droit, il signifie, celui qui est privé de la succession d'un homme, pour avoir manqué à quelque devoir envers
lui *A.* ساقط من استحقاق الوراثة *P.* نزشايستگئ ميراث
T. دور شده استحقاق ووراثتدن ساقط اولمش

Il signifie aussi, méchant, très-condamnable *A.* ردئ ـ
واجب اللوم *P.* بد *T.* كوتى ‖ Action indigne فعل ردئ chose
واجب اللوم بر شئ traitement معاملۀ رديئه – Il se dit aussi des hom-

mes A. ردئ الاخلاق - لئیم P. بد کار - بد کیش T. آلچق || Ne me parlez pas de cet homme, c'est un indigne بکا شو آدمی ذکر ایلمه آلچق بر آدمدر

INDIGNEMENT. D'une manière indigne A. بوجه غیر لایق P. بوجه نا سزا T. یاقشمیه‌جق وجهله - لایق اولمیه‌جق وجهله A. ردیّا - باللوم والرداءة P. بطرز بد - بذ کیشانه - لئیمانه T. کوتیلک ایله || S'acquitter indignement de ses devoirs واجبهٔ حالی اولان اموری وجه نا سزا ایله رؤیت ایتمک S'allier indignement لئیمانه عقد مصاهرت ایتمک On l'a traité indignement حقنه صورت ردیئه ایله معامله اولندی - صورت غیر لایقه ایله

INDIGNER. Mettre en colère A. اغاظة - اغضاب - تحریک الغیظ والغضب P. خشم انگیختن - خشمناک کردن T. اویکه‌لندرمک - طارلتمق || Cette action a indigné tout le monde contre lui بو حرکت عامهٔ ناسک خشم وغضبنی تحریکه سبب اولمشدر - عالمی اغضاب ایلدی

S'INDIGNER et ÊTRE INDIGNÉ. A. اغتاظ - تغضب P. بهم آمدن - خشم گرفتن - خشمناک شدن - بتنگ آمدن T. اویکه‌لنمک - طارلمق - غضبه کلمک || S'indigner contre une injustice وقوعه کلمش بر ظلم ایچون غضبه کلمک Il s'indigne de voir que... فلان شیئی کورنجه اویکه‌لنور...

INDIGNÉ. A. غایظ - غضوب P. بهم آمده - بتنگ آمده - خشمناک شده T. اویکه‌لنمش - طارلمش

INDIGNITÉ. Qualité d'une personne indigne A. عدم الاستحقاق - عدم الصلاحیّة P. نا شایستگی T. کرکسزلک || Il en fut exclu à cause de l'indignité de sa personne, de sa profession ذاتاً وطریقهٔ عدم صلاحیتی تقریبیله دفتردن اخراج اولندی

Et qualité odieuse, méprisable A. ردائت - لوم P. بدی T. کوتیلک || L'indignité de cette action souleva tout le monde contre lui بو وضع وحرکتک رداءتی جمیع ناسی علیهنه آیاقلندردی

Il se dit aussi d'une action qui a cette qualité A. فعل ردئ P. بدکاری T. آلچقلق || C'est une indignité برفعل رداءت آمیز در Faire des indignités ارتکاب بدکاری ایتمک - آلچقلق ایتمک

INDIGO. Plante A. نیلج P. نیل T. چوید اوتی - Il se dit aussi de la couleur qu'on tire de cette plante, ou d'une couleur pareille A. صبغ النیل P. رنگ نیلی T. چوید بویاسی

INDIQUER. Montrer, enseigner à quelqu'un une chose, une personne qu'il cherche ou qui lui peut être utile A. ارائة - تعریف P. نمودن T. تعریف ایتمک - کوسترمک || Je lui ai indiqué cette terre qui est à vendre صاتیلق اولان فلان چفتلکی فلانه تعریف ایلدم Je lui ai indiqué un fonds pour se faire payer آلەجغنی تحصیل ایچون کندویه مال کوستردم Indiquez-moi un bon médecin بکا بر طبیب حاذق ارائه ایله Il m'indiqua ce passage بکا فلان فقره‌یی تعریف ایلدی cette loi بو فتوایی بکا ارائه ایلدی - تعریف ایلدی

Et marquer A. تعیین P. تعیین کردن T. اصمارلمق || Indiquer une assemblée à un tel jour بر جمعیت ایچون کون تعیین ایتمک Indiquer une session بر مجلس تعیین ایتمک

INDIQUÉ. A. معرّف P. نموده T. کوسترلمش - تعریف اولنمش A. معیّن P. تعیین کرده T. اصمارلنمش

INDIRECT. Qui n'est pas direct A غیر مستقیم - منعرج - منعطف P. نا راست T. صاپق - آرقوری || Mouvement indirect حرکت منعرجه

On appelle figur. Louanges indirectes, les louanges qu'on donne indirectement A. مدایح بطریق الایما P. ستایشهای ایما گونه T. طولایی مدحلر - صورتاً آخره معطوف وحقیقهٔ فلانه مصروف مدایح وثنایا - Avantage indirect, un avantage que l'on fait à quelqu'un contre la loi ou la coutume A. مساعدة غیر شرعیّة T. خلاف قانون بر مساعدهٔ نا شرعی - On dit aussi, Voies indirectes, pour dire, de mauvais moyens A. طرق غیر مسلوکة P. ره نا رفته T. صاپه یوللر || Il est parvenu à cette charge par des voies indirectes طرق غیر مسلوکه‌دن سلوک ایله اول منصبه واصل اولدی - Et vues indirectes, pour dire, des desseins que l'on cache sous l'apparence de quelqu'autre dessein A. اغراض مستورة - اغراض خفیّة P. اندیشهای پنهان T. باشی اورتیلو فکرلر - کیزلو ملاحظه‌لر || Ne vous fiez pas aux propositions que vous fait cet homme-là, il a des vues indirectes فلانک ایراد ایلدیکی تکلیفلره اعتماد ایلمه زیرا اغراض مستوره‌سی وار در - Et un avis indirect صاپه یولدن کلمش بر خبر - طولایی ظهور ایتمش خبر

INDIRECTEMENT. D'une manière indirecte A. معطوفاً - لا بطریق المستقیم - بطریق غیر مستقیم P. بروجه نا راست - ازره نا راست T. ارقوریدن - طولایی || Ce qu'il disait à

un autre s'adressait indirectement à moi آخره سویلدیکی کلام
بشقەسنه سویلدیکی صحبت طولاییـ بکا معطوف ایدی
La plupart des coutumes défen- اولەرق بکا خطاب ایدی
dent aux maris d'avantager leurs femmes, ni directement ni in-
directement زوج کندو زوجەسنه بطریق المستقیم یا غیر مستقیم
Il ne تفضلا مساعده ایتمک اکثر قوانینه کوره ممنوعدر
l'assiste ni directement ni indirectement فلانه نه طوغریدن
نه طوغریدن نه طولاییـ نه آرقوریدن اعانت ایدر

INDISCERNABLE. Qui ne peut être discerné *A.* ممتنع التمییز
T. سچلمز ـ نا قابل فرق وتمییز *P.* متعذر التشخیص ـ

INDISCIPLINE. Manque de discipline *A.* عدم ـ نقصان التعلم
P. التأدب ـ *T.* بی تربیتیـ کم آموزی ـ تعلیمسزلک || L'in-
discipline d'un régiment فلان آلای نفراتنک نقصان تعلمی

INDISCIPLINÉ. Qui n'est pas discipliné *A.* عدیم التعلم *B.*
T. تعلیمسز ـ بی تعلیمـ بی تربیت ـ ناموز || Soldat in-
discipliné تعلیمسز عسکری نفری Troupe indisciplinée تعلیمسز
عسکر

INDISCRET. Étourdi, imprudent, qui manque de discrétion
A. عدیم البصیرة ـ عاری من البصیرة ـ عدیم الاحتیاط ـ
P. عدیم الحزامة ـ نا هوشمند ـ بی بصیرت ـ نیندیش ـ
T. بیحزم واحتیاط ـ بصیرتسز ـ ملاحظەسز || Cet homme est fort
indiscret مایهٔ بصیرتدن بیـ بصیرتدن کلیاً عاری بر آدمدر
بسبتون بصیرتسز در ـ بهره در

Il se dit aussi des choses || Des paroles indiscrètes اقوال
بیحزم واحتیاط Action indiscrète کردار بیحزم واحتیاط prière
zèle indiscret اصول حزم واحتیاطه مخالف اولان التماس
Rapports indiscrets ملاخظەسز انهالر غیرت بی حزامت

Il se dit aussi d'une personne qui ne garde aucun secret *A.*
P. غیر محفوظ اللسان ـ مذیل ـ بی حفظ ـ دهان دریده
T. لسان ـ حفظ ـ دیلی طوتمز ـ اغزی کوشک ـ بوش بوغاز
|| C'est l'homme du monde le plus indiscret, on لسانی یوق
ne peut lui rien confier qu'il ne le redise جهانده بونک
قدر حفظ لسانی یوق بر آدم بولنمز کندویه ایناییلان سری
ـ بهر حال افشا ایدر ـ En ce sens, on dit aussi, Des regards
indiscrets *A.* نظر غماز ـ نظرة غمازة *P.* نگاه غماز *T.* دروندەکی
سری بیلدرر باقش

INDISCRÈTEMENT. D'une manière indiscrète *A.* ـ بلاحزامةٍ
P. بلا ملاحظةٍ ـ *T.* نیندیشانه ـ بیخردانه ملاحظه ایتمیەرک
|| Il en a usé bien indiscrètement بو بابده بلا ملاحظه عمل
وحرکت ایلدی

INDISCRÉTION. Manque de discrétion *A.* عدم ـ عدم البصیرة
P. عدم الملاحظة ـ الحزامة *T.* بی هوشمندی ـ کم اندیشی
عدم حزامتی || Il a beaucoup d'indiscrétion ملاحظەسزلق
عدم حزامتی Son indiscrétion le perdra مرتبهٔ کمالده در
عدم L'indiscrétion est un grand défaut سبب نکبتی اولەجقدر
تأمل وملاحظه عیوب جسیمەدندر

Et action indiscrète || Commettre, faire une indiscrétion حزم
یر ملاحظەسزلق ایتمک ـ واحتیاطدن عاری بر حرکت ایتمک
|| Son indiscrétion fait qu'il ne mérite aucune confiance بوش
Qui l'eût بوغازلغی حسبیله بر وجهله شایان اعتماد دکلدر
cru capable d'une si grande indiscrétion? بو مرتبەده بوش بوغاز
اولدیغنی کیم مأمول ایدر ایدی

INDISPENSABLE. Dont on ne peut se dispenser *A.* ما لا بدّ
P. واجب الرعایة ـ ممتنع الترک ـ *T.* نا گریز ـ نا چار
|| Une loi indispensable قانون واجب الرعایة براقلمغه کلمز
امر ـ امر ما لا بدّ un devoir وجیبهٔ ما لا بدّ un engagement
واجب

INDISPENSABLEMENT. Nécessairement, d'une manière indis-
pensable *A.* بوجوب المطلق ـ علی وجه ما لا بدّ ـ لا بدّ
P. فراغت ـ براقلەمیەجق وجهله *T.* نا گریزانه ـ نا چارانه
|| Il y est indispensablement engagé وجه اولنەمیەجق وجهله
Cela est indispensablement néces- ما لا بدّ ایله بوکا متعهد در
saire بو شیٔ وجوب مطلق ایله لازمدر

INDISPONIBLE. Il se dit des biens dont les lois ne permet-
tent pas de disposer sans testament *A.* مال ممتنع الوصایة

INDISPOSÉ. Qui a quelque altération dans sa santé *A.* منحرف
P. المزاج *T.* نا خوش مزاج ـ کیفسز ـ مزاجسز || Ils sont tous
indisposés dans cette maison بو خانەده مقیم اولنلرک جملەسی
Il y a huit jours que je me sens indisposé منحرف المزاجدر
سکز کوندنبرو مزاجمده انحراف حس ایتمکدەیم

INDISPOSER. Fâcher, mettre quelqu'un dans une disposition
peu favorable *A.* ایراث الاغبرار ـ کسر الخاطر ـ تخشین
P. ایراث الانفعال البال ـ الخاطر ـ دل آزرده ـ خاطر شکستن
T. دلشکن کردن ـ کردن ـ کوکل قیرمق ـ کوجندرمک || Sa
démarche nous a tous indisposés contre lui حرکتی جملەمزی
Ce rapport l'indisposa contre vous منفعل ودلشکن ایتمشدر

- بو تقریر فلانی سنک حقّکه منکسر الخاطر ایتمشدر کوجندردی

Indisposé. *A.* منکسر الخاطر - منفعل البال - متخشّن *P.* خاطر مانده - دل شکسته - آزرده دل *P.* مغبرّ الخاطر *T.* کوکلی قیرلمش - کوجنمش

INDISPOSITION. Légère altération dans la santé *A.* انحراف - کیفسزلک *T.* نا خوشئ مزاج *P.* تغیّر المزاج - المزاج سنک انحراف || Je n'ai point su votre indisposition مزاجسزلق مزاجکدن خبردار اولمدم

Il se dit aussi d'une disposition peu favorable pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* انکسار الخاطر - اغبرار الخاطر *P.* کوکل - کوجنمه - دلشکنلک *T.* آزردگئ دل - دلشکنی قیرقلغی || Tout le monde est dans une grande indisposition contre lui حقنه عامّه‌نک انکسار خاطری درجهٔ غایتده در دلشکنلکی افراطدر.

INDISPUTABLE. Qui ne peut être disputé *A.* بریٔ من المعارضة *P.* بی ستیز - نستیزیدنی *T.* سوز کوتورمز || Droit indisputable بریٔ من المعارضه اولان بر حق Cette opinion n'est pas indisputable سوز کوتورمز - بو رای معارضه‌دن بریٔ دکلدر دکلدر

INDISSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est indissoluble *A.* برائة من الانحلال - عدم الامکان الانفساخ *P.* امکان نا پذیریٔ انحلال *T.* بوزله‌مامزلق - ازلمامزلک || L'indissolubilité de l'or dans l'eau-forte آلتونک تیزاب ایچنده عدم انفساخ وانحلالی

Figur. || L'indissolubilité du mariage نکاحک عدم امکان انفساخی - انفساخی نا قابلیّت

INDISSOLUBLE. Qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الانحلال - ممتنع الانفساخ *P.* نا قابل - امکان نا پذیر انحلال انفساخ *T.* ازلمز - بوزلمغه کلمز || L'or est indissoluble dans l'eau-forte آلتون تیزاب ایچنده ممتنع الانحلالدر Le mariage est indissoluble parmi les Chrétiens عیسویّین بیننده امر نکاح ممتنع الانفساخدر Les liens de l'amitié doivent être indissolubles روابط حبّ وموالات ممتنع الانحلال اولمق واجبهٔ حالدر - Union indissoluble اتحاد ممتنع الانحلال attachement واهمهٔ انحلالدن مصون یکجهتی واتّحاد واهمهٔ عارضهٔ انفساخدن سالم - انحلالدن مصون علاقهٔ قویّه رابطهٔ محبّت

INDISSOLUBLEMENT. D'une manière indissoluble *A.* بلا انحلال - بلا انفساخ - من الانحلال والانفساخ بریئاً *P.* نا حلّ پذیرانه *T.* بوزله‌میه‌جق وجهله || Ils sont unis indissolublement بینلرنده واهمهٔ انحلالدن بریٔ رابطهٔ اتّحاد وار در

INDISTINCT. Qui n'est pas distinct *A.* غیر صریح - غیر منقّح *P.* بی صراحت - نا آشکار *T.* بللوسز - بللو دکل || On n'entendait que des voix confuses et indistinctes اصوات شوریدهٔ غیر صریحه‌دن بشقه بر شیٔ ایشیدلمز ایدی

INDISTINCTEMENT. D'une manière indistincte *A.* بلا صراحة - من غیر نقاحة *P.* بی صراحت *T.* بللو اوله‌میه‌جق وجهله || Il prononce si indistinctement, qu'on a de la peine à l'entendre شول رتبه‌ده بلا صراحت ونقاحت تلفّظ ایدر که کلامی فهم اولنمغه زحمت چکیلور Cette idée ne s'offre à mon esprit qu'indistinctement بو معنا ذهنمه عدم صراحت ایله منعکس اولور On ne peut voir ces objets qu'indistinctement بو صور من غیر صراحة کوربنه بیلور

Et sans distinction *A.* بلا فرق - علی السویّة *P.* بی فرق *T.* سچمیه‌رک || Il médit indistinctement de ses amis et de ses ennemis احبّا - دوست ودشمنلرینه بلا فرق ذمّ وطعن ایدر واعداسنه علی السویّه طعن ایدر La peine est tombée indistinctement sur tous ceux qui avaient part au crime قباحته مدخللری اولان کسانک جمله‌سی حقنه علی السویّه حدّ شرعی لازم کلدی On embarqua indistinctement les Français et les étrangers سفینه‌ده فرانسه‌لو وسائر اجنبی اولنلر بلا فرق وضع اولنمشدر - علی السویّه ارکاب اولنمشدر

INDIVIDU. Être particulier de chaque espèce *A.* شخص pl. اشخاص || Le genre, l'espèce et l'individu جنس ونوع وشخص Chaque individu کلّ شخص - هر بر شخص

INDIVIDUEL. Qui est de l'individu *A.* شخصی || Qualité individuelle کیفیّت شخصیّه différence تفاوت - فرق شخصی شخصی

INDIVIDUELLEMENT. D'une manière individuelle *A.* شخصاً - من حیث شخصه || Pierre est individuellement différent de Paul, et ne l'est pas spécifiquement فلان آدم وفلان آدمک من حیث شخصهما فرقلری وار در انجق بالخاصّه متفاوت دکللر در

INDIVIS. Terme de Jurisp. Qui n'est point divisé *A.* شایع - مشاع *P.* نا کرده جدا *T.* آیرلمامش || Ses biens sont de-

mœurés communs et indivis مالی شایع ومشترک قالمشدر
La maison paternelle demeura indivis پدردن موروث خانه‌لری
از هم نا .P شایعاً .A Par indivis - شایع ومشترک قالمشدر
جدا .T آیرلمامش اولدرق ؛ Ils possèdent tous deux cette
maison par indivis بو منزله ایکیسی دخی شایعاً متصرّفدرلر

INDIVISIBILITÉ. État de ce qui ne peut être divisé .A عدم
امکان نا - بخش نا پذیری .P عدم الانقسام - التجزّی
پذیری تجزّی .T آیرلمامزلق - بولنمامزلک ؛ L'indivisi-
bilité d'un atome, du point mathématique ذرّه‌نک ونقطهٔ
هندسیه‌نک عدم تجزّیسی

INDIVISIBLE. Qui ne peut être divisé .A ممتنع التجزّی -
نا قابل بخش - امکان نا پذیر تجزّی .P ممتنع الانقسام
بولنمکه کلمز .T ؛ Un point indivisible نقطهٔ ممتنع التجزّی

INDOCILE. Qui n'est pas docile, qui est difficile à gouverner
.A ممتنع الانقیاد - عسیر الانطیاع - صعب العطف .P بد
صعب .T خرجین ؛ Caractère, esprit indocile سرکش - رام
العطف طبیعت وعسیر الانطیاع بر مزاج Un peuple sau-
vage et indocile وحشی وبد رام بر قوم Indocile au joug, à
la règle نظام وقاعده‌یه ممتنع الانقیاد aux leçons de ses
maîtres درس وتعلّم خصوصنده صعب العطف

INDOCILITÉ. Manque de docilité .A عدم الانطیاع - عدم
الانقیاد - المطاوعة .P بد رامی - سرکشی .T خرجینلق
؛ L'indocilité de son esprit مزاجنک عدم انطیاعی L'indo-
cilité d'un enfant بر طفلک عدم انقیادی des sauvages اِمم
وحشیه‌نک عدم انطیاعی .

INDOLEMMENT. D'une manière indolente .A بلادة الطبع
.P قابرانلق ایله .T کوردلانه

INDOLENCE. Caractère d'une personne peu sensible à la plu-
part des choses, et qui reste dans l'inaction .A رخاوة - کسل
- تنبللک .T تنبلی - کاهلی .P ضجعة الطبع - الطبع
کسل ؛ L'indolence est un grand obstacle à la fortune کاهللک
ورخاوت مانع رزقدر Cet homme vit dans une grande indo-
lence بو آدم کسل ورخاوت ایله امرار اوقات ایدر Il est
tombé dans une indolence qui a ruiné ses affaires گرفتار اولدیغی
ضجعت طبعی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Il signifie aussi, impassibilité, état d'une âme qui s'est mise au-
dessus des passions .A جمود الطبع - جمود النفس .P فسردگی
دل .T یورک طوکقلغی ؛ L'indolence des Stoïciens est difficile à con-
cevoir حکمای رواقیونک جمود طبعلری عقله صیغمز بر
معنا در

INDOLENT. Celui qui est peu sensible à la plupart des choses
.A تنبل - کاهل .P مجبول بالرخاوة - ضاجع الطبع - کسلان
.T تنبل ؛ C'est un homme indolent qui ne s'émeut de rien
هیچ بر شیدن متأثّر اولمز کاهل بر آدمدر C'est l'homme du
monde le plus indolent کائناتده بونک قدر کاهل بر آدم
کسل ورخاوت ایله مجبول Avoir le naturel indolent یوقدر
اولمق

En termes de Médecine, il signifie, qui n'excite point de dou-
leur .A غیر مولم - غیر موجع .P بیرنج - بیوجع .T صزیسز
؛ Tumeur indolente ورم غیر موجع humeur خلط بیوجع

INDOMPTABLE. Qu'on ne peut dompter .A ممتنع القهر - ممتنع
الاذلال .P نا رام .T یکلمز ؛ Courage indomptable قهرواذلالی
قهرواذلالی نا ممکن نا قابل جلادت ونجادت caractère
بر مزاج نا رام - بر مزاج - En parlant des animaux, on em-
ploie aussi les mots .A حرون .P سرکش - بد لگام - تند
.T لگام - دارین - کم آلمز

INDOMPTÉ. Il se dit d'un animal qui n'a pu encore être dompté
.A غیر مضروع .P رام نا گشته .T یواشمامش ؛ Cheval in-
dompté هنوز یواشمامش آت

On dit aussi, Cheval indompté, pour dire, un cheval furieux,
fougueux .A شموس .P تند خو .T چاموش ؛ On l'attacha
à la queue d'un cheval indompté تند خو بر آتک قویروغنه
ربط اولنمشدر

En parlant d'un homme intrépide, on dit, que c'est un courage
indompté .A شدید البطش - شدید الشکیمة .P جگر دار -
مرد افکن .T یکلمز بر یورکلو آدم

INDU. Qui est contre la règle, contre la raison .A مخالف
- مخالف القانون ؛ À heure indue مخالف ساعتده Indue
vexation خلاف قانون ظلم وجور

INDUBITABLE. Dont on ne peut douter .A غیر مشکوک -
بی شبهه - بی گمان .P عدیم الارتیاب - عدیم الاشتباه
.T شبهه‌سز - بی شک ؛ Le succès de cette affaire est in-
dubitable بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی غیر مشکوکدر - بر
مصلحت نتیجه پذیر حصول اوله‌جغنه شبهه یوقدر Sa cause
est indubitable دعواسی شائبهٔ شک واشتباهدن عاریدر
Son droit est indubitable حقی بی اشتباهدر Principes indubi-

tables اصول اولميان واشتباه شك محلّ Les nouvelles que
je vous dis sont indubitables سكا ويرديكم خبرلر محقق وبى
اشتباهدر Il est indubitable qu'il faut mourir موتنك وقوعنه
جاى شبهه وگمان يوقدر

INDUBITABLEMENT. Sans doute *A.* بلا ـ بلا شكّ ـ لا شكّ
شبهه‌سز *T.* بى شبهه ـ بى گمان *P.* من غير اشتباه ـ شبهة
شبهه‌سز اولدرق ـ || Il doit arriver indubitablement un tel jour
فلان كونده بلا شبهه واصل اولەجقدر S'il continue comme
il a commencé, il se ruinera indubitablement باشلاديغى كبى
فيما بعد دخى مداومت ايدەجك اولور ايسه حالى
خراب اولەجغى بى شبهه در

INDUCTION. Instigation, suggestion *A.* اغرا ـ تحريك *P.*
آغالش *T.* قندرمه || Il s'est laissé aller à cela par l'induction
d'un tel فلانك تحريك واغراسنه مبنى فلان شيئه
موافقت ايلدى

Et manière de raisonner par laquelle on tire une conséquence conforme à ce que l'on a prouvé. V. Induire. — Il se dit aussi de la conséquence seule que l'on tire *A.* حكم مستنبط || Tirer
une induction d'une proposition بر مسئلەدن بر حكم استنباط
ايتمك

INDUIRE. Porter, pousser à faire quelque chose de mauvais
ـ سورمك *T.* راندن *P.* تحريك ـ سوق ـ ايلاع *A.*
دوشورمك || Induire en erreur خطايه سوق ايتمك à mal-
faire سوء عمله تحريك ايتمك ـ شرّه سوق ايتمك Qui
est ce qui vous a induit à cela? بوكا سنى كيم سوق ايلدى
Il signifie aussi, inférer, tirer une conséquence *A.* استنباط
حكم چيقارمق *T.* حكم بر آوردن *P.* استخراج الحكم ـ الحكم
|| Qu'induisez-vous de là? بوندن نه كونه حكم استخراج
ايدرسك J'en veux induire que . . . شو حكمى استنباط
ايدەيم ديرمكه

INDULGEMMENT. Avec indulgence *A.* بالمسامحة ـ بالصفح
|| كوز يوممغله ـ يرلغمه ايلد *T.* آمرزشكارانه *P.* بالاغماض ـ
Il m'a passé indulgemment cette faute بو جرمەى بالاغماض
والمسامحه عفو ايلدى

INDULGENCE. Facilité à excuser et à pardonner les fautes
T. بخشايش ـ آمرزش *P.* اغماض ـ مصافحة ـ مسامحة *A.*
بر كوز يوممه ـ يرلغمه || Avoir de l'indulgence pour quelqu'un
Grande كمسندنك حقنه اغماض ومسامحه ارزانى قلمق
indulgence مسامحهٔ عظيمه User d'indulgence اغماض ومسامحه
مسامحەسى . . . Son indulgence fut cause ايله معامله ايتمك
بوكا سبب اولديكه

Et rémission donnée par les Papes de la peine due aux péchés
A. عفو ـ مغفرت *P.* بخشايش گناه *T.* كناه بغشلمه || Indul-
gence plénière مغفرت كامله

INDULGENT. Qui a de l'indulgence *A.* كثير المسامحة ـ
عفوّ ـ كثير العفو ـ صفوح *P.* آمرزشكار *T.* برلغيجى || Un prince
indulgent بر پادشاه كثير العفو un père بر پدر كثير العفو Il
est trop indulgent pour ses enfans اولادى حقنه بغايت عفوّ
در Vous lui êtes trop indulgent فلانك حقنه زيادەسيله
عفوّسك Être indulgent pour les fautes de ses amis دوستلربنك
خطا وگناهلرينه اختيار عفو واغماض ايتمك

INDÛMENT. D'une manière indue *A.* على خلاف القانون
P. بيوجه *T.* يولسزجه || Il a été mal et indûment procédé
contre lui عليهنه سوء صورت ايله وخلاف قانون وعادت
على خلاف On a indûment procédé اولدرق حركت اولندى
بيوجه حركت اولندى ـ القانون حركت اولندى

INDUSTRIE. Adresse à faire quelque chose *A.* معرفت ـ
صناعت *P.* هنر *T.* استادلق || Grande industrie معرفت عظيمه
louable معرفت ممدوحه merveilleuse معرفت اعجاز نما ـ
معرفت C'est un homme de beaucoup محيّر عقول اولەجق
d'industrie كثير المعارف بر آدمدر Avoir de l'industrie
معرفت صاحبى اولمق Employer son industrie معرفتنى اعمال
فلان شيئه صرف Mettre, appliquer son industrie à... ايتمك
ارباب هنر ومعرفت C'est un homme d'industrie ايتمك
بر آدمدر Il fait subsister sa famille par son travail, معرفتدن
par son industrie اهل بيتنى كندو كدّ يمينى وهنر ومعرفتيله
ـ كندو سعيى ايله كچنمك Vivre d'industrie انفاق ايدر
ثمرهٔ هنر ومعرفتيله كچنمك طريقنى بولمق

Il se dit aussi en manière de Finances, par opposition à Fonds
réels || Taxer l'industrie صناعت ومعرفت اوزرينه وضع
اوزرينه طرح ضريبه ايتمك ـ تكليف ايتمك

INDUSTRIEUSEMENT. Avec industrie, avec art *A.* بالمعرفة
استادلق ايله *T.* استادانه ـ با هنر ـ هنرمندانه *P.* بالصناعة ـ
|| Cela est fait industrieusement بو شئ بالصناعة والمعرفه
ياپلمشدر Il travaille industrieusement هنرمندانه ايش ايشلر
Cela est industrieusement travaillé استادانه ايشلنمشدر

INDUSTRIEUX. Qui a de l'industrie *A.* اهل المعرفة pl. ارباب المعرفة *P.* هنرور - هنرمند *T.* معرفتلو || Un homme très-industrieux غایت هنرمند ادم un ouvrier معرفتلو ایشجی C'est un homme qui a l'esprit fort industrieux هنر ومعرفته استعداد جبلیسی وار در C'est un homme qui a les mains fort industrieuses الی - الی اوز در - چیره دستدر - صنیع الیدیندر معرفتلودر

INÉBRANLABLE. Qui ne peut être ébranlé *A.* ممتنع التزلزل *P.* امکان نا پذیر جنبش *T.* صارصلمز - یرندن اوینامز || Ce rocher est inébranlable à l'impétuosité des vents بو قیا طاشنه بو قیا طاشی - ریاحک شدّتندن ادنا مرتبه تزلزل کلمز Il demeure inébranlable روزکارک سردلکندن یرندن اوینامز contre la violence des vagues بر صدمات شدیدهٔ امواجدن بر || Figur. - وجهله متزلزل اولمیوب کما کان یرنده ثابتدر Un courage inébranlable à toutes sortes d'accidens حادثات دهردن هرنه ظهور ایتسه ثبات ومتانتی عارضهٔ تزلزلدن واهمهٔ تزلزلدن مصون - مصون اولان نجادت وجلادت C'est un homme inébranlable dans les resolutions qu'il a une fois prises ثبات ومتانت بر کرّه عزم ونیّت ایدنجه صرف Sa résolution est inébranlable عزم وتحویلی محال بر آدمدر ونیّتی ممتنع التحویلدر

INÉBRANLABLEMENT. Fermement *A.* بالثباة - بثباة القدم *P.* بالمتانة - بالرسوخ - پایدارانه *T.* قویلک ایله || C'est un homme inébranlablement attaché à son devoir خدمتنده ثبات قدم ایله ربط قلب ایتمش بر آدمدر Quand il s'entête une fois d'une opinion, il y demeure inébranlablement attaché بر رأیده عقلی صاردقدنصکره بالرسوخ والثبات آنده طورر

INEFFABILITÉ. L'impossibilité d'exprimer quelque chose par des paroles *A.* عدم الامکان التعریف - عدم الامکان الوصف *P.* عجز عن الوصف - امکان نا پذیریٔ وصف وتعریف *T.* تعریفه کلمامزلک || L'ineffabilité des grandeurs de Dieu عظمت جناب ربّ ذو الجلالک وصفنده عدم امکان des mystères اسرار دینک عدم امکان وصفی

INEFFABLE. Qui ne peut être exprimé par des paroles *A.* ممتنع التوصیف - منزّه عن الوصف *P.* امکان نا پذیر *T.* تعریفه کلمز نا قابل وصف - تعریف || La grandeur ineffable de Dieu وصف وتعریفی ممتنع عظمت بی نهایت توصیف Le nom ineffable de Dieu جناب ربّ العزّت وتعریفدن منزّه اولان اسم جلال

INEFFAÇABLE. Qui ne peut être effacé *A.* ممتنع المحو - عدیم الانمحا *P.* ممتنع الانطماس *T.* نا قابل محو - سیلنمز || Souvenir ineffaçable صحیفهٔ درونده محو وانطماسی نا ممکن ذکر ویاد - Figur. || Il a fait à sa réputation une tache ineffaçable شاننه محوی ممکن اولمیه‌جق بر شین ایراث ایلدی

INEFFICACE. Qui ne produit point son effet *A.* عدیم التأثیر - غیر مؤثّر - عاطل من العمل *P.* بی عمل - بی اثر - نا *T.* کارگر - کار ایتمز || Dieu nous donne souvent, pour nous sauver, des secours que nous rendons inefficaces باری تعالی حضرتلری طرفندن سلامت حالمزه مدار اولمق اوزره ایکیده برده ارسال اولنان عون ومددک عملنی بز تعطیل ایده‌رز Tous les remèdes qu'on a faits à ce malade ont été inefficaces بو خسته‌یه ویریلان علاجلرک جمله‌سی موثّر اولمدی

INEFFICACITÉ. Manque d'efficacité *A.* عدم التأثیر - عدم العمل - عطلان من العمل *P.* ناکارگری - بی تأثیری *T.* کار ایتمزلک - تأثیرسزلک || L'inefficacité d'un moyen, d'un remède تدبیرک - تدبیرک وعلاجک کارگر تأثیر - ودوانک عدم تأثیری d'un secours امدادک عمل وتأثیردن عمل ایتمامسی - اولمامسی عاطل اولمسی

INÉGAL. Qui n'est point égal *A.* غیر مساوی - معدوم التساوی - غیر متساوی *P.* نا یکسان - نا برابر - نا هموار *T.* اویغونسز - متساوی اللحجم || Deux choses de grandeur inégale بر دکل - مختلف اللحجم اولان - اولمیان ایکی شیٔ Deux personnes de condition inégale متساوی الصنف اولمیان ایکی کشی - متفاوت الصنف اولان Mouvement inégal حرکت غیر متساویه Forces inégales قوّت غیر متساویه - متساوی اولمیان اسباب قوّت واقتدار Cet écrivain a un style inégal بو مؤلّفک سبک وعباره‌سی نسق واحد - سیاق کلامی نا متساویدر سبک کلامی بر دوزه‌ده دکل - اوزره مرتّب دکلدر Pouls inégal نبض نا یکسان - نبض نا دربرابر - نبض غیر متساوی - دوز اولمیان نبض

On dit d'un homme qui ne se conduit pas d'une manière uniforme, que c'est un homme, un esprit inégal متلوّن المزاج نا متساوی الاحوال بر ادمدر qu'il a une conduite inégale حرکتی متخالف الاسلوبدر - متحوّل الاطوار - ادمدر

On dit aussi, Un chemin, un terrain inégal, pour dire, qui n'est pas uni, qui est raboteux *A.* جرفة pl. امت - جروف

دوز *T.* نشیب وفراز - نا هموار *P.* غیر مستوی - اموت pl.

C'est un terrain inégal || جاقر جقور - انیشلو یوقشلو - اولمیان

Le chemin est inégal انیشلو یوقشلو بر یر در - ارض جرفه در

en cet endroit - طریق بوطرفده جروف واموتدن عبارتدر

جاقر جقور بر یولدر

INÉGALEMENT. D'une manière inégale *A.* لا عن - بلا سویة

نا دربرابرانه *P.* من غیر استوا - لا عن التساوی - السویة

|| هب بر اولمیه‌رق - بر دوزه‌یه اولمیه‌رق *T.* نا هموارانه -

Les parts sont faites inégalement تقسیم السویة حصه‌لر علی

C'est un homme qui s'est conduit fort inégalement اولنمامشدر

مختلفاً حرکت ایلدی - بوآدم لا عن التساوی حرکت ایلدی

INÉGALITÉ. Défaut d'égalité *A.* عدم الاستوا - عدم المساواة

T. نا یکسانی - نا همواری - نا برابری *P.* اختلاف -

ایکی L'inégalité de deux lignes || دوزسزلق - اویغونسزلق

طریقک عدم مساواتی d'un chemin خطک عدم مساواتی

des saisons اختلافی - فصول اربعه‌نک عدم مساواتی d'un

plancher حرکتک d'un mouvement دوشمه‌نک عدم استواسی

- سیاق عباره‌نک نا در برابری du style عدم استواسی

du pouls نبضک عدم مساواتی Avoir de l'inégalité اختلافی

dans l'humeur تلون طبع ایله - مزاج متساوی الحال اولمامق

C'est un homme qui a de grandes inégalités مجبول اولمق

مزاجنده عظیم تلونات واختلافات وار در

INÉLIGIBLE. Qui ne peut être élu *A.* غیر مستحق علی

انتخابه *T.* نا مستحق انتخاب - نگزیدنی *P.* الانتخاب

مستحق اولمیان

INÉNARRABLE. Qui ne peut être raconté *A.* ممتنع الحکایة

نقل اولنمیه‌جق *T.* نا قابل حکایت *P.* متعذر الوصف -

|| Saint-Paul étant transporté au troisième ciel vit des choses

inénarrables حضرت پاولوس فلک ثالثه صعودنده احوال

لدی الصعود مرتبهٔ نقل وحکایتدن - ممتنعة الحکایه کورمشدر

Des gémissemens inénarrables خارج نیچه شیلر تماشا ایلدی

وصف - وصف وحکایتی نا قابل اولان انین والیل

وتعریفه کلمیه‌جک انین والیل

INEPTE. Qui n'a nulle aptitude à certaines choses *A.* عدیم

نا اهل - بی استعداد - خامکار *P.* عدیم الاستعداد - الاهلیة

T. اوز دکل - استعدادسز || C'est un homme tout-à-fait inepte

aux sciences علوم وفنونه وجهاً من الوجوه استعدادی

علوم وفنونه مایهٔ استعداددن عاری بر آدمدر - یوق بر آدمدر

Il est inepte à tout کافهٔ اشیاده عدیم الاستعداد در

Il signifie aussi, absurde *A.* باطل *P.* هرزه کار - نا فرجام

T. باطل وهرزه کار بر || C'est un homme inepte ایشه یرامز

آدمدر Tout ce qu'il dit est inepte جمیع اقوالی باطلدر Rai-

sonnement inepte ملاحظهٔ باطله

INEPTIE. Absurdité, sottise *A.* ابطولة pl. اباطیل - لغو pl.

لغویات *P.* هرزه *T.* یولسزلق || Ce livre est plein d'inepties

بو کتاب اباطیل ولغویات ایله مملو در Il ne débite que

des inepties هب اباطیل ولغویات نشر ایدر

INÉPUISABLE. Qu'on ne peut mettre à sec, qu'on ne peut

tarir *A.* ممتنع - لا ینکش - عدیم الانتزاف - لا ینزف

P. عدیم النفاد - ممتنع الانغیاض - لا یغیض - الانتکاش

|| Une source d'eau دوکنمز *T.* بی نفاد - خشکی نا پذیرا

inépuisable صوکی دوکنمز - ینبوع ممتنع الانتزاف ما

Figur. || Richesses inépuisables اموال بی نفاد - پیکار

Matière iné- puisable دریای عدیم الانتکاش اولان برماده - مادهٔ بی نفاد

Cet homme a un fonds inépuisable de science بحر عدیم

الانغیاض معارف وعلومدر

INERTE. Qui est sans ressort et sans activité *A.* - ساکن

|| La matière inerte طورغون *T.* آرمیده *P.* باقی علی حاله

une masse inerte بر کومهٔ ساکنه مادهٔ ساکنه

INERTIE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Force d'inertie, et signifie, la propriété qu'ont les corps de rester d'eux-mêmes dans leur état actuel *A.* خاصة السکونة والدوام *P.* آرمیدگی

T. طورغونلق - Figur. || Vivre dans un état d'indifférence et

d'inertie حال بیقیدی وسکونتده کچنمک Tomber dans l'in-

ertie حال بیقیدی وسکونته کرفتار اولمق

INESPÉRÉ. Qu'on n'espérait point *A.* غیر - فوق المأمول

- بیرون از امید - در خاطر نیامده *P.* غیر مترقب - مأمول

Un événement inespéré || اومیمدق *T.* نا مأمول

حادثهٔ غیر un bonheur نعمت غیر مترقبه مأموله

INESPÉRÉMENT. Contre toute espérance *A.* من غیر مأمول

P. مأمول - اومیه‌رق *T.* خارج از مأمول - بیرون از امید

|| Il était ruiné, il lui est survenu inespérément une اولمیه‌رق

succession qui a rétabli ses affaires حالی خراب ایکن کندویه

من غیر مأمول اصابت ایتمش برمیراث تقریبیله امورینه

رابطه ویرلمشدر.

INESTIMABLE. Qu'on ne peut trop estimer *A.* ممتنع التقویم
بهاسی *T.* بی بها *P.* عدیم القیمة - ممتنع التثمین -
قیمتی یوق || C'est une chose inestimable قیمتی یوق - یوق
بر شیدر

INÉTENDU. Qui est sans étendue *A.* معدوم الوسعة *P.* بی
وسعتی یوق *T.* بی وسعت - پهنایی

INÉVITABLE. Qu'on ne peut éviter *A.* ممتنع الفرار -
ضروری *P.* نا گریز *T.* قاچنمغه کلمز || Un malheur inévitable
حذر وفراری نا ممکن بر کدر La mort est inévitable
موتدن فرار ایتمک امر - موت بر واقعهٔ ممتنع الفرار در
حال موت بر امر ضروریدر - ممتنعدر

INÉVITABLEMENT. Nécessairement, sans qu'on puisse l'éviter
A. لا جرم - لا محالة - البتّ *P.* نا گریز *T.* البتّه || Vous
tomberez inévitablement dans ce malheur لا محاله اول قضایه
اوغرایه جقسکز -

INEXACT. Qui manque d'exactitude *A.* غیر صحیح *P.* نا
راست *T.* یاکلش - طوغری اولمیان || Une copie inexacte بر
نسخهٔ غیر صحیح قطعه صورت غیر صحیحه Un copiste inexact
نسّاخ غیر صحیح

INEXACTITUDE. Manque d'exactitude *A.* عدم الصحّة *P.* نا راستی
T. یاکلشلق - طوغریسزلق || Il y a bien de l'inexactitude dans
son ouvrage تألیفنده خیلی مرتبه عدم صحّت وار در -
خیلی سقامت وار در

INEXCUSABLE. Qui ne peut être excusé *A.* غیر معذور -
ممتنع الاعتذار *P.* عذر پذیر - امکان نا پذیر - پوزش نا پذیر -
نا شایستهٔ معذرت *T.* عذر قبول ایده میه جک || Faute
inexcusable نا قابل معذرت بر خطا L'ingratitude est un
défaut inexcusable کفران نعمت بر عیب ممتنع المعذرتدر
Vous êtes inexcusable d'en avoir usé ainsi بو وجهله حرکت
ایلدیککه بر درلو معذور دکلسکز

INEXÉCUTABLE. Qui ne peut être exécuté *A.* ممتنع الاجرا
ممتنع التنفیذ - *P.* نکردنی - نا قابل اجرا *T.* اجراسی
ترتیبک ممتنع || Votre projet est inexécutable نا ممکن
الاجرا در

INEXÉCUTION. Manque d'exécution *A.* عدم الاجرا - عدم
الانفاذ *P.* اجرا نا سازی *T.* اجراسزلق || L'inexécution
d'un contrat, d'un testament, d'un traité مقاوله حجّتنک
ووصیّت حجّتنک وشروط عهدنامه نک عدم اجراسی

عدم تنفیذی - شرع وقانونک عدم اجراسی des lois

INEXERCÉ. Qui n'est point exercé *A.* غیر معلّم *P.* بی تعلیم
T. تعلیمسز

INEXORABLE. Qui ne peut être fléchi *A.* عدیم التعطّف -
عدیم الرقّة - عدیم التحنّن *P.* بی رقّت دل *T.* یورکی
یومشامز || Le public est un censeur inexorable خلق بر
عدیم التحنّندر عیبجوی Les pécheurs endurcis trouveront
Dieu inexorable خدای متعال اغلف القلب اولان مذنبین
وگناهکاران حقنده عدیم التحنّندر V. Inflexible.

INEXORABLEMENT. D'une manière inexorable *A.* بلا تعطّف
بلا رقّة - بلا تحنّن - من غیر تحنّن *P.* بیرقّت ومهربانی -
T. یورک یومشامیه رق || Ne lui demandez pas cette grâce,
il vous refuserait inexorablement فلاندن شو لطفی التماس
ایلمه بلا تحنّن دریغ ایده جکی درکار در V. Inflexiblement.

INEXPÉRIENCE. Manque d'expérience *A.* عدم - عدم التجربة
الاختبار *P.* احوال آزمایی *T.* بی تجربه سزلک

INEXPÉRIMENTÉ. Qui manque d'expérience *A.* عدیم التجربة
- عدیم الخبرة - *P.* بی آزمایش احوال *T.* تجربه سی یوق -
تجربهٔ خام - تجربهٔ احوالی یوق || Général inexpérimenté
بضاعهٔ خبرت وتجربه دن احوالی یوق بر جنرال chirurgien
بی بهره بر جرّاح

INEXPIABLE. Qui ne se peut expier *A.* ممتنع الکفّارة *P.*
کفّارت قبول *T.* کفّارت نا پذیر - امکان نا پذیر کفّارت
ایتمز || Crime inexpiable جرم ممتنع الکفّارة

INEXPLICABLE. Que l'on ne peut expliquer *A.* لا یفسّر -
ممتنع التفسیر - ممتنع الحلّ - ممتنع الکشف *P.* نگشادنی
تفسیر نا پذیر - *T.* معنا ویریله میه مک || Difficulté inexplicable
معنا ویریله میه جک بر مشکل - ممتنع الحلّ بر مشکل
conduite معنا ویریله میه جک وضع وحرکت

INEXPRIMABLE. Que l'on ne peut exprimer par des paroles
A. لا یعبّر - ممتنع التعبیر *P.* تعبیر نا پذیرا *T.* تعبیره
کلمز || Douleur inexprimable تعبیره کلمز بر وجع - لسان
دائرهٔ وصفت joie قال ایله تعبیری محال وجع شدید
Sentimens inexprimables تعبیر وتعبیردن بیرون حبور ومسرّت
وتوصیفه کلمز افکار

INEXPUGNABLE. Qui ne peut être forcé, pris d'assaut *A.*
منیع - ممتنع الضبط *P.* نگرفتنی - گرفتاری نا پذیر *T.*
آلنمز - آلنمسی محال || Ville inexpugnable بلدهٔ منیعه

آلتمسی محال حصن ـ حصن منيع Il n'y a plus de forte-
resses inexpugnables اليوم قلع وحصون ابچنده ممتنع الضبط
قلعه‌نك وجودى يوقدر

INEXTINGUIBLE. Qui ne peut s'éteindre *A.* ممتنع ـ لايطفى
ـ بيخاموش ـ نخاموشيدنى *P.* ممتنع التسكين ـ الانطفا
T. نا ممكن تسكين ‖ Feu inextinguible تسكين اولنمز ـ سونمز
عطش ممتنع soif آتش ممتنع الانطفا ـ نائرة لا يطفا
قنديل بيخاموش lampe التسكين

INEXTRICABLE. Qui ne peut être démêlé *A.* ممتنع الكشف
P. گشايش نا پذيرا *T.* سوكلمز ‖ Un chaos inextricable de
difficultés كشفى ممتنع بر هيولاى مشكلات

INFAILLIBILITÉ. Qualité de ce qui est infaillible *A.* برائة
ياكلمامزلق *T.* بى خطايى *P.* عدم التخلف ـ من الخطا
‖ L'infaillibilité d'un principe بر قاعده‌نك خطادن برائتى
d'une promesse تخلفدن برائتى ـ وعدك عدم تخلفى de
l'Église ائمهٔ دينك خطادن برائتلرى

INFAILLIBLE. Qui est certain et immanquable *A.* عديم التخلف
ـ محقق ـ مقرر *P.* بى تخلف *T.* شبهه‌سز ‖ Le succès de
cette affaire-là est infaillible بو مصلحتك حسن نتيجه‌سى
محققدر Ce que je vous promets est infaillible وعدم بى
تخلفدر Règle infaillible بر قاعده برئ تخلفدن vérité حقيقت
ممتنع التخلف

Il signifie aussi, qui ne peut ni tromper ni errer *A.* برئ من
الخطا ـ عديم التخلف *P.* بيخطا *T.* خطاسز ‖ Dieu est in-
faillible dans ses promesses بارى تعالى حضرتلرى عبادينه
وعد ايلديكى شيئلرده خطا وتخلفدن منزهدر L'Église est
infaillible dans les décisions des choses de Foi ائمهٔ دينك
ايمانه دائر وضع ايتدكلرى احكام خطا وتخلفدن
بريدر Croyez-vous cet homme infaillible? بو آدمى خطادن
بريمى ظن ايدرسك

INFAILLIBLEMENT. Assurément, immanquablement *A.* من غير
تخلف ـ محققا ـ مقررا *P.* بى گمان *T.* شبهه‌سز ‖ Infail-
liblement cela arrivera بو ماده من غير تخلف ظهور ايده‌جكدر
بو حالتك وقوعه كله‌جكى امر مقرر در ـ Je m'y trouverai
infailliblement محققا اول طرفده بولنه‌جغم

INFAISABLE. Qui ne peut être fait *A.* عديم ـ غير ممكن
ـ ممكن دكل ـ اولمز *T.* نا ممكن ـ نكردنى *P.* الامكان
امكانى يوق ‖ C'est une chose infaisable ـ امر نا ممكندر
امكانى يوق بر شيئدر

INFAMANT. Qui porte infamie *A.* موجب التشهير ـ مجرس
ـ جاربسلك *T.* روسيه ساز ـ رسوا ساز *P.* موجب الافتضاح ـ
ـ كتوريجى ـ رسوا ايديجى ـ يوزى قره‌ديجى ‖ Des paroles
infamantes موجب تشهير اوله‌جق اقوال ـ اقوال مجرسه des
injures موجب تشهير ورسوايى اوله‌جق شتوم Sentence in-
famante تجريسى محتوى حكم ـ باعث تجريس اوله‌جق حكم

INFAMATION. Note d'infamie *A.* وسام ـ وسام التجريس
التشهير *P.* تمغاى بد ـ تمغاى رو سياهى ـ تمغاى رسوايى
نامى *T.* يوز ـ رسوايلق تمغاسى ـ جاريسلك تمغاسى
قره‌ديجى تمغا ‖ La condamnation au blâme emporte infama-
tion من قبل الشرع تعزير حكمى معاتب اولانك حقنه
يوزى قرارمسنه ـ تمغاى تجريس وتشهير اولور حالاتندندر
باعث بر حالتدر

INFÂME. Qui est diffamé, flétri par les lois, par l'opinion
publique *A.* مجرس ـ مفتضح ـ مذموم *P.* رسواى ـ رو سيه ـ
بد نام *T.* جاريس ـ يوزى قره ‖ La moindre amende en
matière criminelle rend infâme جرم وجنايته متعلق جزئى جريمه
بيله تجريسى مستلزم بر حالتدر Ceux qui sont réputés in-
fâmes par la loi, ne peuvent être admis en témoignage مذموم
ومفتضح اولمق اوزره شرعا شهرت يافته اولمش كسانك
شهادتى مقبول ومعتبر دكلدر

Et celui qui a fait des choses qui le déshonorent *A.* لئيم ـ
اخسا pl. خسيس ـ نذيل ـ سفلة pl. سفيل ـ لئيم النفس
P. چپل *T.* آلچق ‖ Ne me parlez pas de lui, c'est un infâ-
me فلان كمسنه‌نك اسمنى ياد ايلمه بر لئيم النفس آدمدر
Et qui est indigne, honteux *A.* دنئ ـ رذيل ـ مرذول ـ نذيل
P. خوار *T.* آلچق ‖ Actions infâmes افعال مرذوله La chose
est infâme محض رذيله در ـ امر مرذولدر Avarice infâme بخل
بر تجارت خست مرذوله ـ نذيل Faire un commerce infâme
تجارت نذيله ايله مألوف اولمق ـ دنيه عادت ايدنمك

INFAMIE. Flétrissure imprimée à l'honneur, à la réputation,
soit par la loi, soit par l'opinion publique *A.* افضاح ـ تجريس
P. رسوايى ـ رو سياهى ـ بد نامى *T.* جاربسلك ـ رسوايلق
تمغاى رسوايى وافتضاح ‖ Note d'infamie يوز قره‌لغى ـ
Noter d'infamie وسام رسوايى ايله توسيم ايتمك L'amende
en matière criminelle emporte infamie جرم وجنايته متعلق
جريمه حكمى مستلزم رسوايى وافتضاحدر Couvrir quelqu'un

d'infamie بر کمسنه‌یی غریق بحر رسوایی وافتضاح ایتمک
L'infamie est plus à craindre que la mort شین بد نامی
اولومدن فنا در - وافتضاح اشدّ من المماتدر

Il se dit aussi de l'action infâme *A.* - نذالت - رذالت
رذیلة pl. رذایل *P.* زشتکاری - خواری *T.* رسوایلق || C'est
une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ایتمک
رذیلهٔ عظیمه در C'est un malhonnête homme, il a fait mille
infamies لئیم النفس بر آدم اولوب رذایل گوناگون ارتکاب
ایلدی C'est une infamie de contester pour si peu de chose
بویله امر جزئی ایچون مجادله ایتمک رذیلهٔ محضدر

Il signifie au pluriel, paroles injurieuses *A* pl. مندیات
pl. مخزیات pl. مخزیة اقوال *P.* گفتار خزی - زشتارها
فلانه Il lui a dit mille infamies || آلچقلدیجی سوزلر *T.* آمیز
هزار بهزار کلمات مخزیه سویلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à
pied *A.* pl. بیاذقة - بیاذقة pl. رجّالة الجیش - رجّالة
Vieille || یایه عسکری *T.* لشکر پیاده - پیادگان *P.* الجیش
infanterie عتیق پیاده عسکری nouvelle جدید یایه عسکری
Compagnie d'infanterie یایه عسکری بلوکی L'infanterie enne-
mie fut taillée en pièces اعدانک پیاده‌سی جملهٔ قتل واعدام
اولندی

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant *A.* قتل الطفل *P.* کودک
کشی *T.* چوجوق اولدرمسی - Il se dit aussi du meurtrier
d'un enfant *A.* قاتل الطفل *P.* کودک کش *T.* چوجوق
اولدریجی

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue *A.* عدیم
الکلال - عدیم الفتور *P.* نا پذیر درماندگی - بی فتور *T.*
یورلمز - بیلمز یورلمق || Cheval infatigable اسب بی فتور
esprit عقل بی فتور C'est un homme infatigable بی کلال وبی
فتور بر آدمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser *A.* بلا فتور - بلا کلال
P. ببیدرماندگی - بی فتورانه *T.* یورلمقسزین || Appliqué
infatigablement à son travail ایشنه بلا فتور مداومت ایدن
آدم - بلا فتور خدمتنه مکبّ ومواظب اولان

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule *A.* مفتونیّت
P. دلشیفتگی *T.* عقل صاپلنمه‌سی || L'infatuation de sa nobles-
se le rend ridicule dans le monde کشیزادلکنه مفتونیتی تقریبیله
مضحک عالم اولدیور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la
peine à l'en désabuser *A.* افتان - اغراق الذهن *P.* دل
شیفتن - دل شیفته کردن *T.* عقلی صارمق - عقلی طولدرمق
فلان || Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là?
کمسنه ایچون وفلان کتاب ایچون سنی کیم افتان ایلدی
S'infatuer de عقلکی کیم طولدردی - کیم دلشیفته ایلدی -
quelqu'un بر کمسنه‌نک دلشیفته‌سی اولمق d'une opinion
بر رأی ایله عقلی صارمق - بر رأیه اغراق ذهن ایتمک
Être infatué de quelque chose بر شیئک مفتونی اولمق Cet
homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون
نفسیدر - نفسنه فریفته در - مفتون لیاقت واهلیتیدر

Infatué. *A.* مفتون *P.* دلشیفته *T.* عقلی صارمش - عقلی
آلدرلمش - طولمش

INFÉCOND. Stérile *A.* عاقر - غیر مثمر - غیر منبت *P.*
بیحاصل - بینما *T.* برکتسز - ویرمز محصول || Terre infé-
conde ارض عاقره - ارض غیر منبته Ce champ est infécond
بو تارلا محصول ویرمز - بیحاصل وبینما در - Figur. || Génie
infécond *A.* عقل عقیم - ذهن عقیم *P.* عقل بینما *T.* نماسز عقل

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité *A.* عقارت - عدم الانبات
- عدم الاثمار *P.* بینمایی - بیحاصلی *T.* برکتسزلک -
اراضینک L'infécondité des terres || محصول ویرمامزلک
عدم انباتی

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté *A.* سنیخ - زاهم -
عفین *P.* خرسیده بو - بوی خرسیده گرفته - خنجیر ناک
T. قوقمش - قوقولی مرادار || Il est puant et infect منتن
وسنیخدر Lieu infect محل سنیخ air هواء سنیخ - هواء
عفین - هواء وخیم - هوا قوقولی مردار - Un homme qui
a l'haleine infecte. V. Haleine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque
chose de puant, de contagieux *A.* تسنیخ - تزهیم - تعفین *P.*
خرسیده بو کردن - خنجیرناک کردن *T.* مردار قوقولی
ایتمک || Cela infecte l'air فلان شئ تسنیخ هوایی موجبدر
Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بورایحهٔ
منتنه وبو جیفه بسبتون اطرافی تسنیخ ایدر La peste a
infecté toute la ville وبانک عفونتی بلده‌نک جمله‌سنه
شایع اولمشدر Ceux qui étaient infectés de cette maladie اول
مرضک عفونتنه دوچار اولنلر On jeta des charognes dans le
puits pour l'infecter بئری تزهیم ایچون ایچنه القای ...

اجياف ايتمشلر در

Figur. A. افساد P. فساد پذيرفتن - تباهيدن T. بوزمق
|| Il infecta le pays de cette hérésie بو رفض وبدعت ايله
مملكتي افساد ايلدى Si vous le fréquentez, il vous infectera
par ses dangereuses maximes شو آدم ايله الفتى زياده ايده جك
اولور ايسه‌ك اصول رديئه‌سى تقريبيله سنى افساد
ايده جكنه شبهه يوقدر

INFECTÉ. A. متعفّن - مزهوم - سنيخ P. بوى خرسيده گرفته
فساد پذيرفته P. مفسود A. مردار قوقمش - قوقمش T.
بوزلمش T.

INFECTION. Grande puanteur A. خمن - زهومت - سناخت
مفونت - P. بد بويى - خنجير T. مردار قوقو || Cet égout
est de la plus grande infection بو كاريزك سناخت وزهومتى
فلان شيئدن درجهٔ نهايتده در Il en sort une étrange infection
سناخت Infection insupportable غريب بر زهومت چيقلر
تحمّلگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette
ville اجياف اموانك عفونتى بو بلده‌ده حدوث وبايه
مؤدّى اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief T.
املاكى مالكانه طريقيله ويرمك || Inféoder des héritages
مالكانه طريقيله ويرمك

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de
quelque fait A. استخراج - استنباط - تفريع P. بر آوردن
T. چيقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous
inférer de là? فلان شئ بويله اولديغنى ديرسك بو كلامدن
بوندن مرادك نديى استنباط ايتمكدر J'en infère telle chose
شو حكمى استخراج ايدرم Vous n'en pouvez rien inférer
شوندن هيچ بر شئ استنباط ايده‌ميه‌جكسك

INFÉRÉ. A. مستخرج - مستنبط - متفرّع P. بر آورده T.
چيقمش

INFÉRIEUR. Qui est placé au-dessous A. سفلىّ - اسفل P.
زيرين T. آلت || Les planètes inférieures سيّارات سفليّه La
région inférieure de l'air هوانك طبقهٔ سفلاسى La partie
supérieure, la partie inférieure du corps بدنك جانب اعلا
واسفلى - On dit aussi, Germanie inférieure, Germanie supérieure,
pour dire, la basse, la haute Germanie جرمانياى اسفل
آلت واوست جرمانيا - وجرمانياى اعلا .

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mérite, en forces A. ادنا - دون P. كمتر - پستتر T. آشاغى ||
Inférieur en science علم - علم خصوصنده فلاندن ادنا
en mérite اهليّت خصوصنده كمتر ودانشده فلانك كمترى
Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en
infanterie دشمنك كرك قوّت وكرك عدد وكميّت وكرك
پياده عسكرى جهتيله مرتبه‌سى بزدن ادنا ايدى Entre les anges,
il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بين الملائكه
ادنا واعلا رتبه‌لر وار در

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre
seulement en rang, en dignité A. ادنا pl. ادانى - اسفل من
P. جهة الرتبة كمپايه - پس پايه - كمرتبه T. آشاغى پايه‌سى
|| Les inférieurs doivent respect aux supérieurs ادانى اعالى
حقنه ايفاى لازمهٔ حرمت ايتمك لازمهٔ حاللريدر C'est
mon capitaine, je suis son inférieur فلان كشى بنم يوز باشم
اولمغله بن آندن پس پايه‌يم Il en use bien avec ses inférieurs كندو - كندودن كمپايه اولنلره حسن معامله ايدر
كمرتبه‌لرينه معاملهٔ بالمجامله ايدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous A. دون P. كم T. آشاغى
آشاغيجه - || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais
l'un bien inférieurement à l'autre بو ماده‌نك اوزرينه تحرير
ايدن ايكى مؤلفك بريسى ديگرندن خيلى مرتبه دون
يازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur A.
سفالة الرتبة - دونيّة الرتبة P. كمپايگى - دونئ رتبه T.
رتبه‌نك آشاغيلغى - رتبه‌نك ادنالغى || Il ne reconnait
pas assez son infériorité رتبه‌سنك دونيّتنى كركى كبى اقرار
ايتميور Son infériorité devrait le rendre plus humble دونيّت
رتبه‌سنه كوره بوندن زياده متواضع اولملو ايدى

Il se dit aussi dans les choses morales A. دونيّت P. كمترى
كمقدرى - T. آشاغيلق || Infériorité de génie كمقدرئ عقل
de mérite كمترئ اهليّت ولياقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer A. سقرىّ - جهنّمى P.
دوزخى T. جهنّمده‌كى || Rage infernale بر اشدّ نار جهنّمدن
عذاب جهنّمدن نمونه بر نوع Malice infernale نوع جنون
خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caustique et brûlante A. حجر الجهنّم P. سنگ جهنّم T.

جهنّم طاشی

INFERTILE. Stérile, qui produit peu, ou qui ne produit rien
.A غیر مخصب - مجدوب - ماحل .P بی برکت .T چوراق
|| Un champ infertile چوراق تارلا - مزرعهٔ مجدوبه Des terres infertiles چوراق یرلر - اراضیٔ غیر مخصبه pays ممالک
برکتسز مملکتلر - غیر مخصبه V. Infécond.

On dit figur. Un esprit, un sujet infertile .A عقیم .P هیچ
.T قسیر - طوغرمز || Il a un esprit infertile اندک زای - نزای
قسیر بر ذهنی وار در - ذهن عقیم صاحبیدر Il a écrit sur un sujet infertile بر مادّهٔ عقیمه اوزرینه تحریر وإنشا ایلدی

INFERTILITÉ. Stérilité .A محل - جدوبت .P بی برکتی
.T برکتسزلک - چوراقلق V. aussi Infécondité.

INFESTER. Piller, ravager par des irruptions .A نهب -
غارت .P تالان وتاراج آوردن - یغما کردن .T چاپول
چاپوله ویرمک - ایتمک || Les pirates infestaient toutes ces côtes-là ازباندید طایفه‌سی اول سواحلی سر تا پا نهب وغارت ایدرلر ایدی Les ennemis infestaient tout ce pays-là par leurs courses دشمن اول مملکتک مجموعنی نهب ویغما
جمله‌سنه اطالهٔ اقدام یغماگری وغارت ایدر - ایدر ایدی
جمله‌سنی چاپول ایدر ایدی - ایدی

Et incommoder, tourmenter .A ایصال الضرّ والخسارة .P
آزرده کردن - گزند وزیان آوردن .T ضرر کتورمک || Les rats infestent cette maison فاره‌لر بو خانه‌ده کلّی مرتبه ایصال ضرّ وخسارت ایدرلر

INFIBULATION. Opération par laquelle on réunit, au moyen d'un anneau, les parties qui servent à l'acte de la génération .A عقد الآلات التناسل

INFIBULER. Faire l'opération de l'infibulation .A تعقید الآلات التناسل

INFIDÈLE. Qui manque de foi, de fidélité .A غیر صادق -
عدیم الصداقة .P بیوفا - نا راستکار .T صداقتسز - وفاسز
|| Une femme infidèle à son mari زوجنه صداقت ایتمیان
دوست بیوفا - محبّ معدوم الصداقه Ami infidèle قاری
amant عاشق بیوفا Être infidèle à son ami دوست حقنه
صداقتسز اولمق

On dit aussi, Mémoire infidèle .A حافظهٔ ساهیة - حافظهٔ غیر
صحیحة - حافظهٔ رکیکة .P سست - یاد نا درست - یاد .T

گوشک حافظه Et un rapport, un récit, une citation infidèle
برانها وبر تقریر وبر اشهاد غیر صحیح

Il signifie aussi, qui n'a pas la vraie Foi .A کافر pl. کفرة
pl. کفّار .P بد ایمان .T ایمانسز || Les nations infidèles امم
کافره les peuples اقوام کافره L'infidèle n'a point de part au
royaume de Dieu کافر وبد ایمان اولان کشی عالم ملکوتدن
کلّیاً محرومدر

INFIDÈLEMENT. D'une manière infidèle .A من غیر صداقة
.P بی وفاکارانه - با بیوفایی - نا راستکارانه .T صداقتسزلق
|| Agir infidèlement avec ses amis احبّا وفاسزلق ایله - ایله
ودوستان حقنه بیوفالق ایله معامله ایتمک

INFIDÉLITÉ. Manque de fidélité, trahison .A خیانت - عدم
الصداقة .P بیوفایی - ناراستکاری .T صداقتسزلق || Grande
infidélité خیانت عظما L'infidélité d'un domestique برخدمتکارک
عدم صداقتی d'un ami دوستک وفاسزلغی d'un amant
محبوبه‌نک عاشقک عدم وفا وصداقتی d'une maîtresse
زوجک ویاخود زوجه‌نک d'une femme, d'un mari بیوفالغی
ارتکاب خیانت Commettre une infidélité عدم صداقتی
خیانته متعلّق بر ایش ایشلمک - ایتمک

On dit aussi, Infidélité de mémoire .A رکاکة الحافظة - عدم
الصحّة الحافظة - سهو الحافظة .P سستی یاد - نادرستی
حافظه کوشکلکی - قصور حافظه .T کم یاد داری - یاد
infidélité de citation اشهادک عدم صحّتی

Infidélité, se dit aussi de l'état de ceux qui ne sont pas
dans la vraie religion .A کفر .P بد ایمانی .T کافرلک ||
Les Juifs sont obstinés dans leur infidélité طایفهٔ یهود مصرّ
علی الکفر در - کفره مصرّ در

INFILTRATION. Action d'un liquide qui passe comme par un filtre dans les pores d'un solide. V. S'infiltrer || L'infiltration de l'eau dans le bois صویک آغاج ایچنه تخلّلی - ایچنه
کچمه‌سی

s'INFILTRER. Passer comme par un filtre .A تخلّل - نفوذ
.P اندر گذشتن .T ایچنه کچمک || L'eau s'infiltre dans
le bois le plus dur آغاج هر نقدر سرد اولسه بیله ایچنه
صو نفوذ ایدر - صو کچر

Infiltré. .A متخلّل .P اندر گذشته .T ایچنه کچمش

INFINI. Qui n'a ni commencement ni fin. Il ne se dit que de
Dieu .A ازلی - منزّه عن الابتداء والانتها .P بی آغاز

|| باشلنقجسی وصوکی یوق .T بی سر وپایان - وانجام
یالکز جناب ربّ العالمین ابتدا وانتهادن Dieu seul est infini
عدیم الغایة .A Il se dit aussi des attributs de Dieu - منزّهدر
حدّ ونهایتی .T بی نهایت - بیپایان .P عدیم النهایة -
مرحمت La miséricorde de Dieu est infinie || اوجی یوق - یوق
لم یزلیّه‌نک حدّ ونهایتی یوقدر Sa puissance est infinie
قدرت بالغهٔ ربّانیه عدیم النهایه در

عدیم - لا یحصی - لا یعدّ .A Il signifie aussi, innombrable
Il || صاییسی یوق .T بی حساب - بیشمار .P الحساب
لا یعدّ ولا ... y a un nombre infini d'auteurs qui rapportent que
یحصی مولّفلر روایت ایدرلرکه Il y avait un monde infini
اول مجلسده بیحساب خلق وار ایدی dans cette assemblée
|| پک چوق .T فراوان .P کثیر - عظیم .A Et très-grand
منّتن فراوان ایله ممنون Je vous ai des obligations infinies
اوزر یمه تحمیل ایلدیککک بارمنن کثیره‌نک - لطفک اولدم
بکا عظیم Vous m'avez causé des peines infinies تحمّنده یم
تعب وزحمت ویرمشسک

الی ما لا نهایة - الی غیر النهایة .A Sans fin À L'INFINI.
بو شیٔ Cela irait à l'infini || صوکی یوق .T بی انجام .P
الی غیر النهایه واره‌جقدر La divisibilité de la matière à l'in-
fini مادّه‌نک الی ما لانهایه تجزّیسی Multiplier un nombre
à l'infini بر عددی الی غیر النهایه ضرب ایتمک

فوق الحدّ .A INFINIMENT. Sans bornes et sans mesure
.T بی غایت - بی نهایت - بی اندازه .P والنهایة
حقّ تعالی حضرتلری Dieu est infiniment bon et juste || غایتسز
خدای متعالک عدل - فوق الحدّ والنهایه کرم وعادلدر
واحسانی بیغایت ونهایتدر

- با فراوانی - بسیار .P غایة الغایة .A Et extrêmement
C'est un homme infi- || پک چوق .T بی اندازه - بغایت
niment heureux بغایت بختلو بر ادمدر Il souffre infiniment
غایت الغایه متألّمدر

عدم - عدم النهایة .A INFINITÉ. Qualité de ce qui est infini
- نهایتسزلک .T بی نهایتی - بی پایانی .P الغایة
L'esprit humain ne saurait comprendre l'in- || اوج اولمامقلق
ذات ذو الجلالک عدم غایت ونهایتنی finité de Dieu
ادراکدن عقل بشر عاجز ومتحیّردر Quelques philosophes
بعض حکما مسافه‌نک عدم soutiennent l'infinité de l'espace
نهایتنی ثابت واثبات قیدینده درلر

- فراوانی .P کثرت - وفرت .A Il signifie aussi, grande quantité
جمعیّت Une infinité de personnes || چوقلق .T بیشماری - بسیاری
قتی - خلقک وفرتی de peuple وافر کسان - ناسک کثرتی
اشیای - اشیانک غایت کثرتی de choses چوق خلق
علل On pourrait vous alléguer une infinité de raisons فراوان
بیشمار ایراد ایتمک ممکندر

INFINITIF. Terme de Grammaire. Le mode qui ne marque ni nombre ni personne .A مصدر

INFIRMATIF. Terme de Jurispr. Qui rend nul .A مبطل .P
ابطالساز - عملمانده ساز .T ابطال ایدیجی || Un arrêt in-
firmatif d'une sentence مبطل اعلام اولان بیورلدی

INFIRME. Qui a quelque infirmité .A علیل - معلول pl. معلولین
خسته - بیمار - انکشتال .P سقیم pl. سقام - علیل المزاج -
علیل المزاج بر آدم Un homme infirme || خسته‌لقلو .T حال
بغایت سقیم ومعلول بر C'est un corps extrêmement infirme
معلولین وسقامه Voilà le lieu où l'on met les infirmes وجود در
علیللرک مکانی بو در - مخصوص اولان محل اشته بو در

- عاجز - قاصر .A Et faible, fragile, qui manque de force
Le pé- || قوتسز .T بی اقتدار - نا توان .P عدیم الاقتدار
زلت ابلیه ارادهٔ بنی آدمه ché a rendu la volonté infirme
ایراث عجز ونا توانی ایتمشدر

ابطال - الغا .A INFIRMER. Terme de Jurispr. Invalider un acte
|| بوزمق - بطّال قلمق - بطّاللمق .T عملمانده ساختن .P
Voilà une pièce bien forte, qu'apportez-vous pour l'infirmer?
اشته بو بر سند قویدر ابطالنی موجب اوله‌جق بر شی
بو سندی ابطال ... وارمیدر Il disait pour infirmer cet acte, que
ایچون شویله دیر ایدیکه - On dit aussi, Infirmer une preuve,
بر دلیلی وشاهدک شهادتنی ابطال ایتمک un témoignage
ابطال .T عملمانده گشته .P ساقط من العمل .A Infirmé
اولنمش

INFIRMERIE. Lieu destiné pour les infirmes dans les maisons religieuses .A دار المعلولین .P بیمار خانه .T خسته‌لریری

INFIRMIER. Qui a soin des malades dans les hôpitaux et dans
نگهبان خستگان .P مأمور بخدمة المرضا .A les infirmeries
.T خسته‌لره خدمت ایدن

INFIRMITÉ. Indisposition, maladie habituelle .A علت pl.
بیمار حالی - بیماری .P اسقام pl. سقم - علة المزاج - علل
.T مزاجسزلق || Grande infirmité علت عظما Les infirmités

Il est sujet à de grandes infirmités corporelles اسقام جسمانیّه علل واسقام عظیمه‌یه مبتلادر

Et faiblesse, défaut, imperfection, fragilité pour le bien *A.* عجز - قصور - نقص - عدم الاقتدار *P.* کم توانی - بی اقتداری *T.* قوتسزلق || L'infirmité humaine بنی نوع بشرک عجزی L'infirmité de la nature, causée par le péché زلّهٔ اصلیّه تقریبیله اقتضا ایتمش عجز وقصور طبیعت Il faut supporter les infirmités de son prochain کشی قرین وهمتاسنک عجز وقصورینه تحمّل ایتمک لازمهٔ حالیدر

INFLAMMABILITÉ. Qualité de ce qui est inflammable *A.* طبیعة التهابیّة *P.* آتش افروزی پذیرایی *T.* علولنمکه قابلیّت || L'inflammabilité de l'esprit de vin عرقک طبیعت التهابیّه‌سی

INFLAMMABLE. Qui s'enflamme facilement *A.* سریع الالتهاب - سهل التوقّد - سریع الاستیرا *P.* فروزنده - آتشناک *T.* طوتشیجی - علولنیجی || Le soufre, le camphre sont des matières fort inflammables کبریت ایله کافور سریع الاستیرا اولان مادّه‌لردندر

INFLAMMATION. L'action qui enflamme une matière combustible *A.* التهاب - وقود - توقّد - استیرا - اشتعال *P.* آتش افروزی *T.* طوتشمه - علولنمه || Le feu prit aux poudres, et l'inflammation fut si prompte, qu'elle fit un ravage affreux باروته آتش اصابت ایلدیکندن بردن بره مشتعل وفروزان اولوب دهشتفرمای عقول اوله‌جق خسارات جسیمه‌یی مستلزم اولمشدر

Et l'âcreté, l'ardeur qui surviennent aux parties du corps excessivement échauffées *A.* التهاب *P.* سوزش *T.* یانقلق || Il y a de l'inflammation à cette plaie بو یاره‌ده التهاب واردر Inflammation de poitrine التهاب صدر de poumon التهاب رئه

INFLAMMATOIRE Qui cause l'inflammation *A.* التهابی - موجب الالتهاب *P.* سوزش آور *T.* یانقلق کتورر || Maladie inflammatoire مرض التهابی fièvre حمّای التهابی - حمّای موجب الالتهاب

INFLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est inflexible *A.* عدم الرقّة - عدم الانعطاف - عدم الملاینة - قسوة القلب *P.* سنگدلی - *T.* سختدلی - پکلک - یورک پکلکی || L'inflexibilité d'un juge قاضینک عدم انعطاف وملاینتی L'inflexibilité de son coeur قلبنک عدم رقّتی - قلبی قسوتی

INFLEXIBLE. Qui ne se laisse point fléchir, émouvoir à compassion *A.* عدیم الرقّة - عدیم الانعطاف - ممتنع التلیّن - قاسی القلب *P.* سنگدل - سختدل *T.* یورکی پک || Inflexible aux prières مسئولات وملتمساتنده ممتنع الانعطاف Tyran inflexible بی رقّت جبّار - سنگدل جبّار اولان آدم Opiniâtreté inflexible ممتنع التلیّن اصرار وعناد Vertu inflexible شائبهٔ انعطافدن بری صلاح حال constance واهمهٔ انعطافدن مبرّا ثبات ومتانت

INFLEXIBLEMENT. D'une manière inflexible *A.* بلا تلیّن - من غیر تعطّف *P.* بسختی - سخت *T.* پکلک ایله || Il demeure inflexiblement attaché à son opinion رأینده بلا تلیّن مصرّدر

INFLEXION. Changement de la voix qui passe d'un ton à un autre *A.* انعطاف الصوت *P.* گردش صدا *T.* سسک حالدن حاله چورلمسی || Ce chanteur a des inflexions de voix agréables بو مطربک صداسنده انعطافات لطیفه واردر

On dit, Inflexion de corps, pour dire, une certaine disposition naturelle à plier le corps *A.* سهولة انعطاف البدن *P.* چابکتافتگیٔ تن *T.* بدننک اکلمکه قولایلغی

En termes de Grammaire, on dit, Inflexion des noms, des verbes, pour dire, la manière dont les noms se déclinent, dont les verbes se conjuguent *A.* اعراب الاسماء وتصریف الافعال

INFLICTIF. Qui est ou doit être infligé *A.* واجب التحمیل || Peine inflictive واجب التحمیل اولان حدّ شرعی

INFLICTION. V. Infliger.

INFLIGER. Imposer une peine *A.* تحمیل الحدّ الشرعی || Les lois, les ordonnances infligent de grièves peines aux meurtriers, aux incendiaires قاتللر وقونداقچیلر حقنده حسب الشرع والقانون اکید وشدید حدود شرعیّه تحمیل اولنور La peine qui est infligée par le juge حاکم طرفندن تحمیل اولنان حدّ شرعی Infliger une amende حدّ شرعی اولمق اوزره جریمه تحمیل اولنمق

INFLIGÉ. *A.* حدّ شرعی محمول علی فلان

INFLUENCE. Vertu qu'on prétend qui découle des astres sur les corps sublunaires *A.* تأثیر الکوکب - تأثیرات الکواکب *P.* تأثیر اختر *T.* یلدزک تأثیری - کوکبک تأثیری || Bénigne influence کوکبک تأثیر مسعودی Maligne کوکبک تأثیر منحوسی - مشئومی

Et action d'une chose qui aide à produire quelque effet *A.*

دخل - عمل - تأثیر - نفوذ P. کارگری T. ایشلیش || Les pre-
mières démarches qu'on fait dans le monde ont beaucoup d'in-
fluence sur le reste de la vie بر کمسنه‌نک اوائل حالنده
ظهور ایدن حرکات وسکنات بقیهٔ عمرینه کلی دخل وعملی
بو مصلحت Il a eu beaucoup d'influence dans cette affaire وار در
فلانک کلی نفوذیله اولمشدر Dans cette région, l'air a une
influence marquée sur le tempérament des habitans بو طبقده
اولان هوانک امزجهٔ اهالی اوزرینه دخل عظیمی وار در
L'influence des hommes puissans اقویانک - اقویانک نفوذی
نفوذ کلامی

INFLUENCER. Exercer une influence A. تأثیر - اجراء النفوذ
النفوذ P. کارگری نمودن T. نفوذینی اجرا ایتمک || In-
fluencer le peuple خلقک اوزرینه تأثیر نفوذ ایتدرمک

INFLUENCÉ. T. فلانک تأثیر نفوذیله عامل اولان

INFLUER. Agir par influence A. نفوذ - دخل - عمل P.
کارگر شدن T. ایشلمک || La bonne ou mauvaise éducation
d'un jeune homme influe sur tout le reste de sa vie بر نو
جوانک امر تعلیم وتربیه‌سنده اولان حسن وقبح صورتی
عاملدر بقیهٔ عمرینه Ces raisons, ces preuves influent sur toute
la suite سرد اولنان علل ودلایل ما بعدک جمله‌سنه
ویریلان Il influa beaucoup dans le parti qu'on prit عاملدر
قرارده کلی نفوذی ایشلدی

INFORMATION. Acte judiciaire contenant les dépositions des
témoins sur un crime ou délit A. مضبطة الاخبار الشهود P.
شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی T. اوارهٔ تقریر شاهدان
|| Faire une information شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سنی
شاهدلرک تقریرلری… L'information porte que… ترتیب ایتمک
مضبطه‌سی شونی ناطقدر که Décréter sur les informations
شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی موجبنجه حکم ایتمک

On appelle en matière civile, Information de vie et moeurs, celle
qui se fait de la conduite et des moeurs de quelqu'un qui doit
être reçu dans une charge, dans une dignité A. تزکیة -
تزکیة الحال

En matière criminelle, Information est synonyme d'enquête
A. کشف

On dit, Aller aux informations, Prendre des informations, pour
dire, faire des recherches, pour découvrir la vérité d'un fait A.
تفتیش pl. تفتیشات - تفحص pl. تفحصات P. جستجویی

کردن T. آراشدرمق

INFORME. Qui n'a pas la forme qu'il doit avoir A. سقیم
الصورة - رکیک الصورة P. بد صورت T. صورتسز || Un
animal informe سقیم الصورة بر حیوان Cet acte est informe
صورتی رکیک بر سند در C'est une pièce informe qui ne
peut vous servir صورت مطلوبه‌سی یوق بر ورقه اژلمغله
C'est un ouvrage informe, et qui n'est pas encore ایشکه یرامز
mis dans l'ordre où il doit être سقیم الصورة وهنوز نظام
لایقنه وضع اولنمامش بر تألیفدر

INFORMER. Avertir, instruire A. اخبار - انبا - انها P.
خبر ویرمک - بیلدرمک T. آگاه کردن - آگاهیدن
|| Informer les juges de la vérité d'un fait حاکمی واقع حالدن
آگاه ایتمک Informer le prince de ce qui se passe جریان
ایدن احوالی پادشاهه بیلدرمک

En termes de Jurisp., il signifie, faire une information V. Infor-
mation || Permission d'informer رخصت کشف Informer contre
quelqu'un بر کمسنه‌نک علیهنه کشف حاله مبادرت ایتمک
Informer d'un assassinat قتل ماده‌سنک کشفنه مبادرت
ایتمک

On dit en matière civile, Informer des vie et moeurs de
quelqu'un T. بر کمسنه‌نک تزکیهٔ حالنه مبادرت ایتمک

S'INFORMER. S'enquérir A. استحصال - استعلام - استخبار
الوقوف P. خبردار شدن - آگاه شدن T. خبر آلمق ||
S'informer de la vérité du fait واقع حالی استخبار ایتمک
Je m'en suis informé à tous ceux que je connaissais آشنالرم
کیفیت - اولان کسانک جمله‌سندن استعلام حال ایلدم
حالی آشنالرم اولان کسانک جمله‌سندن استخبار ایلدم

INFORMÉ. A. خبیر - واقف P. خبردار - آگاه T. بیلمش -
علم صحیح ایله واقف اولمش Juge bien informé || خبر آلمش
خلاف انها ایله خبردار اولمش بر قاضی mal informé حاکم

INFORTUNE. Malheur, disgrâce A. محرومیة البخت
T. فلکزدگی - کجروئ بخت - بد بختی P. ادبار -
بختسزلق || Grande infortune ادبار عظیم Tomber dans l'in-
fortune حال ادبارده امرار vivre حال ادباره گرفتار اولمق
فلانک بختسزلغنه اجییورم Je plains son infortune عمر ایتمک

INFORTUNÉ. Malheureux A. محروم البخت - مخارف
- فلکزده - بیبخت - بد بخت P. مدبرین pl. مدبر -
بر پادشاه بیبخت Prince infortuné || بختسز T. نا مراد

مناحس ايّام - ايّام ادبار Jours infortunés طالع مدبر sort

INFRACTEUR. Violateur des lois, des traités *A.* ناقض - قيريجى - بوزيجى *T.* گسيلنده - شكنده *P.* مخفر - ناكث ناقض || Infracteur des traités ناقض شروط وعهود des lois ناقض قوانين - نظامات مرعيّه‌نك ناقضى des ordonnances نظامات مرعيّه‌نك خلافنه حركت ايدن

INFRACTION. Violation des traités, des lois *A.* نكث - نقض - اخفار - تنكيث *P.* شكست *T.* بوزمه - قيرمه || Ils ont fait une infraction au traité شروط عهدنامه‌يى نقض واخفار - شروط عهدنامه‌نك كسر ونقضنه باعث اولمش - ايلديلر قانونك L'infraction des lois, des priviléges بر حركت ايلديلر وشروط امتيازاتك نقضى

INFRUCTUEUSEMENT. Sans fruit, sans utilité *A.* بلا ثمرة - بلا نفع - بلا طايل *P.* بى سود - بى فائده *T.* عبث يره - بلا ثمره سعى ايدر Il travaille infructueusement || فايده‌سز - عبث يره سعى وكوشش ايدر

INFRUCTUEUX. Qui ne rapporte aucun fruit *A.* غير مثمر - معدوم المحصول *P.* بى بار - بيحاصل *T.* محصول ويرمز V. Infertile || Terroir infructueux ارض غير - يمش ويرمز - مثمره champ مزرعهٔ غير مثمره Terres infructueuses اراضئ سنهٔ - معدوم المحصول بر سنه Année infructueuse بيحاصل - مجدوبه - سال بيحاصل - قيتلق سنه‌سى Figur. *A.* معدوم - بى سود *P.* عديم المنفعة - عديم الفايدة - لا طايل - الثمرة - فائده‌سز - عبث *T.* بى ثمره - بى فائده || Travail infructueux كوشش بى - سعى بى فايده - سعى لا طايل همم بى فائده Soins infructueux عبث چالشمه - فايده emploi بى منفعت - منصب بى ثمره Peine infructueuse عبث زحمت - زحمت بى فائده

INFUS. Il se dit des connaissances, des vertus qu'on n'a pas acquises par ses soins, mais qu'il a plu à Dieu de verser dans quelques ames *A.* منزل - من عند الله *P.* موهوب من خدا داد - *T.* اللهدن كلمش || Science infuse علم منزل - موهوب من grâce عقل خدا داد sagesse عند الله اولان علم وحكمت فيض منزل

INFUSER. Mettre une drogue dans quelque liquide, et l'y laisser, afin que le liquide en tire le suc *A.* نقع - انقاع - مرث *P.* اسفنج كردن *T.* صوده اصلاتمق || Infuser de la rhubarbe dans de la tisane راوندى اجزالو مطبوخ ايچنده نقع ايتمك

قنه قنديى خمر ايچنده نقع du quinquina dans du vin ايتمك ماء بارد ايچنده انقاع ايتمك Infuser à froid

Infusé. *A.* منقوع *P.* اسفنج كرده *T.* صوده اصلانمش

INFUSIBLE. Il se dit d'un corps qu'on ne peut fondre *A.* ممتنع الاذابة *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INFUSION. Action d'infuser *A.* نقوع *P.* اسفنج سازى *T.* صوده اصلاتمه

Il se dit aussi de la liqueur qui résulte de l'infusion *A.* نقيع - منقوع pl. منقوعات *P.* اسفنج *T.* اصلانتى || Une légère infusion de rhubarbe بر خفيف راوند منقوعى de thé چاى منقوعى

Il signifie aussi, la manière dont certaines facultés surnaturelles sont infusées dans l'ame *A.* فيضان || Les Apôtres avaient le don des langues par l'infusion du Saint-Esprit حواريون حضراتى روح قدسك فيضانى تقريبيله السنهٔ عديده تكلّمى نعمتنه مظهر اولمشلر در

INGAMBE. Alerte *A.* منزّ *P.* جست وچالاك *T.* چيوه‌لك

s'INGÉNIER. Tâcher de trouver dans son esprit quelque moyen pour réussir *A.* ملاحظة - تدبّر - صرف الذهن *P.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Ingéniez-vous pour sortir de cet embarras بو مقبه‌دن چيقمنك صورتنى تدبّر وملاحظه ايله S'ingénier pour venir à bout de quelque chose بر مرامه ظفر بولمق ايچون صرف ذهن ايتمك

INGÉNIEUR. Officier chargé de la fortification des places, des camps et des postes qu'on veut défendre *A.* مهندس pl. مهندسين - استحكامات حربيّه *T.* معمار الاستحكامات الحربيّة - قلفه‌سى || Habile ingénieur ماهر مهندس Cet ingénieur a tracé ce bastion بو طابيه‌يى فلان مهندس رسم ايلدى - بو طابيه‌نك رسمنى فلان مهندس چيزدى a conduit ces travaux بو ابنيه‌يه نظارت ايتمش فلان مهندسدر Ingénieur en chef باش مهندس - رئيس المهندسين - Il se dit aussi de celui qui conduit quelques autres ouvrages non militaires *A.* معمار *P.* دژار *T.* معمار || Ingénieur des ponts et chaussées كوپرى وقالدرم يولى معمارى

INGÉNIEUSEMENT. D'une manière ingénieuse *A.* مخيّلاً *P.* بر وجه مخيّل - زيركانه *T.* انجه عقللولق ايله || Cela est ingénieusement dit مخيّل صورت ايله سويلنمش بر كلامدر imaginé مخيّلاً اختراع اولنمشدر

INGÉNIEUX. Plein d'esprit, de sagacité *A.* مشهوم - متفرّس فراستلو - انجه عقللو *T.* زیرک *P.* ذکیّ الذهن - الفؤاد مشهوم الفؤاد برآدم || Homme ingénieux

Il se dit aussi des choses *A.* مصنّع - مخیّل *P.* زیرکانه پرداخته *T.* فراست ایله ایشلنمش || Instrument ingénieux مصنّع برآلت trait مخیّل بر شیوه Cette invention est bien ingénieuse بغایت بدیع ومخیّل بر ایجاد در Cet ouvrage est tout-à-fait ingénieux بغایت - بو تألیف بسبتون مخیّلدر Cette composition est fort ingénieuse غایت ایله مخیّل مصنّعدر Repartie ingénieuse جواب مخیّل بر ترکیبدر

INGÉNU. Naïf, simple, sans finesse *A.* صافی القلب *P.* ساده دل - صافدل *T.* صافدرون - ساده دل - صافدل بون || Un esprit ingénu ساده دلانه بر کلام discours قلب پر صفوت - قلب صافی C'est l'homme du monde le plus ingénu ناصیهٔ حالندن آثار صافدلی بدیدار در Il a quelque chose d'ingénu dans la physionomie سیماسنده امارهٔ صافدلی نمودار در Il a dit cela d'une manière fort ingénue بو کلامی صافدلانه سویلمشدر Il fit un aveu ingénu ساده دلانه بر اقرار ایلدی

Il se dit, dans le Droit Romain, de l'homme né libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده *T.* سربست

INGÉNUITÉ. Naïveté, simplicité, franchise *A.* صفوة القلب *P.* ساده دلی - صافدلی *T.* صاف درونی - ساده دلی - بونلق || Il n'y a que trop d'ingénuité dans tout ce qu'il dit جمیع اقوالنده ساده دلی وصفوت درکار در Une grande ingénuité dans son air, dans ses paroles وضع وسیماسنده واقوال وکلماتنده ساده دللک ظاهر در Avec un air d'ingénuité, il trompe ceux qui ne le connaissent pas صفوت قلب صورتیله کندوسنی بیلمیانلری تغلیط ایدر

INGÉNUMENT. D'une manière ingénue *A.* بصفوة القلب *P.* ساده دلانه - صافدلانه *T.* بونلق ایله || Il dit tout ingénument هر شیئی صفوت قلب ایله سویلر

Il signifie aussi, sincèrement *A.* بالصفوة والاخلاص - بخلوص *P.* خلوصکارانه - خلوصانه - بپاکنهادی *T.* خلوص ایله البال

s'INGÉRER. Se mêler de quelque chose sans en être requis *A.* مخالطة - مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق || Je ne m'ingère point de vos affaires سنک امورکه رأی بر وجهله مداخله ایتمم Il s'ingère de donner des avis Il s'ingère des choses dont il n'a que faire ویرمکه قارشور وظیفهٔ حالی اولمیان اموره مخالطت ومداخلهدن خالی هر شیئه مداخله ایدر de tout دکلدر

INGRAT. Qui oublie les bienfaits qu'il a reçus *A.* کافر - کنود *P.* نمک - نا سپاس - منکر الاحسان - منکر النعمة - النعمة - ایولکی بیلمز *T.* احسان نا شناس - نان کور - بحرام کافر || Il faudrait punir les ingrats نانکور - قدر نعمتی بیلمز کافر نعمتک - نعمت اولنلرک حقلرندن کلنمک لازمدر تادیبی واجبدر Faites-moi ce plaisir, vous n'obligerez pas un ingrat شو کرمی بکا ایله قدر نعمتی بیلمز دکلم

Il se dit aussi des choses dont on ne retire pas d'utilité, à proportion du travail ou de la dépense *A.* قلیل الخیر - لا خیر بی برکت - نا برومند - بیحاصل - بینما *P.* قلیل البرکة - *T.* خیرسز || Travail ingrat شغل قلیل البرکة Étude ingrate بینما بر ماده - امر قلیل الخیر affaire مطالعهٔ بیحاصل

Il se dit encore des terres *A.* ارض قلیلة البرکة - عاقرة - عتیبة *P.* ارض *T.* برکتسز - کم حاصل - کم مایه || Terre ingrate ارض قلیلة البرکه - عتیبه

Il se dit figur. des choses qui ne fournissent rien à l'esprit, et qui ne répondent point à la peine qu'elles donnent *A.* عقیم *P.* هیچ نزای *T.* بر شی طوغرمز || Vous avez choisi une matière ingrate بر مادهٔ عقیمه اختیار ایلدک

INGRATITUDE. Oubli des bienfaits reçus *A.* کفران - کنود نمک - نا سپاسی *P.* انکار الاحسان - انکار النعمة - النعمة نانکوری - بحرامی *T.* نانکورلق || Les gens de bien haïssent l'ingratitude کفران نعمت اهل خیر عندنده بر امر واجب النفرتدر Il m'a payé d'ingratitude بکا انکار نعمت ایله مقابله ایلدی

INGRÉDIENT. Ce qui entre dans la composition d'un remède, d'une sauce, d'un ragoût *A.* جزء الترکیب pl. اجزاء الترکیب قطاب جیّد *T.* قاتندی - قطاب - جزء || Bon ingrédient - Le principal ingrédient جزء اعظم - جزء اصلی Il n'y faut pas tant d'ingrédiens شو ترکیبده اول قدر اجزا اقتضا ایتمز

INGUÉRISSABLE. Qui ne peut être guéri *A.* ممتنع البرء - علاج نا پذیرا - بیدرمان *P.* لا دوا - لا علاج - متعذّر الشفا *T.* صاغلمز - نا قابل علاج - V. aussi Incurable || Avec la vie qu'il mène, c'est un homme inguérissable کچندیکی طوره کوره کچندیکی صورته نظراً - برء وشفاسی ممتنع بر آدمدر شفایاب اولمق احتمالی یوقدر

INGUINAL. Terme de Méd. Qui concerne l'aine *A.* متعلّق
T. متعلّق كش ران *P.* متعلّق بمغبن الفخذ ـ بالاربيه
اويلق قيصيغنه || Bandage inguinal اويلق قيصيغنه مخصوص
مخصوص لفافه

INHABILE. Terme de Jurisp. Incapable *A.* عديم الاستحقاق ،
بى استحقاق ـ نا مستحق *P.* غير مستحق ـ غير صالح ـ
T. كركلو دكل || Il est inhabile à posséder aucun bénéfice زعامت
تصرّفنه مستحق دكلدر Un mineur est inhabile à gérer son bien
هنوز نا بالغ اولان صغير كندو مالنى اداره وتصرّفه نـا
مستحقدر

INHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الاهليّة ـ عدم المهارة
|| استادسزلق ـ اهليّتسزلك *T.* نا اهلى *P.* عدم الكفاية ـ
L'inhabileté de ce général lui a fait perdre la bataille بو جنرالك
عدم اهليّت ومهارتى افاتهٔ ظفر وغالبيّتى موجب اولمشدر
Cet ouvrage a été manqué par l'inhabileté de l'ouvrier استادك
ـ عدم مهارتى تقريبيله بو ايش وجود پذير اولمديى
بجرلمدى

INHABILITÉ. Terme de Jurispr. incapacité *A.* عدم الاستحقاق
بى استحقاقى *P.* عدم الصلاحيّة ـ سقوط من الاستحقاق ـ
T. استحقاقسزلق ـ كركسزلك || La condamnation aux galères perpétuelles emporte inhabilité à recueillir aucune succession
تأبيداً وضع كورك مادّه‌سى حق وراثتدن سقوطى مستلزمدر

INHABITABLE. Qui ne peut être habité *A.* ـ ممتنع الاقامة
نا شايان سكنا *P.* غير صالح لالتمكن ـ ممتنع التمكن ـ
قابل سكنا Maison inhabitable || اوتورلمز *T.* نا قابل سكنا ـ
ـ قابل اقامت اولميان بر مملكت pays اولميان بر باب منزل
تمكن واقامته صالح اولميان

INHABITÉ. Qui n'est point habité *A.* خالى ـ غير مسكون
نا مسكون ـ بى آدابانى *P.* عارى من العمارة ـ عن العمارة
T. شنلكسز || Lieu inhabité عمارتدن خالى بر محل Ville inhabitée شنلكسز بر شهر ـ بلدهٔ غير مسكونه

INHABITUDE. Défaut d'habitude *A.* نا آلفتگى *P.* عدم الاعتياد
T. آلشمامزلق || L'inhabitude de penser, d'étudier فكر واندیشه‌یه
ومطالعه‌يه عدم اعتياد

INHÉRENCE. Il se dit de la jonction des choses inséparables par leur nature *A.* اتّحاد ممتنع ـ اتّحاد ممتنع الانفكاك
آيرلميه‌جق وجهله *T.* پيوستگى جدايى نا پذير *P.* المفارقة
|| L'inhérence de l'accident à la substance بتشكك عرضك
عرضك ـ جوهره ممتنع الالمفارقة اولدجق وجهله اتّحادى
جوهر ايله اتّحاد ممتنع الانفكاكى

INHÉRENT. Qui par sa nature est joint inséparablement à un sujet *A.* متّحد بلا انفكاك ـ غير منفك ـ لازم غير ـ لازم
آيرلميه‌جق وجهله *T.* بروجه نا جدايى پيوسته *P.* مفارق
ثقالت || La pesanteur est inhérente à la matière بتشك
مادّه‌نك ايچنده لازم غير منفكدر L'erreur est tellement inhérente à l'esprit de l'homme, que ... خطا وزلت عقل
انسانده شول رتبه‌ده لازم غير مفارقدركه

INHIBER. Terme de Jurisp. Faire défense *A.* ـ زجر ـ نهى
P. منع ياساق كردن *T.* ياساق ايتمك || Nous avons inhibé et défendu منع وتحذير ايده‌رز ـ منع وزجر ايده‌رز

INHIBÉ. *A.* منهى ـ ممنوع *P.* ياساق كرده *T.* ياساق اولمش
|| Les choses inhibées اشياى ممنوعه ـ ممنوعات ـ امور منهيّة

INHIBITION. Terme de Jurisp. Défense. Il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. مناهى pl. زجريّات *P.* ياساقها *T.* ياساقلر
|| Inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes افراد
ناسك جمله‌سى حقنه اصدار مناهى وزجريّات اولنور كه
L'arrêt portait inhibitions et défenses صادر اولان فرمان مناهى
وزجريّاتى مشتمل ايدى

INHOSPITALIER. Qui n'exerce point l'hospitalité *A.* غير مضياف
T. غريب نا پرور ـ غريب نا نواز ـ مهمان نا نواز *P.*
مسافره اكرام ايتمز

INHOSPITALITÉ. Refus de recevoir les étrangers *A.* عدم
غريب نا پرورى ـ مهمان نا نوازى *P.* الالتفات الى الغربا
T. مسافره اكرامسزلق || La barbarie et l'inhospitalité de ces peuples اول اقوامك فظاظت طبعى وغربا وبيگانگان
حقلرينه عدم التفاتى

INHUMAIN. Qui est sans pitié, sans humanité *A.* عديم المروّة
بى مروّت ـ بى ترحّم ـ نا مهربان *P.* عديم الترحّم ـ
T. مروّتسز ـ انسانيّتسز || Tyran inhumain جبّاربى مروّت
acte اثر ترحّم ومروّتدن عارى بر فعل Il lui fit un traitement inhumain حقنه عدم مروّت ايله معامله ايلدى Il y avait dans ce pays une coutume inhumaine بو بلده‌ده قاعدهٔ
مروّته منافى بر عرف وعادت وار ايدى Cela est barbare et inhumain بو حال فظاظت طبع ايله مجبول وعدم
بر حال باهر ـ مروّت ايله مألوف بر آدمك كاريدر
الفظاظة معدوم المروّتدر ـ Il se dit, dans le langage . des.

amans, d'une femme qui ne repond pas à la passion de celui
dont elle est aimée جفاكار || C'est une beauté inhumaine بر محبوبهٔ
جفاكار در

INHUMAINEMENT. Sans humanité *A.* بلا ترحم - من غير مروة
انسانيتسزلك ايله - مروتسزلك ايله *T.* بنا مهربانى *P.*
|| Il l'a traité inhumainement حقنه من غير ترحم معامله
ايلدى

INHUMANITÉ. Cruauté, barbarie *A.* عدم - عدم المروة
انسانيتسزلك - مروتسزلك *T.* نا مهربانى *P.* الترحم
|| Grande inhumanité غريب بر étrange عظيم بر مروتسزلك
بو بابده || Il y a de l'inhumanité à cela كونه مروتسزلك
عدم ترحم ومروت دركار در Exercer de grandes inhumanités
اثر مروت وترحمدن عارى عظيم غدرلر ايتدى

INHUMATION. Enterrement *A.* دفن *P.* در گور سازى *T.*
دفن مردگان - دفن اموات || L'inhumation des corps كومه
مصارف || Les frais de l'inhumation اولمشلرك كومه‌سى -
تدفين

INHUMER. Enterrer *A.* تدفين *P.* در گور كردن - زير
خاك سپردن *T.* كومك || Il fut inhumé dans le cimetière
مزارلقده دفن اولندى - مزارستانده تدفين اولندى

INHUMÉ. *A.* مدفون *P.* در گور كرده - زير خاك سپرده
كوملمش *T.*

INIMAGINABLE. *A.* ممتنع - فوق ما يتخيل - فوق ما يتصور
عقله *T.* بيرون از دائرهٔ تصور - خيال نكردنى *P.* التصور
|| Une aventure inimagi- تصورى محال - خياله كلمز - صغمز
nable دائرهٔ تصور وخيالدن بيرون بر ما جرا

INIMITABLE. Qui ne peut être imité *A.* ممتنع التنظير -
بى مانند *P.* عديم المثال - ممتنع التمثيل - عديم النظير
اورنكى - تقليده كلمز *T.* بى همتا - بى نظير - بى مثال -
|| Une action inimitable بر فعل ممتنع التنظير || un ouv-
rage تقليد وتنظيرى نا ممكن بر تأليف لطيف || un homme
inimitable dans son art صنعتنده تنظيرى محال بر مرد هنرمند
نظيرى يوق -

INIMITIÉ. Haine, aversion qu'on a pour quelqu'un *A.* بغض -
دشمنلك *T.* كينه *P.* معادات - عدوان - عداوت - بغضا ||
Inimitié cachée بغض مكنون - عداوت مضمره || immortelle
عداوت قديمه || vieille بغض وعدوان ابدى البقا || couverte
كمين خفاده مستتر كينه - بغض مستور - عداوت مكنونه

عداوت موروثه || héréditaire بغض وعدوان سر پوشيده - وبغضا
|| enracinée ريشه گير استقرار اولمش عداوت || irréconciliable
التئام پذير اولميه جق - تأليف قبول ايتمز كينه ومعادات
بغض وعداوته - بغضاً وعدواناً || Par inimitié بغض وعداوت
|| Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un فلانك حقنه مبنى
فلانك عداوتنه || Encourir son inimitié عداوت پيدا ايتمك
عداوتنه اوغرامق - دوچار اولمق

Il se dit aussi pour marquer toute sorte d'antipathie *A.* منافرت
منافرت طبيعيه || Inimitié naturelle اوركككلك *T.* رميدگى *P.*
Il y a de l'inimitié entre telle et telle plante, entre tel et tel
animal فلان وفلان نبات وفلان فلان حيوان بيننده منافرت
وار در

ININTELLIGIBLE. Qu'on ne peut comprendre *A.* لا يفهم -
نفهميدنى - نشناختنى *P.* ممتنع الادراك - ممتنع الفهم
|| Ce discours, ce langage est inintelligible آكلاشلمز *T.* بو كلام
وبو لسان قابل فهم وادراك دكلدر

INIQUE. Injuste *A.* ظلوم pl. ظلمة - عسوف pl. عسفة - جاير -
غدار || Juge inique غدار *T.* بيدادگر *P.* غدار - جورة pl.
جور واعتسافه مقارن بر حكم || jugement بر قاضى

INIQUEMENT. D'une manière inique *A.* ظلماً - بالجور -
بالاعتساف *P.* بيدادگرانه *T.* غدارلق ايله || Juger inique-
ment ظلماً حكم ايتمك

INIQUITÉ. Injustice *A.* ظلم - عسف - اعتساف - جور -
|| L'iniquité غدارلق *T.* بيدادگرى - بيداد *P.* عدم الحقانية
des juges حكامك جور واعتسافى || des jugemens احكامك
|| Iniquité évidente عدم حقانيتى غدر صريح - جور واضح
|| C'est le comble de l'iniquité بو كيفيت جور واعتسافك مرتبهٔ
غدر وظلمك درجهٔ كماليدر - نهايتيدر

Il se dit aussi du péché, du débordement des vices *A.*
گناهكارى *P.* سيئات pl. سيئة - معاصى pl. معصيت - عصيان -
|| Notre-Seigneur a porté nos ini- تقصيرات - صوچ *T.* گناه -
quités حضرت عيسى افنديمز معاصى وسيئاتمزى در عهده
ايلدى || a lavé nos iniquités معاصى وسيئاتمزى شستهٔ صابون
|| L'iniquité avait couvert la face de la terre عفو وغفران ايتمشدر
عصيان وگناه روى زمينى سر تا پا استيعاب ايتمشيدى
|| L'iniquité régnait partout عصيان وگناه هر طرفه مستولى
|| L'iniquité du siècle اولمشيدى زمانه حلقنك عصيانى
|| C'est un homme rempli d'iniquité پر معاصى وسيئات بر آدمدر

Les enfans portent bien souvent les iniquités de leurs pères اولاد
غالب حالده کندو پدرلرینڭ معاصی وسیّئاتیله متحمّلدرلر
Les hommes, comme enfans d'Adam, portent l'iniquité de leur
premier père بنی آدم اولاد ابو البشر اولدقلری جهتدن
ابن جدّ اعلالرینڭ عصیانیله متحمّلدرلر Enfant d'iniquité
معلهی وذنوبمزی Remettez-nous nos iniquités سیّئه ومعصیت
رهین عفو ومغفرت ایله

INITIAL. On appelle Lettre initiale, la première lettre d'un
mot *A.* حرف اوّل *P.* حرف نخستین *T.* ایلڭ حرف

INITIATION. Cérémonie à laquelle on était initié à la par-
ticipation de certains mystères *A.* دخول فی حریم الاسرار

INITIATIVE. Droit de parler le premier pour proposer quel-
que chose *A.* رخصة - استحقاق علی التقدّم فی الرأی
رأیه تقدّم استحقاقنی ‖ Prendre l'initiative لتقدّم فی الرأی
تقدّم رأی بابنده مرخّص اولمق Avoir l'initiative احراز ایتمك

INITIER. Admettre à la participation des mystères de la re-
ligion païenne ou d'une société secrète *A.* ادخال فی حریم الاسرار
محرم اسرار طریقت ایتمك *T.* محرم راز طریقت کردن *P.*
فلان مذهبڭ اسرارینه ‖ Il se fit initier aux mystères de Cérès
محرم اولمشدر Ceux qui n'étaient pas initiés aux mystères de
Cérès, ne pouvaient assister à certains sacrifices فلان طریقتڭ
اسرارینه محرم اولمیانلر ذبح قرابینه دائر بعض کونه
رسومڭ حین اجراسنده حاضر بولنمقدن محروم وممنوع
ایدیلر Il y avait de certaines cérémonies à observer pour ini-
tier quelqu'un aux mystères بر کمسنه‌نڭ اسرار طریقته
محرمیّتی مادّه‌سی بعض کونه رسوم وتشریفاتڭ اجراسنه
منوط ایدی - Il se dit aussi des mystères de la religion chré-
tienne ‖ Quand les Pères ont parlé à ceux qui n'étaient pas
encore initiés aux mystères de la religion ائمّهٔ کرام هنوز اسرار
دینه محرم اولمیانلره خطاب ایلدکلرنده

On dit figur., Il n'est pas encore initié à la philosophie اسرار
حکمته هنوز محرم دکلدر Il n'est pas initié dans cette matière
واقف دکلدر - بو مادّه‌نڭ اسرارینه محرم دکلدر - On
dit aussi, Être initié dans une société, pour dire, y être admis
au nombre de ceux qui la composent *T.* مجلسه مأذون دخول
آره‌مزه الی ‖ Il n'est pas encore initié parmi nous اولمق
آلان ماذون دخول دکلدر

Initié. *A.* محرم الاسرار - محرم *P.* محرم راز *T.* محرم

INJECTER. Introduire avec une seringue un liquide dans une
cavité du corps *A.* تسقیة بالحقنة *P.* بحقنه پسانیدن *T.*
شرنقه ایله صوارمق ‖ On a injecté plusieurs fois sa plaie
جراحتنی کرّةً بعد اخری حقنه ایله تسقیه ایلدیلر In-
jecter les veines, les artères, les vaisseaux عروق وشرایینی
ومجاری سائره‌یی شرنقه ایله تسقیه ایتمك

Injecté. *A.* مسقاء بالحقنة *P.* بحقنه پسانیده *T.* شرنقه
ایله صوارلمش

INJECTION. Action par laquelle on injecte *A.* سقی بالحقنة
T. شرنقه ایله صو صوارمه ‖ Il a fait faire des injections pour
guérir cette plaie جراحتی اصلاح ایچون برقاچ دفعه شرنقه
ایله صواردی - Il se dit aussi de la liqueur qu'on injecte *A.*
سقی دوائی *T.* صواره‌جق علاجلو صو ‖ L'injection était trop
chaude شرنقه ایله صواره‌جق علاجلو صو غایت ایسیجق
ایدی

INJONCTION. Commandement exprès *A.* امر pl. اوامر *P.* فرموده
T. تنبیه - بیورمه ‖ On a fait injonction à tels et tels de
faire... شویله ایلملری خصوصی فلانه وفلانه امر اولندی
Après cette injonction بو تنبیهدنصکره Un arrêt portant injon-
ction تنبیهی حاوی بر قطعه فرمان Le roi a fait injonction
à tous les officiers des troupes de se trouver ... عسکر ضابطلرینڭ
فلان محلده اثبات وجود ایلملری خصوصی جانب
شاهانه‌دن امر وتنبیه اولندی

INJURE. Il se dit de toute action injuste, considérée relative-
ment au tort qu'un autre en reçoit *A.* تعرّض pl. تعرّضات -
تعدّی pl. تعدّیات - تکدیر pl. تکدیرات *P.* ستم *T.* غدر
- تعدّیٔ شدید atroce غدر عظیم Grande injure ‖ طوقنمه -
تعمیری ممکن اولمیه‌جق بر irréparable تعدّیٔ جگر دوز
بر کمسنه‌یه تعرّض Faire une injure à quelqu'un نوع تعرّض
حقنه تجویز اولنان Endurer, souffrir une injure ایتمك
بر کمسنه تعرّضه Oublier les injures اختیار صبر وتحمّل ایتمك
- دوچار اولدیغی تعرّضات وتعدّیاتی فراموش ایتمك
کوردیکی - تکدیراتی انداختهٔ طاق فراموشی ونسیان ایتمك
تکدیراتی صحیفهٔ دروندن امحا ایتمك Pardonner les inju-
res تکدیرات وتعدّیاتی رهین عفو واغماض ایتمك les re-
pousser تعرّضاتڭ ردّ ودفعنه مبادرت ایتمك les venger
بر کمسنه مظهر اولدیغی تعرّضاتڭ عوض وجزاسنی اجرا
ایتمك - دوچار اولدیغی تکدیراتڭ انتقامنی المق Re-

بر كمسنه فلانك حقنه ايتديكى parer l'injure qu'on a faite
Recevoir تكديرى حسن صورت ايله تعمير ايتمك
une injure en sa personne, en son honneur كندو ذاتنه
Il tient, وعرض وناموسنه طوقنور بر نوع تعرّضه مظهر اولمق
il répute cela à injure شو حالى تكديره حمل ايدر Faire
satisfaction d'une injure واقع اولان غدر مقابلنده ايفاى
رسم تطييب ايتمك

Il se prend plus particulièrement pour une parole offensante,
outrageuse *A.* شتم ـ شتيمة pl. شتوم ـ قول ناقص الحرمة *P.*
دشنام ـ فريه ـ دلآزار ـ سخن *T.* سوكمه || Dire des injures
مشاتمه يه كلديلر Ils en vinrent aux injures تفوّه شتوم ايتمك
بر كمسنه يى Charger quelqu'un d'injures سوكشمكه باشلديلر ـ
شتوم كثيره ايله دوناتمق

On dit figur. L'injure ou les injures du temps, pour indiquer
les incommodités que peuvent causer le vent, la pluie, etc. *A.*
آفات سماويّة *P.* بلاى آسمانى *T.* فلك كدرلرى || Être
exposé aux injures du temps ـ عرضهٔ آفات سماويّه اولمق
ou pour indiquer les calamités inséparables de la durée du temps
A. pl. صدمات الزمان ـ نوازل الدهر ـ شدايد الزمان ـ
زمانك خرپلمسى *T.* آسيب روزكار *P.* صدمات الايام
|| Ces monumens, ces édifices ont été ruinés par l'injure du temps
يادكار قالمش اشبو آثار قديمه وابنيه وعمارات رصينه شدايد
زمانه دوچار اولدرق ويران وخراب اولمشدر Nous avons
perdu plusieurs ouvrages des anciens par l'injure du temps آثار
متقدّميندن نيچه شيلر صدمات دهور وازمانه اوغرايوب
رهين تلف اولمشدر

INJURIER. Offenser quelqu'un par des paroles injurieuses *A.*
سبّ ـ شتم *P.* فريه كفتن ـ دشنام كردن *T.* سوكمك
|| Il injurie tout le monde عالمى سبّ ايدر
Injurié. *A.* مشتوم ـ شتيم *P.* دشنام كرده *T.* سوكلمش

INJURIEUSEMENT. D'une manière injurieuse, outrageante *A.*
با *P.* بعدم الحرمة ـ بنقض الحرمة ـ بهتك الحرمة
حرمتسزلك ايله *T.* بيحرمتى ـ حرمتشكنى || Il l'a
traité si injurieusement, que... فلانه اول قدر نقض حرمت
ايدەرك معامله ايلديكه Il a parlé fort injurieusement de vous
سنى غايت حرمتسزلك ايله ذكر ايلدى

INJURIEUX. Outrageux *A.* ناقص ـ خلاف الداب الحرمة
P. دلآزار ـ حرمتشكن ـ موجب الهتك الحرمة ـ الحرمة

T. حرمتسز || Ce mémoire est injurieux aux magistrats بو تقرير
حكّام حقنه ناقص الحرمتدر Cela est injurieux à la mémoire,
à la famille de mon ami بو كيفيّت دوستمك ذكرينه وتبار
وخاندانننه بادئ انهتاك حرمتدر Un discours injurieux
un procédé كلام شتم آميز نقض حرمتى موجب حركت
Se servir de termes injurieux مخالف ذاب حرمت تعبيرات
صرف ايتمك

On dit figur. Le sort, le destin injurieux, c'est-à-dire, injuste
T. بخت نا سازكار ـ فلك نا سازكار *P.* فلك غدّار *A.*
يرامز فلك

INJUSTE. Qui n'a point de justice *A.* ظالم pl. ظلمة ـ
حايف ـ عديم الحقانيّة ـ حيف pl. *P.* بيدادكر ـ ستمكار ـ
T. ظلمكار || Cet homme est bien injuste بو آدم خيلى ظالمدر ـ Il
غدّار || se dit aussi des choses *A.* مغاير الحقّ ـ خلاف الحقّ *P.*
نا حقّ *T.* حقسز || Arrêt injuste عدل وحقه مغاير بر حكم de-
mande عدل وحقه منافى بر سفر guerre مطلوب نا حقّ
proposition عدل وحقه مغاير بر تكليف

INJUSTEMENT. D'une manière injuste *A.* لاعن حقّ ـ من غير حقّ
P. حقسز اولەرق *T.* نا حقّ ـ ستمكارانه || Il a été condamné
injustement عليهنه من غير حقّ حكم اولندى

INJUSTICE. Violation des droits d'autrui *A.* ظلم ـ مظلمة pl.
مظالم ـ تعدّيات pl. تعدّى ـ حيف ـ بيداد *P.* ستمكارى ـ
ظلمكارى ـ *T.* غدّارلق ـ ظلمكارلق || L'injustice régnait en ce
siècle اول دورده ظلم وتعدّى جهانه مستولى اولمشيدى Il
a fait une grande injustice بر ظلم عظيم ارتكاب ايلدى Son
procédé est plein d'injustice حركتى ظلم وغدردن عبارتدر
Essuyer une injustice مظهر غدر وحيف اولمق

INLISIBLE. V. Illisible.

INNAVIGABLE. Où l'on ne peut naviguer *A.* غير صالح لسير
السفاين *P.* كمى كذردرمز *T.* نا قابل سيركشتى || Les glaces
rendent cette mer innavigable بو دريا بوزلرك كثرتى
تقريبيله نا قابل سير سفايندر

INNÉ. Qui est né avec nous *A.* جبلّى ـ فطرى *P.* مادرزاد
خصايل ـ خصايل جبليّه || Qualités innées آنادن طوغمه *T*
مادر زاد

INNOCEMMENT. Sans dessein de malfaire *A.* بنزاهة
القلب ـ بلا قصد الاسائة ـ سالمًا من الفساد ـ بريئًا
من الغش *P.* بپاك نهادى *T.* كوكل پاكلكيله || Je n'y

pensais point de mal, je l'ai fait innocemment فكرمده بر درلو
شرّ وحباثت اولميوب اول ايشى سالمًا من الفساد ايشلدم
Il a vécu innocemment غشّ وفساددن برئ اولەرق امرار ايّام
سالمًا من الغشّ والفساد Parole dite innocemment عمر ايلدى
بلا قصد الاسائه ـ سويلنمش كلام

Il signifie aussi, sottement *A.* على وجه البلاهة *P.* بساده
ابلهانه ـ دلى *T.* بونلق ايله || Il vint innocemment raconter
la sottise qu'il avait faite ايتديكى قباحتى كلوب سادەدللك
ايله نقل ايلدى

INNOCENCE. État de celui qui est innocent *A.* برائة من
بيگناهى *P.* برائة من التهمة ـ برائة الذمّة ـ الاثم والذنب
T. صوچسزلق ـ قباحتسزلق || On a reconnu son innocence
برائت ذمّتى مقبول ومعتبر ـ تهمتدن برائتى اقرار اولندى
شائبهٔ تهمتدن برائتى سمع قبول ايله اصغا ـ طوتلدى
اولندى Dans la vie chrétienne, il n'y a que deux états: l'é-
tat d'innocence, et l'état de pénitence دين عيسويده ايكى
حال وار در برى حال برائت من الذنوب وديگرى كفّارت
ابو البشر Adam a été créé dans l'état d'innocence الذنوبدر
برائت من الذنوب حالنده خلق اولنمشدر

Il signifie aussi, exemption de toute malice, pureté, can-
deur *A.* پاك نهادى *P.* برائة من الغشّ ـ نزاهة البال
T. يورك پاكلكى || Que c'est un spectacle agréable et tou-
chant que celui d'une maison simple et bien réglée, où règnent
l'ordre, la paix, l'innocence! سادەلك وحسن نظام وحال
امن وآسايش بر كمال ونزاهت بالك مسكنى اولان بر
ـ خاندانك تماشاسى نه دكلو مطبوع ودلارا بر حالتدر
On appelle l'enfance, L'âge d'innocence *A.* سنّ نزاهة من
صوچسزلق ياسى *T.* سال بيگناهى *P.* الآثام
Et trop grande simplicité *A.* بلاهت *P.* ساده دلى *T.* بونلق

INNOCENT. Qui n'est point coupable *A.* برئ pl. ابريا ـ
ـ بيگناه *P.* منزّه عن التهمه ـ برئ الساحة ـ برئ الذمّة
T. قباحتسز ـ صوچسز *T.* بيجرم || Il est innocent du crime dont
on l'accuse حقنه عزو اولنان تهمتدن برئ الساحه در Il
fut absous et reconnu innocent برائت ذمّتى اثبات اولنوب
مظهر عفو اولمشدر On l'a accusé de ce crime, mais il est
aussi innocent que l'enfant qui vient de naître بو قباحت
اوزرينه عزو اولنمش ايسه ده هنوز دنيايه وضع قدم ايتمش
ابريا بر صبىّ نو زاد قدر بيگناەدر Protéger les innocens
بيجرم les persécuter وبيگناهلرى محافظه وحمايت ايتمك
وگناه اولنلرك عليهنه يوريمك les opprimer, les accabler
برئ من التهمة اولنلرى پامال غدر وجور ايتمك les condam-
ner برئ الذمّه اولنلرك اوزرينه اسناد جرم ايله حكم
ايتمك Un innocent malheureux ستمديده ـ بر بيگناه On
dit en parlant des enfans en bas âge, On a dépouillé ces pau-
vres innocens بو بيگناه معصوملرى صويمشلر در Il a laissé
trois ou quatre petits innocens اوچ درت نفر صغير وبيگناه
اولاد براقدى

Et exempt de toute malice, pur et candide *A.* نازه البال ـ
ـ پاك نهاد *P.* صافى البال ـ عديم الغشّ ـ سليم القلب
T. يوركى پاك || بيغل وغشّ ـ صافدل C'est une âme in-
nocente صافى البال بر آمدر Il est innocent comme un en-
fant بر صبىّ نو رسته كبى بيغل وغشّدر Il mène une vie
innocente ايّام عمرينى نزاهت بال ايله امرار ايدر Ses
mœurs, ses pensées sont innocentes آداب واخلاقى وخواطر
وافكارى غلّ وغشّدن عاريدر Plaisirs innocens با حظوظات
ضررسز اكلنجەلر ـ نزاهت

Il se dit aussi des choses qui ne peuvent faire de mal *A.*
ـ ضررسز *T.* بى زيان *P.* غير مضرّ ـ سالم من الضرر
ضررى نا ملحوظ ـ Il signifie aussi, idiot, imbécile. V. ces
mots.

INNOCENTER. Déclarer innocent *A.* تنزيه ـ تبرئة من الذمّة
اثبات ـ بيگناه نمودن *P.* اثبات البرائة ـ عن التهمة
T. پاكه چيقارمق || بيگناهى كردن Leur jugement les inno-
cente حقلرينه جريان ايتمش حكمه كوره برائتلرى اثبات
اولنمش اولور

INNOCENTÉ. *A.* برئ من التهمة *P.* از گناه پاك كرده *T.*
پاكه چيقمش

INNOMBRABLE. Qui ne se peut nombrer *A.* ممتنع الاحصا
خارج من الحساب ـ اكثر من الطرا ـ لا يحصى ـ لا يعدّ ـ
P. بيشمار ـ بيحساب *T.* صايلمز ـ صايى يه كلمز || Mul-
titude innombrable لا يعدّ ولا يحصى ازدحام ناس Nombre
innombrable عدد ممتنع الاحصا ـ عدد بيحساب

INNOMBRABLEMENT. D'une manière innombrable *A.* فوق
الحساب ـ خارجًا من حدّ التعداد *P.* بيرون از حدّ شمار
T. صايلەميەجق مرتبەدە

INNOMINÉ. On a donné ce nom à deux os qui, s'unissant en-

entre eux, forment ce qu'on appelle Le bassin. V. Îles.

INNOVATION. Introduction de quelque nouveauté dans un usage, dans un acte, etc. *A.* بدعت pl. بدع ـ اختراع pl. اختراعات *P.* نو پيدايى *T.* يكى چيقمه || Les innovations sont dangereuses بدعتلر خطردن خالى دكلدر Il ne faut point faire d'innovation بدعت واختراع اصلا جائز دكلدر Sans innovation بلا بدعة

INNOVER. Faire des innovations *A.* اختراع ـ ايجاد ـ ابداع ـ احداث *P.* از سر نو پيدا كردن *T.* يكيدن چيقارمق ـ يكيدن ايجاد ايتمك || C'est un établissement fort ancien, il n'y faut rien innover بر عمارت قديمه اولمغله يكيدن بر شيئك ايجادى جائز دكلدر Il est dangereux d'innover dans les choses de religion امور دينده ايجاد وبدعتك تهلكه سى وار در

INNOVÉ. *A.* حادث ـ مخترع *P.* نو پيدا ـ نو ايجاد *T.* يكيدن ايجاد اولنمش ـ يكى چيقمش

INOBSERVATION. Mépris des lois ou règles qui sont en vigueur *A.* عدم الرعاية ـ عدم الايفا *P.* عدم رعايتى *T.* بى رعايتى ـ رعايتسزلق ـ طوتمامزلق || L'inobservation des règles ruine la discipline قواعد واحكامك عدم رعايتى ضابطهٔ مرعيه نك كلى انحلالنى مستلزمدر L'inobservation des traités شروط وعهوده مقتضاى عهودك عدم ايفاسى ـ عدم رعايت

INOCCUPÉ. Qui est sans occupation *A.* اهل العطلة ـ متعطل pl. ارباب العطلة *P.* بيكار ـ آواره *T.* ايشدن بوش

INOCULATEUR. Celui qui fait l'opération de l'inoculation *A.* ملقح الجدرى *P.* لقاحزن آبله *T.* آشيلديجى چيچك || Il y a un tel inoculateur qui n'a pas perdu un sujet sur quinze cents چيچك آشيلديجى بر استاد وار در كه آشيلديغى بيك بشيوز نفوس ايچنده بريسى بيله قضا زده اولمامشدر

INOCULATION. Opération par laquelle on communique la petite vérole *A.* لقاح الجدرى *P.* لقاح آبله *T.* چيچك آشلمه سى || La pratique de l'inoculation est fort ancienne dans les pays voisins de la Mer Caspienne, aux Indes, à la Chine, et en Afrique لقاح جدرى صنعتى بحر خزر جوارنده كائن مملكتلرده وهند وچينده وافريقده بغايت قديمدر

INOCULER. Donner la petite vérole par inoculation *A.* القاح الجدرى ـ تلقيح الجدرى *P.* لقاح آبله زدن *T.* چيچك آشيلمق || Il y a plusieurs moyens d'inoculation تلقيح جدرينك انواعى وار در

INOCULÉ. *A.* ملقح بالجدرى *P.* لقاح زده *T.* بابله آشيلنمش

INODORE. Sans odeur *A.* عديم الرايحة ـ معدوم الرايحة *P.* بى بوى *T.* قوقوسز || Fleurs inodores ازهار معدومة الرايحة

INOFFICIEUX. On appelle Testament inofficieux, celui où l'héritier légitime est déshérité sans cause *T.* بيوجه شرعى نفى وراثتى محتوى وصيتنامه ـ Et donation inofficieuse, celle par laquelle un des enfans est avantagé aux dépens de la légitime des autres اولادك بريسنه بالمساعده ويريلان هبهٔ غير شرعيه

INOFFICIOSITÉ. Qualité d'un acte inofficieux *A.* عدم المشروعية السند *P.* نا مشروعيت سند *T.* سندك شرعه اويغونسزلغى

INONDATION. Débordement d'eaux *A.* غمر الماء ـ طموم الماء *P.* سيلاب *T.* لبريزى صو بصقينلغى || Grande inondation طموم عظيمى L'inondation causée par les pluies مياهك كثرت امطاردن نشات ايتمش طموم مياه

On dit, Faire des inondations autour d'une place, pour dire, lâcher les eaux pour en empêcher les approches قلعه نك اطراف وحواليسنى صويه بصدرمق ـ اطرافنه صو يورتمك ـ On appelle aussi Inondation, les eaux débordées *A.* غمور المياه *P.* سيلاب *T.* صولر قره يى بصمش || Il entra dans la place en passant à travers l'inondation غمور مياه ايچندن مرور ايله درون قلعه يه پايگذار دخول اولمشدر

Il se dit aussi d'une grande multitude de peuple qui envahit un pays *A.* غمارة الناس *P.* گروه فراوان *T.* خلقك چوقلغى

Et d'une grande multitude de choses *A.* طغيان *P.* فراوانى *T.* چوقلق || Une inondation d'écrits طغيان مكاتيب وتاليفات

INONDER. Couvrir d'une grande quantité d'eaux *A.* غمر ـ طم ـ تغمير *P.* سيلاب زمينرا سر تا سر پوشيدن *T.* صويه بصدرمق || Quand la rivière déborde, elle inonde tout ce pays-là مياه نهرك وقت طغيانده مملكت سر تا پا مغمر اولور Le Nil inonde l'Égypte en certaines saisons نهر نيل نهر نيلك ـ بعض موسملرده مصرى طم وتغمير ايدر La mer a inondé bien des terres dans les Pays-Bas مياه بحر پائز بباسى تعبير اولنور مملكتلرك صولرى مصرى بصار ـ نيچه لرينى بصدى ـ Figur. || Quand les Goths inondèrent l'Italie قوم تاتار قديمك سيلاب تند وتيز تجاوز وتعديسى اتاليا مملكتنى بصديغى وقتلرده L'Asie fut inondée par les Tarta-

res اقوام تاتار غمور میاه مثالی آسیا اقلیمنی قاپلمشدر
Inondé. A. از سیلاب سر تا سر پوشیده P. مغمّر- مطموم
T. صوده بصلمش

INOPINÉ. Qui vient tout d'un coup, sans être attendu A.
T. ناگهانی - ناگهظهور P. فجئی الظهور- بدیهی الظهور
خیال وخاطره - انسزین قوپمش - انسزین چیقه کلمش
|| کلماش Accident inopiné حادثهٔ بدیهی الظهور Chose ino-
pinée کیفیّت ناگظهور querelle منازعهٔ ناگهانی fortune اقبال
فلانه Il lui est survenu une affaire inopinée بدیهی الظهور
بر امر ناگهانی ظهور ایلدی

INOPINÉMENT. adv. A. - فجئةً - بالبداهة - بداهةً - بغتةً
|| Cela est انسزین T. نا گهانی - نا گاه P. علی الغفلة
arrivé inopinément بو کیفیّت ناگهان ظهور ایلدی Tomber
inopinément sur l'ennemi علی الغفله دشمن اوزرینه دوشمک
علی حین غفلة -

INOUÏ. Qui est tel qu'on n'a rien ouï de pareil A. غیر
مسموع P. نا شنیده T. ایشیدلمامش || C'est une chose inouïe
بر حالت غیر مسموعه در Il est inouï que pareille chose soit
jamais arrivée بو آنه قدر اول مثللو شیئک وقوعی نا مسموعدر

INQUIET. Qui a de l'inquiétude A. مضطرب - مضطرب
تلاش زده P. متلاشی - متخالج - قلق البال - قلق - البال
پریشان خاطر- T. یورکی راحتسز || Il appréhende une
telle chose, cela le rend inquiet فلان شیئدن خوف ووسوسه سی
اول بابده Il en est tout inquiet اولمغله مضطرب البالدر
غایت ایله مضطرب وپریشان خاطر در Il est inquiet de
ne point recevoir de nouvelles بر درلو خبر آلهمدیغندن
خلجان درونی کمالده در Il est inquiet sur cette affaire,
et ne sait quel parti prendre اول خصوصده قنغی شقی
اختیار ایده جکنی بیلهمیوب مضطرب البالدر
Il se dit aussi des passions A. سالب الراحة P. راحتربا -
آرام ربا T. راحتسزلق کتورر || La jalousie est une passion
inquiète - حسد امراض نفسانیّه دن بر مرض ارام فرسا در
Et des malades quand ils sont agités A. مسلوب الراحة -
T. بی ارام - بی حضور- بی راحت P. مضطرب الحال
خسته || راحتسز Ce malade était très-inquiet pendant la nuit
مضطرب لیدی - وقت لیلده بغایت مسلوب الراحة ایدی
Il signifie aussi, remuant A. عدیم السکونة - مقلاق P.
آرام بی T. قابنه صغمز || C'est un esprit brouillon et inquiet
تشویش اموره مبتلا وسکون - مخلاط ومقلاق بر آدمدر
واراَمدن بینوا بر آدمدر Il est si inquiet, qu'à peine est-il
entré dans un lieu, qu'il en veut sortir شول مرتبه ده عدیم
السکونة بر آدمدر که بر محلّه هنوز کیرمشیکن چیقمق
مزاجنده عدم سکونت وار در Il a l'humeur inquiète استر

INQUIÉTANT. Qui cause de l'inquiétude A. مخل الراحة -
T. بیحضور ساز - راحتزدا - آرام فرسا P. مذهب الراحة
جواریّت || راحتی کیدرر - راحتسز ایدر Voisinage inquiétant
مخل راحت اولان موقع Situation inquiétante راحتزدا

INQUIÉTER. Causer de l'inquiétude A. ایجاب الخلجان -
شوریدگیٔ خاطر - تلاشی آوردن P. ایراث الاضطراب
آوردن T. یورککی راحتسزلندرمک - یورکی راحتسزلندرمک
|| Cette nouvelle m'inquiète اضطراب ویرمک - کیدرمک
بو فکر cette pensée بو خبر بکا باعث اضطراب اولور
خلجان درونمه - اضطراب بالمه بادی اولور
Et troubler quelqu'un dans la possession de quelque chose
A. تعرّض - دخل P. رنجیده کردن T. انجتمک || Il avait
été paisible possesseur de ce bénéfice, quand un homme est
venu l'inquiéter بوزعامته بلا نزاع متصرّف ایکن بر کمسنه
ظهور ایدوب دخل وتعرّضه مبادرت ایلدی On ne m'a
jamais inquiété dans la possession de cette maison بو منزلک
تصرّفی خصوصنده وقتاً من الاوقات بکا دخل وتعرّض
فلانک کشیشزاده لکنه On l'inquiéta sur sa noblesse اولنمامشدر
دخل وتعرّض اولندی
Et troubler, faire de la peine en quelque chose que ce soit
A. اخلال الراحة P. دغدغه دادن - بآرام خلل رسانیدن
T. راحتسز ایتمک - راحتی بوزمق || Quand il est dans son
cabinet, il ne veut point qu'on l'inquiète خلوت اوطه سنده
اولدیغی حالده راحتی بوزلمسندن حظ ایتمز Il avait un
camp volant avec lequel il inquiétait à toute heure les ennemis
زیر اداره سنده اولان سیّار وطیّار بر اردو ایله هر آن وهر
دقیقه اعدانک راحتنی اخلال ایدر ایدی Il inquiétait
les assiégeans par de continuelles sorties قلعه دن لا ینقطع
اخراج عسکر ایتدره رک عسکر محاصرینی راحتسز ایدر
عسکر محاصرینه ایراث دغدغه واضطراب ایدر ایدی - ایدی

s'Inquiéter. A. اضطراب P. شوریده دل شدن - بی آرام
مضطرب اولمق - کندو راحتنی بوزمق T. وراحت شدن
آز شیشدن کندو || C'est un homme qui s'inquiète aisément

نه ایچون De quoi vous inquiétez-vous? راحتنی بوزار بر آدمدر
C'est un homme sans souci, et qui ne مضطرب اولورسك
s'inquiète de rien لا قید بر آدم اولوب کندو راحتنه بر درلو
بر شیئدن - هیچ بر شیئدن راحتنی بوزمز - خلل ویرمز
مضطرب اولمز

INQUIÉTUDE. Agitation du corps, causée par quelque indisposition *A.* اضطراب الحال *P.* انسلاب الراحة - پیچ وتاب
حضورسزلك - راحتسزلك *T.* بی آرامی - || Ce malade
a passé la nuit dans une grande inquiétude بو مریض وقت
پیچ وتاب ایله - لیلی اضطراب حال ایله امرار ایلدی
کچوردی

Et agitation d'esprit, causée par quelque passion *A.* اضطراب
البال - اضطراب - قلق - خلجان القلب *P.* تلاشی - تپاك
یورك راحتسزلکی *T.* پریشانئ خاطر - پیچ وتاب درون -
خلجان جان || Grande inquiétude اضطراب عظیم continuelle دائمی
mortelle اضطراب جگر دوز D'où viennent ces inquiétudes? بو خلجانلر ندن اقتضا ایدر N'en ayez point d'inquiétude بو بابده مستریح اول - بو بابده مضطرب اولمه

INQUISITEUR. Juge de l'inquisition *A.* مفتش العقاید || Grand
inquisiteur عقایده متعلق امورك مفتش اعظمی Inquisiteur
général عقایده متعلق امورك مفتش مطلقی

INQUISITION. Tribunal établi pour rechercher et pour punir
ceux qui ont des sentimens contraires à la Foi *A.* محکمة
التفتیش العقاید

INSAISISSABLE. Qui ne peut être saisi *A.* ممتنع الحبس شرعاً
وقانوناً *T.* شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز || Des biens insaisissables شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز اموال Une pension insaisissable شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز بر معاش

INSALUBRE. Malsain, qui nuit à la santé *A.* مضر - وخیم
الصحة *P.* زیان آور تندرستی وصحت *T.* مزاجه ضررلو
|| Un logement humide est insalubre رطوبتی غالب اولان
مسکن صحته مضر در

INSALUBRITÉ. Qualité de ce qui est nuisible à la santé *A.*
وخامت *P.* نا درستی *T.* فنالق || L'insalubrité de l'air cause
des maladies هوانك - وخامت هوا تولید امراضی مؤدیدر
فنالغی حدوث امراضه بادی اولور

INSATIABILITÉ. Avidité de manger qui ne peut être assouvie
A. نهامت - عدم الامکان الشبع *P.* نا سیری *T.* صوغومسزلق

طویمه‌سزلق - || Il a une faim canine, une insatiabilité que
rien ne peut contenter جوع کلبی‌یه ابتلاسی وفرط نهامتی
شول رتبه‌ده در که هیچ بر شئ ایله طویمز - Figur. *A.*
نهامت - شره - ولوع - عدم الغنا - عدم القناعة *P.* گدا
چشمی - آزمندی - طمع خام *T.* آچ کوزلیلق - طویمه‌سزلق
|| Insatiabilité de gloire, de savoir تحصیل شان واقبال وکسب
علم وکمال خصوصنده شره ونهامت des richesses, des honneurs مال وثروت واسباب عز ورفعت خصوصنده شره
L'insatiabilité de cet avare بو بخیل وممسك آدمك عدم غنا وقناعتی عدم غنا وقناعت - ونهامت

INSATIABLE. Qui ne peut être rassasié *A.* ممتنع - لا یشبع
نهیم - الشبع *P.* سیری نا پذیر *T.* طویمق بیلمز - صوغومسز
|| Appétit insatiable اشتهای لا یشبع Il a une faim insatiable
بر جوع ممتنع الشبعه مبتلا در - Figur. *A.* نهیم - شرهان -
مولع - عدیم الغنا - عدیم القناعة *P.* گرسنه چشم - گدا چشم
- آزمند - بی غنا *T.* آچ کوزلو - طویمز || Avarice insatiable
بخل بی غنا Il ne se contente de rien, il est insatiable
هیچ بر شیئه قناعت ایتمز نهیم وگرسنه چشم اولمغله Insatiable de gloire نام واقبال شرهان de richesses مال مولع
de louanges ومنال مولع مدایح وثنایا

INSATIABLEMENT. D'une manière insatiable *A.* نهیماً - بالنهامة
- مولعاً - بالولوع *P.* با گدا چشمی - با گرسنه چشمی *T.*
آچ کوزلیلق ایله || Il est insatiablement avide d'honneur et
de gloire بالولوع والنهامة حریص اقبال وشرفدر

INSCIEMMENT. Sans savoir *A.* لا عن علم - من غیر علم *P.*
بیلمیه‌رك *T.* لا عن علم || Je vous ai nui insciemment
علم سزکا ایصال ضرر ایلدم

INSCRIPTION. Ce qu'on grave sur le marbre, le bronze, etc.
pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* کتابة *P.*
نوشته *T.* کتابه || On grava sur ce marbre une inscription en
lettres d'or بو مرمر طاشی اوزرنده حروف مذهبه ایله بر
کتابه حك اولنمشدر On conserve en ce lieu-là quantité
d'inscriptions antiques اول محلده قدیمدن قالمش وافر
کتابه‌لر محفوظدر

Inscription en faux. Acte par lequel on soutient en Justice
qu'une pièce est fausse *T.* تکذیبی - تکذیبی محتوی حجت
حاوی سند

INSCRIRE Écrire le nom de quelqu'un dans un registre public

درجریده نوشتن .P ثبت فی الدوتر ـ قید فی السجلّ .A
فلان دفتره قید ایتمک .T || Inscrire sur le livre de la Noblesse
کشي‌یی ارباب اصالت دفترینه قید ایتمک ـ S'inscrire
dans un registre public سجلّده ـ سجلده تحریر اولنمق .T
یازلمق

On dit en Mathématiques, Inscrire une figure dans une autre,
pour dire, la tracer au dedans d'une autre .A درج الشکل فی
نقش الشکل فی الشکل ـ الشکل

s'Inscrire en faux. Soutenir en Justice qu'une pièce est fausse
سندک کاذب اولدیغنی دعوا ایتمک .T

Inscrit. .A مقیّد فی الدوتر .P در جریده قید کرده .T
دفترده یازلمش ـ دفترده قید اولنمش

INSCRUTABLE. Impénétrable, qui ne peut être compris par
l'esprit humain .A ممتنع الاستکناه ـ ممتنع الادراک .P
آکلاشلمز ـ کنهنه وارلمز .T نا قابل فهم وادراک ـ نشناختنی
|| Les voies de Dieu sont inscrutables ارادات ربّانیه‌نک
عقول بشر ارادات صمدانیه‌نک فهم ـ استکناهی محالدر
Le coeur de l'homme est inscrutable وادراکندن عاجز در
دخیلهٔ ـ زوایای ضمایر انسانک استکناهی نا ممکندر
قلوبک استکناهی ممتنعات قبیلندندر

INSÇU. V. Insu.

INSECTE. Petit animal dont le corps est comme coupé par
anneaux. Il y en a de plusieurs espèces .A حشرة ـ هوامّ ـ هامّة
pl. حشرات ـ حشرات الارض .P خستر ـ مخنده .T بوجک

INSENSÉ. Qui a perdu le sens et la raison .A سفیه ـ مدخول
.P مسلوب الشعور ـ ذاهب العقل ـ سلیب العقل ـ العقل
عقلی کتمش ـ عقلی قوف .T بیهوش

Il signifie aussi, qui est contraire au bon sens .A غیرمعقول
.P مخالف الاصول العقل ـ نا معقول .T نا صواب ـ یولسز
|| Discours insensé کلام نا صواب Action insensée اصول عقله
اصول عقله منافی هوای نفس passion مخالف فعل وحرکت

INSENSIBILITÉ. Défaut de sensibilité .A عدم الحسّ ـ عطلة
.P انسلاب الحسّ ـ الحسّ .T نا بودیٔ حسّ ـ حسّزلک
|| Le froid cause l'insensibilité dans ces parties-là شدّت برودت
اول اعضاده باعث عطلت حسّ اولور Grande insensibilité
عدم حسّ عظیم

Figur. .A عدم التأثّر القلب ـ جمود القلب .P مرده دلی
Vit- || یورککک متأثّر اولمامسی .T تأثّر نا پذیریٔ دل ـ
on jamais une telle insensibilité? عدم تأثّر قلبک بودرجه‌سی
هیچ کورلمش شیئمیدر Il faudrait avoir beaucoup d'insensibi-
lité pour n'être pas touché d'un tel spectacle بومقوله تماشادن
درونه رقّت کلمامک عدم تأثّر قلبک مرتبهٔ نهایتیدر

INSENSIBLE. Qui ne sent point .A معدوم الحاسّة ـ عاطل
من الحسّ .P بیحسّ .T حسّی یوق || Le froid engourdit les
parties du corps, et les rend insensibles شدّت سرما اعصابی
اویوشدروب قوّت حاسّه‌لرینی تعطیل ایدر Il souffre si
patiemment les douleurs, qu'on dirait qu'il est insensible آلام
واکداری اولقدر آرام دل ایله تحمّل ایدر که معدوم الحاسّه
در دینسه جائز در

Figur. .A عدیم التأثّر ـ جامد القلب .P مرده دل ـ تأثّر
|| Insensible à nos maux یورکی متأثّر اولمز .T نا پذیر بزم
زاری à nos plaintes آلام واکدارمزدن یورکی متأثّر اولمز
Il a l'âme dure et insensible وفریادمزدن متأثّر اولمز قسیّ
المزاج وجامد القلب بر آدمدر Les longues et perpétuelles
afflictions l'ont rendu insensible مبتلا اولدیغی محن مدیده
واکدار وشداید متوالیه تقریبیله بیاغی جامد القلب
مرده دللک حالنی کسب اولمشدر Il est devenu insensible
ایتمشدر

Il signifie aussi, imperceptible, qui n'est connu que diffici-
lement par les sens .A خفیّ من الحسّ ـ عدیم الاحساس
.P غیر محسوس ـ نا محسوس .T بللوسز ـ حسّ اولمز || Le
mouvement de l'aiguille d'une horloge, de l'ombre d'un cadran,
est insensible ساعتک ایکنه‌سنک وبسیطه تخته‌سنده‌کی
ظلّک حرکتی خفیّ من الحسّدر Cela se fait d'une ma-
nière insensible بو شی صورت غیر محسوسه ایله اولهیور
Ce remède agit par insensible transpiration بودوا انفصاج غیر
محسوس صورتیله عمل ایدر Peu insensible بللوسز شیو

INSENSIBLEMENT. D'une manière peu sensible .A من غیر
احساس .P بیحسّ .T طویلمقسزین || Le temps passe
insensiblement وقتلر طویلمقسزین مرور ایدر L'eau creuse
insensiblement les pierres صو طاشلری من غیر احساس
اشندرر Cet abus s'est glissé insensiblement dans cette maison
بو فساد من غیر احساس فلان خانه‌یه قایوب حلول
Les plantes croissent insensiblement ایتمشدر نباتات قسمی
طویلمیه‌جق وجهله نشو ونما بولور

INSÉPARABLE. Qui ne peut être séparé .A غیر مفارق ـ

جدا نا پذیر- نا جدا .P عدیم الانفراق - عدیم المفارقة
حرارت ناردن || La chaleur est inséparable du feu ایرلمز .T
ظل مفارق بر حالتدر L'ombre est inséparable du corps
اجرامدن غیر مفارقدر Ce droit est inséparable de la Couronne
بو استحقاق سلطنتدن عدیم الانفراقدر Le remords est
inséparable du crime جنایت حالنده نفس لوامه‌نک وجودی
لازم غیر مفارقدر - On dit aussi, que deux amis sont inséparables
بو ایکی دوست بری برلریله عدیم المفارقتدرلر

INSÉPARABLEMENT. D'une manière inséparable .A بلا مفارقة
مفارقت قبول - ایرلمیه‌جق وجهله .T جدا نا پذیرانه .P
مفارقت || Ils sont amis inséparablement ایده‌میه‌جک وجهله
بری - قبول ایده‌میه‌جک وجهله تحابّ وتوادّ اوزره درلر
برلرندن آیریله‌میه‌حق وجهله دوستدرلر

INSÉRER. Mettre une chose entre plusieurs choses, pour qu'elles
ne fassent qu'un tout avec elles .A ادخال - درج .P درنهادن
.T ایچنه صوقمق - ایچنه قویمق || Il inséra un cahier dans
ce livre-là بو کتابک ایچنه بر جزء دخی درج ایلدی
Il faut insérer cette singularité dans votre histoire تألیف
ایلدیککز تاریخ وقایع ایچنه بو غریبه‌نک دخی درجی
لازمدر Ces vers ne sont pas d'un tel auteur, ils ont été insérés
dans son poème اشبو ابیات فلان شاعرک تألیفی اولمیوب
صکره‌دن منظومه‌سی ایچنه درج اولنمشدر Il inséra une
clause dans le testament, dans le traité درون وصیتنامه‌یه
ویاخود درون عهدنامه‌یه بر شرط ادخال ایلدی
Inséré. .A داخل - مندرج .P اندر نهاده .T ایچنه قونمش
ایچنه صوقلمش -

INSERTION. Action d'insérer. V. ce mot. || L'insertion d'une
clause dans un contrat مقاوله‌نک ایچنه بر شرطک درج
وادخالی - On dit aussi en Grammaire, L'insertion d'une lettre
dans un mot, d'un mot dans un discours, d'une note marginale
dans un texte بر حرفک بر کلمه ایچنه وبر لفظک مقاوله
ایچنه وحاشیه‌ده محرّر بر شرحک درون کتابه درجی
Il se dit en Anatomie, de la manière dont une partie est
engagée dans une autre .A اندماج .T صوقلش || L'insertion
des muscles, des nerfs, des ligamens عضلات واعصاب ورباطلرک
اندماجی

INSIDIEUSEMENT. D'une manière insidieuse .A ماکراً - خادعاً
آلداتمه صورتیله .T دلفریبانه .P بالمکر والخدعه -

INSIDIEUX. Qui tend à surprendre quelqu'un .A خادع -
موجب التخدیع .P مکر آلود - دلفریب .T آلداديجی || Des
présens insidieux هدایای خادعه Caresses insidieuses تملّقات
دلفریب

INSIGNE. Signalé, remarquable .A جلیل - عظیم - مشهور .P
بلند - بنام - نامدار - شهرتگیر - بیوک .T || Bonheur
insigne اقبال جلیل - بخت جلیل malheur ادبار عظیم -
faveur لطف جلیل grâce مساعدهٔ جلیله نکبت عظیمه
calomnie کذب صریح - کذب عظیم fausseté افترای عظیم
voleur مشهور بر حرامی faussaire افترای صریح - مشهور
Je lui ai des obligations بر ساختکار نامدار - بر ساخته‌کار
insignes فلانک منن جلیله‌سیله متحمّلم

INSIGNIFIANCE. Qualité de ce qui est insignifiant .A عدم
المآل .P بیمآلی .T مآلسزلق || C'est un homme d'une grande
insignifiance غایت مرتبه‌ده مآلسز بر آدمدر

INSIGNIFIANT. Qui ne signifie rien .A ما لا - معدوم المآل
یعنی .P بیمآل - بیمعنی .T مآلسز - معناسز || C'est un homme
tout-à-fait insignifiant کلیّاً بیمآل بر آدمدر Un ouvrage insi-
gnifiant معدوم المآل بر تألیف Une physionomie insignifiante
بر سیمای بیمآل une parole کلام ما لا یعنی

INSINUANT. Qui a le talent de s'insinuer dans les esprits, de
leur persuader ce qu'il leur propose .A جالب القلوب .P
مزاجگیر .T مزاج آولایجی || C'est un homme fort insinuant
بغایت مزاجگیر آدمدر Air insinuant هیئت جالبة القلوب
Exorde insinuante مقدمهٔ جالبة القلوب Manière insinuante
اوضاع واطوار مزاجگیرانه

INSINUATION. Action d'insinuer. V. Insinuer au figuré. — Il
signifie aussi, Enregistrement. V. ce mot || L'insinuation d'un
acte بر سندک قیوداته کچورلمسی

INSINUER. Introduire doucement, adroitement quelque chose
.A ایلاج بالمساهلة .P رفته رفته در نهادن .T بر تقریب
اصول ایله ایچنه سیویشدرمک - اصول ایله صوقمق - صوقمق
|| Insinuer le doigt, une sonde dans une plaie یاره‌نک ایچنه
اصول ایله پرمق واسقندیل صوقمق
Figur. Faire entrer adroitement dans l'esprit .A اشراب .P
زیرکانه در خاطر فلان انداختن - نازکانه در خاطر نهادن
.T بر تقریب آکلاتمق - بر تقریب ذهنه قویمق || In-
sinuez-lui cela doucement شونی بر تقریب فلانک ذهننه

افکار محموده اشراب Insinuer de bons sentimens اشراب ایله
صحبت... Il faut en parlant lui insinuer que... ایتدرمك
بر تقریب - اثناسنده فلانه شونی اشراب ایتملو در که
شونی آکلاتملو در که

S'INSINUER. A. تخلل - نفوذ - P. در آمدن - در گذشتن T.
هوا اجسامه L'air s'insinue dans les corps || ایچرویه کچمك
نفوذ ایدر - هوا درون اجسامه متخلل اولور - تخلل ایدر
On dit figur. S'insinuer dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes grâces A. دخول - حلول P. حلول کردن T. مزاجگیرانه
بر تقریب - بر تقریب فلانك ذهننه حلول ایتمك
- حسن توجهنی تحصیل ایتمك - On dit aussi, S'insinuer dans une société بر تقریب - بر مجلسه اصول ایله حلول ایتمك
Il s'est insinué à la Cour je ne sais comment رهیاب دخول ایتمك
Il بیلمم نه تقریب ایله سرایه حلول ایتمشدر
est adroit, il s'insinue partout مزاجگیر بر آدمدر هر طرفه
حلول ایدر
Il signifie, en termes de Jurisp. Faire enregistrer des actes sur un registre public à un certain greffe destiné pour cet effet
A. تسجیل - قید P. قید کردن T. قیودانه کچورمك
Insinuer une donation, un testament || هبه حجتنی ایتمك
سجله قید ایتمك وصیتنامه‌یی قیودانه کچورمك

INSIPIDE. Qui n'a nulle saveur, nul goût A. عدیم - سلیخ
الطعم P. بیمزه T. دادسز || Liqueur insipide مشروب سلیخ
mets طعام بیمزه viande لحم سلیخ
Figur. A. عدیم اللذة P. بی نمك - بی لذت T. دادسز
Une conversation plate et insipide || دادی یوق - بایوان
Un discours froid et insipide بارد وبی ودادسز بر صحبت
Un conte fade et insipide تفه وبی نمك نمك بر مذاکره
Plaisanterie insipide لطیفهٔ بی لذت harangueur بر حکایه بر
Des louanges insipides مدایح وثنایای بی واعظ بی نمك
بی لذت مدح وستایش - نمك

INSIPIDEMENT. D'une manière insipide A. من غیر لذة P. بی‌نمکی T. دادسزلق ایله || Il plaisante bien insipidement
خیلی دادسزلق - خیلی طور بی نمك ایله مفاکهه ایدر
ایله لطیفه ایدر

INSIPIDITÉ. Qualité de ce qui est insipide A. سلاخت P.
بیمزگی T. دادسزلق || L'insipidité de l'eau صویك دادسزلغی
- Figur. A. عدم اللذة - معدومیة اللذة P. بی نمکی -
بی لذتی T. دادسزلق - لذتسزلك || L'insipidité de ses railleries ایتدیکی لطیفه‌لرك دادسزلغی

INSISTER. Faire instance A. اصرار P. اصرار نمودن T. اصرار
Il insiste à demander telle chose || ایتمك فلان شیئك
مطالبه‌سنه اصرار ایدر Il n'insista pas اصرار ایتمدی N'insistez pas davantage sur cette prétention بو ادعانك اوزرینه
اول قدر اصرار ایتمه
Et appuyer fortement sur... A. اصرار - لج - نصب النفس
P. پایداری نمودن T. طیانمق || Il insista fort sur cette preuve
- شو دلیلك اوزرنده غایت ایله نصب نفس ایلدی
اوزرینه غایت ایله لج واصرار ایلدی

INSOCIABILITÉ. Caractère de celui qui est insociable A. عدم
الموانسة - عدم المعاشرة - عدم الالفة - عدم الموالفة - وحشة
المزاج P. بی آمیزشی - رمیدگی خو T. قونشلمازلق - نزاج
اورککلکی

INSOCIABLE. Avec qui on ne peut avoir de société A. ممتنع
المعاشرة - ممتنع الموالفة - وحشی المزاج P. بی آمیزش -
رمیده خو - الفت نا پذیر T. قونشلمز - اورکك مزاجلو ||
Un homme insociable بر آدم ممتنع المعاشره - الفت قبول
une humeur بر طبیعت ممتنع الموالفه ایتمز

INSOLATION. Terme de Chimie. Exposition au soleil des matières contenues dans un vaisseau A. تشمیس - تشریر P.
بآفتاب گسترانیدن T. گونشه سرمك - گونشه کوسترمك

INSOLEMMENT. Avec insolence A. بالوقاحة - بلا تأدب P.
گستاخانه - ادبسزجه T. بی ادبانه - گستاخلق ایله || Parler
insolemment بلا تأدب تکلم ایتمك répondre گستاخانه
جواب ویرمك

INSOLENCE. Effronterie, manque de respect A. وقاحت - عدم
التأدب P. گستاخی - بی ادبی T. ادبسزلك - گستاخلق
|| Grande, extrême insolence وقاحت عظیمه ومفرطه On ne
peut souffrir son insolence گستاخلغی تحمل اولنه‌جق شی
Cela est de la dernière insolence بوکیفیت وقاحتك دکلدر
Y eut-il jamais une telle insolence? بو مقوله درجهٔ غایتیدر
Cela va jusqu'à l'insolence بر گستاخلق اولدیغی وارمیدر
حالت وقاحت درجه‌سنی کسب ایدر - Il se dit aussi des
paroles et des actions || Il a fait mille insolences هزار بهزار
افعال وقاحت آمیزه تصدی ایلدی Il a dit mille insolences
قتی وافر اقوال وقاحت آمیز تفوه ایلدی

INSOLENT. Effronté, qui perd le respect *A.* عدیم - وقاح
الادب *P.* کستاخ - بی ادب *T.* ادبسز || Il est si insolent,
qu'il se fait haïr partout شول رتبده کستاخ وبی ادبدر که
نفور عالم اولور Il est insolent en paroles اقوال وتعبیراتنده
. کستاخلق ایله سویلر - عدیم الادبدر

Et orgueilleux *A.* باد سر *P.* متکبّر - متجبّر - شامخ الانف
T. کبرلو || Il ne faut pas être insolent dans la victoire, dans
la bonne fortune حین فوز وغلبه‌ده وایّام اقبالده شامخ
الانف اولمق روا دکلدر La prospérité rend d'ordinaire les
gens insolens اقبال آدمی عادتا متکبّر ایدر

INSOLITE. Qui est contre l'usage *A.* غیر - خلاف المعتاد
معتاد *P.* عادت اولمیان *T.* نا معتاد - بی رسم وراه -
خارج عادتدن || Procédé bizarre et insolite خلاف معتاد
تعبیر نا معتاد expression بر حرکت غریبه

INSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est insoluble *A.* عدم الانحلال
P. سوکلمامزلک *T.* حلّ نا پذیرایی - گشایش نا پذیری
Il se dit aussi de ce qui ne peut se dissoudre *A.* عدم الذوبان
P. اریمامزلک *T.* ناگدازی

INSOLUBLE. Qui ne se peut résoudre, expliquer *A.* ممتنع
حلّ نا پذیر - گشایش نا پذیرا *P.* ممتنع الانحلال - الحلّ
حلّ اولنمز - سوکلمز *T.* نا قابل حلّ - || Difficulté insoluble
عقدهٔ اشکال - حلّی نا ممکن بر مشکل - مشکل ممتنع الحلّ
ممتنع الانحلال problème حلّی نا قابل بر مسئله argument
برهان ممتنع الحلّ

Et qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الذوب *P.* نگداختنی
T. اریمز

INSOLVABILITÉ. Impuissance de payer *A.* اعدام - عسر *P.*
بورج اوده‌مکده *T.* تهی دستی - نا داری - نا بودمندی
عجز || L'insolvabilité de cet homme-là m'empêche de traiter
avec lui شو آدمک عسر حالی کندوسیله عقد معامله‌یه
مانع اولور

INSOLVABLE. Qui n'a pas de quoi payer *A.* معسر pl. معسرین
معدم - pl. معدمین *P.* نا دار - نا بودمند - تهی دست *T.*
عاجز بورج اوده‌مدن || Il est devenu insolvable حالی
پریشان اولوب معدم اولدی

INSOMNIE. Privation de sommeil *A.* ارق - سهر *P.* شبگیری
بیخوابی - *T.* اویانقلق - اویقوسزلق || Il y a un mois
qu'il ne dort point, cette insomnie lui a échauffé le sang بر
آیدنبرو اصلاً وقطعاً اویقوسی کلمیوب بو ملّت سهر
سهر مدید Longue insomnie تسخین دمنه بادی اولمشدر
continuelle سهر غیر منقطع

INSOUCIANCE. Caractère de celui qui est insouciant *A.* عدم
الاهتمام - قصور الاهتمام *P.* پرویش - بی اهتمامی *T.*
قیدسزلق - اهتمامسزلق || Il est là-dessus d'une grande insou-
ciance عدم اهتمامی درجهٔ - بو بابده قصور اهتمامی چوقدر
بو آدمک کمالده در C'est un homme d'une grande insouciance
قیدسزلغی چوقدر

INSOUCIANT. Qui ne se soucie de rien *A.* عدیم الاهتمام - لا همّ له
P. بی اهتمام - پرویشکار *T.* قیدسز - اهتمامسز || C'est un
homme fort insouciant بغایت عدیم الاهتمام بر ادمدر

INSOUMIS. Non soumis *A.* غیر - غیر منقاد - غیر مطیع
محکوم *P.* سر فرو نا کردهٔ اطاعت - نا فرمانبر *T.* اطاعت
ایتمامش || Peuples insoumis هنوز - امم واقوام غیر محکومه
- گردن نهادهٔ ربقهٔ انقیاد ومطاوعت اولمامش ملل واقوام
هنوز داخل دائرهٔ فرمانبری واطاعت اولمامش اقوام

INSOUTENABLE. Qui n'est pas soutenable, qu'on ne peut dé-
fendre *A.* ممتنع التأیید *P.* تأیید نا پذیر *T.* طیاندرلمز
|| Cette proposition est insoutenable بو مسئله ممتنع التأییددر
- Et qu'on ne peut supporter *A.* لا یطاق *P.* طاقتشکن *T.*
تحمّل اولنمز || چکلمز - تحمّل C'est un homme insoutenable
اولنمز بر آدمدر

INSPECTER. Examiner en qualité d'inspecteur *A.* نظارت *P.*
نگهبانی کردن *T.* قوللامق - ناظرلق ایتمک || Inspecter
un régiment بر عسکر آلاینه نظارت ایتمک une caisse صندیغه
نظارت ایتمک des travaux publics بنالرینه نظارت بکلک
ایتمک la conduite de quelqu'un برکمسنه‌نک طور وحرکتنه
نظارت ایتمک

INSPECTEUR. Qui a inspection sur quelque chose *A.* ناظر
pl. نظّار *P.* نگهبان *T.* قوللاییجی - ناظرلق ایدن || C'est
un inspecteur fort vigilant غایت ایله متبصّر بر ناظردر In-
specteur des manufactures کارخانه‌لر ناظری de cavalerie سواری
عسکری ناظری

INSPECTION. Action par laquelle on regarde, on examine quel-
que chose *A.* نظر - تنظّر - رؤیت - تطلّع - مطالعة *P.* بینش
T. باقش || J'ai connu par l'inspection des pièces du procès,
que... دعوایه متعلّق اوراقک مطالعه‌سندن معلومم اولدیکه

À la première inspection, on connaît que cet acte est faux بو سند ساخته اولدیغی نظرۀ اولیده معلوم اولور L'inspection du ciel, des astres فلکک وکواکب ونجومک تطلّع وتنظری Il lui prédit par l'inspection de sa main کفنه نظر ایله مستقبلات احوالی مقدّم خبر ویردی L'inspection du visage رؤیت وجه Les auspices prétendaient juger de l'avenir par l'inspection des entrailles des victimes عرّافلر قربانلرک اعضای داخلیه‌لرینه نظر براء استخراج مغیّباته مقتدر اولدقلرینی ادّعا ایدرلر Il s'est rendu bon anatomiste par l'inspection des corps qu'il a disséqués ایمش یاردیغی ابدانک احوالنی مطالعه ایله علم تشریحده کسب ید طولا ایتمشدر Ce procès ne se peut juger que par l'inspection des lieux بو دعوانک فصلی اقتضا ایدن محلّلرک رؤیتنه منوط ومتوقّفدر

Et le soin de veiller à quelque chose *A.* نظارت *P.* نگهبانی *T.* ناظرلق || On lui donna l'inspection sur tout le commerce امور تجارتک نظارتی جملۀ عهده‌سنه حواله اولندی Je vous prie d'avoir l'inspection sur ces ouvriers بو عمله اوزرینه نظارت ایلمکزی رجا ایدرم Il a l'inspection là-dessus اول مادّه‌نک نظارتی عهده‌سنده در

INSPIRATION. Action par laquelle l'air entre dans les poumons *A.* انجذاب النفس *P.* دمکشی *T.* صولوق آلمه || Lorsqu'on vient à penser tout-à-coup à quelque chose qu'on désire ardemment ou qu'on regrette vivement, on ressent un serrement intérieur; ce mouvement du diaphragme agit sur les poumons, les élève et occasione une inspiration vive et prompte qui forme le soupir بر کمسنه‌نک از دل وجان آرزو کش اولدیغی ویاخود کمالیله شایان تأسّف عدّ ایلدیکی بر امر مرغوبه بردن بره صرف فکر ایلدکده درونده بر نوع ثقلت پیدا اولور اول جهت ایله حجاب جوفه تحدّث ایدن حرکت رئه‌لره عمل وسرایت وانتفاخلرینه سبب وعلت اولدرق آهک چیقمسنه منتج وسریع وشدید بر انجذاب نفس ایجاب ایتدرر

Il signifie aussi, grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit *A.* الهام pl. الهامات || Inspiration Divine الهام ربّانی

Et moyen de faire naître dans l'esprit de quelqu'un des pensées, ou dans son coeur des sentimens. V. Inspirer || C'est par votre inspiration que j'ai agi ذهنمه القا ایلدیککز وجهله عمل ایتدم

INSPIRER. Faire naître dans le coeur, dans l'esprit des sentimens, des pensées *A.* القاء الی الذهن - القاء الی القلب *P.* در دل انداختن *T.* ذهنه قویمق - ذهنه صوقمق || Dieu inspirait les prophètes حضرت ربّ متعال قلوب انبیایه القای فیض ایدر ایدی - جناب حقّ قلوب انبیایی بطریق الالهام فیضیاب ایدر ایدی C'est le Saint-Esprit qui lui a inspiré ce bon sentiment بو فکر خیری درونده القا ایدن روح قدسدر C'est la charité qui l'inspire عشق الهیدر که فلان حالی قلبنه القا ایدر Les lieux saints inspirent de la dévotion اراضئ مبارکه دخیلۀ قلبه افکار تعبّد ودیانتی القا ایدر Inspirer du respect, de la crainte قلبه القای هیبت وخشیت ایتمک un mauvais dessein, une mauvaise pensée بر کمسنه‌نک درونده بر نیّت فاسده وبر فکر ردئ القا ایتمک C'est le démon qui lui a inspiré ce pernicieux dessein بو نیّت - بو نیّت خبیثه‌یی قلبنه القا ایدن شیطاندر C'est la jalousie, l'envie, l'ambition, qui lui ont inspiré cette pensée, cette mauvaise action بو فکری وبو کریهه‌یی درونده القا ایدن مجبول اولدیغی غبطه وحسد فراوان وحبّ نام وشاندر C'est un tel qui m'a inspiré ce dessein بو فکری ذهنمه القا ایدن فلان کشیدر

On dit, Inspirer de l'air dans les poumons d'un noyé, d'un enfant, pour dire, y souffler de l'air *A.* نفث الروح *P.* دم زدن *T.* نفس اوفلمک - اوفلمک

INSPIRÉ. *A.* ملقاء الی الذهن *P.* در دل انداخته *T.* ذهنه صوقلمش - قونمش

INSTABILITÉ. Défaut de stabilité *A.* عدم الثبات - عدم قرار *P.* بیقراری - بیدوامی - نا پایداری *T.* قرارسزلق - دوامسزلق || L'instabilité de la fortune بختک عدم ثباتی - احوال دنیانک عدم دوامی du monde نا پایدارئ بخت - des choses humaines امور بشریه‌نک دوامسزلغی de l'esprit humain عقل انسانک قرارسزلغی

INSTALLATION. V. Installer || Installation d'un curé dans son église محلّه پاپاسنک بر کلیسایه نصبی Après son installation dans cette charge بو منصبه نصبندن صکره On s'opposa à son installation نصبی خصوصنده مخالفت اولندی

INSTALLER. Mettre quelqu'un en possession d'une charge, d'une dignité, en lui faisant prendre la place qui lui appartient *A.* اجلاس فی المسند - نصب *P.* در مسند نشستانیدن - در

Il || مسندینه دیکمک - مقامنه اوتورتمق .T مسند نشاندن . c'est pourvu d'une telle charge, mais il n'y est pas encore installé بو منصب. فلانک اوزرینه توجیه اولنمش ایسه ده هنوز مسندینه اجلاس اولنامشدر Installer dans une dignité . بر مسنده نصب ایتمک

S'INSTALLER. .A استقرار .P قرار گیر شدن - جا گرفتن .T یرلشمک || Il s'est si bien installé dans cette maison, qu'on l'en croirait le maître اول خانده شو وجهله قرارگیر اولمشدر که صاحب البیت کبیدر

INSTALLÉ. .A منصوب .P در مسند نشانده - نصب کرده .T یرلشمش .P قرارگیر .A مستقر .T مسندنده اوتورمش

INSTAMMENT. Avec instance .A بالالحاح - ابراماً - بالابرام .P مبرمانه .T صیقیجه || Il vous en a prié instamment سکا ابراماً نیاز والتماس ایلدی Il me l'a demandé instamment بو شیئی علی وجه التأکید بندن مطالبه ایتمشدر

INSTANCE. Sollicitation pressante .A ابرام pl. ابرامات - الحاح .P اکید درخواست .T صیقی ایله استمه || Faire des instances pressantes auprès de quelqu'un فلانک طرفنه ابرام ایتمک Je l'en ai sollicité avec toutes les instances possibles ممکن اوله بیلدجک هر نوع الحاح ایله عرض مطلب ایتمک Grandes instances ابرامات عظیمه ایله فلاندن استدعا ایلدم réitérées ابرامات متتابعه - ابرامات مکرره - ابرامات متعاقبه

Et poursuite en Justice .A دعوی pl. دعاوی || Il y a instance entre tel et tel فلان وفلان بیننده دعوا وار در Faire vider une instance بر دعوایی فصل ایتمک Reprendre avec instance تکرار مبادرت ایتمک - دعوایه استیناف ایتمک Il a été jugé en première instance مصلحتی اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان محکمه‌ده حکم اولندی Tribunal de première instance اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان محکمه

INSTANT. Pressant .A مؤکّد - اکید .P تأکید آمیز .T صیقی || Instante sollicitation استدعای اکید Instantes prières التماسات اکیده Le péril est instant مخاطره اکید وشدید در

INSTANT. Moment .A آن pl. آنات .P دم .T دقیقه || Il fit cela dans un instant بو - بونی بر آن ایچنده ایتدی En cet instant بو آنده - الآن Au même instant همان اول دقیقه‌ده - اول آنده یاپدی Je reviens dans un instant بر دقیقه ایچنده عودت ایده‌رم

À L'INSTANT. À l'heure même .A فی الحال - فی الساعة - علی الفور .P همانندم - در آن - در ساعت .T آنیده - فی الحال || Il partit à l'instant همان اول ساعتده - شمدی Je reviens à l'instant آنیده عودت ایده‌رم مزیمت ایتمشدر

INSTANTANÉ. Qui ne dure qu'un instant .A آنی .P یکدمه .T بر دقیقه‌لق || Ce mouvement n'a été qu'instantané بو حرکت انجق آنی ایدی Une colère instantanée غضب یکدمه

INSTANTANÉITÉ. Existence instantanée .A بقاء آنی .P بقای یکدمه .T بر دقیقه وارلق

à l'INSTAR. À la manière, à l'exemple .A علی مطراق - معادلاً - کمثل .P مانند - بسان .T اورنکنجه - مثلنجه || Ils demandent d'avoir des privilèges à l'instar des secrétaires du roi خنکار سرکاتبلری مثلنجه امتیازات تحصیلی ادّعاسنده - سرکاتبین شهریاری‌یه مخصوص امتیازلرک مثل - درلر وماننده اولەجق امتیازات تحصیلی دعواسنده درلر

INSTIGATEUR. Qui instigue .A محرّک الی السوء - مغوی .P آغالش کنان .T قشقردیجی - محرّک || Il a été l'instigateur de ce mauvais dessein بو سوء قصده اغوا ایدن فلان C'est lui qui en était l'instigateur کمسنه ایدی تحریک واغوا ایدن فلان کمسنه ایدی

INSTIGATION. Action d'instiguer .A اغوا - تحریک الی السوء .P آغالش - آغانش .T قشقرمه - تحریک || Il a fait cela à l'instigation de... بو ایشی فلانک اغواسنه مبنی ایتدی Il s'est laissé séduire aux instigations d'un tel فلانک اغواسنه تبعیّت ایله فریفته اولمشدر L'instigation du malin esprit استهوای شیطانی - تسویل شیطانی - اغوای شیطانی

INSTIGUER. Exciter quelqu'un à faire une mauvaise action .A تحریک الی السوء - اغوا .P آغالیدن .T قشقرتمق - تحریک ایتمک

INSTILLATION. L'action d'instiller .A تقاطر - قطران .P چکانیدن .T طاملتمه - طامله طامله دوکمه || Verser par instillation طامله طامله دوکمک - متقاطراً افراغ ایتدرمک

INSTILLER. Verser goutte à goutte dans... .A افراغ قطرة بعد قطرة .P چکانیدن .T متقاطراً افراغ - طامله - طاملتمق - طامله دوکمک || Instiller quelque goutte d'essence dans une plaie یاره‌نک ایچنه بر قاچ قطره خلاصه طاملتمق

INSTINCT. Mouvement naturel qui dirige les animaux dans
leurs actions mécaniques *A.* دلالة الطبيعة ـ سوق الطبيعة *T.*
بر كونه سوق || طبيعتك دورتمه‌سى Un instinct naturel
بو طبيعت Il a fait cela plutôt par instinct que par raison
فعلى عقله موافقت ايله ايتميوب انجق سوق طبيعته مبنى
خفى بر كونه ...Un secret instinct m'a poussé à ايتمشدر
سوق طبيعت بنى بو بابده تحريص ايلدى Suivre son
instinct سوق طبيعته تبعيت ايتمك Les bêtes se condui-
sent, se gouvernent par instinct بهايم قسمى سوق طبيعت
ايله ادارهٔ نفس ايدرلر

INSTITUER. Créer, établir quelque chose de nouveau *A.*
يكيدن *T.* پيدا كردن ـ وجود دادن *P.* اقامت ـ وضع
بر عيد جديد || پيدا ايتدرمك ـ قورمق Instituer une fête
بر طريقت وضع ايتمك un ordre وضع ايتمك Henri III
institua l'ordre du Saint-Esprit فلان پادشاه فلان طريقتى
وضع وايجاد ايلدى ـ وضع واقامت ايتدردى

On dit aussi, Instituer un héritier, pour dire, nommer, faire
un héritier par testament *A.* توريث ـ نصب الوارث *P.*
|| وارث تعيين ايتمك ـ وارث قلمق *T.* وارث نشاندن
فلانى كندويه وارث نصب Il institua un tel son héritier
ايلدى ـ Et instituer un officier, pour dire, l'établir en fonction
A. نصب *P.* نصب كردن *T.* نصب ايتمك || Celui qui
peut instituer un officier, le peut destituer بر سركرده‌نك
نصبنه قادر اولان كشى عزلنه دخى مقتدر در

Institué. *A.* موضوع *P.* وجود يافته ـ پيدا شده *T.* يكيدن
نصب اولنمش *T.* نصب كرده ـ منصوب *A.* قورلمش

INSTITUT. Système de règles auxquelles une société d'hommes
consent de s'assujettir *A.* قانون *P.* آيين *T.* يول اركان ـ
طايفهٔ رهبانك Tous les ordres religieux ont leur institut || نظام
بالجمله طريقتلرى قانون وآيين مخصوص ايله تحت
نظامده در

Et une société d'hommes réunis sous l'observation de certaines
règles *A.* طريقت pl. طرايق || On doit avouer que cet homme
brûlait de l'ambition d'être chef d'institut بو آدمك تحصيل
رياست طريقت خصوصنده حرص جانسوزى اولديغى
اقرار اولنملو در

On appelle aussi Instituts, certaines académies *A.* دار التعليم
P. تعليمخانه *T.* مدرسه

INSTITUTEUR. Qui institue *A.* واضع *P.* پيدا كننده *T.*
بو طريقت L'instituteur de cet ordre religieux || يكيدن قوران
رهبانيه‌نك واضعى

Et celui qui est chargé de donner les premières instructions
à un enfant *A.* معلم pl. معلمين *P.* آموز ـ خواجه *T.* درس
درس ويرن ـ خوجه

INSTITUTION. L'action d'instituer *A.* وضع ـ اقامت *P.* پيدا
سازى *T.* يكيدن قورمه || L'institution d'un tel ordre فلان
طريقتك وضعى du Parlement وضع پارلامنتو ديواننك
واقامتى

Il se prend aussi pour la chose instituée *A.* اثر موضوع pl.
آثار موضوعة pl. اثر ـ آثار || C'est une louable institution ممدوح
بر وضع ممدوحدر ـ ومستحسن بر اثر موضوعدر C'est une pieuse
institution في سبيل الله تعالى وضع اولنمش بر اثر باهر
وضع اولنمش بر اثر مباركدر C'est une sainte institution المبرّتدر
Les hôpitaux, les écoles sont des institutions utiles مدرسه
ومكتب وخسته خانه‌لر نفع عامى مستلزم آثار حسنه‌دندر
Ce qui est d'institution humaine, est sujet au changement وضع
بشر اولان آثارك مجموعى تبدل وتغيره تابعدر

On dit, Institution d'heritier, pour dire, la nomination d'un
héritier *A.* نصب الوارث *P.* نصبسازئ وارث *T.* وارث
تعيين ايتمه

Il se prend aussi pour Éducation *A.* تاديب *P.* تربيتكارى
T. تربيه

INSTRUCTEUR. Celui qui instruit *A.* معلم ـ مؤدب *P.* آموزنده
T. اوكرديجى

INSTRUCTIF. Qui instruit. Il se dit des choses *A.* متضمن
المعلومات ـ مفيد المعارف ـ كثير الفوايد *P.* دانش آموز
معرفت افزا ـ *T.* علم اوكرديجى || Ce livre est fort in-
structif زياده كثير الفوايد بر كتابدر Je lui ai donné un mé-
moire instructif فلانه نيچه معارف ومعلوماتى متضمن بر
رساله ويردم C'est une méthode bien instructive كثير الفوايد
بر صنعتدر

INSTRUCTION. Éducation *A.* تعليم ـ دراست *P.* علم آموزى
T. اوكرتمه || L'instruction des enfans صبيانك تعليم ودراستى
Travailler à l'instruction de quelqu'un بر كمسنه‌نك امر تعليمنه
بذل سعى واهتمام ايتمك Avoir soin de son instruction امر
دراست Instruction publique تعليمنه صرف همت ايتمك

عامّه Ministre de l'instruction publique مدبّر امور دراست عامّه

Il signifie aussi, les préceptes qu'on donne pour instruire *A.* درس || Vous lui donnez là une bonne instruction بو بابده درس فلانه بر خيرلو درس ويررسك Instruction charitable موجب المبرّت

Et connaissance qu'on donne de quelques faits qu'on ignore *A.* علم - خبر *P.* آگاهى *T.* اوكرنمه || Je vous demande cela pour mon instruction بونى تحصيل علم وخبر ضمننده سندن اوكرنمك ايچون سؤال ايدەرم - سؤال ايدەرم

On dit, L'instruction d'un procès, pour dire, tout ce qui est nécessaire pour mettre un procès en état d'être jugé *A.* ضبط الدعوى || Travailler à l'instruction d'un procès دعوانك ضبطنه مشغول اولمق

Il se prend aussi, pour les ordres donnés à un ambassadeur, ou à celui qu'on charge de quelque commission *A.* pl. تعليمات - وصايا *P.* سپارشها || Cet ambassadeur serait parti, s'il avait reçu ses instructions فلان ايلچى دولتى طرفندن تعليماتنى اخذ ايتمش اولسه بو آنه قدر عزيمت ايدر ايدى Ce que vous me demandez est contre mes instructions سنك مطلوبك حامل اولديغم وصايا وتعليماته منافيدر Cet ambassadeur n'a pas suivi ses instructions بو ايلچى حامل اولديغى وصايا وتعليمات اوزره حركت ايلمدى Dresser des instructions تعليمات قلمه آلمق

INSTRUIRE. Enseigner quelqu'un *A.* تدريس - تعليم *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك || Instruire la Jeunesse, les enfans اطفال وصبيانى تعليم ايتمك Il a pris soin d'instruire ses enfans dans la science du gouvernement كندو اولادينى تدبير ملك علمنه تعليم ايلمكه سعى واهتمام ايلدى On l'a instruit aux armes فلانه فنون حربيّه‌يى تعليم ايتمشلر در - Il se dit aussi en parlant des animaux || La nature instruit les animaux à chercher ce qui leur est propre حيواناته كندو مالزمه‌لرينك تداركنى طبيعت تعليم ايدر On instruit l'éléphant à se mettre à genoux فيله ديز چوكمكى تعليم ايدرلر

Et informer *A.* اخبار *P.* آگاهيدن - آگاه كردن - واقف آگاه - خبر ويرمك - بيلدرمك *T.* خبردار كردن - ساختن ايتمك || On l'a bien instruit de cette affaire فلانى بو خصوصدن كركى كبى خبير وآگاه ايتمشلر در Il en est mal instruit بو بوكا دائر خبر ووقوفى مقارن - بابده صحيحاً خبردار دكلدر

صحت دكلدر C'est un homme qu'on a bien instruit des affaires de la Cour امور دولته كما ينبغى واقف وخبر دار ايتدكلرى بر آدمدر

s'INSTRUIRE. *A.* استخبار - تحصيل العلم - تحصيل الوقوف - كسب الشعور *P.* آگاهى يافتن - آگاه شدن - خبردار شدن *T.* اوكرنمك - بيلمك - خبر آلمق || S'instruire soi-même بنفسه تحصيل وقوف ايتمك S'instruire d'exemples امثالدن اوكرنمك Je veux m'instruire par mes propres yeux رأى العين كوروب كسب شعور ايتمك استرم

INSTRUIRE un procès. C'est le mettre en état d'être jugé *T.* ضبط دعوا ايتمك

INSTRUIT *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوكرنمش *A.* خبير - واقف *P.* آگاه - خبردار *T.* بيلمش - On dit, qu'un général, qu'un ambassadeur est bien instruit, pour dire, qu'il est bien informé de ce qui se passe بو جنرال وبو ايلچى كافّهٔ احوالدن خبير وآگاهدر - Et un homme instruit, pour dire, qui a de l'instruction *A.* كثير المعلومات *P.* هنرمند *T.* معرفتلو

INSTRUMENT. Outil *A.* آلت pl. آلات - اذات pl. ادوات *P.* دست افراز *T.* يات يراق || Bon instrument آلت جيّده Ce faux monnoyeur fut pris avec tous ses instrumens شو قلبزن جميع آلات وادواتيله اخذ اولندى Il est l'inventeur de cet instrument بو آلتك موجديدر Instrument de chirurgie آلت جرّاح - جرّاح آلتى de maçon ديوارجى آلتى Instrumens de mathématique آلات هندسه - آلات هندسيّه - Instrument de musique *A.* آلت موسيقى pl. آلات موسيقيّه pl. معزف - معازف *P.* ساز *T.* ساز - چالقى

Il se dit figur. des personnes et des choses qui servent à produire quelque effet || Vous avez été l'instrument de sa vengeance فلانك آلت كينه وانتقامى اولمشسك Ses propres lettres ont servi d'instrument pour le perdre كندو تحريراتى اعدامنه آلت اولمشدر Ses domestiques ont été les instrumens de sa ruine كندو خدمتكارلرى خرابيّت حالنه آلت اولمشلر Ses amis ont été l'instrument de sa fortune احباب ودوستانى اقبالنه آلت اولمشلر در

Il se dit aussi des contrats et des actes publics par-devant notaire *A.* حجّت pl. حجج - صكّ pl. صكوك *P.* قبالة *T.* حجّت - چك || C'est un instrument authentique برحجّت معمول بهدر

INSTRUMENTAL. Qui sert d'instrument *A.* آلی || La cause in-
strumentale علت آلیّه - Musique instrumentale *A.* موسیقیء
بالمعازف *P.* آهنگ ساز *T.* ساز

INSTRUMENTER. Terme de Jurisp. Passer des contrats ou aut-
res actes publics *A.* ثبت الوثایق الشرعیّة - کتب الحجّة
P. حجّت وسند یازمق *T.* چک نوشتن || Les notaires, les
sergens ne peuvent pas instrumenter hors de leur ressort امنای
شرع داخل قلمرو حکومتلری اولمیان محلّده کتب حجّته
مأذون دکللردر

à l'INSU. Sans qu'on en ait eu connaissance *A.* لا عن علم
به بیخبری - به بی آگاهی *P.* بلا خبر - من غیر خبر -
T. علم لاحق اولمیەرق - خبر اولمیەرق || À mon insu
خبرم اولمیەرق - علمم لاحق اولمیەرق Il s'est marié à l'insu
de ses parens والدینەنک علم وخبری لاحق اولمیەرق
اصحاب عقد نکاح ایلدی À l'insu de toute la compagnie
مجلسدن هیچ برینک خبر وآگاهی اولمیەرق

INSUBORDINATION. Défaut de subordination *A.* عدم الاطاعة
P. نا فرمانی *T.* اطاعتسزلق || Il règne dans ce corps une
grande insubordination بو عسکر ایچنه اطاعتسزلق مستولی
عدم اطاعت تهمتنک جزای Punir l'insubordination اولمشدر
قاعدهٔ اطاعته سزاسنی اجرا ایتمک Acte d'insubordination
منافی فعل وحرکت Cet officier a été cassé pour fait d'insu-
bordination بو عسکر ضابطنک یری عدم اطاعت تهمتنه
مبنی حک اولندی

INSUBORDONNÉ. Qui manque fréquemment à l'insubordination
A. اطاعتسز *T.* نا فرمان *P.* عدیم الاطاعة - غیر مطیع

INSUFFISAMMENT. D'une manière insuffisante *A.* لا بقدر
نه بقدر کفایت - نه بس *P.* اقلّ من قدر الکفایة - اکلفایة
T. قدر کفایەدن دون اولەرق - یتەجک مرتبەدە اولمیەرق

INSUFFISANCE. Incapacité, manque de suffisance *A.* عدم الکفایة
عدم اللیاقة - *P.* نا شایستگی *T.* یرامزلق || On ne l'a
pas admis à cette charge, à cause de son insuffisance عدم
بضاعهٔ کفایتی - کفایتنه مبنی اول منصبه مناسب کورلمدی
ناقص اولدیغی تقریبیله اول منصبه روا کورلمدی

INSUFFISANT. Qui ne suffit pas *A.* غیر کافی *P.* نه بس *T.*
یتمز || La raison est insuffisante pour pénétrer les mystères de
la Foi اسرار دینک استکناهنه عقل انسان کافی دکلدر
Ses raisons, ses moyens sont insuffisans علل
سرد ایلدیکی
واسباب غیر کافیدر

INSULAIRE. Habitant d'une île *A.* اهل الجزیرة pl. اهالی
جزیره *A.* سکّان الجزیرة pl. ساکن الجزیرة - الجزیرة
اهل جزیره اولان || Les peuples insulaires *T.* اطەلو نشین
آطەلو خلقی - ملل واقوام

INSULTANT. Qui insulte *A.* موجب الانکسار - کاسر الشان
شکست آورشان - ناموس شکن *P.* مخلّ الناموس - الشان
کسر شان || Procédé insultant *T.* شانه طوقنور وناموس
وناموسی موجب اولەجق وضع وحرکت Paroles insultantes
اطوار ناقصة manières مخلّ شان وناموس اولەجق کلمات
الناموس

INSULTE. Mauvais traitement fait avec dessein d'insulter *A.*
T. شکست شان وناموس *P.* کسر الناموس - کسر الشان
برکمسەنەنک شان || Faire insulte à quelqu'un شانه طوقنمه
عظیم Il a reçu une cruelle insulte وناموسنی کسر ایتمک
وشدید بر کونه کسر شانه مظهر اولمشدر

INSULTER. Faire une insulte *A.* ایراث الکسر - کسر الشان
ناموس *P.* ایخاش فی العرض - اخلال الناموس - الشان
شانه *T.* بشان وناموس کس شکستی آوردن - شکستن
فلانک شاننه قولاً || Insulter quelqu'un de paroles طوقنمق
کندو Il est allé l'insulter jusque chez lui ایراث کسر ایتمک
خانەسنه واروب کسر شان وناموسنه تصدّی ایلدی

INSULTER À. Manquer à ce que l'on doit aux personnes et aux
choses *A.* عدم الحرمة *P.* کم حرمتی - بیحرمتی نمودن
- حرمت ایتمامک *T.* بی اعتباری نمودن - نمودن
اعتبار ایتمامک - حرمتسزلک کوسترمک || Insulter aux
misérables دوچار نکبت وادبار اولمش دردمندان حقنه
حرمت ایتمامک Il ne faut pas insulter aux malheureux
فلکزدگان وستمدیدگان حقنده حرمت ایتمامک روا دکلدر
Insulter aux juges قضات وحکامه حرمت ایتمامک au pu-
blic جمهور ناسه حرمتسزلک کوسترمک à la misère de
quelqu'un برکمسەنەنک حال مسکنتنه حرمت واعتبار
ایتمامک

INSULTER. Terme d'art milit. Attaquer vivement et à découvert *A.*
مصاولة بلا مبالاة *P.* بی پروا حمله کردن *T.* آچیقدن اورمق
بر قلعەنک || Insulter une place آچیقدن اوزرینه وارمق -
قلعەنک les dehors d'une place اوزرینه آچیقدن وارمق
استحکامات خارجیّەسی اوزرینه آچیقدن وارمق une demi-

luno آی طابیه‌سنی ـ نصف قمر طابیه‌سی اوزرینه وارمق
اجیقدن اورمق

INSUPPORTABLE. Qu'on ne peut supporter *A.* ما لا يطاق
ـ طاقت شکن *P.* ممتنع الاستطاعة ـ ممتنع التحمّل ـ
طاقت کتورلمیه‌جک ـ چکلمز *T.* طاقتفرسا ـ طاقتگداز
طاقت کتورلمیه‌جک اوجاع || Il sent des douleurs insupportables
مرتبهٔ تحمّل واستطاعتدن خارج اوجاع ـ شدیده حسّ ایدر
On dit figur. || Cet homme est insupportable ـ وآلامه مبتلا در
ممتنع التحمّل اولنمیه‌جق بر آدمدر Une humeur insupportable
بر امر طاقتشکن une chose. Cette façon de بر مزاج
بو کونه سویلیش بر امر طاقتفرسا parler est insupportable
اوضاع واطواری کلیّاً Ses manières sont insupportables در
اوضاع ـ اوضاع واطوارینه تحمّل کلمز ـ تحملگداز در
واطواری چکلمز

INSUPPORTABLEMENT. D'une manière insupportable *A.* فوق
تحمّل اولنمیه‌جق صورت ایله *T.* الحدّ المصابرة والتحمّل
تحمّل اولنمیه‌جق صورت || Il écrit insupportablement
ایله کتابت ایدر

INSURGÉS ou **INSURGENS.** Ceux qui se soulèvent contre le Gouvernement *A.* اهل العتوّ ـ ارباب الخروج pl. اهل الخروج
اطاعتدن ـ آیاغه قالقانلر *T.* سر کشان *P.* ارباب العتوّ pl.
ارباب عتوّ وخروجی تأدیب || Châtier les insurgés || چیقانلر
ایتمک

s'INSURGER. Se soulever contre le Gouvernement *A.* ـ تعتّی
از *P.* خروج من الاطاعة ـ خروج علی السلطان ـ خروج
آیاغه ـ اطاعتدن چیقمق *T.* ربقهٔ فرمانبری گردن پیچیدن
فلان || Les habitans de cette province s'insurgèrent || قالقمق
مملکتک سکنه واهالیسی خروج ایلدیلر

INSURMONTABLE. Qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع
نا قابل دفع ـ امکان نا پذیر دفع *P.* ممتنع الاندفاع ـ
T. دفعی ممکن اولمیه‌جق ـ یکیله‌میه‌جک || Il a trouvé dans
ce dessein des difficultés insurmontables بو امرک اجراسنده
دفعی ممکن اولمیه‌جق صعوبتلره دوچار اولدی Obstacle
insurmontable محذور ممتنع الدفع ـ مانع ممتنع الاندفاع
Envie de dormir insurmontable نوم ارزوی نا ممکن دفعی

INSURRECTION. Soulèvement contre le Gouvernement *A.* عتوّ
T. گردن پیچی از ربقهٔ اطاعت ـ سر کشی *P.* خروج ـ
آمریقه خلقنک || L'insurrection des Américains || آیاغه قالقمه
آمریقه اهالیسنک گردن پیچ ربقهٔ اطاعت ـ عتوّ وخروجی
اولمرق رفع لوای خروج ایلمسی

INTACT. À quoi l'on n'a point touché *A.* سالم ـ غیر ممّاس
ال ـ ال دکمامش *T.* نا بسوده *P.* من مسّ الایادی
ودیعه اولنان شئ || Le dépôt s'est trouvé intact || طوقنلمامش
امانت ـ مسّ ایادی اولنمیه‌رق هیئت اصلیه‌سنده بولنمشدر
طوقنلمامش ـ اولنان شئ سالماً من مسّ الایادی بولنمشدر
بولندی

On dit figur. Matière intacte, pour dire, qui n'a point été
traitée تعرّض ـ وضع ید اولنمامش مادّه ـ بکر بر مادّه
طوقنلمامش ـ اولنمامش مادّه Réputation intacte, pour dire,
qui n'a jamais été attaquée طعن طاعندن بریٔ حسن صیت
وشهرت Vertu, probité intacte, pour dire, qui est irréprochable لوم لائمدن مبرّا صلاح وعفّت ـ Et dans le même sens,
Homme intact دامن ـ شین عیوبدن منزّه ذات پاکدامن
اوزرینه ـ شهرتی آلودهٔ شین طعن وتشنیع اولمامش بر آدم
اسر دلاوری Un homme intact sur la valeur لکه قونمامش آدم
وشجاعتده عیب وقصوردن منزّه بر آدم

INTARISSABLE. Qui ne se peut tarir *A.* لا ینزح ـ لا نفاد له
بی بن *P.* عدیم الانتکاش ـ لا ینکش ـ لا ینزف ـ
ینبوع بی || Source intarissable دوکنمز *T.* بی نفاد ـ وکنار
بی بن وکنار اولان معدن Mine, carrière intarissable نفاد
ونا قابل نفاد اولان طاش اوجاغی Larmes intarissables
چشمه ساربی نزاف گریه وسرشک ـ سیل بی نفاد دموع
معدن بی نفاد علوم Figur. || Une érudition intarissable ـ
ینبوع بی نفاد Une source intarissable d'érudition ومعارف
عدیم النفاد اولان قوّت Une imagination intarissable دانش
خیالیه

INTÉGRAL. Terme de Mathém. On dit, Calcul intégral, pour dire, le calcul par lequel on trouve une quantité finie dont on connaît la partie infiniment petite *A.* حساب بالغ الی مقادیر
الکاملة

INTÉGRANT. On appelle en Philosophie, Parties intégrantes, celles qui contribuent à l'intrégrité d'un tout *A.* pl. اجزاء متمّمة
|| Les bras, les jambes sont des parties intégrantes du corps humain ایادی وارجل بدن انسانک اجزای متمّمه‌سندندر

INTÈGRE. Qui est d'une probité incorruptible *A.* متقزّز ـ
pl. عفیف ـ بریٔ الطبع ـ صاحب البرازة ـ متقزّز النفس

اوزرینه توز .T افساد نا پذیر .P منزه عن الافساد ـ اعفا
برازت طبع ایله || Juge intègre افساد قبول ایتمز ـ قوندرمز
شائبهٔ افساددن vertu عفیف بر قاضی ـ مجبول بر قاضی
منزّه صلاح حال

INTÉGRITÉ. Qualité d'une personne intègre A. تنقزّز النفس
افساد نا پذیری .P نزاهة عن الافساد ـ عفاف ـ برازت ـ
.T افساد قبول ایتمامزلک ـ تمیزلک || L'intégrité des moeurs
d'un juge قاضینک برازت طبعی Grande, برازت اخلاق
parfaite intégrité برازت عظیمه وکامله Corrompre l'intégrité de
quelqu'un بر کمسنه‌نک برازت طبعنی افساد ایتمک

Il signifie aussi, l'état d'un tout qui a toutes ses parties A.
حال التمامیّة ـ تمامیّت .P تمامی .T بتونلق || Cela détruit
l'intégrité du tout بو کیفیّت هیئت مجموعه‌نک انفساخ
تمامیّتنه بادی اولور Il a remis le dépôt dans toute son in-
tégrité ید حفظنده اولان رهنی حال تمامیّتنده تسلیم
یدنده مودوع اولان امانتی حال تمامیّتنه خلل ـ ایلدی
فلان Garantir l'intégrité d'un État کتورمکسزین تسلیم ایلدی
فلانک تمامیّت ـ ملکک حال تمامیّتنه متکفل اولمق
ملکنه متکفل اولمق

Et l'état parfait d'une chose non corrompue A. حال الکمال
هیئة کاملة ـ || Cela conserve le foie, les parties intérieures dans
leur intégrité بوشی کبدی وسائر اعضای داخلیّه‌یی حال
کمال اوزره وقایه ایدر Il a gardé des fleurs, des fruits d'une
année à l'autre en leur parfaite intégrité بعض ازهار وفواکهی
بر سنه‌دن اول بر سنه‌یه قدر هیئت کامله‌لری اوزره حفظ
ایلدی

INTELLECT. La faculté de l'âme qu'on nomme aussi Entende-
ment A. قوّة فاهمة .P قوّت شناسایی .T آکلایش قوّتی

INTELLECTION. Action par laquelle l'entendement conçoit une
chose A. فهم .P در یافت ـ شناسایی .T آکلایش ـ آکلمه

INTELLECTIVE. On dit, La faculté intellective V. Intelligence.

INTELLECTUEL. Qui appartient à l'intellect A. عقلیّ ـ فهمیّ
ذهنیّ ـ .P هوشی .T عقله متعلق ـ آکلایشه متعلق || La fa-
culté intellectuelle قوّت فاهمه L'espérance et la foi sont des
vertus intellectuelles رجا وایمان فضایل عقلیّه‌دندر Objet in-
tellectuel صورت عقلیّه ـ صورت ذهنیّه Vérités intellectuelles
حقایق عقلیّه

Il signifie aussi, spirituel, par opposition à Matériel A. روحانیّ
|| L'ange, l'âme est une substance intellectuelle ملک ونفس
ناطقه جواهر روحانیّه‌دندر

INTELLIGEMMENT. Avec intelligence A. مدرکاً ـ بالادراک
والدرایة .P مدرکانه ـ دانشمندانه ـ هوشمندانه .T عقللولق ایله
|| Conduire intelligemment une affaire برمصلحتی مدرکانه اداره
ایتمک

INTELLIGENCE. Faculté de l'âme par laquelle nous concevons,
nous comprenons les choses A. قوّة مدرکة .P قوّت دانش .T
بیلش قوّتی || Cet homme a l'intelligence vive فلانک قوّت
مدرکه‌سنده حدّت وار در prompte سرعت ادراکی وار در
سرعت انتقالی ـ dure کثافت ذهن وادراکی وار در ـ
کند دانشدر tardive بطیٔ الذهندر ـ بطائت ادراکی وار در
مدرکدر Il a de l'intelligence بیلشی آغر در ـ دیر دانشدر ـ
وایه دار مایهٔ دانشدر ـ ادراکی واردر ـ Il a peu d'intelligence
بضامهٔ ادراکی قاصر در ـ قلیل الادراکدر

Il signifie aussi, connaissance, compréhension A. وقوف ـ
اطّلاع .P آشنایی ـ دانش .T بیلش || L'intelligence des
langues وقوف السنه des affaires وقوف امور Parfaite, grande
intelligence des affaires امور واحوالده اطّلاع تام ووقوف عظیم
Il m'a donné l'intelligence de ce passage بو فقره‌نک معناسندن
بو فقره‌یی ـ معناسنی بکا بیلدردی ـ بنی واقف ایلدی
بکا تفهیم ایلدی

Et amitié réciproque, union de sentimens A. امتزاج ـ موالفة
القلوب .P یکدلی ـ بهم آمیزش والفت .T دوستلشمه || Ils
sont en bonne intelligence میانه‌لرنده حسن امتزاج وموالفت
وار در en parfaite intelligence بینلرنده موالفت تامّه وار در
Il est survenu un démêlé qui a rompu leur intelligence بینلرنده
تحدّث ایدن منازعه کسر شیرازهٔ موالفتلرینه بادی اولمشدر ـ
میانه‌لرنده منافسه ظهورینه مبنی رابطهٔ حسن الفتلری
بینلرنده فسخ شیرازهٔ ـ رهین شکست وانفساخ اولمشدر
الفتلرینه بادی اولمش بر منازعه واقع اولدی

Et correspondance secrète entre des personnes, pour tromper
un tiers A. مخابرة خفیّة ـ اتفاق خفیّ .P یکزبانیٔ نهانی
یکجهتیٔ نهانی ـ .T کیزلو دانشقلق || Ils sont d'intelligence
pour vous surprendre, pour vous tromper سنی تغلیط ایچون
بینلرنده اتفاق خفی وار در Il y a de l'intelligence entre eux
بینلرنده مخابرهٔ خفیّه وار در Avoir des intelligences secrètes
بر کمسنه‌نک مخابرات خفیّه‌سی اولمق

Il se dit aussi dans ce sens en termes de guerre *A.* معاملۀ خفيّة pl. معاملات خفيّة *P.* معاملۀ نهانى *T.* دانشق || Entretenir des intelligences avec les ennemis دشمن ايله خفى معاملهسى اولمق طوبوشق || Il entretenait des intelligences dans cette place pour la surprendre قلعهيى بغتةً بصمق ايچون ايچندهكيلر ايله خفى معاملاتى وار ايدى || Il comptait sur une intelligence qui a manqué نتيجه پذير مرام اولمامش بردرلو ثمرهسى ـ بر معاملۀ خفيّهيه اميد واثقى وار ايدى اولمامش Cet espion a une double intelligence, c'est-à-dire, une intelligence avec les deux armées بو جاسوسك طرفين ايله معاملۀ خفيّهسى وار در

Il signifie aussi, une substance purement spirituelle *A.* عقل || Dieu est la suprême intelligence بارى تعالى حضرتلرى عقل كلدر ـ On appelle les anges, Les intelligences célestes ارواح سماويّه

INTELLIGENT. Qui a la faculté intellective *A.* درّاك ـ مدرك ـ ذو الادراك *P.* دانشمند *T.* بيلش قوّتنه مالك || L'homme est un être intelligent ـ انسان بر مخلوق ذو ادراكدر انسانده بيلش قوّتى وار در

Et qui a une connaissance parfaite en quelque matière, en quelque affaire *A.* واقف ـ كثير المعلومات *P.* آشنا ـ بسيار دانشمند ـ دان *T.* بيلقج ـ معلوماتلو || Il est fort intelligent en ces matières-là اول مادّهلرده بغايت واقف وآشنا در dans les affaires étrangères, dans les negociations, dans les finances امور اجنبيّهده وفنّ مذاكراتده وقوف تامّى وار در ـ كثير المعلوماتدر ـ وامور دفتريده بغايت صاحب وقوفدر

INTELLIGIBLE. Qui peut être ouï distinctement *A.* منقّح *P.* صوت بلند *T.* تميز پاك || Parler à voix haute et intelligible صوت بلند ومنقّح ايله نطق ايتمك Des sons distincts et intelligibles اصوات مصرّحه ومنقّحه

Et qui est aisé à comprendre *A.* سهل الفهم ـ ممكن الفهم *P.* شناختنى ـ فهميدنى ـ آسان فهم *T.* آكلاشيلور || Ce passage est fort intelligible بو فقره بغايت سهل الفهمدر Cet auteur n'est pas intelligible ـ بو تأليف ممكن الفهم دكلدر آكلاشلمز

Il se dit, en termes d'école, de tous les êtres en tant qu'ils sont l'objet de l'entendement, par opposition à ceux qui tombent sous les sens *A.* معنوىّ || Être intelligible موجود معنوى

Il se dit aussi des êtres de raison, par opposition à Réel *A.* عقلىّ || Les catégories ne sont que des êtres purement intelligibles مقولات مجرّد صور عقليّه قبيلندندر

INTELLIGIBLEMENT. D'une manière intelligible *A.* منقّحاً ـ بالنقاحة *P.* بپاكى *T.* تميزجه ـ تميز اولهرق *A.* بوجه ممكن الفهم *P.* فهم آسان بوجه *T.* آكلاشيلور وجهله || Lire, prononcer intelligiblement منقّحاً قرائت وتلفّظ ايتمك écrire فهم اولنهجق وجهله كتابت ايتمك

INTEMPÉRAMENT. Avec intempérance *A.* بلا اقتصاد *P.* بناپرهيزى *T.* افراط اولهرق

INTEMPÉRANCE. Vice opposé à la tempérance *A.* عدم الاقتصاد *P.* نا پرهيزى *T.* افراطه وارمقلق || Son intempérance a ruiné sa santé عدم اقتصادى مزاجنك خرابيّت حالنه بادى اولمشدر

Figur. || Intempérance de langue *A.* عدم الضبط اللسان *P.* نايرهيزئ زبان ـ بى پروايئ لسان *T.* ديلك پرواسزلكى Intempérance d'étude, de travail فرط مطالعه وفرط سعى وكوشش

INTEMPÉRANT. Qui a le vice de l'intempérance *A.* غير مقتصد ـ عديم الاقتصاد *P.* ناپرهيز *T.* افراطه واران || L'intempérant avance ses jours par ses débauches اقتصاد طبعى اولميان كشى عيش وعشرتنه فرط تبعيّتى تقريبيله عمربنى كوتاه ايدر

INTEMPÉRÉ. Déréglé dans ses passions et dans ses appétits مفرط فى مشتهيّات ـ عديم الاقتصاد فى هواء النفس *A.* هوا وهوسنه آشورى *T.* در هوا وهوس ناپرهيز *P.* النفس هرشيدهٔ كيدن || C'est un homme intempéré en toutes choses هوا وهوسنه آشورى كيدر

INTEMPÉRIE. Déréglement. Il se dit de l'air, des saisons et des humeurs du corps *A.* عدم الاعتدال *P.* نا در برابرى ـ نا هموارى ـ بى اعتدالى *T.* اعتدالسزلق || On souffre beaucoup de l'intempérie de l'air هوانك عدم اعتدالى بغايت مخلّ صحّتدر Les corps se ressentent de l'intempérie des saisons موسملرك عدم اعتدالى ابدان بشره مؤثّر در Il y a une grande intempérie d'humeurs dans ce corps بو وجودده اخلاطك عدم اعتدالى مرتبۀ غايتده در Cet homme est malade d'une intempérie d'entrailles بو آدم احشانك عدم اعتدالى تقريبيله مبتلاى علّت اولمشدر

INTENDANCE. La charge ou la commission d'un intendant *A.* نظارت - نقابت *P.* کارسازی *T.* ناظرلق - کتخدالق - کهیدلق || Il a l'intendance sur telle chose فلان شیئک بو شیئک اوزرینه ناظر در - نقابتی عهده‌سنده در Il lui a donné l'intendance de sa maison قوناغنک کهیدلغی خدمتنه امور مالیه‌سنک de ses finances فلانی تعیین ایتمشدر ابنیه نظارتنی L'intendance des bâtimens فلانه ویرمشدر بر ایالتک d'une province ذخیره نظارتی des vivres نظارتی نقابت ونظارتی - Et le temps que dure l'administration de l'intendant *A.* مدة النظارة - ایام النقابة *P.* هنگام کارسازی *T.* ناظرلق وقتی - کتخدالق وقتی || Pendant son intendance فلانک L'intendance d'un tel a duré tant مدت نظارتنده مدت نظارتی شو قدر متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du district où s'étend la charge d'un intendant de province *A.* حوزة النظارة - حوزة النقابة *P.* قلمرو نظارت *T.* ناظرلق ناحیه‌سی || Cela n'est pas de son intendance بو ماده زیر قلمرو نظارتی اولان اموردن خارجدر Et de la maison où loge l'intendant *A.* بیت الناظر *P.* ناظر خانه *T.* ناظر قپوسی - ناظر قوناغی

INTENDANT. Celui qui est préposé pour avoir la direction de certaines affaires *A.* ناظر pl. نظار - نقیب pl. نقبا *P.* کارساز *T.* ناظر - کهیه - کتخدا || Intendant de la maison d'un prince بر بکک سرای کتخداسی des finances امور میریه ناظری de telle province فلان ایالتک ناظری امور دفتریه ناظری - de la marine امور بحریه ناظری de telle armée اردو ناظری de Justice حقوق ابنیه ناظری des bâtimens ترسانه ناظری - نقیبی - عباده متعلق امورک ناظری Une charge, une commission d'intendant des finances امور میریه نظارتنه متعلق بر منصب وبر مأموریت

INTENSE. Terme de Physique. Fort, vif *A.* شدید - اکید *P.* تیز *T.* کسکین || Une chaleur intense حرارت شدیده un froid برودت اکیده

INTENSION. Terme de Phys. Force, véhémence *A.* حدت - شدت *P.* تیزی *T.* سردلک || L'intension de la fièvre حمانک حدتی

INTENSITÉ. T. de Phys. Le degré de force d'une chose, d'une puissance *A.* زور *P.* زور *T.* زور || L'intensité de la lumière, du son, du froid, d'une force mouvante ضیانک وصدانک وبرد وسرمانک وقوت متحرکه‌نک زوری L'intensité du son ne change rien à sa propagation زور صدا انتشارینه بر وجهله موجب خلل وتغیر اولمز

INTENSIVEMENT. Avec intension *A.* بالحدة *P.* با تندی *T.* تیزی وسردلک ایله

INTENTER. Commencer. On dit, Intenter une action, un procès contre quelqu'un *A.* ادعا - ابتدار الی الدعوی - بث الدعوی *P.* دعوا راندن *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه دعوا ایتمک - Et intenter une accusation contre quelqu'un *A.* اتهام - عزو التهمة *P.* بر کس تهمت افکندن *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه تهمت آتمق

INTENTION. La fin qu'on se propose en agissant *A.* نیت pl. نیات - مقصود pl. مقاصد - فکر pl. افکار *P.* مرام - اندیشه *T.* نیت || Bonne intention نیت خیریه - نیت صالحه mauvaise نیت فاسده - سوء نیت - فکر فاسد droite نیت صادقه secrète نیت خفیه louable نیت حسنه Il a l'intention de faire quelque chose فلان شیئی ایتمک نیتنده در Mon intention n'était pas de vous déplaire مرامم سنی خاطر مانده ایتمک دکل ایدی Il faut considérer l'intention du testateur صاحب وصیتک فکر ومرامنی مطالعه ایتمک Dieu est juge de nos intentions خدای متعال حضرتلری حاکم ضمایر وافکار در اقتضا ایدر Il faut regarder l'intention فکر ونیته مرام ونیته نظر ایتمک لازمدر Juger de l'intention نظر ایده‌رک حکم ایتمک Je l'ai fait à bonne intention بونی نیت خیریه ایله ایتدم Je ne l'ai pas fait à autre intention بونی بشقه فکر ایله ایتمدم La droiture des intentions مقاصد وافکارک صدق واستقامتی - On dit en termes de dévotion, Diriger ou dresser son intention, pour dire, la tourner vers une bonne fin نیتی سمت سداده ارشاد - خیره ارشاد ایتمک - ایتمک - Diriger son intention, se dit aussi de ceux qui, pour sauver ce qu'il y a de mauvais dans une action, allèguent l'innocence de leur motif || Il n'y a rien qu'on ne prétende justifier par la direction d'intention خلوص نیت بهانه‌سیله هر شیئده برائت ذمت ادعاسنده اولمق ممکندر - On dit aussi, Faire des prières, donner des aumônes à l'intention de quelqu'un, pour dire, dans le dessein que ces choses lui servent devant Dieu بر کمسنه‌نک اوزرینه استجلاب اجر وثواب نیتنه مبنی بارگاه رب ذو الجلاله

دعا ایتمك وتوزیع صدقات ایتمك

INTENTION, signifie aussi, volonté, lorsqu'il est question d'un supérieur *A.* ارادة - مراد *.pl* مرادات *P.* دلخواه *T.* استك || Mon intention est que... بنم مرادم شویلہ در که Le roi a fait savoir ses intentions پادشاه ارادهٔ ملوکانه‌سنی بیان ایلدی

INTENTIONNÉ. Qui a certaine intention. Il ne se dit qu'avec Bien ou Mal. Bien intentionné *A.* صادق الطویّة - خالص النیّة *P.* نیّتی خیرلو *T.* خیرخواه - خیر اندیش Mal intentionné *A.* فاسد الطویّة - فاسد النیّة *P.* بد خواه - بد اندیش || Une personne bien intentionnée خیر خواه بر آدم Des hommes mal intentionnés فاسد الطویّة اولان کسان

INTENTIONNEL. Qui appartient à l'intention *A.* ما یراد *P.* اندیشکرده *T.* مراد اولنان || Le sens apparent de cette proposition est bien différent du sens intentionnel de l'auteur بو قضیّه‌نك معنای ظاهریسی مؤلّفك ما یرادی اولان معنایه مرادی اولان معنایه - مغایر در

INTERCADENCE. Terme de Médec. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* عدم التساوی النبض *P.* نبضك اویغونسزلغی *T.* نا در برابریٔ نبض

INTERCADENT. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* نبض غیر متساوی *P.* نبض نا در برابر *T.* اویغونسز نبض - بر دورزه‌یه اولمیان نبض

INTERCALAIRE. Qui est inséré. Il ne se dit que du jour que l'on ajoute au mois de Février dans l'année bissextile *A.* کبیسة یوم کبیسه - یوم فضل السنة || Jour intercalaire فضل السنة -

INTERCALATION. Addition d'un jour dans le mois de Février *A.* انضمام الفضل السنة || L'année où l'on fait l'intercalation, le mois de Février a vint-neuf jours فضل السنه‌نك انضمامی سنه‌سنده شهر شباط یکرمی طقوز کوندر

INTERCALER. Ajouter un jour au mois de Février dans l'année bissextile *A.* ضمّ الفضل السنة - ضمّ الیوم الکبیسة || Dans les années bissextiles on intercale un jour سنهٔ کبیسه‌ده فضل سنه اولەرق بر کون ضمّ اولنور

INTERCÉDER. Prier, solliciter pour une personne *A.* شفاعت *P.* برای کسی رجا کردن - ورّفانی کردن - شفاعت نمودن *T.* دیلك ایلمك || La Sainte-Vierge, les Saints intercèdent auprès de Dieu pour les hommes حضرت مریم واولیای عظام عند الله تعالی بنی آدم ایچون شفاعت ایدرلر || Il a intercédé auprès du roi pour ce criminel بو مجرم ایچون نزد پادشاهیده شفاعت ایلدی

INTERCEPTER. Surprendre une chose qui va à sa destination *A.* ضبط - اخذ *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On a intercepté une lettre بر مکتوب طوتلدی un paquet d'importance تحریرات مهمّه‌یی مشتمل بر بوغچه اخذ اولندی

INTERCEPTÉ. *A.* مضبوط - مأخوذ *P.* گرفته *T.* طوتلمش || Des lettres interceptées découvrirent l'intrigue فتنه وفساد اخذ اولنمش تحریراتدن خارجه اخراج اولندی

INTERCEPTION. Interruption du cours *A.* انقطاع *P.* نا انقطاع *T.* آره‌سی کسلمه پیوستگی || Interception du son صوت des rayons du soleil اشعّهٔ ضیانك انقطاعی

INTERCESSEUR. Qui intercède *A.* شفیع *P.* شفاعتكار - شفاعتجی - دیلك ایدیجی *T.* ورّفان - رجاساز برای کسی || Puissant intercesseur شفیع قوی faible شفیع نا توان Les Sains sont nos intercesseurs اولیاء الله بزم شفیعلرمز در Je veux être votre intercesseur auprès du ministre بو وکیل سلطنت یاننده سنك ایچون شفاعتجی اولمق استرم

INTERCESSION. Action d'intercéder *A.* شفاعت *P.* شفاعتکاری رجا - دیلك *T.* رجاسازی برای کسی - ورّفانی - || Puissante intercession شفاعت مجبره - شفاعت قویّه Demander quelque chose à Dieu par l'intercession de la Sainte-Vierge حضرت مریمك شفاعتیله باری تعالیدن بر شیٔ تمنی ایتمك - بر شیٔ دیلمك

INTERCOSTAL. Terme d'Anat. Il se dit de ce qui est entre les côtes *A.* فی فواصل الاضلاع *P.* کائن بمیانهٔ استخوانهای *T.* پهلو جا گرفته قبورغه کمیکلری آره‌سنده‌کی || Nerf intercostal قبورغه کمیکلری آراسنده‌کی سکیر Muscles intercostaux فواصل اضلاعده اولان عضلات Artères intercostales فواصل اضلاعده اولان شرایین

INTERCUTANÉ. Qui est entre la chair et la peau *A.* ما بین الجلد واللحم *P.* بمیانهٔ پوست وگوشت جا گرفته *T.* دری ایله ات آره‌سنده‌کی

INTERDICTION. Terme de Jurisp. Défense faite à un officier de faire aucune fonction de sa charge, ou à une Cour de juger *A.* منع عن اجراء المأموریّة - تعطیل من المأموریّة *P.* معطّل مأموریّتی تعطیل - مأموریّتی بطالله *T.* سازیٔ مأموریّت || Il a obtenu un arrêt d'interdiction contre cet officier ایتمه

بومأمورك تعطيل مأموريتنى حاوى برقطعه فرمان تحصيل
ايلدى Les actes que fait un officier pendant son interdiction
sont nuls برمأمورك تعطيل مأموريتى اثناسنده كورديكى
امور ملغا عن العملدر

INTERDIRE. Défendre quelque chose à quelqu'un *A.* منع -
تحذير - وزع *P.* ياساق كردن - يرغو كردن *T.* يساق
ايتمك || On lui a interdit l'entrée de la ville درون شهره وضع
قدم ايلمكدن منع وتحذير اولندى Interdire toute communi-
cation هر كونه مخالطه‌يى منع وتحذير ايتمك Interdire la
parole نطق وكلامدن تحذير ايتمك Cela vous est interdit
سنك حقكه ممنوعدر - بو شئ سكا ممنوعدر

Il se dit aussi d'une sentence par laquelle on défend aux ecclésiastiques l'exercice des ordres sacrés, ou aux officiers de
Justice, l'exercice de leurs charges *A.* تعطيل - تعطيل من الامامة
من المأمورية *P.* ازامامت يا ازمأموريت معطل كردن *T.*
امامليغى ياخود مأموريتى بطاللمق || Le Pape a interdit ce
prêtre ريم پاپا فلان راهبك مأموريت امامتنى تعطيل
ايتدردى Le parlement a interdit un tel juge پارلامنتو ديوانى
فلان قاضينك مأموريت حكومتنى تعطيل ايلدى On l'a
interdit pour deux ans ايكى سنه تمامنه قدر مأموريتى تعطيل
اولنمشدر

Il signifie aussi, déconcerter au point qu'on ne sait plus que
dire ni que faire *A.* ايراث البهت والحيرة - تبهيت *P.*
سرگشته كردن - دنگ كردن *T.* دانق - دنك ايتمك
شاشورمق - قلمق || La peur l'avait interdit غلبهٔ خوف ودهشت
فلانه ايراث بهت وحيرت ايتمشدر

INTERDIT. *A.* عاطل من المأمورية *P.* ازمأموريت تعطيل
شده *T.* مأموريتى بطاللنمش *A.* ممنوع *P.* يرغو كرده *T.*
يساق اولمش *A.* حاير - مبهوت *P.* سرگشته - دنك *T.*
قاله قالمش - دانق قالمش || Il demeura si interdit, que ..
اول درجه‌ده مبهوت وحاير قالمشدر كه

INTERDIT. Sentence qui défend à un ecclésiastique l'exercice
des ordres sacrés *A.* حكم التعطيل من الامامة || Jeter, lancer l'in-
terdit مأموريت امامتك تعطيلنى محتوى حكم ايتمك

INTÉRESSANT. Qui intéresse *A.* واجب الاعتنا - معتنا به
P. سزاوار نظر رغبت - شايان اعتنا *T.* رغبته كركلو || Ouvra-
ge intéressant شايان اعتنا اوله‌جق تأليف Pièce intéressante
معتنا به بر ورقه figure سزاوار نظر رغبت اوله‌جق شكل وسيما
nouvelle بر خبر واجب الاعتنا

INTÉRESSÉ. Celui qui a intérêt à quelque chose *A.* صاحب
العلاقة pl. اصحاب العلاقة *P.* علاقه دار *T.* علاقه‌سى اولان
|| Je suis un des intéressés dans cette affaire بومصلحته علاقه‌دار
اولنلردن برى يم Pour consommer l'affaire, il faut que tous
les intéressés signent مصلحتك تكميلى صاحب علاقه اولنلرك
امضاسنه منوطدر

Et celui qui a intérêt dans une banque, dans une compagnie,
dans une entreprise *A.* مساهم - صاحب العلاقة pl. مساهمين
P. حصه دار - علاقه دار *T.* حصه اورتاغى || Les intéressés
dans les fermes التزاماتنه حصه‌دار اولنلر dans un tel traité
فلان مقاوله‌ده حصه‌دار اولنلر

INTÉRESSER. Faire entrer quelqu'un dans une affaire, en sorte
qu'il ait part au succès *A.* تشريك فى النفع *P.* همباز
فائده كردن *T.* فائده اورتاغى ايتمك || On l'a intéressé
dans cette affaire بومصلحتده فلانى فائده‌يه تشريك
ايلديلر

Et donner quelque chose à quelqu'un, pour le rendre favora-
ble dans une affaire *A.* جلب بعرض النفع *P.* فائده نمايى
همساز كردانيدن *T.* فائده كوسترك اويدرمق || Cette af-
faire ne saurait se faire sans lui, il faut l'intéresser بوخصوص
فلانك انضمام همتى اولمينجه نتيجه پذير حصول اولمق
احتمالى اولمديغنه بناءً مرقومى عرض منفعت ايله جلب
ايتمك لازمهٔ حالدندر

Il signifie aussi, importer *A.* لزوم فى المصلحة *T.* مصلحتده
مصلحته طوقنمق - لازم اولمق || En quoi cela vous intéres-
se-t-il? فلان شئ قنغى جهتدن سنك مصلحتكه لزومى
وار در Cela ne vous intéresse en aucune façon بو شئ وجهاً
من الوجوه مصلحتكه طوقنمز Cette affaire intéresse tout le
corps de la Noblesse, toute la province بوخصوص عموماً
اصلزادگان صنفنك وبالجمله مملكتك مصلحتنه طوقنور
– Figur. || Cela intéresse mon honneur, ma réputation, ma santé
فلان شئ عرض وناموسم وصيت وشهرتم وصحت وجودم
مصلحتنه طوقنور

Et émouvoir, toucher *A.* تأثير فى القلب *P.* بدرون تأثير
كردن *T.* يوركه طوقنمق || Il n'y a rien dans cette tragédie
qui intéresse les spectateurs بوملعبه‌ده قلوب نظاره موجب
تأثير اوله‌جق بر شئ يوقدر Ce roman est bien écrit, mais il

بو منقبه وجه احسن اوزره تحرير اولنمش **n'intéresse pas** ايسه ده قلبه بر درلو تأثيرى يوقدر

S'intéresser. Prendre intérêt à quelque chose, embrasser les intérêts de quelqu'un *A.* التزام المصلحة ـ التزام *P.* درعهده گرفتن *T.* التزام ايتمك ـ مهمّ ايدنمك || Personne ne s'intéresse plus que moi à tout ce qui vous regarde طرفكه متعلّق مهمّ ـ اولان جميع امورى بنم قدر التزام ايدر آدم يوقدر ايدينور ادم يوقدر Je m'intéresse à cette affaire comme si c'était la mienne propre بو خصوصده كندو امور مخصوصم كبى بو مصلحت كندو امورم كبى مملتزممدر ـ التزامم دركار در On leur laissa démêler leur querelle, sans que personne s'y intéressât de côté ni d'autre احد طرفينك مصلحتنى هيچ بر كمسنه التزام ايتمكسزين كندو منازعه لرينى بينلرنده تنظيم ايتدرديلر Toute l'Europe s'intéresse dans cette affaire ـ بو خصوص جميع اوروپا دولتلرينك ملتزميدر Et prendre part dans une affaire بر مصلحتده اتّخاذ علاقه ومشاركت ايتمك

Intéressé. On dit, Être intéressé à une chose, pour dire, y être engagé par le motif de son intérêt *T.* مقتضاى مصلحت مخصوصه اولمق || Tous les sujets sont intéressés à la conservation du prince, au bonheur, au repos de l'État صاحب ملكك امر محافظه سى وملك ودولتك امن وآسايشى جميع رعايانك متقضاى مصلحت مخصوصه لريدر Vous êtes intéressé à empêcher que . . . بو شيئك منعى سنك حسب المصلحه ـ متقضاى مصلحتكدر ـ Les parties intéressées علاقه دار اولنلر ـ Homme intéressé, c'est-à-dire, qui est attaché à son profit particulier *A.* حريص على نفعه *P.* آزمند سود *T.* خود كندو فائده سندن ـ كندوكارندن غيرى برشيئه باقمز غيرى شيئه قيد ايتمز

Il se dit aussi des sentimens et des actions || Vues intéressées مقاصد غرض آميز Démarche intéressée حركت غرض آميز Motif intéressé علّت غرض آميز ـ اغراض مخصوصه يه مبنى ـ مبنى بر علّت مصلحت مخصوصه يه

INTÉRÊT. Ce qui importe, ce qui convient à quelqu'un *A.* مصلحت pl. مصالح ـ مصلحة مخصوصة ـ غرض pl. اغراض || Intérêt public مصلحت عامّه général مصلحت مطلقه commun مصلحت مشتركه particulier مصلحت مخصوصه léger مصلحت جزئيّه médiocre مصلحت معتدله pécuniaire مصلحت دينارية d'honneur عرض Intérêt de famille خاندان مصلحتى L'intérêt de l'État مصلحت ملكيّه وناموس مصلحتى du public مصلحت عباد ـ مصلحت ناس Connaître bien les intérêts d'un État, des princes مصالح ملكه ومصالح ملوك وحكمدارانه كماليله واقف وآشنا اولمق Éclairé sur ses intérêts مصالح مخصوصه سنده صاحب بصيرت وانتباه ـ La plupart des hommes n'entendent pas leurs intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصه سنك حقايق ودقايقنى بيلور اغراض مخصوصه سنى فرق وتمييزه قادر دكلدر ne connaissent pas leurs véritables intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصه سنك حقيقتنى درك واذعان ايده مز Il a un grand intérêt d'empêcher que . . . بو شيئك منعى فلانك مصالح عظيمه سندندر Prendre, embrasser, soutenir, abandonner, trahir les intérêts de quelqu'un بر كمسنه نك مصلحتنى التزام ايتمك ومصلحتنك تأييد ووقايه سنه صرف همّت ايتمك ومصلحتندن كفّ يد ايتمك ومصلحتنه خيانت ايتمك J'aurai soin de vos intérêts سنك اغراض ومصالح مخصوصه كه اهتمام ايده جكم Sacrifier ses intérêts au bien public اغراض ومصالح مخصوصه سنى خير ونفع عامّه اوغورينه فدا ايتمك Recommander ses intérêts à quelqu'un مصالح مخصوصه سنى بر كمسنه يه توصيه وسپارش ايتمك les remettre entre les mains de quelqu'un مصالح واموربنى بر كمسنه نك يدينه تفويض وتسليم ايلمك Agir contre ses propres intérêts مصالح مخصوصه سنك خلافنه حركت ايتمك C'est un intérêt de rien بر مصلحت نا چيز در ـ لا شئ مقوله سى بر مصلحتدر C'est un intérêt sordide qui le fait agir بر غرض خسيس ضمننده بو كيفيّت سنك عاملدر Cela ne blesse point vos intérêts موجب ضرر اوله جق ـ اغراض ومصالحكه طوقنور شئ دكلدر Il y va de votre intérêt مصلحت مخصوصه كه دائر بر شيدر Dès qu'il s'agit de ses intérêts, il ne connaît plus personne صدد اغراض مخصوصه سنه دائر اولنجه هيچ بر كمسنه يى طانيمز La plupart des gens ne se conduisent que par intérêt اكثر ناس مصلحت مخصوصه يه تبعيّت ايله عامل اولور L'intérêt le domine مصلحت مخصوصه سنك مدار افكارى انجق مصلحت مخصوصه در ـ مغلوبيدر Ne relâcher rien de ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصه سندن ذرّه جه مقدارى فراغت ايتمامك Avoir ses intérêts en vue كندو مصلحتنه ـ مصالح مخصوصه سنه اطماح نظر ايتمك

اغراض Être attaché à ses intérêts وقف نظر اهتمام ایتمک
Il le faut prendre ومصالح مخصوصه‌سنه ربط قلب ایتمک
par son intérêt فلانی مصلحت مخصوصه‌سنه طوقنور طرفدن
Il n'est pas de votre intérêt d'en user comme طوتملو در
vous faites. ایتدیکنک معامله مصلحت مخصوصه‌کک
Il parle sans intérêt بیغرضانه - غرضدن بری سویلر خلافیدر
C'est l'intérêt de votre gloire, کلامی بیغرضانه در - سویلر
de votre santé, de votre conservation qui me fait parler بنی
انطاق ایتدرن انجق مصلحت شان وشهرتک ومصلحت
J'ai intérêt حفظ صحتک ومصلحت وقایه وحمایتکدر
que cela soit ainsi بو وجهله اولمسنه بنم غرض ومصلحتم
وار در

On dit, Mettre quelqu'un hors d'intérêt, pour dire, faire
qu'il ne reçoive aucun préjudice A. حمایة من الضرر P.
ضرردن T. بیرون از زیان کردن - آزاده زیان کردن
صاقندرمق || Soyez tranquille, on vous mettra hors d'intérêt
- مستریح اول سنی هر درلو ضرردن حمایه ایده‌جکلر در
بری ایده‌جکلر در

Et prendre intérêt à une personne, à une affaire, pour dire,
en prendre soin, travailler à la faire réussir. V. S'intéresser ||
C'est une affaire où je prends intérêt ملتزمم اولان ماده‌لردندر
C'est un homme à qui je ne prends nul intérêt بو ادمه بر
Je prends بو آدم اصلا ملتزمم دکلدر - وجهله التزامم یوقدر
intérêt à ce qui le regarde آکا متعلق اموری التزام ایدرم
مهم ایدینورم - در عهده ایدرم -

Et prendre intérêt à la joie, à l'affliction de quelqu'un, à la
perte qu'il a faite, à la disgrâce qui lui est survenue, pour
dire, y prendre part بر کمسنه‌نک سرور وکدرینه ودوچار
اولدیغی زیان وخساره وگرفتار اولدیغی ادبار ونکبته
مشارک وحصه‌دار اولمق

Intérêt, se prend aussi, pour ce qui concerne la seule uti-
lité A. فکر الغرض والعوض - فکر النفع والفایدة P. اندیشه
سود T. فائده‌لنمه فکری || C'est un homme au-dessus de l'in-
térêt فکر نفع - فکر غرض وعوضدن بری بر آدمدر
فکر منفعت ایله L'intérêt ne le tente point وفایده‌دن آزاده در
فکر وفایده اصلا - اصلا وقطعا دلشیفته اولور آدم دکلدر
L'intérêt ne lui fera jamais rien faire قلبنه طوقنور شی دکلدر
de malhonnête غرض وعوض ضمننده عرضنه مخالف حرکت

L'intérêt est la pierre de touche de ایتمک احتمالی یوقدر
l'amitié غرض وعوض محبتک محکی تجربه وامتحانیدر
Il trahirait son meilleur ami pour le plus mince intérêt ادنا
بر فایده فکریله اعز احبابی اولان بر دوست حقنه
Il y a peu de gens à l'é- ارتکاب خیانت ایدر مقوله‌دندر
preuve de l'intérêt فکر غرض وعوضدن بری آدملر نادر در

Et pour le profit que l'on tire de l'argent qu'on a prêté A.
مرابحه - گذشته - فائض T. سود قرض P. ارباح pl. ربح - ربا
|| Prêter, mettre de l'argent à intérêt استرباح طریقیله اقچه
مرابحه ایله - مرابحه ایله اقچه ادانه ایتمک - ویرمک
Emp- اقچه‌یی مرابحه‌ده قویمق - اودونج اقچه ویرمک
runter de l'argent sur la place à gros intérêt مترافلردن ربح
à pe- اغر مرابحه ایله - گران ایله اقچه استقراض ایتمک
tit intérêt خفیف مرابحه ایله L'intérêt provenant de cette
somme اول قدر مبلغدن حاصل اولان مرابحه L'intérêt au
taux du roi, au désir de l'ordonnance پادشاه طرفندن ونظام
Joindre l'intérêt au principal موجبنجه تعیین اولنمش ربح
Tirer l'intérêt de فائضی اصل مالک اوزرینه ضم ایتمک
l'intérêt کذشته‌نک کذشته‌سنی اخذ ایتمک Combien
cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بو اقچه سکا نه مقدار
L'intérêt court depuis la sentence حکمک صدوری فائض ویرر
Je lui ai remis tous les intérêts تاریخندنبرو مرابحه ایشلر
Intérêt usu- کذشته‌لرک مجموعنی فلانه تسلیم وادا ایلدم
raire ربوا - ربوای فاحش simple کذشته‌نک کذشته‌سی
ساده مرابحه وبریلان صایلمیه‌رق composé, ou intérêt d'in-
térêt کذشته‌نک کذشته‌سی حسابیله منضم اولمش مرابحه

Il signifie en termes de Jurispr., préjudice A. خسارت pl.
خسارات P. زیان T. ضررلر || Il a été condamné à tous les
dépens, dommages et intérêts واقع اولان بالجمله مصارف
ومضرات وخساراتک تضمینی اوزرینه حکم اولندی

INTÉRIEUR. Qui est au-dedans A. داخلی P. درونی T.
ایچ - ایچنده‌کی || Il sent un feu intérieur qui le consume بر
کونه آتش درونی ایله سوزناک اولدیغنی حس ایدر Les
parties intérieures du corps بدنک اعضای داخلیه‌سی de la
terre جوف ارضده موجود - ارضک اجزای داخلیه‌سی
La membrane intérieure حجاب رقیق داخلی اولان اجزا
La conformation intérieure du corps humain بدن انسانک
ترکیب داخلیسی

Il se dit aussi de l'âme *A.* باطنى *P.* درونى *T.* ایچک || Un mouvement intérieur درونى - بر حرکت باطنى Sentimens intérieurs اعتقادات وجدانیّه - اعتقادات باطنیّه La paix intérieure آرام درونى - اطمينان باطنى

On dit aussi, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel انسان معنوى - انسان روحانى *A.* Et la vie intérieure عيش معنوى - روحانى Et qu'un homme est fort intérieur, pour dire, qu'il est fort recueilli, qu'il rentre souvent en lui-même ذهن جمع خاطر ايدرک عالم معنويده استغراق ايدر بر آدمدر

INTÉRIEUR. La partie de dedans *A.* داخل *P.* اندرون *T.* ایچرو || L'intérieur du temple داخل عبادتگاه - عبادتگاهک ایچروسى En faisant l'anatomie de ce cadavre, on lui trouva l'intérieur tout autrement disposé que celui des autres hommes بو بدن ميّت تشريح اولندقده اعضاى داخليّه‌نک ترتيبى سائر آدملرک ترتيبنه موافق اوليوب کليّاً فرقلو اولديغى معاينه اولندى C'est un excellent homme dans l'intérieur de sa maison داخل بيتنده اعلا الاعلا بر آدمدر

Il se dit figur. des choses les plus cachées *A.* دخيلهٔ الاحوال *P.* حال درونى *T.* ایچ يوز || Il connait l'intérieur de cette famille بو خاندانک دخيلهٔ احوالنه واقفدر

Il se dit aussi des pensées les plus secrètes de l'âme *A.* سريرهٔ الفؤاد - بطانهٔ القلب pl. خفاياء الضمير pl. مزاياء الافکار *P.* خفاياى نهانخانهٔ دل - درون دل *T.* يورکک ایچى || Dieu seul connait l'intérieur يالکز جناب ربّ بصير يوزى بطانهٔ دل خفاياى ضمايره واقف ودانا در - يالکز جناب حکيم لم يزل عارف قلوب وضماير در Il a l'intérieur fort bon درونى پاکيزه وصافدر - قلبى بغايت خالصدر - سريرهٔ فؤادينى فلانه کشف ايتمک Découvrir son intérieur à quelqu'un نهانخانهٔ قلبى اولان خفاياى مکنون La grâce de Dieu agit dans l'intérieur فيض بارى بطانهٔ فؤاده عامل اولور

Quand on veut vivre chrétiennement, il faut commencer par réformer l'intérieur ايمان صحيح اوزره کچنمک مراد ايدن کشى ابتداى امرده بطانهٔ قلبنى اصلاح وتصحيح ايتملو در Rentrer dans son intérieur دخيلهٔ قلبده جمع خاطر ايتمک

INTÉRIEUREMENT. Au-dedans *A.* داخلاً - فى الداخل *P.* در درون *T.* ایچرودن || En faisant l'anatomie du corps de cet homme, on trouva qu'il était très-bien conformé intérieurement فلانک بدنى لدى التشريح داخلاً ترکيبى اصلح اولديغى ظاهر اولمشدر C'est un fruit beau en apparence, mais gâté intérieurement بو فاکهه‌نک ظاهرى دلبر ايسه ده باطناً - داخلاً فاسد در - Il se dit aussi en parlant de l'âme *A.* در درون دل *P.* قلبک درونده *T.* || La grâce de Dieu agit intérieurement فيض بارى باطنه عاملدر Il se sentit intérieurement touché باطناً متأثر اولدى

INTÉRIM. Mot Latin. En attendant *A.* فى خلال مدّةٍ ما - فيما بين الوقت *P.* در اثناى وقتى *T.* اره وقتى ايچون || Jouir par intérim فى خلال مدّةٍ ما متمتّع اولمق Exercer une fonction par intérim فيما بين الوقت اولدرق بر مأموريتى اجرا ايتمک - Cette dernière phrase s'exprime plus ordinairement ainsi بر مأموريتى وکالةً اجرا ايتمک

INTERJECTION. Partie d'oraison qui sert à exprimer les mouvemens des passions *A.* صوت pl. اصوات || Ha! Hélas! sont des interjections qui expriment la douleur واه وواى اصوات تأسّفدندر Les interjections sont trop fréquentes dans ce discours بو مقالده اصواتک غايت ايله کثرتى وار در

INTERJECTION d'appel. V. Interjeter.

INTERJETER. On dit, Interjeter appel, pour dire, appeler d'un jugement *A.* نقل الدعوى *P.* دعوارا پيش عدالتخانهٔ ديگر بردن *T.* دعوايى بشقه محکمه‌يه قالدرمق

INTERLIGNE. L'espace blanc qui reste entre deux lignes *A.* ما بين السطور *P.* ميان دو سطور *T.* ايکى سطر آره‌سى || Écrire dans l'interligne ما بين السطورده تحرير ايتمک - سطر آره‌سنده يازمق

INTERLINÉAIRE. Qui est écrit dans l'interligne *A.* محرّر بين السطور *P.* بميان دو سطور نوشته *T.* سطر آره‌سنده يازلمش

INTERLOCUTEUR. Il se dit des personnages qu'on introduit dans un dialogue *A.* مخاطب pl. مخاطبين || Les interlocuteurs d'un dialogue محاوره‌ده اولان مخاطبين

INTERLOCUTION. V. Interloquer.

INTERLOCUTOIRE. Il se dit d'un jugement qui interloque *T.* دعوانک تمهيد مقدماتنه دائر حکم

INTERLOPE. Vaisseau marchand qui trafique en fraude *T.* برّانى کمى - Il se dit aussi du commerce qu'on fait, en empiétant sur les priviléges d'une compagnie de marchands *T.* برّانى تجارت

INTERLOQUER. Donner un jugement qui ordonne une instruction préalable pour parvenir au jugement définitif *T.* دعوانك تمهيد مقدّماتنى امر ايتمك || On a interloqué cette affaire بو دعوانك تمهيد مقدّماتي امر اولندى Arrêt qui interloque دعوانك تمهيد مقدّماتنى امر حكم

INTERMÉDIAIRE. Qui est entre deux *A.* ما بين *P.* ميانه *T.* آره || Temps intermédiaire آره وقتى ـ وقت ما بين Espace intermédiaire ما بين آره يرـ مسافهٔ corps جرم ما بين

Il se prend aussi substantivement. *A.* واسطة || Adoucir par un intermédiaire deux couleurs tranchantes ايكى پارلاق رنكلرى بر واسطه ايله تليين ايتمك Passer brusquement d'une idée à une autre sans intermédiaire بر معنادن معناى آخره بلا واسطه نقل ايتمك

INTERMÉDIAT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Le temps intermédiat, pour dire, le temps intermédiaire. V. ce mot.

INTERMINABLE. Qui ne peut être terminé *A.* غير ممكن النهاية ممتنع الختام ـ ممتنع الانتها *P.* بى نهايته ـ بى انجام *T.* بتمز ـ دوكنمز ـ صوكى يوق || Difficultés interminables مشكلات ختام ونهايتى يوق مجادلات مديده disputes بى نهايت Procès interminable ممتنع الختام بر دعوا

INTERMISSION. Discontinuation *A.* فاصلة *P.* نا پيوستگى *T.* آره‌سى كسلمه ـ آره‌لق || La fièvre lui a duré trente heures sans intermission حمّاسى بلا فاصله اوتوز ساعت متمادى اولمشدر Il y a eu quelque légère intermission à son mal وجعسنه بر فاصلهٔ جزئيّه اولدى

INTERMITTENCE. Intermission. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'intermittence du pouls *A.* مناوبة النبض *P.* نا پيوستگئ نبض *T.* نبضك آره‌سى كسلمه

INTERMITTENT. Qui discontinue et reprend par intervalles. Il ne se dit qu'en ces phrases, Pouls intermittent *A.* نبض متناوب Fièvre intermittente *A.* حمّاء نائبة ـ On dit aussi, Fontaine intermittente *A.* عين متناوب الجريان

INTERNE. Qui est en dedans *A.* داخلى ـ باطنى *P.* درونى ـ اندرونى *T.* ايچ طرفنده‌كي ـ ايچروده‌كى || Qualité interne خصلت باطنيّه vertu فضيلت باطنيّه douleur وجع داخلى maladie مرض داخلى Les causes externes et internes علل خارجيّه وداخليّه Sa fièvre ne paraît pas au dehors, elle est interne حمّاسى ظاهرده بللو اولميوب داخليدر

INTERPELLATION. Terme de Jurisp. Sommation de répondre sur un fait *A.* سؤال من قبل الشرع *P.* پرسش از جانب شرع *T.* شرع طرفندن صورمه || Il ne répondit à aucune des interpellations qui lui furent faites قبل شرعدن واقع اولان سؤاللرك هيچ بريسنه جواب ويرمدى

INTERPELLER. Sommer quelqu'un de s'expliquer sur la vérité ou la fausseté d'un fait *A.* سؤال عن كيفيّة الحال || Il fut sommé et interpellé de répondre كيفيّت حال كندودن سؤال ايله جواب طلب اولندى Je vous interpelle de dire la vérité كيفيّت حالى سندن سؤال ايله حقيقتنى بيان ايلمكى استرم J'interpelle votre bonne foi, votre conscience صدق ضميركد ونفس مخطره‌كه مراجعت ايله كيفيّت حالى سندن سؤال ايده‌رم

INTERPOLATEUR. Celui qui interpole *A.* مخلّل الكلام *P.* كنجيدهٔ سخن در متن كتاب *T.* سوز قاتيجى

INTERPOLATION. Insertion d'un mot dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلّل الكلام *P.* كنجايش سخن در متن كتاب *T.* آره‌يه سوز صوقشدرمه

INTERPOLER. Insérer un mot, une phrase dans le texte d'un manuscrit *A.* تخليل الكلام *P.* درمتن كتاب سخن كنجيدن *T.* سوز قاتمق ـ آره‌يه‌يد سوز صغدرمق ـ اره‌يه سوز صوقشدرمق

Interpolé. *A.* كلام متخلل *P.* سخن كنجيده در متن *T.* كتاب سوز ـ اره‌يد صوقشدرلمش سوز قاتلمش صكره‌دن

INTERPOSER. T. de Physique. Il se dit d'un corps qui se met entre deux autres *A.* تخلّل ـ حيلولت *P.* بميان در آمدن *T.* آره‌يه كيرمك || Quand la lune vient à s'interposer entre le soleil et la terre قمرك ارض وشمس بيننده La terre venant à s'interposer كرهٔ ارض حيلولتى حالنده متخلّل اولدقده ـ حيلولت ايلدكده Ce qui est interposé entre l'oeil et l'objet, peut changer l'apparence de l'objet بر شيئك نظر ايله صورت منظوره‌نك بيننده حيلولتى تقريبيله صورتك حال ظاهرېسنه تغيّر عارض اولمق ممكندر

On dit figur. Interposer son autorité, ou le nom, l'autorité, la faveur, le crédit, la médiation de quelqu'un, pour dire, les employer pour faire réussir une affaire كندو قوّت حكومتنى ويا خود بر كمسنه‌نك نامنى وقوّت حكومتنى وحسن همّتنى ونفوذ واعتبارينى ووساطتنى اره‌يه كتورمك

قومق - On dit aussi, Négocier par personnes interposées آره‌یه
متوسّطین معرفتیله - کیرمش کسان معرفتیله مذاکره ایتمک
Interposé *A.* متخلّل *P.* بمیان در آمده *T.* آره‌یه کیرمش

INTERPOSITION. V. Interposer || L'interposition de la terre entre
le soleil et la lune ارضک شمس ایله قمر بیننده حیلولتی
L'interposition d'un nuage empêche que les rayons du soleil ne
viennent jusqu'à nous سحابک حیلولتی اشعهٔ شمسک
طرفمزه قدر ورودینه مانعدر

Il se dit aussi, de l'intervention d'une autorité supérieure *A.*
وساطة الهمّة || L'interposition de l'autorité du roi وساطت
همّت شاهانه

INTERPRÉTATIF. Qui interprète, qui explique *A.* مفسّر -
کاشف الحال *P.* معنا گشاینده *T.* معنایی آچیجی || Décla-
ration interprétative تفسیر حالی متضمّن بیاننامه

INTERPRÉTATION. Explication d'une chose *A.* تفسیر pl.
تفسیرات *P.* تفسیرسازی - گشایش معنا *T.* معنا ویرمه || Ceux
qui ont travaillé à l'interprétation de l'Écriture-Sainte کتب
کتب شریفه - شریفه‌نک تفسیرینه همّت ایدن ذوات
مفسّرینی L'interprétation qu'on donne à ce passage بو فقره‌یه
ویردکلری معنا Interprétation littérale تفسیر تحت اللفظ -
معنای تحت اللفظ allégorique لفظاً بلفظ ویریلان معنا -
تفسیر علی طریق الکنایه Ce passage ne peut recevoir de
meilleure interprétation بو فقره بوندن اعلا بر کونه تفسیره
متحمّل دکلدر On donne à tous vos discours, à toutes vos
actions une mauvaise interprétation کافهٔ افعال واقوالکه بد
کافهٔ افعال واقوالکی معنای ردئ ایله تفسیر - معنا ویررلر
کافهٔ افعال واقوالک قبح صورت ایله تأویل اولنور - ایدرلر
Cette action peut recevoir de bonnes et de mauvaises interpré-
tations تفسیرات - بو حالت خیراً وشرّاً تفسیر اولنه بیلور
بو خیریّه وردیّه‌یه متحمّلدر Cela est sujet à interprétation
شئ تفسیره محتاجدر

L'INTERPRÉTATION des songes, des augures *A.* تعبیر الرؤیاء والفال
دوشه معنا ویرمه وفالک معناسنی *T.* گزارش خواب وفال *P.*
ویرمه

INTERPRÈTE. Celui qui rend les mots d'une langue par les
mots d'une autre *A.* مترجم pl. مترجمین *P.* پچوه ساز *T.*
ترجمه ایدن || Savant, habile interprète عالم وماهر مترجم
fidèle مترجم صحیح - مترجم صادق القول Cet interprète a
mal entendu, mal expliqué ce passage بو مترجم فلان فقره‌نک
معناسنی ایوجه فهم ایده‌میوب صحّتی اوزره تفسیر
ایتمامشدر

Il signifie aussi, un truchement *A.* ترجمان *P.* پچواک -
ترجمان *T.* تاجران - ترزفان || Interprète du roi pour les lan-
gues Orientales السنهٔ مشرقیّه‌یه مأمور دیوان همایون ترجمانی
Interprète de la Porte ترجمان باب عالی Ce traité a été
mis en Français par un tel interprète بو عهدنامه فلان ترجمان
معرفتیله فرانسز لساننه نقل وترجمه اولندی Ils se parlent
par interprète ترجمان معرفتیله بینلرنده محاوره ایدرلر
ترجمان واسطه‌سیله سویلشیورلر - Figur. || Les yeux sont
les interprètes de l'âme کوز ترجمان قلبدر

Il se dit aussi, de celui qui fait connaître le sens d'un au-
teur *A.* شارح pl. شارحین *P.* معنا گشا *T.* معنایی آچیجی
|| Cela n'a pas besoin d'interprète بونک شارحه احتیاجی
یوقدر Les interprètes de Platon, d'Aristote افلاطون وارسطو
تألیفلرینک شارحلری

Et de celui qui est chargé de faire connaître les intentions,
les volontés d'un autre *A.* مبلّغ الارادة pl. مبلّغین الارادة *P.*
زبان آور - ترجمان زبان *T.* دیل || Les ministres d'État sont
les dépositaires et les interprètes des volontés du prince مدبّرین
وکلای - دولت ارادات شاهانه‌نک حفظه ومبلّغینیدرلر
سلطنت ارادهٔ شاهانه‌نک امانتکاری وترجمان زبانیدرلر
Les augures, chez les païens, étaient regardés comme les
interprètes de la volonté des dieux زمرهٔ عیافیّین اهل
جاهلیّت بیننده ارادهٔ ربّانیّه‌نک زبان آورلری مقامنده
افکار Soyez l'interprète de mes sentimens sincères ایدی
خالصانه‌مک ترجمان زبانی اولمکزی رجا ایده‌رم

Et celui qui explique ce qui présage quelque chose *A.* معبّر
معبّر || Interprète des songes *T.* تعبیر ایدیجی *P.* گزارشکار
رؤیا du vol des oiseaux طیران طیوردن استخراج اولنان
فالک معبّری

INTERPRÉTER. Traduire d'une langue en une autre *A.* ترجمة
P. پچوه کردن *T.* ترجمه ایتمک || Les Septante ont inter-
prété l'ancien Testament تورات شریف یتمش نفر مترجملردن
ترجمه اولنمشدر Cet ambassadeur fit à ce prince un discours
qui fut interprété en Français بو ایلچینک حضور پادشاهیده
ایتدیکی نطق فرانسز لساننه ترجمه اولندی

Et expliquer une chose qui paraît obscur A. شرح P. معنا دادن T. معنا ویرمک - شرح ایتمک || Interpréter bien, fidèlement بالصدق صحیحاً یا سقیماً شرح ایتمک mal لفظاً بلفظ mot à mot کما هو حقه - والصحه شرح ایتمک Comment interprétez-vous ce passage? بو فقره‌یی شرح ایتمک بو فقره‌یه نه کونه معنا ویررسک - نه وجهله شرح ایدرسک Est-ce à vous à interpréter ma pensée, mes volontés, mes intentions? بنم فکرمک ومرام ونیتمک شرحی سنک ایشکمیدر

INTERPRÉTER les songes, les augures A. تعبیر P. گزارش کردن T. تعبیر ایتمک || Interpréter un songe بر رؤیا تعبیر ایتمک le vol des oiseaux طیران طیوردن لازم کلان فالی تعبیر ایتمک

Et prendre en bonne ou mauvaise part A. توجیه - تأویل P. توجیه المعنا T. معنا دادن - معنا ویرمک || Il a dit telle chose, je ne sais comment cela sera interprété سویلدیکی کلام کلامنک معناسی نه- نوجهله تأویل اولنه‌جغی معلوم دکلدر Cette action se peut interpréter en bien et en mal کونه توجیه اولنه‌جغی بللو دکلدر بو فعل هم خیراً وهم شرّاً تأویل Cela peut être diversement interprété بو مادّه علی الاختلاف تأویل اولنه بیلور Interpréter la volonté de quelqu'un اولنه بیلور بر کمسه‌نک اراده‌سنه معنا ویرمک

INTERPRÉTER un arrêt, signifie, en termes de Jurisp., l'expliquer par un second arrêt A. ایضاح الحکم بحکم اللاحق P. معنای حکمک معناسنی بشقه بر حکم T. حکمرا بحکم دیگر گشادن || ایله آچمق La Cour, interprétant l'arrêt d'un tel jour, a ordonné que.... قبل شرعدن فلان کونده صادر اولان حکمک مقتضاسنی ایضاح سیاقنده اصدار اولنان حکم لاحقده شویله امر اولندیکه

INTERRÈGNE. C'est, dans une monarchie, un intervalle de temps pendant lequel il n'y a point de roi A. فترة السلطنة T. پادشاهلغک محلولیتی وقتی || Après la mort d'un tel roi, il y eut un interrègne de six mois فلان پادشاهک وفاتنده وقت فترت التی آی متمادی اولمشدر Publier l'interrègne فترت سلطنتی اعلان ایتمک Long interrègne فترت مدیدهٔ سلطنت

INTERROGANT. On appelle Point interrogant, un point dont on se sert pour marquer l'interrogation A. اشاره الاستفهام - علامة الاستفهام

INTERROGATIF. T. de Grammaire. Qui sert à interroger A. استفهامی || Particule interrogative ادات استفهام Se servir de termes interrogatifs استفهامی حاوی کلمات استعمال ایتمک

INTERROGATOIRE. Question que fait un juge sur des faits civils ou criminels, et les réponses que fait celui, qui est interrogé A. استنطاق P. پرسش حال T. سویلتمه || Subir l'interrogatoire استنطاق اولنمق - Il signifie aussi, le procès verbal qui contient les questions et les réponses A. مضبطة الاستنطاق P. سؤال جواب مضبطه‌سی T. مضبطهٔ پرسش وپاسخ || Il ne faut que lire l'interrogatoire de ce criminel pour le condamner بو مجرمک علیهنه حکم اولنمق ایچون انجق استنطاقنه دائر اولان مضبطه‌نک قرائتی کافیدر

INTERROGER. Faire à quelqu'un une ou plusieurs questions A. استفسار - استنطاق - سؤال P. پرسیدن T. سویلتمک || Interrogez-le sur ce fait là بو بابده فلانی استنطاق ایله Pourquoi m'interrogez-vous? نیچون بکا سؤال ایدرسک Les examinateurs l'ont interrogé sur cette matière تفتیشه مأمور اولنلر اول مادّه‌یه دائر فلانی استنطاق ایتمشلر در Interroger un criminel بر مجرمی استنطاق ایتمک Le juge l'a interrogé d'office حاکم فلانی رسماً استنطاق ایلدی Il a fait interroger tant de témoins شوقدر بیّنه استنطاق ایلدی Figur. || Interroger le bon sens, sa conscience مقتضای سداد عقلی استفسار ایتمک وکندو نفس مخطره‌سنه دانشمق

INTERROMPRE. Empêcher la continuation d'une chose, ou une personne de continuer une chose A. ایراث الانقطاع - قطع P. منقطع کردن - سررشتهٔ پیوستگی گسستن T. آره‌سنی کسمک - کسمک || Interrompre un discours کلامه ایراث انقطاع ایتمک On a interrompu le sermon موعظه‌نک آره‌سنی کسدیلر Il ne voulut point interrompre son travail ایشنه انقطاع ویرمک استمدی Pourquoi m'interrompez-vous? کلاممی نه ایچون انقطاع کلامه باعث - نیچون قطع ایدرسک Cette allée est interrompue par un fossé qui la traverse بو یول ایچندن کیچن بر خندق ایله منقطعدر اولورسک On a fait une digue pour interrompre le cours de la rivière نهرک جریاننی قطع ایچون بر صو بندی یاپدیلر On dit en termes de Jurisp., Interrompre la prescription مرور اوقات ایله تحققی لازم کلدجک استحقاق تصرّفک

مدت معینه‌سنی ـ مدت معینه‌سنه ایرات انقطاع ایتمک ـ ایرات انقطاع ایله اخلال ایتمک

INTERROMPU. *A.* منقطع *P.* سر رشتهٔ پیوستگی گسسته *T.* آره‌سی کسلمش

INTERRUPTION. Action d'interrompre, ou état de ce qui est interrompu *A.* قطع ـ انقطاع *P.* قطع رشتهٔ پیوستگی *T.* آره‌سی کسلمه || La moindre interruption peut troubler un orateur ادنا مرتبه حالت انقطاع وقوعی بر خطیبه کوره اخلال کلامه بادی اولور احوالدندر Cette interruption est venue mal à propos بو حالت انقطاع پک مناسبتسز بر وقتده ظهور ایلدی L'interruption du commerce معاملهٔ تجارتک انقطاعی du travail ایشک انقطاعی

INTERSECTION. T. de Géométrie. Le point où deux lignes se coupent l'une l'autre *A.* مقطع pl. مقاطع || Le centre d'un cercle est dans l'intersection de deux diamètres دائره‌نک مرکزی مقطع قطرینده واقعدر

INTERSTICE. Il se dit en Physique des petits intervalles que laissent entre eux plusieurs corpuscules contigus *A.* فرجهٔ خفیّة pl. فرج خفیّة *P.* فرجهٔ خرد *T.* اینجه آره‌لق

INTERVALLE. Distance d'un lieu ou d'un temps à un autre *A.* فاصلة pl. فواصل ـ بون ـ بین ـ ما بین *P.* میانه *T.* آره || Grand intervalle بون بعید long بون مدید Il y a un intervalle de trente lieues entre ces deux villes بو ایکی بلده‌نک آره‌سی ایکی میل مسافه در Il n'y a que quatre pieds d'intervalle entre ces deux colonnes بو ایکی ستون بیننده اولان فاصله درت ذراع زیاده دکلدر En rangeant une armée en bataille, il faut toujours laisser certains intervalles entre les bataillons صفوف عسکریه مقابله صورتنده ترتیب اولندقلری حالده اصناف عسکر بیننده فاصله براقمق اقتضا ایدر Il y a tant d'années d'intervalle entre le règne de tel prince et le règne de tel autre بو ایکی پادشاهلرک سلطنتلری ما بینی شو قدر سنه در Cette maladie le prend et le quitte par intervalles فلانک علتی فاصله ایله گاه ظهور ایدر فاصله ایله آرالق آرالق ـ گاه غایب وبر طرف اولور ظهور ایدر

INTERVENANT. T. de Jurisp. Qui intervient *A.* لاحقاً داخل ـ دخیل *P.* پس در آمده *T.* صکره‌دن کیرمش ـ صکره‌دن داخل || Il demande à être reçu partie intervenante dans ce procès بو مرافعه‌ده مخاصم دخیل اولدرق اثبات وجوده ماذون اولمق طلبنده در L'intervenant a été condamné لاحقاً داخل اولمش مخاصمک علیهنه حکم جریان ایلدی ـ دعوایه صکره‌دن داخل اولمش دعواجینک

INTERVENIR. Entrer dans une affaire *A.* دخول ـ تدخّل ـ مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق ـ آره‌یه کیرمک || Le mari intervint dans ce contrat pour autoriser sa femme زوج کندو زوجه‌سنی ترخیص ایچون بو مقاوله حجّتی ایچنه داخل اولدی

Et se rendre médiateur dans une affaire *A.* توسّط *P.* میانجی شدن *T.* آره‌یه کیرمک || Le Pape intervint dans le différend de ces deux princes pour les accorder بو ایکی حکمدار بیننده ظهور ایدن منازعه‌ده اصلاح ذات البین ایچون ریم پاپاسی آره‌یه کیردی

Et interposer son autorité *A.* انضمام الحکومة *P.* حکومت بکار آمدن *T.* حکومت آره‌یه کیرمک || L'autorité royale intervint dans cette affaire بو خصوصده حکومت شاهانه منضمّ اولمشدر L'autorité souveraine y est intervenue بو ماده‌ده حکومت شاهانه منضمّ اولمشدر

INTERVENIR, en termes de Jurisp. Se rendre partie dans un procès qui était déjà pendant entre d'autres personnes *A.* لاحقاً دخول *P.* پس در آمدن *T.* صکره‌دن کیرمک || L'affaire était prête à juger, quand une des parties fit intervenir un tiers qui en a retardé le jugement مصلحت فصل اولنمق کرتده‌سنه وارمشیکن طرفین مخاصمیندن بریسنک استدعاسنه مبنی آخر بر کمسنه‌نک لاحقاً دعوایه دخولی حکمک پسمانده‌ٔ عوق وتاخیر اولنمسنی ایجاب ایلدی

Il se dit aussi des jugemens qui se rendent durant un procès, et de toutes les choses qui arrivent pendant la durée d'une affaire *A.* ظهور فی خلال الوقت *P.* در میانهٔ وقت پیدا شدن *T.* آره‌ده ظهور ایتمک ـ آره‌ده چیقه کلمک || Il intervint plusieurs arrêts اول خلالده متعدّد حکملر ظهور ایلدی Tous les arrêts qui intervinrent آره‌ده ظهور ایتمش حکملرک مجموعی Il serait long de dire tous les incidens qui intervinrent durant cette affaire بو مصلحتک مدت رؤیتنده ظهوره کلمش کافهٔ حادثاتک نقل وتقریری بادئ تفصیل عظیمدر

INTERVENTION. L'action par laquelle on intervient dans un

contrat *A.* مداخلة *T.* قارشمه || Par son intervention au contrat, il s'est rendu caution du prêt حجته مداخلهسی تقریبیله
استقراض اولنان ماله ضامن ومتکفّل اولمش اولدی

Et l'action de prendre part dans un procès déjà commencé *A.* لاحقاً مداخلة *T.* صکرهدن کیرمه || Cette intervention fit suspendre le procès pour quelque temps فلانک دعوایه لاحقاً
مداخلهسی مرافعهنک بر مدّت ایچون توقیفنه بادی اولمشدر

Et l'action d'intervenir dans une contestation *A.* وساطت *P.* میانجیکاری *T.* آرهیه کیرمه || Son intervention a été reçue
وساطتی قبول اولندی

Et l'action d'interposer son autorité. V. Intervenir dans ce sens || L'intervention de l'autorité royale était nécessaire بو
خصوصده پادشاهک انضمام حکومتی مقتضی ایدی

INTERVERSION. Renversement, dérangement d'ordre *A.* انتکاس
بر *P.* انحلال النظام - انقلاب النظام - انعکاس النظام - النظام
نظام وترتیبک بوزلمسی *T.* گشتگی نظام

INTERVERTIR. Déranger, renverser l'ordre *A.* تنکیس النظام
نظامرا *P.* اخلال النظام - تقلیب النظام - اعکاس النظام -
برگشته کردن *T.* نظام وترتیبی بوزمق || On a interverti l'ordre de cette succession بو میراثک ترتیبی مختل ومنعکس
اولمشدر

INTERVERTISSEMENT. Action d'intervertir. V. ce mot || L'intervertissement de l'ordre نظام مرعینک اخلالی

INTESTAT. Terme de Jurispr. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mourir intestat, pour dire, mourir sans avoir fait de testament *A.* وفات بلا وصیّة *P.* بی وصیّت مردن *T.* وصیّتسز اولمک

Héritier ab intestat, pour dire, héritier d'une personne morte sans avoir fait de testament *A.* وارث الهالک بلا وصیّة *P.* میراثخوار مردهٔ بی وصیّت *T.* وصیّتسز اولمش کشینک وارثی

INTESTIN. Qui est interne, qui est dans le corps V. Interne || Mouvement interne هیجان داخلی Douleur, fièvre, chaleur intestine وجع وحمّای داخلی وحرارت داخلیّه - Figur. Guerre, discorde intestine *A.* حرب داخلیّ وفتنه وشقاق
ملکک ایچندهکی *T.* حرب وشورش درونی *P.* داخلیّ
جنک واختلال

INTESTIN. Boyau. V. ce mot.

INTESTINAL. T. d'Anat. Qui appartient aux intestins *A.* معویّ
مجرای معا Canal intestinal || بغرسغه متعلق *T.* متعلّق روده *P.*

INTIMATION. L'acte par lequel on intime. V. Intimer || L'exploit ne porte point intimation مرافعهیه مراسله اولان صادر
نقل دعوا Intimation en cas d'appel دعوتی حاوی دکلدر
تقدیرنده قبل شرعدن اولان دعوت

INTIME. Qui a, et pour qui l'on a une affection très-forte *A.* مختصّ - صدیق - محبّ صمیمیّ - خلیل *P.* یار درونی
صمیمی C'est mon ami intime || جان دوستی *T.* یار جان -
دوستمدر - درونی دوستمدر - On dit aussi, Union, liaison intime
اتّحادِ اکید ورابطهٔ اکیده - اتّحاد صمیمی ورابطهٔ صمیمیّه

Il se prend aussi pour Intérieur *A.* وجدانیّ - باطنیّ *P.*
درونی *T.* ایچهدهکی || Persuasion intime *A.* یقین وجدانی
ایچهدهکی بیلش *T.* باورئ درونی *P.* اعتقاد باطنی -
نفس مخطرهنک حسّ Le sentiment intime de la conscience
باطنیسی

INTIMEMENT. D'une manière intime et étroite *A.* عن صمیم
T. از درون - از جان ودل *P.* اکیداً - عن صمیم - البال
میاندلرنده عن صمیم Ils sont unis intimement || جانٍ وکوکلدن
بیتلرنده از دل وجان رابطهٔ محبّت - البال اتّحاد وار در
وار در

On dit aussi, Intimement persuadé *A.* معتقد یقیناً *P.* بروجه
باور کرده *T.* یقین بیلوب آکلامش کرکی کبی

INTIMER. Signifier avec autorité de Justice *A.* اخبار من قبل
الشرع *P.* از جانب شرع خبر دادن *T.* قبل شرعدن بیلدرمک
|| Il lui a fait intimé la vente de ses meubles اثاث بیتی
فروخت اولنهجغی جانب شرعدن کندویه اخبار اولندی

Et appeller en Justice *A.* دعوة الی المرافعة *P.* بمرافعه خواندن
T. مرافعهیه چاغرمق || Il m'a fait signifier son appel, mais il ne m'a point intimé طرفمه نقلنی محکمهیه آخر دعوانک
بیان ایتمش ایسدده هنوز مرافعهیه دعوت ایتمدی

INTIMIDER. Donner de la crainte à quelqu'un *A.* اخافة -
تخویف - ترهیب - ترعیب *P.* ترسانیدن - بیم انداختن به
T. قورقتمق || Il l'intimida par un seul mot qu'il lui dit
سویلدیکی بر تک کلام ایله فلانی اخافه ایلدی

Intimidé. *A.* خایف - مرعوب *P.* ترسانیده - بیم دوچار
T. قورقمش - قورقودلمش وهراس

INTIMITÉ. Liaison intime *A.* خلّت - التیاق - ارتباط صمیمیّ

دوستیٔ درونی ـ یکدلی ـ همدمیٔ درون .*P* محبّت صمیمیّة ـ .*T* جان وکوکلدن دوستلق || Ces deux personnes vivent ensemble dans la plus grande intimité بو ایکی کشی بیننده بو ایکی کشی بری برلریله محبّت ـ التیاق. اکید وار در صمیمیّه اوزره کچینورلر

INTITULER. Donner un titre à un acte judiciaire, à un ouvrage d'esprit .*A* عنونة .*P* عنوان دادن ـ معنون کردن .*T* عنوان قویمق || Il a donné au public un ouvrage qu'il a intitulé ainsi .:. نشر ایلدیکی تألیفه شویله عنوان قویدی که Intituler un acte بر سنده عنوان قویمق

INTITULÉ. .*A* معنون .*P* معنون گشته .*T* عنوانلنمش || Il se dit aussi au substantif. .*A* عنوان || Il paraît par l'intitulé de l'acte عنوان سنددن منفهم اولور L'intitulé de l'inventaire عنوان دفتر

INTOLÉRABLE. Qui ne se peut tolérer .*A* ممتنع التجویز ـ ممتنع المسامحة .*P* جواز نا پذیر ـ روا نداشتنی .*T* مساعده‌یه کلمز || Cela est intolérable ممتنع التجویز اولان احوالدندر Injure intolérable بر شتم ممتنع المسامحة

INTOLÉRANCE. Manque de tolérance en fait de religion .*A* عدم المسامحة فی ـ عدم المساغ لامور الدین الآخر امور الدین الآخر

INTOLÉRANT. Qui manque de tolérance .*A* غیر مسامح فی امور الدین الآخر

INTONATION. Manière d'entonner un chant .*A* صوغ اللحن ـ اجراء النغمة .*P* نغمه پردازی .*T* ازکیلتمه || Une mauvaise intonation کریه بر کونه نغمه اجراسی Manquer à l'intonation اجرای نغمه‌ده خطا ایتمک || Il connaît les notes, mais il n'est pas encore ferme dans l'intonation ارقام موسقیّه‌یه کرچه آشنا درانجق اجرای نغماتده هنوز کسب رسوخ ومتانت ایتمامشدر ـ || Et l'action d'entonner .*A* تنغّم .*P* نوا سرایی .*T* ازکی ایله اوقومه

INTRADOS. Terme d'Architecture. La partie intérieure et concave d'une voûte .*A* مقعّر القبّة .*P* کاواک کنبد .*T* قبه‌نک قووق طرفی

INTRADUISIBLE. Qui ne se peut traduire .*A* ممتنع الترجمة .*P* ترجمه نا پذیر ـ امکان نا قابل ترجمه .*T* ترجمه‌یه کلمز || Ce passage est intraduisible بو فقره ترجمه‌سی نا ممکن ـ نا قابل ترجمه در Ce genre de beauté, de finesse est intraduisible بو جنس حسن ولطافت ممکن الترجمه دکلدر

INTRAITABLE. Dur, avec qui on ne peut traiter .*A* مشارز ـ ممتنع المعاملة ـ عدیم الامتزاج ـ صعب ـ الخلق .*P* بیگانه .*T* بد خو ـ خو چتین خویلو ـ قونوشلمز || Homme intraitable مشارزة طبع ایله مجبول برمزاج esprit عدیم الامتزاج بر آدم ممتنع المعاملة On ne sait comment l'aborder, il est intraitable بر آدمدر یاننه وارلمنک وجهی یوقدر

INTRANSITIF. Il se dit des verbes neutres .*A* غیر متعدّی ـ لازم

INTRÉPIDE. Qui a de l'intrépidité .*A* صاحب الجرأة ـ جریٔ ـ ذو البسالة ـ بسلاء .pl باسل ـ ذو الحماسة ـ حمس .pl احمس ـ .*P* جگردار ـ پولاد دل ـ پر دل .*T* یورکلو ـ یکیت || Courage intrépide صاحب بسالت جلادت باهرة الحماسة homme بر آدم

INTRÉPIDEMENT. adv. .*A* جریئاً ـ بالحماسة والبسالة .*P* پر دلانه ـ جگر دارانه .*T* یکیتجه

INTRÉPIDITÉ. Courage, fermeté inébranlable dans le péril .*A* جرأت ـ حماست ـ بسالت ـ قحوم .*P* پر دلی ـ پولاد ـ جگر داری ـ دلی .*T* یورکلیلک ـ یکیتلک || Intrépidité héroïque جرأت قهرمانی

INTRIGANT. Qui se mêle de beaucoup d'intrigues .*A* کثیر الدسیسة .*P* دسیسه کار .*T* ایش قارشدریجی

INTRIGUE. Pratique secrète qu'on emploie pour faire réussir une affaire .*A* دسیسة .pl دسایس .*P* دسیسه کاری .*T* ایش قارشدرمه || Intrigue difficile à démêler, à débrouiller کشف وحلّی محال بر دسیسه بر نوع دسیسه Former une intrigue عقدهٔ پیچاپیچ دسیسه‌یی حلّ Dénouer une intrigue قورمق conduire, mener دسیسه‌نک اعمال وادارهٔسنه بر کونه دسیسه‌نک اعمال واداره‌سنه ایتمک Un homme d'intrigue پر دسیسه بر آدم قیام ایتمک Les intrigues de la Cour سرای همایونده اعمال ازلنولکلمش دسایس du cabinet دولتک دسیسه‌لری Pénétrer les secrets d'une intrigue بر کونه دسیسه‌نک غور وکنهنه واصل اولمق مکتومه Vivre d'intrigue اعمال دسایس ایله کچنمک

Et un embarras, un incident fâcheux .*A* غائلة .pl غوائل .*P* اشتد .*T* دغدغه || Me voilà hors d'intrigue صیقندیلو ایش غائله‌دن بریٔ اولدم Il s'est tiré d'intrigue غائله‌دن بریٔ غائله‌دن قورتلدی ـ اولدی

Il signifie aussi, un commerce secret de galanterie .*A* مغازلة خفیّة .*P* عشقبازیٔ نهانی .*T* کیزلو عشقبازلق

INTRIGUER. Embarrasser *A.* ايرات الغائلة *P.* دغدغهٔ خاطر T. آوردن دغدغه ويرمك ـ صيقندى ويرمك || Je l'ai bien intrigué par certaines choses que je lui ai dites ديديكم بعض ـ سوزلر ايله خيلى دغدغه ويردم

INTRIGUER, au neutre. Faire des intrigues *A.* اعمال الدسايس *P.* دسيسه‌كارى نمودن *T.* ايش قارشدرمق || Cet homme intrigue continuellement كار ـ لا ينقطع اعمال دسايس ايدر ويپيشه‌سى دسيسه وفساد در

s'INTRIGUER. Se donner de la peine et du soin, pour faire réussir une affaire *A.* سعى ـ همّت *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق || Il s'est bien intrigué pour parvenir à son but ـ مرامنه واصل اولمق ايچون كوزل سعى وهمّت ايلدى On dit, qu'un homme s'intrigue partout, pour dire, qu'il se fourre partout صوقلغان آدمدر ـ هر طرفه صوقلور بر آدمدر

INTRINSÈQUE. Qui est au-dedans de quelque chose, et qui lui est propre et essentiel *A.* ذاتىّ || Qualités, propriétés intrinsèques خصايل وخصايص ذاتيّه Bonté intrinsèque جودت ذاتيّه On dit, La valeur intrinsèque d'une pièce de monnaie درهمك اصليّه‌سى ـ قيمت ذاتيّه‌سى

INTRINSÈQUEMENT. adv. *A.* فى حدّ ذاته ـ ذاتاً || Cela est bon intrinsèquement بو شئ فى حدّ ذاته احسندر

INTRODUCTEUR. Qui introduit *A.* سايق الى الداخل ـ موصل فى الداخل *T.* ايچنه كوتورن || Je serai votre introducteur سنى اول طرفه سوق ايده‌جك بنم ـ اول طرفه ايصال ايچون سايقك بن اولورم

INTRODUCTEUR des ambassadeurs *A.* رئيس الحجّاب السلطان *T.* قپوجيلر كتخداسى *P.* بارداد

INTRODUCTIF. Terme de Jurisp. Ce qui introduit. Il se dit du premier exploit par lequel on commence une procédure *A.* فاتحة الامر *P.* سرآغاز كار *T.* ايشك باشلانغجى || Requête introductive فاتحه الامر اولمق اوزره تقديم اولنان عرضحال Exploit introductif سرآغاز كار اولدرق صادر اولان مراسله

INTRODUCTION. Action par laquelle on introduit *A.* ادخال ـ ايلاج *P.* در گذاشت ـ در نهاد *T.* ايچنه صوقمه || L'introduction de la sonde مسبارك ادخالى On reconnut par l'introduction de la sonde qu'il avait la pierre اسقنديلك صوقمسيله مثانه‌ده طاش اولديغى آكلاشلدى Figur. *A.* حلول || L'introduction d'une nouvelle coutume, d'un usage بر كونه دأب وعادت جديده‌نك حلولى Il se dit aussi d'une espèce de discours préliminaire qu'on met à la tête d'un ouvrage *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* سر سخن *T.* كيرش || Introduction à la Géographie فنّ جغرافيا مقدّمه‌سى On dit en termes de Jurisp. Introduction d'une instance, pour dire, le commencement d'une procédure *A.* افتتاح الدعوى *P.* سر آغاز دعوا *T.* دعوانك باشلانغجى

INTRODUIRE. Faire entrer, donner entrée *A.* ادخال ـ ايلاج *P.* اندر آوردن ـ در نهادن *T.* ايچنه صوقمق ـ ايچنه قويمق || Il vous a introduit chez un tel سنى فلانك يانته ادخال ايتدردى Il s'y est introduit lui-même خود بخود دخول ايتدى ـ كندو كنديسنه ايچرويه صوقلدى ـ Il m'a introduit dans la chambre du roi بنى خنكارك اوطه‌سنه ادخال ايلدى Cet homme s'introduit partout ـ بو آدم هر طرفه دخول ايدر هر طرفه صوقيلور Ce n'est pas son mérite, c'est son effronterie qui l'a introduit dans cette société فلان مجلسه دخولنه وسيله اولان اهليّتى دكل عارسزلغيدر Il a introduit les ennemis à la place اعدايى قلعه‌نك ايچنه ادخال ايلدى ـ Figur. || Il a introduit une coutume بر عادت ادخال ايتدردى ـ بر عادتنك حلولنه سبب اولمشدر Les vices se sont introduits avec le temps مساوى ومعايب مرورزمان ايله حلول ايتمشدر

INTRODUIT. *A.* داخل *P.* در اورده ـ اندر شده *T.* ايچنه ايچنه صوقلمش ـ كيرمش

INTROMISSION. Action par laquelle un corps s'introduit dans un autre *A.* نفوذ *P.* اندر رفتن *T.* ايچنه كچمه || L'intromission de l'air dans l'eau هوانك صو ايچنه نفوذى

INTRONISATION. Action par laquelle on intronise *A.* جلوس على السرير ـ *P.* بر تخت نشست *T.* تخته اوتورمه || Après son intronisation تخته جلوسندنصكره

INTRONISER. Mettre sur le trône. Il ne se dit que des prélats *A.* اجلاس على سرير الحكومة *P.* بر تخت حكومت نشستانيدن *T.* حكومت تختنه اوتورتمق

INTRONISÉ. *A.* جالس على سرير الحكومة *P.* بر تخت حكومت نشسته *T.* حكومت تختنه اوتورمش

INTRUS. Participe du verbe Intrure. Introduit par force, par ruse, ou contre le droit, dans quelque dignité *A.* خارجىّ *P.*

صاپلمەدن کلمه .T نا براه آمده

Il se dit aussi de celui qui s'introduit dans quelque charge sans droit, et sans être légitimement appelé .A دخیل بلا استحقاق
.T یولسز صوقلمش || Il s'est intrus dans cette charge, dans cette tutelle, dans cette gestion بو منصبده وبو امر وصایتده
وبو خصوصک تدبیر واداره‌سنده دخیل بلا استحقاقدر

INTUITIF. Il ne se dit qu'en cette phrase, La vision intuitive de Dieu, pour dire, la vision de Dieu telle qpe les bienheureux l'ont dans le ciel. .A طلعة الوجه الله

INTUITION. Il se dit de la vision claire des bienheureux à l'égard de Dieu .A سعادة الطلعة الوجه الله

INTUITIVEMENT. D'une vision intuitive .A طلعة الوجه الله
بالمعاینة || Voir Dieu intuitivement بالمعاینه طلعت وجه
الله ایله مظهر سعادت اولمق

INTUMESCENCE. Action par laquelle une chose s'enfle .A نتوّ
.B بر جستگی .T تومب طوملمه - قبارمه || L'intumescence des chaires اتلرک تومب طوملمسی - نتوّ لحوم

INTUS-SUSCEPTION. Action par laquelle les plantes attirent à elles la sève qui sert à leur accroissement .A جریان - ایتدام
.T درخت بر خود آب کشیدن .P الماء فی النباتات
یوریمسی || Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception آغاجه صویک
نباتات علی وجه الایتدام بسلنوب
نباتات قسمی ایچلرینه صویک یوریمسیله - نشو ونما بولور
بسلنور

INUSITÉ. Qui n'est point usité .A غیر مألوف - غیر معتاد
.P نا معتاد .T عادت اولمامش || Jusqu'ici cela était inusité
بر شئ ایدی بو آنه قدر نا معتاد C'était une chose inusitée parmi nous بینمزده عادت اولمامش بر شئ ایدی - Mot inusité .A غیر مستعمل لفظ .P نا مستعمل سخن .T قوللنلمز
سوز Une façon de parler inusitée تعبیر غیر مستعمل

INUTILE. Qui ne produit aucune utilité, qui ne sert à rien .A عبث - لاطایل - عدیم النفع - عدیم الفایدة .P بی سود
بیفایده - .T فائده‌سز - نافله || Travail inutile سعی بیفایده
peine عبث - تعب - فایده‌سز زحمت précaution احتیاط
بیفایده Paroles inutiles عبث سوزلر - کلمات لا طایل
efforts بیفایده کوشش souhaits عبثیه اشتیاقات regrets
هر شیده عدیم Un homme inutile à tout تأسفات لا طایل
الفایده بر آدم

Et dont on ne se sert pas .A مهمل .pl مهملات - عدیم
اللزوم .P بیهوده - بیلروم .T یرامز - ایشه لزومسز || Des meubles inutiles مهمل متاع بیت

On dit, Laisser quelqu'un inutile, pour dire, ne pas employer ses talens .A ترک فی الفراغ عن العمل - ترک فی العطلة
|| بوش براقمق .T بیکار گذاشتن - عملمانده گذاشتن .P
C'est un homme qu'il ne faut pas laisser inutile بوش براقلەجق
آدم دکلدر

INUTILEMENT. Sans utilité .A بلا - بلا طایل - بلا نفع
- عبث یره .T بیهوده - بی سود .P بلا ثمرة - فایدة
بلا || فایده‌سز اولەرق - نافله یره || Il a travaillé inutilement
عبث یره چالشدی - ثمره سعی ایلدی Se fatiguer inutilement بلا فایده ارتکاب مشقت ایتمک Ce serait inutilement que vous feriez cette démarche بو مقوله حرکته ابتدارک
نافله در - بلا فایده در

INUTILITÉ. Manque d'utilité .A عدم النفع - عدم الفایدة
.P بیهودگی - بی سودی .T فایده‌سزلک || On a reconnu l'inutilité de cette machine بو آلتک فایده‌سزلکی محقق
بو آلت عدیم النفع اولدیغی آکلاشلدی - اولمشدر Il s'est retiré voyant l'inutilité d: ses soins, de ses peines بذل ایلدیکی
سعی وهمّت منتج فایده اولمیەجغنی کورنجه کف ید
ایلدی

Et défaut d'emploi .A متروکیة عن العمل - خلوّ عن العمل
.P عملماندگی - .T حال بیکاری - بوش قالمقلق || C'est un homme qu'on laisse dans l'inutilité عملدن بوش براقلمش
خالی ترک اولنمش آدمدر - بر آدمدر

INUTILITÉS. Choses inutiles, superflues .A .pl عبثیات - .pl لغویات
عبث - بوش شیئلر .T چیزهای بیهوده .P حشویات .pl -
لغویاتدن عبارت || Un discours rempli d'inutilités شیئلر
بر مقاله

INVAINCU. Qui n'a point été vaincu .A غیر مغلوب .P نا
یکلمامش .T نا جربیده - مغلوب

INVALIDE. Infirme, qui ne saurait travailler ni gagner sa vie .A معلول .pl معلولین - سقیم .pl سقام - سقیم المزاج .P بیمار
عملمانده - حال .T سقط || Les mendians tant valides qu'invalides کرک صحیح المزاج وکرک سقیم المزاج اولان
کرک صاغ وکرک سقط اولان دیلنجیلر - سائللر Les officiers, les soldats invalides عسکری زمره‌سندن معلول وعملمانده

اولان ضابطان ونفرات

Il signifie, en termes de Jurispr., qui n'a pas les qualités re-
quises par la loi pour produire son effet *A.* غیر ـ غیر معتبر
اعتبارسز *T.* بی اعتبار ـ نا درست *P.* باطل ـ صحیح ||
معتبر اولمیان ـ سند غیر صحیح ـ سند باطل Acte invalide
سند Ce qui rend le mariage invalide, c'est le défaut d'une
condition essentielle امر نکاح شروط لازمه‌نک بریسی ناقص
باطلدر ـ اولنجه غیر صحیحدر Cette donation est nulle et in-
valide معتبر دکلدر ـ بو هبه ملغا وباطلدر

INVALIDEMENT. Sans validité *A.* باطلاً ـ من غیر اعتبار *P.*
معتبر اولمیه‌جق صورت ایله *T.* ببی اعتباری ـ بنا درستی
|| Un mineur ne peut contracter qu'invalidement بر صغیر باطلاً
معتبر اولمیه‌جق صورت ایله عقد ـ عقد سند ایده بیلور
سند ایدر

INVALIDER. Terme de Jurisp. Rendre invalide *A.* ابطال *P.*
عملمانده ساختن *T.* بوزمق || Son second testament a inva-
lidé le premier مؤخر تاریخ ایله ایتدیکی وصیتنامه مقدمکینی
ابطال ایتمش اولدی Le mariage d'un tel a invalidé la do-
nation qu'il avait faite فلانک نکاحی مقدما ایلدیکی
هبه‌نک ابطالنی ایجاب ایلدی Le défaut de cette for-
malité a invalidé l'acte فلان رسم وقاعده‌نک ترکی سندک
ابطالنه بادی اولمشدر Qu'avez-vous à dire pour invalider
cet acte? بو سندک ابطالنی ایجاب ایده‌جک دییه‌جککک
بر شئ وارمیدر

INVALIDÉ. *A.* باطل *P.* عملمانده شده ـ ابطال کرده *T.*
بوزلمش

INVALIDITÉ. Manque de validité *A.* عدم ـ عدم الاعتبار
اعتبارسزلق *T.* بی اعتباری ـ نا درستی *P.* بطلان ـ الصحة
|| On lui a fait voir l'invalidité de ses procédures دعوانک ایتدیکی
بطلانی کندوسنه بیان اولندی L'invalidité d'un contrat,
d'un mariage مقاوله حجتنک ونکاحک عدم صحتی

INVARIABLE. Qui ne change point *A.* ممتنع التغیر ـ لا یتغیر
بریٔ من الاختلاف ـ ممتنع الاختلاف ـ ممتنع التحول ـ
دونمز ـ دکشمز *T.* بی تغیر ـ دیگر گونی نا پذیر *P.* والتغیر
|| Être invariable dans ses promesses, dans ses résolutions بر
کمسنه مواعید وتصمیماتنده تغیردن بریٔ اولمق Règle in-
variable قاعدهٔ لا یتغیر Le cours invariable des astres سیر
فصول L'ordre invariable des saisons عدیم الاختلاف کواکب
اربعه‌نک نظام ممتنع التغیری

INVARIABLEMENT. adv. *A.* بلا تخلف ـ من غیر تغیر *P.*
بی دیگر گونی *T.* دونمکسزین ـ دکشمکسزین || Il est in-
variablement attaché à son devoir بلا تخلف خدمتنه مداومدر

INVARIABILITÉ. Qualité de ce qui est invariable *A.* عدم التغیر
بی ـ بی دیگر گونی *P.* عدم الاختلاف ـ عدم التحول ـ
تغیری *T.* دونمامزلک ـ دکشمامزلک || L'invariabilité de
ses principes اتخاذ ایلدیکی اصولک عدم تغیری

INVASION. Action violente par laquelle on s'empare d'un pays
regardé comme ennemi *A.* استیلا *T.* بصوب ضبط ایتمه || L'in-
vasion de la Chine par les Tartares قوم تاتارک ممالک
چینه استیلاسی Grande invasion استیلای عظیم subite استیلای
ناگهانی ـ استیلای ناگهظهور Les fréquentes invasions des
Tartares قوم تاتارک متتابع الظهور اولان استیلالری

INVECTIVE. Discours injurieux *A.* لعن ـ سب *P.* نفرین
T. سوکمه || Sanglante, longue invective لعن شدید ومدید
Se répandre en invectives لعن ونفرینه بوشانمق Vomir des
invectives contre quelqu'un بر کمسنه فلانک علیهنه آغزندن
سب ونفرین پوشکرمک Il s'emporte toujours en invectives
هیجان غضب ایله دائماً ومستمراً لعن ونفریندن خالی
دکلدر Les invectives ne sont permises que contre les vices
مساوی ومثالبدن غیری شیئه لعن ونفرین جائز دکلدر

INVECTIVER. Dire des invectives *A.* لعن ـ سب *P.* نفرین
دادن *T.* سوکمک || Invectiver contre le vice مثالبه سب
ولعن ایتمک contre quelqu'un فلانک علیهنه سب ولعنی
حاوی کلمات تفوه ایتمک

INVENDABLE. Qu'on ne peut pas vendre *A.* متعذر البیع *P.*
نفروختنی ـ فروخت نا پذیر *T.* صاتلمز || Ces marchan-
dises sont invendables بیع وفروخت ـ بوماللر متعذر البیعدر
اولنمز

INVENDU. Qui n'a pas été vendu *A.* غیر مبیوع *P.* نا
فروخت *T.* صاتلمامش || Marchandises invendues صاتلمامش
اموال

INVENTAIRE. État, dénombrement par écrit *A.* دفتر pl.
دفاتر *P.* اواره ـ انگاره *T.* دفتر || Faire un inventaire des
biens, des meubles, des marchandises de quelqu'un بر کمسنه‌نک
اموالی واثاث بیتی وتجارته متعلق مالنک دفترینی
ترتیب ایتمک Mettre, coucher dans l'inventaire دفترده

ثبت وقید ایتمک Il s'est trouvé à l'inventaire دفترک ترتیبنده
حاضر بولندی Il faut représenter l'inventaire en Justice دفترک
اقتضا ایدر حضور شرعه ابرازی Remplir un inventaire بر
دفتری طولدرمق olore دفتری ختم ایتمک قپانمق - دفتری

Il se dit aussi de la vente publique des meubles qui sont contenus dans un inventaire. V. Encan. — Inventaire de production, signifie, en termes de Pratique, le dénombrement des pièces qu'on produit en un procès A. دفتر الاوراق الدعوی || Dresser un inventaire دعوانک اوراقی دفترینی ترتیب ایتمک

INVENTER. Trouver quelque chose de nouveau par la force de son esprit A. اختراع - ابداع - ایجاد .P ازسر نو پیدا کردن .T یکیدن چیقارمق || Inventer un art, une science, une mode, un jeu, un instrument بر فنی وبر علمی وبر رسم جدیدی وبر ملعبه‌یی وبر آلتی اختراع ایتمک Celui qui a inventé la poudre à canon, la thériaque باروت سیاهی وتریاقی ایجاد ایدن l'imprimerie فنّ طباعتک موجدی Il l'a inventé le premier بو شیئک موجد اوّلیدر Ce poète invente bien بو شاعر حسن ولطافت ایله ابداع معانی ایدر Inventer une malice بر نوع خباثت اختراع ایتمک Cela n'a pas été inventé tout d'un coup دفعةً اختراع اولنمش شئ دکلدر

Et supposer, controuver A. خلق - اختلاق .P از سر خود کندو باشندن - اصلی یوقدن دوزمک .T پیدا کردن چیقارمق || C'est un menteur, il a inventé cela فلان کشی لا عن کذابدر بونی اختلاق ایلدی Ce fait est inventé اصلی یوقدن دوزمه بر اصل خلق اولنمش بر مادّه در Inventer une fausseté - بر کذب اختلاق ایتمک مادّه در une calomnie اختلاق افک وافترا ایتمک بر یلان چیقارمق

Inventé. A. مخترع - مستبدع .P ایجاد کرده - ازنو پیدا کرده .T یکیدن چیقارلمش

INVENTEUR. Celui qui invente A. مخترع - مبدع - موجد .P از نو پیدا کننده .T یکیدن چیقاران || L'inventeur de l'imprimerie فنّ طباعتک موجدی de l'art d'écrire فنّ کتابتک مبدعی Inventeur de nouveaux mots موجد الفاظ مولّد الفاظ جدیده - جدیده Il est l'inventeur de cette calomnie بو افترانک خلّاق وموجدی فلاندر

INVENTIF. Qui a le génie, le talent d'inventer A. موجد || Homme inventif عقل موجد صاحبی آدم esprit عقل موجد Une imagination fort inventive کثیر الایجاد بر قوّت متخیّله

INVENTION. [Faculté d'inventer, ou disposition de l'esprit à inventer A. قوّت اختراعیّة - طبیعت اختراعیّة .P قوّت ایجاد سازی - طبیعت ایجاد کاری .T یکیدن چیقارمنک || Ce poète, ce peintre n'a point d'invention بو شاعرک قوّتی وبو مصوّرک قوّت اختراعیّه‌سی یوقدر est plein d'invention قوّت اختراعیّه‌سنده وسعت - طبیعت اختراعیّه‌سی چوقدر L'invention est une des parties de la Rhétorique قوّت اختراعیّه فنّ بیانک بر جزئیدر عظیمه وار در

Il se prend aussi pour l'action d'inventer, et pour la chose inventée A. اختراع .P نو پیدایی - ایجاد سازی .T یکیدن چیقارمه .A مخترع pl. مخترعات .P نو پیدا - ایجاد کرده .T یکیدن چیقمش - یکی چیقمه || Depuis l'invention de l'imprimerie, de la boussole, du thermomètre فنّ طباعتک وپوصله‌نک ومیزان حرارت هوانک اختراعندبرو Il est fertile en inventions کثیر الاختراعات بر آدمدر Une heureuse invention اختراع diabolique مخترعات خسنه‌دن بر شئ شیطانی

INVENTORIER. Mettre dans un inventaire A. ثبت فی الدفتر .P در اواره نوشتن .T دفترده قید ایتمک - دفتر ایتمک || Inventorier les meubles d'une maison متاع بیتی دفترده قید On a inventorié ces livres بو کتابلر دفترده قید ایتمک بو کتابلری دفتر ایتدیلر - اولندی

Inventorié. A. مقیّد فی الدفتر .P در اواره نوشته .T دفترده قید اولنمش - دفتر اولمش

INVERSE. T. de Logique. Il se dit d'une proposition qui résulte d'un échange de fonctions entre le sujet et l'attribut d'une proposition quelconque qu'ils conçoivent comme directe A. عکس القضیّة || Tous les méchants sont fous, est la proposition inverse de Tous les fous sont méchants کلّ شریر مجنون قضیّه‌سی کل مجنون شریر قضیّه‌سنک عکسیدر

Il se dit en Physique, pour exprimer l'état actuel ou la loi de variation d'une chose qui augmente ou qui diminue, à mesure qu'une autre dont elle dépendait, qui lui est comparée, augmente ou diminue. A. قیاس بالعکس - قیاس عکسیّ || L'intensité de la lumière est en raison inverse des carrés de la distance du corps lumineux ضیانک قوّتی جسم مضیئنک مسافه‌سنده واقع اشکال مربّعلره نظراً قیاس عکسی اوزره در

INVERSION. T. de Grammaire. Changement de l'ordre direct dans lequel les mots sont ordinairement rangés dans le discours *A.* انقلاب السیاق الکلام

INVESTIGATEUR. Celui qui fait des recherches suivies sur quelque objet *A.* مستقصی *P.* پژوهنده *T.* آراشدریجی ‖ Investigateur des secrets de la nature مستقصیٔ خفایای قدرت

INVESTIGATION. Recherche suivie sur quelque objet *A.* استقصا ـ استفحاص *P.* پژوهش *T.* آراشدرمه ‖ L'investigation de la vérité استقصای حقیقت حال

INVESTIR. Donner avec de certaines formalités le titre d'un fief et la faculté de le posséder *A.* تقلید التشریفات الرتبة *P.* توجیه تشریفاتنی احسان *T.* احسان پایزه کردن ‖ L'Empereur l'a investi de ce Duché فلان دوقەلغک تشریفات تقلیدی جانب ایمپراطوریدن کندویه احسان توجیهی تشریفاتی ـ اولندی ایتمک

Il signifie aussi, entourer une place de troupes de tous côtés *A.* حصر ـ احاطة *P.* تکنیف ـ پیرامن بستن *T.* قوشاتمق ‖ Il investit la place avec trois mille chevaux اطرافنی چویـروب قوشاتمق ـ اوچ بیک سواری عسکر ایله قلعه‌یی ‖ L'armée ennemie pouvait être investie دشمن اردوسی قوشاتدی حصر واحاطه اولنمق ممکن ایدی

INVESTI. *A.* محصور ـ محاط *P.* پیرامنش بسته *T.* اطرافی قوشادلمش

INVESTISSEMENT. Action d'investir une place pour l'assiéger *A.* محاصرة ـ حصر *P.* پیرامن پستگی *T.* قوشاتمه ‖ L'investissement de la place a été fait promptement et à propos قلعه‌نک محاصره‌سی ـ حصری سرعت ایله وتمام وقتنده اولمشدر سریعاً ووقتنده اولدی

INVESTITURE. L'acte par lequel le seigneur dominant investit d'un fief son vassal *A.* منشور التقلید الرتبة *P.* یرلیغ ‖ Donner l'investiture d'un Duché *T.* توجیه رتبه براتی پایزه دوقه‌لق رتبه‌سی تشریفاتنک تقلیدینه دائر برات ویرمک

INVÉTÉRER. Devenir vieux. Il ne se dit que des maladies et des mauvaises habitudes *A.* اسنان ـ ازمان *P.* کهنه سال شدن *T.* اسکیمک ـ یلّلنمق ‖ Il ne faut pas laisser invétérer les maladies سالی گشتن ـ امراض جانز دکلدر ازمان ‖ Les maux qu'on laisse invétérer sont plus difficiles à guérir que les autres طول مدت ترک واهمال اولنغله مسنون ومزمن اولمش علل وامراض سائرلردن زیاده عسیر الدوادر ‖ Cette maladie est si fort invétérée, qu'elle est devenue incurable بو علت شول مرتبه‌ده ییلنمشدر که فیما بعد قابل علاج دکلدر ‖ Une mauvaise coutume qu'on a laissé invétérer ازمانـنه جواز ‖ Une haine invétérée بغض عتیق ویرلمش بر عادت ردیئه ومزمن

INVÉTÉRÉ. *A.* عتیق ـ مسنون ـ مزمن *P.* کهن سال ـ سالی *T.* اسکیمش ـ ییللنمش دیرین ـ

INVINCIBLE. Qui ne peut être vaincu *A.* ممتنع القهر ـ منصور اللواء دائماً ـ بریٔ من المغلوبیّة *P.* شکستی نا پذیر ‖ Ce prince est invincible *T.* یکلمز ـ ناقابل مغلوبیّت ـ بو پادشاه دائما منصور اللوا در شائبهٔ قهر ومغلوبیّتدن بریٔ ـ ‖ Armée invincible بر پادشاهدر عسکر ـ ممتنع القهر بر عسکر ظفر رهبر

Et qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع ـ ممتنع الغلبة *P.* امکان نا پذیر شکستی ـ نا قابل دفع ‖ Courage invincible جلادت ممتنع ـ غلبه‌سی نا قابل جلادت وشجاعت ‖ obstacle دفعی محال مانع قوی ‖ opiniâtreté دفعی نا ممکن عناد اکید

Et qui ne saurait être réfuté *A.* ممتنع الاعتراض ـ ممتنع الجرح *P.* نا قابل اعتراض *T.* قارشولیه‌جق سوز کوتورمز ‖ Argument invincible برهان ممتنع الاعتراض ‖ raison اعتراض قبول ایتمز بر علت

INVINCIBLEMENT. D'une manière à laquelle on ne peut résister *A.* بلا جرح ـ بلا اعتراض ـ بلا تعریض *P.* بی ‖ Cette raison-là prouve *T.* قارشولنه‌میه‌جق وجهله اعتراض ‖ invinciblement ce que j'avance بو علت سرد ایلدیکم کلامی جرح وتعریض قبول ایده‌میه‌جک وجهله اثبات ایدر

INVIOLABILITÉ. Qualité de ce qui est inviolable *A.* برائة من النقص ـ الاخلاف *P.* شکستی نا پذیرایی *T.* ‖ L'inviolabilité des sermens, du droit des gens بوزلمازلق یمینلرک وحقوق مللک نقض واخلافدن برائتی

INVIOLABLE. Qu'on ne doit jamais violer *A.* ممتنع النقض ـ ممتنع الاخلاف ـ بریٔ من النقض *P.* شکستی نا پذیر *T.* بوزلمغه کلمز ـ بوزلمز ‖ Les sermens et les voeux sont inviolables یمینلر ونذرلر نقض واخلافی ممتنع احوالدندر ‖ Le droit des gens est un droit inviolable حقوق ملل نقض واخلاف قبول ایتمز امور واجبة الرعایه‌دندر ‖ Les droits de

l'amitié sont inviolables شروط محبّت نقص واخلافدن برئ
اولملودر Il lui a juré une fidélité inviolable اخلافدن برئ
صداقتده مداوم اولەجغنی آند ويمين ايلە تعهّد ايلدی
C'est une coutume, une loi inviolable parmi ces peuples فلان
عادت وقانون بو ملّتلر عندنده ممتنع الاخلافدر C'est un
homme dont la parole est inviolable شائبۀ اخلافدن برئ
وثاقت وعد ايلە معروف بر آدمدر

Un asyle inviolable *A.* مأمن ـ مأمن مصون عن التعرّض
طوقنمق *T.* آزادۀ دست تعرّض جای امان *P.* مقطوع القدم
بر صيغنەجق ير

INVIOLABLEMENT. D'une manière inviolable *A.* بلا اخلاف
بوزلميەجق *T.* با وجه شكستی نا پذير *P.* من غير تخلّف ـ
وجهلە ‖ Ce qu'il a une fois promis, il le tient inviolablement
بر كرّە وعد ايلديكی شيئی من غير تخلّف اجرا ايدر

INVISIBILITÉ. État de ce qui est invisible *A.* غياب عن
پنهانی از *P.* عدم المشهوديّة ـ اختفاء من النظر ـ الابصار
ديدە ـ نا مشهودی *T.* كورنمامزلك ‖ L'invisibilité des ato-
mes غيابی بصردن ذرّاتك des esprits ارواحك عدم مشهوديّتی

INVISIBLE. Qui ne peut être vu *A.* غير مشهود ـ غير مرئیّ
P. خفیّ من النظر ـ غايب عن الابصار ـ غير معاين ـ
نديدنی ـ نا مشهود *T.* كورنمز ‖ Les Anges, les esprits sont
invisibles ملايك وارواح خفیّ من النظر در Dieu est le créa-
teur des choses visibles et invisibles جناب حقّ خالق
مشهودات وغير مشهوداتدر

Figur. *A.* غايب *P.* نا بديد ـ نا بود ونا پيدا *T.* غايب
اولمش ‖ Il était là tout à l'heure, il est devenu invisible
شمدی آندە ـ الی الآن آندە ايكن نا گاە غايب اولمشدر
اولمشدر نا بديد ايكن Je tenais cette montre dans mes mains,
elle était tout à l'heure sur cette table, elle est devenue
invisible بو ساعت المدە ايدی الی الآن پيشتختەنك
اولمشدر نا بود ونا پيدا ايكن اوزرندە ـ On dit aussi d'une
personne qu'on ne saurait trouver, quoiqu'on la cherche, qu'elle
est invisible اولمشدر نا بود ونا پيدا اولدی ـ غايب ـ
ميداندە يوق

INVISIBLEMENT. D'une manière invisible *A.* لا عن ـ لا مرئيّاً
ـ كورنمكسزين *T.* نا بديدانە *P.* من غير معاينة ـ عيان
بللو اولميەرق ‖ Le corps de Notre-Seigneur Jésus-Christ est
réellement, quoiqu'invisiblement, sous les espèces sacramentel-
les جسم مبارك حضرت عيسى مظهر قدسيّت اولمش خبز
وخمر ايچندە مرئيّاً دكل ايسە دە فعلاً وحقيقةً موجود در

INVITATION. V. Inviter ‖ Invitation à un festin ضيافتە دعوت
à une noce دوكونە دعوت ـ سورە دعوت Recevoir, accep-
ter une invitation دعوتی قبول ـ دعوتە اجابت ايتمك
ايتمك. Le Grand Maitre des cérémonies va faire l'invitation
au Parlement باش تشريفاتچی پارلامنتو دعوتنە كيدر

INVITER. Prier de se trouver, d'assister à ... *A.* دعوت *P.*
خواندن *T.* دعوت ايتمك ‖ Inviter à dîner طعامە دعوت
ايتمك aux noces دوكونە دعوت ايتمك Il ne se trouva
pas à l'assemblée, parce qu'on ne l'avait pas invité دعوت
اولنمديغندن مجلسدە بولنمدی ـ Figur. ‖ Le beau temps
nous invite à la promenade لطافت هوا بزی مسيرەيە دعوت
ايدر La raison, le devoir, l'honneur vous invite à faire cette
démarche قانون عقل وواجبۀ ذمّت وعرض وناموس سنی
بو حركتە داعيدر

INVITÉ. *A.* مدعوّ *P.* خواندە *T.* دعوت اولنمش

INVOCATION. V. Invoquer.

INVOLONTAIRE. Qui se fait sans le consentement de la vo-
lonté *A.* خلاف ما يراد ـ غير اختياریّ ـ كرهیّ ـ قسریّ *P.*
نا خواە *T.* استيەرك دكل ‖ Toutes les actions vitales sont
involontaires اعمال حيوانيّەنك مجموعی غير اختياريدر
Acte involontaire فعل غير اختياری Mouvement حركت غير
حركت قسريّە ـ اختياری

INVOLONTAIREMENT. Adv. *A.* من غير اختيار ـ لا عن اختيار
استميەرك *T.* بناخواهی ـ بخلاف دلخواە ـ نا خواە *P.* كرهاً ـ

INVOLUTION. Terme de Palais. Assemblage d'embarras, de
difficultés *A.* زحام *P.* انبوهی *T.* بيغندی ‖ Involution de
procédures مرافعەلر بيغنديسی ـ زحام مرافعات

INVOQUER. Invoquer à son secours une puissance divine ou
surnaturelle *A.* استغاثة ـ استدعاء العون ـ استعانة *P.* ياوری
خواستن ـ مددرسی طلبيدن *T.* ياردم استمك ‖ Invoquer
Dieu à son aide جناب خير الناصريندن استدعای عون
ـ امزۀ كرامدن استغاثە ايتمك les Saints ومدد ايتمك
ارواح طيّبۀ اولياء اللهدن رجای مددرسی واعانت ايتمك

INVOQUER les démons *A.* عزم علی الشياطين *P.* ديوانرا
خواندن *T.* شيطانلری دعوت ايتمك

On dit en termes de l'Écriture, Invoquer le nom de Dieu, pour

dire, l'adorer *A.* ذكر الاسم الله *P.* نام خدا خواندن *T.* الله تعالينك آدينى اوقومق

On dit aussi, Invoquer une loi, un témoignage, pour dire, les citer en sa faveur بر قانونى وبر كمسنه‌نك كلامنى على طريق الاشهاد ذكر ايتمك

INVRAISEMBLABLE. Qui n'est pas vraisemblable *A.* غير محتمل بعيد عن الاحتمال ـ غير ملحوظ *P.* نا محتمل ـ ذور از ـ نا ملحوظ *T.* احتمالى يوق || Ce fait est invraisemblable امر غير محتملدر ـ اجتمال

INVRAISEMBLANCE. Défaut de vraisemblance *A.* عدم الاحتمال *P.* بى احتمالى *T.* احتمالسزلك || L'invraisemblance de ce récit بو روايتك عدم احتمالى

INVULNÉRABILITÉ. État de ce qui est invulnérable *A.* برائة من التجريح *P.* امكان نا پذيرئ زخمخوارى *T.* يارەلنامزلق

INVULNÉRABLE. Qui ne peut être blessé *A.* ممتنع التجريح *P.* امكان نا پذيرزخمخوارى *T.* يارەلنمز ـ Figur. ممتنع الكلم ـ زخمخورئ زبان || Il est invulnérable aux traits de la médisance سهام لوم وتعييبدن مأموندر ـ لوّامدن آزاده در

IOTA. Ce mot s'emploie pour dire, rien *A.* حرف واحد *P.* بر حرف *T.* يكحرف || On a copié cette lettre mot à mot, Il ne manque pas un iota بومكتوب لفظًا بعد لفظ استنساخ اولنوب بر حرف اكسك دكلدر

IPSO FACTO. Expression Latine. Il se dit de tout ce qui suit infailliblement de quelque chose *A.* من نفس فعله || Celui qui frappe un prêtre, est excommunié ipso facto بر راهبى ضرب ايدن كشى من نفس فعله مظهر لعنت اولمش اولوز

IRASCIBLE. Il ne se dit qu'en ces phrases, L'appétit irascible, la faculté irascible, qui signifient, la faculté par laquelle l'ame se porte à surmonter les difficultés qu'elle rencontre à la poursuite du bien ou à la fuite du mal *A.* قوّت غضبيّة

IRIS. V. Arc-en-ciel.

IRIS. Plante médicinale *A.* سوسن ازرق *P.* سوسن آسمانگون *T.* كوك سوسن ـ سوسن چيچكى ـ Sa racine s'appelle *A.* قرمة الطيب *P.* ايرسا *T.* منكشه كوكى ـ Poudre d'iris. Une poudre de senteur faite de la racine d'iris *A.* سفوف القرمة الطيب *P.* سفوف بيخ ايرسا *T.* منكشه كوكى سفوفى

On appelle aussi Iris, la partie colorée de l'oeil qui environne la prunelle *A.* دائرة البؤبؤ *P.* حلقهٔ مردمك چشم *T.* كوزببكى دائرەسى

IRONIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on dit, par plaisanterie, le contraire de ce qu'on veut entendre *A.* هزل ـ هزالة || Ironie heureuse هزل لطيف Tout ce discours n'est qu'une ironie بو مقاله بسبتون بر هزاله در

IRONIQUE. Où il y a de l'ironie *A.* هزلىّ || Discours ironique كلام هزل آميز

IRONIQUEMENT. Par ironie *A.* هزلاً ـ على صورة الهزل ـ على طريق الهزل ـ || Il a dit cela ironiquement بو كلامى على طريق الهزل سويلدى

IRRADIATION. Émission des rayons d'un corps lumineux *A.* تقضّب الاشعّة *P.* شعشعه گسترى *T.* پارلديمك چكيلوب اوزانمسى || Dès que le soleil se lève, il se fait une irradiation dans l'horizon شمسك طلوعى عقيبنده تقضّب اشعّه اطراف افقك مجموعنه ظاهر اولور

IRRAISONNABLE. Qui n'est pas doué de raison *A.* معدوم العقل *P.* بيهوش *T.* عقلسز || Animal irraisonnable حيوان معدوم العقل

IRRÉCONCILIABLE. Qui ne peut se réconcilier *A.* متعذر الاصلاح ـ ممتنع الالتئام ـ ممتنع التأليف *P.* اصلاح نا پذيرا ـ نا ممكن ائتلاف ـ آشتى نا پذير *T.* بارشلمز ـ اصلاح قبول ايتمز ـ تأليف قبول ايدەميەجك ـ ايدەميەجك عداوت وار در || Ce sont des ennemis irréconciliables بينلرندە تأليف قبول صورت ايلە برى برلرينه دشمندرلر Haine irréconciliable بغض وعدوان احتمال اصلاحى ـ ممكن الاصلاح اولميان محال

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv. *A.* من غير قبول الاصلاح ـ من غير قبول التأليف *P.* بروجه آشتى نا پذير *T.* بارشيلەميەجق صورت ايلە فيما بعد || Ils ont rompu irréconciliablement بينلرندە تأليف قبول ايدەميەجك صورت ايلە قطع رشتهٔ محبّت ايتمشلر در Ils sont brouillés irréconciliablement بينلرى قابل اصلاح والتئام اولەميەجق وجهلە منازعه ايتمشلر در ـ بارشيلەميەجق وجهلە

IRRÉCUSABLE. Qui ne peut être récusé *A.* ممتنع الجرح ـ ممتنع الرد *P.* امكان نا پذير جرح *T.* جرح اولنەميەجق ـ جرحى نا ممكن || Juge, témoin irrécusable جرحى ممكن دكل ـ قاضى وشاهد témoignage ممتنع الجرح شهادت

IRRÉFLÉCHI. Qui n'est pas réfléchi *A.* غير متفكر ـ بلا رويّة

P. دوشونلماش .T بی ملاحظه ـ بی اندیشه ـ نیندیشیده
بلا تفکر سویلنمش کلام Un propos irréfléchi || ملاحظه‌سز ـ
Des actions irréfléchies بلا رویّة صدور ایتمش افعال

IRRÉFORMABLE. Qui ne peut être réformé A. ممتنع التصحیح
P. درستی نا پذیر .T تصحیح اولنه‌میه‌جق || Jugement irréformable تصحیح قبول ایده‌میه‌جک بر حکم

IRRÉFRAGABLE. Qui ne peut être contredit A. ممتنع التعریض
P. تعریضنه .T خلاف گویی نا پذیر ـ تعریض نا پذیر
Témoignage irréfragable || تعریض قبول ایتمز ـ کله‌میه‌جک
تعریض قبول ایده‌میه‌جک شهادت

IRRÉGULARITÉ. Manque de régularité A. عدم الانتظام ـ
اویغونسزلق .T نا در برابری .P اختلاف النظام ـ عدم الرابطة
Considérez un peu l'irrégularité || نظامسزلق ـ رابطه‌سزلق ـ
de sa conduite سلوک وحرکتنده اولان عدم رابطه وانتظامه
L'irrégularité d'un bâtiment بنانک عدم جزئیجه دقت ایله
du بر منظومه‌نک عدم رابطه‌سی d'un poème انتظامی
pouls اختلاف نظامی ـ نبضک عدم رابطه‌سی des saisons
اختلالی ـ فصول اربعه‌نک اختلاف نظامی

IRRÉGULIER. Qui n'est point selon les règles A. خلاف القاعدة
P. خلاف قاعده‌سز .T بیرون از قاعده || Procédé irrégulier
قاعده بر حرکت

Et qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, établi A.
غیر ـ غیر منتظم ـ مختلف النظام ـ مخالف النظام
اویغونسز ـ رابطه‌سز .T نا منتظم ـ بی سامان .P مرتّب
Ce bâtiment est fort irrégulier || غایت ایله نا منتظم بر
بنا در Fortifications irregulières استحکامات غیر مرتّبه ـ Pouls
irrégulier A. نبض غیر منتظم .P نبض نا دربرابر .T
رابطه‌سز نبض

On dit en Grammaire, Verbe irrégulier A. فعل سماعی ـ
فعل غیر قیاسی

IRRÉGULIÈREMENT, adv. A. بلا ترتیب ـ من غیر انتظام
رابطه‌سز اوله‌رق ـ رابطه‌سزجه .T نا در برابرانه .P بلا رابطة ـ
Cela est bâti fort irrégulièrement || بغایت رابطه‌سز بنا اولندی

IRRÉLIGIEUSEMENT. Avec irréligion A. علی خلاف داٌب
داٌب دینه مغایر اوله‌رق .T نه بر آیین دین .P الدیانة
Il se comporte dans l'église fort irrégulièrement || کلیسا ایچنده
داٌب دیانته مغایر حرکت ایدر

IRRÉLIGIEUX. Contraire à la religion. Il ne se dit guère que
des choses A. خلاف الدین ـ مغایر الداٌب الدیانة .P
Discours irréligieux || دینه مغایر .T نا سزای آیین دین
داٌب دینه Action irréligieuse داٌب دیانته مغایر بر کلام
خلاف شرط دیانت بر فعل ـ مخالف وضع وحرکت

IRRÉLIGION. Manque de religion A. انعدام ـ عدم الدیانة
ایمانسزلق ـ دینسزلق .T بیدینی .P نقصان الایمان ـ الدیانة
حقنه عدم دیانت تهمتی اسناد On l'accuse d'irréligion ||
اولنور La débauche, les méchantes compagnies l'ont jeté dans
l'irréligion عیش وعشرت واشرار ایله مجاورتی انعدام
عیش وعشرته مداومت ومجالس ـ ایماننی مستلزم اولمشدر
ارباب شرّه مجاورتی تقریبیله عدم دیانته گرفتار اولمشدر

IRRÉMÉDIABLE. À qui on ne peut remédier A. متعذّر الدوا
T. بی علاج ـ بیدوا ـ بیدرمان .P ممتنع المداواة ـ
ممتنع الدوا || C'est un mal irrémédiable چاره‌سز ـ علاجسز
بر علتدر ـ علاج قبول ایتمز بر علتدر ـ Figur. || Une faute
irrémédiable علاجی یوق بر خطا La calomnie cause des
maux irrémédiables غمز وسعایت علاج قبول ایده‌میه‌جک
نتیجه اکداری مستلزمدر

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv. A. بلا امکان المداواة .P بروجه
علاج نا پذیر .T علاج قبول ایده‌میه‌جک وجهله || Les débauches
l'ont ruiné irrémédiablement کثرت عیش وعشرت علاج
قبول ایده‌میه‌جک وجهله خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

IRRÉMISSIBLE. Qui n'est pas pardonnable A. ممتنع العفو
T. نا قابل عفو ـ بخشایش نا پذیر ـ آمرزش نا پذیر .P
جرم ممتنع العفو || Faute irrémissible باغشلنمز ـ عفوه کلمز
عفوه کلمز Le cas est irrémissible نا قابل عفو بر قباحت ـ
بر قباحتدر

IRRÉMISSIBLEMENT. Sans rémission, sans miséricorde A. بلا امان
عفو اولنمیه‌جق .T ببی امرزش .P من غیر عفو ـ بلا عفو ـ
بلا امان مظهر تأدیب Il sera puni irrémissiblement || وجهله
اوله‌جقدر

IRRÉPARABLE. Qui ne se peut réparer A. ممتنع التلافی
بر .T تعمیر نا پذیر .P ممتنع التعمیر ـ ممتنع الالتئام ـ
تعمیر قبول ایتمز ـ دخی اله کیرمز || La perte du temps est
irréparable اضاعت ـ فوت وقت تلافی قبول ایدر شی دکلدر
ضایع اولان وقت بر دخی ـ وقت ممکن التلافی دکلدر
تعمیر قبول ایتمز بر C'est une injure irréparable اله کیرمز
فلانه التئام Il lui a fait un affront irréparable شتیمه در

علانه un dommage قبول ایده‌میه‌جک بر تحقیر ایتدی
تلافی اولنمیه‌جق بر ـ تعمیر قبول ایتمز بر خسار ایتدی
خسار ایتدی

IRRÉPARABLEMENT, adv. A. بلا امکان التلافی P. بیروجه
تعمیر نا پذیر T. تعمیر قبول ایتمیه‌جک وجهله

IRRÉPRÉHENSIBLE. Qu'on ne saurait reprendre A. بریٔ من
العیب ـ منزّه عن اللوم ـ القدح P. بریٔ من نکوهش نا
پذیر T. قینامغه کلمز ـ اوزرینه لکه قونمز || C'est une action
irrépréhensible شائبهٔ عیبدن بریٔ بر فعل مستحسندر Il
mène une vie irrépréhensible شائبهٔ قدحدن منزّه طور وصورت
دامن عفت وصلاحی لکه دار عیب وملامت ـ ایله کچینور
اولمیه‌جق صورت ایله امرار ایّام ایدر Il est irrépréhen-
sible dans ses moeurs, dans ses actions آداب واخلاقی
وافعال وحرکاتی لکهٔ لوم وعیبدن منزّهدر

IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adv. A. سالماً ـ بریئاً من العیب
من الملامة P. امکان نا پذیر ـ بی امکان نکوهش بروجه
نکوهش T. اوزرینه لکه قوندرمیه‌جق وجهله

IRRÉPROCHABLE. À qui on ne peut faire aucun reproche A.
منزّه ـ منزّه عن التعییر ـ منزّه عن الملامة ـ طاهر الذیل
اززباندرازیٔ عیبجویان P. مبرّاء من الذمیمة ـ عن التشنیع
پاکدامن ـ آزاده T. پروزسز ـ لکه‌سز || La conduite de cet
homme est irréprochable شو آدمک سلوک وحرکتی وصمهٔ
روش وحرکتی سگ اندازیٔ لوم ـ ذمیمه‌دن مبرّا در
صورت Sa vie, ses moeurs sont irréprochables لائمدن آزاده در
عیش وزندگانیسی وآداب واخلاقی واهمهٔ طعن وتشنیعدن
ذمایمدن منزّه بر ذات C'est un homme irréprochable منزّهدر
دامن عفتی ـ طاهر الذیل بر آدمدر ـ محمود الخصالدر
آلودهٔ چرک مذمّت اولمامش بر آدمدر ـ On dit au Palais,
qu'un témoin est irréprochable A. بریٔ من وصمة العیب P.
بیعیب T. عیبسز ـ پروزسز

IRRÉPROCHABLEMENT, adv. A. بریئاً ـ بریئاً من الذمایم
من القبایح P. درحال آزادگی از عیب وقصور T. پروزسزجه
عیبسز اولدرق ـ || Cet homme a toujours vécu irréprochable-
ment شو آدم علی الدوام ذمایم وقبایحدن بریٔ اولدرق
کچندی

IRRÉSISTIBILITÉ. Qualité d'une chose à laquelle on ne peut ré-
sister A. عدم المقاومة P. بی امکانیٔ مقاومت T. طیانه‌مامزلق

IRRÉSISTIBLE. À quoi on ne peut résister A. ممتنع المقاومة
P. امکان نا پذیر مقاومت T. طیانلمز || Charme irrésistible
مقاومتی ممتنع بر جاذبه

IRRÉSISTIBLEMENT, adv. A. من غیر مقاومة ـ بلا مقاومة
P. بروجه مقاومت نا پذیر T. طیانمقسزین || Il est en-
traîné irrésistiblement بلا مقاومة سوق ایتدرلمشدر

IRRÉSOLU. Qui a peine à se résoudre A. ـ متردّد الرأی
متذبذب الفکر P. بیقرار رأی ـ دو دل T. قرارسز ـ || راینده
Un homme irrésolu متردّد الرأی بر آدم un caractère irrésolu
تذبذب رأی ایله مجبول بر مزاج Il y a trois jours que je
suis irrésolu sur cette affaire بو خصوصده اوچ کوندنبرو
بو خصوصده بر قرار ویره‌میورم ـ رأیم متردّد در Il n'a mon-
tré dans cette discussion qu'une raison timide et irrésolue بو
مباحثه‌ده مرض رأی جبن وتردّد ایلدی

IRRÉSOLUMENT. D'une manière irrésolue A. ـ بتردّد الرأی
بالعدال P. ببیقرارای T. قرارسز اولدرق

IRRÉSOLUTION. État de celui qui ne prend point de résolu-
tion A. تردّد الرأی ـ تذبذب الرأی ـ حال العدال P.
ذهن ـ بیقراریٔ دو دلی T. قرارسزلق || C'est un état fâ-
cheux que celui de l'irrésolution حال عدال وتردّد بر کیفیت
نا مرغوبه در Il est dans des irrésolutions perpétuelles علی
الدوام حالت تذبذب وتردّدده در

IRRÉVÉREMMENT. Avec irrévérence A. من ـ من غیر حرمة
غیر تأدّب P. به بیحرمتی ـ ببی آزرمی T. حرمتسزلک ایله

IRRÉVÉRENCE. Manque de révérence A. عدم ـ عدم الحرمة
التأدّب P. بیحرمتی ـ بی آزرمی T. حرمتسزلک || Grande
irrévérence عظیم حرمتسزلک. Il se fait mille irrévérences
dans les églises کلیسا ایچنده قاعدهٔ حرمت وتأدّبه منافی
نیچه نیچه حالتلر واقع اولور

IRRÉVÉRENT. Qui est contre le respect que l'on doit à la
religion et aux choses saintes A. خلاف ـ مغایر الآداب الادب
القانون الاحترام P. بیرون از آیین ـ بی ادب ـ بی آزرم
ادب T. قاعدهٔ احترامدن خارج ـ ادبدن خارج || Être
dans une posture irrévérente دأب ادبه مغایر وضع وشکلده
اولمق Discours irrévérent خلاف دأب احترام بر کلام Des
manières irrévérentes دأب حرمته مخالف اوضاع واطوار

IRRÉVOCABILITÉ. Qualité de ce qui est irrévocable A. عدم
الامکان النسخ ـ عدم القابلیة الالغا P. امکان نا پذیریٔ
|| یوزیلمامزلق T. نا پذیرایی نسخ والغا ـ عملماندگی

L'irrévocabilité des jugemens de Dieu مقدّرات الهيّه نك واهمهٔ
نسخ والغادن برائتى

IRRÉVOCABLE. Qui ne peut être révoqué *A.* ممتنع النسخ
رجوع نا پذير *P.* قطعىّ - ممتنع الرجوع - ممتنع الالغا -
T. بوزلمز || Serment irrévocable قانون loi يمين ممتنع النسخ
حكم قطعىّ arrêt هبهٔ ممتنع الرجوع donation ممتنع الالغا
احكام Les décrets de Dieu sont irrévocables ممتنع الانتساخ
ممتنع التغيير در - تقدير ربّانى انتساخدن مبرّا در

IRRÉVOCABLEMENT, adv. *A.* بلا امكان - بلا امكان النسخ
بوزيلهميه جق *T.* بروجه قطعى *P.* باتاً - قطعياً - بلا رجوع - اللغو
قطعى اولدرق - وجهله || Cela a été décidé irrévocablement
وجه باتّ قطعى ايله قرار ويرلمشدر

IRRIGATION. Arrosement des terres, par des saignées tirées d'une rivière *A.* سقى بالتبثيق *P.* بفرغر شاداب كردن *T.*
سقى ou par des rigoles *A.* صو صواغى آقتمغله صوارمه
صو اريغيله صوارمه *T.* بفركن شاداب كردن *P.* بالمذنب
صو اريغيله صوارمغه مخصوص مجارىٔ ما || Canaux d'irrigation

IRRITABILITÉ. Qualité de ce qui est irritable *A.* طبيعت
كسكينلنمكه *T.* بتيزى گرايش *P.* استعداد للحدّة - احتداديّة
اليافك واخلاطك L'irritabilité des fibres, des humeurs || ميل
طبيعتك حدّته استعدادى du caractère حدّته استعدادى

IRRITABLE. Qui s'irrite facilement *A.* سريع - سريع الحدّة
الاستحداد *P.* زود تيزى پذير *T.* چابك كسكينلنور Il ne se dit qu'en cette phrase, Il a le genre nerveux irritable
اعصابنده سرعت حدّت وار در

IRRITANT. Terme de Jurisp. Ce qui casse, ce qui annulle
A. ناسخ *P.* نسخساز *T.* بوزيجى || Décret irritant حكم
نسخى محتوى حكم - ناسخ

On appelle, Condition irritante, une condition sans laquelle un acte serait nul *A.* شرط واجب

IRRITATION. Terme de Médecine. Action des irritans *A.* احداد
P. تيز سازى *T.* كسكينلتمه || Ce remède purge par irritation
بو دوا احداد طبيعت ايده‌رك تنقيه ايدر - Il signifie aussi, l'état des parties irritées *A.* حدّت *P.* تيزى *T.* كسكينلك
|| Les humeurs sont dans une grande irritation اخلاطك حدّتى
حال كمالده در Il ne faut point purger pendant l'irritation des humeurs اخلاطك حدّتى حالنده تنقيه جائز دكلدر

IRRITER. Mettre en colère *A.* احماش - اسخاط - اغضاب
P. بخشم آوردن - بتنگ آوردن *T.* طارلتمق || N'irritez pas cet homme-là بو آدمى اغضاب ايلمه Nos péchés ont irrité Dieu ذنوب ومعاصيمز تهييج سخط وغضب بارى‌يه
سبب اولمشدر On vous a irrité contre moi سنى حقمه اغضاب
ايتمشلر در Irriter un lion آرسلانى اغضاب ايتمك - Et augmenter la colère *A.* تهييج العرق - احداد الغضب
T. خشمرا تيزتر كردن *P.* اشعال النائرة الغضب - الغضب
طارغنلغى كسكينلتمك || Au lieu d'apaiser sa colère, vous l'irritez encore غضبنى تسكين ايده‌جككه برقات دخى
آتش خشم وغضبنى اخماد ايده‌جككه - احداد ايدرسك
نو بنو اشعال ايدرسك

Et provoquer, exciter *A.* تهييج - تحريك *P.* دعوت -
تحريك كردن - انگيختن *T.* قيندرمق || Les sauces irritent l'appétit طعامك تربيه‌سى تحريك اشتهايى مؤدّيدر
اشتها - طعامده علاوه اولنان تربيه داعىٔ اشتها در -
خنزير بصدرمه‌سى مهيّج انگيز در Le jambon irrite la soif
صور مرئيه داعىٔ عطشدر - عطشدر Les objets irritent le désir
داعىٔ اشتياقدر

S'IRRITER. *A.* تغضّب *P.* خشمناك شدن - بتنگ آمدن
T. طارلمق - Figur. *A.* هيجان *P.* بجوش وخروش آمدن *T.*
دپرنمك - دپره‌نوب قينامق || La mer commence à s'irriter
دريا جوش وخروشه باشلادى Nos maux s'irritent en vieillissant مبتلا اولديغمز علل واسقام حال شيخوختده هيجان
ايتمكدن خالى دكلدر Son opiniâtreté s'irrite par les obstacles موانع ظهور ايتدكجه عنادى برقات دخى هيجان ايدر

Il signifie, en termes de Médecine, réveiller la sensibilité d'une partie, d'un organe *A.* احداد - ايراث الحدّة *P.* تيزى آوردن
T. كسكينلتمك || Le vin irrite les fluxions خمر نوازله ايراث
حدّت ايدر Les liqueurs fortes irritent la goutte عرق قسمندن
اولان اشربهٔ شديده علّت نقريسك احدادينه باعث
اولور Irriter la fièvre, la maladie حمّايه وعلّته ايراث حدّت
ايتمك

IRRITÉ. *A.* متغضّب - مسخوط *P.* بتنگ آمده - خشمناك
T. طارلمش - Figur. || La mer irritée *A.* بحر هيّاج *P.*
شده *T.* دپرنمش دكز Les flots irrités درياى خروشان
امواج پر اهتياج

IRRORATION. T. de Chim. et de Méd. Arrosement *A.* سقى
P. سيراب سازى *T.* صولتمه

IRRUPTION. Entrée subite des ennemis dans une contrée pour la ravager A. غارت pl. غارات P. تاخت وتالان T. چاپول || Grande irruption غارت عظیمه furieuse غارت شدیده soudaine غارت ناگهانی Les ennemis firent une irruption en telle province دشمن فلان مملکتی پا زدهٔ غارت ایتمشدر Ils ruinent tout le pays par de continuelles irruptions غارت متتابع الظهور ایله مملکتی خراب ایدرلر Cette frontière n'a pas de place qui mette le pays à couvert de l'irruption des ennemis بو حدودده مملکتی غارت اعدادن حفظ وصیانته مدار اولەجق بر قلعه یوقدر

ISABELLE. Qui est de couleur mitoyenne entre le blanc et le jaune A. وردِ الاغبس P. زرد پور T. قوله || Cheval isabelle رنگ ورد اغبس Couleur isabelle قوله آت ـ اسب زرد پور

ISCHIAGRE. Maladie connue sous le nom de goutte schiatique A. وجع العرق النسا P. کیچوک

ISCHION. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à un des trois os qui forment les os innominés A. حرقفة T. اومجه کمیکی باشی

ISCHURIE. T. de Méd. Impossibilité d'uriner A. اسر ـ اسر احتباس البول ـ البول P. گرفتگیٔ شاشه T. سدک طونقنلغی

ISLAMISME. Nom que prend le mahométisme A. دین الاسلام P. دین اسلامی T. مسلمانلق ـ Il se dit aussi des pays où règne le mahométisme A. ممالک اسلامیّة

ISOCÈLE. Il se dit d'un triangle qui a deux côtés égaux A. شکل مثلّث متساوی الضلعین P. شکل سه کوشهٔ یکسان بدو T. ایکی یانی برابر اوچ کوشەلو شکل پهلو

ISOCHRONE. Il se dit en Mécanique des mouvemens qui se font en temps égaux A. متحد الوقت P. بیک وقت T. بر وقتده اولان || Vibrations isochrones نوسان متحد الوقت

ISOLER. Séparer du reste, rendre seul A. افراد P. در حال جدایی آوردن T. یالکز قلمق ـ یالکزلتمک || Pour isoler son palais, il a fait abattre toutes les maisons qui y tenaient کندو سراینی افراد ایچون اطرافنه ملاصق اولان بیوتک جملەسنی هدم ایتمشدر ـ S'isoler A. انفراد ـ استفراد ـ انعزال P. جدا شدن ـ در حال جدایی ماندن T. یالکز قالمق ـ آیرلمق || Cet homme trouve moyen de s'isoler au milieu de la Cour سرایده‌کی خلقک ایچنده انعزالک طریقنی بولور بر آدمدر

ISOLÉ. A. منفرد P. در حال جدایی مانده T. یالکز قالمش || Cet hôtel est entouré de quatre rues, il est isolé اطراف اربعەسی طریق عامّ ایله محدود اولمش منفرد بر قوناقدر Colonne isolée عمود منفرد ـ On dit figur. Un homme isolé, pour dire, un homme pour qui personne ne s'intéresse A. محروم النظر P. بیکس T. کمسەسی یوق

ISOPÉRIMÈTRE. T. de Géomet. Il se dit des figures dont les circonférences sont égales A. متساوی الدورة || De toutes les figures isopérimètres, le cercle est celle qui a le plus de surface متساوی الدوره اولان اشکالک جملەسندن شکل دائره‌نک وسعت سطحی زیاده در

ISRAÉLITE. On appelle ainsi, les descendans d'Israel A. اسرائیلی pl. اسرائیلیّون ـ بنی اسرائیل pl. ابناء اسرائیل

ISSU. Descendu d'une personne ou d'une race A. متولّد ـ متفرّع P. زاده T. چیقمش ـ طوغمش || De ce mariage sont issus tant d'enfans بو ازدواجدن شو قدر اولاد متولّد اولمشدر Il est issu de la race de... فلانک عرقندن متفرّعدر ... du sang des rois عرق ملوکدن ـ عرق ملوک وسلاطین اولادندندر d'un père malheureux بر پدر دردمند وبیبختدن متفرّعدر de bas lieu عرق سفلیدن ـ عرق اسافل اولادندندر نسب اسافلدن متفرّعدر ـ متولّددر

On appelle, Cousins issus de germain, les enfans de deux cousins germains A. ولد الابن العمّ ـ ولد الابن الخالة P. عمزاده زادهٔ T. خالەزاده اوغلی ـ عموزاده اوغلی || Il est mon cousin issu de germain بنم زادهٔ عمزاده‌مدر ـ بکا زادهٔ عمزاده در

ISSUE. Lieu par où l'on sort A. مخرج pl. مخارج P. خروجگاه T. چیقەجق یر || Ce logis n'a point d'issue sur le derrière بو مسکنک ورادە بر درلو مخرجی یوقدر Il a issue en telle rue فلان زوقاقده مخرجی واردر Il boucha toutes les issues de cette maison بو خانه‌نک کافهٔ مخارجنی سدّ ایتمشدر Ce château a des issues secrètes بو حصارک مخارج خفیّەسی واردر Cette eau n'a point d'issue بو مجرای مانک بر درلو مخرجی یوقدر

On dit, Les issues d'une ville, d'une maison, pour dire, les dehors et les environs A. اطراف خارجیّة P. پیرامن بیرونی T. دیش طرفلر || Cette maison de campagne a de belles issues بو صیفیّه‌نک اطراف خارجیّەسی لطیف واحسندر

À L'ISSUE. À la sortie A. فی الختام P. در انجام T. صوکده || À l'issue du conseil مجلس شورانک ختامنده du sermon

موعظه‌نك ختامنده du dîner اوپله طعامنك صوكنده

.. **Issue**, signifie figur., succès *A.* نتیجه *P.* انجام كار *T.* ایشك

صوكی || Bonne, mauvaise, heureuse issue نتیجهٔ خیریه یا

بو Il faut voir quelle issue aura cette affaire قبیحه یا متیمّنه

مصلحت نه نتیجه ویره‌جكنه باقملو در Nous en attendons l'issue نتیجهٔ كاره منتظرز Cela dépend de l'issue de cette guerre فلان كیفیّت بو سفرك نتیجه‌سنه متوقّفدر On attendait l'issue du combat محاربه‌نك نتیجه‌سنه مترقّب ایدیلر

— Et moyen pour sortir d'une affaire *A.* محیص — مهرب — مفرّ *P.* راه گریز — طوریق وارستگی *T.* چیقه‌جق یول || Je ne trouve point d'issue à cette affaire بو خصوصده بر درلو چیقه‌جق یول كوره‌میورم — مهرب بوله‌میورم

ISTHME. Langue de terre qui joint deux terres, et qui sépare deux mers *A.* مسل بین البرّین *P.* پیوستگاه دو زمین *T.* كوردس || L'isthme de Corinthe ایكی قره آره‌سنده‌كی دیل بوغازنده اولان ایكی قره آره‌سنده‌كی دیل

ITEM. Mot Latin dont on se sert dans les comptes, et qui signifie, de plus *A.* ایضاً *P.* نیز *T.* ینه — دخی

ITÉRATIF. Fait plusieurs fois *A.* مكرّر — متتالی *P.* چند باره *T.* بكار آورده || Commandemens itératifs بر قاچ كرّه اولان تنبیهات مكرّره

ITÉRATIVEMENT. Plus d'une fois *A.* مكرّراً — علی التكرار — بالدفعات — كراراً ومراراً — مرّةً بعد اخری — كرّةً بعد اخری *P.* چند باره — چند دفعه *T.* بر قاچ كرّه — دفعات ایله || On l'a sommé itérativement كرّةً بعد اخری دعوت اولنمشدر

ITINÉRAIRE. Mémoire de tous les lieux par où l'on passe pour aller d'un pays à un autre *A.* فهرس المنازل والمراحل *P.* راهنامه *T.* یول دفتری — قوناق دفتری

IVOIRE. On appelle ainsi les dents d'éléphant destinées à être mises en oeuvre *A.* عاج *P.* پیلس — پیلسته *T.* فیل دیشی

IVRAIE ou **IVROIE.** Espèce de mauvaise herbe qui croît parmi le froment *A.* زوان — غسق *P.* زوان *T.* قره‌موق

IVRE. Qui a le cerveau troublé par les vapeurs de quelque boisson *A.* سكران *P.* مست — میزده *T.* سرخوش || Il est ivre, il chancelle سرخوش اولدیغندن اورجه پوجه یورر — Figur. || Être ivre d'ambition حرص نام وشان ایله سرمست اولمق — de vanité, d'orgueil سرمست می خیلای باطل اولمق — مست می كبر وغرور اولمق

On dit d'un homme qui est ivre au point d'avoir perdu tout sentiment, qu'il est ivre mort *A.* سكران طافح *P.* بد — گرست — مست — سیهمست — مست لا یعقل *T.* كچكین سرخوش

IVRESSE. État d'une personne ivre *A.* سكر *P.* مستی — عالم — آب *T.* سرخوشلق || Il n'est pas encore revenu de son ivresse حال سكرینی هنوز دفع ایده‌مدی — هنوز سرخوشلغندن ایاقلنمدی Ivresse de bière آرپه صویی سرخوشلغی

Au figuré, on emploie les mots *A.* بطر — مراح *P.* سر — سرمستی — مستی *T.* شادمرك — بوطورلق || L'ivresse des passions سر مستیٔ علوّ واقبال des grandeurs مستیٔ امراض نفسانیه Dans حصول مراداتدن عارض اولمش بطر ومراح des succès استیفای حظوظ نفسانیه حالنده عارض l'ivresse du plaisir شادمرك حبور ومسرّت de la joie اولمش مراح وبطر نشئهٔ شادمانی اثناسنده حاصل اولمش — اثناسنده حالت بطر

IVROGNE. Qui est sujet à boire avec excès *A.* مستخمر — شراب — میگسار *P.* سكران مدمن — شرّیب — مدمن الخمر — آلوده — مستكاره — مست — مدام *T.* بكری || Un valet ivrogne بكری بر خدمتكار

IVROGNERIE. Habitude de s'enivrer *A.* ادمان الشرب *P.* میگساری — شراب آلودگی *T.* بكریلك || L'ivrognerie de cet homme mérite punition شو آدمك بكریلكی سزاوار تأدیبدر

JABOT. Espèce de sac que les oiseaux ont sous la gorge *A.* قانصة pl. قوانص — جریّة — حوصلة *P.* سنگدان — جینه‌دان — جودان *T.* طاشلق — قورساغی — قوش قورساغی || Cet oiseau a bien mangé, il a le jabot plein بو قوش چوق یم یدی قورساغی طلو در

JACENT. T. de Palais. Il se dit des biens qui n'ont aucun

propriétaire *A.* بلا صاحب ـ خالی عن الصاحب *P.* بی خداوند *T.* صاحبسز ـ محلول || Biens jacens اموال خالیة عن الصاحب ـ املاک بلا صاحب || Succession jacente ترکهٔ بی صاحب ـ محلول قالمش ترکه

JACHÈRE. État d'une terre labourable qu'on laisse reposer *A.* حال المراوحة ـ حال الارتواح *P.* حال آرام *T.* دیکلمه || Une terre est ordinairement en jachère de trois années l'une بر ارض عادتا اوچ سنده بر حال مراوحهده ترک اولنور || Laisser une terre en jachère ارضی حال ارتواحده ترک ایتمک || Il y a des terres si fertiles, qu'on ne les met jamais en jachère بعض اراضی شول رتبده منبت ونمادار در که ارتواحه محتاج دکلدر

JACHÉRER. Donner le premier labour à une terre qu'on a laissée reposer *A.* فلج ـ کراب *P.* شیاربدن ـ شومیزیدن ـ شومیز کردن *T.* نطس ایتمک

Jachéré. *A.* مفلوج ـ مکروب *P.* شیار کرده ـ شومیز کرده *T.* نطس اولمش

JACINTHE ou **HYACINTHE.** Plante *A.* سنبل *P.* سنبل *T.* سنبل

JACTANCE. Vanterie *A.* فخریّة ـ فیش *P.* لاف وگذاف *T.* آورد || Il disait cela par jactance شو کلامی فخریّه اولدرق سویلر ایدی || Des discours pleins de jactance لاف وگذافدن عبارت مقالات

JADIS. Autrefois, au temps passé *A.* سابقاً ـ فی زمان ـ فی الماضی ـ مقدماً ـ السابق *P.* در وقت پیسین *T.* سابقده ـ کچمش زمانده || On en usait jadis tout autrement سابقده بسبتون بشقه کونه اولور ایدی || Cela se faisait jadis مقدما اولور ایدی ـ فلان شئ اوقات ماضیهده اولور ایدی

JAILLIR. Saillir, sortir impétueusement. Il se dit des choses liquides *A.* انفجار ـ تفوّر ـ انثعاب *P.* زهاب زدن ـ زهیدن *T.* فشقرمق ـ صچرامق || L'eau qui jaillit de sa source منبعندن منفجر ومنثعب اولان ما || Moïse fit jaillir une fontaine du rocher حضرت موسی صخرهٔ صمّا ایچندن بر عین ما تشعیب وافجار ایتدردی || Quand on lui ouvrit la veine, le sang jaillit avec force فصد اولندیغی وقتده قان شدّت اوزره انفجار ایلدی || Ce cheval a fait jaillir de la boue en galopant بو آت سکردر ایکن چامور صچراتدی

JAILLISSANT. Qui jaillit *A.* فوّار ـ ثعّاب *P.* زهاب زن *T.* فشقردیجی || Il a dans son jardin des eaux jaillissantes باغچهسنده میاه فوّاره وار در فوّارهلر وار در

JAILLISSEMENT. Action de jaillir *A.* فوران ـ تفجّر ـ تثعّب *P.* زهش *T.* فشقرمه || Le jaillissement des eaux فوران میاه || du sang قانک فشقرمسی ـ فوران دم

JALE. Espèce de grande jatte *A.* جفنة pl. جفنات *P.* تبوک *T.* قواطه

JALON. Perche que l'on fiche en terre pour prendre des alignemens *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین p. vul. قازوق *T.* قازیق || Couper des branches d'arbres pour faire des jalons قازیق یاپمق ایچون آغاج داللری کسمک || Planter des jalons de distance en distance جا بجا قازیقلر نصب ایتمک

JALONNER. Planter des jalons de distance en distance *A.* نصب الاوتاد مسافةً بعد مسافة *P.* جا بجا میخهای چوبین نشاندن *T.* قازیق قاقمق ـ آرهلق آرهلق قازیق || Jalonner une allée pour la dresser برطریقی تسویه ضمننده مسافةً بعد مسافة نصب اوتاد ایتمک

JALOUSER. Avoir de la jalousie contre quelqu'un *A.* حسد *P.* خاشه نمودن *T.* قسقنمق || On ne voit que trop souvent les gens de même métier se jalouser entre eux همصنعت اولنلر اکثریا بری برلریله تحاسد ایده کلمشلر در

JALOUSIE. Chagrin qu'on a de voir posséder par un autre un bien qu'on désirerait pour soi *A.* حسد *P.* خاشه *T.* قسقنمه || Prendre, concevoir de la jalousie درونده عقد حسد ایتمک || La jalousie le tourmente عذاب حسد ایله معذّبدر

Il se dit plus souvent de ce qui a rapport à l'amour *A.* غیرت *P.* رشک آوری *T.* قسقنمه || La jalousie de sa femme le tourmente beaucoup عیالنک قسقنمسی کمال مرتبه عذاب درونه باعث اولور

Et des sentimens d'envie qu'excite la gloire, le bonheur d'autrui *A.* غبطة *P.* رشک *T.* کونی || Les victoires de Miltiade excitaient la jalousie de Thémistocle فلانک موفق اولدیغی غزوات جلیله فلانک درونده القای رشک وغبطهیه بادی اولور ایدی || Il y a une ancienne jalousie entre ces deux nations بو ایکی ملتک یکدیگری حقّنده غبطهٔ قدیمه وار در || Il y a presque toujours de la jalousie entre les gens de même métier همصنعت اولنلر بیننده دائما غبطه وحسد وار در

Et de l'inquiétude qu'une puissance donne à une autre par ses forces *A.* وسوسة ـ وجسان القلب *P.* خدشهٔ درون ـ

Les troupes que ce prince levait, donnaient de la jalousie à tous ses voisins .T اورکنتی ‖ پیچ وتاب - دغدغهٔ درون فلان حکمدارک تحریر عسکر ایلمسی جمیع همجوارلرینه وجسان خدشهٔ درونی - وسوسه‌یی - قلبی موجب اولور ایدی

Jalousie, signifie aussi, un treillis de bois ou de fer, au travers duquel on voit sans être vu .A شباکة - قفص .P بالگانه .T قفس ‖ اژگن - Il regardait au travers de la jalousie قفس آره‌لغندن نظر ایدر ایدی

JALOUX. Il se dit du mari et de la femme, de l'amant et de l'amante qui ont de la jalousie .A غیور .P رشکن .T قسقانج ‖ Cet homme est jaloux de sa femme زوجه‌سی حقنه غیور ‖ de tous ceux qui parlent à sa maîtresse محبوبه‌سنه صحبت ایدن کسانک جمله‌سنی قسقنور ‖ Il est jaloux de son ombre سایه‌سنی بیله قسقنور - Dans l'Écriture-Sainte, Dieu s'appelle Le Dieu jaloux, c'est-à-dire, le seul qui doit être adoré جناب ربّ غیور

Il se dit aussi, de ceux qui ont une extrême délicatesse sur ce qui regarde leur honneur, leurs droits .A حمیّ - صاحب الحمیّة pl. اصحاب الحمیّة - صاحب الانفة .P حمیّتکار .T حمیّتلو ‖ Il est jaloux de son honneur عرض وناموس محافظهٔ خصوصنده صاحب انفه وحمیّت بر آدمدر des droits de sa charge عهده‌سنده اولان منصبک شاننی محافظه‌سنده صاحب حمیّت بر آدمدر

On dit aussi, qu'une personne est jalouse de sa réputation, pour dire, qu'il a grand soin de la conserver محافظهٔ حسن صیت وشهرت خصوصنده غیرتی غالب بر آدمدر qu'il est fort jaloux d'acquérir votre estime سنک عندکده تحصیل حرمت واعتبار خصوصنده از جان ودل غیرتی درکار در

Jaloux, signifie aussi, envieux de la gloire, du bonheur d'autrui .A غابط pl. غبط .P رشکین - غبطه دار .T کونجی ‖ Il n'y a que les jaloux de sa gloire qui puissent parler ainsi فلانک حقنه بو مقوله کلام تفوّهی مجرّد پرتو اقبالنه غبطه دار اولنلره مخصوصدر Regarder d'un oeil jaloux la réputation d'autrui آخرک حسن شهرتنه عین غبطه ایله نظر ایتمک Jaloux de son concurrent رقیبنه غبطه ایدن

JAMAIS. En aucun temps .A قطّ - ابد الدهر - من وقتاً .P هیچ وقت - الاوقات .T هرگز - هیچ بر وقتده ‖ On n'a jamais rien vu de pareil وقتاً من الاوقات بو مثللو شیٔ کورلمش دکلدر Je n'en ai jamais ouï parler بوکا دائر صحبت ابد الدهر مسموعم اولمش دکلدر Ne me parlez jamais de ces choses-là بو اموره دائر هیچ بر وقتده بکا کلام سویلمه

À Jamais. Toujours .A ابدا - مؤبّدا - الی الابد - ابد .P همیشه - هر آیینه .T دائما - دائماً - الآباد ‖ Dieu soit béni à jamais الله تعالی‌یه دائماً وابداً حمد اولسون Adieu pour jamais الوداع الی الابد - ابدی اولدرق الوداع

JAMBAGE. Chaîne de pierres de taille ou de maçonnerie, qui soutient l'édifice, et sur laquelle on pose les grosses poutres .A مبنا pl. مبانی .P بنلاد .T دیواری تمل ‖ Une poutre posée sur un jambage de pierre dure احجار صلبه‌دن مصنوع مبنای قوی اوزرنده نصب اولنمش دیرک

Parmi les maîtres à écrire, il se dit des lignes droites de quelques lettres .A ساق ‖ Le jambage de la lettre N ن حرفنک ساقی

JAMBE. Partie du corps humain, qui est depuis le genou jusqu'au pied .A ساق pl. سیقان .P پوزه - ساق .T بالدر - غلیظ الساق اولمق ‖ Avoir les jambes grosses بجاق - اسوق اولمق Être haut de jambes بالدری قبا اولمق - بالدری اوزون - بلند ساق اولمق - طویل الساق اولمق De belles jambes سیقان لطیفه Avoir les jambes enflées بالدرلر قبارمق - ساقلر منتفخ اولمق Jambe cassée قیرلمش بجاق - ساق منکسر - Le gras de la jambe .A ربلة الساق .P گوشت پوزه .T بالدر اتی - بالدرک قبا اتی

Il se dit aussi, de la partie du corps des animaux qui leur sert à se soutenir et à marcher .A رجل pl. ارجل .P پا .T بجاق - آیاق ‖ Les jambes d'un boeuf, d'un chien, d'un oiseau اوکوزک وکلبک وقوشک بجاغی de devant رجلین مقدّمین - اوک بجاقلر de derrière رجلین مؤخّرین - آرد - Les jambes du cheval .A pl. قوائم pl. نوافز .P بجاقلر .T آتک آیاقلری - پایهای اسب ‖ Un cheval qui a les jambes bien saines قویّ القوائم بر آت

On dit, qu'un homme a de bonnes jambes, pour dire, qu'il va bien à pied .A سریع القدم - رجیل .P چابکپا - سبکپا .T یک یوریکن - آیاغی چابک

On dit, Courir, aller à toutes jambes, pour dire, aller aussi vite qu'on le peut .A رجلة سیر .P شتافتن - سرغلطان

بادپایی نمودن *T.* پک سکرتمک || Je trouvai un homme à pied qui courait à toutes jambes یولده سرغلطان اولدرق پویان وشتابان بر آدمه راست کلدم – Et par menace, qu'on rompra bras et jambes à un homme, pour dire, qu'on le maltraitera النی آیاغنی قیره‌جقلر – Et proverb., qu'on a coupé bras et jambes à un homme dans une affaire بو خصوصده قوللنی قنادینی کسمشلر در

On appelle figur. Jambes, les deux branches d'un compas *A.* ساقین الدوّارة *P.* دوساق پرکار *T.* پرکلک ایکی بجاغی

JAMBETTE. Petit couteau de poche, dont la lame se replie dans le manche. V. Canif.

JAMBON. La cuisse ou l'épaule d'un cochon, qui a été salée *A.* خنزیر. *T.* اشارة الخنزیر بصدرمه‌سی – خنزیر بودی خنزیر بصدرمه‌سی

JANISSAIRE. Soldat Turc d'un corps de troupes, qui a été supprimé en Turquie *A.* ینیچری.

JANTE. Pièce de bois courbée, qui fait une partie du cercle de la roue d'un carrosse, d'un chariot, etc. *A.* جزء من اطار المحالة *P.* چنبر پارهٔ چرخ *T.* تکرلک چنبری پارچه‌سی تکرلک چنبرینک بر پارچه‌سی || Il y a une jante rompue قیرقدر

JANVIER. Le premier mois de l'année *A.* کانون ثانی *P.* کانون ثانی *T.* بهمن

JAPON. On donne ce nom à la porcelaine apportée du Japon *A.* فغفور یاپونیّ *T.* یاپونیا فغفوری || Ces tasses sont d'ancien japon بو فنجانلر قدیمی یاپونیا فغفوریدر

JAPPEMENT. Action de japper *A.* نبوح الاجراء *P* عوعوسگیچه *T.* کوپک انیکی اورومه‌سی

JAPPER. Aboyer. Il se dit du cri des petits chiens *A.* نباح الاجراء *P.* عوعو زدن سگیچه *T.* کوپک انیکی اورومک

JAQUE DE MAILLES. Armure faite de mailles, ou annelets de fer qui couvrent le corps depuis le cou jusqu'aux cuisses *A.* غليلة موضونة pl. غلائل موضونة *T.* دمور حلقه‌لو زره کوملکی

JARDIN. Lieu artistement planté et cultivé *A.* حديقة pl. حدایق – روضة pl. ریاض – بستان pl. بساتین *P.* بوستان باغ – باغچه *T.* باغچه || Beau jardin حديقهٔ لطیفه ودلگشا – grand jardin potager حديقة البقول – سبزوات باغچه‌سی – حديقهٔ واسعه میوه‌لو آغاج باغچه‌سی – اشجار مثمره‌یی مشتمل باغچه – fruitier باغچه de fleurs چیچک باغچه‌سی

JARDINAGE. L'art de cultiver les jardins *A.* فنّ الحراثة الحدایق *P.* باغپروری *T.* فنّ باغچوانلق || Il entend bien le jardinage فنّ حراثت حدایقه مهارتی وار در – باغچوانلقده استاد در

JARDINIER. Celui dont le métier est de travailler aux jardins *A.* تاجی – خادم البستان *P.* باغبان *T.* باغچه‌وان || Bon jardinier باغبان ماهر – استاد باغچوان – Celui qui a la garde d'un jardin s'appelle *A.* ناطور pl. نواطیر *P.* باغ پاسبان *T.* باغچه بکچیسی

JARDON. Tumeur dure qui vient aux jambes du cheval *A.* مشش *T.* مهره

JARGON. Langage corrompu *A.* لسان محرّف – لسان رکیک *P.* زبان غلط آمیز *T.* بوزوق دیل || Cet homme parle si mal français, que je n'entends point son jargon شول فرانسز لساننده ربده رکاکت ایله تکلّم ایدرکه کلامنی فهم ایلمکه عجزم وار در – شول رتبه‌ده تحریف کلام ایدرکه

Et langage factice dont quelques personnes conviennent pour se parler en compagnie, et n'être pas entendues *A.* رُطینا *P.* زبان معهود *T.* قوش دیلی

JARGONNER. Parler un langage corrompu *A.* نطق بلسان المحرّف *P.* زدن زبان غلط آمیز حرف *T.* بوزوق دیل ایله سویلمک || Ils jargonnaient ensemble بر بری بولرینه بوزوق دیل ایله سویلشورلر ایدی

JARRE. Grand vaisseau de terre, dont le ventre est fort gros *A.* راقود pl. رواقید *P.* خم *T.* کوپ || Mettre de l'eau dans des jarres کوپلره صو طولدرمق

JARRET. La partie du corps humain qui est derrière le genou *A.* خنب pl. اخناب *P.* پس زانو *T.* دیزک ایچ یوزی || Plier le jarret طیّ خنب اینمک – دیزک ایچ طرفنی بوکمک – On dit figur. Être ferme sur ses jarrets, pour dire, faire bonne contenance devant quelqu'un qui voudrait en imposer *A.* اظهار الثباة القدم *P.* پا برجای ثبات بودن *T.* ثابتقدم اولمق

Il se dit aussi, de l'endroit où se plie la jambe de derrière des animaux à quatre pieds *A.* عرقوب pl. عراقیب *P.* خم پس زانو *T.* اکریجه سکیر || Couper les jarrets aux chevaux

آتلرك اكريجدلرینی قطع ايتمك

JARRETÉ. Il se dit de tout quadrupède qui a les jambes de derrière tournées en dedans A. احنف الارجل P. كجپا T. بجاقلری بوكری

JARRETIÈRE. Lien avec lequel on attache ses bas A. صرار P. گوربند T. جوراب باغی || Attacher, nouer ses jarretières جوراب باغلرینی باغلمق les détacher, les dénouer جوراب باغلرینی چوزمك

JARS. Le mâle d'une oie. V. Oie.

JASER. Causer, babiller A. اسهاب الكلام P. ژاژ خایی اسهاب كلامدن T. صایقلمق كردن || Il ne fait que jaser غیری بر شی ایتمز صایقلرسك Vous jasez à votre aise استدیككك قدر

Figur. Révéler quelque chose qu'on devait tenir secret A. افشا P. فاش كردن T. سرّی آچمق || Gardez le secret, car si vous allez jaser, vous nous perdrez سرّی حفظ ایله زیرا افشا ایده‌جك اولور ایسه‌ك بزی محو ایتمش اولورسك

Il se dit aussi de quelques oiseaux qui parlent, comme des perroquets, etc. A. نطق P. سخن گفتن T. سویلمك

JASERIE. Caquet, babil. V. ces mots.

JASEUR. Babillard A. مسهب P. ژاژ خا T. صایقلیجی

Il se dit aussi d'un homme sujet à redire ce qu'il entend A. مذیل P. دهانده T. بوش بوغاز || Défiez-vous de lui, c'est un jaseur فلانه اعتماد ایلمه بوش بوغاز بر آدمدر امنیّت ایتمه

JASMIN. Sorte d'arbuste A. شجر الغرنف ـ شجر السمسق ـ شجر الیاسم P. درخت یاسمن T. یاسمین آغاجی || Jasmin double قاتمر یاسمین چیچكی jaune صاری یاسمین Un berceau de jasmin عریش یاسمن ـ یاسمین پوشیده‌لو Eau, huile de jasmin یاسمین صویی ویاسمین چارطاق Pommade de jasmin مروخ یاسمین یاغی

JASPE. Pierre de la nature de l'agate A. یشب P. یشم T. یشم || Jaspe d'Orient یشم خطایی Jaspe blanc A. یشب ابیض P. یشم سپید T. آق یشم

JASPER. Bigarrer de diverses couleurs en forme de jaspe A. مانند رنگ یشم نقش زدن P. وشی كنقش الیشب T. یشم واری نقشلمق || La tranche de ce livre est bien jaspée بو كتابك اوراقی بر وجه احسن یشم واری نقشلو در

JASPÉ. A. موشّی كنقش الیشب P. مانند یشم نقشزده T. یشم واری نقشلنمش

JATTE. Espèce de vase rond, de bois ou de faïence, etc. A. قصعة pl. قصعات ـ صحفة ـ صحفات P. تبنگ T. چناق || Grande jatte قصعهٔ كبیره ـ ایری چناق Jatte de porcelaine صاقسونیا كاری چناق

JATTÉE. Plein une jatte A. ملء القصعة T. چناق طلوسی || Une jattée de soupe بر چناق طلوسی چوربا de lait بر چناق طلوسی سود

JAUGE. La juste mesure que doit avoir un vase quelconque A. عیار || Ce boisseau n'est pas de jauge, n'a pas la jauge بو عیار دكلدر ـ كیل عیارنده دكلدر

Il se prend aussi, pour cette verge de bois ou de fer avec laquelle on prend la mesure des futailles A. مقیاس الفنطاس P. اندازهٔ جلك vul. T. فوچی آرشونی || Mesurer avec la jauge فوچی آرشونیله اولچمك ـ Et pour une futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres A. معیار الفنطاس P. معیار vul. T. فوچی عیاری جلك

Il se dit aussi, d'une boîte percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source A. میزان الماء P. ترازوی آب T. صواولچكی ـ صوترازوسی

JAUGEAGE. L'action de jauger A. معایرة P. عیار سازی T. بوقوچیلرك عیاز || Il a fait le jaugeage de tous ces tonneaux جمله‌سنی عیارلدی

JAUGER. Mesurer un vase quelconque, pour voir s'il est de la mesure dont il doit être A. تعییر P. عیار كردن T. عیارلمق

JAUGEUR. Officier dont l'emploi est de jauger A. صاحب العیار P. عیار ساز T. عیار ایدیجی

JAUNÂTRE. Qui tire sur le jaune A. مایل الی الصفرة P. زرد چرده T. صارمسی || Cela est de couleur jaunâtre بو شیئك رنكی صارمسیدر

JAUNE. Qui est de couleur d'or, de safran A. اصفر P. زرد T. صاری || Cela est jaune comme du safran اصفر زعفرانیدر comme de l'or آلتون صاریسیدر ـ اصفر ذهبیدر

On appelle Ambre jaune, une substance résineuse qui se trouve sur les bords de la Mer Baltique A. مصباح الروم En Arabe vulgaire on l'appelle كهربا P. كاهربا T. كهربار

JAUNE, se dit aussi de la couleur jaune A. لون اصفر P.

آلتون صاریسی Jaune pâle doré || صاری رنك .T رنك زرد لیمونی رنكی Jaune couleur de citron رنكی

JAUNE D'OEUF. Cette partie de l'oeuf qui est jaune .A عرقیل ذهب البیض - .P زرده - زرد خایه .T یمورطه صاریسی || Avaler un jaune d'oeuf بر یمورطه صاریسی یوتمق Dorer de la pâte avec des jaunes d'oeufs خمیر اوزرینه یمورطه صاریسی سورمك

JAUNIR. Rendre jaune, teindre en jaune .A تصفیر - ضرب اللون الاصفر .P زرد كردن - زرد زدن - رنك .T صاریلتمق صاری‌یه بویاتمق -

Et devenir jaune .A اصفیرار - كسب الصفرة .P زرد گشتن .T صاررمق || Ces fruits commencent à jaunir بو یمشلر صاررمغه یوز طوتدی

JAUNISSANT. Qui jaunit .A مصفر .P زردی پذیرفته .T صاررمش || Les moissons jaunissantes صاررمش اكینلر

JAUNISSE. Maladie qui fait jaunir la peau .A علة - یرقان الصفر .P كاخه - كاخر - رنج زردی .T صاریلق || Tel remède guérit de la jaunisse فلان دوا علت یرقانی دافعدر

JAVART. Tumeur douloureuse qui vient au bas de la jambe des chevaux .A جرذ .P آماس پای اسب .T دابّه آیاغنه جیقان ورم

JAVELER. Mettre les blés par petites poignées, et les laisser couchés sur les sillons, afin que le grain sèche .A تشریر الحصیدة .P خوشهٔ درویده بر زمین گسترانیدن .T اكین بشاقلرینی یره سرمك || Il faut javeler ces blés بو اكین بشاقلرینی یره سرمك اقتضا ایدر

JAVELEUR. Celui qui javelle .A مشرّر الحصیدة .T اكین بشاقلرینی یره سریجی

JAVELLE. Plusieurs poignées de blé, qui demeurent couchées sur le sillon jusqu'à ce qu'on en fasse des gerbes .A حصیدة مشرّرة .P خوشهٔ درویده و بر زمین گسترانیده .T یره سرلمش اكین بشاقلری

JAVELOT. Espèce de dard .A جریدة .P شل - دلنك .T جرید || Lancer un javelot جریده ایتمك - رمی جرید آتمق

JE. Pronom .A انا .P من .P بن

JECTIGATION. T. de Méd. Tressaillement du pouls .A ارتعاش النبض .P لرزش نبض .T نبضك طلابنیمسی

JECTISSES. Il se dit des terres qui ont été remuées ou rapportées .A تراب مظموم .P خاك پس آورده .T طپراق دیرنتیسی || Il ne faut pas bâtir sur ce fonds, ce sont des terres jectisses بو محلده طرح اساس ایتمك روا دكل زیرا طپراق دیرنتیلریدر

JÉJUNUM. T. d'Anat. On appelle ainsi le second intestin grêle, parce qu'on le trouve souvent vide .A معاء صایم

JET. Mouvement d'un corps qui est lancé .A رمیة .P انداخت .T آتم

JET DE PIERRE. Espace que peut parcourir une pierre jetée .A بعد الرمیة الحجر .P راه سنك انداخته .T درازی بر طاش آتمی یر

JET DE FILET. L'action de jetter en mer un filet à pêcher, pour prendre du poisson .A طرحة المجزفة .P یك انداخت .T نسبیل بر آغ اتشی

JET DE LUMIÈRE. Un rayon de lumière qui paraît subitement .A لمحة الضیا .P یك لمحهٔ پرتو .T بر پارلتی

JET D'EAU. Il se dit de l'eau qui jaillit hors d'un tuyau .A سدم الماء pl. اسدام الماء - صخبة الما .P شادروان .T جاغلغان || Un beau jet d'eau لطیف ودلكشا بر شادروان

LE JET DES BOMBES. C'est l'art et l'action de les jeter .A فن الرمی الخمبرة - رمی الخمبرة .P فن خمبره اندازی انداخت خمبره - .T خمپره جیلك - خمپره آتمه

JET, se dit aussi des bourgeons, des sciens que poussent les arbres, les vignes .A شطاء pl. شطوء .P ازغ .T فلیز || Cet arbre-la a fait de beaux jets cette année فلان آغاج بو سنهٔ كوزل فلز سوردی - مباركه‌ده كوزل فلز ویردی

On dit, en termes de fonderie, Une figure d'un seul jet, c'est-à-dire, qui a été fondue tout à la fois .A سبكة واحدة .P یك ریخته .T بر دوكوم || Cette statue équestre est d'un seul jet بو صنم مردم سواری سبكهٔ واحده‌ده افراغ اولنمشدر

JETÉE. Amas de matériaux jetés à l'entrée d'un port, pour le mettre à l'abri des vagues .A عرمة - عرمة من القضض .P صویك اوكنی كسه‌جك مولوز بیقندیلری .T برغ || Faire une jetée à l'entrée d'un port لیمان آغزنده احداث عرمه ایتمك

Il se dit aussi des amas de pierres, de sable et de cailloux jetés dans la longueur d'un mauvais chemin pour le rendre plus praticable .A فراش القضض .P سنگریزه .T فراش مولوز

دوشمه‌سی || Ce chemin est devenu très-commode depuis la jetée qu'on y a faite بو يول اوزرنده مولوز دوشمه‌سی طرح اولنه‌لیدنبرو غايت راحتلو اولمشدر

JETER. Lancer A. رمی - ارما - طرح - القا P. انداختن T. آتمق || Jeter des pierres رمی احجار un dard رمی رمح des grenades آل خمپره‌سی آتمق Jeter ses armes pour s'enfuir - سمت فراره شتاب ايچون اسلحه وآلاتنی طرح ايتمك بر كمسنه حامل اولديغی اسلحه وآلاتنی لاجل الفرار عارفراری ارتكاب - انداختهٔ زمين خزی ومذلت ايتمك بر Jeter quelque chose au feu ايله سلاحنی براقيويرمك شيئی آتشه القا ايتمك de l'argent au peuple خلقه سيم نشر سيم وزر ايتمك - وزر آتمق des marchandises à la mer دكزه يوك آتمق - دريايه طرح حموله ايتمك

JETER l'ancre, c'est la faire tomber dans la mer, pour arrêter le navire A. القاء الانجر P. القای لنگر - لنگر انداختن دمور براقمق - دمور آتمق T. قرار كزدن

JETER de l'eau bénite A. رش الماء المقدس P. آب مقدس ماى مقدس سرپمك T. پاشيدن

On dit figur. Jeter des soupçons contre quelqu'un, pour dire, le faire soupçonner بر كمسنه‌نك حقنده القای سوء ظن ايتمك - Et jeter son soupçon sur quelqu'un, pour dire, le soupçonner حقنده سوء ظن ايتمك - بر كمسنه‌دن سوء ظن ايتمك بر كمسنه‌نك Et jeter des soupçons dans l'esprit de quelqu'un ذهننه القای وساوس واوهام ايتمك

JETER, se dit aussi pour Mettre A. القا - ايقاع P. آوردن T. انداختن - قويمق - براقمق || Ce mot jette de l'obscurité dans le discours - بو لفظ مذاكره‌يه القای اشتباه ايدر Cela jette dans de grands embarras كلامه ايقاع اشتباهی مؤدیدر بو كيفيت غوايل جسيمه‌نك ايقاعنه بادی اولور - On dit aussi, Jeter des hommes, des troupes, des munitions, des vivres dans une place قلعه ايچنه عسكر ومهمات وذخيره براقمق - قويمق T. انداختن P. طرح A. Et figur. آتمق || Jeter les fondemens d'un Empire طرح اساس ملك وسلطنت وضع اساس ملك ودولت ايتمك - ايتمك d'un établissement, d'un édifice بر عمارتك وبر بنانك اساسنی طرح بر عمارته وير بنايه تمل قويمق - تملنی براقمق - ايتمك

Il se dit aussi de l'eau qui jaillit avec impétuosité A. فوران P. زهيدن T. فشقرمق - آتلمق || Une fontaine qui jette gros - ايری صولر فشقرر بر پيكار qui jette tant de pieds de haut صويني شو قدر يوكسكلكه آتار بر پيكار

Et des ulcères, des apostèmes A. افراغ P. ريختن T. دوكمك بو يارەلر چوق || Ces ulcères jettent beaucoup de pus آتمق - يارەسی ايرين Sa plaie commence à jeter ايرين دوكر جراحتی افراغ مادەيه باشلادی - آتمغه باشلادی

Et des arbres, des plantes qui produisent des bourgeons, des scions A. اشكاء - شطاء P. ازغ آوردن T. فلز آتمق - فلزلنمك بو آغاج || Cet arbre a jeté bien des scions - فلز سورمك كوزل فلز سوردی

En termes de fauconnerie, Jeter le faucon, c'est lui faire prendre l'essor A. اصالة الصقر P. ستونه كردن T. طغانی صالدرمق

Il signifie aussi, faire couler du métal fondu dans quelque moule, pour en tirer une figure A. افراغ - تسبيك - سبك P. پرنچه‌دن بر ريختن T. دوكمك || Jeter une figure en bronze قالبه افراغ ايتمك Jeter en moule صورت سبك ايتمك Ce fondeur jette bien بو مصوغ كوزل سبك ايدر

JETER, se dit aussi en quantité de phrases. Jeter un coup d'oeil sur quelque chose بر شيئك اوزرينه طرح نظرهٔ رغبت امالهٔ نظرهٔ التفات - عطف نيم نگاه ايتمك - ايتمك Jeter les yeux sur un mémoire بر قطعه تقريره طرح ايتمك بر عطف لحاظهٔ دقت ايتمك - انظار دقت ايتمك sur quelqu'un - بر كمسنه‌نك اوزرينه طرح انظار ايتمك احالهٔ نظر - وقف انظار Jeter de la poudre aux yeux de quelqu'un, c'est-à-dire, l'éblouir, le surprendre par de faux brillans - بر كمسنه‌نك بصر بصيرتنه نشر رماد غفلت ايتمك ديدهٔ بصيرتنه غبار افشان غفلت اولمق Jeter des larmes كوز ياشی - اشك ريز اولمق - اسالهٔ دموع ايتمك باغرمق - رفع صيحه ايتمك Jeter les hauts cris دوكمك القای كلام ايتمك Jeter un soupir آه ايتمك Jeter des propos زهرينی - زهرينی القا ايتمك Jeter son venin سوز آتمق - زار آتمق Jeter le dé زهرينی براقمق - آتمق Jeter au sort قرعه آتمق - طرح قرعه ايتمك - On dit, qu'un homme ne jette rien, ne jette pas son bien par les fenêtres, c'est-à-dire, ne fait pas de folles dépenses مالنی يبانه آتمز

SE JETER. Se précipiter A. هجوم - القاء النفس P. صولت - بر افتادن T. آتلمق || اوزرينه دوشمك Il se jeta sur son

ennemi دشمن - دشمنی اوزرینه صولت وهجوم ایلدی
Se jeter dans le péril موقع خطره آتلدی - اوزرینه دوشدی
مهلکه ایچنه القای نفس ایتمک - القای نفس ایتمک
Se jeter au cou de quelqu'un بریسنک بوغازینه صولت
آتلمق - واقتحام ایتمک Les soldats se jetèrent sur ces provisions, et les pillèrent عسکر نفراتی ذخیره‌نک اوزرینه
دوشوب یغما ایتمشلر در Les chiens se jetèrent sur le loup
- آتلدیلر - کلاب قورد اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در
Il se jeta au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه القای صالدیلر
دشمن ایچنه آتلدی - نفس ایلدی

On dit aussi, Se jeter dans un couvent, pour dire, s'y retirer
A. بر مناستره چکلمک *T.* اعتکاف فی الدیر

JEU. Il se dit de tout ce qui se fait par amusement *A.* لهو
T. بازیچه - بازی *P.* ملاعب pl. ملعبة - لعب - الهیّة -
فساددن عاری بر ملعبه Jeu innocent || اویونجق - اویون
ملعبهٔ فکر خباثتدن بریٔ بر ملعبه Jeu d'enfant Jeu sans malice
جوجوق اویونجغی - صبیان Il a dit cela par manière de
jeu - شو کلامی لهو ولعب صورتنده سویلمشدر On appelle
Jeux de main, les jeux où l'on joue à se donner de petits coups
les uns aux autres *A.* ملاعبة بالایادی *P.* بازیچهٔ دست *T.*
ملعبهٔ - On dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant ال خوراطه‌سی
- بازیچهٔ صبیان دکل - صبیان دکلدر - Et d'une chose qu'on
fait facilement, Ce n'est qu'un jeu بوشیٔ اویونجق مقوله‌سیدر

On dit, Prendre quelque chose en jeu, pour dire, le prendre
en plaisanterie - بر شیئی لطیفه‌یه حمل ایتمک - Et cela
passe le jeu, est plus fort que le jeu, pour dire, cela passe la
raillerie - فلان شئ هزل ولطیفه حدودینی تجاوز ایلدی
لطیفه کرتهسنی آشوردی - لطیفه‌دن چیقدی

Jeu, se dit aussi d'un exercice de récréation, qui a de certaines règles, et auquel on hasarde de l'argent *A.* قمار *P.*
قمار *T.* هوسین - منگیاگری || Les règles du jeu بر نوع قمارک
قماره - قماردن انتفاع ایتمک Gagner au jeu شروطی
قماره Vivre du jeu قماردن کچنمک Aimer le jeu قزانمق
S'adonner au jeu قماره مبتلا اولمق Escamoter هوسکار اولمق
au jeu قمارده حیله ایتمک

On dit figur., qu'un homme fait bonne mine à mauvais jeu, pour dire, qu'il sait bien faire semblant d'être content, quoiqu'il n'en ait pas sujet قوری غیرت - غیرت کاذبه کوسترمک
ایتمک

Et tirer son épingle du jeu, pour dire, se tirer habilement d'une mauvaise affaire بر تقریب یقدیبی صیرمق

Jeu, se dit aussi d'un lieu où l'on joue à certains jeux *A.*
مکان اللعب - ملعب *P.* بازیچه گاه *T.* اویون یری

En parlant de certaines choses d'art, il se dit de la facilité du mouvement qu'elles doivent avoir *A.* سرعة الحرکة *P.*
زودیٔ جنبش *T.* حرکت چاپکلکی || Le balancier de cette horloge n'a pas assez de jeu بو ساعتک رقاصنده اول قدر
سرعت حرکت یوقدر

On appelle Jeu de mots, une certaine allusion fondée sur la ressemblance des mots *A.* جناس || C'est un froid jeu de mots
بارد بر جناسدر Ce jeu de mots est assez heureux بر جناس
assez plaisant جناس لطیفدر تمام محلنده در

Et jeu de la nature, certaines productions de la nature qui paraissent bizarres, extraordinaires *A.* غریبة الطبیعة pl. غرایب
الطبیعة || On admire le jeu de la nature dans les pierres qui représentent des arbres et des animaux اشجار وحیوانات
رسمنی کوسترن احجار بادیٔ استعجاب وحیرت اولدجق
غرایب طبیعتدندر

Et jeux d'esprit, certains petits jeux qui demandent quelque agrément d'esprit *A.* لطایف الملاعب - Et certaines productions d'esprit qui ont plus de gentillesse que de solidité *A.*
لطایف الخیال

JEUDI. Le cinquième jour de la semaine *A.* یوم الخمیس
P. پنجشنبه *T.* پرشنبه || Jeudi passé خمیس ماضی -
موخراً - یوم خمیس اخیر dernier کیچن پنجشنبه کونی
prochain صوک پنجشنبه کونی - سبقت ایدن یوم خمیس
قریب - یوم خمیس لاحق - آتی الورود اولان یوم خمیس
کلهجک پرشنبه کونی - الورود اولان یوم خمیس

JEUN. Il ne se dit qu'en cette phrase, À jeun, et signifie, sans avoir mangé de la journée *A.* علی الریق *P.* ناشتا *T.*
علی الریق علاج Prendre une drogue à jeun || آج قارنده
تناول ایتمک

JEUNE. Qui n'est pas avancé en âge *A.* شاب pl. شبان -
فتیا pl. حدیث السنّ - ذو الحداثة - فتیان *P.* نو برنا
طفل Jeune enfant || دلو قانلو - کنج *T.* تازه سال - جوان
کنج جوجوق - نو جوان - طفل تازه سال - حدیث السنّ

fille كنج قيز - بنت حديث السنّ Il est encore trop jeune
pour entrer dans les charges ضبط مناصب ايچون پك
وقت شبابندنبرو Je l'ai connu tout jeune حديث السنّدر
Il a été fait chancelier bien jeune معارفدم وار در باش وكالت
Il est bien jeune مسندينه حال حداثتنده تعيين اولنمشدر
pour un si grand emploi هنوز بويله مقام عالى ايچون
Dans mon jeune âge عهد حداثتمده حداثت سنّى واردر
Dans son jeune temps عهد شبابنده Dans ma jeune saison
عنفوان عالم شبابمده — Il se dit aussi, de celui qui a quelque chose de la vigueur de la jeunesse || Il ne vieillit point, il est toujours jeune هنوز تشيّخ ايده‌ميوب حال شبابى الى الآن باقيدر
Il a le visage aussi jeune que s'il n'avait que vingt ans يكرمى ياشنده بر كنج كبى سيماسنك تازه‌لكى باقيدر
Avoir la voix, l'esprit, l'humeur jeune صوت وصداده وذهنده وطبيعتده آثار شباب اولمق

Il se prend aussi pour Cadet *A.* صغير *P.* كوچك *T.* كوچك

Il se dit aussi des bêtes *A.* فتىّ pl. فتاء - صغير السنّ *P.* خرد سال *T.* كنج || Un jeune chien بر كلب خرد سال oiseau كنج خروس coq مرغ خرد سال

Et des arbres et des plantes *A.* حديث الظهور *P.* نو رسيده *T.* كنج - كورپه - تازه سال - Un jeune chêne كنج ميشه آغاجى Un jeune bois كنج بر قوريلق Une jeune vigne نو رسيده كرومى باغ plant نبات نورسيده - نبات حديث الظهور

JEÛNE. Abstinence d'alimens par motif de religion *A.* صيام *P.* روزه *T.* اوروج || Le jeûne est de précepte ecclésiastique صيام مناسك دينيه‌دندر Tous les jours de jeûne ايام صيامك جمله‌سى Rompre son jeûne اوروجى بوزمق - فسخ صوم ايتمك Pour observer le jeûne, on ne mangeait qu'après le soleil couché شرط صيامك رعايتى ضمننده بعد المغرب طعام ايدرلر ايمش Le jeûne des Mahométans pendant le Ramadan *A.* صوم الرمضان

Il se dit aussi sans rapport à la religion *A.* امساك عن الاكل - امساك عن الطعام *P.* پرهيز از خورش *T.* يمكدن كسلمه || Le jeûne de Moïse et celui d'Élie durèrent quarante jours حضرت موسى وحضرت ايلياسك طعامدن امساكلرى مدّتى قرق كون متمادى اولمشدر Le jeûne de Jésus-Christ a été de quarante jours حضرت عيسى قرق كون طعامدن امساك ايلدى

JEÛNER. Observer les jeûnes ordonnés par l'Église *A.* صوم - صيام *P.* روزه داشتن *T.* اوروج طوتمق || Jeûner deux fois la semaine هفتده ايكى كرّه صايم اولمق - هفتده ايكى كون اوروج طوتمق Il jeûne pour se mortifier تشدّد ومجاهده ضمننده صيام ايدر Il jeûne tous les samedis هر يوم سبتده صيام ايدر

Et manger peu *A.* قتانت - قليلاً اكل *P.* اندك خوردن *T.* آز يمك || C'est un avare qui fait jeûner ses domestiques خدمتكارلرينه يمكى آز يدرر بر خسيسدر Il est trop replet, il faut le faire jeûner pour le guérir بغايت ملحم اولديغندن بو علّتدن شفاسى قتانته محتاجدر

JEUNESSE. L'âge qui est entre l'enfance et la virilité *A.* حداثت - حداثة السنّ - شباب *P.* جوانى - تازه سالى *T.* كنجلك || Durant la jeunesse مدّت شبابده La jeunesse passe vite ايام حداثت قليل البقادر - عهد شباب سريع الزوالدر Dans sa première jeunesse اوائل وقت شبابنده - ابتداى نشأت حداثتنده Dans sa verte jeunesse ريعان شبابنده - عنفوان عالم حداثتنده - نو بهار شبابنده Les bouillons de la jeunesse غلوان شباب Les feux, les ardeurs, les plaisirs de la jeunesse حرارت وجوشش شباب حميّاى شباب وحظوظات شباب les fautes, les erreurs حال شبابك زلات وهفواتى Passer sa jeunesse dans les plaisirs ايام حداثت سنّى مشتهيات نفسه صرف ايتمك Il a perdu sa jeunesse ايام حداثتنى - وقت حداثتنى عبثه صرف ايلدى On dit proverb., Si jeunesse savait et vieillesse pouvait بيهوده يره هبا وهدر ايلدى كنجلكده درايت واختيارلقده قوّت اوله ايدى

Il signifie aussi, ceux qui sont dans l'âge de la jeunesse, et même ceux qui sont encore dans l'enfance *A.* اطفال وصبيان *P.* كودكان *T.* چوجوقلر || Enseigner, corriger, élever la Jeunesse اطفال وصبيانى تعليم ايتمك وتأديب واصلاح ايتمك واطفال وكودكانى تربيه ايتمك

Et ceux qui sont de l'âge de vingt ans à trente-cinq ou environ *A.* فتيان *P.* نو جوانان *T.* دلى قانلولر || Toute la Jeunesse de la ville s'exerçait مملكتك بالجمله فتيان ونو جوانلرى تعلّم ايدرلر ايدى

JEÛNEUR. Celui qui jeûne *A.* صايم pl. صوّام *P.* روزه دار *T.* اوروجلو

JOAILLERIE. Métier de joaillier *A.* فنّ الاعمال الجواهر *P.*
جوهرگری *T.* جواهرجیلک || Il s'est enrichi à la joaillerie
ایتمشدر اعمال جواهر صنعتنده کسب ثروت Il se mêle
de joaillerie جواهرجیلغه قاریشور

JOAILLIER. Ouvrier qui travaille en joyaux, en pierreries *A.*
جوهرئ pl. جوهريون *P.* جوهرگر *T.* جواهرجی

JOIE. Satisfaction vive qu'on ressent en soi dans la possession
d'un bien *A.* سرور ـ مسرّت pl. مسارّ ـ حبور ـ فرح ـ فرحت
انشراح ـ *P.* شادی ـ شادمانی ـ خرّمی *T.* سونج || Grande
joie سرور عظیم excessive مسرّت مفرطه longue سرور مدید
immodérée سرور وفرح فوق الاعتدال ـ دائرهٔ اعتدالدن
سرور مختصر ـ مسرّت قلیلة المدّة courte خارج فرح ومسرّت
fausse سرور کاذب ـ سرور ساخته publique مسرّت عامّه Épan-
chement de joie فیضان حبور وانشراح mouvement هیجان
اصوات Cris de joie اهتزاز شادمانی ومسرّت transport سرور
دموع larmes های وهوی شادمانی ومسرّت ـ شادی وسرور
سرور ـ دموع قارّه ـ اشک شادی Signes, marques de joie
غلبهٔ فرح وسرور ایله Être ravi de joie امارات سرور وحبور
Donner, causer de la joie à quelqu'un هوش ربوده اولمق
کسب سرور Recevoir de la joie ایراث فرح وسرور ایتمک
Nager dans la joie شناور بحر سرور وشادمانی وانشراح ایتمک
Il ne se sent غریق دریای انشراح وحبور اولمق ـ اولمق
pas de joie فرط ـ فرط حبور ومسرّت ایله هایم وسرگرداندر
La joie paraissait dans son visage سروردن مسلوب الشعور در
ناصیهٔ حالنده ـ سیماسنده آثار انشراح وسرور نمایان ایدی
Je vous servirai avec joie فرح جان ایله سکا خدمت ایده‌جکم
Cette nouvelle remplit la ville de joie بو خبر مسرّت اثر
جمیع شهری مالامال شادمانی وحبور ایتمشدر Leur joie
se changea en tristesse فرح وسرورلری ترح وکدره منقلب
اولمشدر

On appelle Feux de joie, les feux qu'on fait dans les ré-
jouissances publiques *A.* مشاعل السرور *P.* جراغان سرور
جراغان شنلکی *T.* وشادی

Et fille de joie, une fille prostituée *A.* بکر زانیة *P.* دختر
غر *T.* قیز قحبه

JOIGNANT. Qui est contigu *A.* ملاصق ـ متصل *P.* بهم
پیوسته ـ همسایه *T.* بتشک ـ قرب واتصالده اولان || Une
maison joignante à la mienne منزلمه متصل اولان خانه ـ
خانه‌مک قرب واتصالنده کائن بر منزل Un champ joi-
gnant la prairie چمنزاره متصل اولان تارلا Les maisons joi-
gnantes ont été brûlées اتصالده واقع اولان بیوت ومنازل
محترق اولمشدر

Il est aussi préposition, et signifie, sans qu'il y ait rien en-
tre deux *A.* ملاصقاً ـ متصلاً *P.* بهم پیوسته *T.* بتشک ||
Une maison joignant la sienne خانه‌سنه بتشک اولان خانه ـ
خانه‌سنه متصلاً موجود اولان منزل

JOINDRE. Approcher deux choses l'une contre l'autre, en sorte
qu'elles se touchent *A.* وصل ـ الصاق *P.* بهم پیوستن *T.*
بتشدرمک || Ces pièces de bois n'ont pas été jointes بو
آغاج قطعه‌لری متصل اولمامشدر Joindre deux ais avec de
la colle forte ایکی تخته‌یی طوتقال ایله وصل والصاق
بری برینه بتشدرمک ـ ایتمک

Il est aussi neutre *A.* اتصال ـ التصاق *P.* بهم پیوسته
شدن *T.* بتشمک || Cette porte ne joint pas bien بو قپو
بتشمز Prenez garde que cela joigne mieux کرکی کبی
فلان شئ بر ایوجه کسب اتصال ایلمکه دقت ایله

Joindre les mains. C'est les approcher en sorte qu'elles tou-
chent l'une à l'autre *A.* تطبیق الایادی *P.* دست بر هم
نهادن ـ دست پیوستن ـ دست صلیبی کردن *T.* ال
باغلمق || Joindre les mains pour prier Dieu ایفای فریضهٔ
صلات ضمننده تطبیق ایادئ خضوع ومسکنت ایتمک ـ
استدعای pour demander pardon وقت صلاتده اللری باغلمق
عفو ایچون دست بر هم نهادهٔ تضرّع ونیاز اولمق

Il signifie aussi, ajouter, mettre une chose avec une autre
A. ضمّ ـ الحاق *P.* بر هم نهادن *T.* اولاشدرمق ـ علاوه
قلمق || Joignez cette maison à la vôtre بو خانه‌یی کندو
منزلکه ضمّ والحاق ایله Il a joint ces deux jardins بو ایکی
باغچه‌یی بری برینه الحاق ایلدی Il faut joindre ce pe-
tit traité au livre que vous avez fait بو مقاله‌یی تألیف
ایلدیککز کتابک ایچنه ضمّ ایتملوسک Il joignit ses priè-
res aux miennes نیاز وتمناسنی بنم نیازمه ضمّ ایلدی Joi-
gnez à ces raisons-là les passages et les autorités des Pères بو
دلیللره ائمّهٔ عظامک مقالات واشهاداتلرینی دخی علاوه ایله

Et unir, rassembler *A.* جمع *P.* بیکجا آوردن *T.* قاوشدرمق
|| Joindre l'autorité spirituelle avec la tem-
porelle بر یره کتورمک ـ قوّت روحانیه‌یی قوّت دنیویه ایله جمع ایتمک

la prudence avec la valeur درایتی شجاعت ایله جمع ایتمک
حزامتی جلادت ایله بر یره کتورمک ـ la douceur avec la
majesté رفق وحلمی شوکت وعظمت ایله بر یره جمع
ایتمک

Et allier *A.* ربط فی سلک الاتحاد ـ ربط بالاتحاد *P.*
یکجهت کردن *T.* برلشدرمک || Si vous pouviez joindre
ces deux princes ensemble, joindre leurs forces, leurs armes بو
ایکی پادشاهلری وید حکومتلرنده اولان قوتی وعسکرلرینی
سلک اتحاده ربط ایتدره بیلور ایسهک Quand il a vu
qu'il était trop faible, il s'est joint à un tel ضعف حالنی
لدی المشاهده فلان ایله اتحاد ایلدی Il se joignit au
parti contraire طرف مخالفین ایله اتحاد ایلدی Ils sont
joints ensemble pour leur intérêt commun مصلحت مشترکلری
Ils ربط اتحاد ایتمشلر در ـ ایچون بری برلریله متحد درلر
sont joints d'amitié, il faut les joindre encore d'intérêt میانه‌لرنده
رابطهٔ محبت درکار ایسه ده مصلحتجه دخی اتحادلرینه
بینلرنده اولان علاقهٔ محبتی حسب ـ همت اولنمق لازمدر
المصلحه دخی بررابطهٔ اتحاد ایله تأکید ایتمک اقتضا ایدر

Et se trouver ensemble, se rencontrer *A.* ملاقات ـ تلاقی
|| جمع اولمق ـ قاوشمق *T.* با هم رسیدن *P.* اجتماع ـ
Ils se joignirent en tel endroit ـ فلان یرده ملاقی اولمشلر در
فلان محلده جمع اولمشلر در Nous nous joindrons en tel
lieu فلان محلده مجتمع اوله‌جغز L'armée de... a joint l'ar-
mée de... ـ فلانک اردوسی فلانک اردوسنه ملاقی اولمشدر
فلانک اردوسیله جمع اولمشدر

Et atteindre *A.* درپی رسیدن *P.* لحوق ـ ادراک ـ درک
T. یتشمک ـ ایرشمک || Quoiqu'il fût parti avant moi, je le
joignis bientôt بندن اول عزیمت ایتمشیکن در حال ادراکنه
در حال آکا یتشدم ـ دسترس اولدم

Joint. *A.* متصل ـ متواصل ـ متلاصق *P.* بهم پیوسته *T.*
A. اولاشمش *T.* بر هم نهاده *P.* ملحق ـ منضم *A.* بتشمش
یکجهت *P.* متحد *A.* قاوشمش *T.* یکجا آمده *P.* مجتمع
ـ قویاً متصل اولان الواح *T.* برلشمش || Des ais bien joints
بری برلریله کرکی کبی بتشمش تختهلر Deux hommes
joints ensemble بینلرنده رابطهٔ یکجهتی واتحاد اولان ایکی
بری برلریله مجتمع ایکی اردو Deux armées jointes کشی
Ci-Joint. *A.* مصحوباً ـ مربوطاً *P.* با هم *T.* برابر اولهرق
|| Je vous envoie ci-joint la déclaration du roi بیان حالی
حاوی اولان فرمان پادشاهی اشبو مکتوبه مصحوباً طرفکه
اشبو ورقه‌یه مربوطاً Les mémoires ci-joints ارسال اولنور
اشبو ورقه ایله برابر اولهرق ـ ارسال اولنان تقریرلر

JOINT. Articulation, l'endroit où deux os se joignent *A.* وصل
pl. اوصال ـ فصّ pl. فصوص *P.* بندگاه استخوان *T.* ایکی
|| کمیککک اک یری Il a le bras cassé au-dessus du
joint فصّ عظامک اوست طرفنده الی منکسر در Le
joint de l'épaule اوموز کمیکنک اک یری ـ فصّ منکب
V. Article.

Il se dit aussi des pierres, des pièces de menuiserie, etc. *A.*
معقد pl. معاقد ـ موصل pl. مواصل *P.* بندگاه *T.* اک یری
|| Ces ouvrages de menuiserie sont si bien travaillés, qu'on n'en
voit pas les joints بو طوغرامه ایشلری شول رتبه‌ده استادانه
ایشلنمشدر که معاقد ومواصللری بللورسز در

JOINTÉ. Il ne se dit que d'un cheval qui a le paturon dis-
proportionné *A.* فرس غیر متناسب الارساغ *P.* اسب خورده
بوقاغیلغی اویغونسز بارکیر *T.* نا هموار

JOINTÉE. Autant que les deux mains ensemble peuvent con-
tenir *A.* حفنة ـ ملءُ الکفین *P.* دو کف انباشتهٔ *T.*
ایکی آوج طلوسی شعیر Une jointée d'orge || ایکی آوج طلوسی

JOINTIF. Terme de menuiserie. Qui est joint *A.* ملتحق *P.*
با یکدیگر پیوسته *T.* بتشمه ـ چاتمه || Les ais de ce plafond
sont jointifs بو دوشمه‌نک تختهلری چاتمه در

JOINTURE. Joint. V. ce mot || Toutes les jointures du corps
بدنک کافهٔ اوصالی Il avait des douleurs dans les jointures
مفاصلده وجعی وار ایدی ـ فصوص واوصالده وجعی وار ایدی

JOLI. Gentil, agréable *A.* مرغوب ـ لطیف ـ جمیل ـ مطبوع
P. زیبا ـ خوش ـ دلاویز ـ دلارا ـ دلپسند *T.* کوزل || Un
joli enfant مطبوع اللقا بر چوجوق Elle n'est pas belle, mais
elle est jolie حسنا دکل انجق مطبوعه در Il est d'une jolie
taille مطبوع القامه در Un joli habit جامهٔ ـ لباس جمیل
دلپسند

On dit d'un jeune homme qui s'est fait remarquer à la guerre,
Il fit une jolie action à un tel siége فلان محاصره‌ده بر فعل
ممدوح واجب التحسینه ـ مستحسنه موفق اولمشدر
ممدوح برعسکر ضابطی Un joli officier بر کردار پسندیده‌یه ـ

JOLIMENT. D'une manière jolie *A.* بالحسن واللطافة ـ مطبوعاً
P. دلپسندانه *T.* کوزل ـ خوشلق ایله || Il danse joliment

مطبوعاً متلبسدر. Il est joliment vêtu بالحسن واللطافه رقص ایدر
Cet enfant répond joliment بو طفل بالحسن واللطافه جواب ایدر

JONC. Plante aquatique dont on fait des liens, des nattes, etc. *A.* حصیر - قوغه‌لق اوتی *T.* دخ - دوخ *P.* اسل - کولان
قوغه‌لق اوتندن اورلمش سپدلر Des paniers de jonc || اوتی
Nattes de jonc قوغه‌لق اوتی حصیرلری Jonc de marais صولاق
بطاق یرلرده نابت اولان قوغه‌لق اوتی C'est un méchant
fonds, il n'y croît que des joncs اشبو یرامز بر طپراقدر انده
حصیر اوتندن غیری بر شئ بتمز Il se dit aussi d'une canne
de jonc *A.* قصب الکولان *P.* نای دوخ *T.* حصیر اوتی قامشی

Il se dit aussi d'une espèce de bague dont le cercle est égal partout *T.* حلقه

JONCHÉE. Toutes sortes d'herbes, de fleurs, de branchages dont on jonche les rues, un jour de cérémonie *A.* فراش من
اجناس الازهار والنباتات منثورة - اجناس الازهار والنباتات
علی الازقة *P.* گلها وگیاهای گوناگون در کوچه افشانده
T. سریلوب یره دوشنمش درلو اوتلر وچیچکلر || Jeter de
la jonchée نثر اجناس ازهار ونباتات نشر ایتمک - زوقاقلره
زوقاقلری اجناس نباتات وازهار ایله فرش ایتمک

JONCHER. Jeter sur les rues de la jonchée *A.* نثر الاجناس
فرش الاجناس النباتات - الازهار والنباتات علی الازقة
علی الازقة *P.* درکوچها گلها وگیاههای گوناگون افشاندن
T. زوقاقلره درلو درلو اوتلقلر دوشمک || Les habitans jonchèrent les rues d'herbes odoriférantes اهالئ بلده زوقاقلری
گوناگون معطر اوتلقلر ایله دوشدیلر - Figur. || La campagne
était jonchée de morts روی صحرا ابدان اموات ایله مفروش
- ابدان اموات ومقتولین ایله پوشیده ایدی - ایدی
قاپلنمش ایدی

JONCHÉ. *A.* مفروش باجناس الازهار والنباتات *P.* بگلها
وگیاههای رنگارنگ پوشیده *T.* درلو درلو چیچکلر واوتلقلر
ایله دوشنمش

JONCTION. Union, assemblage *A.* اجتماع - ملاقات - التقا
P. بهم رسی *T.* بر یره گلمه - قاوشمه || La jonction de deux
armées ایکی اردولرک بری برلرینه اجتماعی de deux rivières ایکی نهرک بری برینه قاوشمسی - التقاء النهرین
de ces deux princes بو ایکی پادشاهلرک اجتماعی

JONGLERIE. Tour de passe-passe *A.* شعوذة *P.* منجیک -
T. حقه بازلق شعبده کاری

JONGLEUR. Joueur de tours de passe-passe *A.* مشعوذ *P.*
منجیکباز - شعبده باز *T.* حقه باز || Plusieurs peuples sauvages ont des jongleurs qui exercent la médecine et la magie
وافر امم وحشیه ایچنده حقه‌بازلر اجرای طبابت واعمال
سحر ایدرلر

JONQUILLE. Plante *A.* نسرین *P.* نسّرین *T.* مصر گلی

JOUBARBE. Plante *A.* حیّ العالم *P.* همیشک جوان *T.*
قیا قوروغی

JOUE. La partie du visage qui s'étend depuis les tempes et les yeux jusqu'au menton *A.* خد pl. خدان - عارض - وجنة
pl. وجنات - ملطم pl. ملاطم *P.* رخ - رخسار *T.* یکاق ||
Joue droite خد ایمن Joue gauche وجنهٔ یسرا enflée خد منتفخ
Avoir les joues enflées شیشکن یکاقلو - منتفخ الخد اولمق
بانقین یکاقلو اولمق - خمیص الخد اولمق creuses
Rouges, vermeilles یکاغی چقور اولمق - وجنهٔ حمرا صاحبی
Baiser آل یکاقلو اولمق - رخساری گلگون اولمق - اولمق
à la joue یکاغی بوس ایتمک - صحن خدی تقبیل ایتمک
یکاغی اوپمک -

On dit, Donner sur la joue, couvrir la joue, pour dire, donner un soufflet *A.* لطم *P.* سیلی زدن *T.* شمارلمق - شمار اورمق

JOUER. Se récréer, se divertir *A.* تلعب - التها *P.* بازیدن
T. اوینامق || Ces enfans jouent ensemble باختن - بو اطفال
بری برلریله تلعب ایدرلر Ne sauriez-vous jouer sans vous
fâcher? طارلمیه‌رق اوینامق بیلمزمیسک

Se Jouer. *A.* تلاعب - ملاعبة *P.* با همدیگر بازیدن
T. اویناشمق || Cet enfant se joue avec tout ce qu'on lui donne
بو چوجوق النه هر نه ویرلسه ملاعبه ایدر Les petits chats
se jouent avec des balles کدی انیکلری طوبلر ایله اویناشور
— On dit figur. Faire une chose en se jouant, et se jouer de quelque chose, pour dire, la faire en s'amusant et sans peine
|| Cet ouvrage aurait paru difficile à tout autre, il l'a fait en
se jouant بو کتابک تألیفی سائرلره مشکل عد اولنه‌جق
مقوله‌دن ایکن ملاعبه طریقیله انشاسنه ظفریاب اولمشدر -
اوینایه‌رق یاپدی

On dit aussi, Se jouer de quelque chose, pour dire, l'employer en un mauvais sens || C'est un impie, il se joue de l'Écriture-Sainte, de la religion بو بر کافر در کتب منزله‌یی
کتاب الله ودینی - اویون یرینه قور - ودینی ملعبه عد ایدر

On dit aussi, Se jouer de la vie, de la fortune des hommes ایله اوینار مالی وجاننی ـ خلقك مال وجانیله اوینامق — Et se jouer à quelqu'un, pour dire, l'attaquer inconsidérément اویون عدّ ایتمك || Ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie بو آدم ایلـه اوینامه لطیفه‌دن آلمز Quoi, il a osé se jouer à moi! بو نه بکامی اویون اوینامغه جسارت ایلدی — Et ne vous jouez pas à cela, pour dire, ne soyez pas assez fou pour faire cela بو خصوصده ـ بو شیٔ ایله اوینامه اوینامـه

Se Jouer de quelqu'un, signifie aussi figur., se moquer de lui A. استهزا ـ تمسخر ـ مهارات P. خنده خریشی نمودن T. مسخره‌لغـه آلمق ـ ذوقلنمك || Ne voyez-vous pas qu'on se joue de vous? سنی استهزا ایتدکلرینی کورمزمیسك Penserait-il se jouer de moi? بنی ذوقلنمکه جسارتی وارمیدر ـ

On dit aussi, que la fortune se joue des hommes, pour dire, qu'elle rompt leurs projets فلك شعبده کار تدبیر بشری مسخره‌لغه چویرر

Jouer, signifie aussi, se divertir à un jeu quelconque A. تلاعب P. بازیدن T. اوینامق || Jouer aux échecs شطرنج اوینامـق au trictrac طاولـه اوینامـق à la boule طوب اوینامق aux dés زار اوینامق On ne donne plus à jouer dans cette maison بو خانه‌ده فیما بعد اویون اوینامیورلر

Jouer aux cartes A. مقامـرة P. منگیاگری کردن T. قمار اوینامـق

Jouer des gobelets. Faire des tours de passe-passe T. حقه‌بازلق ایتمك

On dit figur. Jouer au plus sûr, pour dire, choisir de deux expédiens celui où il y a le moins de risque A. اختیار اهون الشرّین T. ایکی کونینـکك اهونجه‌سنه یاپشمق

Et jouer à jeu sûr, pour dire, être sûr de la réussite d'une entreprise ایشی صاغ قازیغه باغلمق ـ صاغ تختـه‌یه بصمق

Et jouer à quitte ou double, pour dire, risquer le tout pour le tout هر چه بادا باد دییه‌رك بر ایشه صالمق

Et qu'un homme joue de malheur, pour dire, que ce qu'il entreprend lui réussit mal ـ امورنـده ادبار وشآمـت وار در النده میمنت یوقدر

Jouer, signifie aussi, tromper quelqu'un, l'amuser. V. ce mot.

On dit proverb. Jouer une pièce, jouer un tour à quelqu'un, pour dire, lui faire un méchant tour A. مخاتلة P. رنگ نمودن ـ فـند کردن T. اویون ایتمك ـ دوباره ایتمك || Il m'a voulu jouer un tour auprès d'un tel فلانـك یانـنه بـکا بر اویون ایتمك قیدنده اولدی — On dit dans le même sens, Jouer d'un tour à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر دوباره ایتمك

Et représenter une pièce dans le théâtre T. اوینامق — On dit figur., qu'un homme joue un grand rôle, lorsqu'il a une grande influence dans les affaires de l'État امور معظّمه‌ده اثبات وجود ایتمك Et qu'il joue un petit rôle, lorsqu'il a peu d'influence جزئیات اموردە اثبات وجود ایتمك

Et toucher un instrument de musique A. ضرب P. زدن ـ نواختن آلات T. چالمق || Jouer du violon کمان چالمق du hautbois سورنا چالمق Il joue de toutes sortes d'insrumens موسیقیه‌نـك هر نوعنی چالر Il joue sur tous les tons هر پرده‌ده ساز چالر

Il se dit aussi des armes A. اعمال السلاح T. سلاح قوللنمق

Et avoir l'aisance et la faculté du mouvement. Il se dit d'un ressort, d'une machine A. نغضان ـ حرکت ـ تحرّك P. جنبیدن T. اوینامق ـ ایشلمك || Ce ressort joue bien بو زنبرك ایو ایشلر Cette serrure ne joue pas bien بو کلیـد ایو ایشلمـز ـ

On dit figur. Faire jouer toutes sortes de ressorts dans une affaire برخصوصده انواع تدابیر وصنایع اعمال ایتدرمك ـ کافهٔ تدابیر وصنایع ممکن الاعمالی فعلـه کتورمـك

On dit aussi, Faire jouer un canon, une mine, pour dire, y mettre le feu T. طوبه ـ ایشلتمك ـ طوبی ولغمی طونشدرمق ولغمه آتش ویرمك

Et que les eaux, les jets d'eau, les cascades jouent, pour dire, qu'elles ne sont plus retenues, qu'on les a lâchées A. انسدام المیاه P. شادروان بجنبش آمدن T. فسقیه‌لرو چاغلغانلر اوینامق || On fit jouer les eaux صولری اویناتدیلر

On dit, Jouer du drapeau, pour dire, faire voltiger un drapeau avec adresse A. تهزیز اللواء ـ تحریك اللواء P. بیرق جنبانیدن T. بیراق اویناتمق

JOUET. Ce avec quoi on fait jouer les enfans A. ملعبة P. بازیچه ـ ملعبهٔ صبیان T. بازیچه || Jouet d'enfant اویونجق ـ کودکان ـ چوجوق اویونجغی — On dit figur., qu'un vaisseau est le jouet des vents, des flots, des tempêtes فلان سفینه ملعبهٔ امواج دریا در ـ امواج پر خروش دریا دستخوش ـ Et

لعبهٔ فلک یا سازکار qu'un homme est le jouet de la fortune
de ses passions دستخوش فلک غدّار اولمشدر ـ اولمشدر
دستخوش امراض نفسانیّه‌سی اولمشدر

Il se dit aussi d'une personne dont on se moque *A.* لعبة ـ
مسخر *P.* خنده خریش *T.* مسخره ‖ Pensez-vous qu'il veuille
être votre jouet? مسخره‌ك اولمغه راضی ایدوکنیمی ظنّ
لعبهٔ عالم Il est devenu le jouet de tout le monde ایدرسك
مسخر کافهٔ ناس اولمشدر ـ اولمشدر

JOUEUR. Qui joue, qui folâtre avec quelqu'un. En ce sens il ne se dit qu'en cette phrase: Un rude joueur *A.* ملاعب
مضرّ *P.* بد کار *T.* بازندهٔ اویناشیجی یرامز

Et qui joue à quelque jeu *A.* لاعب *P.* بازنده *T.* اوینایجی
لاعب Bon joueur بازندهٔ طوب Joueur de boule ‖ اویونجی ـ
استاد اوینجی ـ ماهر

Et qui a la passion du jeu *A.* قامر ـ مقامر ـ فاجل *P.*
قمار باز ـ هوسینباز ـ منگیاگر *T.* قمارجی ‖ Ne donnez pas
votre fille à ce jeune homme, c'est un joueur بو اوغلان قمار
باز در قزیکی آکا ویرمه

Joueur d'instrument *A.* عازف *P.* سازنده *T.* چالقیجی

Joueur de farce *A.* لاعب السخریّات ـ لعّاب المضحکات
مسخره‌لق ایدن ـ مقلّد *T.* سخریّه باز *P.*

JOUFFLU. Qui a de grosses joues *A.* مکتّل الملطمان *P.*
زخسار بالیده *T.* یکاقلو ـ شیشکین یکاقلو ـ یوزغون

JOUG. Pièce de bois que l'on met sur la tête des boeufs, et qui sert à les atteler *A.* نیر *ps.* انیار ـ مقرن *P.* یوغ ـ
جید ـ لباد ـ سرآماج *T.* بویندرق ‖ Mettre les boeufs au joug
ـ اوکوزه بویندرق اورمق ـ بقره ضرب مقرن ایتمك
جید leur ôter le joug اوکوزك بوینه بویندرق طاقمق
اوکوزك بوینندن بویندروغی ـ بقردن فك مقرن ایتمك
آلمق

Il signifie figur. Servitude, sujétion *A.* ربقة ـ ربقة التبعيّة
T. بند فرمانبری ـ بند بندگی *P.* ربقة الاطاعة ـ الرقيّة
ربقهٔ کاسرة rude ربقهٔ گران رقیّت Joug pesant ‖ قوللق باغی
ربقهٔ ما لا insupportable ربقهٔ عنیفه fâcheux الرقاب رقیّت
ربقهٔ تحمّلگداز فرمانبری وتبعیّت ـ یطاق تبعیّت Le joug
de la servitude ربقهٔ رقیّت de la loi ربقهٔ قانون وشریعت
du mariage نکاح باغی ـ بند نکاح ـ رابطهٔ نکاح ـ ربقهٔ نکاح
Mettre sous le joug زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتمك Imposer
un joug تحمیل ربقهٔ تبعیّت ایتمك Porter le joug متحمّل
ربقهٔ رقیّته سرفرو بردهٔ انقیاد اولمق ـ ربقهٔ عبودیّت اولمق
بند بندگیدن تفصّی واستخلاص ایتمك S'affranchir du joug
فك ربقهٔ ربقهٔ اطاعتدن رهایاب اولمق ـ Secouer le joug
ربقهٔ عبودیّتدن گردنپیچ سرفرویی ـ اطاعت ایتمك
مقلّد Le joug s'est appesanti sur leurs têtes واطاعت اولمق
گردن عجز ومسکنتلری اولان ربقهٔ رقیّت نو بنو کسب
ثقالت ایتمشدر Jésus-Christ dit dans l'Évangile que son joug
est doux حضرت عیسی انجیل شریفده بیورمشدر که گردن
عباده تقلید ایلدیکی ربقه خفیف وملایمدر

JOUIR. Avoir la jouissance actuelle d'une chose *A.* تمتّع ـ
برخوردار ـ بهره مند شدن ـ کامران شدن *P.* تصرّف ـ استمتاع
بر چفتلکدن *T.* فائده‌لنمك ‖ Jouir d'une terre شدن
d'une بر چفتلکك حاصلاتیله متمتّع اولمق ـ تمتّع ایتمك
pension بر معاش ایله تمتّع ایتمك de cent mille écus de
rente یوز بیك غروش ایراد ایله استمتاع ایتمك Il est
majeur, il jouit de son bien حدّ بلوغده اولمغله مالندن تمتّع
Il jouit de حدّ بلوغه رسیده اولمغله مالنه متصرّفدر ـ ایدر
ses droits مستحقّ اولدیغی حقوق ایله متمتّعدر Il ne jouit
de rien هیچ بر شیدن تمتّع ایتمز Il jouissait paisiblement بلا
نزاع متمتّع ایدی ـ متصرّف ایدی Il faut le laisser jouir
تصرّفنه ـ تمتّعنه رخصت ویرملو در Vous m'avez vendu votre
terre, faites-moi jouir چفتلککی بکا فروخت ایلدیك اسباب
تمتّعکه تصرّفنه دخی همّت ایله Qui vous empêche de jouir?
منافع فتحه تصرّفکه ـ کیم مانع اولور Jouir de la victoire
صحّت کامله ایله متمتّع d'une parfaite santé وغزا ایله تمتّع ایتمك
بخت میمون ایله کامران de la bonne fortune وکامروا اولمق
de la vie نعمت حیات ایله تمتّع ایتمك du repos اولمق
منافع راحت وارام ایله استمتاع ایتمك de la gloire éternelle
سعادت ابدیّه ایله متمتّع وکامران اولمق Il sait jouir de la
vie لذّت حیات ایله تمتّعك طریقنی بیلور Il jouit du
présent, sans trop songer à l'avenir مستقبله چندان صرف
ذهن ایتمیه‌رك حال حاضر ایله تمتّع ایدر Ce guerrier, cet
auteur savait parfaitement jouir de sa réputation بو عسکری وبو
مؤلّف موفّق اولدیغی حسن صیت وشهرتدن متمتّع
اولمنك طریقنی بیلور ایدی

Il se prend aussi pour S'amuser de... *A.* کسب الفرح *P.* صفا
یافتن ـ ذوقیاب شدن *T.* خوشلنمق ‖ Jouir de l'embarras

de quelqu'un بر كمسنه‌نك دوچار اولديغى غائله‌دن صفاياب اولمق des plaisirs du monde لذايذ دنيويه‌دن ذوقياب اولمق — On dit aussi absolument, Il est riche, mais il ne sait pas jouir صاحب ثروت ويسار در انجق لذايذ دنيادن صفاياب اولمنك طريقنى بيلمز

On dit, Jouir d'une femme, pour dire, avoir commerce avec elle A. استيفاء الحظ || Il jouit d'une telle femme فلان قارى ايله استيفاى حظ ايدر

JOUISSANCE. Usage et possession de quelque chose A. تمتّع – تمتّعات pl. – تصرّف P. كامرانى – برخوردارى – بهره‌مندى – T. متصرّفلك – فائده‌لنمه – ملكدارى || Jouissance paisible تصرّف بلا نزاع longue تصرّف مديد parfaite تصرّف تامّ. Avoir pleine et entière jouissance de ses biens تمتّع تامّ وكامل – كندو اموالندن – كندو اموالنه تماماً وكاملاً متصرّف اولمق – بر وجه اكمل متمتّع اولمق Il a obtenu un arrêt qui le met en jouissance de ces terres اول املاكه تصرّفنى ناطق برقطعه فرمان تحصيل ايلدى On lui en a accordé, donné la jouissance تصرّفنه رخصت ويرلمشدر Après une jouissance de longues années تمتّعندنصكره – سنين متوافره تصرّفندنصكره Troubler dans la jouissance امر تصرّفه خلل كتورمك Maintenir dans la jouissance حال تصرّفده وقايه وابقا ايتمك Il n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la jouissance, que l'usufruit sa vie durant بو ارضك ملكيتنه علاقه‌سى اولميوب همان قيد حيات ايله نما وحاصلاتندن تمتّعه مأذوندر

JOUISSANT. Qui jouit A. متمتّع – متصرّف P. بهره‌مند – بدست تصرّف دارنده – كامران T. فائده‌لنان – متصرّفلك || Majeur usant et jouissant de ses droits حقوقنه متصرّف ايدن واعمال واستعمالرينه مأذون اولان بالغ

JOUJOU. Jouet d'enfant. V. Jouet.

JOUR. Lumière que le soleil répand. A. نهار – ضياء النهار – ضياء الشمس P. روشنى – خورشيد – روشنى T. كوندز – كونش ايدينلغى – كوندز آيدينلغى – آيدينلق || Grand jour نهار كامل – نهار بارز – نهار دلگشا beau نهار لطيف clair et serein نهار روشن واصحا – آياز وآيدينلق كوندز Petit jour, pour dire, la pointe du jour A. وقت – وقت الفجر الصبح P. صبحدم T. صباح ايدينلغى وقتى Au point du jour A. لدى الانفلاق الفجر P. بامدادان T. صباح آغرر ايكن Avant le jour A. قبل – قبل الطلوع – قبل الصبح الفجر P. پيش از صبح T. صباح اولمزدن اوّل Sur le déclin du jour A. عند الميلولة النهار T. نهارده وقت زوال À l'aube du jour A. عند الطلوع الشفق – عند الطلوع النهار P. سپيده دم T. هنوز شفق آچيلور – شفق سوكيلور ايكن – چين صباح – ايكن Jour faible نهار ضعيف – نهار قليل sombre نهار مظلم الضيا – نهار تيره وتار Le jour commence à poindre ضوء نهار انكشاف وانفجاره بداء ايدر Il est jour وقت ضحوه Il fait grand jour كون اولدى – وقت نهاردر Il faut travailler à cela de jour بو ايشى قبا قوشلقدر – در نهاراً ايشلمك اقتضا ايدر Voir le jour au travers de quelque chose ضياى شمسى بر سينك آره‌لغندن كورمك Il ne faut pas voir cette étoffe dans la boutique, il la faut voir au jour بو متاعى دكانده كورمك جائز دكلدر آيدينلقده باقملو در Les femmes n'aiment pas le grand jour طايفهٔ نسوان زنان طايفه‌سى فرط ضياى نهارى – ضياى شمسدن حظ ايتمز Il avait le jour dans les yeux ضياى شمس كوزى ايچنده سومز ضياى شمس Le jour vient de ce côté-là فلان طرفدن ايدى Le soleil est le père du jour خورشيد مولد ضوء النهار كلور l'astre du jour خورشيد رخشان نيّر جهانتاب جهاندر ذر l'astre qui donne le jour شمس تابان نيّر ضيا بخش نهار در le flambeau du jour مشعلهٔ جهان افروز – مصباح الصباحدر نهار در

On dit d'une belle personne, qu'elle est belle comme le jour مه لقا در – خورشيد چهره در – بر محبوبهٔ خورشيد سيما در – آفتاب كبى بر حسناى دلربا در – Et d'une proposition, qu'elle est claire comme le jour كالشمس فى وسط النهار جلى كون كبى آشكار در – وعياندر

On dit figur., qu'un homme a mis une affaire dans un faux jour, pour dire, qu'il l'a fait paraître autre qu'elle n'était ماده‌يى معكوساً نقل – جهتِ معكوسه‌سنه تقليب ايله بيان ايلدى ايلدى

Et mettre une pensée dans son jour, dans tout son jour, pour dire, lui donner tout le brillant qu'elle peut avoir بر معنايى جليّاً وعياناً كشف ايتمك

On appelle aussi Jour, toute ouverture faite dans les murs par où on reçoit la lumière A. كوّة pl. كوا P. روشندان T. باجه || Un jour bien pratiqué محلنده ياپلمش بر باجه

Et certaines ouvertures par où le jour, l'air peuvent sortir *A.* فرجة pl. فرج *P.* رخنه *T.* كدك || Ces ais ne sont pas bien joints, Il y a du jour entre deux بوتختهلر لايقى اوزره بتشك اولميوب آرهلقلرنده فرجه وار در

Jour, se dit en Peinture par opposition à Ombre *A.* ضح *P.* پرتوگاه *T.* كونى يرى || Les jours de ce tableau sont bien ménagés بو تصويرك موقع ضح اولان طرفلرى صنعت ايله ترتيب اولنمشدر Savoir bien mêler les jours et les ombres d'un tableau بر تصويرك ضح وظل يرلرينى امتزاجلو كونى وكولكهلك يرلرينى - اويدرمنك فننى بيلمك

On dit, Percé à jour, pour dire, percé de part en part, en sorte qu'on voie le jour au travers *T.* آيدينلق كورينهجك قدر دليكى آچلمش نسنه

Se faire jour, signifie, se faire passage et ouverture *A.* تحصيل الفرجة الانسلات *P.* رهياب - فرجه ياب گريز وفرار شدن گذار شدن *T.* سيوشجك بر آرالق - شيوشمكه يول بولمق بولمق

Jour, signifie aussi, facilité, moyen pour venir à bout de quelque affaire *A.* طريق السهولة *P.* سمت سهولت *T.* قولايلق || Si je vois jour à cela بو خصوصده بر درلو طريق سهولت سمت سهولتنى بر Je n'y vois point de jour كوره بيلسهم بو بابده بر سمت سهولت اولسه S'il y a jour وجهله كورهميورم

On dit, Mettre un ouvrage au jour, pour dire, l'imprimer *A.* طبع ونشر *T.* بصدروب يايمق || Quand mettrez-vous vos poésies au jour? تأليف ايلديككك ديوانى قنغى وقتده بصدروب نشر ايدهجكسك

Et mette au jour, pour dire, divulguer *A.* اخراج الى الخارج *P.* فاش كردن - بديد وآشكار كردن - ميدانه چيقارمق *T.* خارجه چيقارمق || Mettre au jour la perfidie de quelqu'un بر كمسنهنك خيانتنى خارجه اخراج ايلمك

Jour, signifie aussi, la vie *A.* حيات *P.* زندگى *T.* ديريلك || Perdre le jour افاتهٔ حيات ايتمك Ceux qui m'ont donné le jour بكا نعمت حيات ووجودى - سبب حياتم اولنلر Le jour que je respire متنفس اولديغم انفاس حيات ويرنلر

Et au pluriel, le temps pendant lequel on vit *A.* عمر - ايام *P.* العمر *T.* زندگانى عمر || A la fin de nos jours ايام عمرمزك آخرنده Trancher le fil de nos jours رشتهٔ عمر نا پايدارى Les chagrins ont abrégé ses jours غلبهٔ اكدار شكست ايتمك تراكم آلام واكدار ايام - وآلام عمرينى كوتاه ايتمشدر عمرينى قصر ايتمشدر Nous ne verrons point cela de nos jours بو حالتى مدت عمرمزده اصلا كورهجك دكلز

Et certain espace de temps par lequel on divise les mois et les années *A.* يوم pl. ايام *P.* روز *T.* كون || Le premier, le second jour روز نخستين وروز دوم - يوم اول ويوم ثانى - ابتداكى كون وايكنجى كون Quel jour est-ce aujourd'hui? بو كونكى كون نه كوندر Quel jour est-il? كونلردن نه كوندر Jour ouvrier ايش كونى - يوم شغل وخدمت maigre پرهيز كونى Jour de fête يوم عيد solennel يوم جليل Le jour de Noël يوم ميلاد حضرت عيسى de Pâques يوم عيد الفصح پصقليا كونى - Le jour de l'an, ou le premier jour de l'année *A.* يوم الرأس السنة *P.* روز سر سال *T.* ييل باشى Le jour d'après *A.* يوم عقيب *P.* روز پس آينده *T.* كونى Un jour devant بر كون اول Un jour après كلجك كون Le jour de ses noces يوم نكاحنده Un jour بر كون صكره de triomphe يوم غزا de conseil يوم شورا - مشورت كونى Un heureux jour اوغورلى كون - روز فيروز - يوم سعيد Les jours heureux اوقات خجسته - اوقات متيمنه - ايام متيمنه Un jour malheureux يوم مشئوم - يوم نحس - اوغورلى وقتلر - اوغورسز كون - روز نا مبارك - ايام Les jours caniculaires باحور Marquer, assigner un jour كون تخصيص ايتمك Prendre, donner un jour بر كون اختيار ايتمك وبر كون تعيين ايتمك à jour préfix يوم معينده à jour nommé يوم موعودده Quand le jour fut venu يوم معلوم موعودده - يوم موعودك يوم معينك - حلولنده Ces trois généraux commandaient alternativement chacun leur jour بو اوچ نفر رؤساى عسكر هر برى يوم معينده ادارهٔ عسكر برله بالمناوبه خدمت ايدر ايدى C'était le jour d'un tel فلانك نوبتى كونى ايدى Il était de jour نوبتجى ايدى Je l'attends de jour en jour كوندن كونه ظهورينه منتظرم - روز بروز ورودينه منتظرم De jour à autre, d'un jour à l'autre بر - من يوم الى يوم كوندن اول بر كونه Il paye tant par jour يوميه شو قدر ويرر كوندهلك شو قدر ويرر - J'en ai fait la relation jour par jour جريان ايدن احوالى يوما بعد يوم نقل وحكايت ايلدم Le jour du jugement *A.* يوم الدين - يوم الحساب *P.* روز شمار *T.* قيامت كونى Un jour viendra que... بر كون اولور كه Un jour de grande fête مبارك كون

On appelle, en termes de commerce, Jours de grâce et de faveur, Un certain nombre de jours de délai qui sont accordés à celui sur lequel une lettre de change est tirée *T.* مساعده كونلری

On dit, Prendre le jour de quelqu'un, c'est-à-dire, le temps qui lui convient وقتنی آولمق - بر كمسندنك وقتنی بولمق

Et vivre, ou gagner sa vie au jour la journée, au jour le jour, pour dire, ne travailler chaque jour que pour gagner ce qu'il faut pour vivre ce jour-là يوم جديد رزق جديد ايله كوندهلك - روز نو روزی نوايله كچنمك - تعيّش ايتمك قزانجی ايله كچنمك

On dit aussi des personnes négligentes qui ne prévoient pas l'avenir, qu'elles vivent au jour la journée فردايی دوشنميان اربابدندر

Et faire du jour la nuit, et de la nuit le jour وقت نهارده وقت نهار خوابنده ووقت - نايم ووقت ليلده قايم اولمق شب انجم شمار وزنده اولمق

On appelle Les beaux jours, les premiers jours du printemps, *A.* ايّام لطيفة الربيع *P.* دم نو بهار *T.* ايلك ياز كونلری || Remettez votre voyage aux beaux jours عزيمتكی ايّام لطيفهٔ بهاره قدر تأخير ايله

On appelle figur. Les beaux jours, le temps de la première jeunesse *A.* ربيع الشباب *P.* نوروز جوانی - نو بهار جوانی *T.* كنجلك يازی - Et les temps les plus heureux de la vie *A.* ايمن الميقات العمر *P.* ايّام خجسته‌ترين زندگانی *T.* عمرك ايو كونلری

JOURNAL, adjetif. On appelle Livre journal, papiers journaux, un livre, des papiers qui contiennent ce qui se perçoit, ce qui se dépense, ce qui se vend chaque jour *A.* دفتر يومیّ pl. دفاتر يوميّة *P.* اوارهٔ هر روزه *T.* كونلك دفتری

Il signifie au substantif, relation jour par jour de ce qui se passe en quelque endroit, en quelque affaire *A.* مضبطهٔ يوميّة *P.* مضبطهٔ هر روزه *T.* كونلك مضبطهسی || Journal de ce qui s'est passé au conseil sur cette affaire بو مصلحته دائر شوراده جريان ايتمش مذاكرهنك مضبطهٔ يوميّهسی Journal des audiences مجالس مرافعهنك مظبطهٔ يوميّهسی du siége de Candie كريد محاصرهسنك مضبطهٔ يوميّهسی d'un voyage بر سفرك مضبطهٔ يوميّهسی

Il se dit aussi des ouvrages périodiques, qui rendent compte des nouvelles publiques *A.* تقويم الوقايع *P.* روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدی || Les journaux d'Angleterre انكلترهنك حوادث كاغدلری

JOURNALIER. Qui se fait chaque jour *A.* يومیّ *P.* هرروزه *T.* هر كونلك - هر كونكی || C'est un travail journalier بر حركت - حركت يوميّة exercice journalier شغل هر روزه در هر روزه

Il signifie aussi, inégal, sujet à changer *A.* عديم الدوام *P.* بی دوام - يكروزه *T.* يكدمه - كوندن كونه دونر - دوامسز || Son esprit est journalier عقلی بی دوامدر son humeur est journalière طبيعتنده دوام يوقدر Beauté journalière حسن يكدمه - حسن يكروزه - بی دوام Les armes sont journalières احوال حرب بيدوام ونا پايدار در

JOURNALIER. Homme qui travaille à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كوندهلكجی || Cet un pauvre journalier بر اجير بر بيچاره كوندهلكجيدر - فقيردر payer les journaliers كوندهلكجيلرك اجرتنی - كوندهلكجيلرك حقنی ويرمك ادا ايتمك

JOURNALISTE. Celui qui compose un journal *A.* مؤلّف التقويم *P.* نويسندهٔ روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدی يازان

JOURNÉE. L'espace de temps qui s'écoule depuis l'heure où l'on se lève, jusqu'à l'heure où l'on se couche *A.* موقت - يوم - النهار *P.* روز - وقت روز *T.* كون وقتی || Heureuse journée يوم ميمون belle يوم لطيف - روز دلارا Il a passé la journée tristement وقت نهاری مغموماً اسرار ايلدی Il a bien employé la journée وقت نهاری خوشجه صرف ايلدی

Et travail d'un ouvrier pendant un jour *A.* خدمة يوميّة - خدمة بالمياومة *P.* كار يكروزه *T.* كوندهلك ايش || Il travaille à la journée كوندهلك - بالمياومه خدمت ايدر Louer des gens à la journée بالمياومه عمله طوتمق La journée d'un ouvrier بر اجيرك خدمت يوميّهسی Il n'y a pas une journée entière بو ايشده بر كوندهلك خدمت يوقدر

Et salaire qu'on donne à un ouvrier pour le travail qu'il a fait pendant un jour *A.* اجرت يوميّة - جعيلة يوميّة *P.* مزد روزينه *T.* كوندهلك || Il faut lui payer sa journée اجرت يوميّهسی ادا اولنملو در Il lui doit quinze jour-

nées فلانه اون بش كوندهلك بورجى وار در
Il se prend aussi, pour le chemin qu'on fait dans l'espace
d'une journée *A.* مرحلة يوميّة *P.* مرحلهٔ روزى *T.* بر كونلك
بر كونلك يول ـ قوناق || Il y a une journée de chemin
de ce lieu-là à cet autre فلان محلدن فلان محله قدر بر
كونلك يول واردر Il marchait à grandes journées بهر
يوم مديد وبعيد مراحل طىّ ايدرك سير وسفر ايدر ايدى
à petites journées مراحل يوميّهيى قصه ايدرك سفر ايدر
ايدى Journée d'armée بر كونلك اردو قوناغى
Il signifie aussi, un jour de bataille, ou la bataille même *A.* يوم
كارزار ـ روز كارزار *P.* يوم الملحمة ـ يوم المعركة ـ وقعة ـ الوقعة
T. جنك ـ جنك كونى || La journée mémorable de Fonte-
noi ابداً ذكرى باقى اولهجق فلان وقعهسى Ce fut une
grande journée بر يوم جليل ـ ملحمهٔ عظيمه كونى ايدى
معركه ايدى

JOURNELLEMENT. Tous les jours *A.* كلّ يوم *P.* هر روز ـ
كلّ يوم || Il travaille à cela journellement هر كون *T.* همه روز
بو ايش ايله مشغولدر

JOUTE. Combat d'homme à homme avec la lance *A.* مبارزة
الرماح *P.* نيزه اندازان *T.* جنك نيزه سكو جنكى || Il emporta
le prix de la joute سكو جنكنده قصب السبقى احراز ايلدى
S'exercer à la joute فنّ مبارزهٔ رماحى تعليم ايتمك
Il se dit aussi de certaines animaux *A.* محامشة *P.* جنك
محامشهٔ || La joute des coqs برى برلريله دوكش *T.* با يكديگر
خروس دوكشى ـ ديكان

JOUTER. Combattre avec des lances l'un contre l'autre *A.*
تبارز الرماح *P.* نيزه اندازان با يكديگر جنكيدن *T.* سكو ايله
رماحك || Le lieu où l'on joute سكو ايله جنكلشمك ـ دوكشمك
مبارزهلرى ميدانى
Il se dit aussi des animaux *A.* احتماش *P.* با يگديگر جنكيدن
T. برى برلريله دوكشمك || Faire jouter des coqs, des cailles
خروسلرى وبولدرجين قوشلرينى احتماشه قيندرمق
Il signifie figur., disputer *A.* مجادلة *P.* سرنگيدن *T.* جكشمك
|| Je ne vous conseille pas de jouter contre lui آنكله مجادلهيه
مبادرتكى نصيحت ايتمم

JOUTEUR. Celui qui joute *A.* مبارز بالرمح *P.* نيزه انداز
T. سكو ايله دوكشيجى جنك آور

JOUVENCE. Jeunesse. Il ne se dit qu'en cette phrase: La fon-
taine de jouvence. On feint qu'elle avait la vertu de rajeunir
A. عين الحياة *P.* آب حيات *T.* چشمه سار آب حيات
چشمهسى

JOVIAL. Gai, joyeux *A.* بهيج ـ نشيط *P.* فرحناك ـ نشاطمند
T. شن خويلو || Face joviale چهرهٔ بهيج humeur مزاج نشيط

JOYAU. Ornement précieux d'or, d'argent, de pierreries, dont
se parent les femmes *A.* حلىّ pl. حليّات ـ مجوهر pl.
جواهر ـ دوزكون *T.* گوهر ـ زيب وزيور *P.* مجوهرات || Les
joyaux de la Couronne مجوهرات سلطنت Riche joyau حلىّ
beau حلىّ لطيف گرانبها

JOYEUSEMENT. Avec joie *A.* مسروراً ـ مفرّحاً ـ بالسرور
والفرح *P.* بشادى ـ بصفاى درون ـ باخرّمى *T.* كوكل خوشلغيله
|| Faites cela joyeusement بو ايشى مسروراً ايشله Nous pas-
sâmes la journée joyeusement وقت نهارى بالسرور والفرح
امرار ايلدك

JOYEUSETÉ. Plaisanterie *A.* طنز ـ لطيفة *P.* لاغ *T.* خوراطه
|| C'est un homme de belle humeur, qui dit force joyeusetés
كثتى وافر طنز ولطيفه ايدر بر شن آدمدر

JOYEUX. Qui a de la joie *A.* مسرور ـ بهيج ـ كثير الطرب
ـ طربناك ـ خرّم ـ خندان ـ دلشاد *P.* نشيط المزاج ـ
فرحناك *T.* سونجلو ـ خوش ـ كوكلى || Un homme joyeux كثير
الطرب بر آدم Cela l'a rendu plus joyeux بوكيفيّت برقات
دخى كندويه موجب سرور ونشاط اولمشدر Je suis tout
joyeux de vous voir ديداركز ـ ديداركز ايله مسرور ودلشادم
باذڭ نشاط وسرورم اولهيور Vous le ferez bien joyeux فلانى
مسرور وپر نشاط ايدهجكسك Vivez joyeux et content
دائما مسرور وممنون الفؤاد اول Il est d'humeur joyeuse
بالطبع بهيج ونشيط بر آدمدر Mener une vie joyeuse اوقات
عمرى فرح بال ايله كچندرمك
Et qui donne de la joie *A.* سارّ ـ موجب السرور ـ مفرّح
ـ صفا بخش ـ فرحرسان ـ فرحبخشا *T.* موجب النشاط ـ
دلشاد ساز *T.* باغشلو ـ سوينج ـ خوشليجى ـ كوكل || Une joy-
euse nouvelle بر خبر مسرّت اثر une chanson مفرّح بر تركى
Des nouvelles joyeuses اخبار سارّه

JUBÉ. Espèce de tribune élevée dans les églises *A.* منبر pl.
منابر || Chanter l'Évangile dans le jubé منبرده انجيل شريفى
قرائت ايتمك Monter au jubé صعود ايتمك منبر اوزرينه
ـ منبره چيقمق

JUBILÉ. Indulgence plénière et générale, accordée par le Pa-
pe *A.* عفو الذنوب على الاطلاق *P.* بخشايش عمومئ گناهها
T. عموما صوچ باغشلمه || Le Pape a accordé le jubilé ريم
پاپاسى عفو ذنوب على الاطلاق خصوصنه مساعده ايلدى
Le grand jubilé n'était autrefois que de cent ans en cent ans
ريم پاپاسى طرفندن عفو ذنوب على الاطلاق رسمى
سلفده هر يوز سنه‌ده بر دفعه اجرا اولنور ايدى

JUCHER. Il ne se dit que des oiseaux qui se mettent sur une
perche pour dormir *A.* جثوم على القضيب *P.* بر آده نشستن
T. يتاق چيبوغى اوزرنده اوتورمق || Les poules juchent
dans le poulailler طاوقلر كومسده‌كى يتاق چيبوغى
اوزرنده اوتوررلر

JUCHOIR. L'endroit où juchent les poules *A.* قضيب المجثوم
الدجاجة *P.* آده *T.* طاوق يتاغى چيبوغى

JUDAÏQUE. Qui appartient aux Juifs *A.* يهودىّ || La loi ju-
daïque شريعت يهوديّه La superstition judaïque تعصّب يهودى

JUDAÏSER. Suivre les cérémonies de la loi judaïque *A.* تهوّد
سلوك فى مسلك اليهود - *P.* بآيين يهود پيروى
نمودن *T.* يهودى شريعتنه سلوك ايتمك || C'est judaïser
que de garder le jour du sabbat يوم سبته حرمت ايتمك
يهودى شريعتنه سلوك ايتمكدر Ces hérétiques judaïsaient
en s'abstenant de manger de la chair de pourceau بو رافضلر
لحم خنزيردن پرهيز ايتملريله تهوّد ايدرلر ايدى

JUDAÏSME. La religion des Juifs *A.* دين اليهود *P.* آيين
يهود *T.* يهود دينى

JUDICATURE. État, profession du juge *A.* قضا - حكومت
P. حكومتكارى *T.* قاضيلك || Charge de judicature منصب
قضا وحكومت Il a mieux aimé se mettre dans la judicature,
que dans les finances خدمت دفتريه سلوك ايتمكدن
ايسه طريق قضايه دخولى ترجيح ايلدى

JUDICIAIRE. Qui se fait en Justice *A.* شرعىّ || Acte judi-
ciaire سند شرعى Cela est contre toutes les formes judiciaires
بو كيفيّت بالجمله رسوم شرعيّه‌يه منافيدر
En termes de Rhétorique., Genre judiciaire, c'est celui des trois
genres d'éloquence, par lequel on accuse ou l'on défend *A.*
صنعة الاثبات بالمحاكمة || Ce discours est dans le genre ju-
diciaire بو مقاله صنعت اثبات بالمحاكمه اوزره ترتيب
اولنمشدر

JUDICIAIREMENT, adv. *A.* شرعاً - على نهج الشرعىّ *P.* بر
وجه شرعى *T.* وجه شرعى اوزره || Une requête faite judi-
ciairement بر وجه شرعى تحرير اولنمش بر قطعه عرضحال
Un bail fait judiciairement على نهج الشرعى تنظيم اولنمش
بر التزام تمسّكى

JUDICIEUSEMENT. Avec jugement *A.* برأى الصائب - باصابة
الرّاى *P.* براست انديشى *T.* عقللولق ايله || Il agit tou-
jours judicieusement هر حالده اصابت رأى ايله عمل وحركت
ايدر Cela est judicieusement pensé فلان ماده اصابت رأى
ايله دوشونلمشدر

JUDICIEUX. Qui a le jugement bon *A.* صائب الرّاى -
نقّاب الامور - منكش - صاحب الدراية - مصيب الرّاى
مصيب *P.* راست انديش *T.* عقللو || Un homme judicieux
الرّاى بر آدم Il est fort judicieux غاية الغايه صاحب درايتدر
Et ce qui est fait avec jugement *A.* مقارن بالصواب *P.*
- عقللولق ايله اولان *T.* بدرايتكارى پرداخته - با صواب
عقله اويغون || Réflexion judicieuse مطالعهٔ با صواب Criti-
que judicieuse صوابه مقارن بر عيبجويلق Ce discours est peu
judicieux بو كلام چندان صوابه مقرون دكلدر Trouvez-vous
cette action-là bien judicieuse? بو حركتى صوابه مقارنمى
عدّ ايدرسك

JUGE. Qui a le droit de juger *A.* حاكم pl. حكّام || Dieu
est le souverain juge بارى تعالى حضرتلرى احكم الحاكميندر
L'Église est juge de tout ce qui a rapport à la Foi رؤساى دين
ايمانه متعلّق كافّهٔ اموردة حاكم مطلقدرلر Les rois sont les
juges naturels de leurs sujets ملوك وسلاطين تحت تصرّفلرنده
اولان زير دستانك طبيعتيله حاكملريدر
Il se dit particulièrement d'un magistrat qui est autorisé à
rendre la justice aux particuliers *A.* حاكم pl. حكّام - قاضى
pl. قضات || Bon juge حاكم صالح équitable حاكم عادل -
قاضئ عفيف intègre قاضئ راست كردار - قاضئ عدالتكار
ممتنع incorruptible عفّت طبع ايله مجبول بر قاضى -
اطماع وافسادى نا قابل - الاطماع بر قاضى désintéressé
فاسد mauvais بيغرض قاضى - سالم من الغرض بر قاضى
بالاطماع افساد corrompu خبيث بر قاضى méchant برقاضى
ظلمكار - غدّار قاضى - ظالم قاضى inique اولنمش قاضى
غرض آلود برحاكم - معلل بالغرض بر قاضى intéressé قاضى
شديد sévère مقدّم ذهنى بر طرفه صارمش قاضى préoccupé

المزاج بر حاكم compétent حكم وقضايه استحقاقى دركار
اولان حاكم incompétent قضايه صلاحيت واستحقاقى اولميان
قاضى favorable مظنون suspect حمايه ومساعده ايدن حاكم
بر قاضى souverain قاضئ اعظم inférieur پس پايه برحاكم
civil حقوق ناسه متعلق دعوالرك رؤيتنه مأمور اولان قاضى
criminel جرم وجنايته متعلق دعوالرك رؤيتنه مأمور اولان
حاكم Juge en première instance ابتداى امرده رؤيت دعاوى يه
مخصوص اولان حاكم en dernier ressort خاتم المحاكمات
بر دخى استماعى تجويز - اولدرق فصل دعوا ايدن قاضى
Un office de juge اولنمامق اوزره فصل دعوا ايدن قاضى
حاكم منصبى Établi juge نصب اولنمش قاضى Nommé juge
بالتراضى حاكم Convenir d'un juge تعيين اولنمش حاكم
بر حاكمى معللدر ديو ردّ Recuser un juge اختيار ايتمك
حضور حاكمه اعاده ايتدرمك Renvoyer devant le juge ايتمك
Plaider, procéder par-devant un tel juge فلان حاكم حضورنده
سنى حاكم Il vous a reconnu pour juge مرافعه يه مبادرت ايتمك
دعوا اولمق اوزره قبول ايلدى Un homme ne peut pas être
juge et partie بر آدم هم حاكم هم دعواجى اولهمز Personne
ne peut être juge en sa propre cause بر آدم كندو دعواسنده
حاكم اولهمز Le Prévôt de Paris est le juge naturel des bourgeois de Paris پارسده شهر ضابطى اصنافلرك حاكم طبيعيسيدر

On appelle aussi Juge, celui qui est choisi pour arbitre par des parties dans une contestation *A.* حَكَم || Vous serez notre juge بزه حَكَم اولەجقسك

Et juge délégué, celui qui est commis pour connaître d'une affaire particulière *A.* مولا

On dit aussi, qu'un homme est juge d'une chose, quand il est capable d'en juger *A.* مميّز || Vous êtes bon juge en cela بو بابده مميّز mauvais juge en cela بو بابده مميّز قدردانسك
Vous n'êtes pas bon juge en Poésie, en Musique علم شعرده وفنّ موسيقيده مميّز صحيح دكلسك Il n'est pas juge de ces choses-là بو مقوله اموره صاحب تمييز دكلدر

On appelle Livre des juges, le septième livre de l'ancien Testament *A.* سفر القضاة

JUGEMENT. Décision, prononcée en Justice *A.* حكم pl. احكام || Jugement équitable حقّه مقرون حكم juste حكم عادل incontestable قابل اعتراض اولميەجق - حكم ممتنع الاعتراض
provisoire تأييدى ممتنع بر حكم insoutenable حكم مثبت لمدّة ما جريان ايتمش حكم Il assistait au jugement du procès دعوانك حين حكمنده حاضر بالمجلس ايدى
Rendre un jugement حكم ايتمك Donner un jugement en faveur de quelqu'un بر كمسنه يه حق ويررك حكم ايتمك
Confirmer un jugement حكمى تصديق ايتمك infirmer حكمى ابطال ايتمك le déclarer nul حكمى اعتباردن ساقط ايتمك
Appeler d'un jugement بعد الحكم دعوايى اخر محلّه يه نقل ايتمك - On dit, Les jugemens de Dieu *A.* احكام ربّانيّة *P.* فرمودهٔ يزدانى *T.* اللهك حكملرى || Les secrets jugemens de Dieu احكام خفيّهٔ ربّانيّه C'est un juste jugement de Dieu محض حق اولدرق ظهور ايتمش حكم ربّانيدر Adorer les jugemens de Dieu احكام الهيّه يه ايفاى فريضهٔ طاعت وعبادت ايتمك Par un jugement de Dieu بر مقتضاى حكم ربّانى

On appelle aussi Le jugement, le jugement dernier, auquel Dieu jugera le monde *A.* يوم الجزا - يوم الدين *P.* روز جزا - باز خواست *T.* آخرت كونى || Jugement universel يوم جزاء الاعمال كافة الانام

JUGEMENT. Avis, opinion *A.* رأى pl. آرا *P.* انديشه *T.* رأى || Je me rends à votre jugement سنك رأيكه راضى يم On ne s'en rapporte pas à votre jugement مصلحتى سنك رأيكه حواله ايتمزلر J'en demeure, je m'en tiens à votre jugement رأيكه راضى موافقت ايدەرم - اولورم Porter, donner son jugement sur un écrit, sur un ouvrage بر تأليف حقنده رأى ويرمك Asseoir, fonder son jugement sur... فلان ماده ده تقرير رأى - تمكين رأى - ايتمك - Il signifie aussi l'approbation ou condamnation de quelque action morale || Vous avez mauvaise opinion de votre prochain, vous en faites de mauvais jugemens كندو قرينڭك حقنده سوء اعتقادك اولمغله بو بابده رأيك فاسد در Un jugement favorable, charitable رأى مستحسن موجب الثواب

Il signifie encore, la faculté de l'ame qui juge des choses *A.* قوّت مميّزه *T.* تمييز || Il a le jugement solide قوّهٔ مميّزه سنده صحّت تمييزى وار در sain رسوخ ومتانت وار در Le jugement lui manque قوّت مميّزه سى قاصر وناقصدر C'est un homme sans jugement, dénué, dépourvu, destitué de jugement عادمِ تمييزدن بى نصيب - تمييزدن عارى بر آدمدر

Il a de l'esprit, mais il n'a point de jugement مایهٔ تمییزدن بی بهره رشد وذکاسی وار در انجق اصلاً وقطعاً قوّت تمییزی یوقدر Si vous croyez cela, vous ferez tort à votre jugement بوکا اعتقادک وار ایسه مجبول اولدیغک قوّت میّزهٔیه غدر ایتمش اولورسک - ممیّزه‌سی یوقدر Vous montrez que vous êtes sans jugement بو وجهله تمییز اموره عدم اقتدارکی اظهار ایتمش اولورسک Il a perdu le jugement قوّت تمییزی فوت ایلدی Former le jugement à un jeune homme بر طفلک قوّت تمییزینی حسن قالبه افراغ ایتدرمک

JUGER. Rendre la justice *A.* جزا - مجازات *P.* جزا کردن *T.* جزاسنی ایتمک || Dieu viendra juger les vivants et les morts جناب ربّ الارباب اموات واحیایه مجازات مردگان وزندگانک جزالرینی ایده‌جکدر - ایده‌جکدر

Et décider un différend en Justice *A.* فصل - حکم || Juger un procès بر دعوایی فصل ایتمک Quand jugerez-vous cette affaire? فصل - بو ماده‌یی قنغی وقتده حکم ایده‌جکسک Bien juger حقّ وعدل اوزره حکم ایتمک mal ایده‌جکسک définitivement بروجه قطعی حکم ایتمک باطلاً حکم ایتمک précipitamment علی العجله حکم ایتمک وجه بات ایله - Juger sur les pièces اوراق وسندات موجبنجه حکم ایتمک avec connaissance de cause ماده‌یه - عن علم حکم ایتمک Juger contre droit et raison بغیر حقّ علمی لاحق اولدرق Juger une requête civile حقوقه متعلق وبیوجه حکم ایتمک L'affaire est prête à juger بر مصلحتی حکم ایتمک مصلحت فصل اولنمقده در - حکم اولنمق اوزره در

On dit, Juger une personne, pour dire, juger son procès *A.* دعوام یارنکی Je serai jugé demain || رؤیةُ الدعوی - مرافعهٔ لدی المرافعه Il a été jugé à mort کون رؤیت اولنه‌جقدر مرافعه ترتیب جزاسی حکم اولندی On l'a jugé, il est absous اولوب مظهر عفو اولمشدر

Juger de... Décider du défaut ou de la perfection de quelque chose *A.* تمییز *P.* تمییز داشتن *T.* سزمک || Il juge bien de la Poésie فنّ شعرک - فنّ شعرده صاحب تمییز در Il juge mal de ces sortes de choses, il ne s'y connaît point بو مقوله شیلردن اصلا خبر وآگاهی تمییزینه مقتدر در Il en juge comme un aveugle des couleurs اولمیوب تمییزلرینه اقتداری یوقدر تمییز الوان ایده‌میان بر اعما قدر

Juger sainement des choses اولبابده تمییز ووقوفی وار در اموری علی وجه الصحه تمییز ایتمک

Il signifie aussi, Décider en bien ou en mal du mérite d'autrui *A.* حکم || Bien juger de quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده حسن ایله حکم ایتمک mal حقنده قبح ایله حکم ایتمک Il faut toujours bien juger de tout le monde هر کس حقنده دائما حسن ایله حکم ایتمک اقتضا ایدر Vous en jugez bien légèrement بو بابده حکمک خفّت اوزره در Juger favorablement de lui آنک حقنده حسن ظنّ ایله حکم ایتمک Ne jugez point, si vous ne voulez être jugé نفسک حقنده غدراً حکم اولندیغنی استمز ایسه‌ک سن دخی اخرک حقنده حکم ایلمه

On dit, Juger d'autrui par soi-même *A.* قیاس علی نفسه *P.* کندو نفسندن قیاس ایتمک *T.* از خود قیاس داشتن || قیاس نفس ایتمک - Jugez d'autrui par vous-même, et voyez si vous seriez bien aise qu'on se moquât de vous قیاس نفس ایده‌رک ملاحظه ایله مظهر استهزا اولمقدن حظ ایدرمیسک

Juger, signifie aussi, conjecturer *A.* ظنّ - تخمین *P.* انگاشتن *T.* اورانلمق || Il n'est pas difficile de juger ce qui en arrivera بوندن نه ظهور ایده‌جکنی تخمین ایتمک بر امر مشکلدر Que jugez-vous de cela? بو بابده ظنّ وتخمینک نه کونه در Le médecin a vu ce malade, il en juge mal طبیب بو مریضی ایتدیکی - کورنجه ذاهب اولدیغی ظنّ وتخمین ایو دکلدر تخمین ایو دکلدر

Et croire, estimer que... *A.* عدّ *P.* شمردن - اندیشیدن *T.* صایمق - ملاحظه ایتمک || Que jugez-vous que je doive faire? طرفمدن نه کونه حرکت اولنمق اقتضا ایلدیکنی ظنّ اول طرفده بولنمسنی Il n'a pas jugé à propos de s'y trouver ایدرسک تجویز - مناسب کورمامشدر - مناسب عدّ ایتمامشدر Jugez-vous cela bien nécessaire? بونی مقتضیمی لازملوپی صایرسک - عدّ ایدرسک Il a jugé nécessaire d'y pourvoir de bonne heure ارکنجه تدارکنه باقلمسنی لازمدن عدّ ایتمشدر

Et s'imaginer, se figurer *A.* تخیّل - تصوّر *P.* خیال داشتن *T.* خیاللمق || Vous pouvez bien juger qu'il n'en fut pas fort content اولقدر خشنود اولمدیغنی تخیّل ایده بیلورسک Jugez quelle fut ma joie سرورم نه مرتبده اولدیغنی تخیّل

تصوّر ابله - ابله

JUGULAIRE. Qui appartient à la gorge *A.* عنقىّ *P.* گلویى *T.* بوغازك || Les glandes jugulaires غدد عنق — Veine jugulaire, celle qu'on ouvre, quand on saigne à la gorge *A.* ودج - حبل العنق - نطاب *P.* رك گلو *T.* بیون طمرى - بوغاز طمرى

JUIF. Qui professe le judaïsme *A.* یهودىّ — On appelle figur. Juif, un usurier, un homme avide d'argent *T.* چفوت

JUILLET. Le septième mois de l'année *A.* تموز *P.* مرداد *T.* تموز

JUIN. Le sixième mois de l'année *A.* حزیران *P.* تیر *T.* حزیران

JUIVERIE. Quartier d'une ville habité par les Juifs *A.* محلّة الیهود *P.* كوچهٔ یهودیان *T.* یهودى محلّهسى

JUJUBE. Le fruit du jujubier *A.* عنّاب *P.* شیلانگ *T.* هناب آغاجى

JUJUBIER. Espèce d'arbre *A.* شجر العنّاب *P.* درخت شیلانگ *T.* هناب آغاجى

JULEP. Potion médicinale faite avec des eaux distillées *P.* جلّاب *T.* جلاب

JUMEAU. Il se dit des enfans nés d'un même accouchement *A.* توأم pl. توائم *P.* همشكم - همزاد - جنابه - جنابه زاد *T.* ایكیز || Deux frères jumeaux ایكى قرنداش توأمان C'est sa soeur jumelle ایكیز قیز قرنداشیدر - اخت توأمهسیدر Elle accoucha de deux jumeaux ایكیز - توأمان ایلاد ایلدى — Il se dit aussi des fruits *A.* توأمان - زوجان *P.* طوغوردى چفته *T.* چفته - دو مغز - دو لخت || Des abricots jumeaux قایصى بادام دولخت - بادام دو مغز Amande jumelle Des grains de raisin jumeaux چفته اوزم دانهلرى

On appelle Lits jumeaux, deux lits égaux placés parallèlement *A.* فراشین مراوقین *P.* دو پستر هم پهلو *T.* چفته یتاق

JUMENT. Cavale *A.* رمكة pl. ارماك - برذونة *P.* مادیان *T.* قسراق || Grande jument رمكهٔ كبیره - ایرى قسراق Jument de haras هركله قسراغى Monté sur une jument راكب رمكه - قسراغه بنمش

JUNCAGO. Plante marécageuse, qui tient du jonc *A.* بردىّ *P.* لخ *T.* یاقى اوتى

JUPE. La partie de l'habillement des femmes, qui descend de la ceinture jusqu'aux pieds *A.* منطق *P.* vul. كمرچین *T.* فستان || Jupe de dessus منطق فوقانى - اوست فستان de dessous منطق تحتانى - آلت فستان Jupe de satin اطلس فستان

JUPITER. L'une des sept planètes *A.* مشترى *P.* برجیس - ارمزد - اوزر - زواش || Jupiter est la plus grosse des planètes مشترى اعظم سیّاراتدر

JUPON. Courte jupe que les femmes mettent sous les autres jupes *A.* منطق داخلىّ *P.* vul. كمرچین زیرین *T.* ایچ فستان

JURANDE. La charge de juré d'un métier *A.* نقابة الارباب الحرفة *P.* پیشهوران كتخدایىٔ *T.* اصناف كتخدالغى || Pendant sa jurande اصناف كتخدالغى اثناسنده

Il se dit aussi du corps des jurés *A.* نقباء الارباب الحرفة *P.* كتخدایان پیشهوران *T.* اصناف كتخدالرى

JURATOIRE. On appelle Caution juratoire, un serment que l'on fait en Justice de représenter sa personne, ou de rapporter quelque chose dont on est chargé *A.* تعهّد بالیمین *P.* پیمان با سوگند *T.* آندلو سوز ویرمه || On l'a élargi à sa caution juratoire یمینلو تعهّدینه مبنى سبیلى تخلیه اولندى La caution juratoire soumet à la contrainte par corps تعهّد بالیمین حبس وتوقیفه تبعیّتى متضمّندر

JURÉ. Celui qui a fait les sermens requis pour la maîtrise *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* آندلو - یمینلو || Chirurgien juré محلوف جرّاح

Il se dit aussi de ceux qui sont préposés pour faire observer les statuts à ceux de leur métier *A.* نقیب الارباب الحرفة *P.* كتخداى پیشهوران *T.* اصناف كتخداسى || Les maîtres jurés اصناف كتخدالرى استادلرى

On appelle Écolier juré, celui qui a fait ses études dans l'Université, et qui en a le certificat, pour être reçu maître ès arts *A.* خرّیج *P.* دستور استادى گرفته *T.* استاد چیقمش شاكرد

On appelle aussi Jurés, des citoyens choisis pour décider, dans une affaire criminelle, si l'accusé a commis le délit dont on l'accuse *T.* مختار اهالى اولان مفتّش

JUREMENT. Serment qu'on fait en vain *A.* قسم بالعبث *P.* سوگند بیهوده *T.* عبث یره یمین || On ne vous croira pas malgré vos juremens عبث یره ایتدیككك یمینلر ندیبى مفید كلامكه اعتماد اولنمز

Il signifie au pluriel, blasphèmes, imprécations *A.* pl. اقوال

Il || كفر سوزلر .T سخنهای كفر آميز .P متضمّنة الكنود بادئ دهشت اولدجق fit d'horribles, d'étranges juremens عجيب وغريب اقوال كنود آميز تفوّهنه ابتدار ايلدى

JURER. Affirmer par serment .A اقسام ـ حلف .P سوگند .T يمين ايتمك ـ آند ايچمك خوردن || Il en a juré par son Dieu et par sa foi اللهه ودينه وايماننه قسم ايلدى En voudriez-vous bien jurer? بو بابده يمين ايلمكه راضى Je n'en jurerais pas يمين ايدەمم اولورميسك Jurer sur l'Évangile انجيل شريف اوزرينه وضع ايادئ طاعت ايدەرك يمين وقسم ايتمك Je l'en ferai jurer en levant la main فلانى رفع ايادى ايتدررك تحليف ايدەجكم Il a juré devant le juge حضور حاكمده قسم ايلدى Il a juré faux يلان ـ يمين غموس ايلدى ـ كاذبا يمين ايتدى Et confirmer une chose par serment .A تصديق ـ يمين ايتدى يمين ايله قويلشدرمك .T با سوگند تصديق كردن .P بالقسم عقد اولنان مصالحەيى بالقسم تصديق Jurer la paix || بالقسم تعهّد صداقت ايتمك Jurer fidélité, obéissance واطاعت ايتمك

Et promettre fortement .A محالفة ـ تحالف ـ تعهّد .P عهد وپيمان بستن .T عهد وشرط ايتمك || Ils se sont juré une amitié éternelle الى الابد خلوص ومحبّتده بر دوام اولمق اوزره بينلرنده محالفه ايتمشلر در Il lui avait juré le secret سرّى كتم ايدەجكنه عهد وشرط ايلدى Jurer fidélité à son ami دوستنه تعهّد صداقت ايتمك

On dit, Jurer la mort, la perte, la ruine de quelqu'un, pour dire, faire une forte résolution de procurer sa mort, etc. بر كمسنەنك اعدامنه وتخريب حالنه ومحوواضمحلالنه عقد قلب ايتمك ـ عقد نيّت ـ

Il signifie aussi, faire des sermens sans nécessité .A اقسام .T بيهوده سوگند خوردن .P حلف بالعبث ـ بالعبث هر حالده Il jure à tous propos || عبث يره يمين ايتمك عبث On ne croit pas ceux qui jurent tant بيهوده يمين ايدر يره يمين ايدنلرك كلامنه اعتماد اولنمز

Il se dit figur. de deux choses dont l'union est choquante .A || ايركندرمك .T رميدگى دل آوردن .P ايجاب الكراهة Le vert jure avec le bleu يشل رنكى لاجورد رنكى ايله برابر اولنجه ايجاب كراهت ايدر

Juré. A. محلوف .P سوگند خورده .T يمينلو ـ آندلو

On appelle Ennemi juré, un ennemi irréconciliable .A خصم الدّ .P دشمن آشتى نا پذير .T بارشمز دشمن

JUREUR. Qui jure beaucoup .A كثير القسم .P سوگند خوار .T جوق يمين ايدن دائمى

JURI. Le corps ou l'assemblée des jurés. V. Juré.

JURIDICTION. Droit de rendre la justice .A حكومت ـ قضا || Juridiction ecclésiastique رهبانه مخصوص قضا وحكومت ordinaire قضا وحكومت عاديه Cela est de votre juridiction سنك قضا وحكومتكه متعلق اموردندر sous votre juridiction تحت قضا وحكومتكده در Exercer sa juridiction حقّ قضا وحكومتنى اجرا ايتمك On lui a attribué la juridiction sur toute cette étendue de pays فلانك اول ناحيەنك جملەسى قضا وحكومتنه احالـه اولندى Chaque juge peut défendre sa juridiction هر قاضى عهدەسنده اولان قضا وحكومتك آخرك قضا وحكومتنه وقايەسنه مأذوندر Usurper la juridiction قضا وحكومتلرك دست دراز تعرّض اولمق Conflit de juridiction جاتشمەسى ـ برى برلرينه تصادمى

Et l'étendue du lieu où le juge a le pouvoir .A حوزة الحكومة .P قلمرو حكومت .T قاضيلق ناحيەسى || Ce lieu est dans votre juridiction فلان محلّ سنك قلمرو حكومتكه داخلدر hors de votre juridiction سنك حوزۀ حكومتكدن خارجدر Vous passez les limites de votre juridiction حوزۀ حكومتك حدودينى تجاوز ايدرسك

JURIDIQUE. Qui est conforme au droit .A شرعىّ || Cette sentence, cet arrêt est juridique بو اعلام وبو حكم شرعيدر Cela n'est pas juridique موافق شريعت ـ بو شرعى دكلدر Acte juridique سند شرعى Formes juridiques رسوم شرعيّه دكلدر

JURIDIQUEMENT. D'une manière juridique .A على نهج الشرعىّ ـ شرعا .P بر وجه شرعى .T شريعتجه || Une sentence prononcée juridiquement شرعا حكم اولنمش اعلام Il y faut procéder juridiquement بر نهج شرعى عمل وحركت اولنمق اقتضا ايدر

JURISCONSULTE. Celui qui est versé dans la jurisprudence .A فقيه pl. فقها || Savant jurisconsulte عالم ـ فقيه عالم فقهانك Les réponses des jurisconsultes فقهده صاحب كمال جوابلرى

JURISPRUDENCE. La science du Droit .A علم الفقه || Il est savant en jurisprudence علم فقهده فاضلدر Il entend, il sait

la jurisprudence علم فقهه وقوفی وار در Enseigner la jurisprudence علم فقهی تعلیم وافاده ایتمک

JURISTE. Qui fait profession de la science du Droit *A.* ارباب العلم الشريعة .pl اهل العلم الشريعة || Tous les juristes disent que... بو مادّه متفق علیه ارباب علم بو مادّه‌ده ارباب علم شریعتک جمله‌سی متفق ـ شریعتدر الکلامدر

JUS. Suc que l'on tire de la viande, du poisson ou des végétaux *A.* ماء ـ عصارة *P.* آب *T* صو ـ صیزندی || Jus de citron, d'herbes صویی ـ لیمون ونباتات عصاره‌سی Ces pommes ont bien du jus بو صوی الما بغایت آبدار در ـ یک صولو در

JUSQUE. Préposition qui marque un terme de lieu ou de temps *A.* الی *P.* تا *T.* قدر ـ وارنجه ـ دکین || Depuis la Loire jusqu'à la Seine فلان نهردن فلان نهره وارنجه De Paris jusqu'à Rome پارسدن روما شهرینه دکین Depuis pâques jusqu'à la pentecôte پصقلیا کوننددن عید خمسینه قدر Il alla jusqu'en Afrique افریقه‌یه قدر وارمشدر Jusqu'à ce que cela soit fait فلان شئ اولنجیه دکین Jusqu'à ce qu'on l'ait contenté فلانی ارضا ایدنجیه دکین On n'a pas vu cela jusqu'à cette heure, jusqu'ici بو آنه قدر کورلمش شئ دکلدر ـ الی الآن مشهود اولمامش احوالدندر Lisez ce livre jusqu'au dixième feuillet بوکتابی اوننجی ورقه‌یه قدر مطالعه ایله Ils en vinrent jusque-là qu'on crut qu'ils s'allaient battre شول رتبه‌یه قدر کلدیلر که دوکشه‌جلری ظنّ اولندی Jusqu'à nouvel ordre امر جدید ـ امر مؤخر صدورینه قدر Jusqu'au ciel کوکه قدر ـ تا بسما Cette nouvelle n'était pas encore venue jusqu'à nous بو خبر هنوز طرفمزه ظهورینه قدر Jusqu'à quand? قنغی وقته قدر قدر واصل اولمامشیدی Il aime jusqu'à ses ennemis دشمنلرینه وارنجه محبّتی وار در Ils ont tué jusqu'aux enfans اطفال وصبیانه وارنجه جمله‌سنی قتل ایتمشلر در Il salua tout le monde jusqu'au moindre des valets اک حقیر خدمتکاره وارنجه جمله‌یه سلام ویردی

JUSQUIAME. Plante *A.* بنج ـ سیکران *P.* سخر *T.* بنک باک

JUSSION. Commandement du roi par lettres scellées *A.* امر ممهور *P.* سر بمهر *T.* فرمان مهرلو فرمان

JUSTE. Équitable *A.* حقّ ـ مقارن بالحقّ والعدل *P.* راست *T.* طوغری || Un arrêt juste حقّ وعدله مقارن بر حکم Il n'y eut jamais rien de plus juste بوندن احقّ برشئ ابدی اولمش دکلدر Cela est tout-à-fait juste et raisonnable بو کیفیّت حقّه مقارن وتمام عقله موافقدر Juste punition عدل وحقه مقارن جزای ما یلیق ـ جزای حقّ récompense مکافات لایقه

Il se dit aussi des personnes *A.* عادل ـ اهل الحقّ ـ محقّ *P.* دادکار ـ عدالت پیشه *T.* عدالتلو || Ce magistrat est très-juste بو حاکم بغایت محقّ وعادلدر Dieu est juste الله تعالی عادلدر ـ On dit aussi, Juste Dieu! Juste Ciel! *A.* یا حقّ ـ یا ربّ العدل

Il signifie aussi, qui observe exactement les devoirs de la religion *A.* تقیّ .pl اتقیاء ـ اهل التقوی ـ بارّ .pl ابرار *P.* دیانتکار ـ نیکوکار *T.* دیانتلو || Un homme juste ابراردن بر ادم Il était juste et craignant Dieu ابراردن اولوب اللهدن خوف ایدرارباب‌دن ایدی Dieu a fait luire le soleil sur les justes et sur les pécheurs جناب ربّ العالمین ضیای شمسی ابرار واشرار اوزرینه نشر ایتدردی Dieu est le protecteur du juste جناب حقّ معین اهل تقوا در ـ معین ابرار در

Et qui a la justesse convenable *A.* صحیح *P.* درست *T.* طوغری || La juste mesure کیل صحیح proportion قیاس صحیح Juste poids وزن صحیح grosseur حجم صحیح calcul حساب صحیح observation مطالعهٔ صحیحه réflexion فکر صحیح expression تعبیر ـ تعبیر صحّت قرین نجیح ورأی صحیح pensée معنای درست وصحیح métaphore استعارهٔ صحیحه cadence اصول درست وصحیح balance میزان درست وصحیح ـ میزان صحیح العیار Une montre juste طوغری ـ ساعت درست رو ـ صحیح السیر بر ساعت ـ یورر بر ساعت ـ On dit proverb., Cela est juste comme l'or, pour dire, qu'il a le poids, la quantité qu'il doit avoir زرخالص کبی صحیح العیار در

On dit, qu'une arme à trait, ou à feu est juste *A.* مصیب ـ صحیح الاصابة *P.* درست رو *T.* طوغری محلّنه وارر || Cette arbalète est juste بو زنبرکلو یای تمام محلّنه وارر Ce fusil est très-juste بو تفنک غایت ایله مصیبدر

Il se dit aussi de celui qui tire avec justesse *A.* مصیب الی الغرض *P.* درست انداز *T.* طوغری نشانه اورر || C'est un bon tireur, il est bien juste برامئ ماهر درست اندازدر

Juste, est aussi adverbe, et signifie, dans la juste propor-

tion *A.* صحیحاً *P.* بر وجه صحت ـ راست ـ براستی *T.* صحیحاً || Il chante, il parle juste طوغریلق ایله ـ طوغری تغنی ایدر وصحیحاً تکلم ایدر Il faut parler bien juste devant vous ـ سزک حضورکزده بر وجه صحت سویلمک لازمدر طوغریلق ایله سویلملودر

Et précisément *A.* بطبقه *P.* راست *T.* تام ـ تمام || تاس تمام ـ Voilà tout juste l'homme qu'il nous faut استدیکمز آدم تاس بطبقه اویله Il est venu juste à d'heure du dîner تمام بودر تمام اویله یمکی وقتنه ـ طعامی وقتنه کلدی N'est-ce pas là ce que vous me demandez? Juste, tout juste بندن استدیککک شیء بو دکلمیدر تمام تاس تمام بودر

Au Juste. Justement et précisément *A.* صحیحاً ـ علی وجه الصحة *P.* بدرستی ـ بر وجه صحت *T.* طوغریجه || Je vous dirai au juste ce que cela coûte بو شیء قاچه اولدیغنی صحتی اوزره سکا افاده ایده‌جکم Dites-m'en le prix au juste بهاسنی علی وجه الصحة بکا سویله Je voudrais bien savoir au juste le nombre des soldats عسکری نفراتنک عددینی صحیحاً بیلمک استر ایدم Je veux savoir au juste quel âge il a سننی صحیحاً تحقیق ایتمک استرم

JUSTEMENT. Avec justice *A.* بحق ـ علی وجه الحقانیة ـ بالعدل والحق ـ حسب القاعدة العدالة ـ بادادگری *P.* بر مقتضای عادلانه *T.* عدالت ایله || Il a jugé justement بالعدل والحق حکم ایلدی ـ قاعدهٔ عدالت حکم ایلدی حسب القاعدهٔ حقانیت عمل وحرکت Il agit justement حقانیت ایله حرکت ایدر ـ ایدر Il a été puni justement بحق مظهر تأدیب اولمشدر ـ Il signifie aussi, précisément. V. Juste en ce sens.

JUSTESSE. Exactitude, précision *A.* سداد ـ صواب ـ صحت *P.* راستی *T.* طوغریلق || La justesse de la voix سداد صدا de l'oreille سامعه‌نک سداد وصحتی ـ صحت سامعه Il tire du fusil avec beaucoup de justesse صواب تام ایله تفنک آتار Il joue du luth avec beaucoup de justesse کمال صحت وسداد ایله لاغوته چالر Il manie le cheval avec grande justesse آتی سداد تام ایله قوللنور ـ Figur. || Il écrit, il pense, il parle avec beaucoup de justesse کمال صحت ایله کتابت ایدر وکمال سداد اوزره فکر وملاحظه ایدر وغایت صحت ایله تکلم ایدر La justesse de l'esprit صواب عقل d'une pensée صواب معنا d'une expression صواب تعبیر d'un raisonnement دلیلک صواب وصحتی

JUSTICE. Vertu qui fait rendre à chacun ce qui lui est dû *A.* عدل ـ عدالت ـ معدلت ـ حقانیت *P.* دادگری ـ عدالتکاری *T.* عدالتلولک || La justice est la première des vertus عدل وداد راس فضایلدر Ce prince gouverne avec justice بو پادشاه عدالت ایله حکومت ایدر Les gouvernemens sans justice sont de vrais brigandages عدل وحقانیتدن محروم اولان دولتلرک ممالکی ماوای قطاع طریقدن فرقی یوقدر Chacun le sien, c'est justice هر کس کندو حقنه راضی اولمق مقتضای عدالتدر Il se conduit avec justice et raison عاقلانه وعدالتکارانه حرکت ایدر Il a bien servi, il faut le récompenser, c'est justice مشکور الخدمه اولمغله مکافاتنه همت اولنمق واجبهٔ عدالتدر

Et bon droit, raison *A.* حق *P.* راستی *T.* حق || Ne comptez pas tant sur la justice de votre cause دعواک حق اولدیغنه حق بنم J'ai la justice de mon côté چندان استناد ایلمه Il a reconnu la jusice de mes prétentions طرفمده در ادعالرم حق اولدیغنه علی لاحق اولمشدر On le blâme avec justice فلانی بحق ذم وتعییب ایدرلر

On dit, Se faire justice, pour dire, se condamner quand on a tort *A.* حکم الجرم علی نفسه *P.* اقرار گناه کردن *T.* بر کمسنه جرملو اولدیغنی اقرار ایتمک || Personne ne se fait justice هیچ بر کمسنه نفسی علیهنه حکم جرم ایتمز ـ Et qu'il ne faut pas se faire justice à soi-même, pour dire, qu'il ne faut pas se venger soi-même, mais avoir recours aux voies de la justice کندو کندویه حقنی احقاق ایتمک روا دکلدر

On dit, Rendre la justice, pour dire, juger *A.* اجراء الحکم *T.* اجرای حکم وحکومت ایتمک ـ Et rendre justice à quelqu'un, la justice qui lui est due, pour dire, parler de lui et agir à son égard comme il le mérite بر کمسنه‌نک حقنی حق ما ـ حق ما یلیقنی اعتراف ـ اعتراف ایتمک یلیقنی ایفا ایتمک

Déni de justice. C'est le refus qu'un juge fait de juger *A.* امتناع عن الحکم *P.* از حکم گریز نمودن *T.* حکم ایلمکدن قاچنمق

Faire justice. C'est punir corporellement *A.* تنکیل || On a fait justice aujourd'hui, on a fouetté deux hommes بو کونکی

کون ایکی کشی قامچی ایله ضرب اولنوب تنکیل
مظهر نکال اولمشلردر- اولندیلر

JUSTICE, signifie aussi, la rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce *A.* نور الحق || La justice originelle نور حق ازلی Persévérer dans la justice حفظ نور حقه مداومت ایتمک

Il se prend aussi, dans le style de l'Écriture, pour l'observation exacte des devoirs de la religion *A.* حق الله || Accomplir toute justice حق اللهی تماماً ادا ایتمک Souffrir persécution pour la justice حق اللهی ادا ایچون هر نوع اذایی اختیار ایتمک

Il se dit aussi, des magistrats qui rendent la justice *A.* حکام وقضات - امناء الشرع || La justice en connaîtra بو مادّه امنای شرع معرفتیله رؤیت اولنه‌جقدر Il ne faut point se brouiller avec la Justice قضات وحکام ایله معارضه جائز دکلدر

JUSTICIABLE. Qui doit répondre devant certains juges *A.* تابع فلان حاکمک *T.* زیر حکم فلان قاضی *P.* الحکم فلان قاضی پارس || Il n'est pas justiciable du Prévôt de Paris حکمنه تابع قانیسنک حکمنه تابع دکلدر

JUSTICIER. Punir quelqu'un d'une peine corporelle, en exécution d'un jugement *A.* تنکیل *P.* جزای سزارا بجا آوردن *T.* بر کمسنه‌نک جزاسنی اجرا ایتمک || On en a justicié quatre qui ont été pendus, roués etc. درت کشیدن کیمی صلب اولنوب کیمنه چرخده اذیّت ویریلەرک تنکیللرینه مبادرت اولندی

JUSTICIER. Celui qui a droit de justice en quelque lieu *A.* مستحق علی اجراء العدالة || Il en est seigneur justicier اجرای عدالته مستحق اولان صاحب ارضدر

JUSTIFIABLE. Qui peut être justifié *A.* ممکن التبرّی *P.* شایان آزادگی از گناه *T.* صوچدن ازاده اوله بیلور || Sa conduite n'est pas justifiable سلوک وحرکتی قباحتدن ممکن التبرّی اوله‌جق مقوله‌دن دکلدر

JUSTIFIANT Qui rend justice intérieurement *A.* مفیض النور الحق Il n'est d'usage qu'en ces phrases: La grâce justifiante مفیض نور حق اولان لطف ربّانی La Foi justifiante مفیض نور حق اولان ایمان

JUSTIFICATIF. Qui sert à prouver qu'une chose est ainsi qu'on l'a exposée *A.* مؤیّد الحال - مدار الاستشهاد - مصدّق الحال - مصدّق المدّعا - *P.* تصدیقساز حال *T.* اینااندرمغه سند || بر شیئک کرچکلکنی اثبات ایده‌جک - اوله‌جق Pièces justificatives d'un procès دعواده مصدّق حال اوله‌جق اوراق تصدیق حالی - مدار استشهاد اوله‌جق اوراق وسندات - حاوی اوراق وتحریرات

Et ce qui sert à la justification d'un accusé *A.* مثبت البرائة *P.* اثباتساز بیگناهی *T.* صوچسزلغی اثبات ایدن || Il a été reçu en ses faits justificatifs اثبات برائتی موجب اوله‌جق حالاتک بیاننه مأذون اولمشدر

JUSTIFICATION. Action par laquelle on se justifie *A.* اثباة البرائة *P.* اثبات آزادگی از گناه - اثبات بیگناهی *T.* صوچسزلق اثباتی || Il sera reçu, admis à sa justification اثبات برائتنه مأذون اوله‌جقدر Je veux travailler à ma justification برائت ذمّتمی - برائتمی اثباته سعی ایده‌جکم اثباتنه

En termes de l'Écriture, il signifie, l'action et l'effet de la grâce pour rendre les hommes justes *A.* فیضان النور الحق || La justification des hommes عبادک مظهر فیضان نور حق اولملری

JUSTIFIER. Déclarer innocent un accusé *A.* تبرية من الذمّة اثباة البرائة الذمّة- *P.* ازاده - اثبات بیگناهی کردن *T.* پاکه چیقارمق گناه نمودن || Par un arrêt, il a été justifié de ce crime حقنه عزو اولنمش جرم وقباحتدن صادر اولان حکم موجبنجه تبریهٔ ذمّت ایتمش اولدی Je vous aiderai à vous justifier تبریهٔ ذمّتک خصوصنده سکا اعانت ایده‌جکم On me reproche telle chose, mais je m'en justifierai فلان قباحت ایله بنی اتهام ایدرلر انجق برائت ذمّتمی حقمه عزو اولنان تهمتدن تبریهٔ ذمّت - اثبات ایده‌جکم ایده‌جکم

Et prouver la bonté, la vérité d'une chose *A.* اثباة الصحّة *P.* اثبات درستی کردن *T.* اثبات ایتمک || طوغریلغی اثبات ایتمک On disait que ce conseil ne valait rien, mais l'événement l'a justifié بو رأی ایشه یرامدیغنی دیرلر ایدی لکن نتیجهٔ حال صحّتنی اثبات ایلدی

Et montrer qu'un fait est comme on l'a posé *A.* اثبات *P.* ثابت کردن *T.* اثبات ایتمک || Justifier un fait برمادّه‌یی اثبات ایتمک Je vous justifierai le contraire سکا خلافنی اثبات ایده‌جکم J'ai avancé telle proposition, je la veux jus-

tifier par des passages de l'Écriture-Sainte در میان ایلدیکم مطلبی انجیل شریفک نیچه فقراتندن استشهاد ایله اثبات ایده‌جکم. Il justifiait sa noblesse de père en fils depuis quatre cents ans par bons titres درت یوز سنه‌دنبرو بطناً عن بطن اصالت نسبنی سندات معتبره ایله اثبات ایدر ایدی

JUSTIFIÉ. *A.* بریٔ من الذمّة *P.* اثبات بیگناهی کرده *T.* اثبات برائت ایتمش - پاکه چیقمش

JUTEUX. Qui a beaucoup de jus *A.* کثیر الماء - مموّه *P.* آبدار *T.* صولو || Melon juteux آبدار قاون Pêche juteuse صولو شفتالو

JUXTA-POSITION. Terme de Physique. La manière dont les corps augmentent par l'addition de la matière qui s'y ajoute extérieurement *A.* نموّ بضمایم الخارجیّة || On croit communément que les pierres ne croissent que par juxta-position اعتقاد غالبه کوره نموّ احجار ضمایم خارجیّه ایله حاصل اولور

KER

KABIN. Mariage en usage chez les Mahométans *A.* مهر pl. مهور *P.* کابین *T.* آغرلق

KALI. Nom de plante. Ses cendres sont ce qu'on nomme La soude *A.* اشنان اخضر *P.* اشنان سبز *T.* چوغان اوتی

KAN. Prince, commandant *A.* خان || Le kan des Tartares تاتار خانی

KARABÉ. V. Carabé.

KARAT. V. Carat.

KAZINE. Le trésor du Grand-Seigneur *A.* خزینة *P.* گنجینه *T.* خزینه

KÉRATOGLOSSE. Terme d'Anat. Nom d'un muscle qui est attaché à une partie de la racine de la langue *A.* عضلة الحرقد

KYS

KERMÈS. Insecte qui vient sur le chêne vert, et qui sert pour teindre en écarlate *A.* قرمز *P.* دوپا *T.* قیرمز

KIOSQUE. Mot turc, qui se dit de certains pavillons qui sont dans les jardins *A.* قصر pl. قصور *P.* کاخ *T.* کوشک

KORAN. V. Alcoran.

KYNANCIE. V. Esquinancie.

KYSTE. T. d'Anat. Membrane en forme de vessie qui renferme les humeurs ou des matières contre nature *A.* کیس pl. کیوس *P.* کیسه *T.* کسه || Extirper un kyste قلع کیسه ایتمک

KYSTIOTOMIE. T. de Chirurgie. Opération qu'on fait à la vessie lorsqu'on en veut tirer l'urine *A.* بزل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوغی یارمق

LA

LA. Adverbe démonstratif *A.* هاهنا *P.* اینجا *T.* بو - شوراده || Mettez là ce livre بو کتابی شوراده وضع ایله - محلده

Il se dit aussi d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est *A.* هناک - هنا *P.* آنجا *T.* اوراده - اول یرده - اول طرفده - اول محلده || Demeurez là, et n'approchez pas d'ici اول یرده قال برو طرفه کلمه Quand vous serez près de là اول طرفدن چکل Tirez-vous de là اورایه تقرّبکده

À la guerre, ceux qui sont en faction demandent à ceux qui les approchent, Qui va là? *A.* مَن هذا *P.* این کیست *T.* کیم او

DE LÀ. De ce lieu-là *A.* من هنالک *P.* از آن سو *T.* آندن - اول طرفدن - اول محلدن || De là à la montagne il y a deux cents toises آندن طاغه قدر ایکییوز ذراع مسافه در

DE LÀ, signifie aussi, de cette cause-là *A.* من ذالک *P.* ازآن سبب - از آن *T.* آندن - اول سببدن || De là sont venues les guerres civiles حروب داخلیّه نشأت اول سببدن - آندن اختلال داخلی ظهوره کلمشدر - ایتمشدر

DELÀ, préposition. Plus outre, de l'autre côté *A.* ما وراء *P.* پیشتر از *T.* اوته طرفنده - اوته‌سنده || Delà la rivière نهرده ما ورای - Delà les monts ما ورای جبالده - Delà la mer ما ورای بحرده طاغلرک اوته‌سنده دکزک اوته طرفنده

On dit figur. Au delà de mes espérances, pour dire, beaucoup plus que je n'espérais *A.* فوق المأمول *P.* بیرون از امید

Au delà de l'imagination *A.* فوق ما يتصوّر ـ يتخيّل *P.* بيرون از خيال وخاطره *T.* اومديغمدن زياده كلدجك مرتبه‌نك اوته‌سنده

Au delà, Par delà. Encore plus *A.* مع زيادة *P.* بيشتر *T.* آرتوق اولەرق ـ زيادەسيله || Je lui ai donné tout ce que je lui devais, et au delà ديڭمى تماماً ومع زيادة ادا ايلدم Il m'a traité aussi bien que je le pouvais désirer, et au delà حقمە استديكم قدر بلكە دخى زيادە حسن معاملە ايتمشدر

Deçà et delà. De côté et d'autre *A.* هنا وهنالك *P.* جا بجا ـ سو بسو *T.* طرف طرف || Il va deçà et de là pour chercher fortune قسمت آرامق ايچون طرف طرف كيدر Il a cherché deçà et de là طرف طرف تفتيش وتفحص ايلدى

En delà. Plus loin *A.* بعيد من هنا *P.* دورتر از اينجا *T.* بوندن اوتە || C'est plus en delà بوندن اوتە در

Jusque là. Jusqu'à ce temps *A.* الى هذا الوقت *P.* تا بآن *T.* اول زمانە دكين ـ اول وقتە قدر وقت

LABARUM. Étendard Impérial sur lequel était mis le monogramme de J. C. *A.* لواء شريف *P.* سنجاق مبارك *T.* سنجاق شريف

LABEUR. Travail corporel *A.* كدّ يمين ـ كدّ *P.* تعب ـ رنج *T.* زحمت || Labeur ingrat كدّ غير مثمر Être récompensé de son labeur كدّ يمينيله تعيّش ايتمك Vivre de son labeur مكافات اولمق بر كمسنە تعب وزحمتى مقابلەسندە مظهر Dieu bénira son labeur الله تعالى حضرتلرى كدّ يمينە بركت احسان ايدەجكى دركار در Il jouit du fruit de ses labeurs ثمرۀ كدّ يمينيله حاصل اولان ثمرەدن تمتع ايدر تعب وزحمتيلە متمتعدر

LABEURER. Opérer. Il ne se dit qu'en ce proverbe. En peu d'heures Dieu labeure, en parlant d'un pécheur qui a changé de vie tout-à-coup, ou d'un grand changement inopiné de fortune *T.* الله بر دقيقە ايچندە يپار

LABIAL. T. de Gram. Qui se prononce avec les lèvres. Lettres labiales *A.* حروف شفهيّة ـ حروف مشفهة

On appelle en Jurisp. Offres labiales, celles qui ne sont faites que de bouche ou par écrit, sans que les deniers fussent réellement offerts *T.* بلا عرض النقود لساناً يا تحريراً تعهّدلر

LABORATOIRE. Lieu où les Chimistes ont leurs ustensiles pour travailler *A.* دار الصناعة الاهل الكيميا *P.* دستگاه كيمياگر *T.* كيمياجى تزكاهى

LABORIEUSEMENT. Avec beaucoup de peine et de travail *A.* بمشقة ـ بكدّ ـ بتعب *P.* با رنج وجفا ـ رنجكارانە *T.* زحمت ايلە ـ صرف امك ايلە || Il passa sa vie fort tristement et fort laborieusement ايام عمرينى تعب وزحمت وضيق حال ومحنت ايلە امرار ايلدى

LABORIEUX. Qui travaille beaucoup *A.* مداوم على المتاعب *P.* مجدّ ـ متحامل المشاق ـ رنجكش ـ جفاكش *T.* چالشقان ـ مشاق ومتاعبە زيادەسيلە مداوم || Un homme très-laborieux يك جفاكش آدم ـ اولان آدم

Et qui se fait avec peine *A.* مُنصب ـ ناصب ـ متعب *P.* موجب المشقة *T.* رنج افزا ـ زحمتلو || Entreprise laborieuse متعب وناصب بر عزيمت موجبة المشقە vie بر عيش زحمتلو بر كچنمە ـ وزندگانى Digestion laborieuse هضم بطئ Accouchement laborieux تعب ـ وضع حمل متعب ومتعب وزحمت ايلە اولان وضع حمل

LABOUR. La façon qu'on donne aux terres en les labourant *A.* كراب ـ ثوران الارض *P.* شيار *T.* نطس ـ تارلا سورمە || Il faut donner deux labours à cette terre بوارض كراب مكرّرە بو ير ايكى كرّە سورلمك اقتضا ايدر ـ محتاجدر Donner tant à un fermier pour ses labours, lui payer ses labours et semences ملتزمە تارلالرك نطس اجرتلرينى وتخملق بهاسنى بو ملتزمك ادا ايتمك Ce fermier a six chevaux de labour تارلا سورر التى رأس باركيرى وار در Une terre en labour سورلمش تارلا ـ نطس اولمش ير

LABOURABLE. Propre à être labouré *A.* صالح للفلاحة ـ *P.* لايق بالكراب ـ شياريدنى ـ برزيدنى *T.* سوريلور ـ كراب وفلاحتە صالح || Terres labourables سورلمكە كركلو اولان اراضى

LABOURAGE. L'art de labourer la terre *A.* فنّ الفلاحة *P.* فنّ كشتكارى *T.* اكينجيلك صنعتى || Il entend bien le labourage فنّ فلاحتە كركى كبى وقوفى وار در Il a quitté le labourage pour le trafic فنّ فلاحتدن فراغت ايلدى امر تجارتە اشتغال ايچون Les instrumens du labourage *A.* آلات الفلاحة ـ آلات وادوات فلاحيّة *P.* دست افزار كشتكار *T.* اكينجى آلتلرى ـ اكينجينك يات يراغى

- Et l'action de labourer les terres *A.* حراثت ـ فلاحت *P.* *T.* کشتکاری بر سورمه || J'ai donné tant pour le labourage de ma terre ویردم جفتلکمک فلاحتی اجرتی اولدرق شو قدر اقچه Le labourage des terres légères est plus aisé que celui des terres grasses کوشک طوپراغک سورلمسی اوزلی طپراغک سورلمسندن اسهلدر

LABOURER. Remuer la terre avec la charrue, la bêche, etc. *A.* فلح ـ حرث ـ اثارة الارض *P.* برزیدن ـ شیاریدن *T.* طپراغی ـ یری آقدارمق ـ تارلا سورمک ـ یری سورمک اثارۀ ارض || Labourer la terre نطس ایتمک ـ آقدارمق un champ تارلایی سورمک ـ یری سورمک ـ ایتمک || Labourer avec des boeufs اوکوز ایله یری سورمک Il faut labourer ces arbres au pied شو آغاجلرک دیبنده طپراغی آقدارمق اقتضا ایدر Labourer une allée pour la nettoyer باغچه‌نک یولنی تطهیر ایچون طپراغی آقدارمق

LABOURÉ. *A.* مکروب ـ کریب ـ مفلوح *P.* شیاریده *T.* نطس اولمش ـ آقدارلمش ـ سورلمش

LABOUREUR. Celui qui laboure la terre *A.* حارث pl. حرّاث فلاّح pl. فلاّحون ـ اکار ـ اکرة *P.* برزیکر ـ کشتکار *T.* جفتجی ـ || Pauvre laboureur حارث مالدار اکار فقیر riche Les chevaux des laboureurs فلاّح بارکیرلری

LABYRINTHE. Lieu coupé de plusieurs chemins, et dont il est très-difficile de trouver l'issue *A.* لغز pl. الغاز ـ عاقول ـ عاقول مشتبک الطرق *P.* جایگاه گرده پیچ *T.* بورغاج وطولاشق یوللو یر || On a fait dans ce jardin un beau labyrinthe بو باغچه‌نک ایچنده مشتبک الطرق بر عاقول لطیف تصنیع واحداث اولندی Les anciens font mention de plusieurs labyrinthes, dont le plus célèbre est celui de Crète, fait par Dédale قدمانک نقل وروایت ایتدکلری نیچه نیچه بقاع مشتبکة الطرقک احسن واعلاسی فلان نام کمسنه‌نک کرید جزیره‌سنده ایلدیکی عاقول مشهور در — Figur. *A.* ورطة ـ امر ـ *P.* گرداب بلا ـ گرداب پیچاپیچ محنت ـ *T.* ورطة ـ مشتبک جیره‌شک ایش || Il est engagé dans un labyrinthe fâcheux گرداب بلایه ـ بر ورطهٔ ممتنعة النجاته گرفتار اولمشدر بر جیره‌شک ایشه بیلاشدی ـ اوغرادی

Il se dit, en termes d'Anatomie, d'une des cavités qui sont dans l'oreille de l'homme *A.* غضروف لبلابیّ الاذن *T.* قولاق ایچنده‌کی طولاماج کمرتلک

LAC. Grande étendue d'eaux, qui n'a d'issue que par une rivière ou par des canaux souterrains *A.* غدیر pl. غدر ـ بحیرة pl. بحیرات *P.* دریاچه ـ گول *T.* کول || Il sort une rivière de ce lac بو کول ایچندن بر نهر منشعب اولور Le lac de Genève جنوره کولی

LACER. Serrer avec un lacet *A.* شدّ بالمحزمة *P.* بمیانبند سخت بستن *T.* کمر باغیله صیقشدرمق || Cette femme s'est lacée elle-même بو عورت کندینی کمر باغیله صیقشدردی

Il se dit aussi d'un chien qui couvre sa femelle *A.* تشابک الکلب *P.* سگ گشنی کردن *T.* کلب دیشیسیله ـ جاتشمق || Il faut qu'un mâtin ait lacé cette chienne کلب دیشی‌یه اشمق غالبا بو دیشی کلب بر اورمان کلبیله جاتشدی

LACER LA VOILE, en termes de Marine, C'est saisir la voile à la vergue *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان پیچیدن *T.* یلکن دیو بشورمک

LACÉRATION. Action de lacérer *A.* شقّ ـ خرق *P.* دریدگی *T.* برتمه || Le juge ordonna la lacération de cet écrit بو ورقه‌نک شقّ وخرقی طرف حاکمدن تنبیه اولندی

LACÉRER. T. de Jurisp. Déchirer un écrit *A.* تشقیق ـ تمزیق ـ تخریق *P.* دریدن ـ پاره پاره کردن *T.* برتمق || Lacérer une promesse بر قطعه تمسّکی تشقیق ایتمک Ce livre a été lacéré et brûlé par sentence du juge بو کتاب حاکم اعلامیله شقّ وخرق اولندی

LACÉRÉ. *A.* منشق ـ مشقوق *P.* دریده *T.* یرتلمش

LACERON. V. Laiteron.

LACET. Cordon ferré par les deux bouts, et qui sert à quelques vêtemens de femmes *A.* محزمة *P.* میانبند *T.* کمر باغی || Serrer un lacet محزمه‌یی صیقشدرمق — Il se dit aussi d'un lacs avec quoi on prend les perdrix, etc. V. Lacs.

LÂCHE. Qui n'est pas tendu, qui n'est pas serré *A.* رخو ـ مسترخا *P.* سست ـ منسست *T.* کوشک || Il ne faut pas que cela soit si lâche فلان شئ اول قدر سست ومسترخا اولمق جائز دکلدر Il faut tenir cela un peu plus lâche بونی بر مقدار کوشک طوتملو در Serrez ce noeud davantage, il est trop lâche بو عقده غایت ایله مسترخا اولدیغندن زیاده صیقشدر

Il se dit aussi des étoffes *A.* رخو الغزل *P.* سست بافته *T.* سست ـ کوشک ـ کوشک طوقنمش — Figur. Qui man-

T. سست خو *P.* رخو المزاج *A.* que de vigueur et d'activité
بو رنجبر || کوشک خویلو Cet ouvrier est lâche au travail
بو رنجبرک ایشنده رخاوت وار در ـ ایشنده رخو المزاجدر
Les grands chevaux sont ordinairement plus lâches que les petits کبیر الجثه اولان آتلر صغیر الجسم اولنلردن عادتا زیاده سست خو اولور

On dit aussi, Un style lâche, c'est-à-dire, qui n'a rien de nerveux, qui est languissant *A.* سبک فاتر *P.* سبک بیروح *T.* قوتسز انشا

On dit, que le temps est lâche, pour dire, qu'il est mou *A.* ملایم *P.* نرم *T.* کوشک ـ Et avoir le ventre lâche, pour dire, l'avoir trop libre برکمسنه نک طبیعتنده لینت اولمق

Il signifie aussi, poltron *A.* جبان ـ ماهی الفؤاد pl. جبناء ـ اودک ـ قورقق *T.* بیجگر ـ بد دل ـ بی دل ـ بی زهره *P.* بو عسکری نفر Ce soldat est lâche || قحبه یورکلو ـ یورکسز جبان وبی زهره در

Et qui n'a nul sentiment d'honneur *A.* نذیل ـ لئیم النفس الطبع *P.* نا مرد ـ ناکس *T.* آلچق || C'est être bien lâche que d'abandonner son ami برکمسنه زیاده سیله لئیم النفس دوستنی ـ اولملو درکه حتی کندو دوستنی ترک ایلیه ـ Il se dit aussi des actions indignes d'un homme d'honneur *A.* دنائت ـ لئامت ـ ترک ایتمک محض لئامت نفسدر *P.* رذالت *T.* فرومایگی *T.* آلچقلق || Il a fait une action bien lâche بو نقدر Que cela est lâche! خیلیجه بر دنائت ایلدی نقدر آلچقلقدر ـ لئامتدر

LÂCHEMENT. Avec peu de vigueur *A.* بالرخاوة *P.* با سستی *T.* کوشکلک ایله || Il travaille bien lâchement خیلی رخاوت ایشنده غایت Il va trop lâchement en besogne ایله ایشلر رخاوت ایله حرکت ایدر

Et sans honneur *A.* رذیلاً ـ نذیلاً ـ باللئامة ـ لئیماً *P.* بنا مردی ـ کسی *T.* آلچقلق ایله || Il s'enfuit lâchement نذیلاً ورذیلاً ارتکاب فرار ایلدی Trahir lâchement son ami رذیلاً ونذیلاً کندو دوستنه خیانت ایتمک Il s'est comporté bien lâchement اول بابده باللئامه حرکت ایلدی

LÂCHER. Faire qu'une chose ne soit plus si tendue, si serrée qu'elle était *A.* ارخا *P.* سست کردن *T.* کوشتمک || Cette corde est trop bandée, lâchez-la un peu بو ایپ بک کرلمش ارخای Lâcher la bride à un cheval اولمغله آزه جق کوشدیویر

Figur. || Lâcher ـ آتنک دیزکیننی کوشتمک ـ عنان ایتمک la bride à ses passions امراض نفسانیه یه ارخای عنان رخصت اسب حرون نفسدن خلع عذار تصرف ـ ایتمک هوای نفسه اطلاق عنان رخصت ـ واستمساک ایتمک ـ ایتمک On dit aussi, Lâcher la main, lâcher la bride, lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'à l'ordinaire ـ برکمسنه یه ارخای عنان رخصت ایتمک برکمسنه یی خلیع العذار براقمق

On dit, Lâcher la main, pour dire, diminuer du prix qu'on voulait avoir *A.* تنزیل القیمة ـ حط الثمن *P.* بها فروونهادن *T.* بهایی ایندرمک

On dit aussi, lâcher pied, pour dire, s'enfuir *A.* فرار *P.* فراری فراره ـ قاچمق *T.* گریزپایی نمودن ـ گریختن تبدیل ایتمک

Lâcher, signifie aussi, laisser aller tout-à-fait *A.* اخلا ـ براقیویرمک ـ بوشلمق ـ براقمق *T.* وا گذاشتن *P.* ترک || Il tenait cela dans ses mains, il l'a lâché بو شیئی یدنده ـ طوتار ایکن ترک واخلا ایلدی ـ Dans ce sens, on emploie aussi les mots *A.* تخلیة السبیل ـ اطلاق *P.* آزاد کردن ـ Lâcher || قویویرمک ـ صالیویرمک *T.* گسیل کردن un prisonnier بر اسیرک سبیلنی تخلیه ایتمک ـ Ils قید اسردن اطلاق ایتمک ـ بر اسیری آزاد ایتمک l'avaient pris, mais ils l'ont lâché طوتمشلر ایکن اخذ ایتمشلر ایکن Il a lâché sa proie طوتدیغی صیدی اطلاق وآزاد ایتمشلر در آزاد ایلدی

On dit, Lâcher un chien après une bête *A.* اطلاق الکلب زاغرلری آو *T.* سگرا پس شکار راندن *P.* علی الصید ـ زاغرلری صالیویرمک ـ اوزرینه صالدرمق ـ Et lâcher l'autour, pour dire, le laisser partir *A.* ارسال الصقر ـ خرط الصقر جاقری صالمق ـ جاقری صالیویرمک *T.* ستونه کردن *P.*

Lâcher la bonde d'un étang. C'est la lever *A.* فک الصناعة صاوه جغی صالیویرمک *T.* ببند آب گشاد دادن *P.* البرکة صاوه جغه گشاد ویرمک ـ

Et dans le même sens, Lâcher une écluse *A.* رفع الباب بندک اصمه قپوسنی *T.* در بندرو‌غرا بر داشتن *P.* السکر قالدرمق

Lâcher le ventre. C'est le rendre libre *A.* اطلاق البطن ـ Les || ایچی سورمک *T.* شکم راندن *P.* تلیین الطبیعة

pruneaux lâchent le ventre ملیّن - ارک اطلاق بطن ایدر شکمراندر - طبیعتدر

LÂCHER un coup, se dit aussi d'une arme à feu, pour dire, donner un coup *A.* تخلیة - اخلا *P.* تهان کردن *T.* بوشاتمق || Il lui lâcha un coup de pistolet اوزرینه بر طبانچه بوشاتدی || Le vaisseau lâcha toute sa bordée à la portée du mousquet فلان سفینه تفنک منزلنه کلدکده آلاباندەسنک جملەسنی بوشاتدی

LÂCHER une parole, un mot, se dit de celui qui dit inconsidérément quelque chose qui peut nuire *A.* ازلاق الکلام *P.* از زبان سخن لغزانیدن *T.* سوز قاچرمق - لاقردی قاچرمق - سبق لسان ایله سوز سویلمک || Il a lâché une parole qu'il voudrait bien retenir حفظی قیدنده اولدیغی بر کلامی کتمی قیدنده اولدیغی سوزی - لساندن ازلاق ایلدی سویلمکدن قاچندیغی - سبق لسان ایله سویلیویردی سوزی لساندن قاچردی

Il se dit aussi de celui qui dit une chose avec quelque dessein *A.* القاء الکلام *P.* سخن در میان انداختن *T.* بر سوز میدانه آتمق || Il lâcha un mot qui fit une grande impression بر کلام القا ایتمشدر که اذهان سامعینه انطباع عظیمی مستلزم اولمشدر

LÂCHETÉ. Poltronnerie, défaut de courage *A.* جبانت - جبن *P.* بیدلی *T.* قورققلق - یورکسزلک || Il s'est déshonoré à la guerre par sa lâcheté محاربەدە جبانتی تقریبیله رذیل وبدنام اولدی

Et action basse, indigne *A.* رذیلة pl. رذایل - نذیلة pl. نذایل *P.* کار بدنامی - کار رسوایی *T.* رذیللک - آلچقلق || La trahison est une lâcheté خیانت رذیلهٔ محضەدر || Il a fait mille lâchetés انواع رذایل ارتکاب ایلدی

LACONIQUE. Concis à la manière des Lacédémoniens *A.* وجیز - موجز - مختصر *P.* کوته *T.* قصّه || Discours laconique کلام مختصر - قصّه سوز - style سبک موجز ومختصر - Il se dit aussi des hommes *A.* میجاز *P.* کوتهکو *T.* قصّه سوزلو || Cet auteur est laconique بو مؤلف میجاز وکوتهکو در || Il est laconique en ses réponses جوابلری - ویردیکی جوابلردە میجاز در قصّه در

LACONIQUEMENT. Brièvement, d'une manière laconique *A.* علی طریق الایجاز - مختصراً *P.* با سخن کوته *T.* قصّه سوز ایله - قصّەلغی ایله - سوز || Il parle laconiquement علی طریق الایجاز نطق وتکلّم ایدر || Il répondit laconiquement قصّه سوز ایله جواب ویردی - بر وجه ایجاز جواب ویردی

LACONISME. Façon de parler courte *A.* کلام موجز - وجازت *P.* گفتار کوته - سخن کوته *T.* قصّه سوز

LACRYMAL. Qui a rapport aux larmes *A.* مختص - دمعیّ بالدموع *P.* سرشگی *T.* کوز یاشنه متعلق || Conduit lacrymal *A.* مجراء الدمع *P.* گذرگاه سرشگ *T.* کوز یاشی یولی

On appelle Artère lacrymale, la première branche que donne l'ophthalmique *A.* شأن Et fistule lacrymale, un ulcère au coin de l'oeil *A.* علة الغرب - داء الفرغ والملأن *P.* ناسور چشم *T.* کوز ماتیەسی || Avoir une fistule lacrymale کوزده ماتیه اولمق

LACS. Cordon délié *A.* حبل رقیق *P.* رسن باریک *T.* انجه ایپ || On l'étrangla avec un lacs de soie فلانی بر اینجه ایپک ایپیله بوغدیلر

Il se dit aussi d'un noeud coulant qui sert à prendre du gibier *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام *T.* آت قیلندن یاپلمش آوجی دوزاغی || Un lacs de crin آوجی دوزاغی - Figur. Un piége dont on a peine à se tirer || Il est tombé dans le lacs پا بستهٔ دام - دام حیلەیه گرفتار اولدی || On lui a tendu des lacs فلان کشی یه مدّ حیله اولمشدر || Elle le tient dans ses lacs فلان محبوبەدک پا گرفتهٔ دام حیلەسیدر || Il est échappé des lacs حبایل مکر وخدیعت ایتمشلر در - حبایل تزویردن فرجه یاب خلاص اولدی قوریلان دوزاقدن بر تقریب شویشوب قورتلدی

LACTÉE. Il ne se dit qu'en ces deux phrases: Voie lactée, qui est une blancheur qui paraît dans le ciel, et qui est formée par un assemblage de petites étoiles *A.* مجرّة *P.* کهکشان - راه حاجیان *T.* صمان اوغریسی - حاجیلر یولی Et veines lactées, qui sont les veines qui contiennent le chyle *A.* مجاری کیلوس

LACTESCENT. Terme de Botanique. Qui donne un suc qui a l'apparence du lait. V. Lactifère.

LACTIFÈRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des vaisseaux ou conduits qui portent le lait *A.* مجراء اللبن pl. مجاری اللبن - En botanique il se dit des plantes qui abondent en suc laiteux, comme le tithymale *A.* یتوع pl. یتوعات *P.* شیر دار *T.* رستنی سودلکن ،

LACUNE. Il se dit du vide que l'on trouve dans le corps d'un ouvrage, et qui en interrompt la suite *A.* نقصان *P.* کمی *T.* اکسک قالمش یر || Ce livre n'est pas entier, il y a des lacunes بو کتاب تامّ وکامل اولمیوب آره‌ده اکسک یرلری وار در

LADANUM. Matière gommeuse qui découle des feuilles du Lédum *A.* لاذن *P.* لادن *T.* لادن || Il y a deux espèces de ladanum لادنک ایکی نوعی وار در

LADRE. Lépreux *A.* ابرص *P.* پیسناک *T.* مسکین || Il a été déclaré ladre ابرص اولدیغی اثبات اولندی V. Lépreux.

Figur. Avare à l'excès *A.* شحیح *P.* سیهکاسه *T.* جمری

Et insensible *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسّی یوق || Il faudrait être ladre pour ne pas sentir cette injure کلّیاً مسلوب الحواس اولملو درکه حتّی اول مقوله تحقیردن متأثر اولمیه

LADRERIE. Lèpre *A.* برص *P.* پیسی *T.* مسکینلک علّتی || Être entaché de ladrerie علّت برصدن لکه‌لو اولمق — Il se dit aussi des hôpitaux où l'on reçoit les lépreux *A.* دار الشفاء المبروصین *P.* بیمارخانهٔ پیسناکان *T.* مسکینلر خسته‌خانه‌سی V. Lèpre.

LAGOPUS. V. Pied-de-lièvre.

LAGUE. T. de Marine, synonyme de Sillage *A.* ممخر — ممخر السفینة *P.* گذرگاه کشتیٔ روان *T.* کمینک یورر ایکن آچدیغی یول

LAGUNE. Espèce de petit lac ou de flaque d'eau dans des lieux marécageux *A.* منقع pl. مناقع *P.* تالاب *T.* برکینتی صو کولجغزی || Les lagunes de Venise sont des canaux formés par la mer وندیک شهریک مناقعی میاه بحردن صورت پذیر اولمش جدوللر در

LAID. Qui n'est pas beau *A.* ردید pl. ردد — اشوه — قبیح — المنظر سمیج pl. سماج *P.* زشت — بد لقا *T.* چرکین || Homme laid بد چهره — زشت چهره آدم — مرد اشوه Femme laide چرکین قاری — زن بد چهره — مرئهٔ شوها Laide à faire peur دهشت کتورر بر زن زشتلقا Avoir les mains laides اللر قبیح المنظر اولمق — Il se dit aussi, de tout ce qui est désagréable aux yeux dans son genre *A.* قبیح الصورة — کریه المنظر *P.* بد — نا خوش — زشت *T.* چرکین || Cette étoffe est fort laide بو ثوب بغایت کریه المنظر در — قبیح المنظر در — اقبح — قبیح — Figur. Contraire à la bienséance *A.* اشنع *P.* بد *T.* چرکین || Il est bien laid à vous d'avoir abandonné votre ami dans la disgrace دوستکی وقت ادبارونکبتنده ترک ایتمک سنک حقکه بر امر اقبح واشنعدر

LAIDEUR. Difformité *A.* قبح — شوهت — سماجت — ردّت المنظرة *P.* زشتی *T.* چرکینلک || La laideur de cette femme est étrange بو خاتونک ردّت سیماسی غرایبدندر — Figur. *A.* قبح — شناعت *P.* بدی *T.* بدلک — چرکینلک || La laideur de cette action بو فعلک قبح وشناعتی

LAIE. Route étroite coupée dans une forêt *A.* مستل pl. مساتل *P.* ره تنگ *T.* چیغر — چوبان یولی

LAINAGE. Marchandises de laine *A.* pl. سلع الصوف pl. امتعة الصوف *T.* یوک قماشلری مالی

LAINE. Le poil des moutons et de quelques autres bêtes *A.* صوف pl. اصواف — عهن pl. عهون *P.* پشم *T.* یوک || Laine blanche صوف ابیض fine صوف رقیق — اینجه صوف جیّد bonne قبا یوک — صوف غلیظ grosse یوک اوزون یوک — صوف طویل grande صوف قصیر courte Flacon de laine *A.* جالحة الصوف *T.* یوک توزاغی écheveau یوکی قینار Échauder de la laine یوک دسته‌سی *T.* عمیتة *A.* یوک اکیرمک — غزل صوف ایتمک filer صو ایله خشلمق دوس fouler یوکی طرامق — مشط صوف ایتمک carder عملهٔ Ouvriers en laine یوکی چیکنتمک — صوف ایتمک یوک تجارتی Le commerce des laines یوک ایشلیانلر — صوف Bas de laine یوک چوراب Cette étoffe est moitié fil et moitié laine بو ثوبک نسجی ایپلک ویوک ایله بالمناصفه بوقماشک نسجی یاری ایپلک یاریسی یوکدر — مخلوطدر

On appelle aussi Laine, les cheveux épais et crépus des nègres *A.* شعر متقرّد زنجی *P.* موی زنگی *T.* عرب صاچی

LAINEUX. Qui a beaucoup de laine *A.* صایف — اصوف — کثیر الصوف *P.* پشمناک *T.* یوکلو — چوق یوکلو — قبا یوکلو || Il y a des pays où les moutons sont bien plus laineux qu'en d'autres بعض مملکتلرک قویونی سائر مملکتلرک قویونلرینه نسبت ایله زیاده صایفدر — کثیر الصوف Un drap bien laineux چوقه

LAINIER. Marchand qui vend des laines *A.* بایع الصوف *P.* پشم فروش *T.* یوکجی — یوک صاتیجی

LAÏQUE. Qui n'est ni ecclésiastique ni religieux *T.* طریق

عوامّدن اولان

LAISSE. Corde avec laquelle on conduit un lévrier *A.* مقود الكلب الصيد *T.* زاغره طاقيلان يدك ايپى

LAISSER. Quitter *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Il a laissé son équipage, ses gens en un tel endroit انباع وخدمتكاران واحمال واثقالنى فلان محلّده ترك ايلدى
Je l'ai laissé chez lui كندو خانەسندە براقدم Je l'ai laissé en bonne santé فلانى حال صحّت وعافيتده ترك ايلدم
Il a laissé sa bourse en un tel endroit كيسەسنى فلان يرده اونودوب براقدى
Laisser un chemin, une maison à droite فلان زوقاغى يا خانەيى صاغه ترك ايله صوله صاپمق
— Il signifie encore, abandonner || Il s'est enfui et m'a laissé dans le péril كندوسى فرار ايله بنى مخاطره ايچنده ترك ايلدى
Il a laissé là son projet, son entreprise نيّتنى ومتصدّى اولديغى مصلحتى ترك ايلدى — نيّتندن ومتصدّى اولديغى مصلحتدن فارغ اولدى
— On dit aussi, Laisser à l'abandon *A.* مهملاً ترك *P.* مهمل گذاشتن *T.* اولدم اولەسيه براقمق
|| C'est un homme qui n'a aucun soin, il laisse tout à l'abandon اصلا اهتمامى اوليموب هر شيئى مهملاً ترك ايدر
— On dit aussi, Se laisser aller à la douleur ايچنه نفسنى كدر واندوه ايچنده اكدار وغموم ايچنه تسييب نفس ايتمك — صاليويرمك
— On dit aussi, qu'un homme a laissé après sa mort ses affaires en bon, en mauvais état وفاتندنصكره اموربنى حسن حالده ياخود سوء حالده ترك ايلدى
Et qu'il a laissé de grands biens après sa mort وفاتندنصكره كلّيتلو اموال ترك ايلدى

On dit, qu'un homme a laissé une bonne, une mauvaise réputation après lui ابقاى ذكر جميل — ابقاى نيكنام ايلدى
ابقاى بد — ابقاى حسن صيت وشهرت ايلدى — ايلدى
ابقاى شهرت قبيحه — ابقاى سوء ذكر ايلدى — نامى ايلدى
Il est mort, il a laissé une grande opinion de sa vertu فلان كمسنه وفات ايدوب صلاح حالى بابنده ابقاى حسن ظنّ عظيم ايلدى

On dit en parlant d'une chose où il y a du bon et du mauvais, qu'il y a à prendre et à laisser ايچنده آلنەجقده وار آتيلەجقده وار

Il signifie aussi, céder || Je lui en laisse l'honneur بوندن حاصل لازم كلەجك شان وشرفى آكا ترك ايدرم
le profit اولەجق نفع وفائدەيى كندويه ترك ايدرم
Les ennemis furent contraints de nous laisser le champ de bataille دشمن عرصەگاه جنك وقتالى طرفمزه ترك ايلمكه مجبور اولمشدر
— On dit aussi, Laisser une chose à certain prix فلان بهايه براقمق

Laisser, signifie aussi, mettre en dépôt *A.* ايداع — توديع *P.* امانت وديعه كردن — بدست امانت فلان كس دادن *T.* وديعه قلمق — ايتمك || Il a laissé tous ses papiers chez un tel كافّهٔ اوراقنى فلانه ايداع ايلدى
Il a laissé son argent entre les mains de... اقچەسنى فلانك يد امانتنه ايداع ايلدى

Et confier *A.* احالة — تفويض *P.* سپردن *T.* اصمارلمق — برمادّەيى حواله ايتمك || Laisser une chose au soin d'un tel بو فلانه احاله ايتمك
Je vous en laisse le soin, la conduite — امركٔ نظارت واداره‌سنى عهدهٔ اهتمامكه حواله ايدرم — سنك يد اهتمامكه تفويض ايدرم
— On dit, Je vous laisse à penser ce qui en arrivera ظهور ايدەجك احوالك فكر محتمل الوقوع اولان حالك — وملاحظه‌سنى سكا حواله ايدرم
Je vous laisse à penser s'il profita de l'occasion ظهور ايدن فرصتدن اغتنام ايده بيلمشميدر بونك ملاحظه‌سنى سكا حواله ايدرم

Et permettre *A.* ترخيص — تجويز *P.* رخصت — روا داشتن *T.* رخصت ويرمك — براقمق || Je l'ai laissé reposer استراحت ايتمك ايچون — استراحتنه رخصت ويردم
Je les ai laissés aller براقدم — كتملرينه جواز ويردم رخصت ويردم

Il se prend avec la négative pour Discontinuer, s'abstenir *A.* كفّ اليد — فراغت — ترك *P.* دستكش فراغ شدن — وا گذاشتن *T.* وازكلمك || Il ne faut pas laisser d'aller toujours votre chemin طوتديغك يوله كتمكدن فراغت ايتملو دكلدر
Malgré tout ce qu'on lui put dire, il ne laissa pas de faire ce qu'il s'était proposé كندويه بو قدر سوز سويلنمشيكن مقدّما تصميمكرده‌سى اولان نيّتدن كفّ يد ايده‌مدى

Il signifie aussi, léguer par testament *A.* ترك بالوصيّة — وصيّت || Il a laissé tant à l'hôpital خسته خانه ايچون شو قدر اقچه ترك ايلدى — وصيّت ايلدى
Un des parens lui a laissé de grands biens par testament فلانه اقرباسندن برى وصيّتنامه ايله كلّيتلو مال ترك ايلدى

On dit proverb., qu'un homme se laisse mener par le nez

comme un buffle, pour dire, qu'il n'a pas la force de s'opposer à l'empire que l'on prend sur lui فلان كمسنه‌يى بورنندن چكرلو

On dit, Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition بر كمسنديى بر شيئده مرخّص قلمق - مستقلّ ومرخّص ايتمك

Il signifie aussi, passer sous silence *A.* ترك الشئ مسكوتًا *P.* عنه خموش شدن از *T.* مسكوت براقمق || Je laisse une infinité d'autres preuves بوندن قطع النظر نيچه دليللرى دخى مسكوت عنه ترك ايدرم

Laissé. *A.* متروك *P.* وا گذاشته *T.* براقلمش

LAIT. Liqueur blanche qui sert de nourriture aux enfans, et aux petits des animaux *A.* لبن - حلب *P.* شير *T.* سود || Cette nourrice n'a point de lait بو سود آناسنك اصلا سودى يوقدر Une frayeur lui a fait perdre son lait خوفه دوچار بر قورقويه اوغرايوب - اولمغله افول لبنى اقتضا ايلدى اوغراديغى قورقودن سودى چكيلوب - سودينى غايب ايتدى ايكيسى دخى صونغشدى Ils ont tété tous deux d'un même lait بر ممه‌دن سود امشلردر Les médecins lui ont ordonné de prendre le lait de vache اطبّا اينك سودى ايچمسنى توصيه وتنبيه ايتمشلردر Lait aigre *A.* لبن ماضر - لبن حامض *P.* شير ترش *T.* اكشى سود - ككرمتى سود - Il se dit aussi du suc blanc qui sort de quelques plantes || Lait de figue لبن انجير il sort du lait de cette herbe بو نباتدن سود چيقار

On appelle, Jeune lait, le lait d'une femme accouchée depuis peu *A.* لبن الواضعة الحمل جديدًا *P.* شيرزن نوزاى *T.* يكى طوغرمش قارينك سودى Et vieux lait, le lait d'une femme accouchée il y a long-temps *A.* لبن الواضعة الحمل قديمًا *P.* شير زن پارينه زاى *T.* چوقدن طوغرمش قارينك سودى

Frère de lait, Soeur de lait, se dit de deux enfans étrangers qui ont sucé le même lait *A.* رضيع - رضيعة *P.* همشير *T.* سود قرنداشى

Dents de lait. Les premières dents qui viennent aux enfans *A.* راضعتان pl. رواضع *P.* دندان شير *T.* سود ديشى

Petit lait, ou Lait clair. La sérosité qui tombe du lait lorsqu'il se caille *A.* لبن فلوق *P.* آب شير ترش *T.* سود صورتقه - كسيمى || Prenez un verre de petit lait pour vous rafraichir تبريد طبيعت ايچون بر قدح صورتقه ايچ

On appelle Lait coupé, du lait dans lequel on a mis une portion d'eau *A.* لبن مذيق - لبن ممذوق *P.* شير آب آميخته *T.* صو قاتلمش سود - Et la voie de lait, la voie lactée, V. Lactée.

LAITAGE. Ce qui se fait de lait *A.* محلّب pl. محلّبات *P.* غداسى شير آش *T.* سودلو يمك || Il ne vit que de laitage محلّباتدن عبارتدر

LAITERIE. Endroit où l'on fait le laitage *A.* مَلبنة *P.* شير خانه *T.* سود اوطه‌سى || Une laiterie bien fraîche بر سرين سود اوطه‌سى

LAITERON, vulg. LACERON. Sorte de plante laiteuse *A.* بقلة اليهودية

LAITEUX. Il se dit des plantes qui ont un suc semblable à du lait *A.* يتوع pl. يتوعات *T.* سودلكن || Le tithymale est une plante laiteuse آغاج سودلكنى يتوعات نوعندندر

LAITIER. T. de Fonderie. Matière écumeuse qui nage au-dessus du métal fondu *A.* رغاوة المعدن *P.* كف قيسور *T.* معدن كپوكى

LAITIÈRE. Femme qui vend du lait *A.* بايعة اللبن *P.* زن شير فروش *T.* سودجى قارى - سود صاتر قارى

Il se dit aussi d'une vache qui donne beaucoup de lait *A.* حفول - حلوب - كثير اللبن - درور - كثير الدرّ *P.* بسيار دوشا *T.* صاغمال - سودى كور || C'est une vache laitière بر بقرۀ حفوله در - صاغمال بر اينكدر

LAITON. V. Cuivre jaune.

LAITUE. Sorte d'herbe potagère *A.* خسّ *P.* كاهو - كيپو - *T.* ماروك || Laitue sauvage خسّ برّى - كاهوى دشتى *T.* كوك يبان ماروليـ

LAIZE. Terme de Manufacture. Largeur d'une étoffe *A.* عرض *P.* پهنايى *T.* اين || Ce drap a cinq quarts de laize بو چوقه‌نك اينى وار در درت ربع

LAMA. Nom que l'on donne aux prêtres des Tartares *T.* تاتارلرك امامى

LAMANEUR. Pilote qui conduit les vaisseaux à l'entrée et à la sortie d'un port *A.* ربّان المرفا *P.* رهبر دريابند *T.* ليمان قولاغوزى

LAMANTIN. Animal amphibie *A.* دبّ البحر *P.* خرس آبى *T.* دكز آيوسى

LAMBEAU. Morceau d'une étoffe déchirée *A.* مزقة pl. مزق
اسکی قماش - چاپوت *T.* چاپوب *P.* رمابیل pl. رعبولة -
پاره *P.* قطعات pl. قطعة *A.* Figur. - پرتق پارچه‌سی - پارچه‌سی
T. پارچه || On n'a retenu que quelques lambeaux de ce discours
بو مقاله‌نك انجق بعض قطعه‌لری ضبط اولندی || Il a arraché un lambeau de cette succession
بو ترکه‌نك انجق بر قطعه‌سنی قوپاردی

LAMBIN. Qui agit très-lentement *A.* بطئ الحرکة *P.* کند پا
T. قابران

LAMBINER. Agir lentement *A.* حرکة بالبطائة - تبطّئ *P.*
قابرانلق ایتمك *T.* کند پایی نمودن

LAMBOURDE. Pièce de bois de charpente qui sert à soutenir les ais d'un plancher *A.* عارضة pl. عوارض *P.* پالار *T.* کریش
|| Poser des lambourdes تعبیهٔ عوارض ایتمك - کریش
کریش قویمق - یرلشدرمك

LAMBRIS. Ouvrage de menuiserie dont on revêt le plancher d'en haut d'un appartement *A.* سقف مقرنس *P.* آسمانهٔ
مقرنس *T.* چاتمه ایشلنمش تاوان || Lambris doré سقف
رخام de marbre یالدزلو چاتمه تاوان - مقرنس مذهّب
تراشیده‌دن مصنوع سقف مقرنس

Il se prend plus particulièrement pour un revêtement de menuiserie, de marbre, etc. autour des murailles d'une salle, d'une chambre, etc. *T.* سیلیجی کاری تخته ویاخود بشقه نسنه
ایله دوناتمه

On dit figur. et poétiquement, Le céleste lambris, pour dire, le ciel قبّهٔ نیلگون فلك

LAMBRISSER. Revêtir de lambris *T.* سیلیجی کاری تخته
ویاخود بشقه نسنه ایله ایشلیوب دوناتمق

LAMBRUSQUE. Vigne sauvage *A.* کرم برّی *P.* سارونهٔ کوهی
T. یبانی اوزم آصمه‌سی

LAME. Table de métal fort plate *A.* صفیحة pl. صفایح -
صفیحة *T.* تخته *P.* تخته *T.* مماطیل pl. مطول || Lame de cuivre
باقر تخته‌سی - مطول النحاس - النحاس Une inscription gravée sur une lame de fer دمور تخته اوزرنده محکوك بر
کتابه

Il signifie aussi, le fer de l'épée *A.* نصل pl. نصل - نصول
السیف *P.* آهن شمشیر *T.* قلیج ناملوسی - ناملو || Lame fine نصل رقیق - ناملو یوفقه Lame de Damas نصل دمشقی

de bonne trempe جوهری لطیف قلیج ناملوسی - Il se dit aussi d'un couteau, d'un canif, etc. || Le manche n'est que de bois, mais la lame est bonne قبضه‌سی بیاغی آغاجدر انجق
ناملوسی اعلا در

On appelle aussi Lames, certains clinquans d'or ou d'argent, desquels on couvre des étoffes *A.* رصیعة pl. رصایع *T.* قباره
|| Son habit était tout couvert de lames d'or اوزرنده اولان
جامه سر تا پا صرمه‌لو قباره‌لر ایله قاپلنمشیدی

En termes de Marine, il signifie, une vague agitée. V. Vague.

LAMENTABLE. Déplorable, qui mérite des lamentations *A.*
موجب النوحة - موجب النحیب - موجب العویل *P.* گریه
موت *T.* آغلذیجی *T.* ناله انگیز - خیز || Une mort lamentable
بر حادثهٔ مهیّجة العویل un accident موجب العویل
Et douloureux *A.* فاجع - حزین - انان *P.* اندوه انگیز
T. آجدیجی || Il prononça ces paroles d'un ton de voix lamentable بو کلماتی صدای حزین ایله تفوّه ایلدی Les cris lamentables فریاد اندوه انگیز - اصوات فاجعة

LAMENTABLEMENT, adv. *A.* حزیناً - بالحزن والانین *P.*
بنالش وزاری *T.* ایکلیه‌رك - آغلشه‌رق || Il nous conta ses adversités si lamentablement, que . . . سرگذشتی اولان مصایب
- وآفاتنی شول رتبه‌ده حزیناً نقل وحکایت ایتمشدر که
باشنه کلان ما جرالری اولقدر آغلشه‌رق نقل ایلدیکه

LAMENTATION. Douleur exprimée par des cris et des gémissemens *A.* نوحة - نحیب - انین - عویل *P.* زاری - ناله -
فریاد وفغان *T.* غریبو - آغلشمه - چیغلتی - ایکلتی || On n'entendait que lamentations یالکز عویل وانین استماع اولنور
آغلشمه وایکلتیدن غیری بر شئ ایشیدلمز ایدی - ایدی
Après une longue lamentation طول ودراز فریاد وفغاندنصکره

LAMENTER. Déplorer avec des cris lugubres *A.* استناحة -
انتحاب - تعویل - تلتهف *P.* زاریدن - فریاد - نحب
وفغان کردن *T.* آغلشمق - ایکلمك || Lamenter la mort de ses parens بر کمسنهٔ والدینی وفاتیچون تلهّف واستناحه
la ruine de sa patrie وطننك خرابیّت حالی ایچون ایتمك
Lamenter son malheur بر کمسنه گرفتار نوحه وفریاد ایتمك
اولدیغی مصیبت ایچون عویل ونحیب ایتمك Vous avez beau pleurer et lamenter عبث یره بکا ونوحه ایدرسك

LAMINAGE. Action de laminer *A.* مطالة - صفح الحدید
P. دموری یوفقه‌لدوب یصّیلتمه *T.* پهن سازئ آهن

LAMINER. Donner à une lame de métal une épaisseur uniforme par une compression toujours égale *A.* تصفیح - مطل *P.* قورشونی تصفیح || Laminer du plomb پهن کردن *T.* یصیلتمق ایتمک

LAMINOIR. Machine qui sert à laminer *A.* مدقة التصفیح *P.* کوبهٔ پهن ساز *T.* یصیلدهجق چکیج

LAMPE. Vase où l'on met de l'huile et une mèche pour éclairer *A.* قندیل pl. قنادیل - مصباح pl. مصابیح - سراج pl. سرج *P.* چراغ - قندیل *T.* قندیل || Lampe d'argent قندیل سیمین - کومش قندیل de cristal بللور قندیل portative الده کوتوریلور قندیل sépulcrale مزار قندیلی Il y a une lampe qui brûle toujours devant cet autel بو عبادتگاهده پیشگاه - لیل ونهار مشتعل وفروزان بر قندیل وار در معبدده علی الدوام بر قندیل ینار

LAMPION. Sorte de lampe dont on se sert dans les illuminations *T.* شنلک قندیلی

LAMPSANE, ou **HERBE AUX MAMELLES** Plante qui donne un lait amer *A.* ضریع - شبرق

LANCE. Arme d'hast, qui a un fer pointu *A.* رمح pl. رماح *P.* نیزه *T.* سکو pl. مخارص مخرص - مزاریق pl. مزراق - آتدیغی رمحی حلقهٔ || Il a enfilé la bague avec la lance حط رمح ایتمک Baisser la lance ایچندن انفاذ ایتدردی رمحی شکست ایتمک - کسر رمح ایتمک Rompre la lance یک ضربهٔ رمح ایله فلانی بر Il l'abattit d'un coup de lance رمی گشته وسرنگون ایلدی Leurs lances volèrent en éclats ایتدکلری رماح پاره پاره شکست اولدرق هوایه پران اولمشدر

On appelle Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés *T.* بیراق صیریغی - Et Lance à feu, la fusée qui sert à mettre le feu à une pièce d'artifice *T.* فتیل صیریغی

LANCER. Jeter en avant avec violence *A.* رمی - ارما *P.* انداختن *T.* آتمق || Lancer un trait اوق - رمی سهم ایتمک جرید آتمق un javelot

On dit figur. Lancer un regard de colère *A.* طرح النظرة الغضب *P.* نگاه خشم وغضب انداختن *T.* طارغنلق غضوبانه بر باقش آتمق - باقشی آتمق - Et lancer des oeillades amoureuses *A.* طرح اللحاظات العشق *P.* نگاه عاشقانه انداختن *T.* عاشقانه کوز آتمق

On dit en parlant de Dieu, qu'il lance le tonnerre, la foudre جناب منتقم قهار امطار رعود وصواعق ایدر - Et en parlant du soleil, qu'il lance ses rayons sur la terre خورشید عالمتاب بسیط غبرا اوزرینه طرح سهام اشعه ایدر

SE LANCER. Se jeter avec impétuosité *A.* تنزی - تنقی *P.* بر جستن *T.* آتلمق - صیچرایوب آتلمق || Il se lança au travers des ennemis اعدا ایچنه آتلدی dans le bois اورمان ایچنه آتلدی

On dit, qu'un vaisseau lance babord ou stribord, lorsqu'il se jette à gauche ou à droite *T.* اورجه پوجه یوریمک

LANCÉ. *A.* مرمی *P.* انداخته *T.* آتلمش

LANCETTE. Instrument de chirurgie servant à ouvrir les veines *A.* مشراط - مفصد pl. مشاریط *P.* نیشتر - شست *T.* یک طعنهٔ نیشتر ضرب || Donner un coup de lancette نیشتر بر نیشتر اورمق - ایتمک Enfoncer la lancette bien avant نیشتری خیلیجه ایچرویه صوقمق Percer, ouvrir un abcès avec une lancette بر ورمی نیشتر ایله دشمک

LANCIER. Cavalier dont l'arme est une lance *A.* رامح pl. رماح *P.* نیزه دار *T.* مزراقلو

LANCINANT. Qui se fait sentir par élancemens. Il ne se dit qu'en cette phrase, Douleur lancinante. V. Élancement.

LANDE. Grande étendue de terre où il ne vient que des bruyères, des ronces, etc. *A.* غریفة pl. غرف *P.* جنگالستان *T.* قندره اورمانی || Ce pays n'est qu'une lande بو مملکت مجرد بر غریفه در Les grandes landes غرف واسعه Au milieu des landes قندره اورمانلری اورتهسنده

Il se dit figur. des endroits secs et ennuyeux d'un ouvrage *A.* حشویات موجبة الکلال || Il y a d'assez belles choses dans ce livre, mais on y trouve bien des landes بو کتاب خیلی لطیف شیلری مشتملدر انجق ایچنده نیچه حشویات موجبة الکلال دخی وار در

LANGAGE. Idiome d'une nation *A.* لغت *P.* لهجه *T.* دل || Le langage Persan عجم دلی - لغت فرسی Personne n'entend ce langage بو لغتی هیچ بر کمسنه فهم ایتمز C'est un langage barbare لغت جهلا در inconnu - لغت غریبه در نا معلوم - بیگانه در

Il signifie aussi, discours, manière de parler *A.* کلام *P.* سخن کلام figuré کلام بدیع - کلام لطیف || Beau langage سوز *T.*

تصنّع وتكلّفدن عبارت كلام affecté كلام ملفّق orné مجازى كلام نقى pur كلام بيغل وغش naïf كلام منتخب fleuri ساده‌لكدن عبارت بركلام simple تمييز سوز - سخن پاكيزه - زينت وارايشدن sans ornement تصنّع وتكلّفدن عارى بركلام - - نقاحت كلام - نقاى كلام La pureté du langage عارى بركلام بو Il y a dans ce discours quelques fautes de langage پاكيزگى سخن مقالـه‌ده بعضا سقامت كلام وار در Cela est écrit en beau langage بو ماده لطيف واحسن سياق كلام ايله تحرير اولنمشدر

Et la manière de parler de quelque chose, eu égard au sens plutôt qu'aux mots *A.* لسان *P.* زبان - گفتار *T.* سويليش - اغز || Vous me tenez là un étrange langage بكا بر غريب لسان بو سو يليشدن Ce langage-là ne me plaît point قوللنورسك Il a bien بو اغزدن بر وجهله محظوظ دكلم - هيچ حظ ايتمم changé de langage اغـز دكشدردى - تبديـل لسان ايلدى

C'est le langage de l'Écriture-Sainte, des Pères, des théologiens كتاب اللهك وائمة عظامك وعلم الهى علماسنك لسانيدر Ce n'est pas là le langage d'un homme de bien بر اهـل خير صالح وخيّر بر آدمك سويليشى دكلدر - آدمك آغزى دكلدر

Il se dit figur. de tout ce qui sert à faire connaître la pensée sans parler || Le langage des yeux لسان پر گوى چشم Le geste est un langage muet رمز باليد لسان بلا نطق قبيلندندر - Il se dit aussi du cri dont les animaux se servent pour se faire entendre || Le langage des oiseaux *A.* لسان الطيور *P.* لسان *A.* Le langage des bêtes قوشلرك دلى *T.* زبان مرغان حيوانلرك دلى *T.* زبان جانوزان *P.* البهايم

LANGE. Il se dit de tout ce qui sert à envelopper les enfans au maillot *A.* لفايـف الصبـىّ pl. لفافـة الصبـىّ *P.* جوجوغى بورودكلرى بز *T.* اشتك

LANGOUREUSEMENT. D'une manière langoureuse *A.* بالوصمة *T.* بـبيمجالي - بحال در ماندگى *P.* فاتـرا - متوصّما - فاترا ومتوصّما || Regarder langoureusement درمانسزلـق ايلـه صورت وصمت وبيمجالى ايله عطف نگاه - نظر ايتمك ايتمك

LANGOUREUX. Qui est en langueur *A.* فاتـر - فاتـر - متوصّم || درمانسز *T.* بيمجال - درمانده *P.* الحال || Il a été long-temps malade, il est encore tout langoureux وافر زمان مريض مدّت مديده خسته اولوب - اوبوب حالا فاتر ومتوصّمدر هنوز فاتر وبيمجالدر

Il signifie aussi, qui marque de la langueur *A.* مفيد الوصمة || درمانسزلـق كوسترر *T.* درماندگى نما - وصمت اثر *P.* Un regard langoureux نظرهٔ وصمت اثر Des vers langoureux مفيد وصمت اولان اشعار

LANGOUSTE. Sorte d'écrevisse de mer *A.* جراد البحر *P.* تكه *T.* ملخ دريا

LANGUE. L'organe de la parole pour les hommes, et du goût pour les animaux *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || Grosse langue قاليـن دل - زبان درشت - لسان ثخيـن épaisse لسان كثيف mince, déliée لسان رقيق زبان باريك - لسان رقيق pointue صيوفقه دل - اينجه دل - زبان تيـز - لسان ملسّن La racine de la langue *A.* اصل - حرقد سيورى دل - نوك Avoir la langue sèche دلك كوكى *T.* بن زبان *P.* اللسان لسان متلجّـن اولمق pâteuse جفاف لسانه مبتلا اولمق noire, enflée لسان سياه وقبارمش اولمق Remuer, tirer la langue par dérision على طريق الاستهزا ادلاع لسان ايتمك ذوقلنمه صورتنده دلى جيقارمق - La pointe de la langue *A.* اسلة اللسان *P.* سر زبان *T.* دلك اوجى On l'a saigné sous la langue فلانه - فلانى حاف لساندن فصد ايلديلر Langue de mouton, de boeuf قيـون دل التى قان آلديلر وصغر دلى

On dit figur. Avoir la langue bien pendue, pour dire, avoir une grande facilité de parler *A.* ذليق اللسان - بسيط اللسان *P.* دلى آجق *T.* تر زبان - ناطقه پرداز Cela lui a dénoué la langue, pour dire, lui a donné plus de facilité à parler بو شئ حلّ عقدهٔ نطقنه وسيلـه اولمشدر Avoir la langue bien affilée, pour dire, parler beaucoup et avec facilité *A.* سليـس دلى آجق *T.* جرب زبان *P.* اللسان Avoir une grande volubilité de langue *A.* ذو بلة - سريع اللسان - سهّاك *T.* زبان آور *P.* اللسان - دلى يوروك On dit aussi d'une personne qui parle facilement et élégamment, que c'est une langue dorée بر لسان لؤلؤ نثار در - بر لسان زر افشاندر - Et d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va toujours درز بار در - دلى هيچ طورمز

On dit, qu'une personne a la langue grasse, pour dire, qu'elle prononce mal certaines consonnes *A.* ذو تغتغة اللسان - متغتغ *T.* دغدغى - Et qu'elle a bien de la langue, *P.* كلته زبان

qu'elle a la langue bien longue, qu'elle ne saurait tenir sa langue, qu'elle n'est pas maître de sa langue, pour dire, que c'est une personne qui ne saurait garder un secret *A.* مذيل
حفظ لسانی يوق ـ دلی طوتمز *T.* دهان دريده *P.* اللسان
ـ امساك لسانی يوق ـ Et que c'est un homme qui n'a point de langue, qui est maître de sa langue, pour dire, qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان ـ مضبوط اللسان *P.*
زباندار *T.* امساك لسانی وار ـ دلنی اسيركر ـ Et que c'est une mauvaise langue, une méchante langue, une langue de serpent, une langue de vipère, une langue dangereuse, pour dire, que c'est une personne qui aime à déchirer la réputation d'autrui *A.* لسعة ـ لديغ اللسان *P.* زبان زهرناك ـ بد زبان
T. دلی زفيرلو

On dit, qu'on a un mot sur le bout de la langue, lorsqu'on croit être près de le trouver, de le dire بولفظ دلم اوجنده در
– Et proverb., Beau parler n'écorche point la langue, pour dire, qu'il est toujours bon de parler civilement طاتلو سوزدن دلك
دريسی قاولنمز

On appelle figur. Coup de langue, une médisance ou un mauvais rapport que l'on fait *A.* جرح اللسان *P.* زخم زبان *T.*
دل يارەسی ـ Et l'on dit proverb., qu'un coup de langue est pire qu'un coup de lance *A.* جراحات السنان لها التئام ولا
يلتام ما جرح اللسان *T.* دل يارەسی بچاق يارەسندن
زياده اجيدر

On dit, Prendre langue, pour dire, s'informer de ce qui se passe de l'état d'une affaire *T.* دل پيدا ايتمك ـ دل طوتمق
|| On a envoyé quelques gens en avant pour prendre langue
دل طوتمق ايچون ايلرويه بر قاچ آدم ارسال اولندی
Avant que de s'engager dans une affaire, il est bon de prendre langue بر مصلحته تشبث اولنمزدن مقدم استخبار
اقدم امور دل ـ حال ايچون دل طوتمق اقتضا ايدر
پيدا ايتمكدر

Langue, signifie aussi, la totalité des usages propres à une nation, pour exprimer ses pensées par la voix *A.* لسان pl. السنة
P. زبان *T.* دل || La langue Grecque لسان يونانی Latine
لسان لاتينی Française لسان فرانساوی ـ فرانسز دلی Les
langues Orientales السنهٔ مشرقيه Une belle langue بر لسان
لطيف abondante معمور بر لسان ـ كثير البركة بر لسان riche

لسان pauvre لسان مقيم stérile كور بر دل ـ لسان واسع
لسان خشين rude طار بر دل ـ لسان تنك ـ عديم الوسعة
لسان ـ لسان غليظ barbare قاتی بر دل ـ لسان درشت ـ
راسخ forte قبا دل ـ خويراد دلی ـ زبان خورياد ـ غليظ
بر Cette langue a cours dans tout l'Orient ومتين بر لسان
كافهٔ ممالك ـ لسان اقاليم شرقيه‌نك مجموعنده متداولدر
بر لسانك بالجمله ممالك شرقيه‌ده ـ شرقده مستعملدر
La langue primitive لسان اصلی رواجی واردر La langue Italienne s'est formée de la Latine لسان تاليانی لاتيندن تصويغ
بر لسانی اعمار Enrichir une langue اولنمش بر لساندر
لسانه لطافت Polir une langue معمور قلمق ـ ايتمك
La richesse, la beauté d'une لسانه جلا ويرمك ـ ويرمك
langue بر لسانك معموريتی ولطافت ونزاكتی La pureté
de la langue لسانك نقاحتی ـ نقای لسان Les propriétés de la langue لسانك اصطلاحات مخصوصه‌سی Enseigner les langues تعليم السنه ايتمك Connaître le génie d'une
langue لسانك طبيعتنی بيلمك Langue corrompue لسان
محرّف dégénérée طبيعت اصليه‌سندن چيقمش لسان ـ

On appelle Langue vivante, celle que tout un peuple parle *A.*
لسان حیّ ـ لسان مستعمل *P.* زبان زنده *T.* ديری لسان
Et langue morte, celle qui n'est plus que dans les livres *A.*
لسان ميّت ـ لسان متروك *P.* زبان مرده ـ زبان عملمانده
T. عملدن قالمش دل ـ اولمش بر دل Et langue mère, une langue primitive, qui ne s'est point formée par corruption d'une autre *A.* امّ اللسان ـ لسان اصيل *T.* آنا دل

On dit proverb., que l'usage est le tyran des langues, pour dire, qu'en matière de langue, l'usage l'emporte sur les règles.
هر لسانده غلط مشهور لغت صحيحه‌دن اولی عدّ اولنور

On appelle Maître de langue, celui qui enseigne une langue
A. معلم اللسان *P.* خواجهٔ زبان *T.* خوجه دل اوكرديجی
ـ دل خوجه‌سی ـ Et enfans de langue, les jeunes gens que les Princes entretiennent en Turquie, pour y apprendre les langues orientales *T.* دل اوغلانی

On appelle Langue de terre, certain espace de terre beaucoup plus long que large, qui ne tient que par un bout aux autres terres *A.* مسل pl. امسلة *P.* زبانهٔ ارض *T.* دل || Il y a sur la côte de Provence plusieurs langues de terre qui s'avancent dans la mer. پروانچيا ساحلنده دريايه ممتدّ اولور متعدد

دللر وار در

LANGUE DE CERF, ou SCOLOPENDRE. V. Scolopendre.

LANGUE DE CHIEN, ou CYNOGLOSSE *A.* لسان الكلب *T.* سناولوز

LANGUE DE SERPENT. Plante *A.* لسان الحيّة *T.* ييلان اوتی

LANGUETTE. Cette pièce de fer d'une balance qui sert à marquer l'équilibre, et qu'on appelle aussi Aiguille *A.* نقیب - لسان المیزان *P.* زبانهٔ ترازو *T.* ترازو دلجکی

LANGUEUR. Faiblesse, état d'une personne qui languit *A.* وصمت - فتور *P.* درماندگی - بیمجالی *T.* درمانسزلق وصمت مهلکه mortelle وصمت عظیمه Grande langueur || حال درماندگی ووصمته گرفتار اولمق Tomber en langueur -حال‌کمال وصمتده وفات ایلدی Il est mort en langueur حال وصمت وفتورده ایکن تسلیم روح ایتمشدر

Il se dit aussi des peines de l'âme et de l'esprit *A.* ضجرت - ثقلة البال - وصمة البال *P.* رنج درون - درد درون *T.* بر کمسنه‌یی Tenir quelqu'un en langueur || کوکل بزمه‌سی - حال ضجرت ووصمتده ابقا ایلمک Les amants appellent poétiquement leur passion, une amoureuse langueur *A.* مرض عشق *P.* درد عشق et leurs maîtresses, la cause de leur langueur - باعث درد جگر سوز On dit aussi, La langueur des regards الحاظک وصمت وفتوری

Il se dit figur. en parlant de l'état où la terre est en hiver *A.* حال العطلة - حال الفتور *P.* حال درماندگی *T.* طورغونلق Toute la nature est alors en langueur || اول زمان آثار قدرت کلیّاً حال عطلت وفتورده در - On dit aussi, que des arbres sont en langueur, quand ils ne sont pas en bon état بو اشجار ودرختان حال فتورده در

LANGUIR. Être consumé peu à peu par quelque maladie qui ôte les forces *A.* تهبّط - تقهّل *P.* بیتابی شدن گرفتار درمانده وبیمجال شدن - *T.* درمانسزلغه اوغرامق || Il est pulmonique, il y a trois ans qu'il languit خسته اولمغله سحیراً جگر خسته‌لکنه مبتلا - اوچ سنه‌دنبرو حال تقهّلده در On languit اولمغله اوچ ییلدنبرو حال تهبّط وتقهّلده در long-temps de ce mal-là avant que d'en mourir بو مرضه مبتلا اولنلر قبل ظهور الموت وافر مدّت حال تهبّطه گرفتار اولورلر

Et souffrir un supplice lent *A.* توصّم *P.* دردناک شدن - درمانسزلقده قالمق *T.* گرفتار درماندگی شدن - مبتلای وصمت || درمانسزلق چکمک Languir de faim, de soif درماندهٔ درد گرسنگی وتشنگی اولمق - جوع وعطش اولمق - درماندهٔ درد فقر وفاقه اولمق de misère et de pauvreté وصمت سالبة الراحة فقر واحتیاجی چکمک Languir dans une prison زندان ایچنده مبتلای حال وصمت اولمق

Il se dit figur. des peines d'esprit *A.* تضجّر البال *P.* برنج کوکل *T.* گرفتار درد دل شدن - درون گرفتار شدن غلبهٔ کلالدن متضجّر || Languir d'ennui ثقلتنه اوغرامق هوای عشق ایله دردناک اولمق d'amour البال اولمق Languir dans l'attente حال ترقّب وانتظارده مبتلای ضجرت بال اولمق Donnez-lui promptement ce que vous lui voulez donner, ne le faites pas tant languir هر فلانه اعطا ایده‌جککک - نه ایسه رنج درونینی ازاله ایچون بر قدم اقدم اعطا ایله ویره‌جککک هر نه ایسه ضجرت باله براقمیوب همان شمدیدن ویر

On dit figur., que les affaires languissent, pour dire, qu'elles traînent en langueur قالور - امور ومصالح معطّل وعملمانده - ایشلر طورغونلقده در - رهین تعطیل اولمقده در Et que la nature languit, pour dire, que toutes choses languissent pendant l'hiver موسم شتاده اشیای طبیعیه‌نک مجموعی معطّل طورغنلقده در - حال عطلت وفتورده در - وعملمانده در

On dit aussi, qu'un discours, qu'un ouvrage d'esprit languit, pour dire, qu'il est sans force et sans chaleur *A.* فاتر *P.* سست *T.* قوّتسز || Cette pièce commence bien, mais elle languit sur la fin بو فصلک فاتحه‌سی حسندن عاری دکل انجق خاتمه‌سی سست وفاتر در - Et que la conversation languit, pour dire, que personne ne la soutient محاوره‌ده فتور وکسل وار در

On dit aussi, que les nouvelles, que les plaisirs languissent, pour dire, qu'il y a peu de nouvelles, peu de divertissemens - اخبار وحوادث واسباب تنزّه وتفرّج نادر الظهور در آز در - قیتدر

LANGUISSANT. Qui languit *A.* هبیط - مهبوط - فاتر - متوصّم *P.* درمانده - دردناک *T.* درمانسز || Il est languissant dans un lit بر فراش ایچنده مهبوط الحالدر dans une prison زندانده متوصّم الحالدر Languissant d'ennui غلبهٔ کلالدن Une voix languissante صدای فاتر متوصّم الحال Style, discours languissant سبک فاتر ومقالهٔ فاتره - On dit aussi, Des

regards languissants A. لحاظات متوصّمة - لحاظات فاترة P.
دردلو باقشلر T. لحاظات درد آلود - نگاه وصمت آلود

LANICE. On appelle Bourre !anice, de la bourre qui provient de la laine A. نتافة الصوف P. پشم ریزه T. یوک اوفانتیسی V. aussi Bourre.

LANIÈRE. Bande de cuir longue et étroite A. سیر pl. سیور سیر السوط P. پژاژ T. قایش - صریم || La lanière d'un fouet قامچینک قایشی -

LANIFÈRE. Qui porte laine. Il se dit des animaux A. صایف P. پشمدار توزاقلو T. ذو الجوالح A. et des plantes یوکلو T. پشمینه دار -

LANTERNE. Machine où l'on peut placer un corps lumineux, de manière qu'il éclaire, et que le vent ne l'éteigne pas A. فانوس pl. فوانیس P. فنار T. فنر || Lanterne de verre بللور فنر - جام فنر de toile مشمّع فنر de papier کاغد فنری
En hiver, il y a des lanternes à réverbères allumées à Paris dans toutes les rues وقت شتاده پارسک جمیع زوقاقلرنده آیینه‌لو فنرلر ینار Les maisons étaient taxées pour les boues et lanternes زوقاقلرک چاموری وینان فنرلرک ایقادی ایچون جمیع بیوت ومنازل اوزرینه ویرکو طرح اولندی Allumer les lanternes فنرلری ایقاد ایتمک - یاقمق - On appelle Lanterne sourde, une lanterne faite de telle façon, que celui qui la porte peut voir sans être vu T. خرسز فنری - Et lanterne magique, une lanterne qui fait voir différens objets sur une toile, ou sur une muraille T خیال فنری

On appelle aussi Lanterne à gargousses, un étui de bois dans lequel on met les gargousses T. خرتوج قوطیسی

LANTERNES, signifie figur. des fadaises, de sots contes A. pl. اباطیل هذیان - خلطیّات T. گفتار هرزه P. لغویّات - || Tout ce qu'il nous a dit là, ce sont des lanternes سویلدیکی صحبتلرک مجموعی اباطیل ولغویّات مقوله‌سیدر

LANTERNER. Perdre le temps à des riens A. اشتغال بالعبث P. در بیهوده‌کاری وقت گذرانیدن T لزومسز شیئلر ایله اوینامق || Il ne fait que lanterner عبثه اشتغالدن خالی دکلدر

LANTERNERIE. V. Lanternes.

LANTERNIER. Celui qui a soin d'allumer les lanternes publiques A. موقد الفوانیس P. فنار سوز T. فنرلری یاقیجی
Il signifie figur., diseur de fadaises A. قایل الاباطیل P. هرزه گو T. هذیان سویلیان || Ne vous amusez pas à ce qu'il dit, c'est un lanternier کلامنه فریفته اولمه هرزه گو بر آدمدر

Il signifie aussi, un homme irrésolu en toutes choses A. متذبذب الرای P. بیقرار T. قرارسز || Vous ne finirez rien avec lui, c'est un lanternier شو آدم ایله مصلحت بتورمک ممکن دکلدر قرارسز بر حریفدر

LANUGINEUX. Terme de Botan. Il se dit des plantes couvertes de duvet A. مزنبر P. پرزناک T. تویلی - خاولو || Le fruit de l'abricot, de la pêche est lanugineux قایصی وشفتالو خاولو میوه‌لردندر

LAPATUM, ou PARELLE. Plante. V. Patience.

LAPER. Boire en tirant l'eau avec la langue. Il ne se dit que des chiens A. ولغ - ولوغ P. ولغان - بزبان آب کشیدن T. کلاب قسمی ولغان || Les chiens lapent دل اوجیله ایچمک کوپک قسمی دل اوجیله صو ایچر - ایدر

LAPEREAU. Jeune lapin A. جرو الوبر P. خرگوش بچهٔ سپید T. آطه طاوشانی انیکی - آطه طاوشانی یاوریسی

LAPIDAIRE. Ouvrier qui taille les pierres précieuses A. نحّات الجواهر - الخرزات P. جواهرتراش T. جواهر طاشلری یونیجیسی

LAPIDATION. Supplice de ceux qu'on assommait à coups de pierres A. نکال بالرجم P. سنگساری T. طاش ایله دپه‌لمه || La lapidation de Saint Étienne حضرت استپانک طاش ایله دپه‌لنمسی

LAPIDER. Assommer à coups de pierres A. رجم - توقید بالاحجار P. سنگسار ساختن T. طاش ایله دپه‌لمک - طاشه طوتوب دپه‌لمک || Les Juifs lapidaient les blasphémateurs et les faux prophètes طائفهٔ یهود لوّام الله اولنلری ونبوّت کاذبه ادّعا ایدنلری رجم ایله توقید ایدر ایدی
Il se dit figur. d'un mouvement de plusieurs personnes qui s'élèvent avec fureur contre quelqu'un A. ارماء المراجم العنف || Quand je leur ai reproché cela, ils m'ont pensé lapider فلان کمسنه‌لری اول بابده مؤاخذه ایلدیکمده آزقالدی اوزریمه ارمای مراجم عنف وشدّته مبادرت ایده‌جکلر ایدی

LAPIDÉ. A. مرجوم P. سنگسار T. طاش ایله دپه‌لنمش -

LAPIDIFICATION. Formation des pierres A. تحجّر - تشکّل الحجر P. صورت پذیرایی سنگ T. طاشلنمه - طاشک صورتلنمسی

LAPIDIFIER. Terme de Chimie. Réduire les métaux en pierre
صورت سنگ دادن .P وضع فى صورة الحجر- تحجير .A
طاش صورتنى ويرمك .T

LAPIDIFIQUE. Il se dit des substances propres à former les
pierres .A محجر .P سنگساز .T طاشه دوندريجى || Les
sucs lapidifiques اجزاى محجّرهدن عدّ اولنان عصارات

LAPIN. Animal qui ressemble beaucoup au lièvre .A وبر pl.
وبور - زلم .pl ازلام .P خرگوشك سپيد .T آطه طاوشانى
اق طاوشان - فروهٔ وبر || Fourrure de lapin اق طاوشان -
آطه طاوشانى تويندن مصنوع Gant de poil de lapin كوركى
صيد وبور ايتمك Chasser des lapins الدوان

LAPINE. La femelle du lapin .A وبرة .pl وبرات .P حرگوشك
آطه طاوشانك ديشيسى .T سپيد ماده

LAPIS ou LAPIS LAZULI. Pierre précieuse de couleur bleue .A لاجورد
.P لاژورد .T لاجورد طاشى || L'azur se fait avec le lapis mis
en poudre لون لاجوردى لاجورد طاشنك مسحوقيله اولور

LAPS. Tombé. Il ne se dit que de celui qui a quitté la vraie
religion .A مرتدّ .P دين باطل گرفته .T مرتاد

Laps de temps, signifie, l'écoulement de temps .A برهة من
الدهر - مرور الازمان .P كذارش ايّام .T چوق وقت
ازمان مديده || Après un grand laps de temps كچمسى
بعد برهة من الزمان - گذرانندنصكره Cette coutume s'est
abolie par laps de temps بو عادت مروز زمان ايلـه ملغـا
ومعطل قالمشدر

LAQUAIS. Valet de livrée .T چوقدار

LAQUE. Sorte de gomme .A لكّ .P لاك .T لوك ||
Couleur de laque لوك رنكى

On appelle aussi Laque, le beau vernis de la Chine .A سمّان
.P صينىّ .T روغن جينى جين ياغى

LARCIN. Vol qui se commet par adresse .A حرس - سرقة
.P دزدى .T اوغربلق - خرسزلق || Commettre un larcin
تهمت سرقت ارتكاب سرقت ايتمك Être accusé de larcin
ايله اتهام اولمق

Il signifie aussi, la chose dérobée .A سريقة - شئ مسروق -
حريسة .pl حرايس .P دزديده .T جيز - اوغريلنمش شئ -
اشياى چالنمش شئ || Il alla cacher son larcin en tel endroit
مسروقيى حفظ ايچون فلان محلّه كتدى Recéler un
larcin مال مسروقى اخفا ايتمك - Il se dit aussi d'un passage, d'une pensée qu'un auteur prend d'un autre pour se l'approprier || Les plus beaux endroits de son livre sont des larcins
تأليف ايلديكى كتابك احسن واعلا اولان محلّلرى
سريقه قبيلندندر

LARD. Graisse qu'on trouve entre la couenne et la chair du
porc .A شحم الخنزير .P پيهٔ خوگ .T طوكز ياغى

LARDER. Piquer une viande de morceaux de lard .A غرز
الشحمة الخنزير فى اللحم .P گوشترا بپيهٔ خوگ خليدن
.T اته طوكز ياغى نكندهلمك || Un rôtisseur qui larde bien
اتى طوكز ياغيله نكندهلمكه ماهر كبابجى

LARGE. Qui a de la largeur .A وسيع - واسع - عريض .P
پهنا - پهين .T ككيش - اينلو || Ce jardin est large بو باغچه
طولى عرصندن زياده در il est plus long que large واسعدر
Un chemin large طريق واسع La rivière est plus large en
cet endroit بو محلده نهرك وسعتى زياده در Une large
épée بر سيف عريض النصل - اينلو بر قليج - Il est aussi
substantif. V. Largeur || Cette étoffe a tant de large بو قماشك
شو قدر عرضى وار در De la toile qui a une aune de large
بر ذراع عرضى اولان بز

On dit à la mer, Prendre le large, pour dire, se mettre en
haute mer .A خروج فى جمّة البحر - خروج فى فضاء البحر
.P در پهناى دريا رفتن .T اچيغه چيقمق - انكينه چيقمق
آلارغهيه چيقمق -

On dit figur. Prendre le large, gagner le large, pour dire,
s'enfuir رهپيمهٔ سمت گريز - پى سپر وادئ فرار اولمق
وفرار اولمق

Au Large. Spacieusement .A رحيباً - واسعاً .P در فراخى
وسعت اوزره متمكندر Il est logé bien au large || ككيشلكده .T

On dit figur. Être au large, pour dire, être dans l'opulence
.A فى رغادة العيش - فى رحابة العيش - فى سعة الحال
فى رفاغة العيش - .P در فراخى .T ككيشلك حالنده ||
Il est au large رفاغت حال اوزره در - On dit aussi, Mettre
au large, pour dire, mettre dans un état plus opulent .A ايراث
فراخى .P ايراث السعة الحال - ايراث الرفاغة - الرغادة
حال دادن .T ديركله ككيشلك كتورمك || Il lui est venu une succession qui l'a mis plus au large qu'il n'était كندويه
بر ميراث اصابت ايتمكله اوّلكى حالندن بر قات دخى
زياده كسب رفاغت ايتمشدر

Au long et au large. Dans toute l'étendue de la superficie dont on parle A. بالطول والعرض P. در پهنایی ودرازی T. انینه اوزونه

LARGEMENT. Autant et plus qu'il ne faut A. بالغاً ما بلغ - مع زيادة P. با فزونی T. بول بول || Il a été payé largement مطلوبی بالغاً ما بلغ ادا اولندی On l'a récompensé largement فلانه مع زيادة مكافات اولندی

LARGESSE. Libéralité A. انعام pl. انعامات - عطيّة pl. عطايا P. فراخدستی - بخشش T. ال كرمی || Faire largesse au peuple خلقه نشر انعامات وعطايا ايتمك Ce n'est pas un homme qui fasse de grandes largesses جليل العطايا بر آدم كثير العطايا - دكلدر

Largesse de loi. Terme de Monnaie Ce qui excède le titre ordonné par les lois A. فضلة العيار P. زيادهٔ عيار T. عيارك آرتوقلغی

LARGEUR. Étendue d'une chose considérée d'un de ses côtes à l'autre A. عرض - وسعت - رحابت - فسحت P. پهن - پهنايی T. اين - اينلولك - ككيشلك || La largeur d'un fossé خندغك وسعت وفسحتی d'une rue زوقاغك وسعتی d'une rivière نهرك عرضی - ككيشلكی - وسعتی Cette toile a tant de largeur بو بزك شو قدر عرضی وار در

LARGUE. T. de Marine. La haute mer A. جمّة البحر - حومة البحر P. جل دريا - ميان دريا T. انكين || Prendre le largue انكينه چيقمق - انكيندن آيرلماق Tenir le largue انكينه طورمق

On dit, Vent largue, de celui qui s'écarte au moins d'un quart de vent de la route que l'on tient A. ريح ناكب P. باد نا راست T. صاپه يل - اكری يل

LARGUER. T. de Marine. Lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas A. ارخاء الحبل الشراع P. بادبان گشاد دادن T. برسن يلكنك ايپنی بوشامق

LARME. Goutte d'eau qui sort de l'oeil A. دمع pl. دموع - عبرة pl. عبرات - ماء العين P. اشك - سرشگ - آب ديده T. كوز ياشی || Il ne lui est pas tombé une larme des yeux ديده‌سندن يك قطرهٔ اشك ريزان اولامشدر Il l'en conjura la larme à l'oeil ديده‌سندن اسالهٔ سرشگ زاری ايده‌رك نياز ايلدی Répandre, verser des larmes اسجام سيل اسخان عين ايله بكا Pleurer à chaudes larmes دموع ايتمك Il tira les larmes des yeux de toute l'assemblée بالجمله ارباب مجلسك كوزندن اسجام دموع حزن ورقت ايتمك عيون جميع ارباب مجلسی چشمه‌سار اشك - ايتدردی جميع ارباب مجلسی ابكا ايلدی - وناله ايتدردی Avoir le visage baigné, mouillé de larmes بلا بارانی كبی نزول ايدن قطرات متتابع الورود دموع ايله چهره‌سی پر آب دريای دموع وعبراته غرق Fondre en larmes روان اولمق غريق بحر سرشگ اولمق - اولمق Vos larmes ne tariront-elles jamais? اشك چشمك الی الابد قابل انفاد اوله‌جغی سيل اشكنه حوالهٔ Elle eut peine à retenir ses larmes بوقميدر آقان كوزياشنی ضبط ايده‌مز - سدّ ممانعت ايده‌مز اولدی اولدی Ce crime mériterait d'être pleuré avec des larmes de sang بو جنحهٔ عظيمه اسالهٔ اشك خونين ندامته محتاجدر Une source de larmes چشمه سار اشك وگريه - ينبوع دموع Un torrent de larmes سيل شديد الجريان - طوفان اشك Effacer ses péchés par ses larmes چرك ذنوب ومآثمی آب سرشگ ندامت ايله شسته قلمق - دموع باران اشك Larmes de joie اشك - اشك شادی - دموع قارهٔ نشاط وسرور شيرين شادمانی

On dit proverb., Ce que maître veut et valet pleure sont larmes perdues, pour dire, que c'est inutilement que le plus faible s'oppose à ce que veut le plus fort آغانك مرادی اولنجه خدمتكاره آغلمق دوشر

Il se dit aussi du suc qui coule de plusieurs arbres, quand on les taille A. دمّاع الشجر P. آب درخت T. آغاجدن صيزان ياش

LARME DE JOB. Plante A. دمع داود

LARMIER. T. d'Archit. Il se dit d'une saillie qui est hors de l'aplomb de la muraille, et qui sert à empêcher que l'eau ne découle A. افريز الجدار - بارانگريز ديوار T. ديوار صچاقی

LARMIERS. T. de Méd. véter. Parties du cheval qui répondent aux tempes dans les hommes A. اصداغ الفرس T. آتك طلونلری

LARMOYANT. Qui fond en larmes A. ساكب الدموع P. اشكريزان - گريان T. كوز ياشی ايچنده - آغلاييجی || On le trouva tout larmoyant فلانی گريان واشكريزان بولديلر - كوز ياشی ايچنده

LARMOYER. Pleurer A. اسجام الدموع - سكب الدموع

P. کوز یاشی دوکمک T. اشک ویختن

LARRON. Celui qui dérobe quelque chose A. لصّ pl. لصوص

سارق pl. سرّاق P. دزد T. خرسز ـ اوغری || Fin larron

سارق حیله‌باز اوغری ـ لصّ محتال Le larron a été découvert

سارق اخذ اولندی On a pris le larron خارجه اخراج اولندی

خرسزی طوتدیلر ـ

LARYNX. T. d'Anat. La partie supérieure de la tranchée-artère A. قصبة الرئة ـ حنجور pl. حناجیر P. حشکنای T.

خرتلاق

LAS. Fatigué A. عیّ pl. اعیا ـ محسور ـ متعب P. درمانده

تعبناک ـ P. یورغون || J'ai bien fait du chemin aujourd'hui,

je suis las بو کونکی کون خیلی طریق قطع ایتمش

عیّ وفتور اولدم Être las de travailler اولدیغمدن دوچار

کثرت شغلدن درمانده وتعبناک اولمق Reposez-vous, si

vous êtes las استراحت ایلیه ایسه‌ک یورغون Je suis si

las, que je n'en puis plus شول رتبه‌ده عیّ ودرمانده یم که

تاب وطاقتم کسلدی

Et ennuyé de quelque chose A. سئوم ـ ذو الکلال ـ ملول P.

T. بیزار ـ اوصانق ـ بزکین ـ بیقغن ـ بیقمش || Je suis las

d'entendre des sottises استماعندن ونزهات هذیان مقوله اول

Je suis las de ces impertinences بو مقوله ادبسزلکلردن بیزارم

بو ـ شو آدمدن بکا کلال کلمشدر de cet homme-là بیقدم

اعمال خیریدن Êtes-vous déjà las de bien faire? آدمدن بزکینم

سکا کلالمی کلدی

LASCIF. Fort enclin aux plaisirs de l'amour A. شهوانیّ

شدید الشهوة ـ منهمک فی الباه ـ علی الباه P. باه پرست

T. هوسناک باه ـ || شهوتی ازغون ـ زنایه دوشکون Le

bouc est un animal très-lascif تکه شهوتی ازغون بر حیواندر

— Il se dit aussi des choses A. محرّک الشهوة ـ مهیّج الباه

P. رفت آمیز ـ شهوت انگیز T. شهوتی آزدریجی ـ رافث ـ

وضع ـ وضع مهیّج الباه || Posture lascive زنایه قندریجی ـ

Des شهوت انگیز ـ رقص محرّک الشهوة danse رفث آمیز

regards lascifs انظار رفث آمیز ـ الحاظ مهیّجة الشهوة des

vers اشعار رفث آلود ـ مهیّج باه اولمجق اشعار فاحشه

LASCIVEMENT. D'une manière lascive A. بطور مهیّج الباه

شهوتی آزدره‌جق T. شهوت انگیزانه P. منهمکاً فی الباه ـ

|| Regarder lascivement زنایه قندره‌جق صورت ایله ـ وجهله

danser شهوت انگیز ایله نظر ایتمک نگاه شهوت

انگیزانه رقص ایتمک

LASCIVETÉ. Forte inclination à la luxure A. شهوت باهیّة

P. هوس باه ـ باه پرستی T. شهوت آزغونلغی ـ زنایه

|| La lasciveté a entièrement ruiné sa santé دوشکونلک فرط

شهوت باهیه‌سی صحّت وجودینک کلّی خرابیتنه

سبب اولمشدر

LASERPITIUM. Plante A. انجدان P. انکدان T. بالدران

حلتیت آغاجی ـ آغاجی

LASSANT. Qui fatigue A. متعب ـ موجب العیّ P. درمانده

|| Un travail lassant یوریجی T. تعب آور ـ ساز

موجب العیّ Une besogne lassante اوله‌جق عیّ بر شغل

کار متعب ـ

LASSER. Fatiguer A. اتعاب ـ ایراث العیّ ـ اعیا P. درمانده

ساختن ـ درماندگی آوردن T. یورمق || C'est un travail

qui lasse extrêmement غایة الغایه اعیا واتعاب ایدر بر خدمتدر

Le chemin m'a fort lassé یول بنی بغایت اعیا ایلدی Une

trop grande contention lasse l'esprit توغل مفرط اتعاب ذهنی

ذهنی ـ طول مواظبت ذهنه ایراث عیّ ایدر ـ مستلزمدر

اتعاب ایدر

On dit aussi, Lasser la patience de quelqu'un برکمسه‌نک

صبرینه ایراث فتور ایتمک

Et ennuyer A. ایراث الملال ـ املال ـ اسام P. بیزارکردن

T. بیزاری آوردن ـ اوصاندرمق ـ بزدرمک ـ بیقدرمق || Il

nous lasse avec ses vieux contes اسکی مثاللر نقلیله بزی بیقدرر

Il lasse tout le monde par ses importunités ایتدیکی تعجیزلر

ایله عالمی اوصاندرر

SE LASSER. A. استعیا ـ تعایی P. درمانده شدن T. یورلمق

A. کسب الکلال ـ سأم ـ استملال P. بیزار شدن T. اوصانمق

ـ بیقمق ـ بزمک || On se lasse plus à demeurer debout qu'à

marcher حال قیام مشی وحرکتدن زیاده بادئ استعیا در

Il ne se آیاقده طورمق یوریمکدن زیاده آدمی یورر

lasse point, il est infatigable اصلا یورغونلق بیلمز بر چالشقان

L'esprit se lasse par une trop grande application طول

ذهن ـ شغل ذهنه بادئ سأم واستملالدر چوق چالشمغله

اوصانور

LASSÉ. A. عیّ P. درمانده T. یورغون A. ملول ـ سئوم P.

T. بیزار شده ـ اوصانمش ـ بزمش ـ بیقمش

LASSITUDE. L'abattement où l'on se trouve après avoir trop

marché ou trop travaillé *A.* جسور - عیّ *P.* درماندگی - حسور عظیم || Grande lassitude *T.* یورغونلق فرو ماندگی Tomber de lassitude غلبهٔ عیّ وحسوردن سقوط ایتمک - یورغونلقدن ییقلمق

Il se dit aussi, de l'indisposition où l'on se trouve quelquefois, sans avoir ni marché ni travaillé *A.* وصمت - فتور - کسل *P.* توصیمات - توصیم - ستی *T.* قیرقلق || Sentir de grandes lassitudes dans tout le corps جمیع بدنده توصیمات عظیمه بدنده کلّی قیرقلق حسّ ایتمک - حسّ ایتمک

LATENT. T. de Méd. Qui est caché *A.* خفیّ *P.* پنهان *T.* کیزلو || feu latent لهیب خفی - آتش کیزلو

LATÉRAL. Qui appartient au côté de quelque chose *A.* صفحیّ *P.* جانبیّ - پهلویی *T.* یان || Les parties latérales d'un édifice بنانک یان طرفلری - بنانک جهات جانبیّهسی Porte latérale یان قپو

LATÉRALEMENT. D'une manière latérale *A.* جانبًا - صفحًا *P.* بسوی پهلو *T.* یان اولدرق

LATIN. Qui vient du peuple latin *A.* لاطینیّ *T.* لاتین || La langue latine لسان لاطینی Une harangue latine موعظهٔ لاطینیّ العباره بر مقاله Discours latin لاتینی - On appelle Église latine, l'église d'Occident لاتین - ایبن - Il est aussi substantif || Apprendre le latin لاتین لسانی اوکرنمک

En termes de Marine, on appelle Voile latine, une voile faite en forme de triangle *T.* لاتین یلکنی

LATINISER. Donner à un mot une terminaison latine *A.* صورت لاطینی دادن *P.* تصویغ فی صیغة لاطینیّة *T.* لاطینلتمک

LATINISME. Locution propre à la langue latine *A.* تعبیر لاطینیّ

LATITUDE. T. de Géogr. La distance d'un lieu à l'équateur *A.* عرض || Paris est à tant de degrés de latitude پارس شهری عرضنک فلان درجه‌سنده واقعدر - En termes d'Astronomie c'est la distance par rapport à l'écliptique || Latitude septentrionale, méridionale عرض شمالی وعرض جنوبی

Il se dit aussi au figuré *A.* وسعت *P.* پهنایی *T.* کنیشلک || Ce principe peut avoir beaucoup de latitude بو اصولک وسعت عظیمه‌یه تحمّلی وار در Laisser beaucoup de latitude چوق وسعت ویرمک

LATRIE. On appelle Culte de latrie, le culte que l'on rend à Dieu seul *A.* عبادت - طاعت *P.* پرستش *T.* طاپنمه - قوللق

LATRINES. Lieu où l'on se décharge le ventre *A.* ممشا *P.* ادبخانه - تشتخانه *T.* کنیف || Il y avait à Rome des latrines publiques مقدّما روما شهرنده عامّه ایچون ممشالر وار ایدی

LATTE. Pièce de bois de fente, longue, étroite et plate, que l'on cloue sur des chevrons, et qui sert de soutien aux matières qui forment les couvertures des maisons *A.* لوحة الغما pl. الواح الغما *P.* پرواره *T.* چاتی تخته‌سی || Des lattes de chêne میشه چاتی تخته‌لری La tuile se pose sur des lattes کرمید چاتی تخته‌لری اوزرینه فرش اولنور

LATTER. Garnir de lattes *A.* فرش الالواح الغما *P.* با پرواره پوشانیدن *T.* چاتی تخته‌لری دوشتمک || Cette maison est couverte, le comble est mis, il ne reste plus qu'à latter بو خانه‌نک اوستی قپانوب چاتیسی دخی وضع وتعبیه اولنمش اولمغله انجق چاتی تخته‌لرینک دوشنمه‌سی قالمشدر

LATTIS. Arrangement des lattes sur un comble *A.* تعبیه الالواح *P.* پوشش بام با پرواره *T.* چاتینک تخته ایله قاپلنمه‌سی

LAUDANUM. Extrait d'opium *A.* خلاصة الافیون *P.* خلاصهٔ افیون *T.* آفیون خلاصه‌سی

LAURIER. Sorte d'arbre *A.* شجر الغار *P.* دهمست *T.* دفنه آغاجی || On donnait des couronnes de laurier aux capitaines qui avaient remporté la victoire قدیمده رؤس غزاتی غاردن مصنوع اکلیل افتخار ایله تکلیل ایدرلر ایدی - On dit figur. Cueillir des lauriers, pour dire, remporter la victoire sur les ennemis علامت غزا اولان اغصان غاردن مصنوع نیچه نیچه اکالیل مفاخرت نشان تحصیلنه موفق اولمق Et flétrir ses lauriers, pour dire, déshonorer sa victoire بر کمسنه مظهر غزای جلیل اولدرق دسترس استحصال اولدیغی مآثر جلیل الافتخارک پرتوینه ایراث کدورت ایتمک

LAURIER-ROSE. Sorte d'arbuste *A.* سمّ الحمار - دفلی *P.* خرزهره - زقوم *T.* آغو آغاجی - زقوم آغاجی

LAVAGE. Action de laver *A.* غسل *P.* شویش *T.* ییقامه || Le lavage des métaux معدنلرک غسلی

LAVANCHE. V. Avalanche.

LAVANDE. Plante aromatique *A.* خزامى - خيرئ البرّ *P.*
حسامه اوتى *T.* خيرئ صحرابى - اروانه - خزاما

LAVASSE. Il se dit de la pluie lorsqu'elle tombe avec impétuosité, et qu'elle coule à grands ruisseaux *A.* باران *P.* ساحية
شرّان *T.* صغناقلو يغمور سيلى || Il vint tout à coup une grande lavasse بغتةً بر مطر ساحيه ظهور ايلدى

LAVE. Matière liquide qui sort des volcans dans le temps de leurs éruptions, et forme comme des ruisseaux de feu *A.* سيل
آتش ريزان از درون *P.* السعير منفجر عن جبل النار
آتشلو طاغ ايچندن دوكيلان علو *T.* كوه آتشفشان

LAVEMENT. Clystère. V. ce mot || La décoction d'un lavement حقنه مطبوخى Prendre un lavement حقنه استعمال
حقنه‌يى احتقان ايتمك - ايتمك le garder, le rendre
احتقانى ضبط - ضبط واستمساك ورد واخراج ايتمك
ايتمك ودفع ايتمك Faire un lavement avec des herbes émollientes نباتات ملينه ايله بر حقنه مطبوخى تركيب
ايتمك

LAVER. Nettoyer avec un fluide *A.* ارحاض - تغسيل - غسل
|| يايقمق - يومق *T.* ورشتن - بشودن - شوييدن - شستن *P.*
اغتسال Laver du linge غسل اثواب ايتمك Se laver le visage
مياه يوزى يايقمق - وجه ايتمك La pluie a bien lavé les rues
باران اسواقى تغسيل وتطهير ايلدى - Figur. || Laver ses péchés avec ses larmes بركمسنه ديدهٔ غمگيننددن اسالهٔ عبرات
- ندامت ايله چركٔ اوزار وآثامنى شسته ونا بديد ايتمك
اسالهٔ اشك زارى ايله ذنوب وآثامنى شستهٔ صابون
ندامت ايتمك

On dit aussi figur. Se laver d'un crime, pour dire, s'en purger, s'en justifier كندويى لوث تهمتدن - تبرئهٔ ذمت ايتمك
- پاكه چيقارمق - Et pour faire entendre qu'on ne veut pas avoir de part dans une affaire qu'on ne croit pas juste, on dit, Je m'en lave les mains - بو بابده دستشوى تبرّى اولورم
بو خصوصده ال يومارم

LAVÉ. *A.* غسيل - مغسول *P.* شسته - بشوده - ورشته *T.*
يايقنمش

LAVETTE. Petit bout de torchon dont on se sert pour laver la vaisselle *A.* مسح pl. مسوح *P.* پالاسپاره *T.* پهاوره

LAVEUR. Celui qui lave *A.* غسّال - غاسل *P.* شوينده *T.*
|| يايقيجى Laveur de vaisselle غاسل اوانئ سفره

LAVOIR. Lieu destiné à laver *A.* مغسل *P.* غسلخانه *T.*
|| يايقيجق ير Lavoir de cuisine مغسل مطبخ

Il se dit aussi, de la machine dont on se sert pour laver le minéral *A.* مغسلة المعادن - مرحاض المعادن *T.* معدن
يايقيجق تكنه

LAVURE. L'eau qui a servi à laver les écuelles *A.* غسالة
قاب *P.* آبشوى *T.* يايقنتى || De la lavure des écuelles
قچاق يايقنتيسى

LAXATIF. Qui a la vertu de lâcher le ventre *A.* مشىّ -
|| يوركى سوريجى *T.* شكمران *P.* مخرّط البطن - ممشىّ
Remède laxatif دواى ممشى

LAYER. T. de forêt. Tracer une laie, une route dans une forêt *A.* فتح المستل *P.* ره تنگ گشادن *T.* چوبان يولى
|| اورمانده چوبان يولى آچمق Layer un bois آچمق

LAYETTE. Tiroir d'une armoire. V. Tiroir || Mettre des papiers dans une layette اوراقى چكمجه ايچنه وضع يتمك
À la Chambre des comptes, la plupart des layettes étaient marquées par les noms des provinces باش محاسبه قلمنده
چكمجه‌لرك اكثريسى ايالتلرك اسميله مرسومدر

Et le linge et tout ce qui est destiné pour un enfant nouveau-né *A.* جهاز الثياب الصبىّ *P.* كرپاس كودك نو زاد
T. || يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمى Donner une layette يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمنى ويرمك

LE. Article du nom masculin *A.* ال

LÉ. La largeur d'une étoffe *A.* لفق *P.* پهنه *T.* اين || Un lé de velours بر ايـن قطيفه - بر لفق قطيفه Demi-lé *A.*
نصف اللفق *P* نيم پهنه *T.* يارم اين

LÉCHER. Passer la langue sur quelque chose *A.* لحس -
لعقة *P.* ليسيدن *T.* يلامق || Lécher un plat چناغى يلامق
Les chiens lèchent leurs plaies, et les guérissent en les léchant كلاب قسمى ياره‌لرينى لحس ايله دفع ايدرلر
Léché *A.* ملحوس - ملعوق *P.* ليسيده *T.* يلانمش

LEÇON. Enseignement que donne un maître sur une science, sur un art libéral *A.* درس || Leçon de Droit فقه درسى de Théologie علم الهى درسى de Médecine علم طبابت درسى
Cet écolier apprend, étudie, récite sa leçon فلان طالب درسنى
تعلّم ومطالعه واز بر ايدر Il sait sa leçon par coeur درسنى
از بر بيلور Il a pris des leçons d'un tel écuyer, d'un tel archi-

tecte فنّ فروسیّت وفنّ معماری درسلرینی فلان جندیدن
بینجیلک ومعمارلق فنلرینی - وفلان مهندسدن آلدی
تعلم ایلدی - فلاندن استفاده ایلدی Il en sait assez, il
n'a plus besoin de vos leçons کفایت مقداری وقوفی اولمغله
خیلیجه کسب مهارت ایتمش - درسلرکه احتیاجی یوقدر
اولدیغندن سنک درسکدن مستغنیدر Prendre sa leçon de
danse رقص درسنی آلمق Les leçons de l'histoire, de l'ex-
périence تواریخدن وتجربهٔ احوالدن اخذ اولنان درسلر

On dit proverb. d'un homme qui possède parfaitement une
chose, qu'il en ferait leçon بو بابده درس ویرمکه قادر در

Il signifie aussi, instruction A. تعلیم - تعلیمات - درس P.
آموزش T. اوکرنمه || Je lui ai bien fait sa leçon فلانی کرکی
کبی تعلیم ایتدم Je lui ai donné sa leçon par écrit درسنی
تحریرا ویردم Il a été élevé chez un tel, où il a reçu de bonnes
leçons فلانک یاننده تربیه اولنوب تعلیمات نافعه
تحصیلنه موفق اولدی Cet événement a été pour moi une
bonne leçon بو حادثه بکا لازملو بر درس اولدی - On dit,
Faire la leçon à quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il
doit faire A. تعلیم P. آموزیدن T. اوکرتمک

Leçon. La manière dont le texte d'un auteur est rendu dans dif-
férens manuscrits ou dans différentes éditions A. سبک الکلام
|| Il y a deux diverses leçons dans ce texte اصل متنده بری
برینه مختلف ایکی نوع سبک کلام وار در

LECTEUR. Celui qui lit A. قاری pl. قرّاء pl. قارئون P.
خواننده T. اوقویجی || C'est un bon lecteur بر قارئ سلیس
اللساندر Méchant lecteur خوانندهٔ - قارئ کلیل اللسان
کلته زبان

On appelle Avis au lecteur, un avertissement court qu'on met
au commencement d'un livre A. تنبیه

On dit aussi proverb. et figur., C'est un avis au lecteur, lors-
que quelqu'un a dit des choses dans le dessein qu'un autre
s'en fit l'application A. اخطار || Vous entendez bien ce qu'il
vient de dire, c'est un avis au lecteur دیدیکی کلامی دیکلدکمی
اشته بو بر اخطار در - On le dit aussi d'un malheur arrivé
à quelqu'un, et qui doit le faire penser à en éviter un pareil
A. ایقاظ || Cette maladie marque de l'altération dans son tem-
pérament, c'est un avis au lecteur بو علّت تغیّر مزاجه دلالت
ایتمکله بر نوع ایقاظدر

LECTURE. Action de lire A. قرائت - تلاوت P. خواندن
T. اوقومه || On fit la lecture du contrat en présence de . . .
مقاوله حجّتی فلانک مواجههسنده قرائت اولندی Il a
assisté à la lecture d'une telle pièce فلان ورقه‌نک حین
قرائتنده حاضر بولندی

Il signifie aussi, étude A. مطالعة - استقرا P. کتاب خوانی
T. اوقومه || Il s'est fort adonné à la lecture مطالعه واستقرایه
پک مبتلا اولمشدر Il s'est rendu savant par la lecture de bons au-
teurs تألیفات ممدوحه‌نک کثرت مطالعه‌سیله کسب علم
وهنر ایتمشدر Un homme qui n'a point de lecture مطالعهٔ کتبدن
اصلا ودیّار بهره‌سی یوقدر La lecture forme l'esprit استقرای
کتب اصلاح عقلی موجبدر C'est un homme d'une prodigieuse lec-
ture کثرت مطالعه ایله شناور دریای علوم اولمش برهنرمند
- طول مطالعه ایله کثیر المعلومات اولمش بر آدمدر - بنامدر
مطالعهٔ کتابه ادمانی تقریبیله ایتدیکی تحصیلات محیّر
عقول اوله‌جق احوالدندر

LÉDUM. Arbrisseau dont les feuilles sont couvertes d'une ma-
tière gommeuse, dont on compose le Ladanum A. شجر اللاذن

LÉGAL. Qui concerne la loi A. شرعی - قانونی - موافق
بالقانون P. مرافق آیین - قانونی T. قانونه اویغون || Des
formes légales موافق قانون اولان رسوم - رسوم قانونیّه
قانونه اویغون یول - طریق قانونی Voie légale واسالیب
Moyens légaux قانونه موافق اولان اسباب ووسایل - Il se
dit particulièrement de la loi de Dieu, donnée par Moïse A. موافق
بشریعة موسویّة T. شریعت موسویّه اوزره اولان || Les céré-
monies légales شریعت موسویّه‌نک رسومی Viandes légales
شریعت موسویّه اوزره حلال اولان لحوم Impureté légale
شریعت موسویّه اوزره حکم اولنمش عدم طهارت

LÉGALEMENT. D'une manière légale A. شرعا - قانونا -
T. بر مقتضای قانون - بر نهج شرعی P. حسب القانون
فلان شیٔ حسب || Cela n'est pas fait légalement قانونیجه
بر نهج شرعی اولمامشدر - القانون اولمامشدر

LÉGALISATION. Certification de la vérité d'un acte par au-
torité publique A. تصدیق شرعی || Acte qui manque de lé-
galisation تصدیق شرعی ایله معنون اولمیان سند

LÉGALISER. Certifier l'authenticité d'un acte public A. شرعا
بتصدیق شرعی P. عنونة بتصدیق الشرعی - تصدیق
طرف شرعدن تصدیق ایتمک T. معنون کردن || Faire

légaliser un acte سندی حاکم طرفندن تصدیق ایتدرمک - قبل شرعدن

LÉGALISÉ. *A.* بتصدیق الشرعیّ معنون بتصدیق شرعی *P.* بر نهج شرعی تصدیق کرده - معنون گشته *T.* حاکم قبل شرعدن تصدیق اولنمش - طرفندن تصدیق اولنمش || Un acte en bonne forme, bien et dûment légalisé تصدیق قبل شرعدن رسوم - شرعی ایله معنون ومصدور اولان سند مرعیه اوزره تصدیق اولنمش بر قطعه سند

LÉGAT. Un cardinal préposé par le Pape pour gouverner une province ریم پاپاسی طرفندن والیٔ مملکت اولمق اوزره تعیین اولنان اسقف - On appelle Légat à latere, un cardinal envoyé par le Pape auprès d'un prince chrétien ریم پاپاسی طرفندن علی طریق السفاره ارسال اولنان اسقف

LÉGATAIRE. Celui à qui on fait un legs *A.* متهب بالوصیّة || On ne peut être légataire et héritier tout ensemble هم وارث هم متهب بالوصیّه اولمق ممدن دکلدر Légataire universel, متوفانک کافهٔ اموالنه یاخود بر مقدار مالنه particulier حسب الوصیّه متهب اولان

LÉGATION. Il se dit de la commission qu'une puissance donne à quelqu'un pour aller négocier auprès d'une puissance étrangère *A.* سفارت - وفادت *P.* فرستاده *T.* خدمت ایلچیلک || La légation de Russie دولت روسیّه سفارتی Il y a des conseillers et des secrétaires de légation سفارت مستشارلری وسرّ کاتبلری وار در

LÉGENDAIRE. Auteur de légendes *A.* مؤلف الکتاب السیر الاولیاء

LÉGENDE. Le livre de la vie des Saints *A.* کتاب السیر الاولیاء || احوال اولیایه دائر اولان کتاب *T.* سیر نامهٔ اولیا *P.* Ce saint-là n'est pas dans la légende بو عزیزک اسمی سیر اولیای عظام کتابنده موجود دکلدر

Il se dit aussi, de l'inscription gravée autour d'une pièce de monnaie *A.* کتابة السکة *P.* سرنوشت درهم ودینار *T.* سکه‌نک || Les écus ont telle légende فلان سکه‌نک شویله یازوسی وار در || یازوسی

LÉGER. Qui ne pèse guère *A.* خفیف *P.* سبک *T.* یینی || Un corps léger جرم خفیف un habit خفیف بر لباس un fardeau حمل خفیف - بار سبک - خفیف یوک L'air est plus léger que l'eau هوا مادن اخفدر

On dit d'un chirurgien, qu'il a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف - On appelle Troupes légères, des troupes qu'on emploie hors de ligne, pour harceler l'ennemi *A.* جند خفیف السلاح *P.* عسکر سبکبار *T.* سبکبار عسکر - Et chevau-légers. V. Cheval - Et vin léger, un vin qui n'a pas beaucoup de corps ni de couleur *A.* خمر خفیف *P.* بادهٔ سبکخوار *T.* خفیف شراب

On dit, qu'une pièce de monnaie est légère, pour dire, qu'elle n'a pas le poids qu'elle devrait avoir *A.* درهم ناقص - درهم زال الوزن *P.* درهم کمسنج *T.* اکسک سکه

En parlant des alimens, il signifie, facile à digérer *A.* سهل الهضم - سریع الهضم *P.* خوشگوار - سبک گوار *T.* قولای سنیجی || Il y a des viandes bien plus légères à l'estomac les unes que les autres زیاده سڭرلردن بعضیسی لحومک سهل الهضمدر

Il signifie aussi, dispos et agile *A.* خفیف الحرکة - کمیش سریع الحرکة *P.* چابک - جست وچالاک *T.* قولای دپره‌نور - خفت قدم ایله مشی ایتمک || Marcher d'un pied léger خطوات خفیفه ایله سیر ایتمک Léger à la course سرعت وشتابده - سبق وسرعتده خفیف الحرکه اولمق Plus léger سکرتمکده ایاغی چابک اولمق - سبکپا اولمق que le vent اخف من الریح Je me sens aujourd'hui plus léger qu'à l'ordinaire بو کونکی کون وجودمده اوقات معتاده‌دن زیاده خفت حس ایده‌رم

Il signifie figur. volage *A.* عدیم - خفیف الطبع - طیّاش التمکین *P.* سبک مشرب *T.* تمکینسز - یل قوان - بی تمکین عقل || Un peuple léger بر قوم سبک مشرب un esprit بی خفیف - خفیف الطبع اولمق Avoir le coeur léger تمکین المزاج

On dit aussi figur., qu'un homme a la tête légère, le cerveau léger, pour dire, qu'il n'est pas trop sage *A.* خفیف - مأفون العقل *P.* سبکمغز - سبکسر *T.* عقلی یینی

LÉGER, s'emploie aussi figurément, frivole, et signifie, peu important. Ainsi on dit, Raisons légères علل واهیه Légère occasion وسیلهٔ جزئیّه - فرصت جزئیّه dispute خفیفه مجادلهٔ faute خطای خفیف blessure جرح خفیف - جرح جزئی

Il se dit aussi par opposition à Grossier *A.* رقیق - لطیف *P.* باریک *T.* انجه - یوفقه

Il signifie aussi, superficiel A. سطحیّ P. نازرف T. اوستنکوی - سطحیجه || Prendre une légère teinture de quelque science بر علمک سطحی نقشنی آلمق Pour vous en donner une légère idée بو بابده طرفکه سطحیجه بر خبر ویرمک بونک اوستنکوی اولدرق خبرینی ویرمک - ایچون ایچون

On dit, Prendre un léger repas, pour dire, un repas frugal T. خوراک نا چیز خوردن P. تناول الطعام المختصر A. آز طعام یمک - Et qu'un homme a le sommeil léger فلانک خفیف اویقوسی وار در

Il signifie aussi, agréable, facile, en parlant de conversation et de style A. سهل - سلیس P. آسان T. قولایلقلو || Avoir la conversation légère et aisée سلیس الکلام اولمق - ناطقده سلاست صاحبی اولمق Cet auteur a le style léger et facile بو مؤلفک سبک وانشاسی سهل وسلیسدر

On appelle Propos léger, un propos inconsidéré A. کلام بلا تأمّل P. سخن نیندیشیده T. سخن بی تأمّل - دوشونلمیه‌رک سویلنان سوز

À LA LÉGÈRE. Il ne se dit au propre qu'en parlant des armes et des habits qui ne pèsent guère A. خفیفاً P. سبکبارانه T. خفیفجه || Être armé à la légère سبکبارانه سلاح طاقنمق Être vêtu à la légère خفیفجه کیینمک - Figur. Sans réflexion A. بالخفّة - بالطیرورة - بلا تأمّل P. سبک اندیشانه T. خفیفلک ایله - دوشونمکسزین || Entreprendre quelque chose à la légère بر ایشه بالخفّة مباشرت ایتمک Vous y allez bien à la légère بو بابده خیلی خفیفلک ایله حرکت ایدرسک

LÉGÈREMENT. V. À la légère, au propre et au figuré || Être légèrement vêtu خفیفجه کیینمک - خفیفاً تلبّس ایتمک Marcher légèrement خفت قدم ایله مشی ایتمک Il n'a touché ce point que légèrement بوماده‌یه خفیفجه طوقندی

Il signifie aussi, superficiellement A. سطحیاً P. نه بژرفی T. اوستنکوی اولدرق - سطحیجه - Légèrement blessé سطحیجه - اوستنکوی اولدرق یاره‌لنمش - مجروح

LÉGÈRETÉ. Qualité de ce qui est peu pesant A. خفت P. سبکی T. ییینلک || La légèreté de l'air خفت هوا des vapeurs ابخره‌نک خفتی

Il signifie figur. inconstance A. خفّة المزاج - خفه الطبع - عدم التمکین - عدم الثباة - طیش - طیرورت - P. سبکمشربی T. خفیفلک || Le légèreté des peuples خلقک خفت مزاجی Je crains la légèreté de son esprit, de son caractère فلانک طیرورت مزاجندن خوف - خفت مزاجندن احتراز ایده‌رم ایده‌رم

Il se dit aussi par opposition à Grieveté || La légèreté de cette faute ne méritait pas une si grande punition بو قباحتک خفتنه نظراً اول قدر تأدیب شدیده لایق دکل ایدی

Il signifie aussi, agilité A. خفة الحرکة - سرعة الحرکة - کماشة P. سبکپایی - چالاکی T. خفیفلک ایله دپره‌نش - چاپکلک - سرعت حرکت || Marcher, courir avec légèreté طیورک ایله مشی وشتاب ایلمک La légèreté des oiseaux خفت حرکتی du cerf آهونک سرعت سیری - On dit d'un maître d'écriture, d'un joueur d'instrumens, qu'il a une grande légèreté de main خفت یدی وار در - سبکدستدر et d'un peintre, qu'il a une grande légèreté de pinceau سرعت قلمی وار در

Et imprudence A. عدم التأمّل P. نیندیشی T. بلقامزلق - عدم تأمّل || Faute commise par légèreté دوشونمکسزلک - مبنی واقع اولان خطا

LÉGION. On a donné ce nom en France à certaines troupes mêlées de cavalerie et d'infanterie A. کتیبة pl. کتایب P. گروه سپاه T. طابور - بلوک

Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes A. زمرة P. گروه T. آلای || Une légion de parents بر گروه اقربا - بر آلای اقربا - Dans le style de l'Écriture, on dit, Des légions d'anges A. زمرة الملائکة P. گروه فرشتگان T. ملکلر آلایی Des légions de démons A. زمرة الشیاطین P. گروه دیوان T. شیطانلر آلایی

LÉGIONAIRE. Soldat qui fait partie d'une légion A. احد من افراد الکتیبة P. کسی از گروه سپاه T. طابور نفری - بلوک نفری

LÉGISLATEUR. Qui établit des lois pour tout un peuple A. صاحب القانون - واضع القانون - قانونیّون pl. قانونیّ - واضع الشریعة - شارع P. آیین نهنده - واضع آیین T. قانون یاپان - قانونی || Lycurgue et Solon ont été de grands législateurs ملت یونان ایچنده فلان وفلان نام کسان واضع قانون اولنلرک اشهر واعظمی ایدیلر L'intention du

législateur était que ... واضع قانونك مرادى شو ايديكه
Moïse est le législateur des Hébreux حضرت موسى قوم يهودك
le législateur du peuple de Dieu حضرت صاحب شريعتيدر
موسى امت رب ذو الجلالك شارعيدر

LÉGISLATIF. Il se dit du pouvoir de faire des lois || Pouvoir législatif قوت وضع قانون Le pouvoir législatif constitue le souverain پادشاهلغك ما به قوامى قوت وضع قانوندر

LÉGISLATION. Droit de faire les lois *A.* استحقاق على وضع القوانين ـ القانون || وضع القوانين ـ القانون La législation n'appartient qu'au souverain استحقاق وضع قانون صاحب ملكه مخصوصدر ـ امر وضع قوانين سلطانه مخصوصدر L'art, la science de la législation فن وضع قوانين

Il se dit aussi du corps même des lois *A.* ضابطة القوانين || Bonne législation ضابطهٔ حسنهٔ قوانين vicieuse, défectueuse قوانين ـ قوانين سقيمه ـ ضابطهٔ سقيمهٔ قوانين

LÉGISTE. Jurisconsulte *A.* ارباب الشرع pl. اهل الشرع *P.* فقيه ـ pl. فقها *P.* دانشمند علم شريعت *T.* شريعت ارباب شريعتك رايى ... Les légistes pensent que || اربابى اعاظم فقهادندر C'est un grand légiste بو در كه

LÉGITIMATION. Changement d'état d'un enfant naturel, par lequel il acquiert les droits des enfans légitimes *A.* كسب الحل ـ الاستحقاق على الرشدة *P.* استحقاقپذيرى *T.* حلالزادگى || حلالزادهلك پيدا ايتمه Obtenir des lettres de légitimation حل ورشدت استحقاقى اعطا اولنديغنى بر كمسنه حرامزاده ايكن ـ حاوى برات تحصيل ايتمك حل ورشدنه مقبوليتنى مشعر رخصتنامه تحصيل ايتمك

Et reconnaissance authentique et juridique *A.* تصديق المشروعية ـ تصديق الصحة || Après la légitimation de ces pouvoirs, tous les députés l'allèrent saluer حامل اولديغى رخصتنامهلرك مشروعيتى تصديق اولنديغى عقيبنده وكيللرك جملهسى تبريكنه وارديلر

LÉGITIME. Qui a les conditions requises par les lois *A.* شرعى نكاح شرعى ـ نكاح حلال || Mariage légitime حلال ـ Enfans légitimes حلال اولان اولاد

Il signifie aussi, juste, fondé en raison *A.* موافق ـ حق *P.* بالعدل والحقانية *T.* موافق راستى ودادگرى يوللو ـ حق || La demande qu'il forme n'est pas légitime ادعاسى عدل وحقه موافق دكلدر ـ حق دكل Y a-t-il rien de plus légitime? بوندن زياده عدل وحقانيته موافق بر شئ وارميدر Son droit est très-légitime استحقاقى من كل الوجوه موافق عدل وحقانيتدر Conséquence légitime حقه مقارن بر ملازمه

LÉGITIME. La portion que la loi attribue aux enfans sur les biens de leurs pères et de leurs mères *A.* حصة مفروضة ـ سهم مفروض *P.* سهم شرعى ميراث *T.* شرعا دوشن ميراث || Un père ne peut pas ôter la légitime à son fils پدر پابى كندو ولدينك حصهٔ مفروضهسنى دريغ ايدهمز Son père lui a donné sa légitime پدرى فلانه لازم كلان سهم مفروضى اعطا وتسليم ايلدى

LÉGITIMEMENT. Conformément à la loi, à la justice *A.* حقا وقانونا ـ حسب المقتضاء القانون ـ حسب الحق ـ حسب القانون *P.* حق وعدل *T.* بر موجب آيين ـ بر موجب عدل وداد قانون موجبنجه ـ اقتضاسنجه

LÉGITIMER. Donner à un enfant naturel les droits d'un enfant légitime *A.* تحليل الابن الزنا *P.* حرامزادهرا حلالزادگى دادن *T.* حلالزادهلك ويرمك ـ پيسچ اولاده Et faire reconnaître pour authentique et juridique. V. le mot, Légitimation.

LÉGITIMITÉ. L'état d'un enfant légitime *A.* حل ـ رشدت *P.* حلالزادگى *T.* حلالزادهلك || On lui dispute sa légitimité حق حل ورشدتنه ـ حال حل ورشدتنه اعتراض اولنور حرف انداز تعريض اولورلر

Et qualité de ce qui est conforme aux lois *A.* مشروعيت ـ موافقة بالحق ـ مقارنة بالحق *P.* شايستگى بحق وعدل *T.* عدل وحقه اويغونلق || La légitimité d'un droit فلان استحقاقك مشروعيتى

LEGS. Don laissé par un testateur *A.* موهبة ـ هبة وصية pl. مواهب وصية *P.* بخشش با وصيتنامه سپارش *T.* وصيت ايله ترك اولنمش هبه || Laisser un legs هبه كرده وصيتنامه ايله بر هبه ترك ايتمك Un legs de dix mille francs با وصيتنامه ترك اولنمش اون بيك غروش هبه اولدرق Il n'y a pas de fonds, où prendra-t-on les legs? مال موجود يوقدر وصيتنامهده ترك اولنمش هبهلر نه طرفدن ادا اولنهجقدر Legs pieux لوجه الله وصيت اولنان هبهلر

LÉGUER. Donner par testament *A.* ايصاء الهبة *P.* با وصيتنامه سپارش بخشش كردن *T.* وصيت ـ وصيت ايله هبه ايتمك || Il lui légua mille écus par son testament ايله باغشلمق

Cela وصیتنامه ایله اون بیک غروش فلانه بر هبه ایلدی lui a été légué بو شئ وصیت ایله فلانه هبه اولنمشدر

LÉGUME. Il se dit de certains fruits qui viennent dans des gousses, comme pois, fèves, etc. *A.* بقلة pl. بقول - قطنیة pl. قطانی

Et de toutes sortes d'herbes et de plantes potagères *A.* خضرة pl. خضارة *P.* سبزها *T.* سبزوات || Il ne mange que des légumes سبزواتدن غیری شئ یمز

LÉGUMINEUX. Il se dit des plantes dont le fruit, qui se nomme gousse, est occupé par des semences *A.* نباتات بقلیة

LENDEMAIN. Le jour suivant *A.* یوم قابل *P.* فردا *T.* ایرتەسی || Ils partirent le lendemain ایرتسی کون عزیمت ایتمشلر در On l'a remis au lendemain کون قابله تأخیر اولندی Le lendemain des fêtes عیدک فرداسی - ایرتەیە - فردایە - ایرتسی کونی

LÉNIFIER. T. de Méd. Adoucir *A.* تسکین - تلیین *P.* نرم ساختن *T.* یومشتمق

LÉNITIF. Qui adoucit, qui calme les douleurs *A.* مسکن - ملین *P.* نرمساز *T.* یومشادیجی || Remède lénitif دوای مسکن Potion lénitive مشروب مسکن

LENT. C'est l'opposé de vite *A.* بطئ *P.* دیر *T.* دیرەنور - کیج - آغر || L'âne est un animal lent حمار بطئ الحرکه بر حیواندر Le mouvement de Saturne paraît plus lent que celui des autres planètes زحلک سیر وحرکتی سیارات سائرەیە نسبت ایله بطیدر Il est lent en tout ce qu'il fait هرکار وعملده بطئ Lent à parler بطئ الکلام à écrire بطئ القلم Il est lent à punir, prompt à récompenser تأدیبده بطئ الحرکه در اجرای مکافاتده سرعت ایله مألوفدر C'est بطائت وایفای لازمهٔ مکافاتده سرعت ایله مألوفدر un esprit lent بطئ الذهندر Imagination lente قوت خیالیهٔ بطیئه Un poison lent سم بطئ التأثیر Avoir le pouls lent نبضی بطیئه نبضده بطائت حرکت اولمق - بطئ الحرکه اولمق Cuire à feu lent بطئ وملایم آتش اوزرنده طبخ ایتمک

On appelle Fièvre lente, une fièvre dont les mouvemens ne sont pas marqués au dehors *A.* حرارت خفیة - حمای خفی || Mourir d'une fièvre lente حمای خفی علتندن وفات ایتمک Il a une fièvre lente qui le mine رفته رفته وجودینی فنا ایدر بر حرارت خفیەیە مبتلا در

LENTE. L'oeuf du pou *A.* صغاب - صوابة *P.* تخم سپس *T.* سرکه - کهله یمورطەسی || Avoir des lentes à la tête باش سرکەلو اولمق

LENTEMENT. Avec lenteur *A.* بالبطائة - بطیئا *P.* بدیری - آهسته آهسته *T.* کیج - آغرلق ایله || Se mouvoir lentement بالبطائه حرکت ایتمک agir بالبطائه عمل ایتمک Il va lentement en besogne ایشنده آهسته ایش ایشلمک بطائت ایله طاورانور

LENTEUR. Manque de célérité dans le mouvement *A.* بطائت *P.* دیرکاری - دیرەنش - آغر دیرەنش - کیجلک *T.* آهستگی || Grande lenteur بطائت عظیمه insupportable بطائت آغرلغی تحملی نا قابل آهستگی - بطائت طاقتگداز - طاقتشکن La lenteur de la tortue قبلو باغەنک بطائت وبطائت Agir avec lenteur بطائت ایله عمل وحرکت ایتمک حرکتی - Il se dit aussi au pluriel *A.* pl. تبطئات - مطاولات - مماطلات *P.* دیری *T.* اوزاتمەلر || Les plaideurs sont sujets à essuyer des lenteurs دعواجیلر دائما مماطلات وتبطئاتە دوچار اوله کلمشلر در Lenteurs affectées تکلف ایله التزام اولنان اوزاتمەلر

Il se dit figur. de l'esprit, de l'imagination *A.* بطائة الذهن *P.* کندئ ذهن *T.* ذهن طونقلغی || Cet homme a une grande lenteur d'imagination بو آدمک غایة الغایه بطائت ذهنی وار در Une grande lenteur d'esprit غایت بطائت ذهن - عظیم مرتبەدە کندئ ذهن

LENTICULAIRE. Qui a la forme d'une lentille *A.* عدسی الشکل *P.* منجوگونه *T.* مرجمک شکلندە || Verre lenticulaire زجاج عدسی الشکل

LENTILLE. Espèce de légume *A.* عدس *P.* منجو - نرسک - نرسنگ - نسک - بلسن *T.* مرجمک || Une soupe aux lentilles مرجمک چورباسی Une purée de lentilles مرجمک ازمەسی

LENTILLE D'EAU, OU LENTILLE DE MARAIS. Plante qui surnage sur les eaux stagnantes comme une espèce de masse verte *A.* طحلب - عذبة *P.* سبزاب *T.* یوصون

LENTILLES. T. de méd. Certaines petites taches rousses qui viennent sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال *T.* بک || Elle a le visage plein de lentilles چهرەسی بکلر ایله مالامالدر

LENTILLEUX. Semé de taches ou de lentilles *A.* منمش - مسیوم

وجه .. Visage lentilleux || جیغیتلو۔ بنکلو۔ بکلو .T خالدار .P
جلد نمش آلود Peau lentilleuse منمش

LENTISQUE. Arbre dont il découle une résine appelée Mastic
ساقز۔ مصطکی آغاجی .T شجر الکرکم۔ شجر المصطکاء .A
آغاجی

LÉONIN. Qui est propre au lion .A شیر .P لیثیّ المزاج
آرسلان مزاجلو .T صفت Il ne se dit qu'en cette phrase: Société léonine, pour dire, une société où le plus fort tire tout l'avantage لیثیّ المزاج بر ذاتک تحت تغلبنده اولان
جماعت

LÉOPARD. Animal féroce qui ressemble au tigre .A ببر .P
ببر .T ببر

LÈPRE. Ladrerie, maladie qui corrompt la masse du sang .A
جذام ۔ برص .P لرّی ۔ پیس .T مسکینلک || Chez les Juifs, ceux qui avaient la lèpre étaient séparés du reste du peuple
قوم یهود ایچنده علت جذامه مبتلا اولنلری خلقدن
علت جذامدن Il est tout blanc de lèpre جدا ایدرلر ایدی
وجودی یکپاره بیاض لکه در

LÉPREUX. Qui a la lèpre .A مجذوم ۔ ابرص .P پیست
آبرش ۔ مسکین .T لوش ۔

LÉPROSERIE. Hôpital pour les lépreux. V. Ladrerie || Il fonda une léproserie مجذومیندر ۔ بانیٔ دار الشفاء مبروصیندر

LEQUEL. Pronom relatif .A الذی pl. الذین .P که .T که
کدام .P من هو ۔ ایّ .A Il signifie aussi, quel est celui? ۔
قنغی ۔ کیم .T کدامین ۔

LÈSE. Il s'emploie avec le mot de Majesté et d'Humanité || Crime de lèse-majesté .A جرم الخیانة فی نفس السلطان
پادشاهک ذاتنه .T گناه خیانت بذات پادشاهی .P
ذات بشریته Crime de lèse-humanité خیانت تهمتی
خیانت جرمی

LÉSER. Faire tort .A اضرار .P زیان آوردن ۔ گزاییدن ۔
Il n'y a || غدر ایتمک ۔ ضرر چکدرمک .T غدر کردن
personne de lésé en cette affaire بو خصوصده متضرّر اولمش
Il n'y a que lui de lésé dans cette affaire بو کمسنه یوقدر
انجق ۔ خصوصده انجق فلان کشی ضرر کشیده اولمشدر
Être lésé d'outre moitié du juste prix فلان کشی یه غدر اولدی
حق اولان بهانک نصفندن زیاده سنی ضرر ایتمک

Lésé. .A متضرّر .P زیان زده ۔ ضرر کشیده ۔ گزاییده ۔
غدر اولمش ۔ ضرر چکمش .T غدر دیده

LÉSINE. Epargne sordide jusque dans les moindres choses .A
شحّ ۔ دنیّ ۔ بخل .P سیهدستی .T جمریلک || Vilaine lésine برشینی مجرّد شحّ لئیم Faire quelque chose par lésine
بخل دنی یه مبنی ایشلمک Il n'y avait que lui qui fût capable d'une lésine si honteuse بو مقوله موجب عار اولهجق
شحّ وبخل بوکا مخصوص ایدی

LÉSINER. User de lésine .A ارتکاب الشحّ .P سیهدستی
نمودن .T جمریلک ایتمک || Il lésine sur toutes choses
جمریلک ایدر ۔ هر شیده ارتکاب شحّ ایدر

LÉSINERIE. V. Lésine.

LÉSION. T. de Jurisp. Perte, dommage que l'on souffre par le fait d'autrui .A ضرر ۔ مضرّت .P زیان ۔ گزند .T ضرر ۔
غدر || Le vendeur est reçu de revenir contre un contrat de vente, quand il y a lésion d'outre moitié du juste prix شیٔ
مبیعک نصف ثمن مثلندن زیاده ضرری متحقق اولنجه
عقد اولنمش اشترا حجّتی اوزرینه بایعک ایتدیکی دعوا
مسموعدر Montrez-moi en quoi il y a lésion بونده قنغی
جهتدن ضرر وار در بکا ارائه ایله

LESSIVE. Eau rendue détersive par la cendre .A ماء الرماد
.P آب خاکستر آلود .T کول صویی || Forte lessive کسکین
بزی کول صوینده Mettre le linge à la lessive کول صویی
کول صویی ایله آغرمش بز Du linge blanc de lessive بصدرمق
On dit proverb. À laver la tête d'un more, la tête d'un âne, on y perd sa lessive .P کوشش بی فائده ست وسمه بر
عربک ۔ عربک یوزی صابون ایله آغرمز .T ابروی کور
یوزینه صابون سورمک عبثدر

LEST. Ce qu'on met au fond de cale d'un vaisseau, pour le faire enfoncer dans l'eau, et le tenir en équilibre .A صبرة
السفینة .P بارسنج کشتی .T کمی صفره سی || Ils prirent des carreaux de marbre pour servir de lest کمی یه صفره
اولمق اوزره مرمر طاشلری وضع ایتمشلر در Le lest le plus pesant est le meilleur کمی صفره سنک اعلاسی زیاده
آغر اولاندر

LESTAGE. Action de lester .T صفره لمه V. Lester.

LESTE. Qui a de la légèreté dans ses mouvemens .A حاذق
.T جست وچالاک .P خفیف الحرکة ۔ خفیف الجسم ۔
چابک دیره نش Marcher d'un pas leste || دیره نشی چابک

ایله خطوه جنبان اولمق - Et qui est légèrement vêtu, lé-
gèrement armé *A.* خفیف الحمل *P.* سبکبار *T.* ییینی || Vous
voilà bien leste aujourd'hui اشته بوکون خیلیجه سبکبارسک
Des troupes lestes سبکبار عسکر

Il se dit figur. d'un homme adroit, prompt à trouver des
expédiens *A.* خفیف الروح - سریع التدبیر *P.* - سبکروح
T. ذهنی اوز چاپکذهن || C'est un homme leste en affaires
رؤیت اورده خفیف الروح آدمدر

Et d'un homme léger et peu délicat sur les principes et les
convenances *A.* ذوالخفة - خفیف المزاج - طیّاش *P.* سبکمشرب
T. یل قوان || C'est un homme leste en procédés, leste dans ses
propos اعمال واقوالنده خفّت وار در - Il se dit aussi des
choses || Propos leste خفّت ایله سویلنمش کلام réponse
خفت ایله سویلنمش جواب

LESTEMENT. D'une manière leste *A.* بالخفّة - خفیفاً *P.*
سبکبارانه *T.* ییینی اولەرق || Il était lestement vêtu سبکبارانه
کیینمشیدی

Il signifie aussi, avec adresse *A.* بخفّة - بسرعة التدبیر
P. الروح - با سبکروحی *T.* بچاپکیٔ ذهن - اوزلق ایله ||
Il s'est tiré lestement de cette affaire بو خصوصدن سرعت
تدبیر ایله یقەسنی صیردی Il m'a répondu fort lestement
بکا خفت روح ایله جواب ویردی

LESTER. Mettre du lest dans un vaisseau *A.* وضع الصبرة
فی السفینة *P.* در کشتی بارسنج نهادن *T.* کمی‌یه صفره
قویمق

LESTEUR. T. de Marine. Bateau qui sert à transporter le
lest *T.* صفره قایغی

LÉTHARGIE. Assoupissement profond qui ôte l'usage de tous
les sens *A.* لیتارغوس - سرسام بارد *P.* رنج سرسام || Il est
tombé en léthargie سرسام بارده گرفتار اولدی

Figur. Insensibilité pour tout ce qui arrive *A.* سبات الغفلة
P. خواب گران غفلت *T.* غفلت اویقوسی || Il est plongé
dans une léthargie honteuse موجب عار اولەجق سبات غفلته
مستغرقدر Sortir d'une profonde léthargie سبات گران غفلتدن
Tirer خواب گران غفلتدن بیدار ارلمق - خلاص بولمق
quelqu'un de sa léthargie بر کمسنەیی دوچار اولدیغی خواب
سبات عمیق غفلتدن تخلیص - غفلتدن ایقاظ ایتمک
ایتمک

LÉTHARGIQUE. Qui tient de la léthargie *A.* متعلّق بسرسام
البارد || Sommeil léthargique رقدهٔ سرسامیّه indolence léthar-
gique کسل سبات آلود

LETTRE. On appelle ainsi chaque figure de l'alphabet *A.*
حرف pl. حروف || Grande lettre حرف کبیر petite حرف
رقیق - خرده حرف - اوفاق حرف lettre Grecque حرف
یونانی arabe حرف عربی Un enfant qui commence à con-
naître les lettres تمییز حروفه بداء اینمش بر چوجوق L'A
est la première lettre de l'alphabet الف اوّل حروف حرف
ابجد در - On appelle Lettres numérales, les lettres dont les
Romains se servaient pour leurs chiffres *A.* حروف عددیّة *P.*
حرفهای شمار *T.* صایی حرفلری - On dit, Écrire une som-
me en toutes lettres, par opposition à l'écrire en chiffres بر
حسابی حروف ایله یازمق

Il signifie aussi, écriture *A.* خطّ pl. خطوط *P.* نوشت *T.*
یازو || Lettre Italienne خط تالیانی financière خطّ دفتری
menue انجه یازو - خرده خطّ - خطّ رقیق

En parlant d'un texte, il se dit du sens littéral *A.* معناء
تحت اللفظ || Il ne faut pas expliquer cela à la lettre بوکا
تحت اللفظ معنا ویرلمک جائز دکلدر Cela se doit enten-
dre à la lettre تحت اللفظ اولەرق ویرلملو در Il معناسی
ne faut pas prendre cela au pied de la lettre تحت اللفظ
معناسنی اخذ ایتمک اقتضا ایتمز Il s'arrête trop à la
lettre معنای تحت اللفظه مصرّانه طورر - On dit aussi, Tra-
duire, rendre un texte à la lettre, c'est-à-dire, mot pour mot
لفظاً بعد لفظٍ نقل وتفسیر - لفظاً بلفظٍ ترجمه ایتمک
سوزدن سوزه ترجمه ایتمک - ایتمک

LETTRE. Épître, dépêche *A.* مکتوب pl. مکاتیب - رسالة pl.
رسالات - رقیمة - نمیقة - زبیرة *P.* نامه *T.* کاغد || Longue
lettre مکتوب مفصّل - بر قطعه مکتوب طویل ودراز J'ai
reçu votre lettre مکتوبکز بکا واصل اولمشدر رسیدهٔ دست -
مکتوبک مآل Que disait, que portait sa lettre? مخلصی اولمشدر
مفهوم مکتوب - مآل مکتوب نه ایدی - ومفهومی نه ایدی
بر قطعه مکتوب Écrire une lettre نیی ناطق ایدی
بر - بر نمیقه کشیدهٔ سلک سطور قلمق - تحریر ایتمک
مکتوبه dater قطعه مکتوبی رقمزدهٔ صحیفهٔ املا وتحریر ایتمک
مکتوبی تمهیر ایتمک cacheter, fermer وضع تاریخ ایتمک ouvrir
بر dicter اچمق - گشاد ایتمک - مکتوبی فتح ایتمک

contresi- تقرير ايدوب يازدرمق - مكتوب املا ايتدرمك
gner قلمق كشيده صح كوجك بر نميقده Porter des lettres
مكتوبلرى اعطا rendre حامل مكاتيب وتحريرات اولمق
وتسليم ايتمك intercepter اخذ ايتمك مكتوبلرى Lettres
interceptées اخذ اولنمش مكاتيب وتحريرات Chiffrer, dé-
chiffrer une lettre مكتوبى حروف معهوده يه نقل ايتدرمك
ومكتوبك حروف معهوده سنى حل ايتمك Lettre en chif-
fres ارقام معهوده ايله - حروف معهوده ايله محرر مكتوب
Lettre d'affaires مصلحته دائر مكتوب de galanterie, d'amour
عشق ومحبتى محتوى ورقه compliment تبريك مكتوبى
de condoléance تبريك وتهنيتى محتوى مكتوب - تبريكنامه -
شفاعتى - شفاعت نامه de faveur تسليتنامه - تعزيه نامه
توصيه بى - توصيه نامه de recommandation متضمن مكتوب
اخبار حالى حاوى - اخبار نامه d'avis حاوى مكتوب
امضاسز مكتوب - امضاسى آچق مكتوب Lettre anonime مكتوب

Lettre de change. T. de Commerce. Une traite faite de place en place *A.* سفتجة *P.* گرونامه - سفته - كاغد سفته *T.* پوليچه كاغدى - پوليچه تمسكى - پوليچه || Accepter une lettre de change پوليچه يى قبول ايتمك protester اداسنه تخلف اولنديغنى مشعر پوليچه تمسكى اوزرينه قبل پوليچه تمسكنى تداول négocier حاكمدن شرح ويردرمك حوالات ايله دور ايتديرمك Les lettres de change sont d'une grande commodité dans le commerce پوليچه تمسكاتى معاملات تجارتك تسهيلنه وسيلهٔ عظيمه در

Lettre circulaire. V. Circulaire.

Lettre de cachet. V. Cachet.

Lettres de service. Des lettres du roi qui autorisent un officier général à exercer ses fonctions *T.* مأموريت امرى

Lettre de créance. Une lettre dont le seul objet est de marquer qu'on doit ajouter foi à un ministre qui va dans une Cour étrangère *A.* رسالة - الوكة *P.* اعتماد نامه *T.* اعتماد نامه

Lettre de recréance. Celle qu'un souverain adresse à son ministre accrédité auprès d'une autre Cour, pour la présenter au prince d'auprès duquel il le rappelle, ou celle que ce prince donne à un ministre, pour la rendre à son retour au prince qui le rappelle *T.* ايلچينك تكميل خدمتنى حاوى نامهٔ همايون - سفارتدن انفصالنى حاوى نامه

Lettres, se dit de certains actes qui s'expédient en chancellerie au nom du prince *A.* امر pl. اوامر - برات pl. بزوات *T.* بيورق - برليغ - گشاد نامه - فرمان *P.* مناشير pl. منشور - عفو فرمانى de grâce برات عالى || Lettres patentes برات - ابطال حجتى حاوى de rescision عفو جرمى حاوى امر - بر كمسنه ابناى بلددن اولديغنى مشعر de naturalité امر بر حرامزاده نك حل ورشدنه de légitimation برات عالى اصلزاده لك براتى de noblesse مقبوليتنى حاوى منشور عالى de répit اعطاى مهلتى حاوى امر عالى Lettres subreptices خلاف انهايه مبنى ويرلمش فرمان Expédier des lettres امر عالى اصدار فرمان - اصدار امر ايتمك Lettres closes مهرلو فرمان - سر بمهر - On dit proverb. Ce sont lettres closes, pour dire, c'est un secret qu'on ne doit pas pénétrer راز سر بمهر در

Lettres, se dit aussi de toute sorte de science et de doctrine *A.* علوم pl. معارف *P.* دانش - هنر *T.* بيلش - اوقويوب - ارباب علوم ومعارفدن بر آدم || Un homme de lettres يازمه La république des lettres جمهور ارباب معارف Le roi François I a été appelé le père des lettres فرانچسقو نام فرانسه پادشاهى اب العلوم والمعارف لقبيله ملقب اولمشدر C'est un homme qui a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de lettres فلان كشى صاحب ذكا وفراستدر انجق بضاعهٔ معرفتدن اصلا بهره سى يوقدر

On appelle Belles-Lettres, la Grammaire, l'Éloquence, la Poésie *A.* علوم ادبيّة - ادبيّات

Et les saintes lettres, l'Écriture-Sainte *A.* كتاب الله - كتب شريفة

LETTRÉ. Qui a de l'érudition *A.* عالم pl. علما - اهل العلم والمعرفة *P.* دانشمند *T.* هنرور - اوقومش pl. ارباب العلوم والمعارف

LETTRINE. T. d'imprimerie, Petite lettre qui se met au-dessus d'un mot pour renvoyer le lecteur à une note *A.* رقم الاشارة

LEUCÉ. T. de Méd. Tache blanche qui vient à la peau, et pénètre jusqu'à la chair *A.* بهق ابيض *P.* سفيد *T.* بهك - آبراشلق

LEUCOMA. T. de Méd. Petite tache blanche qui se forme sur la cornée *A.* كوكب *P.* چشم سفيد *T.* نقطهٔ - آق دوشمه

LEUCOPHLEGMATIE. T. de Méd. Espèce d'hydropisie pituiteuse *A.* استسقاء بلغمى

LEUR. Pronom personnel *A.* هم *P.* ايشان *T.* آنلر - كندولر

|| Il aime ses enfans, il ne leur refuse rien اولادینه محبّتی
ایتمز دریغ بر شیٔ آنلردن اولمغله Les femmes s'ennuient
seules, il leur faut de la compagnie یالکزلقده زنان قسمنك
ایدرلر حظّ مصاحبتدن دائما آنلر صیقیلور جانلری Ils nourris-
saient leur père, leur mère انفاق والدهلرینی ووالد کندو
ایدی ایدرلر Les hommes sages conservent leurs amis عقلا کندو
ایدرلر وقایه رابطهلرینی دوستلریله

LEURRE. T. de Fauconnerie. Morceau de cuir façonné en forme d'oiseau, dont on se sert pour rappeler les faucons *A.* ملواح عملیّ *P.* نقش ـ بفتره ـ خروهه *T.* تلبه || Jeter le leurre en l'air بفترهیی هوایه اوچرمق L'oiseau étant réclamé, fond sur le leurre اوجی قوشی چاغرلدیغی قوشی حالده تلبه اوزرینه اینر Dresser un oiseau au leurre — Figur. *A.* ملواح الخدیعة ـ ملواح المکر ـ بفترهیه الشدرمق *P.* پایدام مکر وفریب *T.* حیله موسطرهسی || On vous offre telle chose, mais c'est un leurre pour vous attraper سکا عرض اولنان شیٔ مجرّد جلبکه وسیله اولمق ایچون بر ملواح مکر وخدیعتدر Cette charge est un leurre pour beaucoup de gens بو منصب وافر کسان حقنه بر پایدام مکر وفریبدر Il ne se laissera pas prendre à ce leurre بو پایدام مکر وحیلهیه گرفتار اولهجغی یوقدر

LEURRER. T. de Fauconnerie. Dresser un oiseau au leurre *A.* تضریة الصقر بملواح العملیّ *P.* ببفتره آلفتیدن *T.* تلبهیه آلشدرمق || Ces oiseaux-là ne sont pas aisés à leurrer بو قوشلرك بفترهیه آلشدرلمسی آسان دکلدر — Figur. *A.* جلب بملواح الخدیعة *P.* بپایدام خدیعت فریبیدن *T.* حیله موسطرهسیله آلداتمق || On l'a leurré de cette récompense فلانی مکافات مأمولیله فریفتهٔ پایدام مکر وخدیعت ایتمشلر در Il a été leurré par de belles promesses مواعید جمیله عرضیله فریفتهٔ ملواح مکر وخدیعت اولمشدر Il s'est laissé leurrer ملواح مکر وخدیعته استجلاب اولندی

LEVAIN. Substance capable d'exciter une fermentation interne dans le corps avec lequel on la mêle *A.* خمیرة *P.* مایه *T.* مایه

Il se dit aussi d'une disposition des humeurs à quelque maladie, ou du vice qui reste dans les humeurs après la maladie || Il se sent incommodé, il y a à craindre que ce ne soit quelque mauvais levain qui s'amasse dans l'estomac مزاجنه حسّ ایلدیکی انحرافك سببی معدهده بر مایهٔ ردیٔهنك اجتماعندن اقتضا ایلدیکی خوف اولنور Ce mal-là ne se guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque levain بو علت کلیّاً مندفع اولمق احتمالی اولمیوب دائما مایهسی باقی قالور Il n'est pas bien guéri, ces signes-là montrent qu'il y a encore quelque levain هنوز برؤ تامّ حاصل ایدهمدی بو امارهلر مایهٔ علتك باقی ایدوکنه دلالت ایدر — Figur. || Le levain du péché originel خمیرهٔ زلّهٔ اصلیّه ـ زلّهٔ اصلیّهنك مایهسی Se défaire du vieux levain du péché خمیرهٔ قدیمهٔ گناهدن خلاص بولمق Levain de haine, d'inimitié مایهٔ کینه ومایهٔ خصومت de division مایهٔ تفرقه وشقاق وبغضا || Il reste encore parmi ce peuple un levain de sédition بو قوم براثر فساد وعصیان ـ ایچنده مایهٔ بغی وعصیان هنوز باقیدر بر بقیهٔ فساد وار در ـ باقیدر

Il signifie aussi un petit morceau de pâte aigrie, qui étant mêlée avec la pâte dont on veut faire le pain, sert à la faire lever *A.* فتاق ـ تنّخ *P.* زناره ـ نان افزون ـ نان *T.* مایهٔ نان || Faire du levain خمیر مایهسی یاپمق Mettre trop peu de levain dans la pâte خمیر ایچنه جزئی مایه قاتمق

Levain, se dit aussi du ferment de l'estomac, par le moyen duquel se fait la digestion *A.* مادّة منضجة pl. موادّ منضجة Sans le levain de l'estomac, la digestion ne se ferait pas معدهده موجود اولان موادّ منضجهنك اعانتی اولمینجه هضمك وقوعی عدیم الاحتمالدر La digestion se fait mal, quand les levains sont corrompus معدهده اولان موادّ منضجهده فساد اولدیغی حالده هضمه عسرت عارض اولور

LEVANT. Qui se lève. Il ne se dit qu'en cette phrase: Soleil levant *A.* شمس طالع *T.* طوغان کونش || Le soleil levant regarde cette maison شمس طالع فلان خانهیه ناظر در ـ شمس عند الطلوع فلان خانهیه مقابلدر Je serai là à soleil levant کونش طوغار ـ طلوع شمسده آنده بولنهجغم نیّر اعظم کنارهٔ افقده عرض ـ ایکن آنده موجود اولهجغم عروس ـ چهرهٔ ظهور ایلدیکی آنده اول محلده بولنهجغم خورشید ناشر الضیا منصّهٔ افقده جلوه نما اولدیغی دمده اول طرفده بولنهجغم

LEVANT. La partie du monde où le soleil se lève *A.* شرق ـ مشرق ـ مطلع الشمس *P.* خاور *T.* کون طوغیسی || Du levant au couchant مشرقدن مغربه وارنجه Entre le levant et

le couchant والجنوب بين الشرق Les quatre points cardinaux du monde sont le levant, le couchant, le midi et le septentrion چار اقطار زمين شرق وغرب وجنوب وشمالدر La France a l'Allemagne au levant فرانسه‌نك جانب شرقيسنده آلامان ممالكى كائندر — Le levant d'été, c'est la partie du ciel où le soleil se lève en été *A.* مطلع صيفى — Et le levant d'hiver, celle où il se lève en hiver *A.* مطلع شتوى

Levant, se dit aussi des régions qui sont à notre égard du côté où le soleil se lève, comme la Syrie, l'Asie mineure, la Perse *A.* pl. ممالك شرقيّة ‖ Les peuples du Levant ممالك شرقيّه‌ده ساكن ملل واقوام Les marchandises du Levant ممالك شرقيّه‌ده اعمال شرقيّه ماللرى Maroquin du Levant اولنان سختيان

LEVANTIN. Natif des pays du Levant *A.* شرقى pl. شرقيّون *T.* كون *P.* خاور نشين pl. اهالى الشرق اهل الشرق — امم واقوام ‖ Les peuples levantins طوغيسى طرفنك اهلى اهل شرق اولان ماتلر Les nations levantines شرقيّه

LEVANTINE. Sorte d'étoffe de soie *T.* صندل

LEVANTIS. Nom qu'on donne aux soldats des galères turques *T.* چكديرى لونداتى

LEVÉE. Action de lever *A.* رفع *P.* بر داشت *T.* قالدرمه — On dit, Faire la levée d'un corps, d'un cadavre, pour dire, l'enlever et le faire porter au lieu où il doit être inhumé, ou exposé اولوبى قالدرمق — نقل ميّت — رفع ميّت ايتمك — Faire la levée d'un siége رفع محاصره — الوب كوتورمك — محاصره‌يى قالدرمق — ايتمك

Il se dit aussi des soldats, des troupes qu'on enrôle. *A.* تحرير العسكر *T.* عسكر يازمه

On dit aussi, Levée du scellé *A.* فسخ المهر — فكّ المهر *P.* گشاد مهر *T.* مهرى سوكمه — مهرى آچمه — مهرى چيقارمه ‖ S'opposer à la levée du scellé فكّ مهر خصوصنه مخالفت ايتمك Être présent, assister à la levée du scellé فسخ مهر وقتنده حاضر وموجود بولنمق

Levée, signifie aussi, l'heure à laquelle une assemblée se lève pour finir la séance *A.* ختام المجلس — انفساخ المجلس *P.* انجام مجلس *T.* مجلسك صوكى

Il signifie encore, collecte de deniers *A.* جبايت *P.* چيدن *T.* ديرمه — تحصيل ‖ La levée des droits de l'État رسومات اموال خراجيّه‌نك جبايتى des impôts ميربّه‌نك جبايتى تكاليف وساليانه‌لرك تحصيلى

Et récolte *A.* محصول pl. محصولات ‖ La levée des fruits ميوه‌لرك محصولى محصولك Toute la levée lui appartient مجموعى كندويه اصابت ايدر

Et une digue, une chaussée *T.* سدّ ‖ Faire une levée à travers un marais بر صولاق ير ايچنده بر سدّ ياپدرمق سدّ قالدرمق

LEVER. Hausser *A.* رفع — ترفيع — اعلا — اشالة *P.* بر داشتن — بر آوردن *T.* قالدرمق ‖ Levez cela plus haut بونى يوقاروده قالدر Cela est si pesant, qu'on ne saurait le lever de terre بو شئ بغايت ثقيل وگران اولمغله خاكدن رفعى ممكن دكلدر Ces machines lèvent plus de dix quintaux pesans بو آلات ايله اون قنطاردن زياده آغرلق رفع اولنور Lever les mains au Ciel بارگاه جناب ربّ العزّته رفع ايادئ دست بر داشتهٔ تضرّع ونياز اولمق — تمنّى ونياز ايتمك L'ambre lève la paille كهربا صمانى رفع ايدر

On dit, Lever la main sur quelqu'un, pour dire, se mettre en état de le frapper *A.* رفع اليد — اطالة اليد *P.* دست درازى كردن *T.* ال قالدرمق ‖ Il a toujours la main levée sur ses valets دائما خدمتكارانى اوزرينه اطالهٔ يد ايدر — Et lever le siége de devant une place محاصره‌يى رفع ايتمك — قالدرمق — Et qu'une armée a levé le camp اردو رفع خيام قرار ايلدى — يرندن قالقدى — Et lever la garde, lever la sentinelle, pour dire, retirer des soldats qui sont de garde, retirer une sentinelle قوللق نفرينى يرندن قالدرمق — Et lever l'ancre *A.* رفع الانجر *P.* لنگر بر داشتن *T.* دمور قالدرمق ‖ Toute la flotte leva l'ancre, et mit à la voile دونمانك مجموعى رفع لنگر — اقامت وبادبانگشاى عزم ونهضت اولمشدر جمله‌سى لنگرى قارلدروب يلكنلندى — Et lever le pont, pour dire, l'ôter جسرى رفع ايتمك Lever le pont-levis d'un château حصارك قالقار كوپريسنى قالدرمق

On dit aussi, Lever le masque, pour dire, agir ouvertement, après avoir tenu une autre conduite *A.* رفع النقاب التستر *P.* بر كمسنه يوز اورتوسنى — رفع روپوش اختفا كردن *T.* قالدرمق — Et lever l'étendard, pour dire, manifester publiquement son opposition *A.* رفع اللواء *P.* افراشتن رايت *T.* بيراق قالدرمق ‖ Lever l'étendard de la révolte رفع لواى بغى

رايت افراز عتوّ وعصيان اولمق ـ وعصيان ايتمك ـ Et lever
l'étendard contre quelqu'un, pour dire, se déclarer son ennemi
عليهنه ـ فلانك عليهنه رفع لواى خصومت ايتمك
دشمنلك بيراغنى قالدرمق ـ بيراق قالدرمق

Et lever un corps, un cadavre, pour dire, l'emporter hors du
lieu où il est *A.* رفع الميّت *P.* مردەرا برداشتن *T.* اولويى
قالدرمق || On trouva un homme tué dans les rues, et la
Justice envoya lever le corps زوقاقده قتل واعدام اولنمش بر
آدم بولنوب حاكم طرفندن ميّتى رفع ايتدرلدى

Et faire lever un lièvre, des perdrix, pour dire, les faire
partir طاوشان وككلك قالدرمق

On dit, Lever les yeux au Ciel, pour dire, les tourner vers
le ciel جانب سمايه عطف نگاه ايتمك Et lever les yeux
sur quelqu'un امالهٔ نظر ـ فلانك اوزرينه عطف انظار ايتمك

On dit, Lever des troupes, lever des soldats, pour dire, les
enrôler, les mettre sur pied *T.* تحرير نفرات ايتمك ـ
عسكر جيقارمق ـ عسكر يازمق

Lever, signifie aussi, ôter une chose de dessus une autre *A.*
اخراج ـ رفع ـ فك *P.* بر آوردن ـ بر افكندن *T.* چيقارمق
جرّاح || Le chirurgien a levé le premier appareil قالدرمق ـ
يارەنك اوزرينه وضع ايلديكي ضماد اوّلى رفع ايلدى
Lever le scellé مهرى چيقارمق ـ مهرى فك ايتمك ـ
un plat كليدى فك ايتمك une serrure مهرى سوكمك
طعامى قالدرمق Il faut lever deux pieds de cette terre, avant
que de trouver le plâtre آلچى يه يتشمك ايچون ايكى آرشون
طپراق چيقارمق اقتضا ايدر

Figur. *A.* دفع *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Lever
une difficulté دفع مشكل ايتمك un obstacle دفع مانع
دفع حاجز ايتمك ـ ايتمك

On dit, Lever le plan d'un lieu, pour dire, le tracer *A.*
اخراج الرسم *T.* بر محلّك رسمنى چيقارمق

Il signifie aussi, prendre et couper une partie sur un tout
A. افراز *P.* جدا كردن *T.* آيرمق || Lever cinq aunes d'é-
toffe pour faire un habit برلباس ياپمق ايچون بش ذراع
بزك قماش افراز ايتمك Lever sur la largeur de la toile
ايندن افراز ايتمك

Et recueillir *A.* جمع *P.* چيدن *T.* ديرمك || Lever les
fruits d'une terre بر چفتلكك حاصلاتنى جمع ايتمك.

la dîme اعشارى جمع ايتمك les impôts تكاليفى جمع
les rentes seigneuriales جبايت ايتمك ـ وتحصيل ايتمك
صاحب ارضك عوائدينى جمع ايتمك

Lever, au neutre, se dit des plantes qui commencent à
pousser et à sortir de terre *A.* ذرّ ـ طلوع ـ نبوت ـ انبات ـ
P. روييدن ـ سر نمودن *T.* بتمك ـ كوسترمك اوج || Il
avait semé là du gland, voilà des chênes qui commencent à
lever بومحلّده پلاموط اكلمشيدى اشته ميشەلر اوج كوسترمكه
باشلادى Les blés commencent à lever اكينلر ذرّ وانباته
شعير باشلادى Les orges lèvent plus vite que les fromens
حنطەدن چابك بتر

Il signifie aussi, fermenter *A.* نفتان *P.* بر خيزيدن *T.*
قبارمق || Faire lever la pâte خميرى قبارتمق La pâte com-
mence à lever خمير نفتانه باشلادى

Se lever. Se mettre debout sur ses pieds *A.* قيام *P.* بر
خاستن ـ بر خيزيدن *T.* قالقمق ـ اياغه قالقمق || Se lever
de dessus un siège بركمسنه قاعد اولديغى سرير اوزرندن
قالقمق Levez-vous de là, ce n'est pas là votre place طوريغك
بر سكا لايق دكل آندن قالق Quand il entre, tout le monde
se lève pour lui faire honneur مجلسه دخولنده اكراماً وتعظيماً
هر كس اياغه قالقار ـ هر كس قيام ايدر Se lever de table
سفرەدن قالقمق ـ طعامدن قالقمق ـ On dit aussi, Se lever,
pour dire, sortir du lit *A.* قيام عن المنام *P.* از خوابگاه
بر خاستن *T.* يتاقدن قالقمق || Il se lève de bon matin
على السحر قالقار ـ على السحر يتاقدن قالقار Il n'est pas
encore levé هنوز قالقمامشدر ـ هنوز يتاقدن قالقمامشدر Il
est levé et habillé يتاقدن قالقمش ولباسنى كييمشدر.

On dit au Palais, La Cour, l'audience est levée, pour dire,
que l'audience est finie مجلس شرع ختام بولدى

Il se dit aussi du soleil et des astres qui viennent de pa-
raître sur l'horizon *A.* طلوع *P.* آمدن ـ بديد ـ سر نمودن
T. طوغمق || Le soleil en tel mois se lève à telle heure شمس
فلان آيده فلان ساعتده طلوع ايدر Le soleil est levé شمس
كونش طوغدى ـ طلوع ايتدى Voilà Jupiter qui se lève
اشته كوكب مشترى طلوع ايدر

On dit aussi, que le vent se lève *A.* اهتزاز الريح *P.* باد
روزكار قالقمق *T.* بر خاستن

Levé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته ـ بر آمده *T.* قالقمش ـ

On dit, Prendre quelqu'un au pied levé, c'est-à-dire, au moment de son départ *T.* بر كمسنه‌يى پا در ركاب قالدرلمش — عزيمت اولديغى حالده اخذ ايتمك — Il signifie figur. prendre quelqu'un au mot, tirer avantage contre lui de ce qui lui est échappé de dire *T.* بر كمسنه‌نك سوزينه بصمق

LEVER. Temps où l'on se lève *A.* وقت القيام عن المنام *P.* وقت بر خاستن از خوابگاه *T.* بركمسنه‌نك يتاقدن قالقديغى وقت || Il était au lever du roi خنكارك يتاقدن قالقديغى وقتده ايدى — قالقديغى وقتده بولندى اويقودن

On dit aussi, Le lever du soleil, des étoiles, pour dire, le temps qu'ils se lèvent *A.* وقت الطلوع الشمس *P.* دم بر آمدن آفتاب *T.* كونشك طوغديغى وقت

LEVIER. Verge inflexible dont on se sert pour élever des poids *A.* مربعة *P.* مربعة *T.* بارخيز مانله || Un gros levier ايرى ويوغون مانله — كبيره Le point d'appui d'un levier مانله‌نك Le levier multiplie la force مانله‌نك دستكى تأكيد قوته دخلى وار در

LÉVIGATION. T. de Chimie. Action de léviger ou effet de cette action *A.* تسفيف — استفاف *P.* خرد سازى *T.* ازمه

LÉVIGER. T. de Chimie. Réduire en poudre très-fine *A.* سفّ — تسفيف — قمح *P.* خرد ساختن — همچال سفون كردن *T.* ازوب توز كبى ايتمك

LEVIS. On appelle Pont-levis, un pont qui se baisse et se lève *A.* جسر نهّاض *P.* پل خيزان *T.* قالقار كوپرى

LEVRAUT. Jeune lièvre *A.* جرو الارنب *P.* خرگوشك *T.* طاوشان ياوريسى

LÈVRE. Cette partie extérieure et vermeille de la bouche qui aide à former des sons *A.* شفة pl. شفاه *P.* لب *T.* دوداق || La lèvre supérieure, inférieure شفة اعلا وسفلا — اوست واَلت دوداق Avoir les lèvres renversées اقلب الشفه اولمق — gercées منشرت الشفه اولمق دورك دوداقلو اولمق — fendues مشقوق جانلاق دوداقلو اولمق — لب تفيده اولمق ياريق دوداقلو اولمق — لب پرتميده اولمق — الشفه اولمق

Lèvres rouges, vermeilles, incarnates, de corail لب لعلگون دوداق آلتندن لاقردى سويلمك Prononcer du bout des lèvres

Remuer les lèvres دوداقلرى اويناتمق — تحريك شفه ايتمك

Petite lèvre لب نازك — اينجه دوداق — On dit d'un homme, qu'il a la mort sur les lèvres, pour dire, qu'il est à l'agonie جانى دوداغنه كلمشدر — جان بر لب آمده در

On appelle les bords d'une plaie, Les lèvres d'une plaie *A.* اشفار الجراحة *P.* كنارهاى زخم *T.* يارەنك دوداقلرى — يارەنك كنارلرى

On dit d'un homme qui promet des choses qu'il n'a pas dessein de tenir, qu'il dit cela des lèvres, mais le cœur n'y est pas آغزندن كوكلدن دكل — سويلديكى دلدندر كوكلدن دكل — Et qu'on a un mot sur le bord des lèvres, pour dire, qu'on est sur le point de dire un mot, et ne pas le dire بو سوز دلم دلم اوجنه طولاشور — اوجنده در

LÉVRIER. Sorte de chien de chasse *A.* طلق *P.* يوزه *T.* تازى || Beau lévrier طلق احسن دلبر تازى — grand طلق كبير الجثه ايرى تازى — Lâcher les lévriers تازيلرى صالدرمق

LEVRON. Lévrier au-dessous de six mois *A.* جرو الطلق *P.* يوزه بچه *T.* تازى ياوريسى

LEVÛRE. Écume que fait la bière quand elle bout *A.* طفاحة الجعة *P.* سرجوش كنگاب *T.* آرپه صويى كپوكى

LEXICOGRAPHE. Auteur d'un dictionnaire *A.* مؤلف الكتاب — لغوى pl. لغويون — اهل اللغة *P.* لغت نويس — اللغة *T.* فرهنگ نويس — لغت يازان

LEXIQUE. Dictionnaire. V. ce mot.

LÉZARD. Espèce d'animal *A.* ضبّ pl. ضباب *P.* سوسمار *T.* كلر

LÉZARDE. Crevasse qui se fait dans un mur *A.* شق pl. شقوق — فرجة pl. فرج *P.* شكاف — رخنه *T.* كدك — ياريق

LÉZARDÉ. Il se dit d'un mur crevassé *A.* مشقوق — منفرج *P.* شكافته — رخنه دار *T.* يارلمش — ياريق — كدكلو || Ce mur est tout lézardé بو ديوار يكپاره منفرج ومشقوقدر

LIAIS. Sorte de pierre à chaux compacte *A.* حجر اللكاث — اسفيداج الجصّاصين || Toutes ces marches sont de liais, sont de pierre de liais بو درجانك مجموعى احجار لكاثدن مصنوعدر

LIAISON. Jonction de plusieurs corps ensemble *A.* وصل — اوصال — اتّصال — ارتباط *P.* پيوند *T.* باغليش — يناشقلق — بتشمه || Ces pièces sont si bien jointes, qu'on n'en voit plus la liaison بو قطعه‌لرك برى برلرينه التصاقلرى شول رتبه‌ده اويغوندر

La liaison de ces pièces كه مجمل وصللرى اصلا بللو دكلدر
de bois بو آغاج قطعه‌لرينك اتصال وارتباطى Tels ingré-
dieus font la liaison de cette composition بو اجزا فلان تركيبك
لهم مدار La soudure est une espèce de liaison مدار ارتباطيدر
وصل اولان شيئلرك بر نوعيدر

Il se dit figur. de ce qui lie les parties d'un discours les unes aux autres *A.* تلافق - رابطة pl. روابط - التئام *P.* بهم پيوستگى *T.* برى برلريله اولاشقلق || Liaison dans les idées dans les phrases, dans les parties d'un discours رابطهٔ معانى كلامك جميع اجزالرنده وتعبيرات وفقراتنده اولان حسن تلافق والتئام Cette période n'a point de liaison avec la précédente بو فقره‌نك فقرهٔ سابقه ايله بردرلو ربطى يوقدر

Et du rapport des choses entre elles *A.* علاقـة - مناسبت pl. علايق *P.* وابستگى *T.* علاقـه || Cette affaire a de la liaison avec celle - là بو مصلحتك فلان مصلحته تعلّقى وار در

Il n'y a pas de liaison, de rapport entre ces deux affaires بو ايكى مصلحت بيننده بر درلو علاقه ومناسبت يوقدر

— Et de l'union, de l'attachement entre des particuliers, ou entre des États || Liaison étroite علاقهٔ قويّه Liaison d'amitié رابطهٔ دوستى - محبّت de commerce علاقهٔ تجارت de parenté علاقهٔ قرابت Former une liaison بر كونه علاقه پيدا ايلمك rompre قطع علاقه ايتمك - فسخ رابطهٔ الفت ايتمك Il y a une liaison étroite entre eux بينلرنده رابطهٔ ميانه‌لرنده علاقهٔ قويّه وار در - اكيدهٔ حبّ وموالات وار در

On appelle, Maçonnerie en liaison, celle qui est faite de manière que le milieu d'une pierre est posé sur le joint de deux autres *A.* معاقدة الاحجار *P.* بهم بستگىٔ سنگها *T.* طاشلرك كيدلنه‌رك باغلنمسى

LIAISONNER. Arranger des pierres de façon que les joints des unes portent sur le milieu des autres *A.* تنظيم الاحجار بالمعاقدة *P.* سنگهارا با هم ديگر بستن *T.* طاشلرى كيدلمه ديزمك

LIANT. Souple, facile à mouvoir *A.* ليّن - ليّن الحركة *P.* سست *T.* يومشقرق || Ressorts bien liants ليّن الحركه زنبركلر — Figur. Doux, affable ليّن الجانب - سهل العطف - طبع نرمخو *P.* يواش *T.* خويلو - يواش || Caractère liant ليّن الجانب بر آدم homme ملايمت آلود

LIARD. Petite monnaie de cuivre *A.* فلس pl. فلوس *P.* vul. منقر *T.* پول

LIASSE. Amas de papiers liés ensemble *A.* مكرّسة - تحريرات *T.* طوب باغلنمش تحريرات || Liasse de lettres sur une telle affaire فلان مصلحته متعلق طوب باغلنمش تحريرات

LIBAGE. Gros moellon qu'on n'emploie que dans les fondements d'un édifice. V. Moellon.

LIBANOTIS. On nommait ainsi, chez les Grecs, des plantes qui exhalaient une odeur d'encens *A.* نباتات لبانيّة *P.* گياههاى لبانى *T.* كونلك قوخولى اوتلر

LIBELLE. Écrit injurieux *A.* رسالة الهجو - هجويّة pl. هجويّات *P.* جرشفت نامه *T.* يرمه‌يه متعلق رسالـه || Libelle calomnieux افايك ومفترياتى محتوى رسالهٔ هجويّه diffamatoire تفضيح وتشهيرى متضمّن رسالهٔ هجويّه C'est un faiseur de libelles انشاى رسالات هجويّه‌يى اعتياد ايدنمش بر آدمدر

LIBELLER. T. de Pratique. Dresser un exploit, et y expliquer sa demande *A.* ثبت فى الصحيفة *P.* در رقم كشيدن *T.* قلمه آلمق Il ne se dit qu'en ces phrases: Libeller un exploit بر قطعه مراسله قلمه آلمق Libeller une demande بر كمسنه‌نك - ثبت صحيفهٔ تحرير ايتمك - استدعاسنى قلمه آلمق

On dit aussi, en matière de finances, Libeller une ordonnance, pour dire, la rédiger avec ordre, et la motiver selon les formes reçues بر حكمى كما ينبغى بسط وتحرير ايتمك

LIBELLISTE. Auteur d'un libelle *A.* مولّف الرسالة الهجو *P.* جرشفت نامه *T.* يرمه‌يه متعلق رساله يازان

LIBÉRAL. Qui aime à donner *A.* سخىّ pl. اسخيا - سامى - غمر - مذل اليد - طلق اليدين - ندىّ الكفّ - سمحا pl. واسع الكرم - كثير المعروف - كثير العطايا - منعام - الرداء *P.* جوانمرد - گشاده دست *T.* جومرد - الى آچق || Généreux et libéral عالى جناب ومنعام Libéral envers les gens de mérite ارباب استحقاق حقنه ندىّ الكفّ La nature lui a été libérale de ses dons يد قدرت فلانك حقنه كثير العطايا Être libéral de louanges فلانك مدح وستايشنده ايدى سخاسى چوق اولمق Il a l'humeur, l'inclination, l'âme libérale بالطبع سخايه مايلدر Tous les princes de cette race-là ont été sages, libéraux, vaillants بو عرقك جميع ملوكى عقلادن واسخيادن واصحاب فتوّت وشجاعتدن ايدى Il y a grande différence entre un homme prodigue et un homme

تبذیر واسرافه مبتلا بر کشی ایله سخی وجوانمرد libéral.
کف ناشر العطایا Main libérale بیننده فرق عظیم وار در
کف مفیض الاحسان — Vous avez reçu des biens infinis de sa
main libérale معدن لطف واحسان اولان کف ناشر
العطایاسندن تحصیل نعم فراوان ایلدک

On appelle Arts libéraux, ceux où l'esprit a plus de part que
le travail de la main A. صنایع نفیسة ـ صنایع شریفة

LIBÉRALEMENT. D'une manière libérale A. بالجود والسخا
بالسماحة والسخاوة — P. جوانمردانه T. جومردلك ایله ||
Donner libéralement بالجود والسخا احسان ایتمک

LIBÉRALITÉ. Penchant à donner A. جود ـ سخاوت ـ سخا
سماحت ـ P. جوانمردی ـ گشادگئ دست T. جومردلك
ساخته ـ سخاوت کاذبه fausse سخای عظیم Grande libéralité ||
بر کمسنه نك Exercer sa libéralité envers quelqu'un جومردلك
اثبات سماحت ـ حقنه اجرای لازمهٔ جود وسخا ایتمک
مظهر اولدیغی نعمت Il tient cela de votre libéralité ایتمک
مجرّد سنك اثر سخاوتکدر

Et le don même que fait une personne libérale A. عطیّة pl.
عطایا: نعمت ـ pl. نعم ـ عارفة pl. عوارف P. بخشش T.
احسان ـ کرم || Grande libéralité احسان عظیم ـ عطیّهٔ جسیمه
extraordinaire خارق عاده بر عطیّه Faire des libéralités نشر
نعم وعطایا ایتمک Il n'est riche que de vos libéralités فلانك
ثروت ویساری انجق سنك نعم فراوانکدن حاصل اولمشدر
Tout le monde se sent de ses libéralités نعم وعطایاسندن
عامهٔ ناس متمتّع وبهره‌دار اولمشدر

LIBÉRATEUR. Qui délivre une personne, une ville, un peuple
de l'oppression, d'un grand péril A. ناجی ـ مخلّص P. رها
ساز ـ خلاص کننده ـ نجات بخشنده T قورتاریجی || Le
libérateur de la patrie ناجئ وطن ـ سبب نجات وطنك
سبب خلاص ونجاتم Voilà mon libérateur وخلاصی اولان
اشته فلان کشیدر Notre-Seigneur Jésus-Christ est le libé-
rateur du genre humain حضرت عیسی افندمز ناجئ بنی آدمدر

LIBÉRATION. T. de Jurisp. Décharge d'une dette, d'une ser-
vitude A. خلاص P. رهایی T. قورتلش || Les lois sont tou-
jours favorables à la libération du débiteur احکام شرعیّه دائما
مدیونك خلاصی طرفنه مساعد در La libération de l'État
ملکك بار دیوندن خلاصی

LIBÉRER. T. de Jurispr. Délivrer de quelque chose qui était
à charge A. تخلیص P. وارسته کردن ـ رها کردن ـ رهانیدن
T. قورتارمق || Il faut vous libérer de cette dette بو دیندن
سنی تخلیص ایتمك لازمهٔ حالدندر Il veut libérer sa
maison de cette servitude خانه‌سنی بو کونه قید محکومیّتدن
تخلیص ایتمک استر J'ai transigé avec lui pour me libérer
des poursuites qu'il faisait contre moi خالی
علیهمه ایتمکدن اولمدیغی تعقیباتدن خلاص بولمق ایچون کندوسیله عقد
سند مصالحه ایلدم Il est toujours permis à un débiteur de
se libérer بر مدیونك دیندن خلاصی اسبابنه تشبّثی
تجویز اولنو کلمشدر

LIBÉRÉ. A. مخلّص P. وارسته ـ خلاص یافته ـ رها یافته
T. قورتلمش

LIBERTÉ. Le pouvoir d'agir ou de n'agir pas A. رخصة
رخصة الاختیار ـ الارادة || Dieu a donné la liberté à l'homme
جناب حکیم لم یزل انسانه رخصت اراده احسان ایلدی ـ
رخصت اختیار Liberté d'approuver et de contredire تصویب
وتعریض خصوصنده رخصت اختیار Les passions affaiblissent
la liberté امراض نفسانیّه انسانك رخصت اختیارینه
رخصت اراده‌سنی توهین ایدر ـ ابراث وهن وفتور ایدر

On appelle Liberté, ou Liberté civile, le droit de faire tout
ce que les lois permettent A. رخصت شرعیّة || Cela est con-
traire à la liberté publique رخصت شرعیّهٔ عباده مغایر بر
کیفیّتدر Les lois sont les gardiennes de la liberté قوانین واحکام
رخصت شرعیّه‌نك محافظلریدر J'ai toute liberté de vendre
mes terres متصرّف اولدیغم اراضینك فروختنه رخصت
شرعیّهٔ تامّه وار در de me marier, de disposer de mon bien
عقد نکاح ایلمکه ومالمك اعمال وتصرّفنه رخصت شرعیّه
وار در — Et Liberté, ou Liberté politique, la faculté dont une
nation jouit par la constitution du gouvernement, de participer
à la puissance législative A. رخصت ملکیّة || Tandis que
Rome jouissait de sa liberté رومانیّون رخصت ملکیّه ایله متمتّع
اولدقلری حالده Un tyran qui a opprimé la liberté de son
pays خلقك رخصت ملکیّه‌سنه حوالهٔ بار زبردستی وتغلّب
ایتمش بر جبّار قهّار Cette province a secoué le joug, et s'est
mise en liberté بو مملکت ربقهٔ محکومیّتی فك ایله
تحصیل رخصت ملکیّه ایلدی Le protecteur, le restaurateur
de la liberté رخصت ملکیّهٔ عبادك محیی وحامیسی

On appelle Liberté de conscience, la permission de professer

une religion autre que la dominante, et de suivre, en matière de religion, les lumières de sa conscience A. رخصة فى العقايد. T. عقايد بابنده نفس مخطره‌نك دلالتى اوزره عمل امر عقايدده رخصت اراده ـ وحركته رخصت

Il est aussi opposé à Contrainte A. رخصت T. سربستلك || Je vous laisse en liberté سكا رخصت ـ صيقمديسزلك ـ سربستلك ايله محاوره ايده‌لم Parlons en liberté ويررم بى تكلّف سويلشه‌لم

Il signifie aussi, toute sorte d'indépendance des commandemens d'autrui A. استقلال ـ استبداد P. خود سرى ـ آزادگى T. سربستلك ـ بللو باشليلق ـ آزاده‌لك || Pleine et entière liberté استبداد تامّ ومكمّل ـ استقلال تامّ مطلق Il ne se veut donner à personne, il aime trop sa liberté آزادگئ حاله بغايت هوسكار اولمغله هيچ بر كمسنه‌يه سر فرو بردهٔ اطاعت اولمقدن حظ ايتمز Engager sa liberté استقلال حالنى قيد محكوميّت ايله مقيّد ايتمك

Et état d'une personne de condition libre A. حرّيّت P. حال آزادگى T. آزادلق || État de liberté حال آزادگى ـ آزادگئ سر حال آزادگى حرّيّت La liberté est naturelle à tous les hommes وحرّيّت بنى آدمك جمله‌سى حقنه امر طبيعيدر Ceux qui étaient pris en guerre perdaient leur liberté اثناى محاربه‌ده گرفتار بند سبى واسار اولنلر حال حرّيّتدن محروم اولمش بر كمسنه مقدّما متمتّع اولورلر ايدى Recouvrer sa liberté اولديغى حال آزادگى وحرّيّتى كما فى السابق تحصيل ايتمك Vendre sa liberté نعمت آزادگى وحرّيّتى اقچه ايله صاتمق Donner la liberté à un esclave رقى حرّ ايتمك ـ كوله‌يى آزاد ايتمك ـ عبدى اعتاق ايتمك

Et manière d'agir libre, familière, hardie. Il se dit en bien et en mal A. جسارت || Une honnête liberté جسارت اديبانه J'ai pris la liberté de vous écrire طرفكه تحريره جسارت ايلدم Il se donne de grandes libertés عظيم جسارتلره تصدّى ايدر Vous prenez d'étranges libertés غريب وعجيب اطوار ايدرسك Il se donne des libertés qui ne plaisent pas à tout le monde جسورانه‌يه تصدّى ايدر هر كسك پسند ايده‌ميه‌جكى اطوار جسورانه‌يه ابتدار ايدر

Et facilité heureuse, disposition naturelle A. سهولت P. آسانى T. قولايلق || Grande liberté d'action فعل وعملده غايت سهولت حركت ـ سهولت عظيمه La liberté de la langue سهولت لسان ـ طلاقت لسان de la parole سهولت طلاقت كلام ـ نطق وكلام Il fait toutes choses avec tant de grâce et de liberté هر شيئى كمال سهولت وغايت حسن بالسهولة واللطافة ـ ونزاكت ايله اجرا ايدر Liberté de pinceau, de burin سهولت قلم

On dit, Liberté d'esprit, pour dire, l'état d'un homme qui a l'esprit dégagé de tout objet étranger A. سلامة العقل P. آزادگئ ذهن T. ذهن تميزلكى

Et liberté de ventre, pour dire, la facilité que le ventre a de bien faire ses fonctions A. طلاقة البطن ـ لينة الطبع P. نرمئ شكم T. قارن يومشقلغى ـ طبيعت يومشقلغى

Libertés, signifie, franchises, immunités A. pl. معافيّات P. آزادگى ـ مسلّمى T. سربستلكلر || Par le traité, on leur doit conserver leurs libertés, immunités et franchises عقد اولنان عهدنامه موجبنجه معافيّات وامتيازات ومسلّملكلرى محافظه اولنمق واجبه‌دندر Les libertés du peuple Anglais انكلتره خلقنك معافيّاتى

LIBERTIN. Déreglé dans ses moeurs et dans sa conduite A. متخلّع P. مسيّب الاخلاق ـ خراباتى T. خانه خراب ـ هواسنه تابع || Ce jeune homme est à peine entré dans le monde, qu'il est devenu libertin بو نو جوان هنوز دنيايه كيرمشيكن خلاعت طبعه گرفتار اولمشدر Cette femme, malgré les bons exemples qu'elle a sous les yeux, est extrêmement libertine بو خاتون كوزى اوكنده موجب عبرت اولدجق اولقدر امثال طورر ايكن بغايت متخلعه در ـ On dit aussi, Mener une vie libertine تسيّب حال ايله كچنمك

On dit, qu'une personne est d'une humeur bien libertine, pour dire, qu'elle hait toute sorte de sujétion A. ابىّ من الاتّباع P. سرسرى مشرب T. سرسرى مزاجلو

Il se dit aussi de celui qui affecte de ne pas respecter la religion A. واسع المذهب P. قلندرمشرب T. دينده قيدسز || Les libertins et les prétendus esprits forts قلندرمشربان وامر دينده صاحب جربزه عدّ اولنانلر

LIBERTINAGE. Débauche et mauvaise conduite A. تخلّع P. حال خراباتى ـ عيّاشى T. عيّاشلق ـ برباد لق || Vivre dans un libertinage continuel تخلّع دائمى ايله امرار عمر ايمك Donner dans le libertinage عيّاشلغه مبتلا اولمق

Et habitude d'irréverence pour les choses de la religion A.

|| مذهبده قیدسزلک .T قلندر مشربی .P وسعة المذهب Il fait profession de libertinage وسعت مذهبی عادت اتخاذ قلندر مشربلکی کندویه صنعت ایدینور - ایدر

Et une inconstance, une légèreté de caractère et d'esprit, qui fait que l'on ne s'assujettit à aucune règle .A تسیّب الحال || Il y a trop de libertinage dans vos études امر تدرّسده تسیّب حالک مرتبهٔ کمالده در

LIBIDINEUX. Lascif. V. ce mot.

LIBRAIRE. Marchand de livres .A بایع الکتب - صحّاف .P کتاب فروش .T کتابجی || La boutique d'un libraire صحّاف دکانی

LIBRAIRIE. La profession d'un libraire .A حرفة الصحّاف .P کتاب فروشی .T کتابجیلق || Il a quitté la librairie کتابجیلقدن فراغت ایلدی - کتابجیلغی ترک ایلدی - Il se prend aussi, pour la communauté des libraires .A طایفهٔ الصحّافین .P گروه کتاب فروشان .T کتابجی اصنافی

LIBRATION. T. d'Astron. Balancement apparent de la lune autour de son axe .A ترقرق القمر .P خرام ظاهریٔ ماه .T آیک صورتا صالنتیسی

LIBRE. Qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas .A اختیاری - مختار .P اختیاره باغلو .T وابستهٔ اختیار - وابستهٔ دلخواه || La volonté est libre انسانک ارادهسی اختیاریدر || est une faculté libre انسانک ارادهسی بر قوّت اختیاریّه در Les volontés sont libres اراده منوط حسن - ارادهلر اختیاریدر - On dit, qu'un homme a son libre arbitre, pour dire, qu'il est maître de choisir entre le bien ou le mal هر کس اختیار در - هر کس فاعل مختار در - ارادهٔ جزئیّهده مختار در On dit aussi à l'impersonnel, Il vous est libre de faire ce que vous voudrez دیلدیککی ایشلمکه مرخّصسک Il lui est libre d'aller où il lui plaira دیلدیکی محلّه وارمغه مرخّصدر

Et indépendant .A مستقل - مطلق العنان .P خود سر .T سربست - بللو باشلو || Il est libre et ne dépend de personne هیچ بر کمسنهیه تابع اولمیوب مستقل وخود سر در Il ne veut s'attacher à aucun maître, il veut demeurer libre هیچ بر مخدومه تبعیّتدن حظّ ایتمیوب مطلق العنان اولمق استر - محکومیّتدن حظ ایتمیوب حال استقلالده قالمق استر C'est un état libre بلدهٔ مستقلدر Une ville libre بر ملک سربست بر شهر - مستقله Gouverner des peuples libres اقوام مستقلّه اوزرینه حکومت ایتمک Les suffrages ne sont pas libres dans cette assemblée اصحاب مجلس بیان رأیده آرای اصحاب شوراده رخصت - مطلق العنان دکللر در مطلقه یوقدر

Et qui n'est pas esclave .A حرّ .pl احرار .P آزاده سر .T آزاده || C'est un homme de condition libre طائفهٔ احراردن قول اولمیان Être né libre حرّ الاصل اولمق بر آدمدر Libre de sa personne نفسی قول دکلدر - بنفسه حرّ وآزاده سر در

Et qui n'est pas captif, prisonnier .A طلیق .P آزاد کرده .T آزادلو - آزاد اولمش - اطلاق اولنمش || Il était prisonnier, mais à présent il est libre مقدّما اسیر ایکن شمدی طلیقدر

Et qui est exempt de contrainte, de gêne .A طلیق البدن .P آزاده .T آچق - صیقنـدیسز || Il est libre dans sa taille آزاده قد در - طلیق القامه در Un air libre et dégagé سیمای طلاقتنمای بی ثقلت Il a le corps libre et agile, il fait des exercices طلیق البدن وخفیف الحرکه اولمغله کافهٔ اعمالی سهولت ایله اجرا ایدر - On dit aussi, Avoir la voix libre, la parole libre نطقده سهولت اولمق - صوتده سهولت اولمق - سسی آچق - سس آچق اولمق || Tant que j'ai été enrhumé, je n'ai pas eu la voix libre مزکوم ایکن سسم آچق دکل ایدی Il a été long-temps qu'il ne faisait que bégayer, mais présentement il a la voix libre مدّت مدیدهدنبرو دیلی طوتقون ایکن بو دفعه سسی آچلمشدر - Et avoir le ventre libre منطلق البطن اولمق - بر کمسنهنک لینت طبیعتی اولمق

On dit, Être libre avec quelqu'un, pour dire, vivre avec lui sans cérémonie بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق

Libre, se dit aussi des mers, des chemins, des passages, pour dire, qu'on y peut aller en toute sûreté .A امین .P امن وامان اوزره اولان - قورقوسز .T آزادهٔ بیم وهراس Les chemins sont libres || طرق ومسالک امن وامان اوزره در - اشقیادن خالیدر - واهمهٔ تعرّض اغیاردن آزاده در - یوللر امیندر

Il signifie aussi, dégagé de .A خالی - بریٔ .P آزاده - تهی .T بوش - قورتلمش || Être libre de soucis هموم وافکاردن بریٔ اولمق de toute sorte d'engagement هر نوع تعهّددن بریٔ اولمق - On dit, Présentement je suis libre, pour dire, je

n'ai plus rien à faire maintenant الحالة هذه شغلدن خالى كافة اوقاتى — Et qu'un homme a tout son temps libre — يم شغلدن خاليدر

Il signifie aussi, licencieux, et téméraire *A.* ماجع ـ فاحش || پرداخسز ـ پرواسز *T.* بى پروا ـ بى پرده *P.* لا ابالى ـ حدّدن بيرون لا ابالى اولمق Il ne faut pas être trop libre روا دكلدر Il ne faut pas avoir la langue si libre لسانده اولقدر ديلك اول درجهده پرداخسزلكى ـ بى پروالق روا دكلدر Paroles libres اقوال لا اباليانه Chansons اغانىٔ جائز دكلدر vers ابيات مجاعت آلود C'est un homme qui a فاحشه des sentimens libres sur la religion امر دينده افكار لا اباليانه ايله مألوف بر آدمدر

LIBREMENT. Sans contrainte *A.* بلا تكلّف ـ بلا قيد *P.* || صيقلميدرق *T.* ببيقيدى || Je vous dirai librement mes sentimens افكار ما فى البالمى بلا قيد طرفكه بيان ايدهجكم Vous pouvez en user librement اول بابده بلا قيد ديلديككك صورت ايله معامله ايده بيلورسك

Et sans égard, sans circonspection *A.* بلا احتراز *P.* بى پروا *T.* صاقنميدرق || Agir librement بلا احتراز عمل وحركت بى پروا كچنمك vivre ايتمك

LICE. Lieu préparé pour les tournois et autres exercices *A.* رحبة المبارزة *P.* ميدان كشتگيران *T.* كورش ميدانى || Entrer dans la lice رحبهٔ مبارزه‌يه دخول ايتمك Ouvrir la lice كورش ميدانـنده استفتاح ايتمك La lice est ouverte à tout le monde كورش ميدانى عامّه‌يه آچقدر

On dit figur. Entrer en lice, pour dire, s'engager dans quelque contestation ميدان مجادله‌يه ـ ميدان مجادله‌يه كيرمك ممارات ومعارضه‌يه تصدّى ـ اجالهٔ كميت ادّعا ايتمك ايتمك

LICE. Femelle d'un chien de chasse *A.* كلبة الصيد *P.* مادهٔ سگ شكارى *T.* آوجى كوپك ديشيسى

LICENCE. Liberté excessive *A.* مجاعت *P.* ـ بى باكى ـ بى پروايى ـ بى پردگى *T.* ادبسزلك || C'est un homme qui prend des licences اطوار مجاعت آلود ايله مألوف باكانه حركت ايدر بر آدمدر ـ بر آدمدر

Et déréglement dans les moeurs, dans les paroles *A.* تسيّب الاخلاق *P.* تباهكارى *T.* مسيّبلك ـ برباداق || Une licence effrénée بر كونه تسيّب خليع العذار Réprimer la licence تسيّب اخلاقى قهر ومنع ايتمك C'est ouvrir la porte à la licence بو بابده رخصت ويرمك تسيّب اخلاق قپوسنى تسيّبه فتح باب رخصت ايتمكدر ـ كشاد ايتمكدر

LICENCIEMENT. Congé qu'on donne aux troupes *A.* اطلاق العسكر من الخدمة *P.* گسيل كردن لشكر از خدمت *T.* عسكره خدمتدن اطلاق اذنى || Faire le licenciement des troupes عسكره خدمتدن اطلاق اذنى ويرمك

LICENCIER. Congédier des troupes *A.* اطلاق العسكر من الخدمة *P.* عسكررا از ـ لشكررا از خدمت گسيل كردن *T.* عسكره خدمتدن اطلاق اذنى ـ خدمت مرخّص كردن ويرمك || Après la paix, on licencia une partie des troupes عقد مصالحه‌دنصكره عسكرك بر مقدارينه خدمتدن اطلاق اذنى ويرلمشدر

Se licencier. S'émanciper à quelque chose, sortir des bornes du devoir, de la modestie *A.* تجاوز ـ تجاوز عن الحدّ *P.* بيرون از حدّ ادب رفتن *T.* حدّى ـ عن حدّ الادب ادبسزلك ايتمك ـ آشورمق || C'est un homme qui se licencie en paroles اقوال وكلماتنده حدود ادبى تجاوز ايدر بر آدمدر Il se licencie quelquefois jusqu'à manquer de respect à ses supérieurs حدود ادبدن تجاوزى بعضاً كندو رؤساسنه بيله عدم توقير رتبه‌لرينه رسيده اولور

Licencié. || Troupes licenciées *T.* خدمتدن اطلاق مأذوناً اولنمش عسكر

LICENCIEUSEMENT. D'une manière licencieuse. *A.* بتسيّب ـ بى ادبانه ـ مسيّبانه ـ تباهكارانه *P.* من غير تأدّب ـ الاخلاق *T.* ادبسزجه ـ مسيّبلك ايله || Vivre licencieusement تسيّب ادبسزجه تكلّم ايتمك parler اخلاق ايله كچنمك

LICENCIEUX. Déréglé, désordonné *A.* مسيّب الاخلاق ـ *T.* مسيّب ـ برباد *P.* تباهكار فاحش ـ خليع العذار || Mener une vie licencieuse تسيّب اخلاق ايله امرار ايّام ايتمك Il est licencieux en paroles نطق ـ فحش كلام ايله مألوفدر Dire des paroles licencieuses فحشيّات وگفتارزنده ادبسز در تفوّه ايتمك

LICET. Permission *A.* اذن *P.* دستور *T.* اذن

LICHEN ou **PULMONAIRE DE CHÊNE.** Plante *A.* جوزجندم *P.* صغر منتارى *T.* كور گندم

LICHEN PÉTRÉUS. On nomme ainsi L'Hépatique commune. V. Hépatique.

LICITATION. T. de Jurisp. Vente au plus offrant d'un immeuble, qui appartient en commun à plusieurs personnes, et qui ne peut se partager *A.* مزاد الملك المشاع || Vendre une maison par licitation بر خانه‌يى شايعاً تصرّفنه مبنى مزاده شايعاً تصرّف اولنان خانه‌يى بيع من يزيد - ويرمك شايعاً تصرّف اولنان Contrat de licitation ايله صاتمق ملكك بالمزايده فروختنه دائر عقد اولنان مقاوله سندى

LICITE. Qui est permis par la loi *A.* شرعاً - مباح - حلال *T.* روا داشتهٔ شريعت *P.* مقارن بمساغ الشرعىّ - جائز حلال شئ || Ce n'est pas une chose licite شريعته اويغون اول دكلدر On demande s'il est licite de faire telle convention مقوله شرط ومعاهده انعقادينه مساغ شرعى وارميدر ديو - اول مقوله معاهده حلالميدر ديو سؤال اولنور - سؤال اولنور بويله بر شرطك انعقادينه اباحت شرعيّه وارميدر ديو استفتا اولنور

LICITER. T. de Jurisp. Mettre à l'enchère un immeuble, qui appartient à plusieurs copropriétaires *A.* بيع بالمزايدة الملك المشاع || Faire liciter une maison شايعاً تصرّف اولنان خانه‌يى بالمزايده فروخت ايتدرمك

LICOL ou LICOU. Lien de cuir ou de corde, que l'on met autour de la tête des chevaux, pour les attacher *A.* رسن pl. ارسان - زمام pl. ازمّة *P.* افسار - فسار - مهار *T.* يولار || Mener par le licou يولار ايله چكوب كوتورمك

LICORNE. Sorte d'animal. V. Rhinocéros.

LICORNE DE MER ou RHINOCÉROS DE MER. Sorte de cétacé qui porte une corne sur sa mâchoire *A.* كركدن - حريش *P.* بحرى كركدن آبى *T.* دكز كركدانى

LIE. Ce qu'il y a de plus grossier dans une liqueur, et qui va au fond *A.* ثفل - ثافل - عكر *P.* درد *T.* پوصه - چوكنتى - طورطى || Lie de vin ثافل خمر - نطل خمر - شراب طورطيسى Tirer du vin jusqu'à la lie شرابى ثفلنه قدر فوچيدن چكمك

On dit figur. La lie du peuple, pour dire, la plus vile populace *A.* خسالة الناس - اراذل الناس *P.* فرومايگان *T.* آدم مولوزى || Il n'y a que des gens de la lie du peuple qui aient ces sentimens-là بو كونه افكار اراذل ناسه مخصوص C'est un homme de la lie du peuple خسالهٔ اولان احوالدندر قومدن بر حريفدر

LIÉGE. Espèce de chêne dont l'écorce est spongieuse et légère *T.* منتار آغاجى - Il se dit aussi de l'écorce de cet arbre *T.* منتار

LIÉGER. Garnir un filet de morceaux de liége *T.* آغى بالقچى آغنه منتار دوزمك - منتارلمق

LIEN. Ce qui sert à lier *A.* رباط pl. رُبُط *P.* پيوند *T.* باغ دمور - رباط آهنين Un lien de fer رباط قوى || Un fort lien باغ Le lien d'un gerbe اكين دمتنك باغى Il faut retenir cela avec des liens بو شيئى ربط اكيده ايله تشديد ايتملو - Figur. *A.* رابطة pl. روابط - علاقة pl. علايق *P.* پيوند - در *T.* ايليشك || Le lien du mariage, le lien conjugal رابطهٔ رابطهٔ زوجيّت - ازدواج C'est un lien sacré, un lien indissoluble بر رابطهٔ مباركهٔ ممتنع الانفساخدر Lien d'intérêt علاقهٔ غرض ومصلحت d'amitié علاقهٔ محبّت - پيوند مهر ومودّت Les liens du sang et de la nature روابط نسبيّه وفطريّه Il a rompu tous les liens qui l'attachaient à la terre, pour s'unir à Dieu dans le ciel حضرت ربّ العزّت اولمق فكريله كافهٔ علايق دنيويّه‌دن منقطع اولمشدر عرش اعلاده مظهر قربيّت

Il se dit aussi, de la corde ou chaîne dont un prisonnier est attaché *A.* قيد pl. قيود - اسار pl. اسر - سلسلة pl. سلاسل *P.* بند - زنجير *T.* بوقاغى - زنجير || Il était dans les liens قيد وبند ايله مقيّد ايدى L'ange tira Saint Pierre des liens ملك حضرت پتروسى سلاسل وقيوددن تخليص ايلدى Briser, rompre ses liens بر كمسنه مقيّد اولديغى سلاسل - شكست ايتمك - وقيودى نقض وكسر ايتمك - Il se dit aussi figur. et surtout en parlant des amants || Il trouve ses liens bien doux متحمّل اولديغى زنجير علاقه ومحبّتك متحمّل اولديغى - باربنى نفسنه شيرين ولطيف عدّ ايدر سلاسل عشق ومحبّتك ثقلتى عندنده عين نعمتدر

LIENTERIE. Espèce de dévoiement dans lequel on rend les alimens tels qu'on les a pris *A.* زلق الامعاء *T.* بغرسق صيرنديسى

LIER. Serrer avec un lien *A.* شدّ - ربط *P.* بستن *T.* باغلمق || Lier le bras قولى باغلمق - شدّ عضد ايتمك un fagot, une botte de foin بر قوجاق اوطونى وبر اوت دمتنى ايپ ايله باغلمق Lier avec un cordon شدّ وربط ايتمك Vous liez cela trop lâche بونى غايت كوشك باغلرسك Lier plusieurs fleurs ensemble pour faire un bouquet بر عدد حزمه ترتيب ايچون بر قاچ شكوفه‌يى برابر بند ايتمك

Lier les mains derrière le dos - اللری آرقده ربط ایتمک
شدّ اقدام ایتمک Lier les pieds تکتیف ایادی ایتمک
بر آیاقلری محکم باغلمق Lier un homme à un arbre -
کمسنه‌یی آغاجک برینه ربط ایتمک On dit par analogie, -
Lier les idées, les phrases, les pensées معانی وفقرات وافکاری
اجزای کلامی les parties d'un discours یکدیگره ربط ایتمک
بری برلرینه ربط ایتمک Figur. || C'est le sang et l'amitié -
qui les lient بو ایکی کشینک بینلرینی ربط ایدن علاقهٔ
قرابت ورابطهٔ محبّتدر

Lier un furieux, lier un fou A. تقیید P. بند کردن -
در زنجیر کردن T. بوقاغی‌یه اورمق || Il est devenu fou,
on l'a lié جنونه مبتلا - تجنن ایتمکله در زنجیر ایتدیلر
اولمغله قید وبند ایتمشلر در

Il signifie aussi, faire un noeud A. عقد P. گره - بندیدن
آیاق || Lier les cordons de ses souliers دوکملمک T. بستن
قابنک شریدینی عقد ایتمک Figur. || Lier amitié avec -
quelqu'un ربط - بر کمسنه ایله عقد رابطهٔ محبّت ایتمک
عقد رابطهٔ شیرازهٔ حبّ وموالات ایتمک Lier conversation
عقد تجارت وعقد محاوره ایتمک Lier commerce, société
شرکت ایتمک

On dit dans le langage de l'Écriture, Lier et délier, pour
dire, refuser, ou donner l'absolution A. فسخ وقید - حلّ وعقد
P. بستن وگشادن T. چوزمک وباغلمق || Notre-Seigneur
a dit à ses apôtres, Ce que vous aurez lié sur la terre, sera
aussi lié dans le ciel حضرت عیسی افندمز حواریّون کرامه
بیورمشکه روی ارضده هر نه که عقد ایده‌جک اولور
ایسه‌کز سماده دخی معقود در - Se lier avec quelqu'un, si-
gnifie figur., former une liaison avec lui A. عقد الاتّفاق -
اتّحاد P. بستن شیرازهٔ یکجهتی T. برلشمک

On dit, qu'une sauce, qu'une composition se lie, qu'elle est liée,
quand elle s'épaissit en cuisant A. انعقاد P. بستن T. قوامه
کلمک || Il faut remuer ce sirop, jusqu'à ce qu'il se lie
بو سیروبی منعقد اولنجیه قدر قارشدروب صارصمق
اقتضا ایدر

Il signifie aussi, astreindre A. قید P. بندیدن T. باغلمق
|| Qu'est-ce qui vous lie? سکا موجب قید اولان شیٔ ندر
Les paroles, les contrats lient les hommes مواعید ومقاوله سندلری
بر آدمی قید ایدر Être lié par sa parole, par un serment
- کمسنه ویردیکی سوز وایتدیکی یمین ایله باغلنمق
مقیّد اولمق - On dit aussi, Se lier par un serment, un voeu
باغلنمق - قید یمین وقسم وقید نذر ایله مقیّد اولمق

Et joindre, unir A. الصاق - وصل P. بهم پیوستن T.
بری برینه باغلمق - بری برینه یاپشدرمق - اولاشدرمق
|| La chaux et le ciment lient les pierres کرج وخراسان
احجاره وسیلهٔ الصاق اولور - احجاری وصل والصاق ایدر
Il faut mettre quelque chose dans cette composition, pour lier les
ingrédiens بو ترکیبک ابهنه اجزانک التصاقنه مدار
اولەجق بر شیٔ قاتلمق اقتضا ایدر - On dit aussi, Lier les
lettres بری - جروفی بری برلریله ربط والصاق ایتمک
برلرینه اولاشدرمق

Lié. A. مربوط P. بسته T. باغلنمش A. مقیّد P. درزنجیر
T. دوکملنمش T. گره بسته - بندیده P. معقود A. باغلو - بوقاغیلو
A. ملصوق P. بهم پیوسته T. اولاشدرلمش || On l'a mené
pieds et poings liés فلانی مقیّداً ومغلولاً کتوردیلر Un discours
bien lié حسن رابطه ایله مربوط بر کلام

LIERRE. Sorte d'arbrisseau grimpant A. عشقة - لبلاب -
عشقهٔ صغیره || Petit lierre صارمشق T. برشن P. قسّوس
Couronne de lierre بر اکلیل مصنوع عشقه‌دن اغصان Le
lierre s'attache aux murailles شجر لبلاب دیوار اوزرینه
صارمشور

Lierre terrestre. Plante A. قسّوس الارض T. یر صارمشغی

LIEU. L'espace qu'un corps occupe A. مکان pl. امکنة P.
جا T. یر || Tout corps occupe un lieu هر جسم بر مکانی
محیطدر Changer de lieu تبدیل مکان ایتمک Un corps ne
peut naturellement être en même temps en plusieurs lieux بر
جسم زمان واحدده امکنهٔ عدیده‌ده موجود اولمق بالطبع
محالدر

Il se dit aussi d'un espace pris absolument A. محلّ pl. محالّ
P. جا T. یر || Petit lieu محلّ تنگ وصغیر vaste محلّ واسع
— Et de l'endroit, du temps convenable de dire, de faire quelque
chose || Ce n'est pas ici le lieu de parler de cela بو طرفده بوکا
دائر صحبتک محلّی دکلدر Nous en parlerons en temps et
lieu بوکا دائر وقتنده ومحلّنده شویلشورز J'ai parlé de ce-
la en son lieu بونی محلّنه سویلدم Ce n'est ni le temps ni
le lieu بو مادّه‌نک وقتی ویری دکلدر - On dit, J'ai ap-
pris cela de bon lieu, cette nouvelle vient de bon lieu, c'est-à-

dire, de bonne part بو خبر شايان وثوق واعتماد اولەجق
محلّندن – موثوق ومعتبر طرفدن – محلّدن اخذ اولندى
اخذ اولندى – Il se dit aussi, d'un endroit désigné, indiqué
|| Quand je serai sur le lieu محلّنه واردیغمده Nous irons sur
les lieux محلّنه واره‌جغز – Il signifie aussi, occasion, sujet ||
Il y a lieu de faire cela بو ايشى ايشلمنك محلّ مناسبيدر
Nous verrons s'il y a lieu de vous faire payer مطلوبكى ادا
ايتدرمنك محلّى وارميدر يوقميدر ملاحظه ايده‌جكز Il n'y
a pas lieu de craindre, de douter, d'espérer محلّ خوف
وخشيت ومحلّ شكّ واشتباه ومحلّ امّيد دكلدر

Il se dit aussi par rapport à la situation A. موقع pl. مواقع
– مكان pl. امكنة – محلّ – ارض P. جايگاه T. ير || Lieu
agréable موقع لطيف – موقع دلارا élevé موقع مرتفع émi-
nent محلّ رفيع bas محلّ منخفض – ارض مطمئن – آلچق
ير affreux موقع موحش désert چول ير – ارض قفره solitaire
شنلكسز – ارض غير مسكون inhabité تنها ير – محلّ منفرد
ير particulier محلّ خاصّ public محلّ عامّ Lieux sombres
مواقع تحت الارض souterrains قره‌كولق يرلر – امكنهٔ مظلمه
محلّ – زير زمينلر – ير آلتى محللر Un lieu d'assemblée
محلّ جمعيّت يرى – جمعيّتگاه – جمعيّت de récréation
سير يرى – نزهتگاه – تفرّجگاه – مسيره – التفرّج Voici un
beau lieu بر محلّ جانفزا – اشته بر موقع دلگشا C'est le plus
beau lieu du monde الطف مواقع كافّهٔ جهاندر Lieu où l'on
rend la justice عدالتگاه – محكمه – محلّ عدالت En quelque
lieu qu'il aille هر نه محلّه كيده‌جك اولور ايسه – On ap-
pelle Les saints lieux, les lieux de la Terre Sainte اراضئ
اراضئ مباركه‌يى || Visiter les saints lieux امكنهٔ مباركه – مباركه
زيارت ايتمك – On dit proverb. d'un homme qui ne possède
rien, qu'il n'a ni feu ni lieu يرى يوردى بللوسز – كندوده
نه ياقه‌جق اوجاق نه اوتوره‌جق مكان وار در

On appelle Un asile, un lieu de franchise A. دار الامان P.
جاى امان T. صيغنه‌جق ير || Les maisons des ambassadeurs
sont des lieux de franchise ايلچى قوناقلرى دار الاماندر

Et mauvais lieux, les maisons de débauche A. خابور –
رسوايلق يرلرى T. جاى رسوايى P. مواطن الفسوق

Il signifie aussi, place, rang A. مقام P. جا T. ير || Il tient
le premier lieu مقام اوّلده در Chaque créancier viendra en son
lieu هر برآله‌جقلو تخصيص اولنديغى مقامده نوبته كيره‌جكدر

On dit – فلانك مقامنه قائم Subrogé en son lieu et place
au Palais, Être au lieu et place de quelqu'un, pour dire, avoir
la cession de ses droits et actions بر كمسنه‌نك مقامنده اولمق –
بر كمسنه‌يه بدل اولمق

On dit, En premier lieu, en second lieu, en dernier lieu, pour
dire, premièrement, secondement, enfin اوّلاً وثانياً وبالآخره

On appelle, en termes de Rhétorique, Lieux communs, les sour-
ces générales d'où un orateur tire des pensées et des preuves
A. موارد الكلام – مآخذ الكلام

Et certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout A.
تعبيرات مطلقة || Il a commencé l'éloge de ce magistrat par
un lieu commun sur la justice بو حاكمك مدح وستايشى
مقدّمه‌سنى عدالته دائر بعض تعبيرات مطلقه بسطيله بدا
فلانك Ses sermons ne sont que des lieux communs ايلدى
نطق ايلديكى موعظه‌لر تعبيرات مطلقه‌دن عبارتدر

Il se dit aussi, des choses usées et triviales A. عبارات
كلامى عبارات || Il ne se dit que des lieux communs مطّردة
مطّرده‌دن عبارتدر

Lieux, signifie aussi, latrines. V. ce mot.

Tenir lieu de, signifie, suppléer, remplacer A. بدل – عوض
P. بدل گشتن T. فلانك مقامنده اولمق – يرينى طوتمق
بوشئ هر شيئك || Cela lui tient lieu de tout بدل اولمق –
هر شيئه بدل اولور – يرينى طوتار Cette terre lui tiendra lieu
de toutes les sommes qui lui sont dues بو چفتلك آله‌جغى
اولان اقچه‌نك جمله‌سنه بدل اولور Il vous tient lieu de
père پدركه بدل اولور – فلان كس پدرك مقامنده در

Au lieu de. À la place de A. بمقامه – بدلاً منه P. بجايش
T. يرينه || Que mettez-vous au lieu de cette période que vous
avez ôtée ? رفع ايلديكك فقره‌نك يرينه نه قورسك
Un tel officier servira au lieu d'un autre فلانك يرينه آخر
بر كمسنه خدمت ايده‌جكدر Au lieu de celui que j'attendais,
il est venu un homme de sa part منتظر ورودى اولديغم
كمسنه‌نك يرينه طرفندن مرسل بر آدم كلدى – Il mar-
que aussi opposition || Au lieu de secourir son ami, il l'a trahi
دوستنه اعانت ايده‌جكنه خيانت ايلدى – دوستنه اعانت
يرينه Il dissipe tout son bien, au lieu de l'augmenter مالنى
تكثير يرينه اتلاف – تكثير ايده‌جكنه اسراف وتبذير ايدر
واسراف ايدر Au lieu d'étudier, il ne fait que se divertir

مطالعه‌یه مشغول اولەجغنه لهب ولعب ایله امرار وقت. — On dit aussi, Au lieu que... || Il ne songe qu'à son divertissement, au lieu qu'il devrait veiller à ses affaires كندو امورینه مشغول اولمق اقتضا ایدر ایکن تفرّجدن غیری امورینه مشغول اولەجغنه ـ هیچ بر شیئه صرف ذهن ایتمز وقتنی تفرّجدن غیری شیئه صرف ایتمز

LIEUE. Mesure de distance d'un lieu à un autre *A.* میل pl. امیال *P.* میل *T.* میل || Les lieues communes de France sont de deux mille deux cent quatre-vingt-deux toises فرانسەنك میل عادیسی ایکیبیك ایکییوز سکسان ایکی ذراعدن عبارتدر Une lieue de chemin بر میل مسافه یول Faire tant de lieues par jour كونده شو قدر میل طریق قطع ایتمك

On dit proverb. En être à cent lieues, à mille lieues, pour dire, que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort éloigné du fait صد هزار فرسخ دور ـ فرسخ فرسخ بعید اولمق وبعید اولمق

LIEUR. Celui qui lie des bottes de foin, des gerbes de blé *A.* رابط الحزمة *P.* دسته بند *T.* دمت باغلییجی

LIEUTENANCE. La charge, l'office de lieutenant *A.* قیام بالمقام *P.* جا نشینی ـ قائممقامی *T.* قائممقاملق || On lui a donné la lieutenance générale de cette province بو مملكتك قائممقاملغی عهده‌سنه حواله اولندی

LIEUTENANT. Qui tient le lieu, la place d'un autre *A.* قائم بالمقام *P.* جانشین *T.* قائممقام

En termes d'art milit. C'est un officier qui est immédiatement sous un autre officier en chef, et qui en tient la place en son absence *A.* عاقب *T.* ملازم || Lieutenant colonel du régiment de... فلان عسكر آلاییی ضابطنك ملازمی Il y a quatre lieutenants généraux dans cette armée بو اردوده درت نفر سرعسكر ملازملری وار در

Lieutenant civil. Celui qui connaît des causes civiles en l'absence du juge *A.* نایب pl. نوّاب ـ نایب المناب *P.* جایگیر خدمت نیابت *T.* نایب || Lieutenant du bailli حاكمك نایبی

LIÈVRE. Animal sauvage, fort vite et fort timide *A.* ارنب pl. ارانب *P.* خرگوش *T.* طاوشان || Chasser le lièvre صید ارنب ایتمك ـ طاوشان آولمق Courre le lièvre طاوشانی قوغالمق — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الارنب

LIGAMENT. T. d'Anat. Il se dit de certains tendons qui servent à attacher quelque partie du corps à une autre *A.* رباط pl. رُبُط || Les ligamens du foie, de la matrice, des os de la cuisse ربط الكبد وربط الرحم وربط عظام الفخذ

LIGAMENTEUX. T. de Botan. Il se dit des plantes dont les racines sont entortillées en manière de cordage *A.* ذو الاطناب *P.* ریشه دار *T.* كوكی صچاقلو

LIGATURE. Bande dont les chirurgiens serrent le bras, le pied, pour faire l'opération de la saignée *A.* لفافة pl. لفایف *P.* بند ـ پیچه *T.* صارقی || Serrer la ligature شدّ لفافه ایتمك ـ صارقی‌یی پكشدرمك ـ lâcher ارخای لفافه ایتمك ـ صارقی‌یی كوشنمك

Il se dit aussi de la manière de lier avec cette bande *A.* فنّ الربط اللفایف *P.* فنّ بند پردازی ـ فنّ پیچه پردازی *T.* صارقیجیلك || C'est un chirurgien qui entend bien les ligatures فنّ ربط لفایفه واقف بر جرّاحدر Il a composé un traité des ligatures فنّ ربط لفایفه دائر بر رساله تألیف ایلدی

LIGNAGE. Race, famille *A.* عرق pl. عروق ـ نسل pl. انسال *P.* تبار *T.* صوی || Un homme de haut lignage بر كریم العرق ـ عالی تبار ـ عرق عالی صاحبی ـ ادم Tous ceux de son lignage جمله‌سی بر عرقدن منشعب اولنلرك Ils sont de même lignage جمله‌سی نسل واحددندر

LIGNE. Trait simple, considéré sans largeur et sans profondeur *A.* خط pl. خطوط *T.* چیزكی || Ligne droite خطّ مستقیم courbe خطّ منحنی perpendiculaire خطّ عمودی spirale خطّ متحوّی Deux Lignes parallèles خطّین متساویین Deux lignes qui se coupent خطّین متقاطعین Tirer une ligne d'un point à un autre بر محلّدن محلّ آخره قدر تمدید خط كشیده ـ بر خطّ ترسیم ایتمك Tracer une ligne ایتمك ـ چیزمك ـ قلمق — Ligne méridienne. Celle qui marque le méridien dans le lieu où elle est tracée *A.* خطّ نصف النهار — Ligne horizontale. Une ligne parallèle à l'horizon *A.* خطّ متساوی بالافق

On appelle aussi Ligne, les traits ou plis du dedans de la main *A.* خطّ الكف pl. خطوط الكف ـ سرّ pl. اسرار *P.* خطّ كف دست *T.* ال آیاسی چیزكیسی || Les charlatans qui se mêlent de chiromancie, observent les lignes de la main علم كف ادّعاسنده اولان لافزنلر ال آیاسی چیزكیلرینه باقرلر — Et une certaine mesure qui est la douzième partie d'un pouce

‖ Ce cercle a quinze pouces huit lignes de diamètre بو دائره‌نك قطری اون بش پرمق وسکز خطدر

En termes d'écriture et d'impression, c'est toute l'écriture qui est sur une ligne droite dans une page *A.* سطر .pl سطور *T.* سطر ‖ Il y a tant de mots à chaque ligne, et tant de lignes à chaque page هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر صحیفه‌ده هر بر سطر شو قدر الفاظی وهر بر شو قدر سطور وار در ‖ Il écrit assez bien, mais il ne fait pas ses lignes droites صحیفه شو مقدار سطوری مشتملدر هب ایوجه حسن خطی وار در انجق سطوری راست ومستقیم یازمز

Il se dit aussi figur. *A.* سلك *P.* راه *T.* یول ‖ C'est un homme qui a toujours marché sur la même ligne, pour dire, qu'il s'est fait des principes de conduite, qu'il a constamment suivis دائما سلك واحد اوزره سلوك ایدر qui s'est tracé une ligne dont il ne s'est jamais écarté اتخاذ ایلدیکی مسلکدن اصلا انحراف ومفارقت ایتمدی

On dit, Mettre en ligne de compte, pour dire, employer dans un compte محسوب ایتمك ـ سلك حسابه ادخال ایتمك

On dit aussi, Écrire, mettre, tirer une somme hors ligne, pour dire, l'écrire à la marge ـ هامش ورقه‌ده ثبت وتحریر ایتمك حاشیه‌ده اشارت ایتمك

Ligne, se dit aussi d'une ficelle dont les ouvriers se servent, pour dresser leurs ouvrages *A.* مطمار *P.* شاقل *T.* چرپی ‖ Tirer une muraille à la ligne دیواری چرپی‌یه ایپی ‖ Marquer le bois à la ligne دیواری چرپیلمك ـ چكمك ‖ Planter des arbres à la ligne خشبدیی مطمار ایله چیزکیلمك اشجاری مد مطمار ایله غرس ایتمك

Il se dit aussi d'un instrument de pêche composé d'un cordon ou d'un hameçon qu'on amorce *T.* اولطه ‖ Pêcher à la ligne اولطه ایله بالق آولامق

En termes de guerre, il signifie, rangée *A.* صف .pl صفوف *P.* رده ـ رسته *T.* صره ‖ Toute l'armée était campée sur trois lignes اردونك مجموعی صفوف ثلثه اوزره قونمشیدی ‖ L'armée marchait sur deux lignes عسکر ایکی صف اوزره یورر ایدی ‖ Il mit toutes ses troupes en bataille sur deux lignes زیر ادارەسنده اولان عسکرك مجموعنی هنگام مقابله‌ده ایکی صف اوزره ترتیب ایلدی ‖ Celui qui commandait l'aile droite de la première ligne صف اولك جناح یمینی ادارەسنه مأمور اولان کشی ‖ La première ligne des ennemis fut entièrement défaite اعدانك صف اولی کلیا رهین شکست عسکرك صف ‖ La première ligne plia وهزیمت اولمشدر ـ اولی متوجه سمت رجعت اولمشدر ‖ Il se dit aussi des armées navales. ‖ L'amiral étendit ses vaisseaux en haute mer sur une même ligne دوننما باشبوغی زیر ادارەسنده اولان سفینه‌لری صف واحد اوزره تمدید ایتدردی ‖ La première ligne de l'armée navale s'était avancée au-delà du cap دوننمانك صف اولی بورونك اوته طرفنه کچدی ـ بورونی آشوردی

On appelle Vaisseaux de ligne, les grands vaisseaux de guerre *T.* قپاق قالدرر سفینه‌لر

Il signifie aussi, retranchement *A.* متَرس .pl متارس *P.* متَرس ‖ Travailler aux lignes متَرس احداثنه سعی *T.* متَرس ‖ attaquer متَرسلری اورمق ‖ former متَرسلره صولت ایتمك ‖ combler متَرس خندقلرینی طولدرمق وهجوم ایتمك ‖ On appelle Lignes de circonvallation, les retranchemens dont une armée enferme son camp, pour empêcher qu'on ne jette du secours dans la place qu'elle assiége *T.* صره استحکاماتنك دائرا ما ـ صره واردی جوره‌لمه متَرسلر ـ واردی دوره‌سی ‖ Et lignes de contrevallation, les retranchemens que l'on fait contre une place assiégée, pour empêcher les sorties des assiégés دار متَرسلر صره‌سی ـ قلعه‌نك قارشوسنده جب جوره طولاشدرلمش خندق ومتَرسلر صره‌لری ‖ Et lignes de communication, les retranchemens que l'on tire d'une tranchée à l'autre, pour la communication des soldats et des travailleurs نفرات عسکریه‌نك بری برلریله *T.* متارس المواصلة *A.* ‖ Et lignes de défense, une ligne que l'on conçoit tirée depuis l'angle de défense jusqu'à la pointe du bastion, pour défendre le fossé *T.* قارشمه‌لرینه مدار اوله‌جق متَرسلر ـ خندقلری حمایت ایده‌جك متَرسلر صره‌سی

Ligne Équinoxiale, ou simplement, La ligne, est ce cercle de la sphère qui s'appelle autrement Équateur *A.* مدار الاستوا ‖ Les peuples qui sont sous la ligne مدار استوا تحتنده متمکن مدار استوایی ‖ Quand on passe la ligne اولان ملل واقوام لدی المرور

On appelle, en termes de Marine, Ligne de sonde, un long cordeau à l'extrémité duquel on attache du plomb pour mesurer

la profondeur de l'eau *A.* بلد *P.* مقياس آب *T.* اسقنديل

Ligne, se prend en termes de Généalogie, pour la suite des descendans d'une race *A.* سلك الانساب || Ligne directe, droite سلك الانساب بالطول collatérale سلك الانساب بالعرض Henri IV descend de S. Louis en droite ligne فلان قرال انساب بالطول سلكندن اولمرق فلان قرالك احفادندندر Les héritiers en ligne collatérale نسب بالعرض جهتيله وارث اولنلر

LIGNÉE. Race *A.* ذريّت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Il est mort sans laisser de lignée بى ـ بلا ذريّة وفات ايلدى زه وزاد وفات ايلدى

LIGNEUX. De la nature du bois *A.* خشبيّ الكيفيّة ـ خشبيّ *P.* چوب گونه ـ چوبى *T.* اغاجسى || Fibres ligneuses الياف خشبيّة الكيفيّه

LIGUE. Union de plusieurs États, pour se défendre ou pour attaquer *A.* رابطة الاتّحاد *P.* هم پيمانى ـ پيوند يكجهتى *T.* برلشمه ـ عهدلشمه || Ligue defensive شروط تدافعى حاوى رابطهٔ اتّحاد offensive شروط تعرّضى متضمّن رابطهٔ اتّحاد puissante رابطهٔ قويّهٔ اتّحاد Faire ligue ensemble بينهماده رابطهٔ اتّحادى عقد Rompre une ligue رابطهٔ اتّحاد ايتمك نقض وشكست ايتمك Ce prince est entré dans la ligue بو پادشاه رابطهٔ اتّحاده لحوق ايلدى ـ سلك اتّحاده تسليك اولندى Il s'est détaché de la ligue رابطهٔ اتّحاددن دائرهٔ اتّحاددن چيقدى ـ منفكّ اولدى

Il se dit aussi du complot que des particuliers font ensemble pour quelque dessein *A.* محالفة على ـ معاقدة على الشرّ *P.* الفساد *T.* همزبانى براى فساد فساد اوزرنده برلشمه || Dans cette ville, dans cette compagnie il s'est fait une ligue بو بلده وبو طايفه ايچنده شرّ وفساده دائر بر كونه معاقده صورتيافته اولمشدر

LIGUER. Unir dans une même ligue *A.* ادخال فى سلك *P.* الاتّحاد *T.* در پيوند همپيمانى بستن برلريله اتّحاده برنى باغلمق || Il a ligué tous les princes Chrétiens contre les Algériens دول نصارانك جملهسنى جزايرلو عليهنه اولهرق سلك اتّحاده ادخال ايتدردى

Se liguer. *A.* عقد الاتّحاد *P.* عهد وپيمان بستن ـ پيمان يكجهتى بستن *T.* عهدلشمك ـ برلشمك || Toute l'Italie se ligua pour la défense de sa liberté اتاليالونك جملهسى سربستيّتلرينك محافظهسى خصوصنده عقد اتفاق ايتمشلر در Les vassaux se liguèrent contre leur seigneur تابعين متبوعلرى عليهنه عقد اتّحاد ايلديلر

Ligué. *A.* متّحد *P.* همپيمان *T.* عهدلشمش *A.* عقيد على فساد اوزرنده *T.* همزبان فساد *P.* حليف على الشرّ ـ الشرّ برلشمش

LILAS. Sorte d'arbre *A.* بلخيّة ـ بهرامج *P.* بهرامه ـ گل *T.* ليلاق || Lilas blanc, rouge بياض ليلاق قرمزى ليلاق موش

LIMACE, LIMAÇON. Sorte d'insecte rampant *A.* حلزون *P.* گره‌تن *T.* سموكلو بوجك

En termes d'Anat. Limaçon, se dit de cette partie osseuse du labyrinthe de l'oreille qui a la forme d'une coquille de limaçon *A.* حلزونىّ الصملاخ *P.* غضروف كرجن گرهتنگونه در سوراخ گوش *T.* قولاق دليكى ايچنك قيورقلو كمرتلكى

On dit, Un escalier en limaçon, pour dire, un escalier qui tourne autour d'un noyau *A.* سلّم متحوّى *P.* نردبان گرده پيچ *T.* طولاشق نردبان

LIMAILLE. Les petites parties du métal que la lime fait tomber *A.* براده ـ سحالة *P.* سونش ـ سپوسه ـ بيرزد *T.* اكنتى || Limaille d'acier, de fer چليك ودمور برادهسى d'or, d'argent آلتون وكومش اكنتيسى

LIMBE, en termes de Mathématique, signifie, bord *A.* شفر ـ شفرة *P.* لب *T.* كنار || Le limbe d'un instrument شفرهٔ آلت

En termes d'Astronomie, le bord extérieur du soleil et de la lune *A.* قرن ـ حاجب *P.* ابرو *T.* قاش || Le limbe supérieur du soleil قرن الشمسك جانب اعلاسى l'inférieur حاجب شمسك طرف اسفلى

LIMBES. Le lieu où étaient les âmes de ceux qui étaient morts en la grâce de Dieu avant la venue de Notre-Seigneur *A.* برزخ الاعزّة الكرام || Jesus-Christ, après sa mort, tira des limbes les patriarches, les prophètes, etc. حضرت عيسى افندمز بعد الوفات ائمّهٔ كرام وانبياى عظام واصحاب خيرات ومبرّاتك ارواحنى عالم برزخدن اخراج ايلدى

LIME. Instrument de fer qui sert à polir les métaux *A.* مبرد *P.* مسحل ـ سوهن ـ سوهان *T.* اكه || Grosse lime مبرد كبير بويوك اكه Il faut polir cela avec la lime بونى اكه ايله صيقل ويرلمك لازمدر ـ Figur. || Passer, repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, c'est-à-dire, le corriger, le polir بر تأليفه امرار مسحل

امرار مصقله تصحیح ایتمک - اصلاح وتصحیح ایتمک

LIME. Sorte de petit citron qui a une eau fort douce *A.* لیمون حلو *P.* لیموی شیرین *T.* طاتلو لیمون

LIMER. Polir, couper avec la lime *A.* سحل - برد *P.* ساویدن *T.* اکه‌لمک ‖ Limer un canon طوپی اکه‌لمک une grille de fer دمور قفسنی اکه‌لمک - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit. V. Lime.

Limé. *A.* مبرود *P.* ساویده *T.* اکه‌لنمش

LIMIER. Sorte de chien de chasse *A.* کلب صیاد *P.* سگ *T.* آوجی کوپک ‖ Dresser un chien pour en faire un limier شکاری کوپکی آوه - کلبی صید ایچون تضریه ایتمک یا آلشدرمق

LIMITATIF. Qui limite *A.* محدّد *P.* حدّ نهنده *T.* حدودلییجی

LIMITATION. Fixation, restriction *A.* حصر - حدّ - محدودیت *P.* حدّ وپایان *T.* تعیین حدود قویمه ‖ On lui a donné un pouvoir sans limitation فلانه بلا حدّ وحصر رخصت رخصت نا محدوده ویرلمشدر - ویرلمشدر Il peut rentrer dans sa terre sans aucune limitation de temps تحدید وقت اولنمقسزین ملکنه عودت ایلمکه مأذوندر

LIMITER. Donner des limites *A.* تحدید *P.* حدود بستن *T.* حدود قویمق ‖ Limiter une province بر مملکتی تحدید ایتمک - Il se dit aussi en parlant du prix des choses, du temps, du pouvoir *A.* تحدید - تعیین الحدّ *P.* حدّ نهادن *T.* حدود قویمق ‖ On a limité le prix de ces denrées اشبو ذخایرک بهاسی تحدید اولنمشدر On ne lui a point limité le temps de son voyage ایده‌جکی سفرک مدّتی تحدید اولنمشدر Il ne peut souffrir qu'on limite son pouvoir رخصتی حصر وتحدید اولندیغنی چکه‌مز

Limité. *A.* محدود - منحصر *P.* حدّ بسته *T.* حدودلنمش

LIMITES. Les bornes qui séparent un territoire, un État d'avec un autre *A.* pl. حدود pl. ارف pl. تخوم *P.* مرز *T.* سنور ‖ Les montagues, les rivières sont les limites naturelles des pays ممالک واقطارک حدود طبیعیه‌سی جبال وانهار در Les limites de la France et de l'Espagne فرانسه ایله اسپانیا بیننده توسیع دائره اولان حدود Étendre, reculer les limites d'un État حدود ایتمک - تمدید حدود Les commissaires qui travaillent au réglement des limites قطع حدود خصوصنده سعی واهتمام امر تحدیده مأمور اولان مباشرین - ایدن محدّدین Le Rhin, la mer, les Alpes et les Pyrenées étaient les anciennes limites des Gaules غالیا اسمیله معروف اولان قدیمی فرانسه‌نک تخوم وحدودی رین نهری ودریا وآلپس وپیرنه طاغلری ایدی - Figur. ‖ Il a franchi les limites de sa puissance حدّ حکومتنی تجاوز ایلدی C'est un homme qui ne donne point de limites à ses désirs رغبات نفسه اصلا وقطعا تعیین حدّ وحصری حدود ایتمز بر آدمدر Une ambition sans limites حدّ واندازه‌دن خارج - یوق حرص نام وشان

LIMITROPHE. Qui est sur les limites *A.* حدید - متاخم *P.* همحدود - هممرز *T.* سنورداش ‖ Pays lemitrophes موارف حدودک قرب وجوارنده همحدود اولان مملکتلر terres کائن اراضی Cette province est limitrophe de l'Allemagne بو مملکت آلمانک حدید وموارفیدر

LIMON. Boue, terre détrempée *A.* صلصال - ثراء - ترنوق *P.* خره - عریزن *T.* بالچق - کل ‖ Dieu forma Adam du limon de la terre خلق الله آدم من الصلصال Quelques poissons se tiennent dans le limon بالقلرک بعضیسی بالچق ایچنده تعیش Ce fleuve traine beaucoup de limon بو چای وافر کل ایدرلر - سورر Le limon qui reste sur les terres inondées par le Nil s'appelle *A.* طین الابلیز *T.* طین ابلیس

LIMON. Sorte de citron qui a beaucoup de jus *A.* لیمون *P.* لیمو *T.* لیمون

LIMONADE. Boisson qui se fait avec du jus de limon, de l'eau et du sucre *A.* مشروب اللیمون *P.* شربت لیمو *T.* لیمون شربتی ‖ La limonade est refraîchissante لیمون شربتی مبرّد در Boire un verre de limonade بر قدح لیمون شربتی ایچمک

LIMONEUX. Bourbeux *A.* کثیر الصلصال - ثربة *P.* خره‌ناک *T.* کللو - بالچقلو ‖ Terre limoneuse ارض ثربة - ارض ثریا - زمین خره‌ناک - کللو طپراق

LIMONIER. Arbre qui porte les limons *A.* شجرة اللیمون *P.* درخت لیمو *T.* لیمون آغاجی

LIMOUSIN. Il se dit d'une espèce de maçons qu'on emploie à faire des murailles avec du moellon et du mortier *A.* سیّاع *P.* گلیگر - گلکار *T.* بالچق صوایبجی

LIMOUSINAGE. Ouvrage que font les limousins *A.* مطیّن بالسیاع *P.* با کهگل پرداخته *T.* بالچق ایشی ‖ Ce bâtiment n'est que du limousinage بر بنا در یکپاره بالچق ایشی

LIMPIDE. Clair, net *A.* نمير ـ صاف ـ ناصع *P.* ناب *T.* طوری صو ـ آب ناب ـ ماء نمير || De l'eau limpide طوری

LIMPIDITÉ. Qualité de ce qui est limpide *A.* نصاعت ـ صافيلق ـ طوريلق *T.* پاكيزگی ـ نابی *P.* صفوت

LIMURE. Action de limer *A.* برد *P.* سونهش *T.* اكه‌لمه || La limure de cet ouvrage sera longue بو شيئك اكه‌لمسی طول مدته محتاجدر

LIN. Sorte de plante de l'écorce delaquelle on fait du fil *A.* كتّان *P.* كتان *T.* كتن || Semer du lin زرع كتان ايتمك

LINAIRE ou **LIN SAUVAGE.** Plante médicinale *A.* خلصة *P.* نوش گيا *T.* نوروز اوتی

LINCEUL. Drap dans lequel on ensevelit les morts *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم *T.* كفن || Il n'y avait pas seulement un linceul pour l'ensevelir فلانك ميتنی بوربيه‌جك بر كفن بيله يوغيدی

LINÉAL. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui est dans l'ordre d'une ligne *A.* على سلك النسب بالطول || La succession linéale سلك نسب بالطول اوزره منتقل اولان وراثت

LINÉAMENT. Il ne se dit que des traits du visage *A.* pl. ملامح ـ معارف السيما ـ معارف *P.* لقا *T.* چهره‌نك كورينن يرلری || Les physionomistes prétendent juger du caractère par les linéamens du visage اهل فراست من السيما اولنلر انسانك كيفيّت سيرتنی ملامح ومعارفندن استخراجه قادر اولدقرين ادّعا ايدرلر

LINGE. Il se dit de toute toile mise en oeuvre *A.* ثوب ـ بز pl. ثياب *P.* كرپاس *T.* بز || Beau linge لطيف بز gros قبا بز plein انجه بز ـ كرپاس باريك ـ بزّ رقيق fin, menu بز دوز بز uni تفه‌لو بز ـ كرپاس تند باف ـ ثوب صفيق ثوب de nuit مطبخ بزی de cuisine سفره بزی Linge de table غسل ثوب Blanchir du linge كيجه‌لك چماشير ـ الليل چماشير دكشدرمك Changer de linge چماشير ييقامق ـ ايتمك – Il se prend aussi pour un morceau de linge *A.* شقّة البز *P.* كرپاسپاره *T.* بز پارچه‌سی || Se frotter avec des linges chauds صيجق بز پارچه‌لريله وجودی اوغوشدرمق Essuyer avec un linge بر بز پارچه‌سيله سلمك

LINGER. Celui qui fait, qui vend du linge *A.* بزّاز ـ ثوّاب *P.* كرپاس فروش ـ كرپاسگر *T.* بزجی || Marchand linger بزّاز بازركان Boutique de linger بزّاز دكّانی

LINGERIE. Métier de linger *A.* بزازت *P.* كرپاسگری *T.* بزجيلك || Il entend bien la lingerie فنّ بزازته وقوف تامّی وار در – Et le lieu où sont les boutiques des lingers *A.* سوق البزّازين *P.* بزّازستان *T.* بزجيلر چارشوسی

LINGOT. Morceau de métal fondu dans la mine, et qui n'est pas mis en oeuvre *A.* سبيكة *P.* كلپچه ـ قالب ريخته *T.* دوكمه ـ سوبكه || Lingot d'or, d'argent سبيكهٔ سيم وزر كليچه ـ

LINGOTIÈRE. Vaisseau dans lequel on coule les métaux fondus, pour en former des lingots *A.* مذوب *P.* ريخته‌گر قزغان *T.* دوكمه‌جی قبزانی

LINGUAL. Qui a rapport à la langue *A.* لسانيّ *P.* زبانی *T.* دله متعلّق || Nerf lingual *A.* عصب اللسان ـ وترة اللسان *P.* پی زبان *T.* دل سكيری Artère linguale *A.* حاف *T.* دل طمری

LINGUALE. T. de Gram. Il se dit des consonnes dont le son est formé par les mouvemens de la langue *A.* حروف الذلق

LINIÈRE. Terre semée en lin *A.* مزرعة الكتّان *P.* كتانستان *T.* كتن تارلاسی

LINIMENT. T. de Méd. Topique onctueux dont on frotte les différentes parties du corps *A.* مروخ pl. مروخات *P.* روغن *T.* علاجلو ياغ دوايی || Il faut essayer de ramollir et de résoudre cette tumeur par des linimens شو ورمك حلّ وتليينی چاره‌سنه باقملو در مروخات طلاسيله

LINOTTE. Petit oiseau de plumage gris *T.* كتان قوشی

LINTEAU. Pièce de bois qui se met au-dessus de l'ouverture d'une porte, pour soutenir la maçonnerie *A.* خشب الساكف *P.* چوب بالای آستان *T.* اوست ايشك تحته‌سی || Ce bois n'est bon qu'à faire des linteaux بو آغاج انجق اوست اشك تحته‌لری ياپلمغه صالحدر

LION, fém. **LIONNE.** Animal féroce *A.* اسد pl. آساد ـ هزبر pl. هزابر ـ ليث pl. ليوث *P.* شير *T.* آرسلان || Le rugissement d'un lion *A.* زئير ـ نئيم ـ زمزمهٔ اسد *P.* غرّش شير *T.* آرسلانك كوكرديسی Un lion rugissant *A.* ليث مزئر *P.* شير غرّان ـ شير غرين *T.* كوكردنجی آرسلان – La femelle s'appelle *A.* لبوة pl. لبوات *P.* شير ماده *T.* ديشی آرسلان – On dit figur. d'un homme brave, que c'est un lion,

qu'il a un coeur de lion A. اسدی الفؤاد - مستأسد - متلیّث P. شیر دل - شیر مرد T. آرسلان یورکلو

On appelle aussi Lion, le cinquième signe du Zodiaque A. برج الاسد || Le soleil entre dans le lion vers la fin de Juillet شمس شهر تموزک اواخرنده برج اسده انتقال ایدر

LIONCEAU. Le petit d'un lion A. شبل pl. اشبال P. کهره T. آرسلان یاوریسی - آرسلان انیکی

LIPOTHYMIE. T. de Méd. Défaillance des esprits A. غمی P. غیسیدن T. اوغونمه

LIPPE. Il se dit de la lèvre d'en bas, lorsqu'elle est trop avancée A. شفة هدلاء P. لب فرو هشته T. صارقق دوداق || Avoir une vilaine lippe بر کمسنه‌نک کریه بر شفهٔ هدلاسی بر کمسنه صارقق دوداقلو اولمق - اولمق

LIPPÉE. Bouchée. V. ce mot.

LIPPITUDE. T. de Méd. Écoulement trop abondant de la chassie A. عمش P. هر دم ریزئ ریمهٔ جسم T. کوز شیرلغانلغی

LIPPU. Celui qui a une grosse lippe A. اهدل الشفة P. فرو هشته لب T. صارقق دوداقلو

LIQUATION. Opération de métallurgie, qui se fait sur des alliages métalliques dont une ou plusieurs matières composantes, se fondant seules, peuvent être séparées des autres A. استصفا P. پاکسازی T. قال

LIQUÉFACTION. Changement d'un solide en liquide A. ذوبان - انمیاع P. گداخت T. اریمه || La liquéfaction de la cire بالم مومنک ذوبانی

LIQUÉFIER. Fondre, rendre fluide A. اماعة - اذابة P. گدازیدن - آبی ساختن T. صولو ایتمک - ارتمک || Le feu liquéfie la cire آتش شمع عسلی اذابه ایدر

Se liquéfier. A. انمیاع - ذوبان P. گداختن T. اریمک || Le plomb se liquéfie auprès du feu قورشون آتشده ذوبان ایدر

Liquéfié. A. ذایب P. گداخته T. اریمش

LIQUEUR. Substance liquide A. مایع pl. مایعات P. رونده T. صیویق || L'eau est la plus simple des liqueurs صو مایعاتک اک ساده‌سیدر || Liqueur forte, agréable مایع شدید ومایع لطیف

On appelle Liqueurs, liqueurs-fortes, liqueurs spiritueuses, les boissons dont le base est l'eau-de-vie, ou l'esprit-de-vin T. عنبریّة

Et liqueurs fraîches, les boissons rafraîchissantes A. pl. اشربة مبرّدة P. نوش سود بخشا T. شربت - سرینلدیجی شربت

Liqueur, se dit aussi d'une certaine qualité de quelques vins, comme des vins muscats et autres, que par cette raison on appelle Vins de liqueur A. منصّف - طلاء P. می پخته T. مثلّث

LIQUIDAMBAR. Résine liquide d'une odeur agréable, qui découle d'un arbre A. عنبر سایل

LIQUIDATEUR. Celui qui liquide un compte A. منقّح الحساب - ممیّز الحساب P. پاکساز حساب T. حساب تمیزلدیجی || Commissaire liquidateur تنقیح حسابه مأمور اولان مباشر

LIQUIDATION. Action par laquelle on débrouille, on fixe un compte A. تنقیح الحساب P. پاکسازئ حساب T. حساب تمیزلمسی || Liquidation de dépens, d'intérêts اقتضا ایتمش مصروفات وایشلنمش کذشته‌لر حسابنک تنقیحی Il travaille à la liquidation de toutes ses dettes, de son bien, de ses comptes عهده‌سنده اولان کافهٔ دیونک ومالک اولدیغی اموالک وکندو دفترلرینک حسابلرینی تنقیح ایلمکه مشغولدر

LIQUIDE. Qui coule, qui a les propriétés de la fluidité A. A. مایع pl. مایعات - سایل P. رونده - ریزان T. صیویق - آقیجی || Les corps liquides اجرام سایله - مایعات Ce breuvage est trop épais, il n'est pas assez liquide بو شربت کفایت مقداری سایل اولمیوب غلظتی غالبدر

En termes de Grammaire, on appelle Consonnes liquides, quelques consonnes fort coulantes, qui se prononcent plus aisément que les autres A. حروف لیّنة

Liquide. T. de Jurisp. Net, clair A. منقّح - صاف P. پاک T. صافی - تمیز || Il lui reste dix mille écus clairs et liquides صاف ومنقّح اون بیک غروش مالی قالدی Nous avons compté ensemble, il me doit tant de liquide بینمزده لدی رؤیة الحساب ذمّتنده صاف ومنقّح اوله‌رق شو قدر صحیح ومنقّح - الهجغم قالدی

LIQUIDER. Fixer à une somme certaine des prétentions contentieuses A. تنقیح الحساب P. حسابرا پاک ساختن T. حسابی تمیزلمک || Liquider ses dettes دیون حسابنی تنقیح ایتمک son bien بر کمسنه مالی حسابنی تنقیح ایتمک

Liquidé. A. حساب منقّح P. حساب پاک T. تمیزلنمش حساب

LIQUIDITÉ. Qualité des corps liquides A. مایعیّت P. روندگی

T. صیویقلق

LIQUOREUX. Il ne dit qu'en parlant de certains vins qui ont une douceur particulière, comme les vins muscats et autres A. حلو المذاق P. شیرین T. طاتلو

LIRE. Parcourir des yeux ce qui est écrit, et le parcourir avec la connaissance de la valeur des lettres A. قرائت - تلاوت P. خواندن
T. اوقومق || Lire tout bas زیر - مهامسة قرائت ایتمك
à haute voix جهارًا کیزلوجه اوقومق - لب قرائت ایتمك
صوت بلند ایله اوقومق - قرائت ایتمك Il ne sait ni lire
ni écrire نه اوقومسی - نه قرائتدن ونه کتابتدن خبیر در
Lire avec des lunettes کوزلك ایله اوقومق ونه یازمسی وار در
Une écriture mal aisée à lire اوقونمسی کوج بر یازو

Il se dit aussi des lectures qu'on fait pour son instruction ou pour son amusement A. مطالعة || Lire avec application ادمان
Lire l'Écriture کتاب اللهی ومداومت ایله مطالعه ایتمك
l'histoire Grecque یونان قدیم تاریخنی مطالعه ایتمك
Il ne suffit pas de lire, il faut retenir یالکز مطالعه ایتمك
مطالعهٔ کتاب کافی اولمیوب قرائت اولنان شیئك حفظی
دخی لازمدر

Et d'un livre qu'un professeur explique à ses auditeurs A.
افادة P. درس دادن T. درس ویرمك - اوقوتمق || Ce
professeur nous lisait Homère بو معلم بزه فلان شاعرك
دیوانني افاده ایدر ایدی - Et on dit à un écolier, Quel
auteur vous lisez dans votre classe? درسکده قنغی کتابدن
استفاده ایدرسك

Il se prend figur. pour Pénétrer dans la connaissance de quelque chose d'obscur et de caché A. کشف - استشعار - استدلال ||
Lire dans la pensée, dans le coeur de quelqu'un صحیفهٔ ضمیرده
منتقش اولان صور خواطر وافکاری دیدهٔ ادراك ایله
lire dans les yeux de quelqu'un بر کشف واستدلال ایتمك
کمسنه‌نك ما فی الضمیرینی لسان دیده‌سندن کشف
lire dans les astres, dans l'avenir نجومدن واستدلال ایتمك
استخراج احکام ایله مستقبلات اموری درك واستشعار
ایتمك

Lu. A. مقروٌ P. خوانده T. اوقونمش

LIS. Genre de plantes dont la plus connue est le lis blanc
A. زنبق - سوسن ابیض P. زنبق - سرن T. زنبق || La
blancheur des lis زنبق چیچکلرینك آقلغی Blanc comme
un lis زنبق کبی بیاض Lis bleu سوسن کبود رنك
Planter des lis زنبق غرس ایتمك Ognon de lis زنبق صوغانی
On dit figur. Un teint de lis, un teint de lis et de rose کل
کل رخ ویاسمین رنك - رو ویاسمین سیما

LISÉRÉ. Petite bordure appliquée sur une étoffe A. حاشیة
P. کناره T. زه - کنار

LISÉRER. Broder le contour des fleurs sur le fond d'une étoffe, avec un fil d'or ou de soie A. تحشیة - وضع الحاشیة P.
کناره کشیدن T. کنار چکمك - زه چکمك - کنار قویمق
|| Lisérer les fleurs d'un damas چیچکلو اطلسك چیچکلری
اطرافنه زه چکمك

LISEUR. Qui a l'habitude de lire beaucoup A. مدمن القرائة
P. بسیار خوان T. چوق اوقویجی

LISIBLE. Aisé à lire A. سهل القرائة - ممکن القرائة P.
خواندنی T. اوقومسی قولای - اوقنور || Son écriture n'est
pas lisible خطی ممکن القرائه دکلدر Son écriture n'est pas
belle, mais elle est lisible یازوسی کوزل دکل انجق اوقنور -
حسن خطی یوق لکن یازدیغی سهل القرائه در

LISIBLEMENT. D'une manière lisible A. علی قدر الامکان
القرائة P. بقدریکه خواندنی باشد T. اوقونه بیله‌جك قدر
|| Il n'écrit pas bien, mais il écrit lisiblement خطنده حسن
یوق انجق اوقونه بیله‌جك قدر یازو یازار -

LISIÈRE. Le bord d'une étoffe, qui est d'un autre tissu que l'étoffe A. طرف P. کنار T. اوج || La lisière d'une toile بزك
La lisière de cette toile est trop lâche بو بزك کناری
Ce drap a cinq quarts de large entre deux بغایت کوشکدر
lisières بو چوقه‌نك براوجندن اول بر اوجنه قدر عرضی
بش ربع ذراعدر

Il se dit aussi de deux cordons qu'on attache aux robes des enfans par derrière, et qui servent à les soutenir quand ils marchent A. زمام الثوب الصبیّ || Tenir un enfant par la lisière
چوجوغی یورر ایکن اوزرنده اولان ثوبك زمامندن طوتمق
- On dit figur. d'un homme qui se laisse gouverner, qu'il sera
toujours à la lisière زمام اختیاری دائما آخرك یدنده
que c'est un homme qu'on mène à sa lisière زمام اوله‌جقدر
اختیارینی آخرك یدینه تسلیم ایدر مقوله‌دندر

Il se dit aussi des extrémités d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre A. اقصی الحدود - قصارا

- سر زمين P. رأس الحدود - منتهاء الحدود - التخوم
سرحد T. سنور باشى || Les villages qui sont sur la lisière
رأس جدودده كائن قرا وبقاع Sur les lisières حدود باشنده
On dit aussi, La lisière d'une forêt, d'un bois A. حانف - طرّة
P. كنار T. قيبى

LISSE. Uni et poli A. مخلق - اخلق - املص - املس P.
هموار T. دوبدوز - صيرنجق - يالچين || Étoffe lisse ثوب
املس Tous les corps lisses sont froids au toucher اجرام
ملسانك جملەسى عند اللمس بارد در Cela est lisse comme
du verre شيشه كبى املس وهموار در

LISSER. Rendre lisse A. خلق - تمليس P. - مهره زدن
هموار كردن T. يالچينلتمق - مهره‌لمك - دوزلتمك || Lisser
du linge, du papier بزى وكاغدى دوزلتمك

LISSOIR. Instrument avec lequel on lisse le linge, etc. A.
قيقاب P. مهره T. مهره || Lissoir de verre, de marbre صرچه
مهره ومرمر مهره Passer le lissoir sur le linge بزه مهره
بزى مهره‌لمك - اورمق

LISTE. Catalogue A. دفتر pl. دفاتر P. اواره T. دفتر || La
liste du grand conseil ارباب مشورت عظما دفترى du Par-
lement ارباب ديوان دفترى des morts et des blessés مقتولين
ومجروحين دفترى Celui-là n'est pas sur ma liste فلان
دفترمده مقيّد دكلدر - كشى دفترمده دكلدر La liste des
bénéfices vacants محلول قالمش زعامتلرك دفترى Ce
livre-là n'était pas dans ma liste بوكتاب دفترمده يوغيدى

Liste Civile, se dit, dans quelques monarchies, de la somme assignée chaque année au roi pour la dépense de sa maison T.
جيب همايون مالى

LIT. Meuble dont on se sert pour dormir A. سرير الفراش
يتاق - يتاق كزويدى T. خوابگاه - سرير خواب P. فراش -
|| Grand lit عظيم بر سرير فراش Dresser un lit بر سرير فراش
قورمق - نصب ايتمك Lit bien garni سرير فراش مزيّن
ومجهز Le devant d'un lit سرير فراشك مقدّمى Les pieds
du lit سرير فراشك آياقلرى Se mettre au lit يتاغه ياتمق
يتاغه واورمق - Se tenir au lit يتاقده آرام وقرار ايتمك Se
lever du lit يتاقدن قالقمق - خوابگاهدن قيام ايتمك Il
est mort dans son lit يتاغنده - فراشنده تسليم جان ايلدى
وفات ايلدى - En parlant des matelas, draps, etc. dont le bois
de lit est composé, on emploie les mots A. فراش P. پستر -
توشك - تشتخانه - جامه خواب T. دوشك || Faites-moi
mon lit دوشكمى ياب Défaire un lit - فراشى قالدرمق
دوشكى قالدرمق Lit suspendu فراش معلّق - On dit, Garder
le lit, quand quelque incommodité oblige d'y demeurer صاحب
فراش اولمق - Et être au lit de la mort, pour dire, être ma-
lade à l'extrémité صاجع فراش موت اولمق

Il se prend aussi pour Mariage dans ces phrases: Les enfans
du premier lit, du second lit فراش اوّلدن اولان اولاد وفراش
ثانى اولادى

On dit aussi, Mourir au lit d'honneur, pour dire, mourir à la
guerre dans quelque occasion remarquable عرصه گاه شرف
واقبالده جانسپارانه تسليم روح ايتمك - Il se dit aussi,
en parlant d'un homme qui est mort dans l'exercice d'une pro-
fession honorable آسودۀ پستر عزّ وشرف اولەرق ذايق
عرض ووقاريله - شربت نا خوشگوار هادم اللذّات اولمق
ترك حيات ايتمك

On appelle, Lit nuptial, le lit où les nouveaux mariés cou-
chent la première nuit de leurs noces A. بيت الزفاف -
فراش الزفاف

Et lit de repos, une sorte de petit lit bas où l'on se repose
pendant le jour A. صفّة الاستراحة P. آرامگاه - صفّۀ آرام T.
استراحت صفەسى

Lit, se dit aussi de tout lieu où l'on se couche A. مضجع
pl. مضاجع - منام P. خوابگاه T. يتاق - يتاجق ير || Un
lit de gazon چيمدن يتاق La terre est son lit يتاجق يرى
طپراقدر Il couche sur un fumier, c'est là son lit منامى بر
بر مزبله اوزرنده ياتور - مزبله در

Il signifie aussi, le canal par où coule une rivière A. مجراء
النهر - فراش النهر P. خانۀ رود - ميانۀ رود T. نهرك اورته
نهرك آناسى - يرى || Le lit du Danube فراش نهر طونه
آنا طونه -

Et une couche de quelque chose qui est étendue sur une
autre A. فرش P. توه T. دوشك - قات || Dans ce terrain
vous trouverez un lit de terre, puis un lit d'argile, puis un
lit de sable بو ارضده بر فرش طپراق آندنصكره بر فرش
اوزلو طپراق وصكره بر فرش قوم وار در

LITHARGE. Chaux de plomb fondu A. مرداسنج - مرتك -
مردارسنج P. مرده‌سنگ T. مرده‌سنك.

LITHIASIE. T. de Méd. Formation de la pierre dans le corps humain *A.* تكوّن الحصاة *P.* سنگ بستگیْ *T.* صورت طاش پیدا اولمه

LITHOCOLLE. Ciment avec lequel les lapidaires attachent les pierres précieuses pour les tailler sur la meule *A.* لزاق الحجر - لزاق الرخام - سمغ البلاط *T.* طاش یالیمی

LITHOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle, qui a les pierres pour objet *A.* بحث عن تعریف الطبایع الاحجار

LITHOLOGUE. Auteur qui a écrit sur les pierres *A.* مؤلّف فی علم الطبایع الاحجار

LITHONTRIPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui dissolvent la pierre dans la vessie *A.* محلّل الحصاة *P.* سنگ گداز *T.* طاشی ازدریجی - طاشی طاغدیجی

LITHOPHAGE. Petit ver qui se trouve dans l'ardoise, et qui la mange *A.* دود الحجر *P.* کرمک سنگ *T.* طاش قوردی

LITHOPHYTE. Terme générique par lequel on désigne toutes les substances pierreuses produites par les insectes de mer *A.* نوابت حجریّة البحر

LITHOTOME. Instrument de Chirurgie propre à l'opération de la taille *A.* مبضع لبزل المثانة - مبضع لشقّ المثانة *T.* قاوغی یاره‌جق آلت

LITHOTOMIE. Opération par laquelle on tire la pierre de la vessie *A.* تبزیل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوغی یارمه

LITIÈRE. Paille qu'on répand dans les écuries, dans les étables sous les chevaux et les bestiaux, afin qu'ils se couchent dessus *A.* فراش الحیوان *P.* فراش جانوران *T.* جانور دوشکی

Et sorte de voiture suspendu sur des brancards *A.* نعش *P.* تختروان *T.* تخت روان

LITIGANT. T. de Jurisp. Plaidant *A.* مدّعی pl. مدعیّون - منازع *P.* دعوا کننده *T.* جدلکار - دعواجی || Il y a plusieurs parties litigantes dans cette affaire بو خصوصده متعدّد مدّعیلر وار در - بو مصلحتک متعدّد دعواجیسی وار در

LITIGE. Contestation en Justice *A.* دعوی - منازعة - مخاصمة *P.* ستیز - دعوا *T.* جدلکاری - دعواجیلق - غوغا || Cette terre est en litige بو ملک منازع فیهدر - دعوالو در - غوغالو در

Il se dit aussi de toute sorte de contestation *A.* مجادلة pl. مجادلات - معارضة pl. معارضات *P.* ستیز - سرنگ *T.* چکسه || Cela peut occasioner un litige بو شیٔ مجادله‌یه باعث اوله بیلور

LITIGIEUX. Qui est contesté en Justice *A.* منازع فیه - محلّ المعارضة - تحت الدعوی *P.* ستیزیده *T.* غوغالو - نزاعلو || Affaire litigieuse مصلحت منازع فیها Droit litigieux محلّ معارضه اولان بر حق

LITRON. Petite mesure dont on se sert pour mesurer les choses sèches *A.* نصیف *T.* شنک

LITTÉRAIRE. Qui appartient aux Lettres *A.* علمیّ *T.* علمه متعلق || Société littéraire مشارکت علمیّه Journal روزنامهٔ علمیّه Dispute مباحثهٔ علمیّه Nouvelles littéraires اخبار علمیّه mémoires لوایح علمیّه Les haines littéraires sont violentes علم ادعاسنه دائر اولان خصومات بغایت شدید اولور - مخاصمات علمیّه‌نک شدّتی چوقدر

LITTÉRAL. Pris à la lettre *A.* لغویّ - تحت اللفظ || Le sens littéral de l'Écriture-Sainte انجیل شریفک معنای تحت اللفظ معناسی - لغویسی L'explication littérale تحت اللفظ اولان شرح وتفسیر - On dit, qu'un homme est trop littéral, pour dire, qu'il prend trop les choses au pied de la lettre الفاظک معنای لغویسندن اصلا منفک اولمز

Il se dit aussi en parlant de la langue Grecque ancienne par opposition à la langue Grecque moderne *A.* لغت یونان قدیم || Le Grec littéral est fort différent du Grec moderne لغت یونان قدیم فی یومنا هذا مستعمل اولان لسان رومدن فرقلو در

LITTÉRALEMENT. À la lettre *A.* لفظاً بلفظٍ - حرفاً بحرفٍ - حرفاً بعد حرفٍ *P.* حرف بحرف *T.* حرفی حرفنه || Il ne faut pas expliquer cela littéralement بوکا لفظاً بلفظٍ معنا ویرمک اقتضا ایتمز Ce passage pris littéralement, signifie... بو عباره حرف بحرف شرح اولنه‌جق اولور ایسه معناسی شو در که

LITTÉRALITÉ. Attachement scrupuleux à la lettre dans une traduction *A.* تبعیّة بمعناه اللغوی *P.* پیروی بمعنای *T.* لغوی سوزک معناسندن آیرلمامزلق || Il n'est pas facile dans une traduction de concilier la littéralité avec l'élégance ترجمه‌ده معنای لغوی‌یه تبعیّت ایله حسن ولطافت کلامی توفیق ایتمک امر آسان دکلدر

LITTÉRATEUR. Qui est versé dans la littérature *A.* عالم الادبیّات *P.* دانای ادبیّات *T.* اوقومش - اوقومسی جوق || Un grand littérateur عظمای علمای ادبیّاتدن بری

LITTÉRATURE. Connaissance des belles-lettres et des matières
qui y ont rapport *A.* معرفة الادبيّات *P.* دانش ادبيّات
T. ادبيّاتك بيلشى || Profonde littérature ادبيّاتده معرفت
واسعه وعميقه Avoir beaucoup de littérature ادبيّاتده كثير
المعلومات اولمق N'avoir point de littérature معرفت ادبيّاتدن
كلّيًا بى بهره اولمق Un ouvrage plein de littérature معارف
ادبيّه ايله مشحون بر تأليف Se livrer à la littérature معارف
ادبيّه‌يه حصر اوقات ايتمك La littérature a beaucoup de
branches, il est difficile de les cultiver toutes معارف ادبيّه‌نك
فروعى فراوان اولمغله جمله‌سنه بذل اهتمام اولنمق امر
مشكلدر – Il se dit aussi de l'ensemble des productions littérai-
res d'une nation *A.* كتب ادبيّة || La littérature Anglaise est
riche en ouvrages de morale انكلتره‌لونك كتب ادبيّه‌لرنده
اخلاقه دائر آثارك وفرتى وار در La littérature moderne
est bien inférieure à la littérature ancienne متأخرينك كتب
ادبيّه‌لرى متقدّمينه نسبت ايله كمايه در

LITURGIE. Le service de la messe *A.* قداس شريف

LIVÈCHE. V. Sermentaire.

LIVIDE. Qui est de couleur plombée et tirant sur le noir *A.*
اسربىّ اللون – ادكن *P.* اسربفام *T.* قرامتى مور – قرامتق
|| Teint livide رنگ روى ادكن Lèvres livides شفاهٔ اسربىّ
مورودواق – قرامتق مورودواق – اللون Il est encore tout meur-
tri et tout livide des coups qu'on lui a donnés, il en a la peau,
la chair toute livide كثرت ضربدن هر طرفى پر كدوه
كثرت ضربدن هر اولوب جلد بدنى الى الآن ادكندر
يرى بره‌لنوب دريسى هنوز موس مور دو

LIVIDITÉ. État de ce qui est livide *A.* لون اسربىّ – دكنت
P. رنگ اسربى *T.* قرامتى مورلق

LIVRAISON. Action par laquelle on livre de la marchandise
qu'on a vendue *A.* تسليم pl. تسليمات *P.* دهش *T.* ويرمه
|| Pleine et entière livraison تسليم تامّ وكامل Il avait promis
de fournir tant de muids de vin, mais quand ce vint à la li-
vraison . . . شو قدر فوچى شراب اعطا ايده‌جكنى وعد
ايتمشيكن وقت تسليمى حلولنده شويله ايتدى Il a fait
livraison de tant de pièces d'étoffes شوقدر طاقه قماش تسليم
ايلدى – En termes de librairie, on appelle Livraison, une partie
d'un ouvrage que l'on ne publie que par parties || La première
livraison de cet ouvrage بصيلان كتابك تسليم اوّلى

LIVRE. Volume de plusieurs feuilles de papier, écrites à la
main ou imprimées *A.* كتاب pl. كتب || Livre manuscrit
ال يازوسى كتاب – دست خط بر كتاب imprimé كتاب
بصمه كتاب – طبع اولنمش كتاب – مطبوع anonime
مؤلّفك اسمى يوق بر – مؤلّفك اسمى نا معلوم كتاب
grand كتاب كبير relié كتاب مجلّد Emprunter كتاب
des livres استعارهٔ كتب ايتمك Prêter des livres اعارهٔ
كتب ايتمك Un livre doré sur tranche كنار اوراقى
مذهّب بر كتاب Catalogue de livres كتاب دفترى L'index,
la table d'un livre فهرست كتاب La couverture d'un livre
كتابك جلدى la marge كتابك كنارى – هامش كتاب
les feuilles, les pages كتابك اوراق وصحايفى Livre in-
folio بتون طبقه قطعه‌سنده بر كتاب in-quarto ربع طبقه
قطعه‌سنده بر in-octavo ثمن طبقه قطعه‌سنده بر كتاب
كتاب – On appelle Livres sacrés, livres canoniques, les livres
de l'Écriture - Sainte qui sont reçus de toute l'Église *A.* كتب
شريفة – Et livres apocryphes, ceux que l'Église ne reçoit pas
A. كتب مردودة – Et livres d'Église, ceux qui servent à l'u-
sage ordinaire de l'Église *A.* كتب الصلاة – On dit d'un hom-
me qui parle en termes trop recherchés, qu'il parle comme un
livre *T.* كتاب اوقور كبى تكلّم ايدر

On dit figur. Le livre du monde, et alors on considère le
monde, comme une source d'instruction *T.* درس عبرتنماى احوال
عالم || Le livre du monde est un excellent livre درس عبرتنماى
احوال عالم انفع واعلا درسلردندر Il n'est rien tel que d'étudier
dans le livre du monde درس عبرتنماى احوال عالمدن
استفاده ايتمك قدر انفع والزم بر شئ يوقدر

On dit aussi, que ce philosophe étudie le grand livre de la
nature لوح كبير خلقت وقدرته امعان انظار مطالعه‌دن
خالى دكل بر حكيمدر – Et dans le langage de l'Écriture,
que les élus sont écrits dans le livre de vie اسامئ برگزيدگان
لوح حيات جاودانيده مسطور ومقيّد در – On dit aussi, Cela
est écrit dans le livre du destin بو شيئك وقوعى لوح تقديرده
مسطور در

Il se prend aussi, pour une des principales parties d'un ou-
vrage *A.* جزء pl. اجزاء || Cet auteur a divisé son ouvrage en
douze livres بو مؤلّف تأليفنى اون ايكى اجزايه تقسيم
ايلدى – انشا ايلديكى تأليفى Le premier, le second livre

جزء اوّل جزء ثانی
Et pour Registre, papier-journal *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره
T. دفتر || Livre de marchand بازرکان دفتری de compte
محاسبه دفتری de dépense مصرف دفتری de mise et de
recette تسلیمات ومقبوضات دفتری Livre-journal *A.* دفتر
P. روزمرّه *T.* اوارهٔ ال دفتری Être sur le livre d'un یومیّ
marchand بر کمسنه‌نک اسمی بازرکان دفترنده مقیّد
بونی دفترکه قید Écrivez, mettez cela sur votre livre اولمق
بازرکان دفتری Le livre d'un marchand fait foi en Justice ایله
احتجاجه صالح - سند مثابه‌سنده در - عند الحکّام معتبر در
عدّ اولنور - On dit, qu'un marchand sait bien tenir les livres,
pour dire, qu'il tient un bon état de ce qu'il achète et de ce
qu'il vend فلان بازرکان علم دفترده ماهر در

Et pour un ouvrage d'esprit d'assez grande étendue pour faire un
volume *A.* رسالة pl. رسالات || Un livre plein d'érudition
صنوف علوم ومعارف ایله مشحون بر رسالهٔ جمیله Livre
approuvé رهین حسن قبول اولمش بر رساله - رسالهٔ مقبوله
censuré رسالهٔ مردوده défendu رسالهٔ منهیّة - رسالهٔ ممنوعه
Composer, parcourir, feuilleter un livre بر رساله‌یی تألیف
ایتمک وتتبّع ومطالعه ایتمک

À Livre ouvert, signifie, sans avoir besoin d'étudier *A.* نظرةٌ
واحدةً *P.* در یک نظر *T.* بر باقشده || Traduire un auteur
à livre ouvert نظرهٔ واحده‌ده ترجمه ایتمک

LIVRE. Poids contenant un certain nombre d'onces *A.* رطل
pl. ارطال *P.* من *T.* رطل

LIVRE. Monnaie de compte *T.* لیوره تعبیر اولنور سکّه -
On dit, Venir au sou la livre, ou au marc la livre, pour dire,
venir au partage d'une somme, suivant la proportion de ce qui
est dû à chacun غروشده شو قدر اقچه حسابیله هر برینه
اصابت ایدن حصّه‌یی تقسیم ایتمک

LIVRÉE. Il se dit des habits de couleur dont on habille ses
gens *T.* خدمتکارلرک رسم لباسلری رنکی || La livrée du Roi
est bleue پادشاه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکی مائیدر
Cet homme a changé sa livrée فلان کمسنه خدمتکارلرینک
رسم لباسلری رنکنی تبدیل ایلدی - Il se dit aussi de
tous les gens portant une même livrée کسوهٔ یکرنک ایله
ملبّس اولان خدمتکاران - On dit figur. La livrée de la mi-
sère, de la servitude, pour dire, les marques extérieures dont
on peut les reconnaître لباس فقر ومسکنت ولباس فرمانبری
ورقیّت

LIVRER. Mettre en main, au pouvoir de quelqu'un *A.* تسلیم *P.*
دادن *T.* ویرمک || Livrer de la marchandise مال تسلیم ایتمک
du pain de munition aux troupes عسکره تعیینات اتمکی
ویرمک Livrer une place par traité عهدنامه موجبنجه قلعه‌یی
تسلیم ایتمک Judas livra Notre-Seigneur aux Juifs یهودا
On dit, - حضرت عیسی افندمزی یهودیلره تسلیم ایلدی
Livrer bataille, pour dire, donner bataille جنک ویرمک

Il signifie aussi, abandonner *A.* ترک *P.* بگذاشتن *T.* براقمق
بلده‌یی یغمایه ویرمک - || Livrer une ville au pillage
بلده‌یی عسکرک la livrer à la fureur des soldats ویرمک
عنف وشدّتنه - پنچهٔ سختگیر خشم وکینه‌نه ترک ایتمک

Se livrer. *A.* تسلیم النفس - تسییب النفس - ابهال -
تسلیم *T.* خودرا سپردن - خودرا تسلیم کردن *P.* النفس
کندوبی صالیویرمک - اولنمق || Se livrer en proie à ses
passions امراض نفسانیّه‌یه - هوای نفسه تسلیم نفس ایتمک
Se livrer à la joie نفسنی دریای تسلیم زمام اختیار ایتمک
à la douleur نفسنی صحرای شادمانی وسروره ابهال ایتمک
آلام واکداره تسییب وابهال ایتمک

On dit, Se livrer à quelqu'un, pour dire, s'abandonner à lui
sans réserve عنان اختیاری بسبتون فلانک یدینه تسلیم -
ایتمک - On dit aussi, C'est un homme qui ne se livre pas,
pour dire, c'est un homme très-réservé زمام اختیاری ید
آخره تسلیم ایدر مقوله‌دن دکلدر

Livré. *A.* مسلم *P.* داده - تسلیم کرده *T.* تسلیم - ویرلمش
اولنمش

LIVRET. Petit livre *A.* کتاب صغیر - مجلّة صغیرة *P.* کتابچه
T. کتابجغز

LOBE. Pièce molle de certaines parties du corps des animaux,
spécialement du poumon et du foie *A.* رعامی *P.* جگر کوشه
T. جکر یومشغی || Les lobes du poumon du côté gauche, du
côté droit رعامیٔ ایسر ورعامیٔ - رئه‌نک رعامیٔ یسار ویمینی
ایمنی

Il se dit en Botanique, des semences et des fruits de certaines plan-
tes qui sont partagées en deux parties égales *A.* حبّة فلیقة -
فاکهة فلیقة *P.* دانهٔ دو نیم - میوهٔ دو نیم *T.* تخم یارمه -
یارمه یمش

LOCAL. Qui appartient au lieu *A.* مختصّ - مختصّ بالمكان
برمكانه *P.* مخصوص بجاى بالارض *T.* يرلو || Coutume locale
Usages عرف مخصوص بالمكان - مخصوص اولان عادت
locaux برمكانه مخصوص اولان رسوم وآداب

Il signifie aussi, la disposition des lieux *A.* حال الموقع -
كيفيّة الموقع *P.* حال زمين *T.* يرك حالى || Je connais
bien le local يرك كيفيّت - كيفيّت موقع رعنا معلوممدر
حالى

LOCALITÉ. Particularité ou circonstance locale *A.* حيثيّة المكان
يرك *T.* طبيعت زمين *P.* طبيعة المكان - خاصّة الموقع
اقتضاى حالى || Certaines lois doivent être modifiées par les
localités قانونلرك بعضيسى طبيعت موقع ومكانه نظراً تعديل
يرك اقتضاسنه كوره تعديله محتاجدر - اولمغه محتاجدر

LOCATAIRE. Qui tient une maison à loyer *A.* مستأجر pl.
مستأجرين - مستكرى pl. مستكريون *P.* ستره دار - كراشدار
T. كراجى || Ce n'est pas au locataire à faire les grosses ré-
parations, c'est au propriétaire كلّيتلو تعميرات مستأجره لازم
دكلدر صاحب خانه‌نك واجبۀ ذمّتيدر || Il n'a qu'un lo-
cataire dans sa maison خانه‌سنده ياكلز بر مستأجر وار در

LOCATIF. Il se dit des réparations qui regardent le locataire
T. آنچه در عهدۀ كراشى باشد *P.* عايد الى المستأجر
مستأجره عايد اولان || Réparations locatives كراجى‌يه دوشن
تعميرات

LOCATION. Action de celui qui donne son héritage à loyer
A. ايجار - تقبيل - الزام

LOCH. Morceau de bois qui, étant attaché à une corde et
jeté dans la mer, sert à mesurer la vitesse d'un vaisseau *A.*
مقياس الطريق السفينة *P.* مقياس ره كشتى *T.* كمينك
يولنى اولچك ايپ

LOCHER. Il ne se dit qu'en parlant d'un fer de cheval qui
branle *A.* انتعاش النعل *P.* نعل جنبيدن *T.* نال اوينامق
|| Regardez aux pieds de ce cheval, j'entends un fer qui loche
بو آتك آياغنه باق يرندن اوينامش نعلك سسى
ايشيديلور

LOCHIES. Flux de sang qui suit l'accouchement *A.* دم النفاس
P. خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانى

LOCUTION. Expression, phrase *A.* تعبير *P.* سخن *T.* سوز
|| Cette locution n'est pas bonne بو بر تعبير غير مستحسندر

Une locution basse تعبير دنى mauvaise تعبير ردى impropre
تعبير نا بجا

LODIER. Couverture de lit *A.* غطاء الفراش *P.* بستر پوش
T. يتاق اورتوسى

LODS. T. de Pratique, qui ne se dit qu'avec le mot Ventes.
Le droit de lods et de ventes est la redevance qu'un seigneur
avait droit de prendre sur le prix d'un héritage vendu dans sa
mouvance *A.* pl. عوايد الفراغ *T.* فراغ خرجى || Payer les
lods et ventes فراغك عوائدينى ادا ايتمك Composer pour
les lods et ventes عوايد ورسومات فراغك مقدارينى بالتراضى
فراغك قطع ايتمك Faire quelque remise sur les lods et ventes
عوايد ورسومات معتاده‌سندن بر مقدارينى تنزيل ايتمك

LOGARITHME. Nombre pris dans une progression arithmétique,
et qui répond à un autre nombre pris dans une progression géo-
métrique *T.* لوغاريتم

LOGARITHMÉTIQUE. Qui a rapport aux logarithmes *T.* لوغاريتم
حسابنه متعلّق

LOGE. Petite hutte *A.* خصّ *P.* كلبه *T.* قولبه || Cet ermite
s'est fait une petite loge بر زاهد بيابان نشين كندويه بر
اوفاق قولبه ياپدى

Il se dit aussi d'une petite chambre faite de cloisonnage *A.*
حجرة pl. حجرات *P.* گريچه *T.* اوطه || La loge d'un por-
tier قپوجى اوطه‌سى - حجرۀ بوّاب Les loges des lingères
جامشورجى اوطه‌لرى Les loges d'un spectacle ملعبه‌نك
حجره‌لرى

LOGEABLE. Où l'on peut loger *A.* قابل السكنا *P.* نشستنى
T. اوتوريلور || Il y a de belles maisons qui ne sont guère
logeables قابل سكنا اولميان بيوت لطيفه وار در

LOGEMENT. Il se dit du lieu d'une maison où l'on loge *A.*
مسكن pl. مساكن - محلّ الاقامة *P.* جايگاه اقامت *T.* بر
مسكنى || Où est son logement? كمسنه‌نك اوتورديغى ير
مسكنى باغچه‌يه Son logement est sur le jardin قنغى طرفده در
مسكنى ناظر در Son logement consiste en trois ou quatre pièces
اوچ درت حجره‌دن عبارتدر Avoir son logement au rez de
chaussée بركمسنه‌نك محلّ اقامتى يرك برابرلكنده اولمق

Il se dit aussi des logis marqués pour les troupes *T.* عسكرى قوناغى
|| Exemption de logement des gens de guerre عسكرى قوناغى
تكليفندن معافيّت Une ville fort sujette au logement de gens

de guerre ایکیده برده عسکری قوناغی تکلیفیله مکلّف بر بلده

Il se dit aussi des logis marqués dans un voyage pour le Roi et pour la Cour *A.* مرحلة *P.* نزولگاه *T.* قوناق یری ‖

La fonction des maréchaux des logis est de marquer les logemens قوناقجینک لازمهٔ مأموریتی ترتیب ایلدیکی قوناقلره وضع رقم ایتمکدر Le logement de ce jour-là fut fort incommode اول کونده ترتیب اولنمش قوناق یری راحتسز ایدی

– On dit, Faire les logemens, pour dire, faire la liste des personnes que les maréchaux des logis doivent loger قوناقلره اسکان اولنهجق یولجیلرک دفترینی دوزمک

LOGER. Demeurer dans une maison *A.* اقامت – تمکّن *P.* متمکّن اولدیغی *T.* اوتورمق نشستن ‖ La maison où il loge اوتوردیغی او – خانه Où irez-vous loger? قنغی منزلده کندو خانه‌سنده مقیم Loger chez soi اقامت ایده‌جکسک Les hôtelleries étaient si pleines, qu'il ne put trouver où loger مسافر خانه‌لرده اول مرتبه‌ده جمعیّت وار ایدیکه محلّ اقامت بوله‌مدی

On dit proverb. Loger à la belle étoile, pour dire, coucher dehors *T.* کیجه آچیقده یاتمق

Il signifie aussi, donner à loger *A.* اسکان – ایوا *P.* جا دادن – جای تمکّن دادن *T.* قوندرمق – اوتورتمق ‖ Où logerez-vous tout ce monde-là? بو خلقک جمله‌سنی نه طرفده اسکان ایده‌جکسک Il y a de quoi loger toute la Cour سرای خلقنک جمله‌سنی اسکان ایده‌جک یر وار On l'a bien logé فلانی در ایوجه قوندردیلر

Logé. *A.* ساکن – متمکّن – مقیم *P.* نشسته *T.* قونمش – قوندرلمش

LOGICIEN. Qui suit la logique *A.* منطقی pl. منطقیون – اهل المنطق *P.* منطق شناس *T.* منطق بیلور ‖ Grand logicien علم منطقده فایق excellent اعاظم منطقیوندن بری الاقران

LOGIQUE. Science qui enseigne à raisonner juste *A.* علم المنطق – قواعد – قواعد منطقیه ‖ Les règles de la logique علم منطق La logique sert à toutes les autres sciences منطق لزومی وار در – علوم سائره‌نک مجموعنه مدخلی وار در

– On appelle Logique naturelle, la disposition naturelle que l'on a à raisonner juste *A.* منطق جبلّی *P.* منطق مادرزاد *T.* منطق ذاتی ‖ Il y a une logique naturelle بو آدم منطق جبلّی‌یه مالکدر – On dit, Être en logique, aller en logique, pour dire, prendre des leçons de cette science منطق درسنی آلمق – منطق درسنه وارمق

LOGIQUEMENT. Conformément à la logique *A.* حسب القاعدة المنطق *P.* بر مقتضای منطق *T.* منطقجه – قاعدهٔ منطق ‖ Procéder logiquement حسب القاعدهٔ منطق عمل قاعدهٔ منطق اوزره مباحثه ایتمک discuter مقتضاسنجه وحرکت ایتمک

LOGIS. Habitation, maison *A.* مسکن pl. مساکن – بیت pl. بیوت – منزل pl. منازل – دار pl. دیار *P.* خانه *T.* او ‖ Grand logis بیت احسن مسکن کبیر petit مسکن صغیر beau برباب منزل استیجار Louer un logis کوزل او – خانهٔ دلارا – خانه‌سنده ملازمت ایتمک Ne bouger du logis خانه‌سندن چیقمامق Changer de logis تبدیل منزل ایتمک Être dans un logis d'emprunt عاریهٔ بر منزلده اقامت ایتمک

– Il se prend aussi pour Hôtellerie. V. ce mot.

Corps-de-logis. La masse d'un bâtiment *A.* امّ البنا *P.* آنا – بنا – بنای اصلی ‖ Un corps-de-logis entre deux pavillons ایکی کوشک آره‌سنده کائن بنای اصلی – Il se prend aussi pour un logement détaché de la masse du bâtiment principal *A.* بناء منفصل ‖ Il occupe un petit corps-de-logis sur le devant خانه‌نک یوزی طرفنده کائن برمنزل منفصلده مقیمدر

On appelle à la Cour, Maréchal des logis, un officier chargé de marquer à la craie les logis qui seront occupés par les personnes de la suite de la Cour *T.* قوناقجی Et à l'armée, un sous-officier chargé de marquer les logis destinés pour les soldats *T.* اردو قوناقجیسی

LOGOGRIPHE. Sorte d'énigme qui consiste à prendre en différens sens les différentes parties d'un mot *A.* لغز بمقطعات *P.* اللغز بتقطیع سخن *T.* جیستان سوزی بولدرک چیقان بیلمجه

LOGOMACHIE. Dispute de mots *A.* منازعة فی الالفاظ – محافات *P.* بر حرف جدلکاری *T.* لفظ اوزرینه نزاع ‖ Il y a beaucoup de discussions qui ne sont que des logomachies وافر مباحثه‌لر وار در که بیانی الفاظ اوزرینه منازعات بیانی محافات قلنیلندر – قبیلندندر

LOI. Règle qui ordonne ou défend certaines choses *A.* قانون pl. قوانین ‖ Observer la loi قانونی ورعایت ایتمک – مقتضای

حكم قانونی l'enfreindre, la transgresser قانونی نقض واخفار
ایتمك la frauder مقتضای قانونك اجراسنده ارتكاب غشّ
وحیله ایتمك Publier une loi قانونی نشر واشاعه ایتمك
abroger قانونی فسخ والغا ایتمك citer بر قانونی علی
طریق الاستشهاد ذكر ایتمك établir اقامت قانون
وضع قانون - ایتمك alléguer قانونی سرد وبیان ایتمك
interpréter قانونی شرح وتفسیر ایتمك Se soumettre aux
lois قانونه امتثال ومطاوعت ایتمك obéir قوانین مرعیّه‌نك
موجب ومقتضاسنه اطاعت ایتمك Il n'est pas permis par
les lois بر مقتضای قانون - حسب القانون جائز دكلدر
جواز ومساغ یوقدر Dispenser de la loi حكم قانوندن معاف
شرط قانونی ایفادن عفو ایتمك - قلمق Modérer la rigueur
d'une loi شدّت قانونی تعدیل ایتمك Cela a passé en loi
بو ماده قانون حكمنه كیرمشدر a force de loi بو عادتده
قوّت قانون واردر Le texte d'une loi نصّ قانون L'esprit
de la loi مغزای قانون - مراد قانون Déroger à la loi شرط
خلاف قانون حركت - قانونك خلافنه حركت ایتمك
ایتمك Violer les lois قوانین مرعیّه‌نك خلافنه حركت
ایتمك Cela tombe dans l'exception de la loi بو كیفیّت قانوندن
قانوندن شاذ عدّ اولنور - مستثنا اولان حالاته داخلدر
مقوله‌دندر La majesté, la sainteté des lois مهابت وشرافت
قوانین واحكام Cela est contre les lois بو كیفیّت قوانین مرعیّه‌یه
مغایر قانوندر - مخالفدر Faire des nouvelles lois قوانین
ایجاد قوانین جدیده ایتمك - جدیده وضع ایتمك

On appelle Loi naturelle, les sentimens de justice et d'équité imprimés aux coeurs de tous les hommes par l'auteur de la nature A. حكم طبیعی - طبیعت pl. احكام طبیعیّة || La loi naturelle nous défend de faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'on nous fît نفسمز حقنه قبول ایده‌میه‌جكمز فعلی
آخرك حقنه تجویز ایتمكدن حكم طبیعت بزی منع
وزجر ایدر - Loi civile, les lois qui règlent les droits des citoyens entre eux بین الناس واجب الرعایه اولان حقوقك
قانونی - Loi municipale, les lois particulières de chaque ville
قوانین مخصوصهٔ بلده - عرف بلده - Et lois de la guerre, les maximes que les nations sont convenues d'observer entre elles pendant la guerre احكام وقوانین حربیّه

Et lois divines, les préceptes positifs que Dieu a donnés aux hommes A. شرع شریف - شریعة الله || Les livres de la loi شریعة
اللهه دائر اولان كتب شریفه Les docteurs de la loi علمای
شرع شریف Voilà la loi et les prophètes اشته شریعت الله
واشته انبیا - Loi ancienne, la loi de Moïse شریعت موسویّة - Et loi nouvelle, loi de grâce, la loi de Jésus-Christ شریعت
عیسویّة || Jésus-Christ a dit dans l'Évangile, qu'il n'est pas venu détruire la loi, mais l'accomplir حضرت عیسی شریعة
اللهی نسخ ایچون دكل بلكه اتمام واكمالی ضمننده
نازل اولدیغنی انجیل شریفده ذكر ایلدی

On appelle Gens de loi, ceux qui font profession d'interpréter les lois A. pl. ارباب الفتوا P. فتواشناسان T. فتوایی بیلنلر

On dit, Se faire une loi de quelque chose, Pour dire, s'imposer l'obligation de faire cette chose A. الزام الشئ علی
الزام الشئ علی ذمّته P. بر خود واجب كردن T. نفسه
ذمّتنه واجب قلمق - نفسنه واجب قلمق

On dit proverb. Nécessité n'a point de loi A. الضرورات
تبیح المحظورات - Et n'avoir ni foi ni loi, pour dire, n'avoir aucun sentiment de religion ni de probité فلانك نه
ایمانی ونه شریعتی وار

On dit, Faire la loi, pour dire, ordonner avec autorité absolue A. اجراء الحكم P. فرمانرانی نمودن T. بیورمق -
اجرای حكم وحكومت ایتمك || C'est à lui à faire la loi
حكم ماده‌سی انجق فلانه عائد در Il prétend nous faire la
loi اوزریمزه اجرای حكم وحكومت دعواسنده در - Et recevoir la loi de quelqu'un, pour dire, se soumettre à ce qu'il voudra ordonner بر كمسنه‌نك امر وحكمنه گردن‌داده رضا
اولمق Et subir la loi de quelqu'un فلانك امر وحكمنه
اختیار مطاوعت ایتمك

Faire loi, signifie, tenir lieu de loi T. بدل قانون اولمق -
قانون منزله‌سنده اولمق || La coutume fait loi عادت
عادت بدل قانون اولور - منزله‌سنده در Aristote a long-temps fait loi dans les écoles قول ارسطو مكتبلرده وافر زمان
قانون منزله‌سنده ایدی

Loi, signifie aussi, puissance, autorité A. حكومت P. فرمانرانی
T. بیورمه || Alexandre rangea toute l'Asie sous ses lois اسكندر
ذو القرنین آسیا اقلیمنك مجموعنی تحت حكومتنه
ادخال ایتدردی

On appelle La loi du plus fort, la puissance que le plus fort exerce sur le plus faible A. الحكم لمن غلب T. حكم غالبكدر

Lor, se dit aussi de certaines obligations de la vie civile *A.* pl.
رسم *P.* شروط واجبة الرعاية ـ قواعد مرعيّة ـ احكام مرعيّة
واجبهٔ ذمّتك قواعد || Les lois du devoir يول اركان *T.* وراه
وشروطی de la bienséance قواعد مرعيّهٔ حسن ادب de l'hon-
شروط الفت nêteté نزاهت طبعك شروطی de la société
قواعد مرعيّهٔ معاشرت ـ ومعاشرت ـ On dit aussi, Les lois du
mouvement قواعد حركت de la pesanteur قواعد وزانت
وثقالت

Lor, en termes de monnaie, signifie, le titre auquel les monnaies doivent être fabriquées *A.* عيار

LOIN. adv. de lieu et de temps. À grande distance *A.* بعيداً
ايراق *T.* گارين ـ دورادور ـ دور *P.* قاصى ـ قاصياً ـ بعيد ـ
محلّ || Fort loin بغايت بعيد Il demeure loin اوزاق ـ
محلّ بعيددن عودت Revenir de loin بعيدده اقامت ايدر
دور ـ مسافهٔ بعيده‌دن نظر ايتمك Voir de loin ايتمك
دوردن ايراقدن كورمك ـ بين اولمق Entendre de loin
بعيد النظر در Sa vue porte loin استماع ايتمك Parler de
loin دوردن سويلشمك Pousser bien loin ses conquêtes, ses
victoires موفق اولديغى فتوحات وغزواتى اقصاى غاياته
عيد Nous sommes encore loin de Pâques سوق ايتدرمك
فصح هنوز اوزاقدر ـ Figur. || Aristote a été bien loin dans la con-
naissance des choses naturelles حكيم ارسطو علم طبايع
اشيانك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر Saint Thomas a
été bien loin dans les matières de Théologie حضرت طوماس
علم الهى يه متعلق موادك اقصاى درجاتنه واصل اولمشدر
– On dit aussi, qu'un homme va plus loin qu'un autre, pour
dire, qu'il a plus de pénétration que lui فلان كشى فلاندن
زياده بعيد النظر در ـ Et qu'une chose va plus loin qu'on ne
pense خيال وتصوّردن بر قاچ مرتبه ايراغه وارەجقدر ـ On
dit aussi, Aller loin, pour dire, faire fortune اقاصئ مراتب
ايلرولنمك ـ اقباله وارمق || Il est homme d'esprit, et il a
des amis à la Cour; il ira loin اصحاب عقل وكياستدن
اولوب سراى همايونه دخى دوستان وخيرخواهلرى اولمغله
اقصاى مراتب اقباله واصل اولەجغنه شبهه يوقدر Cette
charge peut le mener loin بو منصب ايلرولنمسنه سبب
اولەجعى دركار در

On dit, qu'un homme n'ira pas loin, s'il continue ainsi, pour
dire, qu'il sera bientôt ruiné بو طورده مداومت ايدەجك

چوق سورجكى يوق ـ چوق سورمز ـ اولور ايسه چوغه وارمز
بتر On dit aussi, Pousser loin sa haine, son ressentiment
اشورى ايتمك ـ وعداوتنى حدّدن بيرون ايتمك
On dit, Loin de nous des pensées si funestes بو مقوله افكار
بويله افكار فاسده‌يى الله ـ فاسده بزدن ايراق اولسون
ـ بزدن ايراق ايليه ـ On dit aussi, Cela est plus loin de sa
pensée, c'est-à-dire, fort contraire à ce qu'il pense بو مادّه
پك ـ دورادور در ـ فلانك ظنّ وتصوّرندن ابعد بعيد در
اوزاقدر ـ Et figur. qu'un homme est bien loin de son compte
ـ فلان كمسنه تخمين وحسابندن خيليجه بعيد در ـ Et en
parlant de deux personnes qui sont en traité, en marché, et
qui ne peuvent convenir ensemble, qu'ils sont tous deux loin
de compte برى برلرندن اوزاقدرلر ـ بينلرنده بون بعيد وار در

On dit proverb. Qui est loin des yeux, est loin du cœur
كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit proverb., Pas à pas on va bien loin ايريشور منزل
ياب ياب يوريمكله چوق منزل آلنور ـ مقصودينه آهسته كيدن

Loin, signifie aussi, un temps fort reculé de celui dont on
parle *A.* ايراق *T.* وقت دورادور *P.* زمان بعيد ـ عهد بعيد
وقت || Vous me parlez du temps d'Henri IV, c'est parler
de loin فلان قرالك سلطنتندن بحث ايدرسك بو
كيفيّت عهد بعيده دائر بر صحبتدر Vous me remettez à
me payer dans deux ans, c'est me remettre bien loin مطلوبمى
ايكى سنده ادا ايتمك اوزره تأخير ايدرسك بو حال
مصلحتمى زمان بعيده براقمقدر

On dit, Parens de loin, pour dire, à un degré éloigné *A.* pl.
اباعد *P.* خويشان دور دست *T.* اوزاقدن اقربا

Au Loin. Dans un lieu écarté de celui où l'on est *A.* فى
البعيد *P.* محلّ بدورى *T.* ايراق يره ـ ايراغه ـ اوزاغه
Il s'en est allé au loin اوزاغه كتدى Aller chasser au loin
اولمق ايچون ايراق يره كتمك

De loin en loin. À une distance considérable de lieu ou de
temps *A.* بُعداً بعد بُعدٍ *P.* دور بدور *T.* اوزاقدن اوزاغه ـ
بعداً بعد بعدٍ || Planter des arbres de loin en loin سيرك
غرس اشجار ايتمك Il ne me vient plus voir que de loin en
loin بنى كورمكه سيرك كلور

Loin, Bien loin, signifie, au lieu de, tant s'en faut que *A.*
بعيداً من *P.* دور از كردن آن *T.* شويله ايتمك بونى

طورسون || Bien loin de me remercier, il m'a dit des injures
- تشکر ایتمک شویله طورسون بنی سبّ وشتم ایلدی
تشکر ایتمدیکندن قطع النظر بکا زباندراز سبّ ودشنام
اولمشدر Bien loin de se repentir, il s'obstine dans son crime
اظهار ندامت ایتمک شویله طورسون ارتکاب ایلدیکی
- جرم وجنحهده کما فی السابق اصراردن خالی دکلدر
اظهار ندامت ایتمکدیکندن قطع النظر قباحتنده اصرار
ایدر Loin qu'il soit disposé à vous faire satisfaction, il est
homme à vous quereller طرفکه ایفای لازمهٔ ترضیهیه میل
ایتمک شویله طورسون معارضه ومنازعهیه آماده در

LOINTAIN. Qui est fort loin du lieu où l'on est, ou dont on parle *A.* بعید - قاصی *P.* دورادور - دور دست *T.* اوزون
اوزاق - ایراقدهکی || Des régions, des climats lointains اقطار
واقالیم بعیده Peuples lointains, nations lointaines امم واقوام بعیده
- Il est aussi substantif et signifie, éloignement *A.* بعد المسافة
بعد || Apercevoir dans le lointain *P.* دوری *T.* اوزاقلق
اوزاقلغه باقمق - مسافهیه نظر ایتمک

LOIR. Petit animal semblable à un rat *A.* یربوع pl. یرابیع
P. موش دستی *T.* تارلا صچانی - عرب طاوشانی

LOISIBLE. Qui est permis *A.* جایز *P.* روا *T.* یوللو || Cela n'est pas loisible بو شئ جایز دکلدر Il vous est loisible de penser ainsi سکا کوره بو وجهله ملاحظه ایتمک جایز در.

LOISIR. Temps dont on peut disposer *A.* وقت خالی pl.
اوقات خالیة - وقت الفراغ *P.* دم بیکاری *T.* بوش وقت
- ایشسزلک وقتی || Avoir du loisir برکمسنهنک وقت
فراغی اولمق Il emploie bien les heures de son loisir اوقات
خالیهسنی وجه مناسب اوزره صرف ایدر Vous ferez cela
aux heures de votre loisir, à votre loisir شونی بر وقت
بروقت فراغده ایشلیهجکسک - خالیده ایدهجکسک

Et espace de temps suffisant pour faire une chose *A.* مهل
- وقت - مهلت || Donnez-moi le loisir de faire ce que vous
désirez دیلدیکنی ایتمک ایچون بکا مهلت ویر Je n'ai
pas assez de loisir pour y penser بو بابده صرف ذهن ایتمکه
وقتم یوقدر Cet ouvrage demande du loisir بو ایش مهلت
وقته محتاجدر - مدیدهیه محتاجدر Vous ne me donnez pas
le loisir de répondre جوابه وقت ویرمیورسک

À Loisir. À son aise *A.* عند سعة الوقت - عند وقت الرفاه
P. در هنکام آرام - در وقت آسانی *T.* براحتلو وقتده ||
Vous ferez cela à loisir, rien ne vous presse عجلهیی موجب
بر شئ یوقدر شونی بر وقت رفاهده یاپ Vous y penserez à loisir بوکا بر وقت راحتده ملاحظه ایله

LOK. T. de Méd., emprunté de l'Arabe. Potion adoucissante *A.* لعوق pl. لعوقات

LOMBAIRE. Qui appartient aux lombes *A.* متعلّق بالمآکم
T. یانجق اتلرینه متعلّق

LOMBES. Parties latérales de la région ombilicale *A.* مأکمة
- مأکمتین pl. مآکم *T.* یانجق اتلری

LONG. Étendu en longueur *A.* طویل pl. طوال *P.* دراز *T.*
اوزون || Un champ long et étroit طویل وتنک بر تارلا
Ce jardin est long, plus large que long بو باغچه طویلدر -
بو باغچهنک عرضی طولندن زیاده در Le cours du Danube est fort long طونهنک مجراسی بغایت اوزوندر
Barbe longue لحیهٔ طویله - اوزون صقال Habit long لباس
طویل - لباس طویل الذیل - اوزون بویلو لباس Avoir
la taille longue طویل القامه اولمق - بلند قدّ اولمق - بالا قدّ
- افراشته قدّ - اوزون بویلو اولمق

Long. Qui dure long-temps *A.* مدید - طویل *P.* دراز - دیربار
T. اوزون || Le temps est long à qui attend انتظارده اولانه
کوره وقتلر اوزون کورینور Cela ne sera pas de longue durée
مدید البقا شئ دکلدر Il y a un très long-temps qu'on ne
l'a vu فلان کشی مدت مدیدهدنبرو کورنمش دکلدر Son
absence a été longue مدت غیابی مدید وطویل ایدی
Un long voyage, un long règne سفر مدید وسلطنت مدیده
De longues souffrances آلام مدیده Une longue et heureuse vie
عمر مدید ومیمون Un bail à longues années سنین مدیده
ایچون الزام اولنمش مالکانه Cela est d'une longue discussion بو مادّه مباحثهٔ مدیدهیه محتاجدر Un A long الف ممدود

On dit figur., en parlant des hommes puissants, qu'ils ont les bras longs, les mains longues *A.* صاحب الید الطولی *P.*
صاحب دست بلند ودراز *T.* الی اوزون

On dit qu'un ouvrage, qu'une affaire est de longue haleine, qu'une besogne est bien longue, pour dire, qu'elle demande beaucoup de temps *A.* محتاج الی وقت المدید - محتاج الی
وقت الطویل *P.* دراز آهنک *T.* اوزون اوزادی وقت استر

On appelle Lunettes de longue vue, les lunettes d'approche. V. ce mot. — Et voyages de long cours, les voyages des pays

éloignés A. اسفار بعیدة P. سفرهای - سفرهای دور دست
اوزون اوزاق سفرلر T. دراز آهنگ

Il signifie aussi, lent, tardif A. بطیٔ الحرکة - بطیٔ P. دیرکار
T. آغر طاورانور - آغر - کیج طاورانور || Que vous êtes long!
بو نقدر بطیٔسک Cet ouvrier est long à tout ce qu'il fait
ایشجی هر ایشنده بطیٔ الحرکه در Les arbres sont longs
à croître آغاجلر بیومکه - اشجارک نشو ونماسی بطیئدر
آغاجلرک بیومسی آغر در - آغر طاورانور

Long, signifie aussi, longueur A. طول P. درازی T. اوزونلق
|| Cela a dix aunes de long بونک اون ذراع طولی وار در
Il est couché de tout son long بسبتون اوزونلغنه یاتدی En long et en large بالطول والعرض Il faut mettre ce bois en long بو آغاجی اوزونلغنه وضع اولنمق اقتضا ایدر - On dit, Prendre le plus long, pour dire, aller en quelque lieu par le plus long chemin طریق طویلی اخذ ایتمک - راه دورادوردن روانه اولمق - Et figur. || Vous avez pris le plus long dans cette affaire بو خصوصده اسباب دورادوره تشبث ایلدک

On dit aussi d'un homme qui diffère et recule, qu'il tire de long T. ایپه اون سرر

Le long, du long, au long. Phrases qui signifient, en côtoyant A. مدی الطول - طایلا ماطال P. بدرازی T. اوزونلغنه
|| Tout le long de la rivière نهرک بویدن بویه - بوینجه - نهرک اوزونلغنه طوغری Aller tout du long de l'eau اوزونلغنه
Tout le long de la prairie طایلا ما طال صحرانک وارمق
یولک - مدی الطول الطریق du chemin نهایتنه قدر
بویدن بویه - اوزونلغنه

Il se dit aussi du temps, et signifie, durant A. ما دام -
مدی الایام P. تا بانجام وقت T. وقتک اوزونلغی
|| Il a jeûné tout le long du carême مدی الایام الصیام قدرنجه
Tout du long de l'année ما دام مدة السنه پرهیز ایلدی

Au long, signifie aussi, amplement A. على وجه التطویل -
مفصلا - على وجه التفصیل P. طول ودراز - بدرازی T. اینته
|| Il a expliqué cela bien au long تفصیل اوزره - اوزوننه
بونی تفصیل اوزره شرح وبیان ایلدی Je vous écrirai
plus au long على وجه التفصیل طرفکه تحریر ایده‌جکم
Je vous ai parlé au long مفصلا سکا سویلدم

À la longue. Avec le temps, à la continue A. بمرور الایام
بامتداد الاوقات - P. بکذارش زمان T. کیده‌رک || Il marche bien les premiers jours, mais à la longue il se lasse ابتداکی کونلرده مشی ورفتاری ایودر انجق مرور ایام ایله یوریلور
À la longue on en viendra à bout امتداد وقت ایله بوکا ظفریاب اوله‌جقلر در

De longue main. Depuis long-temps A. من امد المدید -
از قدیم - از دیرباز P. من زمان القدیم - من قدیم الایام
T. چوق زماندنبرو - چوقدنبرو || Je le connus de longue main فلانی امد مدیددنبرو بیلورم Il est mon ami de longue main من قدیم الایام دوستمدر

LONGANIMITÉ. Il se dit de la clémence de Dieu, qui diffère la punition des méchants A. امهال الهی فی مجازاة الاشرار
|| C'est abuser de la longanimité de Dieu que de persister dans le péché معصیتده مداومت ایتمک مجازات اشرار خصوصنده امهال الهینک قدرینی بیلمامکدر - Et de la clémence d'une grande âme A. امهال المجازات || On ne saurait trop louer la longanimité de ce prince اول پادشاهک امهال مجازات بابنده مجبول اولدیغی شیمهٔ کریمه‌یی وصف وستایشدن لسان قال عاجز در

LONGE. La moitié de l'échine d'un veau depuis le bas des épaules jusqu'à la queue A. شطر المتن العجل P. نیم شکله
T. بوزاغینک صرتی کچه‌سی پشت گوساله || Manger d'une bonne longe لطیف ولذیذ بوزاغی صرتی کچه‌سندن یمک

Et un morceau de cuir coupé en long, en forme de courroie
A. قدة P. پراز T. قایش || Ce cheval rompra sa longe آت
آبی قایش قایشنی قیره‌جقدر Mener un cheval par la longe
ایله چکوب کوتورمک

LONGER. Aller le long de ... A. طولا مرور - طولا مشی P.
بدرازی روانه شدن T. اوزونلغنه کتمک - بویدن بویه
|| L'armée longea la rivière عسکر ساحل نهری بویدن وارمق
اوزونلغنه طوغری - نهرک قییسندن - بویه مرور ایلدی
کچوب کتدی

LONGÉVITÉ. Longue durée de la vie A. طول العمر - امتداد
العمر - تملی العمر P. جاندرازی - درازی عمر T. عمر اوزونلغی

LONGIMÉTRIE. L'art de mesurer les longueurs A. فن المساحة
الاطوال

LONGITUDE. T. de Géogr. La distance en degrés d'un lieu au premier méridien A. طول || On compte les degrés de longitude depuis le premier méridien درجات طول دوائر نصف النهارک

Prendre les longitudes اوكيسندن اعتبار ايله حساب اولنور Ce lieu a tant de degrés de longitude, tant de latitude درجات طولى اخذ ايتمك بو محل طولك شو قدرنجى وعرضك شو قدرنجى درجه‌سنده در

LONGITUDINAL. Qui est étendu en long *A.* طولانىّ ـ مستطيل *P.* دراز *T.* اوزون || Les membranes qui composent les vaisseaux, sont tissues de deux plans de fibres, les unes circulaires, les autres longitudinales بدن انسانده اولان اوعيه‌نك ما به تركيبلرى اولان انجه زارلر بعضاً مستدير وبعضاً مستطيل اولەرق ايكى نوع الياف دقيقه‌دن منسوجدر

LONGITUDINALEMENT. En longueur *A.* مستطيلاً ـ طولاً *P.* بدرازى *T.* اوزونلغنه || Mesurer une chose longitudinalement بر شيئى اوزونلغنه اولچمك

LONG-TEMPS. Pendant un long espace de temps *A.* امد مديد بسيار وقت *P.* طول الزمان ـ طول الدهر ـ مدّة مديدة ـ مدّتها *T.* جوق زمان || Cela dure long-temps بو شيء طول مدّت زمان مستمرّ وپايدار اولور Il a étudié trop long-temps مديده مطالعه‌يه مداومت ايلدى Cela est fait depuis long-temps جوقدنبرو ياپلمشدر ـ امد مديددنبرو ياپلمشدر

LONGUEMENT. Durant un long temps *A.* على وجه ـ طويلاً التطويل *P.* دور ودراز *T.* اوزون اوزادى || Vivre longuement ـ على وجه التطويل سويلمك parler طويلاً معمّر اولمق تطويل كلام ايتمك ـ طويلاً تكلّم ايتمك

LONGUEUR. Étendue en long *A.* طول pl. اطوال *P.* درازى *T.* اوزونلق || Grande longueur طول عظيم juste طول تامّ Cette côte de mer a tant de longueur بو ساحل وصحيح عصانك بحرك طولى شو مقدار در La longueur d'un bâton d'une robe ثوبك طولى قدّى ـ طولى

Il se dit aussi de la durée du temps *A.* امتداد ـ طول || La longueur du temps lui a fait oublier... طول زمان تقريبيله بو شيء خاطرندن جيقمشدر La longueur des jours et des nuits امتدادى ـ ليل ونهارك طولى d'une harangue درازئ موعظه‌نك اوزونلغى ـ موعظه

Il signifie aussi, lenteur *A.* مطاولة pl. مطاولات *P.* ديركارى *T.* اوزاتمه ـ كيجكدرمه || Ce sont des langueurs insupportables بو حالات مطاولات طاقتگداز قبيلندندر Il ne veut point finir cette affaire, il tire les choses en longueur مرادى بو مصلحتى تكميل ايتمك اولمديغندن هر شيئده مطاوله‌دن

ايتديكى خالى دكلدر Je suis ennuyé de ses longueurs مطاولاتدن بكا فتور وكلال كلمشدر

LOPIN. Morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *P.* لقمه *T.* لقمه

LOQUACITÉ. Habitude de parler beaucoup *A.* كثرة الكلام *P.* بسيار گويى *T.* كوزەلك || Cet homme est d'une loquacité fatigante بو آدمدر خلقى ـ كثرت كلامى خلقى بيقدرر اوصاندرر

LOQUET. Sorte de fermeture fort simple, et qui s'ouvre ordinairement en haussant *A.* سطام *P.* آلنده *T.* مندال || Cette porte ne ferme qu'au loquet بو قپو يالكز بر مندال ايله قپانور

LORGNER. Regarder du coin de l'oeil *A.* ـ الماح النظر ـ بكوشة چشم نگرستن *P.* عطف اللحاظة ـ لحظان ـ لحظ چالوب آلمق ـ كوز اوجيله باقمق *T.* نيم نگاه انداختن ـ بر كمسنه‌يه الماح نظر ايتمك || Lorgner quelqu'un باقمق ـ عطف نيم نگاه ايتمك — On dit, Lorgner une charge, une maison, pour dire, avoir des vues sur une charge, sur une maison ـ بر منصبه وبر خانه‌يه عطف لحاظ رغبت ايتمك نصب عين ايتمك ـ اطماح نظر ايتمك

LORGNETTE. Petite lunette qu'on tient à la main *T.* ال كوزلكى

LORGNEUR. Celui qui lorgne *A.* لمّاح *P.* بكوشهٔ چشم نگران *T.* كوز اوجيله باقيجى

LORIOT. Oiseau qui a le plumage de couleur jaune et verdâtre *T.* فلوريه قوشى

LORS. Dans le temps de *A.* حين ـ عند *P.* در ـ در هنگام *T.* ده ـ وقتنده وقت || Lors de son élection انتخابى وقتنده de son mariage ازدواجنده وقت de son avénement au trône تخت سلطنتده جلوسنده ـ On dit, Pour lors, pour dire, en ce temps-là *A.* فى ذلك الوقت *P.* در آن وقت ـ آنگه *T.* من ـ اول وقتده — Dès-lors, pour dire, dès ce temps-là *A.* ذلك الوقت *P.* از آندم *T.* اول وقتدنبرو — Dès-lors, se dit aussi pour Dès-là, par forme de conséquence *A.* بناءً على ذلك *P.* بنا برين *T.* بوندن اوترى || Cet accusé est en fuite, dès-lors il est fort suspect حقنده عزو تهمت اولنان شخص غايب ونا بديد اولمشدر بنا برين بغايت مظنوندر

LORSQUE. Quand *A.* اذا *P.* آنگه كه *T.* ده ـ قچن || Lorsqu'il partit عزيمت ايلدى ـ قچن عزيمت ايلدكده ـ Lors-

que vous serez arrivé وصولكده ـ قچن واصل اولور ايسدك واصل اولديغكده ـ

LOT. Portion d'un tout qui se partage entre plusieurs personnes A. حصّة pl. حصص ـ سهم pl. اسهام P. بخش ـ بهره T. پاى || Faire des lots تنظيم اسهام ايتمك Voilà trois lots, choisissez اشته اوچ سهم ايچندن اختيار ايله Les lots ont été tirés au sort حصص واسهام بالمقارعه توزيع اولندى Ce lot-là est plus fort que l'autre بو سهم ديگرندن زياده در

Figur. A. نصيب P. بهره ـ روزى T. قسمت || Mon lot est d'être persécuté بنم نصيبم دائما مظهر تعرّض اعدا اولمقدر Le ridicule et le mépris sont son lot قسمتى مظهر خزى وحقارت اولمقدر

Lot. Ce que gagne à une loterie celui à qui il échoit un bon billet A. سهم فايز P. سهم سود اندوز T. نصيب سهم قزانلمش

LOTERIE. Espèce de jeu de hasard où les lots sont tirés au sort A. قمار القرعة ـ قرعة P. قرعه اندازى بازيچهٔ T. قرعه || Tirer une loterie A. ضرب القرعة P. قرعه انداختن || اويونى T. قرعه آتمق Ouvrir une loterie افتتاح قرعه اويوننه ايتمك fermer ختم ايتمك ـ قرعه اويوننى قپاتمق

LOTION T. de Méd. Lavage. V. ce mot.

LOTIR. Faire des lots à partager entre plusieurs personnes A. ترتيب بالحصص P. بخش بخش كردن T. پاى پاى ايتمك ـ بولمك Lotir || حصّه حصّه ايتمك ـ پاى پاى ايتمك une succession تركه مالنى حصّه حصّه ايتمك Les libraires ont acheté la bibliothèque d'un tel en commun, et puis ils l'ont lotie entre eux صحافلر فلانك كتبخانه سنى اشتراكا مبايعه ايدوب صكره كتابلرى حصّه حصّه بولوب بينلرنده تقسيم ايتمشلر در

Loti. A. مرتّب بالحصص P. بخش بخش كرده T. پاى پاى اولمش

LOTISSEMENT. Action de faire des lots. V. Lotir.

LOTOS ou LOTUS. Arbre A. ميس P. ميس T. يبان يبرى آغاجى

LOUABLE. Digne de louange A. مستحق المدح ـ ممدوح ـ مستحسن ـ مندوب ـ P. پسنديده ـ شايان شتايش T. اوكلمكه كركلو ـ اوكلملو || سزاوار پسند وتحسين ـ Vous êtes très-louable d'en avoir usé comme vous avez fait بو وجهله حركتك حسبيله بغايت ممدوح اولمش اولدك C'est une chose louable برعمل مندوبدر ـ برامر ممدوح ومستحبّدر

Et qui est de la qualité requise A. محمود ـ مستحسن ـ جيّد P. نيكو T. ايو || Du sang louable دم محمود du pus ايو ايربن ـ قيح جيّد ـ قيح محمود Des matières louables مواد محموده

LOUAGE. Transport de l'usage de quelque chose pour un certain temps et pour un certain prix A. كرا P. كراش ـ كرايه ـ سترّه T. كرا || Donner à louage كرايه ويرمك ـ استكرا ايجار ايتمك ـ كرا ايله ويرمك Prendre à louage استيجار ايتمك ـ كرالمق ـ كرا ايله طوتمق ـ ايتمك Le louage d'une maison منزل كراسى Il paye tant de louage كرا اولەرق شو مقدار اقچه ويردى Un cheval de louage كرا باركيرى

LOUANGE. Éloge A. نعت pl. نعوت ـ مدحت ـ مديحة ـ مدح ـ pl. مدايح ثناء pl. ثنايا P. ستايش T. اوكمه || Louange excessive مديحهٔ مفرطه fade مديحهٔ بيمزه ـ دادسز مدح grossière مدحت غليظه ـ مدح قبا بر مدح délicate مدح نازكانه Mériter des louanges مستحق مدح وثنا اولمق Cela est digne de louange شايان مدح وستايش بر مادّه در Publier, célébrer les louanges de quelqu'un بر كمسنه نك حقنده نشر مدايح وثنايا ايتمك C'est un homme au-dessus des louanges qu'on lui donne حقنه ايتدكلرى مدايح وثنايانك ما فوقنده بر ذات ستوده صفاتدر Toute la terre retentit des louanges de ce prince بو پادشاهك مناقب ومدايحى بانگ مدايح وستايشى ـ ولوله انداز چار اقطار جهاندر ـ طنين انداز قبّهٔ افلاكدر En parlant de Dieu, on emploie les mots A. حمد ـ ثناء || Louange soit à Dieu اللهه حمد وثنا اولسون Chanter les louanges de Dieu جانب بارى يه حمد وتسبيح ايتمك

LOUANGER. V. Louer.

LOUANGEUR. Qui loue sans discernement A. مدّاح فاحش P. هرزه گو T. ستايشخوان اوكيجى || بوش بوشنه C'est un fade louangeur بر مدّاح هرزه گو وبيمزه در C'est un louangeur à gages وظيفه لو بر مدّاح فاحشدر

LOUCHE. Qui a la vue de travers A. احول P. كژ چشم ـ كاژ ـ چشم كشته T. كليگ ـ شاشى || Il est louche احولدر Il a un oeil louche بر كوزى شاشيدر Cette femme est louche

حولا بر قاریدر

On dit, qu'une phrase, qu'une expression est louche, pour dire, qu'elle n'est pas bien nette A. تعبیر مشتبه ـ كلام مشتبه P. شبهه دار ـ سخن شبهه دار ـ تعبیر شبهه دار T. شبهه‌لو سوز ـ Et qu'une action est louche, qu'il y a du louche dans cette conduite, pour dire, qu'elle est équivoque A. فعل مشتبه P. كار شبهه دار T. شبهه‌لو ایش ـ شبهه‌لو صحبت

LOUCHER. Avoir la vue de travers A. احویلال P. كژ چشم بودن T. شاشی اولمق ـ شاشیلمق || Voilà un bel enfant, c'est dommage qu'il louche اشته بر طفل خوشلقا یازیق كه شاشیدر

LOUER. Donner à louage A. ایجار ـ اكرا P. بكرایه دادن ـ بكراش دادن T. كرایه ویرمك || Louer une maison بر منزلی كرایه ویرمك Louer un appartement dans sa maison خانه‌سنده بر دائره‌یی كرایه ویرمك Louer des livres, des chevaux كتاب وباركیر ایجار ایتمك C'est un pauvre homme qui se loue à la journée بر فقیر در كونده‌لك ایله ایجار اولنور Il se loue à qui plus lui donne زیاده ویرنه ایجار اولنور ـ Et prendre à louage A. استیجار ـ استكرا P. بكراش گرفتن ـ بكرایه گرفتن T. كرا ایله طوتمق ـ كرالمق || Il va quitter cette maison, il a loué une autre بو خانه‌یی ترك ایده‌جكدر آخر بر منزل استكرا ایتمكله Louer des ouvriers à la journée كونده‌لك ایله عمله استیجار ایتمك

Loué. A. مستكرا P. بكرایه گرفته T. كرالنمش

LOUER. Donner des louanges A. مدح ـ تمدیح ـ ثناء P. ستایش كردن ـ ستودن T. اوكمك || Louer hautement فلانك علناً وجهاراً مدح ایتمك Louer ses belles actions مآثر جمیله‌سنی مدح ایله ذكر وثنا ایتمك Il en sera loué de tous les gens de bien بالجمله ارباب خیرك مدح وثناسنه مظهر اوله‌جقدر Presque tous les hommes aiment à être loués اكثر ناس مدح اولنمقدن حظ ایدر Il est malséant de se louer soi-même مدح نفس ایتمك آدابدن دكلدر

En parlant de Dieu A. تسبیح ـ تمجید ـ حمد ـ ثناء || Louer et remercier Dieu اللهه شكر وحمد ایتمك Loué soit à jamais le saint nom de Dieu باری تعالینك اسم شریفی دائم مجید اولسون

Se louer. Se donner des louanges A. تمدّح P. خودستایی نمودن T. اوكلمك

Se louer de quelqu'un. Témoigner qu'on est content de lui A. اظهار الممنونیّة P. خشنودی نمودن T. خشنود اولمق || J'ai sujet de me louer de lui, il en a toujours fort bien usé avec moi بنم ایله دائما خوش معامله اوزره كچندیكندن كندودن ممنونم ـ Il se dit aussi des bêtes et des choses || Je me loue fort du cheval que vous m'avez prêté بكا عاریةً ویردیككز آتدن بغایت ممنونم Se louer de l'effet d'un remède علاجك عملندن ممنون وخشنود اولمق

LOUEUR. Celui qui fait métier de donner quelque chose à louage A. كرّا ـ مكاری P. كراش ـ بكرایه دهنده T. كراجی || Loueur de chevaux باركیر كراجیسی ـ كراجیلك ایدن

LOUEUR. Qui donne des louanges. Il ne se dit qu'en mal A. مدّاح P. ستایش خوان ـ مدیحه گوی T. اوكیجی || C'est un loueur perpétuel بر مدّاح دائمیدر Un loueur impertinent مدّاح بیحیا

LOUIS. Monnaie d'or de France T. فرانسز آلتونی

LOUP. Animal du genre des chiens A. ذئب pl. ذئاب ـ كلب ـ ذئب P. گرگ T. قورد ـ یبان كوپكی || Grand loup برّی قورد ـ كبیر ذئب jaune كنج قورد ایری قورد Peau de loup جلد ذئب ـ قورد پوستكیسی Un loup qui emporte une brebis قویون قاپمش بر قورد

On dit proverb. Enfermer le loup dans la bergerie, pour dire, laisser quelqu'un dans un lieu où il peut faire beaucoup de mal قوردی قویون آغیلنده قپانمق ـ Et qu'un homme a vu le loup, pour dire, qu'il est extrêmement rompu dans les affaires اسكی قوردلردندر ـ گرگ باراندیده در ـ Et mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril évident بر كمسنه‌یی قوردك آغزینه ویرمك

Loup. Nom d'une constellation A. الذئب

LOUP-CERVIER. On nomme ainsi le lynx. V. ce mot.

LOUPE. Tumeur qui vient sur la peau, et s'augmente quelquefois jusqu'à une grosseur prodigieuse A. سلعة P. دامغول T. اور

Il se dit aussi d'un verre convexe qui grossit les objets à la vue A. منظرة الدقاق P. خرده‌بین T. آبگینهٔ خرده شئ || Se servir d'une loupe, pour lire de très-petits caractères كوره‌جك شیشه پك اوفاق یازو قرائتی ایچون خرده بین شیشه‌سی قوللنمق

LOUP-GAROU. Homme que le peuple suppose être sorcier, et courir les rues et les champs transformé en loup *A.* قطرب *P.* قايش بالدر *T.* دوال پا

LOURD. Pesant *A.* ثقيل pl. ثقال *P.* رزين ـ گران ـ گرانسنگ ـ سنگين *T.* آغر || Un fardeau bien lourd حمل آغر يوك ـ بار گران ـ ثقيل || Cette charge est trop lourde pour ce cheval بو باركير ايچون اولقدر حمولة غايت آغر در

Il signifie aussi, lent dans les mouvemens *A.* العث ـ راضم ـ بطئ العمل ـ ثقيل الحركة ـ دپرنشی ـ قابران *T.* كند پا *P.* || Les chevaux de Flandre sont lourds فلان مملكتك آغر || C'était autrefois un homme agile, mais il est devenu bien lourd مقدما خفيف الحركة ايكن بطئ آتلری كند پا در ـ Figur. Ennuyeux *A.* ثقيل المزاج *P.* گرانجان ـ العمل اولدی بغايت || C'est un homme très-lourd صيقنديلو *T.* گرانسايه ـ ـ Et stupide *A.* بطئ الذهن ـ بليد ـ ثقيل المزاج بر آدمدر || Il a l'esprit lourd عقلی كند *T.* كند ذهن *P.* الذهن بطئ الذهن بر آدمدر

Il signifie aussi figur., rude à faire *A.* مشقل ـ مضلع *P.* گران *T.* آغر || Il ne se dit qu'en ces phrases: Lourde besogne بر آغر خدمت || Lourde tâche آغر بر ايش

On dit aussi, Une lourde faute *A.* غليظة قباحت *P.* گناه گران *T.* آغر صوچ

LOURDAUD. Grossier et maladroit غليظ الطبع *P.* كند مزاج *T.* قبا || Un gros lourdaud بر شيشمان قبا آدم || Un lourdaud de village كويلو بر قبا آدم

LOURDEMENT. Pesamment *A.* بالثقالة *P.* گرانكارانه *T.* آغرلق ايله || Tomber lourdement آغرلق ايله يره دوشمك

LOURDEUR. V. Pesanteur.

LOUTRE. Animal amphibie, qui se rapproche des martres *A.* صو سمّوری

LOUVE. La femelle du loup *A.* ذئبة ـ سنداو pl. سنداوون *P.* ديشی قورد *T.* گرگ ماده

LOUVETEAU. Petit loup *A.* جرو الذئب *P.* گرگ بچه *T.* قورد انيكی

LOUVOYER. T. de Mar. Faire plusieurs routes sur mer en portant le cap tantôt d'un côté, tantôt d'un autre, pour mieux profiter du vent *A.* سير فی البحر عايراً *P.* بدريا كج ومج رە *T.* پيمودن سفينەمز اولطەيە ـ اولطه ايله يوريمك ـ اولطه ايتمك || Notre vaisseau fut long-temps à louvoyer جيقمق وافر زمان اولطه ايله يورر ايدی || Nous fûmes contraints à louvoyer اولطەيە جيقمغە مجبور اولدق

LOXODROMIE. T. de Mar. La ligne courbe qu'un vaisseau décrit, en suivant toujours le même rumb de vent *A.* سير متمايل *P.* روش كج *T.* يان يورويش

LOYAL. Qui est de la condition requise par la loi, par l'ordonnance *A.* موافق بالعرف والقانون ـ قانونی || Marchandise bonne et loyale موافق عرف وقانون اولان مال جيّد ـ On dit en termes de Pratique, Les frais et loyaux coûts, pour dire, les frais légitimement faits موافق ـ مصارف قانونيّه عرف وقانون اولان مصروفات

Figur. Plein d'honneur et de probité *A.* محق ـ اهل الحقانيّة ـ مقرون بالحقانيّة ـ ارباب الحقانيّة *P.* راستكار *T.* طوغری || C'est un homme loyal ارباب حقانيّتدن بر آدمدر || Un procédé حقانيّە مقارن برعمل ممدوحدر || Sa conduite est très-loyale مسلك وحركتی مقارن راستكاری وحقانيّتدر

LOYALEMENT. Avec fidélité, de bonne foi *A.* بحقانيّة ـ بالصدق *P.* محقانه ـ راستكارانه ـ صادقانه *T.* طوغريلق ايله || Vendre loyalement بالصدق والحقانيّة بيع ايتمك || Se comporter بالصدق والحقانيّة عمل وحركت ايتمك

LOYAUTÉ. Fidélité, probité *A.* حقانيّت ـ صدق الطويّة *P.* راستكاری *T.* طوغريلق

LOYER. Ce que le locataire donne pour le prix de la location *A.* كرا ـ اجارة *P.* كراش ـ كرايه ـ ستره *T.* كرا || Prendre une maison à loyer بر منزلی كرا ايله طوتمق || Donner à loyer كرايە ويرمك || Payer un gros loyer de maison كليتلو خانه كراسی ويرمك

Il signifie aussi, salaire *A.* اجرت *P.* مزد *T.* اجرت || Celui qui retient le loyer du serviteur et du mercenaire, est maudit de Dieu خدمتكار وايشجی اجرتنی آليقويان كشی عند الله المتعال مظهر لعن ونفرين اولور

Et récompense *A.* اجر ـ جزا ـ مجازات *P.* پاداش *T.* قارشولق || Toutes les actions recevront leur loyer en l'autre monde آخرتده كافّة اعماله جزا اولنەجقدر || L'honneur est le loyer de la vertu صلاح حالك مجازاتی عزّ وشرفدر

LUBRICITÉ. Penchant violent d'un sexe vers l'autre *A.* شبق

غلمت *P.* هوس ربوخهكارى *T.* زنا آزغنلغى || Pour satisfaire sa lubricité استيفاى حظ ـ غلمت طبعنى اغنا ايچون غنا كتوريلهميهجك شبق Lubricité insatiable غلمت ضمننده وغلمت

LUBRIFIER. Rendre glissant *A.* ايراث الملوسة *P.* لغزان *T.* صيرنجق ايتمك كردن || La mucosité des intestins sert à les lubrifier امعاده اولان مادهٔ مخاطيّه ملوستلرينه باعث اولور

LUBRIQUE. Qui a de la lubricité *A.* مغليم ـ غليم *P.* ربوخه *T.* زنايه آزغون پرست || Homme lubrique غليم آدم Mouvemens, actions, paroles, regards lubriques غلمت وحركات افعال واقوال وانظار شبق انتما نما

LUBRIQUEMENT, adv. *A.* مغلماً *P.* ربوخه انگيزانه *T.* زنايه آزغنلق ايله

LUCARNE. Sorte de fenêtre pratiquée au toit d'une maison *A.* كوّة ـ جلى pl. كواء *P.* روشندان *T.* باجه || Petite lucarne جلى صغير Il a passé par la lucarne باجهدن كچدى

LUCIDE. Il ne se dit qu'en cette phrase, où en parlant d'un homme qui a le cerveau attaqué, et qui raisonne bien en certains momens, on dit, qu'il a des intervalles lucides بومجنونك عقلى بالمواتره آرالق آرالق نوبات عقل وشعورى وار در عودت ايدر دقيقهلرى وار در

LUCRATIF. Qui rapporte du lucre *A.* وفير الربا ـ كثير النما *P.* سودمند ـ نما دار *T.* كارلو ـ كثير المنافع ـ وفير المكاسب ـ منصب || Un métier lucratif بر صناعت كثيرة المنافع emploi نما دار

LUCRE. Gain, profit *A.* منفعت ـ نفع ـ نما ـ ربح pl. مناقع *P.* سود *T.* كار ـ قزانج || Travailler pour le lucre تحصيل نما ومنفعت ضمننده سعى ايتمك Il travaille moins pour le lucre que pour l'honneur ربح ونما ايچون سعى ايتميوب تحصيل عزّ وشرف ضمننده چالشور

LUETTE. Petit morceau de chair long, qui est à l'entrée du gosier *A.* لهات pl. لهوات ـ ملاذة *P.* گده *T.* ديلجك || Il a la luette enflée ديلجكى شيشكندر relâchée استرخاى ديلجكى كوشيوب صارقدى ـ لهاتى وار در

LUEUR. Clarté faible *A.* لمعة ـ لمعة ضعيفة *P.* كم روشنى *T.* ايشق || Lueur blafarde لمعهٔ تيره وتار faible لمعهٔ ضعيفه On commence à voir quelque lueur du côté de l'Orient جانب مشرقدن بر لمعهٔ ضعيفه ظهوره باشلادى La lueur de la lune لمعهٔ قمر des étoiles لمعهٔ كواكب du feu لمعهٔ نار ـ آتش ايشغنده اوقومق Lire à la lueur du feu آتشك ايشغى كورونش *T.* نمايش *P.* لمحة ما ـ لمعة ما ـ لمعة *A.* Figur. ـ || Il a quelque lueur d'esprit فلانده لمعهٔ ما عقل وار در || Il y a quelque lueur d'esprit dans ce qu'il dit بر كلامنده لمحهٔ عقل وار در Voir briller quelque lueur de fortune نوعما بر لمعهٔ اقبال مشاهده ايتمك Avoir quelque lueur d'espérance فلانك بر لمعهٔ اميدى اولمق Une fausse lueur d'espérance لمحهٔ كاذبهٔ اميد

LUGUBRE. Funèbre, qui marque de la douleur *A.* فجيع ـ ماتمى ـ ماتمنما *P.* موجب الحزن ـ حزين ـ فاجع || تاسه كتوريجى ـ تاسهلو *T.* حزن انگيز ـ اندوهناك Voix lugubre صداى حزين Plainte شكواى فجيع Spectacle تماشاى ماتمنما Appareil موكب ماتمى Contenance triste et lugubre وضع كدر آلود وماتمنما Cris lugubres اصوات فاجعه habits البسهٔ ماتمنما pensées افكار فجيعه On n'y voit rien que de lugubre اول محلده صور موجبة الحزندن غيرى شئ مشهود دكلدر

LUGUBREMENT, adv. *A.* بالحزن ـ حزيناً ـ فجيعاً *P.* ماتمكارانه ـ حزن انگيزانه *T.* تاسه ايله || Chanter lugubrement حزيناً تغنّى ايتمك Être vêtu lugubrement لباس ماتم ايله ملبّس اولمق

LUI. Pronom. *A.* هو *P.* وى ـ او ـ آن *T.* اول

LUIRE. Éclairer, jeter de la lumière *A.* لمعان ـ التماع ـ اشراق ـ نشر الضياء *P.* درخشيدن *T.* پارلدامق || Quand le soleil luit شمسك حين لمعاننده Le jour qui nous luit ديدهمزه لمعان ايدن ضياى نهار Dès que la lune commencera à luire نور قمرك التماعى عقيبنده Dès que le jour luira صبح لمعانى عقيبنده On entrevoit quelque chose qui luit au travers de ces arbres بواشجار آرهسنده لمعان ايدر بر شئ ـ نشر ضيا ايدر بر شئ ـ كورينور ـ Figur. || Voilà un rayon d'espérance qui nous luit اشته افق مرامدن بر شعاع اميد لمعانه باشلادى

LUISANT. Qui luit *A.* لامع ـ مضئ ـ منير ـ مستنير *P.* رخشان ـ درخشان ـ ضيا پاش *T.* پارلدايجى || Une étoile luisante كوكب لامع ـ كوكب مضئ ـ اختر رخشان

Il signifie aussi, qui a quelque éclat *A.* مجلا *P.* پرتو

پارلاق .T تابدار - ناک

Il est aussi subst. .A جلا - برقان .P فروغ - روشنايى .T

پارلاقلق || Le luisant de cette étoffe بو ثوبك پارلاقلغى

LUMIÈRE. Clarté, ce qui éclaire .A ضوء - ضيا - نور .P فروغ

Lumière éclatante || آيدينلق .T پرتو - تابش - تاب - ضياى

directe ضياى مستقيم douce ضياى ملايم vive ضياى وقاج متلالى

réfléchie ضياى منعكس Dieu dit: Que la lumière soit faite, et la lumière fut faite فقال الله ان يكون نور فكان نور

L'éclat de la lumière ضيانك تسطع وانتشارى la réverbération انعكاس ضيا la réfraction ضيانك تقاطع وتكاسرى

Un rayon de lumière بر شعاع ضيا Cela jette beaucoup de lumière بو شئ نشر ضياى فراوان ايدر La lumière du soleil ضياى شمس - نور شمس du jour ضياى نهار d'un flambeau آيدينلغى - مشعله نك ضياسى Le soleil donne la lumière au monde شمس تابان عالمه افاضهٔ نور ايدر répand sa lumière partout كافهٔ اقطار وانحايه نشر ضيا ايدر

La lune et les autres planètes empruntent leur lumière du soleil قمر وسائر كواكب سيّاره شمسدن استفاضهٔ نور ايدر Les étoiles fixes ont une lumière qui leur est propre ثوابت بنفسهما مضيدر - On appelle poétiquement le soleil, Le père de la lumière نيّر اعظم - On dit aussi, Commencer à voir la lumière du jour, pour dire, naître عالم هستى وشهودى رؤيته باشلامق - Et jouir de la lumière, pour dire, vivre مشاهدهٔ نور دنيا ايله كامياب اولمق - Et perdre la lumière, pour dire, mourir نور حيات - ديدهٔ حيات پوشيدهٔ پردهٔ ممات اولمق - زايل اولمق - On dit d'un homme devenu aveugle, qu'il a perdu la lumière نور بصرى زايل اولمشدر - On dit figur. dans le style de l'Écriture, que Dieu habite une lumière inaccessible جناب خالق الكونين عالم نورده در - On dit aussi, Anges de lumière ارواح نورانيّه - On dit aussi figur., La lumière de la grâce de Dieu نور فيض ربّانى de l'Évangile نور انجيل de la foi نور ايمان Joindre la lumière des sciences à de grands talens naturels انوار علوم شريفى فضايل جليلهٔ جبليّه ايله جمع ايتمك

On dit d'un ouvrage, qu'il n'a point encore vu la lumière هنوز ظهور ايتمامشدر - هنوز ظاهره چيقمش دكل بر تاليفدر

Lumière, signifie figur., intelligence, connaissance .A عرفان - عرفان جبلى || Lumière naturelle بيلش .T دانش .P وقوق

Cet homme n'a aucune lumière pour les sciences بو آدمك علومه دائر جزئى وكلّى وقوفى يوقدر

Et éclaircissement, indice sur quelque sujet .A pl. معلومات آگاهى .T بيلش - خبر || Je n'ai aucune lumière sur cette affaire بو خصوصده بر درلو خبر وآگاهم يوقدر Je vous fournirai des lumières سكا معلومات لازمه يى ويره جكم Si je puis tirer de ces pièces-là quelques lumières بو اوراقدن بعض معلومات تحصيل ايده بيلسهم La connaissance de ce fait a jeté une grande lumière dans cette affaire بو ماده نك وقوفى اول خصوصده كليتلو معلوماته وسيله اولمشدر

Lumière, signifie aussi, de la bougie, de la chandelle allumée .A سراج - شمع pl. شموع .P سپندار - چراغ .T موم || On nous a laissés sans lumière بزى مومسز براقديلر La salle était éclairée d'un grand nombre de lumières قوناغك ديوانخانه سى وافر شموع وچراغان ايله پر ضيا ايدى - قتى - On dit des saints docteurs de l'Église, que ce sont les lumières de l'Église مشاعل نيّرهٔ دين اولان ائمّهٔ كرام

Il se dit aussi du petit trou qui est à la culasse d'une arme à feu .T فاليه دليكى

LUMIGNON. Le bout de la mèche d'une chandelle allumée .A شعيلة - شعيلة الفتيلة .P سوزان فتيل سر .T ينان فتيلك مومك اوجى || En mouchant la bougie, le lumignon est tombé فتيلنى قطع ايدر ايكن شعيله سى دوشورلدى

LUMINAIRE. Nom qu'on donne au soleil et à la lune, à cause de l'éclat de leur lumière .A نيّر - نيّرين - ازهران || Dieu fit deux grands luminaires, l'un pour présider au jour, et l'autre pour présider à la nuit .A هو الّذى جعل الشمس ضياءً والقمر نوراً .T الله تعالى حضرتلرى ايكى نيّر اعظمى برينى نهاره وديگرينى ليله تخصيص ايله خلق ايلدى - حضرت خالق لم يزل ليل ونهار ايچون ازهرانى خلق ايلدى

C'est aussi un terme collectif, sous lequel on comprend les torches et les cierges dont on se sert à l'église .A مصابيح المعبد .P چراغان عبادتگاه .T كليسا موملرى || Il faut tant pour le luminaire مصابيح معبد شو قدر مصرفه محتاجدر

LUMINEUX. Qui jette de la lumière .A نيّر - منير - نورانىّ - مضىٔ .P نور پاش - برتو ريز - تابان - رخشان .T پارلاق - پارلدايجى || Corps lumineux اجرام نيّره Le soleil est lumineux شمس اجرام نيّره دندر Les étoiles sont lumineuses

نجوم وكواكب منير در - Figur. || C'est un esprit lumineux
بر ذهن منير در Il y a des traits lumineux dans son discours
مقالەسندە منير ورخشان بعض عبارات لطيفه وار در

LUNAIRE. Qui appartient à la lune *A.* قمرىّ *P.* ماهى *T.*
آيك || L'année lunaire سنهٔ قمريّه Mois lunaire شهور
قمريّەنك برى Cycle lunaire دورهٔ قمريّه Cadran lunaire
بسيطهٔ قمريّه

LUNAIRE. Plante *A.* رمرام *T.* آى چيچكى

LUNAISON. Espace de temps compris entre deux nouvelles lu-
nes *A.* مدّة الدور القمر *P.* هنگام دور ماه *T.* آيك دورى
|| اياّمى Observer la lunaison pour planter غرس اشجار ايچون
ايتمك آيك مدّت دورى حسابنه دقت Toute cette lu-
naison a été pluvieuse اشبو قمرك دورى مدّتنى بسبتون
يغمورلو ايدى

LUNATIQUE. Il se dit d'une personne fantasque et capricieuse
A. ملموم *P.* سبكمغز *T.* چالق

LUNDI. Le second jour de la semaine *A.* يوم اثنين *P.*
دوشنبه *T.* بازار ايرتەسى كونى || Nous nous verrons lundi
prochain - آتى الحلول اولان دوشنبه كونى كوروشەجكز
اولەجغز On s'assemble كلەجك بازار ايرتسى كونى ملاقى
tous les lundis هر بازار ايرتەسى كونى جمع اولورلر

LUNE. Planète la plus proche de la terre *A.* قمر *P.*
ماه *T.* آى || Le corps, l'orbite, le globe, le disque, l'ombre de
la lune جرم قمر ومدار قمر وكرهٔ قمر وقرص قمر وظلّ قمر Les
phases, les quartiers de la lune صفحات قمر وارباع قمر
La lune est dans son apogée, dans son périgée قمر مرتبهٔ اوجدە
در - قمر مرتبهٔ حضيضدە در La lune emprunte sa lumière du
soleil قمر شمسدن اخذ ضيا ايدر L'interposition de la lune
entre la terre et le soleil قمرك ارض ايلە شمس بيننده
تخلّلى Le croissant de la lune هلال ماه le décours de la lune
A. نقص قمر *P.* كاست ماه *T.* آيك اكسلمسى Sur la fin
de la lune محاق قمرده - اواخر قمرده - آخر قمرده Au
déclin de la lune زوال قمرده - عند زوال القمر La lune est
dans son plein قمر حال ملأندە در Pleine lune بدر Nouvelle
lune *A.* غرّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى Le premier, le dernier
quartier de la lune قمرك ربع اوّلى وربع اخيرى Clair de
lune *A.* ضوء قمر *P.* مهتاب *T.* آى آيدينلغى Il fait un beau
clair de lune كوزل مهتاب كيجەسيدر - لطيف بر ليلهٔ قمرا در

Éclipse de lune آيك طوتلمسى - خسوف قمر La lune de
Mars, d'Avril مارت آيى ونيسان - ماه مارت وماه نيسان
آيى Au quel quantième de la lune sommes-nous? آيك قاچندە
يز - يز Cela suit la lune فلان شئ آيه قاچنجى كوننده
آيه تبعيّت ايدر - تابعدر

LUNETIER. Faiseur de lunettes *A.* صانع المنظرة *P.* عينككر
T. كوزلكجى

LUNETTE. Verre monté qui sert à faire voir distinctement
les objets *A.* منظرة *P.* عينك - چشمك - چشم فرنگى *T.*
كوزلك || Lunette convexe شيشەسى محدّب كوزلك
concave شيشەسى مقعّر كوزلك Une paire de lunettes بر
جفت كوزلك - Lunette d'approche, ou de longue vue *T.*
دور بين *P.* دور بين *T.* منظرة الاقاصى

Lunettes, en termes de fortification, sont des espèces de demi-
lunes, composées de deux faces qui forment un angle saillant
vers la campagne *T.* چيقمه كوشەلو نصف قمر طابيەلرى

LUNI-SOLAIRE. T. d'Astron. Il se dit de ce qui est composé de
la révolution du soleil et de celle de la lune *A.* شمسىّ وقمرىّ
P. خورشيدى وماهى *T.* آى ايله كونشك || Le cycle luni-
solaire est de cinq cent trente-deux ans دور شمسى وقمرى
بشيوز اوتوز ايكى سندە تمام اولور

LUNULE. T. de Géom. Figure qui a la forme d'un croissant
A. شكل هلالىّ *P.* شكل ماه نو *T.* آى هلالى شكلى

LUPIN. Plante *A.* ترمس *P.* باقلا مصرىّ - ترمس مصرى
T. مصر بقلەسى - آجى بقله

LUSTRE. L'éclat qu'on donne à une chose en la polissant,
ou autrement *A.* جلا *P.* آب وتاب *T.* جلا || Le lustre d'une
étoffe قماشك جلاسى Cette étoffe a perdu son lustre بو
قماشك جلاسى زايل اولمشدر L'ébène polie a un grand lustre
مصيقل ابنوسك جلاسى كسكين اولور Le vernis de la Chine
est d'un beau lustre روغن چينك لطيف بر جلاسى وار در

Et la composition dont quelques artisans se servent pour donner
le lustre à leurs ouvrages *A.* معجون الصيقل *T.* صيقل
ايدەجك معجون

Il se dit figur. de l'éclat que donne la parure, la beauté, le
mérite, etc. *A.* رونق - نضارت *P.* فر - پرتو *T.* رونق
|| پارلاقلق Les pierreries donnent du lustre à la beauté des
femmes حليات نسا طايفەسنك حسن وجمالنه بادئ

Cette charge lui donne un grand lustre رونق ونضارت اولور بو منصب کندویه موجب تزاید فر ورونق اولور || Il a bien perdu de son lustre depuis sa disgrâce مظهر غضب پادشاهی اولهلیدنبرو پرتو ورونقنه کسر کلی عارض اولمشدر || Il a beaucoup relevé cette charge, il lui a donné un nouveau lustre بو منصبک شاننی ترفیع ایله پرتو ورونقنی بر قات دخی زیاده ایلدی

Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches, qu'on suspend au plancher pour éclairer *A.* مشعل معلّق *P.* آویزه *T.* آویزه || La salle était éclairée de douse lustres دیوانخانه اون ایکی آویزه‌لر ایله ضیادار ایدی Un lustre de crystal بللور آویزه

LUSTRER. Donner le lustre à quelque chose *A.* تجلیه ـ جلی تصقیل ـ *P.* جلا دادن ـ آب وتاب دادن *T.* جلا ویرمک || Lustrer une étoffe بر قماشه جلا ویرمک

Lustré. *A.* مجلّا ـ مصیقل *P.* جلا دار *T.* جلالو

LUSTRINE. Espèce d'étoffe de soie *A.* استبرق *P.* پرند *T.* دیمیت

LUT. C'est, parmi les Chimistes, de la terre grasse, ou un enduit dont ils se servent pour boucher les vases qu'ils mettent au feu *A.* طین الحکمة

LUTH. Instrument de musique à cordes *A.* عود pl. اعواد *P.* چنگ *T.* لاغوته || Cordes de luth تارهای چنگ ـ لاغوته تللری Manche de luth لاغوته‌نک قولی

LUTHÉRANISME. Doctrine de Luther *A.* مذهب لوتران *P.* آیین لوتران *T.* لوتران مذهبی

LUTHÉRIEN. Qui professe la doctrine de Luther *A.* لوترانیّ pl. لوترانیّون *P.* لوترانی *T.* لوتران

LUTHIER. Ouvrier qui fait des luths *A.* عوّاد *P.* چنگگر *T.* لاغوته‌جی

LUTIN. Le peuple appelle ainsi les esprits follets. V. Esprit.

LUTRIN. Pupitre sur lequel on met dans l'église les livres dont on se sert pour chanter *A.* رحلة *P.* کیرخ *T.* وحله .

LUTTE. Combat de deux hommes, corps à corps *A.* مصارعة ـ مبارزة *P.* کشتی ـ کشتگیری *T.* کورش || S'exercer à la lutte کورشجیلک تعلیم ایتمک ـ تعلیم مصارعه ایتمک Un bon tour de lutte احسن واعلا بر صنعت مصارعه Être fort adroit à la lutte فنّ مصارعه‌ده غایت ایله ماهر اولمق

On dit figur., Emporter une chose de haute lutte, pour dire, venir à bout de cette chose par la force *T.* بر شیئه جبراً وتغلّباً ظفر بولمق

LUTTER. Se prendre corps à corps avec quelqu'un, pour le porter par terre *A.* اصطراع ـ تعافس *P.* کشتی گرفتن *T.* کورش طوتمق ـ کولشمک ـ Figur. *A.* جدال *P.* جدل نمودن *T.* کولشمک ـ اوغراشمق || Lutter contre la tempête, contre les vents, contre les flots فورتنه‌نک ورياح مخالفه‌نک وامواج دریانک زور وشدّتیله کولشمک contre la fortune, contre la mort فلک نا سازکار وهجمهٔ ناگهگیر ممات ایله اوغراشمق

LUTTEUR. Qui combat à la lutte *A.* مصارع pl. مصارعین ـ مبارز pl. مبارزین *P.* کشتگیر *T.* کورشجی

LUXATION. T. de Chirur. Déboîtement, déplacement des os *A.* انفکاک العظم *P.* جداییٔ استخوان از بندگاه خود *T.* کموکک یرندن آیرلمسی

LUXE. Somptuosité excessive *A.* سرف ـ تلف *P.* تلف ـ عبث یره اسراف *T.* بیهوده سفاهت || Le luxe est plus grand que jamais شمدیکی سرف وتلف هر وقتدن زیاده Le luxe des habits, de la table لباس وطعام خصوصنده اسراف وسفاهت Un luxe ruineux در خرابیت حالی منتج اسراف وسفاهت Luxe immodéré مفرط سرف ـ حدّ اعتدالدن خارج سرف وسفاهت اولدجق سرف وتلف

LUXER. T. de Chirur. Faire sortir un os de la place où il doit être *A.* فکّ العظم *P.* استخوانرا از بندگاه خود جدا کردن *T.* کموکی یرندن چیقارمق ـ کموکی یرندن آیرمق || Sa chute lui a luxé l'os de la cuisse سقوطی تقریبیله عظم فخذی یرندن منفک اولمشدر

LUXURE. V. Lasciveté.

LUXURIEUX. V. Lascif.

LUZERNE. Plante *A.* قرط *P.* شیذر ـ سه برگه *T.* قبا یونجه

LUZERNIÈRE. Terre semée en luzerne *A.* مزرعة القرط *P.* شیذرستان *T.* قبا یونجه تارلاسی

LYCANTHROPE. Qui est attaqué de lycanthropie *A.* مقطرب

LYCANTHROPIE. Espèce de mélancolie dans laquelle le malade croit être changé en loup *A.* داء القطرب *T.* قره سودا

LYCÉE. Lieu consacré à l'instruction *A.* دار الافادة *P.* دبستان *T.* مکتب

LYCIUM. Arbrisseau épineux *A.* عوسج *T.* سنجان تيكنى

LYCOCTONUM. Plante *A.* قاتل الذئب ـ خانق الذئب *T.* قورد بوغان

LYMPHATIQUE. Il se dit des vaisseaux qui portent la lymphe dans le corps de l'animal *A.* مجراء الخلط المائى || Artères lymphatiques عروق خلط مائى veines شرايين خلط مائى

LYMPHE. Humeur aqueuse, qui fournit la plupart des humeurs, et qui se répand dans tout le corps de l'animal *A.* خلط مائى *P.* كش مائى *T.* ليمفد

LYNX. Animal, qui a la vue perçante *A.* وشق *P.* وشاق *T.* وشق

On dit, qu'un homme a des yeux de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante *A.* ابصر من زرقاء اليمامة ـ Et figur., pour dire, qu'il voit clair dans les affaires *A.* حديد ـ ثاقب النظر ـ النظر ـ شايه النظر *P.* تيز نظر *T.* دربين كورر ـ كوره‌كن

LYRE. Instrument de musique *A.* مزهر pl. مزاهر *P.* بربط ـ شِشتار *T.* قوپوز

C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الشلياق

MAC

MA. Pronom *A.* ى *P.* م ـ بنم *T.* من || Ma maison *A.* دارى *P.* خانهٔ من *T.* بنم اوم ـ اوم Ma soeur *A.* اختى *P.* همشيرهٔ من *T.* قز قرنداشم

MACARON. Espèce de pâtisserie faite de pâte d'amande et de sucre *A.* pl. ملوّزات سكّريّة *P.* بادميهاى شكرى *T.* بادملو شكرلمه‌لر

MACARONI. Pâte faite de farine fine *T.* مقرونيا

MACÉRATION. T. de dévotion. Mortification du corps *A.* مشاقّة pl. مشاقّات ـ مجاهدة ـ رياضت ـ تشدّد النفس pl. مجاهدات *P.* سختى ـ زهنجه *T.* كندويه قاتيلق چكدرمه || La macération du corps تشدّد بدن Ses grandes macérations ont abrégé ses jours التزام ايلديكى شدّت رياضت تقليل ايّام عمرينه سبب اولمشدر

Et une opération chimique, qui consiste à laisser séjourner une substance pendant quelque temps dans un liquide *A.* نقوع ـ ودان *P.* آغشتگى *T.* صويه بصدرمه || Être en macération نقوعده اولمق

MACÉRER. Mortifier son corps pour l'amour de Dieu *A.* تشديد ـ رياضت ـ النفس *P.* زهنجه دادن *T.* كندويه قاتيلق چكدرمك || Macérer son corps تشديد بدن ايتمك Ce saint était dans un continuel exercice de pénitence, et macérait sa chair par les jeûnes, par les disciplines, etc. بو عزيز صوم شديد واداى اكيد وسائر بو مثللو مجاهدات ايله بدنتى تشديد ايده‌رك دائم الاوقات كفارت ذنوبه سعى ايتمكدن خالى دكل ايدى

En termes de Médecine et de Chimie, Faire tremper un corps dans un liquide *A.* تنقيع ـ تودين ـ تمريث *P.* آغشتن ـ *T.* فرغاريدن ـ اصلاتمق ـ صويه بصدرمق || Il faut macérer cette plante dans du vin pendant tant de jours بو نباتى شو قدر كون باده ايچنده تمريثه محتاجدر بو نبات شو قدر كون خمر ايچنده بصدرمق اقتضا ايدر

MACÉRÉ. *A.* منقوع ـ مودين ـ ودين ـ ممرّث *P.* فرغاريده *T.* صويه بصدرلمش

MÂCHEFER. Scorie qui sort du fer, lorsqu'on le bat rouge sur l'enclume *A.* توبال الحديد *P.* توبال *T.* دمور توالى || Le mâchefer pilé est très-bon à faire du ciment دقّ اولنمش دمور توالى توزى خراسانلو خرج ايچنده اعلا جزء اولور

MÂCHELIERE. Il se dit des dents de derrière, qu'on appelle aussi Molaires *A.* ناجذ pl. نواجذ *P.* دندان آسيا *T.* ضوك ديش || Les mâchelières de dessus et de dessous نواجذ عليا وسفلا

MÂCHEMOURE. Débris du biscuit qu'on donne aux matelots *A.* سقاطة الكعك *P.* خشكنان ريزه *T.* پكسماد قيرنديسى

MÂCHER. Briser les alimens sous les dents *A.* علك ـ مضغ ـ لوك *P.* خاييدن ـ خبابنيدن *T.* چينمك || Les viandes qu'on a bien mâchées sont à demi digérées كركى كبى مضغ اولنان لحوم نيم گواريده عدّ اولنور Avaler sans mâcher بلع بلا مضغ ـ چينمكسزين يوتمق ـ On dit d'un cheval, qu'il mâche son frein, lorsqu'il le ronge *A.* علك اللجام ـ لوك *P.* خاييدن اللجام *T.* گمى كومك لگامرا

MÂCHÉ. *A.* ممضوغ ـ معلوك *P.* خاييده ـ خبابيده *T.* چينانمش

MÂCHICATOIRE. T. de Méd. Drogue qu'on mâche sans l'avaler *A.* علاک *P.* علاج خاییدنی *T.* آغزده چینور علاج || Prendre du tabac en mâchicatoire اوراق دخانی علاکاً استعمال ایتمک

MACHINAL. Ce à quoi la volonté n'a point de part *A.* قسریّ || Mouvement machinal حرکت قسریّه Agir d'une manière purement machinale محضا حرکت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINALEMENT. D'une manière machinale *A.* بحرکة القسریّة || Agir machinalement حرکت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINATEUR. Celui qui machine contre quelqu'un *A.* نسّاج الفساد ـ مصنع الشرّ والمفسدة *P.* فساد پرداز *T.* فساد قوران || Ils furent les machinateurs de cette intrigue بو دسیسهده نسّاج فساد اولنلر بونلر ایدی

MACHINATION. Action de machiner *A.* نسج ـ نسج الشرور والمفاسد *P.* فساد پردازی *T.* فساد قورمه || Par ses menées, par ses machinations secrètes زیر پردهٔ خفاده نسج ایلدیکی شرور ومفاسد وحیل ودسایس تقریبیله

MACHINE. Instrument qui sert à faire mouvoir, à tirer, lever, lancer quelque chose *A.* آلت pl. آلات || Grande machine آلت کبیره admirable محیّر عقول اولهجق بر آلت fort ingénieuse بغایت مخیّل ومصنّع بر آلت Machine de guerre اعمال حربیّهیه متعلّق بر آلت Machine qui lance de gros carreaux de pierre ایری طاش طومرقلری رمی ایدر بر آلت Machine pour tirer de l'eau صو ـ جذب ما ایدر آلت Machine à élever des pierres sur le haut d'un bâtiment چکهجک آلت ـ بالای بناده رفع احجار ایدهجک آلت بر رفع احجار ایدهجک منجنیق Inventer une machine آلت اختراع ایتمک Faire jouer une machine آلتی اعمال ایشلتمک ـ ایتمک

On appelle aussi Machine, certain assemblage de ressorts dont les mouvemens et les effets se terminent à cet assemblage même *A.* مصنوع pl. مصنوعات || L'horloge est une belle machine ساعت مصنوعات نفیسهدنبر Les automates sont des machines fort ingénieuses بنفسها متحرّک اولان اجرام مصنوعات مخیّلهدندر ـ On dit figur., que l'homme est une machine admirable انسان حیرتفرمای عقول اولهجق مصنوعاتدندر

Il signifie figur., intrigue, ruse *A.* حیلة pl. حیل *P.* آل ـ فند *T.* اویون || Voyez quelle machine il a fait jouer dans cette affaire باق شو مادّهده نه کونه حیله اعمال ایلدی Il a remué toutes sortes de machines pour parvenir à ses fins مرامنه دسترس اولمق فکریله هر نوع فند وحیلهیی اعمال ایلدی Quelles machines n'y a-t-il pas employées? بو بابده نه حیلهلر قوللندی

MACHINER. Faire des menées sourdes contre quelqu'un *A.* نسج الحبایل الفساد ـ تصنیع الحبایل الفساد *P.* دام فساد پرداختن *T.* فساد قورمق || Il machine votre perte سنی مکا سوّ ـ ازاله واعدام فکریله تصنیع حبایل فساد ایدر Machiner une trahison اجرای قصد ایله بر فساد قورمقده در نسج حبایل ـ خیانت ضمننده تصنیع حبایل فساد ایتمک شرّ وخیانت ایتمک Il machinait je ne sais quoi contre lui علیهنه بیلمم نه کونه دام شرّ وفساد تصنیع ایدر ایدی

MACHINISTE. Celui qui invente, ou construit des machines *A.* صانع الآلات ـ موجد الآلات *P.* آلات پرداز *T.* آلاتگر ـ آلات یاپوجی ـ یکیدن آلات چیقاریجی

MÂCHOIRE. L'os dans lesquels les dents de l'animal sont emboîtées *A.* فک ـ فکّان ـ فقم ـ فقمان *P.* چنه ـ منه ـ زفر *T.* چکه || La mâchoire supérieure et inférieure فک اعلا وفک اسفل ـ اوست وآلت چکه

On dit d'un homme, qu'il a la mâchoire pesante, lourde, pour dire, qu'il s'exprime lourdement et sans grâce *A.* متغمغم ـ متغمغم اللسان *P.* کلته زبان *T.* مریل مریل سویلر ـ میزمیز سویلر

On appelle Mâchoires, deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose *A.* کلبتین *P.* کلبتان ـ انبر ـ کلوب *T.* قصاج

MÂCHONNER. Mâcher avec difficulté *A.* مغمغة *P.* کم خاییدن *T.* یاپچه یاپچه چینمک

MACIS. Écorce intérieure de la noix muscade *A.* بسباسة *P.* پسپاسه *T.* چارکون ـ بزباز

MAÇON. Ouvrier qui fait tous les ouvrages où il entre de la pierre, de la brique, de la chaux, etc. *A.* بنّا pl. بنّاون ـ بنّاء الجدار *P.* رقّاص ـ زاو ـ لادگر ـ دیوارگر *T.* دیوارجی || Un maître maçon دیوارجی قلفهسی ـ دیوارجی اوستهسی Journée de maçon دیوارجی کوندهلکی ـ دیوارجی یومیّهسی Un tablier à maçon دیوارجی فوطهسی

MAÇONNAGE. Travail du maçon *A.* بنایة الجدار *P.* دیوارگری ـ لادگری *T.* دیوار یاپوسی ـ دیوار ایشی || Le maçonnage de

ces murs est bon بو دیوارلرک یاپوسی ایو در On a payé
tant pour le maçonnage دیوارجی ایشی ایچون شو قدر
اقچه صرف اولندی

MAÇONNER. Travailler à un bâtiment en pierre, brique, etc.
دیوارجی یاپوسی .T لاد ساختن .P اجتدار- بناء الجدار .A
دیوارجی ایشی ایشلمک - یاپمق || Il y a bien à maçonner
en cette maison بو خانه‌ده یاپیله‌جق دیوار ایشی چوقدر
Et boucher une ouverture dans une muraille avec de la pierre,
du mortier, etc. .A ردم .P بلاد بستن .T قپایوب طیقامق
|| Il faut maçonner cette porte, cette fenêtre شو قپویی وشو
پنجره‌یی قپایوب طیقامق اقتضا ایدر

MAÇONNÉ. .A مبنیّ بالجدار - مجدور .P لاد کرده - زاو
قپانوب طیقانمش .T مردوم .A دیواریاپوسی یاپلمش .T کرده

MAÇONNERIE. L'ouvrage du maçon .A بناء حجریّ .pl ابنیة
.T لادکاری .P ابنیة جداریّة .pl بناء جداریّ - حجریّة
بنای Cloison de maçonnerie || طاش یاپوسی - دیوار یاپوسی
حجریدن مصنوع بنا La maçonnerie de ma maison revient à
tant خانه‌مک ابنیهٔ جداریه‌سی مصارفی شو قدره بالغ اولور

MACQUE. Instrument propre à briser le chanvre .A مدقّة
.P الکتّان .T کتانکوب کتان طوقماغی

MACQUER. Briser avec la maque .A دقّ الکتّان .P کتان
کتانی طوقماق ایله - کتانی طوقماقلمق .T کوپیدن
اوفاتمق

MACQUÉ. .A مدقوق کتّان .P کتان کوپیده .T دوکلمش
کتان

MACREUSE. Oiseau de mer, ressemblant à un canard .A
اوز بحریّ .P مرغاب آبی .T صو اوردکی

MACULATURE. T. d'imprimerie. Feuille si mal imprimée et
si peu lisible, qu'elle ne sert qu'à faire des enveloppes .A ورقة
خس وخاش .P سقاطه الاوراق الطبع - مطبوعهٔ مرتّجة
|| Cette بصامش بیلاشق کاغدلر دوکنتیسی .T اوراق طبع
feuille ne vaut rien, c'est une maculature بو ورقه بصلمش
Et - بیلاشق کاغد دوکنتیلرندن اولمغله هیچ ایشه یرامز.
une feuille de papier gris qui sert d'enveloppe aux rames .T
چرچوه کاغدی

MACULE. Tache, souillure .A شائبة .pl شوایب .P چرک
.T لکه || Ce papier est plein de macules بو کاغد لکه‌لر ایله
طلو در

En termes d'Astronomie, c'est une tache obscure qu'on observe
sur le disque du soleil .A کلف - شامة .P نقطهٔ سیاه
.T بنک

MACULER. Tacher, barbouiller. Il ne se dit que des feuilles
imprimées et des estampes .A ترمیج .P آلاییدن .T بیلاشدرمق
|| Il ne faut pas battre des feuilles fraîchement imprimées, de
peur de les maculer هنوز طبع اولنمش اوراقی بیلاشدرمامق
ایچون صیقشدرمق اقتضا ایتمز

MACULÉ. .A مرتّج .P آلاییده .T بیلاشمش

MADAME. Titre d'honneur qu'on donne aux femmes de qualité,
et en général aux femmes mariées .A سیّدة .pl سیّدات .P
بانو - خاتون - ترکا .T قادین - خانم

MADEMOISELLE. Titre qui se donne aux filles .A ستّیک .P
.P خاتونک .T قادینجق

MADONE. Image de la Sainte-Vierge .A صورة مریم العذرا
.P پیکر حضرت مریم .T حضرت مریم صورتی

MADRAGUE. Enceinte faite de câbles et de filets pour pren-
dre des poissons .T دالیانجی اغریبی

MADRÉ. Diversifié de couleurs. V. Bigarré. — Figur. Fin, rusé
.A متلوّن الاخلاق .P فندکار .T دوباره‌جی

MADRIER. Sorte d'ais fort épais .A لوح اضخم .pl الواح
ضخمة .P تختهٔ گنده .T قوغوش تخته‌سی || Il faut des mad-
riers pour faire la plate-forme d'une batterie de canon طوب
طابیه‌سنک دوشمه‌سیچون قوغوش تخته‌لری لازمدر On ne
passa pas le fossé de la place assiégée, faute de madriers
اقتضا ایدن الواح ضخمه‌نک فقدانی تقریبیله محصور
اولان قلعه‌نک خندقندن مرور اولنمق ممکن اولمدی

MADRIGAL. Petite pièce de Poésie .A رباعیّ

MAESTRAL. On donne ce nom, sur la Méditerranée, au vent
de nord-ouest .T مایستره روزکاری V. Nord-ouest.

MAESTRALISER. T. de Marine. Tourner à l'ouest. On dit,
que l'aiguille aimantée maestralise پوصله‌نک ایکنه‌سی ربع
باطی یلی طرفنه - غربی سمتنه متوجّهدر

MAFFLÉ. Qui a de grosses joues .A عریض الوجنات .P
پهن رخسار .T قبا یکاقلو

MAGASIN. Lieu où l'on serre des marchandises .A مخزن .pl
مخازن .P مخزن .T مغازه || Grand magasin مخزن کبیر
Magasin d'étoffes امتعه مخزنی de livres کتب مخزنی

Et lieu où l'on serre des provisions *A.* انبار pl. انابير *P.* انبار *T.* عوله - انبار || Magasin d'armes, de poudre, de foin سلاح وباروت واوتلق انباری - Magasin de la Couronne *A.* میری انباری - بکلک انباری *T.* انبار میری *P.* اهراء pl. هرا

MAGASINIER. Celui qui est chargé de la garde des choses renfermées dans un magasin *A.* حافظ الانبار *P.* امين انبار *T.* انبار امینی

MAGE. Nom que les Perses donnaient à certains hommes savans, qui avaient l'intendance de la religion *P.* مغ pl. مغان || Zoroastre était mage زردشت مغاندن ایدی L'adoration des mages مغانك ادا ایلدکلری عبادت

MAGICIEN. Qui fait profession de la magie *A.* ساحر pl. ساحرين pl. سحرة *P.* جادو - سحر باز - سحرکار - افسونکار ساحر *T.* || Fameux magicien ساحر نامدار ساحرلك ایدن *T.*

MAGIE. Acte par lequel on prétend produire, contre l'ordre de la nature, des effets merveilleux *A.* سحر *P.* جادویی - افسون *T.* سحرلك - سحربازلق

Magie naturelle, ou Magie blanche. Art qui, par des opérations secrètes, produit des effets qui paraissent surnaturels *A.* علم سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* سیمیاکارلق

MAGIQUE. Appartenant à la magie *A.* سحری *P.* جادویی *T.* سحربازلغه متعلق || Art magique صنعت سحرآمیز - Paroles magiques کلمات سحريّه سحريّه

Il se dit par extension des choses qui produisent un effet surprenant, extraordinaire *A.* محيّر العقول *P.* هوشربا *T.* عقلی بونده محيّر عقول || Cela produit un effet magique بو شیٔ محيّر عقول شاشورر - بوندن محيّر عقول - اولهجق بر اثر غريبه منتج اولور اولهجق بر شیٔ حاصل اولور

MAGISTER. Maître d'école de village *A.* معلّم المكتب القرية *P.* خواجهٔ مكتب روستا *T.* کوی مکتبی خوجه‌سی

MAGISTRAL. Qui tient du maître, qui convient à un maître *A.* امیری *P.* فرمانرانی - شایان حال فرمانرانی لایق حال کاروماییی *T.* بیورمه طورنده اولان

MAGISTRALEMENT. D'une façon magistrale *A.* امراً - علی طريق الايمار *P.* فرمانزانی بروجه *T.* بیورمه صورتیله || بروجه فرمانرانی افادهٔ مرام ایتمك - Parler magistralement لاقردی‌یی امر صورتنده سویلمك

MAGISTRAT. Officier établi pour rendre la justice *A.* حاکم pl. حكّام - قاضی pl. قضاة *P.* دادگر *T.* قاضی

Il se dit aussi d'un officier établi pour maintenir la police *A.* جلواز pl. جلاوزة - شحنة *P.* شحنه *T.* ضابط - شهرضابطی

MAGISTRATURE. La dignité et charge de magistrat *A.* حکومت - قضا - جلوازيّت *P.* دادگری - خدمت *T.* قاضیلق - ضابطلك - شحنگی || Parvenir à la magistrature مقام حکومته واصل اولمق - Il se dit aussi du temps pendant lequel on est magistrat *A.* مدّة الحکومة *P.* هنگام خدمت - مدّت دادگری *T.* قاضیلق وقتی || Durant sa magistrature حکومتنده - Et de l'ordre entier des magistrats *A.* حکّام وجلاوزة *P.* دادگران وشحنگان *T.* حکّام وضابطان

MAGNANIME. Qui a l'âme grande et élevée *A.* ذو الابّهة - جليل الهمّة - جليل النقيبة *P.* بلند همّت - بلند نظر - بزرکوار *T.* ابّهتلو - همّتلو - اولو || Prince magnanime پادشاه ابّهت - پادشاه ابّهتلو - پناه قلب ابّهت آلود coeur

MAGNANIMEMENT, adv. *A.* بالابّهة - بجلالة الهمّة *P.* بزرکوارانه - با بلندیٔ همّت - با بلندیٔ نظر *T.* ابّهت ایله - عالیهمّتلك ایله

MAGNANIMITÉ. Vertu de celui qui est magnanime *A.* ابّهت - جلالة النفس - جلالة الطبع - علوّ الهمّة *P.* بزرکواری - بلندیٔ نظر - بلندیٔ همّت *T.* همّت اولولغی || La magnanimité est la vertu des héros جلالت نفس اوصاف قهرمانی ایله موصوف اولنلره مخصوصدر

MAGNATS. On appelait ainsi en Pologne les Grands du Royaume *A.* اکابر pl. اشراف pl. *P.* کلانتران *T.* بیوکلر

MAGNÉSIE. Terre blanche, précipitée de l'eau mère du nitre et d'un alcali fixe *T.* مغنزیا

MAGNÉTIQUE. Qui tient de l'aimant *A.* مقناطیسی *P.* آهنربانی *T.* مقناطیسه متعلّق || Vertu magnétique خاصّهٔ مقناطیسیّه corps جرم مقناطیسی

MAGNÉTISME. T. de Physique. Il se dit des propriétés de l'aimant *A.* مقناطیسیّت - کیفیّت مقناطیسیّة *P.* آهنربایی *T.* مقناطیسلق || Les effets du magnétisme کیفیّت مقناطیسیّه‌نك اثرلری

MAGNIFICENCE. Qualité de ce qui est magnifique *A.* حشمت - فخارت *P.* دبدبه - شکوه - فر - طمطراق *T.* عنوان - طنطنه || Grande magnificence کوکبهٔ عظیمه Il a fait des magnificences extraordinaires خوارق العاده اسباب شکوه وحشمت اجرا

بو مقوله دبدبه On ne vit jamais telle magnificence ایلدی
وحشمت بو آنه قدر مشهود اولمش دکلدر Il les traita avec
magnificence حقلرینه اجرای لازمهٔ شکوه وحشمت ایله معامله
سبک وعبارهٔ نک La magnificence du style — Figur. ‖ ایتمشدر
طمطراق سبک وعباره ـ شکوه وعظمتی

MAGNIFIQUE. Somptueux en dons et en dépense A. محتشم
T. دبدبه دار ـ پر فر وشکوه P. فاخر ـ عظیم الاحتشام ـ
احتشاملو ـ طنطنه‌لو ـ عنوانلو ‖ Les Romains étaient magnifiques dans leurs ouvrages publics, dans les spectacles, dans leurs
temples رومائیون مخصوص عامه اولان ابنیه‌ده وملعبه‌لرنده
ومعابد ومساجدلری بناسنده احتشام عظیمه مایل ایدیلر
Prince magnifique پادشاه جلیل الاحتشام Habits magnifiques
البسهٔ فاخره Il est fort magnifique chez lui خانه‌سنده بغایت
محتشمدر — On dit, Des titres magnifiques, pour dire, des
titres pompeux طمطراقلو القاب — Et termes, paroles, promesses
magnifiques طمطراقلو القاب والفاظ وکلمات ووعدلر

MAGNIFIQUEMENT, adv. A. محتشماً ـ بالاحتشام P. با شکوه
ـ عنوانلو اولدرق ـ عنوان ایله T. با فر وشکوه ـ وحشمت
محتشم بر بنا یاپدی Il bâtit magnifiquement ‖ طنطنه ایله
Il reçut magnifiquement ces ambassadeurs بو ایلچیلره احتشام
عظیم ایله ملاقات ایلدی

MAGOT. Gros singe A. قرد کبیر الجثة P. پوزینهٔ بزرک
T. ایری میمون ‖ Magot qui danse sur la corde ایپ اوزرنده
اوینایان ایری میمون — On dit, figur., qu'un homme est laid
comme un magot A. قردیّ الهیئة P. پوزینه سیما T. میمون
چهره‌لو

MAHOMÉTAN. Celui qui professe la religion de Mahomet A.
محمّدی ‖ La religion mahométane دین محمّدی La nation
mahométane A. امّت محمّد pl. امم محمّدیه

MAI. Le cinquième mois de l'année A. ایّار P. ایار T. مایس
‖ Les arbres reverdissent au mois de mai آغاجلر مایس
آینده یشللنور Le quinzième mai مایسک اون بشنجی کونی
A la fin de mai مایس آخرنده

MAIDAN. Nom qu'on donne dans l'Orient aux places où se
tiennent les marchés A. میدان pl. میادین P. میدان T. میدان

MAIGRE. Qui a très-peu de graisse A. نحیف ـ مهزول ـ
ـ ناحل ـ ضاوی P. قضیف ـ لاغر ـ نزار ـ T. ناسیده ـ ارق ـ
خیره ـ چلیمسز ‖ Cet homme est fort maigre بو آدم بغایت

کسب هزال ونحافت ایدر Il devient maigre ‖ نحیفدر Il est
si maigre, que les os lui percent la peau فرط نحول وهزالی
تقریبیله کمیکلری دریسنی دلر Il a acheté des boeufs maigres pour les engraisser تسمین فکریله بعض ضامر ولاغر
اوکوز مبایعه ایلدی

Il se dit aussi des viandes A. غث ـ لحم عدیم السمن ـ لحم
P. جرب نا گوشت T. یاغسز ات ‖ Je ne veux point du
gras de ce rôti, je veux du maigre بو کبابک یاغلو طرفندن
استمم یاغسز اتندن استرم

Et d'un terroir aride A. ارض ممحلة P. زمین شوره T.
قوراق یر

On appelle Jours maigres, les jours auxquels l'Église défend
de manger de la viande A. ایّام التنحّس ـ ایّام الامساک
عن اللحم P. ایّام پرهیز از خوردن گوشت T. ات یمکدن
پرهیز کونلری — Et repas maigre, un repas où l'on ne sert
point de viande پرهیز طعامی اتدن

MAIGRELET. Diminutif de Maigre A. هزیل P. لاغرک T.
آرقچه ‖ Cet enfant est maigrelet بر چوجوقدر آرقچه

MAIGREMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Petitement A. بالمضایقة
ـ بلا وسعة ـ P. مختصراً ـ با تنگی T. صیقندیلو اولدرق ـ
مختصر بجه ‖ Il n'a laissé que de quoi faire les frais funéraires fort
maigrement غایت مختصر بجه اولدرق انجق جنازه مصارفنه
وفا ایده‌جک قدر مال براقدی Il a de quoi vivre, mais
bien maigrement کچنه‌جکی وار در لکن غایت مضایقه ایله

MAIGRET. Un peu maigre. V. Maigrelet.

MAIGREUR. L'état d'un corps maigre A. هزال ـ نحول ـ
نحافت P. لاغری ـ نزاری T. آرقلق ـ خیره‌لک ‖ Je ne
vis jamais une si grande maigreur بو آنه بو مثللو نحول عظیم
قدر مشهودم اولمش دکلدر

MAIGRIR. Devenir maigre A. تنحّل ـ انهزال ـ اضواء ـ
نزاری ـ هزالی یافتن ـ لاغر گشتن P. کسب الهزال
پذیرفتن ـ نامیدن T. آرقلنمق ـ خیره‌لنمک ‖ Il maigrit
à vue d'oeil لمحة البصرده انهزال ایدر de jour en jour یوماً
فیوماً کسب هزال ایتمکده در

Maigri. A. منهزل ـ متنحّل P. لاغر گشته ـ هزال یافته
T. آرقلنمش

MAIL. Bois garni de fer par les deux bouts, et dont on se
sert pour jouer en poussant une boule A. صولجان pl. صوالجة

P. چوكان T. قاراغى - On appelle Boule de mail, la boule avec laquelle on joue au mail A. كرة الصولجان P. گوى - Il signifie, aussi le jeu auquel on pousse une boule avec le mail P. جوكان T. چوكان طوبى - بازيچهٔ گوى وچوكان - Et le lieu où l'on joue au mail عرصه‌گاه بازيچهٔ گوى وچوكان

MAILLE. Espèce de petit anneau dont plusieurs ensemble font un tissu A. خربة السرد pl. اخراب السرد T. اوركو كوزه‌نكى || Les mailles d'un filet آغك كوزه‌نكلرى Les mailles carrées sont meilleures que les rondes چاركوشه كوزه‌نكلر دكرمى كوزه‌نكلردن اصلحدر - Il se dit aussi des tissus qui se font à l'aiguile || Il y a une maille rompue à votre bas سنك چورابك كوزه‌نكلرندن برى فسخ اولندى.

On appelle aussi Mailles, ces petits anneléts de fer dont on faisait des armures A. حلقة pl. حلق P. حلقه T. حلقه || Cotte de mailles حلقه‌لر ايله - حلقه‌لر ايله مسرّد بر غلاله اورلمش زره كوملكى

Il signifie aussi, certaine tache qui vient sur la prunelle de l'oeil A. نكتة P. نقطه T. بنك

MAILLET. Espèce de marteau de bois à deux têtes A. ميجنة pl. مواجن T. طوقماق || Un gros maillet ميجنهٔ كبيره - ايرى طوقماق

MAILLOCHE. Gros maillet de bois A. ميطدة P. كدينه T. واريوز

MAILLOT. Les couches et les langes dont on enveloppe un enfant en nourrice A. قماط P. باغر بند - بغتاق - بغلتاق T. ساونه - باغردق || Un enfant en maillot باغردقده‌كى صبى Mettre un enfant dans son maillot صبى‌يه لفّ قماط - چوجوق ايتمك

MAIN. Partie du corps humain, qui sert à toucher, à prendre A. يد pl. ايادى P. دست T. ال || Main droite A. يد يمنا P. دست راست T. صاغ ال gauche A. يد يسرا P. دست T. صول ال longue A. يد طولا P. دست دراز T. اوزون ال courte A. يد قصرا P. دست كوتاه T. قصه ال - چپ بن blanche يد بيضا Le creux de la main A. قعر الكف P. درون دست T. آوج ديبى Le dedans A. داخل اليد P. كف دست T. كف La paume A. راحة - كف P. كف دست T. الك ايچى les lignes A. اسرار الكف P. خطوط كف T. ال آياسى Main ouverte A. يد مكشوفة P. دست ... ال آياسى چزكيلرى.

دست بسته P. يد معقودة A. fermée آچق ال T. گشاده ال T. باغلو ال Il a une main estropiée برالى - برالى سقاطدر Se laver les mains A. غسل الايادى P. دست شستن چولاقدر Avoir les mains nettes A. طاهر - ال يومق T. ال يقامق - اليد P. دست پاكيزه T. الى تميز Vivre du travail de ses mains بر كمسنه كدّ يمينيله كچنمك Tendre la main A. مدّ اليد P. دسترا دراز كشيدن T. ال اوزاتمق Prendre avec la main A. اخذ - قبض P. گرفتن T. طوتمق Serrer la main de quelqu'un en signe d'affection محبةً تصافح ايادى ال اله ويروب اظهار محبّت ايلمك - ايلمك Lui donner, lui prêter, lui tendre la main pour lui aider à marcher A. مدّ الايادى الاعانة P. دستگيرى كردن T. ال يارد‌مى A. اليه يدك چكمك - Mener un cheval en main باركيرى الده يدك چكمك ايتمك Joindre les mains A. عقد الايادى P. دست صليبى كردن T. الى چپراز باغلمق Lever les mains au ciel بارگاه جناب رب ذو الجلاله رفع ايادئ مناجات ايتمك جانب سمايه - دست بر داشتهٔ رجا اولمق Lever la main sur quelqu'un comme pour le frapper بركمسنه‌نك اوزرينه رفع يد ايتمك اوزرينه ال قالدرمق - دستدراز تعرّض اولمق - Quand les marchands concluent un marché, il se touchent, ils se frappent dans la main تجّار طايفه‌سى انعقاد مبايعانده تصافق ايادى ايدرلر Mettez là votre main, le marché est fait اشته عقد بيع اشته بازار كسلدى همان - اولندى همان صفق يد ايله فلان شيئى J'ai reçu telle chose des mains d'un tel النى وير فلان شئ آنك يد - آنك يد ومعرفتيله اخذ ايلدم ومعرفتيله مقبوضم اولمشدر Il lui a écrit de sa propre main كندو خطيله يازمشدر - كندو اليله تحرير ايتمشدر Livre écrit à la main دست خط ايله محرّر بر كتاب - On dit, Lever la main, pour dire, lever la main vers le ciel, pour jurer جانب سمايه رفع يد ايله اداى قسم ايتمك

Main, se dit aussi de l'écriture A. خط P. خط T. ال-يازو || Il a une belle main حسن خطى وار در Reconnaître la main de quelqu'un بر كمسنه‌نك يازوسنى طانيمق Emprunter, employer la main d'un autre, d'un secrétaire آخرك سرّ كاتبلردن برينسه - آخره يازدرمق - خطيله يازدرمق Donnez-moi un petit mot de votre main - الكدن بر سطر وير الكدن بر سطر كاغد وير

On dit figur., Ils se tiennent tous par la main, ils se den-

nent la main l'un à l'autre, pour dire, ils sont liés d'intérêts, ils se donnent mutuellement assistance جملەسی همدست همدست تعاون ومظاهرتدرلر - اتفاقدرلر

On dit proverb. de plusieurs frères qui sont de différente humeur, Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas *T.* بش بش پرمق برى برينه اويمز - پرمق بر دگل

Et de deux hommes intimement unis, qu'ils sont unis comme les deux doigts de la main برى برلريله - جسم واحددرلر جسم واحد مثابەسندە درلر

Et pour témoigner qu'on n'a point de part à une affaire, qu'on s'en lave les mains *T.* دستشوى تبرّى اولمق || On a fait cette démarche contre mon avis, je m'en lave les mains بو حركت خلاف رأيم اولمغله محتمل الظهور اولان حالاتدن دستشوى تبرّى اولورم Cet homme a été condamné contre mon sentiment, je m'en lave les mains فلانك عليهنه جريان ايدن حكم خلاف رأيم اولمغله بو خصوصدە دستشوى تبرّى اولورم

On dit d'un juge, d'un comptable intègre, qu'il a les mains nettes دست عفتى لوث طمعدن منزهدر - Et en parlant d'une affaire injuste ou odieuse, qu'on en a les mains nettes, pour dire, qu'on n'y a point de part بو خصوصدە المى بو ايشدە المى بيلاشدرمش دگلم - بيلاشدرمدم

On dit figur., Avoir la main rompue à l'écriture, à un instrument, etc. *T.* ايشلك الى وار در - الى ايشلكدر

On dit, Tendre la main, pour dire, demander l'aumône *A.* استكفاف بالصدقة - تكفّف *P.* دست دريوزە گشادن *T.* - الى ديلنجيلك ايچون اوزاتمق - Et figur. Tendre la main à quelqu'un, pour dire, offrir du secours *T.* مدّ ايادئ لازمة - ايفاى لازمة دستگيرى ايتمك - معاونت ايتمك || Il serait perdu, si je ne lui eusse tendu la main دستيارى ومددرسى اجرا ايتمك حقنە ايفاى لازمة دستيارى ومددرسى ايتمامش اولسەم حالى خراب ايدى

On dit figur., Donner la main, prêter la main à quelqu'un, pour dire, l'aider en quelque affaire بر كمسنەيە دستدادة بر كمسنەيە معين ودستگير - ياورى ومعاونت اولمق معاضدت ومظاهرت ايتمك - اولمق

Et donner les mains à quelque chose, pour dire, y consentir

On dit, De la main de quelqu'un, pour dire, de sa part *A.* من جانب *P.* از سوى - از طرف *T.* طرفندن || Tout ce qui vient de votre main سنك طرفكدن هر نە ظهور ايتسە

On dit proverb. et figur. d'un homme qui dépense beaucoup, que l'argent lui fond dans les mains *A.* مخروق اليد *P.* باد دست *T.* آوجى دليك

Et aller bride en main dans une affaire, pour dire, y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection عنان ثانى الدن براقميەرق حركت - واحتياطى الدن براقمامق ايتمك

On dit d'un cheval, qu'il tire à la main, qu'il force la main, pour dire, qu'il résiste aux efforts du cavalier *A.* حران *P.* سر كشى نمودن *T.* هاريناك ايتمك

Et figur., Forcer la main à quelqu'un, pour dire, le contraindre à faire quelque chose *T.* بر كمسنەنك قولنى بوكمك

On dit, Lâcher, rendre la main à un cheval, pour dire, lui lâcher la bride *A.* ارخاء العنان *P.* عنانرا فرو هليدن *T.* ديزكينى كوشتمك

On appelle Cheval de main, un cheval de maître, mené par un valet monté sur un autre cheval *A.* جنيبة - جنيب *P.* يدك *T.* دستگزين - دستكش

On dit, Donner de la main à la main, pour dire, donner manuellement *A.* تسليم يداً بيد *P.* دست بدست دادن *T.* ال الە ويرمك

Et avoir quelqu'un en main pour une affaire, pour dire, être sûr de lui شو مصلحتدە فلان كمسنە الدە در

Et qu'une chose est dans les mains, entre les mains de quelqu'un, pour dire, qu'elle est en sa disposition *A.* مسلّم الى *P.* اختيارە *T.* وابستۀ دست اختيارش فلانك الندە || Ma vie, ma fortune est entre vos mains مال وجانم در سنك الكدە در - Et qu'une chose est en bonne main, pour dire, qu'elle dans les mains d'une personne capable اربابى النە دوشدى - الندە در || Cette affaire ne manquera pas, elle est en bonne main اربابى الندە اولمغلە بو مصلحت نتيجە پذير حصول اولەجغنە شبهە يوقدر Il est tombé en bonne main اربابى النە دوشدى

On dit, Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en

|| Il a mis la main sur l'argent, sur les papiers de la succession ترکه‌نک نقود واوراقی اوزرینه وضع ید ایلدی S'il met une fois la main dessus... فلان شیئک اوزرینه وضع ید ایتسه – Et mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le battre *A.* حوالة الید *P.* دستدرازی کردن *T.* ال قالدرمق | Quiconque met la main sur un prêtre, est excommunié راهب اوزرینه ال قالدران کشی مظهر لعنت اولور

On dit, En main tierce, pour dire, entre les mains d'un tiers *A.* فی ید الآخر *P.* بدست دیگر *T.* بشقه‌سی الندە || Il faudra déposer cet argent en main tierce, jusqu'à ce que les parties soient d'accord بو اقچه طرفین مخاصمین مصالحه ایدنجیه دکین آخر بر کمسنه‌نک یدینه تودیع اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Prendre en main les intérêts, la cause de quelqu'un, pour dire, se charger de sa défense بر کمسنه‌نک مصلحتنی التزام ایتمک

On dit de quelqu'un par manière de menace, S'il tombe jamais sous ma main یقه‌سی المه - المه کچه‌جک اولور ایسه کچسه

On appelle Coup de main, une entreprise hardie et d'une prompte exécution *A.* حملة باطشة *T.* صالدرش || Un coup de main est bientôt fait بر حملهٔ باطشه فی الحال ایش بتورر – Et en termes de guerre, Coups de main, les attaques qui se font avec les armes qu'on tient à la main *A.* حملة pl. حملات *T.* صارقندیلق || Ce château est bon contre les coups de main حملات اعدادن مصون بر حصن حصیندر

Et un homme de main, un homme d'exécution *A* مخراق الامور *P.* کارران *T.* یوروک

On dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre *A.* مناوشة *P.* دست وگریبان شدن *T.* ال له کلمک ال اله - یقه پاچه اولمق - یقه یقه‌یه کلمک - اللشمک - دوکشمک – On dit aussi, Combat à main, combat de main à main *T.* ال اله دوکش

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée *A.* حوالة السیف القهر والدمار بلا امان *P.* برسر همکنان حوالهٔ تیغ بیدریغ کردن *T.* دیبی دوز قیرمق

Et mettre aux mains, pour dire, engager dans la dispute *T.* پنچه‌لشدرمک || Je vous mettrai aux mains avec mon avocat سنی بنم وکیلم ایله پنچه‌لشدره‌جکم Je les ai mis aux mains sur la musique قانلری موسیقی بابنده پنچه‌لشدردم

Et mettre la main à quelque chose, pour dire, s'en mêler *A.* وضع الید *P.* وضع انگشت مداخله کردن *T.* پرمق قویمق || Tout est perdu, si Dieu n'y met la main الله تعالی حضرتلری پرمغنی قویمیه‌جق اولور ایسه هر شیٔ هدر اوله‌جغنه شبهه یوقدر – Et mettre la main à l'œuvre, à l'ouvrage, pour dire, commencer à travailler *T.* مباشرت ایتمک - وضع ید. Et mettre la main à un ouvrage, pour dire, y travailler conjointement avec le principal auteur وضع ید رفاقت ایتمک - بالمعیه سعی واقدامه مبادرت ایتمک – Et mettre, ou donner la derrière main à un ouvrage, pour dire, l'achever *A.* وضع الامضاء الختام *P.* ختم وتکمیل - اتمام زدن *T.* مهر بتورمک

On appelle Ouvrage de bonne main, ou de main de maître, un ouvrage qui est très-bien fait *A.* عمل الید الحاذق *P.* دستکار استاد *T.* استاد ایشی - استاد الندن چیقمش ایش

On dit, Prendre, acheter une marchandise de la première main عن ید الاولی اشترای مال ایتمک - ایلک الدن مبایعه ایتمک – Et figur. Tenir une nouvelle de la première main بر خبری منبع اصلیسندن اخذ ایتمک - بر خبری محلندن آلمق

On dit, qu'un homme à la main bonne, pour dire, qu'il est adroit dans les choses qui dépendent de la main *A.* لبیق الید - صنیع الیدین *P.* چیره دست *T.* الی اوز || Cet homme a la main bonne pour jouer du luth لاغوته چالمقده لبیق الید در – Et qu'il a la main heureuse, la main bonne, pour dire, qu'il réussit dans les choses dont il se mêle *A.* میمون الید *P.* فرخنده دست *T.* الی مبارک - الندە میمنت واردر – Et qu'un joueur d'instrumens, un chirurgien a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف - الندە خفت واردر ou qu'il a la main pesante *A.* ثقیل الید *P.* سنگین دست *T.* الی آغر – Et qu'un homme a la main sûre, quand elle est ferme, et qu'elle ne branle point *A.* راسخ الید - متین الید *P.* استوار دست *T.* الی محکم - الندە رسوخ ومتانت واردر – Et on dit, Assurer la main à quelqu'un, pour dire, la lui rendre sûre et hardie بر کمسنه‌نک النه رسوخ ومتانت ویرمک

On dit, Faire valoir une terre par ses mains بر کمسنه کندی یمینیله ارضی اصلاح ایتمک – Et battre des mains, pour

dire, applaudir. V. ce mot.

On dit, Sous la main, en parlant de ce qui est à notre portée T. ال اوجنده || Je ne voyais pas ce papier, et il était sous ma main بو كاغد الم اوجنده طورر ايكن كورهمدم J'ai trouvé cela sous ma main بو شيئى الم اوجنده بولدم — On dit aussi, qu'un bien est sous la main de Justice, pour dire, qu'il est sous l'autorité publique فلان ملك يد حكامده در — حكامك زير دست ضبط وتصرفلرنده در

On dit figur., Mettre la main à la conscience, pour dire, examiner si on a fait tort à quelqu'un T. بر كمسنه درونني يوقلمق

On appelle Tours de main, des tours d'adresse qui se font avec les mains A. سرعة اليد P. چابكدستى T. ال چابكلكى

On dit, que les rois ont les mains longues, pour dire, que leur puissance s'étend loin ملوكك يد قدرتلرى طويلدر — ملوكك الى اوزوندر — دراز در

Main-Forte. Assistance qu'on donne à quelqu'un pour exécuter quelque chose A. معاضدت — مظاهرت — معاونت P. دستگيرى — دستيارى T. ال باردمى || Dans les ordonnances il est enjoint aux prévôts, aux bourgeois, de prêter main-forte à l'exécution des arrêts صدور ايدن اوامرده انفاذ واجرالرى مادهسى ايچون ولايت ضابطلرى ومملكت اهاليسى ايفاى لازمهٔ دستگيرى ومعاونت ايلملرى مضمونى مندرج ومسطور در

De main en main. De la main d'une personne en celle d'une autre, et de celle-là dans une autre, jusqu'à la personne à qui s'adresse ce qu'on donne à porter A. يدا عن يد — بالمداولة — بتداول الايادى P. دست بدست T. الدن اله || Il est à l'autre bout de la salle, donnez-lui cela de main en main ديوانخانهنك نهايتنده طورمغله بو شيئى تداول ايادى ايله كندويه تبليغ ايله — Il se dit figur., en parlant d'une tradition || C'est une tradition que nos ancêtres nous ont transmise de main en main بو روايت آبا واجدادمزدن نقلا عن نقل طرفمزه واصل اولمشدر

De longue main. Depuis long-temps A. من زمان المديد P. از وقت دور ودراز — طول مدتندنبرو — چوق وقتدنبرو T. اوتهدنبرو || Je le connais de longue main فلانى زمان مديددنبرو — اوتهدنبرو بيلورم — بيلورم

Sous main. En cachette A. خفيا P. زير — پس پردهٔ خفا T. پردهٔ خفا — ال آلتنده || Faites-lui dire cela sous main شو كلامى ال آلتنده كندويه يتشدر Il négociait cela sous main بونى پس پردهٔ خفاده بازارلشور ايدى

Main de papier. Ce sont vingt-cinq feuilles de papier blanc, pliées ensemble A. دست الورق pl. دسوت الورق P. دستهٔ كاغد T. كاغد دستهسى || Il a barbouillé trois mains de papier اوچ دسته كاغد تلويث ايلدى

Main d'oeuvre. Le travail de l'ouvrier A. عمل اليد P. دستكار T. ايش — ايشچيلك || La main d'oeuvre de cet ouvrage a beaucoup coûté بو عمل يدك اجرتى چوغه اولدى — بو ايشك استادهسى مصرفى چوغه بالغ اولدى

MAINLEVÉE. Liberté qu'on obtient en Justice, de disposer des choses qui avaient été saisies T. قيد ضبط وتوقيفدن اطلاق اذنى || Il a obtenu mainlevée مالنك قيد ضبط وتوقيفدن اطلاقى اذننى تحصيل ايلدى

MAINMISE. Saisie A. ضبط

MAINT. Plusieurs A. متعدد — عديد P. بسا T. نيچه — خيلى || Mainte et mainte conquête نيچه نيچه فتوحات Maintes fois دفعات عديده Par maints et maints travaux مساعئ متعدده ايله

MAINTENANT. Au temps où nous sommes A. الحالة هذه — الآن P. اكنون — اينگه — اين بار T. شمدى || J'ai achevé l'ouvrage que vous m'aviez ordonné; que voulez-vous maintenant que je fasse? تنبيه ايلديككز ايشى تكميل ايلدم — الحالة شمدى امرك ندر Maintenant je n'en ai pas le loisir الحالة هذه وقتم يوقدر

MAINTENIR. Tenir au même état A. وقاية P. پاس داشتن T. طونمق — قوريمق || Cette barre de fer maintient la charpente بو دمور چيبوق اخشابك وقايهسنه مدار اولور Il vous a établi dans cette charge, et vous y maintiendra سنى بو منصبه نصب ايتمكله وقايهكى دخى التزام ايدهجكى در Il a été maintenu en possession par arrêt du Parlement كار در صادر اولان پارلامنتو ديوانى حكمى موجبنجه امر تصرفده وقايه اولنمق لازم كلدى Maintenir les lois de l'État قوانين ملك ودولتى وقايه ايتمك Maintenir la discipline شروط وضوابط مرعيهيى وقايه ايتمك Maintenir quelqu'un dans les bonnes grâces d'un autre بر كمسنهيى فلانك حسن نظرنده وقايه ايتدرمك

Et soutenir qu'une chose est vraie A. تأييد P. مقرر نمودن

بو Je vous maintiens que cela est vrai || تأييد ايتمك .T
شيء حقه مقارن اولديغنى سكا تأييد ايدەرم Je le main-
tiendrai partout بونى هر محلده تأييددن خالى اولەجق
بونك ايو اولديغنى تأييد ايدەرم Je maintiens cela bon دكلم

SE MAINTENIR. Se conserver dans le même état .A بقاء على
حالى .T باقى وبر قرار بودن .P وقاية على حاله ـ حاله
وقايه اولنمق ـ اوزره طورمق || Toutes ces pièces de char-
penterie se maintiennent bien بو كراسته قطعەلرينك مجموعى
حسن حال اوزره وقايه اولنمقده در Ce cheval ne maigrit point,
il se maintient بو آت اصلا ضموره گرفتار اولميوب على
حاله وقايه اولنمقده در ـ حاله باقيدر Toutes les lois
se maintiennent en vigueur dans ce royaume بو دولتده جميع
قوانين شدّت اوزره وقايه اولنور La discipline s'y est tou-
jours maintenue ضوابط مرعيّه دائم الاوقات على حالها
وقايه اولنمشدر

MAINTENUE. Confirmation par autorité publique dans la pos-
session provisoire d'une chose .A استمرار الوقت التصرّف ||
On voulait m'obliger à déguerpir, mais j'ai eu un arrêt de main-
tenue بنى ترك مالكانديه اجبار قيدنده اولمشلر ايدى
لكن مجدّداً استمرار وقت تصرّفى حاوى بر قطعه حكم
تحصيلنه دسترس اولدم

MAINTIEN. Conservation .A محافظة ـ وقاية .P پاسدارى
.T طوتمه || Le maintien des lois قانونلرك وقايەسى Pour
le maintien de l'autorité publique حكومت ضابطانك وقايەسى
امر حكومتك وقايەسى ايچون ـ ضمننده

Et contenance, manière de se tenir .A وضع ـ هيئت .P
هيئت وقورانه bon || Grave maintien قورم .T طرز ـ اندام
شويله ايدوكى... On connaît à son maintien que وضع احسن
ـ وضع وهيئتندن مستدلدر — On dit, N'avoir pas de maintien,
pour dire, avoir l'air gauche et embarrassé مختلّ الهيئه اولمق
بر كمسنەنك قورمى بد اولمق ـ پريشان اندام اولمق ـ

MAIRE. Le premier officier d'une maison de ville ou d'une
commune .A نقيب pl. نقبا .P كتخدا .T كهيه

MAIRIE. Charge de maire .A نقابت .P كتخدايى .T
مدّت نقابتنده Pendant sa mairie || كهيەلك

MAIS. Conjonction qui sert à marquer l'opposition qu'il y a
entre les deux membres d'une phrase .A لكنّ .P ليكن ـ ليك
.T قالديكه ـ امّا ـ انجق ـ لكن || Vous pouvez faire un tel
marché, mais prenez garde qu'on ne vous trompe فلان شيء
ايچون عقد بيع ايده بيلورسك انجق دوچار غبن
اولمقدن حذر ايله Il est fort honnête homme, mais il a un
tel défaut بغايت اهل عرض آدمدر لكن شو عيبى وار در

MAÏS. Blé de Turquie. V. Blé.

MAISON. Bâtiment pour y loger .A دار pl. ديار pl. ادور ـ
منزل pl. منازل ـ بيت pl. بيوت .P خانه .T او ـ قوناق
|| Belle maison منزل دلارا commode منزل راحتلو grande منزل
بيوك قوناق ـ كبير basse بيت قصير القدّ ـ بيت ـ خانهٔ پست ـ
neuve يوكسك او ـ خانهٔ بلند ـ منزل عالى élevée آلچق او
vieille منزل عتيق ـ خانهٔ كهنه ـ اسكى او ـ بيت جديد
compagnée de bois, de jardins بر مشتمل اورمان وباغچەيى
باب منزل bien placée بنا اولنمش اوزرنده موقع لطيف
Maison à un étage خانه عبارت بر طبقەدن à plu-
sieurs étages بر باب منزل مشتمل طبقات عديدەيى
Maison en bel air بر خانه هواسى لطيف à vendre صاتيلق
à louer خانه كرايه ويريلور Maison de brique طوغلەدن او
de pierre de taille بنا اولنمش منزل مصنوع احجار تراشيدەدن
Les fondemens d'une maison اساس منزل ـ كاركير بنا اوك ـ
Les divers appartemens منزلك محتوى اولديغى تمللرى
la couverture بام خانه ـ غماى دار ـ بيوت عديده اوك ـ
Il tient le haut de la maison خانەنك طبقهٔ علياسنده طامى
Il va de maison en maison خانەدن خانەيه كزر مقيمدر ـ
Sa maison est ouverte à tous les venants دور ابواب ايدر
مسافرين وآيندگانه قپوسى آچيقدر ـ خانەسى مسافرلره آچيقدر
— On dit proverb., que le charbonnier est maître dans sa maison,
pour dire, que chacun vit chez soi comme il lui plaît .T هر
كس كندو خانەسنده آغا در — On dit, Une maison bien réglée,
pour dire, une maison où il y a de l'ordre بر خانه منتظم ـ
مضبوط الحال بر خانه

On dit, qu'un homme a une bonne maison, pour dire, qu'il donne sou-
vent à manger .A مضياف .P صاحب خوان يغما .T اتمكى ميدانده

Et qu'un homme fait bien les honneurs de sa maison, pour
dire, qu'il reçoit bien ceux qui viennent chez lui .A حافى
.P الزوّار مهمانواز .T مسافرلره اكرام ايدر ـ قوناقلره اكرام ايدر

On dit, Garder la maison, pour dire, rester chez soi .A ملازمة
بالدار .P از خانه بيرون نشدن ـ در خانه نشستن .T
اودن چيقمامق

Maison de ville. L'hôtel où s'assembsent les officiers municipaux *T.* بكلك قوناغی || Il est allé à la maison de ville بكلك قوناغنه كتدی — Il signifie aussi le corps des officiers de ville وجوه وضابطان بلده

Maison, se prend aussi pour tous ceux qui composent une même famille *A.* اهل البيت *P.* خانگيان *T.* اوشاقری — او خلقی

On dit, Faire sa maison, pour dire, prendre des domestiques *T.* قپوسنی دوزمك || Cet ambassadeur n'a pas encore fait sa maison بو ايلچی هنوز قپوسنی دوزمدی

Maison, signifie aussi, race. Il ne se dit que des races illustres *A.* بيت — آل pl. بيوتات *P.* دودمان — خاندان — خانواده *T.* اوجاق || Maison noble آل باهر الشرافة illustre آل جليل — بيت قديم ancienne خاندان بلند عنوان — الشان خاندان — La maison d'Autriche اوشتريا خاندانی Cette maison est éteinte, finie بو خاندان منقرض اولمشدر Cet homme a relevé sa maison كندو خاندانتك قدر وشاننی ترفيع ايلدی — بلندئ قدر ومنزلتنه سبب اولمشدر

On dit, Une personne de bonne maison, pour dire, de noble et ancienne race *A.* اهل البيت — كريم العرق — كريم الاصل — جليل النسب *P.* خاندان زاده *T.* خاندان اولادی — اوجاق زاده

On appelle l'église, La maison de Dieu *A.* بيت الله || La maison de Dieu est une maison de prière بيت الله مكان صلات وعبادتدر

Et la Maison Royale, les princes du sang *A.* ابناء الملك — ابنای خاندان — اهل البيت السلطانی *P.* شهزادگان — پادشاهی *T.* شهزادهلر — پادشاه اولادی

Et petites maisons, l'hôpital où l'on renferme les fous *A.* مارستان — دار المجانين — المجانين *T.* خانهٔ ديوانگان *P.* تيمارخانه

On dit, en termes d'Astronomie, Les douze maisons du soleil, pour dire, les douze signes du Zodiaque *A.* اثنا عشر منزلاً — اثنا عشر برجاً

MAISONNÉE. Tous les gens d'une famille. V. Maison dans ce sens.

MAISONNETTE. Petite maison *A.* بيت صغير *P.* خانهٔ كوچك *T.* اوجغز — خانهجك || Il est logé dans une maisonnette بر خانهجكده مقيمدر

MAÎTRE. Celui qui a des domestiques, des esclaves *A.* سيّد pl. سادات — مخدوم pl. مخاديم *P.* خانه خدا — خداوند *T.* آغا — اقا || Bon maître مخدوم كريم المزاج rude مخدوم شديد المزاج بر آغا Servir son maître آغا ارامق Chercher maître كندو مخدومنه خدمت ايتمك Ce laquais a changé de maître فلان چوقدار آغا دكشدردی Cet esclave s'est sauvé de chez son maître بو كوله آغاسی يانندن فرار ايلدی — Les ambassadeurs disent, Le roi mon maître مخدومم اولان پادشاه — On dit proverb. Tel maître, tel valet بويله آغانك بويله خدمتكاری اولور

Il signifie aussi, Supérieur qui commande, soit de droit, soit de force *A.* حاكم — ربّ *P.* خداوند — داور *T.* فرمانفرما — حاكم || Dieu est le maître de l'univers جناب خدای لم يزل الله ذو الجلال خداوند جهاندر — ربّ العالميندر Le roi est le maître dans ses États پادشاه ملكی ايچنده حاكم فرمانفرما Il s'est rendu maître de la place قلعهيی زير حكمنه در ادخال ايتدردی Il a une grande armée, il a gagné la bataille, il est le maître de la campagne معيّتنده براردوی جسيم موجود اولوب اعدا ايله لدی المقابله حائز رهينهٔ فوز وغالبيّت اولمغله ميدان حرب وقتال يد حكمنده قالمشدر Il parle en maître خداوندانه ادای تكلّم ايدر — طور Chacun est maître chez soi هر كس كندو خانهسنده حاكم فرمانفرما در — فرما نفرمايی ايله تكلّم ايدر — On dit, Se rendre maître des esprits, des cœurs اذهان وقلوب ناسی كندويه اذهان وقلوب ناسه — منقاد ورام ايتمك — محكوم ايتمك — كسب استيلا ايتمك — Et se rendre maître de la conversation, pour dire, attirer à soi toute l'attention de la compagnie مسامع ارباب مجلسی طرفنه جلب ايله مذاكرهيه كسب هوای نفسنی استيلا ايتمك Être maître de ses passions — امراض نفسانيّهيه غلبه ايتمك — كندويه محكوم قلمق Être maître de soi تمالك نفس ايتمك — On dit aussi, Se rendre maître du feu, pour dire, arrêter les progrès d'un incendie هجمهٔ آتشك كسر وتوقيفنه — هجمهٔ ناره غلبه ايتمك ظفرياب اولمق

On dit, Être le maître de faire quelque chose, pour dire, avoir la liberté de faire cette chose *T.* بر شی بر — مختار اولمق بر كمسنهنك منوط — كمسنهنك يد اقتدارنده اولمق — رأی اختياری اولمق || Vous êtes le maître de venir chez

moi quand il vous plaira دیلدیککک وقتده بکا کلمکه
مختارسک d'y aller, ou de n'y aller pas اول طرفه واربق
ویاخود وارمامق خصوصنی منوط رأی واختیارک اولان
خصوصنده اختیار الکده در- Vous êtes bien le maître اوردندر
سن بیلورسک - اختیار الکده در .T الخیار فی یدک .A
رأی سنکدر-

Il se dit aussi par civilité .A آمر .P فرمانفرما .T بیوریجی
|| Nous irons où vous voudrez, vous êtes le maître دیلدیکک
آمر وفرمانفرما - امر سنکدر - محلّه کیده‌رز آمر سنسک
سنسک

Maître, se dit aussi de tous ceux qui enseignent quelque art ou quelque science .A معلم .pl معلّمین .P خواجه .T خوجه || Maître de langues معلّم لسان de musique موسیقی خواجه‌سی d'escrime اعمال سلاح معلّمی de dessin فنّ تصویر معلّمی d'école مکتب خواجه‌سی Maître à danser رقص معلّمی رسّام-

Il signifie aussi, savant, expert en quelque art .A عالم .pl علما .P دانشمند - استاد .T اوسته || Il est grand maître en cela بو مادّه‌ده اعاظم علمادندر Homère et Virgile sont deux grands maîtres en poésie فلان وفلان کشی فنّ شعرده اعاظم علمادندر Je m'en rapporte aux maîtres de l'art بو بابده رأیمی اول فنّک علما واستادلرینه حواله ایده‌رم Main de maître استاد الی

Et seigneur, propriétaire .A متصرّف - مالک - صاحب .P خداوند .T صاحب || Il est maître de cette terre بو ارضک صاحبیدر Qui est le maître de ce cheval? بو بارکیرک صاحبی کیمدر J'ai trouvé un cheval qui n'avait point de maître صاحبسز بر بارکیر - صاحبی یوق بر بارکیر بولدم - On dit, qu'un orateur est maître de son sujet, de sa matière, pour dire, qu'il les possède parfaitement فلان واعظ مبنای موعظه اتّخاذ ایلدیکی مادّه‌یه کنهیله مالک ومتصرّفدر

Il se dit aussi de celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans quelque corps de métier .A خرّیج .P برتبهٔ استادی بر آورده .P اوسته چیقمش || Maître tailleur خیّاط خرّیج - استاد - استاد چیقمش Maître maçon دیوارجی چیقمش درزی دیوارجیلقده استاد چیقمش

On appelle Maître valet, maître garçon, maître clerc, celui qui est le premier entre ses compagnons .T باش اسکی

En termes de Marine, on appelle Maître, le premier officier qui commande toute la manoeuvre .T قوجه رئیس

C'est aussi le titre de ceux qui sont revêtus de certaines charges .T خلیفه || Maître des cérémonies تشریفات خلیفه‌سی de la garde-robe خفتانی خلیفه‌سی Maître d'hôtel du roi مصرف خلیفه‌سی Maître des requêtes عرضحالجی خلیفه‌سی شهریاری des comptes باش محاسبه خلیفه‌سی des eaux et forêts قوریجی خلیفه‌سی - On dit aussi, Grand maître des cérémonies .T سر تشریفاتی - تشریفاتجی باش Grand maître des eaux et forêts .T قوری آغاسی - قوریجیلر آغاسی - قوریجی باشی

MAÎTRESSE. Ce mot est le féminin de Maître dont il a la plupart des significations .A سیّدة .pl سیّدات - مخدومة .pl مخدومات .P بانو - کدبانو - خاتون خانه - خانوادة .A صاحبة .pl صاحبات - مالکة .pl مالکات .P خداوند .T صاحب || Cette femme est fort bonne maîtresse, elle traite bien ses domestiques فلان خاتون بر سیّدهٔ کریمة الطبع اولمغله اتباعسنه رفق ایله معامله ایدر Maîtresse du logis صاحبة البیت Elle est dame et maîtresse de cette terre بو ارضک هم سیّده وهم صاحبه‌سیدر

Il se dit aussi de celle qui est aimée de quelqu'un .A معشوقة .P محبوبة - جانان - دلدار - دلربا - دوست - مول .T سوکولی - اوبناش -

MAÎTRISE. Qualité de maître. Il ne se dit que des métiers .A رياسة الحرفة .P استادی .T اوسته‌لق || Il a acheté la maîtrise ریاست حرفتی اقچه ایله تحصیل ایلدی

MAÎTRISER. Gouverner en maître .A تحکّم - حکومت .P فرمانرانی کردن .T بیورمق || C'est une injustice que de vouloir maîtriser ses égaux امثال واقران حقنه ادّعای تحکّم ایتمک حق دکلدر Il ne faut pas se laisser maîtriser نفسی حقنه آخرک تحکّمنی قبول ایتمک روا دکلدر - On dit, Maîtriser ses passions امراض نفسه حکومت ایتمک - امراض هوای نفسی ضبط ایتمک - نفسانیّه قهر ایتمک

Maîtrisé. .A محکوم .P فرمانبر .T آلتنده اولان حکم

MAJESTÉ. Grandeur suprême. Il se dit par excellence de Dieu .A عظمت - کبریا - جلال .P بزرکی .T اولولق || La majesté divine عظمت ربّانیّه - جلال وعظمت جناب ربّ العزّة - کبریای یزدانی - Il se dit aussi des rois et des Empires .A عظمة الشان - شوکت - مهابت .P نژمندی - آبوغ .T || La majesté des rois عظمت شان ملوک وسلاطین بیوکلک

La majesté royale شوكت پادشاهی La majesté du trône شوكت وعظمت سلطنت La majesté de l'Empire Romain سلطنت روميّه‌نك عظمت شانی

Il se dit aussi des lois et des assemblées augustes A. مهابت P. شكوه T. بيوكلك || La majesté des lois قانونلرك شكوه du Sénat سناتو تعبير اولنور ديوانك شكوه ومهابتی

MAJESTÉ, est aussi un titre qu'on donne aux empereurs et aux rois T. مهابتلو - شوكتلو - جناب شوكتمآب || Votre majesté شوكتمآب حضرتلری Sa majesté جناب شوكتمآبلری Leurs majestés شوكتلولر Sa majesté Impériale جناب شوكتمآب جناب مهابت نصاب ايمپراطوری - ايمپراطوری S'il plaît à votre majesté ارادهٔ شوكتنمودهٔ شاهانه‌لرينه موافق ايسه ارادهٔ شاهانه‌لری تعلّق ايدر ايسه - Sa majesté partit de Paris un tel jour شوكتپناه حضرتلری فلان كون پارسدن عزيمت ايلدی

MAJESTUEUSEMENT. Avec majesté A. بالعظمة - بالمهابة - بالجلال P. نژمندانه - با فر وشكوه T. اولولق ايله || Il marche majestueusement با كمال شكوه وعظمت مشی ايدر

MAJESTUEUX. Qui a de la majesté A. مهيب - ذو المهابة - جليل - باهر العظمة - P. نژمند - پر شكوه - T. آموغناك - مهابتلو - عظمتلو - اولو || Un air majestueux سيمای مهابتنما style سبك وانشای عظمت احتوا front جبين مهابتقرين temple معبد جليل Taille majestueuse قامت باهرة المهابة démarche حركت با عظمت

MAJEUR. Qui a atteint l'âge de majorité A. بالغ - كبير P. رسيده T. يتشمش || Il ne faut avoir que vingt ans pour être majeur en Normandie فلان دياره كبير عدّ اولنمق ايچون يكرمی سنه‌يه واصل اولمق لازمدر Une fille majeure peut se marier sans le consentement de ses parens حدّ كبيره واصل اولمش قز والدينی رضاسی يوغيكن تزوّجه قادره دكلدر - بالغه اولان قز

On appelle Force majeure, une force à laquelle on ne peut résister A. قوّت غالبة - Et causes majeures, affaire majeure, des causes, une affaire d'une grande importance علل جسيمه - امر جسيم - خطب عظيم

On dit, La majeure partie, pour dire, la plus grande partie A. اغلب - اكثر P. بسيارترين T. جوغی

MAJEURE. T. de Logique. C'est la proposition d'un syllogisme qui contient l'attribut de la conclusion A. كبری || Je vous accorde la majeure, et vous nie la mineure كبرايی تسليم لكن صغرايی انكار ايده‌رم

MAJOR. Officier de guerre T. ماجور تعبير - بيكباشی اولنور عسكری ضابطی

ÉTAT-MAJOR. État dans lequel sont compris les officiers supérieurs d'une armée, d'une place A. رؤسا P. سركردگان T. ضابطان

MAJORITÉ. L'état de celui qui a atteint l'âge compétent pour jouir de ses droits A. حدّ البلوغ - سنّ البلوغ - حدّ الكبر P. حال رسيدگی T. يتشمه || Il a atteint l'âge de majorité حدّ بلوغه رسيده اولمشدر - حدّ كبره واصل اولمشدر On a remis cette affaire à la majorité du roi بو مصلحت پادشاهك سنّ بلوغه - حدّكبره وصولی وقتنه قدر تأخير اولندی وصولی وقتنه تعليق اولندی

MAJUSCULE. Grande lettre A. حرف كبير pl. حروف كبيرة T. ايری حرف - سلوس حرفی

MAL. Le contraire de bien A. سوء - شرّ P. بد T. كوتيلك - فنالق || Il n'y a point de bien sans quelque mélange de mal محض خيرك وجودی محالدر بهمه حال نوعمّا شرّ ايله مخلوط اوله كلمشدر Il n'y a pas grand mal à cela بو بابده بو مادّه‌ده جسيم بر فنالق يوقدر - بر درلو شرّ عظيم يوقدر - On dit proverb. De deux maux, il faut éviter le pire A. اختيار الاهون الشرّين

Il signifie aussi, défaut, imperfection, soit du corps, soit de l'esprit A. عيب pl. عيوب - نقيصة pl. نقايص P. كمی T. قصور || Je ne connais point de mal en lui فلانه بر درلو عيب بوله‌مم - Dire du mal de quelqu'un A. تعييب - تشنيع P. زشتاری كردن T. عيبلمك - فصل ايتمك

Et vice, mauvaise action A. سيّئة pl. سيّئات - فعلة قبيحة pl. افعال قبيحة - شرّ P. بد كرداری - كردار بد T. كملك - كوتولك - سيّئاتدن || Il faut éviter le mal et faire du bien حذر ومجانبت وافعال خيريّه ايله عمل وحركت اولنمق لازمدر Il est enclin et endurci au mal شرّه مايل ومصرّ در Il ne faut point faire un mal, pour qu'il en arrive un bien بر كونه حسنه امنيه‌سيله ارتكاب سيّئه ايتمك روا دكلدر اميد خير ايله ارتكاب شرّ ايتمك جائز دكلدر

Et douleur A. وجع pl. اوجاع - الم pl. آلام P. درد T.

صيزى - آغرى || Je sens bien du mal وجع شديد حس
ايدەرم Vous me faites mal بكا ايراث - بنى ايجاع ايدرسك
وجع ايدرسك

MAL DE TÊTE. A. صداع P. درد سر T. باش آغريسى

Il signifie aussi, maladie A. مرض pl. امراض - علت pl.
علل P. رنج - درد T. خستەلك || Mal dangereux داء خطرناك
عضال - داء contagieux مرض سارى épidémique مرض شامل
مرض جارف - incurable بر علت ممتنع الدوا - درد بيدرمان
بر علت - علاج قبول ايتمز invétéré مرض قديم - بيللنمش
خستەلك enraciné مرض متأصل vénérien فرنكى علتى
Mal de rate, de vessie مرض كبد ومرض مثانه Où a-t-il
pris ce mal? نرەدن - بو علتى نه طرفدن اخذ ايلدى
قزاندى Ce remède guérit bien des maux بو دوا امراض
عديدەنك دفعنه مدار اولور Il ne guérira jamais de ce
mal-là بو علتدن ابدى شفاياب اولەجغى يوقدر Chacun
sent son mal هر كس كندو دردينى بيلور Depuis quand ce
mal-là vous tient-il? قنغى وقتدنبرو بو علته مبتلا اولمشسك
Ce mal vous a pris tout à coup بو علت سكا دفعةً مستولى
عارض اولمشدر - اولمشدر

On appelle Mal d'enfant, les douleurs d'une femme qui ac-
couche A. مخاض - زحمة - زكمة P. زه درد T. بورى - طوغورمه
ولادت ايقنديسى - طوغورمه بوريسى - زحمتى

Et mal caduc, haut mal, l'épilepsie A. داء الصرع P. درد
ديوگلوج T. طوتارق - حواله

On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire,
d'un petit accident en un plus grand يغموردن قاچر ايكن
طولويه راست كلمك

Il signifie aussi, dommage, tort A. ضرر - مضرّة pl. مضارّ P.
گزند - زيان T. ضرر || On disait que les ennemis avaient
désolé toute la province, mais le mal n'est pas si grand qu'on
le faisait دشمن جميع مملكتى خراب ويباب ايلديكى
منقول ايسه ده ايراث ايلديكى زيان وضرر سويلنديكى
مرتبەدە دكلدر Dieu vous garde de mal الله تعالى سنى
ضرردن مصون ايليه Si vous faites cela, il vous en prendra
mal شونى ايشلر ايسەك ضرر ايتمش اولورسك Il ne
sent pas encore son mal اوغراديغى ضررى هنوز بيلەمينور
Cela ne fait ni bien ni mal بو شئ نه فائدە نه ضرر ايدر
Vous lui voulez mal فلانك ضررينى استرسك Il m'en veut

mal ضررمى استر Que le mal que je lui veux me puisse ar-
river فلانك حقنه ديلديكم ضرر باشمه كلسون
Et inconvénient A. محذور P. ناسازكارى T. مانع || Vous
pouvez faire telle chose, mais le mal est que... فلان ايشى
ايشلمك يد اختياركدە در لكن شو محذور وار در كه
غيابى بر محذور عظيمدر C'est un grand mal qu'il soit absent
On dit, Prendre une chose en mal, pour dire, s'en offenser
T. كوجنمك - بر شيدن رنجيده خاطر اولمق
Et tourner, expliquer une chose en mal, pour dire, lui don-
ner un mauvais sens T. بر كلامى سوء معنا ايله توجيه ايتمك -
معناى قبيحه چويرمك

MAL. Peine, travail A. عنا - مشقت P. رنج T. زحمت ||
On a trop de mal chez ce maître-là بو استادك ياننده
چوق عنا ومشقت چكيلور Il a bien du mal à gagner sa
vie نفقەسنك تداركنده خيلى عنا وزحمت چكر

MAL, adv. De mauvaise manière A. قبيحاً - بصورة القبيحة
بسوء الصورة - P. بد T. فنا || Cette affaire va mal بومصلحت
فنايه وارر - فنا كيدر - صورت قبيحه كسب ايدر Il a mal
fait ses affaires امورينى سوء صورت ايله تنظيم ايلدى Que
cela est mal bâti, mal fait بوشئ نقدر صورت قبيحه ايله
نقدر فنا صورت ايله ياپلمشدر - بنا اولنمشدر J'ai mal
entendu ياكلش آلدم - فنا آكلادم Il prend mal les avis qu'on
lui donne كندويه ايتدكلرى نصيحتلرى معناى قبيح ايله
فكر - سوء فكر ايله ملاحظه اولنمش Mal pensé توجيه ايدر
سوء صورت ايله شرح وتفسير Mal interprété غير صحيح ايله
وجه غير صحيح ايله - اولنمش

MALACIE. Maladie des femmes grosses, qu'on appelle aussi
Envie de femme grosse. V. Envie.

MALACTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens émolliens
A. مليّن pl. مليّنات P. نرمساز T. يومشادىجى

MALADE. Qui n'est pas en état de santé A. عليل - مريض
pl. مرضا - سقيم pl. سقام P. رنجور - بيمار - خسته T. خسته
|| Malade à la mort مرض مهلك ايله خسته Il est malade
d'un mal incurable نا قابل دوا بر داء عضال ايله مريض
كدرندن خسته Il s'est chagriné, il en est malade وبيمار در
Il est au lit malade مريضاً صاحبفراشدر Fort malade اولدى
آغر خسته - موقوطاً مريض grièvement شديداً مريض dan-
gereusement مرض خطرناك ايله خسته - Légèrement malade

A. المزاج منحرف *P.* مزاج نا خوش *T.* كيفسز - Avoir l'air malade, la couleur malade *A.* الوجه مريض *P.* سيما خسته *T.* خستەلقلو بكزى - On dit figur., qu'un État est bien malade, quand il y règne un grand désordre حالدر خسته و دليل ودولت ملك وجود Il est plus malade de l'esprit que du corps غالبدر وجودينه سقامت عقلى سقامت Il est malade d'imagination معلولدر خيالاً C'est un esprit malade *A.* العقل سقيم - العقل معلول *P.* عقل خسته *T.* خسته عقلى

On le dit aussi des parties du corps *A.* مريض - متألم - معلول *P.* المزده - دردناك *T.* خستەلقلو || Il faut appliquer le remède à la partie malade اوزرينه المزده عضو دوايى ايدر اقتضا اورمق - اوزرينه معلول عضو

Et des plantes, des arbres qui dépérissent *A.* ذابل - مايل الذبول الى حال *P.* پژمرده *T.* صولنق

MALADIE. Altération dans la santé *A.* داء - مرض .pl امراض *T.* درد - بيمارى - رنج *P.* اسقام .pl سقم - علل .pl علت - خستەلك || Maladie légère خفيف مرض grande شديد مرض - عضال داء - longue مديد مرض incurable الدوا ممتنع داء مرض mortelle علاج قبول ايتمز خستدلك - درد بيدرمان مهلك compliquée مختلط مرض - خستەلك قاريشق contagieuse سارى مرض chronique مزمن مرض aiguë حادّه علت - حادّ مرض - تيز درد Il y a des maladies héréditaires بعض در وار موروثه واسقام علل Il relevait de maladie اولديغى مبتلا ايدى بولمقده افاقت هنوز مرضدن Il a mauvais visage, il couve quelque maladie بركونه اولمغله متغيّر رويى رنك ايدر دلالت مكنونديه علت - Figur. || Les passions sont les maladies de l'âme معنويّەدندر علل نفسانيّه امراض - علل قلبيّەدندر Il aime excessivement les tableaux, c'est sa maladie بو دردى اشته در افراطده مرتبهٔ ومحبّتى هوس تصويرانه ازهار Il aime passionément les fleurs, c'est sa maladie در او دردى در وار هوسى فرط وشكوفەلره - كمال چيچكلره ايدندى درد كندويه ومحبّتى هوس

MALADIF. Qui est sujet à être malade *A.* ممراض - مسقام - خسته *P.* عليل المزاج - انكشتال - بيمارغنج - بيمارگون - خسته جكر - خستەلقلو *T.* مزاج || Il a épousé une femme bien maladive اولدى متزوّج قارىيه بر المزاج عليلة

MALADRERIE. Hôpital des lépreux V. *Léproserie.*

MALADRESSE. Défaut d'adresse *A.* خراقت - عجرفة *P.* خام دستى - خيره دستى *T.* ال اويغونسزلغى - بجركسزلك || La maladresse de cet ouvrier خراقتى ايشجينك بو

Figur. *A.* عدم الحذاقة - عدم المهارة - عجرفة *P.* خامكارى *T.* بى استادى - استادسزلق || Il y a bien de la maladresse dans ce discours, dans cette apologie واثبات كلامده بو در ظاهر حذاقت عدم مقالەده اشبو حاوى برائتى Il est d'une extrême maladresse dans tout مرتبهٔ حذاقتى عدم هرشيئده در افراطده

MALADROIT. Qui manque d'adresse *A.* اخرق - متعجرف *P.* خيره دست - خام دست *T.* الى اويغونسز - بجركسز || C'est un ouvrier fort maladroit ايشجيدر بر دست خام Il est maladroit dans tout ce qu'il fait دستدر خيره واخرق هرايشده درالى اويغونسز

Figur. *A.* عديم الحذاقة - عديم المهارة *P.* خامكار *T.* چولپه - استادسز || C'est un maladroit حذاقتدن بضاعهٔ آدمدر بر بهره بى

MALADROITEMENT. Sans adresse *A.* بالخراقة *P.* بخام دستى *T.* ايله بجركسزلك

Figur. *A.* من غير حذاقة - بلا مهارة *P.* خامكارانه *T.* بلا حذاقة عمل || Il s'est conduit maladroitement چولپەجه ايلدى وحركت - چولپەجه

MALAISE. État fâcheux, incommode *A.* سوء الحال - عدم الراحة *P.* بيحضورى - بى آرامى - ناخوشئ حال *T.* راحتسزلق - حضورسزلق - ناخوشسزلق || Il n'est pas accoutumé à souffrir le malaise دكلدر مألوف تحمّلنه حالك سوء Avoir du malaise اولمق راحتسز Sentir du malaise طويمق راحتسزلق

MALAISÉ. Difficile *A.* عسير - صعب *P.* دشوار *T.* كوج - مشكل || Cela n'est pas si malaisé que vous croyez ايلديككز ظنّ دكلدر مشكل مرتبەده فلان Il est malaisé de faire telle chose شيئى ايتمك امر دشوار در Il est malaisé à gouverner ادارەسى ادمدر مشكل

Et qui est à l'étroit dans ses affaires *A.* ضيق الحال في - في مضايقة الحال - في ضرورة الحال *P.* درتنكئ حال *T.* در ضرورت حال - صيقيده - ضرورتده || Cette famille est malaisée در حالده ضرورت خاندان بو - در مضايقەده وضرورت

MALAISÉMENT. Difficilement *A.* عسيرا - بعسرة - بالصعوبة *P.* بدشوارى *T.* كوجلك ايله || Vous réussirez malaisément

à ce que vous entreprenez متصدی اولدیغک مصلحته بالصعوبه ظفریاب اوله بیله‌جکسک

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بچلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* فایل الرأی ـ سقیم الرأی ـ افین ـ مأفون *P.* کم اندیش *T.* ملاحظه‌سز || Il fut si malavisé que... اول رتبه‌ده سقامت رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمک فایل الرأی اولدیغکه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

Malaxé. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام *T.* چلیمی چرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب ـ غیر ممنون *P.* نا خشنود *T.* نا خوش کوکلی || Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قالەجق Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلسک آغاسی خشنود دکلدر ـ دکلدر Son maître est malcontent de lui کندودن ممنون دکلدر Le roi est malcontent de son service پادشاه فلانک خدمتندن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر pl. ذکور *P.* نر *T.* ارکک || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشارک اناثی ذکورندن اولا واعلا در – On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قویّ ـ متین ـ راسخ *P.* استوار *T.* قوّتلو || Courage mâle عزیمت نجدت باهرة المتانة résolution سبک style سیمای متانت‌نما air صوت متین voix قویّه رسوخ ومتانت Des figures mâles قلم ایله پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن ـ لعنت *P.* نفرین ـ بد دعا *T.* لعنتلمه || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطنی حقنه هزار بهزار لعن ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی لعنت ونفرین ایلدی – On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانەده وبو مصلحتده لعنة الله واردر

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار اوغورسزلق وار در ـ در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice نفث عقد ایله اهلاک رمهٔ حیوانات ایتمک Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معکوسیّة ـ شآمة البخت *P.* البخت ـ بد بختی ـ واژگونیٔ بخت *T.* بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشئومک مقتضاسی اولەرق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شآمت بخته اوغرایه‌جقسک

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت *P.* از واژگونیٔ بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم ـ وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت افادهٔ مرام اولنه‌میوب لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ عظیمه‌نک حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu یاکلش آکلمه در ـ وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.* یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر یاکلشلق دعواسنک فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* ناخوشی *T.* کیفسزلک || Sentir du mal-être سوءمزاج حسّ ایتمک

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سوء التقطیع *P.* اندام بد *T.* فنا کسیم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسک کسیمی فنا در dans ce mur بو دیوارک تقطیعی قبیحدر

Figur. A. سوء الصنيع - سوء العمل P. بد كردارى T. يرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien ادراك ايده مديكم فهم وادراك مشوار وسلوكنده كركى كبى خارجه - بر نوع سوء عمل اولمق كركدر || L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon بو قوناغك كتخداسى جيقاره مديغم بر كونه سوء عمل وار در || Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنيع ايله متهومدر بر سوء صنيع واردر

MALFAIRE. Faire de méchantes actions اساءة - ايقاع الخباثة T. بد كردارى نمودن - بد كارى ساختن P. ايقاع الشر - فنالق ايشلمك - يرامزلق ايتمك || Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اساءته مايل اولمق || Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شردن غيرى نسنه دن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui A. سوء الصنع - سوء العمل - خباثت P. بد كارى T. يرامزلق - || Il a donné des preuves de malfaisance كوتولك ايشلمه اثبات خباثت ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres A. شرير pl. اشراء - خبيث P. بد كردار - بد كار - بد نهاد T. يرامز - يرامزلق ايدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود || Il est d'une humeur malfaisante خبث طبيعت ايله مألوفدر - ايقاع شر ايله - بالطبع سوء وضع ايله مجبولدر || Et qui fait du mal, qui est nuisible A. مضر P. زيانرسان T. ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مركب اولان ايچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد - باده لر مضر در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions A. شرير pl. اشرار pl. اشراء - اهل الشر pl. ارباب الشر - حكاك الشر P. بد كار - شر پيك T. يرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرك حقندن كلنمسى لازمه حالدندر || C'est un malfaiteur اهل شر در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation A. قبيح الشهرة - P. بد نام T. ديللنمش مذموم

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne A. بلا انضمام الرضا - على خلاف الرضا - على خلاف الرأى P. خلاف T. كمسنه نك رأى ورضاسى يوغيكن - دلخواه || Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق - رأى ورضام منضم اولميه رق - ايشلدى رأى ورضام

On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force A. طوعاً وكرهاً P. خواه ونا خواه T. استر استمز - يوغيكن ايتدى || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونى ايده جكسك

Il signifie aussi, nonobstant A. مع فا فيه - مع الوجود P. با وجود T. بايله همه - آنكه وار ايكن || Il est parti malgré la rigueur du temps مع وجود شدة الهوا عزيمت ايلدى - كرچه هوانك شدتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى || Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره كولق وار ايكن طانيدم - تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable A. عديم الكفاية - عديم المهارة - قليل اللياقة - عديم الاهلية P. نا اهل - كم مايه T. اوغوز - اهليتسز - مهارتسز || Malhabile dans ses affaires كندو امورنده عديم الكفايه || dans les négociations امر مكالماتده قلت لياقت واهليتى دركار بر آدم || Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم كبى - كمايه بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. A. بلا لياقة - بلا كفاية - من غير مهارة P. بنا اهلى T. اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté A. عدم الكفاية - عدم اللياقة - عدم المهارة P. نا اهلى - كم مايكى T. اوغوزلق || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لياقتى عهده سنده اولان منصبدن محروميتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne A. شآمة الطبع - معكوسية البخت - نكبت - ادبار P. بد بختى - بد طالعى - نا سازكارئ بخت - واژگونئ بخت - مرخشد T. بختسزلق - شآمت بختى || Le malheur lui en veut شآمت ... || Le malheur a voulu que... يقه سنى صاليويرمز معكوسيت بختى تقريبيله - طالعى بونى ايجاب ايلديكه || C'est un effet de son malheur شويله اقتضا ايلديكه اثر نا سازكارئ بختى مقتضاسيدر - ادبار يدر || Être en malheur مشئوم القدم اولمق - حال ادبارده اولمق || Porter malheur بو حالتى اوغورسزلق كتورمك || J'attribue cela à mon malheur بخت سياهمه حمل ايده رم || On ne saurait éviter son malheur واژگونئ بخت نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر || Tomber dans le malheur نكبت وادباره - كرفتار ادبار اولمق - كرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* داهية ـ نوايب pl. نايبة
pl. آفات *P.* آفت ـ مصايب pl. مصيبت ـ دواهى pl.
دواهى || Grands malheurs فلاكت ـ كدر ـ بلا *T.* فلكزدگى
آفت نائبۀ غير مسبوقه Malheur extraordinaire bizarre عظيمه
Tomber بر مصيبته اوغرادى Il lui est arrivé un malheur غريبه
dans un grand malheur بر مصيبت عظيمه يه گرفتار اولمق
Il est accablé de malheurs غلبۀ مصايب وآفات ايله موقوط
بار طاقتشكن مصايب واكداردن قامت اقتدارى ـ الحالدر
مدت عمر انسانده ظهورى Les malheurs de la vie دور تا در
لا بد اولان مصايب واكدار گوناگون C'est un surcroît de
malheur ضميمۀ ادبار در ـ علاوۀ ادبار در

On dit, Malheur à ... Malheur sur ..., comme par imprécation *A.* لعنة الله عليه *P.* مقهور خدا بادا *T.* الله بلا ويرسون
|| Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت
مأمورهلرنده ارتكاب خيانت ايدنلره الله بلا ويرسون
Malheur sur eux et sur leurs enfans لعنة الله عليهم وعلى
اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à ... par simple exclamation *A.*
ويل له *P.* حيفا به *T.* واى حالنه || Malheur aux vaincus
A. ويل للمغلوبين *P.* حيفا بآنكه مغلوب شود *T.* يكلمشلرك
واى حاللرينه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشئوم *P.*
بختك ترسلكندن ـ قضارا *T.* از قضا ـ برمقتضاى سيهبختى
|| Il tomba par malheur از قضا سقوط بختسزلغه مبنى ـ
قضارا شويله ظهور ... Il est arrivé par malheur que ... ايلدى
ايتديكه

MALHEUREUSEMENT. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضاء بخت مشئوم وفات ايتمشدر
Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* منكوبا ـ مدبرا
P. بختسزلقده ـ فنا حالده *T.* در بد بختى ـ در بد حالى
|| Il est mort malheureusement مدبرا ومنكوبا وفات ايلدى
حال نكبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدى ـ
وادبارده عمرينى تمام ايلدى

MALHEUREUX. Qui n'est pas heureux *A.* منكوب ـ مدبر *P.*
بدحال ـ بد بخت ـ سيهبخت *T.* حالى يمان || Il y a des hommes malheureux par leur faute بعض كسان كندو عمللريله مبتلاى
ـ بعض كسانك نكبتى كندو عمل يدلريدر ـ نكبتدرلر
ادبار ونكبتلرى كندو خطا وتقصيرلرندن اقتضا ايتمش
Les damnés seront malheureux à jamais اهل حالاتندر
جهنم الى الابد منكوب اولدجقلر در
Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.*
مغدور *T.* نا مراد ـ بيچاره ـ بينوا *P.* غير مرزوق ـ خاسر
|| Il mène une vie malheureuse فلك مغدورى ـ ايام عمرينى
حال مغدوريتده كچيرور ـ حال خسران اوزره امرار ايدر
Il est dans un état malheureux مغدوريتده در مغدور ـ حال
dans une situation malheureuse الحالدر موقع بيچارگى
C'est un homme malheureux ومغدوريتده در خاسر الآمالدر
مغدوردر ـ فلكزده در ـ نا مراد در ـ دردمند در ـ بيچاره در ـ

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* اتمام العمر بوخامة العاقبة ـ ختم
ايام زندگانى در انجام بد بتمامى *P.* العمر بسوء العاقبة
T. رسانيدن صوكى فنا اولەرق عمرينى تمام ايتمك

Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* مشئوم البخت ـ عديم
البخت ـ غير مجدود *P.* بيبخت ـ بد بخت ـ كم بخت
|| Il est malheureux en tout *T.* بختسز ـ سيهروز ـ سيهبخت ـ
ce qu'il entreprend جميع اموره مشئوم اولديغى متصدى
à la guerre, au jeu جنكده بيبختدر وقمارده شآمت البختدر
بختى وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* منحوس ـ مشئوم *P.*
نا مبارك ـ خجسته *T.* اوغورسز || Un jour malheureux
يوم منحوس Constellation malheureuse حادثۀ منحوسه accident
كوكب مشئوم rencontre اتفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un homme a la main malheureuse *A.* مشئوم اليد *P.* نا خجسته
دست *T.* الى اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبەده الى
ـ اوغورسزدر كه هر نديه يابشەجق اولور ايسه قيريلور
Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد
نكاحه دائر اموره مشئوم اليد در

Malheureux. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار
الشآمة || Il a la mine malheureuse شكل وسيماسنده آثار
ناصيۀ حالنده آثار شآمت بديدار در ـ شآمت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر pl. نوازل الدهر ـ صدمة فلكيّة
pl. صدمات فلكيّة ـ قارعة pl. قوارع *P.* فلكزدگى ـ بلاى
T. قضا ناگهانى

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mal-

- انتخاب موجب الوخامة - سوء الانتخاب *A.* vais succès
Et conseil malheureux *A.* نصيحة منتجة الوخامة - سوء الرأي
Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir, qui est mauvais dans son genre *A.* ردیٔ - حقیر *P.* کمقدر - Un malheureux écrivain بر کاتب ردیٔ || کوتی *T.* کمین
Malheureux auteur کوتی بر مؤلف
Et misérable *A.* مسکین pl. مساکین - عاجز pl. عجزة *P.* بیچاره - دردمند - بد حال *T.* دوشکون || Il faut avoir compassion des malheureux عجزه وبیچارگان حقنده مرحمت لازمدر
Et un méchant homme *A.* خبیث *P.* نا مرد - بد منش - بد نهاد *T.* یرامز
On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse *A.* ضعیف الحافظة *P.* سست یاد *T.* حافظه‌سی کوشک - ضعف حافظه‌سی وار

MALHONNÊTE. Contraire à l'honnêteté *A.* دنی - باهر الدنائة *P.* دنائت آلود *T.* آلچق || Action, procédé malhonnête فعل دنی وحرکت دنائت آلود
Il signifie aussi, incivil *A.* جلیف *P.* خورباد *T.* خورباد
C'est un homme très-malhonnête بر خورباد آدمدر || Cela est très-malhonnête بو کیفیت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté, à la civilité *A.* بالدنائة *P.* دنائتکارانه *T.* آلچقجه *A.* بجلافة *P.* خوربادانه *T.* خوربادجه || En user malhonnêtement خوربادجه عمل وحرکت ایتمک

MALHONNÊTETÉ. Incivilité *A.* جلافت *P.* خوربادی *T.* خوربادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé سلوک وحرکتنده جلافت صورتی ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire *A.* خبث - خباثة *P.* خبث الطویة - الطبیعة - زشت خویی - بد منشی *T.* یرامزلق - بد نهادی || Il a un fonds de malice جبلتنده مایهٔ خباثت مرکوز در Cela procède d'une malice noire بو کیفیت خباثت شیطانیدن نشأت ایتمش احوالندر Sa malice est découverte خبث طبیعتی خارجه اخراج اولندی Il a fait cela par malice شونی خباثته مبنی ایشلدی S'il ne fait pas bien, c'est pure malice بونی لایقی اوزره اجرا ایتمز ایسه محض خباثتندندر C'est un homme sans malice خباثتدن بریٔ بر آدمدر - Malice noire, c'est-à-dire, atroce, perfide خباثت شیطانیة - Il se dit aussi des actions || Il m'a fait la plus grande malice du monde بکا جهانده مثلی نا مسبوق بر خباثت ایلدی On sait toutes les malices dont il est capable نی مقوله خباثتلره قادر اولدیغی عادتیه معلوم اولان احوالندر - On dit, La malice du péché *A.* وخامة الذنب - ردائة الذنب *P.* گناه زشتی *T.* صوچک کوتولکی

MALICIEUSEMENT. Avec malice *A.* بالخباثة - بخبث الطویة *P.* با بد نهادی *T.* یرامزلغه مبنی - یرامزلق ایله || Il l'a fait malicieusement شونی خبث طویت ایله ایلدی Il disait cela malicieusement اول کلامی خباثت ایله سویلر ایدی - خباثته مبنی Il interprète tout malicieusement هر شیئه خباثتکارانه معنا ویرر

MALICIEUX. Qui a de la malice *A.* خبیث - خبیث الطبع *P.* بد کیش - بد سرشت - بد نهاد - بد درون *T.* یرامز || Il est malicieux خبث طبیعت ایله مجبولدر C'est un esprit malicieux خویلو بر مزاج خباثت آلود در Un dessein malicieux نیت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité *A.* شرّا - بالمفسدة - بالخباثة *P.* با بد سگالی *T.* یرامزلق ایله || Interpréter malignement quelque chose بر شیئه مفسدتکارانه معنا ویرمک

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète *A.* شرّة الطبیعة - مفسدة الطبیعة - فساد الطبع - خبث الطینة *P.* بد سگالی *T.* یرامزلق - طبیعت کوتولکی || Connaissez mieux la malignité de cet homme بو آدمک شرّت طبعنی بر ایوجه استخراج ایله La malignité du siècle زماننک فسادی du coeur humain قلب بشرک مفسدتی
Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses *A.* وخامت - ردائت *P.* بدی *T.* فنالق || Corriger la malignité de l'antimoine دمور بوزانک وخامتنی اصلاح ایتمک La force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادویه‌نک قوت تأثیری وخامت حمّایه غلبه ایلدی La malignité du sort, des astres, de l'air طالعک وکواکبک وهوانک وخامتی

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est malin خبیثدر Il n'est pas si malin que vous dites دیدیککک مرتبه‌لرده خبیث دکلدر - Il se dit aussi des choses || Volonté maligne ارادهٔ خباثت آلود interprétation شرح وتفسیر متضمن خباثت اولان معنا pensée خباثت قرین Discours malin کلام خباثت انجام sens مئال خباثت اشتمال

souris زهرخند - تبسّم خبائتنما Il a dit cela d'un ton malin
- بو كلامى طور خبائت آلود ايله ادا ايلدى Regard malin *A.* عين الكمال - عين اللامّة *P.* چشم زخم - نظر بد *T.*
- اصابت عينى وار در Il a le regard malin || دكر كوز
كوزى دكر - چشم زخم صاحبيدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخيم
- ردئ *P.* بد *T.* فنا - كوتو || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصيّت رديئه وار در Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a. de malin دمور بوزانده
وآفيونده اولان رداءتك اصلاحى لازمدر Fièvre maligne
قرحهٔ رديئه وجراحت Ulcère malin, plaie maligne حمّاى ردئ
رديئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادگامه *T.* دشمن - دشمن كدرينه كولمه
كدرنجون سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبيث pl. ارواح خبيثه

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد
الفكر - فاسد النيّة - سيّئ القصد *P.* بد گمان - بد انديش
T. يرامز || Cet homme est très-malintentionné بغايت فاسد
الفكر بر آدمدر Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles
بو اراجيفك نشرى فاسد النيّه بعض كسانك ايشيدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حكم غير صحيح *P.* حكم نا درست *T.* يولسز حكم
|| Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حكمك
عدم صحّتى اثبات اولنمدقچه اعلامك اجراسى لازم كلور
Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un
arrêt حكمك عدم صحّتى اعلامك نقضنه كافى بر علّت
بر وسيله - اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة - خريطة pl. خرايط *P.*
جامهدان *T.* جامهدان - يول سپدى

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.*
خربة البريد *P.* ياميچيك هنيانچه *T.* اولاق جانطهسى ||
La malle d'Angleterre انكلترهدن كلان اولاق جانطهسى

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت -
مرونت *P.* نرمى *T.* يومشغرقلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* يومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس - اجناس معادن مارندر
Quelques uns ont prétendu faussement معادنده مرانت وار در
que le verre était malléable بعض كسان زجاجك مارن
اولديغنى ادّعا ايتمشلر در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغيرة *P.* سپدچه *T.*
سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنى
كوتورن صاتيجى

MALMENER. Maltraiter *A.* تكدير - اقماع *P.* آزرده كردن
T. خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانى كركى كبى
خرپالدى Cette armée a été bien malmenée بو عسكر كركى
كبى خرپالندى

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* كريه الهيئة - جافى الخلقة *P.* زشت
اندام *T.* يانقبوز || Un gros malotru بر شيشمان يانقبوز

MALPROPRE. Sale *A.* مقذر - ملطخ - موسّخ *P.* نا پاك -
مردار *T.* وسخ آلود - وسخناك - چرك آلود - چركين
- كيرلو - پيس - پاسلو - كيرلو - بيلاشق || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستى باشى بغايت كيرلو در Des habits malpropres البسهٔ مقذره - كيرلو پاسلو اوروبه des mains
ايادئ ملطخه - بيلاشق اللر - مردار اللر

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* قذارت - عدم الطهارة *P.* نا
پاكى *T.* كيرلك - پيسلك - مردارلق || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطهسنك قذارتى درجهٔ كمالده در
Il mange avec une malpropreté insupportable اكل طعامده عدم
طهارتى تحمّل اولنهجق شئ دكلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذراً - ملطخاً - ملوّثاً *P.*
نا پاكانه *T.* پيسلك ايله - مردارجه || Il fait tout malproprement هر ايشى ملطخاً ومقذراً ايشلر Il mange malproprement ملطخاً اكل طعام ايدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* ضعيف المزاج -
معلول المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* مزاجى چوروك || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قارى

Et qui est contraire à la santé *A.* مضرّ - وخيم - ردئ *P.*
بد *T.* كوتو - فنا || Air malsain هواى وخيم Viande malsaine
لحم مضرّ - لحم ردئ Les eaux de ce pays-là sont malsaines.

اول دیارک میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا يليق

T. نا مناسب ـ نا چسپان *P.* غير مناسب ـ غير جديرـ

بو شئ جدیر ولایق || Cela est malséant || یاقشقسز ـ یاقشمز

بر دکلدر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat

قاضی‌یه کوره پریشانئ خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز ||

Une proposition malsonnante بر قضیّهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش

P. ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte مهاوش ـ

ظلمیّه تحصیلنه ـ اخذ مهاوشه مبادرت ایتمک

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus

دستبردانه مال گیرنده *P.* غاصب الهاوش ـ عسوف *A.*

ظلمیّه مالی آلان *T.*

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سؤ

دل آزار کردن ـ بد معامله نمودن *P.* شدیداً تکدیر ـ المعاملة

T. تکدیر ایتمک ـ خرپالمق || Il l'a maltraité de coups

حقنه قولاً اظهار سؤ de paroles فلانی ضرباً تکدیر ایلدی

فلان کشی Ce mari maltraite sa femme معامله ایتمشدر

زوجه‌سنه سؤ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* حیف ـ ظلم ـ جفا *P.* ستمیدن

کملک ایتمک ـ غدر ایتمک *T.* غدر کردن ـ || Ce fils a

été maltraité dans le testament de son père والدی وصیّتنامه‌سنده

بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم ـ بو ولده غدر اولدی

ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلفک نامی فلان

بو رسالده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt

اعلامک درونده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السؤ المعاملة *P.* دوچار بد معامله ـ

مجفوّ ـ مظلوم *A.* تکدیر اولنمش ـ خرپالنمش *T.* دل آزرده

مغدور ـ غدر اولمش *T.* جفا زده ـ غدر کرده ـ ستمدیده *P.*

آلچقلنمش *T.* خواری پذیرفته *P.* مذلّل *A.* اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سؤ القصد

ـ بد اندیشی *P.* فساد الطویّة ـ فساد النیّة ـ فساد الفکر ـ

بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول

اولنلر دولتک کافّهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن

بد خواهلر دولتک حرکات ـ وتشنیع اولمق قیدنده درلر

وسکناتنی تقبیحه وسیله اوله‌جق علل واسبابی آرامقدن

خالی دکللر در Voilà des effets de sa malveillance اشته بد

خواهلغنک آثاری بونلر در S'exposer à la malveillance du

peuple عوامّ ناسک عرضهٔ سؤ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد

الفکر ـ الطویّة *P.* بد اندیش ـ بد خواه *T.* یرامز ||

Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر

ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلرندن

بری اولملو در ـ Il se dit aussi adjectivement || Caractère malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات ـ ظلم

pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversations ارتکاب تعسّفات ایتمک On recherche ses malversations فلانک ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور

On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات

ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری

نمودن *T.* غدر ایتمک || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متّهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* اٴمّة *P.* مام ـ مامک *T.* ننه || Il commence à parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا

وننه لفظلرینی سویلر ـ On dit aussi, Grand'maman. V. Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl.

ثُدیّ *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین ـ پستان

راست ـ ممه صاغ gauche ثدی ایسر ـ پستان چپ ـ صول

ممه Enfant à la mamelle *A.* طفل ضریع *P.* طفل شیر خورده

T. جوجوق ممه‌ده‌کی Il était blessé deux doigts au-dessous.

de la mamelle ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولدی

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع - لوابن *P.* پستن *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* گذه - سر پستان *T.* ممه - ممه تکمه‌سی امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء - ضخمة الثدی *P.* بزرک پستان *T.* قبا ممه‌لو - ایری ممه‌لو

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* حبل الثدی - رغثاء *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلاح *P.* روستایی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* جزنة - مُقبض - مِقبض pl. مقابض *P.* دسته *T.* صاپ - قبضه - ال - بچاق || Le manche d'un couteau بچاق قبضه‌سی Couteau à manche d'ivoire فیل دیشی قبضه‌لو بچاق Il tenait son manteau par le manche چکیچی قبضه‌سندن طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صپان قولبی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کمّ pl. اکمام *P.* آستین *T.* یک || La manche d'une chemise آستین پیراهن کوملکک یکی - Attacher les manches à une robe لباسه - لباسه وضع اکمام ایتمک - لباسی اکمام ایتمک صارقق یکلر - اکمام هادله Manches pendantes یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکمّ القمیص *P.* فراویز آستین پیراهن *T.* کوملک یکلرینک صارقق زنجفی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشلّ *P.* - اجذم - مقطوع الید - قطعان pl. اقطع - کنع pl. اکنع - شکشته دست - شل *T.* الی چولاق - چولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الندن - ید یمناسی اقطعدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنک قورشونی اصابتیله الی چولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, ou dépositaire des dits fonds *A.* ورقة المحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره‌سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره‌سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیت صورتیله اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککز حواله تذکره‌سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار - ارسال الخبر *P.* پیغام فرستادن - خبر رسانیدن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری کوندرمک - شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم - ارسال ایلدم Je lui ai mandé de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کونده‌جکک یوقمیدر

Mander quelqu'un. C'est lui donner avis ou ordre de venir بر کمسنه‌یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک ایچون طرفلرینه خبر کوندرلدی Il fut mandé à la Cour - سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی - سرای همایونه احضار اولندی On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه‌لرینی وبارکیرلرینی وآو کوپکارینی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مردم گیاه - عبد السلام اوتی *T.* سترنک - استرنک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمهٔ آهنگر *T.* دمورجی منقابی

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتی بلا اجرة *P.* بار کشئ بی مزد کشتیبانان *T.* کمیجیلرک اجرتسز حماللغی

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* تعلیم الخیل ـ درست ـ ریاضت *P.* اسب آموزی *T.* آت تعلیمی ـ آته باش اوکرتمه || Un cheval propre au manége درسته صالح بر آت اسبه ریاضت Faire le manége آته باش اوکرتمک ـ ایتمک

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* تعلیمگاه اسب *T.* آت تعلیمی اوستی قپالو آت تعلیمی میدانی || Un manége couvert اوستی آچق تعلیمگاه اسب میدانی découvert

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شیوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرک شیوه ورفتاری معلومـمدر Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سرای همایونده کچنمک مراد ایدن کشی اول طرفه مخصوص شیوه ورفتارک صورتنه آگاه اولمق لازمهٔ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرک روحلری

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأکول pl. مأکولات *T.* صالح للاکل ـ قابل الاکل ـ *P.* خوارتار ـ خواردنی بو اتمک || Ce pain n'est pas mangeable ینور ـ ینیلهجک ینور دکل ـ ینمز ـ مأکول دکلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* یم || Donner de la mangeaille aux volailles طیور خانگی‌یه یم ویرمک

Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراک *T.* ییهجک || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وکاری دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آکل pl. اکلة *P.* خورنده ـ خورا *T.* ییمیجی

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* یمکلک || Mettre de l'avoine dans la mangeoire یمکلکده یولاف دوکمک

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اکل ـ تناول *P.* خوردن *T.* یمک || Manger de la viande اکل لحم ات یمک ـ ایتمک Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر یولاف واوت اکل ایدرلر Il n'a ni bu ni mangé نه ایچدی ونه یدی Il a été trois jours sans manger اوچ کوندر اوچ کون آغزینه بر شئ قومدی ـ بر شئ یمدی Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنکله بیله اکل ونوش ایدر ـ آنکله برابر ییوب ایچر ـ On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام یدکچه اشتها آرتر ـ Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ایری بالقلر اوفاقلری یر ـ Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ایشینی بیلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اکل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ایتمک || Il a mangé chez un tel فلانک خانهسنده طعام ایتدی Il mange à l'auberge مسافر خانهده طعام ایدر Un tel tient table, il donne à manger سفرهسی آچیقدر مسافرلری اطعام ایدر ـ میدانده در ـ اتمکی On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر کمسنه مالنی یمک ـ مالنی اکل ایتمک || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عیش وعشرته مبتلا اولهجق اولور ایسه مدت قلیله ایچنده بسبتون مالنی اکل ایدهجکنه شبهه یوقدر Il mange tout en chicane, en procès بتون مالنی تزویراتده ودعوالرده یر ـ On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent مالنی کندو خدمتکارلری ودوابّ ومواشیسی وبسلدیکی کلاب وطایفهٔ زنان اکل وبلع ایدر

MANGER. Ronger *A.* اکل ـ تأکل *P.* فرسوده کردن ـ خوردن *T.* آشندرمق ـ یمک || La rivière mange ses bords میاه نهر میاه نهرک جریانی تقریبیله ـ کناردهکی طپراغی آشندرر کناردهکی ارض متأکل اولور La rouille mange le fer پاس دموری اکل ایدر Les onguens qui mangent les chairs mortes لحوم میتهیی اکل ایدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن ـ

سیلنمک ـ آشنمق .T نا بدید شدن || Les lettres de cette médaille sont tout-à-fait mangées بو اسکی زمان سکه‌سنده اولان حروف مرور اوقات ایله کلیاً منطلس وفرسوده در کلیاً سیلنمشدر ـ

En termes de Grammaire, on dit, qu'une voyelle finale se mange, pour dire, qu'elle s'élide آخر کلمه‌ده اولان حرف لدی تلفظده محذوف اولور ـ التلفظ حذف اولنور

Mangé. .A ماکول .P خورده .T ینمش

MANGER. Ce qu'on mange .A طعام pl. اطعمة .P خوراک .T آش ـ یمک || Manger délicat طعام نفیس ـ خورش ـ friand, délicieux طعام لطیف وشهی C'est un manger de roi اعلای اطعمهٔ ملوکانددندر C'est le meilleur manger du monde اطعمهٔ روی زمیندر

On dit d'un homme qui s'occupe entièrement à une chose, qu'il en perd le boire et le manger ترک خورد ونوش ایدر ترک خواب وراحت ایدر ـ ترک خورد وخواب ایدر ـ

MANGEUR. Celui qui mange beaucoup .A اکول .P پر خوار .T رزد ـ بسیار خوار ـ || C'est un grand mangeur اکول دکلدر Il n'est pas mangeur اکول عظیمدر

MANGEURE. Endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, etc. .A اکلة .P خوردگاه .T ینک یری ـ ینک || Mangeure de souris صچان ینکی

MANCOUSTE. V. Ichneumon.

MANIABLE. Qui se prête à l'action de la main .A لیّن .P نرم .T یومشق || Ce drap est doux et maniable بو چوقه لطیف ولیّندر Le cuir bien apprêté en devient plus maniable دری بر خوشجه دباغت اولندقده بر قات دخی کسب ملاینت ایدر

Et qui est aisé à mettre en oeuvre .A هیّن الاعمال ـ لیّن .P نرم .T یومشعرق || ذو لدونة ـ لدن ـ سهل الاعمال ـ Ce fer, ce cuir est maniable بو دمور وبو باقر لیّن ولدونتلو در Il n'y a point de métal si maniable que l'or معادنده ذهب قدر ذو لدونت معدن یوقدر ـ Il signifie figur., traitable .A لیّن الجانب ـ سهل العطف .P نرمخو .T یومشق خویلو || C'est un homme dont l'esprit est maniable بالطبع لیّن الجانب بر آدمدر

MANIAQUE. Qui est attaqué de manie .A مجنون مطبق .P دیوانه .T دلو

MANIE. Aliénation d'esprit qui va quelquefois jusqu'à la fureur .A مطبق جنون ـ مانیا || Sa folie se change en manie جنونی جنون مطبقه تحویل اولنور Sa manie est de se croire de votre فلانک جنون مطبقی نفسی صرجه‌دن عبارت اولدیغنی ـ Il signifie figur., passion bizarre, goût immodéré, .A ظنّ ایتمکدر .P جنون .T دلولک دیوانگی || Sa manie pour les tulipes l'a ruiné لاله حقنه اولان جنونی خرابیّت حالنه Il a la manie des vers بادی اولمشدر اشعار بابنده جنونی اشعار دلوسیدر ـ اشعار دیوانه‌سیدر ـ وار در

MANIEMENT. Action de manier .A ملامسة .P دست سایی ـ .T ال ایله یوقلمه پرواس || On connait la bonté du drap au maniement چوقه‌نک جودت ولطافتی لدی الملامسه بللو اولور ـ ملامسه‌ده ـ

Et le mouvement du bras, de la jambe .A حرکت .P جنبش .T اوینایش ـ قملدامه || Il était perclus de ce bras, mais il commence à en avoir le maniement assez libre الی عملمانده ایکن شمدی حرکته خیلی سهولت کسب ایتمکه باشلادی ـ اعمال وتحریکنه سهولت پیدا ایلدی

On appelle Le maniement des armes, l'exercice de pied ferme qu'on enseigne aux soldats .A تعلیم باعمال الاسلحة .P سلاحبازی .T سلاح تعلیمی ـ سلاح قوللنمه

Figur. Administration .A تصرّف ـ ادارة .P کارسازی .T || Le maniement des finances اموال میریه‌نک کوروب چویرمه بو دفترداری اداره‌سی Ce trésorier a beaucoup de maniement امر تصرّف وادارده مهارت تامّه‌سی وار در On lui a confié ce maniement بو امورک اداره وتصرّفی فلانک ید امانتنه تفویض اولنمشدر Ceux qui ont le maniement des affaires ـ مدیرین امور اولنلر ـ ادارهٔ اموره مامور اولنلر کارسازان ـ اولیای امور

MANIER. Toucher à pleine main .A لمس بالید ـ لمس ـ تلمّس .P پرواسیدن .T ال ایله طوقندرمق ـ ال ایله یوقلمق || Manier un drap pour voir s'il est doux چوقه‌نک درجهٔ ملایمتنی آکلامق ایچون لمس ید ایله آراشدرمق Manier une étoffe بر ثوبه لمس ید ایتمک

Et recevoir, avoir en sa disposition .A قبض .P گرفتن .T الہ کچورمک || Je n'ai point encore manié un denier de cette recette بو ایراددن هنوز بر اقچه مقبوضم اولمش دکلدر Il ne manie point d'argent ید قبضنه اصلاً وقطعاً اقچه داخل

Il manie tous les biens de cette اصلا اقچه النه کچمز - اولمز
Il بو قوناغك كافّهٔ اموالى يد قبضنه داخل اولور maison
بهر سنه اون كرّه يوز manie tous les ans plus d'un million
بهر سنه النه كچن - بيك غروشدن زياده مقبوضى اولور
اقچه اون كرّه يوز بيك غروشدن متجاوز در

فتق - قبض وبسط - تصرّف - ادارهٔ Figur. Administrer A.
T. كارسازى نمودن - كار ساختن P. حلّ وعقد - ورتق
Manier les affaires publiques || قوللنمق - كوروب چويرمك
قبض وبسط امور عامّه‌يه - امور عبادى اداره وتصرّف ايتمك
Ma- جمهور ناسك اموربنى اداره ايتمك - قيام ايتمك
- امور ميريّه‌يى اداره وتصرّف ايتمك nier les finances
بر مصلحتى استادانه On dit aussi, Manier bien une affaire
Et manier les esprits, manier un homme, pour - اداره ايتمك
اذهان dire, les gouverner || Laissez-moi manier les esprits
Ce n'est pas un homme ناسك ادارهسى خصوصنى بكا براق
قولاى قوللانيلور - ادارهسى آسان برادم دكلدر aisé à manier
سهولت Ce peuple ne se manie pas si facilement آدم دكل
كلامى Et manier bien la parole - ايله قوللانيلور ملّت دكلدر
حسن صورت ايله اداره ايتمك

استعمال - اعمال Et se servir adroitement de quelque chose A.
Il manie bien l'épée à deux mains || قوللنمق T. بكار بردن P.
Il sait bien manier ايكى ال ايله قليجى كوزل اعمال ايدر
On dit aussi, Manier - اعمال اسلحه فننده ماهر در les armes
توى قلمى ومقصى وقلمى le pinceau, le ciseau, la plume
Et manier bien la pâte, pour dire, pétrir - اعمال ايتمك
خميرى كوزل اعمال ايتمك bien

عند اللمس - لدى اللمس Au manier, signifie, en maniant A.
Vous reconnaîtrez || ال ايله يوقلندقده T. در پرواسيدن P.
بو قماشك لطافتى لدى la bonté de cette étoffe au manier
اللمس معلومك اولور

صور pl. صورت - وجوه pl. وجه MANIÈRE. Façon, sorte A.
من جميع En toute manière || دكلو - شكل - درلو T. گونه P.
De quelque manière que cela soit هر وجه وصورتده - الوجوه
Je هر نه شكل اولسه - هر نه وجه ايله اولور ايسه اولسون
بو صورت ايله me veux pas que cela soit de cette manière
فلانه Je lui écrirai de la bonne manière اولديغنى استمم
De quelle manière voulez- بر وجه احسن تحرير ايده‌جكم
طرفمدن نه كونه حركت اولنمق vous que je me conduise?

شونى هر نه Faites cela de quelque manière que ce soit استرسك
À la manière accoutumée وجه وصورت ايله اولور ايسه ياپيوير
كندويه مخصوص اولان C'est sa manière d'agir بر وجه معتاد
C'est صورت تكلّمى بو در de parler صورت حركت بو در
Cet homme a une كندويه مخصوص بر صورتدر sa manière
حسن صورت ايله ادارهٔ كلام belle manière de s'énoncer
صورت حسنه ايله افادهٔ مرام ايدر - ايدر

On dit, Faire une chose par manière d'acquit, pour dire, la
بر ايشى آنقريه T. faire parce qu'on ne peut s'en dispenser
اولدرق ايتمك

On dit proverb., Il m'a offert sa bourse, mais c'est une ma-
بكا كيسه‌سنى تقديم ايلدى لكن لفظى nière de parler
بونلر لفظى مراد صحبتلردر Ce sont manières de parler مراد در

Il se dit aussi de ce qui a l'apparence de la chose qu'on
Il || قيللق T. طور P. هيئت - اسلوب - شكل spécifie A.
زنه شكلنده بر شخص كلدى vint une manière de femme
چوقدار Il fut abordé par une manière de valet de chambre
چوقدار هيئتنده - اسلوبنده بر آدم يانته كلدى

À || تكلّف T. تصنّع Il se prend aussi pour Affectation A.
انشاده force de soigner son style, on tombe dans la manière
Cela avoi- مبالغهٔ تحرّى ودقّت تكلّف صورتنه منتج اولور
بو صورت تصنّع وتكلّفه يقيندر sine la manière

Manières, au pluriel, signifie en général, les usages étab-
lis pour rendre plus doux le commerce que les hommes doi-
Les || توره T. آيين P. آداب pl. A. vent avoir entre eux
manières changent selon les différentes sortes de gouvernement
ادارهٔ ملكك صور مختلفه‌سنه نظراً آداب دخى متحوّل
Il y a cette différence entre les moeurs et les manières, اولور
que les premières regardent plus la conduite intérieure; les
آداب ايله اخلاق بيننده شو فرق وار autres, l'extérieure
Le mécon- دركه آداب ظاهر حاله واخلاق باطنه متعلّقدر
tentement des Macédoniens s'accrut lorsqu'ils virent Alexandre
اسكندر ذو prendre les moeurs et les manières des Perses
القرنين اهل فرسك آداب واخلاقلربنى اخذ ايلديكى
مقدونيالونك مشهودلرى اولنجه اغبرار خاطرلرى بر قات
دخى متزايد اولمشدر

Et certaines manières particulières usitées dans le monde A.
Il a des manières || طرز P. شيوه - طرز P. اطوار - اوضاع pl.

اوضاع واطواری مستحسندر مطبوع الاطواردر bonnes agréables
اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبۀ دلاویزی وار در belles
تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده آلود obligeantes
تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه engageantes désobligeantes
جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند Ses manières déplaisent
à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De manière que. De sorte que *A.* بوجه ان *P.* چنینکه - آنچنانکه *T.* شویله که - شول وجهله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شئ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* متصنّع الاطوار - کثیر التصنّع - متصنّع *P.* بتصنّع پرداخته - تکلّف امیز *T.* تکلفلو || Style maniéré سبک کثیر التصنع متصنّع - متصنّع الاطوار بر ادمدر C'est un homme maniéré تکلفه مایل - بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی - آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیّه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان - جلیّ - بارز - ظاهر - واضح *P.* آشکار - بدیدار - نمایان - نمودار *T.* بللو - آچیق || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار - عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی - شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محلّ شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بوپادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابنی نشر ایلدیکی بیاننامه‌نک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً - واضحاً - عیاناً - علانیةً *P.* آشکارا *T.* آشکاره - آچیغه - آچیقدن || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه مجرم - علناً مجرمدر Il est manifestement coupable اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار - ابراز - اعلان *P.* عیان ساختن - بدیدار کردن - آشکار کردن *T.* بیان - بلورتمک - آچیقدن آچیغه کوسترمک || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیّه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریّون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان - بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع - کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* بارز - مبیّن *P.* بدید آمده - آشکار گشته *T.* آچیغه چیقمش - آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین - فیدوم - شیرخشک *T.* شیرخشت - قدرت خلواسی || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقید ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلر منّک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در

On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* مَنّ – سلوى Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندى بر غداى روحانى اولمغله آندن تغذّى ايتمك لازمهدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سبت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* ميضانة – قفّة *P.* گندوله *T.* كوفه || Mannequin de fruits ميوه كوفهسى

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شو قدر عملديه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشدن فارغ اولدقلرى وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهاى *T.* يلكن هلاطلرى طاقمى *T.* بادبان

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريّهدن بر كونه صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّهنك صورتنى تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّهده وقوف تامّى واردر

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينى بوزدى Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولى اوليان بر صنعت حربيّه اجرا ايلدى Une savante manoeuvre حذاقته مقارن بر صنعت حربيّه – ماهرانه بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكى حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة – اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمى طايفهسى صنايع بحريّهيى كوزل اجرا ايلدى

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة – اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّهيى استادانه اجرا ايلدى Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجراى صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* حركت – عمل *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بى صيت وصدا عمل وحركت ايتمك – مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فى صنايع البحريّة – ماهر فى صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّهده – صنايع بحريّهده استاد بى نظيردر ماهردر

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كوندهلكجى

MANQUE. Défaut *A.* عدم – فقدان *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause اقچهنك فقدانيدر بوكا سبب اولان Manque de parole عدم وفا – خلف وعد – انجاز وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتى واردر

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان *P.* كم – كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسهده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم – جهة الفقدان *P.* از بهرنا – از كمى *T.* بودى حسبيله – يوقلغى حسبيله – اكسكلكى حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچهنك فقدانى جهتيله بونى ايدهمدى – اقچهنك يوقلغى حسبيله Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئى عدم دقّته مبنى قاچردى – عدم حفظندن ناشى

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* نقصان – قصور *P.* كمى *T.* تقصيرات – اكسكلك – ياكلمه || Ce fut un léger man-

soit sujet à quelque petit manquement هیچ برآدم یوق که
جزئی بر قصور ونقصانی اولمیه - On dit, Manquement de
parole امر - قصور حرمت ·انجاز وعدده قصور de respect
de foi قصور وفا توقیر واحترامده قصور V. aussi, Manque.

MANQUER. Faire une faute A. خطاء P. لغزش نمودن -
خطا کردن T. یاکلمق ‖ Tous les hommes sont sujets à man-
quer بنی آدمک - انسانک مجموعی خطایه مبتلا در
جملهسی خاطیدر

On dit, qu'une arme à feu manque, lorsqu'elle ne prend
pas feu A. عدم الاستیرا P. آتش نه زدن T. آتش آلمامق
‖ Son fusil manqua آتش - آتدیغی تفنک استیرا ایتمدی
آلمدی

Il signifie aussi, Avoir faute de... A. عدم الوجود - عدم -
نا - نا بود شدن - گم بودن P. نقصان - فقدان - انعدام
خالی اولمق - یوق اولمق - اولمامق T. موجود شدن ‖
Manquer d'argent اقچه معدوم اولمق - موجود اولمامق de
munitions فقدان مهمّاته دوچار - مهمّات معدوم اولمق
de résolution بر کمسنهنک رأی وقراری اولمامق اولمق
d'occasions فرصت بولنمامق - فرصتلر معدوم اولمق de coeur
جسارت اولمامق - عدم جسارت - نقصان جسارت d'ap-
pétit فقدان اشتهاسز اولمق - عدم اشتها L'argent lui manque
عسکر محصورینه نقودی وار در Les vivres manquent aux assiégés
نقصان ذخیره وار در - فقدان زاد وذخیره وار در La poudre
leur manqua دوکنمشدر - باروتلری مفقود اولمشدر Cet hom-
me est parfait, il ne lui manque rien بو آدم من جمیع الوجوه
هیچ بر اکسکی یوقدر - کامل اولوب بر درلو نقصانی یوقدر
On dit, Il ne manque pas d'esprit بضاعهٔ عقلادن خالی
فلاننک حمیّتی یوق d'ambition عقلی یوق دکلدر - دکلدر
نیّت - خیرخواهلقدن خالی دکلدر de bonne volonté دکلدر.
On dit aussi, Manquer de parole A. عدم الانجاز - خالصهدن
وفاسزلق T. بوعده وفاداری ننمودن P. خلف الوعد - الوعد
ایتمک

Il signifie aussi, être de moins ‖ Il manque bien des livres
dans cette bibliothèque بو کتبخانهده وافر کتابلرک
نقصانی وار در Il manque bien des meubles dans cette mai-
son - بو خانهده اثاث بیته متعلّق وافر شیلر ناقصدر
اکسکدر

MANQUER À... Ne pas faire ce qu'on doit A. تجویز القصور
T. تقصیر کردن P. ارتکاب التراخی - اختیار القصور -
اکسکلک ایتمک - قصور ایتمک ‖ Manquer à son devoir
à ses amis ایفای وجیبهٔ حاله تجویز تراخی وقصور ایتمک
رسوم محبّتک ایفاسنده - احبّا حقنه تجویز قصور ایتمک
عرض وناموسک وقایهسنده à l'honneur ارتکاب تقصیر ایتمک
احضار وعدهسنده اختیار à l'assignation اختیار قصور ایتمک
محل موعودده اثبات وجود au rendez-vous قصور ایتمک
ایفای رسم à sa foi ایلمکده ارتکاب تراخی وقصور ایتمک
انجاز وعد à sa parole وفاداریده ارتکاب قصور ایتمک
امرنده اختیار قصور ایتمک Je vous ai promis de vous ser-
vir, je ne vous manquerai pas سکا خدمت ایدهجکمی وعد
ایتمشیدم اول بابده تجویز تراخی وقصور ایتمم - On dit,
Manquer à quelqu'un, pour dire, manquer aux égards qu'on
lui doit بر کمسنهنک حقنه اداسی لازم اولان رسومک
حقنه ارتکاب تقصیرات - اجراسنده اختیار قصور ایتمک
ایتمک

MANQUER, signifie aussi, périr A. تلف - فنا P. فنا پذیرفتن
تباه شدن - T. فنا بولمق - یوق اولمق ‖ Cette maison
manque par les fondemens بو بنا اساسندن تلف اولهیور Ce
cheval manque par les jambes بو آتک آیاقلری فنا بولدی
Cet homme est bien malade; s'il vient à manquer, sa famille
est ruinée بو آدم مرض شدیده مبتلا اولوب تلف اولمق
لازم کلور ایسه اولاد وعیالی خراب اولور

Et défaillir A. زوال القوّة - نفاد القوّة - فناء القوّة P.
درمان کسلمک - قوّت کسلمک T. تاب وتوان گم شدن
قوّت قالمامق - ‖ Elle va s'évanouir, le coeur lui manque
تاب وتوانی قالمیوب بیخود اولهقده در Je suis si effrayé,
si interdit, que la parole me manque بکا شول رتبهده استیلای
شول رتبهده دوچار - دهشت ایلدیکه نطقم زایل اولدی
رعب ودهشت اولدمکه نطقم کسلدی Les forces lui man-
quent قوای بدنیّهسی رهین نفاد اولمشدر Il ne peut plus
se soutenir, les jambes lui manquent آیاقلری قوّتی زایل
اولمغله طورمغه مجالی یوقدر

Et oublier de faire quelque chose A. نسیان - ذهول P.
فراموش کردن T. اونوتمق ‖ Je ne manquerai pas de faire ce
que vous voulez دلخواهکی اجرا ایلمکده تجویز ذهول ایتمک
احتمالم یوقدر Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu
فلان محلّده بولنمقده تجویز نسیان وذهول ایتمه Je n'y

بو بابده تجویز ذهول ایتمک احتمالم یوقدر manquerai pas

On dit, Le pied lui a manqué, pour dire, qu'il a glissé *A.* زلق قدم *P.* پایش بلغزید *T.* آیاغی قایدی

On dit d'un négociant, qu'il a manqué, pour dire, qu'il a fait faillite *A.* افلاس *P.* باد دستی نمودن *T.* افلاسه چیقمق

On dit, Il a manqué de..., pour dire, peu s'en est fallu què... *A.* کاد *P.* نزدیک بود که *T.* آز - بر رمق قالدی - اندک ماند که || Il a manqué d'être tué قتل اولمغه بررمق قالدی - آز قالدی قتل اولنه‌جق ایدی

MANQUER, est aussi actif, et signifie, perdre, ne trouver pas *A.* افاتة - فوت *P.* یاوه کردن *T.* قاچرمق - یاوی قلمق || Je suis arrivé trop tard, j'ai manqué cet homme پک کیج کلدیکمدن فلانی قاچردم || Il a manqué une belle occasion بر افاتة فرصت ایلدی - مناسب فرصت فوت ایلدی - فرصتی قاچردی - On dit aussi, Il a manqué son coup, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans son dessein مقصودینی فوت ایلدی - تیر املی هدف - مقصودینه دسترس اولمدی - مقصودینی قاچردی - مقصوده واصل اولمدی J'ai manqué mon affaire مصلحتمی فوت ایلدم

MANQUÉ. *A.* معدوم - منعدم - مفقود *P.* گم شده - نا بود *T.* یوق اولمش شده

On dit, Un ouvrage manqué, pour dire, défectueux *A.* عمل معیوب *P.* کار کم *T.* قصورلی ایش Un poète manqué, c'est-à-dire, imparfait *A.* شاعر ناقص *P.* شاعر پر قصور - قصورلی شاعر Un projet manqué, c'est-à-dire, avorté تدبیر فوت اولمش - باشه چیقه‌مامش تدبیر - منتج مرام اولمامش تدبیر

MANTEAU. Vêtement de dessus *A.* فرّوج *P.* بالاپوش - شادبچه *T.* قپود - فراجه - قیش قپودی || Manteau d'hiver فراجهٔ شتا || Manteau de drap چوقه فراجه || Manteau de cérémonie رسم فراجه‌سی || Manteau long فراجهٔ طویل الاذیال S'envelopper dans son manteau کندو فراجه‌سی ایچنده بورنمک - Manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* بارانی - لباده *T.* یغمورلق

Figur. Prétexte dont on se couvre *A.* لباس *P.* پوشش *T.* اورتی || Sous le manteau de la dévotion, on cache souvent de mauvais desseins غالب حالده ورای لباس تقواده ستر اکثریا پس پوشش تعبّد ودیانتده - مقاصد فاسده اولنور مقاصد فاسده پنهاندر

MANTELET. *A.* فرّوج صغیر *P.* بالاپوشک *T.* کوچک فراجه

En termes de guerre, on donne ce nom à une espèce de machine mobile faite de planches ou madriers, dont on se sert dans les siéges, pour se garantir de la mousqueterie *A.* قفع *P.* سپر چوبین *T.* سپر - محاصره‌لرده قوللانیلان آغاجدن سپر

MANTURE. T. de Mar. Grand coup de vent, agitation violente des vagues *A.* هلّابة *P.* خروش دریا *T.* بوره

MANUEL. Qui se fait avec la main *A.* معمول بالید *P.* کار دست *T.* ال ایله اولان - ال ایله ایشلنان || Ouvrage, travail manuel *A.* عمل الید - معمول بالید *P.* دستکار *T.* ال ایشی On fit aux pauvres une distribution manuelle d'argent مساکین وگدایانه - فقرایه ال بخششی توزیع اولندی عن ید عطیّه ویرلدی - بر ال کرمی ویرلدی

Il est aussi substantif, et sert de titre à des livres ou abrégés qu'on peut porter à la main *A.* مجلّة *P.* کتابچه *T.* کتابجق

MANUELLEMENT. De la main à la main *A.* یداً بید *P.* دست بدست *T.* ال اله || Donner manuellement یداً بید اخذ ال اله ویرمک - تسلیم recevoir یداً بید

MANUFACTURE. Établissement qui nécessite plusieurs ateliers, ouvriers, magasins, etc., et dans lequel on fabrique différents ouvrages *A.* منسج - طراز *P.* کارگاه - کارخانه *T.* کارخانه || Bonne manufacture بر منسج لطیف Manufacture de draps, d'étoffes de soie چوقه وامتعهٔ حریریّه کارخانه‌سی Élever, monter une manufacture برکارخانه احداث وتنظیم ایتمک Les ouvriers qui composent la manufacture عملهٔ کارخانه V. Fabrique.

MANUFACTURER. Faire des ouvrages de manufacture *A.* نسج - اعمال *P.* درکارخانه پرداختن *T.* کارخانه‌ده ایشلتمک || On a fait venir beaucoup de laines d'Espagne, pour les manufacturer کارخانه‌لرده اعمال اولنمق ایچون اسپانیا طرفندن کلّیتلو یپاغی جلب اولندی Cette étoffe a été manufacturée à Lyon بو ثوب لیون کارخانه‌سنده نسج اولنمشدر - ایشلندی

MANUFACTURÉ. *A.* منسوج - معمول *P.* درکارخانه پرداخته *T.* کارخانه‌ده ایشلنمش

MANUFACTURIER. Ouvrier qui travaille dans une manufacture *A.* نسّاج - عامل النساجة pl. عملة النساجة *P.* مزدورکارخانه *T.* کارخانه عمله‌سی - کارخانه ایشچیسی

MANUMISSION. Action d'affranchir les esclaves *A.* عتق - عتاقة *P.* آزاد سازی *T.* آزادلمه

MANUSCRIT. Écrit à la main *A.* خط اليد ـ مكتوب باليد *P.* دست خط *T.* ال يازوسى || Il y a dans cette bibliothèque dix mille volumes, tant imprimés que manuscrits بو كتابخانه ده مطبوع ودست خط اولدرق اون بيك جلد كتاب موجود در Pièce, copie manuscrite دست خط بر ورقه ودست خط نسخه Vieux manuscrits اسكى زماندن قالمش دست خط كتابلر Ce qu'on estime le plus de cette bibliothèque, ce sont les manuscrits بو كتبخانه ده خلقك زياده اعتبار ايلديكى شئ دست خط اولدرق موجود اولان كتب ونسخه در

MANUTENTION. Maintien, conservation *A.* محافظه ـ صيانة *P.* پاسدارى *T.* كوزتمه || La manutention des lois, des arrêts, du commerce, des priviléges قانونلرك واوامر واحكامك وامر تجارتك وشروط امتيازاتك صيانت ومحافظه سى J'ai laissé à un commis la manutention de mes affaires امور خصوصاتمك صيانت ومحافظه سنى مستخدملردن بريسنك يد امانتنه تسليم ايلدم

MAPPEMONDE. Carte géographique qui représente les deux hémisphères *A.* كرهٔ مسطحة || Grande mappemonde كرهٔ مسطحه كبيره enluminée رنگ آميز كرهٔ مسطحه

MAQUEREAU. Poisson de mer *A.* اوصقمرى بالغى *T.* كريرج

MAQUEREAU. Celui qui fait métier de prostituer des femmes *A.* قواد ـ قايد *P.* ديوث *T.* پازن پزونك

MAQUERELLAGE. Le métier d'un maquereau *A.* قيادت ـ *P.* تديث *T.* پازنى پزونكلك

MAQUIGNON. Marchand de chevaux *A.* بيّاع الخيول ـ نخاس *P.* اسب فروش *T.* آت جانبازى || Les écuries des maquignons آت جانبازلرينك آخورلرى Riche maquignon مالدار جانباز

Il se dit aussi de celui qui se mêle de revendre, de troquer des chevaux *A.* دلال الخيول *P.* دلال اسب *T.* آت دلالى — Figur. Maquignon de charges, de mariages, etc. *T.* منصب ونكاح دلالى

MAQUIGNONNAGE. Métier de maquignon *A.* نخاست *P.* اسب فروشى *T.* آت جانبازلغى

MAQUIGNONNER. User d'artifice pour couvrir les défauts d'un cheval *A.* تورية العيوب الخيل *P.* عيب اسبرا پوشيدن || Ce cheval a été maquignonné آتك قصورلرينى اورتوب كيزلمك بو آت عيبى اورتلمش آتلردندر

MARABOUT. Prêtre mahométan *A.* مرابط

MARAIS. Terres abreuvées d'eaux qui n'ont point d'issue *A.* مرزغة ـ مرازغ *P.* آكند *T.* بطاقلق يرـ صولاق بطلق ير صولاق بطاق ـ كثير المرازغ || Pays de marais بر مملكت بطاقلغك اورته يرنده واقعدر ـ بو قلعه وسط مرزغه ده در Cette place est au milieu d'un marais يرلردن عبارت مملكت

MARASME. Dessèchement de tout le corps *A.* قحول *T.* قوريلق || Tomber dans le marasme حال قحوله گرفتار اولمق

MARÂTRE. Il se dit d'une belle-mère qui maltraite les enfans que son mari a eus d'un premier lit *A.* رابّة جايرة *P.* ماريرهٔ — غدار اوكى آنا *T.* جفاكار — Et d'une mère qui maltraite ses enfans *A.* والدة جايرة *P.* مادر جفاكار *T.* غدار والده

MARAUD. Vil, coquin. V. Coquin.

MARAUDE. Vol commis par les gens de guerre dans les environs d'un camp *T.* عسكرى طايفه سنك اردو چوره سنده يغماجيلق || Il va en maraude اردو چوره سنده ايتديكى يغماجيلق يغماجيلغه كيدر

MARAUDER. Aller en maraude *T.* عسكرى طايفه سى اردو اطرافنده يغماجيلغه چيقمق

MARAUDEUR. Soldat qui va à la maraude *T.* عسكرى طايفه سندن اردو اطرافنده كزن يغماجى || Il tomba entre les mains des maraudeurs اردو اطرافنده كزن يغماجيلرك النه دوشدى

MARBRE. Sorte de pierre très-dure *A.* رخام *P.* مرمر *T.* مرمر طاشى || Marbre blanc رخام ابيض ـ مرمر سپيد ـ آق مرمر noir سياه مرمر ـ رخام مخطط veiné طمرلو مرمر de plusieurs couleurs رخام موشّى ـ رنگاميز مرمر ـ سماقى مرمر Polir le marbre مرمره جلا ويرمك Graver sur le marbre آلاجه مرمر اويمق ـ مرمر اوزرنده حك ونقر ايتمك Cela est dur comme marbre مرمر طاشى كبى صلب ومتيندر Tout le dedans est incrusté de marbre درونى سر تا سر مرمر ايله قاپلنمشدر Statue de marbre رخامدن مصنوع بر عدد صنم colonne مرمر ستون ـ عمود رخامى tombeau مرمركارى بر بت رخام تراشيده دن مصنوع بر مزار carrière مرمر اوجاغى ـ محجره سى Des carreaux de marbre صفايح مرمر Marbre statuaire اعمال اصنامه صالح مرمر طاشى

Il se dit aussi de la pierre qui sert à broyer les drogues et les couleurs *A.* صلاية ـ مدوك *P.* صلايه *T.* سماقى طاشى

MARBRER. Peindre de plusieurs couleurs qui imitent les vei-

nes du marbre *A.* بمثل مرمر رنگامیز *P.* وشی کمثل الرخام *T.* سماقی مرمر طرزنده نقشلمق نگاشتن || Marbrer la corniche d'une cheminée اوجاغك چیقمه آوادانلغنی سماقی مرمر طرزنده نقشلمق

Il se dit aussi du papier sur lequel on imite le marbre *T.* ابروکاغدی یاپمق || Marbrer la couverture d'un livre کتابك جلدینه ابرو کاغدی قاپلمق

MARBRÉ. *A.* بمثل مرمر رنگامیز *P.* موشّی کمثل الرخام *T.* سماقی مرمر طرزنده نقشلنمش نگاشته — Du papier marbré ابرو کاغد — On appelle Étoffes marbrées, celles où il y a des soies et des laines de différentes couleurs *A.* ثیاب وشیّة *P.* جامهای رنگامیز *T.* آلاجه رنکلو قماشلر

MARBRIER. Ouvrier qui fait des ouvrages en marbre *A.* صانع الاعمال الرخامیّة *P.* مرمر پرداز *T.* مرمرجی

MARBRIÈRE. Carrière d'où l'on tire le marbre *A.* معدن الرخام — محجرة الرخام *P.* مرمرستان *T.* مرمر معدنی اوجاغی

MARBRURE. L'imitation du marbre sur du papier *T.* ابرولنمش کاغدك نقشی || Belle marbrure ابرولنمش کاغدك بر کوزل نقشی

MARC. Poids qui contient huit onces *A.* نصف الرطل *P.* نیم رطل *T.* درت درهم التمش || Les ouvrages d'or et d'argent se vendent au marc آلتون وکمش ایشی اولان شیلر نصف رطل حسابیله فروخت اولنور || On prend tant par marc pour la façon de la vaisselle d'argent اوانئ سیمك استادیةسی بهر نصف رطلده شو مقدار اقچه در

Et ce qui reste de plus grossier d'une chose dont on a tiré le suc *A.* کُسب *P.* کسبه — کنجاره — کنجالـه *T.* کوسبه — جبره || Marc de raisins اوزوم جبرهسی || Le marc des herbes qui ont été pressées dans une serviette بز ایچنده صیقشدرلمش اوتلق کسبهسی

MARCAIGE. Nom d'un droit qui se lève sur le poisson *A.* ضریبة السمك *P.* رسم ماهی *T.* بالق رسمی

MARCASSITE. V. Pyrite.

MARCHAND. Qui fait le commerce *A.* تاجر pl. تجّار *P.* سوداگر — بازارکان *T.* بازرکان || Gros marchand تاجر کبیر || Marchand en gros طوبدن صتان — بایع بالسنایه اولان تاجر || en détail بایع بالکسر اولان تاجر || Les six corps des marchands à Paris پارسده اولان اصناف ستّهٔ تجّار

On dit proverb., Marchand qui perd ne peut rire ضرر ایدن بازرکانك یوزی کولمز اولور

Il se dit aussi de tous ceux qui achètent, quoiqu'ils n'en fassent pas métier *A.* مشتری *P.* خریدار *T.* صاتون آلیجی || Attirer, faire venir les marchands مشتریلری جلب واحضار ایتمك

Il est aussi adjectif || Acheter au prix marchand بین التجّار جاری اولان بها ایلـه اشترا ایتمك || Vaisseau marchand تجّار کمیلری || Marine marchande تجّار کمیسی — تجّار سفینهسی دونناسی

PLACE MARCHANDE. Une place commode pour vendre de la marchandise *A.* میدان السوق *P.* میدان بازار — بازارگاه *T.* بازار یری || Si vous voulez vendre, mettez vous en place marchande مرامك صاتمق ایسه بازار یرنده طور

On dit aussi, qu'une rivière est marchande, lorsqu'elle est propre pour la navigation فلان نهر سیر سفاینه صالحـدر — متحمّلدر

MARCHANDER. Demander le prix de quelque chose, et disputer sur le prix *A.* مساومة — مماکسة *P.* برای بها گفتاریدن *T.* بازار ایتمك — بازارلشمق || Il a marchandé ce drap بو چوقهیی بازار ایتدی || Il a acheté cela sans marchander بونی بازار ایتمکسزین آلدی — بلا مساومه اشترا ایلدی || Il a voulu acheter cette maison, et il l'a si long-temps marchandée, que l'affaire s'est rompue بو خانهنك اشتراسنه طالب اولمشیکن مدّت مدیده مماکسهده قیامی تقریبیله آخرالامر بازارلق فسخ اولندی

Figur. Hésiter, balancer *A.* تردّد *P.* بیقراری نمودن *T.* قرارسزلق ایتمك || Il ne faut pas tant marchander, il faut se résoudre اول قدر تردّد اقتضا ایتمیوب همان بر رایـه قرار ویرملو در || Il fit cela sans marchander بلا تردّد شویلـه ایتدی

MARCHANDISE. Il se dit de toutes les choses dont les marchands font trafic *A.* متاع — اموال pl. مال — سلع pl. سلعة pl. امتعة التجارة *P.* vul. تنخواه *T.* بازرکان مالی || Bonne marchandise مال جیّد — مال بهین — ایو مال || Un magasin de marchandises بازرکان مالنی مشتمل مخزن || On lui a arrêté, saisi ses marchandises سلع واموالی ضبط وتوقیف

اولندی Étaler sa marchandise مالنی بسط وعرض ایتمک -
مالنی سرمک

On dit Figur. Faire valoir sa marchandise, pour dire, louer
son propre mérite عرض کالای هنر - متاعنی قیمتلو کوسترمک
ایتمک

Marchandise de contrebande. V. Contrebande || On confisque
les marchandises de contrebande ممنوعاتدن اولان اموال جانب
قاچقون مالی طرف میریدن - میریدن ضبط اولنور
مصادره اولنور

Il signifie aussi, trafic A. تجارت P. سوداگری T. بازرکانلق
|| Il est allé en marchandise بازرکانلغه کتدی

MARCHE. Mouvement de celui qui marche A. مشیة - مشی
سیر- P. رفتار- روش T. یورویش || Marche lente مشی
عجله‌لو - سیر مستعجل précipitée اغر یورویش - بطیٔ
یورویش Accélérer sa marche تعجیل مشی ایتمک la re-
tarder مشی وسیرده بطائت - مشی وسیری تأخیر ایتمک
ایتمک - Il se dit aussi des processions A. مشی الموکب P.
رفتار یسال T. آلایک یوریمه‌سی || La procession se mit
en marche dès huit heures du matin ترتیب اولنان موکب
سحری ساعت سکزده ایکن تحریک اقدام مشی وحرکت
یوریمکه - خطوه جنبان عزم وحرکت اولدشدر - ایتمشدر
باشلامشدر L'ordre de la marche fut fort beau آلایک ترتیب
ونظامی احسن واعلا ایدی Le corps de ville fermait la
marche آلایک خاتمه‌سی اصناف بلده ایدی La marche
dura trois heures آلایک یوریمه‌سی تمام اوچ ساعت
متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du mouvement des armées A. مشی - حرکت
یوله کتمه T. رهروی - رهپیمایی P. قطع الطریق - سیر-
- عسکر سیر وحرکتده در L'armée est en marche || یول -
یولده در - یوله کیدر - قطع طریق ایدر Les troupes firent
une grande marche اوزون - عسکر طریق مدید قطع ایلدی
اول مشی وحرکت بر یول ایتدی Pendant cette marche
اثناسنده Cacher, couvrir, dérober sa marche مشی وحرکتنی
یولنی عین اعدادن کتم وتوریه - کتم واخفا ایتمک
ایتمک - On appelle Marche forcée, une marche dans laquelle
on fait faire à des troupes beaucoup plus de chemin qu'elles
n'ont coutume d'en faire A. مشی منتحب - سیر عنیف P. رفتار
ایکی - وار قوتی بازویه کتورەرک یوریمه T. باد پیما

قوناغی بر ایده‌رک یوریمه Et fausse marche, celle que fait
une armée qui feint d'aller sur un point, et qui se porte sur
un autre A. حرکت موضوعة P. دشمن فریب T. رهروی
, On dit - دشمنی یاکلتمق ایچون یلاندن بر طرفه صاپمه
Battre, sonner la marche A. اطبال الکوس المشی والحرکة -
حرکت طاولنی چالمق T. ضرب الطبل الحرکة

Il signifie aussi, le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre
A. مرحلة pl. مراحل P. راه T. قوناق - قوناقلق یول || Il
y a tant de jours de marche d'ici à Bordeaux بو طرفدن فلان
شهره قدر شو قدر قوناقلق یول وار در Ils ont fait une grande,
une longue marche اوزون بر مرحله قطع ایتمشلر در Il y
a d'ici tant d'heures de marche بوندن فلان محله قدر قوناقلق
یول شو قدر ساعتدر

Figur. Conduite A. حرکت - سلوک P. روش - رفتار T.
فلانک سلوک طاورانش || Il a une marche équivoque
مشتبه ومبهمدر - وحرکتی مظنوندر

On dit aussi, La marche d'un poème, d'un ouvrage, pour
dire, les progrès de l'action dans un poème, et la progression
des idées dans un ouvrage A. سیاق وسباق P. رفتار T.
دوزلش - On dit en Musique, Marche de l'harmonie, la manière
dont la modulation passe d'un ton à un autre A. سیاق النغمات
P. رفتار ترانه T. ازکینک دوزلشی

MARCHE. Degré qui fait partie d'un escalier A. درجة pl.
درجات P. پایه T. آیاق || Marche d'escalier پایهٔ نردبان
نردبان آیاغی -

MARCHÉ. Lieu public où l'on expose en vente toutes sortes
de denrées A. سوق pl. اسواق P. بازار - چارسو - اندروز -
رسته T. چارسو || Il y a un beau marché en cette ville-là
اول بلدەده بر سوق حسن وار در On a abattu les maisons
pour faire un marché بیوت ایچون احداثی چارسو بر
ومساکن هدم ایتدرلدی Le grand marché سوق کبیر -
بیوک چارسو Le marché au blé سوق حبوبات - حبوبات
چارسوسی aux chevaux آت بازاری

Il se dit aussi de l'assemblée des personnes qui achètent et
qui vendent dans un marché T. بازار || Il y a marché en cette
ville deux fois la semaine بو شهرده هفتەده ایکی دفعه
بازار قوریلور - بازار اولور Le marché du mercredi چهارشنبه
بازاری du vendredi جمعه بازاری Le roi lui a donné le pri-

vilége d'avoir un marché dans sa terre ملكنده بازار قورمسيچون
جانب پادشاهيدن فلانه بالامتياز رخصت ويرلمشدر

Il se dit aussi du débit qui se fait dans le marché *A.* بيع
روايش - داد وستد - خريد وفروخت *P* اخذ وعطا - وشرا
T. آليش ويرش - آلم صاتم || Le marché était bon aujourd'hui
آلم صاتم - بو كونكى كون بيع وشراده رواج وار ايدى
Le marché بازارده ايو آليش ويرش اولدى - رايج ايدى
n'a rien valu بيع وشراده - آليش ويرشده بر ايش يوغيدى
آليش كلى كساد وار ايدى C'est le prix courant du marché
بيع وشرانك سعر رايجيدر - ويرشده جارى اولان فياتدر
Nous verrons le cours du marché آليش ويرشده جارى
اولان سعر رايجه باقه‌جغز Le marché n'est pas encore ouvert
آليش ويرشه هنوز استفتاح اولنمدى Le marché s'en va
finir بازار داد وستد ختامه قريبدر

Et du prix de la chose qu'on achète, et des conditions de
l'achat *A.* عقد البيع *P.* خريدارى *T.* بازارلق || Cela ne
vous coûte que dix écus, c'est bon marché بو شئ اون
غروشه اولنجه رخيصاً عقد بيع ايلدك Vous avez fait bon
marché رابحاً عقد بيع ايتمش اولدك Vous n'avez pas fait
un mauvais marché ايتديككك بازارلق كم دكلدر Quand vous
avez acheté cette maison, vous avez fait un bon marché بو
منزلى مبايعه ايلديككده احسن واعلا عقد بيع ايتمش
اولدك J'en ai fait marché par écrit عقد بيع ايلدم تحريراً
J'e n'ai pas mis cela dans mon بازارلغى تحريراً ايتدم -
marché بو ماده‌يى عقد بيعك شروطى ايچنه ادخال
ايتمدم Il fait souvent des marchés fous ايتديكى بازارلغه -
Ils ont rompu le marché ايكيده برده مجنونانه بازارلقلر ايدر
qu'ils avaient fait ensemble بينلرنده عقد اولنان بيع فسخ
ايتدكلرى بازارلغى بوزديلر - اقاله بيع ايلديلر - اولندى
Il n'a point voulu tenir le marché بازارلغى طوتمغه راضى
اولمدى J'étais en marché بازارلق - عقد بيع اوزره ايدم
اخلال - Aller courir sur le marché d'un autre *A.* اوزرنده -
- بها آرتروب آخرك بازارلغنى بوزمق *T.* البيع بالمساومة
آخرك بازارلغى خلافنه يوريمك

On dit figur., Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire,
entreprendre sur ce que quelque autre personne a ménagé pour
soi || J'ai sollicité cet emploi, un tel a couru sur mon marché
فلان منصبه طالب اولدم انجق فلان كمسنه لا يسوم

الرجل على سوم اخيه قاعده‌سنه رعايت ايتميوب بازارلغمى
بوزدى

On dit figur., qu'un homme fait bon marché d'une chose,
pour dire, qu'il la prodigue *T.* اسركمز - بذل - مجاناً مفت و
ايدر || Il va des premiers aux coups, il fait bon marché de sa
vie جمله‌دن اوّل مخاطره‌يه القاى نفس ايله جاننى مفته
بذل ايدر Il fait bon marché de sa peine زحمتنى اسركمز

Et qu'on en est quitte, qu'on en est sorti à bon marché, pour
dire, qu'on est sorti d'un grand péril avec moins de perte que
l'on ne croyait *T.* اوجوز قورتلمق

MARCHEPIED. Espèce de marche sur laquelle on pose les
pieds *A.* متكاء القدم *P.* پاگاه *T.* قدمه - بصه‌مق || Marche-
pied du trône تختك بصه‌مغى - پاگاه سرير

MARCHER. Aller à pied d'un lieu à un autre *A.* مشى -
سير *P.* رفتن - روانه شدن *T.* يوريمك || Marcher en avant
كيرودن - ورادن مشى ايتمك en arrière ايلرويه يوريمك
خطوات - سير سريع ايله يوريمك à grands pas يوريمك
خطوات تأنّى ايله مشى وحركت à petits pas تعجيل ايله
خطوات كندوالانه ايله سيروحركت à pas de géant ايتمك
خطوات حزم واحتياط ايله حركت à pas comptés ايتمك
سمت مقصوده خطوات معدوده ايله روانه اولمق - ايتمك
رفتار گوالنده ايله - خبط عشوا ايله يوريمك à tâtons
مشى ايمليه‌رك يوريمك - Marcher doucement يوريمك
يواش يوريمك - آهسته رو اولمق - ليّن ايله يوريمك
ثقالت pesamment ثبات قدم ايله مشى ايتمك posément
بطائت ايله lentement آغر يوريمك - قدم ايله يوريمك
مغرورانه ادا ايله يوريمك fièrement يوريمك gravement
باكمال مهابت majestueusement وقورانه ادا ايله يوريمك
وعظمت قدم جنبان مشى وحركت اولمق Ce cheval mar-
che bien بو آتك اشكينى ايو در - بو آت ايودر

Et s'avancer de quelque manière que ce soit *A.* اقبال -
- ايلرويه يوريمك *T.* پيش رفتن *P.* توجّه الى - استقدام
- ايلرويه وارمق - يوريمك || L'armée commença à marcher
ايلرويه - عسكر ايلرويه طوغرى اقبال وتوجّهه مبادرت ايلدى
طوغرى توجيه زمام عزم وحركته ابتدار ايلدى Les troupes
marchent de ce côté-là عسكر فلان سمته طوغرى توجّه
عسكر ايلرويه طوغرى وجاعاً de front واستقدام ايتمكده در
- دشمن اوزرينه توجّه ايتمكده درلر marchent aux ennemis يورر

Le major cria, Marche سرکرده سوق مطایای مزیمت ایدرلر
Marcher toute la nuit کیجه تا یوریبک دیو ندا ایلدی
Faire marcher la cavalerie سواری عسکرینی بسحر یوریمک
ایلرو یورتمک

On dit figur., Cette affaire ne marche pas بو مصلحت ایلرویه
ایلرویه یوریمز - وارمز — On dit aussi, que deux affaires marchent d'un même pas, marchent de front بو ایکی مصلحت
Et que — برابرجه ایلرولمکده در - علی السویه یوریمکده در
deux hommes marchent d'un même pas dans une affaire, pour dire, qu'ils agissent de concert بو ایکی کشی متفقانه یوریبیورلر
Et qu'un homme mar- — بالاتفاق عمل وحرکت ایدرلر -
che à grands pas aux dignités, à la fortune خطوات تعجیل
Et que cela — ایله رهپیمای سمت علو واقبال اولمقده در
marche tout seul, pour dire, qu'une affaire n'a pas besoin de soins pour aller son train بو ایش طبیعتیله یورر

On dit aussi figur., C'est un homme à qui il ne faut pas marcher sur le pied, pour dire, qu'il est dangereux de le choquer بو آدمک پاپوجنه بصمق جائز دکلدر

Et qu'il faut qu'une chose marche la première, pour dire, qu'il faut commencer par celle-là فلان ماده تقدیم اولنمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Marcher sur les pas, sur les traces de ses ancêtres بر کمسنه آبا واجدادینک اثرینه اقتفا ایتمک

Et marcher à tâtons dans une affaire فلان خصوصده خبط - ایملیه‌رک یوریمک - عشوا ایله عمل وحرکت ایتمک
کورلمه‌دن یوریمک

Et marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت طوغری یوریمک - اوزره حرکت ایتمک
Et ne pas marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت اوزره طوغری یوریمامک - حرکت ایتمامک

On dit aussi figur. et par menace, Je le ferai bien marcher droit فلانی یولنه قویه‌جغم

On dit, qu'un régiment marche, pour dire, qu'il fait la campagne سفره اشمشدر - فلان آلای سفر بر در

MARCHER. La manière dont on marche *A.* مشیة *P.* رفتار *T.* یورویش || Je le reconnais à son marcher فلانی یورویشندن تشخیص ایده‌رم

MARCHEUR. Il se joint avec une épithète. || Grand marcheur *A.* رجیل *P.* رونده - تیز رو *T.* یوریکن || Petit marcheur *A.* بطیٔ السیر *P.* آهسته رو *T.* اغر یوریین

MARCOTTE. Branche tenant au tronc, et que l'on couche en terre, afin qu'elle y prenne racine *A.* فسل pl. فسول *P.* فرهنگ - دارنج *T.* طالدرمه || Des marcottes de vigne آصمه طالدرمه‌لری - Planter des marcottes غرس فسول ایتمک - طالدرمه دیکمک

MARCOTTER. Coucher des branches ou des rejetons en terre, pour leur faire prendre racine *A.* افسال *P.* فرهنگ در زمین نشاندن *T.* طالدرمق

MARCOTTÉ. *A.* مفسل *P.* فرهنگ در زمین نشانده *T.* طارلدرلمش

MARDELLE. V. Margelle.

MARDI. Le troisième jour de la semaine *A.* یوم ثلثاء *P.* سه شنبه *T.* صالی کونی

MARE. Amas d'eau dormante *A.* منقع pl. مناقع *P.* گنداب - گواب *T.* ایرکلمش طورغون صو || Dans ce village, on abreuve les bestiaux à une mare بو قریه‌نک حیواناتی گندابده صواریلور

MARÉAGE. T. de Mar. Convention entre le maître d'un vaisseau et les matelots, par laquelle ceux-ci s'obligent à faire le service du vaisseau pendant le voyage *A.* عقد السَلَم *T.* سلم بازارلغی

MARÉCAGE. Terre dont le fond est humide et bourbeux, comme le sont les marais *A.* مرت pl. مروت - ارض ممروتة pl. اراضی ممروتة *P.* زمین آکندناک *T.* چپللک یر || Tout ce pays n'est qu'un grand marécage بو مملکت یکپاره بر واسع وکبیر چپللکدر

MARÉCAGEUX. Plein de marécages *A.* ممروت - کثیر المروت *P.* آکندناک *T.* چپلاو || Prés marécageux صحارئ ممروته - چپللو اوه‌لر

MARÉCHAL. Artisan dont le métier est de ferrer les chevaux *A.* نعّال - بیطار *P.* نعلبند *T.* نالبند

MARÉCHAL DES LOGIS. Officier qui fait le département du logement des troupes *A.* مرتّب المراحل *P.* نزولگاه ترتیبساز *T.* قوناقجی

MARÉCHAL. Général dont la fonction est de commander les armées en chef *A.* امیر الجیش *P.* سپهسالار *T.* سر عسکر باش

MARÉCHALLERIE. L'art du maréchal ferrant *A.* بیطارت -

فنّ التنعيل P. نعلبندی T. نالبندلق

MARÉE. Le flux et reflux de la mer A. جزر ومدّ البحر
جزر ومدّ دریانک - ثایب البحر || Haute, pleine marée
On انحطاطی - جزر ومدّ دریانک تنزّلی basse طموّ
بو لیمانده ثایب ne peut entrer dans ce port qu'à haute marée
Les البحر موسمندن غیری وقتده دخول سفینه ممکن دکلدر
ثایب البحر موسم استوای لیل marées sont hautes à l'équinoxe
مدّ دریا طموّ وارتفاعده La marée monte ونهارده واقع اولور
Prendre la ma- - مدّ دریا تنزّل وانحطاطده در descend
rée, c'est prendre le temps que la marée est favorable pour en-
trer dans un port, ou pour en sortir دکزک جزر ومدّی
موسمندن اتّخاذ فرصت ایتمک

MARÉE. Toute sorte de poisson de mer qui n'est pas salé A.
سمک بحری P. ماهیٔ دریا T. دکز بالغی || Marée fraîche
تازه دکز بالغی

MARFIL. V. Marfil.

MARGE. Le blanc qui est autour d'une page A. هامش pl.
هوامش P. کنارهٔ صحیفه T. کاغدک کناری || Grande marge
هامش واسع Les marges d'un livre هوامش کتاب Il faut
écrire cela à la marge هامش صحیفهده یازلملو در Les mar-
ges de ce livre sont trop chargées de citations بو کتابک
هامشلری اشهادات کثیره ایله مالامالدر

MARGELLE. La pierre qui recouvre le tour d'un puits A.
مثابة البئر - مثابة P. سنگ چاه T. بلازک طاشی -
قویبی بلازکی

MARGINAL. Qui est écrit en marge A. مسطور فی الهامش
در کنار صحیفه نوشته P. T. کاغدک کنارنده یازلمش ||
Les notes marginales passent souvent dans le texte هامش کتابده
محرّر ومسطور اولان شرح واشارتلر غالب حالده متن
کتابده نقل اولنور

MARGOUILLIS. Gâchis plein d'ordures A. سواخ P. چرکاب
T. بتاقلق || Mettre le pied dans le margouillis بتاقلغه بصمق
On dit figur, Mettre quelqu'un dans le margouillis, pour dire,
le mettre dans l'embarras d'une mauvaise affaire A. تطیین -
توریط P. آلودهٔ چرکاب بلا کردن T. بیلاشدرمق

MARGUILLERIE. Charge de marguillier A. عرافت P. کتخدایی
T. کهیهلق

MARGUILLIER. Celui qui a le soin de tout ce qui regarde
la fabrique d'une église A. عریف pl. عرفا P. کتخدا T. کهیه

MARI. Époux A. زوج pl. ازواج - بعل pl. بعول P. شوی
شوهر- T. قوجه || Bon mari زوج کریم الطبع méchant زوج
خبیث المزاج Femme en puissance de mari زوجک تحت
حکومتنده اولان زوجه Des démêlés entre mari et femme
قاری قوجه غوغالری - زوجین بیننده اولان منازعات

MARIAGE. Union des époux par le lien conjugal A. نکاح -
مزاوجت P. نکاحداری - عروسی T اولنمه || Le sacrement
de mariage آیین نکاح Heureux mariage مزاوجت متیمّنه bien
assorti مزاوجت موافقه illicite, illégal نکاح حرام نکاح
نا شرعی On lui a porté les articles du mariage شروط نکاحی
کندویه ابلاغ ایلدیلر Premier mariage نکاح اوّل second نکاح
ثانی - دفعهٔ ثانیه نکاحی Ce mariage est nul بو نکاح ملغا
وباطلدر Faire un mariage عقد نکاح ایتمک casser, dissou-
dre فسخ نکاح ایتمک Les enfans qui naissent pendant le
mariage مدّت مزاوجه ایچنده متولد اولمش اولاد Garder la
foi du mariage معاملهٔ زوجیّتده رعایتی لازم اولان شرط
شرط وفاداری وصداقتی ایفا ایتمک la rompre, la violer
اخلاف شرط زوجیّت - زوجیّته ارتکاب خیانت ایتمک
ایتمک
Demander une fille en mariage A. اختطاب - استخطاب
دوکورلک ایتمک P. زن خواستن - خسرانگری کردن T.
|| Il a demandé en mariage la fille d'un tel فلانک کریمهسنی
کریمهسنه دوکورلک ایلدی - استخطاب ایلدی
Promettre une fille en mariage A. خطب P. نامزد کردن
T. نشانلمق
Prendre en mariage A. تزوّج P. نکاح کردن pour les
hommes دامادی کردن T. pour les femmes عروسی کردن
اولنمک V. aussi, Se marier.
Consommation du mariage A. اتمام - اجرا الرسم الزفاف
کردکه کیرمه T. الرسم الزفاف
MARIAGE, se dit aussi de la célébration des noces A. عُرس
سور P. سور نکاح T. دوکون || Être invité à un mariage
سورده دوکونه - نکاحه دعوت اولنمق Assister à un mariage
حاضر وموجود اولمق

MARIER. Joindre par mariage A. تنکیح - تزویج P. نکاح
کردانیدن T. نکاح ایتمک - اولندرمک || Le prêtre qui les
a mariés فلانلری نکاح ایدن راهب Son père l'a marié avan-

tageusement باباسی فلانی فائدەلو وجهله اولندردی - Se ma-
rier *A.* تزوّج - تناکح - تأهّل *P.* نکاح بستن *T.* اولنمك
|| Quand vous marierez-vous? نه زمان تأهّل ایدەجکسك
Il s'est marié richement کمال احتشام ایله تزوّج ایتمشدر
V. aussi, Prendre en mariage.

Figur. Joindre deux choses ensemble *A.* جمع - مزاوجت *P.*
بهم بستن - در هم آوردن *T.* برلشدرمك - چفتلشدرمك
|| Marier la vigne avec l'ormeau اوزم تکاکیلە قره آغاج
فدانىنى برى بريله مزاوجت ایتدرمك Marier les lettres
avec les armes سیف وقلمی بر یره جمع ایتدرمك Cette
épithète se marie bien avec ce mot-là بو اسم صفتك فلان
لفظ ایله مزاوجتی الیقدر

On dit, Marier des couleurs, pour dire, les assortir *A.*
توفیق الالوان *P.* رنگهارا با هم دیگر چسپانیدن *T.* رنكلرى
الوانی - الوانه امتزاج ویرمك - برى برينه اويدرمق
امتزاجلو اويدرمق

Marié. *A.* متزوّج - متأهّل *P.* نکاح بسته *T.* اولنمش - أولو
Il se dit aux substantif de celui qui vient d'être marié *A.*
عروس pl. عرس *P.* نو داماد پیوگ *T.* یکی - کویکو
اولنمش - Et de celle qui vient d'être mariée *A.* عروس pl.
عرایس *P.* نو عروس *T.* کلین

MARIN. Qui est de mer *A.* بحرى *P.* دریائی *T.* دکزك
|| Monstre marin دکز جانورى - جانور بحرى Loup marin
A. کلب البحر *P.* سگ دریا - دکز کوپکی - On dit aussi,
Carte marine دکز خریطەسی - خریطهٔ بحریّه

MARIN. Il se dit en général des gens de mer *A.* اهل البحر
pl. ارباب البحر - بحرى *P.* مردم دریا *T.* دکز آدمی ||
C'est un marin qui lui a dit cette nouvelle فلانه بو خبرى
ویرن ارباب بحردن بریدر

MARINE. Il se dit de tout ce qui a rapport au service de
la mer *A.* بحرى - بحریّة - امور بحریّة *P.* امور دریا *T.* دکز امورى
|| Il entend bien la marine امور بحریّەیە وقوف تامّی وار در
Officier de marine امور دریا سرکردەلرندن برى intendant
امور ترسانه امینی - بحریّه ناظرى Le conseil de marine
رجال ترسانه مشورتی - بحریّه مشورتی Les ordonnances de
la marine امور بحریّەیە متعلّق نظامات - نظامات بحریّه
Il se dit aussi, de tout ce qui fait la puissance navale d'une
nation *A.* قوّة بحریّة || La marine de France فرانسەنك قوّت

بحریّەسی - دوننما - مراکب حربیّه La marine militaire
جنك کمیلرى marchande تجّار کمیلرى دوننماسی - Et
de tout le corps des troupes et matelots destinés au service de
mer لوندات بحریّه ودوننما طایفەسی

MARINER. Faire cuire du poisson et l'assaisonner en telle
sorte, qu'il puisse se conserver long-temps *A.* طبخ وامقار -
ماهیرا سرگا آلود پختن *P.* طبخ السمك ممقوراً *T.* بالغی
صاردلیا سرکەلو صلاموره ایله پشورمك || Mariner des anguilles
بالغنی ممقوراً طبخ ایتمك

Il se dit aussi de l'assaisonnement qu'on fait à certaines vi-
andes, pour les rendre mangeables sur-le-champ *A.* املاح اللحم
P. گوشترا نمکسود کردن *T.* اتی طوزلتمق || Mariner des
poulets طاوق پلیچلرینی طوزلتمق

Mariné. *A.* مطبوخ ممقوراً *P.* ماهئ بسرگا پخته *T.* سرکەلو
T. نمکسود *P.* مملوح *A.* صلاموره ایله پشورلمش بالق
طوزلو - طوزلنمش

MARINIER. Celui qui conduit les bateaux sur les grandes ri-
vières *A.* نوتی نهرى pl. نواتی نهریّة *P.* کشتیبان زورق
رود روان *T.* چای تکنەسی کمیجیسی

On appelle Officiers mariniers, les officiers qui servent à la
manoeuvre d'un vaisseau *A.* pl. رؤساء الملّاحین *P.* سر
کشتیبانان *T.* کمیجی ضابطلرى

MARIONNETTE. Petite figure mobile dont se servent les ba-
teleurs pour amuser les enfans *A.* متحرّك بنفسه *T.* داح
کندیدن اوینار قوقله

MARITAL. Qui appartient au mari *A.* زوجیّ *P.* شوهرى *T.*
قوجەنك || Pouvoir marital رخصت زوجیّه Puissance mari-
tale حکومت زوجیّه

MARITALEMENT. En mari *A.* کما یلیق بزوج *P.* شوهرانه
T. قوجەجه - ارجه || Le juge lui ordonna de traiter maritale-
ment sa femme منکوحەسنه زوجه لایق اولەجق وجهله معامله
ایلمسی خصوصی حاکم طرفندن کندویه امر وتنبیه
اولنمشدر

MARITIME. Qui est proche de la mer, ou qui est relatif à
la mer *A.* ساحلی - بحرىّ *P.* لب دریا *T.* نزدیك یالیدەکی
|| دکزدەکی - Les provinces maritimes ایالات ساحلیّه les
villes بلاد ساحلیّة les puissances دول بحریّه les forces
قوّت بحریّه

MARJOLAINE. Plante A. حبق الفتا - حبق الفیل T. کویکو
اوتی || La marjolaine s'emploie en Médecine comme céphalique
et stomachique کویکو اوتی مقوّی دماغ ومصلح معده
اولمق اوزره بین الاطبّا استعمال اولنور

MARMELADE. Confiture de fruits presque réduits en bouillie
A. مربّا محلول P. ریچال گداخته T. ازمه رچل || Marme-
lade de prunes ارک ازمه‌سی - ارک ازمه‌سی رچلی du
coins ایوا ازمه‌سی - ایوا ازمه‌سی رچلی

MARMITE. Pot de métal, où l'on fait bouillir des viandes A.
قدر pl. قدور - طنجر pl. طناجیر - هیطلة P. پاتیله T. تنجره
|| Couvercle de marmite تنجره قپاغی - طبق طنجر

MARMITON. Le plus bas valet de cuisine A. تابع الطبّاخ P.
غلام آشپز T. آشجی یماغی || Il est crasseux et sale comme
un marmiton آشجی یماغی کبی پیس ومردار در

MARMOT. Espèce de singe qui a une barbe A. قرد ملتحی
P. پوزینهٔ ریشدار T. صقاللو میمون

MARMOTTER. Parler entre ses dents A. تغمغم P. زیرلب
گفتن T. مریل مریل سویلمک - مرلدامق

MARNE. Espèce de terre calcaire A. تراب جصّی P. خاک
گرچناک T. کرجلو طپراق

MAROQUIN. Cuir de bouc ou de chèvre, apprêté avec de la
noix de galle A. ادیم pl. آدام - آدمة P. سختیان - پیلسته
T. سختیان || Maroquin du Levant اناطولی سختیانی de Bar-
barie مغرب سختیانی

MAROQUINER. Apprêter des peaux de veau, comme on apprête
des peaux de chèvre, pour en faire du maroquin A. دبغ کمثل
الادیم P. سختیان گونه پیراستن T. دری‌یی سختیان
کونه دباغلتمق

MAROQUINÉ. A. مدبوغ کمثل الادیم P. سختیان گونه پیراسته
T. دری سختیان کونه دباغتلنمش

MAROQUINERIE. Art de faire du maroquin A. فنّ الاعمال
الادیم P. سختیانگری پیشهٔ T. سختیانجیلق

MAROQUINIER. Ouvrier qui façonne des peaux en maroquin
A. صنّاع الادیم P. سختیانگر T. سختیانجی

MAROTTE. Espèce de sceptre garni de grelots, que portaient
autrefois ceux qui faisaient le personnage de fous A. دبوس
سجل P. دبوس زنگدار T. چنغرافلی صوپه

MARQUANT. Qui se fait remarquer A. متعیّن - متحیّز -
متمیّز - متشخّص P. بنام T. آدلو شانلو - بللو - معلوم || C'est
une personne marquante معلوم - متعیّنان رجالدن بریدر
بر آدمدر

Il se dit aussi des choses A. واجب الدقّة P. شایان نظر
دقّت T. شایان نگاه اعتبار - دقّت اولنه‌جق || Une idée
marquante شایان نظر دقّت معنای واجب الدقّة couleur
اوله‌جق رنک

MARQUE. Caractère particulier qui sert à faire distinguer un
objet d'un autre A. علامة pl. علایم P. نشانه T. نشان
Et signe, indice A. علامة - امارة pl. امارات P. نشان T.
نشان || C'est une marque de bonheur امارهٔ اقبالدر de mal-
heur علامت ادبار در

Il signifié, en termes de commerce, l'empreinte que l'on fait
sur des marchandises pour les distinguer d'avec d'autres A.
وسام pl. وسوم - سمت pl. سمات P. تمغا - داغ T. دامغه
|| Mettre la marque sur de la vaisselle ظروف سیم اوزرنده
کمش - اوانئ سیمی توسیم ایتمک - ضرب وسام ایتمک
قیومجی تمغاسی La marque de l'orfévre اوزرنده تمغا اورمق
La marque des chevaux d'un tel haras فلان خرکله‌نک آتلرینه
مخصوص اولان تمغا Les princes ont droit de marque sur
toutes les marchandises qui sortent de leurs États ملوک وسلاطین
کندو ملکلرندن اخراج اولنان کافهٔ امتعه اوزرنده ضرب
رسم Payer le droit de marque تمغا استحقاقنه مالکدرلر
تمغایی ادا ایتمک - Marque d'infamie, c'est tout ce qui fait
connaitre l'infamie de quelqu'un A. وسام التفضیح P. تمغای
بدناملق دامغه‌سی T. تمغای بد نامی - رسوایی

Et l'instrument avec quoi l'on fait une empreinte sur quelque
chose A. میسم pl. میاسیم - مکوات pl. مکاوی P. داغینه
T. داغلغی

MARQUE, signifie ausssi, trace, impression qui reste sur le corps
A. اثر pl. آثار P. نشان T. نشان || Il a été blessé au front,
la marque y est encore آلننده مجروح اولوب اثری حالا
باقیدر Le tonnerre, le feu a passé par-là, en voilà des marques
صاعقه وآتش اول طرفدن مرور ایلدی اشته آثاری مشهود
در - یلدرم وآتش اول محلک اوزرندن کچدی اشته
یراری بللو در Il a eu la petite vérole, il lui en reste des
marques چکدیکی علّت جدریدن چهره‌سنده نشانارقالمشدر
Il se dit aussi, de certaines taches que l'homme ou un ani-

mal apporte en naissant || Cet enfant a appporté cette marque
du ventre de sa mère بو طفل شكم مادردن بو نشان ايله
بو آتك آلننده Ce cheval a une marque au front چيقمشدر
بر نشان وار در

Et ornement qui distingue une personne d'avec une autre *A.* شعار
pl. شعاير *P.* نشان *T.* نشان || Le mortier est la marque des
présidens du Parlement قلاوى كونه بر نوع كلاه پارلامنتو
ديوانى ناظرينك شعاريدر Les faisceaux et la hache
étaient la marque des grands magistrats Romains حزمة القضبان
وتبر اعاظم حكام روماتيونك شعاير مخصوصه‌لرندن ايدى

On appelle Marques d'honneur, certaines marques de distinction
A. نشان *P.* اعلام الامتياز .pl علم الامتياز ـ شعار الامتياز
T. سرافرازى || اولولق نشانى Porter les marques d'honneur
d'un ordre فلان طريقتك علم امتيازينى حامل اولمق

On dit, un homme de marque, pour dire, un homme de
distinction. V. Marquant || Le roi leur envoya faire compliment
par un homme de marque جانب پادشاهيدن طرفلرينه لاجل
التبريك متحيزان رجالدن برى ارسال اولندى

Marque, se dit aussi de ce qu'on emploie pour se ressouvenir
de quelque chose *A.* اشارة pl. اشارات ـ تذكرة ـ مذكرة *P.*
نشان ياد *T.* نشان ـ نشانلمه ـ ميلمه || Il a mis un papier
dans sa tabatière, pour lui servir de marque مذكره اولمق
اوزره انفيه قوطيسنده بر كاغد پاره وضع ايلدى Quand je
trouve quelque chose de beau dans un livre, j'y fais une marque بر
كتابده بر محل مستحسن بولديغم حالده وضع اشارت
كتابك شايان استحسان اولان محللرينى ميلرم ـ ايده‌رم

Il signifie aussi, témoignage, preuve *A.* دليل *P.* نمودار ـ
نماينده *T.* كوستريجى ـ دلالت ايديجى || Le ciel rouge
au soir est une marqne de beau temps وقت عشاده سمانك
حمرتى لطافت هوايه دلالت ايدر Ce sont des marqnes de
votre estime بوحالات طرفكدن اظهار اولنان حرمت واعتبارك
دليللريدر des marques de grandeur d'âme علوّ جنابى مشعر
d'amitié دلايل واضحه d'ignorance دلايل جهل ونادانى
آثار دوستى ومحبت ـ دلايل حبّ وموالات C'est bonne
marque خيره دلالت ايدر ـ علامت خير در ـ دليل خير در
mauvaise علامت نحسدر ـ دليل قبيحدر Recevoir des mar-
ques de bonté آثار ـ لطف وكرمك دليللرينى كورمك
لطف واحسانه مظهر اولمق

MARQUER. Imprimer un signe, une marque sur quelque chose
A. وسم ـ توسيم ـ ضرب الوسام *P.* تمغا زدن ـ داغ زدن ـ
نشان زدن *T.* دامغه‌لمق ـ دامغه اورمق ـ دامغه بصمق ـ
قزغين دمور || نشان اورمق Marquer avec un fer chaud
ايله دامغه اورمق Marquer les arbres اغاجلره تمغا اورمق
des serviettes مقرمه‌لره نشان اورمق

Et faire une impression par quelque blessure, par quelque
coup *A.* كده ـ تكديه *P.* اثر زخم زدن *T.* يارهـ بره‌لمك
جبيننده نشانى ايتمك || Il a été rudement marqué au front
شديدا بره‌لندى Il ne s'est pas contenté de le battre, il l'a
marqué au visage يالكز ضربه‌يه قناعت ايتميوب چهره‌سنى
بره‌لدى

Et laisser des traces *A.* ابقا الاثر *P.* نقش اثر كردن *T.*
اثر براقمق || Le torrent a marqué son passage par un grand
dégât سيل شديد الجريان كچديكى محللرده خسارات
جسيمه آثارينى براقدى Les armées marquent ordinairement
leur passage par de grands désordres عسكر مرور ايلديكى
محللرى آثار بر گشتگى ايله بللو ايدر

Et mettre une marque pour faire souvenir *A.* وضع ـ اشارت
الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق ـ نشان قومق ـ
ميلمك || Marquer dans un livre l'endroit où l'on en est de-
meuré كتابده توقف اولنان محلده وضع اشارت ايتمك
Je lui ai marqué ce passage avec du crayon بو فقره‌يى قورشون
قلم ايله اشارت ايلدم ـ On dit proverb., Marquez cette
chasse, pour dire, souvenez-vous de cette action, j'en aurai
raison *T.* بونى ميمله

Et indiquer *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Sa taille,
sa bonne mine marquent bien ce qu'il est قدّ وقامتى وجمال
ووجاهتى نه مقوله آدم اولديغنه دلالت ايدر

Et spécifier *A.* تعريف ـ افادة ـ اشعار *P.* نمودن ـ بيان
كردن *T.* بيلدرمك || Je lui ai marqué expressément qu'il
eût à faire telle chose فلان ايشى ايشلمك اقتضا ايلديكى
كندويه افاده اولنمشدر Pouvais-je mieux lui marquer cela?
بو ماده‌يى بوندن اعلا صورت ايله فلانه تعريف وافاده
ايتمك ممكنمى ايدى Je ne goûte point ce que vous m'avez
marqué dans votre lettre مكتوبكده افاده ايلديكك صورت
طبعمه موافق كلمدى Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire
بر كمسنديه ايده‌جكنى افاده وتعريف ايتمك

Et témoigner *A.* اظهار - عرض *P.* وازيـدن - وا نمودن *T.* اظهار || Marquer sa reconnaissance بللو ايتمك - كوسترمك عرض حرمت ومحبّت son respect, son amitié تشكر ايتمك ايتمك

Marqué. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* تمغالو - تمغالنمش - On dit proverb., qu'un homme, qu'un ouvrage est marqué au bon coin, pour dire, que cet homme a de bonnes qualités, que cet ouvrage est bon سمات محامد ومحاسن ايله موسومدر

On dit aussi, qu'un homme est marqué au front, à la joue, pour dire, qu'il a quelques marques sur ces parties-là آلننده ياخود يكاغنده نشانى وار در - Et qu'un enfant est né marqué فلان صبى نشانلو طوغمشدر - On dit aussi, Marqué de petite vérole *A.* ذو الاحداب *P.* پژموينـاك *T.* چيچك نشانيله جوپورلنمش

On dit, Avoir pour quelqu'un des attentions marquées, c'est-à-dire, des égards particuliers بر كمسنه نك حقنه آثار مخصوصهٔ حرمت واعتبار عرض ايتمك

MARQUETER. Marquer de plusieurs taches *A.* تنقيط - تنكيت - بنك سرپمك *T.* نكته آميز كردن - نكته زدن *P.* نقطه لمق - بنكلنمك || Marqueter une peau en manière de peau de tigre بر جلدى قپلان پوستكيسى كبى تنقيط ايتمك

Marqueté. *A.* منقط - منكت *P.* نكته آميز - نكته دار *T.* بنكلنمش - بنكلو

MARQUETERIE. Ouvrage de pièces de rapport de diverses couleurs *A.* معمول بالواح مختلفة الالوان *P.* بچوبهاى رنگارنگ *T.* پيراسته رنگاميز آغاجلر ايله ياپلمش ايش || Un plancher de marqueterie الواح مختلفة الالوان ايله معمول دوشمه

MARQUETTE. Pain de cire vierge *A.* قرصة الشمع العسل *P.* قرص شمع انگبين *T.* بال مومى كلچه سى

MARQUEUR. Celui qui marque *A.* موسم *P.* تمغا زن *T.* دامغه جى || Marqueur de draps چوقه دامغه جيسى

MARRAINE. Celle qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* والدة روحانيّة من جهة التعميد || Cette fille porte le nom de sa marraine بو قيز آيين تعميدينى اجرا ايدن والدهٔ روحانيه سى اسميله تسميه اولندى Sa marraine lui a fait un beau cadeau رسم تعميدينى اجرا ايله مادر روحانيسى اولمش خاتون كندويه بر هديّهٔ بهيّه اعطا ايلدى

MARRON. Espèce de grosse châtaigne. V. Châtaigne.

MARRUBE. Plante *A.* حشيشة الكلب - قارة *P.* انجيده - *T.* كندناى كوهى بر پراصه سى

MARS. Une des sept planètes *A.* مرّيخ *P.* بهرام || Mars en conjonction avec la lune مرّيخك قمره مقارنتى حالى

Et le troisième des mois de l'année *A.* آذار *P.* فروردين *T.* مارت

MARS, au pluriel. Les menus grains qu'on sème au mois de mars *A.* مزروعات ربيعيّة *P.* كشت بهار *T.* مارت اكينلرى - || Le temps était bon pour les mars de cette année اوّل بهار اكينلرى بو سنهٔ مباركه ده مارت اكينلريچون هوا مساعد ايدى

MARTAGON. Nom qu'on donnait autrefois à différentes espèces de lis. V. Lis.

MARTEAU. Outil qui sert à forger ou à battre *A.* مطرقة - مرصافة - *P.* ازميل *T.* چاكوچ - چكيچ || Marteau d'orfévre قيومجى چكيجى de maréchal نعلبند چكيجى Tous les artisans qui travaillent du marteau ارباب مطرقه ايله ايشليان *P.* صنايع - Marteau de grosse forge *A.* محصمة - سنطاب *T.* كوبن - كدينه - پتك - Marteau de tailleur de pierres *A.* ملطاس pl. ملاطيس - صاقور - برطيل pl. براطيل *P.* كنده - *T.* ميتين - واريوز

On dit proverb., qu'un homme est entre le marteau et l'enclume, pour dire, qu'il trouve de l'embarras de quelque côté qu'il se tourne اورس ايله چكيج آره سنده در

Il se dit aussi de certaines choses qui servent à heurter, à cogner, à frapper *A.* مدقّة *P.* كوبه - آزينه *T.* طوقماق || Le marteau d'une porte, d'une horloge مدقّهٔ باب ومدقّهٔ ساعت - قپو وساعت طوقماغى

MARTELER. Battre à coups de marteau *A.* دقّ - ضرب بالمطرقة *P.* كوبيدن *T.* دوكمك || Marteler de la vaisselle d'étain قلاى قابلرينى مطرقه ايله دوكمك Marteler sur l'enclume اورس اوزرنده دقّ ايتمك

Martelé. *A.* مطروق - مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

MARTELET. Petit marteau, dont on se sert pour des ouvrages délicats *A.* مدقّة صغيرة *P.* آزينهٔ كوچك *T.* طوقماقجغر

MARTIAL. Guerrier *A.* حربىّ *P.* جنكى *T.* جنكجينك || Courage martial شجاعت حربيّه Air martial, humeur martiale جنكجى مزاجى - جنكجى سيماسى - سيماى اهل حرب

Martial, se dit en Chimie, des substances où il entre du fer *A.*

حدیدی .P آهن آمیز .T چلیکلو - دمورلو || Les remèdes mar-
tiaux چلیکلو علاجلر Terre martiale ارض حدیدیّه - خاک
دمورلو طپراق - آهن آمیز

MARTIN-PÊCHEUR. Petit oiseau aquatique *A.* برکة .pl ابراک
P. برکه *T.* مارتی قوشی

MARTINET. Espèce d'hirondelle sauvage *A.* وطواط - ابابیل
pl. وطاوط *P.* پرستوی کوهی *T.* طاغ قرلنغجی

MARTINET. Petite discipline de cordes, attachée au bout d'un
manche *A.* مقرعة .pl مقارع *P.* چمچرغه *T.* قامچی

MARTRE. Espèce de fouine, qui a le poil roux *P.* بافنگ
T. زردوا || Peau de martre پوست زردوا fourrure فروهٔ زردوا
زردوا کورکی -

MARTRE ZIBELINE. Espèce de martre, qui a le poil tirant sur
le noir *A.* سمّور *P.* گیش *T.* سمور || Queue de martre zibe-
line سمّور قویروغی

MARTYR. Qui a souffert la mort pour la véritable religion *A.*
شهید .pl شهدا || Saint Étienne est le premier martyr اوّل
شهدا حضرت استفاندر Ce glorieux martyr de la Foi اوغور
دیننده فدای جان ایتمش اول شهید جلیل القدر L'Église
honore la mémoire des martyrs دین عیسوی حائز رتبهٔ شهادت
- ایتمش ذواتنک ذکرینه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایدر
ذواتنک ذکرینی تمجید ایدر

On dit figur. d'un homme qui a beaucoup souffert pour l'a-
mour d'un autre, qu'il est son martyr فلانک اوغورینه فدای
قربان اولدی - جان ایلدی

MARTYR. Qui souffre beaucoup *A.* معذّب *P.* شکنجیده - شکنج
زده *T.* اشکنجه چکن || Si vous lui coupez le bras, vous le
ferez mourir martyr قولنی قطع ایده‌جک اولور ایسه‌ک
اشکنجه ایله قتل واهلاک ایتمش اولورسک

MARTYRE. La mort et les tourmens endurés pour la vraie
religion *A.* شهادت - عذاب فی سبیل الله - تأذّی لوجه
الله *P.* شهادت - جانفدایی برای خدا *T.* شهیدلک -
لوجه Souffrir le martyre || دین اوغورینه چکیلان عذاب
الله تعالی اختیار اذا وعذاب ایتمک endurer le martyre
فی سبیل الله مقاسات عذاب شهادت ایتمک La cou-
ronne du martyre رتبهٔ جلیلهٔ شهادت - تاج وتاج شهادت
L'Église célèbre un tel jour le martyre de tel saint دین
عیسویده فلان عزیزک شهادتی کونی مبارک عدّ اولنه‌رق

Il se dit figur. - بهر سنه فلان کونده اجرای عید اولنور
de toutes sortes de peines de corps et d'esprit *A.* عذاب الیم
P. درد جانگزا *T.* یورکی ازر صیقندی || Il a souffert le
martyre toute la nuit par une violente colique قولنج شدید ایله
تا بصباح گرفتار عذاب الیم اولدی C'est un martyre que
d'avoir affaire à des chicaneurs مزوّرین ایله معامله‌یه محتاج
اولمق بر عذاب الیمدر

MARTYRISER. Faire souffrir le martyre *A.* تنکیل - تعذیب
- اذیّت ایتمک *T.* شکنج آوردن - شکنجیدن *P.* ایذا -
اذیّت ویرمک || Saint Étienne fut martyrisé peu après la
mort de Jésus-Christ حضرت عیسینک وفاتندن مدّت
قلیله گذرانده حضرت استفان مظهر نکال واذا اولمشدر
- Figur. || Les voleurs le martyrisèrent pour avoir son argent
حرامیلر اقچه‌سنی اخذ ایچون کندویه اذیّت ویردیلر
Les chirurgiens l'ont martyrisé جرّاحان فلانی تعذیب وایذا
ایتمشلردر

MARTYRISÉ. *A.* معذّب *P.* شکنجیده - شکنج دیده *T.*
اذیّت اولمش

MARTYROLOGE. Liste des martyrs *A.* کتاب السیر الشهداء
الکرام *P.* سیر نامهٔ شهیدان *T.* شهیدلرک احوالنی محتوی
کتاب

MARUM. Plante *A.* مرو - ماحوز - مروماحوزی - حبق الشیوخ
- خرنباش *P.* مروخوش *T.* مرماحور - قوجه یارپوزی

MASCARADE. Déguisement d'une personne qui se masque pour
se divertir *A.* بوجه المستعار هیئة متنکّرة *P.* دگر گونی
عاریتی چهره ایله دکشمش *T.* اندام با چهرهٔ عاریت
عجیب وغریب وجه مستعار Étrange mascarade || قیافت
عاریتی ایله بر هیئت متنکّره Imaginer une mascarade
چهره‌لو بر دکشمش قیافت ایجاد ایتمک

MASCULIN. Appartenant au mâle *A.* ذکوری *P.* نری *T.*
ارککک || Sexe masculin جنس ذکور Les descendans en ligne
masculine عرق اولاد - عرق ذکوردن اولان انساب وانسال
ذکور Succession masculine من ذکور انتقال ایتمش میراث
- Fief masculin اولاد ذکوره مشروط اولان مالکانه

MASCULIN. T. de Grammaire *A.* مذکر

MASCULINITÉ. Qualité de mâle *A.* ذکورت - فحولت *P.*
نری *T.* ارککلک || La masculinité est nécessaire pour avoir
droit à la Couronne de France فرانسه‌ده تاج سلطنته استحقاق

خصوصی حال فحولته محتاجدر

MASQUE. Faux visage dont on se couvre pour se déguiser *A.*
عاریتی یوز - یاپمه یوز .*T* چهرهٔ عاریت .*P* وجه مستعار
|| Masque hideux اقبح واشوه بر چهرهٔ عاریت Ôtez votre
masque یوزکدن رفع چهرهٔ عاریت ایله Arracher le masque
à quelqu'un بر کمسنه‌نک حامل اولدیغی وجه مستعاری
مسنّ وسالخورده سیماسنده Un masque de vieillard نزع ایتمک
بر عاریتی یوز

Masqués. Ceux qui portent des masques *A.* ملبّس بوجه
چهره‌سی - عاریتی یوزلو .*T* پوشیدهٔ چهرهٔ عاریت .*P* المستعار
عاریتی Une compagnie de masques || یاپمه یوز ایله اورتولی
یوزلو کساندن عبارت بر گروه Il faut laisser entrer les
masques یاپمه یوز ایله چهره‌لری اورتولی اولنلرک مجلسه
دخوللرینه رخصت ویرلملودر

On dit figur., Lever le masque, pour dire, ne dissimuler
plus *A.* التستر .*P* کشف النقاب الریا - رفع المجنة
ریا اورتوسنی یوزدن .*T* رفع روپوش زرق وفریب کردن
صیرمق || Ce fourbe, cet hypocrite n'avait pas encore levé le
masque اول حیله‌باز ریاکار روپوش زرق وفریبی هنوز رفع
ایتمش دکل ایدی - On dit aussi, Arracher le masque à quel-
qu'un, pour dire, faire connaitre sa fausseté, sa perfidie فلانک
چهرهٔ مفسدت وخدیعتندن نزع روپوش تصنع وریا
ایتمک - Et qu'un homme est toujours sous le masque, pour
dire, qu'il déguise toujours ses sentimens دائم الاوقات پس
پردهٔ تصنع وریاده عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi figur., prétexte, déguisement *A.* صورت ظاهریّة
|| Sous le masque de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانتده
C'est le masque dont il se couvre ما به تستّری اولان صورت
ظاهر بودر

MASQUER. Mettre un masque sur le visage de quelqu'un, pour
le déguiser *A.* الباس الوجه المستعار .*P* با چهرهٔ عاریت
رو پوشانیدن .*T* عاریتی یوز کیدرمک || Masquer quel-
qu'un, afin qu'il ne soit pas connu بر کمسنه‌یه بیلنمامک
ایچون عاریتی یوز کیدرمک

Et déguiser quelqu'un, en lui mettant, outre le masque, des
habits qui ne soient pas les siens *A.* تبدیل - تنکیر الهیئة
- قیللق دکشدرمک .*T* جامهٔ دیگر گون پوشانیدن .*P* الزیّ
تبدیل هیئت Se masquer مسخره شکلنده تبدیل ایتدردیلر
وقیافت ایتمک

Figur. Couvrir quelque chose sous de fausses apparences *A.*
ورای - پس پردهٔ خفا پوشیدن - پوشیدن .*P* توریة - ستر
پرده آلتنده کیزلمک - اورتمک .*T* پردهٔ خفا نهان کردن
|| Il masque ses desseins مقاصد ومنویّاتنی پس پردهٔ خفاده
ستر ایدر Il masque sa débauche sous les apparences de sagesse
ورای - فیاشلغنی صورت ظاهر درایت ایله ستر ایدر
پردهٔ درایتده ستر ایدر

Se masquer *A.* تستّر .*P* پوشیدهٔ پردهٔ اختفا - پوشیده شدن
شدن .*T* کیزلنمک - اورتنمک || Un hypocrite qui se masque
sous les dehors de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانت
ایله تستّر ایدن بر مرایی Le vice se masque souvent sous
l'apparence de la vertu عیب وقباحت اکثریا صورت ظاهر
صلاح ایله مستتر اولور

Il signifie aussi figur., cacher, couvrir une chose, de manière
qu'on en ôte la vue *A.* نظارت .*P* سدّ النظارة - قطع النظارة
کورلتمک - نظارته حواله اولمق - نظارتی کسمک .*T* بستن
|| Il a élevé un bâtiment qui masque ma maison احداث ایلدیکی
یاپدردیغی بنا ایله - بنا خانه‌مک نظارتنی قطع ایدر
خانه‌می کورلتدی

On dit en termes de guerre, Masquer une batterie, un pont,
une porte, une place, pour dire, y placer des troupes ou élever
un ouvrage, pour empêcher les ennemis de découvrir les ma-
noeuvres qu'on veut faire طوب صره‌سنک وجسرک وقپونک
وقلعه‌نک پیشگاهنده تعبیهٔ حوالات ایله سترینه مبادرت
ایتمک

Masqué. *A.* ملبّس بوجه المستعار .*P* بچهرهٔ عاریب
پوشیده .*P* متستّر - مستور .*A* عاریتی یوز کیمش .*T* پوشیده
T. اورتلمش

MASSACRE. Tuerie, carnage *A.* قتل عامّ - ذباح عمومیّ -
مذابحة .*P* کشتا کشت .*T* قرغین || Grand massacre مذابحة
ذباح عامّ دهشت انجام horrible قتل عامّ عظیم - عظیمه
Le massacre des innocens بیگناهلرک عمومًا قتل وذبحی
La ville fut prise d'assaut, et on fit un grand massacre des
habitans قلعه حربًا وعنوةً فتح وتسخیر اولنوب اهالیسی
اهالیسنه عمومًا حوالهٔ سیف - قتل عامّ ایله اعدام اولندی

MASSACRER. Tuer des gens sans défense *A.* ذبح *P.* كشتن *T.* قيرمق - بوغازلمق || On massacra quatre mille personnes dans cette nuit-là اول كيجه درت بيك نفوس ذبح ايلديلر قيرمشلر در -

MASSACRÉ. *A.* مذبوح *P.* كشته *T.* بوغازلنمش

MASSACREUR. Qui massacre *A.* ذبّاح *P.* كشنده *T.* بوغازليجى

MASSE. Amas de plusieurs parties qui font corps ensemble *A.* كومة - جمّاع *P.* توده *T.* طوب || La masse informe et confuse du chaos هيولانك متغيّر الاشكال ومختلّ الاحوال اولان كومهسى Ce bâtiment n'est qu'une grosse masse de pierres بو بنا بر عظيم طاش كومهسندن غيرى شئ دكلدر On dit aussi, La masse de l'air هوانك هيئت مجموعهسى La masse du sang قانك طوبى - هيئت مجموعهٔ دم

Il se dit aussi d'un seul corps très-solide *A.* كمزة pl. كمز *T.* قيا || Une masse de plomb بر قورشون قياسى de métal كلچه - معدن كلچهسى - بر عدد معدن قياسى

Il signifie aussi, fonds d'argent d'une succession, d'une société *A.* اصيلة المال - مجموع المال *P.* همه مال *T.* مالك طوبى || Toute la masse est de cent mille écus مالك مجموعى يوز بيك غروشدن عبارتدر On a tiré tant de la masse مالك طوبندن شو قدر اقچه افراز اولندى Il faut qu'il rapporte cela à la masse بو مبلغ مالك طوبنه ضمّ اولنملودر

Et la somme que l'on retient sur la paye de chaque soldat *A.* افراز pl. افرازات

MASSE. Espèce d'arme faite de fer, fort pesante par un bout, avec laquelle on assomme *A.* جرز pl. اجراز - مقمعة *P.* گرز *T.* بوزطغان || Il l'assomma d'un coup de masse فلانى بر يك ضربهٔ گرز ايله - ضربهٔ مقمعه ايله نقش زمين ايلدى افتادهٔ خاك دمار ايلدى

Et une espèce de bâton qu'on porte en certaines cérémonies *A.* محضرة *P.* دورباش *T.* دكنك || On porte des masses devant le chancelier de France فرانسهده باش وكيلك پيشگاهنده محضرهلو آدملر روانه اولورلر

Et une espèce de gros marteau de fer *A.* مرداس *P.* كلنك *T.* كلنك || Rompre des rochers avec une masse كلنك ايله قيايى قيرمق

MASSEPAIN. Sorte de pâtisserie faite avec des amandes et du sucre *A.* لوزيبج *P.* لوزينه *T.* بقلوا

MASSIER. Officier qui porte une masse en certaines cérémonies *A.* حامل المحضرة *P.* دورباشدار *T.* دكنكلو

MASSIF. Ce qui est gros et solide *A.* ضخم *P.* دژمان *T.* يوغون || Je ne veux pas de la vaisselle si massive اول قدر ضخامتلو اوانئ سيمدن حظ ايتمم Une grosse tour massive يوغون بر قلّه

Figur. Grossier, lourd *A.* غليظ *P.* كند *T.* قبا || Cet homme a l'esprit bien massif كند ذهن - غليظ الذهن بر آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages d'orfévrerie qui ne sont pas creux en dedans *A.* مصمت *P.* يكپاره *T.* صوم || Une statue d'or massif ذهب مصمتدن مصنوع بر عدد صنم Une croix d'argent massif صوم كمشدن ياپلمش بر خاج

Et d'un ouvrage de maçonnerie fondé en terre, pour porter quelque piédestal *A.* بنيان مرصوص *P.* بنلاد *T.* كاركير تمل

MASSUE. Sorte de bâton noueux *A.* بيزارة pl. بيازير - وبيل *P.* كوپال چوبين *T.* صويمانتى - چوماق || La massue d'Hercule فلان بهادرك چوماغى

On appelle figur. Coup de massue, un accident fâcheux et imprévu *A.* قارعة pl. قوارع *P.* قضاى ناگهانى *T.* اومدق بر بلا

MASTIC. Résine qui découle d'un arbre appelé Lentisque *A.* علك pl. علوك *P.* كُندرك - سكز - ازا *T.* مصطكى - ساقز || Mâcher du mastic علك ايتمك - مضغ ساقز چينمك

Il se dit aussi, de certaines compositions dont on se sert pour coller et enduire quelques ouvrages *A.* معجون || Il faut coller cela avec du mastic شونى معجون ايله ياپشدرمق اقتضا ايدر On fait des tables de mastic qui imitent le marbre معجون ايله مرمره تقليد سفره ياپرلر

MASTICATION. T. de Méd. Action de mâcher *A.* عُلك - مضغ *P.* لوك - خايش *T.* چينمه

MASTICATOIRE. T. de Méd. Remède qu'on mâche pour exciter l'excrétion de la salive *A.* عالك مهيّج اللعاب *P.* خاييدهٔ خيو انگيز *T.* ساليار سورر چينمتى

MASTIGADOUR. Sorte de mors qu'on met dans la bouche du cheval pour exciter la salive *A.* لجام مهيّج الروال *P.* لگام خيو انگيز *T.* ساليار كتورهجك كم

MASTIQUER. Coller avec du mastic *A.* الزاق بالمعجون *P.* بمعجون بهم پيوستن *T.* معجون ايله ياپشدرمق

MASURE. Ce qui reste d'un bâtiment tombé en ruine *A.* طلالة

T. ويرانه || P. ويران - خرابه‌زار pl. اطلال || Les hiboux, les oiseaux de nuit se retirent dans les vieilles masures بايقوش وسائر كيجه قوشلرى خرابه يرلرده اقامت ايدرلر C'était une fort belle maison, mais ce n'est plus qu'une masure مقدّما غايت اعلا بر قوناق ايكن اليوم بر خرابه زار در - اليوم Il se dit figur. d'une habitation qui menace ruine A. خرابة pl. خرابات P. ويرانخانه T. ويراندر - خرابه مشرف

MAT. Il se dit des métaux qu'on met en oeuvre, sans y donner le poli A. غير مجلّا - غير مصيقل P. بيفر - بيفروغ T. صونق - جلاسز || Argent, or mat صونق آلتون وصونق كمش

Il signifie aussi, lourd, compacte A. كثيف P. سخت T. قاتى || L'orge employée seule en mouture donne un pain mat يالكز آرپه اونيله ياپيلان نان كثافتلو اولور

MAT. Il se dit au jeu des échecs, du coup qui fait gagner la partie T. مات - On dit figur. Donner échec et mat à quelqu'un, pour dire, emporter sur lui un avantage complet بر كمسنه‌يى مات ايتمك

MÂT. Grosse pièce de bois, qui sert à porter les voiles d'un vaisseau A. دقل pl. دقول P. ستون كشتى - تير T. كمى ديركى - سرن || Le grand mât A. دقل كبير P. تيـر ميانـه T. اورته ديركى Le mât d'avant ou de misaine A. دقل المرنحة P. ستون پيشين كشتى T. باش ديركى - ميجنه ديركى de hune چناقلق ديركى Monter au haut du mât بالاى ستونه صعود ايتمك - ديركك اوزرينه چيقمق Les cordages du grand mât اورطه ديركنك هلاطلرى L'amiral porte le pavillon au grand mât آميرال كميسنك - پاشا كميسنك بيراغى اورته ديركده آچيلور

MATAMORE. Faux brave A. متشجّع P. لافزن دلاورى T. بهادرلك صتان

MATELAS. La pièce de la garniture d'un lit, que l'on remplit de laine ou d'autre matière A. نضيدة - فراش P. پستر - دست رست T. دوشك - مندر || Petit matelas كوچك مندر - بيپاشى Matelas de laine bien dur خشونتلو بر مندر ايله طولمش دوشك

MATELASSER. Garnir de quelque toile rembourrée en façon صندليه‌لرك اوتوره‌جق يرلرينى شلته‌وارى دونانمق

MATELASSÉ. A. منجّد بالنضيدة P. پستر پيراسته T. بسان شلته وارى دونانمش

MATELASSIER. Ouvrier qui fait des matelas A. نجّاد P. پسترگر T. يورغانجى

MATELOT. Celui qui est employé pour faire le service d'un vaisseau A. ملّاح pl. ملّاحون - نوتيّ pl. نواتى - صراريّ pl. صراريّون P. كشتيبان T. كميجى || Enrôler des matelots كميجى يازمق

À LA MATELOTE, signifie, à la façon des matelots A. كالملّاح - على صورة الملّاح P. بسان كشتيبان P. كميجيجه

MATER. T. du jeu d'échecs. Réduire le roi à ne pouvoir sortir de sa place T. مات ايتمك

Figur. Humilier, abattre A. تذليل P. خوار كردن T. آلچقلتمق || Il a été bien maté par le mauvais succès de cette affaire مصلحتك سوء نتيجه‌سندن بغايت تذليل اولدى

On dit aussi, Mater son corps, sa chair, pour dire, les mortifier, les affaiblir A. اماتة النفس - قهر النفس - تعذيب النفس P. بخود سختى كردن T. نفسنه اذيّت چكدرمك || Mater sa chair par des jeûnes, par des austérités صيام مديد وتشدّدات گوناگون ايله اماتهٔ نفس ايتمك

MÂTER. Garnir un vaisseau de ses mâts A. تجهيز السفينة P. كشتيرا بتير پيراستن T. كمى‌يى ديرك ايله دونانمق

MÂTÉ. A. مجهّز بالدقل P. بتير پيراسته T. ديرك ايلـه دونانمش

MATÉRIALISME. Opinion de ceux qui n'admettent point d'autre substance que la matière A. مذهب المعتقدين على وجود المادّة فقط

MATÉRIATISTE. Celui qui n'admet que la matière A. معتقد على وجود المادّة فقط

MATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est matière A. مادّيّت || La matérialité de l'âme est une opinion insoutenable نفس ناطقه‌نك مادّيّتى اعتقادى تأييد اولنمق نا ممكندر

MATÉRIAUX. Les différentes matières qui entrent dans la construction d'un bâtiment A. لوازم البنا pl. ما لزم البنا pl. مهمّات البنا pl. حوايج البنا P. مالزمهاى بنا T. بنايه لازم

On dit figur. d'un homme qui fait des recueils pour travailler à un ouvrage d'esprit, qu'il assemble, qu'il prépare ses matériaux — حاضر وآماده ایلدی مواد لازمه‌یی جمع وتدارك ایتمکده در

MATÉRIEL. Qui s'est formé de matière *A.* مادّی || Les choses matérielles اشیای مادّیه L'âme de l'homme n'est point matérielle روح انسان مادّه‌دن ـ نفس ناطقه مادّی دکلدر معرّا در

Il signifie aussi, grossier *A.* کثیف ـ غلیظ *P.* کند *T.* قبا || Cet ouvrage est trop matériel زیاده‌سیله قبا بر ایشدر ـ Figur. || C'est un homme, c'est un esprit bien matériel *A.* کثیف العقل *P.* کند ذهن *T.* کند عقللو

MATERNEL. Qui est relatif à la qualité de mère *A.* اموی ـ امّی *P.* مادری *T.* آنانک || Amour maternel علاقهٔ امویّه ـ حنین مادری Affection maternelle محبّت مادری

On appelle Côté maternel, la ligne de parenté du côté de la mère *A.* ذوی الارحام ـ اقارب لامّ *P.* خویشان از سوی مادر *T.* آنا طرفندن اولان خصملر ـ Et biens maternels, les biens qu'on reçoit du côté de la mère عن امّ منتقل اولان اموال

On dit, Langue maternelle, pour dire, la langue du pays où l'on est né *A.* لسان الآبا *P.* لسان مادر زاد *T.* آنانک بابانک دلی || Il est honteux de mal parler sa langue maternelle لسان مادر زادی رکاکت ایله تکلّم ایتمک عیبدر

MATERNELLEMENT. D'une manière maternelle *A.* حسب الاموة ـ امویّا *P.* مادرانه *T.* والده‌جه ـ آناجه || Cette femme ne pardonne rien à ses enfans, mais elle les corrige maternellement بو خاتون اولادینه جزئی وکلّی بر شئ عفو ایتمیوب تأدیب واصلاحلرینه مادرانه سعی ایدر

MATERNITÉ. L'état, la qualité de mère *A.* اموت *P.* مادری *T.* آنالق

MATHÉMATICIEN. Qui sait les mathématiques *A.* ریاضی pl. ریاضیون ـ اهل العلم الریاضة pl. ارباب العلم الریاضة || Je m'en rapporte aux mathématiciens بو بابده ارباب علم ریاضتک راینه مراجعت ایده‌رم

MATHÉMATIQUE. Science qui a pour objet les propriétés de la grandeur *A.* علم ریاضی pl. علوم ریاضیّة ـ علم الریاضات || Il sait les mathématiques علوم ریاضیّه‌یه واقف وآشنا در

Les instrumens de mathématique آلات ریاضیّه La Géometrie, l'Astronomie, l'Optique, la Musique, etc. sont des parties des mathématiques علم هندسه وعلم هیئت وعلم قوّت بصر وعلم موسیقی وسائر اول مقوله‌لر علوم ریاضیّات اجزاسندندر Problème de mathématique مسئلهٔ ریاضیّه

MATHÉMATIQUEMENT. Selon les règles des mathématiques *A.* حسب القواعد الریاضیّة

MATIÈRE. Ce dont une chose est faite *A.* مادّة pl. موادّ *P.* مایه *T.* مایه || Le bois, la pierre, etc. sont la matière dont on fait les bâtimens ابنیه‌نک مادّه‌سی اخشاب واحجار وسائر اول مقوله شیلر در La façon de l'ouvrage coûte plus que la matière ایشک استادیه‌سی مادّهٔ اصلیه‌سی قیمتندن زیاده در

En termes de Philosophie, il signifie, la substance étendue et impénétrable, et qui est capable de recevoir toutes sortes de formes *A.* مادّة || La divisibilité, les propriétés de la matière مادّه‌نک قابلیّت تجزّی وانقسامی وخصایصی ـ On appelle Matière première, la matière considérée en faisant abstraction des formes dont elle est susceptible *A.* مادّهٔ اصلیّة

Il se dit en termes de Médecine, des excrémens ou déjections du corps humain || Matière cuite مادّهٔ ناضجه crue مادّهٔ غیر ناضجه ـ مادّهٔ نا پخته ـ چیک مادّه indigeste مادّهٔ غیر هضیمه ـ مادّهٔ نا گوار ـ سینمامش مادّه Les matières ne sont pas liées مادّه‌لر معقود دکلدر Les matières sont louables موادّ محموده در Il est sorti beaucoup de matière de cette plaie بو جراحتدن وافر مادّه چیقدی

Il signifie aussi, le sujet sur lequel on écrit, on parle || Belle matière مادّهٔ لطیفه ample مادّهٔ واسعه ـ مادّهٔ ممکن stérile مادّهٔ عقیره riche مادّهٔ معموره ـ مادّهٔ کثیرة الفروع التفصیل La matière d'un discours کلامک مادّهٔ موضوع لهی Traiter à fond une matière بر مادّه‌دن بکنها بحث ایتمک ـ علی طریق الاستکناه Entrer en matière مادّه‌یه شروع ایتمک

Et cause, sujet, occasion *A.* سبب ـ وسیلة ـ باعث *P.* سر رشته ـ بهانه *T.* طوته‌مق || Il n'y a pas matière à se fâcher باعث غضب اوله‌جق بر شئ یوقدر Donner matière à rire کولمکه سبب ویرمک Il a donné matière de parler à bien des gens وافر کسان بیننده قیل وقاله وسیله ویردی ـ Il n'y a pas matière de querelle وسیلهٔ مجادله سر رشته ویردی

باعث معارضه اولەجق بر شئ یوقدر - یوقدر

EN MATIÈRE. En fait de... *A.* فی الامر *P.* در فلان کار *T.* جنکک خصوصنده - بابنده - امرنده || En matière de guerre مرافعه خصوصنده بابنده de procès

MÂTIN. Espèce de chien servant à garder une cour, un troupeau *A.* کلب حراس *P.* سگ پاسبانی *T.* بکجی کوپکی || Gros mâtin کبیر بر کلب حراس

MATIN. La première partie du jour *A.* صبح - بکرة - غدو - *pl.* غدایا *P.* صبحگاه - صبحدم - بام *T.* صباح || Il se lève de bon matin قالقار على الصباح - قالقار على السحر قالقار - سحری یتاقدن قالقار صباحلین L'étoile du matin صباح یلدزی - ستارهٔ صبح - کوکب صبح La prière du matin صباح نمازی - صلاة الصبح || Il s'emploie aussi adverb. Matin et soir *A.* فی الصبح والمسا - بالغدو والآصال - غدیةً واصیلةً *P.* بام وشام *T.* صباح اخشام

MATINAL. Qui s'est levé matin *A.* قائم بکرة *P.* سحرخیزنده *T.* صباح قالقمش || Vous n'êtes pas si matinal aujourd'hui بو کون صباح قالقمش دکلسک - کونکی کون اولقدر - On dit, L'aube matinale, pour dire, l'aurore *A.* صبح کاذب - سحر - شفق - *P.* سپیده دم *T.* صباح سوکلدیکی وقت - طلک - یری آغاردیغی وقت

MATINÉE. Le temps qui s'écoule depuis le point du jour jusqu'à midi *A.* صباح - اول النهار *P.* بامداد *T.* صباح || Une belle matinée بر صباح لطیف Les matinées sont fraîches en automne وقت خزانک صباحلری سرین اولور Il n'a rien fait de toute la matinée اول نهار وقتنی بلا شغل کچوردی Le milieu de la matinée s'appelle *A.* ضحوة - وقت الضحا *P.* چاشت *T.* قوشلق - قوشلق وقتی

MATINES. La partie de l'office divin, qui se dit la nuit vers le matin *A.* صلاة السحر - صلاة الآخر اللیل

MATINEUX. Qui est dans l'habitude de se lever matin *A.* قایم فی الصباح *P.* سحر خیز *T.* صباحجی

MATINIER. Qui appartient au matin. Il ne se dit qu'en cette phrase: L'étoile matinière *A.* کوکب الصبح - کوکب الفجر *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح یلدزی

MATIR. Rendre mat de l'or ou de l'argent *A.* اعمال بلا جلاء *P.* بیفروغ پرداختن *T.* صونوق یاپمق

MATOU. Mâle du chat domestique *A.* قط *pl.* قطاط *P.* پوشنک

ارککک کدی *T.* نر

MATRICE. La partie de la femme où le foetus est conçu *A.* رحم *pl.* ارحام *P.* زهدان - بوکان *T.* یتاغی - دول || Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوی زهدان *T.* دول دهانهٔ *P.* فوه الرحم - فم الرحم *A.* l'orifice یتاغنک بوغازی *T.* زهدان دول یتاغی آغزی Cette femme a des maux de matrice بو عورت رحامته مبتلا در Vapeurs de matrice, ou maux de mère ابخرهٔ رحم Ulcère à la matrice قرحهٔ رحم

MATRICES, en termes d'imprimerie, signifient, les moules dans lesquels on fond les caractères *A.* قوالب الحروف *T.* حروف قالبلری

On appelle Couleurs matrices, les couleurs simples *A.* الوان بسیطة *P.* رنگهای ساده *T.* ساده رنکلر

Et langue matrice, celle qui n'est dérivée d'aucune autre *A.* ام اللسان

MATRICULE. Le registre dans lequel on écrit le nom de ceux qui entrent dans une société *A.* سجل *pl.* سجلات *P.* روزنامچه *T.* دفتری - کتوک - آنا || Le nom de ce marchand n'est point dans la matricule بو بازرکانک اسمی سجلده مقید دکلدر Il a payé son droit de matricule سجادده قید اولنوب قیدیه عوایدینی ادا ایلدی

MATRIMONIAL. T. de Pratique. Qui appartient au mariage *A.* نکاحی || Questions matrimoniales نکاحیه مسایل - نکاحه دائر مسئلەلر conventions نکاحه متعلق شروط وعهود Cause matrimoniale نکاحه متعلق دعوا

MATRONE. Sage-femme désignée par la Justice, pour constater l'état d'une femme *A.* قابلة اهل الخبرة *P.* ماماجهٔ اهل خبرت *T.* اهل خبرت ابه قادین || On a jugé sur le rapport de la matrone اهل خبرت ابه قادینک تقریری موجبنجه حکم اولندی Les matrones ont été appelées pour voir... کشف حال ضمننده اهل خبرت اولان ابه قادینلر دعوت واحضار اولنمشدر

MATURATIF. Il se dit des médicamens qui favorisent la suppuration des abcès *A.* منضج *pl.* دوال منضجة *pl.* ادویة منضجات *P.* پخته ساز *T.* کتوریجی - پشوریجی نصابه

MATURATION. Progrès des fruits vers la maturité *A.* انتضاج *P.* پزش *T.* پشمه || Ce temps est contraire à la maturation des fruits بو هوا انتضاج اثماره مخالفدر

MÂTURE. L'assemblage de tous les mâts d'un vaisseau *A.* دقول
كمينك ديركلرى طاقمى *T.* تيرهاى كشتى *P.* السفينة
|| La mâture de ce vaisseau est très-bonne بو سفينه‌نك
ديركلرى طاقمى اعلا در — Il se dit aussi du bois propre à
faire des mâts *T.* كمى ديركى كراسته‌سى || On tire beau-
coup de mâture de Norvège فلان مملكتدن كليتلو كمى ديركى
كراسته‌سى جلب اولنور

Il se dit aussi de l'art de mâter les vaisseaux *A.* فنّ النصب
كمى — ديركجيلك *T.* فنّ نشاندن تير بكشتى *P.* الدقول
ديركلرينى ديكمنك فنى || Ce constructeur entend bien la
mâture بو كمى معمارى ديركجيلك فننى رعنا بيلور

MATURITÉ. État où sont les fruits quand ils sont mûrs *A.*
— پشمه *T.* حال پختگى *P.* بلوغ الى النصاب — نضج
نضج تامّ || كمالنى بولمه — نصابنى بولمه Parfaite maturité
Ce fruit ne viendra pas à maturité بو فاكهه درجهٔ نضجه واصل
اولەجغى يوقدر — Il se dit aussi des abcès || Cet abcès est à
son point de maturité بو ورم درجهٔ نضجه رسيده اولمشدر

Il s'emploie aussi au figuré || Cette affaire est dans sa ma-
turité نصابنى — بو مصلحت درجهٔ نضجه بالغ اولمشدر
ياشك كمالى — نضج السنّ La maturité de l'âge بولمشدر
de l'esprit نضج الرأى — رسوخ العقل Au lieu d'aller légère-
ment dans cette affaire, il faudra y procéder avec maturité بو
خصوصده خفت ايتمكدن ايسه رأى ناضج ايله عمل وحركت
رأى ناضج ايله Après qu'on eut délibéré avec maturité اوليدر
بر ايوجه ملاحظه ايده‌رك مشاوره — لدى المشاوره
اولندقدنصكره — On dit aussi, Son style acquerra de la ma-
turité, c'est-à-dire, de la solidité انشاسى وقتيله كسب نضج
كسب رسوخ واستحكام — واستحكام ايده‌جكدر

MAUDIRE. Faire des impécations *A.* لعن — العان *P.* نفرين
بد دعا ايتمك — لعنت اوقومق *T.* دشنام كردن — كردن
|| Le christianisme défend de maudire ses persécuteurs بر كمسنه
كندو عليهنه اولنلره لعن ونفرين ايتمك شريعت
عيسويه‌ده ممنوعدر Il maudit tous les jours ceux qui lui ont
donné de mauvais conseils كندويه سوء نصيحت ايدنلره كلّ يوم
شويله... لعنت اوقومقدن خالى دكلدر Il maudit le jour que...
بختنه لعن Il maudit sa destinée اولديغى كونه لعنت اوقور
ونفرين ايدر — En parlant de Dieu, il signifie, réprouver ||
Dieu a maudit toute cette génération حضرت ربّ العالمين بو
نسل وذريتك مجموعنه لعنت ايلدى Cet homme a été
maudit de Dieu من قبل الرحمن — مظهر لعنت ربانى اولمشدر
مظهر لعنت اولمشدر

MAUDIT. *A.* ملعون pl. ملاعين *P.* لعنت كرده — دشنام زده
T. لعنتلنمش

Il signifie aussi, très-mauvais *A.* اقبح — اشنع *P.* بدترين
T. پك فنا — پك چركين || Maudit chemin طريق اقبح
jour يوم اشنع livre كتاب اقبح métier اشنع بر حرفت

MAUSOLÉE. Tombeau somptueux *A.* مرقد pl. مراقد *P.*
مرمردن || Un mausolée de marbre تربه *T.* دخمه — گوراب
بنا اولنمش بر مرقد عالى

MAUSSADE. Désagréable, de mauvaise grâce *A.* بشيع — بشيع
الاطوار *P.* بى نمك *T.* دادسز || Cet homme est maussade
بشيع الاطوار بر آدمدر Il est maussade en tout ce qu'il fait
جميع اعمال وافعالنده بى نمك آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages mal faits *A.* قبيح الصورة —
— ياقشقسز *T.* نا زيبا *P.* عديم الظرافة — عديم الحسن
بو لباس چركين — حسنسز || Cet habit est fort maussade
بو بنا حسن Ce bâtiment est maussade بغايت حسنسز در
وظرافتدن عاريدر

MAUSSADEMENT, adv. *A.* بطور البشيع — بشيعاً *P.* ببى نمكى
T. دادسزلق ايله

MAUSSADERIE. Mauvaise grâce *A.* بشاعة الطور *P.* بى نمكى
T. دادسزلق || Elle est belle, mais elle est d'une maussaderie
insupportable بو خاتونك حسنى وار در لكن بشاعت
طورى چكله‌جك حال دكلدر

MAUVAIS. Qui n'est pas bon *A.* قبيح — سوء — سيّئ — ردئ
P. بد — نا خوش *T.* فنا — كوتى || Mauvais pain نان ردئ
vin خمر ردئ bruit شايعهٔ قبيحه visage وجه — وجه ردئ
طريق ردئ chemin فنا هوا — هواى ردئ temps چهرهٔ بد — قبيح
goût فكر مردود — فكر فاسد — فكر ردئ sentiment فنا يول —
— سيّئ الخلق آدم homme مزهٔ بد — طعم كريه — طعم ردئ
شاعر poète يرامز آدم — فنا آدم — بد طينت — ردئ الجبلة
قحط — شدّت سنه‌سى — سنهٔ رديئه Mauvaise année قبيح
فنا عادت — عادت رديئه coutume قيتلق سنه‌سى — سنه‌سى
— كلام ردئ parole انقباض طبع — كيف نا خوش humeur
دربت قبيحه habitude فنا سوز — بد صحبت — كلام قبيح
طور façon رايحهٔ كريهه — رايحهٔ رديئه odeur دربت رديئه —

rencontre سوء اتفاق phrase تعبیر ردئ - تعبیر قبیح تعبیر قبیح - L'air est mauvais dans ce pays فنا تعبیر - تعبیر بد - بو مملکتک هواسنده رداءت وار در - هواسی نا خوشدر Cet homme a mauvais air بر آدمدر Il بد لقا - ردئ السیما - قبیح الادا est de mauvaise foi بد وفا در - بد عهد در Il s'est tiré d'un mauvais pas ایتدیکی سوء تدبیردن یقسنی شیوشدردی - Il est en mauvaise santé نا خوش مزاجدر - سوء مزاجی وار در en mauvais état سوء حالده در

Et qui cause du mal *A.* مفسد - مضر *P.* آفترسان - زیان آور *T.* کوتولدیجی - ضررلو || L'excès d'application est mauvais à la santé مبالغهٔ اشتغال مفسد - فرط اشتغال مزاجه مضر در Le fruit est mauvais pour de certains estomacs بعض معده‌لری افساد ایدر - فواکه بعض معده‌لره مضر در

Et qui présage quelque mal, qui est malheureux *A.* نحس *T.* بد - نا مبارک - نا خجسته *P.* مشئوم - شوم - منحوس - فنا - اوغورسز || Mauvais augure فال شوم - فال نحس présage استدلال مشئوم pronostic دلالت مشئومه - دلیل منحوس Mauvaise physionomie سیمای نحوستنما - سیمای منحوس.

On dit, Les temps sont mauvais, pour marquer des temps de trouble, de disette *A.* ایام موحشة - مناحس الایام *P.* ایام فنا وقتلر *T.* نا خجستگی

On dit, Aller en de mauvais lieux, pour dire, aller en des lieux de débauche مذموم یرلره آمد شد ایتمک

Il signifie aussi, dangereux, qui veut faire du mal à quelqu'un *A.* خبیث - فاسد المزاج *P.* بد کیش - شقاوت پیشه - فاسد - خبیثدر || Il est mauvais *T.* کوتی - یرامز خبائتکار Il a un mauvais voisin بر خبیث همجواری وار در المزاجدر Mauvais esprit یرامز بر قومشوسی - عقل خبائت آلود - On appelle le diable, Mauvais ange *A.* روح خبیث - مزاج فاسد جن شریر -

On dit, Prendre une chose, l'interpréter, l'expliquer en mauvaise part, pour dire, la prendre en mal بر شیئی مخالف بر شیئک معناسنی مخالف - معنا ایله توجیه ایتمک طرفنه صرف ایتمک.

Mauvais, se prend aussi substantivement *A.* قبح - رداءت *P.* بدی *T.* کوتیلک - فنالق || Il faut prendre le bon et le mauvais d'une affaire مصلحتک حسن وقبحنی مطالعه ایتملو نفع وضرّ طرفلرینی - نیک وبدینی دوشنمک لازمدر - در Il est difficile à contenter, et ne voit jamais que le mauvais d'un ouvrage ملاحظه ایتمک کرکدر بغایت مشکل پسند - عیبنه بقار - اولوب هر شیئک قبحی طرفنی کورر عیبنی بولور

Trouver mauvais, se dit pour Désapprouver *A.* تقبیح - استقباح *P.* نا روا داشتن - ناپسند داشتن - بد شمردن - نا مستحسن شمردن *T.* مناسب - بکنمامک - فنا بولمق کورمامک || Je suis assuré qu'il ne le trouvera pas mauvais بو شیئی تقبیح ایتمیه‌جکنی محققاً بیلورم Il m'a refusé la porte, son maître le trouvera mauvais دخولمه رخصت ویرمامشدر بو حرکتنی آغاسی تقبیح ایده‌جکدر - مناسب کورمیه‌جکدر

MAUVE. Plante *A.* خبازی *P.* توله *T.* ملکک - ابه کومجی

MAUVIETTE. On donne ce nom à l'alouette commune. V. Alouette.

MAXILLAIRE. Qui a rapport aux mâchoires *A.* فکّی - لحیی *P.* زفری *T.* چکه‌نک || Glandes maxillaires غدد لحییه

MAXIME. Proposition qui sert de principe et de fondement en quelque science ou en matière de conduite *A.* قاعده pl. قواعد *P.* آیین *T.* اصول || Maxime générale قاعدهٔ مطلقه fondamentale اصل الاصولدن معدود بر قاعده - قاعدهٔ اصلیه bonne قاعدهٔ مستحسنه mauvaise قاعدهٔ ردیئه dangereuse قاعدهٔ خطرناک - خطری موجب قاعده pernicieuse قاعدهٔ مستلزمهٔ الوخامة Les maximes de la morale قواعد علم اخلاق de la politique تدبیر امور دولتک اصول وقاعده‌لری Maxime d'État اصول دولت Suivre de certaines maximes بعض هرکسک Chacun a ses maximes کونه قواعده تبعیت ایتمک بر کونه اصولی - بر کونه قاعده‌سی وار در C'est là sa maxime اتخاذ ایلدیکی اصول بو در Il a fait cette chose contre sa maxime ordinaire معتادی اولان اصولنه مغایر حرکت عادت مستمره‌سی اولان قاعده‌سنک خلافنه ایلدی

MAXIMUM. Le plus haut degré où une chose puisse être portée *A.* اقصی الغایات - حدّ الکمال *P.* بالاترین مرتبه *T.* اک بیوک مرتبه || Ce dévouement est le maximum de la vertu بو مقوله تسلیمیت اقصی الغایات صلاح وفضیلتدر Cette phrase est le maximum du ridicule بو تعبیر اضحوکه‌نک حدّ کمالیدر

MAYENNE. V. Aubergine.

MAZETTE. Méchant petit cheval *A.* فرس دمیم *P.* اسب خرد *T.* جوره بارکیر اندام

ME. Pronom personnel, qui signifie précisément la même chose que Je et Moi, mais qui ne s'emploie que comme régime du verbe *A.* نی *P.* مرا *T.* بنی ـ بکا ـ بندن ‖ Vous me soupçonnez mal à propos بندن سوٌظن ـ بغیر حق بکا سوٌ ظنّ ایدرسک Vous me donnez un sage conseil بکا عاقلانه نصیحت ایدرسک

MÉCANICIEN. Qui sait la Mécanique *A.* اهل علم جرّ الاثقال ‖ Il faut qu'un mécanicien soit bon géomètre اهل علم جرّ الاثقال اولان کشی هندسده ماهر اولمق شرطدر

MÉCANIQUE. Partie des mathématiques qui a pour objet les lois du mouvement et les forces motrices dans les machines *A.* علم جرّ اثقالی ‖ Il a appris la mécanique علم الجرّ الاثقال تحصیل ایلدی

Il signifie aussi, la structure naturelle ou artificielle d'un corps, d'une machine *A.* ترکیب الآلات ـ ترکیب الاجزاء والآلات ‖ La mécanique du corps humain بدن ترکیب آلیّ ـ والادوات des animaux ترکیب آلیسی ـ انسانک ترکیب اجزا وآلاتی d'une montre ساعتک بدن بهایمک ترکیب اجزا وآلاتی ترکیب آلات وادواتی

Il signifie aussi, qui a rapport à la mécanique *A.* متعلّق بترکیب الآلات ‖ Explication mécanique de l'économie animale انتظام حال حیوانینک ترکیب آلاتنه متعلّق شرح وتفسیر

Arts mécaniques. Les arts qui s'exercent par le travail de la main *A.* فنون آلیة *P.* پژنکاری *T.* ال ایشی ‖ On divise les arts en arts libéraux et en arts mécaniques فنون وصنایع ایکی قسمه منقسم اولوب بری فنون عالیه ودیگری فنون آلیه در

Mécanique, signifie aussi, ignoble *A.* خسیس *P.* فرومایه *T.* آلچق ‖ Un métier bien mécanique غایت خسیس بر صنعت

MÉCANIQUEMENT. D'une manière mécanique *A.* علی صورة الترکیب الآلیّ

MÉCANISME. La structure d'un corps suivant les lois de la mécanique *A.* ترکیب الاجزا ‖ Le mécanisme de l'univers ترکیب اجزای عالم — On dit figur. Le mécanisme du langage, pour dire, la structure matérielle des élémens de la parole ترکیب اجزای کلام ـ تلافق اجزای کلام Le mécanisme des vers ترکیب اجزای کلام منظوم de la prose ترکیب اجزای کلام کلام منثورک تلافق اجزاسی ـ منثور

MÉCÈNE. Il se dit d'un grand seigneur qui encourage les arts et les sciences *A.* حامی المعارف *P.* معارفپرور *T.* معرفته معارفپرورلک ایدن ـ صاحبلک ایدن

MÉCHAMMENT. Avec méchanceté *A.* شرّا ـ خباثةً *P.* با بد منشی *T.* یرامزلق ایله

MÉCHANCETÉ. Penchant à faire du mal *A.* خبث ـ خباثت ـ شرّ الطینة ـ شرّ الطبع ـ شقاوت *P.* بدمنشی ـ سیهکاری *T.* یرامزلق ‖ La méchanceté de son caractère جبلّتنده مرکوز خبث اولان مایهٔ خباثت Cet homme est plein de méchanceté بو آدمدر مالامال ایله طینت ‖ Il l'a fait par pure méchanceté شونی محض خباثته مبنی ایشلدی Une action pleine de noirceur et de méchanceté شرّ وخباثتدن عبارت برسوٌصنیع ـ شقاوت وخباثتدن عبارت بر کریهه Et action méchante بادئ دهشت اولهجق ‖ Il a commis une horrible méchanceté خباثت شنیعه Méchanceté noire بر خباثت ایتدی

MÉCHANT. Mauvais, qui n'est pas bon *A.* قبیح ـ ردیٔ *P.* بد ـ زشت *T.* فنا ـ چرکین ‖ Méchant pays مملکت ردیئه habit جامهٔ ـ ثوب قبیح chemin فنا یول ـ طریق ردیٔ cause دعوای ردیٔ Méchante viande لحم ردیٔ زشت

Et qui manque de probité *A.* فاسد pl. فسدة *P.* نابکار *T.* قاصیٔ مفسدتکار juge فاسد آدم Méchant homme ‖ یرامز مفسدتکاران ـ فسدهٔ ناس de méchantes gens قصد فاسد dessein Méchante intention نیّت فاسده action عمل فاسد

On dit d'une personne médisante, que c'est une méchante langue *A.* بذیّ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلی زفیرلی

Il signifie au substantif, qui est enclin au mal *A.* شریر pl. اشرار ـ اهل الشرّ ـ خبیث *P.* بد کیش ـ بد منش ـ بد نهاد ـ بد کردار ـ دیو مردم ـ بد فعال ـ خباثتکار *T.* یرامز ‖ Il faut fuir les méchans اهل شرّدن حذر اولنملو در C'est un méchant بر آدمدر شریر اهل شرّ ایله Hanter les méchans جناب منتقم مجاورت ایتمک Dieu punira les méchans قهّار اشرارک جزای ما یلیقلرینی اجرا ایدهجکدر

On dit, que les bons pâtissent pour les méchans اخیار اشرارک سیئهسند اوغرارلر

Il se prend aussi pour Chétif, insuffisant *A.* خسیس ـ هادر *P.* دنی *T.* کم قدر ـ کم مایه ـ کوتی ‖ Nous étions dix, et

nous n'avions à souper que deux méchants poulets طعامده اون نفر ایچون اوچ عدد خسیس وکم مایه پلیچدن غیری بر شی یوغیدی

MÈCHE. Cordon de fil, de coton, etc. qu'on met dans une lampe ou au centre d'une chandelle, et qui éclaire abreuvée de l'huile ou du suif qui l'environne *A.* ذبالة ـ نسیلة ـ فتیلة *P.* فتیلهٔ *T.* فتیل || La mèche d'une lampe زم ـ فتیل ـ پلیته ایکی یا اوچ فتیللو قندیل Lampe à deux, à trois mèches قندیل — Il signifie aussi, bout de corde allumée qui sert pour mettre le feu aux canons *T.* فتیل || Ils sortirent tambour battant, balle en bouche, et mèche allumée درون قلعه‌دن طبلزنان وطوبلرده گله دردهان والده فتیللر فروزان اولدرق جیقوب کتمشلر در

MÉCOMPTE. Erreur de calcul dans un compte *A.* غلط الحساب ـ سهو الحساب *P.* نا درستیٔ شمار *T.* حساب یاکلشلغی || Il y a du mécompte dans votre calcul حسابکده سهو وار در J'ai recompté ce sac, il y avait du mécompte شو کیسه‌ده سهو حساب اولدیغندن تکرار تعداد ایلدم Voilà un grand mécompte اشته عظیم بر غلط حساب

se **MÉCOMPTER.** Se tromper dans un calcul *A.* سهو فی الحساب ـ غلط فی الحساب *P.* نا درست شمردن *T.* یاکلش صایمق ـ حسابده یاکلمق || Vous vous êtes mécompté dans votre calcul حسابکده سهو ایلدک Je me suis mécompté de tant شو قدر غروش یاکلش صایدم Prenez garde de vous mécompter یاکلش صایمقدن حذر ایله ـ Figur. || Si vous espérez cette chose, vous vous mécomptez بو شیئی مأمول ایدر ایسک حسابکده سهو وار در Il s'est mécompté dans son calcul حسابنده آلداندی ـ یاکلش حساب ایلدی Il se mécompte fort dans cette affaire بو خصوصده پک یاکلش حساب ایدر

MÉCONIUM. T. de Méd. Il se dit d'un excrément noir qui s'amasse dans les intestins du foetus pendant la grossesse *A.* عقی pl. اعقاء

MÉCONNAISSABLE. Qu'on a peine à reconnaître *A.* عسیر التعرف ـ متعسّر التشخیص *P.* نا دانستنی *T.* بیلنمز || Sa maladie l'a rendu méconnaissable چکدیکی خستەلک تقریبیله بیلنمز اولدی Cet homme a changé d'humeur, il est méconnaissable فلان کشی اوّلکی طبیعتنی تغییر اتمکله بیلنمز اولدی

MÉCONNAISSANCE. Manque de reconnaissance, de gratitude *A.* انکار النعمة ـ نسیان النعمة *P.* نا شناسایی نعمت ـ فراموشیٔ نعمت *T.* ایولکی بیلمامه || Il y a de la méconnaissance dans son procédé طور وحرکتنده نسیان نعمت اماراتی نمایاندر V. Ingratitude.

MÉCONNAISSANT. Qui oublie les bienfaits *A.* منکر النعمة ـ ناسی الکرم *P.* نعمت نا شناس *T.* ایولکی بیلمز ـ ایولکک ـ شکرینی بیلمز || Il ne sera pas méconnaissant du bien que vous lui ferez حقنه ایتدیککک لطف واحسانی بیلمامک کرم واحسانک شکرینی بیلمامک ـ احتمالی یوقدر ممکن دکلدر

MÉCONNAÎTRE. Ne pas reconnaître une personne *A.* عدم التشخیص *P.* نه دانستن *T.* طانیمامق ـ بیلمامک || Il avait changé d'habit, je le méconnaissais تبدیل زی وقیافت ایتمکله فلانی تشخیص ایده‌مدم Cet homme qui était maigre, est devenu si gras, qu'on le méconnaît فلان کشی مقدّما نحیف ایکن شول رتبه‌ده کسب سمن ایلدیکه بیلنمز اولدی — Il se dit figur. d'un homme ingrat qui, par vanité, désavoue ses parens, ses amis || Il est devenu si glorieux, qu'il méconnaît ses parens خودبینلکی شول رتبه‌یه وارمشدر که اقرباسنی طانیمز اولدی

SE MÉCONNAÎTRE. Il se dit d'un parvenu qui oublie ce qu'il a été, et traite les gens avec hauteur *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوسنی اونوتمق || Les parvenus se méconnaissent aisément خارجی اولان نو دولتان نسیان نفسه مبتلا درلر Vous oubliez ce que vous devez à mon rang, vous vous méconnaissez رتبه‌مه لایق اولان آدابک اجراسنده اختیار ذهول وغفلت برله اول بابده کندوکی اونودرسک

MÉCONTENT. Qui n'est pas satisfait de quelqu'un *A.* متغیّر ـ منکسر البال ـ الخاطر *P.* نا خشنود ـ دلگیر ـ دلشکسته *T.* بنجیده ـ کوسکون ـ کوکلی قیرق ـ خشنود اولمیان || Il est mécontent de vous. سندن متغیّر الخاطر در ـ دلگیر در Il s'en est allé mécontent متغیّر الخاطر اولدرق کتدی Je ne veux pas que vous soyez mécontent سنک منکسر البال اولدیغکه راضی دکلم

Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas satisfaits du gouvernement *T.* دولت کوسکونی || Ce courtisan est mécontent فلان ندیم پادشاهی دولت کوسکوندر Il y a beaucoup de mécon-

فلان مملكتده دولت كوسكونلرينك tens dans cet État
كثرتى وار در

MÉCONTENTEMENT. Manque de satisfaction *A.* اغبرار الخاطر
دلشكستگى - دلگيرى - نا خشنودى *P.* انكسار البال -
T. خشنودسزلق - كوكل قيرقلغى - كوسكونلك || Il a donné
de grands sujets de mécontentement à ses parens خويشان
واقرباسنه باعث انكسار بال اولهجق عظيم وجسيم سببلر
ويردى Le mécontentement qu'on lui a donné dans le parti
où il était, l'a fait changer فرقه ايچنده فلانى بولنديغى
كوسدردكلرندن تبديل طرف ايتمك لازم كلدى J'ai
bien du mécontentement de votre conduite سنك سلوك
وحركتكدن اصلا خشنود دكلم

MÉCONTENTER. Rendre mécontent *A.* كسر - كسر الخاطر
دلگير كردن - نا خشنود كردن *P.* ايراث الاغبرار - القلب
خشنودسزلق - كوكل قيرمق - كوسدرمك *T.* دلشكسته كردن -
بوطفل خواجهلربنى Cet enfant mécontente ses maîtres || كتورمك
كوسدرر Ce ministre mécontente tous ceux qui ont affaire à lui
مدبرين دولتدن فلان ذات كندوسيله مصلحتلرى اولان
بو دولت وكيلى - جميع كسانك قلوبنى شكست ايدر
مصلحتجيلرك مجموعنى كوسدرر

MÉDAILLE. Pièce de métal fabriquée en l'honneur de quelqu'un, ou pour conserver la mémoire de quelque événement *A.*
شرف سكهسى *T.* سكّة الشرف
Il se dit aussi des anciennes monnaies *A.* سكّة القدما *P.*
سكّهٔ ديرين *T.* اسكى زمان سكهسى || Medaille d'or سكّهٔ
قدما زرين - اسكى زمان آلتون سكهسى d'argent, de cuivre
قديمى اسكى زمان كمش وباقر سكهسى Médaille Grecque
يونان سكهسى

MÉDAILLIER. Armoire remplie de tiroirs, dans lesquels les médailles sont rangées *A.* محفظة السكك القدما *P.* پيشتختهٔ
اسكى زمان سكهلرى صندوغى *T.* سكّهاى ديرين

MÉDAILLISTE. Qui se connaît en médailles *A.* مميّز السكك
القدما *P.* شناساى سكّهاى ديرين *T.* اسكى زمان سكهلرينك
تميبزى فننده واقف

MÉDECIN. Celui qui exerce la médecine *A.* طبيب pl. اطبّا
طبيب *P.* بزشگ - طبيب *T.* حكيم || Bon, savant médecin
طبيب عالم وطبيب حاذق Appeler le médecin طبيبى دعوت
اطبّا فلان كشيدن ايتمك Il est abandonné des médecins
ايتمشلر در كفّ يد - On dit figur. en parlant des maladies
morales, Le temps est un grand médecin دهروزمان طبيب
اعظمدر C'est un médecin de l'âme dont il a besoin, et non d'un
médecin du corps طبيب بدنه احتياجى اولميوب بر طبيب
جانه محتاجدر - On dit aussi figur. et proverb. d'un homme
qui se mêle de donner des remèdes, des conseils aux autres, et qui lui-même en a besoin, Médecin, guéris-toi toi-même
گرطبيب نى خودرا *P.* ان كنت ذا طبّ، فطبّ لعينك *A.*
حكيم ايسهك ابتدا كنديكه علاج ايله *T.* تيمار كن

MÉDECINE. L'art de conserver la santé, et de guérir les maladies *A.* فنّ الطبابة - علم الطبّ *T.* حكيملك || La
médecine est un art conjectural فنّ طبابت ظنّى وتخمينى
علم طبابتده وقوف تامّى Il sait bien la médecine بر فندر
اساتذهٔ - علماى طبّدن برى Docteur en médecine وار در
زمرهٔ علماى طبّ La faculté de médecine طبّدن Les écoles
de médecine طبابت درسخانهلرى les livres كتب طبّيّه
Pratiquer, exercer la médecine طبابت ايتمك
Il signifie aussi, potion purgative *A.* مسهل pl. مسهلات -
يورك - شربت *T.* داروى شكمران *P.* مشيّات pl. مشىّ
كسكين - مسهل شديد Forte médecine || سورهجك علاج
بر شربت légère مسهل خفيف Ordonner une médecine
شربت تناول ايتمك داروى مسهل تدبير ايتمك prendre
بردواى مسهل Préparer, faire une médecine شربت آلمق -
بوشربت كوركى Cette médecine a bien opéré تركيب ايتمك
- كبى عمل ايتدى Médecine douce, celle qui opère doucement
دواء سهل - دواء ليّن العمل - مسهل خفيف العمل
عملى قولايلقلو شربت *T.* داروى شكمران نرمساز *P.* العمل
On dit figur. Avaler la médecine, pour dire, se résigner malgré ses dégoûts *T.* حبّى يوتمق || Il lui fallut avaler la
médecine حبّى يوتمغه مجبور اولدى

MÉDECINER. Donner des breuvages et autres remèdes *A.*
مداوات *P.* علاج كردن - بدارو تيمار كردن *T.* علاج ويرمك
نفسكى Je ne vous conseille pas de vous tant laisser médeciner ||
اول قدر مداواته آلشدرماكى نصيحت ايتمم Ils l'ont trop
médeciné فلانه زيادهسيله علاج ويرلدى Ils l'ont tant médeciné qu'il en est mort
كثرت مداوات وفاتنه سبب اولمشدر

MÉDIANE. T. d'Anat. Qui est au milieu. Il ne se dit qu'en cette phrase, La veine médiane, pour dire, la veine du bras

قولك اورته طمری T. رگ میانهٔ بازو P. عرق الاکحل A.

MÉDIASTIN. T. d'Anat. Membrane qui est une continuation de la plèvre, et qui sépare la poitrine en deux parties A. حجاب

MÉDIAT. Qui n'a rapport à une chose que moyennant une autre qui est entre deux A. متعلق بالواسطة T. واسطه ایله حقمه بالواسطه Il a sur moi que puissance médiate || اولان حکومتی وار در

MÉDIATEMENT. D'une manière médiate A. بالواسطة - بطریق || Cette cause n'agit que médiatement بو سبب بطریق الواسطة الواسطه عامل اولور

MÉDIATEUR. Qui ménage un accord entre deux ou plusieurs personnes A. متوسط pl. متوسطین P. میانجی T. آره‌یه کیرن || Il a été médiateur dans cette affaire بو خصوصده متوسط اصلاح ذات البین ایچون توسط ایلدی - اولدی Le médiateur de la paix امر مصالحه‌ده متوسط Il a été choisi pour médiateur متوسط اولمق اوزره انتخاب اولدی Il s'est offert pour médiateur عرض توسط ایلدی Convenir d'un médiateur برکمسنه‌نک توسطی ایچون طرفیندن بالتراضی رابطه ویرمك Récuser un médiateur فلانک توسطنی رد ایتمك توسطنی قبول ایتمامك - Ambassadeur médiateur pour la paix امر مصالحه‌ده توسط ایدن بیوك ایلچی

Il se dit aussi en parlant des Saints A. شفیع P. شفاعت شفاعتجی T. ورفان - کنان || Nous avons un seul médiateur auprès de Dieu, Jésus-Christ Notre-Seigneur نزد باریده حضرت عیسی افندمزدن غیری شفیعمز یوقدر

MÉDIATION. Entremise A. توسط - وساطت P. میانجیکاری T. آره‌یه کیرمکلك || On a accepté sa médiation توسطی قبول اولندی on l'a refusée توسطی قبول اولنمامشدر Cet accommodement a été fait par la médiation d'un tel prince بو ماده‌ده اصلاح ذات البین فلانک توسطیله اولنمشدر

MÉDICAL. Qui appartient à la médecine A. طبی T. حکیملکه متعلق || La matière médicale مادهٔ طبیه

MÉDICAMENT. Remède A. دوا pl. ادویة - معالجة pl. معالجات P. دارو - دبید T. علاج || Payer les médicamens à l'apothicaire اجزاجی‌یه ادویه بهاسنی ادا ایتمك

MÉDICAMENTAIRE. Qui traite des médicamens A. متضمن T. دارونامه P. متعلق باحوال الادویة - الاحوال الادویة احوال ادویه‌یی || Code médicamentaire احوال علاجه دائر متضمن اولان کتاب

MÉDICAMENTER. Donner des médicamens à un malade. V. Médeciner || Il serait mort, s'il n'eût été bien médicamenté کرکی کبی مداوات اولنمامش اولسه وفاتی محقق ایدی Le chirurgien a eu tant pour l'avoir pansé et médicamenté جراح فلانک یاره‌سنی تیمار ایلدیکی وعلاج ویردیکی ایچون شو مقدار اقچه آلدی

MÉDICAMENTEUX. Qui a la vertu des médicamens A. دوائی لبن بالخاصة || Le lait est un aliment médicamenteux بالخاصة دوائی برغدا در

MÉDICINAL. Qui sert de remède A. دوائی P. دارویی T. علاج اوله بیلور || Herbe médicinale نبات دوائی potion شربت دوائی Eaux médicinales میاه دوائیة

MÉDIOCRE. Qui est entre le grand et le petit, entre le bon et le mauvais A. متقارب - معتدل - متوسط - اوسط P. میانه T. اورته || Somme médiocre مبلغ معتدل beauté حسن وجمال معتدل fortune ثروت ویسار متقارب Un cheval de médiocre taille فرس متوسط الجثة Un esprit médiocre عقل معتدل

MÉDIOCRE, joint à l'adverbe Bien, signifie, au-dessous du médiocre T. حد اعتدالدن دون || C'est un esprit bien médiocre حد اعتدالدن دون بر عقلدر

MÉDIOCREMENT, adv. A. معتدلاً - متوسطاً P. بین بین - T. اورته || Il est médiocrement riche معتدلاً صاحب مال وثروتدر médiocrement savant متوسطاً عالمدر علم ومعرفتده - میانه متوسط الحالدر

MÉDIOCRITÉ. État de ce qui est médiocre A. وسط الحال - حال الاعتدال P. میانگی T. اورته حال || La médiocrité de sa fortune قوت مالیه‌سنك حال اعتدالی de son esprit عقلنك وسط حالی - On dit, Il faut garder la médiocrité en toutes choses, pour dire, il faut garder en tout un juste milieu A. خیر الامور اوسطها T. هر شیده قاعدهٔ اعتداله رعایت اولنمق لازمه‌دندر

MÉDIRE. Dire du mal de quelqu'un A. طعن - نزغ - نتغ - تسیئة P. زشتاری کردن T. فصل ایتمك - بد سویلمك || Médire de son prochain برکمسنه قرینینی طعن وتسیئه ایتمك Vous médisez de tout le monde عالمی طعن ایدرسك فصل - ایدرسك

MÉDISANCE. Discours au désavantage de quelqu'un *A.* ذكر بد - بد گويى *P.* ذرابة اللسان - بذائة اللسان - بالسوٓ فصّاللق - فصل *T.* ياد زشت - زبانى || Grande médisance عظيم بذائت لسان La médisance est très-commune dans la société بذائت لسان بين الناس زيادهسيله معتاد اولمش Dire une médisance فصل - ذكر بالسوٓ ايتمك احوالدندر ايتمك

Il se dit aussi d'une imputation avancée sans preuve *A.* افترا *P.* بهتان *T.* افترا || C'est une pure médisance بوكلام بهتان محضدر

MÉDISANT. Qui médit *A.* بذىّ - طعّان - طاعن - منتغ *P.* لوّام - ذرب اللسان - اللسان فصّال *T.* بد زبان - بد گو لسان طعّان بر آدم || Personne médisante langue || دلى زفيرلى - زفيرلى دل - زبان بد - بذىّ

MÉDITATIF. Qui s'applique à méditer *A.* كثير المطالعة - *P.* انديشناك *T.* دوشونيجى || كثير التفكر - كثير التأمّل كثير المطالعه C'est un esprit méditatif بالطبع كثير التفكر در بر عقلدر

MÉDITATION. Opération de l'esprit qui s'applique à quelque objet *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* انديشه *T.* دوشونمه || Les méditations des philosophes مطالعات اهل - مطالعات فلاسفه Après une profonde méditation مطالعهٔ عميقهدنصكره حكمت La méditation de la mort حال موتك مطالعهسى

Il signifie aussi, oraison mentale *A.* مراقبة || Les religieux font la méditation رهبان مراقبه ايدرلر Longue méditation مراقبهٔ مديده Entrer en méditation مراقبهيه كيرمك L'heure de la méditation حين مراقبه

MÉDITER. Considérer attentivement dans son esprit *A.* تفكر - در انديش - انديشيدن *P.* ملاحظة - مطالعة - اعمال الفكر كردن *T.* ذهنده قورمق - فكرلمك - دوشونمك || Méditer une vérité حقيقت حاله - حقيقت حالى مطالعه ايتمك une idée بر كونه خاطرهيى مطالعه اعمال فكر ايتمك une entreprise تصدّى ايدهجك مصلحتى فكر ومطالعه ايتمك une bonne, une mauvaise action بر عمل خيرى ياخود بر عمل شرّى فكرده قورمق ايتمك Méditer les règles de l'éloquence قواعد فنّ بلاغتى مطالعه ايتمك la ruine de quelqu'un بر كمسنهنك محو واضمحلالنى ذهنده قورمق ce qu'on aura à faire تشبثى اقتضا ايدهجك تدبيرى فكر ودر انديش

ايتمك Cet homme est las du monde, il médite sa retraite فلان كشى غوايل دنيويهدن بيقوب اعتزال وانزوا فكرنده در Ce philosophe passe sa vie à méditer بوفيلسوف بوحكيم نقد وقتنى - ايّام عمرينى مطالعه ايله امرار ايدر مطالعهيه صرف ايدر

MÉDITER DE.... *A.* عزم - نيّت - قصد *P.* عزم داشتن *T.* عزم بنا ايتمك || عقلده قورمق - قورمق Méditer de bâtir دعوايه تكرار مباشرت ايلمكه عزم de reprendre un procès واقع اولان خطانك ونيّت ايتمك de réparer une faute صورت تعميرينى تفكر - تعميرينه عزم وقصد ايتمك ومطالعه ايتمك

MÉDITER SUR... - صرف البضاعة العقل - صرف الذهن *P.* تأمّل *T.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Méditer sur Dieu ذات حضرت دو الجلاله دائر احواله صرف ذهن مطالعه ودقّت sur l'âme نفس ناطقهنك كيفيّتنه صرف ذهن ايتمك sur le monde احوال دنيايه دائرصرف ذهن تأمّل ايتمك sur l'éternité خلود وابديّته صرف ذهن وملاحظه ايتمك Méditer sur les propriétés médicales d'une plante بر نباتك خصايص دوائيهسى اوزرينه صرف بضاعهٔ عقل ايتمك

MÉDITÉ. *A.* رهين بالمطالعة *P.* درانديش كرده - انديشيده || قورلمش *T.* عزمكرده *P.* منوىّ - مقصود *A.* دوشونلمش *P.* Une entreprise long-temps méditée خصوصى تشبّث ومباشرتى وافر زمان مطالعه اولنمش بر مصلحت

MÉDITERRANÉE. On appelle Mer Méditerranée, la mer qui communique avec l'Océan par le détroit de Gibraltar *A.* بحر روم *P.* درياى روم *T.* آقدكز - ايچ دكز || Les îles de la Méditerranée ايچ دكز اطهلرى

MÉDIUM. Moyen d'accommodement *A.* صورة التسوية والتعديل *P.* سازى *T.* صورت آشتى صورتى || اوزلاشدرمه Trouver un médium dans une affaire بر خصوصده تسويه وتعديل صورتنى بولمق

MÉDULLAIRE. Qui appartient à la moelle *A.* مخّى *P.* مغزى *T.* ايلككك || La substance médullaire مادّهٔ مخّيه

MÉFAIRE. Faire une mauvaise action *A.* عمل بالسوٓ *P.* بد كردارى نمودن *T.* كوتى ايش ايشلمك || Il ne faut ni méfaire, ni médire سوٓعمل وسوٓقوله تصدّى ايتمك روا دكلدر

MÉFAIT. Mauvaise action *A.* عمل سيّئ - سوٓ صنيع *P.* بد

اعمال سيّئة .P كردار بد .T كوتى ايش

MÉFIANCE. Soupçon en mal *A.* عدم الامنيّة ـ سوءُ الظنّ *P.* بد گمانى *T.* فنا صانى || La méfiance nuit souvent, quand elle est portée trop loin در سوءظنّ ـ سوءظنّك افراطى مضرّ حدّ اعتدالدن خارج اولنجه موجب ضرر اولور

MÉFIANT. Qui se méfie, qui est soupçonneux. *A.* سيّئى الظنّ ـ وهّام *P.* بدِ گمان *T.* فنا صانيجى ـ وسوسه‌لو || C'est un homme méfiant بر آدمدر سيّئى الظنّ ـ سوءظنّه مبتلا || Il était né méfiant, l'expérience l'a rendu défiant بالطبع وهّام اولوب تجربهٔ احوال عالم تقريبيله هيچ بركمسنه‌يه امنيّت ايتمز اولدى

se **MÉFIER.** Ne pas se fier à quelqu'un *A.* سلب الامنيّة ـ سلب الاعتماد ـ تظنّى بالسوء *P.* بد گمانى نمودن ـ باورى نكردن ـ سزاوار باورى نداشتن *T.* امنيّت ـ اينانمامق || Se méfier de quelqu'un بر كمسنه‌دن سوء ظنّ ايتمك ـ ايتمامك بر كمسنه‌دن سوء ظنّ ايتمك ـ كمسنه‌يه امنيّت ايتمامك || Il se méfie de moi بندن سوء ظنّ ايدر ـ بكا امنيّتى يوقدر de tout le monde عامّه‌يه سوء ـ هيچ بر كمسنه‌يه امنيّتى يوقدر عامّه‌دن سلب امنيّت ايدر ـ ظنّ ايدر

MÉGARDE. Manque d'attention. Il ne se dit que dans cette façon de parler, Par mégarde *A.* من عدم ـ غفلةً ـ مساهحةً الدقّة *P.* از كم دقّتى *T.* صايمقسزلغه ـ دقّتسزلغه مبنى || Il a fait cela par mégarde شو ايشى مساهحه‌يه مبنى ايشلدى

MÉGÈRE. Une femme méchante et emportée *A.* سليطة *P.* زن بد خوى *T.* ينار قارى || Il a épousé une mégère بر سليطه عورت ايله تزوّج ايلدى

MÉGIE. Art de préparer les peaux de mouton ou d'autres bêtes à laine *A.* صنعة الدباغة المسوك *P.* پيشهٔ پيراستن پوست گوسفندان *T.* قيون مقوله‌سى پوستكيسنك سپيلمسى || قيون مقوله‌سى پوستكيلرى دباغتلمه صنعتى ـ صنعتى Peau passée en mégie دباغتلنمش پوستكى ـ مسك دبيغ

MÉGISSERIE. Le métier et trafic du mégissier *A.* حرفة الدبّاغين المسوك *P.* حرفت پيراستن پوست گوسفندان *T.* قيون پوستكيجيلكى

MÉGISSIER. Artisan qui exerce la mégisserie *A.* دبّاغ المسوك *P.* پيرايندهٔ پوست گوسفندان *T.* قيون پوستكيسى ـ قيون پوستكيجيسى ـ دبّاغى

MEILLEUR. Le comparatif de bon *A.* احسن ـ اجود ـ اصلح ـ اولى *P.* بهتر ـ اولاتر *T.* يك || Celui-ci est bon, mais celui-là est meilleur بو شئ جيّد در لكن اول برى اجود || Je veux de meilleur pain بوندن اصلح بر نوع نان استرم || Cela est un peu meilleur بو شئ جزئيجه احسندر || L'affaire n'est pas en meilleurs termes qu'auparavant مصلحت مقدّمكى حالندن احسن دكلدر ـ مقدّمكى حالندن يك دكلدر

Il signifie aussi, qui est très-bon *A.* اعلا ـ اعلا الاعلا *P.* بهترين ـ نيكوترين *T.* اك ايو ـ ايولر ايوسى || C'est le meilleur homme du monde جهانده بوندن اعلا آدم يوقدر le meilleur de tous les hommes بنى نوع آدمك اك ايوسيدر || C'est la meilleure leçon que vous puissiez recevoir سكا كوره بوندن اعلا بر درس يوقدر || Le meilleur de l'affaire est que... مصلحتك احسن واعلا طرفى بودر كه

MEISTRE ou **MESTRE.** T. de Mar. On appelle Mât de mestre, Arbre de mestre, le plus grand des mâts d'une galère *T.* مايستره ديركى

MÉLANAGOGUE. Il se dit des remèdes que l'on croit propres à purger la bile noire ou mélancolie *A.* مسهل السودا *P.* رانندهٔ كش سياه *T.* قره صفرايى سوريجى

MÉLANCOLIE. T. de Méd. Atrabile ou bile noire *A.* ماليخوليا ـ سودا *P.* كش سياه *T.* قره صفرا

Il signifie aussi, la disposition triste qui vient de quelque cause morale *A.* انقباض القلب ـ حزن ـ كآبة ـ ترح ـ غمّ ـ كدر ـ قساوت ـ تاسه *P.* اندوه ـ تاسا *T.* كوكل بصيقلغى || Grande mélancolie غمّ واندوه عظيم profonde ترح عميق || Il se laisse abattre par la mélancolie نفسنى وبى پايان عرصهٔ حملات غموم ايدر || Il est tombé dans une grande mélancolie عظيم اندوه وترحه گرفتار اولدى || Accablé de mélancolie فرومانده ـ شدّت كآبت واندوهدن مهبوط الحال || Le bon vin chasse la mélancolie باده دافع بار اندوه وكدر دفع غمّ ايدر ـ غمّدر

On dit proverb. d'un homme qui vit sans souci, qu'il n'engendre point mélancolie دروننده غمّ طوتمز

MÉLANCOLIQUE. En qui domine la mélancolie *A.* سوداوىّ ـ سوداوىّ المزاج || Les hommes mélancoliques سوداوىّ المزاج اولنلر

Et qui a rapport à la mélancolie *A.* سوداوىّ || Affection mélancolique الم سوداوى tempérament مزاج سوداوى Maladies

mélancoliques امراض سوداویّه

Et qui est très-triste A. محزون ـ مکدّر ـ متترّح ـ مغموم
قساوتلو ـ تاسه‌لو T. اندوهناک ـ غمگین P. منقبص البال ـ
|| Qu'avez-vous? Vous êtes tout mélancolique نه‌کُ کدرلو ـ
وار در یک مغموم ومکدّرسک

Il se dit aussi des choses A. مهیّج ـ مغمّ ـ مترح ـ محزن
غمفزا ـ ترح آور ـ اندوه خیز ـ اندوه انگیز P. المغمومیّة
T. کوکل صیقیجی ـ کدر ویریجی || Temps mélancolique
هوای ترح انگیز ـ هوای مغمّ lieu مکان غمفزا entretien کلام
physionomie کدرلو صحبت ـ محاورۀ ترح رسان ـ محزن
الحان کدر رسان musique سیمای کدر فرما Écrire sur des
sujets mélancoliques کدرلو ماده‌لره دائر تحریرات یازمق

MÉLANCOLIQUEMENT. D'une manière triste A. محزوناً ـ مغموماً
ـ بتاسا P. بانقباض البال ـ بالحزن والترح ـ مکتئباً ـ
T. باندوه || کدر ایله ـ کدرلو اولدرق ـ تاسه ایله Nous avons
passé quelques jours mélancoliquément بر قاچ کون وقتمزی
مغموماً ومحزوناً کچوردک

MÉLANGE. Ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble A. قارشق T. بهم آمیخته P. مخلوط ـ ممزوج ـ مشیج
|| Le mélange des liqueurs اجناس عروقک مشیجی de plusieurs vins اجناس خمرک مخلوطی Tout cela ensemble fait
un beau mélange بو جمله شیلرک اجتماعندن بر مشیج
لطیف حاصل اولور Un mélange de toutes sortes de gens
اجناس مختلفه‌دن عبارت ـ اخلاط ناس ـ خلیط ناس
گروه ناس

Il se dit au pluriel, d'un ouvrage composé sur des sujets divers A. مجموعه || Mélanges historiques مجموعۀ تواریخ Mélanges de plusieurs pièces de vers مجموعۀ اشعار

Il se dit aussi, de l'accouplement de plusieurs animaux de différentes espèces A. ـ مزاوجة الحیوانات بخلاف الجنس
گشنئ جانوران P. سفاد الحیوانات بخلاف الجنس
حیوانلرک خلاف جنس ایله چفتلشمه‌سی T. بخلاف جنس
|| Le mélange d'animaux de différentes espèces produit ordinairement d'autres animaux qui n'engendrent pas حیوانات مختلفة
الاجناسک چفتلشمه سندن تولیده مقتدر اولمیان دیگر نوع
حیوانات حاصل اولو کلمشدر

Et en Peinture, de l'union de plusieurs couleurs, dont se forment les teintes A. مخالطة الصبوغ ـ ممازجة الصبوغ P.

آمیزش رنگها T. بویالرک قارشقلغی || Un peintre qui connait bien le mélange des couleurs فنّ ممازجت صبوغه واقف
بر مصوّر

MÉLANGER. Faire un mélange d'une chose avec une autre, ou de plusieurs choses ensemble A. ـ مزج ـ تمشیج ـ مشج
P. تخلیط T. با هم آمیختن قارشدرمق ـ بری برینه قاتوب
بویالری مزج ایتمک || قارشدرمق Mélanger les couleurs
Ce cabaretier mélange son vin بو میخانه‌جی خمری تخلیط
خمر ایچنه شئ قاتر ـ ایدر

MÉLANGÉ. A. مخلوط ـ ممزوج ـ ممشوج P. بهم آمیخته T.
قارشمش

MÉLASSE. Sirop qui est le résidu du sucre après le raffinage
A. ثافل السکر P. نبیذ الثافل السکر T. دوشاب کسبۀ شکر
پوصه‌سی بکمزی

MÊLÉE. Combat opiniâtre, où deux troupes de gens de guerre se mêlent l'épée à la main l'une contre l'autre A. مناوشة P.
کشمکش قتال T. الله الله دوکش || Rude mêlée مناوشۀ شدیده
کشمکش خونریز حرب ـ مناوشۀ قتّاله sanglante mêlée
میدان مناوشه وقتال ایچنده Se jeter dans la mêlée وستیز
آتلمق

Il se dit aussi, d'une batterie de plusieurs particuliers A.
نزاع ـ منازعة P. هنگامه ـ غوغا T. اوروشمه ـ غوغا || Il a
perdu son chapeau dans la mêlée هنگامه ایچنده شابقه‌سنی
غیب ایلدی

Figur. Vive contestation A. مجادلة P. ستیز T. چکشمه ||
Comme je vis que la dispute s'échauffait, je me tirai de la mêlée
میانه‌لرنده اولان قیل وقال کتدکچه کسب شدّت ایلدیکنی
لدی المشاهده مجادله‌نک ایچندن چکلدم

MÊLER. Brouiller ensemble plusieurs choses A. خلط ـ تخلیط ـ
مزج P. آمیختن T. قارشدرمق || Mêler des grains ensemble
تخلیط حبوباتی بری برلریله قارشدرمق Mêler des drogues
تخلیط اجزالری قارشدرمق ـ عقاقیر ایتمک des couleurs
صبوغ ایتمک l'eau avec du vin باده‌یی صو ایله تخلیط
التونی ـ زر وسیمی مزج ایتمک l'or avec l'argent ایتمک
کمش ایله قارشدرمق Mêler diverses sortes de fleurs dans un
bouquet بر طوتام چیچک ایچنده گوناگون شکوفه‌لر تخلیط
ایتمک La Marne mêle ses eaux avec celles de la Seine قلان
نهرک صوینی سنا نهری صوییله مزج اولنور J'ai mêlé

mes papiers, en sorte que je ne puis plus trouver ce que je cherche اوراقمى شول رتبدده تخليط ايلدمكه آراديغمى بر وجهله بولدمم

On dit, Se mêler dans la foule, se mêler parmi les ennemis دشمن عسكرى ايچنه - زحام ناس ايچنده اختلاط ايتمك - قارشمق — Et que des troupes se sont mêlées l'épée à la main عساكر جانبين مسلولة السيوف اولدرق برى برلرينه ايكى طرفك عسكرى تيغ در دست اولدرق - قارشديلر يكديگره قارشمشدر

On dit aussi, Mêler du fil, des écheveaux, pour dire, les brouiller ensemble de telle sorte qu'on ne puisse aisément les séparer *A.* تشبيك *P.* پيچ - شوريده كردن - شوريدن قارش مورش ايتمك *T.* اندر پيچ كردن

Figur. Joindre, unir une chose avec une autre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر يره كتورمك - برلشدرمك || Il sait mêler à propos la douceur à la sévérité شدت رفق وملايمتى ايله جمع ايلمنك طريقنى بيلور || Cet auteur a mêlé l'agréable et l'utile dans tous ses ouvrages بو مصنف كافهٔ تأليفاتنده حسن ولطافت وفائده ومنفعتى بر يره جمع ايلدى

En parlant de certains animaux de différentes espèces qui s'accouplent les uns avec les autres, on dit, qu'ils se mêlent ensemble *A.* مزاوجة الحيوانات مختلفة الاجناس *T.* صويلرى بشقه حيوانلر برى برلريله جفتلشمك

On dit, Se mêler de quelque chose, pour dire, s'occuper d'une chose étrangère à sa profession, à ses affaires *A.* مداخلة *P.* دست نهادهٔ مداخله شدن - دست انداز مداخله شدن طبيب *T.* قارشمق || Il est médecin, et il se mêle de médailles ايكن اسكى زمان سكه لرينك تمييزى فننه مداخله ايدر

Il est homme de guerre, et il se mêle de peindre, de tourner ارباب سيفدن ايكن مصورلك وچيقرقچيلك فننه قاريشور || Il se mêle de Chimie علم كيميايه قاريشور || Il se mêle toujours de ce qui ne le regarde pas دائما وظيفه سندن نه جهت خارج اموره قاريشور || De quoi vous mêlez-vous? دست انداز مداخله اولورسك - ايله مداخله ايدرسك

Il se mêle de juger ce qu'il ne connait pas بيلمديكى شيلرده رأى ايتمكه قاريشور || Ne vous mêlez pas de ce qui me regarde بكا متعلق اولان اموره قارشمه || Il ne se mêle de rien هيچ بر ايشه قارشمز - هيچ بر شيئه مداخلهسى يوقدر

Il veut se mêler d'intrigues فساداته قارشمق قيدنده در || Il a toujours réussi dans toutes les choses dont il s'est mêlé دست نهادهٔ مداخله اولديغى اموره دائما ظفرياب اولمشدر

Se mêler d'un accommodement ايكى كيشينك بيننى اصلاح بر بابنده مداخله ايتمك || Il se mêle d'un méchant métier فنا ايشه مداخله ايدر

On dit proverb. d'une chose qu'il n'est pas possible de faire, qu'elle se fera si le diable s'en mêle شيطان پرمغنى قومينجه بو ايشك بتهجكى يوقدر

MÊLÉ. *A.* مخلوط - ممزوج *P.* آميخته *T.* قارشق - قارشمش — On dit, Une compagnie mêlée, c'est-à-dire, moitié bonne, moitié mauvaise بر جماعت مخلوطه

MÉLICÉRIS. T. de Méd. Tumeur enkistée qui contient une matière qui ressemble à du miel *A.* دبيلة عسلية

MÉLILOT, ou MIRLIROT. Plante *A.* اكليل الملك *P.* شاه افسر - اسپرك *T.* قوچ بوينوزى

MÉLISSE. Plante *A.* بقلة الاترجية - بادرنجبويه *P.* بادرنبويه *T.* اوغل اوتى

MÉLITITE. Pierre qui a quelque rapport au miel par sa saveur *A.* حجر عسلى

MÉLOCHIA. Plante fort commune en Égypte *A.* ملاحية *T.* يبان نخودى

MÉLODIE. Suite de sons d'où résulte un chant agréable *A.* هزج - تهزج النغمات - حلاوة اللحن *P.* خوش آوازى - هزج لطيف *T.* شيرينى نوا || ازكى طاتلولغى || Douce mélodie agréable تهزج نغمات دلارا || Cet air a beaucoup de mélodie بو نواده حلاوت الحانك كمالى وار در

MÉLODIEUSEMENT. D'une manière mélodieuse *A.* مهزجا - بحلاوة اللحن *P.* با شيرينى نوا *T.* ازكى طاتلولغيله || Le rossignol chante mélodieusement بلبل قوشى مهزجا تغنى ايدر

MÉLODIEUX. Rempli de mélodie *A.* مهزج - حلى النغمة *P.* ترانهٔ شيرين *T.* شرين نوا || ازكيسى طاتلو || Chant mélodieux نوا - اواز شيرين - صداى شيرين نوا || Voix mélodieuse طاتلو سس

MELON. Sorte de fruit *A.* بطيخ *P.* خربزه *T.* خربوزه - قاون ديلمى - بر شرحهٔ بطيخ || Une tranche de melon بر ديلم قاون - || L'eau de ce melon est fade بو قاونك

صویی دادسز در

MELON D'EAU. *A.* بطّیخ شامی - فجّ *P.* خربز *T.* قارپوز

MELONNIÈRE. L'endroit où l'on cultive des melons *A.* مبطخة
P. خربزستان *T.* قاون قارپوز بوستانی

MÉMARCHURE. Entorse que se donne un cheval au paturon en faisant un faux pas *A.* التواء العرقوب الفرس *P.* پیچش
T. اتك آیاغنده سکیر بوروقلغی رك در پای اسب

MEMBRANE. Partie mince du corps de l'animal, servant d'enveloppe à d'autres parties *A.* غشاء pl. اغشية *P.* پوست باریک
T. اینجه زار || Les fibres d'une membrane الیاف غشا La membrane qui enveloppe le muscle عضله‌یی تغشیه ایدن اینجه زار La membrane du cerveau *A.* سمحاق الدماغ *T.* باش کمیکنک اینجه زاری La membrane pituitaire غشای نخاعه‌یی احاطه ایدن غشا - نخاعه

MEMBRANEUX. Qui participe de la membrane *A.* غشائی
T. اینجه زارلو || Partie membraneuse جزء غشائی Ligament membraneux رباط غشائی

MEMBRE. Partie externe du corps de l'animal *A.* عضو pl. اعضاء
|| Membre pouri, gangrené عضو متعفن - چوریمش عضو Il ne peut s'aider d'aucun de ses membres اعضاسنک هیچ بریسی کندویه مدار اعانت اولمز Il est bien proportionné de tous ses membres متناسب الاعضا در Il a les membres vigoureux, robustes قویّ الاعضا ومحکم الاعضا وشدید الاعضا در — On appelle figur. Membre pouri, membre gangrené, un homme qui fait déshonneur à la compagnie dont il est || C'est un membre pouri qu'il faut retrancher قطعی واجب بر عضو فاسد در

On appelle Membre viril, la partie de l'homme qui sert à la génération *A.* آلة الرجل - آلة التناسل - ذکر *P.* اندام - آلت مردم نر *T.* کیر - ارککک یراغی

MEMBRE, se dit figur. des parties d'un corps politique *A.* جزء pl. اجزاء || Le Canton de Zurich est le premier membre du Corps Helvétique الوچیاده ایالات عدیده‌دن عبارت اولان جسم واحد حکومتک جزء اعظمی زوریق ایالتیدر — Il se dit encore des parties d'une période || Les membres d'une période اجزای فقره Une période de quatre membres اجزای اربعه‌دن مرکب بر فقره — Et en Architecture, de toutes les parties qui composent les principales pièces اجزای بنا

Il se dit aussi d'une partie d'une terre, d'une seigneurie *A.* جزء - قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Ce fief était autrefois un membre de cette abbaye فلان مالکانه مقدما بو تکیه‌نک بر جزئی ایدی - بر قطعه‌سی

MEMBRU. Qui a les membres fort gros *A.* غلیظ الاعضا *P.* تنند اندام *T.* اعضالو - یوغون اعضاسی یوغون

MEMBRURE. Sorte de mesure dans laquelle les voies de bois à brûler sont mesurées sur le port *A.* معیار الحمولة الحطب *P.* اندازهٔ بار هیمه *T.* اوطون یوکلری اولچیسی

MÊME, adj. Qui n'est point autre, qui n'est pas différent *A.* واحد - عین *P.* همین - یک *T.* عینی - بر - بر هب || Pierre et Céphas, c'est le même apôtre پتروس نام دیگر کفاس حواریٔ واحد در Il est toujours le même homme qu'il était بعینه مقدم هر نه ایسه بعینه اولدر C'est le même homme مقدم کیمدیکی اول آدمدر Il a encore le même habit qu'il avait لباسک عینینی کییر Deux plantes de même espèce جنس واحد اولان ایکی نبات Ils sont de même pays وطن واحدده ندرلر Ils ont pris tous deux un même sujet ایکیسی دخی مادهٔ واحده اخذ ایتمشلر در Une même affaire عینی بر مصلحت - هب بر مصلحت Les mêmes raisons عینی بو علتلر Ce sont les mêmes gens بعینه اول آدملر در

On le met aussi immédiatement après les pronoms personnels, pour leur donner plus de force || Moi-même *A.* انا ذاتاً - بنفسی *P.* من خود *T.* بن کندوم Vous-même *A.* انت ذاتاً - بنفسک *P.* تو خود *T.* سن کندوک Lui-même *A.* هو ذاتاً - بنفسه *P.* او خود *T.* کندو - کندوسی

Il signifie aussi, semblable, pareil *A.* مثل - مماثل *P.* مانند *T.* یکسان - هب بر درلو || Il est habillé de même couleur لون مماثلده لباس کییر On vous fera le même traitement qu'on lui a fait حقنه ایتدکلری معامله‌نک مثل ومانندینی سکا دخی ایده‌جکلر در

MÊME. adv. Plus, aussi, encore *A.* حتی - ایضاً *P.* هم - نیز *T.* دخی - بیله || Quand même il me l'aurait dit بکا سویلمش اولسه دخی Lors même que je lui eus parlé کندویه سویلدیکم وقتده دخی Les plus sages même اولنلر بیله زیاده عاقل Il lui a tout donné, même ses habits فلانه هر شیئی حتی لباسلرینی دخی ویردی Il lui en coûta tout son bien, et la vie même کندو مجموع مالنی وجاننی دخی صرف ایلدی

مال وجاننی بیله فدا ایلدی

Il est aussi adversatif *A.* بل *P.* بلکه *T.* بلکه - بیله || Tant s'en faut qu'il l'ait voulu offenser, que même il l'a défendu فلانه ایراث مضرّت قیدنده اولمیوب بلکه حمایت وصیانتنی التزام ایتمشدر Non seulement il n'est point avare, mais même il est prodigue خسیس دکل بلکه مسرفدر

À MÊME. Il n'est d'usage qu'en ces façons de parler: Être à même de faire une chose, pour dire, avoir en son pouvoir tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر اولمق Et mettre, laisser quelqu'un à même de faire une chose, pour dire, lui procurer tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر قلمق || Il aime les livres, je l'ai mené dans un cabinet où il y en a quantité de bons, et je l'ai mis ou je l'ai laissé à même فلان کشی‌یی کتابه هوسکار اولمغله کتب کثیره‌یی مشتمل بر خزینه اوطه‌سنه کوتوروب بووجهله استیفای حظ ایلمکه مقتدر قلدم

DE MÊME, TOUT DE MÊME. De la même sorte *A.* بمثله - بطبقه - کذلک - هکذا *P.* همچنین - بسان *T.* بویله - کبی || J'ai chassé un valet ivrogne, j'en ai repris un autre qui l'est tout de même خدمتکارمی بکری اولدیغندن طرد ایدوب آنک مثلنی آلدم Si vous en usez bien, il en usera de même - خوش معامله ایتسه‌ک اول دخی مقابلهٔ بالمثل ایده‌جکدر Pour vous il n'en est pas de même بویله معامله ایده‌جکدر Ma chambre est tout de même سنک حقنه بویله دکل بنم اوطه‌م بطبقه آنک کبیدر

MEMENTO. Mot Latin qui signifie, une marque destinée à rappeler le souvenir de quelque chose *A.* مذکّرة *P.* نشان یاد *T.* آکدره‌جق نشان آور

MÉMOIRE. Faculté par laquelle l'âme conserve le souvenir des choses *A.* قوّة حافظة - حفظ - قوّة ذاکرة *P.* قوّت یاد داری *T.* خاطره طوتمه‌نک قوّتی || Bonne mémoire حافظهٔ جیّده heureuse حافظهٔ واسعه faible حافظهٔ قویّه grande حافظهٔ صحّت Sa mémoire n'est pas fidèle حافظهٔ رکیکه - واهیه Il n'a point de mémoire کلّیاً معدوم حافظه‌سی یوقدر Il a la mémoire sûre مایهٔ حفظدن کلّیاً بی بهره در - الحافظه در قوّت حافظه‌سنده رسوخ - متانت حفظی وار در La mémoire lui manque قوّت حافظه‌سی ومتانت وار در Si ma mémoire ne me trompe نقصان حفظی وار در - ناقصدر حفظمده خطا یوغیسه Il a beaucoup de mémoire, et peu de jugement فلانک ذاکره‌سنده وسعت ورأینده قلّت وار در Mettez, imprimez, gravez cela dans votre mémoire بونی لوح قوّت حافظه‌یه حفظکده قید ایله La mémoire m'a trahi بکا خیانت ایتدی Il se charge la mémoire de tant de choses حافظه‌سنی قتی چوق شیلر ایله تحمیل ایدر

Il signifie aussi, souvenir, effet de la mémoire *A.* ذکر *P.* خاطر نشان - خاطر گذار - یاد داشت *T.* خاطره - آکمه || Je n'ai point de mémoire de cela فلان شیٔ خاطرمده کتورمه خاطرمدن J'en ai perdu la mémoire خاطر نشانم دکلدر - دکلدر بونک ذکرینی خاطرده J'en conserverai la mémoire چیقدی بونک ذکرینی J'en garderai toujours la mémoire ابقا ایده‌جکم صحیفهٔ خاطرده کالنقش فی - الی الابد حفظ ایده‌جکم الحجر رسم وقید ایده‌جکم Rappelez un peu votre mémoire جزئیجه در خاطر ایله N'avez-vous point mémoire d'avoir vu?... فلان شیٔ مشهودک اولدیغی اصلا خاطر گذارک دکلمیدر La mémoire de ses grandes actions ne mourra jamais موفق اولدیغی مآثر جایلدنک ذکری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اوله‌جقدر Il vivra dans la mémoire de tous les siècles Il مدی الدهور والاعصار ذکریٔ باقی وبر قرار اوله‌جقدر n'en est plus mémoire رهین نسیان - بو شیٔ معدوم الذکر در Il n'en reste pas بو شیئک ذکری قالمامشدر - اولمشدر mémoire اثر ذکری نا بدید در De mémoire d'homme on n'avait pas vu une telle chose بو مثللو مادّه خاطر نشان بنی نوع آدم اولمامش احوالدندر On dressera une colonne avec une inscription, en mémoire de... فلان واقعه‌نک ابقای ذکری ضمننده کتابه‌لو بر عمود نصب اولنه‌جقدر Il fait des choses dignes de mémoire ابقای ذکر جمیله شایان نیچه شیلر ایدر Des actions d'éternelle mémoire الی الابد مذکور السنهٔ انام اوله‌جق اعمال جلیله Abolir, éteindre la mémoire de... فلانک ذکرینی صحیفهٔ زماندن محو وازاله قلمق Renouveler la mémoire de... بر شیئک ذکرینی تجدید Remettre une chose en mémoire à quelqu'un بر شیئی فلانه اخطار ایتمک واحیا ایتمک Se remetre en mémoire تذکر خاطره کتورمک - استذکار ایتمک - ایتمک

Il se dit aussi de la réputation bonne ou mauvaise qui reste d'une personne après sa mort || La mémoire du juste sera éternelle اخیار وابرارک ذکری ابدیّ القرار در La mémoire des méchants est odieuse اشرارک نام وذکری مکروهدر Cela est

injurieux à sa mémoire بو کیفیت فلانک ذکرینه بادئ
Il ne faut pas déchirer la mémoire des morts شین ونقیصه در
Sa mémoire اموات حقنده تجویز سؤ ذکر ایتمک روا دکلدر
est en bénédiction ميمون الذكر در en exécration منفور الذکر
Honorer la mémoire d'un tel فلانک ذکرینی تمجید در
la noircir, la flétrir تشیین ـ ذکرینی تسوئ ایتمک ایتمک
ایتمک

On met à la tête des inscriptions et des épitaphes: À la mémoire, à l'heureuse mémoire, à l'immortelle mémoire de . . . *A.*
لابقاء الذكر المؤبد ـ لبقاء الذکر بالخیر فلان ـ لبقاء الذکر فلان
P. در یاد سرمدئ ـ در یاد نیک فلان ـ در یاد فلان فلان
T. خیر ایله آکلمق ابجون ـ نامی آکلمق ابجون فلان
On dit en parlant d'un grand prince ابدی آکلمق ابجون
qui a été illustre, Tel prince d'heureuse, de glorieuse mémoire
A. ميمون الذکر ـ مجید الذکر *P.* خجسته یاد ـ بزرک
T. ذکری شانلو ـ ذکری میمنتلو یاد

MÉMOIRE. Écrit dans lequel on expose une affaire *T.* تقریر
افادهٔ انهایی حاوی ورقه ـ افادهٔ حالی متضمن تقریر ـ
J'oublierai votre affaire, si vous ne m'en || حالی حاوی کاغد
donnez un mémoire افادهٔ حالی حاوی بر کاغد ویرمیجک
Mémoire اولور ایسه‌ک مصلحتک خاطرمدن چیقه‌جقدر
exact افادهٔ حالی حاوی بر قطعه تقریر صحیح instructif
Dresser un mémoire افادهٔ حالی کثیر الفواید بر قطعه تقریر
انهایی حاوی بر قطعه ـ متضمن بر تقریر قلمه آلمق
Faire un mémoire pour une ورقه کشیدهٔ سلک املا قلمق
affaire بر مصلحته دائر افادهٔ حالی متضمن بر قطعه تقریر
ترتیب ایتمک

Il se prend aussi, pour un état sommaire *A.* حساب مجمل
Mémoire de || اجمال *T.* حساب کوته *P.* حساب مختصر ـ
frais, de dépens اجمال مصروفات Régler un mémoire مصروفاتی
مصروفاتک ـ محتوی حساب مجملی ترتیب ایتمک
اجمالنی حاوی

MÉMORABLE. Digne de mémoire *A.* لایق ـ واجب التذکار
|| آکلمغه کرکلو *T.* شایان یاد ـ یاد داشتنی *P.* بالاستذکار
Chose mémorable شایان یاد وتذکار اولهجق شئ journée
fait واقعهٔ واجب التذکار لایق یاد واستذکار اولان یوم
événement شایان ذکر ابدی siége حادثهٔ واجب التذکار
Paroles mémorables شایان ذکر مستدیم اولهجق محاصره

Il n'a rien fait de mémorable شایان اولهجق اقوال وکلمات
یاد اولهجق بر ایش ایتدیکی یوقدر

MENAÇANT. Qui menace *A.* مهدد ـ منذر *P.* زنهار فرما ـ
Visage, air menaçant || قورقودیجی *T.* تهدید آمیز چهرهٔ
Paroles menaçantes تهدید آمیز وسیمای تهدید نما انذار
Regards, gestes menaçants وتهدیدی حاوی کلمات انظار
User de termes تهدید آمیز وانذار وتهدیدی مشعر اشارتلر
menaçants تعبیرات تهدید آمیز قوللنمق

On dit, J'entrevois, j'aperçois un avenir menaçant, pour dire,
un avenir qui fait craindre des malheurs مستقبلات هائله
بصر بصیرتمه مستقبلات هایله رؤیت اولنور ـ استدلال ایده‌رم

MENACE. Signe extérieur par lequel on fait craindre à quelqu'un le mal qu'on veut lui faire *A.* وعید pl. وعیدات ـ
Grande || قورقتمه *T.* زنهار فرمایی *P.* تهدید pl. تهدیدات
menace terrible تهدید عظیم horrible تهدید وعید هزل انگیز
User de menaces envers quelqu'un بر کمسنه‌نک دهشتفرما
Il méprise cette menace حقنده معاملات تهدید آمیز قوللنمق
Pense-t-il m'épouvanter avec بو کونه تهدیدی استحقار ایدر
ses menaces? ایتدیکی وعیدات ایله بکا ایراث خوف
Écrire des lettres remplies ودهشت ایده‌جکنیمی ظن ایدر
de menaces تعبیرات تهدید آمیز ایله تحریر مکاتیب
L'effet a suivi de près la menace عقیب تهدیدده ایتمک
اثری دخی ظهور ایلدی

MENACER. Faire des menaces *A.* تهدید ـ ایعاد ـ انذار ـ
Il m'est venu || قورقتمق *T.* زنهاریدن *P.* ارعاد ـ اخافة
menacer خانمه کلوب بنی تهدید وانذاره ابتدار ایلدی
Menacer quelqu'un de l'oeil بر کمسنه‌یی باقش ایله تهدید
Menacer avec la canne بر کمسنه النده‌کی عصا ایله ایتمک
ارائهٔ دورباش تهدید ایله خوف ودهشته ـ تهدید ایتمک
دکنک ایله قورقتمق ـ دوشورمک

Il signifie figur., pronostiquer. Il ne se dit que de ce qui est
regardé comme un mal || Nous sommes menacés d'un grand hiver
بر شتای شدیدک ظهوری وعیدیله مظهر خوف وخشیتز
La disposition de l'air nous menace d'un grand malheur استعداد
هوانک ـ هوا بر تندباد شدیدک ظهورینی ایعاد ایدر
استعدادینه کوره بر کسکین بوره‌نک ظهوری قورقیلور
Les divisions qui règnent dans ce pays, le menacent d'une guerre
sanglante بو دیارک اهالیسی بیننده درکار اولان شقاق

ونفاق بر محاربهٔ شدیده‌نک حدوثنی ایعاد ایدر بر کیفیتدر

— Dans ce sens, on dit aussi, qu'un courtisan est menacé d'une disgrâce prochaine ندمای پادشاهیدن فلان کشی قریباً دوچار مغضوبیت اوله‌جغی خوفی وار در qu'un homme est menacé d'apoplexie فلان کشی نزول علتنه اوغرایه‌جغی خوفی وار در qu'un bâtiment menace ruine فلان بنا گرفتار انهدام وخرابیت اوله‌جغی خوفی وار در قورقوسی

MENACÉ. *A.* منذر ـ مهدّد *P.* ترسانیده *T.* قورقودلمش

MÉNAGE. Gouvernement domestique, et tout ce qui concerne l'entretien d'une famille *A.* تدبیر المنزل ـ ادارة البیت ـ امور بیتیّة *P.* ساز وسامان خانه *T.* او چویرمسی ـ او || C'est un ménage bien réglé فلانک امور بیتیّه‌سی ایشلری عاقلانه تدبیر مضبوط ومنتظمدر Il conduit bien son ménage امور بیتیّه‌سنده حسن اداره‌سی وار در ـ منزل ایدر Il faut régler votre ménage امور بیتیّه‌کی حسن رابطه‌یه وضع تدبیر منزل ایتملوسک C'est un vrai gouffre que le ménage فی نفس الامر بر دریای نا قعر یابدر Il faut bien des choses en ménage ادارهٔ بیت اسباب کثیره‌یه محتاجدر Ménage de ville تدبیر منزل حضری de campagne تدبیر منزل بدوی Tout sert en ménage تدبیر منزلده هر شیٔ لازمدر Ils tiennent leur ménage ensemble امور بیتی بالاشتراک اداره ایدرلر ادارهٔ بیت بینلرنده مشترکدر ـ

On dit de deux époux, qu'ils font bon ménage, pour dire, qu'ils vivent en bonne intelligence *A.* معاشرة بالرفاه والالتئام *P.* حسن زندگانی کردن *T.* ایو کچنمک ou qu'ils font mauvais ménage *A.* سوء المعاشرة والامتزاج *P.* بد زندگانی کردن *T.* فنا کچنمک ـ ایو کچنمامک || Depuis leur mariage, ils font bon ménage تزوّجلرندنبرو بالرفاه والالتئام وقت تزوّجلری وقتندنبرو حسن زندگانی ـ معاشرت ایدرلر اوزره درلر

Il signifie aussi, épargne, économie dans l'administration de son bien *A.* ادارة ـ تصرّف *P.* خانه داری *T.* اداره‌لک || Il entend bien le ménage فنّ اداره وتصرّفده وقوف تامّی وار در Il vit avec grand ménage قواعد اداره وتصرّفده غایت مرتبه رعایت ایده‌رک کچینور

Il se dit aussi, de toutes les personnes dont une famille est composée *A.* اهل وعیال || Il y a trois ou quatre ménages logés dans cette maison بو خانه‌ده اوچ درت اهل وعیال صاحبلری اقامت ایدر

MÉNAGEMENT. Circonspection, égards, retenue *A.* معاملة بالحزامة ـ بالاحتیاط *P.* ادارة پرهیزکاری *T.* اصول ایله قوللانمه ـ کوزه‌درک قوللانمه || Il est d'une humeur fâcheuse, il faut avoir de grands ménagemens pour lui غضوب مشرب بر آدم تیز ـ اولمغله کندوسیله معامله‌ده زیاده احتیاط لازمدر مشرب بر آدم اولمغله بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاجدر Cette affaire est délicate, il faut s'y conduire avec beaucoup de ménagement نازک بر مادّه اولمغله احتیاط ایله اداره اولنملو در C'est une santé délicate qui demande beaucoup de ménagement بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاج بر مزلج لطیفدر

On dit, Le ménagement des esprits, pour dire, l'art de les manier اذهان ناسک امر اداره‌سی

MÉNAGER. User d'économie dans l'administration de son bien *A.* ادارة ـ تصرّف *P.* اداره کردن *T.* اداره‌لو قوللنمق ـ اسرکیه‌رک قوللنمق || Il ménage bien son revenu ایرادینی بر وجه احسن اداره ایدر Il ménage tout ce qu'il peut dans sa maison خانه‌سنده الندن کلدیکی مرتبه‌ده اداره وتصرّف ایدر Je vous laisse ma bourse, ménagez-la bien اشته اقچه‌می یدکه تسلیم ایده‌رم بر کوزلجه اداره‌سنه باق ـ On dit aussi, Ménager un terrain, une étoffe, pour dire, les employer si bien, qu'il n'y ait rien de perdu عرصه‌یی وثوبی مدبرانه قوللنمق ـ Et figur. Ménager ses forces, sa santé, ses amis, son crédit, pour dire, les employer avec prudence et circonspection قوای بدنیّه‌سنی وصحّت وجودینی ودوستان واحبّاسنی وعرض وناموسنی عاقلانه وحازمانه قوللنمق ـ Et ménager des troupes, pour dire, prendre garde de ne les pas fatiguer inutilement عسکری اسرکیه‌رک قوللنمق ـ صیانت ایتمک Ménager ses chevaux آتلرینی اسرکیه‌رک قوللنمق ـ صیانت ایتمک

MÉNAGER les intérêts de quelqu'un, signifie, avoir soin de les conserver *A.* حفظ ـ صیانت *P.* پاس داشتن *T* قوریمق ـ صاقندرمق ـ اسرکمک || Il ménage les intérêts de tous ses amis بالجمله اصدقا واحبّاسنک امورینی محافظه وصیانت ایدر

MÉNAGER QUELQU'UN. Prendre garde à ne rien faire dont il puisse s'offenser *A.* مدارات *P.* مدارا *T.* مدارا || C'est un homme qu'il faut ménager مدارا ایله معامله اولنه‌جق آدمدر

ماداٰمكه بو Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point
وجهله معامله ايدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر
On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* صَنّة
Et لاقردی‌يی اسركمك *T.* سخنرا دريغ كردن *P.* الكلام
menager les termes, pour dire, parler avec une grande circonspection
بالموازنه ـ الفاظ وكلماتی بالملاحظه صرف ايتمك
— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du temps
وقتنی ـ نقد وقتنی لايقی اوزره صرف ايتمك
بيهوده يره صرف ايتمامك ou pour dire, prendre son temps bien à propos
وقت مناسبی بولمق — On dit aussi, Ménager l'occasion
فرصتی ـ وقت فرصتی حكيمانه قوللنمق
قاچرمامق ـ فوت ايتمامك
Ménager, signifie aussi, procurer *A.* تهيئة استحصال الاسباب ـ
P. تحصيل ايتدرمك ـ آليويرمك *T.* تدارك كردانيدن ||
Ménager une entrevue بر ملاقات تحصيل ايتدرمك Je lui
ai ménagé une pension فلانه بر معاش آليويردم
Et conduire avec adresse *A.* اداره بحسن التدبير *P.* بحسن
Ménager || حسن اداره ايله اويدرمق *T.* تدبير پرداختن
un accommodement اوزلاشمه‌نك صورتنی حسن تدبير ايله
Il ménagera bien toutes choses هر شيئی حسن تدبير اويدرمق
J'ai ménagé son esprit de telle sorte ايله اداره ايده‌جكدر
que... عقلنی حسن تدبير ايله شو منوال اوزره اويدردمكه...
Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسی حسن تدبير
Ménager l'esprit d'un juge قاضينك ايله كركی كبی اويدرر
عقلنی حسن تدبير ايله اداره ايتمك
Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس
كندويی قوريمق *T* خودرا نگه داشتن *P.* وقاية النفس ـ
|| Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زياده
Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne دقت ايدر
vous ménagez, vous retomberez هنوز بروتام تحصيل ايده‌مديككدن
كندوكی قوريميه‌جق اولور ايسه‌ك علتك نكس ايدر
Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج
خوش *T.* مزاجگيرانه آميزش كردن *P.* حسن الموالفة ـ
Il se ménage bien avec tout le monde || كچنمك عامه ايله
هر كس ايله حسن امتزاج وموالفت ـ حسن امتزاج ايدر
— On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires — ايدر
Et ـ ايكی مخالف طرف ايله مزاجگيرانه معامله ايتمك
se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière
à ne pas le choquer بر كمسنه‌نك حقنده مدارا ايله معامله
— Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un ايتمك بر
كمسنه‌نك حقنده مدارايی موجب اولەجق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie
A. متصرّف ـ مدبر ـ مدبّر الامور المنزل *P.* خانه دار *T.*
|| Les jeunes gens ne sont اداره‌لو ـ اوی باقوب اداره ايدن
guère ménagers حديث السن اولنلر تدبير امور منزله مقتدر
C'est un homme fort ménager دكلدرلر ـ بغايت مدبر آدمدر
— On appelle Ménagère, une femme qui a soin du ménage de quelqu'un *A.* مديرة المنزل *P.* لالا سرا زن *T.* كهيه اداره‌لو
— On dit, qu'un homme est bon ménager du temps, قادين
pour dire, qu'il l'emploie utilement بر قوللنور مديرانه وقتنی
وقتنی عبث يره صرف ايتمز ـ آدمدر

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité, différents animaux *A.* بيت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.*
La ménagerie de Versailles || آرسلانخانه ورساليا آرسلانخانه‌سی

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* سائل ـ
P. جرّار دريوزه‌گر ـ ساسی ـ خچكول ـ تلنگی *T.* دلنجی ||
Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنده
Hôpital pour renfermer les mendians نظامات وار در سائلره
مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.*
تلنگ ـ تلنه ـ دروازه ـ دريوزه *P.* جرّ ـ سائليت ـ سؤال
T. دلنجيلك || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله
Ordonnance contre la mendicité رسيده اولمشدر حال سائليتك
منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* سؤال ـ استكفاف ـ مدّ
P. الايادی السؤال ـ دريوزه كردن ـ دروازه كردن ـ تلنه
T. دلنمك || Il est réduit à mendier جرّ ايادی مدّ آوردن
Mendier son pain وسؤاله محتاج اولدی تدارك قوت لا
بر كمسنه sa vie يموت ايچون سؤال واستكفاف ايتمك
Aller كفاف نفسنی تدارك ايچون جرّ وسؤال ايتمك
mendier de porte en porte دور ابواب ايله سؤال واستكفاف
قپودن قپويه دلنجيلك ايتمك ـ ايتمك
Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse *f.*
Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتيله
Il va mendier les suffrages des توصيه نامه‌لر طلب ايتمك
uns et des autres زيد وعمروك رأينی جرّ وسؤال صورتيله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire *A.* دسیسهٔ pl. دسایس - تلبیس pl. تلبیسات *P.* تلبیسلک - دکبازلق *T.* وضع شترکربه - فند اوستی اورتیلو - دسیسهٔ سر پوشیده - دسیسهٔ مکتومه || Menée sourde دسیسهٔ منتجة الخطر dangereuse دکبازلق Faire des menées ارتکاب دسایس وتلبیسات ایتمک J'ai découvert ses menées دسیسهسنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire *A.* ایصال - اسرا *P.* رسانیدن - روانیدن *T.* کوتورمک || Vous savez le chemin, menez-nous یولی بزی کوتور - بیلورسک بزی ایصال ایله Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدّما اول طرفه کتدیکک یوغیسه سنی ایصال ایدهرم Le précepteur qui le menait au collége فلانی مکتبه کوتورن معلم Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب کوتورمک Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان - بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسییر - سوق *P.* راندن *T.* ایلتمک - کوتورمک - سورمک - یورندرمک || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمک On le menait au supplice محل سیاسته کوتوررلر ایدی Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا ایتمک Où menez-vous ces gens-là شو آدملری نه طرفه کوتوررسک - Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر ادارهسنده اولان عسکری سوق ایدر Mener des gens à la guerre جنکه سوق وتسییر Mener à l'assaut نفرات ایتمک یورویشه سوق ایتمک - یورویشه سورمک - ایتمک - On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسکری مذبحهیه کوتورمک - Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه سوق ایتمک - قیره سورمک Mener paître des vaches بقراتی اینکلری اوتلاغه کوتورمک - مرعایه سوق ایتمک Mener les chevaux à l'abreuvoir آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمک - Mener un cheval en main آته قیادت ایتمک صوادهٔ دوتورمک - آتی الده - آتی یدمک - آتی قیادت طریقیله کوتورمک - یدک چکهرک کوتورمک - Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمک J'ai un cocher qui mène bien عربهیی ایو سوق ایدر بر عربهجم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوک آیاق اولملوسک - Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوک آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربهیه شو قدر رأس بارکیری همعنان اولهرق قوشدرمق - متساوی الاقدام اولهرق - صفّ واحد اوزره قوشدرمق - Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیدهنک جملهسنی سلک واحد اوزره متساوی الاقدام اولهرق - یورتدرمک

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires کشتیٔ اموربنی ماهرانه اداره ایتمک - ماهرانه یورتدرمک

MENER, signifie aussi, voiturer *A.* نقل - تسبیل *P.* روانیدن *T.* کوندرمک || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل وتسبیل ایتمک des marchandises à la foire پنایره مال نقل وتسبیل ایتمک du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل ایتدرمک

Et se faire accompagner de... ou par... *A.* استصحاب *P.* با خود آوردن - برابر آوردن *T.* معیّته - برابر کوتورمک || Il mène bien des gens معیّتنه وافر آدم استصحاب ایدر Il mena tout le monde avec lui خلقک جملهسنی معیّتنه کوتوردی

Et introduire, donner accès *A.* ایصال - ایصال عند فلان *P.* سوق فی ملاقات فلان - فی حضور فلان نزد فلان کس اوردن *T.* بر کمسنهنک یاننه کوتورمک || Menez-moi chez ce ministre بنی فلان وکیلک یاننه کوتور Il nous mena chez son maître بزی آغاسنک یاننه کوتوردی - آغاسیله کوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* هیچ بر شیئی منتج دکلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa conduite, lui faire faire tout ce qu'on veut *A.* تجریر العقل - صرف الارادة *P.* زمام اختیار کسی بر وفق دلخواه تافتن *T.* بر کمسنهنک عقلنی استدیکی کبی چویرمک - آخرک - فلانک عقلنی دیلدیکی طرفه چکمک || Il le mène comme il veut فلانک عقلنی دیلدیکی طرفه صرف وتجریر ایدر Il mène ce peuple-là à sa fantaisie اول خلقک عقلنی

رأى خودنجه استديكى - كيف ما يشاء صرف وتجرير ايدر دلخواهى اوزره چويرر - طرفه چكر Il va comme on le mène چويردكلرى طرفه - چكدكلرى طرفه كيدر L'ambition, l'intérêt le mène زمام اختيارينى جرّ وصرف ايدن حرص نام قايد فكر وخيالئ حرص - وشان ومصلحت مخصوصه در شان واقبال ومنفعت مخصوصه در - Se laisser mener par... تسليم زمام اختيار بدست .P انقياد - استجرار النفس .A چكدكلرى يره كتمك .T || C'est un pauvre homme, il se laisse mener par un tel فلان فلانه استجرار نفس ايدر بر بيچاره عنان اختيارينى فلانك يدينه تسليم ايدر بر عاجز - در آخرك النه تسليم زمام انقياد ايدر عجزه‌دندر - بى نوا در On dit aussi, il se laisse mener par le nez بورنندن چكيلور بر آدمدر

On dit proverb. Mener quelqu'un à la baguette, pour dire, le traiter avec hauteur, lui faire faire par autorité tout ce qu'on veut بر كمسنه‌يى باشنه حوالهٔ دورباش عنف وشدّت ايله بر كمسنه‌نك باشنى قاقرق قوللنمق - قوللنمق - Et mener doucement un homme, un esprit, pour dire, le conduire avec ménagement بر كمسنه‌يى رفق وملايمت ايله قوللنمق

Mener, se dit aussi figur. des choses, et signifie, en avoir le soin, la conduite .A ادارة .P كارسازى نمودن .T چويرمك || Mener la maison امور بيتى - قوناغى اداره ايتمك le négoce بر مصلحتى اداره une affaire امور تجارتى اداره ايتمك بر مصلحتك مذاكره‌سنى اداره une négociation ايتمك Qui est-ce qui mène cette affaire-là? بو ماده‌يى اداره ايتمك ايدن كيمدر

On dit aussi, Mener une vie sainte, une vie honnête, une vie scandaleuse عيش عزيز ومبارك ايله تعيّش ايتمك وعفاف حال ايله كچنمك وعيش موجب الريبه ايله تعيّش ايتمك

Il signifie aussi, amuser par de belles paroles .A تسويف ببوك ومكر وقت .P مماطلة بسوف وعسى - بليت ولعلّ بوكون يارين .T بامروز وفردا پس انداختن - گذرانيدن - ليت ولعل ايله وقت كچورمك - ديبه‌رك صاومق ليت ولعلّ ايله اميده دوشورمك || Il y a un an que vous me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses بر ييلدنبرو ايتديككك مواعيدك بر درلو اثرينى كوره‌ميوب ليت ولعل ايله صاوارسك Il le mène de jour en jour بنى

فلانى امروز وفردا ديبه‌رك صاوار Il le menait avec de belles paroles كلمات فرح آميز ايله فلانى صاومقدن خالى دكل كلمات دلفريب ايله تسويفدن - ايدى

MENEUR. Celui qui conduit une dame par la main .A قايد آرنده .P كوتوريجى - يديجى .T

Meneurs d'ours. Ceux qui mènent des ours dans les rues, et leur font faire des tours, pour amuser le peuple .A ملعّب الدباب .P بازندهٔ خرس .T آيوجى

MÉNINGE. T. d'Anat. Il se dit des membranes qui enveloppent le cerveau .A سمحاق - غشاء الدماغ .P پوست كاسهٔ سر .T باش چناغنك زارى

MENOTTES. Lien de fer ou de corde que l'on met aux mains des gens dont on veut s'assurer .A قيد .pl قيود - غلّ الايادى .pl اغلال الايادى .P كُنده - دست آهنه .T دمور الداوريلان - اللرينه وضع اغلال اولندى || On lui a mis des menottes طوقه اللرينى اغلال ايله قيد وبند ايتمشلر در Ôtez les menottes à ce prisonnier بو اسيرك الندن فك قيود ايلد

MENSONGE. Discours avancé contre la vérité .A كذب .pl اكاذيب .P دروغ .T يلان || Grand mensonge كذب عظيم Dire un mensonge يلان سويلمك - ارتكاب كذب ايتمك Faire un mensonge بر يلان ياپمق - خلق كذب ايتمك Ce livre est plein de mensonges اكاذيبدن عبارت بر كتابدر

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait sans vouloir nuire à personne .T ضررسز يلان

Figur. Erreur, vanité .A باطل .pl اباطيل - خيال باطل .pl خيالات باطلة .P خيال بى اساس .T اصلسز شئ || Le monde n'est qu'illusion et que mensonge .A كلّ ما فى الكون اوهام - بو دنيا خيالات باطله‌دن عبارتدر .T وهم او خيال وظلالدن

MENSONGER. Faux, trompeur. Il ne se dit que des choses .A كاذب - خادع .P فريبنده - دروغ آميز - بى اصل .T اصلى يوق وعد promesse || Histoire mensongère حكايهٔ كاذبه Discours mensonger مقالهٔ كاذبه Les plaisirs mensongers تبصبصات كاذب - تنعمّات خادعه Caresses mensongères نوازشهاى دروغ آميز - تلطيفات خدعه آميز

MENSTRUE. T. de Chimie. Liqueur propre à dissoudre .A ماء محلّل .P آب گدازنده .T اريديجى صو || L'eau régale est la menstrue de l'or تيزاب صويى آلتونى محلّل بر صو در

MENSTRUEL. Qui a rapport aux règles des femmes *A.* حيضىّ || Le sang menstruel حيض قانى - دم حيض - دم حيضى Le flux سيلان حيض Les purgations menstruelles تطهيرات حيضية

MENSTRUES. T. de Méd. Les purgations que les femmes ont tous les mois *A.* حيض - محيض *T.* آى باشى - قاريلردن آقان آى باشى قانى

MENTAL. On appelle Oraison mentale, celle qui se fait sans proférer aucune parole *A.* صلاة وجدانيّة - Et restriction mentale, celle qu'on fait tacitement au-dedans de soi-même *A.* قيد شرط وجدانىّ - وجدانىّ

MENTALEMENT. Par la seule pensée *A.* وجدانًا || Les lois ne punissent pas ceux qui n'ont commis un crime que mentalement يالكز وجدانًا ارتكاب جنايت ايتمش اولنلر حقلرينه حسب الشريعه حكم تأديب جارى دكلدر

MENTERIE. Fausseté avancée dans le dessein de tromper *A.* كذب - مكذبة pl. مكاذب *P.* دروغ آميز - سخن *T.* اصلى يوقدن سوز

MENTEUR. Qui ment *A.* كذّاب - مايين *P.* دروغكو - دروغى - دروغزن *T.* يلانجى || C'est un hardi menteur بى بركذّاب Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire يلانجىيه ادبدر قوّت حافظه شرطدر

MENTHE. Plante *A.* نعناع *P.* بوستانى *T.* پودنۀ نانه

MENTION. Commémoration *A.* ذكر *P.* ياد *T.* آكمه || Faire mention de quelqu'un بر كمسنه‌نك اسمنى ذكر ايتمك d'une chose بر شيئى ذكر ايتمك En faire mention honorable بر كمسنه‌نك ذكر جميلنى ايتمك En faire mention dans un traité درون عهدنامه‌ده ذكر ايتمك Il n'a point été fait mention de lui dans cette affaire بو ماده‌ده اسمى اصلا ذكر اولنديغى يوقدر - ياد اولنديغى يوقدر

MENTIONNER. Faire mention *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Ce qui a été mentionné ci-dessus بالاده - بالاده ذكر اولنان بالاده ذكرى سبق ايدن - مذكور

MENTIONNÉ. *A.* مذكور *P.* ياد كرده *T.* آكلمش

MENTIR. Dire pour vraie une chose qu'on sait être fausse *A.* كذب - مين *P.* دروغ گفتن - دروغ زدن *T.* يلان سويلمك - خلاف سويلمك || La loi de Dieu défend de mentir شريعت اللهيه‌ده كذب ودروغ ممنوعدر Ne le croyez pas, il ment بى Il ment impudemment كلامنه اعتماد ايتمه يلان سويلر باك ويروا ارتكاب كذب ايدر - On dit, qu'on a fait mentir le proverbe, pour dire, qu'on a fait une chose contraire à un proverbe autorisé dans le public مثل مشهورى تكذيب ايتمشلر در - On dit adverbialement, Sans mentir, pour dire, en vérité *A.* لا خلاف *P.* بيخلاف *T.* خلاف دكل || Sans mentir, c'est un méchant homme خلاف دكل بر خبيث آدمدر

MENTON. La partie du visage qui est au-dessous de la bouche *A.* ذقن pl. اذقان *P.* زنخ - زنخدان *T.* چانه - اكك || Menton pointu اوجى سيورى اكك - long ذقن طويل plat بصى ذقن اوزون اكك

MENTOR. Il se dit de celui qui sert de guide, de conseil et comme de gouverneur à quelqu'un *A.* مرشد *P.* لالا *T.* لالا || Il aurait besoin d'un mentor بر مرشده محتاج اوله‌جقدر

MENU. Qui n'est pas gros *A.* رقيق *P.* باريك *T.* اينجه Et qui n'est pas grossier *A.* دقيق - صغير *P.* خرد - خرده *T.* باريك بدن - رقيق البدن آدم || اوفاق اينجه - عصاى رقيق Homme menu چليمى اينجه آدم - آدم Bâton menu - حبل رقيق corde menue دقاق الاخشاب bois چيبوق مطر خرده pluie خط دقيق - اينجه ايپ écriture خرده - رهمة - دقيق Menue جيسنتى يغمور - اينجه يغمور - باران دراهم دقيقة - dragée اوفاق صاچمه - De la menue monnaie *A.* دقاق الدراهم *P.* درهم خرد *T.* اوفاق اقچه - Menu plomb, celui dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جلاهق دقيق *P.* بندق خرد - مهرۀ خرده *T.* صاچمه - Figur. || La menue dépense de la maison revient d'ordinaire à tant قوناغك اوفاق خرده تفكك مصرفلرى عادتا شو مقداره بالغ اولور - Menus frais مصارف خرد - دقاق المصارف مصرفلرى مبالغ قليله - مبالغ جزئيّه Menues sommes اوفاق مصرفلر On appelle, Le menu peuple, le bas peuple *A.* رعاع الناس - سفلة الناس - اداني الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* خذله مقوله‌سى خلق

Et menus plaisirs, certaines dépenses qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi *T.* جيب همايون جيب همايون اموالى || Trésorier des menus plaisirs مصارفى خزينه دارى - Il se dit aussi en parlant des particuliers *T.* جيب خرجلغى || Cet enfant a tant pour ses menus plaisirs بو طفله جيب خرجلغى اولدرق شو قدر ويريلور

Et menus suffrages, des petits profits qui sont attachés à une charge *A.* عوايد متفرّقة *P.* عوايد پراكنده *T.* اوفاق تفك || Il tire tant de sa charge avec les menus suffrages عوايدلر منصبك ايرادندن اوفاق تفك عوايدلريله معاً شومقدار پراكنده عوايد ايله معاً ـ اقچه حاصل اولور

Et menus droits, les extrémités d'un animal, dont on fait certains ragoûts *A.* p. جزلرات *T.* سقاط

On dit, Compter par le menu, pour dire, avec un grand détail *A.* مداقّة ـ *P.* در حساب خردهكارى كردن *T.* اينجهدن اينجهدن اينجهيه حساب ايتمك ـ اينجهيه حساب كورمك

MENU, adv. En fort petits morceaux *A.* فتيتاً *P.* ريزه ريزه *T.* اوفاق اوفاق || Je le hacherai menu comme chair à pâté قيمه كبى اوفاق اوفاق طوغرايجغم

MENUAILLE. Il se dit d'une grande quantité de petits poissons *A.* جمّ البلم *P.* گروه خرده ماهى *T.* اوفاق بالق بلوكى

MENUISERIE. L'art du menuisier *A.* فنّ البرّاء *P.* تراشگرى *T.* طوغرامهجيلق || Ouvrage de menuiserie طوغرامهجى *T.* چوب ايشى

MENUISIER. Artisan qui travaille en bois pour les menus ouvrages *A.* برّاء *P.* تراشگر چوب *T.* طوغرامهجى || Garçon menuisier طوغرامهجى اوشاغى

MÉPHITIQUE. Qui a une qualité malfaisante *A.* وخيم *P.* كوتو *T.* وخامترسان || Vapeur méphitique بخار وخيم

MÉPHITISME. Qualité méphitique *A.* وخامت *P.* بدى *T.* كوتولك

se MÉPRENDRE. Se tromper *A.* غلط ـ سهو *P.* خطا كردن *T.* ياكلش وارمق ـ ياكلمق || Je ne me suis jamais mépris au jugement que j'ai fait de cet homme شو آدمك حقنده اعتقادم وقتاً من الاوقات مقارن سهو وخطا اولمش دكلدر Je ne vous devais que cette somme, nous nous sommes mépris سكا دينم شو مقدار ايدى حسابمزده سهو وخطا ايتمشسز Je crains que vous vous ne mépreniez سهو وغلطه دوچار ـ ياكلشسك اولهجغندن خوف ايدهرم Vous vous êtes mépris ياكلش واردك

MÉPRIS. Sentiment par lequel on juge une personne indigne d'egard, d'estime *A.* تحقير ـ حقارت ـ مهانت ـ هوان *P.* موجب خزى ورسوايى *T.* خوارى || Mépris outrageant آلچقلتمه *T.* insupportable تحقير منتج الرذاله injurieux تحقير اولهجق تحقير دائرهٔ تحمّلدن خارج تحقير عظيم Il l'a traité avec le dernier mépris فلانه تحقير عظيم ايله معامله ايلدى Des paroles de mépris تحقير اميز كلمات Sensible au mépris اطوار تحقير آميزدن متأثر Avoir du mépris استحقار ايتمك Témoigner du mépris اظهار تحقير ومهانت ايتمك souffrir تحمّل Tomber dans le mépris دوچار مهانت وحقارت ايتمك گرفتار خوارى وهوان اولمق ـ ذل وحقارت اولمق Il a du mépris pour les choses qui méritent le plus de respect واجب الاحترام اولان شيلرى تحقير ايدر ـ استحقار ايدر Le mépris de la vie, de la mort استحقار عمر واستحقار موت des richesses استحقار مال وثروت des grandeurs استحقار اسباب رفعت ومنزلت des honneurs ـ استحقار اسباب مجد واقبال

Il se dit au pluriel, des paroles et des actions de mépris *A.* pl. تحقيرات *P.* خواريها *T.* آلچقلتمهلر || Je ne suis pas fait pour souffrir vos mépris تحقيراتى تحمّل ايتديكك ايدهجك اربابدن دكلم Les caresses et les mépris de la Cour دولتك تلطيفات وتحقيراتى

Au mépris. Au préjudice, sans avoir égard *A.* استحقاراً ـ من غير حرمة *P.* به بيحرمتى *T.* اعتبار ـ صايميهرق || Il a fait cela au mépris des lois بو فعلى شرع وقانونه اعتبار ايتميهرك ـ وقانونى استحقاراً ايشلدى شرع ايتميهرك Il a fait cela au mépris de sa parole وعده ايتديكى حرمت واعتبار ايتميهرك شو ايشى ايتدى ايشلدى

MÉPRISABLE. Qui est digne de mépris *A.* واجب التحقير ـ محقّر ـ واجب التذليل ـ مهين *P.* خوارى ـ شايان ـ شايان *T.* آلچق ـ استهانت || Qualités méprisables خصايل مهينه Homme méprisable واجب التحقير بر آدم Il s'est rendu méprisable par sa mauvaise conduite سوء حركتى تقريبيله بين الناس مهين ومحقّر اولدى Il n'est rien de plus méprisable que de flatter les méchants فسده واشرارى تلطيف ايتمك قدر شايان حقارت اولهجق شئ يوقدر Le monde estime bien des choses qui sont fort méprisables خلق غايت استحقار واستهانتى موجب اولهجق شيلره اعتبار ايده كلمشدر

MÉPRISANT. Qui marque du mépris *A.* محقّر ـ مهين *P.* خوار بينا ـ تحقير اميز ـ استهانت آلود *T.* آلچقلديجى Des manières méprisantes اطوار تحقير آميز Un air méprisant سيماى تحقير آميز

MÉPRISE. Inadvertance, erreur de celui qui se méprend *A.*
سهو ـ وهل *P.* کم دقتی *T.* یاکلش وارمه || Grande méprise
بو Cela a été fait par méprise سهو غلیظ grossière وهل عظیم
شئ سهواً ووهلاً واقع اولمشدر Il faut relire cet acte, de
peur de méprise سهودن احترازاً بو سند تکرار قرائت
اولنمق اقتضا ایدر

MÉPRISER. Avoir du mépris *A.* استحقار ـ تحقیر ـ اهانة
بچشم خواری دیدن ـ خوار وحقیر شمردن *P.* استهانة ـ
T. آلچقلتمق ـ خوارسنمق ـ خوارلمق || C'est un homme qui
qui méprise tout le monde عامّه‌یی تحقیر ایدر بر آدمدر
méprise tout ce qui n'est pas lui نفسندن ماعداسنی استحقار
ایدر بر آدمدر Il ne faut mépriser personne بر کمسنه‌نک
هیچ بر کمسنه‌یی ـ حقّنه تجویز تحقیر ایتمک روا دکلدر
عین تحقیر ایله کورملو دکلدر Il ne faut pas mépriser les
pauvres, les malheureux فقرا ومحتاجینی تحقیر ایتمک جائز
دکلدر Il méprise tous les conseils qu'on lui donne کندو یه
ویردکلری نصیحتلری استحقار ایدر Mépriser les richesses
مال وثروتی استحقار ایتمک

MÉPRISÉ. *A.* تحقیر دیده ـ خوار *P.* ذلیل ـ مستهان ـ محقر
T. آلچقلنمش ـ خوارلنمش

MER. L'amas des eaux qui environnent la terre *A.* بحر pl.
بحار ـ دأماء *P.* دریا *T.* دکز || La grande mer, ou la mer
Océane *A.* بحر محیط ـ قاموس ـ اوقیانوس *T.* دیش دکز
La mer Méditerranée *A.* بحر روم *T.* ایچ دکز La mer Paci-
fique بحر مطمئن La mer du Sud بحر جنوبی La mer Gla-
ciale بحر منجمد La mer Égée اطه‌لر آره‌سی دکزی La mer
Ionique بحر جزایر یونانیّه دکزی ـ بحر یونان La mer Noire
بحر سیاه ـ قره دکز La mer Blanche بحر سفید ـ آقدکز La mer
Adriatique ونديك كورفزی دكزی La mer Baltique بحر
بالطق La mer Rouge *A.* بحر قلزم *T.* سویس دکزی La
mer Caspienne *A.* بحر حزر La mer Morte *A.* بحر میّت
Mer navigable بحر سهل السیر ـ بحر ممکن السیر
orageuse *A.* بحر شدید الجیشان ـ بحر جیّاش *T.*
فورتنه‌سی چوق دکز irritée *A.* بحر ناجخ *P.* دریای
خشمناک *T.* کورلده‌یجی دکز agitée *A.* بحر هیّاج ـ بحر
شدید الهیجان *P.* دریای جوشان وخروشان calme *A.* بحر
ساکن *P.* دریای آرمیده *T.* لیمانلق دکز poissonneuse *A.*
بحر کثیر السمک *P.* دریای ماهی دار *T.* بالغی چوق

dکز pleine d'écueils et de bancs *A.* بحر کثیر الصخور والرمال
T. شابلری وقوملغی چوق دکز Le rivage de la mer *A.*
ساحل البحر ـ سیف البحر *P.* لب دریا *T.* دکز یالیسی
les côtes *A.* شواطی البحر *P.* کنارهای دریا *T.* دریا کنارلری
les sables *A.* رمال البحر *P.* ریگستان دریا ـ دکز قیلری ـ
le sein بحر ـ جوف بحر ـ بطن بحر *T.* دکز قوملقلری les flots, les va-
gues امواج دریا ـ دکز طالغه‌لری Le flux et reflux de la
mer جزر ومدّ دریا Aller sur mer, en mer سیر وسفر دریاده
ایتمک Monter sur mer دکزه چیقمق Faire voyage par mer
بحراً سفر ایتمک Être en haute mer, en pleine mer دکز آچیغنده اولمق ـ انکینده
اولمق Mettre un vaisseau en mer سفینه‌یی
دکزه سوق وتسییر ایتمک Une armée de mer عسکر بحری
Cet État est puissant sur mer بو دولتک قوّت بحریّه‌سی
چوقدر Ce corsaire courait la mer avec tant de vaisseaux, in-
festait les mers فلان قورصان شو قدر سفینه ایله دریاده
گشت وگذار ایده‌رک ایقاع مضارّ گوناگوندن خالی دکل
ایدی Tenir la mer دریاده مداومت ایتمک Nettoyer la
mer de pirates روی دریایی ازباندید طایفه‌سندن تنقیه
وتطهیر ایتمک Couvrir la mer de vaisseaux روی دریایی
ارباب بحردندر Il est homme de mer کمی ایله قاپلمق
دریاده نشو ونما C'est un homme nourri, accoutumé à la mer
بولمش ودریا ایله اعتیاد وموالفت ایتمش بر آدمدر

On dit, Mettre à la mer, pour dire, faire partir un vaisseau,
une flotte دکزه چیقارمق Et ـ سفینه‌یی یاخود دونمایی
que la mer est basse en un endroit, pour dire, qu'il n'y a pas
beaucoup d'eau دریا فلان محلّده صیغدر || La mer est basse à
cette côte, on n'y trouve que deux ou trois brasses d'eau بو
ساحلده دریا صیغدر اوچ درت قولاجدن زیاده صو یوقدر
— Et qu'il est basse mer, pour dire, que la mer est vers la fin
de son reflux جزر دریانک ختامی قریبدر

On appelle Pleine mer, Haute mer, la mer la plus éloignée
des rivages *A.* جمّة البحر *T.* انکین ـ انکین یری ـ دکزک
دکز آچیغی ـ

On dit figur. d'un gourmand, ou d'un homme avide de bien,
que c'est un homme qui veut avaler la mer et les poissons
دریا وما فیهایی یوتسه ـ دریا وما فیهایی یوتمق استر
غنا کتورمز

On dit proverb., C'est porter l'eau à la mer, pour dire, c'est

porter une chose en un lieu où cette chose abonde دريايه صو — On dit proverb. دريايه صو كتورمكدن فرقى يوقدر- كتورمكدر des petits secours qu'on porte où il en faudrait de très-grands, C'est une goutte d'eau jetée dans la mer *A.* كقطرة الماء بالنسبة الى الدأما *T.* دكزه بر طمله صو دوكمك كبيدر

MERCANTILE. Qui concerne le commerce *A.* متعلّق- تاجرى *P.* بازركانلغه متعلّق *T.* سوداگرى بالتجارة || Contrat mercantile تجارته متعلّق مقاوله سندى profession حرفت تاجريّه esprit بازركان عقلى - عقل تاجرى

MERCANTILLE. Négoce de peu de valeur *A.* صيدلة *P.* پيلورى *T.* جرچيلك

MERCENAIRE. Il se dit du travail qui se fait seulement pour le gain et pour le salaire *A.* منوط بالاجرة *P.* وابستهٔ مزد *T.* اجرتلو || Labeur, travail mercenaire اجرته باغلو- اجرتلو اجرت ايله ايشلنان ايش- خدمت وزحمت — On dit, qu'un homme est mercenaire, pour dire, qu'on lui fait faire tout ce qu'on veut pour de l'argent *A.* عبيد الاجرة *P.* مزد پرست *T.* نفسنى اقچهيه صاتر

On appelle, Troupes mercenaires, des troupes étrangères dont on achète le service *A.* عسكر مستكرا *P.* لشكر بمزد گرفته *T.* اجرتلو عسكر.

MERCENAIRE, au substantif. Ouvrier qui travaille à la journée pour de l'argent *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كوندهلكجى || Il ne faut pas retenir le salaire du mercenaire اجيرك اجرتنى آليقويمق جائز دكلدر

MERCENAIREMENT. D'une façon mercenaire *A.* بجعالة- باجرة *P.* بمزد *T.* اجرت ايله || Agir mercenairement اجرت ايله عامل اولمق

MERCERIE. Toutes sortes de marchandises dont les merciers ont droit de faire trafic *A.* تجارة الثياب *P.* كالا فروشى *T.* قماشجيلك — On dit, Le corps de la mercerie, pour dire, le corps des merciers *A.* صنف الثوّابين *P* صنف كالا قماشجى اصنافى *T.* فروشان

MERCI. Miséricorde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Crier, demander merci *A.* الامان *P.* زنهار خواستن *T.* امان ديو جاغرمق

On dit, Être à la merci de quelqu'un, pour dire, être à sa discrétion بر كمسهنك ارادهسنه گردندادهٔ اختيار اولمق

|| Être à la merci du vainqueur غالبك مرحمتنه قالمق- — On dit aussi, qu'un berger a laissé ses brebis à la merci des loups فلان چوبان كندو قويونلرينى قوردلرك مرحمتنه قالمق انصافنه حواله ايله براقدى qu'un homme a passé la nuit dans un bois à la merci des bêtes sauvages نفسنى وحوش وسباعك مرحمتنه حواله ايله كيجهيى اورمان ايچنده Être à la merci des flots نفسنى امواج دريانك كچوردى حكمنه براقمق

GRAND MERCI, signifie, je vous rends grâce *A.* رضى الله عنك *P.* برخوردار باش *T.* برخوردار اول- بركات ويرسون الله سندن راضى اوله -

DIEU MERCI. *A.* الحمد لله- حمداً لله- شكراً لله *P.* خدارا شكر *T.* شكر الله اللهه شكر اولسون

MERCIER. Marchand qui vend en gros ou en détail toutes sortes de marchandises, et surtout de celles qui servent à l'habillement et à la parure *A.* ثوّاب - بيّاع الثياب *P.* كالا فروش *T.* قماشجى

On appelle aussi Merciers, les porte-balles qui vont par les rues et qui vendent des menues marchandises *A.* معنك *P.* خرده فروش كوچه گرد *T.* بوغچهجى - آياق بازركانى

MERCREDI. Le quatrième jour de la semaine *A.* يوم الاربعاء *P.* اربعات *T.* چهار شنبه چارشنبه

MERCURE. La planète la plus proche du soleil *A.* عطارد *P.* تير || Mercure en conjonction قرانده اولان عطارد Mercure opposé à Saturne زحله ناظر اولان كوكب عطارد Les divers aspects de Mercure عطاردك صفايح مختلفهسى Mercure est en quadrature avec telle ou telle planète عطارد فلان سيّاره ايله تربيعده در

MERCURE. Vif-argent *A.* زئبق *P.* زيوه- سيماب *T.* جيوه || Frotter avec du mercure جيوه ايله اوغوشدرمق — On dit, Fixer le mercure, pour dire, l'unir de telle sorte avec un autre corps, qu'il ne puisse redevenir coulant *A.* تعقيد الزئبق *P.* سيمابرا سخت كردن *T.* جيوهيى طوبلشدروب برلشدرمك On n'a pas encore trouvé le moyen de fixer le mercure زئبقك تعقيدى فنى هنوز بولنمامشدر

MERCURIEL. Qui contient du mercure *A.* مزئبق *P.* زيوهدار *T.* جيوهلو || Onguent mercurial جيوهلو مرهم

MERCURIFICATION. L'opération par laquelle on tire le mer-

eure des métaux A. فنّ الاستخراج الزئبق

MERDE. Excrément A. غائط - رجيع P. گوه T. نجاست - بوق

MÈRE. Femme qui a mis un enfant au monde A. امّ pl.
والدة - امّهات P. مادر - مام T. آنا || Bonne mère والدهٔ
مشفقه mauvaise والدهٔ خبیثه Parent du côté de la mer
آنا طرفندن خصم - لامّ قریب Ils sont frères de père et
de mère لابوین قرنداشدرلر - Il se dit aussi des animaux A.
امّة pl. امّات P. مادر T. آنا

On dit d'une femme, qu'elle est la mère des pauvres A. امّ
الفقرا P. مادر بیچارگان T. فقرا آناسی - Il se prend figur.
pour Cause A. منشا - امّ || L'ambition est la mère de tous les
désordres حرص نام وشان امّ الفساداتدر L'oisiveté est la
mère de tous les vices عطلت وبیکاری امّ المعایبدر La
défiance est la mère de la sûreté عدم اعتماد منشاء امنیّتدر
La Grèce a été la mère des beaux arts یونان قدیم امّ الصنایع
شریفه ایدی

Il signifie aussi, Matrice dans ces phrases, Mal de mère, Vapeur de mère. V. Matrice.

Belle-Mère. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur
père a épousée après la mort de leur mère A. رابّة P. مادر
اندر - ماریره T. اوکی آنا - À l'égard du gendre, c'est la mère
de sa femme A. امّ الزوجة - ختنة P. خسره - خسرینه T.
قاین آنا - À l'égard d'une bru, c'est la mère de son mari A.
امّ الزوج - حماة P. مادر شوی T. قاین آنا

Grand'Mère. Aïeule A. والدة کبیرة - جدة P. مادر بزرک
T. بیوک والده - بیوک آنا || Grand'mère du côté paternel
بابا طرفندن بیوک والده - لاب جدّه

Mère Nourrice. Celle qui nourrit de son lait un enfant, et
qui en prend soin au lieu de sa mère naturelle A. راضعة -
مرضعة P. بادسین T. سود آنا

MÈRE, adj. Il n'est d'usage que dans les mots suivants :

Mère Goutte. La vin le plus pur qui coule de la cuve, sans
que le raisin ait été foulé A. سلافة - سلاف P. شیرهٔ ناب T.
صیقلمامش صافی اوزم شرابی

Mère Laine. La laine la plus fine qui se tond sur une brebis
A. نقاوة الصوف P. گزیدهٔ پشم T. یپاغینک اک اعلاسی

La Mère patrie. Une ville-mère d'où sortent des colonies A.
امّ القرا

Langue Mère. Une langue dont sont dérivées d'autres langues
A. امّ الالسنة P. مادر زبانهای دیگر T. آنا دیل

Dure-Mère, et Pie-Mère. Les deux membranes qui enveloppent le cerveau. La première s'appelle A. امّ الرأس - امّ
الدماغ La seconde A. امّ الهام

MÉRIDIEN. Grand cercle de la sphère, qui passe par les pôles
du monde et par le zénith A. دائرة النصف النهار

Premier Méridien. Celui duquel on compte tous les autres A.
مبداء الطول

La Méridienne, ou Ligne Méridienne, est une ligne droite tirée
du nord au sud dans le plan du méridien A. خطّ الطول

MÉRIDIENNE. Sommeil que l'on prend après le dîner A.
قیلوله - غائرة P. خواب نیمروز T. اویله اویقوسی || Faire
la méridienne اویله - اویله اویقوسنه وارمق - تقیّل ایتمک
وقتنده اویومق

MÉRIDIONAL. Qui est du côté du midi par rapport au lieu
dont on parle A. جنوبیّ || Pays méridional ممالک جنوبیّه‌دن
بر مملکت Les régions méridionales اقطار جنوبیّه Les peuples
méridionaux امم جنوبیّه Le pôle méridional قطب جنوبی
L'Amérique méridionale آمریقانک سمت جنوبیسی -
ممالک جنوبیّه‌سی

MERISE. Cerise sauvage A. قراصیاء برّیّ P. گلنار کوهی
T. یبان کراسی

MÉRITE. Qualités qui rendent digne d'estime celui qui les
possède A. براعة الخصلة - لیاقت - اهلیّت P. شایستگی
T. برارلق - اهللک || Grand mérite اهلیّت کامله - ذات su-
ممتاز - لیاقت باهر الامتیاز distingué اهلیّت فایقه périeur
لیاقت ذاتیّه personnel الاقران اولان لیاقت Homme de
mérite ارباب اهلیّتدن - صاحب اهلیّت بر ادم Je connais
son mérite لیاقت واهلیّتی معلوممدر Cet homme a son mé-
rite بهره دار لیاقت - کندویه مخصوص اهلیّتی وار در
مایهٔ اهلیّتدن بی بهره Il n'est pas sans mérite واهلیّتدر
لیاقت واهلیّتنک مکافات Cela est dû à son mérite دکلدر
اهلیّت بابنده - ناقص اللیاقه Il a peu de mérite در لازمه‌سیدر
نقصان ... Son peu de mérite est cause que کم بضاعه در
براعت اهلیّتی بوکا سبب اولمشدر J'estime son mérite که
قدر لیاقتی خصالنه حرمت Reconnaître le mérite ایدرم
لیاقت واهلیّته حرمت ایتمک Considérer le mérite بیلمک

Il faut donner cela au mérite, non à la faveur بو كيفيت
مساعده‌يه دكل كندو لياقت واهليتنه حمل اولنمق اقتضا
ايدر On a récompensé en lui le mérite de ses ancêtres اجدادنده
اولان براعت خصال واهليت با كمالك مكافاتى كندو
نفسى حقنه اجرا اولندى La modestie doit accompagner le
mérite هضم نفس اهليتك رديف ورفيقى اولمق لازمه‌دندر

En parlant des choses, il se dit de ce qu'elles ont de bon et d'estimable A. مزيت - فضيلت P. قدر - ارج T. قدر || Cela relève le mérite de cette action بو حالت اول فعلك قدر
قدرينى تزييد واعلايه - ومزيتنى بر قات دخى آرتورر
ايتديكى وسيله اولور Ce qu'il a fait est d'un grand mérite
فعلك قدرى جليلدر César et Pompée avaient chacun leur
mérite, mais c'étaient des mérites différents قيصر روم ايله
فلان شخصك هر برنده مختلف الاحوال اولدرق برر
كونه فضيلت وار ايدى L'un de ces peintres excelle dans le
dessin, et l'autre dans le coloris; deux mérites qui ont chacun
leurs partisans بو مصورلرك برى فن رسمده وديكرى صنعت
ترتيب الوانده ممتاز الاقران اولوب بو ايكى مزيتلرك
هر برى ايچون بشقه مشتاقين وطرفداران وار در

On dit, Se faire un mérite de quelque chose, pour dire, tirer gloire d'avoir fait quelque chose A. افتخار P. فخر كردن
فخر زدن - T. اوكونمك

Et se faire un mérite de quelque chose auprès de quelqu'un, pour dire, faire valoir auprès de quelqu'un ce qu'on a fait pour lui A. امتنان - عرض المنة P. منت نمودن - تحميل جميلة
منت كردن T. منت صاتمق - منت ايتمك

Mérite. Ce qui rend digne de récompense ou de punition A.
استحقاق P. سزايى - شايستگى T. كركلولك || Dieu nous
jugera selon le mérite de nos oeuvres جناب ربّ العالمينك
حكم صمدانيسى استحقاق اعمالمزه كوره حقمزه جريان
الله تعالى حضرتلرى ما يستحق اعمالمز هر - ايده‌جكدر
نه ايسه آكا كوره حقمزه اجراى حكم ايده‌جكدر Dieu récompense ou châtie suivant le mérite جناب بارى هر كسك
حقنه على ما يستحق مكافات وياخود مجازات ايدر

On dit en mauvaise part, Il sera traité selon ses mérites
جزاسنى بوله‌جقدر - جزاى ما يليقنى بوله‌جقدر

MÉRITER. Être digne de... se rendre digne de... A. استحقاق
كسب الاستحقاق - P. شايسته شدن - سزا شدن - شايان
سزاوار شدن - شدن T. دكمك - مستحق اولمق || Mériter
punition مستحق تاديبه - récompense مستحق مكافات اولمق
châtiment سزاوار تاديب اولمق - اولمق شايان نكال
grâce مستحق عفو اولمق وعقوبت اولمق Je n'ai pas mérité cela
مستحق دكلم - بوكا لايق دكلم Il lui faut donner
cette charge, il l'a bien méritée بو منصبه مستحق اولمغله
كندويه توجيه اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau mérite une
belle bordure بو تصوير بر كوزل كناره شايسته در Ce présent-là mérite un grand merci بو هديه تشكر عظيمه سزا در
C'est un homme qui mérite d'être considéré شايان حرمت
واعتبار بر آدمدر Ce crime mérite la mort قتله سزا بر جرمدر
Cela mérite qu'on y songe بو ماده شايان ملاحظه ودقتدر
Cela mérite réflexion محل تأمل ومطالعه - شايان مطالعه در

– On dit absolument, Cet homme mérite beaucoup, pour dire, qu'il est digne de récompense من كل الوجوه مستحقدر
سزاوار مكافاتدر – On dit aussi, Bien mériter de son prince, de l'État, de sa patrie, des Lettres, pour dire, faire pour son prince, etc. des choses dignes de louange پادشاهك وملك
ودولتك ووطنك اوغورينه وعلوم ومعارف خصوصنده
شايان تحسين وآفرين اوله‌جق مساعى مشكوره صرف
مستحق ثنا وتحسين اوله‌جق صورت ايله امك - ايتمك
صرف ايتمك

On dit aussi, qu'une nouvelle mérite confirmation بو خبر
تصديقه محتاجدر

MÉRITÉ. A. مستحق P. شايان - شايسته - سزا - سزاوار T.
كركلو

MÉRITOIRE. Il se dit de ce qui mérite récompense dans l'autre vie A. مأجور - مثوب - مثاب - مثوبة pl. مثوبات - مبرور
سزاوار اجر - شايان ثواب P. موجب الاجر والثواب -
وثواب T. ثوابلو || La mort de Jésus-Christ rend nos bonnes
oeuvres méritoires حضرت عيسينك وفاتى تقريبيله اعمال
صالحه‌مز مستحق اجر وثواب اولمش اولور Cela est méritoire devant Dieu بو عمل عند الله تعالى مأجور ومثابدر
L'aumône est méritoire لوجه الله تعالى ويريلان صدقه موجب
اجر وثوابدر Le jeûne est une oeuvre méritoire صيام ثواب
جزيله مؤدى اولان اموردندر

MÉRITOIREMENT, adv. A. على وجه الاستثابة - مثوباً - مأجوراً
P. ثوابكارانه - بر وجه ثواب T. ثوابلو اولدرق - بادئ ثواب

اولدجق وجهله || Pour faire l'aumône méritoirement, il faut la faire pour l'amour de Dieu صدقه فی سبیل الله ویرلدیکی حالده مأجوراً ومثاباً ویرلمش اولور

MERLE. Oiseau noir *A.* شحرور .pl شحاریر *T.* قره طاوق

MERVEILLE. Chose admirable *A.* اعجوبة - عجیبة .pl عجایب - عجایب *T.* شکفت آور *P.* غرایب .pl غریبة - اعاجیب .pl اعجوبهٔ نادر الوقوع rare غریبهٔ عظیمه || Grande merveille - بو شیئی غرایبدن عدّ Il regarde cela comme une merveille نظر استغراب ایله مشاهده ایدر - ایدر Il dit des merveilles عجایب وغرایب نقل ایدر Il nous raconte des merveilles de ce pays-là اول مملکته دائر احوال عجیبه نقل ایدر Il fut surpris à la vue de tant de merveilles بو قدر عجایب وغرایبک تماشاسندن دوچار حیرت اولمشدر Il a payé ses dettes, c'est merveille کافهٔ دیوننی ادا ایلدی بو بر امر عجایب - امر مستغرب دکلدر غریبدر Ce n'est pas merveille دکلدر La merveille est en ce que... غریبی شو درکه C'est une merveille que cet esprit-là بو عقل غرایب زماندندر La merveille de nos jours, de notre siècle غریبهٔ دهر - غریبهٔ زمان

À MERVEILLE. Parfaitement bien *A.* اعلا الاعلا - فوق الاعلا - یکک ایو *T.* در بهترین مراتب *P.* علی درجة العلیا فوق الاعلا وعظ || Il prêche à merveille اعلادن اعلا وجهله درجهٔ علیاده رسم وتصویر ایدر Il peint à merveille ایدر

MERVEILLEUSEMENT. Extrêmement, d'une façon merveilleuse *A.* علی - علی وجه التعجّب - غایة الغایة - فوق الغایة *T.* اعجاب سازانه - شکفت آمیزانه *P.* طریق الاعجاب عجب کتوره جک وجهله - زیاده سیله || Elle est merveilleusement belle حسن وجمالی بادئ - غایة الغایه حسنا در تعجّب اولدجق مرتبه ده در Une imagination merveilleusement féconde بادئ استعجاب اولدجق مرتبه ده مثمر ونما دار فوق الغایه مثمر - اولان قوّت متخیّله Il s'acquitte de son devoir merveilleusement bien وجیبهٔ حالنی غایة الغایه احسن صورت ایله ادا ایدر V. À merveille.

MERVEILLEUX. Admirable, surprenant *A.* موجب - مستغرب محیّر العقول - موجب الاعجاب - مستعجب - الاستغراب *P.* عجبلندریجی *T.* حیرتبخشا - حیرتفزما - شکفت فرما موجب استغراب || Esprit merveilleux عجبه کتوریجی - محیّر عقول اولدجق C'est un homme merveilleux اولدجق عقل بر آدمدر Je ne vis jamais rien de plus merveilleux بونک قدر موجب استغراب اولدجق شیٔ منظورم اولمش دکلدر Cela a eu un effet, un succès merveilleux بونک اثر ونتیجه سی اغرب غرایبدندر - حیرتفزمای عقول اولدجق احوالدندر - Il se dit aussi des choses excellentes en leur espèce *A.* اعلا فوق الاعلا - الاعلا *P.* بهترین *T.* ایو یکک || Voilà du vin merveilleux اشته اعلا الاعلا بر باده Les draps de cette fabrique sont merveilleux بو کارخانه نک جوقه لری فوق الاعلا فلان کارخانه ده نسج اولنان جوقه لر حیرتفزمای عقول - در اولدجق مقوله دندر

MÉSAISE. Malaise. V. ce mot.

MÉSALLIANCE. Mariage avec une personne d'une condition fort inférieure *A.* نکاح بغیر کفؤ - مزاوجة مع غیر کفؤ *P.* نکاح بنا همتا *T.* اویغون اولمیان ایله نکاح || Les mésalliances sont rares en Allemagne آلامان دیارنده کفؤ اولمیانلر ایله نکاحلر نادر در Les mésalliances des gens de qualité empêchent leurs enfans d'être chevaliers de Malte اهل قدر وحیثیّت اولان ذواتک کفؤ اولمیانلر ایله مزاوجتلری اولادلرینک مالطه قوالیرلکی رتبه سیله بکام اولملرینه مانع اولور

MÉSALLIER. Marier à une personne d'un rang fort inférieur *A.* تزویج مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح کردانیدن *T.* اویغون اولمیان ایله اولندرمک || Ce tuteur refuse un parti fort riche, pour ne pas mésallier sa pupille فلان ولی تحت ولایتنده اولان صغیره یی کفؤ اولمیان ایله اولندرمکدن احترازاً غایة الغایه مالدار بر طالبی ردّ ایلدی

SE MÉSALLIER. *A.* تزوّج مع غیر کفؤ - عقد النکاح مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح بستن *T.* اویغون اولمیان ایله نکاح اولمق - اویغون اولمیان ایله اولنمک || La Noblesse Allemande ne se mésallie guère آلامان اصلزاده لری کفؤ اولمیان ایله عقد نکاحه چندان رغبت ایتمزلر Je n'ai pas voulu me mésallier کفؤ اولمیان ایله تزوّجه راضی اولمدم

MÉSALLIÉ. *A.* منکوح مع غیر کفؤ *P.* بنا همتا نکاح کرده *T.* اویغون اولمیان ایله اولنمش

MÉSARAÏQUE. T. d'Anat. Qui a rapport au mésentère *A.* حوّیّه متعلق بحوّیّة *P.* متعلّق رودهٔ گرده پیچ *T.* قیورم بغرسغه متعلّق || Les veines mésaraïques حوّیّه متعلق اولان عروق

MÉSARRIVER. Il se dit d'un accident fâcheux qui arrive à la suite de quelque chose *A.* انجرار الی سؤ النتیجة *P.* بانجام نا خوش رسیدن *T.* صوکی فنا - صوکی فنایه وارمق

چیقمق || Si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera تبدیل مسلک ایتمیەجک اولور ایسەڭ حالڭ طور وحرکتکی ـ سُوء نتیجەیە منجرّ اولەجغی امر مقرّر در صوکی ـ دکشدرمز ایسەڭ صوکی فنا چیقەجغی درکار در فنایە وارەجغی

MÉSAVENIR. Il a le même sens que Mésarriver.

MÉSAVENTURE. Accident malheureux *A.* حادثۀ منحوسة ـ حادثۀ موحشة *P.* حالت وارگون *T.* ترس ایش || Cela est arrivé par une mésaventure étrange بو حالت عجیب وغریب بر کونە حادثۀ موحشەنڭ ظهوریلە مبنی بویلە واقع اولدی

MÉSENTÈRE. T. d'Anat. Corps membraneux, situé au milieu des intestins, qu'il attache les uns aux autres *A.* حاویة ـ حوّیة *P.* رودۀ گردە پیچ *T.* قیورم بغرسق

MÉSENTÉRIQUE. V. Mésaraïque.

MÉSESTIMER. N'avoir pas ou n'avoir plus d'estime pour quelqu'un *A.* عدم ـ عدم الالتفات ـ اسقاط من نظر الالتفات *P.* الحرمة ـ التفات ننمودن ـ بی اعتباری نمودن *T.* اعتبار ایتمامک ـ اعتباردن دوشورمک || Depuis qu'il a fait cette action, je l'ai toujours mésestimé فلان کشی بو ایشی ایدەلیدنبرو نظر اعتبارمدن اسقاط اولنمشدر

Et apprécier une chose au-dessous de sa juste valeur *A.* تقدیر کمبها تخمین ـ کمقدر شمردن *P.* تقویم بالنقص ـ بالنقصان کردن *T.* آشاغی بها ایلە تخمین ایتمک || Vous mésestimez ce diamant بو الماسی نقصان بها ایلە تخمین ایدرسک

MÉSESTIMÉ. *A.* غیر ملتفت ـ ساقط من نظر الالتفات ـ مسلوب الحرمة *P.* بی اعتبار *T.* اعتباردن دوشمش *A.* مقدّر بالنقصان *T.* آشاغی بها ایلە تخمین اولنمش

MÉSINTELLIGENCE. Défaut d'union, dissention entre personnes qui ont été bien ensemble *A.* انخلال الالفة ـ مباینة ـ شقاق *P.* خللپذیری رابطۀ الفت ـ شورش رابطۀ یکانگی *T.* بینلرندە شقاق ومباینت || Ils sont en mésintelligence بوزوشقلق میاندە واقع || Entretenir la mésintelligence انخلال الفتک واردر بینهمادە درکار fomenter علی حالە ابقاسنە سعی ایتمک اولان شقاق ومباینتک نو بنو اشتدادینە سعی ایتمک Causer de la mésintelligence شقاق ومباینت ایتمک ـ ایرات ـ افساد ذات البین ـ اخلال ذات البین ایتمک بوزوشدرمق

MÉSOFFRIR. Offrir d'une marchandise bien moins qu'elle ne vaut *A.* استحطاط القیمة ـ استنقاص الثمن *P.* کمبها دادن *T.* آشاغی بها ویرمک || Les marchands surfont, et les acheteurs mésoffrent تجّار طایفەسی استزادۀ ثمن ومشتری قسمی بازرکان طایفەسی زیادە ـ استحطاط قیمت ایدە کلمشلر در بایع ـ بها استرانجق مشتریلر آشاغی بها ویرە کلمشلر در ایلە مشتری مماکسە ایدرلر

MÉSQUIN. Chiche, qui ménage les plus petites choses *A.* شحیح ـ خسیس ـ اخسّاء pl. *P.* سیهکاسە ـ سیهدست *T.* جمری ـ غایت خسیس آدمدر || C'est un homme fort mesquin || On dit, qu'un homme a l'air mesquin, la mine mesquine, pour dire, qu'il a l'air pauvre, ou la mine basse نامیۀ حالندە چهرەسندە آثار خساست ـ آثار شحّ وخساست نمودار در ودنائت ظاهر در

Il se dit aussi des choses où il semble qu'on ait voulu épargner la dépense *A.* خسیس ـ لئیم ـ دنیّ *P.* کمایە ـ کمتر *T.* دون || Il fait une dépense bien mesquine ایتدیکی مصرف طعام روزمرّەسی Son ordinaire est bien mesquin غایت دنیدر خیلی خسیسدر Ses habits sont bien mesquins pour un homme de sa qualité کیدیکی لباس رتبەسنە کورە خیلیجە خسیس عیش خسیس ولئیم ایلە Mener une vie mesquine وکمایە در کچنمک

Il se dit aussi des arts, et signifie, ce qui est de mauvais goût *A.* قبیح *P.* بد *T.* فنا || Cette figure est mesquine بو تصویر پک قبیحدر Architecture mesquine بنای قبیح

MESQUINEMENT. D'une façon sordide et mesquine *A.* بالشحّ والخسّة *P.* با سیهدستی *T.* جمریلک ایلە || Il nous donna à dîner fort mesquinement بالشحّ والخسّة بزی اطعام ایلدی Il est toujours vêtu mesquinement دائما البسۀ خسیسە ایلە تلبّس ایدر Il vit mesquinement جمریلک ایلە کچینور

MESQUINERIE. Épargne sordide *A.* شحّ ـ خسّت *P.* سیهدستی *T.* جمریلک

MESSAGE. Commission de dire ou de porter quelque chose *A.* خدمة الابلاغ الخبر ـ مأموریّة التبلیغ || Vous vous êtes chargé d'un mauvais message نا خوش بر خبر تبلیغی مأموریتیلە طرفکدن مأموریّت Je ferai votre message متحمّل اولدک تبلیغی ادا ایدەجکم Il s'est bien acquitté de son message حامل اولدیغی خدمت تبلیغی لایقی اوزرە ادا ایتمشدر

C'est lui qui portait les messages تبليغ اولنەجق مادەلری
حامل اولان فلان كشى ايدى

MESSAGER. Qui fait un message *A.* مخبر - مأمور بالتبليغ -
T. خبر رس - پيغام رسان *P.* مبلغ الخبر - موصل الخبر
صادق وامين Messager fidèle || خبر كتوريجى - خبرجى
طرفنه Je lui ai envoyé messager sur messager بر موصل خبر
- برى برينه متعاقب ابلاغ خبره مأمور آدملر ارسال ايلدم
Figur. || Les signes, les prodiges effrayans sont les messagers de
la colère de Dieu علايم مخوفه ومعجزات هايله مخبر سخط
وغضب ربّانيدر

Et celui qui porte les lettres, les paquets d'une ville à une
autre *A.* قاصد *P.* نامه بر - پيك *T.* نامه رس - اولاق

MESSE. Le sacrifice du corps et du sang de Jésus-Christ, qui
se fait par le prêtre à l'autel *A.* قداس - قربان مقدّس
تلاوت قداس شريف Dire, célébrer la messe || شريف
ايتمك

MESSÉANCE. Le contraire de la bienséance *A.* سوء الادب *P*
داب ادبه ياقشقسزلق *T.* بد ادبى

MESSÉANT. Malséant *A.* غير جدير - غير لايق - غير خليق -
- ياقشقسز *T.* بد ادب - نا چسپان *P.* منافى الحسن الادب
يراشمز - ياقشمز || Il est messéant à un ecclésiastique d'être
recherché dans ses habits لباس خصوصنده تكلف ايتمك بر
امر C'est une chose messéante راهبه كوره امر نا چسپاندر
ياقشقسز شيدر - غير جدير در

MESSEOIR. Ne pas convenir *A.* عدم الخلاقة - عدم الجدارة
P. نا چسپان بودن - نه چسپيدن *T.* ياقشماق || Cette
couleur messied à votre âge - بو رنك سنك ياقشمز
بو لون سنكه كوره خليق وجدير دكلدر Ce ajustement ne
vous messiéra pas ياقشمز دكل - بو قيافت سكا نا چسپان دكل

MESSIE. Le Christ promis de Dieu *A.* المسيح

MESSIER. Homme commis à la garde des fruits de la terre
T. كشتبان *P.* نواطير المزروعات .pl ناطور المزروعات *A.*
اكين بكجيسى

MESURABLE. Qui se peut mesurer *A.* ممكن - ممكن القياس
الكيل *P.* پيمودنى - اندازه پذير امكان *T.* اولچيلور || L'in-
fini n'est pas mesurable غير محدودك قياس واندازه‌سى
ممكن دكلدر

MESURAGE. Action par laquelle on mesure *A.* كيل - قياس
P. پيمايى *T.* اولچمه

Et action par laquelle on examine si la mesure est juste *A.*
تعيير الكيل *P.* اندازه عيار سازى *T.* اولچينك عيارلمسى

Il se dit aussi du droit qu'on prend sur chaque mesure *A.*
رسم المكيال

MESURE. Ce qui sert de règle pour déterminer une quantité
A. مقياس - كيل .pl ايال - مكيال *P.* پيمانه - گرى *T.*
اولچو - اولچك || Mesure juste كيل صحيح fausse كيل غير
صحيح - كيل نا درست rase باش سيلنمش كيل comble
باشلو كيل - پيمانهٔ سرشار - كيل جمام Vendre à fausse me-
sure اكسك اولچك - كيل ناقص ايله فروخت ايتمك
Faire bonne mesure تكييل ايتمك ايله صاتمق صحيحاً
Les mesures du blé, du vin, etc. sont différentes selon les diffé-
rentes provinces هر مملكتده كوره حنطه وخمر وسائر اول
مقوله شيلرك اكيالى مختلفدر Le setier est une mesure
de blé صاع اكيال حنطه‌دندر La pinte, le demi-setier
sont des mesures de vin et d'autres liqueurs قنينه وپيمانه
خمر وسائر مشروبات اكيالندندر La perche, la toise, l'aune,
le pied, etc. sont des mesures de longueur, de largeur et de
profondeur ذراع واندازه وگرى وقدم وسائر اول مقوله‌لر طول
وعرض وعمقه متعلق مقياسلر در Les philosophes disent que
le mouvement est la mesure du temps حركت حكمانك قولى
اوزره مقياس وقتدر Dieu a fait tout avec poids, nombre
et mesure حضرت خالق الكونين هر شيئى وزن وكيل
وحساب ايله خلق ايلدى

On dit d'un homme sage et circonspect, qu'il fait tout avec
poids et mesure كافهٔ اموره وزن واندازه ايله عمل وحركت
- هر ايشى ميزان عقل ايله وزن ايده‌رك ايشلر - ايدر
On dit aussi, qu'un homme ne garde la mesure en rien, sur
rien, pour dire, qu'il ne se retient sur rien هيچ بر شيده
هيچ بر شيئى ميزان - وزن واندازه‌سى يوق بر آدمدر
- عقل ايله وزن ايتمز - On dit encore d'un homme qui abuse
de l'indulgence qu'on a pour lui, pour faire fautes sur fautes,
qu'il a comblé la mesure *T.* پيمانه‌يى طولدردى

On dit proverb., de la mesure dont nous mesurons les autres,
nous serons mesurés *A.* الجزاء من جنس اعمالنا *P.* هر چه
هر كس اولچديكى اولچك ايله اولچلنجكدر *T.* كارى بدروى
هر كس اكديكنى - هر كسك اولچكنه اولچك ويررلر -

هر كس ايتديكنى بولور - بهر

Il se dit aussi de la quantité comprise dans le vaisseau qui
sert de mesure *A.* ملء المكيال *P.* يك پيمانه *T.* بر اولچك
بر d'avoine بر اولچك طوز Une mesure de sel || طلوسى
اولچك يولاف Faire donner deux mesures d'avoine à son
cheval آته ايكى اولچك يولاف يدرمك

Mesure. T. de Musique. Le mouvement qui sert à marquer
les intervalles qu'il faut garder dans les chants *A.* ايقاع -
اصول Battre la mesure || اصول *T.* شكنج *P.* وزن والنغمات
- قاعدهٔ اصوله رعايت ايتمك Observer la mesure طوتمق
- بالايقاع تغنّى ايتمك Chanter de mesure اصولدن چيقمامق
اصول ايله ساز Jouer de mesure اصول ايله ازكى اوقومق
اصولدن - اصولدن دوشمك Être hors de mesure چالمق
چيقمق

Mesure. Dimension *A.* بعد pl. ابعاد - قدر pl. اقدار *P.*
اندازه *T.* اولچو - چاپ || Prendre les mesures d'une colonne,
d'une pièce d'architecture ستونك وبنانك ابعادينى مساحه
ايتمك - ديركك وبنانك چاپنى آلمق Il a pris la me-
sure des plus beaux palais d'Italie اناليادهكى اك اعلا ابنيه
ومنازلك اولچولرينى آلدى

Il signifie en Poésie, la cadence d'un vers *A.* وزن *P.* دم
T. وزن || Ce vers-là n'a point de mesure - بو بيت نا موزوندر
بو شعرده وزن يوقدر

On dit figur. Mettre un homme hors de mesure, pour dire,
le déconcerter, déranger ses projets بر كمسنهنك اصولنى
اصولنى بوزدرمق - اخلال ايتمك

Mesure. Il se dit des précautions et des moyens qu'on prend
pour arriver au but qu'on se propose *A.* تدبير pl. تدابير -
|| تدبير *T.* چاره *P.* وسايل pl. وسيلة - اسباب pl. سبب
Il a pris des mesures de longue main pour avoir cette charge-là
اول منصبك تحصيلى بابنده امد مديددنبرو اقتضا ايدن
تدابير واسبابه تشبّث ايلدى Il avait pris de fausses me-
sures وسايل سقيمهيه تشبّث ايلدى Il a pris mal ses me-
sures - اسباب وتدابير لازمهنك استحصالنده خطا ايلدى
اقتضا ايدن وسايل واسبابك Rompre les mesures de quel-
qu'un - بر كمسنهنك تدبيرلرينى نقض واخلال ايتمك
Être hors de mesure, signifie, n'avoir plus les moyens de faire
une chose تدبيردن عاجز اولمق

On dit figur. Passer la mesure, pour dire, passer les bornes
que la bienséance prescrit *A.* تجاوز الحدّ *P.* ازحدّ بيرون
شدن *T.* بر كمسنه حدّندن چيقمق - Et qu'un homme est
sans règle et sans mesure, qu'il n'a ni règle ni mesure, pour dire,
qu'il agit sans prudence, et selon ses caprices حدّ وحساب
- حساب واندازه نه اولديغنى بيلمز - بيلمز بر آدمدر Et
dans le sens contraire, qu'il a de la mesure حساب واندازه
صايقيلو آدمدر - ايله حركت ايدر آدمدر

On dit, Ne garder point de mesure avec quelqu'un, pour
dire, n'avoir aucun ménagement pour lui بركمسنهنك حقنه
رسوم رعايتنى اجرادن فارغ - مدارايى بر طرف قلمق
اولمق

À Mesure que ... Suivant que, à proportion que *A.* مهما -
على قدر *P.* بقدريكه - بآنچه *T.* كوره - چه || On vous payera
à mesure que vous travaillerez خدمت ايتدكچه اجرتك
بريسى À mesure que l'un avançait, l'autre reculait ويريلور
On dit - ايلرويه كلدكچه ديگرى كيرويه چكيلور ايدى
dans le même sens, Au fur et à mesure que ... V. Fur.

Outre Mesure. Avec excès *A.* فوق الحدّ - فوق الغاية *P.*
Il || اشورى *T.* بيرون از اندازه - بيرون از حدّ اعتدال
a été battu outre mesure فوق الحدّ اعتدال ضرب اولندى

MESURER. Déterminer une quantité avec une mesure. En par-
lant des terres et des lieux, on se sert des mots *A.* مساحة *P.*
تارلايى Mesurer un champ || اولچمك *T.* پيمودن - اندازه كردن
يرى مساحه ايتمك un lieu مساحه ايتمك les distances
d'un lieu à un autre بر محلّك آخر محلّه قدر بعدينى
بر مسافهيى مساحه ايتمك un espace مساحه ايتمك

En parlant des grains, des liqueurs *A.* تكييل *P.* پيمودن
T. اولچمك || Mesurer du blé حنطهيى تكييل ايتمك du
vin بادهيى تكييل ايتمك

En parlant des choses qu'on mesure à l'aune *A.* ذرع *P.*
- آرشونلمق - اندازهيه اورمق *T.* پيمودن - اندازه كردن
- چوقهيى اندازهيه اورمق Mesurer du drap || اولچمك
چوقهيى اولچمك

En parlant d'autres choses *A.* تقدير - قياس *T.* اولچمك
|| Mesurer les degrés de froid, de chaleur, etc. درجات برد
- وحرّ وسائر بو مقوله شيلرى تقدير وقياس ايتمك
صوغوغك وصجاغك درجهلرينى اولچمك - On dit, Me-

surer des yeux, avec les yeux *A.* تقدير بتحشيف النظر -
P. تخمين بالنظر *T.* بديده تخمين كردن كوز ايله اورانلمق
|| Mesurer avec les yeux la hauteur d'une tour بر قله نك
قدّينى تحشيف نظر ايله تقدير ايتمك

Il signifie aussi, proportionner *A.* موازنة - معادلة - مقايسة
P. همسنج كردن - سنجيدن *T.* طارتشدرمق - قياسلشدرمق
مصرفى || Mesurer sa dépense à son revenu دنكك ايتمك -
ses entre- ايراده موازن قلمق - ايراد ايله موازنه ايتمك
prises à ses forces بر كمسنه متصدّى اوله جغى امورى كندو
قوّتيله معادله وموازنه ايتمك - On dit figur. Mesurer ses dis-
cours, ses actions, ses démarches, pour dire, parler et agir avec
circonspection *T.* بر كمسنه اقوال وافعال وحركاتنى وزن
|| Il faut mesurer ses سنجيدهٔ ميزان عقل ايتمك - ايتمك
discours, quand on parle à plus grand que soi كندودن بيوك
اولنلر ايله صحبت اولنديغى حالده هر بر كلامى وزن
C'est un homme qui ne donne aucune prise ايتمك واجبه دندر
sur lui, et qui sait mesurer ses discours et ses actions فلان
كمسنه كافّهٔ اقوال وافعالنى وزن ايتمكك طريقنى بيلوب
Un ambassadeur doit mesurer عليهنه بر درلو سررشته ويرمز
toutes ses démarches برايلچى كافّهٔ حركات وسكناتنى ميزان
عقل ايله وزن ايتمك لازمهٔ حالدندر

On dit proverb. Mesurer les autres à son aune, pour dire,
juger des sentimens d'autrui par les siens *A.* قياس النفس ||
Il me croit de mauvaise foi, c'est qu'il mesure les autres à son
aune بنى بيوفا ظنّ ايدر بو بابده قياس نفس ايدر

On dit, Mesurer son épée avec quelqu'un, pour dire, se
battre contre lui à l'épée *A.* مجادلة بالسيوف - مسايفة *P.*
فليج ايله اورشمق *T.* تيغزنى كردن

Et se mesurer avec quelqu'un, ou mesurer ses forces contre
quelqu'un *A.* مراجحة - مقاوات *P.* با همديگر زور آزمايى
قوّت خصوصنده - قوّت خصوصنده يارشمق *T.* كردن
طارتشمق

Mesuré. *A.* مذروع بالمساحة *P.* اندازه كرده - پيموده
T. اندازه‌يه - آرشونلنمش *T.* مذروع *A.* مكيّل *A.* اولچلمش
|| طارتلمش *T.* سنجيده *P.* مقيس - موزون *A.* اورلمش
Termes peu mesurés چندان طارتلمامش - كلمات نا سنجيده
Paroles mesurées مطالعه‌سز كلام - طارتيسز صحبت - كلام
ex- ميزان حزم واحتياط ايله وزن اولنمش الفاظ وكلمات
pressions ميزان عقل ايله وزن اولنمش تعبيرات démarches
Un homme très-me- سنجيدهٔ ميزان عقل اولمش حركتلر
suré dans ses discours كلامنى وزن ايتمكده غاية الغايه
دقّت ايدر بر آدم

MESUREUR. Celui qui mesure *A.* وزّان *P.* ميزانى - بارسنج
T. ميزانجى || Mesureur de grains, de sel حبوبات وطوز
ميزانجيسى

MÉSUSER. Abuser, employer mal *A.* استعمال بالعبث -
استعمال نا روا - بوجه ناسزا بكار بردن *P.* سوء الاستعمال
طرفكدن *T.* فنا قوللنمق || Il a mésusé de vos bienfaits كردن
مظهر - مظهر اولديغى نعم والطافى عبثه استعمال ايلدى
اولديغى نعمتلرك قدرينى بيلميوب فنا قوللندى

MÉTACARPE. T. d'Anat. Partie de la main située entre le
poignet et les doigts *A.* مشط الكف *P.* شانهٔ كف *T.* الك
طراقلغى

MÉTACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à avan-
cer la date d'un événement *A.* تقديم التاريخ *P.* پيشينىٔ
تاريخ *T.* تاريخى ايلرولتمه

MÉTAIRIE. Terre affermée à un fermier pour la faire valoir
A. ضيعة pl. ضياع *T.* جفتلك || Il a plusieurs métairies
ضياع عديده‌يه متصرّفدر

MÉTAL. Corps minéral qui se forme dans les entrailles de la
terre *A.* معدن pl. معادن - جوهر الارض pl. جواهر الارض
pl. جواهر ارضيّة - فلزّ pl. فلزّات *P.* قيسور *T.* معدن || L'or
est le plus beau et le plus précieux des métaux ذهب جميع
جواهر ارضيّه‌نك احسن واعلا واثمن واغلاسيدر Il y a
sept métaux فلزّات سبعه وار در

MÉTALEPSE. Figure par laquelle on prend l'antécédent pour
le conséquent, ou le conséquent pour l'antécédent *A.* ذكر الملزوم
بارادة اللازم وذكر اللازم بارادة الملزوم

MÉTALLIQUE. Qui est de métal *A.* معدنىّ *P.* قيسورى *T.*
معدنلو || Corps métalliques اجرام معدنيّه Partie métallique
جزء معدنى - On dit au substantif, La métallique, pour dire,
la métallurgie. V. ce mot.

MÉTALLISER. Faire prendre la forme métallique à une sub-
stance *A.* تصويغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن دادن
T. معدن صورتنى ويرمك - معدنلندرمك

MÉTALLISÉ. *A.* مصوّغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن

معدن صورتنه کیرمش .T گرفته

MÉTALLURGIE. Partie de la Chimie qui enseigne l'art de rendre les métaux propres à différents usages .A علم ـ علم المعادن
معدنجیلک .T المعدنیّات

MÉTALLURGISTE. Qui s'occupe de la métallurgie .A معدنیّ
ارباب العلم المعادن .pl اهل العلم المعدنیّات ـ معدنیّون .pl
معدنجیلک علمنی بیلور ـ معدنجی .T قیسور شناس .P

MÉTAMORPHOSE. Changement d'une forme en une autre, que les païens croyaient avoir été fait par les dieux .A ـ استحالة
.T پذرایئ صورت دیگر .P تغیّر الصورة ـ تغیّر الهیئة
بشقه صورته دونمه || La métamorphose de Daphné en laurier
تغیّر ـ تحوّل .A .Figur ـ فلانک دفنه آغاجنه استحالهسی
بشقه حاله دونمه .T دیگر گونی .P تبدّل ـ الحال || Cet homme autrefois si emporté, est devenu doux et modéré; voilà une grande métamorphose فلان کشی مقدّما غضوب مشرب
ایکن شمدی حلیم ومعتدل بر طبیعت کسب ایلدی
اشته برتبدّل عظیم واقع اولمشدر Il était pauvre, il est riche à présent, c'est une heureuse métamorphose مقدّما فقیر الحال
ایکن شمدی غنی ومالدار در بو کیفیّت سعید ومتیمّن
بر تحوّل حالدر

MÉTAMORPHOSER. Changer d'une forme en une autre .A
ـ صورت دیگر دادن .P تغییر الصورة ـ تحویل الهیئة
بشقه صورته دوندرمک .T بصورت دیگر نهادن Et quand le changement est de mieux en mal .A تمسیخ || Les poètes feignent que Diane métamorphosa Actéon en cerf اهل جاهلیّتک
اسناد الوهیّت ایتدکلری فلان نام معبود زور فلان کمسنهیی
کیجی صورتنه تمسیخ ایتدردیکی شعرانک تألیفلرنده
مذکور در que Latone métamorphosa des paysans en grenouilles
ودخی الوهیّت اسناد ایتدکلری فلان ذات اهالئ قرانک
بعضیسنی قوربغه صورتنه تمسیخ ایتدربکی مذکور در Narcisse
fut métamorphosé en la fleur qui porte son nom نرجس نام کمسنه
الی الآن بو اسم ایله مسمّا اولان چیچکه تمسیخ اولندی
On dit figur. Se métamorphoser .A تغیّر ـ استحالة ـ تحوّل
بشقه حاله .T صورت دیگر پذیرفتن .P تبدّل ـ الحال
دونمک ـ On dit aussi, qu'un homme se métamorphose en toutes sortes de figures, pour dire, qu'il fait toutes sortes de personnages صور گوناگونه متحوّل اولور بر آدمدر

MÉTAMORPHOSÉ. .A متحوّل الصورة .P صورت دیگر پذیرفته
بشقه صورته دونمش .T

MÉTAPHORE. Figure de Rhétorique, qui renferme une espèce de comparaison, et par laquelle on transporte un mot de son sens propre dans un autre sens .A استعارة .pl استعارات || Une belle métaphore استعارهٔ لطیفه heureuse استعارهٔ صحیحه || Une harangue pleine de métaphores استعاراتدن عبارت بر موعظه

MÉTAPHORIQUE. Qui tient de la métaphore .A استعاریّ || Cela se doit entendre dans un sens métaphorique بو عباره معنای
استعاری ایله توجیه اولنمق اقتضا ایدر

MÉTAPHORIQUEMENT, adv. .A علی طریق الاستعارة

MÉTAPHYSICIEN. Qui fait son étude de la métaphysique .A
.A اهل العلم الکلام .pl کلامیّون || Le métaphysicien considère les premiers, principes de nos connaissances, les idées universelles, etc. اهل علم کلام مبادئ اصلیّهٔ معلوماتمزی ومعانئ
مطلقهیی تحرّی ایدر

MÉTAPHYSIQUE. Science qui traite des êtres spirituels, des choses abstraites .A علم الکلام || Traité de Métaphysique علم
کلامه دائر مبحث Il y a bien de la métaphysique dans cet ouvrage بو تألیفده علم کلامه متعلّق ابحاث عدیده وار در

MÉTAPHYSIQUE, adj. Qui appartient à la métaphysique .A متعلّق
بعلم الکلام

Il signifie aussi, abstrait .A مخیّل ـ فوق الطبیعة || Ce que vous dites là est bien métaphysique دیدیککز کلام فوق
الطبیعه بر معنا در ـ پک مخیّل بر معنا در

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv. .A حسب القواعد العلم الکلام || Cela est métaphysiquement certain بو کیفیّت حسب القواعد
علم کلام ثابت ومتحقّقدر

MÉTAPLASME. Changement qui se fait dans un mot, en retranchant une lettre ou une syllabe .A تحریف

MÉTASTASE. T. de Méd. Transport d'une maladie, qui se fait d'une partie du corps dans une autre .A عکس المادّة || La métastase est quelquefois une crise بعضاً عکس مادّه بر نوع
بحراندر

MÉTATARSE. La partie du pied qui est entre le coude-pied et les orteils .A مشط القدم .P شانهٔ پا .T آیاغک طراقلغی

MÉTAYER. Fermier d'une terre .A ملتزم الضیعة .T چفتلک
ملتزمی

MÉTEMPSYCOSE. Passage de l'âme dans un autre corps .A

حكيم تناسخ || Pythagore a soutenu l'opinion de la métampsycose فيثاغوريس مذهب تناسخى تأييد ايلدى

MÉTÉORE. Corps ou phénomène qui apparaît dans l'air *A.* علامة سماويّة pl. علايم سماويّة || Le tonnerre, les éclairs, la pluie, la neige et la grêle sont des météores رعد وبرق ومطر وبرف وجليد علايم سماويّه‌دندر L'arc-en-ciel est un météore قوس قزح علايم سماويّه‌دندر

MÉTÉOROLOGIQUE. Qui concerne les météores *A.* متعلّق بعلايم السماويّة || Observations météorologiques علايم سماويّه‌يه متعلّق مطالعات

MÉTHODE. Manière de dire ou de faire une chose avec un certain ordre, et suivant certains principes *A.* صنعت *T.* ترتيب ـ اصول || Bonne méthode صنعت حسنه facile, aisée سهل صنعت mauvaise صنعت رديئه courte صنعت مختصره وهيّن بر صنعت Sa méthode ne vaut rien قوللنديغى ترتيب واصول هيچ ايشه يرامز C'est un homme qui a du génie, mais il n'a nulle méthode اصحاب فراستدندر انجق بر درلو اصول وترتيبى يوقدر On a trouvé une méthode plus courte et plus abrégée مقدّمكى صنعتلردن زياده موجز ومختصر بر صنعت بولندى Chanter avec méthode صنعت ايله تغنّى ايتمك ـ اصول وترتيب ايله ازكى اوقومق Elle a la voix belle, mais elle n'a pas de méthode صداسى خوشدر انجق صنعتى يوق La méthode qu'il observe pour sa santé n'est pas mauvaise حفظ صحّت ايچون اتّخاذ ايلديكى اصول وترتيب كم دكل Il n'y a point de méthode dans cet ouvrage بو تأليفده اصلا وديار صنعت يوقدر

Il signifie aussi, coutume, habitude *A.* عادت *P.* آيين || Il ne salue jamais le premier, c'est sa méthode اوّل سلام ويرنامك عادت مألوفه‌سيدر Chacun a sa méthode هر كسك بر نوع آيين وعادتى واردر Cet homme a une étrange méthode اشبو آدمك غريب بر عادتى واردر

MÉTHODIQUE. Qui a de la règle et de la méthode *A.* ذو صنعة *P.* صنعتدار *T.* ترتيبلو ـ صنعتلو || Esprit méthodique ترتيبلو عقل ـ Médecin méthodique. Celui qui s'attache exactement aux règles de la médecine قواعد صنعته متمسّك اولان طبيب

Et qui est fait avec méthode *A.* مصنّع || Discours méthodique بحث مصنّع traité ترتيبلو ـ مصنّع بر مقاله

MÉTHODIQUEMENT. Avec méthode *A.* بالصنعة *P.* كارپردازانه *T.* ترتيبلو اولەرق ـ ترتيب واصول ايله || Il en parle méthodiquement ترتيب واصول ـ صنعت ايله سوق كلام ايدر Il a traité cette matière méthodiquement بو مادّه‌يى صنعت ايله بسط وبيان ايلدى

MÉTICULEUX. Susceptible de petites craintes *A.* هيّابة ـ هيّبان *P.* بد زهره *T.* قورقق

MÉTIER. Profession d'un art mécanique *A.* صناعت pl. صنايع *P.* دستكار ـ پيشه *T.* صنعت || Bon, mauvais métier صناعت جيّده يا رديئه De quel métier est-il? صناعتى ندر Le métier de cordonnier, de tisserand خفافلق وجلاهلق صنعتى Il est passé maître en ce métier بو صنعتده استاد چيقدى Un homme de métier ارباب صناعتدن برى

Il se dit aussi de toute sorte de profession *A.* حرفة pl. حرف ـ فنّ pl. فنون *P.* پيشه ـ كار *T.* صنعت || Le métier des armes فنّ اعمال سلاح le métier d'un homme de guerre ارباب سيفدن بريسنك حرفتى Il a le coeur au métier حرفتنه هوس واشتياقى وار در ـ حرفتنه دلبسته در S'il s'en faut rapporter aux gens du métier ارباب حرفتك رأينه مراجعت اولنمق لازم كلسه Mêlez-vous de votre métier كندو حرفتنده قارش Il est habile homme en son métier حرفتنده صاحب مهارتدر On dit figur. Faire le métier d'espion, de délateur, etc. جاسوزلغى ـ جاسوزسلغى وغمّازلغى پيشه ايدنمك وغمز وسعايتى كندويه صنعت ايدنمك Faire d'une chose métier et marchandise فلان شيئى كندويه كار وپيشه ايدنمك

Il signifie aussi, la compagnie des gens d'un corps qui exerce le même métier *A.* صنف pl. اصناف *P.* گروه *T.* اصناف || Il y a un procès entre ces deux métiers بو ايكى اصناف بيننده بر دعوا واردر Les corps des arts et métiers اصناف حرف وفنون ـ حرف وفنون اصنافرى

MÉTIER. Machine dont l'artisan se sert pour la fabrication de son ouvrage *A.* منسج *P.* دستگاه ـ كارگاه *T.* تزگاه || Métier de tisserand جلاه تزگاهى ـ كارگاه نسّاج de brodeur سوزنى سوزنيجى كركفى ـ ايشليه‌جك تزگاهى Sa toile est sur le métier بزى تزگاهده در Monter un métier نصب منسج تزگاهى قورمق ـ ايتمك

MÉTONYMIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on met la cause pour l'effet *A.* ذكر السبب بارادة المسبّب comme quand

on dit: Il vit de son travail, pour dire, il vit de ce qu'il gagne
en travaillant فلان كمسنه قزانجندن كچينور تعبيرى يرينه
كدّ يمينى ايله تعيّش ايدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر
السبب بارادة المسبّب قبيلندندر — ou l'effet pour la cause
A. ذكر المسبّب بارادة السبب comme quand on dit: Il n'y
a point d'ombre dans un jardin, pour dire, qu'il n'y a point
d'arbres باغچهده اصلا سايه يوقدر تعبيرى يرينه باغچهده
اصلا آغاج يوقدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر المسبّب
بارادة السبب قبيلندندر — ou le contenant pour le contenu
A. ذكر المحلّ بارادة الحال comme quand on dit, Toute la
ville alla au-devant de lui, pour dire, tous les habitans بتون
شهر استقبالنه چيقدى تعبيرى يرينه شهرك جمله
اهاليسى استقبالنه چيقدى تعبيرى ذكر المحلّ بارادة
الحال قبيلندندر — ou la partie pour le tout *A.* ذكر
الجزء بارادة الكلّ comme quand on dit, La flotte était de
cent voiles, au lieu de dire, de cent vaisseaux دونمانك
جملهسى يوز سفينهدن عبارت دينهجكنه يوز يلكندن عبارت
ايدى دينسه ذكر جزء وارادهٔ كلّ قبيلندندر — ou le sujet
pour l'attribut *A* ذكر المسند بارادة المسند اليه

MÈTRE. Pied de vers determiné par la quantité *A.* وزن *P.*
كلام موزون — Il se prend quelquefois pour Vers *A.* دم

Il signifie aussi, ce qui distingue et caractérise la mesure des
vers *A.* بحر pl. بحور

MÉTRIQUE. Composé de mètres *A.* موزون *P.* دمدار *T.* وزنلو

On appelle Art métrique, la partie de l'ancienne poétique
qui a pour objet le nombre et la différence des pieds qui doivent entrer dans les vers *A.* فنّ العروض

MÉTROMANE. Qui a la manie de faire des vers *A.* مجنون
الشعر *P.* شعر نويسى ديوانهٔ *T.* بيت ياپمهنك دلوسى

MÉTROMANIE. La manie de faire des vers *A.* جنون الشعر
P. شعر نويسى ديوانگىٔ *T.* بيت ياپمهنك دلولكى

MÉTROPOLE. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا
|| Les colonies ont besoin de la protection de leur métropole
بالاسكان معمور اولمش اراضى امّ القرالرى اولان ملككك
سايهٔ حمايتنه محتاجدرلر

Et une ville où il y a un siége archiépiscopal *A.* كرسىّ المملكة
P. المطرانيّة *T.* مطرانى قرارگاه اولان شهر مقرّ متره‌پوليد

MÉTROPOLITAIN. Archiépiscopal *A.* مطرانىّ *T.* متره‌پوليده
مخصوص — Il est aussi substantif, et signifie, archevêque *A.*
مطران pl. مطارنة *T.* متره‌پوليد

METS. Il se dit de tout ce qu'on sert sur table pour manger
A. طعام pl. اطعمة *P.* خورش — آش *T.* آش — يمك || Voilà
un excellent mets انفس نفايسدن بر — اشته بر طعام نفيس
Un mets délicat بر لطيف يمك طعام

METTEUR-EN-OEUVRE. Ouvrier dont la profession est de
monter des pierreries *A.* مسمّر الخرز *P.* ميخزن جواهر *T.*
جواهر ميخليجى

METTRE. Placer en un lieu *A.* وضع — تعبية *P.* نهادن *T.*
قويمق — قومق || Mettre des livres sur une table تختهٔ
اوزرنده كتابلر وضع وتعبيه ايتمك — On dit, Mettre un argument en forme, pour dire, lui donner les formes prescrites
par les règles de la logique بر برهانى بقواعده حسن صورتده
قواعد منطقيّه اوزره ترتيب ايتمك — وضع ايتمك

On dit pour affirmer une chose, Je mettrais ma tête, ou Je
mettrais ma tête à couper, ou Je mettrais ma vie que cela est
بويله اولديغنه باشمى قورم — Et figur. Mettre sa tête, ou
la tête de quelqu'un en péril قومق — برآدم باشنى مهلكهيه قومق
جاننى مهلكهيه اوغراتمق

Le verbe Mettre, dans les langues Orientales, s'exprime ordinairement par d'autres mots, selon les phrases où il est employé, comme on le verra dans les phrases suivantes:

Mettre une chemise *A.* تلبّس القميص *P.* پيراهن پوشيدن
جامه *P.* تلبّس الثوب *A.* un habit كوملك كييمك *T.*
پوشيدن *T.* روبه كييمك un chapeau شابقه كييمك

Mettre son épée *A.* تقليد السيف *P.* تيغ در ميان بستن
T. قليج قوشانمق — قليج طاقنمق

Mettre un clou à une muraille *A.* تسمير المسمار فى الجدار —
دقّ المسمار فى الجدار *P.* ميخ در ديوار سپوختن *T.*
ديواره اكسر قاقمق

Mettre une marque à quelque chose *A.* ضرب الوسام —
وضع العلامة *P.* نشان نهادن — تمغا زدن *T.* نشان — تمغا اورمق
وضع الاشارة فى الكتاب *A.* Mettre le signet à un livre — قومق
P. در كتاب نشان نهادن *T.* كتابده نشان قومق

Mettre le pot au feu *A.* نصب القدر على النار — تمكين
القدر على النار — وضع القدر على النار *P.* ديگرا بر آتش
نهادن — ديگرا بر آتش كردن *T.* تنجرهيى آتش اوزرينه

قويمق

METTRE la viande à la broche A. ضرب اللحم على السفود
P. اتی شیشه کچورمک .T گوشترا بگردنا گذاردن

METTRE la main à la plume, pour dire, commencer à écrire un ouvrage A. وضع القلم الافتتاح - تحريك القلم الاملا
P. قلمزن آغاز شدن - خامه گذار صحيفهٔ كتب واملا شدن
T. قلمی اله آلوب باشلامق

METTRE la plume à la main de quelqu'un, pour dire, lui enseigner de tenir la plume A. تعليم الاعمال القلم .P بگرفتن
قلم - قلم قوللنمنک یولنی اوکرتمک .T خامه آموزیدن
طوتهنک یولنی اوکرتمک

METTRE le pied à l'étrier A. وضع القدم فی الرکاب .P
آیاغی اوزنکی‌یه قویمق .T پا در رکاب کردن

METTRE le couvert A. وضع الطبق - اطباق .P سرپوش
قپاق قومق - قپاقلمق .T نهادن

METTRE un mors à un cheval A. ضرب اللجام .P لگام
کم اورمق - کم طاقمق .T زدن

METTRE un vaisseau à la mer A. اسارة السفينة فی البحر
.T کشتیرا بدریا راندن - کشتیرا بروی دریا روانیدن .P
کمی‌یی دکزه چیقارمق - کمی‌یی دکزه یورتمک

METTRE le comble à un bâtiment A. انعماء - تسقیف البنا
بنانک اوستنی اورتمک .T بنارا ببام پوشیدن .P البنا
- طامنی اورتمک - Et figur. Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, à l'outrage, à ses bienfaits جنونی وکفران نعمتی
- وترذیل وتحقیری ونعمت وکرمی حدّ کماله ابلاغ ایتمک
اعلای مراتب کماله ایصال ایتمک

METTRE un mot dans une lettre, pour dire, y ajouter un mot
صکره‌دن سوز .T یک سخن علاوه کردن .P ضمّ اللفظ .A
قاتمق

METTRE le dessus à une lettre, pour dire, écrire l'adresse
مکتوب .T برنامه نوشتن .P تحریر العنوان المکتوب .A
طرفنک اوزرینی یازمق

METTRE le sceau à un acte A. وضع الخاتم - طبع الخاتم
P. خاتم زدن .T مهر بصمق - Et figur. Mettre le sceau à une affaire, pour dire, la terminer A. وضع الخاتم الاتمام
تماملمق .T خاتم تمامی زدن .P وضع الامضاء الختام -

On dit en plusieurs acceptions, Mettre la main. Ainsi on dit: Mettre la main au travail, à l'ouvrage, pour dire, le commencer A. بکار دست .P ابتداء فی الامر - مبادرة الی العمل
زدن .T ایشه یاپشمق - Mettre la main à l'ouvrage de quelqu'un, pour dire, y travailler A. وضع الید فی عمل الاخر
بشقه آدمک ایشنه ال .T بکار کسی دست نهادن .P
بو تحریر اوانده || Quelque autre a mis la main à cet écrit قویمق
آخر بر کمسنه وضع قلم - آخر بر کمسنه وضع ید ایلدی
ایلدی - Mettre la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever A. وضع الخاتم التکمیل .P خاتم انجام زدن .T
بتورمک - Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en emparer A. ضبط - وضع الید التصرّف .P بدست آوردن -
آلمق - اله کتورمک .T در دست کردن || Quand cet homme a mis la main sur un livre, il le rend difficilement بر کتابه
وضع ید تصرّف ایده‌جک اولور ایسه کوجلک ایله ردّ
- بر کتابی الدجق اولور ایسه - ایدر - Mettre à quelqu'un la preuve en main, pour dire, la lui donner T. اثباتی فلان
کشینک النه ویرمک - Mettre une chose en main tierce
A. ایداع فی ید الآخر - وضع فی ید الحفظ الآخر .P
بشقه بر کمسنه‌نک النه .T بدست دیگر امانت کردن
امانت ویرمک - Mettre les armes à la main de quelqu'un, pour dire, l'élever aux exercices de la guerre A. تدریب فی
بر کمسنه‌نک .T بسلاحبازی آموزیدن .P آلات الحرب
النی سلاحه آلشدرمق || C'est lui qui m'a mis les armes à la main آلات حربه بنی تدریب ایدن فلاندر - Et figur.
|| C'est la gloire de Dieu, c'est l'intérêt de la patrie qui lui ont mis les armes à la main لوجه الله تعالی جهاد فکری
ایله ویاخود غیرت وطن نیّتیله اخذ سلاحه مبادرت ایلدی
- On dit aussi figur. Mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le frapper A. اطالة الید .P اطالهٔ دست - دستدرازی کردن
اوزرینه - بر کمسنه‌نک اوزرینه ال قومق .T تعرّض کردن
ال قالدرمق || Les canons déclarent excommunié un laïque qui met la main sur un prêtre بر کشیش اوزرینه اطالهٔ دست
ایدن عوامدن بر کمسنه حسب الشریعة مظهر لعن ونفرین
اولمش اولور - ou pour dire, arrêter quelqu'un par ordre du gouvernement A. اخذ .P گرفتن .T یقه‌لمق - طوتمق || Il se cache dans la crainte qu'on ne mette la main sur lui اخذ
اولنمق خوفیله اختفا ایدر - Dans ce sens, on dit aussi, Mettre la main sur le collet à quelqu'un بر کمسنه‌یی یقه‌سندن
طوتمق.

On dit, Mettre à la tête d'une armée, pour dire, instituer
chef *A.* ترئيس على الجيش *P.* در سر لشكر نهادن *T.*
ترئيس عسكر باشنده قويمق Mettre à la tête d'une affaire *A.*
على الامر *P.* در سر كار نهادن *T.* ايش باشنده قويمق

Et mettre en tête une chose à quelqu'un, pour dire, la lui
suggérer *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر كس انداختن
T. ذهننه صوقمق - بر كمسندنك ذهننه قويمق || On lui
a mis en tête de vains soupçons ذهننه عبث وسوسه‌لر القا
ايتمشلر در - Et se mettre en tête, pour dire, se persuader *A.*
تقرير فى الذهن - تثبيت الذهن فى *P.* در ذهن قرارگير
Il || كندو ذهننه قويمق *T.* جايگير خاطر كردن - كردن
ne faut pas se mettre en tête une pareille idée بو مقوله خاطره‌يه
بو مقوله معنايى ذهنه - تثبيت ذهن ايتمك جائز دگلدر
عقله قويمق - قويمق روا دگلدر

Et mettre le pied en quelque lieu, pour dire, y entrer, y
arriver *A.* وضع القدم - وضع القدم الوصول *P.* پا نهادن -
اياق بصمق *T.* پا نهادهٔ وصول شدن

En parlant d'un homme qui a peine à marcher, on dit, Il
ne saurait mettre un pied devant l'autre تحريك اقدامه
مشى وحركتدن عاجز در - مجالى يوقدر

On dit figur. Mettre l'honneur sous ses pieds, pour dire, ne
se point soucier de son honneur *A.* ايطاء الناموس تحت
الاقدام المذلة *P.* عرض خودرا پايمال كردن *T.* عرضنى
آياق آلتنده چيكنمك

Et mettre quelqu'un au pied du mur, pour dire, le mettre
dans l'impossibilité de s'échapper, dans la nécessité de s'expliquer
ou de se rendre فلانى پشت بر ديوار عجز ودرماندگى
فلانى ديواره طيانمق - ايتمك

Et mettre une armée sur pied, pour dire, la former, l'équi-
per *A.* تجهيز - تهيئة *P.* آماده كردن *T.* حاضر ايتمك -
پادشاه Le roi mit à la fois quatre armées sur pied || چيقارمق
دفعةً درت اردو تجهيز وتهيئه ايتدردى

Et mettre une famille, un pays, un royaume en combustion
بر خاندان وبر ملك وبر دولت ايچنده ايقاد نائرهٔ
برخاندانى وبرملكى اختلاله ويرمك - فتنه وفساد ايتمك

Et mettre tout sens dessus dessous, pour dire, renverser tout
ce qui est établi *A.* ايراث الانتكاس النظام - شذر مذر
P. تخليط *T.* زير وزبر كردن - آلت اوست ايتمك -

آلتنى اوستنه چويرمك

Et mettre les choses au hasard, pour dire, s'abandoner à la
fortune *A.* توكل الى البخت *P.* بشيوهٔ فلك وا گذاشتن
T. بختك كليشنه حواله ايتمك - بختك كليشنه براقمق

On dit aussi, Mettre du soin à une chose, à une affaire *A.*
بذل الدقة - بذل الاهتمام *P.* دقت آوردن *T.* دقتلو كورمك
دقت ايتمك - اهتماملو ايشلمك -

Et mette son affection à... pour dire, affectionner *A.* عقد
المحبة *P.* دل دادن - دل شيفته شدن *T.* كوكل ويرمك

Mettre sa confiance en... *A.* ربط القلب *P.* دل بستن
T. كوكل باغلمق || Il a mis sa principale confiance en ce moyen
فلان تدبيره كلّى ربط قلب ايلدى Il faut mettre sa con-
fiance en Dieu اللهك لطف وكرمنه ربط قلب ايتملو در

Mettre sa conscience en repos sur une action, pour dire,
bannir le scrupule qu'on en aurait *A.* تطمين النفس الهاجسة
P. دلرا آزادهٔ وهم كردن *T.* يوركى وسوسه‌دن قورتارمق
Mettre son esprit à la torture *A.* اتعاب الذهن *P.* بانديشه
اندیشه‌را فرو مانده كردن - شكنج دادن *T.* ذهنى يورمق
|| J'ai beau mettre mon esprit à la torture, je ne trouve pas
d'expédient عبث يره اتعاب ذهن ايتمشيكن بر درلو
تدبير بولمدم

Mettre fin à quelque chose *A.* وضع النقطة الختام - ختم
P. باتجام رسانيدن - باخر رسانيدن *T.* بتورمك || Mettez
fin à vos débats منافسات ومجادلاتى بتور ايتديككك

Mettre de la suite à quelque chose, c'est l'exécuter avec
ordre et constance *A.* اقدام على تمشية الامر - مداومة فى
تنظيم الامر - مواظبة على تمشية الامر *P.* بتنظيم كار بى
اردينى كسميوب - يورتمك *T.* درنگ ورزش نمودن
لايح || Il faudrait mettre de la suite à vos projets يورتدرمك
On - خاطرك اولان امورك تمشيتنه اقدام لازم ايدى
dit aussi, Mettre de la suite dans ses idées, dans son discours,
pour dire, raisonner, discourir sans confusion افاده اولنان
معنالرى وسويلنان كلامى حسن رابطه ايله ادا ايتمك
حسن رابطه اوزره تنسيق ايتمك - حسن رابطه‌يه قويمق -

Mettre à bas, se dit d'un édifice ou d'une forêt qu'on jette
par terre *A.* هدم *P.* يكسان خاك كردن *T.* يقمق -
يره برابر ايتمك

Il signifie figur., humilier *A.* توضيع *P.* خاكسار كردن -

|| Nous mettrons son orgueil à bas *T.* آشاغیلتمق *P.* پست ساختن
ارغام انف کبر وغرورینه ـ کبر وغروریني توضیع ایده‌جکز
مبادرت ایده‌جکز

Mettre au jour, se dit figur. pour Publier un ouvrage *A.* نشر ـ
یایمق ـ میدانه چیقارمق *T.* بمیدان ظهور آوردن *P.* اعلان
|| On dit aussi figur. Mettre à prix *T.* بها تعیین ایتمک
On a mis la tête d'un tel et chacun de ses membres à prix
فلانک سرمقطوعني وهر بر عضوینی کتورنه عطیّه اولمق
اوزره شو قدر بها تعیین اولندی ـ Et mettre à haut prix
T. غالی بهایه چیقارمق || On a mis cette terre à haut prix
بو ملکی غالی بهایه چیقاردیلر ـ Et mettre à bas prix *T.*
هیچه صاتمق ـ مفته صاتمق ـ بهای رخیص ایله صاتمق
|| Cet homme a vendu son honneur à bas prix عرضنی هیچه
صاتدی

On dit proverb. Je n'y prends ni n'y mets, pour dire, qu'on n'ajoute ni ne retranche à ce que l'on raconte *A.* بلا زیادة ولا
نقصان *P.* بی کم وکاست *T.* ارتوغی اکسکی یوق

On dit, Mettre deux personnes mal ensemble, pour dire, les brouiller *A.* افساد ذات البین ـ اخلال ذات البین *P.*
بمیانهٔ دو کس شوریدگی ـ بمیانهٔ دو کس فتنه انداختن
ایکی ـ ایکی کشی‌یی بری بریله بوزشدرمق *T.* آوردن
کیشینک آره‌سنه فتنه براقمق

Mettre à même de... Mettre à portée de... signifie, faciliter les moyens *A.* تهیئة الاسباب الوسع والاقتدار ـ تطویق
P. مقتدر کردن ـ توانایی بخشیدن *T.* مقتدر قلمق || Il faudrait me mettre à portée d'atteindre là بوکا ظفر بولمق
بو بابده بکا ـ ایچون بنی مقتدر قلمق لازم کلور ایدی
کسب استطاعت ایتدرمک اقتضا ایدر ایدی

Mettre à la grosse aventure, signifie, mettre de l'argent sur un vaisseau marchand, au hasard de le perdre s'il périt *T.*
قسمته حواله ایله بر سفینه‌یه سرمایه قویمق

Mettre quelqu'un aux arrêts, c'est ordonner qu'il aura le lieu où il est pour prison *A.* توقیف فی مکانه محبوساً *T.*
فلانی بولندیغی یرده حبس ایتمک

Mettre à la raison *A.* تلقین ـ ارشاد الی طریق الصواب
P. العقل *T.* براه هوشیاری آوردن || عقل اوکرتمک Enfin vous vous mettez à la raison, vous commencez à céder عاقبت
الامر عقل اوکرنوب رضاداده اولمغه باشلادک

Mettre en peine, signifie, inquiéter *A.* ایراث التعب والمحنة
P. زحمت دادن *T.* زحمت ویرمک ـ زحمته قویمق

Mettre en avant, signifie, énoncer comme vrai *A.* عرض *P.*
در میان کردن ـ در پیش کردن *T.* میدانه قومق || Il faut prendre garde aux faits qu'on met en avant بر کمسنه عرض
ایلدیکی احوال ووقایعده دقت ایتمک لازمدندر

Mettre en doute *A.* تشکیک ـ القاء الی الشک *P.* در موقع
گمان انداختن ـ وابستهٔ گمان کردن *T.* شبهه‌لو ایتدرمک ـ
مشکوک عدّ ایتدرمک || On voulait mettre ce fait en doute, mais il n'y a pas moyen بو ماده‌یی مشکوک عدّ ایتدرمک
قیدنده اولدیلر انجق ممکن دکلدر

Mettre en fait, c'est affirmer *T.* بر شیئی محقق عدّ
|| بر شیئک حقیقتنی اثبات قیدنده اولمق ـ ایتمک
Vous mettez en fait ce dont précisément je doute عندمده تمام
محل شک اولان حالی محقق عدّ ایدرسک

Mettre une chose en question, c'est examiner si elle est vraie *A.* تفحص ـ استقصا *P.* پژوهیدن *T.* آراشدرمق || Cela demande à être mis en question بو کیفیت تفحصه محتاجدر

Mettre hors de toute *A.* عدّ شیئاً غیر مشکوکاً *P.* بی گمان
شمردن *T.* شبهه‌سز طوتمق ـ عاری عدّ شک واشتباهدن
|| Je mets hors de doute que cela est ainsi بو ماده ایتمک
بویله اولدیغنی غیر مشکوک عدّ ایده‌رم

Mettre une langue en une autre, c'est traduire une langue en une autre *A.* نقل فی لسان الآخر *P.* بفلان زبان آوردن
T. فلان دلدن فلان دله ترجمه ایتمک || Mettre du Latin en Français لسان لاطیندن لسان فرانساوی‌یه نقل ایتدرمک
ترجمه ایتمک ـ

Mettre une chose en gage *A.* ترهین ـ ارهان *P.* گرو دادن
T. رهن ایتمک ـ امانت قویمق

Mettre en état de faire une chose, c'est aider à la faire *A.* اقدار
P. یاوری نمودن *T.* یاردم ایتمک || Qui l'a mis en état de faire cette dépense? بو مقوله مصرف ایچون فلانی
اقدار ایدن کیمدر

Mettre sur l'état, se dit pour Mettre sur l'état des dépenses, des pensions, etc. *A.* ادخال فی الدفتر *P.* در اواره نوشتن
T. دفتره کچورمک

Mettre sur le compte de quelqu'un, mettre sur son dos, c'est le charger de ce qui arrive de mal dans une affaire *A.* تحمیل

فلانک اوزرینه .T بر دوش فلان انداختن .P على
|| Les ministres font des fautes, et les mettent sur بوکلتمک
le dos de leurs commis وکلای دولت ایتدکلری خطالری
زیر حکملرنده اولان مستخدملرک اوزرینه تحمیل ایدرلر

Mettre de côté, c'est épargner sur son revenu A. استفضال
P. باز مانده کردن .T فضله آرتورمق || Cet homme a mis
de côté بو آدم ایرادندن فضله آرتوردی

Se mettre à quelque chose, signifie, s'en occuper, y travailler A. اشتغال - مبادرة الى الامر .P دست بکار نهادن
T. چالشمغه باشلمق || Je me mettrai à cela incessamment بو
مصلحته قریباً مشغول اولەجغم

Se mettre en danger A. القاء - القاء النفس الى الخطر
T. خودرا بمخاطره انداختن .P النفس الى معرض الخطر
نفسنی مخاطرەیه صالدرمق - کندویی مخاطرەیه قویمق
|| Il s'est mis cent fois en danger de sa vie جاننی هزار کرّه
- On dit aussi, Se mettre معرض مخاطرەیه القا ایتدردی
au hasard de ... pour dire, s'exposer au péril || En voulant trop
gagner, il s'est mis au hasard de tout perdre کسب کثیر
ایدەیم دیر ایکن کافۀ اموالنی ضایع ایتمک مخاطرەسنه
گرفتار اولدی En cherchant à grimper sur un rocher, il se
mit au hasard de se tuer بر قیانک اوزرینه طرملایوب
- Et چیقمق مراد ایدر ایکن خطر هلاکه دوچار اولمشدر
se mettre en avant, pour dire, s'exposer à des dangers A. تبرّز
T. خودرا در میدان تهلکه انداختن .P الى فضاء الخطر
|| Il ne faut pas trop مخاطره ایچنه آتلمق - میدانه آتلمق
se mettre en avant پک میدانه آتلمق جائز دکلدر

Se mettre à la suite d'une chose, c'est suivre une entreprise
commencée A. تعقیب .P پس کار شدن .T بر مصلحتک
|| Il voulait se mettre à la پسنه دوشمک - آردینه دوشمک
suite de ce procès, mais il reconnut qu'il ne valait rien بو
دعوایی تعقیب ایتمک قیدنده ایدی انجق زحمتنه
دکمدیکنی آکلادی

Se mettre en feu, signifie, se fâcher A. استشاطة - تنغّر -
P. تنفط .P پر آتش شدن .T آتشلنمک || Il ne faut pas se
mettre en feu pour si peu de chose بویله امر جزئی ایچون
آتشلنمک اقتضا ایتمز

Se mettre en quatre pour ..., signifie, faire de grands efforts
A. صرف الجهد الجهید .P چاک شدن .T چاک

|| Il se mettrait en quatre pour le service de ses پارەلنمک
amis پارەلنیور - دوستلری خدمتنده چاک چاک اولەیور

Se mettre jusqu'au cou dans une affaire. N'oublier rien pour
réussir T. بر مصلحتد تا بکلو کیرشمک

On dit proverb, Se mettre sur son quant à moi, pour dire,
faire le suffisant T. اشته - منم دیگر ینست وادیسنی طوتمق
بنم دیو خود فروشلق ایتمک

Se mettre à ..., signifie, commencer à ... A. شروع - بداء
| باشلمق .T précédé d'un infinitif گرفتن - آغاز کردن .P
Dès qu'on lui en parle, il se met à pleurer بوکا دائر صحبت
سویلندیکی عقیبنده بکایه شروع ایدر Dès qu'il fut à table,
il se mit à boire سفره باشنده قعودی عقیبنده شرب خمره
شروع ایتمشدر

Se mettre sur le pied de faire une chose. En prendre l'habitude, s'en arroger le droit A. اتخاذ الداب .P فلان ایینرا
T. گرفتن .T فلان عادتنی ایدنمک || Il s'est mis sur le pied
de contredire تعریضی عادت ایدندی sur celui de ne pas
répondre aux lettres مکتوبلره جواب ویرمامکی عادت ایدندی

MIS. A. موضوع .P نهاده .T قونمش

MEUBLE, adj. Aisé à remuer. Il ne se dit que des terres A.
سهل الاثارة .P شیاربدنی .T سورلمسی - قولای سوریلور
|| Terre meuble سهل الاثاره قولایلقلو سورلمسی قولای - زمین
طپراق

MEUBLE, subst. T. de Jurispr. Il se dit de tous les biens qui
peuvent se transporter A. مال ممکن النقل .pl اموال ممکن
مال امکان پذیر .P ذایب وجامد - صامت وناطق - النقل
T. نقل مال .T کوتوریلور مال || Engager tous ses biens meubles et
immeubles برکمسنه بالجمله صامت وناطق اموالنی واملاک
وعقاراتنی ترهین ایتمک les meubles suivent la personne
صامت وناطق مقولەسی اولان اموال ذاته تابعدر l'argent
est regardé comme un meuble نقود اموال صامته قبیلندن
تمسکات دخی Les obligations sont aussi des meubles عدّ اولنور
اموال صامته قبیلندندر

Il se dit aussi de tout ce qui sert à garnir, à orner une
maison A. نجد .pl نجود .pl متاع البیت - نجود ومفروشات
تجملات - رخت خانه - کاچال - سپار .P اثاث البیت -
|| Acheter des meubles .T خانه او آوادانلغی - سپاهیلک
On l'a contraint de déloger, en متاع بیت مبایعد ایتمک

a mis ses meubles sur le carreau اثاث بيتنى زوقاغه طرح
ايله خانه‌دن چيقمغه مجبور ايلديلر On a saisi ses meubles
سپاهيلكى ضبط اولندى Il a de beaux meubles كوزل او
آودانلغنه مالكدر Garnir une maison de meubles بر خانه‌يى
سپاهيلك ايله تنجيد وتزيين ايتمك

MEUBLER. Garnir de meubles *A.* انجاد - تنجيد - فرش - *P.* تجهيز البيت بالمتاع - خانه‌را پيراستن - خانه‌را بسپار *T.* آراستن - اوه آوادانلق دوزمك - اوك سپاهيلكنى دوزمك - اوى دوناتمق - اوى دوشه‌مك || Meubler une chambre امتعه - فرش ايتمك - اوطه‌يى تنجيد يتمك - دوشه‌مك - واثاث ايله تجهيز ايتمك

On dit aussi, Meubler une ferme, pour dire, la garnir de ce qui sert à la faire valoir چفتلكى مهمّات لازمه‌سيله تجهيز ايتمك

MEUBLÉ. *A.* منجّد - مفروش *P.* پيراسته - برخسب - بسپار *T.* آراسته - دوشنمش - دونانمش ايله سپاهيلك - On dit figur. d'un homme qui a beaucoup de connaissances, qu'il a la tête bien meublée *A.* منجّد *P.* كاردان *T.* معلوماتى چوق

MEUGLEMENT, MEUGLER. V. Beuglement, Beugler.

MEULE. Corps solide, rond et plat, qui sert à broyer *A.* عصّارة - رحا - Les deux meules d'un moulin *A.* رحوان pl. ارحاء *P.* رحاى *T.* سنگ آسيا *T.* دكرمن طاشى || Meule de dessus عصّارهٔ فوقانيّه - دكرمنك اوست طاشى de dessous عصّارهٔ تحتانيّه دكرمنك آلت طاشى La machine qui fait tourner la meule دكرمن طاشنى دوندرن چرخ

Il se dit aussi, d'une roue dont on se sert pour aiguiser des couteaux et autres ferremens *A.* محالة التسنين - دوّارة التشحيذ *P.* چرخ تيزگر *T.* بيلكى چرخى || Aiguiser sur la meule چرخده بيلمك

Et d'un monceau de foin, de grains qu'on fait dans les prés *A.* صوبة - كدّاس *P.* خنه - پشته - توده *T.* يغن

MEUNIER. Celui qui gouverne un moulin à blé *A.* مرحّى - طحّان *P.* آسياپان *T.* دكرمنجى

MEURTRE. Homicide *A.* قتل الانسان *P.* مردمكشى *T.* آدم اولدرمه قتل انسان جرمنى ارتكاب || Commettre un meurtre اولدرمه ايتمك

MEURTRIER. Celui qui a commis un meurtre *A.* قاتل الانسان - قاتل *P.* مردمكش *T.* آدم اولدريجى || On punit de mort les meurtriers قاتله قتل ايله مجازات اولنور - Il est aussi adjectif, et signifie, qui cause la mort de beaucoup de monde *A.* قتّال || Les armes à feu sont meurtrières آلات حربيّه قتّالدر - On dit aussi dans ce sens, qu'une place est meurtrière, pour dire, qu'elle n'a pu être prise qu'en perdant beaucoup de monde باعث سفك دما اولمش بر حصن حصين que le siége d'une place a été bien meurtrier فلان قلعه‌نك محاصره‌سى سفك دماى كثيره‌يى مؤدّى اولمشدر

MEURTRIÈRE. Ouverture pratiquée dans les murs d'une fortification, et par laquelle on peut tirer à couvert sur les assiégeans *A.* ثقب السور pl. ثقوب السور *P.* فدرونك *T.* ازغال دليكى

MEURTRIR. Faire une meurtrissure *A.* تكديم - تكديه *P.* بتره زدن *T.* برهلمك || Les coups de pierre, de bâton meurtrissent حجر وعصا اورديغى يرى تكديه ايدر La balle n'entra pas, elle ne fit que meurtrir les chairs آتيلان قورشون داخل بدنه نفوذ ايتميوب يالكز اتلرى برهلدى Il est tout meurtri de coups كثرت ضرباته مبنى هر طرفى مكدّه اولمشدر

Il se dit aussi des fruits, pour dire, les froisser *A.* هزم - ايراث الهزمة *P.* فرسودن *T.* ازمك - برهلمك || Prenez garde de meurtrir ces poires بو آرمودلره ايراث هزمه‌دن حذر ايله Pour peu que l'on touche ces fruits, ils se meurtrissent بو ميوه‌لر جزئى لمس يد ايله برهلنور

MEURTRI. *A.* مكدّه - اكده *P.* بتره زده *T.* برهلنمش *A.* مهزوم *P.* فرسوده *T.* ازلمش

MEURTRISSURE. Contusion livide *A.* كدمة - كدوه pl. كدم *P.* بتره *T.* بره || Il a été bien battu, les meurtrissures en paraissent sur son corps ضرب شديد ايله ضرب اولنوب آثار كدوه هنوز بدننده بللو در

MEUTE. Nombre de chiens courants dressés pour la chasse des bêtes fauves et carnassières *A.* كليب *P.* رمهٔ يوزها *T.* زاغر سوريسى || Meute pour le cerf صيد آهويه مخصوص زاغر سوريسى Faire une meute بر زاغر سوريسى ترتيب ايتمك

MÉVENDRE. T. de Comm. Vendre une chose moins qu'elle ne vaut *A.* بيع بالنقصان *P.* كمبها فروختن *T.* دون بها ايله صاتمق - اشاغى بها ايله صاتمق || Ce marchand a mévendu plusieurs parties de son fonds بو بازركان سرمايه‌سندن

Il y a des temps où les marchands sont obligés de mévendre ناقص بها ایله وافر مال صاتدی تجّار طایفه‌سی وقت اولور که نقصان بها ایله صاتمغه مجبور اولورلر

MÉVENDU. A. مبیوع بالنقصان P. ببهای پست فروخته T. دون بها ایله صاتلمش

MÉVENTE. Vente à trop bas prix A. بیع بالنقصان P. فروخت با کمبها T. دون بها ایله صاتمه || Il se plaint de la mévente qu'on a faite de ses meubles سپاهیلکی دون بها ایله صاتلدیغندن شکایت ایدر

MEZZO-TERMINÉ. T. Italien. Parti moyen qu'on prend pour concilier des prétentions opposées A. وسط الحال - حدّ الوسط P. حدّ میانه T. اورته طرف - ایکیسی اورته‌سی || Il faut trouver un mezzo-terminé pour accommoder cette affaire بو مصلحتی تنظیم ایچون بر حدّ وسط بولنمق اقتضا ایدر

MI. Particule qui entre dans la composition de plusieurs mots, et sert à marquer un partage en deux parties égales A. نصف P. نیم T. یاری || Mi-partie نصف حصّه Les avis ont été mi-partis کلم وآرا بالمناصفه ایکی‌یه منقسم ایدی - On l'endroit où la chose peut être ainsi partagée A. وسط - منتصف P. میانه T. اورته || Mi-chemin وسط طریق Mi-carême وسط صیام - منتصف صیام Mi-Mai منتصف مایس

MIASME. Il se dit des corpuscules viciés qui émanent d'un corps affecté d'une maladie contagieuse A. بخار - سناخت متعفن pl. ابخرهٔ متعفنه || Miasmes varioliques سناخت جدریّه pestilentiels ابخرهٔ متعفنهٔ وبائیّه - سناخت وبائیّه

MIAULANT. Qui miaule A. قاعم - ماعی P. گربهٔ آوازنده T. ماولیجی

MIAULEMENT. Le cri du chat A. مؤاء - مغا P. آواز گربه T. کدی ماولمسی

MIAULER. Il se dit du chat, lorsqu'il fait le cri qui lui est propre A. قعم - تمغّی P. معا کردن - گربه آوازیدن T. ماولمق || J'entends un chat qui miaule بر کدینک ماولیان سسنی ایشیدیورم

MICROCOSME. Petit monde A. عالم صغیر P. جهان کوچک T. کوچک دنیا || Les philosophes anciens ont dit que l'homme était un microcosme حکمای متقدّمین انسان بر عالم صغیر اولدیغنی دیمشلر در

MICROSCOPE. Instrument qui grossit les objets que l'on regarde A. محدقة الدقاق P. خرده بین T. خرده بین

MIDI. Le milieu du jour A. ظهر - وقت الظهر - وسط النهار - وقت السواء النهار - نصف النهار - ساعت نصف P. نیمروز - میانروز - غایرة T. اویله - اویله وقتی || À l'heure de midi وقت ظهرده Je me rendrai là à midi اول نهارده ایکن طرفه وارەجغم Après midi بعد الظهر - On dit, En plein midi, pour dire, en plein jour, publiquement A. فی وسط النهار - علناً P. در میان روز روشن - آشکارا T. کون آیدینلغنده - On dit à un homme qui doute d'une chose fort claire, que c'est ne voir pas clair en plein midi کوز کوره کالشمس فی وسط النهار بللو اولان شیئی کورمامکدر

Il signifie aussi, le Sud A. جنوب || Le midi est opposé au nord جنوب شماله مقابلدر Se tourner vers le midi طرف جنوبه توجّه ایتمک Un tel pays est borné au midi par une telle rivière فلان مملکت جنوباً فلان نهر ایله محدود در Cette coline regarde le midi فلان تپه جنوبه ناظر در Le vent du midi ریح جنوبی

MIE. La partie du pain qui est entre les deux croûtes A. لبّ الخبز P. نرمهٔ نان T. اتمکک یومشغی || Il n'a plus de dents, il ne mange que de la mie آغزنده دیش قالمدیغندن اتمکک یالکز یومشغنی اکل ایدر

MIEL. Suc doux que font les abeilles A. عسل - شهد P. انگبین T. بال || Des confitures au miel عسل ایله مطبوخ Doux comme miel احلا من العسل - بال ایله یاپلمش رچل - مربّا بال کبی طاتلو

MIELLEUX. Qui tient du miel A. عسلی P. انگبین گونه T. بال کبی || Ce vin a un goût mielleux بو باده‌ده بر طعم عسلی - لذت عسلیّه وار در

MIEN, pron. Qui est à moi A. ی P. ام - فلان من - فلانِ من T. بنم - کندومک || Quand vous m'auriez dit votre sentiment, je vous dirai le mien حالده فکرکی بکا سویلدیککک بن دخی کندو فکرمی سویلیه‌جکم Ce n'est pas votre avis, c'est le mien سنک رأیک دکل بنمدر Vous veillerez à votre intérêt, et moi au mien سن کندو مصلحتکه بقه‌جقسک بن دخی بنمکی‌یه چالشه‌جغم C'est son intention et la mienne آنک وبنم ارادەم بو در

On dit, Les miens, pour dire, mes proches, ceux qui m'appartiennent A. pl. اقربا ومتعلّقاتی P. خویشان من T. بنمکیلر

MIETTE. Il se dit de toutes les petites parties qui tombant du pain, quand on le mange *A.* خشارة ـ سقاطة الخبز ـ فتات الخبز
انمك دوکندیسی ـ انمك اوفانتيسى *T.* نانریزه *P.* الخبز
تحت ـ سقاطهٔ نواله || Les miettes qui tombent sous la table
سقاطهٔ خبزی المائده قالان خشارهٔ نان Ramasser les miettes
جمع ایتمك

Il se dit aussi, d'un très-petit morceau de quelque chose à manger *A.* مضغة ـ لماج *P.* خورش خرد *T.* بر چینمتی ||
Vous ne lui avez donné qu'une miette فلانه یالکز بر چینمتی
ییه‌جك ویردك

MIEUX, adv. Comparatif de Bien *A.* احسن ـ اعلا *P.* بهتر
T. دخی ایو || Personne n'entend mieux les affaires que lui
آندن اعلا كارآشنا آدم يوقدر ne parle mieux que lui آندن
احسن واعلا تكلّم ايدر آدم يوقدر

On dit, Aller de mieux en mieux, pour dire, en faisant toujours quelque progrès vers le bien *A.* احسن حالاً بعد حالٍ
P. نو بنو بهتر *T.* کتدکجه ایو || Il faut espérer que cela ira de mieux en mieux نو بنو بهتر اوله‌جغی مأمولدر درکار در
Ses affaires vont de mieux en mieux امور وخصوصاتی حالاً
امور ومصالحی ـ بعد حالٍ کسب حسن صورت ایتمکده در
کتدکجه ایو اولور

On dit, qu'un homme est mieux, pour dire, qu'il est en meilleur état *A.* فی احسن الحال *P.* در خوشترین حال *T.*
ایوجه در Il est mieux || دخی ایو ـ ایوجه

On le dit aussi, pour dire, qu'un homme a changé de caractère, de conduite *A.* افضل ـ اصلح *P.* نیکوتر ـ خوبتر *T.* دخی ایو ||
Depuis ces voyages, cet homme est beaucoup mieux qu'il n'était
ایتدیکی سیاحتلردنصکره مقدّمکی حالندن اصلح اولدی

Il signifie aussi, plus *A.* ازید *P.* افزونتر *T.* دخی ـ ارتق
بو || Laquelle aimez-vous mieux de ces deux étoffes? زیاده
قنغیسنه ـ ایکی قماشلردن قنغیسنی زیاده سورسك
محبّتك ازید در

IL VAUT MIEUX. Il est plus à propos *A.* اوفق ـ اولی ـ انسب
P. سزاتر *T.* دخی مناسب ـ یك || Il vaut mieux attendre un peu آزه‌جق بکلمك اولی وانسبدر

On dit aussi, qu'une chose vaut mieux qu'une autre, pour dire, qu'elle est meilleure *A.* ارجح *P.* برتر ـ گزیده‌تر *T.*
دخی کوزل

MIGNARD. Il se dit d'un mélange de gentillesse et d'afféterie *A.* متظرّف *P.* ظرافتنما ـ نزاکت پرداز *T.* یاپمه ظریفلك
کوسترر || Sourire mignard متظرّفانه تبسّم Manières mignardes
ظرافت پیار ـ تظرّف ایدر Il fait le mignard اوضاع متظرّفانه

MIGNARDEMENT, adv. *A.* بالتظرّف *P.* بظرافتنمایی ـ
یاپمه ظرافت طوریله *T.* با نزاکت فروشی

On dit d'un ouvrage travaillé délicatement, qu'il est mignardement travaillé *A.* مصنوع بالظرافة *P.* نازکانه ساخته ـ نازکانه
نزاکت ایله ایشلنمش *T.* بکار آورده

MIGNARDER. Affecter de la délicatesse, de la grâce *A.* تظرّف
P. ظرافتپردازی نمودن ـ نزاکت فروشی نمودن *T.*
یاپمه ظریفلك کوسترمك ـ Il signifie aussi, dorloter. V. ce mot.

MIGNARDISE. Affectation de gentillesse, de délicatesse *A.* ظرافة
مصنوعة ـ ظرافة كاذبة *P.* ظرافتنمایی ـ نزاکتپردازی ـ
یاپمه ظریفلك ـ ظریفلك کوسترشی *T.* نزاکت فروشی
|| Avoir, mettre de la mignarderie dans ses manières, dans son langage برکمسنه اوضاع واطوارنده ونطق وکلامنده ظرافت
كاذبه قوللنمق

MIGNON. Délicat, gentil *A.* ظریف ـ لطیف ـ ملیح *P.* نازك ـ
دلبر *T.* کوزل ـ ظرافتلو || Visage mignon دلبر چهره Bouche mignonne لطیف اغز beauté حسن لطیف Des souliers mignons ظریف پاپوش

Et bien-aimé *A.* محبوب *P.* دلدار *T.* سوکولی || De ces deux enfans-là, il y en a un qui est le mignon de la mère بو
ایکی اولادك بریسی والده‌سنك سوکولیسیدر

C'est aussi un terme de flatterie dont on se sert en parlant à un enfant *T.* نازلو || Mon mignon نازلو چوجوغم Mon petit mignon نازلو چوجقجغزم

MIGNONNEMENT. Avec délicatesse *A.* بالظرافة *P.* ظریفانه ـ
نازکانه *T.* نزاکت ایله || Cela est mignonnement fait ظریفانه
یاپلمشدر

MIGRAINE. Douleur qui affecte la moitié de la tête *A.* شقيقة
P. رنج نیمسر *T.* یارمجه || Les odeurs très-fortes donnent la migraine کسکین قوقولر ایراث شقیقه ایدر

MIGRATION. Action d'émigrer en grand nombre *A.* رحلات ـ
هجرت *P.* کوچ *T.* کوچ

MIJOTER. Faire cuire lentement *A.* طبخ لیناً *P.* آهسته پختن

T. يواشجه پشورمك || Mijoter de la viande اتى طبخ لين
ايله پشورمك

MIL. V. Millet.

MILAN. Oiseau de proie A. حداة pl. حداء P. غليواژ - زغن
- جيلاق T. غليواج

MILIAIRE. Qui ressemble à du millet A. جاورسى P. گاورس
گونه T. كبى دارى - Il se dit aussi d'une éruption de pustules qui ressemblent à des grains de millet A. نملة جاورسيّة T.
سيرجك - اصرغى

MILICE. L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit qu'en parlant des anciens A. فنّ الحرب - تعليم حربىّ P. فنّ
جنك آورى T. جنكجيلك || La milice des Grecs était fort différente de celle des Perses اهل يونانك فنّ حربيلريله اهل
فرسك فنّ حربيلرى بيننده فرق كلّى وار ايدى

On dit figur. en termes de l'Écriture-Sainte, que la vie de l'homme est une milice continuelle عمر انسان بر مجاهدهٔ
دائمية در

Il est aussi collectif, et signifie, troupe de gens de guerre A. عسكر P. جنك آوران T. عسكرى نفراتى || Toute la milice de la place se souleva قلعهنك عسكرى جملهٔ اياغه
قالقدى Il perdit à cette bataille toute la fleur de sa milice
اول مقابلهده بالجمله گزيده عسكرى رهين تلف اولمشدر

Il se dit aussi, des troupes composées des habitans d'un pays, qui s'arment pour leur propre défense A. وضيعة P. سپاه ولايت
T. ولايت عسكرى || Lever des milices ولايت عسكرينى
آياقلندرمق Capitaine de milice ولايت عسكرى يوز باشيسى

MILIEU. Le centre d'un lieu A. وسط P. ميان T. اورته ||
Voici justement le milieu de la place اشته ميدانك تمام
وسطى Nous voici justement dans le milieu اشته تمام اورته
يز Couper quelque chose par le milieu برنده بر شيئى
P. اورتهسندن كسمك Le point du milieu A. حاقّ الوسط
اورته يبر T. ميانگاه

Il se dit, dans une signification moins exacte, de tout endroit qui est éloigné des extrémités A. قلب - كبد P. قلبگاه
T. كوبك || Cette ville est située au milieu de la France بو
بلده فرانسهنك قلبگاهنده كايندر Quand ils furent au milieu du bois اورمانك قلبگاهنه واصل اولدقلرنده Une langue de terre qui s'avance au milieu de la mer دريانك
وسط بحره - كبد البحره قدر - قلبگاهنه ممتد اولان بر دل
قدر اوزانمش قرهنك بر دلى

Il se dit aussi du temps || Vers le milieu de la nuit اواسط
ليلده - يقين كيجهنك اورتهسنه Sur le milieu du jour وسط
نهاره قريب - نهارده Au milieu de l'été اواسط صيفده
de l'hiver اواسط شتاده - قيش اورتهسنده - Il se dit aussi d'autres choses || Le milieu du livre وسط كتاب || Le milieu de sa harangue est fort beau موعظهسنك اورتهسى اعلا
واحسندر

Et de ce qui est également éloigné de deux excès contraires A.
حدّ الاعتدال P. ميانهٔ حال T. اورته حال || La vertu se trouve dans un juste milieu منقبت فضيلت حدّ اعتدال
تامنده موجود در La libéralité tient le milieu entre la prodigalité et l'avarice جود وسخا بخل وتبذيرك حدّ اعتداليدر

Il signifie figur., un tempérament que l'on prend dans les affaires, pour concilier des intérêts différents A. صورة التعديل
والتسوية || Il faut chercher quelque milieu بر تعديل وتسويه
صورتنى آرهمق اقتضا ايدر Essayez de trouver quelque milieu pour les contenter tous deux طرفينى ارضايه وسيله اولهجق
بر كونه تعديل وتسويه صورتى بولمنك چارهسنه باق
- On dit, qu'il n'y a point de milieu à cela, pour dire, qu'il n'y a point d'autre parti à prendre بو بابده وسط حال يوقدر -
بونك وسط حالى يوقدر

Au milieu de..., signifie, dans, parmi A. فى خلال P.
در ميانه - در اثنا T. آرهسنده - اثناسنده || Au milieu des plus grandes affaires, il trouve des momens pour donner à ses amis مشغول اولديغى امور معظمه آرهسنده دوستلريله
كوروشجك وقت بولور

Au milieu de tout cela, signifie, nonobstant A. مع ما فيه
P. با همه آن T. بو جمله ايله || C'est un homme qui, au milieu de tout cela, ne laisse pas d'être à plaindre مع ما فيه
شايستهٔ مرحمت بر آدمدر Au milieu de tout cela, je voudrais le pouvoir servir بو جمله ايله خدمتنده بولنمغه خواهشم
وار ايدى

MILITAIRE. Qui concerne la guerre A. حربىّ P. جنكى T.
جنكه متعلق || L'art militaire فنّ حربى - فنّ حرب la discipline ضابطهٔ حربيّه Exploits militaires مآثر حربيّه -
فتوحات جليله - فتوحات وغزوات Grades مراتب حربيّه

رتب عسكريه ـ رتب اهل حرب ـ رتب حربيّه ـ Charge militaire اهل حرب ـ عسكرى منصبى ـ منصب اهل حرب ـ Justice militaire, celle qui s'exerce parmi les troupes, suivant les ordonnances de la guerre *A.* ـ محاكمة حسب القوانين الحربيّة احكام حربيّة ـ Architecture militaire, c'est l'art de fortifier les places فن معمارئ حربى ـ Testament militaire, c'est le testament qu'on fait à l'armée بركمسنه ـ سفربر وصيّتنامهسى سفربر ايكن ايتديكى وصيّتنامه

Exécution militaire. Dégât que l'on fait dans un pays pour contraindre les habitans à faire ce qu'on exige d'eux جبر وزور جبر وزور حربىيه || Menacer d'exécution militaire حربى مبادرت اولنهجغى بيانيله اخافه وتهديد ايتمك On a contraint les habitans par exécution militaire à payer contribution اهالئ مملكتى اعمال جبروزور حربى ايدهرك مال اداسنه مجبور ايلديلر ـ II signifie aussi, une peine de mort infligée sans les formalités requises حسب الاحكام الحربيّه واقع اولان ترتيب جزا

Militaire, subs. Homme de guerre *A.* اهل الحرب ـ حربىّ *P.* ارباب السيف pl. اهل السيف ـ ارباب الحرب pl. عسكرى *T.* نبردكار ـ اهل شمشير ـ سپاهى || On a donné des récompenses à tous les vieux militaires ارباب حربك بالجمله متقاعدلرينه مكافات اولندى Cette ordonnance déplut au militaire بو نظام اهل حرب عندنده رهين پسند اولمامشدر

MILITAIREMENT, adv. *A.* حسب الرسوم الحربيّة *P.* برسم جنكجه ـ عسكربجه *T.* وراه جنكاورى || Agir militairement عسكربجه ـ حسب الرسوم الحربيّه عمل وحركت ايتمك قوانين حربيّه اوزره محاكمه ايتمك juger حركت ايتمك

MILITANTE. T. de relig. Qui combat. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'Église militante, pour signifier, les fidèles qui sont sur la terre, parce que la vie d'un chrétien est regardée comme un combat continuel contre ses propres passions *A.* امّة المجاهدين فى عالم الناسوت

MILITER. Combattre pour..., être en faveur *A.* مساعدة *P.* همساز بودن *T.* مساعدهلو اولمق || Cet argument milite pour nous بو دليل حقمزه مساعد در Cette raison ne milite point contre moi بو علّت طرفمه بر وجهله نا مساعد دكلدر ـ خلافمده دكلدر

MILLE. Dix fois cent *A.* الف pl. الوف pl. آلاف *P.* هزار *T.* بيك || Mille hommes, mille chevaux, mille navires بيك نفر وبيك پاره ـ آدم وبيك رأس باركير وبيك قطعه سفينه Mille écus بيك عدد غروش ـ Il se dit aussi d'un nombre incertain, mais fort grand *A.* الف *P.* هزار هزاران *T.* نيچه بيك ـ هزار بهزار ـ صد هزار ـ قتى جوق ـ || Mille personnes هزاران هزار آدملر témoignages preuves صد هزار دليللر شهادتلر Il y a mille et mille choses à dire là-dessus بو بابده هزار بهزار سويلنهجك شيئلر وار Je vous ai dit cela mille fois بونى بيك كرّه سكا سويلدم در

MILLE. Mesure en longueur dont on se sert pour exprimer la distance entre deux lieux *A.* ميل pl. اميال || Il y a un mille de ce lieu-là à un tel lieu فلان محلّدن فلان محلّه قدر بر ميل مسافه وار در Ce cheval fait tant de milles par jour بو باركير كونده شو قدر ميل مسافه قطع ايدر Mille d'Italie اتاليا ميلى

MILLEFEUILLE. Nom que porte particulièrement l'achillée commune. V. Achillée.

MILLÉNAIRE. Qui contient mille *A.* الفىّ *P.* هزارى *T.* بيكدن عبارت || Le nombre millénaire عدد الفى

Il signifie aussi, mille ans *A.* الف عام *P.* هزار سال *T.* بيك ييل || Dans le premier millénaire الف عام اوّلده

MILLEPERTUIS. Plante *A.* رمّان الانهار *P.* هوفاريقون *T.* قويون اوتى ـ ياره اوتى ـ قليج اوتى

MILLÉSIME. L'année marquée sur une médaille ou sur une monnaie *A.* رقم التاريخ السكّة *P.* رقم سال سكّه *T.* سكّهنك سنهسى رقمى || On ignore en quelle année cette médaille a été frappée, car le millésime est tout effacé بو اسكى زمان سكّهسنك تاريخى رقمى كليّاً فرسوده اولمغله قنغى سنهده ضرب اولنديغى معلوم دكلدر

MILLET. Sorte de grain fort petit *A.* جاورس *P.* ارزن *T.* دارى || Un grain de millet بر حبّهٔ ارزن ـ بيك دارى دانهسى

MILIIAIRE. Bornes que l'on place sur les grands chemins, pour marquer les milles *A.* pl. انصاب pl. اناصيب ـ تناصيب *P.* ميل *T.* ميل اميال ديركلر يول نشانيچون ديكيلان ديرك

MILLIARD. Mille millions, ou dix fois cent millions *A.* الف الف *P.* هزار هزاران ـ هزار بار ده لك *T.* بيك كرّه اون بيك ـ بيك كرّه يوز بيك ـ بيك قات اون بيك

MILLIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre de mille

A. الفیّ *P.* هزارم *T.* بیکنجی || La millième année de la naissance de Jésus-Christ میلاد حضرت عیسینک بیکنجی سنه‌سی

Il signifie aussi, une des parties d'un tout divisé en mille parties *A.* احد من الالف *P.* هزار یک *T.* بیکده بر || Il est intéressé dans cette affaire pour un millième بو خصوصده بیکده بر حصّه علاقه‌سی وار در

MILLIER. Le nombre d'un mille. V. Mille || Un millier d'épingles بیک عدد طوپلق d'arbres بیک کوک آغاج

À MILLIERS. En très-grande quantité *A.* الفاً الفاً *P.* هزار بهزار *T.* بیکر بیکر - قتی چوق || On en trouve par milliers فلان شیئدن هزار بهزار بولنور

MILLION. Mille fois mille, ou dix fois cent mille *A.* الف الف *P.* هزار هزار - هزاران - ده بار صد هزار - ده لک *T.* اون کرّه یوز بیک - یوک || Il y a en France plus de trente millions d'hommes فرانسه‌ده اوتوزدن متجاوز اون کرّه یوز بیک نفوس وار در — Il se dit aussi d'un nombre indéterminé *A.* الف الف *P.* هزار هزاران - صد هزار *T.* نیجه بیک || J'ai ouï dire cela un million de fois بو کلام هزاران صد هزار مسموعم اولمشدر Je vous rends un million de grâces هزار تشکر ایده‌رم

MILLIONIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre d'un million *A.* الفیّ الف کرّة *P.* هزارم صد بار ده *T.* اون کرّه یوز بیکنجی

MILLIONNAIRE. Qui possède des millions, qui est richard *A.* صاحب المال قارون *P.* بسیار مالدار *T.* افراط زنکین - مال قارون صاحبی

MINARET. Tour faite en forme de clocher, d'où l'on appelle, chez les Turcs, le peuple à la prière *A.* منارة pl. منارات

MINAUDER. Affecter des mines et des manières, dans le dessein de plaire *A.* تغنّج - تدلّل *P.* شیوه‌کاری کردن *T.* ناز وشیوه ایتمک - شیوه‌کارلق ایتمک || Cette femme ne fait que minauder بو قاری تغنّج وتدللدن خالیه دکلدر - شیوه‌کارلقدن خالی دکلدر

MINAUDERIE. Mines et manières affectées *A.* غنج - دلال - شکل *P.* شیوه‌کاری *T.* شیوه‌کارلق || Je n'aime point toutes ces minauderies بو مثللو اطوار غنج آمیزدن حظ ایتمم

MINAUDIER. Qui a l'habitude d'affecter des mines, dans le dessein de plaire. Il se dit surtout des femmes *A.* مغناج *P.* ناز ونیاز ایدیجی *T.* شیوه‌کار

MINCE. Qui a peu d'épaisseur *A.* رقیق - شفیف - رهیف - متاع شفیف *P.* تُنُک *T.* یوفقه - اینجه || Étoffe mince ثوب رهیف Cette lame d'argent est trop mince بولوحهٔ سیم بغایت یوفقه در

Figur. Peu considérable *A.* جزئیّ - قاصر *P.* کمین - ناچیز *T.* آز - یوفقه - خیلیجه جزئی || Revenu bien mince ایراد جزئیّه - یوفقه بر ایراد mérite اهلیّت جزئیّه esprit عقل قاصر savoir علم ومعرفت جزئیّه - قاصره

On dit aussi, qu'une raison est mince, c'est-à-dire, faible *A.* دلیل واهی *P.* کم قوّت *T.* دلیل قوّتسز دلیل

MINE. L'air qui résulte de la conformation du corps, et surtout du visage *A.* سیمة - سیما *P.* لقا - چهره *T.* صورت - سیمای زیبا وسیمای خبائتنما || Bonne, méchante mine یوز سیمای کبر fière صورت قبیحه - سیمای نا زیبا mauvaise basse دنی ولئیم بر صورت - سیمای دناءتنما آلود Il a la mine fine, fausse, trompeuse حیله‌باز وکاذب ومکار آدمک سیماسی وار در Il a la mine guerrière, d'un homme de guerre فلان کمسنه‌ده اهل حرب آدمی صورتی وار در On se trompe souvent à la mine صورت وسیمادن اکثریا تغلیط اولنمق اقتضا ایدر Il ne faut pas toujours juger des gens à la mine برآدمک حالنی چهره وسیمادن استدلال قیدنده اولمق روا دکلدر — On dit, qu'un homme a bonne mine, pour dire, qu'il a l'air d'une bonne santé فلانده سیمای بره وصحّت وار در Et dans le sens contraire, qu'il a mauvaise mine فلانده چهره‌سی - خسته چهره‌سی وار در - تغیّر مزاج صورتی وار در — Et qu'un homme a la mine d'être riche, d'être un peu fou بوزوقدر فلانده سیمهٔ ثروت وغنا وار در وجزئی جنون فلانک ناصیهٔ حالنده آثار ثروت ویسار - سیماسی وار در - وار در ونوعمّا آثار جنون ظاهر در — Et qu'il a la mine d'avoir fait une chose فلان ایشی ایشلدیکی صورت وسیماسندن فلان ایشده بولندیغی صورت حالندن مستدلدر - مستباندر

Et la contenance que l'on tient dans quelque intention *A.* صورت - ارائهٔ صورت ثبات ایتمک || Faire bonne mine

On dit, Faire mine de quelque chose, pour dire, en faire semblant *A.* ارائة الصورة - اظهار *P.* صورتا رو نمودن *T.* صورتا - کوسترمک - کوسترش ایتمک یاپمه || Il fit mine d'être con-

tent ارائه روی - ارائه صورت خشنودی ورضا ایلدی
صورتا اظهار ممنونیت ایلدی - ممنونیت

On dit proverb. Faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, cacher le mécontentement que l'on a *T.* قوری غیرت کوسترمک -
قوری غیرت ایتمک

On dit, Faire triste mine, grise mine, froide mine à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvais visage *A.* اظهار التعبّس *P.* ترش
بد چهره کوسترمک *T.* رویی نمودن

On dit aussi, Faire des mines, pour dire, faire des signes *A.* اشارت - رمز || J'eus beau lui faire des mines, il ne m'entendit pas عبث یره بو قدر رموز واشارات ایلدم مرامیمی بر وجهله آکلیه‌مدی

MINE. Lieu d'où l'on tire les métaux *A.* معدن .pl معادن *P.* کان *T.* معدن || Une mine d'or آلتون معدنی de cuivre باقر معدنی de diamans الماس معدنی de charbon de terre کمور معدنی de rubis یاقوت معدنی Une mine profonde معدن عمیق الغور riche معدن کثیر النما - معدن معمور - Travailler aux mines pauvre معدن قلیل النما - برکتسز معدن برکتلو معدن La mine s'éboula et accabla les ouvriers معدنلرده خدمت ایتمک - معدن چوکوب ایچنده بولنان عمله‌یی Trouver, découvrir une mine بر معدن کشف ایتمک بصدی fouiller حفر ایتمک - معدنی استحصاله ایتمک وبولمق

Il se prend aussi pour les métaux et minéraux encore mêlés avec la terre *A.* حجر .pl احجار || Voilà de la mine d'or اشته بر حجر ذهب de cuivre حجر نحاس de la pierre de mine فلزّ حجری

MINE. Vaisseau qui sert à mesurer, et qui contient la moitié d'un setier *A.* نصف الکیل *P.* نیم کیل *T.* دمورلی

MINE. Cavité souterraine pratiquée sous un bastion, etc. pour le faire sauter par le moyen de la poudre *A.* دحل .pl ادحال - نقب *P.* آهون - سمج *T.* لغم || La place fut prise par le moyen d'une mine اثارهٔ نقب اولندرق قلعه‌نک تسخیری میسّر اولمشدر Charger une mine لغم آتیلدرق قلعه آلندی - لغمی طولدرمق - لغمی تشحین واملا ایتمک Faire jouer une mine لغمی ایشلتمک - لغمی اعمال ایتمک Mettre le feu à une mine لغمه آتش ویرمک - نقبی ایقاد ایتمک La mine emporta la pointe du bastion لغمی طوتشدرمق Les آتیلان لغم طابیه‌نک بر کوشه‌سنی هوایه اوچوردی assiégés éventèrent la mine درون قلعه‌ده محصور اولان عسکر La mine fut éventée لغمی هوالندروب ابطال ایتدردی Le puits de la mine لغمک باجه‌سی هوالنوب ابطال اولندی la chambre نقبک فتیلی Le saucisson لغمک خزینه‌سی Entonnoir de la mine آتیلان لغمک آچدیغی دلیک

On dit figur. Éventer la mine, pour dire, découvrir un dessein, et empêcher par-là qu'il ne réussisse دفین خاک خفا اولان تدبیری خارجه اخراج ایله تعطیل ایتدرمک

MINER. Faire une mine *A.* احداث النقب - نقب الدحل *P.* سمج زدن - آهون زدن *T.* لغم آچمق || Miner un bastion بر طابیه‌نک آلتنده لغم آچمق Cette place est si fort dans l'eau, qu'il est impossible de la miner بو قلعه بغایت صو ایچنده صوقلمش اولدیغندن لغم آچلمسی محالدر

Les ennemis avaient miné leur demi-lune avant que de l'abandonner اعدا کندو نصف قمر طابیه‌لرینی ترک ایتمزدن مقدّم دیبنده لغم اچمشلر در

Il signifie aussi, creuser, caver *A.* حفر - اکل *P.* کاویدن - فرسودن *T.* اشندرمق - قازمق || Le courant de la rivière a miné la pile des arches نهرک آقندیسی کمرلرک تملنی آشندردی L'eau mine la pierre صو طاشی اکل ایدر - آشندرر

Figur. Consumer, détruire peu à peu *A.* افنا *P.* بفنا رسانیدن *T.* چورتمک || Cette maladie le mine مبتلا اولدیغی علّت وجودینی افنا ایدر La fièvre quarte mine bien un corps حمّای ربع وجودی چوریدر Le temps mine tout وقت وزمان هر شیئی افنا ایدر Le chagrin le mine شدّت الم واندوه وجودینی افنا ایدر

MINERAI. Synonyme de Mine, dans le sens de Métal mêlé avec la terre. V. Mine.

MINÉRAL, subs. Il se dit de tout corps solide qui se trouve dans le sein de la terre, et qui se tire des mines. V. Métal. — Il signifie aussi, qui appartient aux minéraux *A.* معدنیّ *P.* قیسوری *T.* معدنلو || Matière minérale مادّهٔ معدنیّه Sel minéral ملح معدنی Eaux minérales میاه معدنیّه

MINÉRALISATION. Opération par laquelle la nature combine avec les métaux divers principes *A.* کسب الصورة الفلزّ *P.* فلزّ صورتنه کیرمه *T.* پذیرایئ صورت فلزّ

MINÉRALISER. Combiner avec les métaux divers principes *A.* وضع فی صورة الفلزّ *P.* صورت فلزّ دادن *T.* فلزّ صورتنه

قويمق

Minéralisé. *A.* صورت فلزّ پذيرفته *P.* موضوع فى صورة الفلزّ
T. فلزّ صورتنه كيرمش

MINÉRALOGIE. Science qui traite des minéraux *A.* علم المعادن
P. معدنجيلك *T.* قيسور شناسى

MINÉRALOGIQUE. Qui concerne la minéralogie *A.* متعلّق بعلم
علم معادنه متعلّق خريطه || Carte minéralogique المعدنىّ

MINET. Petit chat *A.* هريرة *P.* پوشكچه *T.* كدى انيكى ||
Le minet joue avec le chien هريره كلب ايله تلاعب ايدر -
كدى انيكى كلب ايله اويناشور

MINEUR. Ouvrier qui travaille à l'exploitation des mines *A.*
كماسهٔ كان *P.* حفّار المعادن - بحّاث المعادن - معدن ...
T. معدنجى

Mineur. T. d'art milit. Ouvrier qui travaille à la mine *A.* نقّاب -
|| لغمجى *T.* نقب زن - آهونبر - آهوان *P.* نقّاب الدحل
Attacher le mineur à un bastion لغمجى‌يى طابيه باشنده
نصب وتعيين ايلمك Le mineur était attaché à la muraille
نقّاب ديوار ديبنده طورر ايدى Une compagnie de mineurs
لغمجيان يوز باشيسى Capitaine de mineurs لغمجيان بلوكى

MINEUR. Qui n'a point encore atteint l'âge de majorité *A.*
صغير pl. صغار - غير بالغ *P.* نارسيده - نا بالغ *T.* يتشمامش
|| Enfant mineur ولد صغير En France, les rois cessent d'être
mineurs à treize ans et un jour فرانسه‌ده پادشاهلرك سنّى
اون اوچ سنه ايله بر كونه بالغ اولنجه حال صغردن چيقيمش
اولورلر Le roi était alors mineur پادشاه اول وقتده صغير
ايدى Émanciper un mineur بر - بر صغيرى ابهال ايتمك
فرزند نا بالغى كندو باشنه بوشلامق

Mineur. Plus petit. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'Asie
mineure آسياى صغير Les quatre ordres mineurs طريقات
اربعهٔ صغيره

MINEURE. T. de Logique. La seconde proposition d'un syllogisme *A.* صغرى || Prouver, nier une mineure صغرايى اثبات
ياخود ردّ وانكار ايتمك

MINIATURE. C'est l'art de peindre en petit *A.* مصغّراً نقش
P. نگار خرده كارى *T.* اوفاق اولدرق نقش چيقارمه ||
Portrait en miniature مصغّراً نقش اولنمش تصوير

MINIÈRE La terre, la pierre, ou le sable, dans lesquels
on trouve une mine ou un métal *A.* منبت المعدن *P.* معدنزار -
منبت *T.* زمين معدندار يير || معدن چيقان يير Minière d'or
معدن ذهب Il y a quantité de minières dans ce pays-là
اول مملكتده - اول مملكتده منابت معدنيك كثرتى وار در
معدن چيقار ييرلر چوقدر

MINIME. Qui est d'une couleur fort obscure *A.* ادهم *P.*
ياغز قره *T.* شبرنگ

MINIMUM. T. de Géomét. Le plus petit degré auquel une grandeur puisse être réduite *A.* اصغر المقادير - اقلّ المقادير *P.*
اك كوچك *T.* اندكترين مقادير - كوچكترين مقادير -
اك از

MINISTÈRE. L'emploi, la charge qu'on exerce *A.* منصب pl.
مناصب *P.* جاه *T.* منصب || Satisfaire aux obligations de son
ministère بركمسنه عهده‌سنده اولان منصبك واجباتنى
كما ينبغى ادا ايتمك Cela n'est pas de mon ministère منصبمه
شان متعلّق شئ دكلدر Se bien acquitter de son ministère
واجبات منصبنى - منصبى على ما هو اللايق اجرا ايتمك
لايقى اوزره ادا ايتمك

Et le gouvernement d'un ministre d'État *A.* وكالت || Le Ministère du Cardinal Mazarin فلان نام كمسنه‌نك وكالتى

Il se prend aussi, pour tous les ministres d'un État *A.* pl.
وكلاء الدولة pl. اولياء الامور *P.* كارسازان امور سلطنت *T.*
دولت رجاللرى || Le ministère était entièrement opposé à cela
بو خصوصده وكلاى دولت كلّياً مخالف ايديلر

MINISTÉRIEL. Qui appartient au ministère d'un État *A.*
متعلّق بامور الدولة *T.* امور دولته متعلّق - دولتك || Lettre ministérielle دولتك بر دولت مكتوبى Opération ministérielle
تدبير امور دولته قادر بر عقل Tête ministérielle كار وعملى

MINISTÉRIELLEMENT. Dans la forme ministérielle *T.* دولتجه
|| Il m'a répondu ministériellement بكا دولتجه جواب ويردى

MINISTRE Celui dont on se sert pour l'exécution d'une chose
A. منفذ - مروّج *P.* كار كن *T.* ايشلتدريجى - يورتدريجى -
اخر || Être le ministre des passions d'autrui اجرا ايديجى
بر كمسنه‌نك امراض نفسانيّه‌سنى ترويجه سعى ايتمك
فلان كشينك اراده ايتديكى اموردن منفذى ses volontés
خشم وغضب فلانك مروّجى اولمق de sa colère اولمق
Les démons sont les ministres de la vengeance Divine شياطين
قهر وانتقام صمدانينك مروّجلريدر

Ministre d'État. Celui dont un prince fait choix pour le

charger des affaires des son État *A.* وكيل الدولة *P.* كارساز
امور سلطنت *T.* دولت رجالى || Le premier ministre d'État
d'une telle Cour فلان دولتك باش وكيلى = سر وكلاى
دولت

On appelle aussi Ministres, ceux que les princes envoyent dans
les Cours étrangères *A.* سفير pl. سفرا *P.* ايلچى *T.* ايلچى
|| Les ministres étrangers jouissent de certains priviléges dans les
Cours où ils sont دول سائره ايلچيلرى مبعوث اولدقلرى
دولتلرده بعض كونه امتيازاته مظهر اوله كلمشلر در

MINIUM. Matière rouge qui se fait avec de la chaux de plomb
A. زنجفر عملى *P.* سمشگرف ساخته *T.* سوكلن

MINORATIF. T. de Méd. Remède qui purge doucement *A.*
ملين pl. ملينات *P.* شكمران نرم ساز *T.* خفيفجه يوركى
سورر

MINORITÉ. L'état d'une personne mineure *A.* حال الصغر -
عدم البلوغ *P.* نا رسيدگى - حال نا بلوغى *T.* بلوغه
بو وارميانك حالى || Cela est arrivé pendant sa minorité
كيفيت حال صغرى اثناسنده واقع اولمشدر Durant la mi-
norité du roi پادشاهك حال صغرنده

MINORITÉ. Le petit nombre, par opposition à Majorité *A.*
قلة العدد *P.* كمترئ عدد *T.* عدد آزلغى || La minorité des
voix dans une assemblée مجلسده راى ايدنلرك قلت عددى -
Minorité d'une assemblée, c'est la partie la moins nombreuse qui
est opposée aux opinions du plus grand nombre *A.* طرف اقل
P. طرف كمتر *T.* آزلق طرفى || Il était de l'avis de la mi-
norité طرف اقلك راينه ذاهب ايدى La minorité ne
doit pas l'emporter طرف اقلك رايى غالب اولمامق
اقتضا ايدر

MINUIT. Le milieu de la nuit *A.* نصف الليل - منتصف
الليل *P.* نيمشب - ميان شب *T.* كيجه ياريسى || Jusqu'à
minuit نصف الليله قدر Sur le minuit منتصف ليلده

MINUSCULE. On appelle Lettre, caractère minuscule, une pe-
tite lettre *A.* حرف دقيق pl. دقاق الحروف *P.* خرده
حرف *T.* اوفاق حرف

MINUTE. La soixantième partie d'une heure *A.* دقيقة pl.
دقايق || La minute contient soixante secondes هر بر دقيقه
آلتمش ثانيدن عبارتدر Une minute et deux secondes بر دقيقه
وايكى ثانيه Je reviens à vous dans une minute بر دقيقه
ايچنده كلورم

MINUTE. Écriture fort petite *A.* خط منمل *P.* خط خرد *T.*
اينجه يازو

Il signifie aussi, le brouillon de ce qu'on écrit d'abord pour
le mettre plus au net *A.* مسودة pl. مسودات *P.* هيولاى رقم
T. تسويد - قره لمه || Faire la minute d'une lettre بر مكتوبك
مسوده سنى قلمه آلمق Il ne fait point de minutes de ses let-
res تحريراتنى بلا - يازديغى تحريراتى تسويد ايتمز
تسويد يازار

Il se dit aussi, de l'original des actes, qui demeure chez les
notaires *A.* نسخة اصلية *T.* بطال - اصل نسخه || La minute
de ce contrat est chez un tel notaire بو حجتنك بطالى
فلان محكمه كاتبنك يانسنده محفوظدر C'est lui qui en garde
la minute نسخهٔ اصليه نك حافظى فلاندر - On dit aussi,
La minute d'une sentence, d'un arrêt, d'un compte بر اعلامك
وبر حكمك وبر محاسبه نك بطالى

MINUTER. Faire la minute d'un écrit qu'on veut mettre au
net *A.* تسويد *P.* تسويد كردن *T.* قره لمق - تسويد ايتمك
|| Avez-vous minuté cela comme on vous a dit? سپارش اولنديغى
كبى تسويدينى ايتدكمى

Figur. Projeter quelque chose pour l'accomplir bientôt *A.* اجالة
فى الذهن *P.* در خاطر كردن *T.* تصارلمق - ذهنده قورمق
|| Il minute son départ ذهنده جولان ايدر - نيت عزيمت
عزيمتنى تصارلر Il y a long-temps qu'il minutait de faire ce
qu'il fait بو دفعه ايتديكى ايش مدت مديده دنبرو ذهنده
بو فعلك ايشلمسنى چوقدنبرو - جولان ايتمش ماده در
ذهنده قورمشيدى

MINUTIE. Chose de peu de conséquence, qui ne fait rien au
gros d'une affaire *A.* امر دقيق pl. مداق الامور *P.* شئ نا
چيز *T.* اوفاق تفك شيلر || Il ne faut pas s'arrêter à des
minuties مداق اموره صرف ذهن ايتمك جائز دكلدر Ce
sont des minuties qui ne valent pas la peine de... زحمتنه دكمز
نا چيز مقوله سى شيلر در

MINUTIEUX. Qui s'attache aux minuties *A.* متتبع المداق
الامور - ملتقص - مقص *P.* دلبستهٔ امور نا چيز *T.* اوفاق
تفك شيلره اوغراشور بر كمسنه || C'est un homme bien
minutieux مداق امور ايله - مداق اموره مرتكب بر ادمدر
On dit aussi, Recherches minutieuses تتبعات - اوغراشور آدم

Soins minutieux دقيقه ـ بالمداقه ـ تتبّعات ـ اينجه آراشدرمەلر ـ اينجەدن اينجه اعتنالر ـ همم بالمداقه

MINUTIEUSEMENT, adv. *A.* بالمداقة ـ بالدنوق ـ بالاقصاض *P.* با دلبستگى بامور نا چيز *T.* اوفاق تفك شيلره باقەرق

MI-PARTI. Composé de deux parties égales *A.* ذو شطرين *P.* دو نيمه *T.* يارى يارى‌يه || Robe mi-partie de blanc et de noir بر شطرى بياض وبر شطرى سياه قماش ـ آقى قره‌سى يارى يارى‌يه بر قماش

MIRACLE. Acte de la puissance Divine contraire aux lois de la nature *A.* معجزة pl. معجزات || Vrai miracle معجزۀ صحيحه avéré معجزۀ محققه faux معجزۀ مزوّره ـ معجزۀ كاذبه Ce miracle s'est fait à la vue de toute la ville بو معجزه على ملاء الناس واقع اولمشدر Le don des miracles نعمت معجزات ـ

Il se dit aussi d'une chose rare et extraordinaire || C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans une telle bataille فلان ملحمەدە قتل اولنماسى معجزه نوعندندر C'est un miracle qu'il se soit sauvé d'un si grand péril بو مقوله مخاطرۀ عظيمەدن فرجەياب خلاص اولمسى معجزه قبيلندندر

Il se prend aussi, pour tout ce qui est digne d'admiration *A.* اعجوبة *P.* شگفت فرما *T.* عجايب ـ عجايباتدن بر شئ || Cette machine est un miracle بو آلت عجايب شيدر ـ عجايباتدندر

MIRACULEUSEMENT. D'une manière miraculeuse *A.* على طريق المعجزة *P.* بر وجه معجزه *T.* معجزه صورتيله || Cet homme échappa miraculeusement du naufrage فلان كشى كمى قضاسندن معجزه طريقيله خلاص بولدى

MIRACULEUX. Qui s'est fait par miracle *A.* واقع بالمعجزة *P.* معجزه دار ـ معجزه نما *T.* معجزه ايله اولمش || Effet miraculeux معجزه ايله ظهور ايتمش اثر Chose miraculeuse معجزه طريقيله واقع اولمش شئ On peut dire que sa guérison est miraculeuse بر تامّ بولمسى معجزه طريقيله واقع معجزه قبيلندندر دينسه ـ اولمش بر شيدر دينسه جائز در سزا در

Il signifie aussi, surprenant, admirable *A.* موجب الاعجاز ـ موجب الاستغراب *P.* شگفت بخشا *T.* شاشيلەجق شئ || Ouvrage miraculeux موجب اعجاز اولەجق شئ Action miraculeuse بادئ استغراب اولەجق بر فعل

MIRE. Espèce de bouton, placé au bout d'une arme à feu, et qui sert à mirer *A.* زرّ الاهداف *T.* نشانلمه تكمەسى || La mire d'un canon, d'un fusil طوبده وتفنكده اولان نشانلمه تكمەسى

MIRER. Regarder attentivement, avant que de tirer une arme, l'endroit où l'on veut que porte le coup *A.* استهداف ـ تحشيف العين فى الغرض *P.* ديده دوختن *T.* بآماج ـ غرضى استهداف ايتمك || Mirer le but نشان آلمق غرضه نشان آلمق Après avoir bien miré, il n'approcha pas seulement du but غرضه تقرّب كركى كبى نشان آلمشيكن بيله ايدەمدى

Figur. Viser, aspirer *A.* اطماح النظر ـ تحديق النظر *P.* چشم دوختن ـ ديده دوختن *T.* كوز ديكمك || Il y a long-temps qu'il mirait cette place بو منصبه مدّت مديدەدنبرو چوقدنبرو بو منصبه كوز ديكمشيدى ـ اطماح نظر ايدر ايدى

Se Mirer. Se regarder dans un miroir *A.* ترائى العكس نفسه *P.* عكس خودرا در آيينه نگاه كردن *T.* آينەده كندو عكسنى كورمك || Après qu'elle se fut long-temps mirée بو خاتون وافر زمان كندو عكسنى آيينەده باقدقدنصكره ـ Et se regarder dans toute surface qui réfléchit l'image des objets || Se mirer dans l'eau صو ايچنده كندو عكسنى كورمك

MIROIR. Glace de verre qui réfléchit les images des objets *A.* مرآت pl. مرايا ـ سجنجل ـ وذيلة pl. وذايل *P.* آيينه *T.* آيينه || Bordure de miroir *A.* حاشية المرآت *P.* پرواز آيينه *T.* آيينەنك پروازى Miroir où l'on voit les objets renversés صورتلرى معكوس كوسترن آيينه Se regarder dans un miroir كندو عكسنى آيينەده كورمك ـ Miroir de métal *A.* مرآت فولادى *P.* آيينۀ چينى *T.* پولاد آيينه ـ Miroir concave *A.* مرآت مقعّر *P.* آيينۀ كاواك *T.* قووق آيينه ـ Miroir convexe *A.* مرآت محدّب *P.* آيينۀ خرپشت *T.* ديشى قنبور آينه ـ Miroir ardent. C'est une sorte de miroir qui, exposé au soleil, brûle ce qui lui est présenté *A.* مرآت وقّاد *P.* آيينۀ سوزان *T.* ياقيجى آينه

On dit figur., que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les diverses affections de l'âme se manifestent dans les yeux *A.* العين غمّاز القلب

En termes de Marine, il se dit d'un cadre placé à l'arrière du vaisseau, et chargé de la figure qui donne son nom au vais-

seau. V. Fronton.

MIROITÉ. Il se dit des chevaux dont le poil est bai, mais qui présente des marques qui rendent sa croupe pommelée et différente du fond de la robe A. كميت ابرش P. اسب كهرئ نكته‌دار T. بنكلو طورى

MIROITERIE. Commerce de miroirs A. تجارة المرايا P. آيينه فروشى T. آينه‌جيلك

MIROITIER. Marchand qui vend des miroirs A. بيّاع المرايا P. آيينه فروش T. آينه‌جى

MISAINE. T. de Mar. Le mât d'avant. V. Mât.

MISANTHROPE. Qui hait les hommes, qui fuit le commerce des hommes A. نفور عن الانسان - بغيض الانسان P. از مردم رمان - مردم گريزان T. آدمدن قاچر - آدمدن اوركر || C'est un vrai misanthrope محض بغيض الانساندر

MISANTHROPIE. La haine des hommes, l'éloignement qu'on a pour les hommes A. نفرة عن الانسان P. از مردم رميدگى - از مردم گريزى T. آدمدن اوركككلك || On n'a jamais vu une misanthropie pareille à la sienne آدمدن بو مثللو اوركككى كورلمش شئ دكلدر

MISCELLANÉES. Il se dit d'un recueil de différents ouvrages de science A. مجموعة العلوم المتفرّقة

MISCIBILITÉ. T. de Chimie. Qualité de ce qui se peut mêler, s'allier A. قابليّة الامتزاج P. امكانپذيرئ آميزش T. قارشمغه كلمكلك || La miscibilité des métaux معادنده اولان قابليّت امتزاج

MISCIBLE. Qui a la propriété de se mêler avec quelque chose A. ممكن الامتزاج - ممكن الاختلاط P. آميزشپذير T. قارشه بيلور || L'huile n'est point miscible avec l'eau روغن زيت صو ايله ممكن الامتزاج دكلدر

MISE. Ce qu'on met, soit au jeu, soit dans une société de commerce A. رأس المال P. سرمايه T. سرمايه || Sa mise était de cinquante louis سرمايه‌سى اللى التون ايدى

Il signifie aussi, enchère A. قيمة المزاد P. بهاى مزاد T. مزاد بهاسى || La mise de cette maison est à tant بو منزلك مزادى بهاسى شو قدر در

Il se dit aussi du cours de la monnaie A. رايج P. سره - بين الناس رايگان T. كچر || Monnaie de mise رايج سكّه Ces espèces-là ne sont pas de mise بو سكّه‌لر رايج اولان سكّه بين الناس رايگان دكلدر - نا سره در - رايج دكلدر

On dit, qu'une raison, qu'une excuse n'est pas de mise, pour dire, qu'elle n'est pas valable, qu'elle n'est pas recevable A. غير معتبر - غير مقبول P. نا شايستهٔ اعتبار - نا مقبول T. طوتلمز - كچمز

MISÉRABLE. Qui est dans la misère, malheureux A. مسكين pl. مساكين - عاجز pl. عجزة P. بيچاره T. دوشكون || Cet homme est bien misérable غايت ايله مسكين بر آدمدر Être réduit à un état misérable حال مسكنته گرفتار اولمق Une misérable famille ruinée حالى خراب اولمش بيچاره بر خاندان C'est une misérable condition que celle de l'homme انسانك حالى محض عجز ومسكنتدر Il traîne une vie bien misérable حال عجز ومسكنتده كچينور – On dit, qu'un homme a fait une fin misérable, pour dire, qu'il est mort misérablement عمرينى حال مسكنتده تمام ايلدى

Il se prend aussi pour Méchant A. دنىّ الطبع - لئيم الطبع P. فرو مايه T. آلچق || Il faut être bien misérable pour faire une telle action غايت لئيم الطبع بر آدم اولملو كه حتّى اول مقوله حركتى ارتكاب ايليه

Et pour ce qui est mauvais dans son genre A. خسيس - ردئ P. بيقدر - كم مايه T. كوتى - ايشه يرامز || Toutes les raisons qu'il allègue sont misérables ايراد ايلديكى علل واسبابك جمله‌سى ردئ وبيقدر در Il a fait un discours misérable بر كمايه مقالهٔ خسيسه بسط وايراد ايلدى Un livre misérable بر كتاب خسيس – Il se prend aussi pour Méprisable || Se tourmenter pour de misérables honneurs اعتبارات خسيسه ايچون تعذيب نفس ايتمك Il n'a qu'un misérable cheval كوتى بر - وكمايه بر دابّه‌دن غيرى شيئه مالك دكلدر

Il est aussi substantif et signifie, celui qui est dans la misère A. مسكين pl. مساكين - محتاج pl. محتاجين - فقير pl. فقرا P. بينوا - گدا T. يوخسول || Assister les misérables مساكين وفقرايه اعانت ايتمك Secourir les misérables فقرا ومحتاجينه مددرس اولمق Avoir pitié des misérables فقرايه مرحمت ايتمك

On dit par injure, C'est un misérable, pour dire, c'est un très-malhonnête homme A. رذيل pl. ارذال - سفيل المزاج P. بد منش T. آلچق

MISÉRABLEMENT, adv. *A.* بالمسكنة ـ بالرداثة *P.* ببیچارگی ـ با کمایگی *T.* دوشکونلك ایله ـ الچقلق ایله || Vivre misérablement بالمسكنه اتمام حال مسكنتده كچنمك finir ردائت ایله تحریر ایتمك écrire عمر ایتمك

MISÈRE. État d'un homme misérable, extrême indigence *A.* فاقة ـ فقر ـ بؤس ـ مسكنت *P.* تهی دستی ـ بینوایی ـ گدایی *T.* یوخسوللق || Grande misère فقر ـ بؤس كلی Il est au comble de la misère منتهای مراتب فقر شدید dans la dernière misère قصارای مراتب تهی دستی وافتقارده در Il est mort de faim et de misère غلبهٔ جوع وفقردن وفات ایلدی

Misère. Ce qui rend misérable *A.* عجز *P.* بیچارگی *T.* دوشكونلك || Ce qui nous paraît de plus grand dans le monde n'est que misère et que vanité جهانده اجل واشرف عد ایلدیكمز شیلر محض حال عجز وبیچارگیدر On n'est jamais content de son état, rien ne marque davantage la misère de l'homme هیچ بر كمسنه حالندن خشنود وراضی دكلدر بو كیفیت انسانك عجز طبعنه دلیل واضحدر

Il signifie aussi, peine, incommodité *A.* عذاب ـ محنت *P.* دلازاری ـ جانگدازی *T.* ثقلت ـ صیقندی || C'est une grande misère que les procès دعوالرك غائلهسی بر عذاب شدید در ـ C'est une grande misère que d'avoir affaire à lui بو آدم ایله معامله ایتمك ثقلت عظیمه در ـ دعوالر ایله اوغراشمق بر ثقلت عظیمه در.

Misères, signifie, des bagatelles, des choses de peu d'importance *A.* pl. عبثیات *P.* اشیای ناچیز ـ اشیای بیهوده *T.* لا شئ مقولهسی مادهلر ـ هیچ مقولهسی شیلر || On ne lui reproche que des misères حقنه عزو ایتدكلری اسنادات لا شئ مقولهسی مادهلر در عزو اولنان قباحتلر عبثیات ـ Il n'a dit que des misères عبثیاتدن غیری بر مقولهسیدر كلام سویلمدی

MISÉRÉRÉ. T. de Méd. Sorte de colique très-violente dans laquelle on rend les excrémens par la bouche *A.* ایلاوس || Avoir le miséréré ایلاوس علتنه مبتلا اولمق Une colique de miséréré ایلاوس عارضهسنه مقارن داء قولنج

MISÉRICORDE. Vertu qui porte à avoir compassion des misères d'autrui *A.* رحم ـ مرحمت pl. مراحم ـ رأفت ـ شفقت *P.* مهربانی ـ مرحمتكاری *T.* مرحمت || Pratiquer les oeuvres de miséricorde اجرای اعمال رأفت ومرحمتكاری ایتمك C'est un homme sans miséricorde بیرحم وشفقت بر آدمدر ـ مرحمتسز آدمدر ـ مایهٔ مرحمتدن عاری بر آدمدر ـ Il se dit aussi de Dieu || La miséricorde de Dieu مرحمت صمدانیه C'est une grande miséricorde que Dieu nous a faite الله تعالینك بزم حقمزه بر مرحمت جلیلهسیدر Il faut espérer que Dieu nous fera miséricorde باری تعالی حضرتلری بزه مرحمت ایدهجكنه ربط امید ایتمك لازمدر Chanter les miséricordes de Dieu مراحم بی نهایهٔ رحمنیهیه حمد وشكر ایتمك ـ On dit, Être à la miséricorde de quelqu'un *T.* بر كمسنهنك مرحمتنه قالمق Se mettre, s'abandonner à la miséricorde de quelqu'un بر كمسنهنك مرحمتنه حوالهٔ نفس ایتمك ـ مرحمتنه متوكل اولمق

Il signifie aussi, le pardon qu'on accorde à ceux qu'on pourrait punir *A.* عفو ومرحمت *P.* آمرزش *T.* برغالمه || Demander miséricorde رجای عفو ومرحمت ایتمك Crier miséricorde استدعای عفو ومرحمت ایتمك Faire miséricorde بیدریغ ایتمك ـ عفو ومرحمتی ارزانی قلمق Il ne leur a fait aucune miséricorde بوجه من الوجوه حقلرینه تجویز عفو ناشایان عفو ومرحمت ایتمامشدر À tout péché miséricorde ومرحمت گناه یوقدر ـ Préferant miséricorde à justice. Formule dont on se sert dans les lettres de rémission شیمهٔ كریمهٔ مرحمتی وجیبهٔ عدالت اوزرینه تقدیما وترجیحا

On dit par exclamation, Miséricorde! *A.* الامان

MISÉRICORDIEUSEMENT, adv. *A.* بالمرحمة ـ بالترحم ـ بالرأفة *P.* با مهربانی ـ رحیمانه ـ مرحمتكارانه *T.* مرحمت ایله || Dieu reçoit miséricordieusement les pécheurs qui reviennent à lui حق تعالی حضرتلری رجوع عن الذنوب ایدن گناهكارانی بالترحم قبول ایدر

MISÉRICORDIEUX. Qui a de la miséricorde *A.* كثیر المرحمة ـ صاحب المرحمة pl. اصحاب المرحمة ـ رؤف *P.* مرحمتكار ـ مهربان *T.* مرحمتلو || L'Évangile dit : Bienheureux sont les miséricordieux, car ils obtiendront miséricorde اصحاب مرحمت اولنلره نه موتلو نتهكم نایل رحم ورأفت ربانی اولهجقلر در دیو نص انجیل شریفده محرر ومسطور در ـ En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots *A.* رحمن ـ رحیم ـ رؤف ـ كریم ـ حنان

MISSEL. Livre qui contient les prières de la messe *A.* كتاب

كتاب الصلاة القربان المقدس ـ الصلاة القداس الشريف

MISSION. Envoi, charge, pouvoir qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموريّت *P.* مأموريّت *T.* گماشتگی || Il a reçu sa mission مأموريّتنی آلمشدر Ce n'est pas de moi que vous devez attendre votre mission مأموريّتكی بندن آلملو Où est votre mission? مأموريّتك نه طرفده در دكلسك Avez-vous mission pour cela? بو مادّه ایچون مأموريّتك Il بلا مأموريّة سويلرسك Vous parlez sans mission وارميدر a mal rempli sa mission مأموريّتنی لايقی اوزره ادا ايتمامشدر

On s'en sert ordinairement en parlant des choses qui regardent la religion *A.* رسالت *P.* فرسادگی *T.* كوندرش || La mission des Apôtres vient de Jésus-Christ même حواريّون كرامك رسالتی بالنفس حضرت عيسی طرفندن صادر اولمشدر Les Apôtres ont prouvé leur mission par des miracles حواريّون حضراتی عهده‌لرنده اولان رسالتی معجزات ايله اثبات ايتمشلر در

MISSION, est aussi un terme collectif, qui se dit des prêtres employés pour la conversion des infidèles, ou pour l'instruction des Chrétiens *A.* pl. مبعوثين لتلقين الايمان || On a envoyé une mission dans les Indes هندستان طرفنه تلقين ايمانه تلقين ايمانه مأموراً مبعوثلر كوندرلدی La mission de la Chine مأموراً چين طرفنه كوندريلان مبعوثلر

MISSIONNAIRE. Prêtre qui est employé aux missions *A.* مأمور. pl. مأمورين بتلقين الايمان بتلقين الايمان

MISSIVE. Lettre écrite pour être envoyée à quelqu'un *A.* مكتوب pl. مكاتيب *P.* نامه *T.* مكتوب

MITAINE. Sorte de gant. V. ce mot.

MITE. Petit insecte qui s'engendre dans le fromage *A.* سوس الجبن *P.* كرم پنير *T.* پنير قوردجغزی

MITIGATION. Adoucissement *A.* تعديل pl. تعديلات ـ تخفيف pl. تخفيفات *P.* سبكسازی *T.* خفيفلتمه || La règle de cet ordre aurait besoin de mitigation بو طريقت رهبانك قانون ونظامی تعديله محتاجدر Il faudrait apporter à cette loi quelque mitigation بو قانون نوعمّا تعديل اولنمق اقتضا ايدر La mitigation des peines حدود شرعيّه نك تعديل وتخفيفی

MITIGER. Adoucir *A.* تخفيف ـ تعديل *P.* سبك ساختن *T.* خفيفلتمك || Mitiger une règle trop austère شدّتی غالب اولان بر قاعده‌يی تعديل ايتمك Cela a besoin d'être mitigé, comme étant d'une pratique trop difficile اجراسی مشكل بر حالت اولمغله تعديل اولنمغه محتاجدر

MITONNER. Il se dit du pain qu'on met dans du bouillon, et qu'on laisse tremper long-temps sur le feu avant que de dresser le potage *A.* ثرد *P.* در گوشتابه نان آغاريدن *T.* ات صوينه تريد قاتمق ـ صوينده تريد اصلاتمق || Faire mitonner la soupe چورباية تريد قاتمق

MITONNER. Dorloter *A.* تفنيق *P.* بناز ونعيم پروردن *T.* نازلو بسلمك || Il a une femme qui a un grand soin de lui, et qui le mitonne extrêmement كندويی اهتماملو كوزه‌دوب غايت مرتبه‌ده ناز ونعيم ايله پرورده ايدر بر زوجه‌سی واردر C'est un homme qui aime à se mitonner ناز ونعيم ايله پرورده اولمقدن حظ ايدر آدمدر

On dit figur., Mitonner une affaire, pour dire, en préparer doucement le succès *T.* بر مصلحتك مقدّماتنی توطئه ايتمك ـ اسباب سهولتنی تهيئه ايتمك

MITOYEN. Qui sépare. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mur mitoyen, qui est un mur qui sépare deux propriétés, et qui est bâti à frais communs *A.* جدار مشترك *P.* ديوار مشترك *T.* مشترك چيت ديوار Cloison mitoyenne *A.* حظار مشترك Espace mitoyen *A.* فاصلة pl. فواصل ـ بين *P.* ما بين *T.* ميانه آره‌لق يری

On dit figur. Avis mitoyen, pour dire, un avis qui tient le milieu entre deux extrémités opposées *A.* رأی متوسّط || On a ouvert un avis mitoyen pour tout concilier بر اصلاح ما بينه مدار اولەجق بر رأی متوسّط در ميان اولندی On dit dans le même sens, Parti mitoyen *A.* وسط ما بين ـ وسط بين الشقين *P.* ميانه *T.* هر دو ايكيسی اورته‌سی

MITRAILLE. Il se dit de toute sorte de vieilles ferrailles dont on charge les canons *T.* صالقم || Un canon chargé à mitraille صالقم ايله طولمش طوب

MITRE. Ornement de tête que les évêques portent à l'église *A.* تاج الاسقف ـ تاج اسقفی *P.* افسر اسقفی *T.* پسقپوس طاقيه‌سی

MIXTE. Qui est composé de choses de différente nature *A.* مخلوط ـ مركب *P.* آميخته *T.* قاريشق || Corps mixtes اجرام مركبه ـ Il est aussi substantif *A.* مركب pl. مركبات || Réduire les mixtes à leurs principes مركباتی اجزای اصليّه‌لرينه

بر جسم ارجاع ايتدرمك Toutes les parties d'un mixte مركبك كافهٔ اجزاسی

MIXTILIGNE. T. de Géom. Il se dit des figures terminées en partie par des lignes droites, et en partie par des lignes courbes *A.* شكل مختلف الخطوط

MIXTION. Mélange de plusieurs drogues dans un liquide, pour la composition d'un remède *A.* مشج — تقتيت *P.* آميزش *T.* قاتلمه || Ce médicament se fait par la mixtion de telle et telle drogue بو دوا فلان وفلان اجزالرك مشج وتقتيتيله اولور

MIXTIONNER. Mêler quelque drogue dans une liqueur, et faire qu'elle s'y incorpore *A.* تمشيج — تقتيت *P.* بهم آميختن *T.* برى برينه قاتوب قارشدرمق

MIXTIONNER du vin, une boisson *A.* تقطيب — قشب *P.* شراب ابچنه بشقه شئ *T.* بباده چيز ديگر آميختن قاتمق

MIXTIONNÉ. *A.* ممشوج — مقتت *P.* بهم آميخته *T.* قاتيلوب شراب *T.* بباده آميخته *P.* مقطب — مقشوب *A.* قارشدرلمش ابچنه قاتلمش

MOBILE. Qui se meut, qui peut être mû *A.* متحرك — ممكن الحركة *P.* جنبان — جنبنده *T.* اوينار — قملدانور || Il y a des corps plus mobiles les uns que les autres اجرامك بعضيسى بعضيسندن زياده متحركدر Cette roue n'est pas assez mobile بو چرخ كفايت مرتبده متحرك دكلدر

On dit figur. Caractère mobile, pour dire, changeant, inconstant *A.* متحول — سهل التحول — عديم الثباة *P.* نا پايدار — نا بر قرار *T.* قرارسز — اويناق Et imagination mobile, celle qui reçoit promptement des impressions différentes *A.* ذهن جايل — ذهن كثير الجولان

On dit en Mécanique, Le mobile, pour dire, le corps qui est mû *A.* متحرك *P.* جنبيده *T.* اوينامش — قملدانمش ou pour dire, la force mouvante *A.* محرك *P.* جنباننده *T.* اوينادیجی — قملدادیجی || L'eau est le mobile de cette machine بو آلتك محركى صو در

On appelle figur. Le premier mobile, un homme qui donne le branle, le mouvement à un affaire, à une compagnie *A.* آلت محركة — آلة التحريك || Un tel est le premier mobile de cette affaire, de cette conjuration بو مصلحتك وبو محالفهٔ شر وفسادك آلت اصليهٔ تحريكى فلان كشيدر

L'intérêt est le mobile de la plupart des hommes اكثر ناس عندنده آلت محركه مصلحت مخصوصه در L'argent est le mobile universel جميع عالمده آلت محركه اولان درهم ودينار در

MOBILIAIRE ou MOBILIÈRE. Qui concerne le mobilier *A.* اموال ممكن النقل متعلق باموال ممكن || Richesse mobiliaire اموال ممكن النقلدن عبارت — النقله متعلق ثروت ويسار

MOBILIER. Il se dit de tout ce qui est meuble. V. Meuble || Les biens mobiliers de cette succession بو تركهنك ممكن النقل اولان اموالى — صامت وناطق اموالى Les effets mobiliers ناطق وصامت امواله متعلق اشيا Succession ناطق وصامت اموالك ميراثى Héritier mobilier وارث اموال ناطق وصامت اموالك وارثى — ممكن النقل

MOBILITÉ. Facilité à être mû *A.* سهولة — سرعة الحركة *P.* جنبش آسانى *T.* قولايلق قملدانمغه || La mobilité des corps sphériques اجرام كريهنك سرعت حركتى

On dit figur. Mobilité de caractère, d'esprit, d'imagination *A.* جولان الذهن — جولان الطبع

On dit aussi, La mobilité des choses humaines, pour dire, l'inconstance احوال بشريهنك عدم ثبات وقرارى — قرارسزلغى — نا پايدارئ احوال بشر

MODALE. T. de Log. Il se dit des propositions qui contiennent quelques conditions *A.* قضيهٔ شرطيه — قضيهٔ متضمنة الشرط

MODALITÉ. Qualité, manière d'être *A.* ماهيت || La blancheur est une modalité du papier بياضلق كاغدك ماهيتيدر

MODE. Usage passager qui dépend du caprice *A.* داب — رسم pl. رسوم *P.* طرز — آيين *T.* عادت || Nouvelle mode رسم نو آيين نو — پيدا vieille رسم قديم — رسم عتيق Mode ridicule رسم مضحك La mode n'en est plus بونك داب وآيينى كهندى رسم — اختراع رسوم ايتمك Inventer des modes رسم جديد اوزره ايجاد ايتمك Un habit à la mode جديده اوزره بر لباس une étoffe à la mode آيين جديد اوزره بر قماش C'est un mot qui est fort à la mode رسم جديد اولهرق متداول رسم نو ايجاد اوزره اولان بر كلامدر Une opinion de mode رسم جديد اوزره بر كونه بر اعتقاد Un système à la mode آيين جديد اسيرى اولمق Être esclave de la mode اصول فلان شئ مقدما رسم جديد Cela était autrefois à la mode مقامنده ايدى

Modes, au pluriel. Les ajustemens, les parures à la mode T. جامهای نو ایجاد P. ملبوسات علی رسم الجدید A. یکی چیقمه ملبوسات || Marchande de modes یکی چیقمه روبه صتان قاری

À la Mode de... Suivant la mode de... A. علی داب P. علی داب اتالیا || À la mode d'Italie اتالیا واری T. بطرز اتالیا واری

Mode, signifie aussi, manière A. طور - اسلوب P. آیین T. طور || En ce sens, on dit proverb. Chacun vit à sa mode P. هر کس کندو به مخصوص T. کسی بندد بآیین دیگر دستارها بر کوند طور قوللنور - بر کونه طور ایله کچینور

Mode. T. de Gramm. Manière de conjuguer les verbes relativement à la nature des propositions A. pl. امثلة || Il y a cinq modes dans chaque verbe régulier هر فعل قیاسیده امثلهٔ خمسه وار در.

Mode, en Musique. Le ton dans lequel une pièce de musique est composée A. مقام P. راه T. مقام

MODÈLE. Il se dit de tout original dont on se propose d'exécuter une copie A. مثال - غرار - نموذج P. نمونه T. اورنك || Modèle en grand, en petit بر قطعهٔ کبیره ده یاخود صغیره ده بر اورنك - مثال || Modèle de carte, de cire, de plâtre, de terre مقوادن وبال مومدن واَلچیدن وترابدن مصنوع بر مثال || Le modèle d'une statue بر صنمك مثالی || d'un bâtiment بر بنانك نمونه سی || Faire un modèle بر نمونه یاپمق || suivre un modèle بر نمونه یه تبعیت ایتمك || Travailler sur un modèle نمونه اوزرنده ایشلمك - Parmi les peintres, il se dit de tous les objets d'imitation qu'ils se proposent A. مثال اصلی || La nature est le modèle des arts قدرت الله مصنوع اولان موجودات صنایعك مثال اصلیسیدر - Figur. || Homère et Virgile sont de beaux modèles فلان وفلان نامان شاعرلرك تألیفاتی بین الشعرا امثال مستحسنهٔ واجب الاتباعدن در || Formez-vous sur ce modèle نفسکی بو مثال اوزره معدود بو نمونه یی || Ayez ce modèle devant les yeux تشکیل ایله دائما پیش نظر ایله || Cela vous servira de modèle بو کیفیت سکا نمونه اولور || La vie de cet homme est un modèle de vertu شو آدمك سلوك ومشواری نموذج الصلاح در

MODELER. T. de Sculpt. Former avec de la terre ou de la cire les modèles des ouvrages qu'on veut exécuter A. تصنیع P. المثال T. نمونه پرداختن P. اورنك یاپمق

Et imiter quelque objet en terre, en cire, ou en plâtre A. تصویغ علی وفق المثال فلان P. مانند نمونهٔ فلان T. فلانك اورنکنجه یاپمق پرداختن

Modelé. A. مثال مصنوع P. نمونهٔ پرداخته T. یاپلمش || A. مصوغ علی وفق المثال فلان P. مانندهٔ نمونهٔ فلان T. فلانك اورنکنجه یاپلمش پرداخته

MODÉRATEUR. Qui a la direction de quelque chose A. ناظم - مرتب P. تنسیق فرما - پردازنده T. دوزیجی || Dieu est le modérateur de l'univers جناب حق تنسیق فرمای امور عالم در || L'esprit modérateur du monde مرتب امور جهان اولان عقل کل

MODÉRATION. Retenue. Vertu qui règle nos passions A. نصافت - انصاف - اقتصاد - اعتدال P. نصافتپروری T. نصافت || Modération d'esprit نصافت طبع || انصاف || Il s'est conduit dans cette affaire avec beaucoup de modération بو خصوصده غایت اعتدال ونصافت اوزره حرکت ایلدی || Il y a porté toute la modération possible ممکن اولان انصافی کمالیله اجرا ایلدی || Il faut garder de la modération dans la bonne fortune وقت اقبالده قاعدهٔ نصافت واقتصاده رعایت لازمدر || Cet homme est un grand exemple de modération بو آدم نصافت واقتصادك عظیم بر نمونه سیدر || Il faut user des meilleurs aliments avec modération انفس الاطعمه یی اعتدال اوزره استعمال بر وجه اقتصاد استعمال ایتملو در - ایتمك اقتضا ایدر

Et diminution d'un prix fixé A. تعدیل القیمة - تنزیل القیمة P. حط القیمة T. فرو سازئ بها بهایی اکسلتمه - ایندرمه طرح اولنان تکلیفك تعدیلی || La modération d'une taxe || On ne lui a fait aucune modération بها تنزیلنه اصلا مساعده اولنمدی

MODÉRÉMENT. Sans excès, avec modération A. بالنصافة - بالانصاف - علی وجه الاعتدال - علی وجه الاقتصاد P. منصفانه - معتدلانه T. انصاف - اعتدال اوزره || Il s'est comporté modérément en cette rencontre بو بابده منصفانه حرکت ایلدی || Le vin est bon, mais il en faut user modérément باده نافعدر اما معتدلانه استعمال اولنملو در || Manger modérément اعتدال اوزره طعام ایتمك || Il a été taxé modérément اوزرینه اعتدال ایله تحمیل تکلیف اولندی

MODÉRER. Adoucir, tempérer, diminuer A. تعدیل - تقلیل

تعدیل غضب || Modérer sa colère آزالتمق .T کم کردن .P امراض نفسانیه‌یی ses passions, ses désirs, son ambition ایتمک ورغبات نفسی وحرص نام وشانی تعدیل ایتمک Modé- شدّت حرارتنی rer son ardeur, ses prétentions, sa dépense وادّعالرینی ومصرفنی تعدیل وتقلیل ایتمک Cette taxe طرح اولنان تکلیف بغایت est trop forte, il la faut modérer گران اولمغله تعدیله محتاجدر

SE MODÉRER. A. کسب الاعتدال .P اعتدال پذیرفتن .T هوا کسب اعتدال || Le temps s'est modéré اعتدال بولمق ایلدی

Figur. Se posséder, se contenir A. امساک ـ ضبط النفس کندوینی ضبط ایتمک .T خویشتنداری نمودن .P النفس حال || Peu de gens savent se modérer dans la bonne fortune اقبالده قاعدهٔ امساک نفسه رعایت ایدر آدم اقلّ قلیلدر مشکل Il a su se modérer dans les occasions les plus difficiles وقتلرده ضبط نفس ایده بیلدی

MODÉRÉ. A. معتدل .P کم شده .T آزالمش ـ Il est aussi adjectif, et signifie, qui est sage et retenu A. مقتصد المزاج ـ مجبول بالاقتصاد ـ مألوف الاقتصاد || Ce jeune homme est bien modéré بو نوجوان کمال اقتصاد طبع ایله مألوفدر ـ بو نو جوانک غایت اقتصاد مزاجی وار Un esprit modéré اقتصاد طبع ایله مجبول بر مزاج ـ Il se dit aussi des choses || Une chaleur modérée حرارت معتدله Feu modéré آتش معتدل Pouls modéré نبض معتدل

MODERNE. Qui est nouveau, récent A. جدید pl. جدد ـ متأخر pl. متأخرین .P نو ـ پس آمده .T یکی ـ صکره‌دن || Les auteurs, les philosophes, les peintres modernes کلمش مؤلفین متأخرین وفلاسفهٔ متأخرین ومصورین متأخرین Des ouvrages, des usages modernes تألیفات جدیده وآداب وعادات جدیده C'est une invention moderne اختراع جدید ایجاد نو در ـ در Les anciens et les modernes sont d'accord sur ce point بو بابده متقدّمین ومتأخرین متفق الکلامدرلر

MODERNER. Restaurer une antique à la moderne A. تجدید علی وضع المتأخرین .P در طور پس آمدگان نو ساختن .T صکره‌دن کلمشلرک طورنجه یکیلتمک || Benoît XIV voulut moderner le Panthéon فلان نام ریم پاپاسی قدیم الایّامدنبرو موجود اولان فلان هیکلک وضع متأخرین اوزره تجدیدینی مراد ایلدی

MODESTE. Qui a de la modestie A. هاضم ـ خاضع النفس هضم نفس ایله ـ آلچق کوکلّلو .T فروتن .P النفس غایة الغایه هضم نفس || C'est un homme très-modeste مألوف ایله مألوف بر آدمدر Il est modeste dans ses discours, dans ses actions, dans ses gestes, dans ses habits اقوال وافعالنده ورموز واشاراتنده وکسا وملبوساتنده آثار هضم نفسی بدیدار در Il est trop modeste pour souffrir qu'on le loue en sa présence هضم نفسی غالب بر آدم اولمغله مواجهه‌سنده مدح اولنمسنی چکه‌مز Avoir des sentimens, avoir une opinion modeste de soi-même بر کمسنه خاضع النفس اولمق

En parlant d'une femme, il signifie, qui a de la pudeur A. اهل الحیاء ـ محجوبة ـ ادیبة .P آزرمدار ـ عارمند ـ شرمناک .T عارلو || Il faut qu'une fille soit modeste بر قزه کوره اهل حیا وحجاب اولمق شرطدر

Il se dit aussi des choses qui marquent de la modestie A. سیمای ادبلو .T آزرمدار .P موذب ـ ادیب || Visage modeste ـ ضحک ادیبانه ris طور ادیب ـ ادای ادیب air ادیبانه سلوک وحرکت conduite لباس مؤدّب habit خندهٔ ادیبانه ادیبانه ـ On dit aussi, Couleur modeste, c'est-à-dire, qui n'est pas éclatante لون مؤدّب

MODESTEMENT. Avec modestie A. بالتأدّب ـ بالادب .P بآزرم ـ ادیبانه ـ مؤدّبانه .T ادب ایله || Parler modestement ادیبانه تکلّم ایتمک marcher ادیبانه مشی ایتمک s'habiller مؤدّبانه کیینمک ـ ادب ایله یوریمک

MODESTIE. Retenue dans la manière de se conduire et de parler de soi A. استخضاع النفس ـ هضم النفس P فروتنی .T آلچق کوکلّلک ـ کوکل آلچقلغی || Parler avec modestie قاعدهٔ هضم نفسه رعایت ایله تکلّم ایتمک se comporter هضم نفس ایله عمل وحرکت ایتمک Se tenir dans la modestie استخضاع ـ هضم نفس حدودینی تجاوز ایتمامک Cela est fort contraire à la modestie chrétienne بو کیفیّت مذهب عیسویه لایق تخضّع نفس شروطنه کلّیاً مغایر در On n'ose le louer en sa présence, de peur de blesser sa modestie هضم نفسنه طوقنمقدن احترازاً یوزینه قارشو مدح وستایشه جسارت اولنمز Il a toujours gardé une grande modestie dans ses habits et dans toute sa conduite ملبوساتنده وکافهٔ افعال وحرکاتنده دائما قواعد هضم نفسه رعایت ایتمشدر

Il se prend aussi pour Pudeur *A.* حیا ـ ادب ـ خفارت ـ
T. عار ـ ننگ ـ آزرم ـ شرم *P.* محجوبیت ـ حجاب
محجوبلق || La modestie est un des grands ornemens d'une
fille بکر قیزه کوره حیا وخفارت اعاظم اسباب زیب
Ces paroles-là blessent la modestie بو مقوله اقوال وزینتدر
وکلمات مخلّ شرم وحیا در

MODICITÉ. Petite quantité *A.* قلت ـ نزارت *P.* اندکی ـ
T. آزلق کمتری || La modicité d'une somme, du prix مبلغک
du revenu وقیمتک نزارتی ایرادک قلتی de sa dépense
فلانک قلت مصارفی

MODIFICATIF. Qui modifie *A.* موجب التعدیل ـ معدّل *P.*
موجب تعدیل *T.* تعدیلساز ایدیجی || Terme modificatif تعدیل
تعدیل اولهجق لفظ

MODIFICATION. Modération, restriction *A.* تعدیل pl. تعدیلات
|| Il faut apporter quelque modification à ces articles-là اشبو
شروط بعض کونه تعدیلاته محتاجدر

Et mode, manière d'être d'une substance *A.* اسلوب pl. اسالیب
|| Les corps sont susceptibles de différentes modifications اجسامک
اسالیب ـ اسالیب گوناگون کسبنه لیاقتلری وار در
متنوّعه کسبنه

MODIFIER. Modérer, adoucir *A.* تعدیل || Il faut un peu
modifier cet article-là بو مادّه‌یی نوعمّا تعدیل ایتمک
اقتضا ایدر

Et donner un mode, une manière d'être *A.* وضع فی الاسلوب ـ
|| اسلوب ویرمک *T.* اسلوب دادن *P.* وضع فی الهیئة
Les différents arrangemens des parties modifient la matière
اجزانک مختلف ترتیبلریله مادّه‌یه هیئت ویریلور

MODIQUE. Renfermé dans les bornes de la modicité *A.* نزیر ـ
نا ـ کمقدر ـ کمتر ـ اندک *P.* قلیل المقدار ـ جزئی ـ یسیر
T. از || Une somme modique مبلغ یسیر un repas طعام
جیز une taxe ضریبهٔ نزیره Il a une fortune modique مال
نزیر Son revenu est modique ایرادی قلیل المقدار یسیره مالکدر
جزئیدر ـ در

MODIQUEMENT, adv. *A.* نزیراً ـ یسیراً ـ جزئیاً *P.* کمترانه ـ
T. نا چیزانه آزلق ایله ـ آز اولهرق || Il paye modiquement
ses domestiques خدمتکارلرینه جزئی اجرت ویرر ـ اجرت
یسیر ویرر

MODULATION. Suite de plusieurs tons qui forment un chant
suivant les règles du mode dans lequel il est composé *A.* نغمة
pl. نغمات *P.* ترانه *T.* ازکی || La modulation de cet air est
fort agréable بو مقامک نغمه‌سی غایت لطیفدر

MODULE. T. d'Archit. Mesure que l'on prend, pour régler
les proportions des colonnes, et qui est d'ordinaire le diamètre de
la colonne *A.* قطر العمود *P.* اندازهٔ ستون *T.* دیرک چاپی
|| Le fût de cette colonne a tant de module بو ستونک کوده‌سی
قطراً شو مقدار در ـ قطری شو مقدار در ـ Il se dit aussi du dia-
mètre d'une médaille *A.* قطر السکّة

MOELLE. Substance molle, contenue dans la concavité des os
A. مخ pl. مخاخ ـ نقی *P.* مغز استخوان *T.* ایلیک
|| Moelle de boeuf اوکوز ایلیکی Sucer la moelle d'un os *A.*
تمخّی العظم *T.* مغز استخوانی صاوروب چیقارمق Le froid
a pénétré jusqu'à la moelle des os شدّت برودت مخ عظامه
قدر تاثیر ایلدی

On appelle Moelle allongée, Moelle de l'épine, Moelle épi-
nière, le prolongement vertébral du cerveau, depuis le cervelet
jusqu'à l'os sacrum *A.* نخاع ـ سلیل *P.* مغز پشتمازه *T.* مردار
قوقار ایلیک ـ ایلیک

Il se dit aussi de la substance molle qui se trouve dans
certains arbres *A.* مخ ـ لب *P.* مغز *T.* اوز || de la moelle de
figuier انجیر اغاجنک لبّی ـ اوزی ـ En parlant de roseaux,
on emploie les mots *A.* قشغة *T.* قامشک اوزی ـ قامشک ایچی

MOELLEUSEMENT, au figuré. D'une manière moelleuse *A.*
بکثرة اللبّ *P.* بمعناداری *T.* چوق معنا ایله

MOELLEUX. Rempli de moelle *A.* کثیر المخ ـ مخیخ *P.*
مغزناک *T.* ایلیکلو ـ ایلیکلو || Un os moelleux عظم مخیخ
کمیک

En parlant des arbres *A.* کثیر اللبّ *P.* مغزدار *T.* اوزلو
|| Bois moelleux خشب کثیر اللبّ ـ اوزلو اغاج ـ On dit
figur. Un discours moelleux, pour dire, un discours plein de sens
A. کلام کثیر اللبّ ـ مقالة کثیر اللبّ *P.* سخن مغزدار ـ
مقالهٔ معنی دار *T.* معناسی چوق سوز

On appelle Voix moelleuse, une voix douce *A.* صوت لطیف
P. صدای شیرین *T.* طاتلو سس

MOELLON. Menue pierre à batir, qui s'emploie aux fonde-
mens, et aux murs de clôture *A.* قضیض *P.* سنگ خرده
T. مولوز طاشی || Tirer du moellon de la carrière طاش

Un mur construit en moellon اوجاغندن استخراج قصیص ایتمک مولوز طاشلریله بنا اولنمش دیوار

MOEURS. Habitudes naturelles ou acquises *A.* خلق pl. اخلاق *T.* خوی *P.* خو خصایل pl. خصال pl. خصلت ‖ Bonnes moeurs اخلاق حسنه اخلاق بهیّه ـ اخلاق ذمیمه mauvaises اخلاق مستهجنه ـ اخلاق سیّئه ـ ذمایم اخلاق ـ douces et honnêtes اخلاق مرضیّه ومرغوبه corrompues اخلاق صالحه ـ اخلاق فاسده La science des moeurs علم اخلاق La doctrine des moeurs قاعدهٔ اخلاق Former les moeurs de quelqu'un برکمسنه‌نک خصایل واخلاقنی صیغهٔ حسنه اوزره تصویغ برکمسنه‌نک اخلاقنی تهذیب ایتمک ـ ایتمک Régler ses moeurs خصایل واخلاقنی رابطهٔ حسنه‌یه وضع ایتمک Changer de moeurs تبدیل اخلاق ایتمک Rien ne corrompt plus les moeurs que la mauvaise compagnie مصاحبت اشرار قدر مفسد اخلاق بر شئ یوقدر La réformation des moeurs تصحیح اخلاقنک اصلاح اخلاق ـ اخلاق L'innocence de ses moeurs برکمسنه‌نک نقا وصفوتی Un certificat de vie et de moeurs اخلاقی وسلوک ومشواری کیفیتنی متضمّن شهادتنامه

On dit proverb. Les honneurs changent les moeurs حال دولتمندی واقبال باعث تبدیل اخلاق اولور

On dit, qu'un homme a des moeurs, pour dire, qu'il a de bonnes moeurs *A.* محمود الاخلاق *P.* نیک خو *T.* ایو خویلو ou qu'il n'a point de moeurs *A.* اخلاق برگزیده صاحبی ـ مذموم الاخلاق *P.* زشت خو *T.* فنا خویلو

Il se dit aussi des habitudes d'une nation, de ses coutumes et de ses usages *A.* pl. طبایع ـ pl. اخلاق ـ pl. شیم ـ pl. سیر *P.* خوی *T.* خویلر ‖ Les moeurs d'une nation, d'un peuple بر ملّتک وبر قومک شیم وسیری سیر واخلاقی ـ Chaque nation a ses moeurs هر ملّتک سیر واخلاق مخصوصه‌سی وار در Ces peuples-là ont des moeurs bien différentes des nôtres اول اقوامک شیم وسیری بزمکیلره غایت ایله مختلفدر Moeurs barbares سیر واخلاق جهالت آلود civilisées حسن تربیه ایله کسب ظرافت ایتمش شیم واخلاق

On dit aussi, Les moeurs des animaux, pour dire, leurs inclinations طبایع الحیوانات

MOHATRA. Il se dit d'un marché par lequel un marchand vend très-cher à crédit, ce qu'il rachète aussitôt à très-vil prix, mais argent comptant *A.* بیع العینة

MOI. Pronom de la première personne *A.* انا *P.* من *T.* بن

On dit, De vous à moi, pour indiquer à la personne à qui l'on parle qu'on va lui dire une chose qui doit rester secrète *A.* الکلام بیننا وبین الله *P.* سخن میان ما مانده باشد *T.* صحبت آره‌مزده قالسون ـ سوز ارامزده قالسون ‖ De vous à moi, c'est un pauvre homme سوز آرامزده قالسون برامز بر آدمدر De vous à moi, je ne crois pas que la chose réussisse سوز بینمزده قالسون بو ماده‌نک باشه چیقه‌جغنی عقلم کسمز

QUANT À MOI. Façon de parler dont on se sert pour marquer plus particulièrement ce qu'on pense *A.* علی رأیی *P.* بر رأی *T.* بکا قالنجه ‖ Vous en direz ce qu'il vous plaira; quant à moi, je sais bien ce qui en est سن دیلدیککی سویله بکا قالنجه نه ایدوکنی رعنا بیلورم

Moi, se prend aussi substantivement pour signifier, l'attachement de quelqu'un pour ce qui lui est personnel *A.* ادّعاء النفس *P.* دعوای منی *T.* بنلک دعواسی ‖ Le moi choque toujours l'amour-propre des autres بنلک دعواسی سائرلرک حبّ نفسلرینه موجب رنجش خاطر اولور

MOIGNON. Ce qui reste d'un membre coupé *A.* قطعة *P.* ماندهٔ عضو بریده *T.* کسک بقیّه‌سی ‖ Il lui a fallu couper le bras fort près de l'épaule, et il ne lui reste plus qu'un moignon قولی اوموزک پک یقین یرندن کسلمک اقتضا ایتمکله اوزرنده یالکز برکسک بقیّه‌سی قالمشدر

MOINDRE. Plus petit *A.* اقلّ *P.* کمتر ـ دونتر ـ کمترین ـ اندکترین *T.* دخی آز ـ آزجه ‖ Cette colonne est moindre que l'autre en hauteur et en grosseur بو ستون قدّاً وجسماً دیگرندن کمتر در La distance d'ici là est moindre que vous ne dites بوندن اول طرفه قدر اولان مسافه سنک دیدیککدن اقلدر Une somme moindre qu'une autre دیگرندن اقل اولان مقدار Votre douleur en sera moindre رنج ووجعک اقل اولەجقدر C'est la moindre satisfaction, la moindre récompense qu'on lui doive حقنه اجراسی لازم اولان رسمٌ تطییبک ومکافاتک مرتبهٔ اقلّیدر C'est le moindre service que je lui voudrais rendre ایتمکه خواهشکار اولدیغم خدمتک اقل مرتبه‌سیدر

Il signifie aussi, moins considérable *A.* ادنا ـ دون *P.* دونتر ـ کمتر *T.* آشاغی ‖ Prendre toujours la moindre place دائما ادنا طرفده اتخاذ مقام ایتمک Il est revêtu d'une moindre

مقدّمکی منصبدن ادنا بر مقامه تعیین dignité qu'auparavant اولندی || Il tient un moindre rang رتبه‌سی دونتر در Une étoffe de moindre valeur qu'une autre بهاسی اول برندن آشاغی بر متاع Cette étoffe-là est moindre de beaucoup بو قماشک مرتبه‌سی چوق دوندر – Et qui n'est pas si bon, ou qui est plus mauvais || Ce vin-là est moindre que l'autre بو باده دیگرندن ادنا در

On se sert du mot de Moindre avec l'article, pour dire, de quelque peu de considération que soit une personne, ou quelque petite, quelque peu importante que soit une chose *A.* احقر – ادنا *P.* کمترین *T.* اک کوچک – اک آلچق || Le moindre personne que vous m'enverrez اک ارسال ایده‌جککز C'est une chose que le moindre soldat peut faire ادنا آدم عسکری نفراتنک اک ادناسی بو ایشی ایده بیلور Au moindre bruit il s'éveille ادنا شماطه‌دن اویانور Au moindre signe vous serez obéi ادنا اشارتک ایله سنک اطاعتکده اوله‌جقلر در

Avec l'article et une négative, il signifie, aucun *A.* لا احد – اصلا *P.* دیّار – هیچ *T.* هیچ || Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه هیچ بر درلو اکرام ایتمدی Je n'en ai pas la moindre appréhension بو بابده اصلا ودیّار خوفم یوقدر Il ne lui a pas dit le moindre mot کندویه لفظ واحد سویلمدی – هیچ بر لفظ Je n'ai pas le moindre souvenir de ce que vous me dites دیدیککز شیٔ اصلا ودیّار خاطرنشانم دکلدر

MOINE. Religieux institué pour vivre séparé du monde *A.* زاهد pl. زهّاد – قسّیس pl. قسّیسین *P.* کشیش *T.* کشیش

MOINEAU. Passereau *A.* عصفور pl. عصافیر *P.* کنجشک – کشکوفه *T.* سرچه

MOINERIE. T. collectif. Tous les moines *A.* زمرة الزهّاد *P.* گروه زاهدان *T.* کشیشلر – Il signifie aussi, l'esprit, l'humeur des moines *A.* طبیعة الزهّاد

MOINESSE. Religieuse *A.* زاهدة

MOINS, adverbe de comparaison, qui est opposé à Plus *A.* اقلّ مرتبة – دونا *P.* کم *T.* دونجه – آشاغیجه – آز – دخی || Parlez moins haut سسکی دونجه چیقاررق سویله Soyez moins en colère غضبکی کم ایله J'ai bien moins d'intérêt que vous en cela بو بابده بنم غرض ومصلحتم سنککینه کوره اقلدر Plus vous le presserez, moins il en fera سن تضییقی زیاده ایتدکجه کندوسی کم عمل ایده‌جکدر Cela n'a pas moins de trente pieds – بو شیٔ اوتوز قدمدن دون دکلدر آشاغی دکلدر

Rien moins. Il signifie quelquefois, point *A.* قطعا *P.* هیچ *T.* هیچ || Il n'est rien moins que sage قطعا عاقل دکلدر Cette nouvelle n'est rien moins que vraie بو خبر قطعا صحیح دکلدر – Quelquefois il a le sens positif *A.* لا غیر الا *P.* دیگر نه بلکه *T.* بشقه شیٔ دکل || Vous lui devez du respect, car il n'est rien moins que votre père فلانک حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایتمک لازمدر زیرا بشقه شیٔ دکل سنک پدرکدر

On dit d'une chose de nulle considération, que c'est moins que rien *A.* اقلّ من لا شیٔ *P.* کمتر از نا چیز *T.* هیچدن آز – هیچ مقوله‌سی || Le présent que je vous fais est moins que rien طرفکه تقدیم ایلدیکم هدیّه هیچ مقوله‌سیدر – لا شیٔ مقوله‌سیدر

En moins de rien, signifie, en très-peu de temps *T.* آن واحدده – آن اغیر منقسمده || Il a mangé son bien en moins de rien آن غیر منقسمده مالنی اکل وبلع ایلدی

Moins, s'emploie aussi substantivement || Le moins que vous puissiez faire, c'est de l'aller trouver اقلّ مرتبه‌ده ایده بیله‌جککز شیٔ خانه‌سنه واروب فلانی بولمقدر Ils sont à peu près d'accord, ils en sont sur le plus et sur le moins اوزلاشمغه قریبدرلر همان زیاده ونقصان اوزرینه مباحثه ایتمکده درلر – قلیل وکثیر اوزرینه سویلشورلر – Il ne s'agit que du plus ou du moins صدد همان قلیل وکثیره دائر در – زیاده ونقصانه دائر در

À moins de, signifie, à un prix au dessous de... *A.* اقلّ من *P.* کم از *T.* آندن آشاغی || Je ne vous donnerai pas mon cheval à moins de mille francs آتمی بیک غروشدن آشاغی ویرمم – Il signifie aussi, sous une certaine condition *A.* بشرط *P.* بشرط آنکه *T.* شو شرط ایله که || Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une rétractation جرمندن فارغ اوله‌جغنی وعد ایتمک شرطیله عفو ایده‌رم

A moins que. Si ce n'est que *A.* فالا ان *P.* مگر که *T.* مکر || Il n'en fera rien, à moins que vous ne lui parliez مکر کیم – بر درلو حرکت ایتمیه‌جکدر مکر سن کندویه سویلیه‌جک اولور ایسه‌ک A moins que vous ne preniez bien votre temps, vous

n'en viendrez pas à bout بو خصوصده ظفریاب اولەمیەجقسک
وقت مناسبنی - مکر کیم وقت فرصتنی بوله بیلسەک
À moins d'être fou, il n'est || بولمدقچه ظفر بولەمیەجقسک
pas possible de raisonner ainsi بو مقولـه ملاحظـه ایتمـک
احتمالی محالدر مکر مجنون ایسه

Au Moins, Du moins, Tout au Moins, Tout du moins. Sorte de conjonction, qui sert à marquer quelque restriction dans les choses dont on parle *A.* لا اقلّ *P.* باری *T.* هیچ اولمز ایسه
Si vous ne voulez pas être pour lui, au || هیچ دکل ایسه -
moins ne soyez pas contre فلانه معین اولمق استمز ایسەک
S'il n'est باری علیهنه اولمه - هیچ اولمز ایسه علیهنه اولمه
pas fort riche, au moins il a de quoi vivre honnêtement پک
مالدار دکل ایسه لا اقلّ عرضیلـه کچینەجک قدر مالی
Donnez-lui tout au moins de quoi vivre وار در هیـچ دکل
ایسه کچینەجک قدر شئ ویر

Sur et tant moins. T. de Pratique. En déduction *A.* لاجل
آشاغـی وارلمـق *T.* برای فرو نهادن از *P.* التنزیل عن
Je vous donnerai cela sur et tant moins de ce que || ایچون
je vous dois ـ کا اولان دینمدن تنزیل اولنمق اوزره شو
مقدار اقچه ویرەجکم

MOIRE. Étoffe de soie ondée et serrée *A.* سندس *P.* کمخا
Moire ondée || کمحا *T.* موجلو کمحا ـ کمخای موجدار
MOIRÉ. Qui est ondé comme la moire *A.* ذواشکال الامواج
Une étoffe moirée || موجلو *T.* موجدار *P.* - ثوب موجـدار
موجلو قماش

MOIS. Une des douze parties de l'année *A.* شهر pl. شهور
Le premier du mois || آی *T.* ماه *P.* آیک ـ آیک ابتداسی
Quel quantième du mois avons-nous? آیک اوّلکـی کونی
Sa lettre est datée d'un tel آیک قاچنجیسیدر ـ قاچنده یز
mois مکتوبی فلان ماه تاریخیله مورّخدر Le mois est expiré
Payer par mois, au mois تمام اولدی ـ ماه منقضی اولدی
Il gagne tant ماهیّه اولەرق ـ ماه بماه ـ مشاهرةً ادا ایتمک
par mois آیده شو قدر قزانور ـ بهر ماه شو قدر کسب ایدر
Louer une maison au mois بر منزلـی ماهیّـه ایلـه ایجار
Mois solaire *A.* شهر شمسیّ pl. شهور شمسیّـة ایتمک Mois
lunaire *A.* شهر قمریّ pl. شهور قمریّة

MOISIR et SE MOISIR. Se couvrir d'une certaine mousse qui marque un commencement de corruption *A.* تـکرّج - تسنه *P.*
کوف باغلمق *T.* کره گرفتن ـ کلاش بستن - بُوز گرفتن
Un fromage qui se moisit || کوفلنان پنیر Tout se moisit dans
les lieux humides نمناک یرلرده هر شئ تسنه ایدر

Moisi. *A.* متسنه - متکرّج *P.* بُوز گرفته - کلاش بستـه *T.*
Du pain moisi || کوف باغلمش ـ کوفلنمش - نان متسنـه
کوفلنمش اتمک

MOISISSURE. État d'une chose moisie *A.* سنه - کرج *P.* بُوز ـ
C'est la moisissure qui a || کوف *T.* کلاش - بوزک - کره
gâté tout cela بونلرک جملەسنی افساد ایدن کوفدر

MOISSON. Récolte des blés et autres grains *A.* حصاد -
محصول - غلّه || محصولی - غلّه بچمی *T.* درو *P.* حصیدة
Belle moisson کوزل اکیـن ـ حصیدهٔ جیّده riche, abondante
خصب وبرکتی فراوان حصیده Le temps est bon pour la
moisson هوا حصاد ایچون مساعد در Voilà une belle espé-
rance de moisson ـ اشته حصادک کلیشی امّید خیری موجبدر
Il se dit aussi du temps - محصولک کلیشی کوزل کوربنور
de la moisson *A.* وقـت الحصاد - موسم الحصاد *P.* هنگام
La moisson approche || بچـم وقتی - اوراق وقتی *T.* درو
Pendant la moisson موسم حصاد تقرّب ایدر - خلال حصادده
بچم اثناسنده

MOISSONNER. Faire la récolte des blés et autres grains *A.*
-اکین بچمک ـ بچمک *T.* درویدن *P.* احتصاد ـ تحصید
Moissonner les fromens, les avoines || غلّاتی بچمک حنطـه
Moissonner un champ ویولاف اکینلرینی بچمک برتارلانک
اکیننی بچمک

On dit figur. || La mort a moissonné un grand nombre d'hom-
mes قتی کلّی نفوس درویدهٔ منجل هلاک ودمار اولمشدر
Sa vie a été moissonnée dans sa fleur درخـت عمـری حال
کمال ریعاننده ایکن درویدهٔ داس هادم اللذات اولمشدر

On dit aussi figur. Moissonner des palmes et des lauriers
وسیلهٔ افتخار ابدی اولەجق شعایر جلیلهٔ فتوح وغزوات
جمعنه موفق اولمق

On dit proverb. Celui qui sème le vent moissonnera la tem-
pête *P.* هر چه کاری بدروی *T.* هر کس اکدیکنی بچر

MOISSONNEUR. Celui qui moissonne *A.* حاصد pl. حصّاد *P.*
Louer des moissonneurs || اکین بچیجی - اوراقجی *T.* دروگر
کرا ایله اوراقجی طوتمق - اوراقجی کرالمق

MOITE. Qui est un peu humide *A.* رطب - بلّ - بلیل -

ندیٓ .P نمناك .T یاش || Avoir les mains moites ندیٓ
اللر یاش اولمق ـ الایادی اولمق || Ces draps ne sont pas
bien séchés, ils sont encore moites بو چوقهلر کرکی کبی
قوریمیوب هنوز رطبدر

MOITEUR. Qualité de ce qui est moite .A ندی ـ رطوبت
.P نم .T یاشلق || Il est hors de la sueur, il ne lui reste
qu'une légère moiteur فلانك تری برطرف اولوب جزئیجه
بر رطوبتی قالمشدر Après un accès de fièvre, il reste d'or-
dinaire un peu de moiteur حمانك نوبتی برطرف اولدقدنصکره
عادتا وجودده بر رطوبت قالور

MOITIÉ. L'une des deux parties égales dans lesquelles un tout
est divisé .A نصف .P نیم .T یاری || La moitié de cette suc-
cession lui appartient بو ترکهنك نصفی فلانه عائد در ـ
فلانه اصابت ایدر Partager quelque chose moitié par moitié
یاری یاری یه ـ برشیئی بالمناصفه تقسیم ایتمك La moitié
d'un pain نصف پارچهسی ـ اتمکك نصفی Mettre moitié
d'eau dans son vin شرابك ایچنه نصف مقداری صو
نصفی مقداری قطع Il en faut retrancher la moitié قاتمق
وافراز اولنملو در

On dit, Donner des terres à moitié, pour dire, les donner
à ferme, à condition d'en partager les fruits par moitié .A
غلات وحاصلاتی .T الزام بشرط المزارعة ـ ایجار بالمزارعة
|| یاری یاری بولشمك شرطیله چفتلکی کرایه ویرمك
Il a pris cette terre à moitié بو چفتلکی مزارعه شرطیله التزام
بو اراضیده مزارعه شرطیله Il laboure cette terre à moitié ایلدی
زراعت وحراثت ایدر

On dit, Être de moitié avec quelqu'un, pour dire, faire avec lui
une société où la perte et le gain se partagent par moitié .A
یاری یاری یه .T نیم بنیم همبازشدن .P اشتراك بالمناصفة
|| اورتاقلشمق Ils ont fait ce traité-là ensemble, ils sont de
moitié بالمناصفه مشترك اولوب اول بابده بینلرنده عقد
بو خصوصده Ils sont de moitié dans cette affaire معاهده اولنمشدر
علی وجه المناصفه مشترکدرلر

MOKA. Le café qui vient de Moka, ville d'Arabie .A بنّ
یمن قهوهسی .T قهوهٔ مخا .P مخا

MOL. V. Mou.

MOLAIRE. Il se dit des grosses dents qui servent à broyer les
alimens .A طاحنة .pl طواحن .P دندان آسیا .T آزی دیش

MÔLE. Masse de chair informe dont les femmes accouchent
quelquefois au lieu d'un enfant .A مضغة .P گوشتپاره .T ات
پارچهسی || Cette femme, que l'on a crue grosse durant six
mois, n'est accouchée que d'une môle التی آیدنبرو حامله ظنّ
اولنمش قاری بو دفعه بر مضغه وضع ایلدی

MÔLE. Jettée de pierres à l'entrée d'un port pour le rendre
meilleur, et mettre les vaisseaux plus en sûreté T لیمان
آغزینه متانت ویرمك ایچون طرح اولنان طاش ییغنی

MOLÉCULE. Petite partie d'un corps .A جزء دقیق .pl اجزاء
دقیقة .P جزء خرد وباریك .T اوفاق دانهجك || Les
molécules de l'air هوانك اجزای دقیقهسی du sang دمك
اجزای دقیقهسی

MOLESTER. Vexer, tourmenter .A جور ـ ایذا ـ ایقاع الجور
والاذا .P آزرده کردن ـ ستمیدن .T خرپالمق || Molester
quelqu'un en lui suscitant des procès فلانك علیهنه دعوالر
ایجادیله جور وایذاسنه مبادرت ایتمك Ils les a fort mo-
lestés par ses chicanes تزویرات وتلبیساتیله فلانلری بغایت
آزرده ایلدی

MOLESTÉ. .A متأذّی .P آزرده ـ ستمزده .T خرپالنمش

MOLETTE. La partie de l'éperon qui sert à piquer le cheval
.A منقار المهاز .P چنگ مهمیز .T مهمیزك ایکندسی

MOLLASSE. Trop mou .A رخو .P سست .T کوشك ـ
سلپوك || Chair mollasse لحم رخو ـ کوشك ات peau جلد
کوشك دری ـ پوست سست ـ رخو

MOLLEMENT. Il n'est guère d'usage au propre que dans ces
phrases: Être couché mollement, pour dire, être couché dans
un bon lit .T فراش ناعم اوزرنده یاتمق ـ ناعماً یاتمق
S'asseoir mollement, pour dire, être assis sur un siége bien mol-
let نرم وناعم بر صندلیه اوزرنده اوتورمق

Figur. Lâchement, sans vigueur .A بالرخاوة ـ بالفتور ـ
کوشکلك .T با سستی .P فاتراً ـ ونیاً ـ بالوناء ـ مسترخیاً
بالفتور والرخاوة حرکت ایتمك Agir mollement || ایله tra-
vailler رخاوت ایله سعی ایتمك Il s'est conduit mollement
dans cette affaire بو خصوصده بالوناء والرخاوة حرکت
کوشك طاوراندی ـ ایلدی

MOLLESSE. Qualité de ce qui est mou .A ملاینت ـ ملایمت
.P نرمی .T یومشقلق || La mollesse et la dureté des corps
اجرامك ملایمتی وغلظتی La mollesse des chairs est une

marque de mauvaise constitution ملایمت لحوم ترکیب ابدانک
سوء حالنه دلالت ایدر

Figur. Manque de vigueur et de fermeté A. رخاوت ـ وناء
P. سستی T. کوشکلک || Il a trop de mollesse dans son caractère رخاوت طبعی ـ طبیعتنده کلی رخاوت وار در
اداب واخلاقمزده اولان La mollesse de nos moeurs غالبدر
سنک Je crains la mollesse de vos conseils حال رخاوت
رأیکده درکار اولان کوشکلکدن خوف ایدرم

Et excès d'indulgence A. رخاصة الطبع ـ دهاسة الطبع ـ
دماثة الطبع ـ ملاینة المزاج P. نرمخوییی T. یواش
پدرک || La mollesse de ce père à perdu ses enfans خویلولق
رخاوت طبعی اولادینک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Et délicatesse d'une vie efféminée A. نعومة العیش P. تن
تن پرورلک ـ چولپهلق T. ناز ونعیم ـ نازندگی ـ پروری
|| Vivre dans la mollesse نعومت عیش ایله کچنمک La mollesse Asiatique اقوام شرقیهنک مألوف اولدقلری ناز ونعیم

Ce mot se prend en littérature dans un sens d'éloge A. سهولت ـ
سلاست P. آسانی T. قولایلق || Ce poète a dans ses vers beaucoup de douceur et de mollesse بو شاعرک اشعارنده غایت
حلاوت وسلاست وار در

MOLLET. Diminutif de Mou. Qui est agréable au toucher A.
ناعم ـ دمیث P. نرم T. یومشق ـ یومشقرق || Des coussins bien mollets یومشق یصدیقلر ـ وساید ناعمه Un lit mollet
لیّن وناعم بر ثوب Une étoffe douce et mollette فراش ناعم

On dit d'un homme qui marche avec peine après une attaque de goutte, qu'il a les pieds mollets A. ضعیف الاقدام T.
آیاغی کوشکک T. سست پا

On dit, Le mollet de la jambe, pour dire, le gras de la jambe A. ربلة الساق P. نرمهٔ ساق T. بالدرک قبا اتی

MOLLIÈRE. Il se dit de certaines terres grasses dans lesquelles les chevaux et les voitures sont en danger d'enfoncer A.
سواخ ـ صوّاخ P. زمین لوشناک T. بتاقلق یر || Son cheval s'est abattu dans une mollière آتی بر بتاقلق یره ییقلدی

MOLLIFIER. T. de Méd. Rendre mou A. تلیین P. نرم ساختن
T. یومشاتمق || Cela sert à mollifier les humeurs بو شیٔ تلیین
اخلاطه مدار اولور Un cataplasme pour mollifier une tumeur
ورمی تلیین ایدهجک لاپه

MOLLIFIÉ. A. ملیّن P. نرمی پذیرفته ـ ملاینت یافته T.
یومشامش

MOLLIR. Devenir mou A. تلیّن ـ استلانة ـ کسب الملاینة ـ
کسب الملایمة P. نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن T. یومشامق
|| Les nèfles mollissent sur la paille موشمله صمان اوزرنده
طوردقچه کسب ملاینت ایدر

Et fléchir, manquer de force A. تراخی ـ مراخات ـ کسب
الرخاوة ـ کسب الفتور P. سستی یافتن ـ سستی نمودن ـ
بی ناب شدن T. کوشمک ـ فتور کتورمک || Ce cheval aura peine à fournir sa course, il commence à mollir بو آت
کسب فتور ورخاوته باشلادیغندن عدو وسبقتدن عاجز
یلکنلره اولهجغی درکار در Le vent mollissait contre les voiles یلکنلره
یلکنلره کلان روزکارده آثار ـ کلان روزکار کوشکک ایدی
رخاوت عارض اولور ایدی ـ Figur. || Il ne faut pas mollir dans cette affaire بو خصوصده فتور ورخاوت جائز دکلدر
Il se pique de fermeté, mais je l'ai vu mollir dans une occasion importante فلان کشی متانت ادّعاسنده ایکن بر امر
مهمّده کوشدیکنی کوردم Vous mollissez سن تراخی ایدرسک
Les troupes mollissent عسکره کوشکلک کلیور ـ عسکرک
پای متانتنه آثار فتور ورخاوت بدیدار اولهیور

MOMENT. Instant ou temps fort court A. آن pl. آنات P.
دم T. دقیقه ـ ساعت || Le moment de la mort آن موت ـ
ساعت موت Le dernier moment آن اخیر ـ آن واپسین ـ
دم واپسین ـ ساعت صوک Attendez un moment یک آن
یک آنده Je reviens dans un moment آزهجق بکله ـ بکله
عودت ایدرم ـ آنیده عودت ایدرم Il n'a plus qu'un moment à vivre عمری قالدی ـ بر آن عمری ـ بر دقیقهلک عمری
بر نفس عمری Je compte les heures et les momens آنات
وساعاتی تعداد ایدرم Je vous demande un moment d'audience
سندن ملاقات یکدمه طلبنده یم On l'attend à toute heure
et à tout moment هر آن وهر ساعتده ورودی مأمول ومنتظر
در Il peut venir d'un moment à l'autre آن بآن ورودی مأمولدر ـ
هر دم وآن ظهور ایلمسی مأمولدر Il ne faut pas abuser de votre temps, car tous vos momens sont précieux کافهٔ آنات
وساعاتک لازملو اولمغله بیهوده صرف وقت ایتمک روا
دکلدر

PAR MOMENS. Par intervalles A. بعد وقت ـ وقتاً ـ بعضاً P.
گاه ـ گاه وبیگاه T. گاه گاه ـ آرالق آرالق ـ آرالقده || Il est fou par momens آرالق آرالق تجنّن ایدر ـ گاه گاه دلولکی

دلو اولور - طوتار

On dit, Un bon moment, pour dire, un instant favorable *A.* وقت مناسب *P.* دم درخور *T.* مناسبتلو وقت || Prendre un bon moment بر وقت مناسبی بولمق attendre وقت مناسب ظهورینه منتظر اولمق Cet homme est habile et vigilant, il saisit toujours les bons momens اصحاب بصیرت وحذاقتدن اولمغله مناسب وقتلری بولوب دائما اغتنام فرصت ایدر

À Tout Moment, À Tous Momens. *A.* فی كل حین، وآن *P.* هر دم وآن *T.* هر آن وهر دقیقه || Je crois à tout moment le voir هر آن وهر دقیقه فلانی كوردیكمی ظن ایدرم

Au moment où, Au moment que *A.* عند الوقت *P.* در آندمكه - *T.* آنكه كه وقتده - ساعتده || Au moment où il arrivera ورودی ساعتده - ورودی وقتده Au moment que je le verrai, je lui parlerai de vous فلانی كوردیكم وقتده سكا دائر صحبت ایده جكم

Du moment que. *A.* من وقت، *P.* از آندمكه *T.* آندنبرو - ساعتدنبرو || De moment que je l'ai connu, je l'ai aimé فلان ایله كسب معارفه ایلدیكم آندنبرو كندویه محبت ایلدم — On dit aussi, Dès ce moment اول آندنبرو

De ce moment. *A.* من هذا الوقت *P.* ازین دم *T.* شمدیدن - همان شمدیدن

Dans le moment. Sur le champ *A.* علی الفور - فی الحال *P.* در حال - *T.* درین ساعت - آنیده شمدی || Je reviens dans le moment آنیده عودت ایدرم

MOMENTANÉ. Qui ne dure qu'un moment *A.* آنی *P.* یكدمه *T.* بر دقیقه‌لك || Un effort momentané یكدمه سعی وكوشش Hasarder son salut pour un plaisir momentané سلامت نفسنی صفای یكدمه ایچون معرض خطره القا ایتمك

MOMENTANÉMENT. Pour un moment *A.* لوقت - لوقت ما *P.* یكدم - الیسیر *T.* برای اندك وقتی - بر آز - بر دقیقه قدرنجه || وقت Je suis ici momentanément وقت یسیر ایچون بونده Ce météore n'a paru que momentanément بو علامت سماویه یم انجق بر آز وقت كورندی - یكدمدن زیاده كورنمامشدر

MOMIE. Corps embaumé à la manière des anciens Égyptiens *A.* مومیا *P.* مومیای

MON. Pronom possessif personnel *A.* ی *P.* من *T.* بنم || Mon livre *A.* كتابی *P.* كتاب من *T.* كتابم بنم كتابم

MONACAL. Appartenant à l'état de moine *A.* زاهدی *P.* كشیشی - *T.* كشیشه مخصوص زاهدی || Habit monacal كسوهٔ زاهدیه Vie, règle monacale عیش زاهدی وقاعدهٔ زاهدیه

MONACALEMENT. D'une façon monacale *A.* علی طریق الزهادة - بالزهد *P.* زاهدانه - كشیشانه *T.* كشیشچه

MONACHISME. L'état des moines *A.* حال الزهد - زهادت - طریقة زاهدیة *P.* حال زاهدی *T.* كشیشلك

MONARCHIE. Le gouvernement d'un État régi par un seul chef *A.* حكومة منفردة - حكومة سلطانیة *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || La monarchie est opposée à la démocratie حكومت سلطانیه حكومت جمهور ناسك نقیضیدر Ce prince aspire à la monarchie universelle بو حكمدار كافهٔ عالمه پادشاهلق ایتمك قیدنده در

Il se dit aussi de l'État gouverné par un monarque *A.* سلطنت || La monarchie des Assyriens ne s'étendait que dans l'Asie سلطنت سریانیون یالكز آسیا اقلیمنه منحصر ایدی La monarchie Française comprenait autrefois la France, la Germanie, la meilleure partie de l'Italie, etc. مقدما فرانسه سلطنتی فرانسه وجرمانیا واحسن ممالك ایتالیا وسائر نیجه ممالكی مشتمل ایدی

MONARCHIQUE. Qui concerne la monarchie *A.* سلطانی *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلغه متعلق || L'Espagne est un État monarchique اسپانیا دولتی بر حكومت سلطانیه در

MONARCHIQUEMENT, adv. *A.* علی صورة السلطان - علی وجه السلطانی *P.* پادشاهانه *T.* پادشاهچه - پادشاهلق صورتیله

MONARQUE. Celui qui a seul l'autorité souveraine dans un État *A.* سلطان pl. سلاطین *P.* پادشاه *T.* پادشاه || Grand monarque سلطان معظم puissant سلطان قوی الاقتدار glorieux پادشاه جلیل الشان

MONASTÈRE. Couvent *A.* صومعة pl. صوامع - دیر pl. ادیار - مُنستیر *P.* خانقاه *T.* مناستر || Monastère d'hommes صومعهٔ رهبان - صومعهٔ ذكور de filles صومعهٔ راهبات - دیر ابكار - دیر اناث - قیزلر مناستری Les anciens monastères صوامع قدیمه Bâtir un monastère بر مناستر بنا ایتمك Se retirer dans un monastère بر مناسترده اختیار انزوا ایتمك - بر مناستره چكیلوب اختیار انزوا وعزلت ایتمك

MONASTIQUE. Qui concerne les moines. V. Monacal || Institution, vie monastique نظام زاهدی وعیش زاهدی Les ordres

monastiques كشيشلك طريقتلری ـ طرق زاهديّة

MONAUT. Qui n'a qu'une oreille *A.* افذ الاذن *P.* يك
گوش *T.* تنك قولاقلی || Un chien monaut كلب افذ
تنك قولاقلی كوپك ـ الاذن

MONCEAU. Tas, amas *A.* كومة pl. اكوام ـ كتلة *P.* توده ـ
خنه *T.* كومه ـ ييغن || Un grand monceau كتلۀ عظيمه Mon-
ceau de blés بغدای كومه‌سی de pierres طاش ـ كومۀ احجار
d'argent اقچه كومه‌سی ييغنی Mettre plusieurs choses en
un monceau اشيای عديده‌يی بر كومه ايتمك

MONDAIN. Qui aime les vanités du monde *A.* محبّ الدنيا ـ
دلدادۀ *P.* مبتلاء العلايق الدنيويّة ـ مفتون الزخارف الدنيا
علايق دنيا *T.* دنيايه هوسلو || C'est une femme extrêmement
mondaine علايق دنيويّه‌يه غاية الغايه دلداده بر خاتوندر

Et qui est attaché aux choses du monde *A.* اهل الدنيا ـ
عبيد الدنيا *P.* دنيا پرست *T.* امور دنيايه دوشكون || Les
mondains ne veulent pas entendre parler de pénitence اهل دنيا
اولنلر كلام توبه‌يی استماع ايتمزلر

On dit d'un homme sage, mais qui n'a que des vertus mo-
rales, que c'est un sage mondain بر عقل معاش صاحبی
عاقلدر

MONDAINEMENT. D'une manière mondaine *A.* دنيويّاً *P.* بر
وجه دنيا پرستی *T.* دنيايه دوشكونلك وجهيله

MONDANITÉ. Vanité mondaine *A.* بطلان الامور الدنيا pl.
اباطيل دنيويّة || La mort doit faire trembler ceux qui ont
passé toute leur vie dans les plaisirs et dans la mondanité مشتهيّات
نفسه واباطيل دنيويّه‌يه صرف اوقات عمر ايتمش اولنلره
كوره حال موت باعث ارتعاد درون اولمق اقتضا ايدر
Le mépris des mondanités اباطيل دنيويّه‌نك استحقاری

MONDE. Le ciel et la terre et tout ce qui y est compris *A.*
عالم pl. عوالم *P* جهان ـ گيتی ـ سرای سپنج ـ خاكدان ـ دنيا
T. دنيا || Dieu a créé le monde جناب حقّ عالمی خلق
ـ جناب ربّ العالمين دنيايی يوقدن وار ايلدی ـ ايلدی
خلقت الله عظيم الشان دنيايی يراتدی La création du monde
دنيانك يرادلشی ـ آفرينش جهان ـ عالم La fin du monde
انتهاء الزمان ـ ختام دنيا Plusieurs philosophes ont cru le
monde éternel وافر حكما دنيانك ابدی اولديغنه ذاهب
دنيا اولديلر ـ On dit, Depuis que le monde est monde
قورله‌ليدنبرو ـ Et l'an du monde, pour dire, l'an de la création
du monde *A.* تاريخ الخلقة العالم *P.* سال آفرينش *T.* يرادلش
فلان ولد دنيايه Et qu'un enfant est venu au monde ـ سنه‌سی
عرصه‌داه عالمده قدمنهادۀ وجود اولمشدر ـ وضع قدم ايلدی
Et qu'une femme a mis ـ فلان چوجوق دنيايه كلمشدر ـ
un enfant au monde بو خاتون مهد دنيايه بر ولد وضع
Et ـ بر واد نو زاد آرايش كهوارۀ وجود ايلدی ـ ايلدی
qu'un homme n'est plus au monde, pour dire, qu'il est mort
فضای پهنای عالمدن منعدم اولمشدر ـ Et qu'un homme
n'est plus du monde, pour dire, qu'il n'est plus dans le com-
merce du monde دنيادن چيقمش بر آدمدر ـ On dit aussi,
Ainsi va le monde, Il faut laisser aller le monde comme il va
بو دنيا بويله كلدی ـ بو دنيا هدان كلديكی كبی كتملو در
بويله كيده‌جك

L'Écriture dit, que la figure de ce monde passe, pour dire,
que tout ce qui est dans le monde n'a rien de solide *A.* كلّ ما فی
الكون وهم او خيال *P.* امور دنيا كظلّ زايل بی ثبات
احوال دنيا محض ظلّ زايلدر *T.* ودوام

Il se prend particulièrement pour le globe terreste *A.* ارض
P. زمين *T.* ير || Les quatre parties du monde اقطار اربعۀ ارض
ارض ما تحت القمر Le monde sublunaire چار اقطار عالم ـ
Le centre du monde مركز عالم ـ مركز ارض Le bout du monde
پايان زمين ـ قصارای ارض ـ غايت ارض ـ نهايت ارض
ـ غايتين ارضده Aux deux bouts du monde يرك اوجی ـ
ارضك ايكی اوجنده Alexandre aspirait à se rendre maître
du monde اسكندر ذو القرنين كافۀ ارضك ضبط وتصرّفی
دائرۀ فكرينه ذاهب اولمشيدی Faire le tour du monde
ارضی دور ايتمك

On appelle l'Amérique, Le nouveau monde *A.* دنياء جديد *P.*
يكی دنيا *T.* دنيای نو

Il se prend aussi pour la totalité des hommes en général *A.*
ناس *T.* خلق || Tout le monde sait cette nouvelle بو خبر
جميع ناسك معلوميدر Le monde ne pardonne point l'ingra-
titude خلق كفران نعمتی عفو ايتمز ـ Et pour Gens, per-
sonnes || Il ne faut pas accuser le monde légèrement خلقی بلا
ثبت يرده خلقه معنا ـ تأمّل اتهام ايتمك لازم دكلدر
بولمق روا دكلدر Est-ce comme cela qu'il faut traiter le
monde? خلقه بويله معامله‌می ايدرلر Je crois que vous vous
moquez du monde ظنّمه كوره سن خلقی ذوقلنورسك

Et pour ceux qui ont les moeurs corrompues du siècle *T.* زمانه فسادیله آلوده اولان خلق || Renoncer au monde زمانه فسادیله آلوده اولان خلقدن فراغت ایتمك || Renoncer au monde et à ses pompes زخارف دنیادن وزمانه فسادیله مألوف اولان خلقدن قطع علاقه ایتمك || L'esprit du monde زمانه‌نك - زمانه فسادیله مألوف اولان خلقك مزاجی مزاجی

Et pour la société commune des hommes entre eux *A.* عالم - خلق *T.* || عالمیان - جهانیان *P.* ناس - جمهور الناس || Fréquenter le grand monde جمهور ناس ایله الفت ومخالطت ایتمك || Aimer le monde خلقه محبّت ایتمك || Le commerce du monde معاملهٔ ناس || C'est un homme qui a vu le monde, qui a un grand usage du monde, une grande connaissance des affaires du monde جهاندیده بر - دنیایی کورمش آدمدر - جهاندیده وگرم وسرد عالمی چشیده بر آدمدر - آدمدر تجربهٔ احوال عالم - قواعد معاملات ناسه واقف بر آدمدر ایله کسب معلومات ایتمش آدمدر || Il n'aime pas le grand monde جمعیّت ناسدن - جمهور ناس ایله الفتدن حظ ایتمز || Il ne voit qu'un certain monde خلقك انجق بعضیسیله || Loin du monde et du bruit خلقدن ودنیانك کوریشور شماطه‌سندن دور || Se retirer du grand monde, de l'embarras du monde et des affaires جمهور ناس ایله الفتدن انقطاع ومجانبت وغوایل دنیویه‌دن فراغت برله کناره گیر انزوا وعزلت اولمق || C'est le monde qui lui a formé l'esprit ذهن وشعورینی اصلاح ایدن تجربهٔ احوال عالمدر || Lire dans le grand livre du monde دفتر عبرت اثر عالمدن استفاده ایتمك || Le monde est bien corrompu اخلاق ناس خیلی مرتبه‌ده فاسد در || C'est le meilleur homme, le plus honnête homme du monde بین الناس بونك قدر اهل عرض وراستکار آدم یوقدر - جهانده بوندن اصلح واعلا آدم یوقدر || C'est le plus grand prince du monde اعظم ملوك جهاندر || Faire figure dans le monde بین الناس کسب تعیّن ایتمك || Se faire un nom, de la réputation dans le monde بین الناس جمهور ناس ایچنده - کسب نام وشهرت ایتمك

Le grand monde, signifie, la société distinguée *A.* pl. مجالس *P.* مجالس الاشراف القوم - مجالس الکرام الناس - إلکبار بزم برگزیدگان ناس *T.* بیوکلرك مجلسلری || Aller dans le grand monde مجالس کباره تردّد ایتمك

Le beau monde. Les personnes bien mises *A.* ظرفا - pl. ارباب الزیّ البهیّ *P.* مردمان خوش اندام *T.* قیللق قیافتلری || قیللقلو قیافتلو آدملر - تمییز آدملر || J'ai vu là beaucoup de beau monde اول طرفده قیللقلو قیافتلو وافر آدم کوردم

On dit proverb., qu'un homme doit à Dieu et au monde, pour dire, qu'il est extrêmement endetté *T.* اوجان قوشلره بورجی واردر

Monde, se prend aussi pour les domestiques de quelqu'un *A.* اتباع ولواحق - خدم وحشم *P.* پرستاران *T.* اتباعی - قپو || Il congédia tout son monde بر کمسنه‌نك دائره‌سی خلقی - خلقی اتباعنی - بالجمله خدم وحشمنی طرد ایلدی قوغدی

On appelle L'autre monde, la vie future *A.* آخرت - عقبا - دار البقا - دار العقبا *P.* آخرت *T.* اول بر دنیا || Dans l'autre monde il faudra rendre compte de ce que nous aurons fait dans celui-ci بو دنیاده ایتدیکمز اعمالك حسابنی آخرتده ویره‌جکز

MONDER. Nettoyer. Il ne se dit qu'en ces phrases: Monder de l'orge, pour dire, en ôter la peau qui la couvre *A.* تقشیر الشعیر *P.* جورا از پوست برهنه کردن *T.* آرپه‌نك قبوغنی صویمق || Monder de la casse, pour dire, tirer la casse de son bâton, et la préparer après en avoir ôté les noyaux *A.* تنقیح خیار شنبر *P.* بگیر پاك کردن *T.* خیارشنبه آیرتلمق

De l'orge Mondé. *A.* شعیر مقشور *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی آیرتلنمش آرپه

MONDIFICATIF. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui servent à nettoyer une plaie *A.* منقی *P.* پاکیزه ساز *T.* پاکلدیجی

MONDIFIER. T. de Méd. déterger, nettoyer *A.* تنقیة - انقا *P.* پاکیزه ساختن *T.* پاکلتمك || Mondifier une plaie تنقیهٔ یاره‌یی پاکلتمك - جراحت ایتمك v. Déterger.

Mondifié. *A.* منقا *P.* پاکیزه کرده *T.* پاکلنمش

MONITION. Avertissement juridique, qui se fait par l'autorité de l'évêque *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

MONITEUR. Celui qui donne des avis, des conseils *A.* ناصح *P.* پند دهنده *T.* اوکوت ویریجی || Les jeunes gens ont besoin d'un sage moniteur حدیث السنّ اولنلر عاقل ودانا بر ناصحه محتاجدرلر

MONNAIE. Toute sorte de pièces de métal, battues par auto-

rité souveraine *A.* سكّة pl. سكك ـ درهم pl. دراهم ـ رقة pl.
ورقة ـ رقون pl. اوراق *P.* درم *T.* سكه ـ اقچه || Battre monnaie
A. ضرب سكه *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق Avoir droit de
battre monnaie ضرب ـ ضرب سكه استحقاقنه مالك اولمق
سكّهٔ جديده Faire de nouvelle monnaie سكه‌يه مرخّص اولمق
ايجاد ايتمك Monnaie d'or, d'argent سكّهٔ زر وسيم Toute sorte
de monnaie ayant cours رايج الوقت اولان اجناس سكّه ـ
درهم *A.* Monnaie forte بين الناس متداول اولان اجناس دراهم
ثقيل الوزن *P.* سنج *T.* درهم گران آغر سكّه faible ou lé-
gère درهم خفيف De la monnaie de billon *A.* درهم مغشوش.
P. درهم دغل *T.* سكّه ايچنه حيله قاتلمش Monnaie au-des-
sous du titre *A.* درهم ناقص العيار *P.* درهم كمعيار *T.* اكسك
P. زيوف pl. زيف ـ درهم زايف *A.* Fausse monnaie سكّه
قلب اقچه ـ قلب سكّه *T.* درهم دغل ـ درهم نا سره Il est
accusé de fausse monnaie ـ اعمال زيوف تهمتيله متّهمدر
ـ قلبزنلك تهمتيله متهومدر On dit, qu'un homme est décrié
comme de la fausse monnaie قلب اقچه كبى آدى ديللنمشدر

Papier monnaie. Un papier créé pour circuler comme de la
monnaie *T.* سكّه‌يه بدل رايج اولان اوراق ميريّه

Monnaie, se dit aussi du lieu où l'on bat la monnaie *A.* دار
الضرب *P.* درم سرا ـ ضربخانه *T.* ضربخانه ـ طربخانه ||
Porter des lingots à la monnaie, pour y être convertis én es-
pèces اجناس سكّه‌يه تبديل اولنمق ايچون ضربخانه‌يه
سبيكه كوتورمك

MONNAYAGE. Art de fabriquer les monnaies *A.* فنّ الاعمال
السكّة *P.* سكه پردازى *T.* فنّ سكّه ايشلمنك فنى || Il
entend bien le monnayage فنّ اعمال سكّه‌ده وقوف تامّى
واردر

MONNAYER. Faire de la monnaie, battre monnaie *A.* اعمال
السكّة ـ ضرب السكّة *P.* سكّه زدن ـ سكّه پرداختن *T.*
سكّه اورمق ـ سكّه ايشلمك ـ سكّه‌لمك || On a monnayé de
l'or et de l'argent pour plus de trente millions اوتوز كرّه يوز
بيكدن متجاوز سيم وزر سكّه‌لرى ضرب اولندى
Et donner l'empreinte à la monnaie *A.* طبع ـ طبع الدرهم
نقش السكّة *P.* سكّه‌يه نقش ـ سكّه بصمق *T.* بر درهم نقش زدن
اورمق || Ce balancier monnaie tous les jours tant de milliers
de louis بو مطرقه يوميّه شو قدر بيك التون طبع ايدر
Monnayé. *A.* مضروب ـ مسكوك *P.* سكّه زده *T.* سكّه‌لنمش

|| Argent monnayé *A.* فضّة مسكوكة *P.* سيم سكّه زده *T.* سكّه‌لنمش
سكّه‌لو اقچه ـ كمش Payer en argent monnayé سكّه‌لو اقچه ايله
ادا ايتمك

MONNAYEUR. Qui travaille à la fabrication des monnaies *A.*
عامل السكّة pl. عملة السكّة *P.* سكّه زن ـ سكّه گر *T.* سكّه‌جى

Faux monnayeur. *A.* زيّاف *P.* دغلزن *T.* قلبزن || Tout
faux monnayeur est punissable de mort, quand même la mon-
naie qu'il fait serait d'aussi bon aloi que celle qui a cours dans
l'État زيّاف اولان كشى اعمال ايلديكى سكّه‌نك عيارى
رايج الوقت اولان سكّهٔ پادشاهينك عيارينه معادل اولسه
بيله قتله مستحقدر

MONOCLE. Lunette composée d'un seul verre *T.* تك شيشه‌لو
كوزلك

MONOCORDE. Instrument de musique à une seule corde *A.*
افذ الوتر *P.* معزف يكتار *T.* تك كريشلو ساز || Diviser
un monocorde تك كريشلو سازك فاصله‌لرينى تقسيم ايتمك
La trompette marine est une espèce de monocorde كمى سرناسى
يكتار اقسامندندر

MONOGRAMME. Caractère factice composé de plusieurs lettres
entrelacées *A.* نقش الحروف المشبّكة ـ شبكة الحروف
P. حروف بهم بسته *T.* شكل حروف يازو برى بريله صوقشدرمه
نقشى || Les signatures de la plupart des anciens rois étaient
en monogramme اكثر ملوك اسلافك امضالرى بر نوع
نقش حروف مشبّكه ايدى

MONOPOLE. Vente faite par un seul d'une sorte de marchan-
dise, dont le commerce devrait être libre *A.* استفراد بالحكرة
حصر البيع فى يد الواحد ـ *P.* حصر دست دريك
كيسه دارى *T.* مطربازلغى بر الده منحصر قلمه || Les monopoles
ruinent le commerce استفراد حكرت تجارتك خرابيتنه
مطربازلغى بر الده منحصر قلمق اليش ويرشى ـ بادى اولور
خراب ايدر بر كيفيّتدر

Il se dit aussi, de toute convention inique que les marchands
font entre eux, pour enchérir une marchandise *A.* اتفاق
المحتكرين *P.* كيسه داران همدمىْ *T.* مطربازلرك سوز
برلكى

Et de tous les nouveaux droits qu'on établit sur les marchan-
dises. Il ne se dit qu'en mal *A.* بدعت pl. بدع || On a
établi encore un monopole sur telle et telle chose فلان وفلان

شیلرک اوزرینه بربدعت دخی طرح اولندی

MONOPOLEUR. Celui qui exerce le monopole *A.* محتکر منفرد *P.* یالکزجه مطره‌بازلق ایدن *T.* کیسه دار یکانه

MONOSYLLABE. T. de Gramm. Qui n'est que d'une syllabe *A.* کلمهٔ واحد الجزء *P.* سخن یک جزء *T.* برجزئدن عبارت اولان سوز

MONOTONE. Qui est presque toujours sur le même ton *A.* واحد السیاق *P.* یک رفتار - یک ساق *T.* یکساق - براصولده اولان || Déclamation monotone خطبهٔ واحد بر طرز اوزره اولان || *P.* متساوی السیاق *T.* یکرنک - *Figur. A.* السیاق هب || Style monotone سبک متساوی السیاق || بر چشیدده اولان

MONOTONIE. Prononciation d'une longue suite de paroles sur un même ton *A.* وحدة السیاق *P.* یکرنگی *T.* یکرنکلک || Ce prédicateur n'a point d'inflexion de voix, c'est une monotomie perpétuelle بو واعظک صداسنده سهولت انعطاف اولمیوب دائمی وحدت سیاق وار در

Il se dit aussi de l'uniformité de ton dans la musique *A.* وحدة اللحن *P.* یکرنگی نوا - یکنوایی *T.* هب بر پرده‌ده ازکی

MONSEIGNEUR. Titre d'honneur qu'on donne en adressant la parole aux personnes distinguées *A.* سیّدی *P.* داورا - خدیوا *T.* افندم

MONSIEUR. Titre d'honneur que l'on donne aux personnes à qui on parle, à qui on écrit *A.* سیّد *P.* آقا *T.* آغا - افندی

MONSTRE. Animal qui a une conformation contraire à l'ordre de la nature *A.* عجیب الخلقة حیوان pl. حیوانات من عجایب المخلوقات *T.* عجایب حیوان || یرادلشی || Monstre horrible, effroyable عجیب الخلقة مهیب وهایل حیوان épouvantable, hideux مخوف عجایب مخلوقاتدن بر حیوان || Un monstre à deux têtes وکریه المنظر عجایب مخلوقاتدن || Cette femme accoucha d'un monstre ایکی باشلو بر حیوان بو || Cet enfant a trois قاری عجیب الخلقه بر شئ طوغردی yeux, c'est un monstre بو چوجوغک اوچ کوزی اولوب عجایب مخلوقاتدندر

Il se dit figur. des personnes cruelles et dénaturées *A.* سبعی *T.* سباع منش *P.* متنمّر المزاج - سبعیّ الجبلّة - الخلقة || C'est un monstre qui a voulu assassiner son bienfaiteur یرتجی جانور طبیعتنده ولیّ نعمتنی قتل واعدام قیدینه || Cette femme est un monstre, elle a abandonné sa fille دوشمش سبعیّ الجبلّه بر خبیثدر کندو قزینی ترک وخلع || On dit, C'est un monstre d'ingratitude ایتمش سبعیّ المزاج برقاریدر کفران نعمت بابنده بر سبع عجیب الخلقتدر || d'avarice حرص وطمع بابنده عجایب مخلوقاتدندر || de cruauté شدّت وقسوت بابنده عجایب المخلوقاتدر

On dit, Les monstres des forêts, pour dire, les bêtes féroces *A.* وحوش وسباع *P.* دد وداد *T.* یرتجی جانورلر

MONSTREUSEMENT. Prodigieusement, excessivement *A.* فوق الحدّ الاعتدال - بالمبالغة *P.* بیرون از اندازه *T.* پک آشوری - زیاده || C'est un homme monstrueusement gros et gras مبالغه ایله - فوق الحدّ الاعتدال لحیم وشحیم بر آدمدر ایریدر

MONSTRUEUX. Qui a la forme d'un monstre *A.* اعجوبة الخلقة *P.* بیگانه صورت - بیگانه آفرینش *T.* یرادلشی عجایب || Un enfant monstrueux اعجوبهٔ خلقت برچوجوق || un animal اعجوبهٔ خلقت بر حیوان

Il signifie aussi, excessif dans son genre *A.* خارج من درجة الافراط *P.* مرتبهٔ افراط *T.* بیرون از مرتبهٔ افراطی آشورمش || Cet enfant a la tête monstrueuse بو طفلک باشی درجهٔ افراطدن خارج بر شیدر || C'est une femme d'une laideur monstrueuse بو قارینک کراهت سیماسی مرتبهٔ افراطدن خارجدر || Un homme d'une grosseur monstrueuse ضخامت بدنی مرتبهٔ افراطی آشورمش بر آدم

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des choses morales *A.* مفرط *P.* بی اندازه - بی قیاس *T.* اندازه‌سز - || Une prodigalité, une profusion monstrueuse مبالغه‌لو تبذیر واسراف مفرط

MONSTRUOSITÉ. Vice de ce qui est monstrueux. Il se dit au propre et au figuré *A.* سبعیّة الخلقة *P.* دد منشی *T.* یرتجی جانور طبیعتی - On dit aussi, C'est une monstruosité, pour dire, c'est une action monstrueuse بو فعل سبعیّت مصدر

MONT. Grande masse de terre ou de roche, fort élevée au-dessus du reste de la terre *A.* جبل pl. جبال pl. اوتاد الارض - *P.* کوه *T.* طاغ || Le mont Etna طور جبل اتنا دینمکله || Le mont Sinaï طور سینا معروف اولان طاغ

On dit proverb. Promettre monts d'or à quelqu'un, c'est-à-dire, de grands avantages بول کیسه‌دن وعدلر ایتمک - Et

promettre monts et merveilles مصرده سلطانلق آقدکزده قپودانلق
وعد ایتمک

On dit aussi, Par monts et par vaux, pour dire, de tous côtés *A.* محلّ بعد محلٍ محلاً *P.* سو بسو - طرف بطرف - محلّ
T. اوتـه بـرو || On le cherche par monts et par vaux بمحلّ
فلانی طرف بطرف آرایورلر

MONTAGNARD. Qui habite les montagnes *A.* ساكن - جَبلیّ
اهالی الجبال *pl.* اهل الجبال - سكنة الجبال *pl.* الجبال
اهل جبال || Les peuples montagnards طاغلو *T.* كوه نشین *P.*
- حیوانات جبلیّه Animaux montagnards اولان امم واقوام
طاغ حیوانلری - جانوران كوهی

MONTAGNE. V. Mont || Grande montagne *A.* جبل عظیم -
جبل جسیم *P.* كوه بزرك *T.* بیوك طاغ haute *A.* جبل
كوه بالاقدّ - كوه بالا *P.* جبل شاهق - جبل شامخ - عالی
كوه - كوه بلند *P.* جبل رفیع *A.* élevée يوكسك طاغ *T.*
يوكسك طاغ - میوّقه سر چكمش طاغ *T.* فلك مماسّ
escarpée *A.* جبل واعر *P.* كوه كندوش راه *T.* صرب طاغ Le
sommet, le haut, la cime d'une montagne *A.* قمّة الجبل -
راس الجبل *P.* ذروه كوه - تارك كوه - بالای كوه *T.* طاغ
هُبوط الجبل le penchant, la pente, la descente *A.* تپه‌سی
حدور الجبل - منحدر الجبل *P.* نشیب كوه *T.* طاغك
پایین - دامن كوه *P.* ذیل الجبل *A.* le pied انیش یری
بالای جبله صعود Monter une montagne طاغ اتكی *T.* كوه
- جبلی قطع ایتمك passer, traverser طاغه چیقمق - ایتمك
طاغی آشورمق - عبور ایتمك Gagner le haut de la montagne بالای جبله ظفریاب وصول اولمق Pays de montagnes
طاغلق مملكت *T.* كوهستان *P.* مملكت كثیرة الجبال *A.*
Une chaîne de montagnes طاغ - زنجیر جبال - سلسلهٔ جبال
زنجیری

On dit proverb., que la montagne a enfanté une souris, lorsqu'après s'être attendu à quelque chose de grand, le succès n'aboutit à rien *A.* طاغلر *T.* ربّ صلف تحت راعدة
كورلدی آلت یانده هیچ - Et qu'il n'y a point de montagne sans vallée دره‌سی - هر طاغك برر دره‌سی اولور
اولمیان طاغ یوقدر - Et que deux montagnes ne se rencontrent point, mais les hommes se rencontrent *P.* كوه بكوه نمیرسد
طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور *T.* آدم بآدم میرسد

MONTAGNEUX. Qui est entrecoupé de montagnes *A.* كثیر الجبال
مملكت *P.* جبلزار - كوهستان *T.* طاغلق || Pays montagneux
- ارض كثیرة الجبال Région montagneuse كثیرة الجبال
طاغلق یر

MONTANT. Ce à quoi montent plusieurs choses *A.* یكون *P.*
همه *T.* طوب || Le montant de ces sommes یكون مبالغ de
la recette مقبوضاتك طوبی - یكون مقبوضات Le montant de la dépense est de deux cent mille livres یكون مصارف
ایكیوز بیك غروشه بالغ اولور

MONTANT. Tout ce qui monte. *A.* صاعد *P.* برآینده - بالارو
T. یوقارویه چیقار || Un chemin montant طریق صاعد - یوقارویه
- زورق صاعد Un bateau montant یوقش یول - چیقار یول
Il y a dans ce puits un seau یوقارویه طوغری چیقان قایق
montant et un descendant بو قوییده بری صاعد ودیگری
بری اینر ودیگری چیقار - حادر ایكی عدد قوغه وار در

MONTE. Il se dit de l'accouplement des chevaux et des cavales *A.* نزوق *P.* نزا - اسب ومادیان گشنیٔ *T.* آت ایله
موسم *A.* Et du temps de cet accouplement - قصراق اشمه‌سی
النزوق *P.* هنگام گشنیٔ اسب ومادیان *T.* آت ایله قصراغك
اشمه‌سی وقتی || La monte commence au premier Avril, et finit à la fin de Juin آتلرك موسم نزوقی نیسان ابتداسدن
حزیرانك غایتنه قدر در

MONTÉE. L'endroit par où l'on monte à une montagne, à un coteau, etc. *A.* صَعود - نهاض *P.* فراز *T.* بایر - یوقش
|| La montée de ce coteau est extrêmement raide بو پشته‌نك
یوقشی غایة الغایه صرپدر La montée en est douce, aisée
بو بیرك یوقشی سهل وملایمدر

Il signifie aussi, l'action de monter *A.* صعود *P.* بالا روی *T.*
|| Les chevaux ont ordinairement plus de peine à la descente qu'à la montée آتلر اینمكده یوقارو چقمقدن زیاده یوقارو چیقمه
زحمت چكرلر

MONTER. Se transporter en un lieu plus haut que celui où l'on était *A.* صعود - عروج *P.* بر آمدن *T.* یوقارویه چیقمق
|| Monter vite سریعا صعود ایتمك avec peine چیقمق -
زحمت ایله چیقمق - بالتعب والمشقه صعود ایتمك lentement آهسته آهسته صعود ایتمك C'est un pays inégal, on ne fait que monter et descendre یوللری نا هموار بر مملكتدر
هب نشیب وفراز در - هب اینوب چیقمق اقتضا ایدر
چیقمق - Monter à un arbre آغاجك اوزرینه صعود ایتمك

au haut d'une tour بالای قلّه‌یه صعود ایتمک à une échelle
حضرت نردبانه عروج ایتمک Notre-Seigneur est monté au ciel
عیسی سمایه عروج ایلدی Monter sur une hauteur, sur une
montagne بر بایره وبر طاغه چیقمق sur une chaise, sur un
siége صندلیّه اوزرینه چیقمق - کرسی‌یه چیقمق - Monter
en chaire .A منبره .T بمنبر بر آمدن .P صعود علی المنبر
صاعد منتهای - Figur. || Monter au faîte des honneurs چیقمق -
- ذروهٔ عزّ واقباله صعود ایتمک - مراتب منزلت اولمق
بالاترین مراتب شرف واجلاله واصل اولمق

Monter sur un vaisseau, Monter en carrosse, Monter à cheval ou sur un cheval .A بنمک .T سوار شدن .P رکوب -
در پس .P مرتدفا رکوب .A Monter en croupe - سوار اولمق
اکسه‌یه بنمک .T سوار شدن

On dit encore, Monter à cheval, pour dire, manier un cheval, lui faire faire le manége .A اجراء الفنون الفراسة .P اسب
تازی نمودن .T جندیلک ایتمک || Il apprend à monter
à cheval جندیلک اوکرنور - فنّ فراستی تعلّم ایدر
Cet écuyer montre bien à monter à cheval بو سلحشور فنّ
فراستی کوزل تعلیم ایدر

Monter à l'assaut .A اقتحام علی القلعة کبّةً .P سردمه
یورویش ایله قلعه‌نک اوزرینه .T کنان بر قلعه شتافتن
اقتحام علی ثلمة الجدار .A Monter à la brèche - چیقمق
قلعه دیوارنده .T برخنهٔ دیوار قلعه سردمه بردن .P القلعة
آچیلان کدک اوزرینه یورویش ایتمک

Monter sur le trône .A جلوس علی سریر السلطنة .P
تخته .T بر اریکهٔ پادشاهی نشستن - بر تخت نشستن
تختده اوتورمق - تخت سلطنته چیقمق - چیقمق

Monter, signifie aussi, s'élever .A اعتلا - ارتفاع - تصاعد
یوکسلمک - یوقارویه چیقمق .T بر آمدن - بالا آمدن .P
|| یوقارویه آغمق - Au déluge l'eau monta quinze coudées au-dessus des plus hautes montagnes وقت طوفانده میاه بحار وانهار
جبال رفیعه‌دن اون بش ذراع بالاتر مرتفع اولمشدر
Le feu, le sang, la rougeur me monte au visage حرارت آتش
ودم وحمرت چهره‌مک اوزرینه صعود ایدر La voix monte
par tons صدا پرده پرده یوکسلنور Les prières du juste, et
les cris des innocents qu'on persécute, montent au ciel دعای
ابرار وفریاد ستمدیدگان وبیگناهان عرش اعلایه قدر صعود
دعای ابرار وانین مظلومین وبیگناهان بالای بام - ایدر

On dit, que le soleil monte tous les jours, lorsqu'il s'approche tous les jours de notre zénith افلاکه قدر واصل اولور -
یوماً فیوماً یوکسلمکده در - شمس کلّ یوم ارتفاعده در

En parlant de l'eau, on emploie particulièrement les mots
یوقارو قالقمق - قبارمق .T برجستن - بر خاستن .P طموّ .A
|| یوکسلمک - La rivière est montée cette année jusqu'à une telle
hauteur بو سنهٔ مبارکه‌ده میاه نهر شو درجه‌یه قدر طموّ ایلدی
مرتفع اولدی -

En parlant du vin qui monte au cerveau, on emploie les mots
.A سوور .P بسر بر جستن .T دماغه صچرامق || Les vapeurs du vin montent au cerveau بخار می دماغه سوور ایدر -
دماغه صچرار

On dit, qu'un arbre monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de hauteur, qu'on le laisse trop croître .A استطالة -
یوقارویه اوزانمق - یوکسلمک .T بلندیدن .P ارتفاع
- Et qu'un mur monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de
hauteur .A رفیع القدّ - طویل القدّ .P بلندّ قد - بالا قدّ
.T یوکسک

Monter en grade .A ارتفاع الی - ترقّی الی الرتبة
|| رتبه‌یه چیقمق .T بپایهٔ برتربن بر آمدن .P الرتبة Il
était enseigne, il a monté à la lieutenance مقدّما بیراقدار
ایکن بو دفعه ملازمت رتبه‌سنه ترقّی ایلدی

Monter, au figure. Croître .A ترقّی - تزاید .P افزون - افزودن
.T مترقّی گشتن - مزداد شدن - فزونی پذیرفتن - شدن
|| زیاده‌لنمک - آرتمق Sa cruauté, son avarice montèrent au
comble قسوت قلبی وطمع خامی درجهٔ نهایته مترقّی ومزداد
کبر وغروری... Son orgueil monta à un tel excès que اولمشدر
شول رتبه‌یه مترقّی ومزداد اولمشدر که

Il signifie aussi, hausser de prix .A ترقّی الثمن - تزاید
.T بها زیاده شدن - بها افزودن .P ازدیاد الثمن - الثمن
|| بهایه چیقمق - بها صچرامق - بها آرتمق Le blé est
monté jusqu'à trente francs le setier حنطه‌نک کیله‌سی اوتوز
شو قدر غروشه چیقدی - غروشه قدر ترقّی بولدی Faire
monter bien haut des meubles, en les enchérissant متاع
بیتک بهاسنی مزادده آرتوررق تزیید ایتدرمک Les
actions ont monté beaucoup اسهام قائمه‌لرینک بهاسی
زیاده‌سیله صچرادی Les effets publics monteront à la paix
اوراق میریه‌نک بهاسی وقت مصالحه‌ده تزاید ایده‌جکدر

MONTER, est aussi actif, et signifie, porter une chose en haut, l'y élever *A.* اصعاد *P.* بر آوردن *T.* یوقارویه چیقارمق || On ne peut monter les grosses pierres sur les bâtimens qu'avec des grues ایری طاشلری ابنیه اوزرینه بوجورغادسز اصعاد ایتمك محالدر

On dit, Monter une maison, pour dire, la pourvoir de ce qui est nécessaire *A.* تنظیم ما لزم البیت ـ تجهیز البیت ـ تنظیم المهمّات البیت *P.* خانه پیراستن ـ خانه‌را برخت وبساط آراستن *T.* اوی دوزمك ـ اوی دونانمق ـ اوك ایچنی دوزمك ـ

Et monter sur un pied, pour dire, établir *A.* وضع علی حالٍ *P.* بفلان حال نهادن *T.* فلان حاله قویمق || Votre maison est montée sur un pied trop coûteux سنك خانه‌ك غایت ایله کثیر المصارف بر حاله وضع اولنمشدر

Et monter un cavalier, pour dire, lui fournir un cheval *A.* ارکاب *P.* اسب سوار کردن *T.* آته بندرمك || Il a monté toute sa compagnie à ses dépens معیّنده اولان بلوکك جمله‌سنی کندو مالندن آتلره ارکاب ایلدی

Et monter la garde, en parlant d'une troupe de gens de guerre qui vont faire la garde *T.* نوبتجیلك خدمتنی ایتمك || C'est à une telle compagnie à monter la garde chez le général جنرالك خانه‌سنده نوبتجیلك خدمتنی ایتمك فلان بلوکك نفراتنه مخصوص اموردندر ـ On dit aussi, Monter la tranchée, pour dire, monter la garde dans la tranchée صیچان یولنده نوبتجیلك خدمتنی ایتمك

MONTER, se dit aussi en plusieurs phrases, dans lesquelles on l'exprime par différens mots: Monter un ouvrage d'orfévrerie, de serrurerie, de menuiserie, pour dire, en assembler les pièces les unes avec les autres قیومجیلك. وچلنکیرجیلك وطوغرامجیلغه متعلّق بر ایشك اجزاسنی یرلو یرلرنده دوزمك Monter ـ une croix de diamans صلیبی الماس ایله ترصیع ایتمك Monter une porte de fer قپویه الماس ایله دونانمق خاچی Monter un habit, une chemise, etc. بر دمور طاقمی طاقمق لباسی وبرکوملکی وسائراول مقوله شیلری تنظیم ایتمك دوزمك ـ Monter un luth, un clavecin, etc. pour dire, le hausser d'un ton, d'un demi-ton طنبور ورباب وسائر اول مقوله ـ سازلرك پرده‌سنی بر ویاخود نیم مرتبه ترفیع ایتمك ـ یوکسلتمك ـ Monter un instrument de musique, se dit, pour y mettre de nouvelles cordes آلات موسقیّه‌نك بربسنی قورمق Monter un fusil تفنکی قورمق Monter une montre ساعتی قورمق

MONTER, se dit au figuré pour Inspirer fortement une résolution à quelqu'un || On lui a monté la tête sur cet objet اول مادّه‌یی عقلنه قوردردیلر ـ On dit dans le même sens, Se monter || Il s'est monté la tête, il n'en démordra pas بومادّه‌یی عقلنه قوردی آندن وازکچمنك احتمالی یوقدر

MONTER À, SE MONTER À, se dit du produit total de plusieurs sommes *A.* بلوغ *P.* بالغ شدن ـ رسیدن *T.* وارمق || Toutes les sommes montent à cent mille francs بویکونلرك جمله‌سی یوز بیك غروشه بالغ اولور Son armée se monte à vingt mille hommes عسکری یکرمی بیك نفره بالغ اولور

MONTICULE. Petite montagne, simple élévation de terrain *A.* اکمة pl. آکام ـ تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه ـ اوبوك

MONTOIR. Petite élévation, ordinairement de pierre, qui sert à monter à cheval *A.* معرج الرکوب *P.* پایگاه رکوب *T.* بنك طاشی || Il n'a pas assez de force, pour monter à cheval sans montoir بنك طاشی اولمدقچه رکوبه اقتداری یوقدر

MONTRE. Échantillon *A.* نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Voilà une montre de blé اشته بر بغدای نمونه‌سی

Il se dit aussi de ce que les marchands exposent au-devant de leur boutique, pour faire connaître ce qu'ils ont à vendre *A.* متاع معروض علی الدکّان *P.* کالای پیشنهاد دکّان *T.* دکّان اوکنده‌کی کوسترش متاعی || Tout cela n'est pendu là que pour la montre بو متاعك جمله‌سی تعلیق اولنمش انجق معروض دکّان اولمق ایچوندر

Figur. Faire étalage *A.* عرض *P.* عرض کالا *T.* کوسترش یوردام کوسترمك ـ ایتمك || Faire montre de son esprit d'érudition عرض کالای فراست ایتمك عرض کالای هنر ومعرفت ایتمك

On dit, que la montre des blés est belle, pour dire, l'apparence *A.* ظاهر الحال *P.* نمایش *T.* کوسترش || Cette année-ci la montre des blés est très belle بوسنهٔ مبارکده اکینلرك کوسترشی بغایت کوزلدر ـ On dit aussi, Cette chose n'est là que pour la montre *A.* لصورةٍ ظاهرةٍ *P.* برای نمایش *T.* کوسترش ایچون

On dit proverb., Belle montre, peu de rapport, pour dire, que la chose dont on parle a beaucoup d'apparence et peu de solidité *T.* دیشی خوش ایچی قوف - دیشی خوش ایچی بوش

Les marchands de chevaux appellent Montre, le lieu où ils font voir les chevaux qu'ils ont à vendre *A.* سوق الخیول *P.* بازارگاه اسب *T.* آت بازاری

Montre, signifie aussi, revue de troupes *A.* عرض الجند *P.* پیش نظر *T.* گذرانیدن لشکر - عسکری کوزدن کچورمه - عسکرک یوقلمه‌سی ایچون آلای کوسترمه || Le régiment a fait montre devant le commissaire عسکر کلان مباشر - آلای کوستروب کوزدن کچورلدی - اوکنده عرض اولندی یوقلنمق ایچون آلای کوستردی

MONTRE. Petite horloge portative *A.* ساعت *P.* ساعت جیب *T.* قویون ساعتی || Montre plate یصّی ساعت d'or, d'argent, à میناکاری ساعت émaillée آلتون ساعت سیم ساعت réveil منبّه ساعت à répétition چالر ساعت Montre qui va bien طوغری یورر ساعت - صحیح العیار ساعت qui va mal یاکلش یورر ساعت - ناقص العیار ساعت qui va vite ایلرویه کیدر ساعت - استقدام ایدر بر ساعت qui retarde کیرو قالور - تأخر ایدر - استبطاء ایدر بر ساعت qui va huit jours سکز کونده بر قوریلور ساعت La sonnerie d'une montre ساعتک چاکی - مدقّهٔ ساعت le rouage ساعتک چرخلری

MONTRER. Indiquer, faire voir *A.* اظهار - ارائة *P.* نمودن دیدیکک *T.* کوسترمک || Montrez-moi l'homme dont vous parlez بر شیئی آدمی بکا ارائه ایله Montrer quelque chose du doigt پرمق ایله کوسترمک Je lui ai montré ce qu'il cherchait آرادیغنی کندویه کوستردم Un cadran qui montre l'heure ساعتی کوسترن بسیطه Montrer le chemin à quelqu'un بر کمسندیه ارائهٔ طریق ایتمک - Cette dernière phrase se dit aussi au figuré *A.* دلالة الطریق - ارائة الطریق *P.* رهنمایی پیشوای طریق - دلیل راه شدن - رهنما شدن - کردن شدن *T.* اوک آیاق اولمق || En montant le premier à l'assaut, il a montré le chemin aux autres جنکده اوّل یوروییشده صالغله سائرینه دلیل راه اولمشدر

Et exposer aux yeux *A.* عرض - ارائة *P.* ابراز - پیش نظر کردن *T.* کوسترمک || Montrer quelque chose par rareté بر شیئی نادراتدن اولدرق عرض ایتمک Je lui ai montré mes tableaux, mes chevaux تصویرلرمی وآتلرمی کندویه ابراز ایلدم

Il signifie aussi, laisser paraître || Montrer un visage gai عرض اظهار triste اظهار روی بشاشت - صورت بشاشت ایتمک Montrer de la douleur, de la joie, روی حزن وکدر ایتمک de l'inquiétude اظهار اندوه ومنونیّت یاخود عرض صورت شادمانی ومسرّت یاخود ارائهٔ روی تلاش وضجرت ایتمک

Et donner des marques de quelque chose || Montrer du courage ابراز غیرت ایتمک de la faiblesse اثبات وهن وضعف de la sagesse اظهار عقل ودرایت ایتمک de la crainte قورقولق کوسترمک - Et prouver *A.* اثبات || Je lui montrerai bien qu'il a tort حقّی اولمدیغنی کندویه اثبات ایراد ایده‌جکم Je lui ai montré que sa proposition est fausse ایلدیکی قضیّه‌نک کذبنی کندویه اثبات ایلدم

Et enseigner *A.* تعلیم - افادة *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمک - بر لسان تعلیم ایتمک || Montrer une langue درس ویرمک la Philosophie, les Mathématiques حکمتده وعلوم ریاضیّه‌ده درس ویرمک Montrer à quelqu'un ce qu'il faut qu'il fasse بر کمسنه‌یه ایده‌جکنی تعلیم ایتمک Ce maître montre fort bien بو معلّم غایت اعلا تعلیم ایدر

Se Montrer. Se paraître, se faire voir *A.* ظهور - بروز *P.* بدیدار شدن - بدید آمدن - سر نمودن - رو نمودن *T.* باش کوسترمک - کورنمک || Il n'a fait que se montrer dans cette compagnie مجلسده همان بر کرّه کورندی Le soleil ne s'est point montré d'aujourd'hui بو کونکی کون شمس اصلا خورشید عالمتاب سر نمای ظهور ایتمش - ظهور ایتمدی رونمای ظهور اولمغه Cet homme n'oserait se montrer دکلدر کورنمکه - باش کوسترمکه - جسارت ایده‌میه‌جکدر

MONTUEUX. V. Montagneux.

MONTURE. Bête sur laquelle on monte *A.* دابّة pl. دوابّ - مرکب pl. مراکب - مطیّة pl. مطایا *P.* ستور *T.* طوار - بنک || Il cherche une monture بر دابّه آرایور Il est sans monture بنکی یوقدر Le cheval est la meilleure de toutes les montures آت احسن مراکبدر Dans les Indes on se sert assez ordinairement des boeufs pour monture هندستانده اوکوزلری بنک یرینه قوللنورلر Les éléphans sont la monture ordinaire des princes Orientaux امرای شرقک عادتا مرکبلری فیلدر

On dit proverb. Qui veut voyager loin, ménage sa monture *T.* منزلی ایراق اولان کشی دابّه‌سنی اسرکیدرک قوللنمق

اقتضا ایدر

MONUMENT. Ouvrage fait pour conserver la mémoire des hommes illustres, ou d'une action célèbre *A.* مأثرة pl. مآثر - مآثرة *T.* آکدریجی اثر *P.* یادکار اثر مذکر الحال - لابقاء الذکر || Monument illustre, superbe مأثرة جلیله C'est un monument pour la postérité عند الاخلاف والاعقاب مذکر حال اولهجق بر اثر جلیلدر Dresser, ériger, élever un monument à la gloire d'un prince بر پادشاهك ادامهٔ شان وشهرتنه مدار اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ایتدرمك On voit encore les beaux monumens de la grandeur Romaine رومائیونك عظمت شانلرینه دلیل اولهجق نیچه نیچه مآثر جلیله الی الآن نیچه یادکارلر - مشهود ومعایندر Les ouvrages de cet auteur sont des monumens plus durables que le marbre بو مؤلفك تصنیفاتی مثال صخرهٔ صمّا الی الابد رهین بقا اولهجق مآثر آثار جلیلهدندر - جلیله قبیلندندر

se MOQUER. Tourner une personne ou quelque chose en ridicule *A.* استهزا - تروّم - مهارات *P.* خریش کردن *T.* صقاله کولمك - یوزه کولمك - ذوقلنمك || On se moque de lui فلانك صقالنه کولرلر - فلانی استهزا ایدرلر On s'est moqué de son habit کییدیکی لباسی ذوقلندیلر Cette femme se moque de vous بو خاتون سکا استهزا ایدر - سنك یوزینه کولر

Et témoigner qu'on ne fait nul cas de quelqu'un ou de quelque chose *A.* استسخار - تمسخر *P.* خنجرود نمودن *T.* مسخرهلغه آلمق - ذوقلنمك || C'est un homme qui se moque du blâme, de l'opinion publique لون وطعن عامهیی واعتقاد ناسی مسخرهلغه آلور - استسخار ایدر بر آدمدر Il s'est moqué de tous les avis qu'on lui a donnés کندویه ویریلان نصیحتلرك ذوقلندی - مجموعنی استسخار ایلدی Il se moque des lois divines et humaines شریعة اللهی وقوانین ونظامات بنی آدمی ذوقلنور Si vous en usez comme cela, vous vous ferez moquer de vous بو وجهله حرکت ایدهجك اولور ایسهك عرضهٔ تمسخر واستهزا اولهجغك درکار در - On dit aussi, Il fut moqué de tout le monde مسخر عالم اولمشدر

Et ne dire pas, ne faire pas sérieusement *A.* هزل - مهازلة *P.* لاغیدن - لاغ زدن - رفوشه نمودن *T.* لطیفه ایتمك - خوراطه ایتمك || Quand je dis cela, vous voyez bien que je me moque بونی دیدیکمده هزل اولدیغنی آکلارسك

C'est se moquer que de prétendre telle chose بو مقوله ادّمادن مرام لطیفه اولدیغی ظاهر در

MOQUERIE. Paroles ou actions par lesquelles on se moque *A.* هزء - استهزا - سخریّة *P.* خریش - خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Moquerie maligne استهزای خباثت آلود outrageuse استهزای تحقیر آمیز Il fut exposé aux moqueries des soldats عسکری نفراتی بیننده عرضهٔ تمسخر واستهزا اولمشدر - مسخره اولمشدر

Et chose absurde, impertinente *A.* مهزئة - محلّ التمسخر *P.* خنده خریشی *T.* مسخرهلق || C'est une moquerie que de vouloir soutenir une telle proposition بو مقوله قضیّهنك تأییدی قیدنده اولمق مسخرهلقدر de vouloir réussir dans ce projet-là بونیّته ظفریاب اولمق قیدینه دوشمك مهزئه محضدر

MOQUEUR. Qui se moque *A.* مستهزئ *P.* خندیشکار *T.* ذوقلنیجی || Il est naturellement moqueur بالطبع مستهزی بر آدمدر Air moqueur سیمای استهزا نما - Ris moqueur *A.* ضحك منتغ *P.* خندهٔ استهزا نما *T.* ذوقلنمه کولشمسی

Il se dit aussi d'un homme qui ne parle pas sérieusement *A.* هزّال *P.* لاغزن - لطیفه گو *T.* خوراطهجی || Ne le croyez pas, c'est un moqueur کلامنه اعتماد ایلمه لاغ وهزله مائل بر آدمدر

MORAILLES. Instrument de maréchal, avec lequel on pince le nez d'un cheval vicieux *A.* حناك *P.* لویشه *T.* یواشه || Mettez lui les morailles کچور - برونه یواشهیی طاق

MORAL. Qui regarde les moeurs *A.* ادبی - متعلق بالاخلاق - اخلاق وآدابه متعلق - اخلاقه دائر مقالـه || Un discours moral اخلاقه متعلق تعلیم Doctrine اخلاق وآدابه متعلق معنا sens Les oeuvres morales de Plutarque فلانك اخلاقه متعلق تألیفاتی Préceptes moraux قواعد ادبیّه - اخلاقه متعلق قاعدهلر Réflexions morales اخلاق وآدابه دائر مطالعات - On dit, Cela est fort moral, pour dire, qu'il renferme une morale fort saine قواعد حسن - اخلاق حسنهیی جامعدر خلق وادبی محتویدر

On appelle Vertus morales, celles qui ont pour principe les seules lumières de la raison *A.* فضایل عقلیّة || Il ne suffit pas d'avoir les vertus morales, il faut encore avoir les vertus chrétiennes یالکز فضایل عقلیّهیه مالك اولمق کافی اولمیوب

ـ لا بدّ فضايل دينيّه ايله دخى متحلّى اولمق واجبه‌دندر
Et certitude morale, celle qui est fondée sur de fortes probabilités *A.* تحقّق عقلى || On n'en a point de démonstration rigoureuse, mais seulement une certitude morale بو بابده بر درلو اثبات قوى يوغيسه دخى تحقّق عقلى دركار در

On dit, Le moral, pour dire, la disposition morale *A.* pl. احوال عقليّة || Le physique influe beaucoup sur le moral احوال طبيعيّه‌نك احوال عقليّه‌يه دخل عظيمى وار در

MORALE. La doctrine des moeurs *A.* اصول الاخلاق || Bonne morale اصول حسنهٔ اخلاق méchante اصول رديّهٔ اخلاق corrompue اصول فاسدهٔ اخلاق La morale de Jésus-Christ حضرت عيسى‌نك وضع ايلديكى اصول اخلاق La morale de l'Évangile انجيل شريفده اخلاق وآدابه دائر مندرج اولان اصول اصول اخلاقك Il renverse toute la morale اصول اخلاقى بر گشته ايدر Traité de morale مجموعه‌سى مشتمل بر مبحث

MORALEMENT. Suivant les seules lumières de la raison *A.* حسب الاصول العقل - حسب الاحكام العقليّة || On peut trouver des gens qui vivent moralement bien, quoiqu'ils ne soient pas éclairés des lumières de la foi نور ايماندن بى بهره ايكن حسب الاحكام العقليّه صلاح حال اوزره كچينور آدملر وار در C'est un homme qui ne fait tort à personne, et qui vit moralement bien كمسنه‌يه غدر ايتميوب حسب الاصول العقل عمل وحركت ايده‌رك كچينور بر آدمدر

On dit, Moralement parlant, pour dire, vraisemblablement *A.* حسب الاستدلال العقلى || Cela est vrai moralement parlant بو شئ حسب الاستدلال العقلى حقيقته مقروندر

MORALISER. Faire des réflexions morales *A.* بحث عن الأخلاق - مباحثة عن الاخلاق || Il y a bien de quoi moraliser sur tous les événemens qui arrivent tous les jours dans le monde كلّ يوم سر نماى ظهور اولان حادثات كونيّه‌ده اخلاقه دائر موجب مباحثه اولدجق برر كونه وسيله وسبب وار در

MORALISTE. Auteur qui a écrit sur la morale *A.* مؤلّف فى علم الاخلاق

MORALITÉ. Réflexion morale *A.* مطالعة ادبيّة pl. مطالعات ادبيّة || Il y a de belles moralités à tirer de cette histoire بو حكايه‌نك ايچنده استخراج اولنه بيله‌جك بعض مطالعات ادبيّهٔ نافعه وار در — Moralités chrétiennes, se dit des réflexions conformes aux principes de la religion chrétienne *T.* احكام دين عيسوى‌يه موافق مطالعات ادبيّه

Il se prend aussi, pour le sens moral qui est enveloppé sous un discours fabuleux *A.* معناء الحسن الادب || Il y a une belle moralité cachée sous cette fable بو افسانه‌نك ضمننده حسن ادبه دائر بر معناى لطيف مستتر در

MORBIFIQUE. T. de Méd. Qui cause la maladie *A.* ممرض - مورث المرض *P.* رنج آور *T.* خسته‌لديجى - خسته‌لك كتوريجى - باعث امراض || Humeur morbifique خلط ممرض - خسته‌لك كتوريجى اولان خلط

MORCEAU. Partie détachée d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات - قطاعة pl. قطاعات - خزاعة pl. خزاعات - كسفة pl. اكساف *T.* پارچه *P.* پاره - پركاله || Un morceau de bois, de pain, d'étoffe, etc. حطب ونان وثوب پارچه‌سى Couper par morceaux, mettre en morceaux پاره پاره كسمك Cela n'est fait que de pièces et de morceaux اكساف وخزاعاتدن ياپلمش پارچه پارچه‌دن ياپلمش - بر شيدر

Il se dit particulièrement d'une partie séparée d'une chose bonne à manger *A.* لقمة - لواسة - لغفة *P.* لقمه *T.* لقمه || Gros morceau لقمهٔ جسيمه - ايرى لقمه petit لقمهٔ صغيره - اوفاق لقمه délicat, friand لقمهٔ نفيسه ولذيذه Morceau de pain, de viande لقمهٔ نان ولقمهٔ لحم - اتمك وات لقمه‌سى Avaler un morceau التقام لقمه ايتمك - لقمه‌يى بلع ايتمك couper بر لقمه قطع ايتمك لقمه‌يى يوتمق Vous faites les morceaux trop gros لقمه‌لرى پك ايرى ايدرسك Doubler les morceaux لقمه‌لرى ايكيشر يوتمق - Manger un morceau, c'est prendre quelque nourriture à la hâte بر لقمه طعام ايتمك

On dit figur. S'ôter les morceaux de la bouche, pour dire, se priver du nécessaire pour secourir quelqu'un بر كمسنه آخرى اقدار ايچون آغزندن لقمه‌يى كسمك

Il se dit aussi, d'une partie de terre peu considérable *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Morceau de terre قطعهٔ ارض Tout son bien est en petits morceaux كافهٔ املاكى قطعات صغيره‌دن عبارتدر — Il se dit aussi des ouvrages d'art et de ceux d'esprit || Le Panthéon est un beau morceau d'Architecture فلان بنا فنّ معمارينك بر قطعهٔ رعناسيدر La colonnade du Louvre est un beau morceau فلان سراينده‌كى سطرستون

Voilà un beau morceau de Peinture بر قطعهٔ لطیفهٔ المنظره در اشته فنّ تصویرک بر کوزل قطعه‌سی Ce sermon est un morceau achevé بو موعظه حدّ کمالی بولمش بر قطعه Il y a de beaux morceaux dans ce poème بو منظومه‌ده در بو منظومه‌نک لطیف یرلری وار در- لطیف قطعه‌لر وار در

MORCELER. Diviser par morceaux *A.* تقطیع - تجزیغ - تجزئة - تجبیل - قطعةً بعد قطعةً تفریق *T.* پاره پاره کردن بر Morceler une terre || پاره پاره بولمک - پارچه‌لمق *T.* بر جفتلکی پارچه‌لمق - ملکی تجزئه وتقطیع ایتمک Il ne faut pas morceler cette terre, il faut qu'un de nous l'ait toute entière بو ملکی پاره پاره بولمک جائز دکل هیئت کامله‌سیله ایچمزدن بریسنه قالمق انسبدر

MORDACITÉ. Qualité corrosive *A.* خاصّهٔ اکلیّة *T.* آشندریجیلق تیزابک || La mordacité de l'eau-forte vient de son acidité خاصّهٔ اکلیه‌سی حموضتندن نشأت ایدر

Figur. Médisance aigre et piquante *A.* عضّ اللسان - لدغ *P.* زبان جانگزایئ *T.* دیلک اصریجیلغی || Dans ses écrits, il y a une mordacité révoltante قلمنده اولان لدغ لسان تعنیف قلوبی مستلزمدر

MORDANT. Qui mord *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* اصریجی - اصرغان || Le renards, l'ours, le loup sont des bêtes mordantes تلکو وآیو وقورد حیوانات عضّاضه اقسامندندر

Figur. *A.* لدیغ - لذّاعة - لدیغ اللسان *P.* جانگزا *T.* اصرغان || Esprit mordant لدیغ وجانگزا برمزاج style سبک وعبارهٔ جانگزا

On dit au substantif, qu'une voix a du mordant, pour dire, qu'elle est sonore et pénétrante *A.* حدّة الصوت *P.* تیزئ صدا *T.* سس کسکینلکی

Et qu'un homme a du mordant dans l'esprit, pour dire, qu'il a de la force, de la saillie dans l'esprit *A.* وقدة الذهن - ذکاء الفؤاد *P.* تیزئ عقل *T.* عقل کسکینلکی

MORDICANT. Âcre, picotant, corrosif *A.* حذیّ - ممضّ *P.* سوزنده *T.* یاقیجی || Sel mordicant ملح حذیّ Humeurs mordicantes اخلاط حذیّة — Il signifie figur. piquant, satirique *A.* محذاء - حذیّ اللسان *P.* بد زبان *T.* دیلی زفیرلی

MORDICUS. Mot Latin. Avec ténacité *A.* باللجّ - بالاصرار *P.* مصرّانه *T.* اونکولک ایله Il ne se dit qu'en cette phrase: Soutenir mordicus son opinion کندو راٴینی لجّ واصرار ایله تأیید ایتمک

MORDILLER. Mordre légèrement *A.* نهس - نهش *P.* با سر *T.* دندان گزیدن || دیش اوجیله اصرمق Les jeunes chiens aiment à mordiller کوپک انیکلری نهشدن حظ ایدرلر

MORDORÉ. Couleur brune mêlée de rouge *A.* اصحر *P.* سرختیره *T.* قزل بوز || Drap mordoré اصحر اللون چوقه - قزل بوز رنکنده چوقه

MORDRE. Serrer avec les dents *A.* عضّ - ضرس *P.* گزیدن *T.* اصرمق || Être mordu d'un chien enragé کلب عقوردن اصرلمق Un chien l'a mordu au bras برکلب فلانک قولنی عضّ ایلدی

Il se dit aussi des oiseaux et des insectes *A.* نهش - قرص *P.* گاز زدن *T.* اصرمق || Le perroquet mord پپاغن قوشی اصرر - پیره قرص ایدر La puce mord نهش ایدر Cet enfant est tout mordu de puces, de punaises بوچوجوغک یوزی پیره وتخته بتی اصریقلریله طولو در

On dit figur. et proverb., quand quelqu'un a fait une chose dont il se doit repentir, qu'il s'en mordra les doigts, qu'il s'en mordra les pouces انگشتگزای پشیمانی وندامت اوله‌جقدر — On dit, que les dents d'une roue ne mordent pas assez sur les ailes d'un pignon, pour dire, qu'elles n'entrent pas assez avant - چرخک دندانلری چنبر دلیکارینی بر ایوجه اصرمیور چنبر دلیکرینه بر ایوجه صوقلمیور

On dit de l'eau-forte, qu'elle mord sur les métaux, pour dire, qu'elle les creuse *A.* اکل *P.* خوردن *T.* یمک - آشندرمق

Il signifie aussi, médire, critiquer avec aigreur *A.* تلدیغ - نزغ - ندغ - نتغ - حدی - طعن *P.* بلسان زخم زدن - بزبان طعنه زدن - بد زبانی نمودن *T.* دیل ایله اصرمق - دیللمک || Il cherche à mordre sur tout هر شیده نتغ وتلدیغه بر سبب آرار Il n'y a point à mordre sur sa conduite سلوک وحرکتنده محل نتغ وتلدیغ یوقدر - انگشتزن Il ne donne point à mordre sur lui طعن وتشنیع اوله‌جق بر شئ یوقدر حقنه موجب طعن اوله‌جق بر درلو سر سبب طعنه زنئ زبان لوّام اوله‌جق بر - رشته ویرمز وسیله ویرمز

MORDU. *A.* معضوض - مضروس *P.* گزیده *T.* اصرلمش *A.* مقروص - منهوش *P.* گاز زده *T.* اصرلمش

MORE. Qui est de la Mauritanie *A.* زنجی *P.* زنگی *T.*

زنجی – On dit proverb., qu'à laver la tête d'un more, on y perd sa lessive *T.* عربک یوزی ییقانمغله آغارمز

On appelle Gris de more, une couleur grise tirant sur le noir *A.* لون اربد *P.* تیره ابلک *T.* قرامتق بوز || Des bas gris de more قرامتق بوز رنکنده چوراب – On dit aussi, Un cheval cap de more, ou cavecé de more. V. Cavecé.

MOREAU. Il se dit d'un cheval extrêmement noir *A.* ادهم – *P.* سیاه – شبدیز – جون *T.* قره یاغز || Un cheval moreau, de poil moreau قره یاغز طوکنده بر آت

MORFIL. On appelle ainsi les dents d'éléphant avant qu'elles soient travaillées *A.* سنّ الفیل pl. اسنان الفیل *P.* دندان فیل *T.* فیل دیشی پیل

MORFONDRE. Causer un froid qui pénètre *A.* اقرار – تبرید *P.* زم افزانیدن – سردی آوردن *T.* اوشوتمک – صوغوتمق || Ce vent vous morfondra بو روزکار سنی اوشودجکدر Ne dessellez pas sitôt ce cheval, de peur de le morfondre بو آتی اوشوتمامک ایچون اکرینی اوزرندن چابک آلمه

Se Morfondre. *A.* تبرّد *P.* سردی گرفتن *T.* صوغوق آلمق || Vous vous morfondrez là اول طرفده صوغوق آلهجقسک

Morfondu. *A.* مقرور – *P.* مبرود – زم زده – سردی زده – سردی *T.* صوغوق چالنمش – صوغوق آلمش – اوشومش – گرفته

MORGUE. Sotte gravité mêlée de dureté et de fierté *A.* جبروت – عظموت *P.* باد بروتی *T.* فضوللق ایله اولولنمه || Avoir de la morgue طور جبروت ایله متخلق اولمق – On dit d'un homme qui fait les fonctions de sa charge avec une gravité affectée, qu'il sait bien tenir sa morgue اتخاذ ایلدیکی طور عظموتی وقایده ماهر وآشنا بر آدمدر

MORGUER. Braver par des regards fiers et menaçants *A.* شزر *P.* نگرستن – بنگاه ترسرسان نگرستن – قبح نظری نمودن *T.* قورقنج || Il le morgue partout فلانه هر محلده قورقنج کوز ایله باقمق کوز ایله باقر

MORIBOND. Qui va mourir *A.* مریض ناسم – حارض *P.* نیم مرده *T.* خستهٔ نیم مرده اولومجل خسته || Il était moribond مرده خسته ایدی

MORICAUD. Qui a le teint brun *A.* اسمر الوجه *P.* سیهچهرده – اسمر جهرهلو – بوز جهرهلو *T.* تیره رنگ

MORIGÉNER. Former les moeurs, instruire aux bonnes moeurs *A.* تادیب – تعلیم المحاسن الاخلاق *P.* فرهیختن *T.* ادب اوکرتمک || Un père est bien condamnable, quand il n'a pas soin de morigéner ses enfans کندو اولادینک تادیبلری خصوصنده تجویز تراخی وقصور ایلدیکی حالده مستحق لوم وتعییبدر

Et corriger, remettre dans le devoir *A.* اصلاح *P.* تربیت کردن *T.* تربیه ایتمک || Si vous manquez à votre devoir, je saurais bien vous morigéner خدمتکده تجویز قصور ایدهجک اولور ایسهک سنی تربیه ایلمنک یولنی بیلورم

MORNE. Triste, sombre *A.* منقبض – متضجّر *P.* تیره دل *T.* قساوتلو || Il a le visage morne سیماسنده آثار انقباض ناصیهٔ حالنده امارات تیره دلی – وضجرت بدیدار در || Il est pensif et morne متفکر ومنقبضدر وانقباض ظاهر در

On dit figur. d'un temps obscur et couvert, que c'est un temps triste et morne *A.* هواء غاسم مهیّج الانقباض – هواء غاسم *P.* هوای تیره وتاسهناک *T.* قپانق وصیقندیلو هوا

MOROSE. Difficile, bizarre *A.* شریس *P.* بد خو *T.* چهرهشک مزاج شراست آلود || Un caractère morose خویلو

MOROSITÉ. Caractère morose *A.* شراسة المزاج *P.* بد خویی *T.* چهرهشک خویلولق

MORPION. Insecte qui s'attache aux parties du corps où l'on a du poil *A.* قمقام *T.* قرق آیاقلو کهله

MORS. Assortiment de toutes les pièces de fer qui servent à brider un cheval *A.* لجام *P.* لگام *T.* اویان

Il se dit particulièrement de la pièce qui se place dans la bouche du cheval *A.* مسحل – فأس اللجام – شکیمة *P.* مُنخ *T.* مسحل ملایم Mors doux || کم طماغی – کم شکیمهٔ قویّه Mors rude – لوک مسحل ایدن آت Un cheval qui mâche son mors کمنی کوهلیان آت – اسب لگام خا

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte sans que le cavalier puisse le retenir *A.* ازم الفرس علی فأس اللجام *P.* اسب لگام بدندان کرد *T.* کمنی ازی‌یه آلدی – آت کمنی ازی‌یه چالدی || Ces chevaux prirent le mors aux dents, et entraînèrent le carrosse بو بارکیرلر کمی آزی‌یه آلوب عنطوی کوتورمشلر در

MORSURE. Marque faite en mordant *A.* زرّة – نسف pl. نسوف – اثر العضّ *P.* نشان گاز *T.* اصریق نشانی || Grande morsure عظیم اصریق نشانی – یارهسی dangereuse مخاطرهلو اصریق یارهسی Morsure de puce اثر قرص

پیره اصریغی نشانی ـ برغوث

MORT. Cessation de la vie *A.* موت ـ ممات ـ منیّة *pl.* منایا ـ دمار ـ هلاک ـ وفات ـ هادم اللذات ـ امّ قشعم ـ حتف حتف ـ موت طبیعی || Mort naturelle اولوم *T.* مرگ *P.* ـ موت احمر violente حلول اجل ایله اولان موت ـ انف glo- موت فاجع déplorable موت وخیم funeste موت شدید rieuse بادئ شان وشهرت اوله‌جق ـ موت موجب الافتخار sainte موت مبارک ignominieuse, honteuse, infâme موت موجب شین وعار اوله‌جق موت مذلّت آلود subite, sou- daine موت ناگهانی ـ موت فجئی ـ موت ابیض préma- turée موت بیوقت ـ موت عاجل La mort des Saints est pré- cieuse devant Dieu اعزّهٔ کرامک وفاتی عند الله تعالی شایان حرمت واعتبار عدّ اولنور Il a long-temps combattu contre la mort وافر زمان حملات شدیدهٔ هادم اللذاته دم ـ حین وفاتده À l'heure de la mort مقاومت ایلدی تسلیم جان وقتنده ـ واپسینده Les approches de la mort اولوم وقتنک کلوب چاتمسی ـ حینونت ممات les fra- yeurs موتدن خوف Craindre la mort اوقات هائلهٔ ممات موتدن خایف وترسان اولمق ـ ایتمک la souhaiter, la dé- sirer خواهشکار موت وهلاک اولمق ـ موتی تمنّا ایتمک l'attendre en patience اطمینان بال ایله ظهور وقت مماته موتی استحقار l'affronter, la braver مترقب ونگران اولمق ـ اولومی قایرمامق ـ موتی استخفاف ایتمک ـ ایتمک l'avoir toujours devant les yeux موتدن مبالات ایتمامک حالت مماتی دائماً ومستمراً پیش نظرده طوتمق l'envi- sager avec fermeté حال موتی چشم ثبات ومتانت ایله سمت مماته طوغری خطوه Courir à la mort مشاهده ایتمک || Figur. ـ عدمه طوغری ـ جنبان سرعت وشتاب اولمق Les réquisitions forcées sont la mort du commerce تکالیف تکالیف شاقهٔ اعدام ـ عنیفه امر تجارتک هلاکنی مؤدیدر ـ تجارتی مستلزمدر ـ On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un grand péril بین الحیات والممات اولمق

On dit, Condamner à mort *T.* برکمسنه‌نک ـ قتله حکم ایتمک ترتیب جزاسنی حکم ایتمک Toutes les voix ont été à la mort فلانک ترتیب جزاسی بابنده اتفاق آرا وار ایدی Sentence de mort قتل واعدامی ـ ترتیب جزایی مشتمل حکم حاوی.

On dit, Faire une belle mort, une mort chrétienne عاقبت مظهر عاقبت خیر ـ خیر ایله اتمام ایّام عمر ایتمک اولمق

On dit, qu'un homme est à l'article de la mort, c'est-à-dire, à l'agonie حالت نزعده در ـ حال احتضارده در جان ـ چکیشور

Et être malade à la mort ou Être à la mort مرض موت مرض موت ایله خسته اولمق ـ ایله صاحبفراش اولمق

On dit, qu'une chose déplaît à la mort, qu'on s'ennuie à la mort, c'est-à-dire, extrêmement برشیدن ایتدرر بیزار ـ جاندن جاندن بزدرر

Et en vouloir à la mort à quelqu'un *T.* برکمسنه‌نک جاننه قصد ایتمک

Et qu'on ne pardonnera ni à la vie ni à la mort دنیا وآخرتده عفوی احتمالی یوقدر

Et proverb., qu'un homme a la mort sur les lèvres, ou entre les dents, pour dire, qu'il a l'air d'un mourant, qu'il est fort vieux *P.* جان بر لب آمده *T.* بر آیاغی چقورده

On dit aussi, Après la mort le médecin, pour dire, un secours tardif بعد خراب بصره کلان امدادک نه فائده‌سی ایش ایشدن کچدکدنصکره چه فائده ـ وار در

Et qu'il y a remède à tout, fors à la mort یالکز اولومه چاره یوقدر

MORT CIVILE. La privation des droits de citoyen *A.* موت من جهة الامور الدنیا || Le bannissement à perpétuité est une mort civile ـ نفی مؤبد من جهة الامور الدنیا موت محضدر ممات حکمنده بر حالتدر

À MORT. On dit, Mettre à mort *A.* قتل ـ اعدام ـ اهلاک *P.* کشتن *T.* اولدرمک Blesser à mort ایله جرح مهلک ـ تجربح ایتمک ـ Combat à mort, c'est-à-dire, jusqu'à la mort d'un des deux combattans *T.* اولوسی‌یه جنک

MORT AUX RATS. Une drogue dont on se sert pour faire mou- rir les rats *A.* سمّ الفار ـ تراب هالک *P.* مرگ موش *T.* صیچان اوتی

MORTAISE. Entaillure faite dans une pièce de bois de char- penterie, pour y recevoir le tenon d'une autre pièce *A.* حزّة *P.* کفته *T.* کرتک

MORTALITÉ. Condition de ce qui est sujet à la mort *A.* فنا

- هلاك *P.* تباهی - مرك *T.* اولمكلك || Épicure croyait la mortalité de l'âme فلان حكيم نفس ناطقه‌نك فناسنه معتقد ایدی

Il se dit aussi de la mort de quantité d'hommes ou d'animaux qui meurent d'une même maladie *A.* موت جارف - موت جحاف - موت عموم - موتان *P.* مركامرك *T.* قیرغین || La mortalité se mit dans les troupes عسكر ایچنده موت جارف ظهور ایلدی - قیرغین دوشدی || se mit sur le bétail حیوانلر ایچنده قیرغین - حیواناتده موتان ظهور ایلدی || La mortalité était grande dans ces pays مملكت ایچنده دوشدی - ظهور ایدن موتان عظیم درجهٔ مبالغه‌یه واصل اولمشدر

En parlant des animaux, on emploie plus particulièrement le mot سواف *A.*

MORTEL. Qui cause la mort *A.* قاتل - قتّال - ذفیف - مهلك *P.* مركرسان - مرك آور - كشنده *T.* اولدریجی || Maladie mortelle زخم مرض ذفیف - مرض مهلك || plaie ضربهٔ مهلكه - ضربهٔ قتّاله || Coup mortel مهلك || poison سمّ ذفاف - سمّ قتّال - قاتل

On appelle Péché mortel, le péché qui donne la mort de l'âme *A.* كبیرة pl. كبایر *P.* شهنش *T.* بیوك كناه || Il faut se garder avec grand soin des péchés véniels, parce qu'ils disposent au péché mortel صغار ذنوب كبایره موصل اولدقلرینه نظرًا آنلردن اهتمام عظیم ایله حذر اولنمق واجبدر

Mortel, se dit aussi pour Extrême *A.* شدید *P.* سخت *T.* قتی || Haine mortelle خصومت شدیده || inimitié بغض شدید || douleur وجع شدید || Froid mortel برد شدید

On dit aussi, Ennemi mortel *A.* خصم الدّ *P.* دشمن جان *T.* اولوسی‌یه دشمن - جان دشمنی

Il signifie aussi, qui est sujet à la mort *A.* هالك - فانی - مردنی *P.* تباهی پذیر - یوق اولور *T.* اولومه تابع || Tous les hommes sont mortels *A.* كلّ نفس - كلّ ذی روح هالك - ذایقة الموت *T.* بنی آدمك جمله‌سی هالك وفانیدر || Cette vie mortelle est pleine de misères بو دنیای فانی مصایب بو عمر مستعار مالامال اكدار والامدر - واكداردن عبارتدر

On dit, qu'un homme a quitté sa dépouille mortelle, pour dire, qu'il est mort فلان كمسنه جامهٔ مستعار حیاتدن تعرّی ایلدی

MORTELLEMENT. À mort *A.* مهلكًا || Il est blessé mortellement جرح مهلك ایله - مهلكًا مجروحدر || malade mortellement مرض مهلك ایله خسته در - مهلكًا مریضدر

On dit, Pécher mortellement *A.* ارتكاب الكبیرة *P.* شهنش كردن *T.* بیوك كناه ایشلمك

Il signifie aussi, grièvement *A.* شدیدًا *P.* سخت *T.* پك || Offenser quelqu'un mortellement بر كمسنه‌یی شدیدًا تكدیر ایتمك

Et excessivement *A.* علی وجه الافراط - مفرطًا *P.* بغایت *T.* پك چوق || Haïr mortellement بغض علی وجه الافراط وعداوت ایتمك

MORTE-PAYE. V. Paye.

MORTE-SAISON. Temps où l'artisan manque d'ouvrage *A.* ایّام الكساد *P.* وقت نا رواجی *T.* كساد وقتی

MORTIER. Mélange de terre ou de sable avec de l'eau et de la chaux *A.* ملاط - شید *P.* آژه *T.* خرج || Faire du mortier خرج یاپمق - اعمال ملاط || Mortier à chaux et à ciment كرجلو خراسانلو خرج

Mortier fait de terre et de paille *A.* سیاع *P.* كهكل *T.* صمانلو بالچق صوا

Mortier. Sorte de vase dont on se sert pour y piler certaines choses *A.* مهراس pl. مهاریس - هاون *P.* هاون - یانه *T.* دیبك - هاوان || Un mortier de fonte دوكمه هاوان || de marbre مرمر هاوان || Le pilon d'un mortier *A.* دقّ الهاوون *P.* هاون - یاور *T.* هاوانك الی - دستهٔ هاون - هاوانك طوقماغی

En termes d'artillerie, c'est une pièce dont on se sert pour jeter des bombes *T.* هاوان || Mettre la bombe dans le mortier خمپره‌یی هاوانه وضع ایتمك || Batterie de mortiers هاوانلر صره‌سی

Et une espèce de bonnet rond *T.* قلاوی - قلاوی كونه كلاه

MORTIFÈRE. Qui cause la mort. V. Mortel dans ce sens || Poison mortifère سمّ قتّال - ماء ذفاف

MORTIFIANT. Qui mortifie en causant du chagrin *A.* مولم - اشدّ من الممات *P.* جانسوز - جانخراش - جانگداز *T.* جان یاقیجی || C'est une chose bien mortifiante de se voir préférer un inférieur بر كمسنه كندو ما دوننده علی وجه الترجیح التفات اولندیغنی كورنجه بو حالت اشدّ من المماتدر || Il est bien mortifiant d'essuyer des reproches non mérités بغیر حق مظهر مؤاخذه وعتاب اولمق بر كیفیت الیمه در

MORTIFICATION. Action de mortifier son corps, ses passions *P.* اماتة النفس ـ تشدّد النفس ـ مشاقّات .pl مشاقّة *A.* تن آزردگی *T.* نفسی سردلك ایله قهر ایتمه || La mortification est nécessaire à un chrétien اهل ایمانه كوره تشدّد نفس واجبدر On ne va au ciel que par la voie des mortifications مظهر نعیم جنت اولمق اختیار مشاقّات ایله اولور

Il signifie aussi, le chagrin que l'on donne à quelqu'un par des reproches, ou par des procédés durs et fâcheux *A.* الم pl. آلام *P.* دلازاری *T.* تكدیر || Il a reçu une cruelle mortification بر الم شدیده مظهر اولمشدر — Il se dit aussi des accidens fâcheux qui arrivent dans la vie || Ce sont des mortifications que Dieu nous envoie اشبو احوال طرفمزه ارسال الهی اولان آلام وبلایادندر

On appelle en termes de Chirurgie, Mortification des chairs, l'état des chairs qui ne participent plus à la vie de l'animal, et qui sont près de se gangrener *A.* موات اللحوم

MORTIFIER. Faire que de la viande devienne plus tendre *A.* *P.* ایراث النعومة فی اللحم ـ الانة اللحم ـ اماتة اللحم اتی یومشتمق *T.* گوشترا نرم كردانیدن || Mettre de la viande à l'air pour la mortifier اتی یومشتمق ایچون آچق یرده آصمق

Se mortifier *A.* كسب الملایمة ـ كسب النعومة ـ تلیّن *P.* نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن *T.* یومشامق || La viande se mortifie difficilement dans un temps froid لحم هوانك شدّت برودتی وقتنده كسب نعومت ایتمكی مشكلدر

Il signifie figur., affliger son corps par des macérations, des jeûn, etc. *A.* اماتة البدن ـ تشدید البدن *P.* بتن سختی كوده‌یه سردلك ایله اذیّت *T.* تنرا آزرده كردن ـ آزردن || Il faut se mortifier pour l'amour de Dieu لوجه الله ومكك — تعالی تشدید بدن ایتمك لازمدر — On dit aussi, Mortifier s sens, ses passions *A.* قهر النفس *P.* نفسرا مقهور نفسی قهر ایتمك *T.* كرانیدن

Et causer du chagrin à quelqu'un *A.* ایراث الالم ـ ایلام *P.* تكدیر ایتمك *T.* دردناك كردن ـ دلازار كرن || La disgrâce qui lui est arrivé l'a extrêmement mortifié دوچار اولدیغی مصیبت كندوییی غایة الغایه ایلام وتكدیر ایلدی ـ كندوییی مستغرق دریای الم واندوه ایلدی

Mortifié. *A.* متشدّد البدن *P.* سختی كشیده *T.* وجودینی

تكدیر اولمش ـ كدرلنمش *T.* دلازار *P.* متألّم *A.* قهر ایتمش || Je suis bien mortifié de vous annoncer la mort de votre père پدركك وفاتی خبرینی سكا ویردیكمدن بغایت متألّم اولورم

MORTUAIRE. Qui concerne les morts *A.* میّتی *P.* مخصوص مرده *T.* اولویه مخصوص — Drap mortuaire. V. Drap. — Registre mortuaire اولولرك اسامیلری قیدینه مخصوص دفتر ـ دفتر اموات

MORVE. Humeur qui sort par les narines *A.* مخاط ـ رعال *P.* خلم ـ مُرك ـ خُل *T.* سموك || La morve lui sort du nez سموكی بروننده ن آقار

Il se dit aussi d'une maladie des chevaux *A.* رعام *P.* ژنك *T.* سموك آقمه بینی

MORVEAU. Morve épaisse *A.* نخاعة *T.* سموك پارچه‌سی

MORVEUX. Qui a la morve au bout du nez *A.* اذنّ *P.* خلناك ـ خلمناك *T.* سموكلو || Un enfant morveux بورونی سموكلو بر چوجوق

MOSAÏQUE. Qui vient de Moïse *A.* موسوی || La loi Mosaïque شریعت موسویّه

MOSAÏQUE. Ouvrage de rapport, composé de petites pierres de différentes couleurs, par l'arrangement desquelles on fait des figures et autres ornemens *T.* رنگامیز خرده طاشلر ایله ایشلمه نسنه

MOSCATELINE, HERBE DU MUSC, ou **HERBE MUSQUÉE.** Plante *A.* مسك البرّ *P.* گیاه مشك *T.* مسك اوتی

MOSQUÉE. Lieu où les Mahométans s'assemblent pour faire leurs prières *A.* مسجد pl. مساجد ـ جامع pl. جوامع

MOT. Le signe d'une idée totale *A.* لفظ ـ الفاظ ـ لفظة *P.* سخن ـ گفت *T.* سوز || Mot Français لفظ فرانساوی barbare لفظ غلیظ ـ لفظ قبا سوز ambigu لفظ مبهم fin لفظ دقیق obscène لفظ فاحش expressif لفظ مفید المرام significatif لفظ ذو الوجهین à double entente معنیدار بر لفظ ـ كثیر المعنا qui n'est plus en usage لفظ مستعمل اولمیان ـ استعمالدن ساقط اولمش Ces deux mots sont synonymes بو ایكی الفاظ مترادفه‌دندر Effacer un mot بر لفظی حكّ ایتمك ـ نسخ وتطلیس ایتمك Cela ne se peut dire en peu de mots الفاظ مختصره ایله بو شیئك افاده‌سی ممكن دكلدر Il n'y a pas un mot de cela dans le contrat بوكا سندده درون

دائر لفظ واحد یوقدر Je le dirai en peu de mots بونی
مختصراً بیان ایده‌جکم Vous avez lâché là un mot bien lé-
ger بر سوز - آغزکدن زلق لسان ایله بر لفظ قاچرمشسنک
قاچردک Ne dire mot, ne répondre mot لفظ واحد تفوّه
ایتمامک - آغز آچمامق - شق شفه ایتمامک

On appelle Mots consacrés, certains mots qui ne sont bons
qu'en certains endroits *A.* لفظ مخصوص pl. الفاظ مخصوصة
– et certains mots qui sont tellement propres à quelques arts,
qu'on ne peut pas en employer d'autres *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات

Et mot propre, celui qui rend parfaitement l'idée *T.* حقّ
تعبیر || Il faut, pour bien écrire, connaître le mot propre حسن
- کتابت هر شیئک حقّ تعبیرینی بیلمکه توقّف ایدر
On dit dans le sens contraire, Un mot impropre - تعبیر نا بموقع
نا مناسب

On appelle Mot pour rire, ce que l'on dit pour amuser les autres
A. کلام مضحک *P.* سخن خنده انگیز *T.* کولدره‌جک
صحبت || Il a toujours le mot pour rire دائما بر درلو کلام
خنده انگیز بولور – Et mot fin, une expression d'une simpli-
cité apparente, mais qui fait penser plus qu'elle ne paraît dire
ابچ یوزلو کلام – On dit proverb. Voilà un mot profond, pour
dire, un mot où l'on découvre plus de choses à mesure qu'on
le médite اشته بر دربن کلام

Et mots obscènes, des termes qui blessent la pudeur *A.* رفش -
pl. فحشیّات *P.* سخنهای فحش آمیز *T.* عارسز صحبتلر
On dit, qu'un homme entend à demi-mot نیم اشارت ایله
عقلی وارر

On dit proverb. Qui ne dit mot, consent, pour dire, qu'en
certains cas se taire, c'est consentir *T.* سکوت اقراردندر

Mot, signifie aussi, sentence apophthegme *A.* قول pl. اقوال
|| Ce philosophe a dit un beau mot, un mot bien remarquable
فلان حکیم شایان اعتبار ودقّت اولەجق بر قول سویلدی

On appelle Bon mot, un trait ingénieux, vif et plaisant *A.*
نکتة pl. نکات *P.* سخن نکته دار *T.* مضمون || C'est un
diseur de bons mots نکته دار سوز سویلر بر آدمدر Ce que
vous dites là est un des bons mots d'un tel دیدیککک کلام فلان
کمسنه‌نک مضمونلرندندر Il perdrait plutôt un ami qu'un bon
mot فلانک عندنده مضمونی قاچرمقدن ایسه بر دوستی
قاچرمق اولادر Il est rare de bien répliquer à un bon mot
بر مضمونه لایقی اوزره حاضر جوابلق ایتمک نادراتدندر

Mot ou Mot du Guet. T. de guerre. Mot qui sert aux sol-
dats à se reconnaître pendant la nuit *A.* شعار - کلمة معهودة
|| Donner le mot شعاری سپارش ایتمک Aller prendre le
mot شعاری سؤال ایچون سر عسکرک یاننه وارمق On
l'envoya porter le mot کلمهٔ معهوده‌نک تفهیمنه مأمورا ارسال
اولندی Le mot qu'on avait donné le jour du combat était Pa-
ris یوم مقابله‌ده تعیین اولنان کلمهٔ معهوده پارس لفظی
ایدی

On dit proverb., que des gens se sont donné le mot, le mot
du guet, pour dire, qu'ils sont de concert ensemble بینلرنده
سوزی - یکزبان وفاق اولمشلر در - کلمهٔ واحده اولمشلر در
بر ایتمشلر در

En un mot. Bref, en peu de mots *A.* نتیجة - خلاصة الکلام
- لاقردینک اولانجه‌سی *T.* انجام سخن *P.* القصّة - الکلام
الحاصل - حاصل کلام || Il est vertueux, généreux; en un mot,
c'est un homme accompli اصحاب صلاح وفضیلت وارباب
جود وسخاوتدن والحاصل بی نقصان وقصور بر آدمدر
En un mot, je n'en ferai rien نتیجهٔ کلام هیچ بر شئ
ایده‌جک دکلم

Mot à Mot, mot pour Mot. *A.* لفظاً بعد لفظ - لفظاً بلفظ
P. سخن بسخن - لفظ بلفظ *T.* سوز سوز || Apprendre
quelque chose mot à mot برشیئی لفظاً بلفظ اوکرنمک
Rendre mot à mot لفظاً بلفظ تقریر ایتمک traduire
لفظاً بعد لفظ استنساخ ایتمک transcrire بلفظ ترجمه ایتمک
Rapporter fidèlement mot pour mot لفظاً بعد لفظ صادقانه
نقل ایتمک

MOTEUR. Qui met en mouvement *A.* محرّک - بادی
قلمدادیجی - یورتدریجی *T.* جنبش دهنده *P.* التحریک
|| Dieu est le premier moteur de toutes choses باری تعالی
حضرتلری بادئ تحریک کافّة الموجوداتدر - On dit aussi,
Vertu motrice خاصّة محرّکة faculté قوّة محرّکة
Figur. *A.* آله التحریک - سایق *P.* فرولنده *T.* قشقردیجی
|| Il fut le principal moteur de cette entreprise, de cette con-
juration بو مادّه‌نک وفساده دائر معاهده‌نک آلت اصلیّة
سایق اصلیسی فلاندر - تحریکی فلان کشیدر

MOTIF. Raison qui détermine à agir *A.* سبب pl. اسباب -
علت pl. علل - باعث - بواعث - بادی - بوادی *P.* بهانه

T. سبب || Bon motif سبب معقول - سبب مستحسن mau-
vais سبب نا معقول - سبب غیر مستحسن puissant سبب
قوی Quel a été son motif? سببی نه ایدی Agir par un mo-
tif de zèle ایتمك غیرت سببیله عمل وحرکت - غیرته
سبنی Il n'a point d'autre motif en cela que celui de la gloire
de Dieu بو بابده سبب وعلت مجرد تمجید شان جناب
رب ذو الجلالدر L'intérêt est le seul motif qui le fait agir
بو وجهله عمل وحرکتنه بادی انجق مصلحت مخصوصه
انجق فکر نفع وفائده در - در

On appelle Motif de crédibilité, ce qui peut raisonnablement porter à croire une chose indépendamment des preuves démonstratives A. موجب التحقق العقلی || Si ce n'est pas une preuve convaincante, c'est au moins un motif de crédibilité بو دلیل
بادئ اثبات دکل ایسه‌ده لااقل موجب تحقق عقلی در

MOTION. Action de mouvoir. V. Mouvoir. — Il signifie aussi, l'ouverture d'une opinion faite dans une assemblée A. رأی
تقدیم T. رأی در میان کرده P آراء معروضة pl. معروض
فلان ... || On a fait une motion pour ... اولنمش بر کونه رأی
مادّه ایچون بر رأی عرض اولندی Il y eut des motions
très-diverses, et même il y en eut de contradictoires مجلسده
غایت الغایه مختلف الاحوال بلکه بری برینه متناقض
عرض اولنمش Délibérer sur la motion رأیلر عرض اولندی
عرض Amender la motion رأی اوزرینه مشورت ایتمك
la retirer اولنمش رأیی محو واثبات ایله تعدیل ایتمك
بر کمسنه مجلسده عرض ایتمش اولدیغی رأیی استرداد
عرض اولنمش رأیی ردّ la rejeter کیرویه آلمق - ایتمك
ایتمك

MOTIVER. Alléguer les motifs d'un avis, d'une déclaration A.
علت بیان T. بهانه نمودن P. بیان السبب - تعلیل
بر حکمده Motiver un arrêt || سبب کوسترمك - ایتمك
بسط Il ne motive jamais son avis بیان سبب ایتمك
وایراد ایلدیکی رأیده ابدی علت بیان ایتمز

MOTTE. Petit morceau de terre détaché du reste de la terre A.
|| کسك T. کلهون - کلوخ P. قشعة - عتلة - مدر pl. مدرة
Un champ plein de mottes کسکلر ایله طولو بر تارلا Rompre,
briser les mottes d'un champ تارلانك کسکلرینی قیرمق

MOTUS. Expression par laquelle on avertit quelqu'un de ne rien dire A. اسکت P. خاموش باش - خب باش T. صوص
اسکت بوکا دائر بر شئ اول || Motus, ne parlez pas de cela
سویلمه

MOU. Poumon d'agneau ou de veau A. سحارة P. شش T.
بوزاغی جکری || Bouillon de mou de veau جکر - آق جکر
قوزی جکری قاورمه‌سی Fricassée de mou d'agneau چورباسی

MOU, au fém. Molle. Qui cède facilement au toucher A.
رخو - لین - دامث - ملایم - ناعم P. نرم T. یومشق || Ce
lit n'est guère mou بو فراش اول قدر ملایم دکلدر De la
cire molle شمع لین Avoir les chairs molles رخو اللحم اولمق
Des poires molles یومشق آرمود - نرم ولین آرمود

Figur. Qui a peu de vigueur A. ذو الرخاوة - مسترخا -
رخو الطبیعة - ملایم P. سست T. کوشك || Ce cheval est
mou, et n'a point de force بو آتك اصلا ودیار قوتی
اولمیوب رخاوتی غالبدر Cet homme paraît fort et robuste,
mais il est mou au travail بر ظاهر حالده قوی وتندرست
آدم کورینور ایکن ایشده کوشکلکی وار در Le temps est
mou کوشکدر - هوا ملایمدر Le vent est mou هبوب ایدن
اسن روزکار کوشکدر - ریح ملایمدر

On dit d'un homme qui n'a pas de fermeté dans ses résolutions, qu'il est mou, que c'est un esprit mou A. دامث المزاج -
لین الخلق P. نرمخو T. یواش خویلو - کوشك

MOUCHARD. Espion A. جاسوس pl. جواسیس P. ایشه -
پژوهنده T. چاشوت || La police a des mouchards parmi les
filous یان کسیجی طاقمندن ضابطانك جاسوسلری وار در

MOUCHE. Petit insecte qui a des ailes A. ذباب pl. اذبة
P. مکس T. سینك || Grosse mouche بیوك - ذباب کبیر
T. منج P. زنبور العسل - نحلة A. Mouche à miel سینك
صاری T. بز - زنبور P. زنبور A. Mouche guêpe بال اریسی
ذراریح pl. ذروح A. Mouche cantharide نیشترلی اری - اری
P. کاشنه T. قدوز بوجکی

On dit proverb. Faire d'une mouche un éléphant T. حبّه‌یی
قبّة ایتمك

Et faire une querelle sur un pied de mouche بر قرنجه
آیاغی ایچون نزاع ایتمك

MOUCHE. Espion. V. Mouchard.

MOUCHER. Presser les narines pour les nettoyer A. تمخط -
امتخاط - مسح الانف P. خلمیدن T. سومکرمك - برونی
بو چوجوغك برونني سل Mouchez cet enfant || سلمك

Mouchez-vous برونکی سل ـ تمخط ایله

Et ôter le bout du lumignon, lorsqu'il empêche la chandelle de bien éclairer *A.* شمع ـ سرگیری کردن *P.* قرض الذبالة ـ تقریط || مومك فتیلنی آلمق *T.* از سر فتیله گرفتن || **Mouchez cette chandelle** بو مومك فتیلنی آل

MOUCHERON. Le bout de la mèche d'une chandelle qui brûle *A.* ذبالة *P.* سر فتیله *T.* فتیلك اوجی

MOUCHETER. Faire de petits trous sur une étoffe *A.* اعمال ـ اوفاق دلیکلر آچمق *T.* خرده سوراخها زدن *P.* الخربة نکته *P.* تنقیط *A.* ou de petites marques کوزه‌نك آچمق || **Moucheter du satin** اطلس اوزرنده بنکلر اورمق *T.* زدن ـ **Moucheter de l'hermine,** کوزه‌نکلر آچمق یاخود بنکلر اورمق c'est y mêler de petits brins de fourrure noire قاقم اوزرنده بنك سرپمك

MOUCHETÉ. *A.* منقط *P.* نکته دار *T.* بنکلو

Il signifie aussi, tacheté, en parlant de certains animaux *A.* ابرش ـ اعرم *P.* نکته دار *T.* بنکلو آلاجه

MOUCHETTES. Instrument qui sert à moucher les chandelles *A.* مقراض الشمع *P.* گاز *T.* موم مقاصی || **Mouchettes d'argent** سیم موم مقاصی

MOUCHETURE. Ornement qu'on donne à une étoffe en la mouchetant *A.* نقش بالنقط *P.* نقش با نکتها نگارش *T.* بنکلمه ـ || **La moucheture de cette étoffe est agréable** بو ثوبك نقش نقطی لطیف ورعنا در بنکلر ایله دوناتمه

MOUCHEUR. Celui qui mouche les chandelles *A.* مقرط *P.* سرگیر چراغ *T.* موم فتیلنی آلیجی

MOUCHOIR. Linge dont on se sert pour se moucher *A.* مندیل pl. مقرمة ـ منادیل *P.* دستمال ـ دستارچه ـ سپردك *T.* ال دستمال ـ ساده دستمال **Mouchoir uni** || یاغلق ـ مقرمه‌سی دستمال **de poche** جیب مقرمه‌سی **des Indes** بی نقش هندکاری مقرمه ـ هندی

MOUCHURE. Le bout du lumignon d'une chandelle, lorsqu'on l'a mouchée *A.* قراضة الفتیلة *P.* ریزهٔ سر فتیل *T.* فتیل کسنتیسی

MOUÇON. V. Mousson.

MOUDRE. Mettre en poudre par le moyen du moulin *A.* طحن ـ رحی *P.* آرد کردن *T.* اکوتمك || **Moudre du blé** بغدایی طحن ایتمك **Le moulin n'a pas assez d'eau, il ne peut moudre que six mois de l'année** دکرمانك کفایت مقداری صویی اولمدیغندن سنه‌ده آلتی آیدن زیاده طحنه لیاقتی یوقدر

MOULU. *A.* مطحون *P.* آرد کرده *T.* اکودلمش

On appelle Or moulu, de l'or réduit en très-petites parties *A.* ذهب مسحوق ـ دقاق الذهب *P.* ریزهٔ زر *T.* آلتون خرده‌سی

MOUFETTE. Vapeur pernicieuse qui s'élève dans les souterrains des mines *A.* بخار ردیٔ pl. ابخرة ردیئة *P.* هورآفترسان *T.* یرامز بوغ

MOUILLAGE. Fond propre pour jeter l'ancre *A.* مرسا ـ محط السفینة *P.* کشتیگاه ـ قرارگاه کشتی *T.* کمی یتاغی || **Cette rade est un bon mouillage** بو یالی کناری اعلا کمی یتاغیدر **Ce mouillage n'est pas sûr** بو محلده اولان مرسا محفوظ دکلدر

MOUILLER. Tremper, humecter, rendre humide *A.* تبلیل ـ اخضال ـ اندا *P.* نمناك کردن ـ نم زدن ـ فرغاریدن *T.* بزی صو || **Mouiller un linge dans l'eau** ایصلتمق ـ بشارتمق صوده ایصلتمق ـ صوده نقع ایتمك ـ ایچنده تبلیل ایتمك **La pluie a mouillé les prés** نزول ایدن مطر صحرالری نمناك ایلدی **Ce brouillard mouille comme de la pluie** بو یغمور کبی یری بشاردر ـ طومان باران قدر یری اندا ایدر **Il craint de se mouiller les pieds** تبلیل اقدامدن احتراز ایدر

MOUILLER. Jeter l'ancre pour arrêter le vaisseau *A.* ارسا ـ القاء المرسا ـ القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق ـ **Être mouillé** یناشمش اولمق || یناشمق **Ils mouillèrent l'ancre en tel endroit** فلان محلده القای لنگر قرار ایتمشلر در **Nous étions mouillés dans la rade** دکز قییسنده یناشمش لنگر انداز قرار ایدك ـ ایدك **Le vent étant devenu contraire, on fut obligé de mouiller** هوا مخالف اولمغله القای لنگر توقف وقرار اولنمق لازم گلدی

On dit en termes de Gramm., Mouiller le double LL, pour dire, le prononcer avec une sorte de mollesse *A.* اشمام اللام المشدد

MOUILLÉ. *A.* مبلل *P.* نمناك شده ـ فرغاریده ـ آغاریده *T.* ینشمش *T.* لنگر انداز توقف وقرار *P.* مرسو *A.* ایصلنمش دمور اوزرنده طورمش ـ

MOUILLURE. Action de mouiller, ou état de ce qui est mouillé. V. Mouiller || **La mouillure du papier avant l'impression** کاغدك

قبل الطبع تبليلى

MOULAGE. Action de mouler du bois: V. ce mot.

MOULE. Petit poisson enfermé dans une coquille *T.* مديه

MOULE. Matière, creusée et préparée de manière à donner une forme précise à la cire, au plomb, etc. que l'on y verse tout fondus *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب - قالب - تپنك - قالبه افراغ ايتمك || Jeter en moule قالب *T.* ريخته بوشی قالبه دوكلمشدر Cela est fait au moule قالبه دوكمك Rompre la moule قالبی شكست ايتمك Les statues de bronze, les canons, les cloches, etc. se jettent en moule پرنجدن مصنوع اولان اصنام وطوبلر وچاك وسائر اول مقوله شيلر قالبده اصاغه اولنور Un moule à faire des balles de plomb قورشون كله دوكه‌جك قالب - On dit figur. Se former sur le moule de quelqu'un كندو نفسنی فلانك قالبنه اويدرمق - فلانك طور وصيغه‌سنه كوره تصويغ ايتمك

MOULER. Jetter en moule *A.* افراغ - اصاغة فی القالب *T.* در قالب ريختن *P.* سبك فی القالب - فی القالب سكه‌يی قالبه دوكمك || Mouler des médailles قالبه دوكمك des chandelles مومی قالبه افراغ ايتمك - Figur. Se mouler sur quelqu'un, pour dire, se former sur quelqu'un V. Moule.

On dit, Mouler une statue, un bas-relief, pour dire, appliquer sur une statue, etc. du stuc, du plâtre, afin qu'ils en prennent l'empreinte *A.* اخراج القالب - اخذ القالب *P.* قالب گرفتن *T.* قالبنی چيقارمق - قالبنی آلمق

Mouler du bois, signifie, mesurer du bois *A.* تقدير الحطب *P.* هيمه‌را اندازه كردن *T.* اوطونی - اوطونی اولچمك اولچی‌يه اورمق

Moulé. *A.* مفروغ فی القالب - مسبوك فی القالب *P.* در قالب ريخته *T.* قالبه دوكلمش

On dit, Lettre moulée, pour dire, imprimée *A.* مطبوع *P.* طبع كرده *T.* بصلمش

MOULEUR DE BOIS. Officier dont la charge est de mouler le bois qu'on vend *A.* مقدّر الحطب *P.* اندازه زن هيمه *T.* اوطونك اولچيسنه باقن

MOULIN. Machine à moudre du blé *A.* طاحونة pl. طواحن - ارحا pl. رحا *P.* آسيا - آس *T.* دكرمن || Moulin à vent *P.* آسياباد - بادآس *T.* يل دكرمنی à eau *P.* آسياب *T.* صو دكرمنی à bras *A.* غربية - مجشة - كبداء *P.* دستاس - مرداس ال دكرمنی *T.*

On appelle Moulins, plusieurs autres machines de même genre *A.* دوّارة *P.* چرخ *T.* چرخ || Moulin à huile زيتون يغی چرخی à papier كاغد چرخی à café قهوه دكرمنی - قهوه چرخی - چرخده بصلمش سكه De la monnaie faite au moulin

MOULINÉ. Il se dit du bois gâté par les vers *A.* مأروض - متخرّب *P.* كرمخورده *T.* قورد ينكاو

MOULINET. Espèce de tourniquet dont on se sert pour enlever des fardeaux *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

MOURANT. Qui se meurt *A.* مشرف على - ناسم - مايت *P.* نيم مرده *T.* اولومجل || Il a les yeux d'un homme mourant برمريض - كوزلری بر مردم مايت كوزی كبيدر - ناسم كوزی كبيدر - Et au substantif || Le champ de bataille était plein de morts et de mourans عرصه‌گاه جنك وجدال مايت وميّت ابدان كثيره ايله مالامال ايدی

On appelle figur. Des yeux mourans, des yeux languissans et pleins de passion *A.* عين افتخ - طرف افتخ *P.* چشم خواب آلود - چشم مخمور - چشم خسته *T.* مخمور كوز

Et bleu mourant, un bleu fort pâle *T.* بايغن مائی رنكی

MOURIR. Cesser de vivre *A.* موت - هلاك - وفات *P.* مردن *T.* اولمك - فوت اولمق - تسليم روح ايتمك || Mourir d'une mort violente موت شديد ايله وفات ايتمك de vieillesse غلبۀ پيری وشيخوخت تقريبيله وفات ايتمك de maladie بر مرض سببيله وفات ايتمك Mourir subitement ناگهان فوت اولمق - فجئةً وفات ايتمك Il est mort un tel jour فلان كون رشتۀ حياتی تيغ اجل ايله شكست - شمع حياتی منطفی اولمشدر - ومنقطع اولمشدر - ترك دار فنا - هلاك ودفين صندوقۀ خاك اولمشدر - تنگنای فنادن فضای رحيب - وعازم ملك بقا اولمشدر - دار بقايه ارتحال ايلدی - بقايه رختكشيدۀ رحلت اولمشدر - عزم - انتقال وجود وحياتی بندر عدم آباده نقل ايلدی Mourir charitablement ايمان صحيح ايله سفر آخرت ايتمشدر en saint عزيز ومبارك بر ذات كبی تسليم روح ايتمك - تسليم جان ايتمك - On dit, Mourir de sa belle mort, pour dire, de sa mort naturelle موت طبيعی ايله وفات ايتمك - طول اجل موعود ايله دار - حتف انف ايله اولمك - بقايه رحلت ايتمك - Et mourir au lit d'honneur, pour dire, être tué à la guerre بساط شرف واجلالده ذايق شربت

فضای غزا وجهادده تسلیم جان ایلمه ـ ممات اولمق شرفیاب اولمق

On dit par exagération || Mourir de chaud شدّت حرارتدن شدّت سرمادن اولوم درجهسنه وارمق Il meurt de froid صبرسزلقدن de chagrin کدردن d'impatience اولویور اولویور de faim آجلقدن اولویور Il meurt mille fois le jour کولمکدن Il pensa mourir de rire کونده بیک کرّه اولویور جانی چیقار اوله یازدی

On dit pour marquer qu'on ne veut point démordre de ce qu'on a entrepris, Je viendrai au bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine P. یا سر دهم یا ستانم کلاه T. یا اولورم یا باشه چیقاررم

On dit, quand on demande des assurances de quelque chose par écrit, On ne sait qui meurt, ni qui vit T. بو دنیا اولوم دیرم دنیاسیدر

Et qu'on a fait mourir un homme, pour dire, qu'il a été exécuté مظهر قتل ودمار اولمشدر ـ جزاسی ترتیب اولندی

On dit d'un homme qui quitte le monde pour vivre dans les exercices de piété, qu'il est mort au monde ترک دنیا ایلدی ـ علایق دنیویّهدن منقطع اولمشدر

Et d'un homme condamné au bannissement ou aux galères perpétuelles, qu'il est mort civilement من جهة الامور الدنیا میّت مثابهسندهدر

Mourir, se dit aussi des choses morales A. انعدام ـ فنا P. اولمک ـ یوق اولمق T. فنا پذیرفتن ـ نا بود گشتن || Sa gloire, sa mémoire, son nom ne mourra jamais نام وشهرتی ویاد وذکری الی انتهاء الادوار رهین فنا وتبار اولمقدن مبرّا صیت جلیل وذکر جمیلی الی الابد باقی ومستدام ـ در بو Les ouvrages de cet auteur ne mourront jamais اولهجقدر مؤلّفک آثاری ابد الآباد فنا بولمق احتمالی یوقدر Ses passions ne durent guères, elles meurent bientôt امراض نفسانیّهسی طول مدّت متمادی اولمیوب آز زمان ایچنده منعدم اولور

Il se dit aussi des arbres et des plantes A. تلف P. تباه شدن ـ تباهیدن T. فنا بولمق ـ اولمک || Ces arbres ne viennent pas bien dans les sables, ils y meurent tous بو اشجار قومسال یرلرده طوتمیوب هپ تلف اولهیور J'avais planté des poiriers, des pommiers qui sont morts غرس ایلدیکم ارمود والما آغاجلری رهین تلف اولمشدر

Et de certaines choses dont le mouvement finit peu à peu A. انطفا P. خاموش شدن T. سونمک || Ce feu mourra, si l'on n'y met du bois بو آتش منطفی اولهجقدر علاوهٔ حطب اولنمیهجق اولور ایسه

Se mourir. Être sur le point de mourir A. اشراف علی الموت P. نزدیک مرگ آمدن T. اولومه یاقلشمق ـ اولوم وقتنه چاتمق

Mort. A. میّت ـ هالک ـ متوفا P. مرده T. اولو ـ اولمش || Il est mort فلانک مرده T. میّتدر Il a ordre de le prendre mort ou vif P. لحم میّت A. Chair morte ـ حیّاً ومیتاً اخذیه مأمور در مرده گوشت T. اولوات ـ Argent mort, c'est de l'argent dont on ne tire aucun profit A. مال میّت ـ مال معطّل P. مال مرده T. اولو مال ـ Il est aussi substantif A. میّت pl. اموات P. مرده T. اولو || Ensevelir les morts تکفین اموات ایتمک Prier Dieu pour les morts ارواح مردگان ایچون دعا ایتمک Après le combat, il fut trouvé parmi les morts بعد المحاربه بدنی اموات ایچندهٔ بولندی

On dit d'un malade désespéré, que c'est un homme mort بو خستهده جان قالمدی ـ Et qu'un homme a le teint mort, les yeux morts, les lèvres mortes رنگ روینده وکوزلرنده ودوداغنده جان قالمدی ـ اثر روح قالمدی

Eau morte, se dit de l'eau qui ne coule point A. ماء نایم P. آب خوابنده T. طورغون صو

Saison morte. V. Morte-saison || Le temps des vacations est une saison morte pour les affaires du Palais تعطیل وقتلری امور محکمهنک ایّام کسادیدر

MOURON. On donne ce nom à la salamandre. V. ce mot.

MOUSQUET. Ancienne arme à feu, que l'on portait sur l'épaule A. برقیل pl. براقیل P. تفنگ T. تفنک || Charger, tirer un mousquet تفنکی طولدرمق وآتمق

MOUSQUETADE. Coups de mousquet tirés à la fois T. تفنک بر اوغوردن آتیلان تفنک قورشونی ـ قورشونی یایلمی یایلمی

MOUSQUETAIRE. Soldat à pied qui portait le mousquet A. رامی البرقیل pl. رماة البرقیل P. تفنک انداز T. تفنکجی

MOUSQUETERIE. V. Mousquetade.

MOUSSE. Petit garçon servant dans l'équipage d'un vaisseau

A. تابع الملّاح *P.* غلام کشتی *T.* میچو || On l'a vu mousse de vaisseau فلانی کمی میچوسی ایکن کورمشلر Mousse de proue باش میچوسی de poupe قیچ میچوسی

MOUSSE. Espèce de petite herbe fort épaisse et fort menue, qui naît sur les terres sablonneuses, sur les toits, sur des pierres et sur des arbres *A.* اشنة *P.* اشنه *T.* یوصون || Mousse de chêne میشه آغاجی یوصونی

MOUSSE. Certaine écume qui se forme sur l'eau et sur quelque liqueur *A.* زبد *P.* کف *T.* کپوک || Versez de haut, cela fera de la mousse یوکسکدن افراغ ایله زیرا کپوکلنور شیشدر

MOUSSELINE. Toile de coton fort fine *T.* دلبند || Mousseline brodée سوزنی ایشلنمش دلبند rayée چیبوقلی دلبند

MOUSSER. Il se dit des liqueurs sur lesquelles il se fait de la mousse *A.* تزبّد *P.* کف زدن *T.* کپوکلنمک || Le vin de Champagne mousse plus que les autres vins شامپانیا شرابی سائر اجناس خمردن زیاده تزبّد ایدر

Moussé. *A.* مزبّد *P.* کفناک *T.* کپوکلنمش

MOUSSEUX. Qui mousse, qui fait beaucoup de mousse *A.* کثیر الزبد *P.* کف زن *T.* کپوکلنور - کپوکلیجی

MOUSSON. Saison dans laquelle soufflent certains vents périodiques *A.* ریاح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم یلی || Attendre La mousson ریاح موسمه مترقّب اولمق Les moussons ont été contraires موسم یللری - ریاح موسم مخالف ایدی

MOUSSU. Qui est couvert de mousse *A.* کثیر الاشنة *P.* اشنه دار *T.* یوصونلی || Une pierre moussue یوصونلی طاش

MOUSTACHE. Barbe qu'on laisse au-dessus de la lèvre d'en haut *A.* شارب pl. شوارب - سبلة pl. سبال *P.* بروت - سبلت *T.* بیق || Grande moustache شارب اضخم - قبا بیق belle سبلهٔ لطیفه - کوزل بیق retroussée اوجی قیورق بیق

Et les poils que quelques animaux, comme le chat, ont autour de la gueule *A.* کلبة *T.* بیق

MOÛT. Vin doux et nouvellement fait *A.* مسطار *P.* شیره *T.* شیره - موصطاربه

MOUTARDE. Composition de graine de sénévé broyée avec du vinaigre *A.* صناب *P.* خردل *T.* خردل || Moutarde douce طاتلو خردل - صناب حلو commune خرجی خردل - Il se dit aussi de la graine de sénévé. V. Sénévé.

MOUTARDIER. Petit vase dans lequel on met la moutarde *A.* حقّة الصناب *P.* خردلدان *T.* خردللق || Moutardier d'argent سیم خردلدان

Et celui qui vend de la moutarde *A.* بیّاع الصناب *P.* خردل فروش *T.* خردلجی

MOUTON. Bélier châtré *A.* شاة pl. شیاة - ضائن pl. ضئّان - غنم pl. اغنام *P.* گوسفند - میش *T.* قیون || Pied de mouton قیون پاچه‌سی gigot de mouton قیون بودی

On comprend aussi sous ce nom, les béliers, les brebis, les agneaux, quand ils sont en troupe *A.* pl. اغنام *P.* اجناس گوسفندان *T.* قیون قسمی || Un troupeau de mouton رمهٔ قیون سوریسی - اغنام

On dit, que le peuple fait comme les moutons, pour dire, qu'il fait ce qu'il voit faire aux autres عوامّ ناس قیون کبی اویوب سورینور

On dit figur. d'un homme qui est d'une humeur douce, que c'est un mouton قوزی کبی بر آدمدر

Et proverb., Revenons à nos moutons, pour dire, reprenons notre discours *A.* ارجعنا الی ما نحن فیه *P.* رشتهٔ کلام باز بسته بکنیم *T.* صددمزه کلهلم

Mouton, se dit aussi de la peau de mouton préparée *A.* مسک pl. مسوک *P.* پوست میش *T.* قیون دریسی

Moutons, se dit sur la mer, des vagues qui s'élèvent lorsque la mer commence à être agitée *T.* دریا قوزیلری

Mouton. Une espèce de gros billot de bois, avec quoi on enfonce des pieux *A.* میطدة *P.* کدین *T.* طوقماق

MOUTONNER. Rendre frisé et annelé comme la laine d'un mouton *A.* تقرید *P.* پرشکن کردن *T.* قیورجقلتمق

Il se dit au neutre de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter *T.* دریا قوزیلری دپرنمکه باشلمق

MOUTURE. L'action de moudre du blé *A.* طحن *T.* اکوتمه

Il se dit aussi du salaire que prend le meunier *A.* اجرة الطحن *P.* حق آسیا *T.* دکرمن حقی - طحنیّه || Ce meunier prend tant pour la mouture بو دکرمنجی شو قدر حقّ آسیا آلور

On dit proverb., Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre double profit d'une même affaire *T.* بر قوزیدن ایکی دری آلمق

MOUVANCE. Dépendance d'un fief, d'une terre qui relève d'un autre fief, d'une autre terre *A.* تابعيت || Ces fiefs ne sont pas de la mouvance de ce comté بو مالكانه‌لر فلان ملككك توابعندن دكلدر Tout ce qui est dans votre mouvance متصرف اولديغك ملككك توابعندن معدود اولان هر نه ايسه

MOUVANT. Qui a la puissance de mouvoir. Il ne se dit qu'en cette phrase: Force mouvante *A.* قوّة محرّكة — Il se dit aussi de l'instrument qui augmente cette force *A.* آلة - آلت محرّكة التحريك

Il se dit aussi des terres dont le fond n'est pas stable et solide *A.* تراب هيّار *P.* خاك روان *T.* آقيجى طوپراق — Il se dit aussi des sables *A.* رمال هيّالة *P.* ريگ - كم كم *T.* آقيجى قوم روان

Et des terres qui relèvent d'un fief *A.* تابع pl. توابع - ملحق pl. ملحقات - مضاف pl. مضافات || Ces terres sont mouvantes de la mienne بو اراضى متصرّف اولديغم مالكانه‌نك مضافاتندندر - توابعندندر

MOUVEMENT. Transport d'un corps d'un lieu dans un autre *A.* حركت pl. حركات *P.* جنبش *T.* دپرنش - اوينايش || Mouvement lent حركت بطيئه rapide حركت سريعه violent حركت عنيفه - حركت شديده local حركت مكانيّه progressif حركت تدريجيّه circulaire حركت دوريّه convulsif حركت اختلاجيّه droit حركت مستقيمه oblique حركت منعرجه - حركت منحرفه égal حركت مستويّه inégal حركت متعوّجه - حركت بالاختلاف périodique حركت نائبه - حركت متناوبه réfléchi حركت بالانعكاس composé حركت مركّبه simple حركت بسيطه perpendiculaire حركت عموديّه uniforme حركت متوافق الاسلوب accéléré حركت مستعجله retardé حركت متأخره Mouvement d'un globe autour de son centre كره‌نك كندو مركزى اطرافنده دوران وحركتى Le mouvement d'Orient en Occident مشرقدن مغربه دوران وحركت Les lois du mouvement شروط وقواعد حركت Le mouvement perpétuel حركت دائمه Donner le mouvement à quelque chose بر شيئى تحريك ايتمك - بر شيئه ايجاب حركت ايتدرمك Le mouvement des humeurs حركت اخلاط Les mouvemens vitaux حركات حيوانيّه Il demeure sans pouls et sans mouvement *A.* لا به حبض ولا نبض *T.* نه نبضى نه حركتى قالدى

Il se dit aussi des marches et contre-marches d'une armée. || On fit faire divers mouvemens à l'armée pour attirer l'ennemi au combat دشمنى ميدان محاربه‌يه جلب ايتمك اراده‌سنه مبنى عسكره حركات گوناگون اجرا ايتدرلدى Le mouvement que le général fit faire à une partie de l'aile gauche, décida le gain de la bataille ميسرهٔ عسكرك بر مقدارينه اجرا ايتدريلان حركت جنككك قزانلمسنه علّت مستقلّه اولمشدر

On dit d'un homme agissant et intrigant, que c'est un homme qui se donne bien du mouvement دائمى الحركة - رميز *P.* همیشه در تك وپو - بى آرام *T.* تك طورمز — Et qu'un homme s'est donné bien du mouvement pour une affaire, pour dire, qu'il s'est fort empressé pour la faire réussir فلان مصلحته بذل ما ملك - ظفرياب اولمق ايچون چوق تكاپو ايلدى فلان خصوصده چوق چالدى - جدّ واقدام ايلدى

Il se dit aussi des changemens qui arrivent dans un corps militaire ou civil, et qui y donnent lieu à des promotions *A.* توجيهات pl. - تبدّلات pl. || Il y a eu du mouvement dans l'armée عسكرى طائفه‌سنده توجيهات واقع اولدى

Mouvement, se dit de l'agitation de l'âme causée par ses diverses affections *A.* تهزّز pl. تهزّزات - هيجان - سوق الطبيعة *P.* جنبش طبيعت *T.* طبيعتك قوپشى - طبيعتك دپرنشى || Mouvement volontaire تهزّز اختيارى involontaire تهزّز اضطرارى impétueux تهزّز شديد - تهزّز عنيف On n'est pas maître des premiers mouvemens تهزّزات بادره‌ده تمالك نفس ممكن دكلدر La volonté donne le mouvement aux autres facultés انسانك اراده‌سى قواى سائره‌نك تهزّز وهيجاننه باعث اولور Il a fait cela par un mouvement d'équité بو فعلى مايهٔ نصافت وحقانيّتك هيجاننه مبنى ايشلمشدر - بو فعلى مجرّد طبيعتك عدل وحقانيّته سوقيله ايتدى Il n'a pas fait cela de son propre mouvement فلان ايشى سوق طبيعت مخصوصه‌سيله ايتمدى Il n'a fait que suivre le mouvement d'autrui مجرّد آخرك سوق طبيعتنه تبعيّةً بو فعلى ايشلمشدر

Il se dit figur. de l'agitation, de la fermentation dans les esprits *A.* هزهزة *P.* آشوب - شورش *T.* قرقشه‌لق || Il y a des mouvemens dans cette province بو مملكتده آثار شورش واشوب ظهور ايتمشدر On annonce un mouvement dans Paris پارس شهرنده هزهزهٔ ناس ظهور ايده‌جكنى خبر ويريبيورلر

Mouvement, se dit aussi des ressorts d'une horloge, d'une

montre *A.* حرکت *P.* رفتار *T.* یوریش ـ یوریمه || Le mouvement de cette montre ne vaut rien بو ساعتک یوریمەسی ایشه یرامز

MOUVER. Terme de Jardinage. Remuer la terre d'un pot, d'une caisse *A.* تحریک التراب *P.* خاکرا جنبانیدن *T.* طپراغی سلکمک

MOUVOIR. Mettre en mouvement *A.* تحریک *P.* جنبانیدن *T.* قملداتمق ـ اوینانمق || Mouvoir une chose de sa place یرندن اوینانمق ـ برشیئی یرندن تحریک ایتمک Cent hommes ne saurait mouvoir cette pierre بو طاشی یوز کشی یرندن قملداداماز On ne saurait expliquer comment l'âme, étant purement spirituelle, peut mouvoir le corps نفس ناطقه محض روح ایکن بدنی نوجهله تحریک ایده بیلدیکنک معناسنی ادراکده عقل بشر عاجز در ـ Figur. *A.* تحریک *P.* سوق ـ جنبانیدن ـ بجنبش آوردن *T.* اوینانمق ـ تهییج ـ || La volonté fait mouvoir les autres facultés انسانک ارادەسی قوای سائرەنک تهییجنی مؤدیدر La grâce meut la volonté au bien توفیق ربانی ارادەیی سمت خیره سوق وتحریک ایدر C'est la colère qui l'a mu à cette action فلانی بو فعله سوق وتحریک ایدن غیظ وغضبدر Mouvoir une querelle تهییج نزاع وجدال ایتمک

MOYEN. Qui tient le milieu entre deux objets *A.* متوسط ـ مقارب ـ متوسط الحال *P.* میانه *T.* اورته || Il n'est ni grand ni petit, il est de moyenne grandeur نه صغیر ونه کبیر در متوسط الجسم اولوب متوسط القامه در Il est de moyenne taille نه de moyen âge *A.* متوسط السن ـ وسط السن *P.* نیمسال *T.* اورته یاشلو ـ On dit aussi, la moyenne région de l'air هوانک طبقهٔ وسطاسی ـ Et moyenne Justice, par comparaison à la haute et à la basse اوسط محکمەلر

MOYEN. Ce qui sert pour faire réussir *A.* واسطه pl. وسایط ـ وسیله pl. وسایل ـ طریق pl. طرق ـ سبب pl. اسباب ـ وجه pl. وجوه || Bon moyen وسیلهٔ حسنه mauvais واسطهٔ مستهجنه légitime وجه facile طریق اسهل juste سبب حق infaillible وسیلهٔ شرعی permis طریق مباح طریق حلال ـ surnaturel فوق الطبیعه naturel واسطهٔ طبیعیه متحققة النتیجه Chercher un moyen طلب سبب ـ بر واسطه بر کونه وسیله خواه اولمق ـ وجستجو ایتمک S'avancer, parvenir par de mauvais moyens اسباب ووسایط مذمومەیه تشبث ایله

نه کونه وسیلەیه تشبث ایتمشدر De quel moyen s'est-il servi? قطع رتبه ایتمک Il a réussi par le moyen de ses amis دوستلری واسطەسیله ظفریاب اولمشدر Il n'y a pas moyen de faire cela بو شیئی ایتمنک طریقی یوقدر

Et le pouvoir, la faculté de faire une chose *A.* قدرت ـ اقتدار *P.* توانایی *T.* کوج یتشمه || Je vous pris de faire cela, si vous en avez le moyen اقتدارکده ایسه همت ایلمک رجا اولنور بو شیئی ایتمک ید Je ne puis lui rien donner, je n'en ai pas le moyen برشئ ویرەمم زیرا بر وجهله اقتدارم یوقدر

Il signifie au pluriel, facultés pécuniaires *A.* قوة مالیة ـ pl. اسباب الاقتدار *P.* مالداری *T.* وارلق || Je ne connais pas ses moyens وارلغی ـ قوت مالیەسنک درجەسنی بیلمم درجهٔ اقتدارینه آگاه دکلم ـ درجەسی معلومم دکلدر

Et quelquefois, facultés naturelles *A.* بضاعة القوة *P.* مایهٔ توانایی *T.* قوتنک سرمایەسی || Cet orateur aurait un débit plus heureux, s'il savait ménager ses moyens بو واعظ مجبول طبعی اولان بضاعهٔ قوتی حسن تدبیر ایله اداره ایتمنک یولنی بیلمش اولسه بین الناس رواجی بر قات دخی زیادە اولور ایدی

Et en termes de Jurisp., les raisons qu'on apporte pour obtenir ce qu'on demande *A.* علت pl. علل || Dresser, donner des moyens dans sa requête دروں عرضحالده علت بیان ـ ایتمک Les causes et moyens d'appel دعوانک آخر محکمەیه قالدرلمسنی ایجاب ایدەجک علل وبواعث بسط علل ایتمک Moyens de nullité الغا ایدن علل ایجاب

Au moyen de. *A.* ب *P.* با *T.* ایله ـ بو تقریب ایله | On lui a donné mille écus, au moyen de quoi il s'est obligé فلانه شو قدر غروش اعطا اولنوب بو تقریب ایله متعهد اولمشدر Au moyen de la lettre que vous écrirez, nous réussirons تحریر ایدەجککز مکتوب ایله تحصیل مرام ایدەجکمز درکار در

MOYENNANT. V. Au moyen de... || Il a obtenu telle chose moyennant la somme de tant فلان شو مقدار اقچه ایله شیئی تحصیل ایلدی J'en viendrai à bout moyennant la grâce de Dieu بتوفیق الله تعالی بوکا ظفر بولەجغم درکار در

MOYEU. Cette partie du milieu de la roue dans le creux delaquelle entre l'essieu *A.* قبیب *P.* تیر چرخ *T.* سوراخ

تكرلك ایکینک **Le moyeu est cassé** || تكرلك ایکی دلیکی دلیکی قیرلمشدر

MOYEU. Le jaune d'un oeuf *A.* صفر البیض ـ عوقیل *P.* یمورطه صاریسی *T.* زرده هاك

MUABLE. Sujet au changement, inconstant *A.* متحوّل ـ متحوّل *P.* عدیم الثباة ـ کثیر الانقلاب ـ متقلّب ـ حالاً عن حالٍ || تملسز ـ حالدن حاله دونر *T.* بیقرار ـ نا پایدار ـ گردشپذیر

Le vent est bien muable aujourd'hui بو کونکی هوا کثیر الانقلابدر

La volonté est muable انسانک ارادهسی متحوّل ومتقلّبدر

Il n'y a rien de certain dans ce monde, tout est muable دنیاده پایدار بر شینک وجودی یوقدر جمیع احوال دائمیّ مجموعی حالاً عن حالٍ متحوّلدر ـ الانقلابدر

MUCILAGE. Matière visqueuse qui sort de certaines plantes *A.* مُغثور ـ مُغثر pl. مغاثیر *P.* شیرهٔ نبات *T.* نباتدن آقان یلمشک نسنه

MUCILAGINEUX. Qui contient du mucilage *A.* مُغثر *P.* شیره دار *T.* یلمشک نسنهسی اولان نبات

MUCOSITÉ. Humeur épaisse de la nature de la morve *A.* مادّة مخاطیّة *P.* مادّهٔ خلمناك *T.* سموك کبی صو ـ Il se dit aussi des plantes. V. Mucilage.

MUE. Changement de poil dans l'animal *A.* سقوط الریش ـ نسول *P.* مو ریزی *T.* توی دوکلمه || Les oiseaux sont malades pendant leur mue طیور قسمی سقوط ریش هنگامنده خسته اولور ـ Il se dit aussi du temps où arrive ce changement *A.* موسم النسول *P.* هنگام مو ریزی *T.* توی دوکلمهسی وقتی

On dit aussi, La mue des vers à soie *A.* تقشّر الدود القز *P.* برهنگیٔ پیله *T.* ایپک قوردینک صویلمسی

Il signifie aussi, les dépouilles d'un serpent qui a mué *A.* خرشاء الحیّة *P.* پیراهن مار *T.* ییلان قاوی ـ ییلان صویِنتیسی

MUER. Changer de poil. Il se dit des oiseaux *A.* تکریز ـ اسقاط الریش *P.* مو ریختن *T.* توی دوکمک ـ تولمک قوش توینی آتمق

Il se dit aussi des serpens *A.* انسلاخ الحیّة *P.* مار پیراهن افکندن *T.* ییلان قاوینی آتمق

MUET. Qui n'a point l'usage de la parole *A.* اخرس pl. خرسان ـ ابکم pl. بکمان *P.* گُنگ ـ لال ـ بیزبان *T.* دیلسز || Muet de naissance مادر زاد اخرس ـ دیلسز ـ آنادن طوغمه *Il est* sourd et muet اصمّ واخرسدر *Il fait le muet* تباکم ایدر

Il se dit aussi des personnes qui ne parlent point, ou par malice, ou par honte, etc. *A.* ساکت ـ صامت *P.* دمبسته ـ خاموش *T.* آغز اچمز ـ اپسم || Il demeura muet d'étonnement کمال حیرتندن دمبسته قالمشدر Il fut si honteux, qu'il demeura muet غایت شرمساری وخجالت تقریبیله صامت ودمبسته اولمشدر Cette raison le rendit muet بو دلیل اسکات وابکامنه بادی اولدی

On appelle Muettes, en termes de Grammaire, quelques lettres qui ne se prononcent point *A.* حرف مهموس pl. حروف مهموسة

MUFLE. Il se dit des extrémités du museau de quelques animaux *A.* مشفر pl. مشافر *P.* لنبوس *T.* طشره حیوانک مشفر اسد || Mufle de lion آوردی اوجی

MUFLE DE VEAU ou MUFLIER. Plante *A.* انف العجل *T.* بوزاغی بورنی ـ بوزاغی باشی

MUFTI. Nom du chef de la religion mahométane *A.* مفتی ـ شیخ الاسلام

MUGIR. Il se dit du cri des taureaux, des boeufs et des vaches *A.* جأر *P.* گاو زغند زدن *T.* بوکورمك || On attendait mugir les taureaux اوکوز بوغهلرك ـ جؤار ثوار مسموع ایدی بوکورمسی ایشیدیلور ایدی

Il se dit figur. du bruit que font les flots de la mer *A.* نجوخ البحر ـ نجوخ الامواج *P.* غرنبیدن دریا *T.* دکز کورولدمك || On entendait mugir les flots نجوخ امواج طالغهلرك کورولدمهسی ایشیدیلور ـ استماع اولنور ایدی ایدی

Et d'un homme qui rend sa voix trop bruyante *A.* تصیّح ـ تصرّخ *P.* بانگ زدن *T.* حیقرمق

MUGISSANT. Il se dit des bêtes qui mugissent *A.* جائر *P.* زغند زن *T.* بوکوریجی

Il se dit figur. des flots de la mer *A.* ناجخ *P.* دریای غرنبیده *T.* دکز کورولدهیین

Et de la voie humaine poussée au-delà des tons sonores *A.* صرّاخ *P.* بانگ زن *T.* حیقریجی

MUGISSEMENT. Cri que font les taureaux et les vaches *A.* خوار ـ جؤار *P.* زغند گاو *T.* بوکورمه

On dit figur. Le mugissement de la mer, des vagues *A.* نجوخ

طالغەلرك كورولدەسی .T غرنبش امواج .P الامواج

MUGUET. Plante qui porte de petites fleurs blanches .T انجو جیچکی

MUID. Mesure dont on se sert pour les liquides, les grains, et autres matières .A صاع pl. اصواع .P پیمانه .T اولیچك || Un muid de blé بر اولیچك بغدای

MULÂTRE. Il se dit de ceux qui sont nés d'un noir et d'une blanche .A خلاسیّ pl. خلاسیّون .P حبشی .T حبشی

MULCTER. T. de Jurispr. Punir .A تنكیل .P گوشمال دادن تأدیب ایتمك .T

MULE. Il ne se dit que de la pantoufle du Pape. V. Pantoufle. || Baiser la mule du Pape ریم پاپاسنك پاپوچنی تقبیل ایتمك

Il se dit aussi d'une espèce de chaussure dont les femmes se servent .A نعل النساء pl. نعال النسوان .P پای افراز زنان زنه پاپوجی .T

MULE. Femelle de même nature que le mulet .A بغلة pl. بغلات .P استر ماده .T دیشی قاطر

MULET. Animal engendré d'un âne et d'une jument .A بغل pl. بغال .P استر .T قاطر || Mulet de bagage حموله كش قاطر ـ یوك قاطری

MULETIER. Celui qui a soin de charger et de conduire les mulets .A بغّال .P استربان .T قاطرجی

MULOT. Espèce de souris qui fait son trou sous terre .A فارة الارض .P موش صحرایی .T یرصیچانی || Le grand hiver a fait mourir les mulots شدّت شتا یرصیچانلرینی اهلاك ایلدی

On dit proverb. Endormir le mulot, pour dire, amuser un homme pour le tromper .A اغفال .P خواب خرگوش دادن آویدوب آلداتمق .T

MULTIPLE. T. d'Arithm. Qui contient plusieurs fois exactement le simple .A عدد مضروب || Neuf est multiple de trois طقوز عددی اوچك عدد مضروبیدر

MULTIPLICABLE. Qui peut être multiplié .A ممكن الضرب || Tout nombre est multiplicable à l'infini كافّهٔ اعداد علی ما غیر النهایه ممكن الضربدر

MULTIPLICANDE. T. d'Arith. Nombre à multiplier par un autre .A مضروب علیه || Dans la multiplication de quatre par trois, quatre est le multiplicande اوچ عددك درت اوزرینه ضربی تقدیرنده درت رقمی عدد مضروب علیهدر

MULTIPLICATEUR. T. d'Arith. Nombre par lequel on en multiplie un autre .A مضارب به || Dans la multiplication de quatre par trois, trois est le multiplicateur دردك اوچ ایله ضربی تقدیرنده اوچ عددی عدد مضارب بهدر

MULTIPLICATION. Augmentation en nombre .A تعدّد ـ تكثّر ـ .P ازدیاد ـ فزونی ـ زیادگی .T آرتورمه ـ آرتقلق ـ زیادەلك || La multiplication des êtres تعدّد موجودات des espèces تعدّد انواع ـ اجناس تعدّد des hommes تكثّر نفوس

MULTIPLICATION. Règle d'Arithmétique, par laquelle on prend un nombre autant de fois qu'il est marqué par un autre .A فنّ الضرب

MULTIPLICITÉ. Grande quantité .A كثرت .P بسیاری ـ فراوانی .T چوقلق || Multiplicité d'objets, d'opinions كثرت صور وكثرت آرا

MULTIPLIER. Augmenter une quantité, un nombre .A تكثیر ـ توفیر ـ تزیید .P افزونیدن .T چوغالتمق || Miroirs qui multiplient les objets تكثیر صور ایدن آیینەلر Jésus-Christ multiplia les cinq pains حضرت عیسی بش عدد نان عزیزی تكثیر ایلدی

MULTIPLIER, au neutre, et SE MULTIPLIER. Augmenter en nombre par voie de génération .A تكثّر النسل والذریّة .P زه وزاد ـ پذیرفتن افزونی .T دول دوش چوغالمق || Dieu dit à Adam et à Ève: Croissez et multipliez باری تعالی حضرتلری آدم وحوّایه خطاب ایله تكثّر نسل وذریّت وكسب نموّ وبركت ایله بر خوردار اولەسز دیو بیورمشلر در Les enfans d'Israel multiplièrent ابنای اسرائیلك نسل وذریّتی تكثّر ایتمشدر Son troupeau a fort multiplié فلانك اغنامی تكثّر ذریّت ایله غایة الغایه آرتمشدر

MULTIPLIER. T. d'Arith. Répéter un nombre autant de fois qu'il y a d'unités dans un autre nombre donné .A ضرب || Multipliez dix par quatre, vous aurez quarante اون عددی درت ایله ضرب ایتسەك قرق عدد حاصل اولور

MULTITUDE. Grand nombre .A كثرت ـ وفرت .P بسیاری ـ انبوهی .T چوقلق || Multitude innombrable d'hommes لا یعدّ حدّ وحسابی یوق زحام ناس ـ ولا یحصی كثرت ناس خلقك قتی كلی غلبەلكی ـ صاییسز خلقك چوقلغی ـ Multitude d'animaux, de livres, de paroles كثرت حیوانات

وكثرت كتب وكثرت كلام

Il se prend aussi pour Le peuple, le vulgaire *A.* ناس – خلق *T.* گروه ناس *P.* عامّة – عوامّ الناس || Les opinions de la multitude اعتقاد ناس – خلقك رأى واعتقادى – اعتقاد عامّه

MUNICIPAL. Qui appartient à la municipalité *A.* مختصّ بالولاية *T.* ولايته مخصوص اولان || Les lois municipales de chaque pays هر بر ولايته مخصوص اولان قوانين واحكام Juges, officiers municipaux قضات وضابطان ولايت

MUNICIPALITÉ. Circonscription de terrain administrée par des magistrats appelés Municipaux *A.* ولايت || Le ressort de la municipalité ولايتك ناحيه‌سى – Et la qualité d'officier municipal *T.* ولايت اعيانلغى – Et le corps des officiers municipaux وجوه واعيان ولايت – Et le droit d'être administré par une certaine municipalité وجوه ولايت معرفتيله اداره اولنمغه دائر استحقاق

MUNIFICENCE. Libéralité *A.* سخا – جود – سماحت – سخاوة الطبع *P.* جوانمردى – فراخ دستى *T.* جومردلك || Munificence royale سماحت طبع ملوكانه

MUNIR. Pourvoir une place de guerre des choses nécessaires *A.* تجهيز باللوازم – اعداد باللوازم *P.* بلوازمات آراستن – برگ وساز آماده كردن *T.* تداركلندرمك || Munir une place de canons قلعه‌يى طوب ايله تجهيز ايتمك Munir une ville de provisions de bouche, d'armes بر بلده‌يى ذخيره وآلات حربيّه ولوازم سائره ايله تداركلندرمك – بر بلده‌نك ذخاير ومهمّاتنى اعداد ايتمك

Se munir. *A.* استحصال – تدارك – تهيئة *P.* آماده شدن *T.* تداركلنمك || Se munir de bonnes pièces pour la défense d'un procès دعواده مدار مدافعه اوله‌جق سندات معتبره ايله تداركلنمك Se munir d'argent, de chevaux pour un voyage سفر ايچون اقتضا ايدن اقچه‌يى ودوابّى تهيئه وتدارك ايتمك – Figur. || Se munir de patience, de résolution, de courage استحصال آلات صبر وشكيبايى وتدارك اسباب ثبات ومردانگى ايتمك

Muni. *A.* متهيّئ – متدارك *P.* آماده كرده *T.* تداركلنمش

MUNITION. On appelle Pain de munition, le pain que l'on distribue chaque jour aux soldats *T.* تعيين اتمكى

Munitions. Il se dit de toutes les provisions de guerre qui concernent les armes et les vivres *A.* عدّة وعتاد – pl. مهمّات – سفر مهمّاتى *T.* برگ وساز – ساز وسلب *P.* pl. لوازمات Munitions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير – نزل – زاد *P.* ذخيره *T.* توشه Munitions de guerre *A.* pl. مهمّات الحرب ما لزمة سفريّه – جبه‌خانه *T.* ساز وسلب جنك *P.*

MUNITIONNAIRE. Celui qui est chargé de fournir les munitions nécessaires à la subsistance des troupes *T.* نزل امينى

MUQUEUX. Qui a de la mucosité *A.* ذو مادّة المخاطيّة *P.* دارندهٔ مادّهٔ خلمناك *T.* سموك وارى صويى اولان

MUR. Ouvrage de maçonnerie, qui renferme quelque espace *A.* حايط pl. حيطان – جدار pl. جدران *P.* ديوار – لاد *T.* جسماً شو قدر ذراع بر ديوار || Mur épais de tant de pieds قالينلغى شو قدر ذراع – ديوار احجار Mur de pierre de taille يونمه طاش ايله ياپلمش ديوار – تراشيده‌دن مصنوع جدار de brique كرپيچ ديوار de terre بالچق ديوار Bâtir un mur رفع ديوار ايتمك des murs flanqués de grosses tours يانلرى قلل جسيمه ايله ياپلمش ديوار – Mur mitoyen, le mur qui sépare le fonds de deux voisins, et qui est commun entre eux *A.* جدار ما بين *P.* ديوار ميانه *T.* آره ديوارى – آره – مشترك ديوارى – Mur de refend, un mur qui sépare les pièces du dedans du bâtiment *A.* جدار فاصل *P.* ديوار جدا ساز *T.* بولمه ديوار – Mur de clôture, le mur qui ne sert qu'à enfermer les cours, les jardins, etc. *A.* حايط – حظار *P.* چپر *T.* چوره ديوار

Il se dit aussi de l'enceinte d'une ville, d'une place de guerre *A.* سور pl. اسوار – حصار || Cette église n'est pas dans la ville, elle est hors des murs بوكليسا درون شهرده اولميوب خارج سورده كائندر

On dit proverb. C'est se donner de la tête contre un mur, pour dire, c'est entreprendre une chose où il n'est pas possible de réussir عبث يرده باشى طاشه اورمقدر

Et mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانى پشت بر ديوار عجز وحيرت فلانى ديواره طيانمق – ايتمك

Et figur., qu'il y a un mur de séparation entre ces deux hommes بو ايكى كشينك بيننده عظيم وجسيم حدّ فاصل حدّ فارز – وار در

MÛR. Il se dit des fruits de la terre qui sont en maturité *A.* ناضج – انيّ – تامّ الانى – يانع *P.* پخته – رسيده *T.*

اولمش || Blés mûrs اولمش اکین Fruit mûr pour être cueilli
ناضجه فاکهۀ صالح اقتطافه Du fruit mûr avant la saison
وقتندن اوّل اولمش - نا بموسم نضج بولمش میوه
On dit figur. d'un apostème, qu'il est mûr *A.* ناضج *P.* ستیم
T. نصابنه یتشمش - نصابنی بولمش - Et homme mûr,
pour dire, sage *A.* ناضج الرأی *P.* رأی پخته *T.* پشکین آدم
jugement *A.* رأی ناضج *P.* رأی پخته *T.* پشکین رأی esprit
عقل ناضج - عقل پخته - پشکین عقل Une mûre délibération
رأی ناضج ایله گذران ایتمش مشورت
On dit aussi figur. Âge mûr, pour dire, l'âge qui suit la jeunesse *A.* سنّ الکمال - سنّ الوقوف *P.* سال کمال *T.* یتشمش
کامللک یاشی - یاش

MURAILLE. V. Mur || Former un jardin de murailles باغچه‌یی
باغچه‌یه دیوار چویرمک - دیوار ایله احاطه ایتمک Abattre
une muraille دیواری هدم ایتمک - خاک ایله یکسان
saper دیواره طیاق étayer دیوارک تملنی قازیمق ایتمک
اورمق - اورمق دستک Sauter par - dessus la muraille دیوار
اوزرندن صچرامق
On dit proverb., que les murailles ont des oreilles, pour dire, qu'il faut parler avec beaucoup de circonspection, de peur d'être écouté *A.* للحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

MÛRE. Sorte de fruit *A.* توث - توت *P.* فرساد - قثریل
T. توت || Du sirop de mûres توت سیروبی - Mûre noire
A. فرصاد *P.* شخرور *T.* قره توت

MÛREMENT. Avec beaucoup de réflexion *A.* برأی الناضج
P. با رأی پخته *T.* پشکین رأی ایله || Après avoir mûrement
délibéré رأی ناضج ایله لدی المشاوره mûrement considéré,
examiné رأی ناضج ایله لدی المطالعه ولدی التحرّی

MURÈNE. Espèce de poisson *A.* ابومرینا *T.* مورینا بالغی

MURER. Boucher une porte, une fenêtre avec de la maçonnerie *A.* ردم - سدّ بالجدار *P.* بدیوار بستن *T.* دیوار اوروب
قپانمق || Ce marchand vendait à faux poids, la police a fait
murer sa boutique بو بازرکان اوزان ناقصه ایله بیع مالی
پیشه ایدنمکله دکانی قپوسی ضابط معرفتیله دیوار اوربلوب
سدّ اولنمشدر Murer une fenêtre پنجره‌یی دیوار اورمکله سدّ
ایتمک

Muré. *A.* مسدود بالجدار - مردوم *P.* بدیوار بسته *T.* دیوار
اوربلوب قپانمش

On dit, Ville murée, pour dire, entourée de murs *A.* بلدۀ
مسوّرة *P.* بلدۀ دیوار بسته *T.* اطرافی دیوار چویرلمش شهر

MÛRIER. Arbre qui porte des mûres *A.* شجر التوت *P.*
درخت فرساد *T.* توت آغاجی || On nourrit ordinairement
les vers à soie de feuilles de mûrier blanc ایپک قوردی
عادتا آق توت یپراغیله بسلنور

MÛRIR. Devenir mûr *A.* انتضاج - ادراک - ینوع *P.* پخته
شدن *T.* اولمق - پشمک - نصابنی بولمق - کمالنی بولمق
|| Les raisins mûrissent en automne اوزم موسم خریفده
نضج بولور Le soleil fait tout mûrir حرارت شمس هر شیئک
هر شی Chaque chose mûrit en sa saison انتضاجنی سوّق ایدر
نصابنی بولور - موسمنده کسب نضج ایدر
Et rendre mûr *A.* انضاج - ایناع *P.* پختن *T.* پشورمک -
کمالنی بولدرمق - Figur. || Il faut laisser mûrir cette affaire
بو مصلحتی کسب نضج ایدنجیه قدر براقملو در - حدّ
نضج وکماله بالغ اولنجیه قدر ترک ایتملو در C'est un
esprit qui mûrira avec le temps مروراوقات ایله کسب نضج
وکمال ایده‌جک بر عقلدر L'âge et l'expérience lui ont fort
mûri la tête فلانک عقلی بلوغ سنّ وتجربۀ احوال عالم
تقریبیله کسب نضج وکمال ایتمشدر
Mûri. *A.* ناضج *P.* پخته - رسیده *T.* اولمش - پشمش -
کمالنی بولمش

MURMURE. Bruit sourd et confus de plusieurs personnes qui parlent en même temps *A.* مهامسة pl. مهامسات - همیس *P.*
فس فس - فسافس *T.* فسلدی || Quel murmure - فجفج
est - ce que j'entends? ایشتدیکم فسلدی ندر
Et plainte sourde *A.* قال وقیل - قیل وقال *P.* گفتگو *T.*
سوز صاو || Tous ces murmures - là aboutiront à quelque chose
de fâcheux بوقیل وقال عاقبة الامر بر فنا نتیجه ویره‌جکدر
Il faut tâcher d'apaiser les murmures du peuple خلقک
قیل وقالنی تسکین ایلمنک چاره‌سه باقملو در
Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.*
خریر - الیل - طبطبة الماء *P.* شار - آبشار - آب شاریدن *T.*
اقان چشمه‌لرک || Le doux murmure des fontaines چاغلدی
لطیف چاغلدیسی - خریر لطیفی
Et du bruit que font les vents *A.* هفیف *P.* آوازۀ باد *T.*
یل صزلیه‌رق - یلک وزردیسی - یلک فسلدیسی
یلک کورلدیسی - اسمه

MURMURER. Faire du bruit en se plaignant doucement sans éclater A. تهامس - توشوش - تهسهس P. فس فس كردن T. زير لب منكيدن - فسلدمك - فسلدشمك || On murmure fort de cela اول بابده بين الناس تهسهس عظيم بوكا دائر چوق فسلدى وار در - وار در Tout le monde murmure contre sa conduite فلانك سلوك وحركتنه دائر مجموع ناس فسلدشمكده در - توشوش ايدر — Il se dit aussi, du bruit qui court de quelque affaire || Cela n'est pas bien assuré, mais on en murmure بو خبر هنوز محقق دكلدر لكن خلق ايچنده مهامسةً سويلنور On commence à en murmurer, dans deux jours on en parlera tout haut فلان خبر شمديلك خلق ايچنده فسلدنمقده در انجق ايكى كوندنصكره آشكاره سويلنه جكدر

MUSC. Animal qui a près du nombril une vessie pleine d'un amas de sang d'une odeur exquise A. غزال المسك P. آهوى مسك T. مشك جيرانى

Il se dit aussi du parfum qui sort de cet animal A. مسك P. مشك T. مسك || Musc falsifié مسك مصنوع - مشموم - ساخته مسك - مسك عملى

On appelle Couleur de musc, une espèce de couleur brune A. لون مسكىّ P. رنگ مشك - رنگ مشكين T. مسكى رنك - مسك رنكى - رنك

MUSCADE. Noix aromatique des Indes Orientales A. جوز بوّا T. جوز بوّا

MUSCADET. Sorte de vin qui a quelque goût de vin muscat A. خمر ممسّك P. بادهٔ مشكبو T. مسك قوخولو شراب

MUSCADIER. Arbre qui porte la muscade A. شجر الجوزبوّا T. جوزبوّا آغاجى

MUSCAT. Il se dit de certains raisins et des vins qu'on en tire. Raisin muscat A. عنب المسك P. انگور مشكى T. مسكت اوزمى Vin muscat A. خمر مسكىّ P. بادهٔ مشكى T. مسكت شرابى

MUSCLE. Organe charnu et fibreux A. عضلة pl. عضلات P. پيامبغ T. بالق اتى || Gros muscle عضلهٔ ضخمه large عضلهٔ عريضه Les muscles du visage عضلات وجه Les fibres des muscles الياف عضلات

MUSCLÉ. Qui a des muscles bien marqués A. معاين العضلات P. پيامبغش بديد T. بالق اتلرى بللو || Cette figure est trop musclée بو تصويرك بالق اتلرى پك بللو در

MUSCULAIRE. Qui appartient aux muscles A. عضلىّ P. پيامبغى T. بالق اتنه متعلق || Mouvement musculaire حركت عضليّه action, force تأثير عضلى وقوّت عضليّه

MUSCULEUX. Où il y a beaucoup de muscles A. كثير العضلات P. پيامبغناك T. بالق اتلرى چوق || Partie musculeuse عضو كثير العضلات — Et qui a les muscles très-apparens et très-forts A. شديد العضل - فيز عضل P. تند پيامبغ T. بالق اتلرى يوغون - اتلرى قوند وقوى

MUSE. Déesse qui, selon les anciens, présidait aux arts libéraux T. اعتقاد متقدمين اوزره فنون عاليه اوزرينه موكّل اولان فرشته — Il se prend figur. pour Les belles-lettres, V Lettres.

MUSEAU. La gueule et le nez de quelques animaux A. خطم P. بتفوز T. آورد || Le museau d'un chien كلبك آوردى

MUSÉE. Lieu destiné, soit à l'étude des beaux-arts, des sciences et des lettres, soit à des objets qui y sont relatifs A. مدرسة العلوم P. دبستان علوم T. علوم مكتبى

MUSELER. V. Emmuseler.

MUSELIÈRE. Ce qu'on met à quelques animaux pour les empêcher de mordre, ou de paître A. شبام - كعام P. دهنبند T. آغزلق - اسنك || Mettre une muselière à un cheval آتك آغزينه اسنك اورمق - آغزينه ضرب كعام ايتمك - آغزينه ضرب شبام ايتمك - آغزينى تشبيم ايتمك

MUSER. S'amuser à des vétilles A. تلاهى P. بازيچه كارى كردن T. اويناشمق || Cet homme ne fait que muser بو آدمك شغل وكارى تلاهيدن عبارتدر

MUSÉUM. V. Musée.

MUSICAL. Appartenant à la musique A. موسيقىّ || Art musical صنعت موسيقيّه Phrase musicale تعبير موسيقى

MUSICALEMENT. Dans les règles de la musique A. حسب القواعد موسيقيّة

MUSICIEN. Qui sait l'art de la musique, ou qui l'exerce A. موسيقىّ pl. موسيقيّون - اهل موسيقى pl. ارباب موسيقى P. موسيقى شناس - رامشگر T. موسيقى بيلن || Savant musicien موسيقى شناس عالم

Il se dit ordinairement de celui qui fait profession de chanter ou de composer en musique A. مغنّى pl. مغنّيون P. خنياگر -

خوانـنده - مطرب T. خوانـنده || Les musiciens du roi خنكار
خوانندەلرى

MUSIQUE. La science qui traite du rapport et de l'accord des sons A. فنّ موسيقى P. فنّ رامشگرى T. فنّ موسيقى صنعتى || Savoir bien la musique فنّ موسيقىيه كركى كبى واقف اولمق Montrer, enseigner la musique فنّ موسيقىيى تعليم ايتمك Maître de musique موسيقى خواجەسى - معلّم موسيقى Notes de musique A. ارقام موسيقيّة P. ارقام نوا T. ازكى رقملرى

Et l'art de composer des chants, des airs avec des voix ou avec des instrumens A. فنّ التركيب - فنّ التركيب المقامات - النغمات P. فنّ التلحين T. فنّ راه سازى ازكى قومنك || Mettre des vers en musique ابياتى تلحين ايتمك - صنعتى ابياته وضع مقام ايتمك

Il se prend aussi, pour une compagnie de musiciens qui chantent ensemble A. جمعيّة موسيقيّين P. جمعيّت سازندگان T. سازنده وخوانـنده طاقمى

MUSQUER. Parfumer avec du musc A. تعطير بالمسك P. مشكدار ساختن T. مسك ايله تونسولتمك || Musquer des gants الدوانلرى مسك ايله تونسولتمك

Musqué. A. ممسّك P. مشكدار - دود آلود مشك T. مسك ايله تونسولنمش

MUSULMAN. Titre que prennent les Mahométans A. مسلم pl. مسلمين - اهل الاسلام P. مسلمان T. مسلمان || La religion musulmane دين اسلام

MUTABILITÉ. Qualité de ce qui est muable A. تحوّل - انقلاب - عدم الثباة P. نا پايدارى - بيقرارى T. قرارسزلق || La mutabilité des choses du monde احوال عالمك تحوّلى - احوال عالمك عدم ثبات ودوامى

MUTATION. Changement. A. تبدّل pl. تبدّلات - تقلّب pl. تقلّبات T. دكشمه || Mutation de seigneur صاحب ارضك تبدّلى - هر تبدّل وقوعنده À chaque mutation هر تبدّلده Les mutations sont dangereuses dans un État بر ملك ايچنده تقلّبات وقوعى خطردن خالى دكلدر Les fréquentes mutations qui arrivent dans l'air, causent des maladies جوّ هواده ايكيده برده ظهور ايدن تبدّلات حدوث امراضى مؤدّيدر

MUTILATION. Retranchement d'un membre, ou d'une partie du corps A. جدع - انقطاع العضو P. كلتكى - ناسيدگى T. عضو كسلمسى - عضو سقطلمسى || L'amputation de la cuisse est une cruelle mutilation اطنان فخذ جدعك بغايت وجيع وشديد نوعيدر

MUTILER. Retrancher un membre, ou une partie du corps A. تجديع - قطع العضو P. ناسيدن - كلته ساختن T. سقطلمق V. aussi Amputer || Mutiler quelqu'un d'un pied بر عضوى كسمك - بر كمسنەنك آياغنى كسمك - قطع رجل ايتمك Qui l'a ainsi mutilé? فلانى بو وجهله كيم صقطلدى - Mis absolument, il signifie aussi, châtrer. V. ce mot.

Figur. A. ايراث الكسر والنقصان P. كلته ساختن T. سقطلمق || Il a mutilé cet ouvrage بو تأليفى سقطلدى

Mutilé. A. اجدع - مقطوع العضو P. ناسيده - كلته T. صقطلنمش

MUTIN. Opiniâtre, obstiné, querelleur A. عنود - لجوج - لجّ وعناد ايله P. ستيزەكار - متمرّد T. اونكو || Esprit mutin مجبول بر مزاج

Et séditieux A. عاصى pl. عصاة - عاتى P. سركش - نا فرمان T. زوربا || Ces peuples sont légers et mutins اقوام بو اقوام - مذكوره خفيف المشرب وسركش ونا فرماندر خفت طبع ايله مألوف وفكر واندیشەلرى سمت عتوّ وعصيانه معطوفدر

se MUTINER. Se porter à la sédition A. عصيان P. سركشى - نا فرمانى نمودن - گردن كشيدن - نمودن T. باش قالدرمق - زوربا چيقمق - اطاعتدن چيقمق || Les troupes se mutinèrent عسكر عصيان ايلدى - باش قالدردى Le peuple se mutinait خلق اطاعتدن چيقوب رهرو سمت عتوّ وعصيان اولمشيدى - خلق باش قالدرمقده ايدى

Mutiné. A. عاصى P. عصيانكرده - گردنكشى نموده T. رفع لواى عصيان ايتمش - زوربا چيقمش - باش قالدرمش

MUTINERIE. Révolte, sédition A. عصيان - معاصات - عتوّ P. سر كشى - گردنكشى - نا فرمانى T. باش قالدرمه - زوربالق - اطاعتسزلق || La mutinerie des troupes عسكرك عصيانى - زوربالغى Apaiser la mutinerie عصيانى تسكين ايتمك - آتش عصيانى تسكين ايتمك

Il se dit aussi d'un enfant qui se dépite A. عناد - تعنّد P. ستيهشكارى T. اونكولك - ينازلق || Il faut punir les enfans pour leur mutinerie عنادجى اولان چوجقلرك تأديبى لازمدر.

MUTISME. État d'une personne muette *A.* بكامت - بكم - خرس *P.* گنكى - بى زبانى *T.* ديلسزلك || Le mutisme de naissance est incurable آنادن - خرس مادر زاد قابل دوا دگلدر طوغمه اولان ديلسزلك علاج قبول ايتمز Le mutisme est communément une suite de la surdité de naissance علت بكامت صمم مادر زادك لازمه‌سيدر

MUTUEL. Réciproque entre deux ou plusieurs personnes *A.* متعاوض - متقابل احدهما بالآخر - من طرفين *P.* يكديگر *T.* برى برينه اولان - برى حقنه برى برى || Amour mutuel عشق ومحبت طرفين Haine mutuelle بغض وعداوت طرفين Ils s'aiment d'une affection mutuelle يكديگرى حقنه بالمقابله علاقهٔ صميميه واردر Obligation mutuelle entre le mari et la femme, entre le souverain et les sujets زوج ايله زوجه بيننده وسلطان ايله رعيتك يكديگرى حقنه واجب والرعايه اولان شرط وعهد Devoirs mutuels d'un père et d'un fils والد ايله ولدك احدهما آخرى حقنه متكلف اولدقلرى شروط واجبة الرعايه Le mari et la femme se sont fait un don mutuel de tous leurs biens زوج ايله زوجه مالك اولدقلرى كافهٔ اموالى برى برلرينه معاوضةً هبه ايتمشلردر

MUTUELLEMENT. Réciproquement *A.* معاوضةً - بالمعاوضة - بالمقابلة *P.* با يكديگر *T.* برى برينه اولەرق || Ils s'aiment mutuellement بينلرنده بالمعاوضه علاقهٔ محبت واردر Ils se sont assuré leur bien mutuellement برى برلريله سويشيورلر - ماللرينى برى برلريله تحت ضمانه ادخال ايتمشلردر

MYOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des muscles *A.* بحث عن احوال العضلات

MYOPE. Qui a la vue fort courte *A.* قاصر البصر - اكمس *P.* كوتهبين *T.* كوزى ايراق كورمز

MYOPIE. État de ceux qui sont myopes *A.* قصارة البصر *P.* كوتهبينى *T.* كوز ايراغە كورمامزلك

MYOSOTIS. V. Oreille de souris.

MYOTOMIE. Partie de l'Anatomie, qui a pour objet la dissection des muscles *A.* بحث عن تشريح العضلات

MYRIADE. Nombre de dix milles *A.* عشرة الاف *P.* ده هزار *T.* اون بيك

MYROBOLAN. Fruit qui nous vient des Indes *A.* اهليلج *P.* هليله *T.* هليله

MYROBOLANIER. Arbre qui porte les myrobolans *A.* شجر الاهليلج *P.* درخت هليله *T.* هليله آغاجى

MYRRHE. Gomme odorante, que distille un arbre qui croît dans l'Arabie heureuse *A.* مر صافى

MYRTE. Sorte d'arbrisseau *A.* آس - آسة *P.* مورد *T.* مرسين

MYSTÈRE. Secret. Il se dit proprement en matières de religion *A.* سر خفى الدين pl. اسرار خفية دينية || Les fausses religions avaient aussi leurs mystères مذاهب باطلەدە دخى اسرار خفيهٔ دين وار ايدى - Il se dit aussi des opérations secrètes de la nature اسرار خفيهٔ قدرت

Il se dit figur. du secret dans les affaires *A.* سر *P.* راز *T.* كيزلو || Les mystères de la politique اسرار دولت Il y a quelque mystère caché là-dessous بو خصوصدە بر سر خفى واردر C'est un mystère qu'on ne saurait pénétrer, qu'on ne peut développer كشفى محال بر سر پنهاندر On découvrira bientôt ce mystère d'iniquité بو شرك سرى قريباً ظاهرە اخراج اولنەجقدر

On dit, Faire mystère d'une chose, pour dire, la tenir secrète *A* كتم - اخفا *P.* پنهان داشتن *T.* كيزلو طوتمق - كيزلمك

MYSTÉRIEUSEMENT. D'une façon mystérieuse *A.* مستوراً - مكتوماً - بالسر والخفا - مرموزاً *P.* بر وجه نهانى *T.* اورتولو - اولەرق - كيزلو صورت ايله || Les prophètes ont parlé mystérieusement انبياى عظام حضراتى مرموزا ومستورا افادهٔ حال ايتمشلردر C'est un homme qui se conduit mystérieusement en tout هر خصوصدە بالسر والخفا حركت ايدر بر آدمدر

MYSTÉRIEUX. Qui contient quelque sens caché *A.* مرموز || Les anciens Égyptiens ont caché les secrets de leur religion sous des caractères mystérieux اهل مصر قديم دقايق خفيهٔ دينلرينى حروف مرموزە تحتندە ستر واخفا ايتمشلردر Les paroles mystérieuses de l'Écriture كتاب اللهك كلمات مرموزەسى Cela se doit entendre dans un sens mystérieux بو عبارە معناى مرموزى اوزرە شرح وتفسير اولنملودر - Il se dit en mauvaise part des affaires, et signifie, caché *A.* مستتر *P.* پنهان - سر پوشيدە - خفا پوشيدە - پس پردهٔ *T.* اورتولو باشى || Il y a quelque chose de mystérieux dans cette affaire بو مصلحتك تحتندە بر مستتر شئ واردر C'est un homme qui a une conduite mystérieuse بو آدمك اوضاع وحركاتى پس پردهٔ

خفاده مستتر در

Et qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine *A.* عبث یره *T.* نهفته ضمیر بیمال *P.* کتوم فی العبثیات عبثیات مقولەسی || C'est un homme fort mystérieux کیزلنور کافۀ شیئلرده کتوم بر آدمدر Il est mystérieux en toutes choses احوالده عبث یره کیزلنور بر آدمدر

MYSTICITÉ. Recherche profonde en fait de spiritualité *A.* تحری الحکم الخفیة - تتبع الحکم الخفیة || Donner dans la mysticité حکم خفیەنک تتبع وتحری بسنده مبتلا اولمق

MYSTIFICATEUR. Celui qui a l'art de mystifier *A.* سائق الی المهزئة الناس *P.* خنده خریش کنان همه کس *T.* بر تقریب مسخرەلغه دوشورن

MYSTIFICATION. V. Mystifier.

MYSTIFIER. Abuser de la crédulité de quelqu'un pour le rendre ridicule *A.* سوق الی مهزئة الناس - القاء الی المهزئة *P.* بخنده خریشی انداختن - خنده خریش کردن *T.* برتقریب مسخرەلغه دوشورمك || Il a été mystifié sans s'en douter خبری اولمقسزین برتقریب مسخرەلغه دوشورلمشدر

MYSTIQUE. Figure, allégorique *A.* مرموز - رمزی *P.* رمز آمیز *T.* رموزلی || Le sens mystique de l'Écriture-Sainte کتاب اللهك معنای مرموزی Il ne faut pas entendre ce passage à la lettre, cela est mystique بو عباره رموز آمیز اولمغله تحت اللفظ معناسنی ویرمك جائز دکلدر

Il signifie aussi, qui raffine sur les matières de dévotion *A.* متحری الخفایاء الدین || Livre mystique خفایای دینك تحری وتتبعنی مشتمل کتاب

MYSTIQUEMENT. Selon le sens mystique *A.* حسب المعناء المرموز || Ce passage se doit expliquer mystiquement بو فقره معنای مرموزی اوزره شرح وتفسیر اولنمق اقتضا ایدر

MYTHOLOGIE. Histoire fabuleuse des dieux de l'antiquité *A.* اساطیر اوّلین || Il a bien écrit sur la mythologie اساطیر اوّلینه دائر کوزل بر تألیف ایلدی

MYTHOLOGIQUE. Qui appartient à la mythologie *A.* متعلق باساطیر اوّلین

MYTHOLOGISTE, ou MYTHOLOGUE. Celui qui traite de la fable *A.* مؤلف الکتاب الاساطیر اوّلین

NAG

NACARAT. Qui est d'un rouge clair tirant sur l'orange *A.* احمر نارنجی *P.* نارنگی *T.* سرخ نارنگی *T.* پورتقالی || Satin nacarat نارنجی رنگنده اطلس — Il se dit aussi de la couleur nacarat *A.* لون احمر نارنجی *P.* رنگ سرخ نارنگی *T.* پورتقالی رنك

NACELLE. Petit bateau qui n'a ni mât ni voile *A.* سنبوق pl. سنابیق *P.* ناو - سنبك *T.* قایق || Nacelle de pêcheur صویی قایق بالقچی قایغی Il passa l'eau dans une nacelle ایله کچدی

NACRE. Coquille au-dedans de laquelle se trouvent les perles *A.* صدف pl. اصداف *P.* صدف *T.* سدف || Un couteau à manche de nacre صدفکاری قبضەلو بچاق

NADIR. T. d'Astron. pris des Arabes. Le point du ciel qui est directement opposé au Zénith *A.* ناظر السمت الرأس - سمت القدم

à la NAGE. En nageant *A.* علی طریق السباحة *P.* سابحاً *P.* بشنا *T.* یوزەرك || Il passa la rivière à la nage نهری اوته یقەسنه مرور ایلدی Il s'est sauvé à la nage یوزەرك قورتلدی

On dit, qu'un homme, qu'un cheval est tout en nage, pour dire, qu'il est tout mouillé de sueur مستغرق عرقدر - ترە باتمشدر - شناور دریای عرقدر

NAGEOIRE. Cette partie du poisson qui lui sert à nager *A.* زعانف pl. جوانح السمك *P.* پرماهی *T.* یلکنی - بالغك بالغك قنادی

NAGER. Se soutenir sur l'eau par un certain mouvement du corps *A.* سبح - عوم *P.* شناریدن - شناویدن - شناوریدن *T.* یوزمك || Il nage comme un poisson بالق مثالی صوده یوزمك Nager sur le dos آرقه اوزرنده یوزمك C'est un homme qui nage bien فن سباحته مهارتی وار در — Figur. Nager dans la joie شادمانی ومسرت دریای شناور اولمق dans l'opulence شناور بحر غنا وثروت اولمق

On dit, qu'un homme nage dans son sang, pour dire, qu'il est tout couvert de sang سر تا پا - خون ریزانده مستغرقدر
آلودهٔ خوندر - قانه باتمشدر

Il signifie aussi, flotter sur l'eau, sans aller à fond *A.* طفو -
P. غفو بر روی آب آمدن *T.* صویک یوزینه چیقمق || صویک
Le bois nage sur l'eau خشب صوده طفو ایدر - اغاج صویک
یوزینه چیقار

Et ramer pour voguer sur l'eau *A.* تحریک المقذاف *P.*
T. فه زدن کورک چکمک - کورک چکوب یورتمک

NAGEUR. Qui nage, qui sait nager *A.* سبّاح - سابح *P.* شناور
T. یوزیجی - یوزیج || Bon nageur سبّاح ماهر - Il se prend aussi, pour un batelier qui rame. V. Batelier.

NAGUÈRE ou NAGUÈRES. Depuis peu *A.* فی مطرف الایّام -
P. قبل مدة قلیلة - قبل مدة ما - قبیل هذا الوقت
پیش از اندک زمانی - پیش ازین *T.* اوّلجه - بوندن
Cette ville naguère si florissante || بوندن ایلروجه - بوندن اقدمجه
بوندن اوّلجه حال ریعانده اولان اول مملکت دلارا

NAÏF. Naturel, sans apprêt, sans fard *A.* عاری من - سادج
التصنع *P.* ساده - صنعت - آزادهٔ *T.* ساده || Une beauté naïve
تصنّعدن عاری حسن طبیعی - Il se dit aussi des hommes
A. سادج الخلق - صافی القلب *P.* ساده دل *T.* بون ||
C'est l'homme du monde le plus naïf جهانده بونک قدر
ساده دل آدم یوقدر

Et qui représente bien la vérité, qui imite bien la nature
A. ذو السداجة *P.* ساده - پر سادگی *T.* ساده - سادهلکی
اولان || Faire une description, une relation, une peinture naïve de quelque chose بر شیئی سادهلک ایله وصف
ایتمک سداجته مقارن صورت - وتقریر ونقل وتصویر
ایله Il y a quelque chose de naïf dans tout ce qu'il fait
هر ایشنده بر - کافّهٔ افعالنده بر نوع سداجت وار در
Et qui n'est pas étudié || Il a quelque chose de naïf dans l'humeur, dans l'esprit, dans l'air نوع سادهلک وار در -
خلق ومزاجنده وفکر وعقلنده وشکل وسیماسنده بر نوع سداجت
وار در Il a des manières naïves et agréables اوضاع واطوارنده
لطف وسداجت وار در

Il se dit aussi en mal, et signifie, qui est trop ingénu dans sa simplicité *A.* ابله *P.* ساده لوح *T.* اونوز || Un amour-propre naïf حبّ نفس ابلهانه

NAIN. Qui est d'une taille très-petite *A.* نغاش - نغاشیّ -
P. قلطی - زاد خوست - کوته قد *T.* جوجه || Un joli nain
Vous êtes un nain auprès de lui بر دلبر جوجه
جوجه کبی سک - یانده فلانک

Il se dit aussi des arbres *A.* داسی *P.* کوته *T.* بودور ||
Planter des arbres nains اشجار داسیه غرس ایتمک - بودور
آغاجلر دیکمک

NAISSANCE. Action de naître *A.* ولادت *P.* زایش *T.* طوغمه
|| Heureuse naissance ولادت متیمّنه Depuis la naissance de Notre-Seigneur jusqu'à présent میلاد حضرت عیسیدن بو آنه کلنجه -
حضرت عیسینک وقت ولادتندن بو آنه قدر À sa naissance تولدی وقتنده - وقت ولادتنده Les astres qui présidaient à sa naissance آن ولادتنده مقارن اولان کواکب
Le lieu de sa naissance *A.* محلّ الولادة - مولد - مسقط الرّاس
P. زاد وبوم *T.* بر کمسنهنک طوغدیغی یر Il est sourd et muet de naissance آنادن طوغمه اصمّ وابکمدر

Et suivant les astrologues, le moment auquel naît un enfant, en égard à la disposition des astres *A.* طالع الولادة - کوکب
الولادة || Les astrologues ont bien observé sa naissance اهل نجوم
طالع ولادتنه نظر ایلدیلر ont fait la figure de sa naissance
اهل نجوم ولادتی طالعنک زایچهسنی ترتیب ایلدیلر

Il signifie aussi, race, extraction *A.* نسب - عرق - اصل
P. تبار *T.* صوی || Haute naissance نسب عالی Être de grande naissance عالی تبار اولمق - کریم النسب اولمق d'une naissance abjecte, basse لئیم النسب اولمق - دنی النسب obscure
مجهول النسب اولمق honteuse معیوب النسب اولمق On
n'a pu savoir quelle était sa naissance اصل ونسبی نه اولدیغی
بیلنمدی Pour réparer le vice de sa naissance عرق ونسبنک
عیبنی تعمیر ایچون

Et noblesse *A.* اصالت - نجابت - کرم العرق والنسب
P. تبار - بلندیٔ - بهزادی *T.* زادهلک - اصلزادهلک || Ils ont du mérite tous deux, mais l'un a l'avantage de la naissance
ایکیسی دخی ارباب استحقاقدندر لکن بریسنده اصالت
در ایکیسنده دخی بضاعهٔ اهلیّت وار - فضیلتی دخی وار در
در انجق بریسنده ذات جهتیله تفضّل وامتیاز درکار در
C'est un honnête homme, mais il n'a point de naissance اهل
عرض بر آدمدر انجق اصالتی یوقدر C'est un homme sans naissance مایهٔ اصالتدن بی بهره در

Et origine, commencement *A.* طلوع *P.* سر - رو نمایی نمایی *T.* باش کوسترمه - کورنمه - چیقمه || La naissance des fleurs طلوع ازهار de la verdure طلوع نباتات - یشللکک - رونمایی - طلوع شمس La naissance du jour چیقدیغی وقت چیقمسی - کونشک باش کوسترمسی - خورشید میدانه *T.* پیدایی *P.* ظهور - حدوث - نشأت *A.* Figur. حدوث عالم La naissance du monde || پیدا اولمه - چیقمه d'un État, d'une ville بر دولتک وبر بلده‌نک ظهوری de l'hérésie رفض وبدعتک نشأتی ونشأتی C'est de là que les désordres, les troubles prirent naissance فتنه واختلال آندن نشأت ایلدی Étouffer une sédition dans sa naissance فتنه وعصیانی همان حین حدوث ونشأتنده تسکین ایتمک - نائرهٔ عصیانی عقیب حدوثنده اطفا ایتمک

NAISSANT. Qui naît, qui commence à paraître *A.* حادث - طالع - جدید الظهور *P.* نو پیدا - نو ظهور - نو رسته *T.* چیقمغه باشلامش - بلورمکه باشلامش || Jour naissant شمس طالع Fleurs naissantes ازهار جدید الظهور Arbres naissants اشجار نو رسته - اشجار حادثه Amour naissant عشق نو République naissante جمهور جدید الظهور - جمهور پیدا compagnie مستجد شرکت حادثه

NAÎTRE. Venir au monde *A.* تولد *P.* زاییدن *T.* دنیایه کلمک - طوغمق || Un enfant qui vient de naître هنوز تولد ایتمش صبی - طفل نو زاد - هنوز پا نهادهٔ مهد وجود Naître de sang illustre عرق کریمدن تولد ایتمک - آبای جلیل الشان اولادندن اولمق - اولمش معصوم Il est né Français فرانساوی الاصل اولدرق دنیایه کلدی Il lui est né un fils بر ارکک اولادی دنیایه کلدی Tout ce qui naît est sujet à mourir *A.* کل نفس هالک الا وجهه *T.* دنیاده هر شئ هالک وفنا پذیر اولور Naître aveugle, boiteux بطن مادردن اعمی واعرج اولدرق تولد ایتمک Naître de parens obscurs عرق لئیمدن متولد اولمق - Il se dit aussi en parlant du Fils de Dieu || Le Verbe est né avant tous les temps کلمة الله من الازل تولد ایتمشدر Le Verbe naît éternellement du Père d'une manière ineffable کلمة الله ممتنع الوصف اولدجق وجه وصورت ایله من الازل مولود عن الابدر

On dit, Naître poète, peintre, musicien, pour dire, avoir des dispositions naturelles à ces sciences بطن مادردن شاعر ویاخود مصور ویاخود موسیقیدان اولمق

On dit aussi, Être né pour une chose, pour dire, avoir un talent naturel, une grande disposition pour une chose *T.* خلق اولمق || C'est un homme qui est né pour la guerre حرب ایچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il se dit aussi des végétaux qui commencent à paraître *A.* نبت - نبوت - اجدار - طلوع *P.* رو نمودن - سر نمودن *T.* کورنمک - چیقمق || L'herbe commence à naître نبات طلوع - کیاه ظهوره باشلادی - اوت چیقمغه واجداره بدء ایلدی Les fleurs naissent au printemps اجناس شکوفه موسم بهارده طلوع ایدر - On dit aussi, Le jour commence à naître آفتاب عالمتاب کنارهٔ افقدن رو نمای ظهور ایتمکده در - شمس طلوع ایتمکده در

Figur. Prendre origine, être produit *A.* تولد - نشأت - تکون - ظهور *P.* زادن - پیدا شدن - بدید آمدن *T.* چیقمق || Ce ruisseau naît à deux lieues d'ici بو جدول ایکی ساعت مسافه‌ده نشأت ایدر Les orangers ne naissent que dans les pays chauds پورتقال آغاجلری ممالک حاره‌دن غیری محلده تکون ایتمز L'Empire Romain ne faisait que de naître dans le temps où... فلان وقتده روما دولتی هنوز نشأت وظهوره باشلامش ایدی Cela naît de faiblesse بو کیفیت ضعفدن نشأت ایدر Les affaires naissent les unes des autres امور ومصالح بری برندن متولد اولور Il est né de là une foule de procès بوندن قتی چوق دعاوی نشأت وتکون ایتمشدر - دعاوی کثیره تولد ایتمشدر - ایتمشدر

Il se dit aussi des choses qui commencent à paraître tout à coup, ou simplement à commencer *A.* حدوث - بروز - ظهور - تحدث *P.* سنوح - بر انگیخته شدن - پیدا شدن *T.* قوپمق - میدانه چیقمق || Le tremblement de terre fit naître des îles en des lieux où il n'y en avait jamais eu وقوعه کلان حرکت ارض مقدما وجودی اولمیان نیچه جزیره‌لرک ظهورینه بو علاقهٔ عشق J'ai vu naître cet amour سبب اولمشدر ومحبتک بدایت ظهوری مشهودم اولمشدر Cela m'en a fait naître la pensée بو کیفیت درونمده فلان خاطره‌نک سنوحنه بادی اولمشدر Cela fit naître une haine irréconciliable entre eux بو کیفیت بینلرنده اصلاح قبول ایده‌میه‌جک بینلرنده - بر عدوات عظیمه‌نک سنوحنه بادی اولمشدر بغض وعداوت ممتنع الالتئامک حدوثنه بادی اولمشدر Cela peut faire naître de grands soupçons بو حالت عظیم

پیدا اولمسنه بادی - وجسیم مظنه‌لر ظهورینه سبب اوله بیلور

Né. *A.* متولد - مولود *P.* زاییده - زاده *T.* طوغمش || Un enfant nouvellement né یکی طوغمش جوجوق - طفل نو زاد

Aveugle né *A.* اعماء عن بطن امه - ضریر - اکمه *P.* کور آنادن طوغمه کور *T.* مادر زاد

Il se dit aussi de certain droit qui est attaché à quelques dignités. Ainsi l'on dit, que l'archevêque de Paris est conseiller d'honneur né du Parlement de Paris پارس متره‌پولیدی حسب المقام پارس پارلامنتوسنک طبیعتیله مستشاری پایه‌سنده در

Bien né. Né d'une famille honnête *A.* معروف النسب *P.* بهزاد - مردم زاده *T.* آدم اولادی - کشی زاده || Un homme bien né کشی زاده آدم - بر مرد معروف النسب - Il signifie aussi, qui a de bonnes inclinations *A.* کریم - کریم الشیم *P.* نیکخو - ستوده منش *T.* صوی || Un enfant bien né صوی جوجوق - طفل کریم الشیم

Mal né. Qui a de mauvaises inclinations *A.* سیئی الشیم - سیئی النقیبة *P.* بد خو - بد منش - بد زاد *T.* صویسز || Une fille mal née صویسز بر قز

Nouveau - né. Qui vient de naître *A.* مولود جدید *P.* نو زاد *T.* هنوز طوغمش - یکی طوغمش

Premier - né. Le premier enfant mâle *A.* ولد کبیر *P.* فرزند نخستین *T.* ایلک ارکک جوجوق

NAÏVEMENT. Avec naïveté *A.* بصفوة - بسداجة البال القلب *P.* ساده دلانه *T.* بونلق ایله - بونجه || Parler naïvement صفوت قلب ایله سویلمک Avouer naïvement une chose بر شیئی ساده دلانه اعتراف ایتمک

NAÏVETÉ. Ingénuité *A.* صفوة القلب - سداجة الطبع *P.* روستاییلرک *T.* بونلق - صافدرونی || La naïveté des paysans بونلق *T.* صافدرونی || La naïveté d'un jeune enfant بر طفل نورسته‌نک سداجت صافدرونلغی طبعی

Et simplicité naturelle avec laquelle une chose est exprimée *A.* سداجت *P.* سادگی *T.* ساده‌لک || Il y a beaucoup de grâce et de naïveté dans ses expressions, dans son style تعبیراتنده وسبک وانشاسنده لطافت وسداجت وار در Cela est dépeint avec une naïveté et une vérité admirables بو حالت بادئ حیرت اوله‌جق صورت سادگی وسداجت وطور صدق وحقیقت ایله وصف وتصویر اولندی

Et simplicité niaise *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* اوغوزلق

NANTIR. Donner des gages pour assurance d'une dette *A.* اعطاء الرهن - تأمین بالرهن *P.* گرو دادن - گرویدن *T.* امانت ویرمک || Cet homme ne prête point, si on ne le nantit auparavant بو آدم رهن ایله تأمین اولنمدقجه اودنج اقچه ویرمز - بلا رهن قرض اقچه ویرمز Il faut qu'on le nantisse اعطای رهن ایله تأمین اولنمسی اقتضا ایدر

On dit en termes de Pratique, Se nantir de l'effet d'une succession, pour dire, s'en saisir par précaution, sauf à rapporter اثبات حق وراثت ایتمک شرطیله ترکه‌یی امانةً ضبط اثبات حق وراثت ایدنجیه قدر ترکه‌یه وضع - ایتمک ید تصرّف ایتمک

NANTISSEMENT. Ce que l'on donne à un créancier pour sûreté de son dû *A.* رهن pl. ارهان *P.* گرو *T.* امانت || On lui a donné des pierreries en nantissement فلانه رهن اولدرق مجوهرات ویرلمشدر

NAPEL. V. Aconit.

NAPHTE. Espèce particulière de bitume *A.* نفط *P.* روغن نفت *T.* نقت یاغی

NAPPE. Linge dont on couvre la table *A.* غطاء السماط *P.* سفره پشکیری *T.* دراز خوان - دستار خوان

On dit figur., La nappe est toujours mise dans cette maison, pour dire, qu'on y trouve toujours à manger بو خانه‌ده سماط دائما میدانده در - طعام دائما آماده ومهیّا در

Il se dit aussi, d'un filet qui sert à prendre des oiseaux. V. Filet.

NARCISSE. Plante *A.* نرجس *P.* نرگس - مرزان *T.* زرین - یالین قات زرین || Narcisse simple, double زرین قدح وقاتمر زرین

NARCOTIQUE. Qui assoupit *A.* مخدر - مسبّت - مختر *P.* سست ساز - خواب آور *T.* کوشدیجی - اویقو کتوریجی || Remède narcotique دوای مختر L'effet des narcotiques peut être dangereux مختراتک اعمالنده احتمال خطر وار در

NARD. Plante aromatique *A.* سنبل رومیّ *P.* ناردین

NARGUER. Braver avec mépris *A.* استحقار *P.* خوارسازانه *T.* نگرستن - خوارسنمق || Narguer ses ennemis بر کمسنه اعداسنی استحقار ایتمک

NARINE. L'une des ouvertures du nez par laquelle on respire *A.* نقب الانف - نخرة الانف *P.* بینی سوراخ *T.* برون

دلیکی || Narine droite نخرهٔ یمنا - صاغ برون دلیکی gauche
برونک صول دلیکی - صول برون دلیکی - نخرهٔ یسرا
Le sang lui coulait par les narines برونک ایکی دلیکندن
قان آقار ایدی

NARQUOIS. Homme fin, rusé *A.* ختار - مکار *P.* حیله باز *T.*
دوبارەجی - On dit, Parler narquois, pour dire, parler un certain jargon qui n'est entendu que de ceux qui sont d'intelligence pour tromper quelqu'un. V. Jargon, en ce sens.

NARRATEUR. Celui qui raconte quelque chose *A.* راوی pl.
رواة - حاکی - ناقل pl. نقلة *P.* سخن سرا *T.* حکایت
ایدن || C'est un narrateur ennuyeux بر ناقل موجب الملالدر -
اوصاندریجی بر راویدر

NARRATIF. Qui appartient à la narration *A.* متضمن الحکایة -
T. متعلق سخن سرایی *P.* منتظم علی سیاق الحکایة
حکایت || Style narratif حکایت صورتنده - حکایته دائر
حکایت صورتنده Poésie narrative سیاقنده سبک وعباره
حکایت حالی متضمن Procès verbal narratif du fait بر منظومه
کشف اعلامی Mémoire narratif de ce qui s'est passé à la réception d'un ambassadeur ایلچینک ملاقاتنده جریان ایدن
احوالک حکایتنی متضمن بر قطعه تقریر

NARRATION. Récit *A.* حکایة pl. حکایات - روایة pl. روایات
P. گزارش - داستان سرایی *T.* نقل || Belle narraion
simple, naïve, sans ornement کوزل تقریر - حکایت جمیله
obscure, confuse, تکلف وتصنعدن عاری سادەجه حکایت
sèche مبهم ومشتبه وقوری بر حکایت historique بر ما
oratoire جریان ایتمش احوالک - جرانک حکایتی
Le fil de la narration قاعدهٔ خطابت اوزره حکایت کلام
Demosthène excelle dans سر رشتهٔ حکایت - سلک حکایت
la narration علمای فن بلاغتدن فلان کمسنه حکایت احوال
خصوصنده ممتاز ومستثنا در

NARRÉ. Discours par lequel on raconte quelque chose *A.*
قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* قصه || Narré long, ennuyeux
قصهٔ طویله وداستان ملال انگیز Il a insinué dans son narré
que... بسط ایلدیکی قصەده بونی اشراب ایلدیکه

NARRER. Raconter *A.* قص - روایت - تقریر الکلام -
تقریر *T.* نقل کردن - گزارشتن *P.* حکایت - نقل
ایتمک - نقل ایتمک || L'une des premières qualités d'un
historien est de bien narrer بر وقایع نویسه کوره اقدم معارف

صورت حسنه Il narre agréablement فن نقل وحکایتدر
ایله تقریر کلام ایدر

NARVAL. Poisson armé d'une corne *A.* کرکدن بحری

NASAL. Il se dit des lettres qui se prononcent du nez *A.* pl.
حروف غنة

Et des muscles, fentes, etc. qui font partie du nez *A.* خشارم
برون کمرتلکلری *T.* الرأس

NASALEMENT. Avec un son nasal *A.* غنا *P.* خمخمه گونه
T. ککزدن سسلندرک || Cette lettre doit être prononcée nasalement
بو حرف غنا تلفظ اولنمق اقتضا ایدر

NASARDE. Chiquenaude sur le nez. V. Chiquenaude || Donner une nasarde
برونه بر فسکه اورمق

NASARDER. Donner des nasardes *A.* انقاع *T.* برونه فسکه
اورمق

NASEAU. L'une des ouvertures du nez par lesquelles l'animal respire *A.*
T. سوراخ بینیٔ حیوان *P.* نخرة الانف البهایم
|| Un cheval qui a les naseaux fort ouverts حیوانک برونی دلیکی
برونی دلیکلری پک آچق اولان ات

NASILLARD. Qui nasille *A.* اغن - اخن - ادغم *P.* خمخمه
|| C'est un nasillard کنان *T.* خمخم - ککزک خمخمدر

NASILLER. Parler du nez *A.* غن - اغنان - خخنة *P.*
- خمخم سویلمک *T.* با خمخمه گفتن - خمخمه کردن
ککزدن سویلمک

NASSE. Instrument d'osier servant à prendre du poisson *A.*
بالق آولیەجق سپد *T.* سپد شکار ماهی *P.* سفط الصید السمک

NATAL. Il se dit du temps et du lieu de la naissance *A.* مولد -
طوغمش یری *T.* زادگه - زادگاه *P.* میلاد || Pays natal *A.*
طوغش یوردی *T.* زاد بود - زاد بوم *P.* مسقط الرأس - مولد
برکمسنەنک *T.* هوای زادبوم *P.* هواء المولد *A.* L'air natal
یوم - یوم المولد *A.* Le jour natal طوغدیغی یری هواسی
بر کمسنەنک طوغدیغی کون *T.* روز زایش *P.* المیلاد

NATATION. L'art de nager *A.* سباحت *P.* شنا - شناوری
T. یوزمه || La natation est bonne pour la santé امرسباحت
صحت وجودی مؤیدیدر

NATIF. Terme relatif au lieu où l'on est né *A.* مولود -
اصلی - ابن *P.* زاده - بومی *T.* طوغمه || Il est natif de Paris
d'Égypte پارسی الاصلدر - پارس شهرنده مولود در مصرده
مصرده طوغمه در - ابنای مصردندر - مصری الاصلدر - مولود در

On dit, De l'or natif, pour dire, de l'or qui a été tiré de la terre tout formé, et non dans l'état de mine *A.* ذهب ـ عقیان *P.* زر رسته نابت *T.* یردن بتمش آلتون Et de l'argent natif *A.* لجین نابت *P.* سیم رسته *T.* یردن بتمش کمش

NATION. Tous les habitans d'un pays, qui ont une origine commune, parlent le même langage, et qui ordinairement obéissent au même gouvernement *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام ـ ملّت قویّة ـ ملت pl. ملل ملّت || Nation puissante ملّت قویّه ـ قویّ الاقتدار ـ المکنة belliqueuse, guerrière قوم محراب ـ حرب وضرب ایله مأموف ـ ملّت نبرد آزما ـ ملّت جنکاور policée ظرافت ایله قوم مهذب الاخلاق civilisée ملّت peu considérable چندان جسیم اولمیان مألوف اولمش ملّت barbare امّی ملّت ـ غلیظ الخلق بر ملّت sauvage بر ملّت وحشیّه méchante ملّت خبیثه Chaque nation a ses coutumes, ses moeurs هر ملّتک کندویه مخصوص رسوم وعادات وآیین واخلاقی وار Il n'a aucun des défauts de sa nation در ملّتنه مخصوص اولان عیوب وقبایحدن هیچ بریسی کندوده موجود دکلدر La nation Mahométane, musulmane ملّت اسلامیّه ـ امّت محمّدیّه Allemande, Italienne ملّت آلامانیّه ـ ملّت اتالیا ـ آلامانلو ـ اتالیالو L'humeur, le génie d'une nation بر ملّتک مزاجی وعقلی Toutes les nations de la terre ربع مسکونده موجود کافهٔ ملل واقوام ـ چار اقطار زمینده موجود بالجمله امم واقوام Les nations septentrionales, méridionales ملل شمالیّه وامم واقوام جنوبیّه

NATIONAL. Qui est de toute une nation *A.* ملّی *T.* ملّتک ملّتک عموم جمعیّتی ـ ملّت جمعیّتی || Assemblée nationale Garde nationale ملّت عسکری Concile national امور دینیّهیه دائر ملّت مشورتی

NATIVITÉ. Naissance. *A.* میلاد Il ne se dit qu'en ces phrases: La nativité de Notre-Seigneur میلاد حضرت عیسی de la Vierge میلاد حضرت بتول مریم de Saint Jean-Baptiste میلاد حضرت یوحنای معمّد

Il se dit, en termes d'Astrologie, de la disposition des astres, au moment de la naissance de quelqu'un *A.* طالع الولادة || Les astrologues ont fait le thème de sa nativité ارباب نجوم ولادتی طالعنک زایچهسنی ترتیب ایتمشلر در

NATRON, ou NATRUM. Sel alcali naturel, qui se trouve à la surface de la terre *A.* نطرون ـ بورق ارمنیّ *P.* بورهٔ ارمنی *T.* لطرون

NATTE. Sorte de tissu de paille ou de jonc *A.* باریّة ـ طلیل pl. اطلّة *P.* بوریا *T.* حصیر || Clouer de la natte sur un plancher دوشمه اوزرنده حصیر میخلمق Coucher sur de la natte حصیر اوزرنده یاتمق

Il se dit aussi de toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc. *A.* ضفیرة ـ سراد *P.* تافته *P.* اورکو || Une natte d'or et d'argent آلتون وکمش اورکوسی de cheveux ضفیرهٔ شعر ـ صاچ اورکوسی

NATTER. Couvrir de natte *A.* تغطیة بالباریّة *P.* با بوریا پوشانیدن *T.* حصیر ایله قاپلمق || Natter les murailles d'une chambre اوطهنک دیوارلرینی حصیر ایله قاپلمق ـ دیوارلرینه le plancher d'une salle دیوانخانهده فرش بوریا ـ حصیر قاپلمق حصیر دوشهمک ـ ایتمک

On dit, Natter des cheveux, les crins d'un cheval, pour dire, les tresser en natte *A.* ضفر ـ تضفیر *P.* تافتن *T.* اورمک

NATTIER. Celui qui fait des nattes *A.* بوّار *P.* بوریاگر *T.* حصیرجی

NATURALIBUS, Mot Latin. On dit, In naturalibus, pour dire, dans l'état de nudité *A.* علی حال العری *P.* در حال برهنگی *T.* چپلاق ایکن || Il m'a surpris in naturalibus چپلاق اولدیغم حالده بغتهٔ یانمه کلمشدر ـ بغتهٔ بنی بصدی

NATURALISATION. Acte par lequel un étranger est naturalisé *A.* تملّل ـ امتلال ـ دخول فی سلک الابناء البلد *P.* پذیرایی شان هملتی *T.* ملّتلنمه || Depuis sa naturalisation, il peut disposer de son bien تملّلی وقتندنبرو مال ومنالنی کیف ما یختار ادارهیه مرخّص ومأذوندر Obtenir des lettres de naturalisation ابنای بلد ـ امتلالی ناطق برات تحصیل ایتمک سلکنه دخولنی ناطق

NATURALISER. Donner à un étranger les droits et les priviléges dont jouissent les naturels du pays *A.* اعطاء الشان الامتلال ـ ادخال فی سلک الابناء البلد *P.* شان هملتی دادن *T.* ملّتلندرمک || Il est étranger, il faut des lettres du gouvernement pour le naturaliser اجنبی اولمغله سلک ابنای بلده ادخالی برات مخصوصه محتاجدر

Il se dit aussi des plantes que l'on apporte dans un pays, et qui y réussissent *A.* تأهیل *P.* اهلی کردانیدن *T.* یرلو ایتدرمک ـ یره آلشدرمق || On est parvenu à naturaliser cette plante en

Europe بو نباتک اوروپا اقلیمنده تأهیلی میسّر اولمشدر

Et des mots et des phrases que l'on transporte d'une langue en une autre *A.* ادخال فی اللسان || L'usage seul peut naturaliser les mots étrangers برلسانه الفاظ اجنبیّه انجق کثرت استعمال ایله ادخال اولنه بیلور C'est une phrase Italienne, qui n'est pas encore naturalisée en Français هنوز فرانسه لساننه ادخال اولنمامش تالیانی بر عباره در

NATURALISÉ, *A.* داخل فی سلک الابناء البلد ـ متملّل *P.* فلان ملّت ایله ـ ملّتلنمش *T.* پذیرای شان هملّتی برلشمش

NATURALISME. Qualité de ce qui est naturel *A.* کیفیّت طبیعیّة || Le naturalisme d'un prétendu prodige بر معجزهٔ کاذبه‌نک کیفیّت طبیعیّه‌سی

Et le système de ceux qui attribuent tout à la nature *A.* مذهب الطبیعیّین

NATURALISTE. Celui qui s'applique à l'histoire naturelle *A.* حکیم متتبّع الطبایع الاشیا || Aristote était un grand naturaliste ارسطو اعظم متتبّعین طبایع اشیا ایدی Les ouvrages des naturalistes اهل علم ـ متتبّعین طبایع اشیانک تألیفاتی طبایع اشیا اولنلرک

NATURALITÉ. État de celui qui est naturel d'un pays *A.* ابن البلدیّة *T.* یرلولک || Droit de naturalité استحقاق ابن بلدیّت ـ Lettres de naturalité, les lettres par lesquelles le prince accorde le droit de naturalité à un étranger استحقاق ابن بلدیّتک اعطاسنی ناطق جانب پادشاهیدن و یریلان برات

NATURE. L'universalité des choses créées *A.* pl. مخلوقات ـ موجودات ـ کائنات ـ ممکنات || Dieu est l'auteur et le maître de la nature باری تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتک موجد وحاکمیدر L'ordre qui règne dans toute la nature کافّهٔ موجوداتده بدیهی الثبوت اولان حسن انتظام وانتساق Il n'y a rien de si beau que le soleil dans toute l'étendue de la nature کافّهٔ کائناتک احسن واعلاسی نیّر اعظمدر Toute la nature nous prêche qu'il y a un Dieu کافّهٔ کائنات وجود ربّ العالمینه دلیل وشاهد در Étudier dans le grand livre de la nature دفتر کبیر موجوداتی عین اعتبار ایله مطالعه ایتمک

Et l'ordre établi pour l'existence des choses et la succession des êtres *A.* انتظام ـ ترتیب *P.* نظام الخلقة آفرینش *T.* یرادلشک نظام وترتیبی || Pénétrer dans les secrets de la nature اسرار نظام خلقتک کنهنه واصل اولمق La nature est admirable jusque dans les moindres choses نظام خلقت اک ادنا شیلرده وارنجه حیرتفرمای عقول اولدجق نظام خلقتک Les lois de la nature بر کیفیّت غریبه در احکامی

Il se dit aussi de la force active qui a établi cet ordre, et qui le conserve suivant certaines lois *A.* طبیعت ـ قدرت || La nature ne fait rien en vain طبیعت هیچ بر شیٔ عبث یره فعله کتورمز La nature répand ses dons, ses richesses partout طبیعت هر طرفه نشر مواهب وعطایا وبسط آثار یسار ید قدرت عطایای عمیمة البرکاتنی هر طرفه ـ وغنا ایدر نشر ایدر La nature commence à s'affaiblir en lui قوّت طبیعت فلانک ذاتنده مشرف تنزّل وانحطاط اولمقده در Vivre selon le cours de la nature ـ مجرای طبیعته تبعیّت ایله کچنمک On dit, Forcer nature, pour dire, vouloir faire plus qu'on ne peut *T.* جبر طبیعت ایتمک

Il se prend aussi, pour la propriété de chaque être particulier || Telle est la nature du feu نار بو در طبیعت Il est de la nature de l'aimant de... مقناطیسک مقتضای طبیعیسی بو در که ـ Et pour cette lumière qui est née avec l'homme, et le rend capable de discerner le bien d'avec le mal || La nature nous enseigne d'honorer père et mère والدین حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمسنی طبیعت تلقین ایدر Cela est conforme à la nature اصول طبیعته موافق بر معنا در

Il se prend aussi, pour le mouvement par lequel l'homme est porté vers les choses qui peuvent contribuer à sa conservation *A.* سوق الطبیعة || La nature demande telle chose pour sa conservation وقایه‌سنه مدار اولمق اوزره طبیعت بوکا سوق ایدر Contenter la nature سوق طبیعتک مقتضاسنی ایفا ایتمک Suivre l'instinct de la nature سوق طبیعته تبعیّت ایتمک

On dit, Être ennemi de la nature, pour dire, s'opposer à ce que la nature demande حکم طبیعته مخالفت ایتمک ـ حکم طبیعتک ضدّینه وارمق ـ طبیعتک خلافنه وارمق On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *T.* قضای نحب ایتمک

Il se prend aussi pour Complexion *A.* مزاج || Il est bilieux

mélancolique de nature صفراوی المزاجدر de sa nature حسب المزاج سوداویدر - سوداوی المزاجدر

Il se dit aussi d'une certaine disposition et inclination de l'âme *A.* طبع - جبلّت *P.* سرشت - منش *T.* خوی || Une nature heureuse طبع سلیم perverse طبع مفسدت آلود Il est enclin de sa nature à ce vice حسب الجبلّة - بالطبع بو قباحته مایلدر

On dit proverb. L'habitude est une autre nature عادت مستمرّه طبیعت ثانیه مثابه‌سنده در

Il se dit aussi, de tout ce qui constitue tout être créé ou non créé *A.* ذات || La nature divine ذات ربّانیّه humaine ذات بشریّه angélique ذات ملکیّه Le Verbe s'est uni avec la nature humaine کلمة الله ذات بشریّت ایله متّحد وملتحق اولمشدر

Et de l'état naturel de l'homme, opposé à l'état de grâce *A.* ناسوت - ناسوتیّت || La nature corrompue کسب فساد ایتمش حال ناسوتیّت La nature est fragile حال ناسوتیّت سریع الانکسار در

NATURE, signifie aussi, sorte, espèce *A.* نوع - جنس *P.* گونه *T.* دکلو - مقوله || Je n'ai point vu d'arbres de cette nature بو دکلو - بو جنس آغاج اصلا مشهودم اولمش دکلدر آغاج هیچ کوردیکم یوقدر Qui a jamais vu des affaires de telle nature? بو نوع امور کیمک مشهودی اولمشدر - اول مقوله اموری کیم کوردی J'aimerais mieux une autre nature de biens بشقه بر کونه مال اولسه زیاده حظ ایدر ایدم

On dit, Payer en nature, pour dire, avec les productions naturelles du sol *A.* عیناً ادا || Une rente seigneuriale payable en nature عیناً ادا اولنمق شرطیله مربوط اولان صاحب ارض عوایدی

NATUREL. Qui appartient à la nature *A.* طبیعی - جبلّی - فطری || Loi naturelle حکم طبیعی Les lumières naturelles معارف فطریّه - انوار طبیعیّه دانش ومعرفت les forces قوای طبیعیّه les causes اسباب طبیعیّه Les besoins naturels حاجات طبیعیّه Le cours naturel des choses مجرای طبیعی l'ordre naturel نظام طبیعی احوال Il est naturel à chacun de vouloir se conserver هرکس محافظهٔ نفس قیدنده اولمق امر طبیعیدر - امر جبلّیدر - Et qui est hors de l'usage commun امر غیر عادی - امر غیر طبیعی || Ce n'est pas une chose naturelle امر عادی دکل - امر طبیعی دکلدر Ce n'est pas une chose naturelle qu'il ait été guéri d'une si grande blessure en si peu de temps اول مقوله جراحت جسیمه‌دن مدّت قلیله ایچنده شفایاب اولمسی امر طبیعی دکلدر - شفا بولمسی امر عادی دکلدر - On dit, qu'une chose n'est pas naturelle, lorsqu'on y soupçonne quelque supercherie *T.* قانون طبیعته منافی || Il faut qu'il y ait quelque supercherie là-dessus, car cela n'est pas naturel بو شیئ قانون طبیعته منافی بر کیفیّت اولمغله تحتنده بر حیله اولملو در - On dit, Prendre une chose dans son sens naturel, pour dire, l'interpréter selon le sens qui se présente *T.* برکلامی معنای طبیعیسی اوزره توجیه ایتمک || Le sens que vous donnez à ce passage n'est pas le sens naturel بو فقره‌یه ویردیککک معنای طبیعیسنه موافق دکلدر - معنا معنای طبیعی دکلدر

On appelle Enfant naturel, un enfant né hors mariage *A.* ولد غیة V. Bâtard.

Et parties naturelles, les parties destinées à la génération *A.* آلات التناسل

NATUREL, Qui n'est point déguisé, mais tel que la nature l'a fait *A.* طبیعی - ذاتی || Ce vin est naturel بو باده طبیعیدر Ce baume est-il naturel ou artificiel? بو بلسنک طبیعیمی یاخود عملیمیدر Cet oiseau est peint, ce n'est pas sa couleur naturelle بو قوش نقش اولنمش اولمغله تویی ذاتی دکلدر - رنکی طبیعی دکلدر

NATUREL. Sans gêne, sans contrainte *A.* عاری من التکلّف - خالی عن التکلّف *P.* بی تکلّف *T.* صیقندیسز || Il a l'air assez naturel صورت وسیماسی آثار تکلّفدن خالیدر - عاریدر Les vers qu'il fait sont naturels اشعارنده اصلا تکلّف یوقدر - اشعاری صیقندیسز در Son style n'est pas naturel سبک وانشاسنده تکلّف واردر - سبک وانشاسی تکلّفدن خالی دکلدر

En parlant d'un homme simple et franc, on dit, que c'est un homme naturel *A.* صافی البال *P.* صافدرون *T.* یورکی پاک

NATUREL. Propriété naturelle d'une chose *A.* طبیعت - جبلّت *P.* سرشت *T.* طبیعت || Le naturel de l'homme c'est d'être sociable انسانک مقتضای جبلّتی معاشر اولمقدر - انسان حسب الجبلّة مونس ومعاشر در C'est le naturel de chaque

animal بو شئ كافّهٔ حيواناتده جبلّيدر de chaque plante هر
نباتده طبيعيدر C'est le naturel du feu de tendre en haut
نارك مقتضاى طبيعتى بالايه ميل ايتمكدر

Il se prend aussi, pour les sentimens que la nature inspire aux pères et aux mères pour leurs enfans, et à ceux-ci pour les premiers *A.* حنين جبلّى || C'est un enfant qui a beaucoup de naturel طبعنده مايهٔ حنيندن اثر بيله يوقدر

Et des sentimens d'humanité qu'on doit avoir pour tous les hommes *A.* رقّة القلب ـ مروّت *P.* مردمى *T.* انسانيّت || Il faut être sans naturel pour ne pas soulager un malheureux quand on le peut بر بيچاره‌نك اعانتنه همّت ايتمك
بر كمسنه‌نك الندن كلديكى حالده مايهٔ مروّتدن كلّيّاً برئ
رقت قلبدن ـ اولملو در كه حتّى اول همّتى دريغ ايليه
بالكلّيه بى بهره اولملو در كه حتّى اجراسنى ايلميه

Il signifie aussi, inclination naturelle *A.* طبع ـ خلقت *P.* خو *T.* كيش ـ منش || Bon naturel طبع سليم ـ طبع كريم méchant طبع خبيث Il est jaloux, colère de son naturel طبعاً وخلقةً حسود وغضوبدر ـ بالطبع حسود وغضوبدر

Il se prend aussi, pour la forme naturelle de chaque chose *A.* وضع طبيعى ـ هيئت طبيعيّة || Cela est peint au naturel وضع طبيعيسى اوزره نقش وتصوير اولنمشدر ـ Il se dit aussi par opposition à l'art || Il y a beaucoup d'art et d'étude dans ce qu'il écrit, mais point de naturel كافّهٔ تحريراتنده
تصنّع يك زياده در اصلا طبيعى بر شئ يوقدر

On dit, Les naturels du pays, pour dire, les habitans originaires *A.* اولاد الوطن *P.* زادگان بوم *T.* مملكتده طوغمه
مملكتك طوغمه يرلولرى ـ اولنلر

NATURELLEMENT. Par une impulsion naturelle *A.* بالطبع *P.* از سرشت خود *T.* طبيعتيله || Tout retourne naturellement à son principe هر شئ بالطبع اصلنه راجعدر Tous les animaux aiment naturellement la conservation de leur être جميع حيوانات بالطبع محافظهٔ نفسه مايللر در Le lion est naturellement courageux آرسلان بالطبع بطش وجلادت ايله مجبولدر

Et par les seules forces de la nature *A.* بنفسه *P.* خود بخود *T.* طبيعتيله ـ كندو كنديله || Cela ne peut se faire naturellement خود بخود اولەجق شئ دكلدر ـ On dit aussi, qu'une chose ne se fait pas naturellement, pour dire, qu'elle n'arrive pas ordinairement طبيعتيله اولور شئ دكلدر ـ Et qu'une chose s'explique naturellement, c'est-à-dire, d'une manière simple بونك معناسى طبيعتيله بللو اولور

On dit, Écrire naturellement, c'est-à-dire, d'un style aisé *A.* تحرير بلا تصنّع *P.* بى كلفت نوشتن *T.* تكلّف وتصنّعدن عارى صورت ايله يازمق

Il signifie aussi, sans déguisement *A.* بلا ريا ـ بلا تصنّع *P.* بى ريا *T.* صاغدن صاغه || Parlez-moi naturellement بكا صاغدن صاغه سويله Il n'y va pas naturellement avec moi بنمله معاملەسى ريا وتكلّفدن عارى دكلدر

NAUFRAGE. Perte d'un vaisseau, causée par quelqu'un des accidens qu'on éprouve sur mer *A.* كسر السفينة ـ ايثاء السفينة *P.* قضا زدگى كشتى ـ شكستگى كشتى *T.* كمينك قضايه اوغرامسى || Le vaisseau a fait naufrage, mais l'équipage s'est sauvé كمى كرچه شكست اولمشدر انجق طايفەسى سلامت بولندى Ils firent naufrage sur un tel banc, à une telle côte كميلرى فلان قوملغك اوزرنده يا خود فلان ساحلده قضايه اوغرادى Les débris d'un naufrage كسر وشكست اولمش قضا زده اولمش سفينه‌نك انقاضى les restes سفينه‌نك شكست بقاياسى Une mer fameuse par plusieurs naufrages سفاين فراوان ايله شهرتيافته اولمش بر درياى هولناك ـ Figur. || Son honneur a fait naufrage عرض وناموسى دوچار شكست اولمشدر On dit qu'il est ruiné, mais il lui reste encore des débris de son naufrage حالى خراب اولديغى تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولمش ايسه ده امور واحوالنه عارض اولان كسر وشكستك انقاضى هنوز باقيدر Voilà tout ce qu'il a pu sauver du naufrage قضا زده اولمش كشتىٔ احوالندن ـ On dit aussi, قورتاره بيلديكى اشيا اشته بوندن عبارتدر qu'un homme a fait naufrage au port, pour dire, que ses projets ont été renversés, au moment où il croyait les voir réussir كشتىٔ آمالى ساحل سلامتده لنگر انداز قرار اولمق صورتنده ايكن ناگهان دوچار كسر وشكست اولمشدر

NAUFRAGÉ. Il se dit de ce qui a fait naufrage *A.* منكسر ـ *P.* رهين بالكسر والتلف *T.* قضا زده *P.* قضايه اوغرامش || Vaisseaux naufragés دوچار ـ رهين كسر وتلف اولمش سفينه‌لر effets قضا زده اولمش اموال كسر وشكست اولمش

NAULAGE. Prix que les passagers payent au maître d'un vaisseau *A.* اجرة السفينة ـ نول *P.* كرايهٔ كشتى *T.* نولين

NAUMACHIE. Représentation d'un combat naval, donnée dans une fête publique *T.* شنلك ابچون كوستريلان محاربۀ حربيّه

NAUSÉE. Envie de vomir *A.* جيشان النفس - غثيان النفس *P.* منش گردا *T.* كوكل بولانمسى || Il a eu de grandes nausées فلانه عظيم وشديد غثيان نفس عارض اولدى

NAUTIQUE. Qui a rapport à la navigation *A.* بحرىّ *P.* دريايى *T.* دكزه متعلّق || Cartes nautiques بحرى خريطه‌لر Astronomie nautique فنّ نجوم بحرى

NAUTONNIER. Celui qui conduit un navire, une barque *A.* رئيس السفينة *P.* ناخدا *T.* كمى رئيسى

NAVAL. Qui concerne les vaisseaux ou la navigation *A.* بحرىّ- *P.* دريايى *T.* دكزه متعلّق - دكزك || Combat naval محاربۀ مقابلۀ بحريّه bataille دونـنما جنكى - دكز جنكى - بحريّه armée عسكر بحرى - دكـز عسكرى victoire غزاى بحرى - force قوّت بحريّه دونـنما فتوحاتى

NAVÉE. Charge d'un bateau *A.* حمولة السفينة *P.* بار كشتى *T.* كمى يوكى || Il est arrivé au port deux navées de toile ليمانه ايكى كمى يوكى كرميد واصل اولدى

NAVET. Plante *A.* لفت *P.* شلجم - بوشاد *T.* شلغم - شملغ

NAVETTE. Outil de tisserand, qui sert à porter et à faire courir le fil, la soie, la laine *A.* موم *P.* مكوك *T.* مكيك || Faire courir la navette entre les fils et la trame مكيكى ايپك ايله آرغاج آره‌سنده ايشلتمك

NAVIGABLE. Il se dit tant des mers que des eaux douces où l'on peut naviguer *A.* قابل الجرى - صالح لسير السفينة *P.* السفينة قابل رفتن كشتى *T.* كمى يوريبه بيله‌جك || Cette mer est pleine d'écueils, elle n'est pas navigable بو بحر بو- شابلر ايله مالامال اولمغله سير سفاينه صالح دكلدر - دريانك شابلرى چوقلغندن اجراى سفاينه قابليّتى يوقدر Ce fleuve est navigable درونـنده سير سفاين ممكـن دكلدر dès sa source بو نهر محلّ نبوعندنبرو سير سفاينه صالحدر Canaux navigables سير سفاينه صالح جدوللر

NAVIGATEUR. Qui fait des voyages sur mer *A.* راكب البحر - سافر البحر .pl سفّار البحر *P.* دريا رونده *T.* دكزه كـزن || Les découvertes des navigateurs دربادة سفرايدنلرك كشف ايتدكلرى شيئلر

NAVIGATION. Voyage sur mer ou sur les rivières *A.* سفر - سفر || Longue navigation دكز سفرى *T.* سفر دريا *P.* بحرىّ مديد بحر Cela périlleuse هايل وخطرناك بر سفر بحرى gêne la navigation de la rivière بو كيفيّت نهـر ايچنـده سفاينك سير وسفرينى تصعيب ايدر - Il signifie aussi, l'art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *P.* فنّ سفر دريا *T.* دكز سفـرى صنعتى || Les peuples qui s'adonnent à la navigation فنّ سفر دريايـه هوسكار اولان امم واقوام Rétablir le commerce et la navigation امر تجارتى وفنّ سفر دريايى كما فى السابـق احيا ايتمك Il entend bien la navigation فنّ سفر دريايه وقوف تامّى واردر

NAVIGUER. Aller sur mer ou sur les rivières *A.* سير - ابحار *P.* فى البحر بدريا رفتن - بدريا روانـه شدن *T.* دكزه دكزه يوريمك - دكزه كزمك - سفر ايتمك || Naviguer le long des côtes دكزقييسى طوغريلغنه سفر ايتمك en pleine mer دكز اچيغنده يوريمك Après qu'ils eurent long-temps navigué دكزده وافر - دكزده مدّت مديده سير وسفر ايتدكدنصكره زمان كزدكدنصكره

Il se dit aussi tant de la manoeuvre que l'on fait faire à un vaisseau, que de la manière qu'il va sur mer *A.* اعمال السفينة *P.* كشتيرا بكار آوردن *T.* كمى قوللانمق || Une mer où il est malaisé de bien naviguer كمى قوللانمسى دشـوار اولان بر بحر Un pilote qui navigue bien سفينـه اعمال استادانـه ايدن قولاغوز

NAVILLE. Petit canal d'irrigation *A.* ساقية pl. ساقيات *P.* جدول *T.* صو آريغى V. Rigole.

NAVIRE. Vaisseau *A.* سفينة pl. سفن pl. سفاين - جارية pl. جوارى - مركب بحرىّ pl. مراكب بحريّة *P.* كشتى *T.* كمى || Grand navire كبير سفينه vieux سفينۀ عتيقه - كهنه سفينه Navire de cinquante tonneaux de port اللى فوچى استيعاب ايدر سفينه - اللى عدد فوچى‌يه متحمّل سفينه Navire qui est bon voilier سفينۀ سريع الجرى Bâtir, construire un navire انشاى سفينه charger سفينه‌يى تحميل ايتمك كمى يا پمق - ايتمك يوكنى - سفينه‌نك حمولـه‌سنى اخراج ايتمك décharger كمينك - سفينه‌يه نصب ستون ايتمك mâter چيقارمق - سفينه‌يى تجهيز ايتمك équiper ديركلرينى دوزمـك كمى‌يى - استيجار سفينه ايتمك fréter كمى‌يى دوناتمق سفينه‌نك صورت La construction d'un navire نول ايله طوتمق اجزاى تركيب وانشاسى Les parties, les membres d'un navire سفينه Un navire marchand بازركان كميسى - تجّار سفينه‌سى

Capitaine de navire كمى رئيسى patron كمينك قوجه رئيسى

NAVIRE ARGO. Nom d'une constellation *A.* سفينة النوح

NAVRER. Blesser *A.* جرح - تجريح *P.* زخم زدن *T.*

يارەلمق - Figur. || J'en ai le coeur navré مجروح الفؤادم -
يوركم يارەلو در - زخمخورده يم - دلم زخمخورده در

NE. Particule négative *A.* لا - لم *P.* نه - مَ *T.* م || Il n'a
pas fait cela *A.* لا يجعل هذا *P.* نكرد *T.* بونى ايتمدى

NÉANMOINS. Cependant *A.* مع ذلك - مع هذا *P.* با اينهمه -
بآن جمله *T.* بو جمله ايله || Il est encore fort jeune, et néan-
moins il est fort sage هنوز حداثت سنّى وار در مع هذا
عقلى كمالده در Il lui avait promis de l'aller voir, néanmoins
il ne l'a pas fait زيارتنه وارەجغنى وعد ايتمشيدى بوجمله
وعد ايتمشيكن وارماسشدر - ايله وارمدى

NÉANT. Rien *A.* عدم *P.* نا بودى - نا هستى *T.* يوقلق -
يوق || Dieu a tiré toutes choses du néant جناب ربّ العالمين
يوقدن وارايتدى - كافهٔ اشيايى عدمدن وجوده كتوردى
il peut les faire rentrer dans le néant, d'où elles sont sorties
كافهٔ اشيايى مقدّما بولندقلرى حال معدوميّته اعاده ايتدرمكه
قادر در

Il se dit aussi par exagération, pour marquer le peu de va-
leur d'une chose ou d'une personne *A.* لاشئ - حال الخساسة
P. نا چيزى - هيچ *T.* هيچ مقولەسى شئ || Le néant des
grandeurs humaines اعتبارات بشريّەنك حال خساستى
Il avait senti plus que personne le néant de la grandeur بودار
فناده علوّ ورفعت مال الدنيا كالجويل فهواسنجه لا شئ
مقولەسى ايدوكنى آنك قدر فهم وادراك ايتمش ادم
يوقدر Quelque chose que fassent les hommes, leur néant pa-
raît partout انسانك جميع اعمالنده حال خساست
مشهود ومعايندر C'est un homme de néant لا شئ مقولەسى
عدم مشابەسنده در - هيچ مقولەسى - بر آدمدر

NÉBULEUX. Obscurci par les nuages *A.* مغيّم *P.* ابرناك -
سماى ciel هواى مغيّم || Temps nébuleux بلوتلو *T.* پرشگال
سحب كثيفه ايله پوشيده اولمش روى سما - مغيّم

NÉCESSAIRE. Dont on ne peut se passer, dont on a absolu-
ment besoin *A.* واجب - لازم - مقتضى *P.* نا چار - بى چاره
T. لازملو || La respiration est nécessaire à la vie امر تنفّس
حيات انسانه لازم اولان احوالدندر Avoir les choses né-
cessaires à la vie امر تعيّشده مقتضى اولان وسايل واسبابه
مالك اولمق Se servir des moyens nécessaires اسباب
لازمەيى اعمال ايتمك La Foi est absolument nécessaire pour
le salut ايمان صحيح امر نجات ايچون لازم ما لا بدّ
در La lecture de l'histoire est fort nécessaire aux princes مطالعهٔ
تواريخ ملوكه كوره امور لازمەدندر - امور واجبەدندر On dit,
qu'un homme s'est rendu nécessaire dans une maison فلان خانەده
وجودى لازم بر آدم اولدى - On dit, qu'un homme fait le
nécessaire dans une maison, pour dire, qu'il y fait l'empressé,
qu'il se mêle de tout, comme si on ne pouvoit se passer de lui
كندويى لازملو كوسترر

On appelle Agens nécessaires, Causes nécessaires, les agens
et les causes qui produisent infailliblement leur effet *A.* عوامل
لازمة واسباب لازمة || Les agens naturels privés de raison,
sont des agens nécessaires, des causes nécessaires à l'égard des
effets qui en proviennent عقلدن مجرّد اولان عوامل طبيعيّه
اسباب - انلردن مترتب اولان آثار حقنه عوامل لازمه در
شمس نهارك لازمه در Le soleil est la cause nécessaire du jour
سبب لازميدر - Et effet nécessaire, l'effet qui suit infaillible-
ment de quelque cause *A.* مستلزم || La lumière est un effet
nécessaire du soleil نور وضيا شمسك مستلزميدر C'est la suite
nécessaire de ce principe بو اصولك مستلزمات لاحقەسندندر -
بو اصولدن مستلزم اولمش بر لاحقه در

NÉCESSAIRE, au substantif. Ce dont on ne peut se passer pour
vivre *A.* كفاف النفس .pl حوايج ضروريّة *P.* حوايج روزمرّه
مالدار || Il n'est pas riche, mais il a le nécessaire كچينەجك *T.*
دكل انجق حوايج روزمرّەسنى ادارەيه مقتدر در Le né-
cessaire lui manque تدارك كفاف نفسدن عاجز در

On dit, Préférer le nécessaire à l'agréable, pour dire, ce
qui est essentiel, indispensable *A.* تقديم اللازم على المرغوب -
تقديم الاهمّ على الاحسن

NÉCESSAIREMENT. Par un besoin absolu *A.* حسب اللزوم -
P. حسب الاقتضا - حسب الاحتياج - حسب الضرور
ناچارانه - ناگريزانه *T.* البتّه || Il faut nécessairement manger
pour vivre وقايهٔ حيات ايچون حسب الضرور اكل طعام
ايتملو در Il faut nécessairement que je m'en aille حسب
الاقتضا كتملو يم

Et infailliblement *A.* لا بدّ - لا جرم - لا محالة *P.* بهمه
حال - بهر حال *T.* البتّه || Lorsque le soleil luit, nécessaire-

ment il fait jour خورشيد تابانك طلوعنده لا بدّ نهار اولور Les causes étant ainsi disposées, il faut nécessairement qu'un tel effet arrive كيفيّت اسباب بو منوال اوزره اولنجه لا محاله فلان اثرك ظهوری لازم كلور

NÉCESSITANTE. Il ne se dit qu'en cette phrase, De nécessité nécessitante, pour dire, de nécessité absolue *A.* حسب الاحتياج الضرورى

NÉCESSITÉ. Ce qui est nécessaire, indispensable *A.* لزوم - وجوب - وجوبيّت - اقتضا *P.* نا چارى - نا بيچارگى *T.* لازملولق گريزى || C'est une nécessité de mourir موتك وجوبيّتى ظاهر در Je ne vois pas la nécessité de cette conséquence بو لازمه‌نك اقتضاسنى درك ايده‌مم C'est une nécessité à Paris d'avoir un carrosse, quand on y a beaucoup d'affaires پارسده كثرت مصلحتى اولان آدمه كوره بر كثير المصلحه اولان كشى‌يه كوره - هنطوك لزومى دركار در مالك اولمسى امر - بر هنطوه مالك اولمق اقتضا ايدر Si vous voulez qu'on vous pardonne, c'est une nécessité que vous pardonniez سن مظهر عفو اولمق استرايسه‌ك سن دخى سائرينه عفو ايله معامله ايلماك اقتضا ايدر La nécessité d'aimer Dieu عشق الهينك وجوب ولزومى Nécessité absolue وجوب مطلق indispensable وجوب ما لا بدّ heureuse لزوم منتج الميمنة fâcheuse لزوم نا مرضى

Il signifie aussi, contrainte *A.* ضرورت - احتياج - مجبوريّت *P.* نا چارى *T.* محتاجلق || On lui tenait le poignard à la gorge, ce lui fut une nécessité de rendre la bourse بچاغى بوغازينه طيادقلرى حسبيله كيسه‌يى تسليمه مجبور اولدى Ne me réduisez pas à la nécessité de vous dire des choses désagréables سكا نا خوش شيئلر سويلمكه بنى محتاج ايلمه - مجبور ايتمه

Et besoin pressant *A.* ضرورت - حاجة ضروريّة - اقتضا *P.* نا چارى *T.* زور || C'est une nécessité que j'y mette ordre de bonne heure بر قدم اقدم نظامنه باقلمق اقتضا ايدر La nécessité de mes affaires requiert... اقتضاى امورم شونى ايجاب ايدر كه Quelle nécessité y avait-il de faire ce qu'il a fait? ايتديكى فعلك ايشلمسنه نه حاجت نه زورى وار ايدى - مسّ ايلدى Quelle nécessité si pressante y a-t-il de lui en parler? فلانه بوكا دائر صحبت سويلمكه نه كونه ضرورت مسّ ايلدى

Et indigence *A.* ضرورة الحال - احتياج - مضايقة *P.* بينوايى - بيچارگى - تنگدستى *T.* زكوردلك - طارلق || Grande nécessité احتياج شديد - مضايقهٔ عظيمه Être reduit à la nécessité ضرورت حاله گرفتار اولمق Il est tombé dans la nécessité حال تنگدستى ومضايقه‌يه دوچار اولمشدر Être dans la nécessité de toutes choses هر شيئده ضرورت ومضايقه Il est dans une grande nécessité d'argent اقچه‌يه كمال چكمك مرتبه مضايقه‌سى وار در

On dit proverb., Necessité n'a point de loi, pour dire, que la crainte, la violence rendent excusables des choses qui ne le seraient pas sans cela *A.* الضرورات تبيح المحظورات

NÉCESSITÉS. Les choses nécessaires pour vivre. V. Nécessaire dans ce sens || Il n'a pas toutes ses nécessités حوايج ضروريّه‌سى ناقص ونا تمامدر Il sait bien demander ses nécessités حوايج ضروريّه‌سنى آرامنك يولنى بيلور Les nécessités de la vie حوايج ضروريّهٔ تعيّش - حوايج ضروريّه - مدار تعيّش اولان

NÉCESSITÉS DE LA NATURE. Les besoins auxquels la nature de l'homme est assujettie, comme manger, dormir, etc. *A.* حوايج نفسانيّة || Satisfaire aux nécessités de la nature حوايج نفسانيّه‌ده استيفاى حظ ايتمك

On dit, Aller à ses nécessités, pour dire, aller à la garde-robe *T.* قضاى حاجته وارمق

DE NÉCESSITÉ. V. Nécessairement.

NÉCESSITER. Rèduire à la nécessité de faire quelque chose *A.* اجبار - الجاء - اضطرار *P.* نا چار ساختن *T.* زورلمق || Dès que vous l'attaquez, vous le nécessitez à se défendre اوزرينه وارديغك حالده مدافعه‌يه مجبور ومضطرّ ايتمش اولورسك Vous l'avez nécessité à faire cela فلانى بو ايشه ناچار ايلدك La grâce ne nécessite point la volonté فيض بارى انسانك اراده‌سنى احبار ايتمز

NÉCESSITÉ. *A.* مجبور - مضطرّ *P.* نا چار شده *T.* زورلنمش

NÉCESSITEUX. Indigent *A.* محتاج pl. محتاجين - ضيّق - المعاش *P.* تنگدست - بينوا - بيچاره *T.* زكورد || Je l'ai vu bien riche, il est à présent fort nécessiteux مالدار اولديغى وقتنى كورمشم شمدى غايت ايله محتاج وبيچاره در

NÉCROLOGE. Le registre où l'on marque les noms des morts *A.* دفترُ الاموات *P.* اوارهٔ مردگان *T.* اولمشلرك دفترى

NÉCROMANCE, NECROMANCIE. L'art prétendu d'évoquer les

morts pour les consulter sur l'avenir *T.* ارواح امواتی دعوت
ایله اولان سحربازلق - Il signifie aussi, magie en général *A.*
سحر *P.* افسون *T.* سحربازلق

NÉCROMANCIEN, NÉCROMANT. Qui se mêle de nécromance *T.* اموات ارواحی دعوت ایله سحربازلق ایدن - Et magicien *A.* ساحر *P.* افسونگر *T.* سحرباز

NECTAR. C'était, selon les anciens, le breuvage des dieux *A.* تسنیم *P.* آب تسنیم

Il se dit figur. de toute sorte de vin excellent *A.* رحیق *P.* بادهٔ نوشابه نمونه

NEF. La partie de l'église qui s'étend depuis la porte principale jusqu'au choeur *A.* رواق الكنیسة - مقدّم الكنیسة *P.* پیشگاه کلیسا *T.* کلیسانك اوكی || Autrefois les laïques n'avaient pas place dans le choeur, mais ils se tenaient dans la nef عوامّدن اولنلر مقدّما کلیسانك ایچ دائره‌سنه دخوله مأذون اولمیوب رواقنده طورورلر ایدی

NÉFASTE. T. d'antiquité. Il se disait des jours consacrés au repos *A.* یوم التعطیل pl. ایام التعطیل *P.* روز آرام *T.* تعطیل كونی

NÈFLE. Sorte de fruit *P.* کُنَدس - اژگیل *T.* موشمله

NÉFLIER. L'arbre qui porte les nèfles *P.* درخت اژگیل *T.* موشمله آغاجی

NÉGATIF. Qui nie *A.* نافی - سالب *P.* نفی ساز *T.* نفی ایدیجی || Proposition négative مسئلهٔ نافیه particule حرف نفی terme négatif اسم نفی - كلمهٔ نافیه argument برهان نافی - سلب نفی - دلایل نافیه Preuves négatives ونفیی متضمّن برهان وسلبی محتوی دلیللر

Il s'emploie aussi substantivement *A.* نفی - سلب - انكار ||
L'un soutenait l'affirmative, et l'autre la négative بریسی اثبات انكار طرفنی - ودیگری نفی طرفنی تأیید ایدر ایدی
Persister dans la négative سلب ونفیه اصرار ایتمك

Il signifie aussi, refus *A.* تقصیر *P.* دریغ *T.* اسركمه ||
Cet homme est fort sur la négative بو ادم دریغ وتقصیره بغایت مایلدر

NÉGATION. Ce terme est opposé à Affirmation. V. Négative || Toute proposition contient affirmation ou négation هر مسئله اثبات ویاخود نفیی متضمّندر - En Grammaire, il se dit des particules négatives *A.* حرف النفی pl. حروف النفی

En termes de Philosophie, c'est l'absence d'une qualité dans un sujet qui n'en est pas capable *A.* امتناع بنفی المطلق ||
Ne point voir, qui est une privation dans un homme aveugle, est une négation dans une pierre هیچ كوره‌مامزلك براعمایه كوره محرومیّت البصر در انجق بر حجره كوره نفی مطلق ایله ممتنعات قبیلندندر

NÉGATIVEMENT, adv. *A.* بالنفی - بلا *P.* با نه *T.* یوق ایله لا - نفی ایله جواب ویردی || Il répondit négativement یوق جوابنی - یوق ایله جواب ویردی - جوابنی ویردی

NÉGLIGEMENT. Action de négliger avec dessein. Il ne se dit que dans les arts *A.* عدم الاهتمام *P* بیقیدی *T.* اهتمامسزلق
|| Négligement de pinceau نقاشك قلمنده اولان اهتمامسزلق

NÉGLIGEMMENT. Avec négligence *A.* مهملا - بالاهمال - بالتكاسل - من غیر اهتمام *P.* پرویشكارانه - نكشكارنه *T.* اهمال وتكاسل ایله || Agir négligemment اهتمامسزلق ایله مهملاً تلبّس ایتمك s'habiller عمل ایتمك

NÉGLIGENCE. Faute de soin et d'application *A.* اهمال - تكاسل - عدم الاهتمام *P.* پرویش - نكش *T.* اهتمامسزلق - ایش اهمال extrême تكاسل عظیم Grande négligence || ایدنمامه شایان تأدیب وگوشمال punissable غایت تكاسل - مفرط اهمال اولان Il y a en cela de la négligence de votre part بو خصوصده سنك طرفكدن اهمال وار در - On appelle Négligence ou Négligences de style, les fautes légères de style que fait un auteur || Il y a dans cet ouvrage une grande négligence de style بو تألیفك سبك وانشاسنده كلّی اهتمامسزلق وار در Trop de négligences de style déparent ce traité بو مقاله‌نك سبك وعباره‌سنده اولان كلّی اهتمامسزلق حسننه باعث خلل كلّی اوله‌یور

Négligences, se dit aussi en bien dans plusieurs acceptions *T.* توكلیلك - قیدسزلك || Il y a quelquefois des négligences qui ont de la grâce بعض توكلیلك حاللری وار در كه حسندن لطیف واحسن توكلیلك Négligences heureuses خالی دكلدر حاللری

NÉGLIGENT. Nonchalant, qui manque de soin *A.* مهمل - متكاسل *P.* پرویشكار - نكشكار *T.* سپوزكار - اهمالجی - اهتمامسز || Je ne vis jamais homme plus négligent بومرتبه‌ده مهمل آدم عمرمده كورمامشم Il est négligent en tout كافهٔ امورنده مهمل بر آدمدر en ses affaires كندو امورده مهملدر

NÉGLIGER. Manquer de soin, d'attention pour … *A.* اهمال ـ
ـ پرویش کردن *P.* ارتکاب التکاسل والاهمال ـ تکاسل
ـ اهتمامسزلق ایتمک *T.* سپوزکاری نمودن ـ نکش بودن
مالی ‖ Négliger sa fortune, ses affaires ایش ایدنمامک
حقنده وامور وخصوصاتنده اختیار تکاسل ایتمک Il ne
faut rien négliger هیچ بر شیئده ارتکاب اهمال وتکاسل
خدمت لازمه‌سنده Il a négligé son devoir اولنمق جائز دکلدر
اهمال وتکاسل ایتمشدر

On dit, Négliger une occasion, pour dire, la laisser échapper *A.* افاتة الفرصة ـ فوت الفرصة *P.* فرصت از دست کردن
‖ Il a négligé une occasion qui ne reviendra pas بردخی اله
کیره‌میه‌جک بر فرصت فوت ایلدی

SE NÉGLIGER. N'avoir pas soin de sa personne pour la propreté, pour l'ajustement *A.* رفل *P.* بر خود بیقیدی نمودن
T. اوستنه باشنه اهتمامسز اولمق ـ چولپدلق ایتمک ‖ Je
l'ai vu très-bien mis, aujourd'hui il se néglige فلانی مقدما
اختیار رفل ـ حسن ایله کیینمش کوردم شمدی ارفلدر
چولپدلق ایدر ـ ایدر

NÉGLIGÉ. *A.* مهمل *P.* نکش بوده *T.* اهتمامسز

Il se dit au substantif de l'état où est une femme, quand elle n'est point parée *A.* حال التعطل ـ حال العطول *P.*
T. دوزکونسزلک حالی ـ بی آرایشی ‖ Elle était dans son
négligé بو خاتون حال تعطلده ایدی

NÉGOCE. Commerce, trafic de marchandises *A.* تجارت ـ
ـ بازرکانلق *T.* داد وستد ـ سوداگری *P.* بیع وشرا ـ اخذ وعطا
تجارت ‖ Bon négoce تجارت رابحه grand آلیش ویرش
بیع وشرایه Suivre le négoce کلیتلو آلیش ویرش ـ جسیمه
آلیش ویرشه Se mettre dans le négoce مداومت ایتمک
امر بیع وشرایه Entendre bien le négoce ابتدار ایتمک
جوقه وبز Faire négoce de draps, de toiles, etc. واقف اولمق
وسائر اجناس امتعه آلیش ویرشنی ایتمک La guerre a
fait tort au négoce سفر ماده‌سی آلیش ویرشه ایراث خلل
سکته کتوردی ـ امر تجارته خلل کتوردی ـ ایلدی Le
négoce ne vaut rien آلیش ویرشده ایش قالمدی ne va plus
comme autrefois بیع وشرا ماده‌سی سائر وقتلرکبی رواجده
ـ آلیش ویرشه دوشدی Il s'est jeté dans le négoce دکلدر
درلو تجارته هوس ایلدی Il se mêle de plusieurs négoces
On dit figur. Faire un mauvais ـ درلو آلیش ویرشلره قارشور
négoce, pour dire, s'adonner à quelque chose de vil *T.* جرکین
آلیش ویرشلره قارشمق

NÉGOCIABLE. T. de Finances. Qui peut se négocier *A.* ممکن
روان درداد وستد *P.* متداول بالبیع والشرا ـ الاخذ والعطا
بو *T.* آلنوب صاتیلور ‖ Toutes ces actions sont négociables
ـ اسهام قائمه‌لرینک جمله‌سی آلنوب صاتیلور مقوله‌دندر
بالبیع والشرا متداول اوله بیلور Ce billet n'est pas négociable
بو تحویل آلنوب صاتیلور مقوله‌دن دکلدر

NÉGOCIANT. Qui fait négoce *A.* تاجر pl. تجار *P.* سوداگر ـ بازارکان
T. تاجر متمول بازرکان ‖ Riche négociant ‖ بازرکان habile
حاذق Les négocians de Hollande فلمنک تجاری La guerre
a ruiné beaucoup de négocians سفر ماده‌سی وافر بازرکانلرک
خرابیت حالنه باعث اولمشدر

NÉGOCIATEUR. Celui qui est chargé de traiter quelque affaire d'État *A.* ارباب الفن المکالمات pl. اهل الفن المکالمات ـ
ارباب فن مکالماتدن Sage négociateur ‖ اهل الفن المذاکرات
صاحب مهارت bon, habile, adroit عاقل ودانا بر ذات
فن مکالماتک حیل ودقایقنه fin وحذاقت بر اهل مکالمه
ارباب مذاکراتدن مدرک ومتفطن intelligent آشنا بر آدم
ادارۀ مکالماتده کم بخت وبد طالع malheureux بر کمسنه
mauvais عدیم الاقتدار ـ ادارۀ مکالماتده کم بضاعه

Il se dit aussi de ceux qui négocient quelque affaire particulière *A.* معامل الامور *T.* ایش بازارلغی ـ ایش بازارلشور آدم
ایش بازارلشور Il s'est servi d'un mauvais négociateur ‖ ایدن
بر نا اهل آدم قوللنور Elle a été la négociatrice de ce mariage
بو نکاح مصلحتنی بازارلشان اول خاتون ایدی

NÉGOCIATION. L'art et l'action de négocier les affaires publiques *A.* مذاکرة ـ فن المذاکرة ـ مکالمة ـ فن المکالمة *P.*
مکالمه پردازی *T.* مکالمه‌جیلک ‖ Il entend bien la négociation فن مکالمه‌ده وقوف تامی وار در Il est habile dans
la négociation امر مکالماتده ماهر در Il a été employé dans la
négociation de la paix مصالحه مکالمه‌سنه مأمور ایدی Il n'a
eu nulle part à cette négociation اشبو مکالمه خصوصنه بر درلو
علاقه‌سی یوغیدی ـ مداخله‌سی یوغیدی Sa négociation a été
heureuse مأمور اولدیغی امر مذاکره بالخیر والیمنه نتیجه
مصلحتک پذیر اولمشدر La négociation se faisait en tel endroit
مذاکره‌سی فلان محلده اولور ایدی Mettre une chose en
négociation بر ماده‌یی مکالمه‌یه حواله ایتمک Il est employé

امر مکالماته مستخدمدر - مکالماته مأمور در dans les négociations
وقت عمرینی امور Il a passé sa vie dans les négociations
Il se dit aussi de l'affaire même - مکالماتنده امرار ایلدی
qu'on négocie || Il a une négociation difficile entre les mains
Une négociation délicate بر مشکل مکالمه‌سی در دستدر
On l'a chargé d'une négociation importante نازك بر مکالمه
عهده‌سنه بر مکالمهٔ مهمّه تحمیل اولندی

Il se dit aussi en parlant des affaires particulières *A.* معاملة
Il est en négociation || بازارلق - ایش بازارلشمه *T.* الامور
pour acheter cette maison بو منزلك مبایعه‌سی ایچون
Vous voulez que je le porte à faire cela, vous بازارلشمه‌ده در
me chargez là d'une négociation difficile فلانی بو ایشه سوق
ایلمامی مطلوب ایدرسك بکا تحمیل ایلدیکك بازارلق
مشکل بر مادّه در

Il se dit, en termes de commerce, du trafic des billets et autres effets publics, qui se fait sur la place par les agens de change *A.* معاملة بتداول الایادی - تداول بالبیع والشرا *P.*
La négociation d'un || آلنوب صاتلمه *T.* در داد وستد رایگانی
billet, d'une lettre de change بر قطعه تحویلك ویاخود
تداول ایادی - پولیچه تمسّکنك بالبیع والشرا تداولی
ایله بیع وشراسی

NÉGOCIER. Faire négoce *A.* اخذ - بیع وشرا - تجارت
بازرکانلق *T.* سوداگری کردن - داد وستد کردن *P.* وعطا
Il s'est mis depuis peu à || آلیش ویرش ایتمك - ایتمك
négocier en Angleterre عهد قریبدنبرو انکلتره‌ده آلیش ویرشه
Négocier en draperie چوقه‌یه متعلق امتعه مبادرت ایلدی
Il se - چوقه تجارتنی ایتمك - آلیش ویرشنی ایتمك
dit aussi des lettres de change, des billets, etc. || Négocier des
billets تداول ایادی ایله پولیچه تمسّکاتی وتحویلات آلیش
ویرشنی ایتمك

Et traiter une affaire avec quelqu'un *A.* - رؤیة الامور بالمذاکرة
Il a négocié cela fort secrètement, || تنظیم الامور بالمذاکرة
fort adroitement بو مصلحتی سرّاً ومکتوماً وکمال مهارت
C'est lui qui a négocié cette ایله بالمذاکره تنظیم ایتمشدر
affaire بو مصلحتی بالمذاکره رؤیت ایدن فلانـدر qui a
négocié ce mariage بو نکاح مادّه‌سنی بالمذاکره تنظیم ایدن
Il a négocié la paix entre ces deux États امر مصالحه‌یی فلاندر
Négocier بو ایکی دولت بیننده بالمذاکره تنظیم ایلدی

بر عهدنامه‌نك ویاخود بر اتّفاقك un traité, une ligne
تنظیمی خصوصنی مذاکره ایتمك

NÈGRE. Race d'esclaves noirs employés aux travaux des colonies *A.* عبد زنجیّ - ممالیك سودان pl. مملوك سودان
Il a cent nègres dans || زنجی کوله‌سی *T.* چاکر زنگی *P.*
son habitation اراضیسنده یوز نفر ممالیك سودان وار در
La traite des nègres - ممالیك سودانك بیع وشراسی
آلنوب صاتلمسی

NÉGUS. On appelle l'Empereur des Abyssins, Grand Négus *A.*
نجاشیّ اعظم

NEIGE. Eau congelée qui tombe des nues sur la terre, sous la forme de flocons, qui sont d'une extrême blancheur *A.* ثلج
برف - ثلج رقیق Neige menue || قار *T.* برف *P.* ثلوج pl.
Il y avait de la neige de deux pieds de اینجه قار - باریك
haut sur la terre روی زمینده ایکی ذراع یوکسلکده قار
Des montagnes couvertes de neiges برف ایله پوشیده وار ایدی
Se battre à coups de pelotes de neige قارطوبلریله جبال رفیعه
Blanc comme la neige قار کبی - ثلاجیّ اللون دوکشمك
بیاض

NEIGER. Il se dit de la neige qui tombe *A.* نزول - ثلاج
Il neige bien fort || قار یاغمق *T.* برف باریدن *P.* الثلج
Il ne fait que neiger لاینقطع برف نازل شدّتلوجه قار یاغر
Il neige depuis deux jours ایکی کوندنبرو باران برف اولور
قار یاغر - وار در

NEIGEUX. Chargé de neiges *A.* مثلوج *P.* برفناك *T.* قارلو
|| Temps neigeux قارلو هوا Saison neigeuse موسم - موسم ثلوج
قار موسمی - برف

NÉNUFAR. Plante aquatique *A.* نیلوفر - نینوفر *P.* - نیروفر
کول اوتی - لوفر *T.* نیلوفر - نیلبر

NÉOGRAPHE. Qui admet une ortographe contraire à l'usage *A.* العندیّ *P.* کاتب باملاء خود *T.* نویسنده باملای
Les néogra- || کندیلکندن ایجاد ایلدیکی املا ایله یازان
phes ont quelquefois de bonnes raisons à donner املای عندی
استعمال ایدنلر اول بابده احیاناً اسباب معقوله سرد ایدرلر

NÉOGRAPHISME. Manière d'orthographier, contraire à l'usage *A.* عندیّ *P.* املاء خود پیدا *T.* املای برکمسنه‌نك
Le néographisme peut avoir des || کندیلکندن چیقاردیغی املا
inconvéniens, mais il peut aussi être très-utile املای عندی

محاذيردن سالم دكل ايسه ده بغايت نافع اولمق احتمالى دخى وار در

NÉOLOGIE. Invention de termes nouveaux *A.* ايجاد الالفاظ - توليد الالفاظ - احداث الالفاظ *P.* پيدا سازئ سخن *T.* يكيدن سوز جيقارمه || La néologie demande beaucoup de goût et de discrétion توليد الفاظ حسن طبيعت وفرط تمييز ودقته محتاجدر

NÉOLOGUE. Celui qui fait un usage fréquent de termes nouveaux *A.* مستعمل الالفاظ المولّدة - مستعمل الالفاظ الجديدة *P.* استعمال ساز سخن نو پيدا *T.* يكى جيقمش سوز قوللانان || Cet auteur est un néologue بو مؤلف الفاظ مولده استعمالنه مبتلا در

NÉOMÉNIE. T. d'Astron. Nouvelle lune *A.* هلال pl. اهلّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى

NÉOPHYTE. Il se dit de ceux qui sont nouvellement convertis à la foi *A.* مهتدى *P.* هدايت يافته *T.* يكى ايمانه كلمش

NÉPHRÉTIQUE. Il se dit des douleurs de reins. Dans ce sens on dit, Colique néphrétique *A.* وجع الكلاء *P.* رنج گرده *T.* بوكرك آغريسى || Il est sujet à la colique néphrétique وجع كلا علتنه مبتلا در — Et des remèdes propres aux maladies des reins, et en particulier à la coliqne néphrétique *T.* وجع كلايى دافع اولان دوا || La graine de lin est néphrétique تخم كتان وجع كلايى دافع اولان ادويه‌دندر

NERF. Partie intérieure du corps de l'animal, qu'on regarde comme l'organe général des sensations *A.* عصب - عصبة pl. اعصاب - طناب pl. اطناب *P.* پى *T.* سكير || Nerf optique عصبة العين || Le cerveau est le principe des nerfs دماغ اصل الاعصاب در || Les sept conjugaisons des nerfs ازدواجات سبعهٔ اعصاب || Nerf de la première paire ازواج اعصابك اوّلكيسى

On dit figur., que l'argent, que les finances sont le nerf de la guerre مال وخزينه در قوام وقوّتى ما به ركن - سفرك اعظمى قوّت ماليه در

NÉROLI. Essence tirée de la fleur d'orange *A.* ماء الازهار *P.* آب شكوفهٔ نارنگ *T.* النارنج جيچك صويى

NERVAL. T. de Méd. Qui appartient aux nerfs *A.* عصبى - اعصابىّ *P.* پيى *T.* سكيرلره متعلق || Maladie, fièvre, toux nervale مرض وحمّا وسعال عصبى

NERVEUX. Qui a beaucoup de force dans les muscles *A.* شديد الاعصاب - ممسود - ضُراك - تَربج *T.* سكيرلرى قوند || Bras nerveux عضد شديد الاعصاب - عضد ممسود corps بدن ممسود

Et qui est plein de nerfs *A.* كثير الاعصاب *P.* پيناك *T.* سكيرى جوق || Le pied est la partie du corps la plus nerveuse اعضاى بدنك جمله‌سندن زياده كثير الاعصاب اولان رجلدر — Les médecins appellent Genre nerveux, tous les nerfs du corps humain *A.* هيئة مجموعة الاعصاب — Il se prend aussi dans la signification de Nerval. V. ce mot.

On dit figur., qu'un discours, qu'un style est nerveux, pour dire, qu'il est plein de force كلام متين وسبك وانشاى متين

NERVIN. Il se dit des remèdes propres à fortifier les nerfs *A.* مقوّى الاعصاب pl. مقوّيات الاعصاب *P.* توانبخش *T.* سكيرلرى قوتلندريجى پيها

NERVURE. On appelle en librairie, Nervure d'un livre, ces parties élevées qui sont sur le dos d'un livre *T.* كتاب جلدى ظهرنده اولان قبارمه يرلر

NET. Qui est propre, sans souillure *A.* طاهر - نظيف - نقىّ *P.* پاك - پاكيزه *T.* تميز - طاهر و پاكيزه || Chambre nette اوطه طاهره || Des rues nettes طرق ومسالك طاهره || Ayez soin de tenir vos mains, vos dents nettes اللرك وديشلرك طهارتنه اهتمام ايله || Ce blé n'est pas net, il est plein de nielle et d'ivraie بو بغداى قره‌موق ودلوجه ايله مالامال اولوب نقى دكلدر || Cette eau n'est pas nette بو صو تميز دكلدر

On dit figur. d'un homme sans reproche, qu'il est net *A.* طاهر الذيل *P.* پاكدامن *T.* تميز آدم - اوزرينه توز قوندرمز آدم — Et qu'il est sorti net d'une affaire, pour dire, qu'il en est sorti justifié بو مصلحتدن پاكه جيقدى - تميزه جيقدى - برئ الساحه جيقدى

On dit, qu'un homme est sain et net, pour dire, qu'il n'a aucune incommodité *A.* سالم من العلة - برئ من السقامة *P.* آزاده علت *T.* ساغ وسالم — On dit aussi, Vendre un cheval sain et net آتى صاغ وسالم اولمق اوزره صاتمق

Il signifie aussi, clair *A.* صاف - خالص - نقىّ *P.* پاكيزه *T.* تميز || Ce vin n'est pas net بو باده صاف دكلدر || Cette pensée n'est pas nette بو معناده نقا وصفوت يوقدر || Le pré-

cédé de cet homme est net طور وحركتی مقارن خلوص
وصفوتدر Sa conduite n'est pas nette حركتنده خلوص وصفوت
يوقدر - حركتی تميز دكل - On dit, qu'un homme a la voix
nette نقای صداسی وار در

Il se dit dans ce sens des productions de l'esprit *A.* منقح *P.*
آميز نقاحت - پر نقاحت *T.* تميز || Un discours net et
poli كلام لطيف ومنقح Une expression nette تعبير منقح
Un style net et facile سهل ومنقح بر سبك وانشا - On
dit aussi, qu'un homme a l'esprit net عقلنده نقاحت وفتاحت
وار در - Et qu'un bien est net, pour dire, qu'il est clair et
quitte de dettes || Cet homme ne doit rien, il a dix mille liv-
res de rentes bien nettes بر اقچه وبر حبّه دينی اولميوب
صحيح ومنقح اولدرق اون بيك غروش ايرادی وار در Son
revenu est clair et net ايرادی صحيح ومنقحدر - Et qu'une
écriture, une impression est fort nette *A.* طبع - خط منقح
منقح *P.* خط پاكيزه - طبع پاكيزه *T.* تميز يازو وبصمه

Il signifie aussi, qui est sans embarras, sans ambiguïté *A.*
منقح - صحيح - غير مبهم - برئ من الاشتباه *P.* درست
پاك - *T.* تميز - پروزسز || Il y a bien de l'embarras dans
cette affaire, elle n'est pas nette بو مادّه پروزسز اولميوب
وجوه گوناگون ايله مشتبه ومختلطدر Jamais il ne m'a fait
une réponse nette ابدی بر پاك جواب بكا ويرديكی
بو مادّه واضح Cela est clair et net پروزسز بر جواب - يوقدر
بكا صحيح ومنقح حساب Rendez-moi un compte net ومنقحدر
اشتباهدن برئ دكلدر - منقح دكلدر Cela n'est pas net وير

On dit aussi en parlant d'un reliquat de compte, qu'il reste
tant de net صح الباقی شو مقدار در - Et produit net, re-
venu net, pour signifier, ce qu'on retire d'un bien touts frais
faits بعد - بعد الخرج والمصرف ايراد صحيح ومنقح
المصرف باقی قالان محصول صحيح

Et poli, sans tache *A.* تابناك - پاك *P.* مصفا - صاف
T. تميز - صافی || Cette femme a le teint net بو محبوبه‌نك
رنگ رويی مصفا وتابناكدر La glace de ce miroir est bien
nette شو آيينه‌نك بللوری صاف اندر صافدر Ce diamant
n'est pas net بو الماس صاف دكل On trouve difficilement
du cristal qui soit bien net پك تميز بللور بولنمق پك
مشكلدر - On dit aussi d'une perle qui est d'une belle eau,
qu'elle est d'une eau bien nette صويی صاف برانجو دانه‌سی

On dit, Mettre au net un écrit, un dessin, un plan, etc.
A. تبييض *P.* در بياض كشيدن *T.* بياضه چكمك || Il
s'occupe maintenant à mettre au net son ouvrage تأليف ايلديكی
كتابك تبييضنه مشغولدر

Il signifie aussi, vide *A.* خالی *P.* تهی *T.* بوش || Le fer-
mier avait enlevé tous les grains, et quand on alla pour les
saisir, on trouva la grange nette ملتزم موجود اولان حبوباتك
مجموعنی قالدرمش اولديغندن اخذ وتسلمنه وارانلر انباری
كلياً خالی بولمشلر در Les sergens étant allés pour exécuter
ses meubles, ils trouvèrent maison nette مباشرلر متاع بيتنی
ضبط ايچون واردقلرنده خانه‌يی خالی بولمشلر در

On dit figur. Faire maison nette, pour dire, chasser tous ses
domestiques *T.* قپو خلقنی - دائره‌سنی طاغتمق

Et qu'un homme a l'âme nette, la conscience nette, pour
dire, que sa conscience ne lui reproche rien فلانك آيينهٔ
لوح فؤادی آزادهٔ غبار ملامتدر - قلبی زنگ ملامتدن منزّهدر
- Et qu'il a les mains nettes, pour dire, qu'il ne se laisse
corrompre par aucun intérêt دست عفتی چرك آلود عيب
الی بيلاشمش دكلدر - اللری كيرلنمامشدر - وقباحت دكلدر

On dit en parlant de quelque chose qu'on a sur le coeur
contre quelqu'un, Je veux en avoir le coeur net, pour dire,
je veux m'en expliquer avec lui - تصفيهٔ درون ايتمك استرم
مرامم تصفيهٔ درون ايتمكدر

Net, s'emploie aussi adverbialement, et signifie, tout d'un
coup *A.* بغتةً *P.* در يكدم - همان‌دم *T.* بره || بردن بره || Cela s'est
cassé net بردن بره قيرليويردی - بغتةً منكسر اولدی

Il signifie figur., franchement *A.* بالصفوة والخلوص *P.*
آچيقدن - پاكچه - تميزجه *T.* بی غل وغش - خلوصانه - پاكانه
|| Je lui ai parlé net آچيغه كندويه پاكچه سويلدم

NETTEMENT. Proprement *A.* طاهراً - بالطهارة - نظيفاً -
بالنظافة *P.* بپاكيزگی *T.* تميز - تميزلك ايله || Il faut se
tenir blanchement et nettement دائما نظافت وطهارت اوزره
اولملو در Tenir nettement un enfant چوجوغی حال طهارتده
طوتمق

Figur. D'une manière claire *A.* على وجه النقاحة - منقحاً
نقاحت *P.* بپاكيزگی *T.* تميز اولدرق || Écrire nettement
بالنقاحه افادهٔ مرام ايتمك ايله يازمق s'expliquer Cela est
nettement expliqué dans le contrat بو مادّه درون حجتده على

وجه النقاحه مسطور ومذکور در

Et franchement. V. Net dans ce sens || Je lui ai dit nettement la vérité حقیقت حالی کندویه تمیزجه سویلدم - آچیقدن Expliquez-vous nettement واقع حالی خلوصانه سویلدم آچیغه افادهٔ مرام ایله

NETTETÉ. Qualité de ce qui est net A. نظافت - طهارت P. پاکی T. تمیزلک || Grande netteté طهارت کامله Il aime la netteté نظافت وطهارتدن حظ ایدر

On dit, Netteté de voix A. نقاء الصوت P. پاکیزگئ صدا T. سسک تمیزلکی — d'esprit A. فتاحة الذهن - نقاء الذهن P. گشادگئ ذهن T. ذهنک آچیقلغی — de style A. نقاحة السبک P. پاکیزگئ عباره T. سوزک تمیزلکی

NETTOYER. Rendre net A. تطهیر - تنظیف P. پاک ساختن T. پاکلتمک - تمیزلمک || Nettoyer des souliers, des bottes پاپوشی وچزمه‌یی تطهیر ایتمک ses dents تطهیر اسنان une maison, les rues خانه‌یی دیشلری پاکلتمک - ایتمک les fossés d'un château قلعه‌نک وزوقاقلری تطهیر ایتمک un port لیمانی تطهیر ایتمک خندقلرینی تطهیر ایتمک un fusil تفنکی تمیزلمک - سلمک

On dit, Nettoyer la mer de corsaires, les chemins de voleurs دریایی قورصان کمیلرندن ویوللری قطّاع طریقدن تطهیر ایتمک Et nettoyer la tranchée, pour dire, en chasser les assiégeans مترسلری تسلّط اعدادن تطهیر ایتمک

Et nettoyer une maison, pour dire, en emporter tout ce qui s'y trouve T. سیلوب سپورمک || Les sergens ont nettoyé cette maison واران مباشرلر اول خانه‌یی سیلوب سپوردیلر

NETTOYÉ. A. مطهّر - منظّف P. پاکیزه کرده - پاک کرده T. تمیزلنمش

NEUF. Nombre qui suit le nombre de huit A. تسعة Fém. تسع P. نه T. طقوز || Neuf cents طقوز یوز Neuf mille طقوز بیک — Il s'emploie quelquefois pour Neuvième. V. ce mot.

NEUF. Qui est fait depuis peu A. جدید P. نو T. یکی || Maison neuve منزل جدید habit لباس جدید — Figur. || Une pensée neuve معنای جدید - معنای نو پیدا

On dit, Faire corps neuf, pour dire, rétablir sa santé par des purgations A. تجدید الوجود P. نو ساختن T. تنرا وجودی یکیلتمک — Et faire maison neuve, pour dire, renouveler tous ses domestiques A. تجدید الاتباع P. نو داشتن پرستاران دائره‌یی یکیلتمک T.

En parlant des personnes, il signifie, qui n'a pas encore acquis d'expérience A. مبتدی P. نو آموز T. عجمی || Il est tout neuf dans ce métier-là هنوز یک عجمیدر اول صنعتده aux affaires اداره امورده مبتدیدر Si on lui donne cet emploi, il sera bien neuf فلان مأموریّته تعیین اولنسه مبتدی اوله‌جغی در Ce laquais n'a pas servi, il est tout neuf بو خدمتکار درکار هنوز بر یرده خدمت ایتمدیکندن عجمیدر — On dit aussi, Acheter des chevaux neufs عجمی بارکیر مبایعه ایتمک

À NEUF. Il se dit des choses qu'on répare de manière à paraître neuves A. على وجه التجدید - تجدیداً P. بر روجه نو T. بر بنایی تجدیداً یکیلده‌رک || Refaire un bâtiment à neuf تعمیر ایتمک

DE NEUF. A. مجدّداً P. از سر نو T. یکیدن || Cet homme a fait habiller ses gens de neuf, c'est-à-dire, avec des habits neufs اتباع وخدمه‌سنی مجدّداً اکسا ایلدی

NEUTRALEMENT. T. de Gramm. Dans un sens neutre A. لازماً || Le verbe actif s'emploie quelquefois neutralement فعل متعدّی بعض کرّه لازماً استعمال اولنور

NEUTRALISATION. Action de neutraliser. V. ce mot.

NEUTRALISER. Rendre neutre un sel par une opération chimique A. ازالة الخاصّة الملح P. خاصّهٔ نمکرا بر گرفتن T. طوزک خاصّه‌سنی کیدرمک || Neutraliser un acide par un alcali حامضک خاصّه‌سنی مالح اضافه‌سیله ازاله ایتمک

Il se dit dans un sens moral pour Tempérer l'effet d'un principe A. ایرات الکسر والفتار - تفتیر - توهین P. سستی آوردن T. کوشتمک || Neutraliser un effet par des modifications qui en dénaturent l'exécution تصمیم اولنمش بر کونه ترتیبک صورت اجراسنی تغییره وسیله اوله‌جق بعض قوّتنی - تعدیلات ایله قوّتنه ایرات کسر وفتار ایتمک تفتیر ایتمک

NEUTRALISÉ. A. زایل الخاصّة T. طوز ملح خاصّه‌سی کیدرلمش A. مفتّر P. سستی پذیرفته T. کوشمش

NEUTRALITÉ. État de celui qui se tient neutre entre des nations qui sont en guerre, ou de celui qui se tient neutre dans les disputes A. مجانبة عن التزام احد الطرفین P. بیطرفی T. بیطرفلق - طرفسزلق || Garder la neutralité طرفسزلق - بیطرفلق طرفسزلق اصولنی وقایه ایتمک - قاعده‌سنه رعایت ایتمک

Violer la neutralité بیطرفلق شروطنه مخالف حرکت ایتمک
Demeurer dans la neutralité بیطرفلق اصولنه مداومت ایتمک

NEUTRE. Qui n'est ni pour l'un ni pour l'autre *A.* مجتنب
عن التزام احد الجانبین *P.* بیطرف *T.* طرفسز || Il veut
être neutre pour se rendre l'arbitre de tous leurs différends
بینلرنده اولان جمیع خصومات ومنازعاتده حَکَم نصب
اولنمق صلاحیتنی تحصیل ایچون بیطرف طورمق استر
Les États neutres احد طرفینی بیطرف اولان دولتلر les princes
les villes مجتنب اولان ـ التزامدن اجتناب ایدن ملوك
احد طرفینی التزام ایتمیوب بیطرف اولان سربست
بلده‌لر

En termes de Gramm., on appelle Verbes neutres, les verbes qui n'ont point de régime *A.* افعال لازمة

NEUVIÈME. Nombre d'ordre *A.* تاسع *P.* نهم ـ نهمین *T.*
طقوزنجی || Le neuvième jour du mois آیک طقوزنجی کونی

Et la partie d'un tout divisé en neuf portions égales *A.* تسع ـ
تسیع *P.* نهیک *T.* بر طقوزده ـ بر جزء طقوز جزءدن || Cet
homme est intéressé pour un neuvième dans cette affaire بو
ماده‌ده بر تسع حصه‌یه علاقه‌سی وار در

NEUVIÈMEMENT. En neuvième lieu *A.* تاسعًا *P.* بنهم *T.*
طقوزنجی اوله‌رق

NEVEU. Fils du frère *A.* ابن الاخ pl. اولاد الاخوان *P.*
برادر زاده ـ ادفر *T.* یکن ou de la soeur *A.* ابن الاخت
همشیره زاده ـ ادفر *P.* یکن *T.* ـ Petit neveu, le fils du neveu
ولد الابن الاخ *A.* ادفر *P.* زادهٔ برادر زاده ـ زادهٔ *T.* یکن
اوغلی

On dit, Nos neveux, pour dire, ceux qui viendront après nous *A.* اخلاف واعقاب *P.* پس آیندگان *T.* بزدنصکره کله‌جکلر

NÉVRITIQUE. Il se dit des médicamens propres aux maladies des nerfs *A.* دواء عصبی pl. ادویهٔ عصبیّة ـ دواء مشفی
الاعصاب *P.* درمان پی *T.* علاج سکیرلر ایچون

NÉVROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des nerfs *A.* بحث عن احوال الاعصاب

NEZ. L'organe de l'odorat *A.* انف pl. انوف ـ مخطم pl.
مخاطم *P.* بینی *T.* برون || Grand nez انف کبیر ـ ایری
برون petit انف صغیر ـ اوفاق برون aquilin انف اقنا ـ
برون ـ طوغان برون retroussé چکمه برون انف اخنس ـ انف
اقعا ـ قالقق برون épaté اوجی انف مسطح ـ یایوان
برون évasé انف فسیح النخرتین ـ ککیش دلیکلو برون
pointu انف غارض ـ اوجی سیوری برون camus انف
افطس ـ یصّی برون camard انف افطح ـ باصق برون
On dit, Mettre son nez, fourrer son nez où l'on n'a que faire, pour dire, se mêler d'une chose qui ne nous regarde pas بر
Mettre || کمسنه وظیفه‌سندن خارج اموره بروننی صوقمق
son nez partout هر شیئه بروننی صوقمق ـ Et mener quelqu'un par le nez, pour dire, user du crédit qu'on a sur son esprit, pour lui faire faire tout ce qu'on veut برکمسنه‌یی
برونندن چکمک ـ Et donner du nez en terre, pour dire,
succomber dans quelque entreprise بروننی دیواره چارپمق

On dit, Parler du nez, chanter du nez, c'est-à-dire, comme si la voix sortait du nez *A.* خنخنة ـ تغنّن ـ خنب *P.* باخخمه
گفتن *T.* خمخم سویلمک ـ کنکزدن سویلمک

Et mettre le nez dans une affaire, pour dire, commencer à l'examiner *A.* تأنف ـ مباشرت *P.* آغاز کردن *T.* باشلمق
|| À peine eut-il mis le nez dans cette affaire, qu'il vit le point de la difficulté بوخصوصده تأنف ومباشرتی عقیبنده
عقدهٔ اشکالی حسّ وادراك ایلدی

On dit prov. et figur., Donner sur le nez à quelqu'un, pour dire, lui causer quelque surprise mortifiante *A.* ارغام الانف
P. بینیٔ کسرا در خاك مذلّت سودن *T.* برکمسنه‌نك
برونی یره سورتمک || S'il fait trop l'important, on lui
donnera sur le nez اظهار عجب وپندار ایلدیکی حالده
ارغام انفنه مبادرت اولنه‌جغی درکار در

Nez, se dit aussi pour tout le visage *A.* وجه pl. وجوه *P.*
روی ـ چهره *T.* یوز || Donner sur le nez à quelqu'un بر
کمسنه‌نك یوزینه اورمق Mettre le nez à la fenêtre پنجره‌دن
یوزینی کوسترمک ـ عرض چهره ایتمک Tomber sur le
nez *A.* انتکاس علی الوجه *T.* یوزی قویی قپانمق Les ennemis sont resserrés dans leurs lignes, ils n'oseraient montrer le
nez دشمن استحکاماتی ایچنده منحصر وقرار گیر اولوب
یوز کوسترمکه جسارت ایتمز Ils se sont rencontrés nez à nez
رو برو مصادفه ایتمشلر در ـ مواجههٔ مصادف اولمشلر در
برکمسنه‌نك Regarder quelqu'un au nez یوز یوزه بولشمشلر در ـ
یوزینه باقمق

Et pour le sens de l'odorat *A.* قوّت شامّة ـ شمّ *P.* بو *T.*
قوخولمه || Il a bon nez, il sent de loin حدت شمّی تقریبیله

بعيددن استشمام ايدر Cette odeur est forte, elle prend au nez بو رايحه نڭ حدّتى زياده اولمغله تخشيم مشامّى مؤذيدر

On dit figur., qu'un homme a bon nez, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعيد النظر *P.* دور بين *T.* ايراغه كورر

Nez, se dit figur. de la partie du vaisseau qui se termine en pointe *A.* انف السفينة *P.* انف كشتى *T.* كمينڭ برونى - كمينڭ سيورى اوجى

NI. Particule négative *A.* لا *P.* نه *T.* نه || Il ne boit ni ne mange *A.* لا يشرب ولا يأكل *P.* نمى نوشد ونمى خورد *T.* نه ايچر نه يور Elle n'est ni laide ni belle نه حسنا ونه بد سيما در

NIABLE. Qui peut être nié *A.* ممكن النفى - ممكن السلب - *P.* امكان پذير انكار *T.* انكاره كلور - انكار اولنه ممكن الانكار || Cette proposition est très-niable بو قضيّه من كلّ الوجوه ممكن النفيدر بيلور

NIAIS. Qui est simple, qui n'a encore aucun usage du monde *A.* ابله *P.* كاليوه - ساده لوح - بلاهت آلود *T.* لوقه || Il est encore tout niais هنوز كلّياً ابلهدر Un garçon niais طفل ابله Il a l'air niais, la mine niaise شكل وسيماسنده وصورت وچهره سنده آثار بلاهت بديدار در Il m'a dit cela d'un ton niais بو كلامى بڭا طور ابلهانه ايله سويلمشدر C'est un grand niais بر ابله كاملدر

Il se dit aussi des choses qui indiquent la sottise *A.* مستحمق - *P.* گولينما - حماقت آلود *T.* اوغوزلقلى || Des raisonnemens niais دلايل حماقت آلود Un écrit niais نميقهٔ حماقت آلود

On dit d'un homme qui fait semblant d'être simple, qu'il fait le niais *A.* تحامق - تباله *P.* گولى نمودن *T.* اوغوزلق كوسترمك - لوقه‌لق كوسترمك

NIAISEMENT. D'une façon niaise *A.* بالبلاهة *P.* ساده لوحانه - *T.* لوقه‌جه ابلهانه - كاليوه گونه

NIAISER. S'amuser à des choses de rien *A.* اشتغال بالعبثيات - اشتغال باللغويات *P.* هرزه كارى كردن *T.* لوبونجق لغويانه مقولهسى شيئلر ايله اوينامق || Il ne fait que niaiser اشتغالدن خالى دكلدر Il n'est pas question de niaiser, il s'agit d'une affaire sérieuse صدد لهو ولغويانه دائر اولميوب واجب الاهتمام بر مصلحته متعلقدر

NIAISERIE. Bagatelle, choses frivoles *A.* لغو - لغوى pl. لغويات - عبث - عبثيات - امر ما لا يعنى *P.* هرزه كارى - بيهوده كارى *T.* هيچ مقولهسى شيئلر || Vous nous débitez cela comme une chose sérieuse, et c'est une niaiserie شو ماده‌يى امور مهمّه‌دن اولمق اوزره نقل ايدرسك حال بو كه لغويات قبيلندندر

Et caractère du niais *A.* حماقت - بلاهت *P.* ساده لوحى - *T.* گولى - اوغوزلق - لوقه‌لق

NICHE. Enfoncement pris dans l'épaisseur d'un mur, pour y placer une statue *T.* حجره‌جك اويولمش ديوارده || Mettre une statue dans une niche ديوارده اويولمش حجره‌جك ايچنده بر بت يرلشدرمك

Et un petit réduit pratiqué dans un appartement pour y mettre un lit, ou dans un jardin pour s'y retirer *A.* خادعة *T.* قولتق - قولتق اوطه‌سى || Lit en niche ايچنده قورلمش اوطه‌سى سرير فراش Il y a une petite niche au bout de ce jardin بو باغچه‌نڭ كنارنده بر قولتق اوطه‌سى واردر

NICHE. Tour de malice que l'on fait à quelqu'un *A.* مخاتلة pl. مخاتلات - مداعلة pl. مداعلات *P.* فند *T.* دوباره - || Il lui a fait une niche فلانه بر دوباره ايتدى Je suis las de souffrir toutes ces niches رنكك ايتدكلرى بو قدر مداعلاتدن بيقدم

NICHÉE. Il se dit des petits oiseaux d'une même couvée *A.* افراخ الواكنة الواحدة *P.* مرغچهان يك كرك *T.* بر فوللق آنايى || Il a pris la mère et toute la nichée قوش ياوريلرى وبر فوللق ياوريلرى هيئت مجموعه‌لريله المشدر La nichée était de quatre ou cinq petits rossignols واكنهٔ واحده انجق درت بش بلبل ياوريلرندن عبارت ايدى

NICHER. Faire son nid *A.* اتخاذ الوكنة - توكن - اتكار *P.* اعتشاش - لانه گرفتن - آشيانه ساختن *T.* يوه ايدنمك - يوه ياپمق || Les hirondelles nichent dans les cheminées, aux fenêtres, etc. قرلنغچ قوشى اوجاقلرده وپنجره‌لرده وسائر اول مقوله محللرده يوه ايدينور Les petits oiseaux nichent dans les arbres طيور صغيره اشجار اوزرنده اتخاذ اوكار ايدرلر

NICHET. Oeuf qu'on met dans les nids préparés pour la ponte des poules *A.* بيض المحضن *T.* فوللق يمورطه

NICHOIR. Cage propre à mettre couver des serins *A.* مفرخة pl. مفارخ - محضن الطائر *P.* كركخانهٔ مرغان *T.* قوش

بصدرهجق قفس

NICOTIANE. V. Tabac.

NID. Espèce de petit logement que les oiseaux se font pour y pondre, et pour y élever leurs petits A. وكر pl. اوكار - عش pl. اعشاش - وكن pl. وكون - وكنة pl. وكنات P. لانه - آشيانه T. قوش يوه‌سى || Nid de rossignol بلبل يوه‌سى || Il y a des oiseaux qui font leur nid sur terre يرده يوه يپار قوشلر وار در || L'oiseau est dans son nid قوش يوه‌سى ايچنده در

NIDOREUX. Qui a une odeur et un goût de pourri A. معفون الرايحة P. خرسيده بو T. چورك قوقار

NIÈCE. Fille du frère A. بنت الاخ pl. بنات الاخ P. دختر برادر T. قرنداش قيزى ou de la soeur A. بنت الاخت P. دختر همشيره T. قيز قرنداشى قزى

NIELLE, ou HERBE AUX ÉPICES. Plante A. كمّون برّى - كمّون كرمانىّ - كمّون اسود P. كمّون دشتى T. كمون يبان كيميونى

C'est aussi une plante qui croît dans les blés. Sa semence est noire, et communique sa couleur au pain fait avec du blé A. ذنيباء P. ديو گندم T. دلوجه

NIELLE. Maladie des grains A. ارقان P. ژنگه T. صاك

NIELLER. Gâter par la nielle A. تاريق P. ژنگه زدن T. صاك اورمق - صاك چالمق

NIELLÉ. A. مأروق P. ژنگه زده T. صاك چالمش

NIER. Dire qu'une chose n'est pas vraie A. جحد - انكار || C'est une vérité qu'on ne peut nier انكار قبول ايتمز بر امر بديهىّ الحقيقتدر || Il le nie fort et ferme بونى كمال شدّت ومتانت ايله انكار ايدر || Nier une dette, un dépôt دينى وامانتى انكار ايتمك

Et ne pas demeurer d'accord d'une proposition A. نفى - سلب - عدم التسليم P. تسليم نكردن T. تسليم ايتمامك || Il ne faut pas disputer contre ceux qui nient les principes اصولى نفى ايدنلر ايله مجادله عبثدر || Nier une majeure كبراىى نفى ايتمك - انكار ايتمك

NIÉ. A. منكر P. انكار كرده T. انكار اولنمش - منفى A. غير مسلّم P. تسليم نا كرده T. تسليم اولنمامش

NIGAUD. Sot et niais A. دانق - وغبة P. گودن T. بودالـه

NIGAUDER. Faire des actions de nigaud A. دواقت P. گودنى كردن T. بودالق ايتمك

NIGAUDERIE. Action de nigaud A. دواقت - فعل الدانق P. گودنى T. بودالق

NIPPES. Il se dit tant des habits que des meubles, et de tout ce qui sert à la parure A. اثواب وتجمّلات P. ساز ورخت T. اثواب واو طاقمى || Il a de belles nippes لطيف اثواب وتجمّلاته مالكدر || Il n'y a que de vieilles nippes dans cet inventaire بو دفترده كهنه اثواب وتجمّلاتدن غيرى بر شئ يوقدر

NIPPER. Fournir de nippes A. اعطاء الاثواب والتجمّلات P. رخت وساز دادن T. اثواب واو طاقمى ويرمك || Son père l'a bien nippé en le mariant پدرى حين تزوّيجنده كلّيتلو اثواب وتجمّلات كندويه ويرمشدر

NITRE. C'est la même chose que le salpêtre. V. ce mot.

NITREUX. Qui tient du nitre || Terres, eaux nitreuses اراضى ومياه شورجيّه - كهرجلهلو طپراق وصو

NITRIÈRE. Lieu où se forme le nitre T. كهرجله چيقان ير

NIVEAU. Instrument par le moyen duquel on voit si un plan, un terrain est uni et horizontal A. مقياس الاستوا - آلة الاستوا || Il n'y a point de niveau plus juste que celui de l'eau صودن غيرى اصحّ واصدق مقياس استوا يوقدر || Dresser avec le niveau مقياس استوا ايله دوزلتمك || Mesurer au niveau استوا ايله اولچمك

Il se dit aussi de l'état d'un plan horizontal A. سوى - سويّت P. هموارى - برابرى T. برابرلك - دوزلك || Prendre le niveau d'un terrain سويّت ارضى قياس ايتمك - يرك برابرلكنى آلمق

DE NIVEAU, AU NIVEAU. On le dit des choses dont la surface est unie, égale, horizontale A. مستويًا - سويًّا P. همبرابرانه T. برابركده || La cour n'est pas au niveau du jardin فناى دار باغچه‌نك برابركنده دكلدر || Cette terrasse est de niveau avec le rez-de-chaussée بو سدّ روى ارضك برابركنده در || Mettre de niveau تسويه ايتمك - برابركه كتورمك

Il se dit figur. des personnes, et signifie, qui va de pair avec un autre A. بالمكافئة - بالمعادلة - بالمساواة P. برابرانه - با همپايگى - با همسرى T. برابركده || Il est au niveau des plus grands seigneurs اعاظم قوم ايله معادله ومكافئه اوزره در || Il n'est pas à votre niveau pour raisonner de métaphysique علم كلامدن بحث سكا معادل اولمديغندن برابر وهمپا

ایلمکه قدرنی یوقدر

NIVELER. Mesurer avec le niveau A. تقدیر بمقیاس الاستوا ـ
مقیاس T. بمقیاس استوا اندازه کردن P. تقدیر بآلة الاستوا
استوا ایله اولچمك || On a nivelé la rivière depuis un tel
endroit jusqu'à un tel autre, pour savoir combien elle a de pente
نهرك انیشه طوغری آقندیسی نمقدار اولدیغنی بیلمك
ایچون مقیاس استوا ایله تقدیرینی ایتدیلر

Nivelé. A. بمقیاس استوا اندازه P. مقدّر بمقیاس الاستوا
مقیاس استوا ایله اولچنمش T. کرده

NIVÉLEUR. Celui qui fait profession de niveler A. مقدِّر
مقیاس استوا ایله اولچیجی T. بمقیاس الاستوا

NIVELLEMENT. Action de niveler. V. Niveler || Ce nivellement a été fait avec exactitude بو یرك مقیاس استوا ایله
اولچنمه‌سی کمال صحت اوزره اولمشدر

NOBILIAIRE. Catalogue des maisons nobles A. فهرس الارباب
فهرست خانمانان P. فهرس الارباب البیوتات ـ الحسب
کشی زاده اوجاقلرینك دفتری T. || On trouve la généalogie de cette maison dans le nobiliaire de la province بو
خاندانك نسل ونسبی مملكتك خاندانلری دفترنده
موجود در

NOBLE. Qui, par sa naissance, est d'un rang au-dessus des autres citoyens A. نجیب pl. نجبا ـ حسیب pl. حسبا ـ
عالی تبار P. اصیل ـ ارباب الحسب pl. اهل الحسب
ادم اولادی ـ کشی زاده T. اصلزاده ـ عالی نژاد || Il est noble par sa naissance ارباب اصالت ـ نسلاً وعرقاً اصیلدر
Noble d'extraction اصیل ـ حسیب العصاره در اولادندندر
کریم ـ حسیب السلاله اولمق Être de noble sang العرقدر
Être noble de père et de mère عن ابوین السلاله اولمق
آنادن بابادن کشی زاده اولمق ـ عریق وحسیب اولمق
être noble par lettres du Prince برات پادشاهی ایله زمرهٔ
Nouveau noble ارباب حسبدن اولمق ـ حسیب دخیل ـ
ساخته ـ کاذباً حسیب faux زمرهٔ ارباب حسبه نو آمده
Petit noble de campagne اهل قرادن اولوب طبقهٔ اصلزاده
Les nobles exempts de taille صغیره کشی زاده‌سی اولان
جزیه‌دن معاف اولان ارباب حسب Il y avait souvent discorde
entre le peuple et les nobles عوامّ ناس ایله اصلزادگان
Nobles Vé- بیننده ایکیده برده نفاق وشقاق وار ایدی
nitiens وندیك اصلزاده‌لری

Il se dit aussi de celui qui est noble par lettres du Prince
A. رفیع القدر P. بزرکواری پذیرفته T. اولولنمش || Tout
gentilhomme est noble, mais tout noble n'est pas gentilhomme
اصحاب حسب واصالتك جمله‌سی رفیع القدر در انجق
هر رفیع القدر اصلزاده عدادینه داخل دکلدر Le prince fait
des nobles, mais le sang fait des gentilshommes پادشاه بر
کمسنه‌نك قدرینی ترفیع ایده بیلور امّا اصلزاده‌لكی
ویرن عرق ونسبدر

Il signifie aussi, élevé au-dessus des autres du même genre
A. شریف ـ ذو الشرافة ـ کریم P. بزرکوار ـ ارجمند T. اولو
Une âme noble et généreuse نفس کریم سماحت وسیم Un
coeur noble قلب شرافت آلود Il a l'air, la taille, le geste
noble ناصیهٔ حالنده وقد وقامت وشکل وهیئت ووضع
وحرکتنده آثار شرف وارجمندی نمایاندر Il a des sentimens nobles افکار شرافت آثار ایله مجبولدر Cet auteur a
le style noble بو مؤلفك سبك وانشاسنده بر شیوهٔ شرف
شیمهٔ کریمهٔ انفت وحمیّت Noble orgueil وبزرکواری وار در
L'homme est le plus noble de tous les animaux انسان اشرف
حیواناتدر Un cheval noble نجیب ـ فرس کریم الاصل
الاصل

On appelle le coeur, l'estomac, le cerveau, Les parties nobles
A. اعضاء شریفة

NOBLEMENT. Avec noblesse A. بالکرم ـ بالشرف والکرم
والنجابة P. کریمانه ـ ارجمندانه T. اولولق ایله || Il
s'exprime noblement نجیبانه افادهٔ مرام ایدر Il se conduit
بالکرم والنجابه عمل وحرکت ایدر

NOBLESSE. Qualité par laquelle un homme est noble A.
بلندی P. علوّ النسب ـ حسب ونسب ـ حسابت ـ اصالت
اصلزاده‌لك ـ کشی زاده‌لك T. اصلزادگی ـ علوّ نژاد ـ تبار
|| Ancienne noblesse حسب ونسب قدیم ـ اصالت قدیمه
nouvelle حسب نو پیدا ـ حسب جدید haute نسب عالی
On lui conteste sa noblesse صحت اصالتنه اعتراض ایدرلر
Prouver sa noblesse اصالت ونسبنی اثبات ایتمك Dégradé
de noblesse رتبهٔ اصالتدن اسقاط اولنمش Des lettres de noblesse احسان عنوان حسابتی محتوی برات عالی On
dit figur., Soutenir noblesse, pour dire, vivre noblement شان
اصالتنی وقایه ایتمك

Il se prend aussi pour tout le corps des gentilshommes A.

pl. ارباب الحسب - زمرة الاصحاب النسب - شرفاء القوم
والنسب .P گروه اصلزادگان .T كشى زاده‌لر زمره‌سى
Et pour Élévation A. علوّ - عزّت - كرم - شرافت .P
بزركوارى .T اولولق || Noblesse de coeur علو طبع de sentimens افكار علو وشرافت d'âme عزّت نفس d'expression, de style عباره‌نك وسبك كلامك علوّ وشرافتى de pensées علو وشرافت معانى

NOCE. Mariage A. نكاح - تزوّج - مزاوجت .P نكاحدارى .T اولنمه Il ne se dit qu'au pluriel || Convoler en secondes noces دفعهٔ ثانيه اولەرق تزوّج ايتمك Elle était veuve d'un tel en premières noces, et elle a épousé un tel en secondes noces بوخاتون نكاح اوّل اولمق اوزره متزوّجه اولديغى زوجدن طول اولدقدنصكره نكاح ثانى اولەرق فلانه تزوّج ايلدى Le jour de ses noces يوم نكاحنده

Noce. La fête qu'on fait en se mariant A. عُرس pl. اعراس .P سور عروسى - سور نكاح .T دوكون || Les noces d'un roi سور همايون Une noce de village اهل قريه دوكونى Habit de noces كسوهٔ عرس Salle à faire noces ترتيب دوكون - هديّهٔ سور سوره لايق ديوانخانه Présent de noce هديه‌سى - On dit d'un homme qui va gaiement au combat, qu'il y va comme à la noce سفره كيدر - دوكونه كيدر كبى Il se dit aussi de toute la compagnie qui s'est trouvée à la noce ارباب سور - دوكون جمعيّتى

NOCHER. Celui qui conduit un vaisseau A. رئيس السفينة .P ناخدا .T كمى رئيسى

NOCTAMBULE. Qui marche la nuit en dormant A. سيّار فى الليل نايماً .P شبروان .T خوابندهٔ كيجه اويور ايكن كزن

NOCTAMBULISME. Maladie de ceux qui marchent la nuit en dormant A. سير فى الليل نايماً .P خوابندگان شبروئ .T كيجه اويقوده ايكن كزمه

NOCTILUQUE. Il se dit des corps qui donnent de la lumière la nuit A. لامع فى الظلام .P شبتاب .T قره‌كولقده پارلايبيجى

NOCTURLABE. Instrument avec lequel on peut à toute heure de nuit trouver de combien l'étoile du nord est plus haute ou plus basse que le pôle A. اسطرلاب الليل

NOCTURNE. Qui arrive durant la nuit A. ليلىّ .P شبى .T كيجه‌ده‌كى ليلاً مرئى اولان صورت خياليه || Vision nocturne كيجه جمعيّتى - جمعيّت ليليّة assemblée

NOËL. Fête de la nativité de Notre-Seigneur A. عيد الميلاد مولود حضرت عيسى - حضرت عيسى

NOEUD. Enlacement fait de quelque chose de pliant, dont on passe les bouts l'un dans l'autre en les serrant A. عقدة pl. عقود .P گره - فغوله .T دوكوم || Noeud simple عقدهٔ بسيطه double عقدهٔ مكرّره Gros noeud عقدهٔ جسيمه Un noeud qui n'est pas serré محكم اولميان عقده Faire un noeud عقد عقده - حلّ عقده ايتمك défaire عقده‌يى پكشدرمك - ايتمك عقده‌يى سوكمك - فسخ عقده Ce noeud est trop lâche بو دوكوم بغايت كوشكدر - عقده بغايت سست ومسترخا در - Figur. La difficulté d'une affaire, d'une question A. عقدة الاشكال || Voilà le noeud de l'affaire عقدهٔ اشته مصلحتك عقدهٔ اشكالى بو در Vous avez trouvé le noeud عقدهٔ مبحثك بولمشسك Trancher le noeud de la question مقراض تدبير ايله قطع وحلّ ايتمك - اشكالنى قطع ايتمك - On appelle Noeud gordien, une difficulté qu'on croit insurmontable A. عقدهٔ ممتنع الانحلال - Et noeud coulant, un noeud qui se serre ou se desserre sans se dénouer. V. Coulant.

Noeud, signifie aussi, liaison entre des personnes A. رابطة pl. روابط .P پيوند .T باغ || Noeud de parenté رابطهٔ رحم وقرابت d'alliance رابطهٔ مصاهرت Le noeud sacré du mariage رابطهٔ مباركهٔ نكاح - رابطهٔ واجب الاحترام زوجيّت Les divers noeuds qui les joignent ensemble ميانه‌لرنده وسيلهٔ اتّحاد اولان روابط گوناگون Les noeuds les plus forts, les plus étroits روابط قويّه واكيده Un noeud indissoluble رابطهٔ ممتنع الانفساخ Ils sont liés d'un double noeud روابط مكرّره ايله بينلرنده اتّحاد وار در Serrer les noeuds de l'amitié روابط حبّ وموالاتى تحكيم ايتمك - توثيق ايتمك les rompre قطع سر رشتهٔ حبّ - فسخ روابط محبّت ايتمك La mort rompit les noeuds de leur union, de leur mariage تيغ اجل بينلرنده اولان رابطهٔ اتّحادى ياخود ومودّت رابطهٔ زوجيّتى قطع وشكست ايتمشدر

Noeud, signifie aussi, la bosse, l'excroissance qui vient aux parties extérieures de l'arbre A. عجرة pl. عجر .T دوكوم - بوغوم || Le tilleul est un bois où il y a peu de noeuds احلامور آغاجنده دوكوملر اقلّ قليلدر

Il se dit aussi, de la jointure qui se trouve au sarment de la vigne et d'autres plantes, comme aux cannes, et aux tuyaux.

des blés *A.* انبوبة *pl.* انابيب - قصابة *pl.* قصابات *T.* بوغوم
انبولەلو قامش || Des cannes à noeuds
Et de la jointure des doigts de la main *A. pl.* عقود الاصابع -
فص القصبات الاصابع *P.* پیوندگاه - پیوندهای انگشت
پرمق قلملرینک اک یرلری *T.* استخوانهای انگشت
et du larynx *A.* قصبة الحنجرة *P.* نای گلو *T.* خرتلاق

NOIR. Qui est de la couleur la plus opposée au blanc *A.*
اسود - اسحم - ادهم *P.* سیاه *T.* قره || Barbe noire لحیة سودا
- شعر اسود Des cheveux noirs قره صقال - ریش سیاه -
- اسب شبرنگ - فرس ادهم Un cheval noir سیاه صاچ
- قره صفرا - صفرای اسود Bile noire یاغز آت - Il se dit
aussi de certaines choses qui approchent de la couleur noire ||
Pain noir سیاه اتمک - نان سیاه - خبز اسود - خبز اسحم
Des yeux noirs سیاه - چشم سیاه - عین احور - عین اسود
des dents سیاه دیشلر کوز
Il signifie aussi, livide, meurtri *A.* اقره - ادکن *T.* برەلنوب
برەلنمش - مورارمش
Et obscur *A.* مظلم *P.* تیره وتار - تاریک *T.* قرەکو || Ca-
chot noir قرەکولق حبسخانه - زندان تیره وتار - محبس مظلم
Antres noirs مغارات مظلمة Nuit noire *A.* لیل - لیلة مظلمة
قرەکو *T.* شب تاریک - شب تیره - شب دیجور *P.* مدجان
nuée سحاب دجن - سحاب مظلم کیجه Le temps est noir
هوا تیره وتار در - هوا مظلمدر
Et sale *A.* موسخ - ملطخ - ملوث *P.* چرک آلود - شوخگین
- کیرلو پاسلو - بیلاشق - پیس - مردار *T.* وسخناک ||
Lavez vos mains, elles sont toutes noires. اللرینی غسل ایله
زیرا بغایت ملطخ وچرک آلود در
Figur. Triste, mélancolique *A.* سوداوی || C'est un esprit
noir, il a une humeur noire سوداوی المزاجدر Il a des va-
peurs noires qui lui montent au cerveau دماغنه صعود ایدر
- حزن سوداوی ابخرهٔ سوداویهیه مبتلا در Un noir chagrin
اندوه وکدر سودا آلود
Il se dit aussi figur. des crimes et des mauvaises actions *A.*
قبیح - اقبح - شنیع - اشنع - کریه - اکره *P.* زشت *T.*
خیانت جرکین || Un crime noir جرم اشنع Trahison noire
malice خباثت کریهه شنیعه Fût-il jamais d'action plus noire
que de livrer son ami? کندو دوستنی تسلیم ایلمکدن زیاده
اکره واشنع بر حرکت اولدیغی وارمیدر

On dit, qu'un homme a l'âme noire, pour dire, qu'il est
extrêmement méchant *A.* مسخم الفؤاد - داخن الخلق -
یورکی قره *T.* تیره درون *P.* حاسف القلب
On dit, Rendre noir, pour dire, diffamer, faire passer quel-
qu'un pour méchant *A.* تشنیع - تشیین بسخمة القلب -
- تیره درون نمودن *P.* تشهیر بالقبح والهجنة - تهجین
|| بر کمسنهیی سیاه یوزلو کوسترمک *T.* سیه رو نمودن
On l'a rendu bien noir dans cette affaire فلانی بو خصوصده
سخمت قلب ایله تشیین ایلدیلر

NOIR. La couleur noire *A.* لون اسود *P.* رنگ سیاه *T.*
قره رنک || Un beau noir لطیف بر رنک سیاه Teint en
noir رنک سیاه ایله بویانمش

Noir à noircir, ou Noir de fumée. Espèce de poudre noire,
faite de la fumée de la poix-résine brûlée *A.* سناج الزفت
قره ساقزی ایسی *T.* دودهٔ زفت رطب *P.* الرطب

NOIR. Nègre *A.* زنجی *P.* زنگی *T.* قره || Il a trois blancs
et vingt noirs dans sa sucrerie سکر کارخانهسنده استخدام
ایلدیکی عملهنک اوچی بیاض ویکرمیسی قرەلردندر

NOIRÂTRE. Qui tire sur le noir *A.* مایل - اسمر - ادکن
الی السواد *P.* سیهچرده *T.* قرامتق بوز || Couleur noirâtre
لون اسمر teint لون ادکن

NOIRAUD. Qui a les cheveux noirs et le teint brun *A.* اسمر
اسمر جهرەلو *T.* سیهچرده رو *P.* الوجه

NOIRCEUR. Couleur noire *A.* سواد - دهمة - سخم *P.* سیاهی
T. سیاهلق - قرەلق || La noirceur de l'ébène آبنوسک سیاهلغی
des sourcils قاشک سیاهلغی

Il se dit figur. de l'atrocité d'une action, d'un caractère *A.*
- سخمة - رداءة - قبح *P.* زشتی - تیره درونی *T.* قرەلق -
ارتکاب ایلدیکی جرمک || La noirceur de son crime بدلک
تیرگیٔ درونی - سخمت قلبی قبح ورداءتی de son âme

Noirceur. Tache noire *A.* کلف - ادخن - کلف *P.* لکهٔ سیاه *T.*
سیاه لکه

NOIRCIR. Rendre noir *A.* تسخیم - تسوید - تدهیم *P.* سیاه
ساختن *T.* قرارتمق - قرەلمق - رنک سیاه ایله بویاتمق
|| Noircir une muraille تدهیم جدار ایتمک - دیواری قرارتمق -
Se noircir la barbe, les sourcils دیواری سیاه ایله بویاتمق
Il s'est لحیهیی وقاشلری رنگ سیاه ایله تلوین ایتمک
tout noirci les mains اللرینی یکپاره قرارتدی La vapeur des

boues et le mauvais air noircissent l'or et l'argent وحلـزارك بخاري وهوانك رداٌتي سيم وزرى تسخيم ايدر

Figur. Faire passer pour méchant. V. Rendre noir, au mot Noir || Noircir la réputation de quelqu'un برکمسنه نك صيت وشهرتنی تهجين ايتمك La calomnie peut noircir l'homme le plus innocent زياده بيگناه اولان کشی يی اسناد مفتريات ايله تشنيع ايتمك ممكندر

Noircir et Se noircir. Devenir noir A. ادهيمام - اسويداد - كسب السواد P. سياهی پذيرفتن - سياهی بستن T. قرارمق - سياهلنمق || Ses cheveux ont noirci صاچی سياهلندی Le teint noircit au soleil رنك رو كونشده سياهلنور

Se noircir, en parlant du temps, signifie, devenir obscur A. تغيّم - ادجان P. روی سما تيره وتار - روی سما ابرناك شدن T. گشتن كون قاپلايی بلوتلو اولمق || Le ciel se noircit روی سما تغيّم ايتمكده در

Figur. Se diffamer par quelque méchante action A. تشيين النفس P. عرض خودرا لكه دار - سيه رويی پذيرفتن T. كردن قره يوزلو اولمق || Il s'est noirci par beaucoup de crimes ارتكاب قبايح كثيره ايله دامن عرضی لكه دار شين وعيب اولمشدر Voudriez-vous vous noircir d'un tel crime? بو مقوله جرم كريه ايله سيهرو اولمغه راضی اولورميسك - نفسنه ايراث شين ايتمكه راضيميسك

On dit aussi, Noircir l'esprit, pour dire, faire naître des pensées sombres ذهنی آلودهٔ غبار ملال وكدورت ايتمك

Noirci. A. مسوّد P. سياه كرده - سياهی بسته T. قرارمش - سياهلنمش

NOIRCISSURE. Tache de noir A. شائبة سودا P. لكهٔ سياه T. سياه لكه

NOISE. Querelle, dispute A. منازعة pl. منازعات - مجادلة pl. مجادلات - مناقشة pl. مناقشات P. ستيز T. سوز اتشمه - غوغا || Grande noise مجادلهٔ عظيمه Chercher noise نزاع - غوغا ارامق Émouvoir, exciter une noise ايقاظ مناقشه وجدال ايتمك Il a commencé la noise بادئ مجادله اولمشدر - منازعه يه شروع ايلدی

NOISETIER, ou COUDRIER. Arbre qui porte des noisettes A. شجر البندق - شجر الجلّوز P. درخت گلوز T. فندق اغاجی

NOISETTE. Espèce de petite noix A. بندق - جلّوز P. گلوز T. فندق || Casser des noisettes فندق قيرمق - فدغ بندق Couleur de noisette A. لون البندق P. رنك گلوزی T. فندق رنكی

NOIX. Sorte de fruit A. جوز pl. جوزات P. گوز - گردگان - چار مغز T. جوز - قوز || Noix verte خام جوز Noix nouvelle تازه جوز - طرئ جوز Coquille de noix قشر جوز - جوز قوزاغی De l'huile de noix روغن جوز - جوز ياغی Écaler des noix تقشير جوز - جوز قبوغی صويمق

Il se dit aussi de quelques autres fruits qui ressemblent avec la noix, comme, Noix de galle A. عفص P. مازون T. مازی Noix muscade A. جوز بوّا T. جوز بوّا Noix de coco A. نارجيل - جوز هندئ P. گوز هندی T. هندستان جوزی Noix vomique جوز القئ

NOLIS, ou NOLISSEMENT. V. Naulage.

NOLISER. Fréter A. ايجار السفينة P. كشتيرا بكرايه دادن T. كمی يی نولين ايله كرايه ويرمك

NOM. Mot par lequel on désigne une personne ou une chose A. اسم pl. اسامی P. نام T. آد || Le nom de Dieu اسم ربّ - اسم ذو الجلال - المتعال Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit باسم الاب والابن وروح المقدّس Confesser, invoquer, bénir le nom de Dieu اسم خداوند جهان آفرينی ذكر ايتمك وتحميد وثنا ايتمك Nom propre اسم علم de famille كنيه Louis premier de nom اوّلكی لويس اسميله مسمّا اولان Signaler son nom نامنه شهرت ويرمك معروف اولان - قرال changer آد دكشدرمك - تبديل اسم - تنكير اسم ايتمك déguiser آدينی بيلدرمامك ايچون - تورية اسم ايتمك تغيير ايتمك Prendre le nom et les armes d'une autre famille آخر خاندانك اسم وشهرتنی ونشاننی اخذ ايتمك Il est assez connu par son nom اسمی معلومدر Usurper le nom de quelqu'un برکمسندنك اسمنی غصباً قوللنمق Prêter son nom كندو اسمنی آخره اعاره ايتمك Il plaide en son nom بنفسه دعوا ايدر Il a pris cette affaire-là sous le nom d'un valet, sous un nom emprunté بو مصلحتی بر خدمتكار آخر بر اسمده اولدرق - اسميله ياخود مواضعهٔ اتّخاذ ايلدی التزام ايتمشدر Il ne s'appelle pas ainsi, c'est un nom supposé كندونك دكل مواضعهٔ قوللنديغی بر اسمدر

On dit, Le nom Chrétien, Le nom Romain, pour dire, tous les Chrétiens, tous les Romains || Il est ennemi du nom Chré.

tien عیسوی اسمنده اولنلرك - نام عیسویتینك دشمنیدر

Le nom Romain s'était répandu par toute la terre دشمنیدر

روماللو - رومانیون منتشر چار اقطار جهان اولمشلر ایدی

اسمیله بنام اولنلر ربع مسکونده منتشر اولمشلر ایدی

On dit, Décliner son nom, pour dire, déclarer qui l'on est, afin de se faire connaître *A.* بیان الاسم - تعریف الاسم *T.* کندو ادینی بیلدرمك *P.* نام خودرا بیان کردن || Il a été obligé de décliner son nom اسم وشهرتنی تعریفه مجبور اولمشدر

Et répondre d'une chose en son propre et privé nom, pour dire, en être personnellement responsable *A.* تکفل بالنفس

On appelle Nom de guerre, un nom qu'un soldat prend en s'enrôlant *T.* عسکری نفرینه ویریلان لقب - Il se prend aussi pour Sobriquet *A.* لقب

On dit en termes de Pratique, Céder ses droits, noms, raisons et actions, pour dire, les transporter à un autre کافهٔ حقوقنی ومطالب وادعالرینی فلانك اوزرینه فراغت ایتمك

Au Nom de... De la part de... *A.* عن جانب - باسم فلان *P.* از سوی آن فلان *T.* فلانك اسمنده - طرفندن اولدرق || Il est allé emprunter de l'argent au nom de son maître افندیسی طرفندن اولدرق اقچه استقراضنه کتدی - On dit aussi dans ce sens, En mon nom طرفمدن اولدرق En son nom کندو طرفندن اولدرق

Il signifie aussi, en considération *A.* بحرمت آن *P.* حرمتهٔ *T.* حقیچون || Je vous demande cela au nom de notre ancienne amitié بینمزده جاری اولان محبت قدیمه یه حرمهٔ بو بابده مساعده ایلمکزی رجا ایدرم au nom de tout ce que vous avez de plus cher سزدکده اعز واحب اولان هرنه ایسه آنك حقیچون اولسون بو بابده همتکزی رجا ونیاز ایدرم Je vous conjure au nom de Dieu اللهك اسم مبارکنه حرمةً اولسون رجا الله عشقنه اولسون - ایدرم

Nom, signifie aussi, réputation *A.* شهرت - صیت *P.* نام - *T.* آد || Il a acquis un grand nom dans les Lettres آوازه - نامداری - علم وهنر بابنده تحصیل شهرت عظیمه ایتمشدر C'est un homme آوازهٔ علم ومعرفتی منتشر آفاق اولمشدر qui a un grand nom dans la guerre امور حربیده حسن صیت وشهرتی واصل مرتبهٔ نهایت اولمش بر مرد نامداو

در Éterniser, immortaliser son nom تأبید ایتمك - نام وذکرینی Avoir du نام وشهرتنی دامان آخر الزمانه قدر ابقا ایتمك nom نامدار اولمق - منبوه الاسم اولمق

On dit, qu'un homme est sans nom, lorsqu'on ne le connaît point dans le monde *A.* خامل - خامل الذکر - مجهول الاسم *P.* گمنام - *T.* بی نام وشان - آدی شانی یوق بر آدم - Et que c'est un homme de nom, pour dire, qu'il a de la naissance *A.* معروف الاسم *P.* بنام *T.* آدلو شانلو بر آدم

Nom. T. de Grammaire. Il se dit d'un mot qui sert à qualifier une personne, ou une chose *A.* اسم pl. اسامی || Le nom est une des principales parties du discours اجزای کلامك اسم اصلیه‌سندندر Nom substantif اسم موصوف adjectif اسم صفت propre اسم علم appellatif اسم ندا collectif اسم جامع diminutif اسم تصغیر masculin اسم مذکر féminin اسم مؤنث

NOMADE. Errant, qui n'a pas de demeure fixe *A.* اهل الخباء - بدوی pl. بدویون *P.* دشت سواران - خیمه نشین - بادیه *T.* کوچبه - کوچر اولی || Nation nomade قوم بدوی - نشین Les Tartares sont des nations nomades تاتار خیمه نشیندر Peuples nomades عشایر خیمه نشین قوم کوچر اولی عشیرت

NOMBRANT. Qui nombre *A.* معدود به V. Nombre.

NOMBRE. Il se dit de l'unité, ou d'une collection d'unités *A.* عدد pl. اعداد *P.* شمار *T.* صایی || Le nombre se considère de deux manières, ou comme nombre nombrant, ou comme nombre nombré عدد ایکی جهت ایله اعتبار اولنور بری عدد معدود به ودیگری عدد معدود لهدر - Nombre nombrant, se dit de tout nombre qui n'est appliqué à rien de determiné. Ainsi on dit, L'unité est le principe des nombres احد اصل الاعداد در Multiplier un nombre par un autre بر عددی آخر بر عددك اوزرینه ضرب ایتمك Diviser un nombre par un autre بر عددی عدد آخر ایله تقسیم ایتمك Les anciens ont prétendu qu'il y avait une grande vertu dans les nombres زعم متقدمینه کوره اعدادده بر نوع خاصیت عظیمه وار ایدی Nombre pair *A.* عدد زوج - عدد شفع *P.* عدد جفت *T.* چفت صایی impair *A.* عدد وتر - عدد فرد *T.* تك صایی Le nombre de dix عدد عشره La division des nombres تقسیم اعداد - Nombre nombré, se dit de l'application du nombre nombrant à quelque sujet que ce soit. Ainsi on dit, Un grand nombre d'hommes عدد کثیر ناس Un nombre prodigieux عدد

Un nombre innombrable - عدد لا يحصى كلّيتلو عدد - كلّى عدد بيحدّ وشمار Il y avait un nombre infini de monde à ce spectacle بو تماشاگاهده قتى كلّى خلقك جمعيّتى وار ايدى Les juges n'étaient pas en nombre suffisant عدد قضات قدر كفايەدن دون ايدى Le plus grand nombre était d'avis ارباب مجلسدن اكثرينك رأيى بو ايدى Ils étaient en nombre égal, en pareil nombre متساوى العدد عدد تامّ متساوى المقدار - ايديلر Le nombre est complet مقاولە ومكمّلدر Il a fourni le nombre d'exemplaires convenu اولنمش معلوم العدد نسخەلرى اعطا وتسليم ايلدى Accomplir le nombre تكميل مقدار - تكميل عدد ايتمك augmenter, accroître تزييد مقدار - تكثير عدد ايتمك Mettre un nombre certain pour un incertain عدد مثبتى عدد مبهم يرينە وضع ايتمك

On appelle Nombre cardinal, tout nombre qui sert à marquer la quantité *A.* عدد رئيس pl. اعداد رئيسة - Nombre d'ordre, ou ordinal, tout nombre qui sert à marquer l'ordre *A.* عدد المراتب - Nombre collectif, tout nombre qui exprime l'assemblage de plusieurs nombres *A.* عدد جامع - Nombre entier, celui qui contient l'unité un certain nombre de fois exactement *A.* عدد تامّ - عدد كامل - Nombre rompu, ou fractionnaire, la fraction *A.* كسر pl. كسور - Nombre premier, tout nombre qui ne peut être divisé sans reste *A.* جذر اصمّ - Nombre carré, le produit d'un nombre multiplié par lui-même *A.* مجذور - جذاء - Nombre cubique, un nombre carré multiplié par sa racine *A.* عدد مكعّب

Nombre, signifie aussi, multitude *A.* متعدّد - كثير العدد - وافر - متوافر *P.* بسيار *T.* چوق ‖ Il a nombre d'amis وافر نفوس ايدك Nous étions nombre de gens احبابى وار در متعدّد تاريخ نويسان Nombre d'historiens l'ont ainsi raconté فلان مادّەيى اول منوال اوزرە نقل وحكايە ايتمشلر در

Dans le nombre, s'emploie au commencement d'une phrase, et signifie, dans la quantité dont il a été question dans la phrase précédente *A.* فى هذا العدد - بينهم *P.* در اين مقدار - ميان آنها *T.* اول عدد ايچندە - جملەسى ايچندە ‖ J'ai vu ses tableaux; dans le nombre, il y en a beaucoup de médiocres; il n'y en a qu'un d'excellent فلانك تصويرلرينى كوردم جملەسى ايچندە انجق بر عددى اعلا وماعداسى بين بين ايدى

Au nombre, Du nombre. Parmi, au rang *A.* فى السلك - فى العداد *P.* در شمار *T.* صرەسندە ‖ On l'a mis au nombre des saints اوليا صرەسنە - سلك اولياى عظامە وضع اولندى Il des martyrs عداد شهداى كرامە تعداد اولندى قوندى Il est au nombre des hommes illustres اجلّە رجال عدادندن در Il l'a mis au nombre de ses amis فلانى احبّا معدود صرەسنە - ودوستانى عدادينە ادخال ايلدى Il n'est pas de ce nombre بو عداددن معدود دكلدر - بو عدادە داخل دكلدر

Sans nombre. Il se dit d'une grande multitude *A.* لا يعدّ - لا يحصى *P.* بيشمار - بيحدّ وشمار - بيحساب - بيكران *T.* صاييسز - صاييسى يوق - قتى چوق ‖ Cet événement a eu des témoins sans nombre بو حادثەنك شاهدلرى لا يعدّ ولا يحصيدر Il a de l'argent sans compte et sans nombre بيحدّ وشمار مالى وار در

Nombre, se dit aussi de l'harmonie qui résulte d'un certain arrangement de paroles *A.* انتساق الكلام - حسن الانتساق *P.* خوش رفتارئ سخن *T.* سوزك حسن ايلە صرەلنمسى ‖ Cette période manque de nombre بو فقرەدە انتساق كلام يوقدر

En termes de Grammaire, il se dit des noms et des verbes, selon qu'ils s'appliquent à une chose ou à plusieurs. Nombre singulier *A.* مفرد Nombre pluriel *A.* جمع

On appelle le quatrième des livres de Moïse, Le livre des nombres *A.* سفر العدد

NOMBRER. Compter *A.* عدّ - تعداد - احصا *P.* شمردن *T.* صايمق ‖ On ne saurait nombrer les grains du sable de la mer رمال بحرك دانەلرينى تعداد ايتمك امر ممتنعدر Qui pourrait nombrer les désordres et les malheurs que causent les guerres civiles? حروب داخليّەنك بادى اولدوغى مصايب وآفاتى كيم تعداد ايدە بيلور

NOMBREUX. Qui est en grand nombre *A.* كثير - وافر - متوافر *P.* فراوان - ژرف *T.* چوق - كلّيتلو ‖ Armée nombreuse عسكر كثير L'assemblée était fort nombreuse جمعيّت پك كلّيتلو ايدى

NOMBRIL. Cette partie qui est au milieu du ventre de l'homme et de quelques animaux *A.* سرّة pl. سرر pl. سرّات *P.* ناف - گردگاه *T.* كوبك ‖ Lier le nombril aux enfans nouveau-nés منوز بطن مادردن چيقمش صبيانك سرّەلرينى

کوبکده یاره‌لنمشدر Il a été blessé au nombril عقد ایتمک

NOMENCLATEUR. Celui qui établit les dénominations spéciales de divers objets de l'histoire naturelle *A.* واضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات

NOMENCLATURE. Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle, les noms qui peuvent servir à les différencier *A.* وضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات || Une des plus grandes difficultés de la Botanique, c'est la nomenclature علم نباتاتده مشکلات عظیمه‌نک بری وضع مفردات اسامی ماده‌سیدر

Il se dit par extension, de la collection des mots qui sont propres aux différentes parties des autres sciences *A.* اجناس الاسامی والالفاظ || La nomenclature de la Géometrie, de la Grammaire علم مساحه‌یه وعلم نحوه متعلق اجناس اسامی والفاظ

NOMINATAIRE. Celui qui est nommé à un bénéfice *A.* منصوب *P.* نصبکرده *T.* نصب اولنمش

NOMINATEUR. Celui qui nomme *A.* موجّه *P.* توجیهساز *T.* توجیه صاحبی ـ توجیه ایدن || Le Roi est le nominateur des bénéfices qui vaquent محلول قالان زعامتلری توجیه ایدن پادشاهدر

NOMINATIF. T. de Gram. C'est le premier des cas *A.* رفع ـ کلمهٔ مرفوعة

NOMINATION. Action de nommer à quelque charge. V. Nommer || La nomination des juges نصب ـ حکّامک نصبی وتعیینلری ـ Il se dit aussi de celui qui a été nommé à une charge || Je ne l'ai point encore vu depuis sa nomination à . . . فلان منصبه نصبی وقتندنبرو کورمدم

Il se dit aussi, du droit de nommer à une charge *A.* استحقاق علی التوجیه || Cette place est à la nomination de . . . بو منصبده استحقاق توجیه فلانک یدنده در

NOMMÉMENT. Avec désignation, par le nom *A.* لا سیّما ـ بتخصیص الاسم ـ علی الخصوص ـ خصوصاً ـ خاصّةً *P.* از *T.* آدیله بتخصیص نام ـ آنجمله || On en a accusé plusieurs personnes, et nommément tels et tels وافر کسان حقنده لا سیّما فلانلره اسناد تهمت اولنمشدر Le roi a voulu conserver plusieurs places, et nommément . . . پادشاه قلع متعدّده‌نک وبتخصیص فلان نام قلعه‌نک ید تصرّفنده قالمسنی مراد

وآدیله فلان نام قلعه‌نک ـ ایلدی

NOMMER. Donner un nom *A.* تسمیة ـ وضع الاسم *P.* نام نهادن ـ نام دادن ـ نامیدن *T.* آد قومق ـ آد ویرمک || On l'a nommé Constantin قسطنطین اسمیله تسمیه اولندی || Il fut le premier qui découvrit cette île, et il la nomma de son nom اسمنی قسطنطین وضع ایلدیلر فلان جزیره‌یی ابتدا کشف ایدن فلان کشی اولمغله کندو اسمیله تسمیه وتلقیب ایلدی Ce fort fut nommé le Fort-Louis, du nom du Roi بو حصن پادشاهک اسمنه نسبةً لویس اسمیله تسمیه اولندی

Il signifie aussi, surnommer *A.* تلقیب *P.* ورنام نهادن *T.* لقب قومق C'est ainsi qu'en parlant de quelques rois, on a nommé l'un Pierre le Grand پتروس اعظم l'autre, Bayajet le Foudre یلدرم سلطان بایزد et en parlant des villes, on dit, Jérusalem la Sainte قدس شریف Bagdad la Superbe بغداد بهشت آباد لقبیله ملقب اولان شهر بغداد ـ بهشت آباد

Et dire le nom d'une personne, d'une chose *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم *P.* نام خواندن *T.* آدینی ـ آد اوقومق || Je vous nommerai plusieurs personnes وافر کسانک اسملرینی بیان ایده‌جکم Je vous les nommerai par nom et par surnom اسم وشهرتلریله طرفکه بیان ایده‌جکم Comment nommez-vous cet homme? بو آدمک اسمنه نه دیرسک On le nomme Pierre معروفدر ـ پتروس اسمیله مسمّا در

Nommer, signifie encore, établir dans une place *A.* نصب ـ تعیین || Nommer un ambassadeur بر ایلچی نصب وتعیین ایتمک

Et déclarer *A.* تعیین *P.* کارسپردن *T.* بفلان بر ایشه فلانی تعیین ایتمک || Il le nomma son successeur à l'Empire خلف سلطنت ـ ولیّ عهد سلطنت تعیین ایلدی Il a été nommé intendant ناظر تعیین اولندی ـ On dit aussi, Nommer quelqu'un son héritier برکمسنه‌یی وارث تعیین ایتمک

Se Nommer. *A.* تسمّی *P.* نام داشتن ـ آدلنمق ـ بر آد ایله آدی ندر ـ نه اسم ایله مسمّا در || Comment se nomme-t-il? سنک ـ نه اسم ایله مسمّاسک || Comment vous nommez-vous? بو نباتک اسمک ندر Comment se nomme cette plante? اسمی ندر

Nommé. *A.* مسمّا *P.* نامیده ـ بنام *T.* نامنده ـ معروف ـ دینمکله || Le nommé Pierre بر کمسنه پترو نامنده Les nommés tels et

tels فلان وفلان دينمكله معروف كمسنەلر

À Point nommé. Fort à propos, au temps qu'il faut A. فى در انسبترين هنگام .P على احسن الاحيان ـ موقته .T نمام وقتنده ـ وقتنده || Il arriva à point nommé, comme le combat allait commencer محاربه‌يه مباشرت اولنمقده ايكن تمام وقتنده ورود ايتمشدر Vous venez à point nommé وقتنده كلدك

À Jour nommé. Au jour dont on était convenu A. فى يوم الموعود ـ فى يوم المعهود .P در روز قرار داده .T قرار ويرلمش || Il se trouva au rendez-vous à jour nommé شويلشيلان كونده ـ كونده يوم موعودده محل ملاقاتده بولندى

NOMOCANON. Recueil des canons, et des lois impériales qui y ont rapport A. كتاب القوانين والفتاوا

NON. Particule négative, qui est opposée à la particule Oui A. لا P. نه T. يوق || Cette affaire est aisée à conclure, il n'y a qu'à dire oui ou non بو ماده‌نك تنظيمى اسهلدر بو ماده قولاى رابطه‌يه ـ همان لا ونعم بر جوابه توقف ايدر كيره‌جك مقوله‌دندر همان هه يوق بر جوابه توقف ايدر Non, non, je n'en ferai rien ـ لا لا بر شئ ايده‌جك دكلم يوق يوق هيچ بر شئ ايتمم

Il se dit aussi sans opposition à Oui A. لا ـ ليس P. نه T. دكل || Il en est fâché, non sans cause بو بابده منفعل اولمسى من غير سبب ـ بلا سبب دكلدر Il vous a fait plaisir, non pas tant pour l'amour de vous, que par vanité سنى خوشدل ايتمش ايسه ده بو وضعى سكا محبتاً دكل خود بينلكنه مبنيدر

Il se joint aussi à des noms A. عديم P. بى T. سز || Tous les gens non intéressés ـ عديم الغرض اولنلرك جمله‌سى غرضسز ـ بيغرض

Il s'emploie aussi substantivement || Ils sont gens à se brouiller pour un oui ou pour un non لا ونعم ايچون قطع الفت قوريجه ايدر مقوله‌دندرلر Il m'a répondu un non bien sec يوق جوابنى ـ بر لا جوابنى ويردى

Non-seulement. Façon de parler, qui est souvent suivie de Mais A. قطع النظر ـ بل ... لا فقط .P بلكه ... تنها نه ـ نه هم T. بلكه ... غيرى ـ دن بشقه ـ دن ياالكز دكل || Non seulement il n'est pas savant, mais il est très-ignorant عالم اولمديغندن قطع النظر اجهلدر Non-seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent آلەجغنى تماماً ادا ايلديكمدن بشقه كندويه بر هديه دخى ويردم Un chrétien doit aimer non-seulement ses amis, mais même ses ennemis برعيسوى دوستلرندن يالكز ـ بشقه دشمنلرينه بيله محبت ايتمك واجبه‌دندر دوستلرينى دكل دشمنلرينى دخى سوملو در

Non plus. Pas davantage A. ولا P. نه نيز T. بيله دكل || Il n'en fut non plus ému, que s'il eût été innocent جرمسى يوق كبى اظهار اضطراب ايتمش بيله دكلدر Il signifie aussi, pareillement A. ايضاً P. نيز ـ هم T. دخى || Vous ne le voulez pas, ni moi non plus بو شيئى استمزسك بن دخى Ceux-ci n'en sont pas, ni ceux-là non plus بونلر دكل آنلر دخى دكللردر

NONAGÉNAIRE. Qui a quatre-vingt-dix ans A. بالغ التسعين P. نود ساله T. طقسان ياشنه وارمش

NONANTE. Quatre-vingt-dix A. تسعون P. نود T. طقسان

NONANTIÈME. Nombre d'ordre A. تسعون P. نودمين T. طقسانجى || La nonantième année de son âge سننك طقسانجى سنه‌سى

NONCE. Prélat que le Pape envoie en ambassade T. ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان سفير

NONCHALAMMENT. Avec nonchalance A. بالتوانى P. با سستى T. كوشكلك ايله

NONCHALANCE. Négligence A. توانى ـ رخوة الطبع P. سستى T. كوشكلك V. aussi Négligence.

NONCHALANT. Négligent A. متوانى P. سست T. كوشك V. Négligent.

NONCIATURE. L'emploi de nonce T. ريم پاپاسى طرفندن اولان سفارت مأموريتى

NON-CONFORMISTE. Il se dit en Angleterre de celui qui s'écarte de la religion anglicane A. مختلف المذهب P. بمذهب ديگر تابع شده T. بشقه مذهبده اولان

NON-JOUISSANCE. T. de Jurisp. Privation de jouissance A. محروميّة التمتع || Il lui est dû une indemnité pour la non-jouissance تمتعدن محروميتى وقتى ايچون تضمين ضرر اولمق اوزره كندويه شو مقدار اقچه ويرلمك اقتضا ايدر

NONOBSTANT. Malgré, sans avoir égard A. صرفاً عن الانظار ـ من غير التفات الى P. با همه آنكه ـ بآن نظر نكرده T. باقميه‌رق ـ كوسترميه‌رك التفات || Il a été obligé de

payer, nonobstant l'appel دعواسنی آخر محکمه‌یه قالدردیغندن
صرف انظار اولنەرق اوزرینه حکم اولنان اقچه‌نک
Il s'est opiniâtré, nonobstant toutes les اداسنه مجبور اولمشدر
remontrances de ses amis احبابی طرفندن عرض اولنمش
اولقدر اعتراضاتندن صرف انظار ایله عنادنده ثابتقدم
اعتراضاتنه التفات ایتمیەرک عنادندن فارغ - اولمشدر
اولمامشدر

NON - PAIR. V. Impair.

NONPAREIL. Qui est sans pareil *A.* عدیم النظیر - لا نظیر
P. مثلی یوق - اورنکی یوق *T.* بیهمتا - بیمثل - بیمانند
|| Un mérite nonpareil لیاقت لا نظیر Une vertu nonpareille
مثل ومانندی یوق صلاح حال

NONPAREILLE. Il se dit en plusieurs arts, pour exprimer ce
qu'il y a de plus petit *A.* ادقّ دقیق *P.* باریکتربن -
اک اینجه *T.* اک اوفاق *T.* خرده‌ترین

NON - RÉSIDENCE. Absence du lieu où l'on devait résider *A.*
غیبة عن المقرّ *P.* نا بودی از مقام خود *T.* یرنده بولنمامه

NONUPLE. Qui contient neuf fois *A.* مضاعف - تساعیّ
P. تسع مرّات *T.* نه بار طقوز قات

NONUPLER. Répéter neuf fois *A.* تضعیف تسع مرّات *P.*
نه بار کردن *T.* طقوز کرّه ایتمک

NON - USAGE. Cessation d'usage *A.* عدم الاستعمال - عطلان
P. من العمل عملماندگی *T.* قوللانلمامه || Les lois s'abolis-
sent souvent par le non-usage قانونلر احیاناً عملدن معطّل
اولنجه کلّیاً ملغا اولور

NON - VALEUR. Manque de valeur en une terre qui ne rap-
porte pas ce qu'elle devrait rapporter *A.* قلّة النما - عدم البرکة -
قلّة المحصول *P.* کم نمایی - بیحاصلی *T.* برکتسزلک -
نماسزلق || Cette terre n'est pas bien cultivée, elle est en friche
en bien des endroits, elle est en non - valeur بو ارض لایقی
اوزره زراعت اولنمیوب اکثر محللرده پور قالدیغندن
نماسنه قلّت عارض اولمشدر La non - valeur de cette terre
vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans بو ارض اوچ
سنه‌دنبرو زراعتنه اهتمام اولنمدیغندن بیحاصل اولمشدر

Et termes de Finance, on appelle Non - valeurs, des deniers
dont on ne peut faire le recouvrement *A.* pl. بقایاء *P.* بازمانده
T. تحصیلی ممکن اولمیان

NORD. Septentrion *A.* شمال *T.* یلدز طرفی || Ce pays est
borné au nord par une telle rivière بو مملکت شمالاً فلان
نهر ایله محدود در Les pays du nord ممالک شمالیّه les
peuples, les puissances امم واقوام شمالیّه ودول شمالیّه Le
vent du nord, ou simplement Le nord *A.* ریح الشمال *P.* باد
شمال *T.* یلدز پویراز Une maison exposée au nord جانب
شماله ناظر بر باب منزل - Il signifie aussi, le pôle boréal
دمور قازیق *T.* قطب شمالیّ

On appelle Degrés de latitude du nord, ceux qui vont de l'équa-
teur au pôle septentrional *A.* درجات العرض الشمالیّ

En termes de marine, on dit, Faire le nord, faire le sud,
pour dire, faire route au nord, au sud سمت شماله یاخود
سمت جنوبه متوجّه اولمق

NORD - EST. La partie du monde qui est entre le nord et
l'est *A.* ما بین المشرق والشمال - سمت النکیباء *T.* پویراز
طرفی || Une telle ville est au nord - est de telle autre فلان
شهر فلان شهرک پویرازی طرفنده کائندر

Il signifie aussi, le vent qui souffle de cette partie *A.* نکیباء -
صابیة *T.* پویراز یلی - پویراز || Le nord - est est extrêmement
froid en ce pays - ci پویراز یلی بو مملکتده غایت ایله
بارد در

NORD - OUEST. La partie du monde qui est entre le nord et
l'ouest *A.* ما بین المغرب والشمال - سمت الجربیاء *T.*
قره یل طرفی || Cette ville est au nord-ouest de Vienne بو
بلده بچ شهرینک قره یلی طرفنده واقعدر - Il se dit
aussi du vent qui souffle de cette partie *A.* جربیاء *T.* قره‌یل
|| Le nord - ouest est d'ordinaire froid et pluvieux قره یل عادتا
بارد وممطر در

NOTA. Note que l'on met à la marge d'un écrit *A.* نقطة
الاشارة *P.* نشان *T.* م || Mettez - là un nota بر محلده اول
بر م وضع ایله - نقطهٔ اشارت وضع ایله

NOTABLE. Remarquable *A.* واجب الاعتداد - متعدّ به *P.*
شایان اعتداد *T.* صاییلور - اعتباره کرکلو || Dits notables
اقوال واجبة الاعتداد faits افعال شایان اعتداد اولەجق
Un cas notable شایان اعتداد اولەجق حالت Un notable
bourgeois اصناف گروهندن شایان اعتداد برکمسنه - اصناف
زمره‌سندن صاییلور بر آدم

Et considérable *A.* جسیم *P.* بسیار - فراوان *T.* کلیتلو ||
Dommage, somme notable کلیتلو ضرر - ضرر ومقدار جسیم

NOTABLES. Les principaux et les plus considérables d'une ville, d'une province *A.* pl. اعيان ـ وجوه *P.* بزركان ـ كلانتران *T.* سوز صاحبلری وجوه واعيان || Une assemblée de notables وجوه واعيان Les notables étaient assemblés مملكتك جمعيّتی بلده بر يره كلمشلر ايدی

NOTABLEMENT. Grandement *A.* بالمبالغة ـ مبالغةً *P.* بسيار ـ *T.* كلّيتلو مرتبده ـ كلّيتلوجه بر وجه كلّی || Il est notablement lésé dans cette affaire بو مصلحتده كلّيتلو مرتبه متضرّر اولمشدر

NOTAIRE. Officier public qui passe les contrats et les autres actes volontaires *A.* كتّاب الشرع ـ كاتب الشرع || Le corps des notaires زمرهٔ كتّاب الشرع Les registres d'un notaire كاتب شرعك يانده محفوظ اولان قيود ودفاتر Quittance faite pardevant notaire كاتب شرع مواجهه‌سنده تنظيم اولنمش معرفتيله ياپلمش ـ ابرا سندی

NOTAMMENT. V. Nommément || Il a cité plusieurs lois, et notamment celle-là بر قاچ قانونی وخصوصاً فلانی علی طريق الاشهاد ذكر ايلدی

NOTARIAT. Fonction de notaire *A.* كتابة الشرع || Il a exercé long-temps le notariat مدّت مديده كتابت شرع خدمتنی اجرا ايلدی

NOTARIÉ. Passé devant notaire *T.* كاتب شرع حضورنده معرفتيله عقد اولنمش ـ معقود بر قطعه سند

NOTE. Marque que l'on fait en quelque endroit d'un livre, d'un écrit, pour s'en souvenir *A.* اشارة *P.* نشان *T.* نشان || Mettez une note à la marge du livre pour trouver le passage فقره‌يی بولمق ايچون هامش كتابده بر اشارت وضع ايله

Il signifie aussi, remarque, espèce de commentaire sur quelque endroit d'un écrit, d'un ouvrage *A.* حاشية pl. حواشی || J'ai fait des notes sur sa lettre مكتوبنی تحشيه ايلدم On a imprimé ce livre avec des notes بو كتاب حاشيه‌لريله معاً طبع اولندی Note marginale هامشده مسطور حاشيه

Il se dit aussi, d'une remarque qu'on fait sur un mot, sur une phrase *A.* شرح || Il faut mettre ce mot dans le dictionnaire avec la note Vieux بو لفظ لغت ايچنه وضع اولندرق ياننده لغت قديمه در ديو شرح ويرلملو در

NOTE D'INFAMIE, ou NOTE INFAMANTE, est celle qui est imprimée juridiquement par le magistrat pour quelque cause grave *A.* وسام التفضيح *P.* بد نامی *T.* تمغای رسوايی رسوايلق ـ بد ناملق دامغه‌سی ـ دامغه‌سی || Le blâme en Justice est une note infamante حضور شرعده مظهر تعييب وتشنيع اولمق رسوايلق تمغاسيله موسوم اولمقدن فرقی يوقدر On dit aussi, La réprimande faite par un juge, est une note حاكمك تعزيری بر وسام تفضيح مثابه‌سنده در C'est une fâcheuse note ردئ وقبيح بر تمغای تفضيحدر

NOTE. Mémoire, exposé *T.* تقرير

NOTE, se dit aussi des caractères dont les musiciens se servent pour marquer le chant *A.* رقم اللحن pl. ارقام الالحان *P.* رقم نوا *T.* ازكی رقمی

On dit figur. Changer de note, Chanter sur une autre note, pour dire, changer de façon de faire, ou de parler تبديل اصول دكشدرمك ـ اصول ايتمك

NOTER. Remarquer *A.* نظر ـ صرف النظر الدقة *P.* حوالهٔ چشم دقت كردن *T.* دقت ايتمك || Notez bien cela بوكا دقت ايله Notez qu'il était son ennemi مقدّما دشمنی اولذيغنه دقت ايله

Et faire une marque *A.* وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق || J'ai noté ce passage dans mon livre, sur mes tablettes بو فقره‌يی دفترمده اشارت ايلدم

Il se prend aussi pour Marquer en mauvaise part *A.* توسيم اشارة بالعيب والقباحة ـ بالقبح *P.* تمغای بد نامی زدن *T.* نشان رسوايی زدن ـ بد ناملق نشانيله ـ ميملمك فلانی || Pourquoi le voulez-vous noter? نيچون بد ناملق نشانيله تمغالمق استرسك Vous serez noté تمغالمق بد ناملق ايله ميملنه‌جكسك Il n'a qu'à prendre garde à lui, il est déjà bien noté ميملنمش بر آدم اولمغله احتراز اوزره اولملو در

NOTÉ. On dit, Homme noté, pour dire, qui a une mauvaise réputation *A* مشار بالعيب والقباحة ـ موسوم بالعيب والقباحة *P.* نشانزدهٔ رسوايی وبد نامی *T.* بد ـ ميملنمش ـ ميملی ناملق ايله تمغالنمش

NOTICE, se dit de certains ouvrages qui sont faits pour donner une connaissance particulière des villes, des provinces, etc. d'un royaume *A.* تذكرة الاحوال البلاد والمسالك || La notice de l'Empire مملكتك تذكرهٔ احوال بلاد ومسالكی

Il signifie aussi, la connaissance qu'on donne d'une chose par des recherches critiques *A.* حكاية الحال || On travaille à la notice des manuscrits de la bibliothèque كتابخانده موجود

دست خط کتابلرک حکایهٔ احوالی تحریر اولنمقده در

NOTIFICATION. Acte par lequel on notifie *A.* رسالة الاخبار افادهٔ حالی متضمن کاغد *T.* اخبار نامه *P.* ورقة الاخبار - اخباری مشعر کاغد - || Ils ne peuvent plus en douter, la notification leur en a été faite بوکا دائر اقتضا ایدن اخبار نامه طرفلرینه بعث وارسال اولنمش اولمغله شک واشتباهلری قالمامق اقتضا ایدر

NOTIFIER. Faire savoir dans les formes reçues *A.* رسماً اخبار رسماً آگاه کردن - آگاهیدن *P.* رسماً انها - رسماً بیان - *T.* رسم اوزره بیلدرمک || Cet acte ne sera point valable, si on ne le fait notifier بو سند رسماً انها اولنمدقجه دستور طرفمه رسماً افاده Il ne m'a point été notifié العمل اولمز On fit notifier le traité de paix aux ambassadeurs اولنمامشدر مصالحه عهدنامه‌سنی دول ایلچیلرینه رسماً بیان ایلدیلر Après que l'ambassadeur eut notifié son arrivée ایلچی وصولی خبرینی رسماً انها ایلدکده

Notifié *A.* رسم اوزره *T.* رسماً آگاهیده *P.* رسماً منهی بیلدرلمش

NOTION. Connaissance, idée qu'on a d'une chose *A.* خبر pl. علم - اخبار pl. معلومات *P.* دانش *T.* بیلش || Notion claire, distincte خبر صحیح خبر صریح ومنقح certaine confuse - خبر ناقص imparfaite خبر واهی faible خبر مشوّش علم اجمالی Je n'ai point de connaissance parfaite de cela, je n'en ai qu'une faible notion بو بابده علم تامّم اولمیوب انجق واهی بر خبرم وار در Il n'en a pas les premières notions بونک هنوز مبادئ معلوماتنه واقف دکلدر Sur une même chose on peut se former diverses notions امر واحد اوزرنده معلومات گوناگون تصوّری ممکندر Il vous donnera des notions sur cette matière بو خصوصده بعض کونه خبرلر طرفکه بیلدره‌جکدر Selon la notion que j'en ai بوکا بابده اولان علم وخبرمه نظراً Je n'en ai aucune notion دائر بر درلو علم وخبرم یوقدر

NOTOIRE. Évident, manifeste *A.* بیّن - عیان - واضح هویدا - نمودار - نمایان - بدیدار - آشکار *P.* ظاهر - مبیّن *T.* بللو || Le fait est notoire مادّه‌نک وقوعی واضح وآشکار در C'est une vérité notoire حقیقتی ظاهر وعیاندر Cela n'est que trop notoire کالشمس فی وسط - بو مادّه بیّن وآشکار در - اظهر من الشمسدر - النهار واضح وآشکار در On dit, Soit notoire à tous جملهیه معلوم اوله که

Rendre notoire *A.* تبیین - اعلان - اظهار - ابراز *P.* آشکارا آشکار قلمق - بللورتمک *T.* کردن

NOTOIREMENT, adv. *A.* واضحاً - علی وجه الوضوح - صراحةً *T.* بللو اولدرق *P.* آشکارا عیاناً - علانیةً - علناً - || آشکاره - Cela est notoirement vrai بو کیفیت واضحاً وعلانیةً حقیقتدر Il est notoirement coupable de ce crime علناً وصراحةً مقارندر بو جرم ایله متّهمدر

NOTORIÉTÉ. Évidence d'une chose de fait généralement reconnue *A.* وضوح - صراحت - تبیّن *P.* نمودارى - هویدایی *T.* آشکاره‌لک - بللولک || Cela est de toute notoriété بو کیفیت صراحت تامّه ایله معلومدر On l'a arrêté prisonnier sur la notoriété du fait ایتدیکی فعلک وضوح وصراحتی تقریبیله اسیراً توقیف - تقریبیله قید اسره بند اولدی اولندی

On appelle Actes de notoriété, des actes passés par-devant notaires, par lesquels des témoins suppléent à des preuves par écrit *A.* سند شرعی

NOTRE. Qui est à nous *A.* نا *P.* ما *T.* بزم - بزمکی - مز || Notre père *A.* والدنا *P.* پدرما *T.* بزم بابا - بابامز

Nôtres, s'emploie substantivement, et signifie, ceux qui sont de notre parti, de notre compagnie *A.* متعلّقاتنا *P.* همسازان ما *T.* بزمکیلر || Il n'est pas des nôtres بزمکیلردن دکلدر Les nôtres ont bien fait dans le combat بزمکیلر ایو جنک ایتمشلر در

Il se dit aussi des parents *A.* pl. اقربا *P.* خویشان - *T.* حصم واقربامز - حصملر || Nous devons aimer les nôtres خویشان واقربایه محبّت ایتمک واجبهٔ ذمّتمز در

NOUE. Tuile faite en demi-canal pour l'égout des eaux *A.* قنات pl. قنوات - قنیّ *T.* کنک

NOUER. Lier par un noeud *A.* عقد *P.* گره بستن *T.* دوکوملمک - قوردله‌یی دوکوملمک || Nouer un ruban - Figur. || Nouer amitié *A.* عقد المحبّة *P.* پیوند دوستی بستن - دوستلق باغلمق *T.* ربط شیرازهٔ محبّت کردن

Il signifie aussi, envelopper dans quelque chose en faisant un noeud *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* باغلمق || Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir اقچه اوجنده یاغلغک باغلمق

Nouer, ou se nouer. Il se dit des arbres, et signifie, passer

de l'état de fleur à celui de fruit *A.* عقد الثمر - تثمير - ثمور
P. میوه بستن *T.* میوه باغلمق - یمش طوتمق || Quand les
pommes commencent à nouer عقد ثمره المـا آغاجلری
باشلادقلرنده Dans le temps où les fruits se nouent موسم
آغاجلر یمش طوتدیغی حالده - ثمورده

Noué. *A.* معقود - منعقد *P.* بسته *T.* باغلو - باغلنمش

On dit, qu'un enfant est noué, pour dire, qu'il est rachitique
A. مقرقم *P.* شیر زده *T.* سود خیره‌سی V. aussi Rachitique.

NOUET. Linge noué, dans lequel on a mis quelque drogue
pour la faire tremper ou bouillir *T.* ایچی طولمش دوکوملی باغ

NOUEUX. Il se dit du bois qui a des noeuds *A.* معجرم -
بغایت بوغوملو *T.* گرهدار *P.* منبب || C'est un bois fort noueux
انبوبه‌لو بوغومی چوق - بوغوملو بر آغاجدر Un bâton noueux
بر عصا

NOULET. Canal fait avec des noues de tuile, de plomb ou
de bois, pour l'écoulement des eaux *A.* قنوات مسنات *P.*
کهریز - گاریز *T.* یر آلتنده صو یولی

NOURRICE. Femme qui allaite *A.* مرضعة pl. مرضعات *P.*
بادسین *T.* سود آنا || Des contes de nourrice سود آنا مثاللری
On dit, qu'une province est la nourrice d'une ville فلان
مملکت فلان بلده‌نک کیلاری مثابه‌سنده در

NOURRICIER. Le mari d'une nourrice *A.* زوج المرضعة *P.*
شوهر بادسین *T.* سود آنا قوجه‌سی || Le nourricier d'un en-
fant چوجوغک مرضعه‌سی قوجه‌سی

Suc nourricier. Le suc dont les plantes se nourrissent *A.* ماء
غدائی *P.* آب پرورشبخشا *T.* صو بسلییجی - il se dit aussi
des alimens *A.* غدائی قوت pl. اقوات غدائیة *P.* خوراک
غدا دار *T.* غدائیتلو آزیق.

NOURRIR. Sustenter *A.* تغدیة - ایراث الغدائیة *P.* پروردن
T. بسلمک || Les alimens les plus propres à nourrir l'homme
انسانک مدار تغدیه‌سی اولان اصلح اقوات Le sang
nourrit toutes les parties du corps بدنک جمیع اجزا واعضاسنی
بسلیان قاندر Il y a des alimens qui nourrissent trop بعض
اقواتک غدائیتی زیاده در Le pain nourrit beaucoup نان
عزیزک غدائیتی چوقدر Les fruits, les légumes ne nourris-
sent pas tant que la viande فواکه ولحومک غدائیتی لحمک
غدائیتی مرتبه‌سنده دکلدر
se dit aussi de toutes les choses dont les plantes tirent
leur suc *A.* تنمیة - تربیة *P.* پروردن - برومندی دادن *T.*
بسلمک || La bonne terre nourrit les plantes, les arbres تراب
صالح وسیلهٔ تربیهٔ نباتات واشجار در Mettre du fumier au
pied d'un arbre pour le nourrir ایچون آغاجی بسلمک
قومق - تنمیه ایچون - دیبنده فشقی - Figur. || Les ser-
vices mutuels nourrissent l'amitié همم طرفیندن ارزانی قلنان
ایکی کشینک بری برلرینه - جمیله تنمیهٔ محبتی موجبدر
ایتدکلری همت محبتی بسلر

Se Nourrir. Prendre des alimens *A.* تغدی - اغتداء - اقتیات
P. پرورده شدن - پرورش یافتن *T.* بسلنمک - غدالنمک
|| L'homme se nourrit de pain, de légumes, de viandes, etc. انسان
نان عزیز وبقول ولحوم وبو مقوله شیلر ایله تغدی ایدر
Les chevaux se nourrissent de foin et d'avoine دواب ومواشی
اوتلق ویولاف ایاله بسلنور Cet enfant se nourrit bien, se
nourrit mal جید الغدا در سیئی الغدا در - بو چوجوق
خوش غدا در بد غدا در

Nourrir. Entretenir d'alimens *A.* انفاق - اعطاء النفقة -
ارزاق *P.* روزی دادن - نوش دادن *T.* بسلمک - اولوش ویرمک -
آزقلندرمق || Je l'ai vêtu et nourri dix ans durant
تمام اون سنه فلانی اکسا وارزاق ایلدم Les enfans sont
obligés de nourrir leur père et leur mère dans le besoin ابوینک
لدی الاحتیاج انفاق وارزاقی اولادک واجبهٔ ذمتلریدر
Il nourrit tant de valets بسلر - شو قدر خدمتکار انفاق ایدر
Je lui donne tant par an pour me loger et pour me nourrir
اجرت منزل ونفقهٔ یومیه‌م ایچون فلانه شو مقدار اقچه
ویررم Il nourrit tant de chiens, tant de chevaux شو مقدار
کلاب ودواب بسلر Nourrir des vers à soie ایپک قوردی
بسلمک

On dit, Ces gens-là ne sont pas nourris dans cette maison,
c'est-à-dire, qu'ils n'y sont pas suffisamment nourris اقوات
یومیه‌لرینه چندان اهتمام اولنمز - On dit aussi, qu'un pays
en nourrit un autre فلان مملکت فلان مملکتی ارزاق
ایدر - بسلر - Et que le bois nourrit le feu, c'est-à-dire, qu'il
l'entretient حطب آتشی بسلر - وقایه ایدر - Et que la pom-
made nourrit la peau باغ جلدی وقایه ایدر - Et figur. qu'un
homme nourrit un serpent dans son sein, pour dire, qu'il élève
un ingrat قویوننده ییلان بسلر

On dit aussi, qu'on est bien nourri en cet endroit, pour

بو محلّده ايو طعام جيقار dire, qu'on y fait bonne chère

Nourrir, se dit aussi d'une femme qui donne à téter à un enfant *A.* ارضاع *P.* شير دادن *T.* سود ويرمك - امزرمك

|| Elle lui a nourri trois enfans بو قارى فلانك اوچ نفر اوچ نفر چوجوغنه سود ويردى - چوجوغنى ارضاع ايلدى

Une mère qui nourrit son enfant والده كندو چوجوغنه سود ويرن

Il signifie aussi, instruire, élever *A.* تربية - ترىيب *P.* تربيت كردن - پروردن *T.* بسلمك || Il faut avoir soin de nourrir les enfans dans les sentimens de piété et d'honneur اولادى قواعد تعبّد وديانت واصول ادب وصلاحى تلقين ايدەرك تربيەلرينه اهتمام ايتمك لازمهٔ حالدندر

Il a été nourri dans l'amour de la vertu, dans l'aversion du vice عشق صلاح ونفرت عن المكاره واديلرينه رعايت ايتمك اوزره پرورده اولمشدر - پرورشيافته اولمشدر

Il se dit figur. des choses qui servent à former l'esprit, les moeurs *A.* تأديب *P.* ادب آموزيدن - حسن تربيت *T.* ادب اوكرتمك - تربيه ايتمك *T.* فرهيختن - كردن || La science, la bonne lecture, la conversation des honnêtes gens nourrit l'esprit علم ومعرفت وكتب نافعەيى مطالعه وقرائت واصحاب مكارم اخلاق ايله الفت ومجاورت تأديب ذهنه وسيله اولور

Se nourrir de la lecture des bons livres - كتب نافعەنك مطالعەسيله تأديب نفس ايتمك مطالعەسيله نفسنى تربيه ايتمك

Nourri. *A.* مغتذى *P.* پرورده *T.* بسلنمش

On dit que du blé, que du grain est bien nourri, pour dire, qu'il est bien plein *A.* ممتلى *P.* سير *T.* طوق

NOURRISSAGE. Il se dit du soin et de la manière d'élever les bestiaux *A.* تربية *P.* پرورش *T.* بسليش

NOURRISSANT. Qui nourrit beaucoup *A.* كثير الغدا - مغذّى *P.* پرورشدهنده *T.* بسليجى - غداڭتلو - غدا ويريجى || Une viande bien nourrissante غداڭتلو - كثير الغدا بر لحم

Ce consommé est trop nourrissant بو مهرّانك عصارەسى اث غدا ويرر - غايت مغذّيدر

NOURRISSON. Enfant qui est en nourrice *A.* راضع *P.* شيرخواره *T.* سودامن

NOURRITURE. Aliment *A.* غدا pl. اغدية - قوت pl. اقوات *P.* خوراك - روزى - توش *T.* اولوش || Bonne nourriture غداى جيّد - غداى خوش - غداى سيّئ mauvaise غداى - Nourriture succulente قوت خاصل بد

Prendre de la nourriture تناول طعام ايتمك Il est bien malade, il ne prend plus de nourriture آغر خسته اولمغله طعامدن كليّاً منقطعدر

Il meurt faute de nourriture قوت وغدادن كليّاً منقطع اولمغله مشرف مماتدر

Prendre Nourriture, se dit en parlant d'une partie du corps qui, ayant été affectée, commence à reprendre chair *A.* كسب النما *P.* باليدن *T.* بسلنمك || Son bras était desséché, mais il commence à prendre nourriture قولى قوريمشيكن كسب نما ايدەجكى يوقدر

Sa main ne prend plus de nourriture الى بر نمايه باشلادى - دخى كسب نما ايدەجكى يوقدر

Il se dit aussi des plantes, pour dire, commencer à croître بو آغاج كسب نما ايتمكده در

NOUS. Pronom de la première personne *A.* نحن - نا *P.* ما *T.* بز

On dit, Entre nous, ou Entre nous soit dit, pour dire, ceci ne doit pas nous passer *A.* بيننا وبين الله *P.* سخن درميان ما - مانده باشد *T.* سوز بينمزده قالسون - بينمزده قالسون سوز آرەمزده قالسون

NOUVEAU, NOUVEL. Qui n'avait point encore paru *A.* جديد pl. جدد - حادث pl. حوادث *P.* نو *T.* يكى || Vin nouveau خمر جديد - يكى شراب blé حنطەسى محصول جديد fruit فاكهٔ جديده livre تاليف جديد N'avez-vous rien, ne savez-vous rien de nouveau? حوادثدن بر شيئك يوقميدر - حوادث Qu'y a-t-il de nouveau? حوادثدن برشى بيلمزميسك

Nouvel armement تداركات جديدهٔ سفريّه روزكاردن نه وار accident حادثهٔ نو پيدا Nouvelle invention اختراع جديد relation حكايت جديده mode, manière, découverte ابيين وطور وكشف جديد

Les auteurs anciens et nouveaux مؤلفين متقدّمين ومتأخّرين - قديمه وجديده مؤلفين - Mots nouveaux, c'est-à-dire des mots qui commencent à s'établir *A.* pl. لغات مستجدّة - الفاظ مستجدّة *P.* سخنهاى نو ظهور *T.* يكى چيقمش سوزلر

Le nouvel an, ou L'an nouveau, c'est le commencement de l'année *A.* سنة جديدة - رأس السنة *P.* سال نو - سر سال *T.* يكى ييل - ييل باشى

On dit, Le nouveau style, pour dire, la manière de compter dans le calendrier, depuis sa réformation par Grégoire XIII *T.* تقويم جديد تاريخى

Et le nouveau monde, pour dire, l'Amérique *T.* يكى دنيا

On appelle Nouveau testament, le livre des Évangiles avec les Actes des apôtres, les Épîtres canoniques, et l'Apocalypse
A. كتاب العهد الجديد

On dit aussi, La saison nouvelle, pour dire, le printemps *A.*
فصل الربيع *P.* نو بهار *T.* ایلك یاز - بهار

Et la nouvelle lune, pour dire, la lune qui commence *A.*
غرّة القمر *P.* ماه نو *T.* یکی آی

Et un habit nouveau, pour dire, un habit de nouvelle mode
A. لباس طریف - لباس طرفة *P.* جامهٔ نو آیین *T.* یکی
چیقمه اوروبه

On dit, Recommencer sur nouveaux frais, pour dire, recommencer entièrement un travail *A.* تکرارا - استیناف - اقتبال
P. بده وشروع *T.* از سر نو آغاز کردن باشلمق باشدن یکی

On dit aussi, qu'un homme est bien nouveau dans son métier, dans sa charge, pour dire, qu'il n'y est guère expérimenté *A.*
مبتدی *P.* نو آموز *T.* عجمی – Et on dit dans le même sens, qu'un homme est bien nouveau dans le monde, dans les affaires
A. غیر مدرّب - غیر مجرّب فی احوال العالم *P.* نا مجرّب -
تجربهٔ اموری یوق - دنیا کورمامش *T.* بیبهرهٔ کار آزمایی

On appelle Un homme nouveau, celui qui a fait fortune, qui n'a point de naissance, et qui est le premier de sa race qui se fasse remarquer *A.* خارجی *P.* نودولت *T.* یکی میدانه
یکی پیدا اولمش - چیقمش

On dit, Cela m'est nouveau, C'est une chose nouvelle pour moi, pour dire, que je n'en ai jamais entendu parler *A.* اوّلا
ما سمعت *P.* هنوز میشنوم *T.* یکی ایشیدییورم

De nouveau. De rechef *A.* مجدّدا - علی التکرار *P.* از سر
نو - نیز *T.* یکیدن - ینه || Il a été accusé de nouveau علی
ینه التکرار اتهام اولندی On l'a emprisonné tout de nouveau
حبس اولندی

Nouveauté. Qualité de ce qui est nouveau *A.* حداثت -
جدّت *P.* نوی - نو پیدایی *T.* یکیلك - جدیدلك ||
La nouveauté plaît à la plupart des hommes جدیدلك اکثر
اکثر ناس لكلّ جدید لذة - ناس عندنده مقبول ومعتبر در
فهواسنجه یکیلکه مایل وهوسکار در Cela a les grâces, les charmes de la nouveauté بو شیده حداثتك حسن ولطافتی
La nouveauté d'une opinion, d'une doctrine بر مذهبك وار در
بر d'une découverte, de la mode وبر اصولك جدیدلکی

کوند کشفك وبر رسم وآیینك یکیلکی

Et chose nouvelle *A.* محدث pl. محدثات - حادث *P*
Je n'avais jamais ouï parler de cela, c'est une nouveauté pour moi || یکی شی *T.* نو پیدا
بو کلام الی الآن کوشکذارم اولمش دکلدر بکا کوره مسموعات حادثه‌دندر Toute nouveauté doit être suspecte
هر محدث اولان شی محلّ شك
جمیع محدثات مشکوك ومظنون اولمق اقتضا - واشتباهدر
Les nouveautés sont dangereuses en matière de religion ایدر
بر ملك ایچنده مذهبه دائر محدثاتك dans un État
حلولند رخصت ویرلمك جائز دکلدر Le peuple est amateur de nouveautés
عوامّ ناس محدثاتك عاشقیدر

Il se dit aussi, des étoffes les plus à la mode *A.* طرفة pl.
طرف - تحفة pl. تحف *P.* نو ایجاد *T.* یکی چیقمه || On trouve toujours quelque nouveauté chez lui دکاننده دائما بعض
طرف وتحف بولنور

Et des livres nouvellement parus *A.* کتاب جدید الظهور
P. کتاب نو ظهور - کتاب نو پیدا *T.* یکی چیقمش کتاب
|| Cet homme aime à lire toutes les nouveautés بو آدم بالجمله
نو ظهور کتابلرك مطالعه‌سنه هوسکار در

Et des légumes, des fruits qui sont dans la primeur *A.* باکورة
P. نو باره - پیشرس *T.* طرفنده || Des pois au commencement du printemps, c'est de la nouveauté ایلبهارده ظهور ایدن
بزلیا طرفنده مقولەسیدر

NOUVELLE. Premier avis qu'on reçoit d'une chose récemment arrivée *A.* خبر pl. اخبار - جائبة pl. جوانب *P.* خبر نو -
پیغام *T.* یکی خبر - حوادث || Bonne nouvelle خبر خیر -
خبر - خبر بشارتنمون - خبر مسرّت اثر - خبر مفرّح
خیرلو بر حوادث - مژده - مسرّترسان mauvaise, fâcheuse
- خبر نا خوش - خبر کدر فزا - خبر ترح آور - خبر موحش
اسکی - خبر پارینه - خبر عتیق vieille کدرلو خبر - فنا خبر
تازه حوادث - خبر تر وتازه - خبر طری fraîche · خبر importante
خبر لازم الاعتنا - خبر واجب الاهتمام - خبر مهمّ
D'où avez-vous pris cette nouvelle? بو خبری قنغی طرفدن
بر خبرك La confirmation d'une nouvelle اخذ ایلدك
تصدیقی Être curieux de nouvelles متجسّس حوادث واخبار
ابلاغ حوادث Porter des nouvelles حوادثجو اولمق - اولمق
اخبار صحیحه Nouvelles certaines واخبار ایتمك Il court certaines nouvelles بین الناس بعض حوادث سویلنمکده در -

بعض حوادث متدائر السنة نشسدر Il est venu des nouvelles خبرلر وارد اولمشدر Faire courir un bruit, une nouvelle نشر حوادث ايتمك Je ne savais point cela, c'est une nouvelle pour moi بو ماده اصلا معلوم دكل ايدى بكا كوره اختراع Se plaire à inventer des nouvelles يكى بر حوادثدر خلق حوادث Forger des nouvelles حوادثدن حظ ايتمك On a eu nouvelle que l'ennemi a été battu واخبار ايتمك دشمنك انهزامى خبرى كلدى On ne sait point de nouvelles de ce pays, de l'armée بو دياردن واردودن بر درلو خبر واثر ظهور ايتمش دكلدر — On dit, Être à la source des nouvelles, c'est-à-dire, au lieu où l'on reçoit les premiers avis de tout منبع حوادث اولان محلده بولنمق

On dit, Nouvelles de la basse-cour; Nouvelles d'antichambre; Nouvelles de l'arbre de Cracovie, pour dire, des nouvelles fausses et mal fondées *A.* pl. اراجيف *P.* خبرهاى بى اساس *T.* اراجيف مقولەسى خبرلر ـ قهوه خانه حوادثلرى — Et nouvelle apocryphe, une nouvelle dont on croit avoir sujet de douter *A.* خبر محتمل الكذب ـ خبر مظنون ـ خبر مشكوك شبهەلو حوادث *T.* خبر گمان آلود *P.* والصحة

NOUVELLES, se dit en divers sens dans ces phrases: Envoyer savoir des nouvelles de quelqu'un, pour dire, s'informer de l'état de sa santé *A.* استخبار الاحوال الصحة والعافية *P.* حال بركسسندنك خاطرينى سؤال ايتمك *T.* وخاطر پرسيدن Mandez-moi de vos nouvelles, pour dire, faites-moi savoir l'état où vous vous trouvez كيفيت ـ كيفيت احوالكدن بنى آگاه ايله Il n'y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles, c'est-à-dire, de ses lettres احوالكى طرفمه بيلدر مدت مديدەدنبرو تحريرات ظهور ـ طرفندن بر درلو خبر آلديغم يوقدر — Et en termes de guerre, Envoyer aux nouvelles, pour dire, envoyer quelqu'un pour s'instruire de l'état de l'ennemi تجسس احوال ضمننده ارسال جواسيس ايتمك

On appelle aussi Nouvelles, certaines petites histoires inventées pour l'amusement du lecteur *A.* قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* مناقب

NOUVELLEMENT. Depuis peu *A.* من عهد ـ موخرا ـ آنفا *P.* پيش از ندك زمانى ـ برخى پيش ازين القريب *T.* عهد قريبدنبرو ـ از وقتدنبرو ـ يكى || Maison nouvellement bâtie مؤخرا بنا اولنمش منزل Livre nouvellement imprimé موخرا طبع اولنمش كتاب Des arbres nouvellement plantés يكى ـ آنفا ـ عهد قريبدنبرو غرس اولنمش اشجار موخرا واقع Cela est arrivé nouvellement ديكلمش آغاجلر آنفا ـ اولمش بر ماده در

NOUVELLISTE. Qui est curieux de savoir des nouvelles *A.* متجسس الاخبار ـ متحدس الاخبار *P.* خبر جو ـ خبر *T.* پژوه حوادثجى ـ حوادث اراشدريجى

Et qui aime à débiter des nouvelles *A.* قوال الاخبار ـ شياع *P.* خبر افشان *T.* حوادث طاغديجى الاخبار

NOVALE. Terre nouvellement défrichée et mise en labour *A.* ارض مكروبة جديدا *P.* زمين نو شيار *T.* يكى نطس اولمش يكى سورلمش يرـ ير || Il a défriché cette terre, et l'a mise en novale يرى سوكوب يكيدن نطس صورتنه وضع ايتمشدر

NOVATEUR. Celui qui introduit une nouveauté en matière de religion *A.* اهل البدعة pl. ارباب البدعة || Les novateurs sont dangereux ارباب بدعت بادئ تهلكه وخطر در ـ قورقيلور

Il se dit aussi de ceux qui veulent innover en quelque matière que ce soit *A.* موجد ـ مخترع ـ مبدع *P.* ايجاد كننده ـ پيدا كننده *T.* يكيدن چيقاريجى

NOVEMBRE. Le onzième mois de l'année *A.* تسرين ثانى *P.* تشرين ثانى || Les pluies de Novembre آذرماه *T.* تشرين ثانى يغمورلرى ـ ثانيده نزول ايدن امطار

NOVICE. Qui est nouveau, peu exercé en quelque métier, en quelque profession *A.* مبتدئ *P.* نو آموز ـ شاكرد *T.* عجمى ـ صنعتنده هنوز || Il est encore fort novice dans son métier شو حركتى . . . مبتديدر C'est être bien novice à la guerre que . . . ايتمك ايچون امور حربيەده يك عجمى اولمق اقتضا امور حربيەده كليا عجمى اولملو در كه حتى اول ـ ايدر — Il se dit aussi des choses prises pour la personne || Une main, une plume novice مبتدى الى وعجمى قلمى

NOVICIAT. Il se dit de l'apprentissage qu'on fait de quelque art, de quelque profession *A.* حال التلمذ ـ مبدأة التلمذ ـ مبتديلك *P.* وقت التلمذ *T.* نو آمورى ـ شاكردى ـ عجميلك || Il a fait son noviciat à la guerre sous un excellent homme فن حربده مهارت كامله صاحبى بر ذاتك وقت Achever son noviciat مبتديلكنى كچوردى پاننده

شاكردلك وقتنى اتمام ايتمك - تلمذينى تكميل ايتمك

NOYALE. Toile de chanvre dont on se sert pour faire des voiles *A.* كرباس القلوع *P.* كرپاس بادبان *T.* يلكن بزى

NOYAU. Cette partie dure qui est enfermée au milieu de certains fruits *A.* نواة pl. انوا - عجام *P.* استه - خسته *T.* چكردك

|| Casser le noyau pour en avoir l'amande چكردكى ايچندهكى
- ثمرهٔ ذات النوات Fruit à noyau لبنى آلمق ايچون قيرمق
چكردك اكمك Planter des noyaux چكردكلو يمش

Il se dit figur. de l'origine d'un établissement *A.* مادّهٔ اصليّة *P.* مايهٔ اصلى *T.* اصل مايه || Le noyau grossira فلان شيئك مادّهٔ اصليّهسى كسب جسامت ايدهجكدر De légers attroupemens furent le noyau de cette grande révolte اول فتنهٔ عظيمهنك مادّهٔ اصليّهسى بعض جزئيات مقولهسى جمعيّتلر ايدى

NOYER. Arbre qui porte des noix *A.* شجر الجوز *P.* درخت گوز *T.* جوز آغاجى || Grand noyer عظيم وجسيم جوز آغاجى
Planter des noyers جوز آغاجلرى غرس ايتمك Battre un noyer pour en faire tomber les noix جوزلرى دوشورمك ايچون آغاجى دوكمك

NOYER. Faire périr dans l'eau *A.* تغريق - غرق *P.* در آب فرود آوردن *T.* صوده بوغمق || Noyer un homme برآدمى صوده غرق ايتمك Il le jeta dans l'eau et le noya فلانى دريايه القا ايله غرق ايتدردى - Il signifie aussi, inonder. V. ce mot.

On dit, C'est un homme à noyer, c'est-à-dire, un très-méchant homme دكزه آتيلهجق آدمدر

Se noyer. *A.* اغتراق *P.* در آب - در آب فرود آمدن - فرو رفتن *T.* غرق اولمق - بوغلمق || Il s'est noyé dans la rivière نهر ايچنده غرق اولدى Les mouches se noyent dans le lait سينك سود ايچنده بوغيلور

Il s'emploie figur. en parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès *A.* استغراق *P.* شناوريدن *T.* طالمق || Se noyer dans la débauche, dans les plaisirs مستغرق درياى عيش وعشرت اولمق - مستغرق بحر ذوقيات اولمق - عيش وعشرته طالمق - شناور درياى عيش وعشرت اولمق dans les larmes مستغرق درياى دموع اولمق - مستغرق - درياى گريه وسرشك اولمق - On dit proverb. Il se prend à tout comme un homme qui se noie الغريق يتشبّث بكلّ حشيش فهواسنجه هر طرفه مدّ ايادئ استعانت ايتمكدن فهواسنجه هر چوبپارهيه ياپشور - خالى دكلدر

Noyé. *A.* غريق - مستغرق *P.* در آب فرو رفته *T.* بوغلمش - غرق طوفان اشك اولمش On dit, Des yeux noyés de larmes چشم نالان مستغرق ديون Un homme noyé de dettes اولمش آدم

NU. Qui n'est point vêtu *A.* عارى pl. عراة - عريان pl. عريانون *P.* برهنه - غوشت - رت *T.* چپلاق || Il s'était déshabillé, il était tout nu اوزرنده اولان لباسى خلع ايله عريان قالمشدر Il l'a dépouillé et l'a mis tout nu لباسنى سلب ايله كليّاً برهنه وعريان براقمسدر Il l'a mis aussi nu, qu'il est sorti du ventre de sa mère فلانى بطن مادردن چيقمش كبى عريان براقمشدر Il avait la tête nue عارى سر برهنه ايدى - مكشوف الرّاس ايدى - الرّاس ايدى مكشوف الرّاس Il était nu-tête, nu-jambes باشى آچيق ايدى يالين اياق - سر وپا برهنه ايدى - وحافى الاقدام ايدى Il a été condamné à faire amende honorable tête nue باشى قباق ايدى سربرهنه اولهرق اقرار جرم واستدعاى عفو ايتمك اوزره حقنده حكم جريان ايلدى

On dit, nu en chemise, pour dire, n'ayant sur soi que sa chemise آرقهسنده كوملكدن غيرى بر شئ اولميهرق

Nu, se dit aussi d'un cheval, lorsqu'il est sans selle ni bride *A.* اعراء - عرى *P.* رت *T.* جر چپلاق || Je vends ce cheval tout nu بو آتى جر چپلاق اولدرق صاتارم

Il se dit aussi des choses || Une épée nue, pour dire, une epée hors de son fourreau *A.* سيف مساول *P.* شمشير آهيخته *T.* صيرلمش قلج Une muraille nue, pour dire, qui n'est point couverte de tapisserie *A.* جدار عارى من الغطاء *P.* ديوار بى پوشش *T.* قپلانمامش ديوار

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عارى من التصنّع - عارى من الريا *P.* بى پوشش ريا *T.* آچيق || C'est la vérité toute nue ريا وتصنّعدن عارى حقيقت محضدر Il lui a montré son âme toute nue بطانهٔ قلبنى بى پوشش ريا آچيقدن كوستردى - فلانه كشف واظهار ايتمسدر

Nus, au substantif, signifie, les pauvres qui n'ont pas de quoi se vêtir *A.* pl. عريانون من الفقر *P.* بيچارگان - بينوايان - برهنه تن *T.* چپلاق اولان فقرا - محتاج لباس اولان فقرا Il ne se dit qu'en cette phrase, Vêtir les nus محتاج لباس

اولان فقرا وبیچارگانی اکسا ایتمک

À Nu. À découvert *A.* على حال العرية - مكشوفا *P.* نا || Toucher un bras à nu *T.* پوشیده چپلاق اولدیغی حالده || Toucher le corps à nu مسّ ایتمک ایکن عریتده حال قوله بدنه چپلاق اولدیغی حالده طوقنمق

On dit, Monter un cheval à nu, ou à dos nu *A.* معارات - ركوب على خيل الاعراء - تعاری *P.* بر اسب رت سوار *T.* چپلاق آته بنمک شدن

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاريا من الريا *P.* ریاسزجه *T.* بی پوشش ریا

NUAGE. Amas de vapeurs élevées en l'air *A.* سحاب pl. سحب - غیم pl. غیوم - غمامة pl. غمایم - مزنة *P.* ابر *T.* بلود || Nuage épais سحاب کثیف || Le ciel couvert de nuages سمای سحب کثیره ایله مستور روی - سمای مغسوم - مغیّم - سما یوزی - کوک قاپلنمش ایله بلود || Le soleil dissipe les nuages کونش بلودلری طاغیدر - شمس اذهاب سحب ایدر || Le nuage creva بلود پطلدی - سحاب منشق اولدی - On dit Figur. Il a un nuage devant les yeux, pour dire, qu'il ne voit pas les choses telles qu'il devrait les voir پیش دیدهٔ بیناسنده کوزی اوکنده پرده وار در - بر سحاب مانع التمییز وار در || Avoir les yeux couverts d'un nuage بر کمسنه نک بصری سحاب غفلت ایله مستور اولمق || Un nuage de poussière سحاب غبار

Il se dit aussi figurément des doutes, des incertitudes de l'esprit || Les nuages qui offusquent l'entendement قوت مدرکه یی اغما ایدن غمایم اشتباه || La vérité dissipe les nuages de l'erreur نور خقیقت غمایم سهو وخطایی رفع وحل ایدر || En ce monde, nous ne voyons les choses qu'au travers d'un nuage عیون بنی آدم بو دنیانک شیلرینی انجق ورای سحاب اشتباهدن فرق وتمییزه قادر در

On appelle de même, les soupçons qui se sont élevés sur la conduite de quelqu'un *A.* سحاب الشكوك والاوهام || Les nuages ont été heureusement dissipés سر نمای ظهور اولان سحب شکوک واوهام حمداً لله تعالى کلّیاً مندفع وبر طرف اولمشدر

Nuage. T. de Médec. Substance légère qui nage au milieu de l'urine *A.* معلّق البول *T.* قاروره ده کورینن بلود

NUAGEUX. Couvert de nuages *A.* مغیّم - مغمّم *P.* ابرناک - ابر *T.* بلودلو پوش || Ciel nuageux سمای مغیّم

Les joailliers appellent Nuageuses, les pierres précieuses dont la transparence est terne *T.* بلودلی طاش

NUANCE. Degrés différents par lesquels peut passer une couleur de la même espèce *A.* اختلاف المراتب اللون *P.* پردهای رنگ *T.* گوناگونیٔ آچیقلو قویولو رنک || Le mélange de plusieurs couleurs produit des nuances variées à l'infini الوان عدیده نک مزجندن لا یعدّ ولا یحصى آچیقلو قویولو رنک پرده لرینک درلولغی پیدا اولور || Les nuances par lesquelles se dégradent l'ombre et la lumière, sont insensibles ضوء وظلّک تدریجاً انحطاطندن ظهور ایدن مراتب الوانک اختلافی بلورسز در

Il se dit aussi, du mélange et de l'assortiment de plusieurs couleurs qui vont bien ou mal ensemble *A.* ممازجة الالوان - امتزاج الالوان *P.* رنگ آمیزی *T.* رنکلرک بری برلرینه قانلوب یاقشدرلمسی || Nuance douce, rude امتزاج الوان لطیف - امتزاج الوان غلیظ

Il se dit figur. de la différence presque insensible qui se tvouve entre deux choses de même genre *A.* فرق - تفاوت دقیق *P.* خفیّ گوناگونیٔ باریک *T.* بلورسز فرق || Les nuances qui distinguent l'astuce de la finesse مکر وحیله بیننده اولان تفاوت دقیق || La nuance qui distingue les synonymes entre eux الفاظ مترادفه بیننده اولان فرق دقیق

NUANCER. Assortir les nuances, soit de différentes couleurs, soit d'une seule, selon leurs propres rapports *A.* توفیق المراتب الالوان *P.* پردهای رنگ با همدیگر چسپانیدن *T.* رنکلرک آچیقلغی قویولغی پرده لرینی یاقشدرمق || Nuancer les couleurs الوانک آچیقلو قویولو پرده لرینی بری برلریله توفیق ایتمک - Figur. || Cet auteur sait bien nuancer ses caractères بو مؤلف تصویر ایلدیکی خصائلک تفاوت دقیقلرینی بری برلریله اویدرمغه ماهر در

NUBILE. Il se dit d'une fille qui a atteint l'âge de se marier *A.* بالغة pl. بالغات *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette fille est nubile بو بکر بالغه در - حدّ بلوغه واصل اولمشدر - On dit aussi, Âge nubile *A.* سنّ البلوغ - حدّ البلوغ *P.* سال رسیدگی *T.* اره واربله جق یاش

NUBILITÉ. Âge nubile. V. Nubile.

NUDITÉ. État d'une personne qui est nue *A.* عریت - عری - سلبت *P.* برهنگی *T.* چپلاقلق || La charité ordonne de

couvrir la nudité du pauvre لوجه الله تعالى سترعريت فقرا
ومحتاجين فرض محضدر

Il se dit aussi, des parties que la pudeur oblige de cacher *A.*
عورة *P.* عورت جاى *T.* اود يرى || Adam, après le péché,
s'aperçut de sa nudité حضرت آدم بعد الزلة مكسوف
-بسترعورت ايتمك Couvrir sa nudité العوره اولديغنى كوردى
اود يرينى اورتمك

NUE. Nuage. V. ce mot. || Nue lumineuse سحاب بريق
épaisse سحاب كثيف L'éclair qui sort de la nue سحابدن
ضياى شمس ساطع اولان برق Le soleil perce la nue
پردهٔ سحابى نافذ در Cette montagne a son sommet au-dessus
des nues - بو جبلك رأسى سطح غمايمدن با لاتر در
بو كوه بلند افلاكه قدر سر چكمشدر - فرق فرقدانه محاذيدر

On dit figurément, Élever une personne, une action jusqu'aux
nues بر كمسنه نك ياخود برفعلك مدح وثناسنى همبرابر
برفعلى - ثناسنى عيوقه قدر چيقارمق - افلاكه ايتمك
عيوقه چيقارمق

NUÉE. Nuage. V. ce mot – On dit figur., qu'une nuée se forme,
que la nuée crevera, pour dire, qu'une entreprise, qu'un com-
plot, qu'une vengeance, etc. se prépare et est près d'éclater
بر سحاب رعد افكن وراى پردهٔ خفاده صورتياب وجود
اولمقده در L'ennemi menaçait plusieurs provinces, mais enfin la
nuée a crevé sur celle qui s'y attendait le moins دشمن
متعدد مملكتلر حقنه ارائهٔ صورت تهديد ايتمشيكن
عاقبت كار سحاب رجّاس قهر وكينهسى جندان مأمول
اوليان آخر بر مملكتك اوزرينه رعد افكن شدت اولمشدر
Il se dit figur. d'une multitude de personnes *A.* فوج pl. افواج
- سرب *P.* سورى *T.* رمه - گروه et d'oiseaux ou d'animaux *A.*
قطيع pl. اقاطيع *P.* رمه *T.* سورى || Il vint une nuée de barbares
qui désolèrent tout le pays مملكتى سرتا سرتاخت وتاراج
ايتمش بر گروه اقوام جهلا كلمشدر

NUEMENT. V. Nûment.

NUER. Nuancer des couleurs. V. Nuancer. – Et mêler, assortir
ensemble différentes couleurs *A.* توفيق الالوان بالامتزاج *P.*
رنگهارا با يكديگر - رنگهارا با چسپيدگى بهم آميختن
رنكلرى برى برلرينه قارشدروب اويدرمق *T.* امتزاج دادن

NUIRE. Porter dommage *A.* ايراث المضرة - تضرير - اضرار
ضرر كتورمك - غدر ايتمك *T.* زيان آوردن - گزند آوردن *P.*
|| Il cherche à me nuire بكا ايراث - بنى اضرار قيدنده در
Accommodez-vous avec cet homme, ضرر وزيان قيدنده در
il peut vous nuire dans vos affaires بو آدم سنك اموركه
ايراث مضرته مقتدر اولديغندن كندوسيله بارشمنك
Personne ne m'aide, et tout le monde me nuit جاره سنه باق
On - فرد واحد بكا مددرس اولميوب عامه غدرمه جالشور
dit proverb. Abondance de biens ne nuit pas كثرت مال ضرر
Surabondance de droit ne nuit pas استحقاقك كتورمز
زياده لكندن بر ضرر كلمز

Il signifie aussi, incommoder, empêcher *A.* ايراث - ايذاء
Je veux || اذيت ويرمك - انجتمك *T.* رنجيدن *P.* الاذا
abattre cette muraille, elle me nuit بو ديوار بكا اذيت ويرديكندن
Ôtez-vous de là, vous me nuisez اول طرفدن هدمى لازم كلور
دفع اول بكا ايراث اذا ايدرسك

NUISIBLE. Dommageable *A.* موجب الضرر - مضر *P.* زيان
Cela est nuisible || ضرر طوقندريجى - انجيديجى *T.* آور
à vos affaires بو كيفيت سنك مصالح واموركه موجب
nuisible à la santé, à la vue مضر مزاجه وبصره ضرر در

NUIT. L'espace de temps où le soleil est sous notre horizon
A. ليل pl. ليالى pl. ليلة - ليال *P.* شب *T.* كيجه || Nuit
obscure *A.* ليلهٔ مظلمه *P.* شب تاريك *T.* قره كو كيجه claire
A. ليلهٔ مضيئه *P.* شب تابان *T.* آيدينلق كيجه belle *A.*
ليلهٔ ساكنه *A.* calme كوزل كيجه *T.* شب دلارا *P.* ليلهٔ لطيفه
P. شب آرميده *T.* طورغون كيجه profonde *A.* ليل اليل -
زفت قره كو كيجه *T.* شب ديجور *P.* ليل مدجان - ليلهٔ ليلا
Nuit close *A.* ختام الليل *P.* انجام شب *T.* كيجه نك آخرى
En hiver la nuit vient tout d'un coup قيش وقتنده كيجه
La nuit nous a pris à une lieue de la cou- بردن بره بصار
chée كيجه - قوناقدن بر ساعت مسافده اليال اولندى
La nuit du dimanche à lundi بازار ايرتهسى كيجهسى بصدى
Au commencement de la nuit ابتداى ليلده à l'entrée حلول
Une partie de la nuit كيجه نك بر جزئى ليلده Bien avant
dans la nuit كيجه نك كيج وقتنده Sur le milieu de la nuit
نصف الليل اثنالرنده - اواسط ليلده - منتصف ليلده Les
ténèbres, l'obscurité de la nuit ظلام ليل le silence ليلك
La première nuit des noces حال صمت وسكوتى ليلهٔ زفاف
Passer la nuit à étudier زفاف كيجهسى - وقت ليلى
Percer les nuits, c'est-à-dire, veiller مطالعه يه امرار ايتمك

- اوقات ليلده سهران ويقظان اولمق toutes les nuits
كيجه‌لر انجم شمار اولمق - كيجه‌لرده بيدار ويقظان اولمق
ليلاً ونهاراً - ليل ونهار خدمت ايتمك Travailler nuit et jour
- شبان وروزان مشغول اولمق - خدمتده سعى ايتمك
Faire كيجه وكوندز ايش ايشلمك - شب وروز چالشمق
كيجه‌يى كوندزه وكوندزى de la nuit le jour, et du jour la nuit
بايقوش Le hibou est un oiseau de nuit كيجه‌يه تبديل ايتمك
كيجه‌يى چيقاره‌ميه‌جقدر Il ne passera pas la nuit كيجه قوشيدر
كيجه خرسزى Voleur de nuit صباحليه‌جغى يوقدر -

De Nuit. Pendant la nuit *A.* فى خلال الليل - ليلاً *P.*
|| كيجه اثناسنده - كيجه وقتنده - كيجه‌لين *T.* شبانگاه
ليلاً قطع طريق courir ليلاً سير وسفر ايتمك Aller de nuit
شبانگاه عزم راه - ليلاً عزيمت ايتمك partir ايتمك
كيجه يوله چيقمق - ايتمك

NUITAMMENT. De nuit. V. ce mot.

NUL. Aucun, pas un homme *A.* لا احد - لا فرد *P.* هيچ كس
هيچ بر - هيچ بر فرد متنفس Nul homme vivant || هيچ بر *T.*
وارانلرك Nul de ceux qui y ont été n'en est revenu جانلو ادم
وارانلردن لا احد عودت - هيچ بريسى عودت ايتمدى
بو بابده هيچ بريسى nul n'en sera exempté ايتمش دكلدر
حقنده تجويز استثنا اولنه‌جغى يوقدر
Il se dit aussi des choses *A.* ما من وجه *P.* هيچ - هيچ گونه
بر درلو حقى Il n'a nulle raison || هيچ بر درلو - هيچ *T.*
بو بابده هيچ بر درلو خبر Je n'en ai nulle connaissance يوقدر
بو شئ Cela n'est de nul usage, de nul service وآگاهم يوقدر
بوكا Il n'y a nulle ordonnance sur cela هيچ بر ايشه يرامز
دائر هيچ بر نظامنامه يوقدر

En nulle façon, En nulle manière. *A.* بوجه من الوجوه
هيچ بر وجهله *T.* از هيچ وجه *P.* اصلاً وديّار - قطعاً -

Nul. Qui n'est d'aucune valeur *A.* ملغا عن العمل - ملغا -
اعتبارسز *T.* نا شايان اعتبار - بى اعتبار *P.* باطل || Ce testa-
ment est nul dans le fond et dans la forme بو وصيّتنامه كرك
معنًا وكرك رسم وصورتى جهتيله باطلدر Cette clause le
rend nul بو شرط بونك بطلاننى ايجاب ايدر Je le ferai
déclarer nul ملغا عن العمل اولديغنى حكم ايتدره‌جكم
L'arrêt le déclare nul صادر اولان حكم شرعى اول سندك
عقد Le mariage a été déclaré nul ملغا اولديغنى ناطقدر
اولنان نكاح شرعاً ملغا وباطل اولديغى حكم اولندى

On dit, Son crédit, son talent est nul, pour dire, qu'il
n'en a point *A.* كالمعدوم *P.* كمتر از هيچ *T.* هيچ مثابه‌سنده
|| Le talent de cet homme est nul شو آدمك هنرى هيچ
مثابه‌سنده در - Un homme nul, pour dire, un homme
sans mérite, qui n'est propre à rien هيچ - كالمعدوم بر آدم
مثابه‌سنده بر آدم

NULLE. Caractère qui ne signifie rien, et qu'on emploie dans
les lettres en chiffre *A.* رقم زايد pl. ارقام زايدة *T.* بوش رقم
|| Cette lettre a donné bien de la peine à déchiffrer à cause
des nulles ارقام زايده‌نك كثرتى تقريبيله بو مكتوبك
حروف معهوده‌سى حلنه خيلى زحمت چكلدى

NULLEMENT. V. En nulle manière, au mot nul || Je ne le
souffrirai nullement بوجه من الوجوه تحمّل ايتمك احتمالم
بو مادّه‌دن Il n'est nullement instruit de cette affaire يوقدر
اصلاً Il n'est nullement capable اصلا وديّار خبر وآگاهى يوقدر
وقطعاً لياقتى يوقدر

NULLITÉ. Vice qui rend un acte nul *A.* لغويّت - بطلان
|| اعتبارسزلق *T.* بى اعتبارى *P.* سقامة موجبة البطلان -
هر نه كه Je proteste de nullité contre tout ce que vous ferez
ايده‌جك اولور ايسه‌ك بطلان ولغويّتنى دعوا ايده‌رم
بو سندك بطلاننى Je vous ferai voir la nullité de cet acte
واجب الاعتنا بر Nullité essentielle سكا اثبات ايده‌جكم
رسم Nullité dans la forme كونه سقامت موجبة البطلان
وصورت جهتيله اولان سقامت موجبة البطلان
كلّياً معدوم On dit figur. Cet homme est d'une parfaite nullité
هيچ مثابه‌سنده در - حكمنده در

NÛMENT. Sans déguisement *A.* عارياً - عارياً من الريا
من التصنع *P.* بى پوشش ريا - آچيقدن آچيغه || Je vous
dirai nûment la vérité حقيقت حالى ريا وتصنعدن عارى
اولدرق طرفكه بيان ايده‌جكم Je vous conterai nûment le
fait مادّه‌يى سكا آچيقدن آچيغه نقل ايده‌جكم

NUMÉRAIRE. Il ne se dit que de la valeur fictive des es-
pèces *A.* قيمة بالاعتبار - ثمن اعتبارى *P.* بهاى اعتبارى
T. اعتبار ناسه مبنى اولان دكر بها || L'écu est de trois liv-
res, valeur numéraire فلان سكه‌نك قيمت اعتباريسى شو
قدر غروشدر

On dit substantivement, Le numéraire, pour dire, la quan-
tité d'argent monnayé *A.* نقد pl. نقود *P.* نقد روان *T.*

|| Le numéraire est fort augmenté en France depuis un siècle فرانسده یوز سنه‌دنبرو نقودك تكثّر وتزایدی وار در || اقچه

NUMÉRAL. Qui désigne un nombre *A.* عددیّ *P.* عدد نما *T.* صایی كوسترن - حروف عددیّه || Lettres numérales اعداده دالّ اولان حروف

NUMÉRATION. Action de compter *A.* حساب *P.* شمار *T.* صایمه || Les principes de la numération اصول حساب

NUMÉRIQUE. Qui a rapport aux nombres *A.* عددیّ *P.* شمار متعلّق *T.* صایی‌یه متعلّق || Rapport, opération numérique نسبت عددیّه وعدده متعلّق بر عمل

NUMÉRIQUEMENT. En nombre exact *A.* عدداً - من جهة العدد *P.* در شمار *T.* صاییده || Trente témoins qui se répètent, n'en font souvent qu'un ou deux numériquement اوتوز نفر شاهد همنفس اولدرق تقریر شهادت ایتدكلری حالده صاییده اكثریا بر ویاخود ایكی شاهد اعتبار اولنور

NUMÉRO. Il se dit d'un chiffre qu'on met sur quelques choses pour les reconnaître *A.* رقم pl. ارقام *P.* نشان شمار *T.* صایی نشانی || Le numéro de la page صحیفه‌نك رقمی d'un tel ballot فلان دنككك رقمی

NUMÉROTER. Mettre le numéro *A.* وضع الرقم - ترقیم *P.* رقم زدن - نشان شمار زدن *T.* صایی نشاننی قویمق || On n'a pas numéroté ces pièces بو اوراق اوزرینه وضع رقم اولنمامشدر

Numéroté. *A.* مرقم - مشار بالرقم *P.* رقمزده *T.* رقملنمش - صایی نشانیله نشانلنمش

NUMISMATIQUE. Qui a rapport aux médailles antiques *A.* متعلّق بدراهم المتقدّمین || Science numismatique دراهم متقدّمینه متعلّق اولان علم

NUMISMATOGRAPHIE. Description des médailles antiques *A.* وصف الاحوال الدراهم المتقدّمین

NUNCUPATIF. T. de Jurispr. Il se dit d'un testament fait de vive voix *A.* وصیّت - شفاهاً وصیّت *P.* لساناً وصیّت سپارش *T.* اغزدن وصیّت كرده از زبان

NUPTIAL. Qui est relatif au mariage *A.* نكاحیّ - عروسیّ || Robe nuptiale لباس عروسی bénédiction دعای نكاح Le lit nuptial فراش نكاحی فراش عروسی Souiller la couche nuptiale دنس خیانت ایله تلویث - لكه‌دار لوث خیانت ایتمك ایتمك

NUQUE. Le creux qui est entre la tête et le chignon du cou *A.* نقرة pl. نقار - خاتم القفا *P.* بن قفا *T.* قفا چقوری - فلانك || Il lui donna un coup d'épée sur la nuque اكسه چقوری نقره‌ٔ قفاسنه حوالهٔ ضربهٔ شمشیر ایلدی Appliquer un cautère sur la nuque یاقی اورمق - قفا چقورنده یاقی آچمق

NUTRITIF. Qui nourrit *A.* مغذّی *P.* پرورشده - غدا آور *T.* بسلییجی || Ce remède est purgatif et nutritif منقّی ومغذّی بر دوا در Faculté nutritive *A.* قوّة غاذیة *P.* قوّت پرورش *T.* بسلییجیلك قوّتی

NUTRITION. Fonction naturelle par laquelle le suc nourricier est converti en notre propre substance *A.* بدل ما یتحلّل || Cela sert à la nutrition des parties بدنه بدل اجزای بوشیٔ ما یتحلّل اولور Les parties de l'aliment qui servent à la nutrition غدانك بدل ما یتحلّل اولمسنه صالح اولان اجزا

NYCTALOPE. Celui qui voit mieux la nuit que le jour *A.* اخفش *P.* روز كور *T.* كوندزده كوزی فرسز

NYCTALOPIE. Maladie des yeux qui fait qu'on voit mieux la nuit que le jour *A.* خفش - بصر باللیل دون النهار *P.* روز كوری *T.* كوندزده كوز فرسزلكی

NYMPHE. Les païens appelaient ainsi certaines divinités fabuleuses, qu'ils représentaient sous la figure de jeunes filles *A.* جنّة pl. جنّات *P.* پری *T.* اجنّی

On appelle ainsi en Poésie, une jeune fille ou femme belle et bien faite حسن پریزاد

O

O. La lettre O. – On dit proveb. d'un homme qu'on regarde comme inutile, que c'est un o en chiffre *A.* كصفر الزاید *T.* صفر زاید مشابه‌سنده در

Ô. Interjection *A.* یا - ایا - ایها - هیا *P.* ای *T.* ای || Ô temps! ای زمان Ô qu'il est difficile de se modérer dans une grande fortune! ایا وقت اقبالده قاعدهٔ اقتصاده رعایت

نه مشکل شیدر

OBÉDIENCE. Obéissance. Il ne se dit que des religieux *A.*
طاعت *P.* سر فروبی *T.* باش اکمه || Le supérieur a com-
mandé à ce religieux en vertu de sainte obédience برمقتضای
فریضهٔ طاعت فلان راهبه شیخی طرفندن توصیه وسپارش
اولندی

Il se dit aussi, du congé par écrit qu'un supérieur donne à
un religieux, pour aller en quelque endroit *A.* کتاب الاذن
P. دستور نامه - اذننامه *T.* اذن تذکرهسی || Il ne saurait
partir sans obédience اذن تذکرهسی آلمدقچه عزیمت ایدهمز

OBÉIR. Se soumettre à la volonté d'un autre *A.* اطاعت -
سر - فرمانبری نمودن *P.* انطیاع - اتباع - امتثال - انقیاد
اطاعت *T.* رام ومنقاد شدن - سرفروبی کردن - فرو بردن
باش اکمک - تبعیت ایتمک - ایتمک || Obéir à Dieu
خدای متعالک امرینه اطاعت ایتمک aux lois وضع
اولنان قوانین واحکامه سر فرو بردهٔ امتثال وتبعیت اولمق
aux magistrats حکامه ایفای وجیبهٔ اطاعت ایتمک Il n'o-
béit pas aux arrêts صادراولان اوامر واحکامه اطاعت ایتمز
Obéir à Justice حکم شرعی‌یه اطاعت ایتمک Il sait bien se
faire obéir ناسی حکمنه مطاع ایتدرمنک طریقنی بیلور ||
s'est fait obéir par force ناسی حکمنه جبرا مطاع ایتدردی -
حکمنی جبر وزور ایله انفاذ ایتدردی Il obéit aveuglément
علی العمیا سر فرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولور Pour bien
commander, il faut avoir obéi لایقی اوزره اجرای حکم وحکومته
کسب لیاقت ایتمک مقدما مسلک تبعیت واطاعته
سلوک ایلمکه متوقفدر - On dit, Obéir à la force غلبهٔ قوته
ایجاب حکم غالبه - سر فرو ایتمک Obéir à la nécessité
ضرورت - مقتضای حاله تابع اولمق - حاله تبعیت ایتمک
حاله اظهار طوع ورضا ایتمک

On dit figur., qu'il faut que les passions obéissent à la raison,
pour dire, qu'il faut que les passions soient assujetties à la raison
عقله محکوم اولمق - نفس امّاره حکم عقله تابع اولملو در
امراض نفسانیه حکم عقله منقاد ورام اولمق - اقتضا ایدر
واجبات اموردندر

Il signifie aussi, être sujet d'un prince *A.* تبعیت *P.* زیر
بر پادشاهک *T.* زیر حکومت بودن - دست حکومت بودن
Les provinces || بر پادشاهه تابع اولمق - رعایاسی اولمق
qui obéissent au Roi پادشاهک زیردست حکومتنده اولان
پادشاهه تابع اولان مملکتلر - ممالک وایالات Les peu-
ples qui obéissaient à l'Empire Romain مقدما دولت رومائیونه
دولت رومانیه رعایاسندن - تابع اولان ملل واقوام
معدود اولان

En parlant d'un cheval qui se laisse manier aisément, on dit,
qu'il obéit à l'éperon, à la main *A.* طوع العنان - سهل العنان -
دیزکین آلورات *T.* رام - سبک عنان *P.* سهل الانقیاد - منقاد

Il se dit figur. des choses inanimées, et signifie, céder, plier
A. انعطاف بالسهولة - انطیاع بالسهولة *P.* رام گشتن *T.*
چلیک L'acier obéit plus que le fer || قولایلق ایله اکلمک
دموردن زیاده سهل الانطیاعدر Du fer qui obéit sous le mar-
teau چکیچ آلتنده سهل الانعطاف اولان دمور Une lame
d'épée qui obéit قولای - سهل الانعطاف اولان قلج یلمانی
اکلور

OBÉI. *A.* مطاع - متبوع *P.* فرمانبری *T.* مظهر اطاعت اولنمش

OBÉISSANCE. Action de celui qui obéit *A.* مطاوعت -
سر - فرمانبرداری - فرمانبری *P.* تبعیت - انقیاد - اطاعت
اطاعت *T.* فروبی || Grande obéissance اطاعت عظیمه
humble اطاعة بالتواضع prompte سرعت اطاعت entière
علی العمیا تبعیت aveugle اطاعت کامله parfaite اطاعت تامه
Rendre obéissance ایفای رسم انقیاد ومطاوعت Le fils doit
obéissance à son père ولدک پدره اطاعتی لازمهٔ ذمتدر

On dit, Vivre sous l'obéissance d'un prince, pour dire, être
sous sa domination بر - بر پادشاهک زیر تبعیتنده اولمق
پادشاهه تابع اولمق Il a réduit, il a rangé cette province
sous son obéissance بو مملکتی تحت تبعیتنه ادخال ایتدردی -
بر سلک حکومتنه Se soustraire à l'obéissance d'un prince
کمسنه زیر حکومتنده اولدیغی پادشاهک دائرهٔ تبعیتندن
اولدیغی پادشاهه اطاعتدن گردنپیچ عدول - خروج ایتمک
وانصراف اولمق Dans toutes les terres, dans tous les pays
de l'obéissance du Roi پادشاهه تابع اولان جمیع ممالک
واراضیده

On dit aussi, Prêter obéissance à un prince, pour dire, se
soumettre à son obéissance *T.* بر پادشاهه عرض تبعیت ایتمک
Et être sous l'obéissance de père et de mère, pour dire, être
soumis à leur autorité ابوینک زیر حکومتنده اولمق

Il signifie aussi, la disposition, l'habitude d'obéir *A.* تسلیمیت -
رضاجوبلق *T.* رضاجوبی *P.* تبعیت || Obéissance aveugle

تسليميّت ولديّه filiale على العميا رضاجويى وتسليميّت
servile عبيدانه رضاجويلق ـ تبعيّت عبيديّه Faire voeu de
pauvreté, de chasteté et d'obéissance رسوم عفاف ومسكنت
ـ وقواعد رضاجويى وتسليميتك وقايه‌سنى عهد ايتمك
عهد ونذر ايتمك

OBÉISSANT. Qui obéit *A.* مطيع ـ منقاد ـ تابع *P.* فرمانبر ـ
فرمانبردار *T.* اطاعتلو ‖ Un fils obéissant ولد مطيع Des sujets
obéissants رعايا مطيع ومنقاد Il a toujours été très-obéissant
aux ordres du prince اوامر عليّه‌يه هر حالده مطيع ومنقاد
ايدى ـ On dit par formule de civilité, Votre très-humble et
très-obéissant serviteur بندهٔ كمينهٔ تامّ ـ بندهٔ احقر فرمانبرلرى
الانقيادلرى

Il se dit figur. dans les choses morales, et signifie, soumis
A. تابع ـ محكوم ـ منقاد *P.* رام ‖ Rendre ses passions obéis-
santes à la raison نفس امّاره‌يى عقله محكوم ورام ايتدرمك ـ
حكم عقله تابع قلمق

Il se dit aussi en perlant des animaux *A.* سهل ـ ذلول
الانقياد *P.* رام *T.* يواش ‖ Un chien bien obéissant خيلى
مرتبه رام وذلول بر كلب

Et des choses inanimées, et signifie, qui cède, qui se plie
facilement *A.* ليّن ـ سهل الانطياع ـ سهل الانعطاف *P.*
نرم ـ رام *T.* قولاى اكيلور ـ يومشق ‖ Du cuir obéissant يومشق
درى De la matière obéissante بر نوع مادّه سهل الانعطاف

OBÉLISQUE. Espèce de pyramide qu'on élève pour servir de
monument public *A.* نصيبة pl. انصاب ـ اناصيب *P.* ميل ـ
نشانده *T.* ميل ـ ديكيلى طاش ـ ديكيلى ميل ‖ Les obélis-
ques qui sont à Rome ont été apportés d'Egypte اليوم رومادّه
موجود اولان ديكيلى طاشلر مصر جانبندن جلب اولنمشدر
Dresser, ériger un obélisque نصب نصيبه ايتمك ـ بر ديكيلى
طاش ديكمك

OBÉRER. Endetter *A.* تحميل الدين *P.* بار وام بر نهادن
T. بورج يوكلتمك

S'OBÉRER. *A.* تحمّل الدين ـ استحمال الدين *P.* بار وام
كشيدن *T.* بورج يوكلنمك ‖ Je crains de m'obérer تحمّل
بار ديوندن خوف ايدرم

OBÉRÉ. *A.* مديون ـ مستغرق فى الديون *P.* وامكش ـ
بار ديون ـ متحمّل گرفتار ديون *T.* بورجلو ‖ Une succes-
sion obérée بر تركه مديون بر une famille مستغرق ديونه
خاندان Un État obéré بر دولت مديون ـ زير بار ديونده
ديون كثيره‌يه گرفتار اولان ـ مضطرب الاحوال بر دولت
بر دولت

OBÉSITÉ. Excès d'embonpoint *A.* فرط السمانة *P.* فربهىْ
اشورى سموزلك *T.* بى اندازه

OBIER, ou **AUBIER.** Arbre *A.* غضاة pl. غضا *P.* تاغ *T.*
سكسك آغاجى ـ داغدغان آغاجى

OBJECTER. Apporter comme raison contraire, comme réfuta-
tion *A.* تعريض ـ اعتراض *P.* اعتراض آميز گفتن سخن *T.*
سوز قارشولمق ‖ On peut objecter de bonnes raisons à cette
hypothèse على طريق الفرض بسط ايلديككز كلامه دلايل
معقوله ايله اعتراض اولنمق ممكندر Je sais bien tout ce que
vous pouvez y objecter اول بابده بسط ايده بيله‌جككز
كافّهٔ تعريضات معلومدر Vous m'objecterez peut-être que...
شايد بو وجهله اعتراض ايده‌جكسكز كه On lui objectera
sa jeunesse حداثت سنّنى بيان ايله اعتراض ايده‌جكلردر

OBJECTÉ. *A.* رهين الاعتراض *P.* اعتراض كرده *T.* سوز ايله
قارشولنمش

OBJECTIF. Il se dit de celui des verres d'une lunette qui est
tourné vers l'objet *T.* دوربينك مقصود طرفنه باقن شيشه‌سى
‖ L'objectif de cette lunette ne vaut rien دوربينك مقصود
طرفنه باقن شيشه‌سى ايشه برامز

OBJECTION. Difficulté qu'on oppose à une proposition *A.* اعتراض
pl. اعتراضات ـ تعريض pl. تعريضات *P.* سخن اعتراض
آميز *T.* سوز قارشولمه ‖ Cette objection est forte بو بر اعتراض
قويدر est sans réplique بو اعتراضه جواب يوقدر ـ بو اعتراض
ابيتمز est nulle جواب قبول ايتمز ـ بو اعتراض ما لا يعنيدر
ingé- بو اعتراض اكيد در واهيدر بيمآلدر pressante, subtile
nieuse بر اعتراضدر insoluble اعتراض مخيّلدر متنع الحلّ
Faire une objection بر اعتراض در ميان ايتمك résoudre
بسط اولنان بر اعتراضى حلّ ايتمك Répondre à une objection
سرد اولنان اعتراضه مقابله ايتمك ـ اعتراضه جواب ويرمك
Insister sur une objection بر كمسنه در ميان ايلديكى اعتراضك
محلّ اوزرينه اصرار ايتمك Il n'y a pas d'objection à cela
بو اعتراض دكلدر Cette objection-là se détruit d'elle même
اعتراض خود بخود ساقط اولور

On appelle figur., Une objection rebattue, celle qui a été
souvent proposée, et à laquelle on a entièrement répondu *T.*

اعتراض اولنمش وجرح ردّ بالدفعات || Vous nous apportez là des objections rebattues, cent fois réfutées بودفعه در میان ایلدیککک اعتراضات مقدما مباحثه‌لری سبقت ایتمش وهزار کرّه ردّ وجرح اولنمش اعتراضات قبیلندندر

OBJET. Tout ce qui s'offre à la vue *A.* صورت pl. صور || Objet agréable صورت مطبوعه De cet endroit, on découvre les plus beaux objets du monde بومحلدن دنیانک الطف واحسن صورتلری مشاهده اولنور Je ne sais quel objet a frappé mes yeux کوزمه عکس انداز ظهور اولمش صورت نه اشته بر Voilà un vilain, un horrible objet اولدیغنی بیلمم صورت کریهۀ دهشتفرما

Il se dit aussi de ce qui affecte les sens en général *A.* مدرک pl. مدرکات ـ محسوس pl. محسوسات || Les objets des sens مدرکات حواس Les couleurs sont les objets de la vue الوان قوّت باصره‌نک محسوساتندندر Le son est l'objet de l'ouïe, les saveurs sont l'objet du goût, et les odeurs, l'objet de l'odorat صدا سامعه‌نک واجناس طعوم ذائقه‌نک وروایح وفوایح شامّه‌نک مدرکات ومحسوساتیدر

Et de ce qui affecte les facultés de l'âme *A.* موقوف علیه *T.* مطلوب || Le vrai est l'objet de l'entendement قوّت فاهمه‌نک موقوف علیهی حقیقتدر Le bien est l'objet de la volonté خیر در ارادهنک مطلوبی ـ Il se dit encore de tout ce qui sert de matière à une science, à un art || Le corps naturel est l'objet de la physique علم طبیعینک موقوف علیهی جسم طبیعیدر La logique a pour objet les opérations de l'entendement علم منطقک موقوف علیهی فهم وادراکه متعلق اولان اعمالدر Chaque science a son objet هر علمک بر موقوف علیهی وار در elle se doit borner à son objet هر علم موقوف علیهنه منحصر اولمق اقتضا ایدر

Objet, se dit aussi de tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action *A.* موقع ـ ما به *P.* جا *T.* محل || Être l'objet de la raillerie موقع هزل واستهزا اولمق de la médisance محل لوم ومذمّت اولمق de la calomnie محلّ ذلّ وحقارت موقع غمز وافترا اولمق du mépris L'objet de son amour مابه عشق ومحبّتی de sa passion مابه هوا وهوسی Objet de pitié محلّ رحم وشفقت de tristesse, d'affliction محلّ اندوه والم

Il signifie aussi, le but, la fin qu'on se propose *A.* مقصد ـ مقصود ـ غرض *P.* نظرگاه *T.* مرام || Cet homme n'a pour objet que sa gloire, que sa fortune بو آدمک مقصودی انجق تحصیل شان واقبال وکسب ثروت ومالدر La poésie a pour objet de plaire et d'instruire فنّ شعرک غرضی تطییب طبیعت وتعلیم هنر ومعرفتدر L'objet que je me propose منویٔ ضمیرم اولان مقصد وغرض اشته مقصودم Voilà mon objet بو در Remplir son objet بر کمسنه مقصودینه ظفریاب اولمق Quel est l'objet de cette démarche? بو کونه حرکتدن غرض ومقصود ندر Discours sans objet مقصوددن خالی بر کلام

OBJURGATION. Reproche violent *A.* توبیخ شدید *P.* سرزنش *T.* چیقش ـ آزارلمه

OBLATION. L'action d'offrir quelque chose à Dieu *A.* اهدا ـ اهداء النسیکة ـ الهدیٔ || Jésus-Christ, étant sur la croix, fit une oblation de lui-même à son Père حضرت عیسی عود الصلیب اوزرنده ایکن نفس مبارکنی فی سبیل ابه نسیکه اولەرق اهدا ایلدی

Il se dit aussi, des choses qui sont offertes à Dieu *A.* نسیکة pl. نسایک ـ هدیّ || Les prêtres ne vivaient autrefois que d'oblations قدیمده رهبان طائفه‌سنک مدار معاشی نسایکدن عبارت ایدی

OBLIGATION. L'engagement où l'on est par rapport à différents devoirs de la vie civile *A.* وجیبة ـ واجبة pl. واجبات ـ واجبة الحال ـ ذمّت pl. ذمم ـ واجبة الذمّة *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه واجب اولان شیٔ || Satisfaire aux obligations de son état بر واجبات حالنی ایفا ایتمک à toutes ses obligations بر کمسنه عهده‌سنده اولان کافۀ واجباتنی ادا ایتمک S'acquitter des obligations d'un bon citoyen صحیح بر ابن بلدک اوزرینه اداسی لازم اولان ذمم وواجباتنی تأدیه قلمق Les obligations d'un père envers ses enfans, et des enfans envers leur père والد طرفندن اولاد حقنه واولاد طرفندن والد حقنه رعایتی واجب احکام اولان احوال C'est une obligation de droit naturel طبیعیه‌نک واجباتندندر

Et l'engagement où l'on est par rapport à la religion *A.* احکام فریضة pl. فرایض || Une obligation de droit divin الهیّه مقتضاسندن بر فریضه ـ عید مفروض Fête d'obligation فرض قبیلندن اولان بر عید Cela est d'obligation stricte متحتّم الادا در

Il se dit aussi de l'engagement qui naît des services, des
bons offices qu'on a rendus à quelqu'un A. منت pl. منن -
ممنونيّت P. منتدارى T. ممنونلق || Il vous a obligation de
la vie سلامت جانى ايچون سنك منتك آلتنده در -
سلامت نفسى ايچون ممنون همّتكدر Il prétend ne vous avoir au-
cune obligation طرفكه موجب منّت اولهجق بر سبب
اولمديغنى ادّعا ايدر C'est une nouvelle obligation que je vous
ai بوكيفيّت اوزريمه يكيدن تحميل جميلهٔ منّتى موجب
اولمش حالاتدندر - بنى يكيدن منّتدار ايلدى Je lui en
aurai une grande obligation اول بابده عظيم مرتبه منّتى
ممنونى اولهجغم - آلتنده اولهجغم دركار در Je lui en aurai
obligation toute ma vie الى آخر العمر زير بار منّتى اولهجغم
متنفّس انفاس حيات اولدقچه ممنون لطفى - دركار در
اولهجغم Je lui en ai autant d'obligation que si la chose avait
réussi مصلحت بتمش كبى ممنون لطف وهمّتى يم C'est
un homme à qui j'ai les plus grandes obligations منن فراوانى
آلتنده اولديغم بر آدمدر

Il se dit aussi de l'acte public par lequel on s'oblige par-devant notaire de payer une certaine somme A. تمسّك pl.
تمسّكات P. وامنامه T. دين تمسّكى || Une obligation de dix
mille francs اون بيك غروشلق برقطعه دين تمسّكى Il
lui en a passé obligation par-devant notaire كاتب شرع
معرفتيله تمسّك ويردى - حضورنده اعطاى تمسّك ايلدى
Une obligation n'est pas exécutoire si elle n'est scellée تمسّك
كاتب شرعك مهريله مهور اولمينجه معتبر دكلدر Cette ob-
ligation est payable en tel temps بو تمسّك فلان وقتده
ادا اولنمق اوزره مشروطدر Prêter de l'argent par obligation
با تمسّك اقچه ادانه ايتمك Endosser une obligation d'un
à-compte qu'on a reçu على الحساب مقبوض اولان اقچهنك
مقدارينى ظهر تمسّكده قيد ايتمك Rendre une obligation
تمسّكك - تمسّكى ادا ايتمك acquitter تمسّكى ردّ ايتمك
اقچهسنى ادا ايتمك - On dit, Faire honneur à ses obliga-
tions, pour dire, payer ses promesses بر كمسنه تمسّكنك
اعتبارينى وقايه ايتمك

OBLIGATOIRE. Qui a la force d'obliger suivant la loi A.
ناچار P. ملزم الذمّة على - موجب الكفالة - ملزم العهد
ايجاب كفالت || Lettres obligatoires مجبور ايتدريجى T. ساز
الزام ذمّت ايدن Causes obligatoires ايدن مكاتيب واوراق
علل واسباب Ce traité est obligatoire بو عهدنامه ملزم
ذمّتدر

OBLIGEAMMENT. D'une manière obligeante A. بتطييب الخاطر
P. خاطر سازانه - خاطر پرورانه - دلنوازانه T. كوكلى خوش
ايدەرك || Il m'a reçu obligeamment دلنوازانه بكا معاملهٔ
ايلدى ايله تلقى Il parle obligeamment de vous سنك
ايدر كلام سوق ايله دلنوازانه كلمات حقّكه Il en a usé
fort obligeamment à mon égard حقّمه بتطييب الخاطر معامله
بكا دلنوازانه معامله ايلدى - ايلدى

OBLIGEANCE. Penchant à obliger A. حفايت - سعى الى
كوكل ياپمغه استك T. خاطر پرورى P. تطييب القلوب

OBLIGEANT. Qui aime à obliger A. حافى - مطيّب القلوب
P. دلنواز - خاطر پرور - خاطر شناس T. كوكلى خوش
ايديجى || C'est un homme extrêmement obligeant غاية الغايه
مكرم ودلنواز خاطر شناس آدمدر Civil et obligeant Humeur
obligeante تطييب قلوبه مايل بر مزاج - شيمهٔ خاطر پرورى
Il a des manières obligeantes تطييب قلوبى مستلزم اطوار
واوضاع مرغوبه ايله مألوفدر Il lui parle d'un ton fort obli-
geant فلانه اداى دلنوازانه ايله تكلّم ايدر Un accueil obligeant
تطييب قلبى موجب معاملهٔ جميله ايله اولان تلقى Il ne lui
a pas dit seulement une parole obligeante تطييب قلبى
موجب اولهجق حرف واحد بيله سويلمدى

OBLIGER. Lier par un acte A. الزام العهد - الزام - تكفيل
تعهّد ايتدرمك T. متعهّد كردانيدن P. الزام الذمّة - الكفالة
|| Son contrat l'oblige à cela عقد ايلديكى مقاوله حجّتى
اوزرينه الزام عهد ايدر S'obliger solidairement يكديگره كفيل
كاتب شرع par-devant notaire اولهرق التزام تعهّد ايتمك
محضر كاتب شرعده التزام عهد - حضورنده تعهّد ايتمك
S'obliger corps et biens مالاً وبدناً التزام كفالت ايتمك
بر كمسنه نفس ومالنى تحت كفالته ادخال - ايتمك
Faire obliger le mari et la femme زوج ايله زوجهيى ايتدرمك
تكفيل ايتدرمك Il est obligé par le contrat de faire telle
chose مقاوله سندى موجبنجه فلان شيئه متعهّد در - متكفّلدر

Il signifie aussi, imposer obigation de dire ou de faire quel-
que chose A. ايجاب - الزام الذمّة على P. واجب كردن -
|| واجبهٔ ذمّت قلمق T در ذمّت الزام كردن La loi natu-
relle et la loi divine nous obligent à honorer père et mère كرك
احكام طبيعيّه وكرك اوامر الهيّه والدين حقنه ايفاى مراسم

توقیر واحترامی ذمتمزه الزام ایدر Les sujets sont obligés d'obéir au Prince زیر دستان ورعیتك پادشاهه اطاعتی واجبهٔ ذمتدر Votre devoir vous y oblige وظیفهٔ حالك شونی ایجاب ایدر Les fidèles sont obligés d'obéir à l'Église مؤمنینه کوره شرع ودینه اطاعت واجبهٔ ذمتدر La justice nous oblige à restituer ce qui ne nous appartient pas مقتضای عدل وحقانیت مالمز اولمیان شیئك صاحبنه ردینی ایجاب ایدر On l'a obligé à cela malgré lui بو شیئی خواه ونا خواه ذمتنه الزام ایتدردیلر ـ بو شیئه جبراً وکرهاً فلانی مضطر ایلدیلر

Il signifie encore, porter, engager à ... A. اضطرار ـ الجاء ـ اجبار P. نا چار کردن ـ محتاج کردن T. مجبور قلمق || Ses exhortations, ses persuasions m'ont obligé à faire ... بسط ایلدیکی کلمات ملزمه وترغیبات عدیده تقریبیله بوکا مضطر اولدمکه L'envie de parvenir l'a obligé d'étudier تحصیل رتبه آرزوسی فلانی تدرس وتعلمه الجا ایلدی Quelle raison vous oblige à faire ce que vous faites? ایتدیککك حرکته سنی مضطر ایدن ندر Ce que l'on dit l'obligea à changer d'avis سویلنان صحبتلر فلانی تبدیل نیته محتاج ایتمشدر Vous m'obligerez à me fâcher بنی طارلمغه مجبور ایده‌جکسك ـ محتاج ایده‌جکسك

Il se dit aussi dans le sens de rendre service, faire plaisir A. تحمیل المنة P. منتدار کردن T. ممنون قلمق || Il m'a obligé dans mon besoin وقت ضرورتمده بنی ممنون ایلدی Vous m'obligez extrêmement, infiniment بکا غایة الغایه تحمیل ومنتدار ایتمش اولورسك ـ بنی فوق الغایه محجوب ـ جمیلهٔ منت ایتمش اولورسك C'est un honnête homme, il oblige de bonne grâce très-promptement برا هل عرض آدم اولمغله خلقی خلقه ممنون ایلمکده سرعت همتی درکار در Il fait gloire d'obliger تحمیل منت ایلمکی سبب افتخار ایدر Il oblige tout le monde کار وپیشه‌سی عامّه‌یه تحمیل ـ عامّه‌یی ممنون ایدر Vous m'obligerez beaucoup de me recommander à mes juges جمیلهٔ منت ایتمکدر مصلحتمی رؤیت ایده‌جك حکام وقضات طرفنه بنی توصیه ایتسه‌ك بغایت منتدار ایتمش اولورسك

Obligé. A. متعهد ـ متکفل P. تعهد کرده T. متعهد اولمش A. مضطر ـ مجبور P. نا چار T. محتاج A. ممنون P. منتدار T. منت آلتنده اولان || Je vous suis fort obligé de votre attention, de la peine que vous avez prise صرف ایلدیککك همت وارتکاب ایلدیککك تعب وزحمت ایچون بغایت ممنون اولدم

OBLIGÉ. Acte passé entre un apprenti et un maître, sous des conditions réciproques A. کتاب المشارطه بین المعلم والتلمیذ P. شرطنامه در میان استاد وشاکرد T. استاد ایله شاکرد آره‌سنده اولان مقاوله سندی

OBLIQUE. Qui est de biais, ou incliné A. منحرف ـ منحنی ـ متمایل ـ منعرج P. کج ـ خم T. بوکری ـ اکلمش || Ligne oblique خط منحرف Couper un cône par une section oblique بر شکل مخروطی‌یی منحنیاً قطع ایتمك Sphère oblique کرهٔ منعرجه Les rayons du soleil sont plus obliques en hiver qu'en été اشعهٔ شمسك انحراف وانحناسی وقت شتاده زیاده در ـ صیفدن زیاده اولور تمایلی قیشده

On dit figur. Moyens, voies obliques, c'est-à-dire, détournés, suspects A. طرق مجنفة ـ طرق ووسایل ملتویه P. راه کج ـ ره نا راست T. طولاشق یوللر ـ اکری بوکری یوللر ـ Conduite oblique ـ رفتار کج ـ سلوك وحرکت نا راست صاپق یوللر

Et louange oblique, pour dire, une louange où la personne louée n'est pas expressément nommée A. مدح بالایما T. طولایی مدح ـ On dit aussi dans ce sens, Accusation oblique A. اتهام بالایما T. طولایی ایما

OBLIQUEMENT. De biais A. متمایلاً ـ منحنیاً ـ منحرفاً ـ منعرجاً P. کج T. بوکری اولدرق || Une ligne tirée obliquement خط منحرفاً کشیده اولمش Le Zodiaque coupe obliquement l'équateur منطقة البروج مدار استوایی منحنیاً قطع ایدر Figur. D'une manière frauduleuse A. متجانفاً ـ منعدلاً عن طریق الرشاد P. کج رفتارانه T. اکری اولدرق ـ طوغریدن صاپرق || Cet homme ne va pas droit en besogne, il va toujours obliquement en tout ce qu'il fait بو آدم ایشنده استقامت اوزره یوریمیوب جمیع افعالنده طریق سداددن عدول ایدر ـ طوغریدن طوغری‌یه وارمیوب دائما صپه یوللره سلوك ایدر

Il signifie aussi, indirectement A. بالایما T. طولایی || Louer, blâmer obliquement طولایی مدح وثنا یاخود لوم وتعییب ایتمك

OBLIQUITÉ. T. de Mathém. Inclination d'une ligne, d'une sur-

face sur une autre *A.* ممايلت *P.* گرايش *T.* اكلش || L'obliquité d'une ligne خطك ممايلتى

OBLITÉRER. Effacer insensiblement *A.* تطليس *P.* فرسودن - حروف منطلسه *T.* سيلمك || Des caractères oblitérés سيلنمش يازو

OBLONG. Qui est beaucoup plus long que large *A.* مستطيل *P.* دراز گونه *T.* صراحى قطعه - سوبو - طولانى || Un jardin oblong طولانى بر باغچه Une place oblongue مستطيل الشكل بر عرصه

OBOLE. C'était autrefois le nom d'une petite monnaie *A.* فلس pl. فلوس *P.* پشى *T.* پول - منقر - On l'emploie encore pour marquer un très-petit prix || Je n'en donnerai pas une obole بوكا بر منقر بيله ويرمم

OBOMBRER. Couvrir de son ombre *A.* تظليل *P.* سايه انداختن *T.* كولكه‌لندرمك

OBOMBRÉ. *A.* مستظل *P.* سايه‌دار *T.* كولكه‌لنمش

OBREPTICE. T. de Chancellerie, qui se dit des lettres dans l'exposé desquelles on a caché quelque fait essentiel, pour obtenir par surprise une grâce *T.* واجب الانها بر ماده‌نك برماده مسكوت عنه - تركيله حيلهٔ تحصيل اولنمش برات ترك .اولندرق بر تقريب تحصيل اولنمش برات

OBREPTION. Réticence d'un fait qui rend les lettres obreptices *T.* واجب الانها بر ماده‌نك مسكوت عنه تركى حيله‌سى || Il y a obreption dans ces lettres. بو براتده واجب الانها بر ماده‌نك مسكوت عنه تركى حيله‌سى وار در

OBSCÈNE. Qui blesse la pudeur *A.* فاحش - بذئ - رافث *P.* بيحيا - بى پرده *T.* عارسز || Ce poète est obscène بو شاعرك شعرنده فحش ورفث وار در Chanson obscène عارسز تركى - اغنيهٔ فاحشه Il y a quelque chose d'obscène dans ce tableau بو تصويرده بر كونه وضع فاحش وار در - Mot obscène, Paroles obscènes *A.* فحش pl. فحشيات - قول فاحش pl. اقوال فاحشة *P.* رفث - گفتهٔ بيعار وحيا *T.* عارسز سوز

OBSCÉNITÉ. Parole, action qui blesse la pudeur *A.* رفث - فحش - بذائت *P.* بيحيايى - بى پردگى *T.* عارسزلق || Il y a de l'obscénité dans ce discours بو كلامده فحش وبذائت وار در

OBSCUR. Ténébreux, qui n'est pas éclairé *A.* مظلم *P.* تاريك - تار *T.* قره‌كو || Lieu obscur محل مظلم antre مغارهٔ تاريك وتار قره‌كو زندان - حبسخانهٔ تاريك وتار Prison obscure مظلمه شب - شب ديجور *P.* ليلهٔ مدجان - ليلهٔ مظلمه *A.* nuit هوا - هواء مظلم *A.* Temps obscur قره‌كو كيجه *T.* تاريك بولانق هوا - قره‌كو هوا *T.* هواى تيره وتار *P.* غاسم On dit, Il fait obscur, pour dire, que le temps est bas, que l'air est obscur هوا تيره وتار در - هواده كدورت وار در - هوا بولانقدر

OBSCUR, se dit aussi des couleurs qui réfléchissent peu de lumière *A.* كدر *P.* تيره *T.* نفام - قرامتق - قويى - طونق || Couleurs obscures الوان كدره قويى رنكلر - بوز Bleu obscur ازرق كدر - تيره - مانى - قويى مانى - بوز مانى - قرامتق مانى - Clair-obscur. V. Clair.

Figur. Ce qui n'est pas bien clair, ce qui est difficile à entendre *A.* غامض - معقد - مغلق - مبهم - مشتبه - غير صريح *P.* پوشيده - دشوار گشا *T.* قپانق || Discours obscur كلام مبهم passage, livre فقرهٔ غامضه وكتاب غامض En termes obscurs تعبيرات مبهمه ايله La glose de ce livre est plus obscure que le texte بو كتابك شرحى متنندن زياده غامض ومشتبهدر Cet auteur est obscur بو مؤلفك سبكنده غامضتى التزام ايدر Il affecte d'être obscur غامضت وار در Les oracles étaient obscurs هاتف غيبك خبرلرى مبهم ومشتبه ايدى

OBSCUR, signifie aussi, caché, peu connu *A.* خامل - خامن - مغمور - الذكر *P.* گمنام - بى نام وشان *T.* بللورسز - آدى حال خمول وگمناميده || Il mène une vie obscure باتقين كچينور

On dit dans le même sens, Vertu obscure فضيلت خفيه Mérite obscur أهليت خفيه

Et qu'un homme est d'une naissance obscure, né de parens obscurs, d'une famille obscure *A.* مغمور - مؤتشب النسب - مجهول النسب *P.* گمنسب - گمزاد *T.* صوى صو پى بللوسز

OBSCURCIR. Rendre obscur *A.* اظلام - اغسام - ايراث الكدورة *P.* تيره ساختن - تيرگى آوردن - خيره وتار كردن *T.* بولاندرمق - طومانلتمق || Les nuages obscurcissent le jour بلودلر هوايه ايراث غسم وكدورت - سحب وغيوم مظلم دوا در Les vapeurs تراكم سحب اغسام هوايى مستلزمدر - ايدر

obscurcissent l'air تراکم ابخره هوایه موجب کدورت اولور
— On dit Figur., Quand l'entendement est obscurci par les passions قوت مدرکه امراض نفسانیه‌نک استیلاسی تقریبیله
کسب کدورت ایلدیکی حالده Cela a beaucoup obscurci sa gloire بو حالت فلانک پرتو اقبالنه ایراث کدورت
ایلدی Sa gloire s'est obscurcie peu à peu پرتو شان واقبالی
رفته رفته کسب کدورت ایتمشدر Quand la raison vient à s'obscurcir عارضهٔ کدورت عقله استیعاب ایلدیکی حالده
عقل بولاندیغی حالده —

Il se dit aussi figur. pour Rendre difficile à entendre *A.* اغلاق — تغمیض *P.* دشوار گشا ساختن *T.* قپانقلق کتورمک
|| Ce commentateur, au lieu d'éclaircir ce passage, l'a obscurci فلان شارح بو فقره‌یی کشف وایضاح ایده‌جکنه بر قات
دخی تغمیض واغلاق ایلدی

S'obscurcir. Perdre sa clarté *A.* کسب الکدورة — اختسام —
تیره — تاریکی پذیرفتن — تاریک شدن *P.* انظلام — تغسم
وتار شدن *T.* قره‌کولنمق — بولانمق — طومانلنمق || Le soleil s'obscurcit quand il s'élève des nuages بلودلر روی سمایه
چیقنجه کونش کسب کدورت ایدر

Il se dit aussi de la vue *A.* غسقان — حسر البصر *P.* چشم
خیرگی پذیرفتن *T.* کوز طومانلنمق — کوز طونقلنمق —
حال || La vue s'obscurcit dans la vieillesse کوز فرسز اولمق
احتیارلقده کوز — شیخوختده غسقان بصر عارض اولور
طونوقلنور

Obscurci. *A.* مکدر — مظلم — مغسوم *P.* تیره گشته — کدورت —
یافته *T.* بولانمش — بولانق — Vue obscurcie *A.* عین غاسق
عین محسور *P.* چشم خیره *T.* طومانلنمش کوز — طونوقلنمش کوز

OBSCURCISSEMENT. Affaiblissement de lumière *A.* کدورت
P. تیرگی — تاری — خیرگی — تاریکی *T.* بولانقلق —
|| L'obscurcissement du soleil کدورت شمس — کونشک بوزلق
بولانقلغی

Obscurcissement de la vue *A.* غسقان البصر — حسور البصر
P. خیرگی چشم *T.* کوز طونوقلغی — کوز فرسزلکی
Figur. *A.* غماضة — اغلاق — اشتباه *P.* پوشیدگی — دشوار
گشایی *T.* قپانقلق || La manière dont il interprète ce passage l'obscurcit, et l'obscurcissement vient de ce que... بو
فقره‌یی تفسیر ایلدیکی صورت ایله بر قات دخی
تغمیض ایدوب غماضتک سببی بو در که

OBSCURÉMENT. Avec obscurité *A.* بالکدورة — علی وجه
الکدارة *P.* بتاری — با تیرگی *T.* بولانقلق ایله — قرامتق
|| On ne voyait les objets qu'obscurément جمیع صور
بولانق کورینور ایدی

Figur. *A.* غامضاً — بالغماضة — مبهماً — مشتبهاً — من غیر
صراحة *P.* با پوشیدگی — بدشوار گشایی *T.* قپانق اولدرق
|| Il parle, il écrit obscurément آکلاشلمسی کوج صورت ایله —
عدم صراحت — مبهماً تکلم ایدر وغامضاً کتابت ایدر
ایله

On dit, C'est un homme qui a toujours vécu obscurément
عمرینی حال خمول وگمنامیده امرار ایتمش آدمدر

OBSCURITÉ. Privation de lumière *A.* ظلام — ظلمت *P.* تاریکی
T. قره‌کولق || Grande obscurité ظلمت عظیمه profonde ظلام
شدید L'obscurité de la nuit ظلام لیل du temps ظلمت هوا
— هوا تاریکیٔ d'un bois, d'un antre, d'une chambre اورمانک
ومغاره‌نک واوطه‌نک ظلمتی À travers l'obscurité خلال
پردهٔ ظلامی شق Percer l'obscurité میانهٔ ظلامده — ظلمده
قره‌کولغی کیدرمک — دفع ظلام ایتمک chasser ایتمک
dissiper قره‌کولغی — ظلامی تفریق وتشتیت ایتمک
— طاغتمق — On dit figur. L'obscurité des temps, pour dire, le
peu de connaissance qu'on a des temps éloignés ظلام نسیانده
ظلام مجهولیتده قالمش — پسمانده قالمش اوقات قدیمه
اوقات سالفه — Et l'obscurité de l'avenir, pour dire, l'ignorance
où l'on est de l'avenir امورک ظلمتی — مستقبلات — مستقبلات
اموری ستر واخفا ایدن ظلام ممتنع النفوذ

Il se dit aussi figur. pour Défaut de clarté *A.* غماضة —
ابهام — اشتباه — عدم الصراحة *P.* پوشیدگیٔ معنا — دشوار
گشایی *T.* معنانک قپانقلغی || Son discours est plein d'obscurités کلامی ابهام واشتباهدن عبارتدر Il y a dans son
livre bien des obscurités تألیفنده خیلی غماضت وار در

Et pour vie cachée *A.* حال الخمول — حالا المغموریة —
|| Il n'a point آد باتقینلغی *T.* گمنامی *P.* حال الاحتجاب
voulu s'élever, il est demeuré dans l'obscurité قطع رتبه‌یه اصلا
هوس ایتمیوب حال خمول واحتجابده قالمشدر Il aime
mieux vivre dans l'obscurité, que de paraître dans le grand
monde خلق ایچنده کورنمکدن ایسه حال خمولده کچنمکی
حال گمنامی وخمولی Il préfère l'obscurité à l'éclat ترجیح ایدر
پرتو اقبالدن اولی عد ایدر

On dit aussi, L'obscurité de sa naissance, de sa famille *A.* مجهولية الاصل - خساسة النسب - انتشاب النسب *P.* صویک بللورسزلغی *T.* گمزادی

OBSÉDER. Être assidu auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بلا انفکاک *P.* ملازمت نمودن *T.* بیجدا بر کمسنه‌نک یانندن ایرلمامق || Le ministre obsédait le prince وکیل سلطنت پادشاهک یانندن بلا انفکاک ملازمتدن خالی دکل ایدی Il est obsédé par deux ou trois de ses domestiques کندو خدمتکارلرندن ایکی اوچ نفر کشی بیجدا یاننده ملازمت ایدر Ses héritiers l'obsèdent si fort, qu'ils ne laissent approcher personne de lui وارثلری شول رتبه‌ده یاننده ملازمت ایدرلر که بر کمسنه‌یی یاقلشدرمزلر

Il se dit aussi d'une personne qu'on suppose tourmentée par des illusions du malin esprit *A.* مستولی من روح الخبیث - محصور من الشیطان || Il y a un malin esprit qui l'obsède فلانه روح خبیث استیلا ایمتشدر Il n'est pas possédé, il n'est qu'obsédé ممسوس دکل شیطاندن محصور در

OBSÈQUES. Funérailles pompeuses *A.* موکب الجنازة *P.* جنازه آلایی *T.* یسال جنازه || J'ai assisté à ses obsèques جنازه‌سی آلاینده موجود ایدم On lui fit de magnifiques obsèques جنازه‌سی آلایی کمال دبدبه واحتشام ایله اولدی

OBSÉQUIEUX. Il se dit d'un homme qui porte à l'excès le respect, les égards, la complaisance *A.* متبصبص *P.* جابلوس *T.* یلتاق

OBSERVABLE. Qui peut être observé *A.* معاین *P.* دیدنی - بدید *T.* کورینور - کورینه بیلەجک || La différence de ces deux quantités n'est pas observable بو ایکی مقدارک بیننده اولان فرق معاین دکلدر

OBSERVATEUR. Celui qui observe une loi, une règle *A.* مراعی *P.* رعایتکار - نگهدارنده *T.* طوتیجی || Observateur des commandemens de Dieu احکام الهیه‌یه رعایت ایدن Un fidèle observateur des ordres du prince اوامر شاهانه‌نک مراعیٔ صداقتکاری Ce religieux est un exact observateur de la règle بو راهب طریقتک یول ارکاننه کمال دقت ایله رعایت ایدر Socrate fut un grand observateur des lois حکیم سقراط قوانین واحکامه غایة الغایه رعایت ایدر ایدی Cet homme est fidèle observateur de sa parole, de sa promesse وعدینه سوزینه ثبات - صدق ایله رعایت ایدر بر آدمدر قدم ایله رعایت ایدر

Il signifie aussi, qui s'applique à observer les phénomènes de la nature, le mouvement des astres, etc. *A.* متنظر العجایب - رصّاد - الطبیعة pl. رصّادین *P.* راصد - رصدبین - نگران *T.* باقیجی || Observateur de la nature منتظر عجایب طبیعت Observateur du mouvement des cieux رصّاد حرکات افلاک Excellent observateur رصّاد ماهر

On dit aussi, Un esprit observateur *A.* عقل دقیق النظر *P.* عقل دقایقبین *T.* انجه‌دن انجه کوزدیجی عقل

OBSERVATION. Action d'observer une règle, une loi *A.* رعایت *P.* نگهداری *T.* طوتمه || L'observation des commandemens de Dieu احکام الهیه‌نک رعایتی des lois قوانین واحکامک رعایتی

Il signifie aussi, action d'observer ce qu'on a promis *A.* انجاز الوعد - ایفاء العهد *P.* وعده آوری - بجا وفاکاری *T.* سوزده طورمه || L'observation de sa parole وعدینک ایتدیکی تعهدک ایفاسی - انجازی

Il signifie encore, remarque *A.* مطالعة pl. مطالعات || Observations sur la conformation du corps humain بدن انسانک ترکیبنه دائر اولان مطالعات Il a fait de belles observations مطالعات پسندیده ایلدی Une nouvelle observation مطالعهٔ جدیده Observations astronomiques مطالعات رصدیه - نجومیه Observations sur la Rhétorique d'Aristote حکیم ارسطونک علم بیانه دائر مطالعات تألیفی Il a fait imprimer un tel auteur avec de savantes observations فلان تألیفی بعض مطالعات نافعه علاوه‌سیله طبع ایتدردی

On dit d'un homme, qu'il a l'esprit d'observation *A.* دقیق النظر *P.* دقایقبین - باریکبین *T.* ارباب مطالعه ودقتدن بر آدم - احوال عالمه تدقیق نظر ایدر بر آدم

On appelle, Armée d'observation, la partie d'une armée qui couvre un siége, et s'oppose aux ennemis, pendant que l'autre attaque la place حین محاصره‌ده لدی الحاجه مدافعه‌یه قیام ایتمک اوزره لاجل الاحتیاط مقام ترقب وانتظارده طوران عسکر

OBSERVATOIRE. Édifice destiné aux observations astronomiques *A.* بیت الرصد - مرصد pl. مراصد *P.* مرصاد - رصدگاه *T.* نجومه باقیله‌جق قله || L'observatoire de Paris پارس شهرنده اولان رصدگاه Bâtir un observatoire بر رصدگاه بنا ایتمک

OBSERVER. Accomplir *A.* رعايت ـ مراعات ـ ايفا *P.* بجا
آوردن *T.* يرينه كتورمك ـ طوتمق || Observer les comman-
demens de Dieu اوامر الهيّه يه رعايت ايتمك Un bon reli-
gieux observe sa règle برراهب صادق طريقتنك قانون
ورسومنه رعايت ايدر On peut observer à son aise certaines
ordonnances des médecins اطبّانك بعض وصايالرينه بالسهوله
فريضهٔ صيامه رعايت Observer le jeûne رعايت اولنه بيلور
وضع اولنان نظاماته les statuts اوروجى طوتمق ـ ايتمك
نظاماتك موجب ومقتضاسنى ايفا ايتمك ـ رعايت ايتمك
قوانين واحكامك موجب ومقتضاسنه رعايت les lois
ـ مراسم حسن ادبه رعايت ايتمك les bienséances ايتمك
مراسم حسن ادبى ايفا ايتمك

On dit proverb. Observer les longues et les brèves, Observer
les points et les virgules, pour dire, s'attacher exactement à ne
pas manquer aux moindres choses *T.* نقير وقطمير دقّت ايتمك
انجهدن انجه آراشدرمق ـ

Observer. Remarquer les choses de la nature *A.* نظر ـ تنظّر ـ
ـ نگاه انداختن ـ نگرستن *P.* مطالعة ـ تطلّع ـ امعان النظر
باقمق *T.* ديدهٔ دقّت دوختن || Observer le changement du temps
هوانك تبدّلنه نظر ايتمك le vol des oiseaux, la nature
طيورك طيرانـنه واحوال قدرتنه امعان نظر ايتمك les sym-
ptômes d'une maladie مرضنك ظهور ايدن عارضه‌لرينه نظر
ايتمك le flux et le reflux de la mer دريانك جرّ ومدّينه
ديده دوز دقّت اولمق ـ امعان نظر ايتمك ـ نظر ايتمك

En parlant des choses qui regardent l'Astronomie, on emploie
aussi le mot *A.* ترصّد || Observer le cours des astres كواكبك
سير وحركتنه نظر وترصّد ايتمك Les astronomes observent
les comètes, les éclipses اهل نجوم كواكب دنباله‌دارك
وكسوفات وخسوفاتك كيفيّتنه نظر ايدرلو Observer avec
de bons instrumens آلات رصديّهٔ صحيحه ايله ترصّد ايتمك

Il signifie aussi simplement, remarquer *A.* امرار النظر الدقّة ـ
دقّت *T.* دقّت كردن ـ نگاه دقّت انداختن *P.* رؤيت
اثناى سفر ... J'ai observé dans mon voyage que || ايتمك
فلان . . . dans un tel auteur وسياحتمده دقّت ايلدمكه
تأليفده دقّت ايلدمكه Avez-vous observé que la clause du
contrat porte ...? سندك شرطى شو معنايى متضمّن اولديغنه
بو شيلرك Observez bien toutes ces choses دقّت ايلدكمى
مجموعنه امرار نظر دقّت ايله

Observer quelqu'un, signifie, épier, remarquer ses actions, ses
discours *A.* تجسّس ـ تفقّد الاحوال ـ استقصاء الحركات *P.*
حوالهٔ نظر تجسّس كردن *T.* كوزتمك ـ چاشوتلمق || On a
mis autour de lui des gens qui l'observent احوالنى تفقّد
حركات ـ واستقصا ضمننده يانـنه آدملر تعيين اولندى
وسكناتنه حوالهٔ نظر تجسّس ايتمك اوزره Un bon géné-
néral doit observer les mouvemens des ennemis بر سر عسكر
ماهر اعدانك حركات وسكناتنى تجسّس واستقصادن
خالى اولمامق اقتضا ايدر Prenez garde à ce que vous di-
tes, on vous observe ديديككك كلامه بر ايوجه مطالعه ايله
زيرا سنى تجسّس ايدر آدملر وار در Les grands sont mal-
heureux, on observe toutes leurs paroles عظما وسر بلندانك
حالى مشكلدر زيرا جميع اقواللرينه حوالهٔ انظار تفقّد
واستقصا اولنور

S'observer. Être fort réservé dans ses actions, dans ses paro-
les *A.* احتراز ـ تحرّز النفس *P.* بخود پرهيز داشتن *T.*
كندويى كوزتمك || C'est un homme qui s'observe beaucoup
غايت مرتبه‌ده محترز بر آدمدر

OBSESSION. Il se dit de l'état des personnes qu'on croit ob-
sédées du malin esprit *A.* استيلاء الشيطان ـ محصوريّة من
الشيطان || Les accidens extraordinaires qu'on voit dans cette
personne, font croire qu'il y a de l'obsession du démon فلان
كشيده خارق عاده اولدرق مشهود اولان بعض حالات
غريبه‌يه نظرا شيطاندن محصور اولديغى ظنّ اولنمق
اقتضا ايدر

Il se dit figur. de l'action de celui qui obsède, ou de l'état
de celui qui est obsédé. V. Obséder || Il ne le quitte point,
on n'a jamais vu une pareille obsession يانندن اصلا وقطعا
منفك اولميوب بو رتبه‌ده ملازمت ابدى كورلمش شئ دكلدر

OBSTACLE. Empêchement *A.* مانع .pl موانع ـ حائل .pl
حوائل ـ حاجز .pl حواجز ـ مزاحم .pl مزاحمات *P.* سدّ
راه ـ پابند ـ خشكاب *T.* كيرو طورده‌جك شئ || Grand
obstacle مانع عظيم ـ مانع قوى invincible مانع دفعى نا ممكن
بر مانع Lever tout obstacle هر كونه موانع ومزاحماتى سلب
ايتمك Vaincre un obstacle ظهور ايدن مانعك دفعنه
ظهوره كلان مانعى صاوشدرمق surmonter ظفرياب اولمق
Faire naître des obstacles احداث موانع ومزاحمات ايتمك
faire cesser ظهور ايتمش حوائل وحواجزى بر طرف قلمق

Vous n'y trouverez point d'obstacle بر درلو مانع ومزاحمه
دوچار اولماك احتمالی یوقدر Faire obstacle à quelqu'un
بر کمسنه‌یه حائل اولمق Mettre obstacle à quelque chose
ایراث مانع ایتمك - بر ماده‌ده سد راه اولمق Il n'y a
nul obstacle بر درلو حائل ومانع یوقدر

OBSTINATION. Opiniâtreté A. اصرار - درشة الطبع P. ستیهش
T. اونکولك || Étrange obstination اصرار غریب Obstination
au mal اصرار علی الشر L'obstination d'un pécheur مذنبك
اصراری V. aussi Opiniâtreté.

OBSTINÉMENT. Avec obstination A. بالاصرار P. ستیهشکارانه -
T. اونکولك ایله مصرانه || Soutenir obstinément un mensonge
بر کذبی مصرانه تأیید ایتمك

S'OBSTINER. S'opiniâtrer A. اصرار - اظهار الدرشة P. ستیهیدن
T. اونکولك ایتمك || Plus on le prie, plus il s'obstine
کندویه عرض رجا اولندقچه بر قات دخی اظهار درشت
ایدر Ne vous obstinez point à cela بو بابده اصرار ایتمه Il
s'obstine dans son opinion رأینده اصرار ایدر Si vous ne cessez
de lui parler, vous l'obstinerez davantage سویلمکدن فراغت
ایتمدجك اولور ایسه‌ك اصرارینی برقات دخی تزیید
ایده‌جککك دركار در Cela ne fait que l'obstiner بو حال
تأکید اصرارینی موجبدر V. S'opiniâtrer.

OBSTINÉ. A. مصر P. ستیهشکار T. اونکولك ایدن || Enfant, plaideur obstiné طفل مصر ومدعی مصر

OBSTRUCTIF. Qui cause obstruction A. مورث السدة - مسدد
P. سده آور T. طیقادیجی || Aliment obstructif سده‌یی مورث
اولان غدا

OBSTRUCTION. Obstacle que les fluides rencontrent dans le
corps animal A. سدة pl. سدد T. طیقانقلق || Le quinquina
occasione des obstructions قنه قنه احداث سدد ایدر Cela
guérit les obstructions بو شیٔ سده‌لری دافعدر Il y a obstruction dans le foie کبدده سده وار در Maladie qui vient
d'obstruction dans l'estomac معده‌ده ظهور ایدن سده‌دن متکون
بر مرض

OBSTRUER. Interposer un obstacle A. سد P. بستن T.
طیقامق - قپامق || Vous obstruez le passage معبری سد
ایدرسك Ce bâtiment obstruait les jours de ma maison بو
بنا خانه‌مك آیدینلغنی سد ایدر ایدی - Figur. || Obstruer
le cours d'une affaire par des chicanes تزویرات گوناگون
ایله مجرای مصلحته حوالهٔ سد ممانعت ایتمك

Il signifie aussi, causer de l'obstruction A. احداث السدة
P. سده پیدا کردانیدن T. طیقانقلق کتورمك

OBSTRUÉ. A. مسدود P. بسته T. طیقانمش - قپانمش

OBTEMPÉRER. Obéir A. امتثال P. سر فرو بی نمودن T.
اطاعت ایتمك || Obtempérer aux magistrats حکامك امرینه
امتثال ایتمك

OBTENIR. Parvenir à se faire accorder ce qu'on désire A.
تحصیل - استحصال P. ظفر یافتن - دسترس شدن T. ال
کتورمك || J'ai obtenu de lui qu'il demeurerait encore trois
jours avec nous اوچ کون دخی بزده قالمق اوزره رضاسنی
تحصیل ایلدم C'est une grâce difficile à obtenir تحصیلی دشوار
بر مساعده در Obtenir permission تحصیل رخصت ایتمك
Je n'ai jamais pu rien obtenir de cet homme-là هیچ بر آدمدن
بر وقتده بر شیٔ تحصیل ایده‌مدم Il ne saurait obtenir
cela de lui-même بو شیئه خود بخود دسترس استحصال
اولمق احتمالی یوقدر Par ce procédé chimique, j'ai obtenu
tel résidu بو عمل کیمیوی ایله فلان عصاره‌یی تحصیل ایلدم

OBTENTION. Il se dit en termes de Palais, en parlant des
choses qu'on obtient. V. Obtenir || L'obtention d'un privilége,
d'un arrêt بر امتیازك وبرحکمك تحصیلی

OBTUS. T. de Géomét. Il se dit d'un angle plus grand qu'un
angle droit A. زاویة منفرجة

On dit figur., qu'un homme a l'esprit obtus, pour dire, qu'il
a peine à concevoir A. کثیف الذهن P. کند ذهن T. سوز
ذهنی قپانق - آکلمز

OBTUSANGLE. Il se dit d'un triangle qui a un angle obtus
A. شکل مثلث ذو زاویة المنفرجة

OBUS. Sorte de petite bombe, qui se jette avec un obusier
T. اوبوز طوبی گله‌سی

OBUSIER. Espèce de mortier, qui se tire sous un degré peu
élevé T. اوبوز طوبی

OBVIER. Prendre les mesures nécessaires pour prévenir un
mal A. تحرز - احتراز - احتذار - حذر P. گریزیدن T.
صاقنمق || Obvier à un malheur بر آفتدن احتراز ایتمك
On ne saurait obvier à tous les inconvéniens کافهٔ محاذیردن
تحرز واحتذار ممکن دکلدر Il faut obvier à cela بوندن حذر
بونك دفعی چاره‌سنه باقلمق لازمهٔ حالدندر - لازمدر

OCCASION. Rencontre de temps, de lieux, d'affaires propres pour quelque chose *A.* وقت مناسب ـ فرصت *P.* سر ـ ویل
فرصت *T.* وقت وحال ـ وقت || L'occasion présente
ـ نعم الفرصة شمدیکی وقت وحال ـ حاضره Belle occasion
ـ وقت مساعد ـ فرصت مساعد favorable فرصت حسنه
importante فرصت واجب الاعتنا وقت مناسب Prendre
occasion de... فلان شیئدن اتخاذ فرصت ایتمک Cher-
cher l'occasion جوینده فرصت ـ طلب فرصت ایتمک
Saisir l'occasion فرصت آرامق ـ فرصتخواه اولمق ـ اولمق
اختلاس فرصت ایتمک ـ انتهاز فرصت ایتمک Je lui
ferai plaisir dans l'occasion وقت فرصت ظهورنده خاطرینی
وقت مناسبده خاطرینی تطییب ـ خوش ایده جکم
مناسبت دوشدکده خاطرینی خوش ایده جکم ـ ایده جکم
Quand l'occasion s'en présentera, s'en offrira ـ لدی ظهور الفرصة
منتظر Il faut attendre l'occasion وقت مناسب ظهورنده
وقت مناسبی ظهورینه ـ وقت فرصت اولمق اقتضا ایدر
Ne pas perdre دیده دوز ترقب وانتظار اولمق اقتضا ایدر
l'occasion فرصتی فوت ایتمامک ـ افاتهٔ فرصت ایتمامک
la manquer فرصتی قاچرمق ـ فوت فرصت ایتمک la mé-
nager وقت وحالی قوللانمق Se servir, se prévaloir, profiter
de l'occasion ـ ظهور ایدن حالی نعم الفرصة عد ایتمک
فرصتی ـ فرصتی غنیمت بیلمک ـ اغتنام فرصت ایتمک
ظهور ایدن فرصتدن ـ وسیلهٔ جلب منفعت عد ایتمک
وقت وحاله Selon les occasions متمتع وفائده مند اولمق
ظهور ایده بیله جک فرصتلرک موجب ومقتضاسنه ـ کوره
هر حال وهر ـ هر وقت وحالده En toute occasion کوره
À la première occasion اول باول ظهور ایده جک وقتده
Se conduire suivant les occasions وقت وحالک وقت مناسبده
موجب ومقتضاسی اوزره عمل وحرکت ایتمک Je pris
occasion de là اول شیئدن اتخاذ فرصت ایلدم

On dit proverb., qu'il faut prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, qu'il la faut saisir, dès qu'elle se présente فرصتی
لدی الظهور ایکی ال ایله یقه لملو در

Il se prend aussi pour Combat *A.* وقعة *P.* جنک *T.* اوغراش ||
Une occasion bien chaude وقعهٔ شدیده Il s'est trouvé aux occasions وقعه لرده بولندی

Il signifie aussi, sujet, ce qui donne lieu à quelque chose *A.* وسیلة pl. ذریعة ـ وسایل || Il faut fuir les occasions du péché
وسیلهٔ گناه اولان احوالدن حذر ومجانبت اولنمق واجبدر
Cela est arrivé à l'occasion de la guerre بو شی سفر وسیله سیله
Cela fut l'occasion de sa perte بو ماده تلفنه وسیله اولدی
Il s'est fâché pour une légère occasion ادنا بر وسیله اولمشدر
Il n'en est pas la cause, il n'en est que l'occasion ایله انفعال ایلدی
بو ماده نک وقوعنه سبب اولمیوب انجق بر وسیله در

OCCASIONEL. Qui occasione *A.* موجب || Cause occasionelle علت موجبه

OCCASIONELLEMENT. Par occasion *A.* بالایجاب ـ حسب الایجاب الوقت

OCCASIONER. Donner occasion *A.* ایجاب ـ ایراث *P.* باعث
T. سبب اولمق شدن || Cela occasiona bien des malheurs
بو کیفیت نیچه مصایب وآفاتک حدوثنه سبب اولمشدر
du bruit مورث قیل ـ بو کیفیت ایراث قیل وقال ایتمشدر
موجب ـ وقال اولمشدر

Occasioné. *A.* مستوجب *P.* ازفلان ـ ازفلان سبب آمده
T. فلان سببدن اولمش سبب وقوعیافته

OCCIDENT. Partie du ciel où le soleil se couche *A.* غرب ـ
مغرب *P.* باختر *T.* کون باطیسی || L'occident est l'opposé
de l'orient مغرب مشرقک مقابلیدر Se tourner vers l'occi-
dent سمت غربه توجه ایتمک Côté d'occident جهت غربی
Les régions d'occident اقطار مغربیه ـ مغرب زمین

OCCIDENTAL. Qui est à l'occident *A.* غربی *P.* باختری
T. کون باطیسی طرفنده کی

OCCIPITAL. Qui appartient à l'occiput *A.* قذالی *P.* قفایی
T. اکسه ده کی || Os occipital استخوان قفا ـ عظم قذالی
ـ اکسه کمیکی

OCCIPUT. T. d'Anat. Le derrière de la tête *A.* قذال pl.
قذل pl. اقذلة *P.* قفا *T.* اکسه || On lui a fait un cautère
au-dessus de l'occiput اکسه نک آلت طرفنده یاقی آچدردیلر

OCCULTATION. T. d'Astron. Disparition passagère d'une étoile ou d'une planète cachée par la lune *A.* ستر فی وراء القمر
P. پس ماه پوشیدگی *T.* ایلک آردنده کیزلنمه || Occulta-
tion des fixes par la lune ثوابتک ورای قمرده تستری

OCCULTE. Caché *A.* خفی *P.* نهانی *T.* کیزلو || Cause oc-
culte سبب خفی ـ علت خفیه faculté قوت خفیه vertu
Qualité, propriété occulte کیفیت وخاصهٔ خفیه خاصیت خفیه

maladie مرض خفی philosophie علم حکمت خفیّه Les scien-
ces occultes علوم خفیّه

OCCUPANT. Qui se saisit d'une chose et qui s'en rend le maître
A. متصرّف *P.* دارنده ـ گیرنده تصرّف در دست *T.* ضبط
ایدن || Il ne se dit qu'en ces phrases: Premier occupant متصرّف
اوّل باوّل ضبط ایدن ـ متقدّم Un pays exposé au premier
occupant اوّل باوّل ضبط ایده‌جک کمسنه‌نک ید تصرّفنده
قالمق اوزره آچیقده اولان بر مملکت La droit du pre-
mier occupant est d'ordinaire bien fort الفضل للمتقدّم فحواسنجه
متصرّف متقدّمک استحقاقی عادتا اقوا اولور

Il se dit aussi d'un procureur constitué sur un procès *A.* وکیل
حامل الوکالة ـ منصوب || Une même personne ne peut avoir
sur une même demande deux procureurs occupants بر کمسنه‌نک
بر کمسنه ـ مصلحت واحده‌ده ایکی وکیل منصوبی اولمز
بر دعواده ایکی وکیل نصب ایده‌مز

OCCUPATION. Travail auquel on est occupé *A.* شغل pl.
اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل ـ مشغولیّت *P.* کار ـ بیاوار *T.*
ایش || Occupation importante مشغلهٔ مهمّه sérieuse شغل معتنا
pénible مشغلهٔ متعبه frivole, légère شغل عبث وشغل خفیف
Quelles sont maintenant vos occupations? الیوم نه مقوله اشغالک
وار در Avoir de l'occupation مشغول اولمق Manquer d'occupa-
tion فقدان شغله دوچار اولمق Être sans occupation بی
شغل وکار اولمق Donner de l'occupation à quelqu'un بر کمسنه‌یه
ایش ویرمک ـ شغل تحمیل ایتمک

Cette dernière phrase se dit aussi pour dire, causer de la
peine, de l'embarras *T.* بر کمسنه‌یی غائله‌یه گرفتار ایتمک ـ
بر کمسنه‌یه غائله ویرمک ـ غائله پیدا ایتدرمک || Je lui
donnerai bien de l'occupation کندویه خیلی غائله پیدا
ایتدره‌جکم

Occupation, en termes de Jurisp. signifie, habitation *A.* اقامت
P. نشست *T.* اوتورمه || Il a été obligé de payer les loyers
des lieux, à proportion du temps et de l'occupation qu'il a faite
اول منزللرک کراسنی مدّت اقامتنه قیاس ایله ادایه
مجبور اولمشدر

OCCUPER. Remplir un lieu, un espace *A.* استیعاب *P.* در
گرفتن *T.* طوتمق ـ قپلامق || Cela occupe trop de place بو
وافر بر طوتار ـ شیٔ وافر محلّ احاطه ایدر Les esprits n'occu-
pent point de lieu ارواح اصلاً وقطعاً استیعاب مکان ایتمز

Cela occupe toute la chambre, toute la place اوطه‌نک
مجموعنی ومیدانی بسبتون استیعاب ایدر Cette affaire a
occupé les plus belles années de ma vie بو مصلحت الطف
ایّام عمرمی استیعاب ایتمش اولدی Ce rapport a occupé
une heure entière de la séance بو تقریر مجلسک تمام بر
ساعتنی استیعاب ایلدی ـ صرف ایتدردی

On dit, Occuper un logement, une maison, pour dire, y ha-
biter *A.* اقامت ـ تمکّن *P.* نشستن ـ مقیم شدن *T.* اوتورمق
|| Occuper une grande maison بر منزل عظیمده اقامت ایتمک
Il occupe deux chambres ایکی عدد اوطه‌ده اقامت ایدر

On dit aussi, Occuper la place de quelqu'un, pour dire, exer-
cer son emploi, sa fonction *A.* قیام فی المقام *P.* جا نشین
شدن *T.* فلان‌نک مقامنه قایم اولمق ـ یرینه اوتورمق

Occuper, signifie en termes de guerre, se saisir, s'emparer d'un
poste *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق || Nos troupes occupèrent
les hauteurs عسکرمز مواقع مرتفعه‌یی ضبط ایتمشدر

Il signifie aussi, employer, donner à travailler *A.* اشغال ـ
تحمیل الشغل *P.* کار دادن ـ بیاوار دادن *T.* ایش ویرمک ـ
چالشدرمق || Il faut occuper les jeunes gens حدیث السنّ
کنجلری چالشدرمالو ـ اولنلره تحمیل شغل ایتمک لازمدر
بر Il se débauchera, si on ne l'occupe à quelque chose در
ایش ایله اشغال اولنمیه‌جق اولور ایسه عیش وعشرته
گرفتار اوله‌جغی درکار در Ces affaires m'occupent depuis long-
temps بو مصلحتلر مدّت مدیده‌دنبرو بنی اشغال ایدر Il y
a là de quoi occuper plusieurs ouvriers فلان محلّده وافر
عمله‌یی اشغال ایده‌جک ایش وار در

S'occuper, signifie, s'appliquer à... y donner tout son temps
A. اشتغال ـ مواظبت *P.* ورزیدن ـ ورزش نمودن ـ
مشغول شدن *T* چالشمق || Il s'occupe à l'étude des mathé-
matiques علوم ریاضیّه‌نک مطالعه‌سنه مشغولدر Vous vous
occupez trop du soin de votre santé حفظ صحّت خصوصنده
اشتغالک پک زیاده در Cette femme ne s'occupe que de
son ménage, de son mari et de ses enfans انجق ادارهٔ امور
بیتیّه‌سنه وزوج واولادی احوالنه مشغوله بر خاتوندر Tout
le jour il s'occupe à lire بتون کون کتاب مطالعه‌سنه
مشغولدر

On dit aussi absolument, C'est un homme qui aime à s'occu-
per *A.* عمول ـ کار گذار *T.* چالشقان ـ ایشگذار

S'occuper de quelque chose. Y songer beaucoup A. صرف
الذهن ـ اعمال الفكر .P اندیشه کردن .T صرف بر کمسنه بر
حلول || Il s'occupe de détruire les abus || ایشه عقلنی ویرمک
ـ ایتمش فساداتک دفعنه صرف ذهن ایدر Il signifie
aussi, travailler A. سعی ـ جدّ ـ اقدام .P کوشش نمودن .T
باغچه سنک تنظیمنه Il s'occupe de son jardin || چالشمق
سعی واقدام ایدر

Occupé. A. مضبوط .A قپلانمش .T درگرفته .P مستوعب
ایشی کوجی .T بسیارکار .P مشغول .A آلنمش .T گرفته .P
یرلر ضبط اولنمش ایدی Les lieux étaient occupés || چوق
C'est un homme fort occupé کثیر الاشغال بر آدمدر

OCCUPER. T. de Jurisp. Il se dit d'un procureur qui est chargé d'une affaire de Justice A. تحمّل الوکالة ـ التزام الوکالة ||
C'est un tel procureur qui occupe pour moi en cette cause بو
دعواده طرفمدن حامل وکالت اولان فلاندر

OCCURRENCE. Événement fortuit, occasion A. فرصت ـ
ظهورات .T کار خود آمده .P حالات اتّفاقیّة .pl حالة اتّفاقیّة
اتّفاقًا ظهور ایتمش فرصت خیریّه Favorable occurrence ||
اتّفاقًا ظهور Dans cette fâcheuse occurrence فرصت سعیده ـ
ایتمش بو مقوله حالت کدر فرما Il a disposé cela pour
s'en servir selon les diverses occurrences بو مادّه‌یی حالات
محتمل الظهورده ایشنه یرایه‌جق صورت ایله تنظیم ایلدی

OCCURRENT. Il se dit des choses qui surviennent, qui se
rencontrent A. اتّفاقی .P از قضا آمده .T ظهورات اولدرق
ظهوره Il faut se gouverner selon les cas occurrens || واقع اولان
کلان حالات اتّفاقیّه‌نک موجب ومقتضاسی اوزره ادارۀ
حالات ـ امور اتّفاقیّه Les affaires occurrentes نفس ایتملو در
اتّفاقیّه‌دن معدود اولان امور

OCÉAN. La grande mer qui environne toute la terre A. بحر
محیط ـ قاموس ـ بحر اعظم .P اوقیانوس .T دیکز دیش ||
Le vaste Océan بحر محیط وسیع الانحا Au milieu de l'Océan
بحر محیطده Les îles de l'Océan وسط بحر محیطده کائن
بحر محیطده سیر وسفر ایتمک Naviguer sur l'Océan جزیره‌لر

OCHLOCRATIE. Gouvernement du bas-peuple A. حکومة الاسافل
بالدری چپلاق .T فرمانفرمایئ خسان ناس .P النّاس
مقوله‌سنک حکومتی

OCQUE. Poids du Levant A. قیّة .T اوقه

OCTAÈDRE. T. de Géomet. Corps solide à huit faces A. مثمّن
سکز یوزلو .T هشترو .P الجهات

OCTANT. T. d'Astron. Il se dit d'un instrument qui contient la huitième partie d'un cercle A. ثمن الدائرة ـ مقیاس الثمن
الدائرة

Il signifie aussi, une distance de quarante-cinq degrés entre deux planètes A. الخمس والاربعین درجة .T بون قرق بش
درجه ایراقلق Ainsi on dit, La lune est dans les octants,
c'est-à-dire, à quarante cinq degrés du soleil قمرک شمسدن
بونی قرق بش درجه در

OCTAVO. On appelle In octavo, un livre dont les feuilles sont pliées en huit feuillets A. فی قطعة الثمن الطلحیّة .P بقطعۀ
ثمن طبقه قطعه‌سنده .T یک هشتم برگ کاغد

OCTOBRE. Le dixième mois de l'année A. تشرین اوّل .P
تشرین اوّل .T آبان

OCTOGÉNAIRE. Il se dit d'un homme qui a acquis l'âge de quatre-vingts ans A. بالغ الثمانین .P هشتاد ساله .T طقسان
طقسان یاشنده بر آدم Homme octogénaire || یاشنده

OCTOGONE. Qui a huit angles et huit côtés A. مثمّن ـ
مثمّن الزوایا .P هشت کوشه .T سکز کوشه‌لو || Figure octogone شکل مثمّن الزوایا Un octogone parfait, irrégulier مثمّن
منتظم الشکل ویاخود سقیم الشکل

OCTROI. Concession A. انعام .pl انعامات .P بخشایش
انعام .T بغشلایش || L'octroi des priviléges appartient au Prince
امتیازات ملوکه مخصوص اولان اموردندر Le prince a révoqué
cet octroi پادشاه ایتدیکی انعامی نسخ وابطال ایلدی Lettres d'octroi انعامی حاوی برات

OCTROYER. Concéder A. انعام ـ احسان .P بخشیدن ـ
ارزانی نمودن .T بغشلمق || Octroyer une grâce, une demande بر کونه لطفی وبر کمسنه‌نک مسئولنی احسان
ارزانی قلمق ـ ایتمک

OCTUPLE. Qui contient huit fois A. مضاعف ثمان ـ ثمانیّ
مرّات .P هشت بار .T سکز قات || Seize est octuple de
deux اون التی عدد ایکینک سکز قاتیدر

OCTUPLER. Répéter huit fois A. تضعیف ثمان مرّات .P
هشت بار کردن .T سکز قات ایتمک

OCULAIRE. On appelle Témoin oculaire, celui qui rend témoignage de ce qu'il a vu de ses propres yeux A. شاهد بالعیان
ـ شاهد برأی العین .P شاهد با چشم خویش دیده .T

كندو كوزيله كورمش شاهد || J'en suis témoin oculaire بو
خصوصده رأى العين كورمش شاهدلردن‌يم

On appelle Verre oculaire, celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'oeil *T.* دوربينك كوز طرفنه كلان شيشه‌سى

OCULAIREMENT. Par le secours de ses propres yeux *A.* برأى العين *P.* بچشم خويش *T.* كندو كوزيله كوررك || Je m'en suis convaincu oculairement بونى بالمعاينه تحقيق
كندو كوزمله كوررك تحصيل - رأى العين كوروب - ايلدم
علم ووقوف ايلدم

OCULISTE. Médecin qui ne s'applique qu'à la guérison des maladies des yeux *A.* كحّال *T.* كوز حكيمى || C'est un très-habile oculiste فننده كماليله ماهر بر كحّالدر

ODALIQUE. C'est le nom que les Mahométans donnent aux femmes qu'ils destinent à leurs plaisirs *A.* سرّية *T.* اوطه‌لق

ODE. Poème divisé par strophes ou stances de même mesure *A.* شعر مسمّط

ODEUR. Senteur *A.* رايحة pl. روايح *P.* بو *T.* قوخو ||
Bonne odeur رايحهٔ طيّبه بوى خوش - méchante, mauvaise
رايحهٔ رديئه - رايحهٔ كريهه - بوى بد - فنا قوخو forte
ذفرا - رايحهٔ ذكيّه - بوى تيز - قوخو كسكين douce, suave
رايحهٔ لذيذه - بوى شيرين - قوخو طاتلو agréable رايحهٔ
نفيسه - بوى دلنسين - قوخو كوزل qui entête رايحهٔ فائغه
- رايحهٔ مخشمة - بوى دماغفرسا - قوخو اورر باشه Cela n'a
point d'odeur بونك هيچ بر درلو رايحه‌سى يوقدر L'odeur
des parfums عطريّاتك رايحه‌سى

Odeurs, se prend pour toutes sortes de bonnes odeurs *A.*
pl. عطريّات - اطياب وعطريّات .pl فوايح وعطريّات *P.* بويها *T.*
قوخولو شيئلر

ODIEUSEMENT. D'une manière odieuse *A.* كريهاً *P.* غرش آميزانه *T.* وجهله ايكرده‌جك || Ce que j'ai dit a été interprété odieusement ديديكم كلام كريهاً شرح وتفسير اولندى
Il s'est comporté odieusement dans cette affaire بو خصوصده
كريهاً عمل وحركت ايتمشدر

ODIEUX. Haïssable, qui excite l'aversion *A.* مكروه - كريه - مستكره - موجب الكراهة - منفور *P.* غرش آور *T.* ايكرديجى
مكروه الاطوار Un homme odieux || ايكرنديلك كتوريجى -
موقع استكراه Devenir odieux بر كلام مكروه un discours بر ادم
اولمق C'est une chose odieuse بر امر كريهدر Les méchants
sont odieux اهل شرّ وخبائث اولنلر منفور قلوبدر La mémoire des méchants est odieuse اشرارك ذكرى مكروهدر La vie lui est devenue odieuse كندو عمرندن استكراه ايتمك
جانندن بيقدى - جانندن اكراه ايلدى - درجه‌لرينه واردى

ODOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer le chemin qu'on a fait *A.* مقياس الطريق *P.* اندازهٔ راه *T.* يول اولچيسى

ODONTALGIE. Douleur des dents *A.* وجع الاسنان *P.* رنج دندان *T.* ديش آغريسى

ODONTALGIQUE. Il se dit des remèdes propres à calmer la douleur des dents *A.* دافع الوجع الاسنان *P.* برطرفساز رنج دندان *T.* ديش آغريسنى كيدريجى

ODONTOÏDE. Qui a la forme d'une dent *A.* سنّى الشكل - ضرسىّ الهيئة *P.* دندان گونه *T.* ديش صورتنده - ديش كبى

ODORANT. Qui répand une bonne odeur *A.* فايح - معطر - مفوّه - طيّب الرايحة - ناشر الرايحة *P.* بويا - خوشبو - بويدار - بوى افشان - عطرناك - رايحه پاش *T.* قوخولو - كوزل
قوخولو - قوخو يايدريجى || Les fleurs odorantes ازهار فايحه
Le cèdre est un bois odorant بر اردبج آغاجى طيّب الرايحه
آغاجدر

ODORAT. Le sens qui a pour objet les odeurs *A.* قوّة شامّة *P.* قوّت بوييدن *T.* قوخولمه قوّتى || Odorat subtil, fin
شامّهٔ دقيقه - قوّت Il n'a point d'odorat عديم الشامّه در
شامّه‌سى هيچ يوقدر

ODORIFÉRANT. V. Odorant || Des aromates odoriférants عطريّات
ناشرة الروايح

OECUMÉNICITÉ. Qualité de ce qui est oecuménique *A.* شمول على ربع المسكون *P.* جهانشمولى || L'oecuménicité d'un
concile بر مجلس شورانك ربع مسكونه شمولى - كافهٔ
جهانه شمولى

OECUMÉNIQUE. Universel, de toute la terre habitable *A.* شامل على ربع المسكون - عمومىّ *P.* جهانشمول *T.* جميع
ربع مسكونه شامل عموم Concile oecuménique || دنيانك
مشورتى

OEDÉMATEUX. Qui est attaqué d'oedème, ou qui est de la nature de l'oedème *A.* ذو ورم الرخو

OEDÈME. Tumeur molle, sans douleur *A.* ورم الرخو - اوديما *P.* آماس نرم *T.* سلپوك يومرى اور

OEIL. L'organe de la vue *A.* عين pl. عيون pl. اعين *P.*

- شحمة العين .A Le globe de l'oeil || كوز .T ديده - چشم
كوزك .T بن چشم .P قعر العين .A le fond مقلة العين
خانۀ چشم .P وقبة العين - محجر العين .A la cavité كوكى
- كوشۀ چشم .P مؤخر العين .A le coin كوز اويومى .T
.A la prunelle كوز قويروغى - كوز اوجى .T دنبالۀ چشم
.A le blanc كوز ببكى .T مردمك چشم .P انسان العين
.A le noir كوزك اقى .T سپيد چشم .P بياض العين
كوزك .T سياه چشم .P سواد العين - قارورة - حدقة
كوز .T پلك .P اجفان .pl جفن .A la paupière قره‌سى
كوزك اجزاى مختلفه‌سى Les différentes parties de l'oeil قپاغى
.T چشم پريدن .P طرف العين .A Faire un clin d'oeil
- غمز العين - مغاضنة .A Faire signe de l'oeil كوز اويناتمق
كوز ايتمك .T چشم زدن .P رمز بالعين Regarder du coin
با .P عطف اللحاظة - الحاظ العين - خزر .A de l'oeil
كوز اوچيله باقمق .T كوشۀ چشم نگرستن Avoir mal aux
كوز علتلو - خسته چشم اولمق - عليل العين اولمق yeux
چشمى گريان - دامع العيندر L'oeil lui pleure اولمق
عين .A Des yeux noirs كوزندن ياش دوكيلور - ونالاندر
عين ابجّ .A bien fendus سياه كوز .T چشم سياه .P احور
.P يرنلاج كوز .T چشم دراز شكاف - چشم بادامى riants
كولر كوز .T چشم خندان .P عين بشوش - عين قربر .A
جشم لمعه پاش .P عين لامع النور .A brillans, pleins de feu
چشم - چشم سبز .P عين ازرق .A bleus پرلابجى كوز .T
چشم .P تفتيح العين .A Ouvrir les yeux آلا كوز .T مائى
چشم .P اغلاق العين .A fermer كوز آچمق .T گشادن
اخفاض العين - غضّ الطرف .A baisser كوز قپامق .T بستن
Lever les yeux au ciel جانب سمايه مدّ نظر ايتمك Cela
fait plaisir aux yeux, plaît aux yeux - تفريح نظر ايدر
كوزى صفالندرر - نظرى شاد وخرّم ايدر blesse, offense les
yeux كوزى تتسندرر - تنفير نظر ايدر

On dit, que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les différentes passions de l'âme paraissent ordinairement dans les yeux .A العين غمّاز القلب

Et l'on dit, qu'un homme a de bons yeux, pour dire, qu'il a de la pénétration dans les affaires .A حديد النظر .P تيز نظر

On dit aussi, qu'un homme n'a des yeux que pour une personne, pour dire, qu'il n'a d'affection que pour une personne نگاه اشتياق ورغبتى - ذات واحده حصر نظر رغبت ايدر فلانه حصر ايدر

On dit encore, Avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose, ou à quelque chose, pour dire, en avoir soin, prendre garde à..., كوزتمك .T نگه داشتن .P احالة النظر الدقة - نظارت .A
|| Il faut avoir l'oeil sur cet homme شو آدمك حالنه نظارت
J'aurai l'oeil à tout هر شيئه حوالۀ نظر دقت ايتمك لازمدر
Ayez les yeux sur les ouvriers عمله‌نك اوزرينه ايده‌جكم
حوالۀ نظر دقت ايله - نظارت ايله

Et avoir les yeux sur quelqu'un, pour dire, le regarder attentivement .A عطف النظر الدقة - اطماح النظر - طمح النظر
- كوز ديكمك .T ديده دوز دقت شدن - چشم دوختن .P
- پر كمسنديه ديكه ديكه باقمق
Et que tout le monde a les yeux sur un homme, les yeux tournés, arrêtés sur un homme انظار ناس فلانك - فلان كمسنه مطمح انظار عامه در اوزرينه معطوفدر
Et qu'un homme est exposé aux yeux du public معرض انظار خواصّ وعوامّدر - مطرح انظار انامدز

On dit aussi, Voir, regarder de bon oeil حسن نظر ايله
عين لطف ايله - كورمك de mauvais oeil كج نظر ايله
نظر عنف ايله - كورمك Voir les choses d'un oeil indifférent
شيلره بيطرفلق كوزيله نظر ايتمك d'un oeil jaloux عين
عين غبطه ايله كورمك d'un oeil d'envie حسد ايله كورمك
de pitié, de colère, de mépris نگاه مرحمت ايله باقمق
ونگاه غيظ وغضب ايله كورمك وعين استحقار ايله نظر
ايتمك

On dit aussi, qu'une chose se voit à l'oeil, qu'on en juge à l'oeil, pour dire, qu'il suffit de la regarder pour la connaître كوز كوره كورينور - بللو اولور - بادئ نظرده بديد وعياندر

On dit, qu'un homme a des yeux d'aigle, de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante. V. Lynx. — Et figur. qu'il a des yeux d'Argus. V. Argus et Lynx au figuré.

On dit figur., Fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir .A تغاضى - تعامش - تعامى
- كوز قپامق .T چشم پوشى نمودن - چشم پوشيدن .P
كورمازلك ايتمك

Et donner un coup d'oeil à quelque chose, Jeter un coup d'oeil sur quelque chose, pour dire, regarder une chose comme en passant .A الماح العين .P نيم نگاه انداختن - يك
لحظه انداختن .T كوز ايلشدرمك - چالوب آلمه باقمق

On dit, qu'un homme a le coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il voit promptement le parti qu'il doit prendre dans une affaire *A.* سريع الانتقال *P.* زود انديش *T.* عقلى تيز وارر

On dit en parlant de la vue d'un paysage, de l'aspect d'une maison, etc., que le coup d'oeil en est beau *A.* منظرۀ مطبوعة ـ نظارۀ لطيفة *P.* ديدار زيبا ـ ديدار خوش *T.* كوزل كورنش

On appelle Le premier coup d'oeil, ce qui se présente d'abord à la vue *A.* نظرۀ الاولى *P.* اوّل ديدار *T.* ايلك باقش || Le premier coup d'oeil de ce jardin est assez beau بو باغچه نظرۀ اوليده خيليجه لطيفدر Au premier coup d'oeil sa figure déplait چهرهسى نظرۀ اوليده قبيح كورينور Le premier coup d'oeil passé, on s'accoutume à la voir نظرۀ اولى صاوشدقده بوخاتونتك ديدارينه آلشيلور

À VUE D'OEIL. Autant qu'on en peut juger par la vue seule *A.* بتخمين النظر *P.* ديده بانگاريدن *T.* كوز ايله اورانليهرق || Je n'ai jugé de cette distance qu'à vue d'oeil, et sans la mesurer كوز ايله تخمين ايدهرك ـ بو مسافهيى بلا مساحه همان نظر تخمينيله نه مقدار اولديغنى بيلدم

Il signifie aussi, visiblement *A.* فى طرفة العين ـ لحظةً بعد لحظةٍ *P.* بهر يك لحظه *T.* هر باقمده || Cet enfant croit à vue d'oeil بو طفل لحظةً بعد لحظةٍ نشو ونما بولمقده در Cette femme embellit tous les jours à vue d'oeil بو خاتون كلّ يومٍ طرفةُ العينده كسب حسن وبهجت ايدر Ce malade dépérit, s'affaiblit à vue d'oeil بو خسته هر يك لحظهده كسب ضعف وفنا ايتمكده در

On dit, Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتيلهجق وكوز كورينهجك وجهله اثبات ايتمك

On dit, Avoir une chose devant les yeux, pour dire, en avoir l'idée tellement remplie, qu'on en fasse la règle de sa conduite *A.* فى محضر النظر *P.* ديده پيشنهاد *T.* كوز اوكنده || Avoir l'honneur devant les yeux بر كمسنهنك فكر عرض وناموس پيشنهاد ديدۀ رغبتى اولمق la crainte de Dieu مخافة الله الله قورقوسى ـ بر كمسنهنك پيشنهاد بصر بصيرتى اولمق دائما فلانك كوزى اوكنده اولمق

Et qu'une chose donne dans les yeux, éblouit les yeux, pour dire, qu'elle frappe et attire les regards *A.* انياق النظر ـ انياق البصر *P.* بديده حيرت بخشيدن *T.* كوزى حيرتاندرمك ـ حيرتبخش عيون اولمق

Et qu'une chose blesse les yeux, pour dire, qu'elle déplait فلان شئ فلانك كوزينه تيكندر ـ كوزينه خار آور آزار در

On dit figurément, qu'une chose crève les yeux, pour dire, qu'elle est sous les yeux de celui qui la cherche *T.* كوز اوكنده ديكلو طورر || Vous cherchez votre livre, il vous crève les yeux آراديغك كتاب اشته كوزكده ديكلو طورر ـ اشته ميدانده در

On dit aussi, qu'une chose crève les yeux, saute aux yeux, pour dire, qu'elle est d'une vérité claire بادئ نظرده آشكار وعياندر ـ كالشمس فى وسط النهار ـ كالنار على علم نمودار وعياندر هويدا ونمودار در ـ واضح واشكار در

On dit, Fasciner les yeux, pour dire, les éblouir par des tours de subtilité *A.* تحيير البصر بالشعبذة *P.* بشعبده بازى حيرتبخش چشم شدن *T.* حقهبازلق ايله كوزى شاشورمق ـ كوز باغلمق ou pour dire, tromper par un faux éclat *T.* عرض اشكال سيمياكارى ايله فلانى ـ باغيجيلق ايله آلدانمق دوچار مكر وفريب ايتمك

Et faire les yeux doux à quelqu'un, pour dire, lui témoigner de l'amour par des regards *A.* عطف اللحاظة التعشق *P.* نگاه عشقبازى انداختن *T.* عشق كوزيله باقمق

Et dévorer des yeux une chose, pour dire, la regarder avec une espèce d'avidité *T.* بر شيئك اوزرينه تحديق نظر حرص وطمع ايتمك

On dit proverb. Loin des yeux, loin du coeur, pour dire, que l'absence refroidit les affections *T.* كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit figur. Ouvrir les yeux sur une chose, pour dire, la voir telle qu'elle est, après l'avoir vue autrement بصر بصيرتدن رفع پردۀ غفلت ايتمك ـ كوزينى آچمق ـ Et ouvrir les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, lui donner sur cela des connaissances qu'il n'avait point auparavant فلانك كوزينى آچمق ـ فلانى اول بابده ايقاظ ايتمك

Et fermer les yeux à toutes sortes de considération, pour dire, ne vouloir rien écouter انظار عرض اولنان كافۀ مطالعاتدن صرف ـ اعتبار ايتمك كافۀ اخطاراتدن ديده تاب رغبت والتفات اولمق

Et avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, être préoccupé d'une passion qui empêche de juger sainement des choses فلانك

دیدهٔ عقلی - بصر بصیرتی عصابهٔ غفلت ایله مستور اولمق بصر بصیرتنده پردهٔ غفلت - پوشیدهٔ پردهٔ غفلت اولمق اولمق

On dit, Attacher, arrêter les yeux sur une chose, pour dire, porter son attention, porter la vue sur quelque chose *A.* اطماح - کوز دیکمک *T.* دیده دوختن *P.* تحدیق النظر - النظر عطف - توجیه النظر.

Et porter, jeter les yeux sur une chose *A.* - دونوب باقمق *T.* نگاه انداختن *P.* تعلیق النظر - النظر کوز آتمق - On dit aussi, Jeter les yeux sur une chose, pour dire, l'examiner légèrement *A.* امرار النظر *P.* چشم گذرایندن *T.* فلان شیئی - کوز کزدرمک - فلان شیئه کوز کچورمک کوزدن کچورمک - On dit aussi, Jeter les yeux sur quelqu'un pour une chose, pour dire, songer à lui pour cette chose - là *A.* امالة النظر *P.* نگاه رغبت انداختن *T.* کوز ایلشدرمک

On dit aussi, qu'une chose attache, arrête les yeux agréablement, pour dire, qu'on prend plaisir à la voir فلان شئ جاذب فرحبخشای دیدهٔ جاندر - انظار رغبت واشتیاقدر

Et qu'une chose s'est passée aux yeux, sous les yeux de quelqu'un, pour dire, en sa présence *A.* فی - علی مواجهة فلان فلانک کوزی اوکنده *T.* پیش دیدهٔ فلان *P.* حضور فلان

On dit, Aux yeux, devant les yeux de tout le monde, de toute la terre *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش نظر همه ناس *T.* خلقک کوزی اوکنده || Il y a long - temps qu'il en use de la sorte aux yeux de tout le monde مدّت مدیده‌دنبرو علی ملاء الناس بو صورت اوزره حرکت ایدر Cela s'est passé aux yeux de tout le monde بو حالت علی ملاء الناس واقع اولمشدر

On dit proveb. Les yeux fermés, les yeux clos *A.* مستور العین *P.* پوشیده چشم *T.* کوز باغلو اولدرق || J'en sais si bien le chemin, que je pourrais y aller les yeux fermés اول محلک طریقی شول رتبده معلوممدر که مستور العین اولدرق واره بیلورم

On dit, que l'oeil de Dieu voit tout جناب ربّ ذو الجلال جمیع احواله بصیر وناظر در

On dit figur., que les ministres sont les yeux des princes - وکلای سلطنت ملوکک چشم بینالری مثابه‌سنده در - کوزلری مقامنده در - Et voir une chose par les yeux de l'esprit دیدهٔ عقل ایله ملاحظه - بصر بصیرت ایله رؤیت ایتمک ایتمک

On appelle poétiquement le soleil, L'oeil de la nature, de l'univers *A.* عین العالم *P.* چشمهٔ سیماب جهانتاب

OEIL. T. de Bot. Petite excroissance qui se voit sur une branche d'arbre, et qui est comme le germe du bouton *A.* جذر *T.* کوز

OEIL, se dit figur. du lustre des étoffes, de l'éclat des pierreries, etc. *A.* جلا *P.* پرتو *T.* جلا - پرلاقلق || Ces perles - là n'ont pas un bel oeil بو انجولرک جلاسی اولقدر ایو دکلدر Cette étoffe a un oeil verdâtre بو قماشک یشله چالر بر نوع جلاسی وار در

OEIL de BOEUF, ou BUPHTALMUM. Plante *A.* عرارة - بهار *P.* گاو چشم - بانونهٔ گاو *T.* صغر کوزی - صاری پاپادیه

OEIL DE SERPENT, ou CRAPAUDINE. Espèce de pierre dont on fait des bagues. V. Crapaudine.

OEILLADE. Regard, coup d'oeil *A.* لحظة - غمزة - نظرة pl. لحظات *P.* نگاه - نگه *T.* کوز - باقش || Jeter une oeillade *A.* طرح اللحظة *P.* نگه انداختن *T.* کوز آتمق Lancer une oeillade amoureuse یک غمزهٔ عاشقانه طرح ایتمک Jeter des oeillades à la dérobée طرح نظرهٔ دزدیده ایتمک Il ne l'a pas seulement favorisé d'une oeillade فلانی مظهر حقنده یک نگاه التفات - نیمنگاه التفات بیله ایتمدی بیله ارزانی قلمامشدر

OEILLÈRE. On appelle Dents oeillères, les dents de la mâchoire supériere, desquelles on dit que la racine répond à l'oeil *A.* ضاحکة pl. ضواحک *P.* دندان خنده *T.* یان دیش

OEILLET. Fleur odoriférante *T.* قرنفل

OEILLETERIE. Lieu planté d'oeillets *T.* قرنفل باغچه‌سی

OENAS. Pigeon sauvage *A.* حمامة البرّ *P.* کبوتر دشتی *T.* یبان کوکرجینی

OESOPHAGE. Canal membraneux qui conduit les alimeus dans l'estomac *A.* مرئ pl. امرئة *P.* گلوی سرخ *T.* قزل اویکن - قزل اوکلک

OEUF. Substance qui se forme dans la femelle de certains animaux, et qui renferme un petit animal de même espèce *A.* بیض pl. بیوض - بیضة *P.* خایه - خالیکه - هاک *T.* یمورطه || Oeuf de poule *A.* بیض الدجاجة *P.* خالیکهٔ مادیان *T.* طاوق یمورطه‌سی d'autruche *A.* بیضة البلد - بیضة النعام *T.* دوه قوشی یمورطه‌سی d'oiseau *A.* مکنة pl. مکنات - بیض الطیر

قوش يمورطه‌سی .T تخم مرغ - مرغه - مرغابه - آستينه .P
قرنجه يمورطه‌سی .T تخم مور .P مازن .A Oeufs de fourmi
قوش Les oiseaux viennent d'oeufs, pondent, couvent des oeufs
قسمی يمورطه‌دن حاصل اولور ويمورطه‌لر ويمورطه بصار
.T پوست خايه .P قشر البيض - خشلة .A Coquille d'oeuf
.P بياض البيض - آح - قيقى .A Blanc d'oeuf يمورطه قبوغی
زرد .P عرقيل .A Jaune d'oeuf يمورطه آقی .T سپيد خايه
خاليكه .P بيض طرى .A Oeuf frais يمورطه صاريسی .T خايه
گندلاش .P بيضة متمذرة - مذرة .A couvi تازه يمورطه .T تر
قوقمش يمورطه - ايكدين يمورطه .T

On appelle Oeufs rouges, oeufs de pâques, les oeufs que l'on vend vers le temps de pâques .A بيضة الحمرا .P بيضهٔ سرخ
پصقاليا يمورطه‌سی - قزل يمورطه .T

OEUVRE. Il se dit d'un ouvrage considéré relativement à celui qui en est l'auteur .A صنع - مصنوع .pl مصنوعات .P
كار .T ايش || Les oeuvres de Dieu مصنوعات جناب قادر
مطلق Les oeuvres de la nature مصنوعات يد قدرت Dieu
est admirable dans ses oeuvres جناب خداوند لم يزلك
يد قدرتيله مصنوع اولان اشيانك كيفيتی محير
بشر عقولدر L'homme est l'oeuvre des mains de Dieu
حضرت واجب الوجودك مصنوعيدر Travailler à l'oeuvre
de son salut بر كمسنه وسيلهٔ فلاح ونجاتی اوله‌جق صنع
وكاره بذل جدّ وسعی ايتمك Il a laissé l'oeuvre imparfait
ايشی نا تمام براقدی L'oeuvre de la création fut achevée
en six jours صنع خلقت وآفرينش آلتی كونده رسيدهٔ
ختام اولمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connaît l'ouvrier صانعك
مصنوعدن معلوم اولور - حالی صنعندن بللو اولور

On appelle la conjonction charnelle de l'homme et de la femme, L'oeuvre de la chair .A قربان

Mettre en oeuvre. Employer à quelque usage .A اعمال -
استعمال .P بكار بردن .T ايشه قوللنمق - ايشلتمك - قوللنمق
|| Mettre du bois en oeuvre آغاجی اعمال ايتمك Mettre des
pierres en oeuvre اعمال احجار ايتمك Voilà un diamant qui
est bien mis en oeuvre بر وجه احسن اوزره اعمال اولنمش
كوزل ايشلنمش - الماسدر

Il se dit aussi des personnes || Il est excellent ouvrier, c'est dommage qu'on ne le mette en oeuvre بی‌نظير بر ايشچيدر
يازيق كه ايشه قوللنمزلر

On dit figur. Mettre tout en oeuvre, mettre toutes choses en oeuvre, mettre toutes sortes de remèdes en oeuvre, pour dire, mettre toutes sortes de choses en usage, employer toutes sortes de moyens هركونه تدبيری قوللنمق وهر كونه وسايل واسبابی
اعمال ايتمك وهر نوع ادويه ومعالجات استعمال ايتمك

Oeuvre, en termes de joailliers, c'est le châton dans lequel une pierre est enchâssée .A فصّ .P نگين .T قاشی - يوزك
جوهر خانه‌سی

Dans oeuvre, Hors d'oeuvre. Termes d'Architec. qui signifient, dans le corps ou hors du corps du bâtiment .T داخل بناده يا
خارج بناده

Hors d'oeuvre, se dit figur. des choses dont un ouvrage peut se passer .A خارج من الصدد .P بيرون از صدد .T
صدددن چيقمش || Cela est une chose hors d'oeuvre dans ce livre بو كتابده صدددن خارج بر مادّه در

On dit aussi, Travailler sous oeuvre, reprendre sous oeuvre, pour dire, réparer les fondemens d'un mur sans l'abattre, et en le soutenant ديواری عاريتی‌يه آلدرق تمللرينی تعمير
ايتمك

Oeuvres, se dit aussi des productions d'esprit .A تأليف .pl
تأليفات || Oeuvres poétiques تأليفات شعريّه morales اخلاقده
تأليفات postumes دائر مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايتمش
تأليفات Les oeuvres de Platon افلاطونك تأليفاتی

Oeuvre, se dit encore de toute action morale .A عمل .pl
اعمال .P كردار .T ايش || Chacun sera jugé selon ses oeuvres
هر كسه اعمالنه كوره مجازات اوله‌جقدر Oeuvre méritoire
عمل منتج الثواب - عمل مثاب - عمل مندوب La foi sans
les oeuvres est une foi morte ايمان بلا عمل ايمان بيجاندر
La fin couronne l'oeuvre عملك كيفيتی نتيجه‌سنده بللو
اولور Vous avez fait une bonne oeuvre بر عمل خيره موفق
اولمشسك Oeuvre de miséricorde عمل مرحمت اثر de charité عمل مبرّت اثر - On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, faire certaines actions de charité فی سبيل
الله تعالی - لوجه الله تعالی اجرای اعمال خيريّه ايتمك
اعمال خيريّه التزام ايتمك

On appelle Oeuvre pie, une oeuvre de charité faite dans la vue de Dieu .A مبرّة .pl مبرّات - حسنة .pl حسنات - مثوبة

pl. مثوبات *P.* كردار نيك *T.* ثوابلو ايش || Il a fait de grands legs pour être employés à doter des hôpitaux, et en autres oeuvres pies خسته خانه لرك تجهيزينه وسائر اول مقوله حسنات ومبرّاته صرف اولنمق اوزره كلّيتلو اوقفه وقف ايلدى

Et oeuvres de surérogation, les bonnes oeuvres qu'on fait sans y être obligé *A.* نافلة pl. نوافل || Ce qui est d'obligation et de devoir, doit aller avant toutes les autres oeuvres de surérogation فرايض كافّة نوافله تقديم اولنمق واجبة حالدندر

Grand oeuvre, se dit en alchimie, pour signifier, la pierre philosophale *A.* كبريت احمر - اكسير اعظم

OFFENSANT. Qui offense *A.* موذى النقيصة *P.* جرمتشكن - *T.* عرضه طوقنور *T.* دلازار || Cela est injurieux et offensant بو موجب كيفيّت مورث شتم ونقيصه در Discours offensant - كلمات مورثة النقيصه Paroles offensantes نقيصه اوله جق كلام سخنهاى دلازار - قوارص

OFFENSE. Injure de fait ou de parole *A.* نقيصة *P.* آزار *T.* نقيصهٔ عظيمه وغليظه légère || Grande, grieve offense تكدير تعمير قبول ايده ميه جك بر نوع irréparable نقيصهٔ خفيفه نقيصه Offense faite au prince en la personne de son ambassadeur نفس سلطانه راجع اولدرق ايلچيسى حقنه واقع بر كمسنه يه ايراث Faire une offense à quelqu'un اولان نقيصه واقع اولان نقيصه لرى Oublier les offenses نقيصه ايتمك وقوعه كلان نقيصه لرى صحيفهٔ - نسياً منسياً فراموش ايتمك بر كمسنه مظهر Venger une offense دلدن امحا ايتمك اولديغى نقيصه نك انتقامنى آلمق

En style de dévotion, il signifie, faute, péché *A.* معصيت صوچ - تقصيرات *T.* گناه *P.* سيّئات pl. سيّئة - معاصى pl. || Seigneur, pardonnez-nous nos offenses يا ربّ سيّئات بر كمسنه ارتكاب Expier ses offenses وتقصيراتمزى عفو ايله ايلديكى معاصى وسيّئاتك كفارتنى ايتمك

OFFENSER. Faire une offense à quelqu'un *A.* ايراث النقيصة - طوقنمق - تكدير ايتمك *T.* آزار رسانيدن *P.* ايقاع النقيصة || Il l'a mortellement offensé جانبنه اصابت ايده جك وجهله فلانه ايراث نقيصه ايتمشدر Il l'a offensé en son honneur, en sa personne كرك عرض وناموسنه وكرك ذاتنه ايراث نقيصه بو حالت بكا مورث Cela m'offense طوقنمشدر - ايتمشدر نقيصه در

On dit, Offenser Dieu pour dire, pécher رضاء اللهك بخلافنه حركت ايتمك

Il signifie aussi, blesser *A.* اصابة الضرر - ايراث الآفة *P.* آزرده كردن - زيان رسانيدن *T.* طوقنمق - ضرر ايرشديرمك || Ce coup lui a offensé le cerveau بو ضربه فلانك دماغنه اصابت ضررى موذّى اولمشدر le principe des nerfs فلانك اصول اعصابنه طوقندى Un son trop aigre offense l'oreille تخديش - صداى تيز سامعه يه اصابت ضررى مستلزمدر سامعه يى موجبدر

S'offenser. Se piquer, se fâcher *A.* انفعال - انكسار البال - انكسار الخاطر *P.* آزرده دل گشتن - دلشكن شدن - خاطر مانده شدن *T.* خاطر قالمق - كوكل قيرلمق || Il s'offense de ce que... فلان شيئدن منفعل اولور Ne vous offensez pas si je vous contredis سكا تعريض ايدر ايسم خاطركز قالمسون Il ne s'offense de rien هيچ بر شيئدن خاطر مانده اولمز

Offensé. *A.* مظهر النقيصة *P.* دوچار آزار *T.* عرضنه طوقنلمش منكسر - منفعل *A.* طوقنلمش *T.* زيان زده *P.* مضرور *A.* كوكلى *T.* دل شكسته - دل آزرده *P.* منكسر الخاطر - البال خاطرى قالمش - قيرلمش

OFFENSEUR. Celui qui offense *A.* بادى النقيصة *P.* آزار رسان *T.* تكدير ايدن - طوقنان || L'offenseur et l'offensé se sont réconciliés ايقاع نقيصه ايدن كشى ايله مظهر نقيصه اولمشك بينلرى اصلاح اولندى

OFFENSIF. Qui sert à attaquer, qui a pour objet l'attaque. Il ne s'emploie qu'en ces phrases: Armes offensives *A.* آلات جارحة - اوريجى *T.* گدرهاى زخم آور *P.* آلات الحرب والضرب پوصات || L'épée, le mousquet, le pistolet sont des armes offensives قلج وتفنك وپستو آلات جارحه دندر - Guerre offensive, par opposition à Guerre défensive ايصال تعرّض ايچون اولان جنك كه بونك مقابلى تحفّظ ومدافعه صورتنده اولان جنكدر - Ligue offensive, se dit d'une ligue par laquelle deux princes s'obligent d'entrer conjointement en guerre contre un autre prince *T.* شروط تعرّضى مشتمل اولان اتفاق - On dit aussi, Faire une alliance défensive et offensive شروط تدافعى وتعرّضى مشتمل بر اتفاق عقد ايتمك

Il se prend aussi substantivement || Le général, après avoir été long-temps sur la défensive, a repris l'offensive فلان سر

عسکر وافر زمان مقام تحفظ ومدافعه‌ده سکونت اوزره قرار ایتمشیکن ینه تعرّض صورتیله جنکه مبادرت ایلدی

OFFENSIVEMENT. D'une manière offensive *A.* علی طریق التعرّض *P.* تعرّضکارانه *T.* طوقنه‌رق || Agir offensivement contre l'ennemi دشمن اوزرینه علی طریق التعرّض حرکت ایتمک contre quelqu'un فلانک حقنه تعرّضکارانه معامله ایتمک

OFFICE. Devoir de la vie humaine, de la société civile *A.* وظیفه ـ واجبة الذمّة ـ واجبات الحال pl. واجبة الحال *P.* کار ـ کار ناچار ـ حال ناگریز *T.* ایش || Il est de l'office d'un magistrat de شویله ایتمک بر قاضینک واجبهٔ حالیدر C'est l'office d'un bon père بر پدر ایشیدر ـ کاریدر ـ حالیدر بر پدر مشفقک وظیفهٔ حالیدر ـ مشفقه کوره واجبهٔ ذمّتدر Tous les offices de la vie civile امر معاشرتده رعایتی لا بدّ اولان واجبات حال ـ On dit, qu'un juge a informé d'office, pour dire, qu'il a informé sans être requis, et par le seul devoir de sa charge حاکم مجرّد وظیفهٔ حالی اولمق اوزره کشفه مبادرت ایتمشدر

On dit aussi, Des experts nommés d'office *T.* قبل شرعدن مأمور اولان اهل خبره || On conviendra d'experts, si non il en sera nommé d'office بینلرنده بالتراضی اهل خبره اختیار ایتملو درلر یوخسه قبل شرعدن تعیین اولنه‌جقدر

On dit figur. Faire quelque chose d'office, c'est-à-dire, de son propre mouvement *A.* عن قریحة *P.* خود بخود *T.* کندو قریحه‌سندن اولدرق ـ کندیلکندن

OFFICE, signifie aussi, service. Il se prend en bonne part, quand il se joint avec le mot Bon. Ainsi on dit, Bons offices *A.* حسن الهمّة ـ مساعی جمیلة pl. سعی جمیل همم حسنة pl. || Accordez-moi vos bons offices auprès d'un tel فلانک یاننده مساعئ جمیله‌کی حقمه صرف ایله Je vous demande vos bons offices pour un tel فلان ایچون حسن همّتکزی رجا ایده‌رم Il est d'un coeur noble et généreux d'aimer à rendre de bons offices هر کس حقنه صرف مساعئ جمیله‌دن حظ ایتمک علوّ جناب ایله مجبول بر ذات کریم الصفتک شاننددر C'est un bon office d'ami que vous lui avez rendu فلانک حقنه ایتدیککک تمام دوست همّتیدر ـ Et en mauvaise part, avec le mot Mauvais || Rendre de mauvais offices à un homme بر کمسنه‌نک حقنه مساعئ نا مرضیّه صرف ـ مساعئ نا مرغوبه ـ ایتمک V. Desservir.

Il signifie aussi, le service de l'Église, les prières publiques *A.* صلات pl. صلوات *P.* نماز *T.* نماز || L'office divin صلات مبارک Entendre l'office قرائت اولنان صلات مبارکی استماع ایتمک L'office de la nuit صلات لیل کیجه نمازی ـ صلات صبح du matin صباح نمازی ـ صلات مسا du soir اخشام نمازی L'office de cette fête est fort long بو عیدک صلاتی بغایت مفصّلدر

OFFICE. Charge, emploi *A.* منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* پوست || Office de finance امور دفتری ـ منصب استیفا de trésorier خزینه‌دارلق منصبی Office alternatif منصبی متناوبه منصبی triennal اوچ سنه‌ده بر ـ منصب سه ساله héréditaire اباً عن جدّ ـ منصب موروث تبدیل اولنور منصب vénal اقچه ایله صاتیلور منصب انتقال اولنور منصب Création d'offices ایجاد مناصب Supprimer des offices بعض مناصبی نسخ والغا ایتمک

Et fonction *A.* خدمت *P.* کار *T.* ایش || Son estomac fait fort bien son office معده‌سی خدمت لازمه‌سنی کما ینبغی اجرا ایدر Il n'a plus de secrétaire, mais un de ses domestiques en fait l'office سرکاتبی یوقدر خدمه‌سندن بری سرّ کتابتی خدمتنی کورر

OFFICE. L'art de préparer ce qu'on sert sur table pour le fruit *A.* فنّ التجهیز المائدة بالفواکه *P.* فنّ ترتیب میوه بر سفره *T.* سفره‌ده میوه دوزمنک فنی

Il signifie aussi, lieu dans une maison où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et dans lequel on garde le linge et la vaisselle *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* کیلار

OFFICES, au féminin. Ce mot comprend tous les lieux où l'on prépare et où l'on garde ce qui est nécessaire pour le service de la table *A.* pl. مخادع ـ مخازن pl. *P.* خورصلاهای سفره *T.* سفره‌جی کیلارلری || Il y a dans ce palais de grands offices بو سرایده مخازن ومخادع جسیمه وار در ـ عظیم وجسیم سفره‌جی کیلارلری وار در

OFFICIEL. Il se dit de ce qui est dit, proposé en vertu d'une commision, d'une autorité reconnue *A.* رسمی || Déclaration, proposition, réponse officielle اعلان رسمی وتکلیف رسمی وجواب رسمی

OFFICIELLEMENT, adv. *A.* رسماً *P.* بر وجه رسمی *T.* وجه رسمی

رسمی اولدرق - اوزره || La Cour n'a pas été instruite officiellement de ce traité دولت فلان عهدنامه‌سنك انعقادندن رسماً خبر آلماشدر

OFFICIER. Faire l'office divin à l'église A. اداء الصلاة P. نماز خواندن T. نماز اوقومق || On officie bien en cette église-là بو کلیساده وجه احسن اوزره ادای صلات اولنور

OFFICIER. Qui a un office, une charge A. اهل المنصب - رجال pl. ارباب المناصب P. جاهدار T. منصب صاحبی || Officier de guerre ارباب مناصب حربدن بری de justice امنای شرعدن بری - رجال شرعدن بری de la maison du roi سرای همایون رجالندن بری Officiers de la marine اصحاب مناصب بحریه - رجال ترسانه Grands officiers اعاظم رجال petits صغار رجال Officier subalterne ادانئ رجالدن بری - پس پایه رجالدن بری Les hauts, les bas officiers اصحاب مناصب علیا ویاخود سفلا

On appelle Officiers de la bouche, les écuyers de cuisine qui travaillent pour la bouche du Roi خدمهٔ مطبخ همایون - خدمهٔ مطبخ خاص

Officier, se dit ordinairement des gens de guerre qui ont quelque commandement dans les armées A. ضابط العسکر P. سرکردهٔ لشکر T. عسکر ضابطی - اوفیچیال

On appelle Officiers de Justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux A. pl. امناء الشرع P. سرکردگان عدالتخانه T. محکمه ضابطلری

OFFICIEUSEMENT. D'une manière officieuse A. سعیاً الی تطییب القلوب - تطییباً - حفایةً بحاجة فلان P. خاطرپرورانه - خاطرسازانه - بروجه حاجترواییی T. کوکل خوش ایده‌رك - دوستلق صورتیله || Il s'est offert à moi fort officieusement طرفمه عرض معاملهٔ حاجترواییی ایتمشدر Il l'a accompagné officieusement chez son juge سعیاً الی التطییب حاکمك حضورینه قدر یاننه رفاقت ایلدی

OFFICIEUX. Qui est prompt à rendre de bons offices A. رصین - منتجی الحاجات - نجیح الحاجات - حفیّ بحاجة فلان - ساعی الی تطییب القلوب P. خاطرساز - خاطرپرور - حاجتروا T. کوکل خوش ایدیجی - دوستلق ایدیجی || Civil et officieux مکرم ومنتجی الحاجات Une personne officieuse تطییب قلوبه مایل بر مرد مروتکار

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait pour faire plaisir A. کذب مفرّح P. دروغ فرحبخشا - دروغ دلپسند T. فرح کتوره‌جك یالان

OFFICINAL. On appelle Compositions officinales, les préparations qui se trouvent toutes composées chez les apothicaires A. دواء مهیّاء P. علاج پرداخته T. حاضر علاج - یاپلمش

OFFRANDE. Don que l'on fait à Dieu A. نسیکة pl. نسایك - هدیّ P. براه خدا اهدا کرده T. حقّ یولنه ویریلان || Belle offrande نسیکهٔ حسنه Offrande agréable à Dieu عند الله مقبول اولان نسیکه Les offrandes et les aumônes نسایك وتصدّقات

Il se dit aussi, dans le style soutenu, de tout ce que l'on offre à quelqu'un pour lui marquer son respect A. هدیّة pl. هدایا - تقدمة P. ارمغان T. پیشکش

OFFRANT. Celui qui offre un prix d'une chose qui se vend à l'encan. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au plus offrant A. لمن یزید P. بافزوننده T. زیاده آرتورانه || On a vendu cette maison à l'encan, et on l'a adjugée au plus offrant et dernier enchérisseur بو منزل مزادده صاتیلوب زیاده آرتورانه ویرلمشدر - وصوك استکلوسنه رغبات ناس منقطع اولدقدنصکره زیاده آرتورانه ویرلدی

OFFRE. Action d'offrir A. تبلیغ - بلاغ - عرض pl. تبلیغات P. عرضه داشت T. عرض ایتمه - ویرمه || Faire une offre بر شیئ تبلیغ ایتمك - تقدیم ایتمك recevoir عرض اولنان شیئی قبول ایتمك - تقدیم اولنان شیئی رسانیدهٔ حیّز قبول ایتمك - Il signifie aussi, ce que l'on offre تبلیغ || Une belle offre بلاغ مرغوب - مرغوب ومستحسن De grandes offres تبلیغات جسیمه Accepter une offre عرض اولنان شیئك تلقی بالقبول ایتمك Agréer des offres تبلیغ اولنان شیئلری رهین حسن قبول ایتمك refuser عرض اولنان شیئلری ردّ ایتمك - قبولدن امتناع ایتمك C'est ma dernière offre اشبو بنم تبلیغ اخیرمدر - آخر تبلیغاتم بو در On m'avait fait des offres séduisantes طرفمه تبلیغات دلربا ایلدیلر

Et la proposition qu'on fait de donner ou de faire telle chose A. تکلیف pl. تکلیفات || Ses offres ont été reçues en Justice تکلیفاتی نزد شرعده مقبول ومعتبر طوتلدی ont été déclarées bonnes et valables تکلیفاتی مستحسن ومعتبر اولدقلری حکم اولنمشدر Ces offres sont raisonnables, suffisantes بو تکلیفات قانون عقله موافق وحدّ کفایتده بالغدر

Offres par écrit تحریراً عرض اولنان تکلیفلر معقول ووافیدر — Offres verbales شفاهاً عرض اولنان تکلیفات

OFFRIR. Présenter ou proposer quelque chose à quelqu'un, afin qu'il l'accepte *A.* عرض — تبلیغ — تقدیم *P.* عرضه داشتن *T.* عرض ایتمك، تقدیم ایتمك || Offrir un présent بر هدیّه تقدیم ایتمك — de l'argent اقچه عرض ایتمك — sa maison بر کمسنه خانه‌سنی عرض وتقدیم ایتمك — Offrir l'usage d'une chose بر شیئك استعمالنه عرض رخصت ایلمك — la propriété بر شیئك ملکیّتنی عرض وتقدیم ایتمك — Il se dit aussi de ce qu'on propose de donner ou de faire || Il offre tant d'écus d'une telle charge فلان منصب ایچون شو قدر اقچه عرض ایدر — J'en ai refusé plus que vous n'en offrez سنك عرض ایلدیککك مقدارك زیاده‌سنی قبولدن امتناع ایلدم — Il s'est offert de bonne grâce d'y aller اول طرفه وارمق ایچون حسن ادا ایله نفسنی عرض ایلدی — Il m'a offert sa protection, son secours طرفمه حمایت وصیانت ویاوری واعانت عرض ایلدی — Offrir son service, son crédit à quelqu'un بر کمسنه کندو خدمتنی وصرف نفوذ ایلمسنی فلانه عرض ایتمك

On dit aussi, Offrir à la vue, aux yeux de quelqu'un, pour dire, exposer à la vue, etc. *A.* عرض — ارائه *P.* عرضه کردن — پیش نظر نهادن *T.* بر کمسنه‌نك کوزی — کوسترمك اوکنه قویمق

On dit, Offrir le choix des armes à son ennemi, pour dire, lui en donner le choix اعمال اولنه‌جق سلاحك اختیاری خصوصنی خصمك رأینه حواله ایتمك

Il se dit aussi en termes de religion dans ces phrases, Offrir en sacrifice *A.* اهداء النسیکة — تقدیم الذبیحة *P.* تقدیم قربان ایتمك *T.* بسمل کردن — Jésus-Christ s'est offert volontairement pour nous à son Père حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی بزم اوغورمزه اولدرق حسن رضا واختیاریله درگاه حقه ابی طرفنه قربان ایلدی — Offrir un sacrifice تقدیم ذبیحه ایله ایفای رسم عبادت ایتمك — Offrir de l'encens, offrir les prémices des fruits de la terre درگاه ذو الجلاله تحریق بخورات وفوایح وتقدیم باکورات فواکه ایله ادای فریضهٔ نساکت ایتمك — Offrir ses actions de grâce à Dieu جناب باری‌یه فریضهٔ حمد وشکری تقدیم ایتمك

On dit figur. Offrir à Dieu ses maux, ses douleurs, ses maladies, ses pertes, pour dire, les souffrir pour l'amour de Dieu, les lui présenter, afin qu'il les accepte comme une satisfaction pour nos péchés بر کمسنه دوچار اولدیغی اوجاع وآلام ومضارّ وخساراتده رضاءً لله تعالی صبورانه عرض تسلیمیّت ایتمك

S'OFFRIR. *A.* عرض النفس *P.* خودرا در خدمت کس تقدیم کردن *T.* نفسنی عرض ایتمك || Il s'est offert de lui-même à me servir بکا خدمت ایلمکه نفسنی تقدیم ایلدی — On dit, Le premier objet qui s'est offert à mes yeux اوّل باوّل کوزمه کورنمش صورت — پیش نظرم اولمش صورت

Il se dit aussi en d'autres phrases, dans lesquelles on emploie les mots *A.* ظهور *P.* بدید آمدن — رو نمودن — رو نمای — ظهوره کلمك — کورنمك *T.* پیدا شدن — ظهور شدن || Il s'offre une grande difficulté بر عسرت عظیمه ظهور ایتمك — Il ne s'offrira jamais d'occasion plus favorable بوندن مناسب بر فرصت ابداً ظهور ایده‌جکی یوقدر — Il a pris le premier emploi qui s'est offert اوّل باوّل ظهور ایدن منصبی تحصیل ایلدی

OFFUSQUER. Empêcher de voir, ou d'être vu *A.* تحجیب — ستر *P.* پوشیدن — از دیده نهان کردن *T.* قپامق — اورتمك || Les nuées offusquent le soleil بلودلر کونشی ستر ایدر — Ôtez-vous de devant moi, vous m'offusquez la vue برطرف اولکدن زیرا نظارتمی ستر ایدرسك

Il signifie aussi en même temps, empêcher de voir et d'être vu *A.* منع النظارة — اعتراض للنظارة — حیلولة بین النظر *P.* پرده کش نظارت شدن — حایل دیدار شدن *T.* نظارتی نظارته حواله اولمق — کسمك || Ces arbres offusquent votre maison بواشجار سنك خانه‌کك نظارتنه معترض اولور — نظارتنه حیلولت ایدر — حواله اولور — حایل اولور — Il signifie aussi, éblouir. V. ce mot.

Il se prend figur. dans les phrases suivantes pour Troubler *A.* ایراث الکدورة *P.* خیره ساختن *T.* بولاندرمق || Les vapeurs du vin offusquent le cerveau ابخرهٔ خمرك سورانی دماغه ایراث کدورت ایدر — Les passions offusquent la raison امراض نفسانیّه خیره ساز عقلدر

Il signifie aussi figur., choquer la vue, donner de l'ombrage *A.* ایذاء — ایراث التصدّد للنظر — البصر *P.* بدیده رمیدگی آوردن — خار دیدهٔ جان شدن *T.* کوزه تیکن — کوزی ایرکتمك || Qu'est-ce qui vous offusque en cela? بو بابده سکا کوزینه ایراث — ایذای بصری موجب اولان شیٔ ندر

Cet homme l'offusquait depuis long-temps تصدّد ایدن شئ ندر
بو آدم مدّت مدیده دنبرو فلانک کوزینه بادئ تصدّد
Cet homme est né jaloux, tout l'offusque بو آدم اولور ایدی
Cet ar- ذاتنده قسقنج اولمغله هر شئ کوزینه تیکن اولور
tiste a un rival qui l'offusque بو اهل فنّک کوزینه تیکن
اولمش بر رقیبی وار در

OGNON. Plante potagère *A.* بصل *P.* پیاز - سوخ *T.* صوغان

OGNONIERE. Terre semée d'ognons *A.* مزرعة البصل *P.*
کشتزار پیاز - پیازستان *T.* صوغان تارلاسی

OIE. Espèce d'oiseau aquatique *A.* بط *P.* غاز - قاز *T.* قاز ||
Oie sauvage یبان قازی - غاز دشتی - بط برّی domestique
اوده بسلنان قاز - قاز خانگی - غاز خانه پرور - بطّ اهلی
Plume d'oie قاز یلکی

OINDRE. Frotter d'huile ou d'une autre substance grasse *A.* تمریخ -
تمسیح بالدهن - طلاء بالدهن - تدهین *P.* روغن سودن
T. یاغ یله اوغمق - یاغ ایله سورمک - یاغلمق || Autrefois
on oignait les athlètes pour la lutte قدیمده مصارعه یه تعیین
اولنان کورشجیلرک بدنلری تدهین اولنور ایدی Les an-
ciens se faisaient oindre au sortir du bain متقدّمین بعد
الاستحمام تمریخ بدن ایدرلر ایدی La pécheresse qui oi-
gnit les pieds de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک اقدام
مبارکلرینه یاغ سورن مذنبه Oindre une tumeur avec de l'on-
guent, pour l'amollir بر ورمک اوزرینه لاجل التلیین یاغ
سورمک - Il se dit aussi en parlant des huiles dont on se
sert pour le sacre des rois *A.* تمریخ بمروخ المقدّس || On
oint les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte
ampoule فرانسه پادشاهلرینک حین جلوسلرنده تقدیسلری
آیینی صراحئ شریفده محفوظ اولان مروخ مقدّس ایله
تمریخلرندن عبارتدر

OINT. *A.* مدهّن - متمرّخ - متمسّح بالدهن *P.* روغن سوده
T. یاغ سورلمش - On dit, Les rois sont les oints du Sei-
gneur ملوک وسلاطین ید حضرت ربّ ذو الجلال ایله
متمرّخدرلر

OISEAU. Animal à deux pieds ayant des ailes *A.* طیر pl. طیور
P. مرغ *T.* قوش || Oiseau domestique *A.* طیر اهلی - طایر
P. مرغ خانگی - مرغ خانه پرور - مرغ پرواری *T.* اوده
بسلنان قوش nocturne *A.* طیر اللیل *P.* مرغ شب *T.* کیجه
قوشی aquatique *A.* طیر الماء *P.* مرغ آبی *T.* صو قوشی
Oiseau de proie *A.* طیر صیّاد - طیر صیود - طیر جارح pl.
جوارح *P.* مرغ شکاری - آشگزه - اشکو *T.* آوجی قوش -
دکز *T.* مرغ دریا *P.* طیر البحر *A.* de mer آلیجی قوش
چای *T.* مرغ جویبار *P.* طیر النهر *A.* de rivière قوشی
de bon augure *A.* طیر میمون الفال *T.* فال خیره دلالت قوشی
de mauvais augure *A.* طیر مشئوم *T.* فال شومه ایدن قوش
دلالت ایدن قوش Les anciens observaient le vol des oiseaux
امم سالفه طیران طیوردن تفأل ایدرلر ایدی Mettre un
oiseau en cage قوشی قفسده حبس ایتمک - در قفس
مرغ سخنگوی *P.* طیر ناطق *A.* Oiseau qui parle ایتمک
T. سویلر قوش - Il se dit absolument, d'un oiseau de proie ||
Un oiseau dressé pour la chasse طیر شکاره - صیده اضرا اولنمش
اورکک قوش - وحشی قوش Oiseau hagard آلشدرلمش قوش
- On dit proverb. Petit à petit l'oiseau fait son nid, pour dire,
qu'on fait sa fortune peu à peu *P.* قطره قطره آب جویند
عاقبت دریا شود *T.* طمله یه طمله یه کول اولور

On dit aussi proverb., À chaque oiseau son nid est beau, pour
dire, que chacun trouve sa demeure belle هر قوش کندو
یوه سنک عاشقیدر

On dit aussi proverb. Il a battu les buissons, et un autre a
pris les oiseaux, pour dire, il a eu bien de la peine, et un
autre en a eu le profit *P.* کوهرا فرهاد کند لعلرا پرویز یافت
T. کیم یدی کیم طرادی صحبت کیمه یرادی

OISEAU. Instrument dont les manoeuvres se servent pour por-
ter le mortier sur leurs épaules *A.* إصیص البنّا *P.* ناوه *T.*
تکنه یی کوتورمک || Porter l'oiseau دیوارجی تکنه سی
Cet architecte qui est si riche, a porté l'oiseau بو درجه ده
مالدار اولان فلان معمار مقدّما دیوارجی تکنه سنی
طاشیمشیدی

OISELER. Dresser un oiseau pour le vol *A.* اضراء الطیر
تعلیم الطیر بالصید - بالصید *P.* مرغرا بشکار آموزیدن *T.*
قوشه اوچیلک اوکرتمک - قوشی آوه آلشدرمق
Il signifie aussi, tendre des filets, des gluaux, etc. pour pren-
dre des oiseaux *A.* صید الطیور - اصطیاد الطیور *P.* شکار مرغ
کردن *T.* قوش آولمق

OISELEUR. Celui qui fait métier de chasser des oiseaux *A.*
صیّاد الطیور *P.* شکارئ مرغ *T.* قوشباز - قوش آوجیسی

OISELIER. Celui dont le métier est d'élever et de vendre de

oiseaux *A.* بيّاع الطيور *P.* مرغ فروش *T.* قوشجى || λ la
solennité de l'entrée des rois, le corps des oiseliers de Paris
était obligé de lâcher cinq cents petits oiseaux, auxquels ils
rendaient la liberté فرانسه پادشاهلرينك شهره دخوللرى
آلاينده پارسده اولان قوشجيى اصنافى بشيوز عدد قوش
آزاد ايتمك قاعدهدن ايدى

OISEUX. Qui par habitude, ne fait rien, ou ne fait que des
riens *A.* متبطّل - عبيث - مشغول بالعبث *P.* بيهوده كار
T. خوارده - هيچ مقولهسى شيئلر ايله اوغراشان || Gens oiseux
et fainéans عبثه اشتغال ايله مألوف ارباب كسل ورخاوت
Mener une vie oiseuse اوقات عمرى عبثيّاته صرف ايتمك -
عبثه اشتغال ايله امرار ايتمك

Il se dit aussi des choses, et signifie, inutile, qui n'est bon
à rien *A.* عبث pl. عبثيّات - لا شئ - ما لا يعنى *P.* بيمآل -
T. نا چيز - بيهوده - هيچ مقولهسى - بوش || Se livrer à des
goûts oiseux بر كمسنه هوسنى امور ما - عبثيّاته مبتلا اولمق
Des disputes oiseuses بيمآل مباحثهلر لا يعنى يه صرف ايتمك
des considérations, des paroles مطالعات واقوال ما لا يعنى -
Une épithète oiseuse بر اسم صفت بيمآل كلمات بيمآل
Des ornemens oiseux تزيينات بيمآل

OISIF. Qui ne fait rien, qui est sans occupation *A.* متعطّل -
اهل العطلة pl. ارباب العطلة *P.* بيكار *T.* آواره - خوارده -
|| Il ne faut pas qu'un jeune homme se tienne ايشسز كوجسز
oisif حديث السنّ اولانه كوره بيكار قالمق روا دكلدر -
حديث السنّ اولنلر وقتلرينى خوارده لقده كچورمك جائز
Une vie oisive حال عطلتده گذران ايدن عمر دكلدر

Il se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'on n'en
fait point d'usage *A.* معطّل *P.* عملمانده *T.* ياتقين - طورغن ||
La valeur est oisive pendant la paix مردانگى وشجاعت وقت
Il y a bien des talens oisifs معطّل قالمش مصالحهده معطّلدر
Laisser son argent oisif اقچهسنى نيجه هنر ومعرفتلر وار در
معطّل وعملمانده براقمق

OISILLON. Petit oiseau *A.* طير صغير *P.* مرغك *T.* قوشجغز

OISIVEMENT. D'une manière oisive *A.* متعطّلاً - بالعطلة *P.*
بيكارانه *T.* خواردهجه

OISIVETÉ. État de celui qui est oisif *A.* بطالت - حال
العطلة *P.* بيكارى *T.* خوارده لق - آوارهلك - ايشسزلك ||
Languir, croupir dans l'oisiveté افناى وجود حال عطلتده
خوارده لقده چوريمك - ايتمك Il ne fait cela que pour
éviter l'oisiveté بو ايشى مجرّد بطالتدن احترازاً ايشلر Vivre
dans une honnête oisiveté وقت عمرى عرضه خلل كتورميهجك
ايّام بر حال بطالتده كچورمك dans une molle oisiveté
عمرى بطالت ورخاوت اوزره امرار ايتمك L'oisiveté est
la mère de tous les vices حال عطلت وبطالت امّ كافّة
قباحتلرك - كافّة مساوى وقبايحك منشيدر - المساويدر
جملهسى خوارده لقدن طوغر

OISON. Le petit d'une oie *A.* فرخ البطّ pl. افراخ البطّ *P.*
قازبچه *T.* قاز پلازى - قاز پليجى - قاز ياوريسى

OLÉAGINEUX. Huileux *A.* دهنىّ - ذو دهنيّة *P.* روغنى -
روغندار *T.* دهنيّتلو - ياغلو || Ce bois est oléagineux براغاج
دهنيّتلو در Matière oléagineuse مادّهٔ دهنيّة

OLÉANDRE. On a donné ce nom au laurier-rose. V. ce mot.
|| L'oléandre est regardé comme un dangereux poison زقّوم سمّ
قاتل اولمق اوزره معروفدر

OLFACTIF. T. d'Anat. Appartenant à l'odorat *A.* شمّىّ *T.*
قوخولمهيه متعلق || Les nerfs olfactifs اعصاب شمّيّة

OLIBAN. C'est un des noms de l'encens. V. ce mot.

OLIBRIUS. Pédant. V. ce mot.

OLIGARCHIE. Gouvernement politique où l'autorité souveraine
est entre les mains d'un petit nombre de personnes *A.* حكومة
الخواصّ || L'aristocratie dégénère quelquefois en oligarchie حكومت
شرفاى قوم بعضاً تبديل هيئت برله حكومت خواصّ
صورتنى كسب ايدر

OLIGARCHIQUE. Qui appartient à l'oligarchie *A.* مختصّ
بحكومة الخواصّ || Gouvernement oligarchique حكومت خواصّ
ايله اداره اولنان ملك

OLIVAISON. Saison où l'on fait la récolte des olives *A.* موسم
الخراف الزيتون *P.* هنگام چيدن زيتون *T.* زيتون
ديرمى وقتى

OLIVÂTRE. Qui est de couleur d'olive *A.* زيتونىّ اللون *P.*
زيتون رنكى - زيتونى *T.* زيتونى رنك || Il a le teint
olivâtre رنك روىى زيتونيدر

OLIVE. Fruit dont on tire de l'huile *A.* زيتون *P.* زيتون
T. زيتن || Fouler les olives دوس زيتون - زيتونى چيكنمك
Mettre les olives au pressoir زيتونى معصرهده وضع ايتمك -
cueillir des olives اجتناى ثمر زيتون ايتمك منكنهيه قويمق -

- روغن زیت - زیت De l'huile d'olive زیتون دیرمك
زیتون رنکی - زیتونی رنك Couleur d'olive زیتون یاغی

OLIVIER. Arbre qui porte les olives *A.* شجر الزیتون *P.* شجر *A.* زیتون || Olivier sauvage زیتن آغاجی *T.* درخت زیتون یبان زیتون *T.* درخت زیتون کوهی *P.* زیتون بری زیتون آغاجی غرس ایتمك Planter des oliviers آغاجی زیتون آغاجلرینه اشی - درخت زیتونی آشیلمق enter زیتونلق - زیتون اورمانی Un bois d'olivier اورمق Une branche d'olivier - شاخ زیتون - قضیب زیتون - غصن زیتون اغصان زیتوندن مصنوع اکلیل une couronne زیتون دالی زیتون کوکندن مصنوع بر Une boîte de racine d'olivier عدد قوطی

OLOGRAPHE. Il se dit d'un testament écrit tout entier de la main du testateur *A.* وثیقة الوصیة محررة بخط الموصی *P.* وصیت ایدنك *T.* وصیتنامه بدست خط وصایت کننده کندو یازوسیله یازلمش وصیتنامه

OLYMPE. On se sert de ce mot en Poésie, pour signifier, le ciel *A.* عرش اعلا *P.* عرش برین *T.* کوك

OMBILIC. T. d'Anat. Synonyme de nombril. V. ce mot.

OMBILICAL. Qui a rapport à l'ombilic *A.* متعلق بسرة *P.* طناب ناف *T.* کوبکده‌کی || Cordon ombilical نافی

OMBRAGE. Ombrage que font les arbres *A.* ظلالة *P.* سایه - ظلالت بلیله *T.* کولکه‌لك || Ombrage frais کستری épais ظل لطیف - ظلالت لطیفه agréable سرین کولکه‌لك ظل ظلیل - ظلالت کثیفه Ces arbres font un bon ombrage سایه کسترلکی - بو اشجارك کولکه‌سی الطف واحسندر کوزلدر

Il signifie figur., défiance, soupçon *A.* - وهم - هجس القلب وسوسة *P.* اندیشه *T.* قورنتی || Donner de l'ombrage بر بر کمسنه‌نك درونه - کمسنه‌یه ایراث هجس قلب ایتمك بر کمسنه‌یه قورنتی ویرمك - القای وهم ووسوسه ایتمك Il en a pris de l'ombrage بو ماده‌دن درونه وسوسه عارض هر Tout lui fait ombrage بوندن توحش ایلدی - اولدی قورنتی ایدر - توحش ایدر - شیئدن توهم ایدر

OMBRAGER. Donner, faire de l'ombre *A.* تظلیل - اظلال *P.* سایه افکندن *T.* کولکه‌لمك || Ce grand arbre ombrage tous les environs بو شجر عظیم اطراف واکنافك مجموعنه سایه افکندر

OMBRAGÉ. *A.* متظلل - مستظل *P.* سایه دار *T.* کولکه‌لنمش

OMBRAGEUX. Il ne se dit au propre que des chevaux, des mulets, etc. qui sont sujets à avoir peur *A.* نفور *P.* رمان - اورکك *T.* آلیزنده

Il se dit figur. des hommes qui prennent trop légèrement des soupçons *A.* کثیر الهجس - وهام *P.* وهمناك *T.* قورنتیلو - وهمه تابع - وهمی غالب || C'est un homme fort ombrageux غایة الغایه وهام بر آدمدر

OMBRE. Obscurité que cause un corps opaque opposé à la lumière *A.* ظل pl. ظلال *P.* سایه *T.* کولکه || L'ombre de la terre cause l'éclipse de la lune ظل ارض خسوف قمری مستلزمدر Les ombres s'allongent quand le soleil approche du couchant شمس مشرف غروب اولنجه ظلالك استطاله‌سی بر آغاجك Se coucher, se reposer à l'ombre d'un arbre لازم کلور سایه‌سنده یاتوب استراحت ایتمك Se mettre à l'ombre سایه‌دار کولکه‌لنمك - استظلال ایتمك Se promener à l'ombre بو نبات کولکه‌دن Cette plante aime l'ombre محله کزمك شمس ظلالی Le soleil chasse, dissipe les ombres حظ ایدر کولکه‌یی کیدرر - نسخ ودفع ایدر La vie des hommes passe comme l'ombre عمر انسان محض ظل زایلدر - Figur. || Les grandeurs du monde ne sont qu'ombre et que fumée *A.* اقبال اقبال دنیا بر ظل وخیال ومانندۀ دخان *T.* الدنیا کالجویل - سریع الزوالدر - On dit poétiquement, Les ombres de la nuit, pour dire, les ténèbres ظلام لیل - ظلمات لیل

On dit proverb. d'un homme qui en suit un autre partout, qu'il le suit comme l'ombre fait le corps فلانك سایه‌سی - ماننده دائما پیرو وتابعیدر - Et d'un homme qui s'effraye trop légèrement, qu'il a peur de son ombre سایه‌سندن خوف ایدر

On dit figur. Courir après une ombre, pour dire, se livrer à une espérance fantastique - بر خیال باطله ذاهب اولمق بر سودای خامك پسنه دوشمك

On dit d'un homme qui se défie de tout, Tout lui fait ombre هر شیئدن توهم ایدر - Et faire ombre à quelqu'un, pour dire, obscurcir son mérite, son crédit par un mérite, par un crédit plus grand برکمسنه‌نك غلبۀ فروغ وپرتوی فلانك رونق وضیاسنه بادئ کسر وزوال اولمق

Ombre, se prend figur. pour Faveur, protection *A.* ظل الحمایة -

|| حمایت کولکه‌سی .T سایهٔ حمایت .P جناح الحمایة
Qu'a-t-il à craindre à l'ombre d'un si puissant protecteur? بویله برحامیٔ قویّ الاقتدارک زیر ظلّ حمایتنده ایکن بویله بر قوتلو حامینک زیر جناح - نه خوفی وار در حمایتنده ایکن خوف اولنه‌جق نه وار در

Et pour légère apparence *A.* اثر *P.* نشانه *T.* نشان || Il n'y a pas ombre de doute بو بابده اثر شک وشبهه یوقدر Il n'y a pas l'ombre de bon sens بر بو بابده سداد عقلدن On n'y voit pas la moindre ombre de difficulté اثر یوقدر بر درلو اثر عسرت - نشانهٔ صعوبت اصلا مرئی دکلدر مشهود دکلدر Les Romains en ce temps-là n'avaient plus que l'ombre de la liberté اول وقتده رومالو خلقنده سربستیتک بر خیالی - انجق بر اثری قالمشیدی || On dit aussi, Prendre l'ombre pour le corps, pour dire, prendre l'apparence pour la réalité خیالی حقیقت عدّ ایتمک

Et en termes de religion pour Signe, figure d'une chose à venir *A.* رمز pl. رموز || Les cérémonies et les sacrifices du vieux Testament n'étaient que les ombres des mystères et des vérités du nouveau عهد قدیمده مسطور اولان رسوم ونسایک عهد جدیده مندرج اولان اسرار وحقایقک رموزی ایدی

Ombre, en termes de Peinture, se dit des couleurs obscures V. Clair-obscur.

Sous ombre, signifie, sous prétexte *A.* بصورة *P.* باصورت *T.* صورت ایله || Il a attrapé bien des gens sous ombre de dévotion, de piété صورت تعبّد ودیانت ایله وافر کمسانک جلبنه موفق اولدی Il lui a fait un mauvais tour sous ombre de lui vouloir du bien فلان کمسنه‌یه صورت حقدن اولدرق بر خباثت ایلدی

OMBRER. T. de Peinture. Distinguer ce qui est supposé n'être pas frappé de la lumière, d'avec ce qui en est frappé *A.* تفریق الظل والضح || Il faut ombrer cela davantage بو تصویرده ظلّ وضحک تفریقی زیاده‌جه اولملو در

OMELETTE. Oeufs battus ensemble, et cuits dans la poêle avec du beurre *A.* عجّة *P.* خایه ریز - خایگینه *T.* یمورطه قیغنه‌سی

OMETTRE. Ne pas dire ou ne pas faire *A.* ذهول - ترک *P.* ترک نمودن - وا گذاشتن *T.* براقمق || Je n'omettrai rien de ce qui dépendra de moi pour votre service سنک خدمتکده المدن کلانی اجرا ایچون بر وجهله اختیار ذهول ایتمک احتمالم یوقدر Je ferai tout ce qu'il faut sans rien omettre اقتضا ایدن هر نه ایسه اجراسنده تجویز ذهول وقصور ایده‌جک دکلم Il a omis ce qu'il y avait de plus important dans la cause دعواده اهمّ والزم اولان ماده‌نک ذکرینی ترک ایتمشدر Il a omis deux ou trois mots dans sa lettre مکتوبنده ایکی اوچ لفظ ترک ایلدی Prenez garde d'omettre quelque chose d'essentiel مهمّدن بر شیٔ ترک ایلمامکه دقت ایله aucune des formalités nécessaires اقتضا ایدن رسوم لازمه‌نک بربیسنی ترک ایلمکدن حذر ایله C'est un homme qui n'omet rien pour parvenir à ses fins مقصودینه دسترس اولمق ایچون هیچ بر شیده اختیار ذهول ایتمک احتمالی یوقدر Ce qui paraît omis dans ce contrat a été omis à dessein بو حجّتده کویا ذهوله مبنی ذکر اولنمیان عباره شونی قصداً وتعمّداً ترک اولنمشدر J'ai omis de vous dire سویلمکده اختیار ذهول ایلدم Il a omis de marquer, de toucher les choses principales مواد اصلیه‌نک ذکرینی ترک براقدی - ایلدی

OMISSION. Manquement à une chose de devoir ou d'usage *A.* ذهول - ترک *P.* وا گذاشت *T.* براقمه - قصور || Faire une omission ارتکاب ذهول - ایتمک Une omission considérable dans une matière importante بر شیٔ مهمّده مادّهٔ ذهوله مبنی جسیمک ترکی Ce n'est qu'une faute d'omission بر خطا در ترک اختیاری Omission volontaire

On appelle Péché d'omission, le péché qui consiste à ne pas faire ce qui est commandé *T.* ذهول واهمال کناهی || C'est un péché d'omission que de manquer à entendre la messe un jour de fête یوم عیدده ترک نماز ایتمک ذهول واهمال قبیلندن بر تقصیراتدر

OMNISCIENCE. T. de Théol. La connaissance infinie de Dieu *A.* علم عدیم الانتهاء ربانی

OMOPLATE. Os de l'épaule plat et large *A.* مشط الکتف *P.* شانه *T.* کورک کموکی

OMPHALOPTRE. Synonyme de Lenticulaire. V. ce mot.

ONAGRE. Âne sauvage *A.* حمار الوحش - اعیار pl عیر *P.* خر دشتی *T.* یبان اشکی

ONAGRE. Ancienne machine de guerre pour jeter des pierres *A.* منجنیق

ONCE. Poids pesant huit gros *A.* استار *P.* درهم *T.* هشبث
سكز درهم آغرلغنده اولان وزن

ONCLE. Le frère du père *A.* عم pl. اعمام *P.* برادر - اودر
T. عموجه ou de la mère *A.* خال pl. اخوال *P.* خالو پدر
T. طايى

Grand oncle. Le frère du grand père ou de la grand'mère
A. عم كبير - خال كبير *P.* اودر بزرك - خالوى بزرك
T. بيوك طايى - بيوك عموجه

ONCTION. Action d'oindre, qui entre dans quelques cérémonies
de l'Église *A.* رسم التدهين بمروخ - تمريخ بمروخ المقدس
معموديت وقتنده مروخ || L'onction du baptême المقدس
مقدس ايله اجرا اولنان آيين تدهين L'onction des rois
ملوك وسلاطينك مروخ مقدس ايله تمريخلرى آيينى

ONCTUEUX. V. Oléagineux || Cela a quelque chose d'onctueux
بو شيده بر نوع دهنيت واردر

ONCTUOSITÉ. Qualité de ce qui est onctueux *A.* دهنيت *P.*
روغندارى *T.* ياغلولك || Les bois qui ont de l'onctuosité
brûlent facilement دهنيتلو اولان اجناس اخشاب چابك ينار

ONDE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* خيزاب - كوهه *T.* طالغه
|| Le vent fait des ondes sur les rivières هيجان ريح انهار
ايچنده احداث امواجى موّدى اولور Les ondes sont trop
grosses طالغه‌لر بغايت جسيمدر

Ondes, se dit de ce qui est fait en figure d'onde || Les ondes
d'un camelot صوفك امواجى

Ondé. Façonné en ondes *A.* ذو امواج *P.* موجدار *T.* موجلو
|| Camelot ondé موجلو صوف Il y a de certains bois qui sont
ondés بعض آغاجلر موجلو اولور

ONDÉE. Grosse pluie de peu de durée, qui vient tout-à-coup
A. بغر - مطر وابل *P.* باران شتاب *T.* صغانقلو يغمور ||
Grosse ondée بغر شديد - صغانقلو شديد يغمور Il faut laisser
passer l'ondée باران شتابك بر طرف اولمسنه بكلملودر -
يغمور صغانغنى صاوشدرملودر

ONDOYANT. Qui ondoie, qui se meut en ondes *A.* متموّج -
متموّج كالامواج - هيّاج *P.* موجزن - موج انگيز -
امواج *T.* كوهه انگيز || Vagues ondoyantes طالغه‌لديجى
مانندهٔ امواج دريا plaines ondoyantes كثير الهيجان - هيّاج
دخان Fumée ondoyante لهيب هيّاج flamme اولان چمنزارلر
شعر متسرسل - شعر متموّج Des cheveux ondoyans مترقص
مثال امواج دريا اهتزاز وهيجان des drapeaux كثير الترقص
اوزره اولان الويه واعلام

ONDOYER. Flotter par ondes. Il ne se dit qu'au figuré *A.*
تموّج - التطام - اهتزاز - متموّجاً *P.* موج زدن - موجزنان
صعود On voyait la fumée ondoyer || طالغه‌لمق *T.* خراميدن
ايدن دخان امواج متلاطمه شكلنده كورينور ايدى Les
drapeaux ondoyaient dans la plaine اول صحراى پهنا ايچنده
رقعات منشورهٔ الويه واعلام متموّجاً اهتزاز وخرام ايتمكده
شعر راسى Ses cheveux ondoyaient au gré du vent ايدى
هبوب ايدن رياحك حكمنه تابع اولهرق مثال امواج
مترقص ايدى - دريا اوتديه برويه اهتزاز اوزره ايدى

ONDULATION. Mouvement par ondes. Il n'est guère d'usage
qu'en Physique *A.* تموّج pl. تموّجات *P.* موج انگيزى *T.*
طالغه‌لمه || Une pierre jetée dans l'eau y cause des ondulations
بر طاش صو ايچنه آتلديغى حالده احداث تموّجات
ايدر Ondulation de l'air ترقص هوا - تموّج هوا

ONDULATOIRE. T. de Physique. On appelle Mouvement on-
dulatoire, un mouvement d'ondulation *A.* حركة متموّجة *P.*
موج گونه جنبش *T.* طالغه‌وارى حركت
حركة بالتموّج *A.* **ONDULER.** Avoir un mouvement d'ondulation
P. موج گونه جنبيدن *T.* طالغه‌وارى اوينامق || Le vent
faisait onduler l'eau de ce lac هبوب ايدن ريح اول كولك
صوينه بر حركت متموّجه احداث ايدر ايدى L'eau com-
mençait à onduler صو موج گونه حركته باشلادى

ONÉRAIRE. Ce terme ne s'emploie qu'en parlant des tuteurs
comptables, pour les distinguer de ceux qui ne le sont pas *A.*
وصىّ متكفل

ONÉREUX. Qui est à charge, qui est incommode *A.* ثقيل -
ثقيل الحمل *P.* گران - گرانبار *T.* آغر || Charges onéreuses
تكاليف شاقه - تكاليف ثقيله Cela lui est onéreux كندويه
بو بار گراندر Le voisinage de ces gens-là est fort onéreux
غايت ثقيل - آدملرك جوارتى غايت گران بر امردر

ONGLE. Partie dure qui couvre le dessus du bout des doigts
A. ظفر pl. اظفار pl. اظافير *P.* ناخن *T.* طرنق || Arracher
un ongle قلع ظفر ايتمك Donner un coup d'ongle تظفير
طرنق باطروب طرملامق - غرز ظفر - ظفر Les ongles crois-
sent طرنق بيور - اظفار نشو ونما بولور - Il se dit aussi des
griffes de plusieurs animaux. V. Griffe.

Ongle. Nom d'une maladie des yeux *A.* ظفرة *P.* ناخنه

ONGLÉE. Engourdissement douloureux au bout des doigts, causé par un grand froid *A.* خدر البنان من شدّة البرد *P* سرمازدگیْ سر انگشتها *T.* پرمق اوجلرینک صوغوقدن اویوشقلغی

ONGUENT. Médicament externe d'une consistance moyenne entre la pommade et l'emplâtre *A.* دهن ـ مروخ ـ نثات *P.* روغن *T.* یاغ ـ یاغ سوربنه‌جک || Bon onguent مروخ لطیف On-guent rosat دهن معطّر composé de telle et telle chose فلان وفلان اجزادن مرکب بر نوع مروخ Faire de l'onguent سوربنه‌جک بر یاغ یاپمق

ONIROCRITIE. Explication des songes *A.* تعبیر الرؤیا *P.* تعبیر خواب ـ گزارش *T.* رؤیانک معناسنی آچمه

ONKOTOMIE. T. de Chirur. Ouverture que l'on fait d'un abcès, d'une tumeur *A.* بطّ الورم ـ شقّ الورم *P.* شکافتن آماس *T.* ورمی دشمه ـ ورمی یارمه

ONOCROTALE. Oiseau de marais *A.* حوصل

ONOMATOPÉE. Formation d'un mot dont le son est imitatif de la chose qu'il signifie *A.* تصویغ اللفظ حکایةً عن الصوت || Le mot Coucou est formé par onomatopée لفظ قوقو که قوقو قوشنک اسیدر صوتندن حکایه در

ONYX. Espèce d'agate de couleur blanche et brune *A.* عقیق ابیض *P.* عقیق سپید *T.* بیاض عقیق

ONZE. Nombre qui contient dix et un *A.* احد عشر fém. احدی عشر *P.* یازده *T.* اون بر || Onze chevaux اون بر رأس بارکیر Onze francs اون بر عدد غروش ـ Il se prend aussi pour le nombre d'ordre qu'il forme. V. Onzième || Le onze du mois آیک اون برنجی کونی

ONZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le dixième *A.* حادی عشر *P.* یاز دهم *T.* اون برنجی

OPACITÉ. Qualité de ce qui est opaque *A.* کثافت *P.* سِفتی *T.* صیقلق

OPAQUE. Qui n'est point transparent *A.* غیر شفّاف ـ کثیف *P.* نا روشنا ـ سِفت *T.* اوته‌سی کورنمز ـ صیقی || Corps opaque جرم کثیف Cela est d'une matière opaque بو شئ بر مادّهٔ کثیفه‌دن مصنوعدر

OPÉRATEUR. Celui qui fait les opérations de chirurgie *A.* متعمّل الصنایع الجرّاحیّة *P.* کار پرداز صنایع ریشسازی *T.* کحّالنغه جرّاحلق صنعتلری اجرا ایدن || Opérateur oculiste کحّالنغه متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن pour les dents دیش متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن pour la pierre مثانده طاش علّتنه متعلق صنعت جرّاحیّه اجرا ایدن Fameux opérateur اجرای صنایع جرّاحیّه‌ده مهارت ایله شهرتشعار

Il se prend aussi pour un charlatan qui vend des remèdes en place publique *A.* معنک الادویة *P.* داروها *T.* پیلور علاج جرچیسی

OPÉRATION. L'action de ce qui opère *A.* عمل pl. اعمال *P.* کار *T.* ایش || Les opérations de Dieu اعمال جناب ربّ ذو الجلال de la nature اعمال طبیعت ـ اعمال قدرت Nous ne pouvons rien pour notre salut, sans l'opération du Saint-Esprit روح قدسک عملی منضمّ اولمدقچه نجات جانمز ایچون هیچ بر شئ ایتمکه لیاقت واقتدارمز یوقدر C'est un effet de l'opération de la grâce بو کیفیّت توفیق بارینک عملیدر ـ Il se dit aussi en termes de guerre || On a long-temps délibéré pour régler les opérations de la campagne prochaine کلجک سنه ایچون اجراسی لازم کلان اعمال حربیّه‌نک صورتی وافر زمان مجلس شوراده مطالعه اولندی

Il se dit encore de l'effet d'une médecine qu'on a prise *T.* عمل *P.* کار *T.* ایشلمه || La médecine commence à faire son opération بو دوا عملنی اجرایه باشلدی L'opération de ce remède est lente شو دوا بطئ العملدر

On dit, en termes de Logique, Les trois opérations de l'entendement, qui sont la perception ou la simple idée, le jugement qu'on porte en comparant les idées, et le raisonnement par lequel on tire une conclusion de plusieurs jugemens قوّت فاهمه‌نک اعمال ثلثه‌سی که بری تلقّف صور معانی ایکنجیسی تمییز واوچنجیسی استخراج نتیجه در

Opération, se dit aussi de l'action méthodique de la main du chirurgien sur le corps de l'homme *A.* صنعة جرّاحیّة pl. صنایع جرّاحیّة || La saignée est quelquefois une des plus difficiles opérations de la chirurgie فصد مادّه‌سی بعضاً صنایع جرّاحیّه‌نک اصعبیدر Ce chirurgien a fait plusieurs belles opérations نیچه نیچه صنایع جرّاحیّه اجراسنده اظهار مهارت ایتمش جرّاحلردندر C'est une opération délicate et dange-

reuse, que de trépaner صنایع جرّاحیّه‌دن نقب دماغ ماده‌سی بغایت دقیق وخطرناکدر

On appelle Opérations d'Arithmétique, les calculs qu'on fait par les quatre premières règles de cette science *A.* صنایع العلم الرقم — On dit aussi, Des opérations de Chimie *A.* صنایع العلم کیمیا

OPÉRER. Produire quelque effet *A.* عمل — فعل *P.* پرداختن — کردن — بکار آوردن *T.* ایشلمک — ایتمک || C'est Dieu qui a opéré tous ces miracles بو معجزاتک فاعلی جناب ربّ العالمیندر La mort de Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسینک موتی امر فلاحمزه عمل ایتمشدر Vos sollicitations n'y ont rien opéré سنک التماساتک بر درلو عمل ایتمدی Le Saint-Esprit opère dans nos âmes روح قدس قلوبمزه عمل ایدر La grâce opère dans l'homme فیض باری نفس بنی آدمه عاملدر — Il se dit aussi en parlant de l'effet que produit une médecine qu'on a prise || Cette médecine n'a pas encore opéré بو علاج هنوز عمل ایتمامشدر — هنوز ایشلمدی

Il se dit aussi dans quelques arts ou sciences qui demandent une certaine pratique *A.* عمل — اجراء الصنعة || On ne sauroit être bon chimiste sans opérer علم کیمیاده بلا عمل تحصیل مهارت ایتمک ممکن دکلدر Ce chirurgien est habile, il opère parfaitement بو جرّاحک مهارتی بر کمال اولمغله وجه احسن ایله اجرای صنایع جرّاحیّه ایدر — On dit en Chirurgie, Être opéré, Se faire opérer, pour dire, subir une opération بر کمسنه کندو نفسنده اجرای صنعت جرّاحیّه ایتدرمک — کندو وجودنده صنایع ایتدرمک Se faire opérer de la taille جرّاحیّه‌دن شقّ وفتق صنعتنی اجرا ایتدرمک

OPHIOGLOSSE. V. Langue de serpent.

OPHITE ou **SERPENTIN.** Il se dit d'un marbre vert mêlé de filets jaunes, qu'on tire d'Égypte *A.* رخام خضری *P.* مرمر — مصری *T.* مصر مرمری

OPHTALMIE. T. de Chirur. Maladie des yeux, qui cause de l'inflammation *A.* رمد *P.* درد چشم *T.* کوز آغریسی || Ophtalmie humide رمد رطب — داء العمش — sèche رمد یابس

OPHTALMIQUE. Qui concerne les yeux *A.* عینی *P.* چشمی *T.* کوزک — Remèdes ophtalmiques *A.* دواء العین — شیاف *P.* داروی چشم *T.* کوز علاجی

OPHTALMOGRAPHIE. Description de l'oeil *A.* بحث من احوال العین

OPIAT. On donne ce nom à des médicamens qui ne diffèrent nullement des électuaires. V. ce mot. || De l'opiat opilatif معجون معجون منقی — مسهل

OPILATIF. T. de Méd. qui a la qualité d'opiler *A.* مسدّد — مولّد السدّة — موجب السدّة *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی || Les viandes qui se digèrent difficilement, sont opilatives عسیر الهضم اولان لحوم مولّد سدّه در

OPILATION. Obstruction. V. ce mot.

OPILER. T. de Méd. Causer obstruction dans les conduits du corps des animaux *A.* سدّ — تولید السدّة — احداث السدّة *P.* سدّه آوردن *T.* طیقامق — صیقانقلق کتورمک || Cette viande opile la rate بو لحم طحالده احداث سدّه ایدر

OPINANT. Celui qui opine dans une délibération *A.* معطی الرأی *P.* رأی دهنده — در میانساز رأی *T.* عرض رأی ایدن — رأی ایدن || Le premier opinant فاتحهٔ کلامده عرض رأی ایدن — اوّل باوّل رأی ایدن Tous les opinants رأی ایدنلرک جمله‌سی Tout le monde fut de l'avis du premier opinant اصحاب مجلسک جمله‌سی اوّل باوّل رأی ایدنک مجموعی اوّل باوّل عرض رأی — کلامنه موافقت ایتمشلردر — ایدنک کلامنه همدم وهمزبان اولمشلردر

OPINER. Dire son avis sur une chose mise en délibération *A.* عرض الرأی — بیان الرأی — اعطاء الرأی *P.* رأی دادن *T.* رأی ایتمک — رأی ویرمک || Quand on eut opiné sur cette affaire بو خصوصده بیان رأی اولندقده Ceux qui opinèrent les premiers اوّل باوّل رأی ایدنلر Il ne voulut pas opiner رأی ایتمک استمدی — اعطای رأیدن امتناع ایلدی Il a bien opiné یوللو — مقروباً بالصواب اعطای رأی ایلدی Il a opiné longuement علی وجه التفصیل بیان رأی ایتدی Il y eut trois juges qui opinèrent à la mort رأی ایتمشدر قاضیلرک اوچی قتله رأی ایتمشلردر

On dit, Opiner du bonnet, pour dire, être de l'avis des autres *T.* قاووق صاللمق

OPINIÂTRE. Obstiné, qui est fortement attaché à son opinion *A.* عنید — pl. عندة — معند — رأیه مصرّ — مصرّ علی لجاج *P.* زکاره *T.* اونکو — لجاج پیشه — ستیهشکار || عنادجی — Il est trop opiniâtre بغایت عنید والتجاجدر Il ne faut pas être opiniâtre sur cela بو بابده عناد ایتمک روا دکلدر — Figur. || Un

combat opiniâtre لجاجكارانه كشمكش ـ محاربۀ بالمعانده
Un mal opiniâtre معندلك ايله اوغراش ـ جنك وجدال
مصرّ بر علت

OPINIÂTREMENT. Avec opiniâtreté *A.* ـ بالتعند ـ باللجّ والعناد
P. بالاصرار *T.* مصرّانه ـ لجاجكارانه ـ ستيهشكارانه اونكولك
|| Il soutient opiniâtrement cette erreur بو امر معندلك ايله ـ ايله
باطلى كمال لجّ وعناد ايله تأييد قيدنده در Il n'avait que
cinq cent hommes avec lui, et il soutint opiniâtrement le com-
bat contre deux mille hommes معيتنده موجود اولان عسكر
انجق بشيوز نفردن عبارت ايكن ايكيبيكك نفردشمن
عسكرينه باللجّ والعناد مقاومت ايلدى

OPINIÂTRER. Rendre opiniâtre *A.* تعنيد *P.* عناد كسى
T. كسرا در عناد انداختن ـ انكيختن || عناده دوشورمك
N'opiniâtrez pas cet enfant بو چوجوغى عناده دوشورمه

S'OPINIÂTRER. S'obstiner *A.* تعند ـ استشراء ـ اصرار *P.*
لجاج نمودن ـ استيهيدن *T.* عناد ايتمك ـ اونكولك
|| Ne vous opiniâtrez pas عنادجيلك كوسترمك ـ ايتمك
à cela بو بابده عناد ايتمه S'opiniâtrer à défendre une mau-
vaise place, à soutenir une erreur, une mauvaise cause بر
ضعيف قلعه نك محافظه سنده وبر امر باطلك تأييدينه
وبر نا حقّ دعوانك ترويجنه اظهار اصرار وعناد ايتمك || Il
s'y est opiniâtré بو بابده عناده دوشدى ـ بوكا عناد ايتدى

OPINIÂTRETÉ. Obstination *A.* ـ لجاجة ـ لجاج ـ معاندة ـ عناد
P. اصرار *T.* لجاج ـ ستيهش ـ اونكولك ـ معندلك
|| Extrême, furieuse opiniâtreté عناد مفرط ومعاندۀ عنادجيلك
مجنونانه

OPINION. Avis de celui qui opine sur quelque affaire *A.* رأى
pl. آرا *P.* انديشه || Aller aux opinions اصحاب شورانك
بيان رأيلرينى تحصيله مبادرت ايتمك Recueillir les opinions
رأيلرى يكان يكان جمع ايتمك || Il y avait trois
opinions اول بابده اوچ كونه راى وار ايدى Les opinions
sont partagées آراى اصحاب مجلس ايكى شقّ اوله رق
مختلفدر || Il a été de l'opinion d'un tel بر فلاننك رأينده ايدى Il ap-
puya son opinion de plusieurs autorités, de plusieurs exemples
رأينى اشهادات عديده وامثال كثيره ايله تأييد ايلدى

Il signifie aussi, sentiment *A.* اعتقاد pl. اعتقادات || C'est
votre opinion, ce n'est pas la mienne بو سنك اعتقادكدر
Je ne suis pas de cette opinion بو اعتقاده بنمكى بويله دكلدر
Opinion ancienne, nouvelle اعتقاد قديم واعتقاد جديد
Suivre احتمال غالبه مقارن بر اعتقاد probable ونو پيدا
une opinion تبعيت ايتمك ـ بر كونه اعتقاده ذاهب اولمق
soutenir بر اعتقادك تأييد واثباتنه بذل سعى ايتمك
Personne n'a adopté cette opinion بو اعتقاد هيچ بر كمسه نك
كمسنه طرفندن ـ يانندن شايان قبول واعتبار عدّ اولنمامشدر
بو ياالكز Cette opinion n'est qu'à vous مقبول ومعتبر طوتلمامشدر
سكا مخصوص بر اعتقاددر ـ سنك اعتقادكدر L'opinion
commune اعتقاد عامّه Cette opinion est erronée, est hérétique
et fausse ـ خطايه مقارن ورفضى متضمّن بر اعتقاد باطلدر
L'opinion بو اعتقاد زايغ وباطل ورفض وبدعتى مشتملدر
publique, générale ـ اعتقاد جمهور ناس ـ اعتقاد ناس
خلقك اعتقادى

Et jugement qu'on porte d'une personne ou d'une chose *A.*
ظنّ pl. ظنون *P.* اعتقاد ـ شكالش ـ سكال ـ پندار *T.* صانى
|| Il a bonne opinion de lui-même نفسى حقنده حسن ظنّى
غالبدر || J'ai une grande opinion de cet homme بو آدمك حقنده
حقنده ظنّ واعتقادم اعلاى ـ زياده سيله حسن ظنّم واردر
مراتب اعتباردهدر Quelle opinion avez-vous de cette affaire?
بو خصوصده ظنّ واعتقادك ندر J'ai mauvaise opinion de
sa maladie علتنه دائر ظنّ واعتقادم نا خوشدر J'ai opinion
que telle chose arrivera ظنمه كوره بو شئ ظهور ايده جكدر
— On dit, C'est une affaire d'opinion, pour dire, c'est une chose
sur laquelle chacun peut penser comme il lui plaît اعتقاده
اعتقاده باغلو بر ماده در ـ منوط اموردندر
On dit, C'est une opinion, pour dire, c'est une assertion qui
n'est pas sûre بر امر ظنيدر ـ ظنّيات قبيلندندر
On dit, J'ai opinion d'un tel, pour dire, j'en augure bien
فلاننك حقنده خير مأمول ايده رم Et je n'ai pas opinion du
succès de cet ouvrage, pour dire, je n'en espère pas le succès
بو ايشك حسن نتيجه سنى مأمول ايتمم

OPIUM. Suc de pavot *A.* افيون ـ لبن الخشخاش *P.* ـ اپيون
|| L'excès de l'opium est dangereux *T.* آفيون ـ مهاتول افيونك
افراط ايله استعمالى موجب خطردر

OPOBALSAMUM. Gomme qu'on retire du balsamier de la Mecque
A. صمغ البلسان *P.* زنج بلسان *T.* بلسنك صمغى ـ

OPPORTUN. Qui est à propos *A.* موافق ـ اوفق ـ مناسب ـ
انسب *P.* چسپان ـ چسپانتر ـ *T.* اويغون || Dans un

L'occasion est بر وقت انسب واوفقده temps plus opportun
opportune وقت وحال انسب واوفقدر ـ فرصت موافقدر
OPPORTUNITÉ. Qualité de ce qui est opportun *A.* ـ موافقت
P. مناسبت ـ چسپانی *T.* سازكارى ـ اويغونلق || Opportunité
de la circonstance ـ وقت وحالك موافقتى du فرصتك
lieu ـ محلك موافقتى || Il se prend aussi absolument pour
Occasion favorable *A.* ـ فرصت موافق ـ فرصت مناسب
P. وقت ـ انسب وچسپان *T.* دم ـ مساعده لو وقت مساعد
|| Il a su se prévaloir de l'opportunité وقت مساعددن اغتنامك
مساعدهٔ وقتدن انتفاع ايده بيلدى ـ طريقنى بيلدى

OPPOSANT. T. de Jurisp. Qui s'oppose à l'exécution de quelque
acte *A.* معارض pl. معارضين *P.* ستيزنده *T.* قارشو طوران ||
Il s'est rendu opposant à l'exécution de cet arrêt بو حكمك
اجراسى خصوصنده معارض اولدى || Il a été reçu opposant
معارض اولمق اوزره حضور شرعده بولنمسى تجويز اولندى
Il y a un nouvel opposant اول بابده معارض جديد ظهور
|| Il y a eu plusieurs opposants à cette délibération بو
مباحثده متعدد معارضلر وار ايدى

OPPOSER. Placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle
à une autre *A.* اعتراض ـ التصدّد ـ ايجاب *P.* سدّ راه كردن
T. حواله قلمق ـ اوكنه چكمك || Opposer une digue à l'im-
pétuosité de la mer, des flots امواج دريانك هجوم واقتحامنه
معترض اولمق اوزره بر سدّ قوى چكمك || Opposer une
batterie à une autre بر طوب صره سنك اوكنه آخر بر
طوب صره سنى چكمك
Il se dit aussi des personnes *A.* مقابلة ـ مقابلة وضع *P.*
مقابل ـ فا داشتن ـ در پيش نهادن *T.* قارشو قويمق ـ مقابل
قارشولرنده || On leur opposa des troupes fraîches قويمق
تازه عسكر وضع اولندى || Il lui opposa un dangereux adver-
saire مقابلنده تهلكه لو بر خصم وضع اولندى || Il se dit
aussi figur. || Vous mettez en avant que ... mais à cela je vous
oppose ... در ميان ايلديككز كلامه شو وجهله مقابله ايدرمكه
Il opposa de fortes raisons à tout ce qu'on lui avait dit كندويه
سويلنان كلاملرك مجموعنه دلائل قويه ايله مقابله ايلدى
Opposer une puissante recommandation à une autre عرض اولنان
شفاعت قويه يه آخر بر شفاعت قويه ايله مقابله ايتمك
Opposer l'autorité d'Aristote à celle de Platon ارسطونك
كلامنى حجت اتخاذيله افلاطونك كلامنه مقابله ايتمك ـ

مقابل قويمق
Il signifie aussi, mettre une chose vis-à-vis d'une autre *A.*
متناظراً ـ متحاذياً وضع ـ وضع فى المحاذاة ـ متقابلاً وضع
ـ قارشولمق *T.* رو بروكردن *P.* متواجهاً وضع ـ وضع ـ وضع
|| Opposer une porte feinte à la porte d'entrée قارشولقلى قويمق
مدخل بيت اولان قپويه متقابل ومتحاذى اولدرق بر
ساخته قپو ياپمق Opposer dans un tableau des bruns aux clairs
بر تصويرك قويولى آچيقلى الواننى متقابلاً ومتناظراً رسم
ايتمك
Et mettre en comparaison, en parallèle *A.* معادلة ـ مقايسة ـ
P. موازنة ـ همبرابر كردن ـ همسنج ساختن *T.* دنك ايتمك
|| Quel orateur avons-nous qu'on puisse opposer à Cicéron? زمانه
واعظلرى ايچنده فلان واعظه معادل وموازن اولهجق
Il y a peu de statues modernes qu'on puisse opposer || كيم وار در
aux statues antiques استادان متأخرينك ياپدقلرى اصنامدن
عمل متقدمين اولان اصنامه معادل اولهجق اقلّ قليل
در ـ اصنام وار مقيس اولهجق
S'OPPOSER. Se rendre contraire *A.* مخالفة ـ اظهار الضدية
P. خلافگيرى نمودن ـ نا سازكارى نمودن ـ برسخيدن *T.*
قارشو طورمق ـ ضدّ كلمك ـ كوسترمك ضدلك || Il
s'est toujours opposé à mes desseins دائما مقاصد ومنوياتمه
مخالفت ايلدى || La fortune s'oppose à toutes mes entreprises
فلك نا سازكار كافهٔ امورمه اظهار ضديت ايدر
Et en termes de Jurisp., Former une opposition *A.* معارضة
P. ستيزكارى كردن *T.* قارشو طورمق || S'opposer à l'exécu-
tion d'un arrêt بر حكمك تنفيذ واجراسنه معارضه ايتمك ـ
تنفيذ واجراسى بابنده معارض اولمق
OPPOSÉ. *A.* معترض *P.* سدّ راه شده *T.* اوكنه چكلمش *A.*
ـ متحاذى *A.* قارشو قونمش *T.* در پيش نهاده *P.* متقابل
قارشو *T.* مقابل آمده ـ رو برو آمده *P.* متواجه ـ متناظر
قارشولقلى ـ قارشو كلمش || Deux armées opposées l'une à
l'autre برى برينه متقابل ايكى اردو Deux rivages opposés
يكديگره متناظر ايكى ساحل
Il est aussi adjectif, et signifie, contraire, de différente nature
A. ضد ـ متضاد ـ مخالف ـ متخالف ـ متناقض *P.* نا برابر
T. اويغونسز || Ce sont deux humeurs directement opposées
بو ايكى كشينك ـ يكديگره كماليله مخالف ايكى مزاجدر
Ils sont tou- مزاجى برى برلرينه كليّاً متناقض ومتخالفدر

jours opposés l'un à l'autre دائما برى برلرينه ضدّ ومخالفدرلر
Leurs intérêts sont tout-à-fait opposés اغراض ومصالحلرى
بسبتون متخالف ومتناقضدر Ils ont des sentimens fort op-
posés là-dessus بو بابده مذاهب واعتقادلرى بغايت
متناقضدر Les opinions de ces deux hommes-là sont toujours
opposées بو ایکی کشینک رأیلری هر حالده برى برلرينه
متخالفدر

En Didactique, Opposé, se dit d'un terme relatif ou contraire à un autre terme *A.* نقيض || Le mot de Fils, qui est relatif, est opposé à celui de Père, et le terme de Chaud est opposé à celui de Froid
لفظ ابن لفظ ابك نقيضيدر ولفظ حرّ لفظ بردك نقيضيدر

On dit au substantif, en parlant d'une proposition qui est directement contraire à une autre, que c'en est justement l'opposé
نقيضيدر – Et en parlant d'un homme qui est d'un caractère tout différent d'un autre, on dit, Cet homme est tout l'opposé d'un tel autre بو آدم فلان آدمك كلّيًا نقيضيدر || Ce fils est en tout l'opposé de son père بو ولد كافّهٔ اموردە پدرينك نقيضيدر

OPPOSITE. Ce qui est opposé *A.* ضدّ pl. اضداد – خلاف
نقيض pl. نقايض || Ce caractère est l'opposite de l'autre بو
مزاج فلان مزاجك نقيضيدر Ce que vous soutenez aujourd'hui, est absolument l'opposite de ce que vous disiez hier بو كونكى
كون تأييدى قيدندە اولديغك مادّە دونكى كون
خلافيدر – ديديككك كلامك تمامًا ضدّيدر

À L'OPPOSITE. Vis-à-vis *A.* متقابلا – متحاذيا – متناظرا
متناوحا – متواجها *P.* رو برو *T.* قارشودە – قارشو بقارشو ||
Leurs maisons sont situées à l'opposite l'une de l'autre خانەلرى
برى برلريلە متقابلا كائندر Ce château est sur la hauteur, et à l'opposite est un grand bois بو قوناق بر محلّ مرتفعدە
قارشوسندە – واقع اولوب محاذاتندە بر كبير اورمان واردر

OPPOSITION. Empêchement, obstacle *A.* ممانعة – مانع – مزاحم
سدّ راه *P.* خشكاب – شئ *T.* كيرو طوردەجك || Opposition formelle رسمًا ممانعت Je n'y mettrai aucune opposition بو بابدە بر
وجهلە ممانعت ايدەجكم يوقدر – من الوجوه مانع بوجه
طرفمدن Vous n'aurez aucune opposition de ma part اولەجغم يوقدر
Cela éprouvera de l'opposition بر درلو ممانعت اولەجغى يوقدر
بو خصوصك اجراسندە مانع ومزاحم ظهور ايدەجكى
دركاردر

En termes de Jurisp. Il se dit d'un acte par lequel on met empêchement à quelque chose *A.* معارضة *P.* ستيزكارى *T.* قارشو
طورمە || Faire opposition à un scellé, à un inventaire, à une vente مالك
امر تمهيرە وصاتلمسى ترتيب اولنمش
دفترى مبادرتنە وبر شيئك فروختنى خصوصنە معارض
اولمق

En termes d'Astronomie, il se dit d'une planète qui est à cent quatre-vingts degrés d'une autre planète *A.* تقابل || Les éclipses de lune ne se font que quand la lune est en opposition avec le soleil خسوف قمر شمس ايلە تقابلى حالندە
واقع اولور

En Rhétorique, Il se dit d'une figure par laquelle on réunit deux idées qui contrastent *A.* صنعة الامتناع التقابلى comme dans ces phrases, Une folle sagesse مجنونانە بر درايت Poltron courageux
غيرتلو قورقق – جبان قوىّ القلب

OPPOSITION, signifie aussi, contrariété *A.* ضدّيت – اختلاف
خلافگيرى – نا سازكارى *P.* ضدّلك *T.* || Il y a eu toujours de l'opposition entre ces personnes بو آدملرك بيننده
دائمى اختلاف وضدّيت وار ايدى Ces deux savants sont toujours en opposition بو ايكى هنرمندانك بيننده دائما ضدّيت
واردر Opposition d'humeurs, de sentimens ضدّيت امزجە
وطباع واختلاف مذاهب وافكار C'est un homme qui a de l'opposition à tout ce que les autres veulent سائرلرك كافّهٔ
مرادلرينە اظهار ضدّيت ايدر بر آدمدر

On appelle L'opposition, ou le parti de l'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement l'opinion de la partie dominante *A.* طرف المعارضين – طرف المخالفين
خلافگيران *P.* طرف *T.* مخالف طرف || L'opposition l'emporta طرف مخالفين طرفى غالب كلدى fut la plus forte
طرف مخالفين شقّ شفە n'osa souffler معارضين اقوا ايدى
جانب بيلە جسارت ايدەمدى s'affaiblit chaque jour
مخالفين كلّ يوم كسب ضعف وقلّت ايتمكدەدر

OPPRESSER, Presser fortement, nuire à la liberté de la respiration *A.* ايراث الشقلة – ايراث الزحمة *P.* گرانى آوردن
صيقندى ويرمك – بصقلق كتورمك *T.* || Je sens quelque chose qui m'oppresse, et qui m'ôte la respiration نفسمى قطع
ايدر بر نوع ثقلت حسّ ايدەرم Je me sens tout oppressé
نفسمدە كلّى بر ثقلت وزحمت حسّ ايدەرم Avoir la poitrine oppressée صدرە زحمت اولمق – صدر بصقلغنە اوغرامق

OPPRESSEUR. Celui qui opprime *A.* جایر pl. جورة ـ ظالم ـ *P.* غدّار ـ جفاکار ـ ستمکار *T.* ظلم ایدیجی || Il est regardé comme l'oppresseur du peuple عباد اللهه جور وجفا ایله معروفدر

OPPRESSION. État de ce qui est oppressé *A.* ثقلت ـ *P.* زحمت ـ گرانی *T.* صیقلق ـ بصقلق ـ صیقندی || Oppression de poitrine کوکس صیقندیسی ـ کوکس بصقلغی ـ زحمت صدر

Il se dit aussi de l'action d'opprimer, et de l'état de ce qui est opprimé *A.* غدر ـ ظلم ـ جفا ـ جور ـ عُدوّ *P.* ستم ـ جفاکاری ـ ستمدیدگی *P.* حال المغدوريّة *A.* غدّارلق ـ ظلمکارلق *T.* مغدورلق حالی *T.* || Jamais on ne poussa l'oppression plus loin جور وستم وقتاً من الاوقات بو رتبه‌لره قدر واردیغی عباد الله حال Le peuple est dans une grande oppression یوقدر خلق غایت مرتبه‌ده پایمال جور ـ کمال مغدوریتده در وستمدر

OPPRIMER. Accabler par violence, par autorité *A.* ـ تعدّی ـ ایقاع الجور والجفا ـ ایقاع الجور والظلم *P.* پامال ـ ستمیدن ایاق آلتنده ـ ظلمکارلق ایتمک *T.* جور وستم کردن اقویا || Les puissans oppriment ordinairement les faibles چیکنمک وزورمندان عادتا ضعفایی پامال جور وتعدّی ایده کلمشلر در Un prince qui n'opprime point ses sujets رعایاسنه اصلا جور وتعدّی ایتمز بر پادشاه Dieu punit les princes qui oppriment leurs peuples رعیتی پایمال جور وجفا ایدن ملوک وسلاطین مظهر نقمت جناب ربّ العالمین اولو کلدکلری درکار در

OPPRIMÉ. *A.* مظلوم ـ مظهر الجور والجفا ـ مغدور ـ مجفوّ *P.* ستمدیده ـ جفا کشیده ـ پایمال جور وستم *T.* مغدورلغه ـ اوغرامش ـ ایاق آلتنده چیکننمش

OPPROBRE. Ignominie, honte, affront *A.* خزی ـ خزاية ـ عار ـ خجالة *P.* رسوایی ـ سپهرویی ـ ننگ ـ شرمساری *T.* جارسلق ـ رسوایلق || Grand opprobre عار عظیم éternel خزئ ابدی مظهر عار وخجالت Souffrir, endurer un opprobre اولمق Il est couvert d'opprobre غریق بحر عار وخجالتدر Cet homme est l'opprobre de sa maison, de sa nation, du genre humain بو آدم کندو خاندانک وملّتنک وبنی نوع آدمک سبب عار وخجالتیدر

OPSIGONE. T. Didactique. Il se dit de ce qui est produit dans un temps postérieur *A.* متأخّر الظهور *P.* پسرس *T.* صکره‌دن ـ کلان || Les dents molaires s'appellent opsigones صکره‌دن یتشمش ازی دیشلری اسنان متأخّر الظهور تعبیر اولنور

OPTATIF. T. de Gram. On appelle ainsi dans certaines langues, un mode qui marque le désir *A.* صیغة التمنّی

OPTER. Choisir entre deux ou plusieurs choses *A.* اختیار *P.* گزیدن ـ اختیار ـ اختیار احد الطرفین ـ احد الشقین *P.* یکی از دو گزیدن *T.* اوزندلمک ـ سچمک ـ ایکی شیئک بریسنی سچمک || De ces deux charges, il a opté pour celle qui lui était la plus convenable عرض اولنان ایکی منصبدن ایشنه ال ویرنی اختیار ایلدی Ce prêtre a une cure et un canonicat, il ne peut pas posséder les deux bénéfices, il faut qu'il opte بوراهبک عهده‌سنده محلّه اماميله فلان خدمت وار در انجق زعامتینک شخص واحده اجتماعی جائز اولمدیغنه نظراً ایکیسندن بریسنی اختیار ایتملو در Il a été ordonné qu'il opterait dans six mois احد شقینک اختیاری ایچون کندویه التی آی مهلت ویرلدی Voulez-vous cette charge, ou ne la voulez-vous pas? optez بو منصبه رغبتک وارمی یوقمی احد طرفینی اختیار ایله

OPTICIEN. Celui qui sait, qui enseigne l'optique *A.* عالم العلم البصر || Habile opticien علم بصره ماهر

OPTION. Action, faculté d'opter *A.* خیار V. aussi Opter || Cela est à votre option *A.* بو مادّه *T.* الخیار فی یدک بوشئ سنک n'est pas à votre option سنک اختیارکه منوطدر اختیارکه منوط اولان موادّدن دکلدر Je laisse cela à votre option بونی سنک رأی واختیارکه حواله ایده‌رم Je vous donne l'option de ces deux choses-là بو ایکی شیئلرک بیننده احد ـ بریسنک انتخاب واختیارینی سکا ترک ایده‌رم شقینک اختیاری خصوصنده طرفمدن مأذون ومرخّصسک Il a fait son option dans le temps prescrit وبریلان مهلتک حلولنده احد شقینک اختیارینه قرار ویرمشدر

OPTIQUE. La science de la vision des objets *A.* علم البصر || C'est un effet, un secret d'optique de faire paraître proche ce qui est éloigné مسافهٔ بعیده‌ده موجود صورک نظارتنی تقریب ایتمک علم بصرک بر اثری وبر نوع سرّیدر

Il se prend aussi dans le sens de Perspective, pour signifier, les apparences des objets vus dans l'éloignement *A.* نظارت *P.* احوال غرّتمال || Les illusions de l'optique کورونش *T.* بینش نظارت

OPTIQUE, adj. Qui concerne la vue *A.* بصریّ ـ عینیّ *P.* چشمی *T.* کوزک || Le nerf optique عصب عین ـ کوزک

غرّت بصر Illusion optique سكيرى

Pris substantivement, il se dit pour Spectacle optique *A.* منظرة *P.* تماشا *T.* سيران || Une très-belle optique غاية الغاية بر تماشاى دلارا ـ لطيف بر تماشا

OPULEMMENT. Avec opulence *A.* بالثروة واليسار ـ بسعة ـ بغزارة المال ـ غانيًا وراخيًا ـ بالغناء والرخا ـ العيش *P.* با مال ـ زنكينلك ايله *T.* مالدارانه ـ توانگرانه ـ فراخدستى بالغناء || Il vit opulemment فرخ وفخور اولدرق ـ بوللغى ايله والرخا تعيش ايدر

OPULENCE. Grande richesse, abondance de biens *A.* غناء ـ غزارة المال ـ رخا ـ وسعة العيش ـ ثروت *P.* توانگرى ـ فراخدستى ـ فراوانئ مال *T.* زنكينلك ـ مال بوللغى ـ مالدارلق || Grande opulence ثروت عظيمه L'opulence de ce pays-là اول مملكتده اولان غزارت مال Vivre dans l'opulence وسعت عيش ايله كچنمك Il y a dans cette maison un grand air d'opulence بو قوناقده غنا وثروت عظيمه آثارى نمايانددر

OPULENT. Très-riche *A.* غنىّ pl. اغنياء ـ عريض البطان ـ رحب العطن ـ صاحب الثروة ـ متموّل ـ راخى *P.* توانگر ـ مالدار *T.* باى ـ زنكين ـ مالى چوق || Le commerce rend les villes opulentes امر تجارت مايهٔ ثروت ممالك وبلداندر C'est une maison opulente متموّل ـ رحب العطن بر خانداندر بر خانداندر

OPUSCULE. Petit ouvrage en matière de science *A.* مجلّة

OR. Particule dont on se sert, pour lier un discours à un autre *A.* ف *P.* وچونكه *T.* بو صورتده

OR. Métal jaune, le plus précieux de tous *A.* ذهب *P.* زر *T.* آلتون || Bon or *A.* ذهب جيّد faux *A.* ذهب كاذب ـ ذهب خالص pur *A.* ابريز ـ ساخته آلتون *T.* زر ساخته *P.* ذهب bas *A.* اعلا آلتون fin خالص آلتون *T.* زر صاف *P.* مجار آلتونى de ducat آلچق آلتون *T.* زر كمايه *P.* خسيس à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطده آلتون Paillettes d'or آلتون پافتەلر Sable d'or *A.* رمل الذهب *P.* ريگ زر *T.* آلتون توزى Poudre d'or *A.* غبار الذهب *T.* آلتون قومى Mine d'or آلتون معدنى monnaie آلتون سكه Épurer l'or تصفيهٔ آلتونى قال ايتمك Fondre de l'or *A.* اذابهٔ ذهب ايتمك ـ ذهب battre *A.* دق ذهب *T.* آلتونى ارتمك *P.* زر گداختن ـ ذهب آلتون دوكمك *T.* زر كوپيدن *P.* Affineur d'or

سبيكه آلتون Or en lingot صرمه كش tireur قالجيسى mis en oeuvre *A.* ذهب معمول *P.* زر پرداخته *T.* ايشلنمش آلتون émaillé آلتون ميناء ايشلنمش اوزرنده Or mat صونق آلتون massif صوم آلتون ـ ذهب مصمت Écriture en lettres d'or آلتون ايله يازلمش يازو ـ حروف مذهّبه ايله محرّر خط Cela se vend au poids de l'or بو متاع آلتون اغرلغنه صاتيلور Filets d'or آلتون تلى ـ صرمه تلى ـ رشتهٔ زر Chaîne d'or *A.* سلسلة الذهب *P.* زنجير زرين *T.* آلتون زنجير

Il signifie aussi, monnaie d'or *A.* دينار pl. دنانير *P.* دينار *T.* آلتون || Il cherche de l'or pour porter en voyage يولده آلمق ايچون آلتون آرەمقده در Demander de l'or pour de l'argent blanc آق اقچه ايله تبديل ايتمكه آلتون آرامق

Il signifie figur., richesses *A.* درهم ودينار *P.* زر وسيم *T.* مال ـ اقچه || L'or supplée souvent au mérite et à la beauté غالب حالده درهم ودينار هنره وحسن وجماله بدل اولور

On dit, Je ne ferai cela ni pour or ni pour argent, pas pour tout l'or du monde سيم وزر ايچون بلكه دنيانك جميع مالنى ويرسه‌لر بونى ايتمك احتمالم يوقدر

On dit figur., qu'un effet, un billet, une promesse est de l'or en barre, pour dire, que cela est aussi sûr que de l'argent comptant نقد اقچه كبيدر

On dit aussi figur., un homme dit d'or, parle d'or, pour dire, qu'il dit ce qu'il y a de mieux à dire dans la circonstance لسانى ـ آغزندن چيقان كلامك هر برى بر درّ يكتا در لؤلؤ افشانددر

Or, se dit aussi de ce fil d'argent doré dont sont faits les galons, rubans, etc. *A.* خيط الفضّة المذهّب *P.* رشتهٔ سيم *T.* مطلّا تلى ـ آلتون سورلمش كمش تلى || صارى غلابدان galon صارى غلابدان ايله ايشلنمش سوزنى Broderie d'or صارى غلابدان شريد ـ On dit aussi dans ce sens, On a défendu l'or et l'argent, c'est-à-dire, les étoffes, les dentelles, etc. tissues de ce fil مطلّا ـ تللى قماشلرى يساق ايتديلر اثوابى

ORACLE. Réponse d'une divinité *A.* جواب صادر من || هاتف الغيب Les oracles étaient ordinairement ambigus زمان جاهليتده هاتف غيبدن صادر اولان جوابلر عادتا مشكوك ومبهم ايدى Expliquer les oracles زمان جاهليتده هاتف غيبدن صدور ايدن جوابلرك معناسنى شرح

وتعبير ايتمك

Il se dit aussi de la divinité même qui rendait des oracles
A. هاتف الغيب || Consulter l'oracle هاتف غيبدن استخبار
رأى ايتمك Aller à l'oracle هاتف غيبه مراجعت ايتمك
L'oracle est muet هاتف غيب صامت وساكتدر L'oracle
avait prédit هاتف غيب مقدّم خبر ويرمشيدى

Il se dit figur. des décisions données par des personnes d'autorité ou de savoir *A.* حديث كانّ اية بيّنة pl. احاديث
اقوال وكلماتى Ses discours sont des oracles || كانّ آيات بيّنات
آيات بيّنات منزلەسندە در Les réponses des grands princes sont des oracles ملوك عظامدن صدور ايدن جوابلر
آيات بيّنات مثابەسندە در Les aphorismes d'Hipocrate sont des oracles dans la Médecine احاديث حكيم بقراط فنّ طبابتده
آيات بيّنات قبيلندندر

Et des vérités, énoncées dans l'Écriture - Sainte, ou déclarées par l'Église *A.* حديث شريف pl. احاديث شريفة || Les oracles de la Sainte - Écriture كتاب اللهده مندرج اولان
احاديث شريفه des prophètes احاديث انبياى عظام

ORAGE. Violente agitation de l'air, accompagnée de pluie et de tonnerre *A.* هلّاب - هلّابة *P.* گردباد - تندباد *T.* بوره -
كسكين - تندباد شديد || Grand orage قاصرغه - صاغانق
بر - بر هلّابهٔ عظيمه ظهور ايلدى Il s'éleva un orage بوره
بورەنك Savons - nous avant que l'orage vienne بوره قالقدى
ظهورندن اوّل ساحل سلامته وصولك چارەسنه بقەلم
Nous avons essuyé un grand orage عظيم بر بورەيه اوغرادق -
بر تندباد شديده دوچار اولدق l'orage passera bientôt
Un ظهور ايدن صاغانق قريباً مندفع اولەجغى دركار در
orage mêlé d'éclairs et de tonnerre رعد وبرق ايلە مخلوط
اول هلّابهٔ شديد بر بوره L'orage a crevé sur cette contrée
شديده بو مملكت اوزرينه اهتزام ايتمشدر

Il se dit figur., des malheurs qui surviennent tout à coup ||
Il a détourné l'orage par sa prudence گردباد بلايى اعمال
حسن تدبير ايدەرك صرف ايتدردى Il a dissipé l'orage
گردباد بلانك دفعنه موفق اولدى

Il se dit aussi, des reproches et des emportemens que l'on essuye de la part de ses supérieurs *A.* تهدّم pl. تهدّمات *P.*
سرزنش *T.* آلابانده || Votre père est fort en colère, vous allez essuyer un grand orage پدرك غايت مرتبەده غضبه

كلديكندن عظيم بر آلابانده‌يه دوچار اولەجغك دركار در

ORAGEUX. Qui cause de l'orage *A.* مهيّج الهلّابة *P.* تندباد
خيز *T.* بورەلو || Vent orageux بورەلو روزكار - On dit aussi,
Temps orageux, saison orageuse *A.* كثير الهلّاب وقت - موسم
كثير الهلّاب *P.* هنگام تندباد *T.* بوره موسمى - Il signifie
aussi, sujet aux orages *A.* كثير الهلّاب *P.* پر تند باد *T.*
بورەسى چوق

Figur. Ce qui est sujet aux troubles, à l'agitation *A.* كثير
الاختلال - كثير الاضطراب *P.* پر آشوب *T.* دغدغەلو || Mener
une vie orageuse عيش پر آشوب واختلال ايلە كچنمك La
nuit de ce malade a été orageuse بو مريضك كيجەسى پر
آشوب واضطراب ايدى

ORAISON. Discours, assemblage de mots qui forment un sens complet *A.* كلام - مقالة || Combien y a-t-il de parties d'oraison?
اجزاى كلام نقدردر

Et discours préparé avec art, pour être prononcé en public *A.* خطبة pl. خطب - خطابة || L'exorde est une des parties de l'oraison مقدّمه خطابەنك بر جزئيدر Oraison funèbre
خطابهٔ ندبه اميز - خطابهٔ مرثيه

ORAISON. Prière adressée à Dieu ou aux saints *A.* صلات pl.
صلوات - مناجات || Oraison vocale صلات شفهيّه - شفاهاً
صلات mentale مراقبة - صلات وجدانيّه L'oraison de la messe
صلات قداس شريف

ORAL. Qui passe de bouche en bouche *A.* منقول بعنعنة
الرواة - نقلاً عن نقل *P.* مروىّ از زبان بزبان نقل كرده
T. آغزدن اغزه كچەرك سويلنان Il ne se dit qu'en ces phrases: Loi orale قانون مروى اولان نقلاً عن نقل Tradition orale عنعنهٔ روات ايلە منقول اولەرق شهرتيافته
اولنمش كلام

ORANGE. Fruit de l'oranger *A.* نارنج *P.* نارنگ *T.* پورتقال
|| Orange douce نارنج حلو - نارنگ شيرين - طاتلو پورتقال
confite de Malte مالطه پورتقالى پورتقال ربچالى Du jus
d'orange پورتقال صويى De la pelure, de l'écorce d'orange
قشر نارنج - پورتقال قبوغى - Il y a des oranges amères qu'on appelle Bigarades. V. ce mot.

ORANGÉ. Qui est de couleur d'orange *A.* نارنجىّ اللون *P.*
نارنگى *T.* پورتقالى - پورتقال رنكنده || Velours orangé
پورتقالى قطيفه

ORANGEADE. Sorte de boisson qui se fait avec du jus d'orange A. مشروب نارنجىّ P. خوشاب نارنگ T. پورتقال شربتى

ORANGEAT. Espèce de confiture faite de morceaux d'écorce d'orange A. قشارة النارنج السكّرىّ P. پوستپارهٔ نارنگ T. شكرناك پورتقال قبوغى شكرلمه‌سى

ORANGER. Arbre toujours vert qui porte des oranges A. شجر النارنج P. درخت نارنگ T. پورتقال آغاجى || Greffer des orangers آغاجلره ـ پورتقال آغاجلرينه آشى اورمق پورتقال آشى اورمق

ORANGERIE. Bâtiment qui sert en hiver à préserver du froid les orangers A. حظيرة الاشجار النارنج P. نارنگخانه T. ليمونلق

ORATEUR. Celui qui prononce des harangues A. خطيب pl. خطباء || Orateur éloquent خطيب فصيح البيان véhément خطيب شديد النفس

ORATOIRE. Appartenant à l'orateur A. مختصّ ـ خطيبىّ بالخطابة || Art oratoire فنّ خطابت Figure oratoire صنعت خطابت style اسلوب discours مقالهٔ خطابت بيانيّهٔ خطابت سبك خطيبى

ORATOIRE. Petite pièce qui, dans une maison, est destinée à la prière A. بيت الصلاة P. نمازگاه T. نماز اوطه‌سى ـ نماز يرى || Il a fait un oratoire dans sa maison خانه‌سنده بر نمازگاه بنا ايتدردى

ORATOIREMENT. D'une manière oratoire A. على طريق الخطابة || C'est parler oratoirement على طريق الخطابه كلام سويلمكدر

ORBE. T. d'Astron. L'espace que parcourt une planète dans toute l'étendue de son cours A. دور ـ دورة P. راه T. يول || L'orbe de Vénus دورهٔ زهره ـ On appelle Le grand orbe de la terre, le chemin que la terre fait tous les ans autour du soleil ارضك دورهٔ كبيره‌سى

Il se dit en Poésie pour Globe A. كرة

ORBICULAIRE. Qui est rond, qui va en rond A. دورىّ ـ مستدير P. گرد رو ـ لنبه T. يوارلق ـ دكرمى || Figure orbiculaire شكل مستدير mouvement حركت دوريّة

ORBICULAIREMENT. En rond A. على وجه التدوير ـ مستديرا P. گردا گرد T. دكرمى اولرق ـ چپ چوره

ORBITE. T. Didactique. La route que décrit une planète par son mouvement A. مدار || L'orbite de Jupiter مدار مشترى de Saturne مدار زحل

En Anatomie. Orbite de l'oeil, c'est la cavité dans laquelle l'oeil est placée A. وقبة العين ـ نقرة العين ـ محجر العين P. خانهٔ چشم T. كوز اويومى

ORCANÈTE. Espèce de buglose qui donne une teinture rouge A. رجل الحمامة ـ كحلاء ـ خس الحمار ـ شنجار ـ انجسا P. شنگار T. اكلك ـ اشك مارولى ـ هواجوا

ORCHESTRE. Lieu où se tiennent ceux qui jouent des instrumens à un spectacle A. مقام المطربين P. مقام سازندگان T. سازنده يرى

Il se dit aussi de la réunion de tous les musiciens A. جمعيّة المطربين ـ P. گروه سازندگان T. سازنده طاقمى || Un orchestre bien composé ارباب فننك گزيده‌لرندن مركّب سازنده طاقمى

ORCHIS, ou **SATYRION.** Plante A. خصية الثعلب

ORDINAIRE. Qui arrive ou dont on se sert communément A. عادى ـ معتاد ـ مألوف P. عادت كرده T. اوله گلمش || L'état ordinaire des choses احوال عالمك صورت معتادى Le cours ordinaire de la nature طبيعتك مجراى عاديسى L'effet ordinaire de telle cause فلان علتك اثر عاديسى Le sort ordinaire des hommes بنى آدمك قسمت معتاده‌سى C'est sa conduite ordinaire بو در مسلك مألوف ومعتادى Ce sont ses discours ordinaires اقوال مألوفه سندندر C'est sa manière ordinaire طور مألوف ومعتاديدر Le langage ordinaire مألوف ومعتاد اولان لسان

Il signifie aussi, médiocre, vulgaire A. هادر pl. هدرة P. سبكمايه ـ كمايه T. بياغى || C'est un homme fort ordinaire بياغى بر عقل Esprit ordinaire پك بياغى ـ سبكمايه بر آدمدر

ORDINAIRE, subst. Ce qu'on a accoutumé de servir pour le repas A. طعام معتاد P. طعام روزمرّه ـ بادروز T. هر كونلك طعام روزمرّه‌سى || Il a toujours un bon ordinaire دائما بمك نفيسدر Un petit ordinaire مختصر بر روزمرّه طعامى L'ordinaire de cette auberge n'est pas mauvais بو مسافر خانه‌ده چيقان طعام روزمرّه كم دكلدر

Il se dit aussi de ce qu'on a accoutumé de faire A. عادت P. آيين T. توره || Ne vous en étonnez pas, c'est son ordinaire تعجّب ايلمه عادتى بو در ـ عادت مستمرّه‌سى بو در L'ordinaire de la multitude, c'est de juger des choses par les appa-

rences ظواهر احواله نظراً حكم ايتمك عوامّ ناسك عادتيدر
C'est l'ordinaire des princes d'en user ainsi بو وجهله حركت
ايتمك ملوكك عادتيدر C'est un homme au-dessus de l'or-
dinaire خارق عاده ـ فوق العاده ـ فوق المعتاد بر آدمدر

Ordinaire, se dit aussi du courrier qui part et qui arrive à cer-
tains jours fixes A. بريد عادى. P. بريد مرتب ـ بريد عادى يامچيك
مرتب T. ايام مخصوصده مرتب اولان اولاق || L'ordi-
naire de Moscou موشقه شهرندن ايام مخصوصده چيقه‌سى
اولاق اولان مرتب Je vous écrirai par le premier ordinaire
ايام مخصوصده چيقه‌سى مرتب اولان اولاق ايله طرفكه
بريد مرتب ايله ـ مكتوب يازه‌جغم

Ordinaires. Purgations menstruelles des femmes A. ايام المحاض
P. هنگام حيض T. آى باشى ـ عادت وقتى

À l'ordinaire. Suivant la manière accoutumée A. حسب
على ما هو المعتاد ـ حسب المعتاد ـ العادة P. بر معتاد T.
عادت اوزره ـ عادتجه || Traitez-moi à l'ordinaire حقمه حسب
المعتاد معامله ايله

D'ordinaire, Pour l'ordinaire. Le plus souvent A. عادتا ـ
اكثريا ـ غالباً P. در غالب حال T. غالب حالده || D'or-
dinaire il étudie sept heures عادتا سكز ساعت مطالعه‌يه مشغول
اولور On se repent d'ordinaire d'avoir trop parlé كثرت كلامدن
غالب حالده ـ عادتا پشيمانلق كلور

ORDINAIREMENT. V. D'ordinaire || Cela arrive ordinairement
غالب حالده ـ اكثريا ـ عادتا واقع اولور شيلردندر

ORDINAL. On appelle Nombres ordinaux, ceux qui marquent
l'ordre des choses A. مراتب الاعداد || Premier, dixième sont
des nombres ordinaux اوّل وعاشر لفظلرى مراتب اعدادندندر

ORDONNANCE. Disposition, arrangement A. نظام ـ نظم ـ
نسق ـ ترتيب ـ انتظام P. سازكارى T. دوزن || L'ordonnance
d'une bataille جنككك صورت ترتيب وانتظامى d'un poème
منظومه‌نك نسق وترتيبى d'un bâtiment بنانك صورت
انتساق وانتظامى d'un festin ضيافتك نظامى Les trou-
pes marchaient en belle ordonnance عسكر حسن ترتيب اوزره
يورر ايدى

Il signifie aussi, règlement fait par une autorité A. نظام ||
Ordonnance juste حقّ وعدله مقارن بر نظام injuste حقّ
نظام نافع utile ظلم وغدرى موجب ـ وعدله مغاير بر نظام
inutile نظام غير نافع ـ نظام لا طايل ـ نظام بيفائده diffi-
cile à observer وقايتى مشكل بر كونه نظام Faire une ordon-
nance وضع نظام ايتمك Publier, afficher une ordonnance
وضع اولنان نظامى نشر واعلان ايتمك Ordonnance du roi
جانب پادشاهيدن ويريلان نظام Suivant l'ordonnance d'un
tel juge فلان حاكم طرفندن ويريلان نظام موجبنجه

Il se dit particulièrement des lois et constitutions des souve-
rains A. قانون pl. قوانين P. دستور T. قانون || Les ordon-
nances de Saint Louis فرانسه پادشاهلرندن فلان نام
پادشاهك وضع ايلديكى قوانين Garder, observer les ordon-
nances قانونلره رعايت ايتمك interpréter قانونلرى شرح
وتفسير ايتمك Contrevenir aux ordonnances قانونه مغاير
قوانين ونظاماتك خلافنه حركت ـ حركت ايتمك
ايتمك Ordonnance civile, criminelle حقوق عباده وامور
سياسته متعلق اولان قانون

Et de ce que prescrit le médecin, soit pour le régime, soit
pour les remèdes A. وصيّة الطبيب P. سپارش طبيب T.
حكيمك تنبيهى || Il a fait cela par ordonnance du méde-
cin بو شيئى طبيبك وصيتنه مبنى ايتمشدر S'écarter de
l'ordonnance du médecin طبيبك تنبيهنى اجرادن امتناع
ايتمك

Il se dit aussi de l'écrit qui contient la prescription du mé-
decin A. تذكرة التركيب الدواء P. نسخهٔ طبيب T. حكيمك
رچته ـ ويرديكى علاج تذكره‌سى || Porter l'ordonnance chez
l'apothicaire حكيمك رچته‌سنى اجزاجى‌يه كوتورمك

On appelle Ordonnance, en termes de Finances, un mande-
ment à un trésorier de payer certaine somme T. اقچه اداسنى
آمر ديوان تذكره‌سى || Ordonnance de mille écus بيك
غروش ادا اولنمق خصوصنى آمر بر قطعه ديوان تذكره‌سى
Contrôler une ordonnance اقچه اداسنى آمر ديوان تذكره‌سنى
محلنه قيد ايتمك

Et habit d'ordonnance, l'habillement uniforme que doivent
porter les militaires A. كسوة عسكريّة P. جامهٔ عسكرى T.
عسكرى قيللغى ـ عسكرى قيافتى

ORDONNATEUR. Celui qui ordonne, qui dispose A. ناظم ـ
مرتّب P. ترتيبساز ـ كار ساز T. دوزيجى || Qui est l'ordon-
nateur de ce bâtiment-là? اول بنانك اوزرينه ناظم كيمدر
C'est lui qui est l'ordonnateur de la fête ضيافتك ناظم
ومرتّبى فلاندر

En termes de guerre et de marine, Commissaire-ordonnateur, c'est le commissaire qui fait la fonction de l'intendant de marine ou d'armée *T.* ناظر ترسانه وناظر اردو

Il signifie aussi, celui qui ordonne des payemens *A.* صاحب الامر لتأدية المبلغ *P.* صاحب فرمان براى دادن مال *T.* اقچه اداسى خصوصنده فرمان صاحبى ‖ En matière de Finances, le contrôleur général n'est point ordonnateur, car les ordonnances sont au nom du roi اموال ميريه‌دن اولدرق اقچه تأديه‌سيچون ويريلان ديوان تذكره‌لرى پادشاه اسمنده محرر اولديغنه نظراً اول بابده باش محاسبه‌جى صاحب فرمان صايلمز

ORDONNER. Ranger, mettre en ordre *A.* ترتيب - تنظيم - *P.* تنسيق *T.* نظام دادن دوزمك ‖ Dieu a bien ordonné toutes choses بارى تعالى كافهٔ اشيايى بر وجه احسن تنظيم ايتمشدر Quand toutes choses sont bien ordonnées هر شئ وجه لايقى اوزره تنظيم اولنديغى حالده L'architecte qui a ordonné ce bâtiment بو بنايى تنظيم ايتمش معمار Ordonner une fête بر ضيافت ترتيب ايتمك

Ordonner. Commander, prescrire *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بيورمق تنبيه ايتمك - ‖ Il est plus aisé d'ordonner que d'exécuter امر ايتمك مقتضاى امرى اجرا ايتمكدن اسهلدر Le roi me l'a ordonné فلان شيئى پادشاه بكا امر وفرمان ايلدى Jusqu'à ce qu'il en soit autrement ordonné آخر وجهله امر صادر اولنجيه قدر Mon devoir me l'ordonne مقتضاى خدمتم بونى بونى ايجاب ايدر - امر در N'avez-vous rien à m'ordonner? بر درلو امرك يوقميدر Il a ordonné par testament با وصيتنامه سپارش ايلدى - امر وتنبيه ايلدى

Il se dit aussi, des médecins qui donnent des ordonnances *A.* توصية *P.* سپارش كردن *T.* تنبيه ايتمك - اصمارلمق ‖ Le médecin lui a ordonné une médecine طبيب فلان كشى‌يه بر مسهل اصمارلدى

En termes de Finances, c'est donner un mandement de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنى آمر ديوان تذكره‌سى ويرمك

Ordonné. *A.* ترتيب - نظام پذيرفته *P.* مرتب - منتظم *T.* كرده دوزلمش - نظاملنمش ‖ Une maison bien ordonnée رابطه‌لو بر خانه - منتظم ومضبوط بر خانه

On dit, Une tête bien ordonnée, pour dire, un esprit juste et méthodique رابطه‌لو عقل - منتظم ومضبوط بر عقل Et par opposition, Une tête mal ordonnée مختل ومشوش بر عقل - رابطه‌سز - شوريده وپريشان

ORDRE. Arrangement, disposition des choses mises en leur rang *A.* نظام - انتظام - نسق - انتساق - ترتيب *P.* سامان *T.* دوزلش نظام - نظام احسن - حسن نظام ‖ Bon ordre مستحسن Ordre naturel نظام طبيعى L'ordre admirable que Dieu a mis dans cet univers خداى متعال حضرتلرى بو عالمده بارى تعالينك بو - وضع ايلديكى نظام بديع ومستغرب دنياده محير عقول اولدجق وجهله وضع ايلديكى نظام L'ordre et l'enchaînement des causes تسلسل اسبابك وترتيب انتساق معانى وافكار L'ordre des pensées, des mots انتظامى بو شئ نظام Cela n'est pas dans son ordre وانتظام الفاظ حسن نظام Parler, écrire avec ordre مطلوب اوزره دكلدر رابطه‌لو سويلمك ويازمق - اوزره تكلم وتحرير ايتمك Changer l'ordre تبديل نظام ايتمك Selon l'ordre des temps اوراقكى Mettez vos papiers en ordre ترتيب اوقات اوزره شيرازهٔ نظامه ايراث خلل Violer l'ordre بر نظامه وضع ايله نظام مرعينك انقطاعنه باعث اولمق Interrompre ايتمك نظامى تار ومار ايتمك واخلال renverser, troubler, rompre Tenir نظامى وقايه ايتمك maintenir ايتمك وفسخ ايتمك un bon ordre وقايهٔ حسن نظام ايتمك Traiter les choses par ordre امورى ترتيب ونظام اوزره رؤيت ايتمك Manquer d'ordre حسن نظام بابنده قصور ايتمك Ordre chronologique ترتيب سنين وتواريخ alphabétique ترتيب حروف ابجاد

On appelle Ordre de bataille, la manière dont les troupes doivent être rangées pour une bataille *A.* ترتيب المعاركة *P.* ترتيب جنك *T.* مقابله ترتيبى ‖ Faire un ordre de bataille مقابله‌نك ترتيبنى ايتمك Les troupes marchaient en ordre de bataille عسكر مقابله ترتيبى اوزره قطع منزل ايدر ايدى

On dit, Mettre ordre, donner ordre, apporter ordre, pour dire, pourvoir *A.* وضع تحت النظام - وضع تحت الرابطة *P.* در نظام نهادن *T.* رابطه‌يه قويمق - نظام ويرمك ‖ Voilà une mauvaise affaire, mettez-y ordre بو بر چركين مصلحتدر رابطه‌سنه قويمغه باق Vous serez ruiné, si vous n'y mettez ordre بونى بر نظام تحتنه قويميه‌جق اولور ايسه‌ك حالك خراب اولور

On appelle Ordre de la Providence, la conduite de la Providence dans ses opérations مقتضای تقدیر ربانی Et dans le même sens, Ordre de la nature مقتضای نظم طبیعی Ordre de la grâce مقتضای توفیق باری || Cela est dans l'ordre de la Providence بو کیفیت تقدیر ربانی مقتضاسندندر Selon l'ordre de la nature نظم طبیعینک مقتضاسنه کوره

Ordre, signifie aussi, l'état où est une personne, par rapport à sa fortune, à ses affaires A. حال pl. احوال || Je l'ai trouvé en bon ordre حسن حالده ـ فلانی منتظم الحال بولدم en mauvais ordre حالی مختل وپریشان اولدیغی بولدم ـ حالی دیگرگون اولدرق بولدم ـ حالده بولدم Il a mis ses affaires dans un bel ordre امورینی حسن حاله وضع ایلدی

Il se dit aussi de l'état où est une maison, un jardin, etc. || Sa maison n'est pas en ordre خانه‌سی رابطه ونظام تحتنده دکلدر Son jardin est à présent en bon ordre باغچه‌سی شمدی نظامی حسن حال اوزره در ـ نظام اوزره در en mauvais ordre سوء حالده در ـ مختل وپریشاندر

Ordre, se dit aussi en parlant des anges, pour dire, les choeurs des anges A. مرتبة pl. مراتب || Les neuf ordres des anges مراتب تسعهٔ ملائکهٔ کرام L'ordre des Chérubins مرتبهٔ کروبیین Un ange du premier ordre مرتبهٔ اولیده بر ملک

On dit figur. Un esprit du premier ordre عقل اول ـ مرتبهٔ اعلاده بر عقل

Ordre, se dit aussi des corps qui composent un État A. صنف pl. اصناف ـ زمرة pl. زمرات P. گروه T. طائفه || En France, les États étaient composés de trois ordres, l'ordre de l'Église, l'ordre de la Noblesse, et le Tiers-État فرانسه‌ده ملت جمعیتی اصناف ثلثه‌دن عبارت ایدی که بری زمرهٔ رهبان ودیگری زمرهٔ شرفای قوم واوچنجیسی مرتبهٔ ثالثه خلقیدر

Il signifie aussi, règle, devoir, règlement A. قاعدة pl. قواعد ـ ضابطة pl. ضوابط ـ نظام P. رسم وراه T. یول ـ یول ارکان ـ رابطه || Se contenir dans l'ordre قاعده‌دن چیقمامق Demeurer dans l'ordre حدود نظام وقاعده ایچنده مداومت ایتمک Il n'est pas dans l'ordre قاعده اوزره ـ موافق قاعده دکلدر یولنده دکل ـ دکل Je ne vous demande rien qui ne soit dans l'ordre خارج از رسم ـ قاعده‌دن خارج بر مطلوبم یوقدر Remettre dans l'ordre نظام سابقنه ادخال ایتمک وراه Apporter l'ordre نظام ویرمک Ce prince a rétabli l'ordre et la discipline dans son État بو پادشاه نظام سابقی وقواعد ضبط وربطی ملکی ایچنده احیا ایلدی Il fait toutes choses dans l'ordre یولیله ایدر ـ هر شیئی قاعده اوزره اجرا ایدر

Ordre, Le commandement d'un supérieur A. امر pl. اوامر ـ حکم pl. احکام ـ تنبیه pl. تنبیهات P. فرموده ـ فرمایش T. || Donner les ordres اعطای اوامر وتنبیهات ایتمک Un ordre exprès امر مخصوص verbal امر شفاهاً par écrit فرمان تحریراً De l'ordre du Roi امر پادشاهی ایله ـ امر پادشاه فرمانیله Les ordres du Ciel اوامر الهیه Être soumis aux ordres de la Providence احکام تقدیر ممتنع التغییره سر فرو بردهٔ حکم تقدیره اظهار رضا وتسلیمیت ایتمک ـ مطاوعت اولمق De quel ordre faites-vous cela? بونی کیمک امریله ایدرسک Il l'a fait sans ordre بو ایشی بلا امر ایشلدی Suivre les ordres امر اوامر واحکامه تبعیت ایتمک Jusqu'à nouvel ordre امر جدید صدورینه دکین ـ مؤخر صدورینه قدر J'attends vos ordres طرفکدن اوامر وتنبیهات ظهورینه منتظرم

Ordre. Le mot qu'on donne tous les jours aux gens de guerre A. شعار ـ کلمة معهودة P. سخن معهود T. سوز || Le général d'armée donne l'ordre هر یوم تعیین اولنه‌جق شعار سرعسکر طرفندن ویریلور

On dit parmi les banquiers, Vous payerez à un tel ou à son ordre, c'est-à-dire, ou à celui qu'il substituera en sa place فلانه یا خود طرفندن تعیین ایده‌جکی کمسنه‌یه ادا ایده‌سک

Ordre, signifie aussi, une compagnie de certaines personnes qui font voeu de vivre sous de certaines règles A. طریقت pl. طریقات || Ordre religieux طریقت رهبانیه militaire طریقت عسکریه Ordre de chevalerie قوالیرلک طریقتی Fondateur de l'ordre واضع اساس طریقت Chef d'ordre رئیس طریقت ـ طریقتک شیخی Les règles d'un ordre رسوم وقواعد طریقت ـ طریقتک یول ارکانی

Ordre, se dit aussi des décorations dont sont revêtus ceux qui sont dans un ordre de chevalerie T. نشان افتخار || Il porte l'ordre de la Toison فلان طریقتک نشان افتخارینی حاملدر

ORDURE. Il se dit des excrémens du corps A. براز ـ غائط ـ نجاست ـ عذرة ـ خرء pl. خروء P. گوه T. [illegible]

Et des autres impuretés du corps A. غثیث P. خاز T. مردارلق || Cette plaie a bien suppuré, a bien jeté de l'ordure بو جراحت

- كركى كبى فصح بولوب ايچندن غثيث كثير القا اولندى ايچندن چوق مردارلق آندى

Et en général de tout ce qui salit *A.* وسخ pl. اوساخ - بيلاشاق - كير *T.* خاز - چرك *P.* ادناس pl. دنس || Nettoyez votre manteau, il est tout plein d'ordures بنشكى تطهير ايله پر ادناس واوساخدر

Il se dit aussi de tout ce qui rend sale une cour, un appartement *A.* كناسة pl. كناسات - قمامة pl. قمام - كساحة pl. كساحات *P.* خس وخاشاك *T.* سپورندى || Balayez cette chambre, elle est trop pleine d'ordures بو اوطه‌يى تكسيح ايله زيرا سپورندى ايله مالامالدر Jeter quelque chose aux ordures سپورندى ايچنه القا ايتمك

Figur. Turpitude dans les actions *A.* دناسة *P.* ناپاكى - آلودگى *T.* مردارلق - بيلاشقلق || Cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'ordure en son fait بو آدم برئ الساحه اولميوب فعلنده غايت ايله بيلاشقلق وار در Ne parlez pas de cela, il ne faut pas remuer cette ordure بو ماده‌نك صحبتنى ايتمه مردارلغى قارشدرمق جائز دكل

Il se dit aussi figur. des paroles obscènes *A.* رفث - كلام فحش pl. فحشيات *P.* سخن بى پرده *T.* عارسز صحبت - عارسز سوز || C'est un homme qui se plaît à dire des ordures فحشيات سويلمكه هوسكار بر ادمدر

ORDURIER. Qui se plaît à dire des ordures *A.* فحاش *P.* فحشگوى *T.* عارسز سوزلو

OREILLARD. Il se dit d'un cheval dont les oreilles sont basses, longues et pendantes *A.* اغضف - اخذاء *P.* سست گوش *T.* صالقى قولاقلى - كوكچ قولاقلى

OREILLE. L'organe de l'ouïe *A.* اذن pl. آذان - سمع pl. اسماع - مسامع *P.* گوش *T.* قولاق || Le trou de l'oreille *A.* صماخ *P.* سوراخ گوش *T.* قولاق دليكى Bruit d'oreille دوى اذن - اذن - دوى bourdonnement اهتفاف اذن - قولاق كورلمه‌سى tintement اطنان اذن - قولاق چكره‌مه‌سى Parler à l'oreille قولاغنه فسلده‌مك - سمعه همس كلام ايتمك Je n'ai pas l'oreille accoutumée سامعه‌م مألوف دكلدر On condamnait les coupeurs de bourse à avoir les oreilles coupées مقدما كيسه‌برلر حقنده جذع اذن ايله مجازات اولنور ايدى Percer les oreilles نقب اذن ايتمك - قولاغنى دلمك Boucles d'oreilles *A.* قرطة pl. اقراط *P.* دوشواره *T.* كوپه Un cheval qui a les oreilles droites *A.* فرس احشر *T.* قلم قولاقلى آت Un cheval qui a les oreilles pendantes *A.* فرس اغضف *T.* صالقى قولاقلى - كوكچ آت qui dresse les oreilles آت قولاغى دوشوك - صارقق قولاقلى - آت قولاقلرينى ديكن آت - اصرار آذان ايدن آت qui les baisse قولاقلرينى صارقديجى - ارخاى اذن ايدن آت

On dit, Avoir bonne oreille, l'oreille fine, pour dire, entendre le moindre bruit *A.* حديد السمع - خفيف الاذن *P.* تيز گوش *T.* قولاغى خفيف - Et avoir l'oreille dure, Être dur d'oreille, pour dire, entendre difficilement *A.* مبتلاء العسر السمع *P.* درشت گوش *T.* قولاغى آغر

Et qu'une chose chatouille, flatte, charme l'oreille *A.* تفريح السامعة - تلذيذ السمع *P.* بگوش لذت بخشيدن *T.* قولاغه لذت ويرمك - Et dans un sens contraire, qu'une chose blesse, offense, choque, écorche l'oreille *A.* تخديش - ايذاء السمع *P.* گوش خراشيدن *T.* قولاغى طرملمق

On dit, Prêter l'oreille, pour dire, être attentif *A.* احالة السمع *P.* گوش دادن *T.* قولاق ويرمك Et pour dire, écouter favorablement *A.* اصغا *P.* حوالهٔ گوش التفات كردن - حوالهٔ سمع اعتبار كردن *T.* اعتبار قولاغيله ديكلمك || Il ne faut pas prêter l'oreille à la calomnie نميمه‌يه حوالهٔ سمع - كلام غمازانه حوالهٔ گوش - اعتبار اولنمق جائز دكلدر التفات ايتمك روا دكلدر

Et qu'une chose vient aux oreilles de quelqu'un, pour dire, qu'il en entend parler *A.* وصول الى السامعة - قرع السمع *P.* رسيدهٔ سمع شدن - گوشگذار شدن - گوش زدن *T.* قولاغه دكمك || Si cela vient une fois aux oreilles du prince بو كيفيت رسيدهٔ سمع همايون اولدجق اولور ايسه - سامعه عكس انداز سمع همايون اولسه - رس پادشاهى اولور ايسه

Et en parlant d'une personne qui ne fait aucune attention à ce qu'on lui dit, On dit, que cela lui entre par une oreille, et lui sort par l'autre بر قولاغندن كيرر واول بر قولاغندن چيقار

On dit figur. Former l'oreille à quelque discours, pour dire, ne vouloir pas l'écouter *A.* سد السمع *P.* گوش بستن *T.* حوالهٔ سمع التفات - قولاق ويرمامك - قولاغى طيقامق ايتمامك

Et faire la sourde oreille, pour dire, faire semblant de n'en-

tendre pas *A.* تصامم *P.* کری نمودن *T.* صاغرلق کوسترمک

On dit figur., Avoir l'oreille d'un prince, d'un ministre, pour dire, en être favorablement écouté بر نزد پادشاهیده ویاخود ذات جلیل القدرک یاننده مسموع الکلام اولمق — Et souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui suggérer secrètement quelque chose اصول ایله بر کمسنه نک قولاغنی طولدرمق — Et qu'un homme est toujours pendu aux oreilles d'un autre, pour dire, qu'il l'obsède pour lui suggérer toujours quelque chose قولاغی دیبندن هیچ آیرلمز

On dit aussi figur. Étourdir, rompre les oreilles à quelqu'un, pour dire, lui tenir des discours qui l'importunent *A.* تعجیز السامعة — تعذیب السمع *P.* رنج گوش آوردن *T.* قولاغی بیقدرمق

Et frotter les oreilles à quelqu'un, pour dire, le battre *A.* تذنین — تعریک الاذن *P.* گوشمال دادن *T.* بر کمسنه نک قولاغنی بورمق

Et secouer les oreilles, pour dire, montrer qu'on désapprouve une chose *T.* قولاق آصامق || Quand on veut lui représenter son devoir, il secoue les oreilles واجبهٔ ذمتنی نه اوادیغنی کندویه عرض اولندقچه هیچ قولاق آصمز

On dit, qu'un homme n'a point d'oreilles pour quelque chose qu'on lui demande, pour dire, qu'il ne la veut pas faire اول بابده قولاق آصمز

On dit aussi figur., que les murailles ont des oreilles, lorsqu'on parle dans un lieu où l'on peut craindre d'être entendu *A.* وللحیطان آذان *T.* دیوارک قولاغی وار در

Et proverb. Être dans une affaire jusqu'aux oreilles, s'y mettre, s'y enfoncer jusqu'aux oreilles, pour dire, s'y engager bien avant بوغازه قدر — بر مصلحته تا بگلو مداخله ایتمک کیرشمک

On dit, Former, exercer l'oreille, pour dire, exercer au juste discernement des sons *A.* تأنیس السمع *P.* گوشرا آلفتیدن *T.* قولاغنی آلشدرمق || On lui faisait entendre un bon violon pour former son oreille فلانه اعلا قولاغنی آلشدرمق ایچون بر کمان دیکلتدررلر ایدی

Oreille-d'Âne, ou Consoude. Plante *A.* اذن الحمار

Oreille-d'homme. V. Cabaret.

Oreille-de-lièvre, ou Buplèvrum. V. Buplevrum.

Oreille-d'ours, ou Cortuse. V. Cortuse.

Oreille-de-souris. Plante. *A.* آذان الفار — مردقوش *P.* مرجانکوش *T.* مرزنکوش

OREILLER. Coussin servant à soutenir la tête quand on est couché *A.* نمرق pl. نمارق *P.* نازبالش *T.* یوز یصدیغی || Oreiller de duvet پوپله ایله طولمش یوز یصدیغی

OREILLETTE. On dit en termes d'Anatomie, Les oreillettes du coeur, pour signifier deux cavités du coeur qui sont au-dessus de chaque ventricule *A.* اذناء القلب *P.* گوشک دل *T.* یورک قولاقلری

ORFÉVRE. Ouvrier qui fait et qui vend des ouvrages d'or et d'argent *A.* صیاغ pl. صیاغین — صوّاغ *P.* زرگر *T.* قویومجی || Le corps des orfévres قویومجی اصنافی — صنف صیاغین

ORFÉVRERIE. L'art des orfévres *A.* فن الصیاغة *P.* زرگری — عمل صیاغ *T.* قویومجیلک صنعتی || Ouvrage d'orfévrerie قویومجی ایشی L'orfévrerie est aujourd'hui bien perfectionnée فن صیاغت فی یومنا هذا مرتبهٔ کماله واصل اولمشدر

ORFRAIE. Oiseau qui casse les os, et qu'on nomme aussi Grand aigle de mer *A.* نسر البحر *P.* استخوان خواز *T.* لوری قوشی

ORGANE. Partie du corps servant aux sensations et aux opérations de l'animal *A.* آلة pl. آلات || L'organe de la vue, de l'ouïe, de la voix آلت بصر وآلت سامعه وآلت صوت Avoir les organes bien disposés بر کمسنه نک ما به ترکیبی اولان آلات حسن انتظام اوزره اولمق mal disposés ما به ترکیبی اولان آلات ترتیب قبیح اوزره اولمق corrompus, viciés ما به ترکیبی اولان آلات فاسد وسقیم اولمق

On dit d'une personne qui a la voix forte et nette, qu'elle a un bel organe, un bon organe فلانک آلت صوت وصداسنده لطافت وار در

Il se dit figur., des personnes dont le prince se sert pour déclarer ses volontés || Le chancelier est l'organe du prince باش وکیل سلطنت پادشاهک آلت نطقیدر

Il se dit aussi de ceux par l'entremise desquels on fait quelque chose *A.* وساطت *T.* معرفت || Cet homme ne fait rien que par l'organe d'un tel بو آدم کافهٔ امورینی فلانک معرفتیله کورر Il s'en est expliqué par l'organe d'un tel فلانک وساطت ومعرفتیله افادهٔ مرام ایلدی

ORGANEAU, ou **ARGANEAU.** Anneau de fer où l'on attache

un câble *A.* حلقة لربط الجمل *T.* حلقه قومنه باغلیه‌جق

ORGANIQUE. T. de Physique. Qui agit par le moyen des organes *A.* عامل بالآلات || Corps organique عامل بالآلات اولان جسم

ORGANISATION. La manière dont un corps est organisé *A.* رابطة الاجزاء والآلات *T.* قورولش || L'organisation du corps humain قورولشی ـ بدن انسانک رابطهٔ اجزا وآلاتی

On dit figur. L'organisation d'un corps politique, pour dire, la constitution d'un État *T.* ملکک صورت ترکیبی

ORGANISER. Former en organes *A.* ترتیب الاجزاء والآلات *T.* قورمق || La nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise قدرت یدِ ترتیبکردهٔ اجزا وآلاتلری اولان اجسامک تشکلی بادئ استغراب اوله‌جق احوالدندر

S'organiser. *A.* ارتباط الاجزاء والآلات || Un corps qui commence à s'organiser آلات واجزاسی کسب ارتباطه باشلامش بر جسم

Organisé. *A.* مرتبط الاجزاء والآلات — On dit figur. Une tête bien organisée, pour dire, un homme dont l'esprit a de la netteté, de la force, de la justesse رابطه‌لو عقل

ORGANISTE. Dont la profession est de jouer de l'orgue. *A.* ضرّاب الارغنون *P.* ارغن زن *T.* ارغنون چالیجی || Savant organiste ماهر واستاد ارغن زن

ORGASME. T. de Med. Agitation des humeurs du corps humain qui cherchent à s'évacuer *A.* هیجان الاخلاط *P.* جنبش هیجان *T.* خلطلرک دپرنشی || Faire cesser l'orgasme کشها اخلاطی دفع وتسکین ایتمک

ORGE. Sorte de grain *A.* شعیر *P.* جو *T.* آرپه || Des épis d'orge آرپه‌نک بشاقلری ـ شعیرک سنبله‌لری Du pain d'orge آرپه اتمکی de la farine آرپه اونی Eau d'orge آرپه صویی Grain d'orge آرپه دانه‌سی ـ دانهٔ جو ـ حبّ الشعیر Semer les orges آرپه اکمک

Orge mondé. Des grains d'orge qu'on a bien nettoyés et bien préparés *A.* شعیر مقشر *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوعی صویلمش آرپه Dans cette phrase Orge est masculin.

Orge perlé. De l'orge réduite en petits grains dépouillés de leur son *T.* فرنک آرپه‌سی Ici encore il est masculin.

ORGEAT. Sorte de boisson rafraîchissante, faite avec de l'eau, du sucre et de la graine pilée des quatre semences froides *A.* مستحلب البزورات الاربعة ـ مشروب البزورات الاربعة *T.* بزورات اربعه شربتی ـ سوبیا

ORGIE et ORGIES. Il se dit des débauches de table *A.* عیش وعشرت *P.* عیش ونوش *T.* خراباتیلک || Ce sont des orgies continuelles عیش ونوش دائمیدر Ils ont fait une orgie بر عیش وعشرت مجلسی ایتدیلر

ORGUE. Instrument de musique à vent, composé de divers tuyaux *A.* ارغنون *P.* ارغن *T.* ارغنون || Tuyaux d'orgue ارغنون بوریسی Souffleur d'orgue ارغنون چالان ـ ارغنزن

ORGUEIL. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* غرور ـ نخوت ـ کبر ـ مکابرة ـ تکبّر *P.* باد سری *T.* فضوللق ـ کبرلک || Étrange orgueil غرور غریب insupportable کبر تحمّلگداز Être enflé d'orgueil کبر وغرور ایله متنفخ استیلای اولمق plein d'orgueil مالامال کبر ونخوت اولمق Je rabattrai bien son orgueil کبر ـ انف کبر وغرورینی ارغام ایده‌جکم ونخوتنی توضیع وتذلیل ایده‌جکم

Il s'emploie quelquefois d'une manière elliptique *A.* مغروریّت || L'orgueil de sa naissance, c'est-à-dire, que lui inspire sa naissance عرق ونسبنه مغروریّتی de ses richesses کثرت مالنه مغروریّتی

Il se prend aussi en bonne part *A.* انفت ـ عزّة النفس ـ *P.* حمیّت *T.* حمیّتکاری ـ کوتی شیلره ارنکابسزلک || Un noble orgueil عزّت نفس

ORGUEILLEUSEMENT. D'une manière orgueilleuse *A.* بالکبر والغرور ـ بالمکابرة ـ بالنخوة والغرور *P.* ببادسری ـ مغرورانه ـ متکبّرانه *T.* کبرلک ایله ـ فضوللق ایله || Il lui répondit orgueilleusement مغرورانه جواب ویردی

ORGUEILLEUX. Qui a de l'orgueil *A.* مغرور ـ اهل الغرور pl. شامخ ـ متعظّم ـ اهل الکبر والنخوة ـ متکبّر ـ ارباب الغرور *P.* باد سر الانف *T.* کبرلو ـ فضول || Il est insolent et orgueilleux متکبّر وبی ادبدر Un esprit orgueilleux طبع غرور آلود Dieu se plaît à abaisser les orgueilleux الله تعالی ارباب غرور ونخوتی توضیع ایتمک عادت الهیّه‌سیدر Il est orgueilleux de ses bons succès موفق اولدیغی آثار جلیله‌نک مغروریدر Il lui répondit d'une manière orgueilleuse مغرورنه ادا ایله جواب ویرمشدر

ORIENT. La partie du ciel où le soleil se lève sur l'horizon *A.* شرق ـ مشرق ـ مطلع الشرق *P.* خاور *T.* کون

طوغیسی || L'orient d'été مطلع صیفی d'hiver مطلع شتوی
La Suisse est à l'orient de la France ازویچره مملکتی فرانسه نك
کائندر شرقیسنده جانب — Il signifie plus précisément, celui des quatre points cardinaux où le soleil se lève à l'équinoxe || L'orient, le midi, l'occident, le septentrion شرق وجنوب وغرب وشمال De l'orient à l'occident مشرقدن مغربه Entre l'orient et le midi بین الشرق والجنوب

Il se prend aussi pour les provinces de l'Asie orientale || Les régions de l'orient اقطار شرقیه Les peuples d'orient امم واقوام شرقیه les rois ملوك شرق Cela vient d'orient بوشئ جانب شرقدن کلور — On dit aussi, Commerce d'orient تجارت شرقیه - شرق تجارتی

ORIENTAL. Qui est du côté de l'orient *A.* مشرقی - شرقی *P.* خاوری *T.* کون طوغیسی طرفنده‌کی || Pays oriental مملکت شرقیه Peuples orientaux امم شرقیه Régions orientales اقطار شرقیه - اقالیم شرقیه langues مشرقیه السنهٔ - السنهٔ اهل شرق

On appelle Indes orientales, la partie de l'Asie qui est entre la Perse et la Chine هند ممالك - هندستان

ORIENTAUX. Il se dit des peuples de l'Asie les plus voisins de nous *A.* شرقیون - اهل الشرق *P.* خاوریان *T.* آسیالو || Les coutumes des Orientaux اهل شرقك اداب وعاداتلری Le style des orientaux est métaphorique et figuré اهل شرقك سبك وعباره‌سی استعاره ومجازدن عبارتدر

ORIENTER. Disposer une chose selon la situation qu'elle doit avoir par rapport aux quatre parties du monde *A.* توجیه الی جهات الاربع العالم *P.* بچهار جهات عالم رو برو کردن *T.* ارضك درت طرفی طوغریلغنه قارشولمق || Orienter un cadran, un globe, une carte بر بسیطه‌یی وکره‌یی وخریطه‌یی جهات اربعهٔ عالمك طوغریلغنه قارشولمق

S'orienter. Reconnaître l'orient et les trois autres points cardinaux du lieu où l'on est *A.* تمییز - تمییز المطلع الشرق - سمت قبله‌زا یافتن *P.* تمییز الجهات الاربع العالم - القبلة ارضك - قبله‌یی بولمق *T.* چار جهات عالمرا یافتن قبله‌یی || Orientez-vous درت طرفنده‌کی سمتارینی بولمق تمییز ایلمکه باق

Il signifie Figur. Reconnaître de quoi il s'agit, envisager les différentes faces d'une affaire, et examiner comment on doit s'y prendre pour réussir *T.* سمت وجهت آکلامق || Donnez-moi le temps de m'orienter سمت وجهتنی آکلامغه بکا مهلت ویر

En termes de Marine, on dit, Orienter les voiles, pour dire, les disposer de manière qu'elles reçoivent le vent, et fassent suivre au vaisseau sa route *T.* یلکنلری سمت مقصوده طوغری اویدرمق

Orienté. On dit, qu'une maison est bien orientée, mal orientée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou mauvaise exposition à l'égard des points cardinaux فلان خانه خوش ویاخود ناخوش سمته متوجهدر

ORIFICE. Ouverture qui sert d'entrée ou d'issue à quelque partie intérieure du corps *A.* فوهة - فم pl. افواه *P.* دهان *T.* اغز || L'orifice inférieur de l'estomac معده‌نك فم اسفلی de la matrice فوهة الرحم de la vessie فم مثانه

Il se dit aussi de certaines vaisseaux de verre, de terre, etc. dont l'entrée est étroite *A.* جید pl. اجیاد *P.* گلو *T.* بوغاز

ORIGAN. Plante *A.* صعتر *P.* خلندر *T.* کویکو اوتی نوعی

ORIGINAIRE. Qui tire son origine de ... *A.* فلانی الاصل *P.* از نژاد فلان *T.* اصللو || Les Francs qui conquirent les Gaules, étaient originaires de Germanie غالیایی فتح ایدن فرنکك ملتی جرمانی الاصل ایدی Il est né à Paris, mais sa famille est originaire de Marceille مسقط رأسی پارس شهریدر لکن آبا واجدادی مارسلی الاصلدر Il est originaire d'Italie تالیانی الاصلدر

ORIGINAIREMENT. Dans son origine *A.* فی - عن اصل الاصل *T.* اصلندن || Cet homme est originairement d'Allemagne آلامانی الاصلدر - عن اصل آلامانلو در Il avait originairement beaucoup de bien فی الاصل مال کثیره مالك ایدی Ce mot-là vient originairement du Grec بو لفظ فی الاصل یونانیدر

ORIGINAL. Primitif, qui n'est d'après aucun modèle *A.* اصلی - تصویرك - تصویر اصلی || Le tableau original نسخهٔ اصلیه سندك نسخهٔ اصلیه‌سی Le titre, l'acte original n'existe plus نسخهٔ اصلیه‌سی موجود دکلدر Le manuscrit original est déposé en ce lieu-là فلان نسخهٔ اصلیه دست خط اولان محلده مودوعدر J'ai lu la lettre originale مکتوبك نسخهٔ اصلیه‌سنی قرائت ایلدم — Il se dit aussi au substantif || Voilà l'original du traité اشته عهدنامه‌نك نسخهٔ اصلیه‌سی بو در

نسخهٔ اصلیه اولمق اوزره ابراز Cet original est suspect
اولنان صورت مظنون ومشکوکدر L'original très-authentique
غایة الغایه معتبر ومعمول به اولان بر قطعه نسخهٔ اصلیه
- نسخهٔ اصلیه‌دن استنساخ اولنمش Copié sur l'original
اصلندن منتقل صورت - نسخهٔ اصلیه‌دن صورتی آلنمش

Il se dit aussi, des personnes dont on a fait le portrait *A.* اصل || Ce portrait-là vous paraît beau, l'original est encore toute autre chose بو تصویری تحسین وپسند ایدرسک اصلنی کورسه‌ک بام بشقه بر شیدر

Il se dit encore des écrivains qui ont excellé en quelque genre, sans s'être formé sur aucun modèle *A.* موجد *P.* پیدا کننده *T.* ایجاد ایدن یکیدن || Les anciens sont les vrais originaux qu'il faut étudier مؤلفین متقدمین حقیقی موجدلر اولدیغندن آثار وتألیفاتلری شایان مطالعه ودقتدر

Et par extension, de ce qui paraît inventé sans aucun souvenir qui précède *A.* بدیع *P.* نو پیدا - نو ایجاد - بی نمونه *T.* اورنکسز ومثال معنای || Cette pensée est neuve, originale بدیع ونو پیدا در Cette expression est originale et inventée مجدداً اختراع اولنمش بر تعبیر بدیعدر Cela n'est point imité, point emprunté, cela est original فلان شیٔ اخذ مثال اولنه‌رق یاپلمش یاخود آخردن مستعار اولمش مقوله‌دن اولمیوب بدیع ونو ایجاد شیلردندر

Il se dit aussi de la copie la plus authentique qui remplace le modèle primitif *A.* نسخهٔ ثانیه || Au défaut du manuscrit, on a consulté l'édition originale دست خط اولان نسخهٔ اصلیه موجود اولمدیغندن بصلمش نسخهٔ ثانیه‌یه مراجعت اولنمق لازم کلدی

Original, se dit aussi d'un homme qui pousse la singularité, jusqu'au ridicule *A.* غریب الاطوار - بو العجب - نکر الاطوار *P.* بیگانه طور *T.* بر آدم - اورنکی یوق بر آدم نکره

En original *A.* عیناً - بعینه - باصله *P.* بر اصل *T.* عینی - اصلی اولدرق - اوله‌رق || Ce traité existe en original dans les archives بو عهدنامه اوراق خزینه‌سنده عیناً موجود در Les actes doivent rester en original chez les notaires حجج وسندات شرعیه کاتب شرعک یاننده باصلها محفوظ اولملو در

On dit, qu'on sait une chose d'original, pour dire, qu'on la sait de ceux qui en sont les mieux informés بو خبر منبع مصنفی آغزندن تحقیق اولنمشدر - اصلیسندن اخذ اولنمشدر

ORIGINALEMENT. D'une manière originale *A.* بدیعاً - علی وجه البدیع *P.* بی نمونه ومثال *T.* نکره‌لک ایله - نکره || Il s'exprime toujours originalement دائما نکره تعبیر اوله‌رق ایله افادهٔ مرام ایدر

ORIGINALITÉ. Caractère de ce qui est original *A.* غرابت *P.* بیگانگی *T.* نکره‌لک || L'originalité du caractère, du style خصلتک وسبک وعباره‌نک غرابتی

ORIGINE. Principe ou commencement de quelque chose *A.* اصل - مبداء pl. مبادی - منشاء *P.* سر آغاز *T.* باشلنغج || L'origine du monde مبداء خلقت عالم Dès sa première origine مبداء اوّلندنبرو Savez-vous l'origine de cette coutume, de cette cérémonie? بو رسم وعادتک مبدئنی معلومکمیدر Il faut aller, remonter à l'origine مبدائنه قدر وارلمق اقتضا ایدر Connaître les choses dans leur origine مبادیٔ احواله واقف اولمق L'origine en est obscure بو شیئک منشاء ومبدائی مشتبه ومشکوکدر L'origine de ce proverbe est douteuse بو مثلک منشائی محل شک وشبهه در L'intempérance est l'origine de la plupart des maladies امر معاشده عدم اعتدال واقتصاد منشاء اکثر امراضدر L'origine de ses malheurs est que... گرفتار - منشاء نکبتی شو در که ... - اولدیغی آفات واکدارک مبدئی On dit aussi, L'origine d'un mot فلان بر لغتک اصلی Les origines d'une langue لسانک اصولی

Il se dit aussi de l'extraction d'une personne, d'une race *A.* اصل *P.* زاد *T.* صوی || L'origine des Français فرانسه‌لونک اصلی Je connais son origine فلانک اصلنی بیلورم Il est de basse origine سفیل الاصلدر de noble عریق الاصلدر Il est Français d'origine فرانساوی الاصلدر D'où tire-t-il son origine? اصلنی قنغی اصلندن منشعبدر Il dément son origine اصلنی تکذیب ایدر

ORIGINEL. Qui vient de l'origine *A.* اصلی - قدیمی *P.* پیشین *T.* اصلندن اولان Il ne s'emploie que dans ces phrases: Justice, grâce originelle, pour dire, l'état d'innocence où Adam a été créé برائت حال قدیمه Et péché originel, pour dire, le péché que tous les hommes ont contracté en la personne d'Adam زلّهٔ قدیمه - زلّهٔ اصلیه

ORIGINELLEMENT. Dès l'origine, dans l'origine *A.* من القدیم *P.* از زمان پیشین *T.* اصلندنبرو || L'homme est originelle-

ment pécheur انسان من القديم آثم وگناهدار در

ORILLARD. Il se dit d'un cheval qui a de grandes oreilles A. فرس آذن P. اسب بزرگ گوش T. ایری قولاقلی آت

ORION. Nom d'une constellation A. الجبّار

ORME. Grand arbre fort connu A. شجر البق — P. دردار T. قره آغاج — سده — پشدغال

ORNEMENT. Parure, embellissement A. زين pl. ازيان — حلى pl. حلية — زينت — تزيّنات pl. تزيين P. پيرايه — زيب T. بزك — آرايش — زيور — برَاز — پيرايش || Servir d'ornement à quelque chose بر شيئك مدار زينتى اولمق — بر شيئه وسيلهٔ زينت اولمق Les cheveux sont un grand ornement صاچ انسانه عظيم بر شعر انسانه حليهٔ عظيمه در Cet ouvrage est dépourvu d'ornemens بو شيئك ايشى زيب بزكدر وزينتدن عاريدر Des ornemens superflus تزيّنات زائده — زيب وزيور بيهوده — Il s'emploie aussi au figuré || Il est l'ornement de son siècle عصرك بادئ حليه — حلية العصر در — وسيلهٔ زينت وافتخاريدر — وزينتيدر La modestie est un grand ornement pour le mérite هضم نفس حليهٔ ارباب هنرواهليتدر — ارباب هنر واهليته باعث حسن وزينتدر

ORNER. Parer, embellir A. تزيين — تحلية — تجميل — تحسين P. پيراستن — آراستن — آمودن — برازيدن T. بزه‌مك — || Orner une église كليسايى تزيين ايتمك — دوناتمق Les miroirs, les beaux meubles ornent bien une maison آيينه‌لر ومفروشات نفيسه باعث تزيين خانه در — Figur. || Les vertus ornent l'âme فضايل ذاتيّه تحليهٔ نفسى موجبدر Il a orné son esprit des plus belles connaissances عقلنى معلومات نافعه ايله تحسين وتزيين ايتمشدر Les figures servent beaucoup à orner le discours استعارات تحسين كلامه مدار كلّى — تزيين كلامى مستلزمدر — اولور

Orné. A. مزيّن — محلّى P. آراسته — پيراسته — براز گرفته T. زيور يافته — بزنمش — دونانمش

ORNIÈRE. Trace profonde que les roues d'une voiture font dans les chemins A. خرق العجالة — خروق العجالة P. فركن T. چرخ — ياريغى تكرلك يولده‌كى || Les ornières sont trop creuses تكرلك ياريقلرى پك دريندر Tomber dans une ornière يولده‌كى تكرلك ياريغنه دوشمك

ORNITHOLOGIE. La partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les oiseaux A. علم الطبايع الطيور — معرفة الاحوال الطيور P. علم احوال مرغها T. قوشلرك احوالنه دائر اولان علم

ORNITHOLOGISTE, ou ORNITHOLOGUE. Celui qui s'applique à la connaissance des oiseaux A. اهل العلم الطبايع الطيور

ORNITHOMANCE, ou ORNITHOMANCIE. Divination par le vol des oiseaux A. تفأّل بالطير — عيافت P. از پرواز مرغ فال زدن T. قوش اوچمسندن فال آچمه

OROBANCHE. Plante parasite A. بيقية

ORPHELIN. Enfant mineur qui a perdu son père et sa mère, ou l'un des deux A. يتيم pl. ايتام P. بيكس T. اوكسوز || Il est orphelin de père et de mère پدر ومادردن يتيمدر — آنادن بابادن اوكسوز در Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وايتام حقنده ايفاى لازمهٔ — وايتامه حمايت ايتمك ارامل دستيارى ومعاونت ايتمك

ORPIMENT. Arsenic jaune A. زرنيخ اصفر P. زرنهٔ زرد T. صارى زرنيق

ORT. T. de Commerce. On dit, Peser ort, pour dire, peser avec l'emballage A. وزن مع رزمته P. با پرونده سنجيدن T. دنكى — بر نسنه‌يى دنكى ايچنده باغلو اولدرق طارتمق ايله برابر طارتمق

ORTEIL. Il se dit du gros doigt du pied A. ابهام القدم P. انگشت سترك پا T. آياغك باش پرمغى

ORTHODOXE. Conforme à la sainte docrine en matière de religion A. موافق الدين الحقّ — موافق الايمان الصحيح P. موافق ايمان درست T. طوغرى دينه اويغون || Cette proposition est orthodoxe بو مسئله دين حقه موافقدر Ce sentiment n'est pas orthodoxe بو اعتقاد ايمان صحيحه موافق دكلدر

Il est aussi substantif A. صحيح الايمان — مؤمن pl. مؤمنين P. اهل الدين الحقّ T. درست ايمان — دينى طوغرى اولان || Les orthodoxes et les hérétiques مؤمنين ورافضين

ORTHODOXIE. Conformité à la sainte doctine en matière de religion A. صحّة الايمان — موافقة بصحّة الايمان — موافقة بدين الحقّ T. حقّ دينه اويغونلق || L'orthodoxie de cette proposition est certaine بو مسئله‌نك دين حقه موافقتى ثابت ومتحققدر

ORTHOGONAL. T. de Géom. Perpendiculaire. V. ce mot.

ORTHOGRAPHE. L'art d'écrire correctement les mots d'une lan-

gue *A.* املا || Orthographe correcte, bonne املای صحیح واحسن
mauvaise املای سقیم vicieuse املای رکیک ـ املای ردی
L'ancienne, la nouvelle orthographe املای قدیم وجدید En-
seigner l'orthographe فن املایی تعلیم ایتمک Savoir bien
l'orthographe فن املایه کرکی کبی واقف اولمق

ORTHOGRAPHIE. T. d'Archit. La représentation de l'élévation d'un bâtiment *A.* رسم منتصب البنا *P.* رسم بلندی بنا *T.* بر بنانک بویدن بویه رسمی || L'orthographie de ce bâtiment est fort régulière بو بنانک رسم منتصبی بغایت منتظم وصحیحدر

Il signifie plus particulièrement le profil d'une fortification. V. Profil.

ORTHOGRAPHIER. Écrire correctement *A.* کتابة على قاعدة الاملا *P.* بر قاعدهٔ املا نوشتن *T.* املا ایله یازمق || Il a appris à orthographier correctement: املای صحیح ایله کتابتک فننی تحصیل ایلدی Comment orthographiez-vous ce mot-là? بو لفظک املاسنی نوجهله یازارسک

ORTHOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'orthographe *A.* متعلق بفن الاملا فن املایه متعلق || Dictionnaire orthographique بر لغت

ORTHOPÉDIE. Art de corriger dans les enfans les difformités du corps *A.* فن الاشفاء القرقمة *P.* فن درستسازی *T.* شیرزده سود خیره‌سی جوجقلرک تیماری صنعتی || Il y a des traités d'orthopédie صبیانک قرقمه علتنه اوغرامش صبیانک قرقمه علتنک تدبیر ومداواتنه ـ شفاسنه دائر تالیفات واردر دائر

ORTHOPNÉE. T. de Méd. Oppression qui ne permet de respirer que debout, ou assis, ou en levant les épaules *A.* انتصاب النفس || L'orthopnée est le troisième degré de l'asthme انتصاب نفس ضیق صدر علتنک درجهٔ ثالثه‌سیدر

ORTIE. Plante sauvage *A.* نبات النار *P.* انجره *T.* اصرغان || Racine d'ortie اصرغان اوتی کوکی ـ Graine d'ortie اوتی اصرغان اوتی تخمی *T.* قریص *A.*

ORTOLAN. Oiseau *A.* سلوی *P.* یلوه *T.* یلوه قوشی

ORVIÉTAN. Espèce de thériaque *A.* نوع التریاق

OS. Partie du corps de l'animal, dure et solide, qui sert à attacher et à soutenir toutes les autres parties *A.* عظم pl. عظام *P.* استخوان *T.* کمیک || Gros os *A.* عظم کبیر *P.* جدل ـ عظم petit *A.* استخوان ستبر *T.* قبا کمیک ـ یوغون کمیک صغیر *P.* استخوانچه ـ استخوان خرده *T.* کمیکجغز ـ اوفاق استخوانهای *P.* قبائل الرأس *A.* Les os de la tête کمیک سر *T.* باش کمیکلری Les jointures des os *A.* اوصال العظام استخوان *P.* بندگاه *T.* کمیکک اک یری la moelle *A.* مخ العظام *P.* مغز استخوان *T.* کمیکک ایلکی L'emboiture de l'os *A.* فص العظم Os carié *A.* عظم رمیم *P.* استخوان خرسیده *T.* چوروک کمیک

On dit d'une personne maigre, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os دری ایله کمیک دریسی کمیکنه یاپشمش ـ قالدی

On dit proverb. de deux personnes qui poursuivent la même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیکک آردینه ـ بر کمیک قوغالر ایکی کوپکدر ـ دوشمش ایکی کوپکدر

Et donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui faire quelque légère grâce, afin de se délivrer de ses importunités بر کمسنه‌نک آغزینه یالیه‌جق بر کمیک ویرمک

Il se dit aussi des arêtes de quelques poissons. V. Arête || Os de baleine قادرغه بالغی کمیکی

OSCILLATION. Mouvement alternatif et en sens contraires. d'un pendule *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالنتی ـ صالینش || Les oscillations du pendule doivent être isochrones آصمه ساعتنک نوساننده تساوی زمان شرطدر

OSCILLATOIRE. Qui est de la nature de l'oscillation *A.* متنوس || Mouvement oscillatoire حرکت متنوسه *P.* خرامنده *T.* صالنیجی

OSCILLER. T. de Mécanique. Se mouvoir alternativement en sens contraires. Il se dit d'un pendule *A.* نوس ـ اندیال *P.* خرامیدن *T.* صالنمق || Un pendule qui oscille آصمه ساعتنک اندیال ایدن شاقولی

OSEILLE. Plante potagère *A.* حماض *P.* سرخپا ـ ترشه *T.* قوزی قولاغی

OSER. Avoir la hardiesse de ... *A.* اجتسار ـ مجاسرت *P.* جسارت نمودن ـ کستاخی نمودن *T.* جسارت ایتمک || Je n'ose pas جسارت ایده‌مم Il l'eût fait assurément, s'il eût osé بوکا جسارت ایده بیلسه البته اجرا ایدر ایدی Il a osé lui résister en face فلانه رو برو مخالفت ایتمکه اجتسار ایلدی ـ یوزینه قارشو مخالفته مجاسرت ایلدی Personne n'ose lui annoncer cette fâcheuse nouvelle بو موحش خبری

هیچ بر کمسند فلانه اخبارہ جسارت ایده مز En l'état où il est, il peut tout oser بولندیغی حالده هر شیئه جسارت ایده بیلور

OSIER. Arbrisseau dont les jets sont fort plians et propres à faire des liens *A.* حلفاء *T.* یاقی اوتی ـ قندره اوتی

OSSELET. Petit os *A.* عظم دقیق pl. دقاق العظام *P.* استخوان باریک ـ استخوان خرد ـ استخوانچه *T.* اوفاق کمیک ـ انجه کمیک ـ کمیک || Les mains sont un tissu de nerfs et d'osselets ید انسان اعصابدن ودقاق عظامدن منسوج بر عضو در

Osselet, se dit aussi d'une tumeur osseuse, placée sur la partie inférieure de la jambe d'un cheval, à côté du boulet *A.* عقاب *T.* مهره

OSSEMENS. Os décharnés des animaux qui sont morts. Il se dit principalement de ceux des hommes *A.* عظام الاموات *P.* استخوانهای مردگان *T.* اولولرک کمیکلری

OSSEUX. Qui est de nature d'os *A.* ذو العظم ـ عظمی *P.* استخواندار ـ استخوانی *T.* کمیکلو || Partie osseuse عضو ذو عظم substance osseuse مادهٔ عظمیه

OSSIFICATION. Changement des parties membraneuses en os *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* استخوان پذیرایی حال *T.* کمیکه دونمه ـ کمیک حالنه دونمه

OSSIFIER. Changer en os les parties qui doivent être molles *A.* تحویل الی العظم *P.* باستخوان مستحیل کردانیدن *T.* کمیکه دوندرمک

S'ossifier. *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفتن *T.* کمیکه دونمک

Ossifié. *A.* مستحیل الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفته *T.* کمیکه دونمش

OSSIFRAGUE. V. Orfraie.

OSTENSIBLE. Qui peut être montré *A.* جلی ـ جائز للارائة *P.* نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک || Lettre ostensible جائز الارائه بر قطعه مکتوب On lui donna une instruction ostensible, et une instruction secrète فلانه جائز الارائه اولهجق ـ بشقه ومکتوم اولهرق بشقه ایکی کونه تعلیمات ویرلدی بریسی جلی وبریسی خفی اولهرق

OSTENSIBLEMENT. D'une manière ostensible *A.* تجویزاً للارائة *P.* بروجه نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک وجهله || Je lui ai écrit ostensiblement ارائتی ممکن اولهجق صورت ایله ارائتی جائز بر قطعه ـ فلانه بر قطعه مکتوب تحریر ایلدم مکتوب

OSTENTATION. Manière affectée de faire parade de ses talens, de ses actions *A.* تفاخر ـ مفاخرت ـ فتحت *P.* نمایش ـ تفاخر *T.* کوسترش عرض کالای افتخار || Grande ostentation تفاخر باطل عظیم vaine À quoi bon toute cette ostentation? بو رتبهده عرض کالای افتخاره ـ بو قدر تفاخره حاجت نه کاوه Il y a de l'ostentation en tout ce qu'il fait موجب نه افعال واعمالنده بر کونه فکر نمایش وار در C'est une personne sans ostentation et sans faste فکر تفاخردن بری وسودای دبدبه واحتشامدن عاری بر آدمدر Faire ostentation de ses richesses مال وثروتیله عرض کالای افتخار ایتمک Ils faisaient leurs bonnes oeuvres par ostentation خیرات ومبرّاتی مجرّد وسیلهٔ فتحت ونمایش اولمق اوزره ایدرلر ایدی

OSTÉOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui enseigne la situation, les noms, la nature des os du corps humain *A.* وصف الاحوال العظام *P.* احوال استخوانها *T.* وصف احوال کمیکلرک احوالی || Professeur d'ostéologie معلم احوال عظام وصفی

OSTRACÉ. Il se dit des poissons qui sont couverts d'écailles dures *A.* ذو الصدف pl. ذوی الاصداف || L'huître, la moule sont ostracées استردیا ومدیه ذوی الاصدافدر

ÔTAGE. La personne qu'un général, un prince remet à ceux avec qui il traite, pour la sûreté de l'exécution du traité *A.* رهن pl. ارهان *P.* بند ـ کرو *T.* امانت || On donna six seigneurs en ôtage کبار قومدن التی نفر رهن اولمق اوزره رهن اولمق ویرلمشدر Il était en ôtage chez les ennemis اوزره دشمن النده ایدی On a donné des ôtages de part et d'autre طرفیندن رهنلر النوب ویرلدی

OTALGIE. T. de Méd. Douleur d'oreille *A.* وجع الاذن *P.* رنج گوش *T.* قولاق آغریسی

ÔTER. Tirer une chose de la place où il est *A.* رفع ـ اخراج ـ تنحیة *P.* از جا بیرون کردن ـ یو طرف کردن ـ بیرون *T.* از میان بر داشتن ـ چیقارمق ـ قالدرمق ـ بر ـ اوردن || Ôtez cette table de là بو سفرهیی اول طرف ایتمک Ôtez-moi tous ces papiers بو اوراقک طرفدن رفع ایله Il a ôté tous ses meubles de la maison متاع بیتک مجموعنی اخراج ایلدی مجموعنی یانمدن بر طرف ایله Ôtez les

chevaux du carrosse باركيرلرى عربەدن چيقار Ôtez cet en-
fant d'auprès du feu ايله - چوجوغى آتش يانندن تنحيه
پيشگاه نظرمدن بر Ôtez-vous de devant mes yeux قالدر
يولك كوزم اوكندن چيق - طرف اول Ôtez vous du chemin
آتش - اورتەسندن بر طرف اول Il y a trop de bois dans le feu,
ôtez-en la moitié اوجاغنده حطبك كثرتى اولمغلە
نصفنى چيقار

Il se dit aussi de toutes les parties des vêtemens que l'on quitte *A.* خلع - اخراج *P.* بر گرفتن *T.* چيقارمق || Ôter son manteau قپودى خلع ايتمك - اخراج ايتمك son chapeau - الدواننى خلع ايتمك ses gants شاپقەيى چيقارمق
چيقارمق

Il signifie aussi, faire cesser, faire passer *A.* دفع - اذهاب *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Prenez un peu de vin, cela vous ôtera votre mal de coeur برمقدار بادە نوش ايتسەك دوچار اولديغك يورك آغريسى دفع اولور Le quinquina ôte la fièvre قنە قنە دافع حمّا در - قاطع حمّا در J'ai ôté tous les empêchemens كافۀ عوايق وموانعى دفع ايتدردم Cette eau ôte les taches بو صو لكەلرى اذهاب ايدر - كيدرر On dit, Ôtez-moi de peine, d'inquiétude بندن تعب وزحمت وخلجان واضطرابى دفع ايتدر

On dit figur. Ôtez quelque chose de l'esprit, de la tête, de la fantaisie à quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il n'y pense plus *A.* محو - امحا - ازالة *P.* نا بود كردن *T.* سيلمك - كيدرمك || Vous ne lui ôterez jamais cela de l'esprit, de la tête بو - ذهنندن بر وجهلە بونى امحا ايدەميەجكسك كيفيّتى صحيفۀ درونندن امحا ايتدرمك احتمالى يوقدر

Il signifie aussi, priver de... *A.* سلب *P.* محروم كردن *T.* محروم قلمق || Je ne veux pas vous ôter la liberté, la commodité... سربستلكى وآسايش وراحتى سندن سلب ايتمك متمتّع اولديغك رخصت وسربستيّت وحال رفاه - استمم وراحتدن سنى محروم ايتمك استمم Vous ôtez le pain à cette famille بو - بو خاندانى زرقدن محروم ايدرسك خاندانك زرقنى قطع ايتمش اولورسك Vous m'ôtez le soleil ضياى شمسى بندن سلب ايدرسك

On dit aussi, Ôter la vue *A.* منع النظارة - قطع النظارة *P.* مانع تماشا شدن - مانع ديدار شدن *T.* نظارتى كسمك || Un arbre qui ôte la vue d'une prairie صحرانك نظارتنى قطع ايدن آغاج Un mur qui ôte la vue de la rivière نهرك نظارتنى قطع ايدن بر ديوار

Il signifie aussi, délivrer de... *A.* تخليص *P.* رها كردن *T.* قورتارمق || Ôtez-moi cette inquiétude بنى بو اضطرابدن - بوشئ بنى علتدن تخليص ايلە Cela m'a ôté mon mal تخليص بنى علتدن قورتاردى - ايلدى

Il signifie aussi, retrancher *A.* افراز - تنقيص - قطع *P.* كم كردن *T.* اكسلتمك || Ce morceau de bois est trop long, il en faut ôter un pied بو خشبەنك طولى اقتضاسندن چوق زيادە اولمغلە بر قدم مقدارى تنقيص اولنمغە محتاجدر On luí a ôté un coin de son jardin باغچەسنك بر كوشەسنى آلتيدن افراز ايتمشلر در Qui de six ôte deux, reste quatre ايكى افراز اولنسە درت قالور

Il signifie encore, prendre par force, par autorité *A.* نزع - اخذ - سلب *P.* ستادن *T.* آلمق || Les voleurs lui ont ôté son manteau خراميلر قپودينى سلب ايتمشلر در On lui a ôté tout son bien كافۀ اموالنى اخذ ايتمشلر در On lui veut ôter sa charge عهدەسندە اولان منصبى اخذ ايتمك استرلر On lui a ôté la vie جاننى نزع ايلديلر - آلديلر

On dit, Ôter l'honneur à quelqu'un, pour dire, le diffamer par des médisances بر آدمك عرضنە ايراث كسر ونقصان ايتمك - Et ôter l'honneur à une femme, pour dire, la séduire et en abuser بر خاتونك عرضنە ايراث عار ونقيصە پردۀ عرض وناموسنى هتك ايتمك - ايتمك

ÔTÉ. *A.* مخلوع *P.* مرفوع *P.* بيرون آوردە *T.* قالدرلمش *A.* ذاهب - منقطع - مندفع *P.* بر گرفته *T.* چيقارلمش *A.* محوّ - زايل *P.* نا بود *T.* كيدرلمش *A.* بر طرف كردە *T.* كيدرلمش *A.* مسلوب - محروم *P.* محروم گشته *T.* سيلنمش *T.* گشته محروم اولمش

ÔTÉ, sert aussi d'adverbe, et signifie, hormis *A.* ماعدا *P.* جز *T.* اوزكە || Ôté deux ou trois endroits, cet ouvrage est excellent بو تأليف ايكى اوچ محلّندن ماعدا اعلا الإعلا در - بو تأليفك ايكى اوچ محلّندن ماعداسى اعلا در

OTHONNE. Nom d'un arbrisseau *T.* جوان پرچمى

OU. Conjonction alternative *A.* او *P.* يا *T.* ياخود || J'irai aujourd'hui ou demain بو كون ياخود يارين كيدەجكم

Ou. Autrement, en d'autres termes *A.* اى *T.* يعنى || Son beau-frère ou le mari de sa soeur انشتەسى يعنى

علم La logique ou la dialectique همشیره‌سنک قوجه‌سی
منطق یعنی فنّ محاوره

Il se joint souvent dans les deux sens avec l'adverbe Bien *A.*
فالا *P.* واگر نه - ور نه *T.* یوخسه || Il paiera, ou bien il ira
en prison اقچه‌یی ادا ایتسه نه خوش فالا حبسه القا اولنور

OÙ, adv. En quel lieu *A.* این *P.* کجا *T.* نه - نره ده
|| Où allez-vous? نره‌یه کیدرسک Dites-moi où est
un tel? فلان کمسنه نه محلّده در بکا سویله Où demeurez-
vous? نه محلّده اقامت ایدرسک

Où, est aussi pronom relatif, lorsqu'on peut le tourner par
Auquel, Dans lequel || Le lieu où je suis محل اولدیغم La
maison où je demeure اقامت ایلدیکم خانه L'état où je suis
تحصیلنه بولندیغم حال Le bonheur, la félicité où il aspire
خواهشکار اولدیغی مرتبهٔ بختیاری وسعادت

D'où. Il sert à marquer le lieu *A.* من این *P.* از کجا *T.*
نره‌دن - قنغی طرفدن ou la cause *A.* من ایّ جهة *P.* از
چه سبب *T.* ندن - قنغی جهتدن || D'où a-t-il pris
cela? شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی D'où tirez-vous
cette conséquence? بو لازمه‌یی نه جهتدن استخراج ایدرسک
D'où lui vient cet orgueil? بو مقوله کبر وغروری ندن
اقتضا ایدر

Par où. Il sert à marquer le lieu. V. D'où. — ou le moyen *A.*
بایّ طریق - بایّ وجه *P.* از چه راه - بچه وجه *T.* نه
طریق ایله - نه طریقدن - نه وجهله || Par où avez-vous passé
pour aller là? اول محلّه وارمق ایچون نه طرفدن مرور
ایلدک Par où me tirerai-je d'affaire? نه طریق ایله
نوجهله - مصلحتدن چیقه بیلورم

OUAICHE. T. de Marine. Sillage d'un vaisseau. On dit, Tirer
un vaisseau en ouaiche, pour dire, le remarquer avec un autre
vaisseau *A.* تقوید السفینة بالسفینة *P.* کشتیرا با کشتیٔ دیگر
کشیدن *T.* بر کمی‌یه ربط ایله یدمک - کمی‌یی بشقه بر کمی‌یه
Et traîner - کمی‌یی بشقه کمی‌یه ربط ایله یدکه چکمک
un pavillon ennemi en ouaiche, pour dire, le traîner pendant
à fleur d'eau à l'arrière d'un vaisseau دشمن بیراغنی ورای
سفینه‌یه ربط ایله دکزه سوررک چکمک - دکزک یوزی
برابرلکنه سورمک

OUAILLE. Brebis *A.* غنم pl. اغنام *P.* گوسفند *T.* قیون
Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un chrétien par rapport
à son pasteur || Voilà une de vos ouailles اشته فلان کشی
سنک قیونلرندندر Un bon pasteur a soin de ses ouailles
راعیٔ صالح زیر اداره‌سنده اولان اغنامک امر تیمارینه
اهتمام ایدر

OUATE. Espèce de coton très fin, que l'on met entre une
étoffe et la doublure *A.* حشو القطن *P.* آکنه - ساویس *T.*
پموق ایله محشوّ بر قتیغی || Une camisole d'ouate پموق قتیغی
پموق - پموق ایله محشوّ یورغان Couverture d'ouate زیبون
قتیغیله محشوّ

OUATER. Mettre de la ouate entre une étoffe et la doublure
A. حشو بالقطن *P.* آکنه زدن *T.* پموق طولدرمق || Ouater
une robe بر جامه‌یی پموق ایله طولدرمق - بر جامه‌یه
پموق طولدرمق

OUATÉ. *A.* محشوّ بالقطن *P.* ساویسدار - آکنه زده *T.*
پموق طولمش

OUBLI. Manque de souvenir *A.* نسیان *P.* فراموشی *T.* اونوتمه
|| Un profond oubli نسیان عمیق loug نسیان مدید éternel
نسیان مؤبّد Mettre en oubli نسیان ایتمک انداختهٔ طاق
Ensevelir dans l'oubli ابهنده طیّ ونسیان - طومار فراموشی
Tirer de l'oubli ایتمک اخراج ایتمک کمین نسیاندن نزع واخراج

OUBLIER. Perdre le souvenir de quelque chose *A.* نسی -
نسیان - اخراج من الخاطر *P.* فراموش کردن - فراموشیدن -
از خاطر دور کردن *T.* اونوتمق - خاطردن چیقمق -
خاطردن چیقارمق || Je savais tout cela par coeur, je l'ai
oublié بونلرک جملسی ازبرمده ایدی لکن فراموش ایلدم
Il apprend facilement, et oublie de même سهولت ایله تحصیل
ایلدیکی کبی سریعاً فراموش دخی ایدر Oublier sa leçon
درسی اونوتمق Vous avez oublié de venir ce matin بو صباح
کلمکی فراموش ایلدک J'avais oublié de vous dire que ... فلان
ماده‌یی سکا سویلمک خاطرمدن چیقدی J'avais un
rendez-vous, j'ai oublié l'heure بر محل ملاقات بینمزده
تعیین اولنمشیدی انجق وقتنی اونوتدم - وقتی خاطرمدن
چیقدی

Et mettre en oubli *A.* محو من لوح الخاطر - ازالة عن
صحیفة البال *P.* از لوح درون شستهٔ آب فراموشی کردن
T. خاطردن سیلمک || Il faut vous réconcilier ensemble, et
oublier tout ce qui s'est passé جریان ایتمش احوالی لوح
میانده - خاطردن امحا ایله بارشمنک طریقنه باقملوسکز

واقع اولمش ماجرالرک مجموعنی نسیاً منسیاً صحیفهٔ خاطردن ازاله برله بارشمنک چارهسنه باقملوسک J'oublie tout, et je lui pardonne هرشیئی صحیفهٔ دروندن امحا ایله عفو ایدهرم

Et laisser une chose en quelque endroit par inadvertance *A.* سهواً ترک *P.* بسهو ترک کردن *T.* یاکلشلق ایله براقمق || Il a oublié ses gants اقچه کیسهسنی سهواً فلان محلده ترک ایتمشدر sa bourse الدواننی سهواً ترک ایتمشدر

Et omettre par inattention *A.* اختیار الذهول - غبَن - اختیار - الغفلة *T.* فراموش کردن *P.* اختیار الذهول والنسیان - الغفلة *T.* اونودوب براقمق || Il a oublié cela dans sa liste بونی دفترینه درج ایلمکه اختیار ذهول ونسیان ایتمشدر Il a oublié dans son discours de parler de cette chose بوماددهنک ذکرنده اختیار ذکرینی اونودوب براقدی - ذهول ونسیان ایلدی Il n'a rien oublié pour réussir dans cette affaire اول امرک حسن نتیجهسنه ظفریاب اولمق ایچون اقتضا ایدن تدبیرلرک هیچ بریسنده اختیار ذهول وغفلت ایتمش دکلدر On dit, Oublier son devoir برکمسنه وظیفهٔ ذمتنی ایفا ایلمکه اختیار ذهول وغفلت ایتمک Oublier le respect qu'on doit à quelqu'un بر ذاتک حقنده اداسی لازم اولان مراسم توقیر واحترامده اختیار ذهول وغفلت ایتمک

S'oublier. Perdre de vue ce qu'on est *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوینی اونوتمق || Vous vous oubliez کندوکی اونودرسک La prospérité est souvent cause que l'on s'oublie اقبال ودولت اکثریا نسیان نفسه سبب وعلت اولور Il s'est oublié en parlant à ses supérieurs روساسیله صحبت ایدر ایکن نفسنی اونوتمشدر - Il signifie aussi, manquer à son devoir || Vous êtes-vous oublié jusqu'à ce point-là? اول مرتبهدهمی کندوکی اونوتدک Ce domestique s'est oublié au point de dire des injures بوخدمتکار سب وطعن ایتمک - مرتبهلرده نفسنی اونوتمشدر On dit aussi, Vous oubliez qui vous êtes نه اولدیغکی فراموش ایدرسک

Oublié. *A.* منسی *P.* فراموش کرده *T.* اونودلمش

Oublieux. Sujet à oublier *A.* ساهی pl. سهاة - نسی - *P.* کثیر النسیان - نسیان *T.* فراموشکار *T.* اونوتغان || Les vieillards sont ordinairement oublieux شیوخ عادتا اونوتغاندرلر

Ouest. La partie du monde qui est au soleil couchant *A.* غرب - مغرب *P.* باختر *T.* باطی

Le vent d'ouest. *A.* دبور - ریح غربی *P.* باد فرودین *T.* باطی یلی

Ouf. Interjection qui marque la douleur *A.* اق *P.* آه *T.* اوف

Oui. Particule d'affirmation *A.* نعم - اجل *P.* آری *T.* اوت - بلی - هه || On l'obligea de répondre par oui ou par non فلانی لا ونعم بر جواب ویرمکه مجبور ایلدیلر Il n'a répondu ni oui ni non لا ونعم بر جواب ویرمدی - هه یوق بر درلو جواب ویرمدی

Ouï-dire. Ce qu'on ne sait que sur le dire d'autrui *A.* منقول بین الناس *P.* زبانگذار ناس *T.* خلقک صحبتلری || Je n'en sais rien que par ouï-dire بو بابده بین الناس منقول اولان خبردن غیری برشی بیلمم Il ne faut pas s'arrêter aux ouï-dire بین الناس منقول اولان خبرلره قید ایتمک خلقک صحبتلرینه قولاق اورمق روا دکلدر - جائز دکلدر Ce n'est qu'un ouï-dire - بین الناس منقول اولان اخباردندر خلقک صحبتلردندر

Ouïe. Le sens par lequel on reçoit les sons *A.* سمع - قوة سامعة *P.* شنوایی *T.* ایشیدیجیلک || Avoir l'ouïe bonne بر کمسهنک صحت سامعهسی اولمق mauvaise رکاکت سامعهسی اولمق fine, subtile دقیق السامعه اولمق dure قولاغی آغر اولمق - ثقل سمعه - عسر سمعه مبتلا اولمق Les sons trop forts blessent l'ouïe زیادهسیله شدید اولان اصوات تخدیش سامعهیی مستلزمدر

Ouïr. Recevoir les sons par l'oreille *A.* استماع *P.* شنیدن *T.* ایشتمک || Avez-vous ouï ce grand bruit? اول طراقهٔ عظیمه مسموعک اولمشیدر Je l'ai ouï prêcher وعظنی استماع ایلدم Avez-vous ouï dire cette nouvelle? - بو خبری استماع ایتدکمی - سمعکه واصل اولمشیدر - بو خبر مسموعک اولمشیدر On dit en termes de Pratique, Ouïr des témoins, pour dire, les entendre *A.* استماع البینة *P.* استماع گواه کردن *T.* شاهد دیکلمک || On a fait ouïr tant de témoins شوقدر شاهد دیکلتدیلر Les témoins ont été ouïs شاهدلر مسموع اولدی

Il signifie aussi, écouter, prêter attention *A.* اصغا *P.* گوش داشتن - گوش زدن - حوالهٔ سمع اصغا کردن *T.* دیکلمک || Le prince n'a pas voulu ouïr leurs députés پادشاه کلان وکیللرک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا ایتمدی Un juge doit ouïr les deux parties حاکم طرفینک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا اسماع Il se fera bien ouïr ایکی طرفی دیکلملو در - ایتملو در

On l'a سوزینی دیکلتدره جکدر - انفاذ کلام - کلام ایده جکدر
condamné sans l'ouïr کلامی اصغا اولنمقسزین علیهنه حکم
استماع اولنمقسزین - اولندی

Et exaucer A. سمع .P اجابت - استماع بالقبول حوالهٔ
Seigneur, dai- || حسن قبول ایله دیکلمک .T قبول کردن
gnez ouïr les prières de votre peuple یا ربّ امتنک نیازینه
نیازینی سمع قبوله ارزانی قیل - حوالهٔ سمع قبول ایله

OUÏ A. مسموع .P شنیده .T ایشیدلمش - دیکلنمش .A
حسن قبول ایله دیکلنمش .T اجابت کرده .P مستجاب
- On dit en termes de Pratique, Ouï le rapport d'un tel تقریری
Un jugement rendu parties ouïes طرفین تقریرلری لدی الاستماع
بعد الاستماع ویریلان حکم

OURAGAN. Tempête violente, accompagnée de tourbillons A.
ثائب pl. ثوائب .P گرد باد .T بوره - قای

OURDIR. Disposer les fils pour faire la toile A. نسج .P بافتن
T. طوقومق || Ourdir de la toile نسج ثوب ایتمک Ourdir
la trame d'un drap ارغاجنی - چوقه نک ارغاجنی نسج ایتمک
- Figur. || Ourdir une trahison - چوقه یی ارغاجلمق - طوقومق
C'est lui qui a ourdi نسج تار وپود فساد وخیانت ایتمک
cette trahison اشبو - اشبو کالای فسادک نساجی فلاندر
- کالای فساد وخیانتی کارگاه مکر وحیله ده نسج ایدن فلاندر
بو خیانتی ایشلیوب قوران فلاندر

OURDI A. منسوج .P بافته .T طوقونمش

OURLER. Faire un ourlet à du linge ou à une étoffe A. کبن
P. نورده زدن .T کناری نکنده لمک - کناری دیکمک
OURLÉ. A. مکبون .P نورده زده .T کناری نکنده لنمش -
کناری دیکلمش

OURLET. Le repli, le rebord qu'on fait à du linge, à des
étoffes A. کبن .P نورده .T کنار نکنده سی || Ourlet rond
مدوّر نکنده - کبن مستدیر large کبن متّسع - ککیش نکنده
gros کبن غلیظ - قبا نکنده

OURS. Animal A. دبّ pl. ادباب .P خرس .T آیو || Ours
noir دبّ اسود - سیاه آیو Peau d'ours جلد دبّ - پوست
آیو پوستکیسی - خرس Les ours se soutiennent et marchent
sur leurs pieds de derrière آیو قسمی آرد آیاقلری اوزرنده
طورر ویورر

OURSE. La femelle de l'ourse A. دبّة .P خرس ماده .T
- Et nom de deux constellations, La grande ourse دیشی آیو
دبّ اکبر .A la petite A. دبّ اصغر

OURSON. Le petit d'un ours A. جرو الدبّ .P خرسبچه
T. آیو انیکی

OUTARDE. Espèce de gros oiseau A. حباری pl. حباریات
P. جرز - شاست .T طوی قوشی

OUTIL. Tout instrument dont les ouvriers et artisans se ser-
vent pour leur travail A. باسنة pl. بآسن - آلة الاهل الصنعة
pl. آلات وادوات الاهل الصنایع .P دست افراز .T آوادانلق
|| Les outils d'un charpentier آلات وادوات نجّار - دولکر
اکینجی - بآسن فلاحت Outils de labourage آوادانلقلری
Le marteau est un outil de grand usage چکیچ چوق آلاتی
ایشلره قوللانیلور آلاتدندر

OUTILLER. Garnir d'outils A. تجهیز بالآلات - تجهیز بالبآسن
آوادانلق ایله دوناتمق .T بدست افراز آراستن .P اللازمة
Il ne se dit que dans ces phrases: Il a fallu l'outiller فلانی
آلات لازمه سیله تجهیز ایتمک اقتضا ایلدی On l'a ou-
tillé comme on a pu الدن کلدیکی قدر آلات لازمه سیله
تجهیزینه سعی اولنمشدر

OUTILLÉ. A. مجهّز بالآلات اللازمة - مجهّز بالبآسن .P بدست
افراز آراسته .T اقتضا ایدن آوادانلق ایله دوناتمش

OUTRAGE. Injure atroce de fait ou de parole A. رذالت -
رذالت || Grand outrage آلچقلتمه .T خوارسازی .P مذلّت
رذالت - رذالت جگر سوز - رذالت شدیده cruel عظیمه
Faire outrage à quelqu'un برکمسنه یی ترذیل ایتمک جانسوز
On lui a fait outrage en sa personne, en son honneur ذاتنه
وعرضنه ایراث رذالت ایلدیلر Recevoir un outrage مظهر
برکمسنه مظهر اولدیغی Se venger d'un outrage رذالت اولمق
مذلّتک انتقامنی آلمق

OUTRAGEANT. Qui outrage. Il ne se dit que des choses A.
موجب الترذیل - موجب التذلیل .P خوارساز .T آلچقلدیجی
|| Paroles outrageantes اقوال ترذیل آمیز Procédé outrageant
وضع وحرکت موجب تذلیل اولجق Cela est outrageant
موجب ترذیلدر

OUTRAGER. Faire outrage A. تذلیل - ترذیل .P خوار
ساختن .T آلچقلتمق || Il ne l'a pas seulement offensé, il
l'a outragé فلانی دلازار ایلدیکندن قطع نظر ترذیلنه دخی
تصدّی ایلدی Il est dangereux d'outrager un homme de coeur
ارباب حمیّتدن برذاتک تذلیلنه تصدّی ایتمک خطری

مستلزم حالاتدندر On ne s'est pas contenté de maltraiter ses
domestiques, on l'a outragé dans sa personne فلانك خدمتكارلرينه
ایتدکلری سوء معامله‌یه قناعت ایتمیوب کندوسنی دخی
ترذیله مبادرت ایتمشلر در

OUTRAGÉ. *A.* مذلّل ـ مظهر الترذیل ـ مرذل *P.* خوار کرده
T. آلچقلنمش

OUTRAGEUSEMENT. D'une manière outrageuse *A.* على طريق
الترذیل ـ مذللاً *P.* خوارسازانه *T.* آلچقلده‌رق || Il l'a traité
outrageusement حقنه خوارسازانه معامله ایلدی

OUTRAGEUX. Qui fait outrage *A.* مذلّل ـ مرذل *P.* خوارساز
T. آلچقلدیجی || Paroles outrageuses کلمات تذلیل آمیز || Il
est outrageux en paroles قول وگفتارنده بر صورت ترذیل
وار در

à OUTRANCE. Jusqu'à l'excès *A.* مفرطاً ـ على وجه الافراط ـ
بالمبالغة ـ غاية الغاية *P.* بروجه افراط *T.* آشوری || Brave à
outrance فوق الغایه شجیع وجگر دار chicaneur بالمبالغه
مزوّر Persécuter, poursuivre à toute outrance على وجه الافراط
على بر کمسنه‌نک علیهنه یوریمک Disputer à outrance
آشوری جکشمک ـ وجه الافراط مجادله‌یه قیام ایتمک

OUTRE. Peau de bouc qui sert comme de baril, pour renfermer les liqueurs *A.* زقّ pl. ازقاق ـ سقاء pl. اسقیة *P.*
خیک *T.* طلوم || Une outre d'huile بر طلوم زیتون یاغی

OUTRE, préposition de lieu. Au-delà *A.* ما ورا *P.* پس *T.*
اوته ـ آشوری En ce sens, il n'est d'usage que dans quelques
mots composés, comme Outre-mer *A.* ما وراء البحر *T.* دکز
آشوری ـ دکزك اوته طرفی Les pays d'outre-Meuse موزه
نهرینك ما وراسی اولان ممالك Les guerres d'outre-mer
دکز آشوری سفرلر ـ ما ورای بحرده اولان اسفار

Outre, signifie aussi, par-dessus *A.* ماعدا ـ زایداً *P.* جز
از آن ـ بیشتر *T.* بوندن بشقه ـ بوندن زیاده || On lui a
donné cent écus, et outre cela on lui promit... شو قدر
غروش ویرلدیکندن ماعدا کندوسنه وعد اولندیکه Outre la
somme de tant, il a reçu encore tant شو مقدار اقچه‌دن
ماعدا شو مقدار دخی اخذ ایتمشدر Dans ce partage, dans
ce marché, il y a lésion d'outre moitié du juste prix بو مقاسمه‌ده
وبو بازارلقده قیمت صحیحه‌نك نصفی مرتبه‌سندن
زیاده ضرر وار در Outre ce que je viens de dire, il faut encore remarquer que... دیدیکم کلامدن ماعدا بوکا دخی

دقت اولنملو در که

Outre que... *A.* قطع النظر من ـ غیر ذلك *P.* جز از
آنکه *T.* بوندن بشقه ـ بوندن غیری || Outre qu'elle est
riche, elle est belle et sage بو خاتون مالدار اولدیغندن
غیری صاحبهٔ حسن وجمال ومالکهٔ عقل وکمالدر Outre que
votre père vous le commande, l'honneur vous y oblige پدرککك
امری اولدیغندن قطع النظر مقتضای عرض وشانك
دخی بونی ایجاب ایدر

Outre et par-dessus. *A.* فضلاً *P.* برتر *T.* فضله اولەرق ـ
آرتوق اولەرق || Outre et par-dessus ce qui lui avait été
donné, on lui a encore donné tant فلانه ویریلان مبلغدن
فضله اولەرق شو مقدار دخی ویرلدی On lui avait promis
cent pistoles, et on lui en a encore donné dix outre et par-dessus فلانه وعد اولنان معلوم المقدار مبلغدن فضله اولەرق
شو قدر دخی اعطا اولندی

OUTRE, adv. Au-delà *A.* متجاوزاً *P.* پیشتر *T.* اوته‌یه ـ
ایلرویه || Il n'alla pas plus outre آندن ـ آندن تجاوز ایتمدی
Malgré les défenses et les oppositions, ils n'ont
pas laissé de passer outre اوته وارمدی
دفعی حاوی ویریلان جوابلره
واعتراضلره باقمیوب ایلرویه کچدیلر La nuit qui survint
l'empêcha de passer outre حلول لیل اوته‌یه تجاوزینه مانع
اولمشدر ـ ایلرو وارمسنه Les juges ont passé outre à l'instruction de son procès حاکمکر دعواسنك ضبطی خصوصندن
صرف انظار ایله اوته‌یه کچوب آخر ماده‌یه مباشرت
ایتمشلر در

D'outre en outre. De part en part *A.* من الشطر الی
الشطر ـ من الطرف الی الطرف *P.* از یکسو تا بدیگر *T.*
بر طرفدن اول بر طرفه قدر || Un coup d'épée qui le perça d'outre en outre من شطر الی شطر نفوذ ایتمش ضربهٔ
سیف ـ بر طرفدن اول بر طرفنه قدر کچمش بر قلیج
ضربی

En outre. De plus, davantage *A.* زایداً *P.* افزونتر *T.* زیاده
اولەرق || Je lui ai donné tant, et en outre je l'ai nourri فلانه
شو قدر اقچه ویروب زیاده اولەرق کندوسنی دخی
ارزاق ایلدم

OUTRÉMENT. D'une manière outrée *A.* مفرطاً ـ فوق الحدّ
P. بیرون از اندازه *T.* آشوری || Il l'a battu outrément فلانی
فوق الحدّ ضرب ایلدی Il s'est fatigué outrément على وجه

افراط ایله یورلمشدر - الافراط دوچار صیّ وفتور اولمشدر

OUTREMER. Couleur bleue faite avec le lapis pulvérisé *A.* لاجوردی *T.* رنگ لاژورد *P.* لون لاجورد

OUTRE-MESURE. V. Mesure.

OUTRE-PASSER. Aller au-delà de... *A.* تجاوز *P.* بیرون گذاشتن *T.* کرتهیی آشورمق - آشورمق || Outre-passer les ordres qu'on a reçus حدود مأموریتنی تجاوز ایتمک Cet ambassadeur a outre-passé ses pouvoirs بو ایلچی حامل حدودینی تجاوز - اولدیغی رخصتک کرتهسنی آشوردی ایلدی

OUTRER. Accabler, surcharger de travail *A.* تحمیل - توقیط - درمانده کردن *P.* اثقال فوق الطاقة - الحمل ما لا یطاق زیاده *T.* تحمیل بار طاقت شکن کردن - فرو مانده کردن آغر یوک آلتنده بصدرمق - یورمق || C'est outrer des ouvriers, que de les faire travailler sans relâche عملهیی آرام ویرمکسزین ایشلتمک اوزرلرینه تحمیل بار طاقتشکن عملهیی بلا فاصله خدمتده قوشدرمق اوزرلرینه - ایتمکدر فوق الطاقه تحمیل بار ایتمکدر Il s'est outré à courir la poste منزلی چوق سورمکله نفسنه فوق الطاقه تحمیل ثقلت ایتمش اولدی Il faut travailler, mais il ne se faut pas outrer جدّ وسعی لازم ایسه دخی فوق الطاقه توقیط چالشمق لازمدر انجق نفسی - نفس ایتمک روا دکلدر درمانده قلمق جائز دکلدر

On dit, Outrer un cheval, pour dire, le pousser au-delà de ses forces *A.* اعیاء - تطلیح *P.* اکلال - فرو مانده کردن *T.* یورمق || Mener un cheval si loin au galop, c'est l'outrer آتی بو قدر مسافهٔ بعیدهیه سکردرک کوتورمک کلیاً اعیا ایتمکدر - پک یورمقدر

Outrer. Offenser quelqu'un avec excès, pousser à bout sa patience *A.* اضجار - املال فوق الحدّ - تکدیر فوق الحدّ خارج - بیرون از حدّ آزرده کردن *P.* ایبال فوق الغایة *T.* از اندازه آزرده دل کردن || اشوری انجتمک Vous l'avez tellement outré, qu'il ne vous le pardonnera jamais فلانی شول رتبهده املال وتکدیر ایلدک که سنی عفو ایتمک احتمالی یوقدر

Et excéder la juste mesure *A.* اخراج من حدّ الاعتدال - بیرون *P.* ایصال الی حدّ المبالغة - ایصال الی حدّ الافراط کرتهدن *T.* بحدّ مبالغه رسانیدن - از دائرهٔ اعتدال بردن

آشورمق - جیزکیدن جیقارمق || Les Stoïciens ont outré la morale حکمای رواقیون قواعد اخلاقی حدّ افراط ومبالغهیه ایصال ایتمشلر در Ces maximes sont bonnes, mais il ne faut pas les outrer بو قاعدهلر واقعا صوابه مقارندر انجق حدّ اعتدالدن اخراجلری روا دکلدر C'est un homme qui outre tout هر شیئی حدّ اعتدالدن اخراج ایدر بر آدمدر Il ne faut jamais outrer هیچ بر وقتده حدّ اعتدالدن جیقمق اعتدال کرتهسنی آشورمق روا دکلدر - جائز دکلدر

Outré. *A.* منکسر الطاقة - متثاقل - موقوط *P.* درمانده - فرومانده *T.* یوک آلتنده بصلمش - یورلمش

On dit, Être outré de douleur, de dépit, de colère, etc. فرط الم واندوهدن وغلبهٔ کینه وعدواندن وشدّت عنف فرو مانده اولمق - وغضبدن موقوط الحال اولمق

Et qu'un homme est outré, pour dire, qu'en toutes choses il passe les limites de la raison افراط طرفنه میّال بر آدمدر

OUVERTEMENT. Hautement, sans déguisement *A.* ظاهراً - علناً *P.* آشکاره - آچیقدن آچیغه || Il s'est déclaré ouvertement pour moi بنم طرفمدارم اولدیغینی علناً بیان ایلدی Il m'a déclaré ouvertement tout ce qu'il pense فکرینی بکا آشکاره علناً وظاهراً بکا بیان ایتمشدر - کشف وبیان ایلدی

OUVERTURE. Trou, fente *A.* خرق pl. خروق - فرجه pl. فرج *P.* رخنه - شکاف *T.* یاریق - کدک - آچیقلق || Grande ouverture خرق واسع - فرجهٔ عظیمه large ایری یاریق - کیکیش یاریق Il y a une grande ouverture à la muraille دیوارده بر رخنهٔ عظیمه وار در

Et l'action par laquelle on ouvre *A.* فتح *P.* گشایش *T.* آچلمه - آچلش || L'ouverture des portes فتح ابواب - قپولرک آچلمهسی d'un coffre صندیغک فتحی d'un fossé خندغک آچلمهسی de la tranchée صچان یولینک آچلمهسی d'une dépêche, d'un testament مکتوبک ووصیّتنامهنک فتحی

L'ouverture de la veine *A.* شقّ العرق *P.* شکاف رک *T.* طمرک یاریغی L'ouverture d'un corps *A.* کشف البدن *P.* گشاد تن *T.* کودهنک آچلمهسی

Il signifie figur., le commencement de certaines choses *A.* فاتحه - انفتاح - بدایت *P.* سرآغاز *T.* باشلنغج - باشلمه || L'ouverture du concile مجلس رهبانک انفتاحی de l'assemblée فاتحهٔ جمعیّت de la campagne فاتحهٔ سفر صیفی Le discours d'ouverture فاتحهٔ مجلسده تفوّه اولنان نطق

On dit, Faire l'ouverture d'un avis, pour dire, proposer un
avis *A.* عرض الرّاى - بسط الرّاى *P.* رأى در ميان كردن
T. بر رأى بيان ايتمك Et dans le même sens, Faire l'ou-
verture d'un expédient ايراد تدبير - عرض تدبير ايتمك

On dit aussi au pluriel, Faire des ouvertures, en parlant des
premières propositions relatives à une affaire, à une négociation
A. عرض الفواتح - عرض المقدّمات *T.* ايلك تكليفلرى
عرض فواتح || Faire des ouvertures de paix عرض ايتمك
صلح ايتمك C'est lui qui m'a fait les premières ouvertures
de ce mariage بوامر نكاحه دائر بكا عرض مقدّمات ايدن
عرض اولنان ايلك فلاندر Se prêter à des ouvertures
تكليفلرى سمع قبول ايله اصغا ايتمك Se refuser.
فلان ماده‌يه دائر عرض اولنان فواتح ومقدّماتى قبولدن
استنكاف ايتمك

Il se prend aussi pour Occasion *A.* وسيلة pl. وسايل *P.*
سررشته *T.* طوتامق || Je vous servirai, si je trouve quelque
ouverture à parler de votre affaire مصلحتكه دائر سوق كلامه
بر وسيله بوله‌جق اولور ايسه‌م خدمتكه سعى ايده‌جكم
دركار در

On dit, Ouverture de coeur, pour dire, franchise *A.* كشف
البال - القلب *P.* كشف درون *T.* يورك آچلمه‌سى
|| Il m'a parlé avec une grande ouverture de coeur بكا كماليله
كشف درون ايده‌رك افادهٔ حال ايلدى - On dit à quel-
qu'un, Faire des ouvertures inutiles, indiscrètes, pour dire,
faire des confidences inutiles - بلا موجب كشف درون ايتمك
بيهوده عرض محرميّت - بيهوده كشف ما في البال ايتمك
ايتمك

On dit aussi, Ouverture d'esprit, pour dire, facilité de com-
prendre *A.* فتاحة الذهن *P.* گشايش ذهن *T.* ذهن آچيقلغى
|| Il n'a aucune ouverture d'espsit اصلاً وقطعاً فتاحت ذهنى
يوقدر Il a beaucoup d'ouverture d'esprit pous les mathématiques
علوم رياضيّه‌ده فتاحت ذهنى وار در

OUVRABLE. On appelle Jours ouvrables, les jours dans les
quels il est permis de travailler *A.* يوم الشغل pl. ايّام الشغل
P. روز كار *T.* ايش كونى - خدمت كونى

OUVRAGE. Le résultat du travail d'un ouvrier *A.* صنع -
مصنوع pl. مصنوعات *P.* دستكار - كار - دست رنج *T.* ال
ايش - ايشى || Grand ouvrage صنع كبير bel صنع احسن
طوغرامه‌جى merveilleux كار حيرتفزا Ouvrage de menuiserie
ايشى Faire un ouvrage تصنيع ايتمك - بر شئ - بر ايش
ايشلمك entreprendre ايتمك مباشرت ايشه بر كونه ache-
ver, finir اتمام وتكميل ايتمك بر ايشى L'univers, le ciel
est l'ouvrage de Dieu عالم صنع ربّانيدر - سما مصنوع يد
قدرت لم يزليدر La cire, le miel est l'ouvrage des abeilles
شمع وعسل صنع نحلدر

Et le travail que l'on emploie à faire un ouvrage *A.* عمل -
عملت *P.* كار *T.* ايش || Il y a de l'ouvrage à ce vase بو
ظرفده چوق كار وعمل وار در Il y a de l'ouvrage pour plus d'un
an بر سنه‌لكدن زياده ايش وار در Ce qu'on en dois priser
le plus, c'est l'ouvrage بونبى زياده قيمتدار ايدن ايشيدر
C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

Il se dit aussi des productions de l'esprit *A.* تأليف pl.
تأليفات - تصنيف pl. تصنيفات || Cet auteur va donner ses
ouvrages au public بو مؤلّف تصنيفاتنى نشر واشاعه ايتمكده
در Ouvrages postumes مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايدن
تأليفات

On appelle Ouvrage, en termes de fortification, toutes sortes
de travaux avancés au-dehors d'une place *A.* تحصينات
خارجيّة - خارجيّة استحكامات *P.* متربهاى بيرونبى *T.*
چفته بوينوز طابيه || Ouvrage à corne ديش طابيه - ديش مترسلر

OUVRANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À porte
ouvrante, pour dire, au temps que l'on ouvre la porte d'une
ville *A.* لدى الانفتاح الباب *P.* در گشادن بدم *T.* قپو
آچيلور ايكن

On dit aussi, À jour ouvrant, pous dire, dès que le jour com-
mence à paraître *A.* لدى الانفلاق - لدى الانفجار الصبح
الفجر - لدى الانكشاف الصبح *P.* سپيده دم *T.* صباح
صباح يرى آچيلور ايمن - سوكيلور ايكن

OUVRER. Travailler *A.* عمل *P.* بكار ورزش - كار كردن
نمودن *T.* ايشلمك

Ouvré. *A.* معمول *P.* بكار آمده *T.* ايشلنمش || Du fer, du
cuivre ouvré حديد ونحاس معمول - دمور وباقر ايشلنمش

OUVRIER. Celui qui travaille de la main *A.* عامل pl. عملة
P. رنجبر - كار كن *T.* ايشجى - ايشليجى || Habile ouvrier
عامل ماهر - ايشجى استاد Ouvrier en soie حامل ثياب
حريريّه - ايپك ايشى يپان Il y a tant d'ouvriers qui tra-

vaillent à ce bâtiment بو بناده شو قدر عمله ایشلر Payer les ouvriers عمله‌نك اجرتنی ادا ایتمك

On dit, qu'une chose est du bon ouvrier, pour dire, qu'elle est faite par l'ouvrier qui a le plus de réputation استاد ایشیدر استاد الندن چیقمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connait l'ouvrier مصنع صنعندن مصنع مصنوعندن بللو اولور - بللو اولور

Il se dit figur. de ceux qui font des ouvrages d'esprit *A.* مصنف pl. مصنفین - مؤلف pl. مؤلفین *P.* تالیفساز *T.* تالیف یپان || Je ne sais de qui sont ces vers-là, mais ils sont d'un bon ouvrier بو ابیات کیمك اولدیغی معلوم دکل انجق مصنفلری استاد اولدیغی بللو در

OUVRIER, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase: Jour ouvrier. V. Ouvrable.

OUVRIR. Faire que ce qui était fermé ne le soit plus *A.* فتح - تفتیح *P.* گشادن - وا کردن - باز کردن *T.* آچمق || Ouvrir une porte, un coffre, une fenêtre, une chambre قپویی وصندیغی وپنجره‌یی واوطه‌یی فتح وگشاد ایتمك une lettre مکتوبی فتح ایتمك un chemin فتح طریق - یول آچمق - ایتمك - Ouvrir une boutique, c'est commencer à tenir boutique *A.* فتح الدکان *P.* دکان گشادن *T.* دکان آچمق - Ouvrir une forêt, c'est y pratiquer des routes اورمانده یول آچمق - ایچنده فتح طریق ایتمك - On dit aussi, Ouvrir la tranchée صیچان یولنی آچمق Ouvrir la terre pour faire un fossé خندق یاپمق ایچون یری آچمق Ouvrir une mine معدن آچمق une carrière بر طاش معدنی آچمق

Ouvrir l'accès à quelque chose, c'est faciliter les moyens d'y arriver تسهیل اسباب وصول - فتح طریق وصول ایتمك - تسهیل اسباب حصول ایتمك - ایتمك - Ouvrir un pays, c'est faciliter les moyens de s'en emparer فتح طریق ضبط - تسهیل اسباب فتح وتسخیر - وتسخیر ایتمك || Cette conquête nous ouvrit la Flandre entière بو غزا فلاندره ایالتنك فتح وتسخیری اسبابنی تسهیله وسیله اولمشدر

On dit figur. Ouvrir la porte aux désordres, aux abus, pour dire, donner occasion aux abus, aux désordres باب اختلالی اختلاله گشاد - فتح باب فسادات ایتمك - فتح ایتمك حلول فساداته گشاد - اختلال قپوسنی آچمق - ویرمك - فسادات قپوسنی آچمق - ویرمك - Et ouvrir l'esprit, pour dire, rendre capable de mieux connaître, de mieux penser *A.* تفتیح الذهن *P.* ذهن گشادن *T.* ذهنی آچمق || Deux ou trois ans d'étude lui ont ouvert l'esprit ایکی اوچ سنه مطالعهٔ کتبه اشتغالی تفتیح ذهننه وسیله اولمشدر

On dit, Ouvrir les portes, les mers, les chemins, pour dire, les rendre libres لیمانلری ودریایی ویوللری عوایق ومزاحماتدن بری قلمق

Et qu'un remède ouvre le ventre, pour dire, qu'il le lâche *A.* تطلیق البطن - تلیین البطن *P.* نرم ساختن شکمرا *T.* قارنی یومشتمق || Ce remède lui a ouvert le ventre بو علاج تلیین بطننه باعث اولمشدر

Et qu'un mets ouvre l'appétit *A.* تحریک الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتهایی آچمق

On dit, Ouvrir les bras, pour dire, les étendre *A.* مدّ الساعد *P.* بازو بدرازی کشیدن *T.* قوللری آچمق - Et figur. Ouvrir les bras à quelqu'un, pour dire, l'accueillir avec empressement قوجاقلری آچوب بر کمسنه‌یی مشتاقانه تلقّی بالقبول ایتمك

Et ouvrir les jambes *A.* تفلیج الرجلین *P.* پایها از هم جدا کردن *T.* آیشی آیرمق

On dit figur., qu'un homme n'ose ouvrir la bouche, pour dire, qu'il n'ose parler آغزینی آچمغه - شقّ شفه‌یه جسارت ایده‌مز - Et qu'il commence à ouvrir les yeux, pour dire, qu'il commence à voir la chose telle qu'elle est بصر - فتح عین انتباه ایلدی کوزینی آچمغه باشلدی - بصیرتندن رفع پردهٔ غفلت ایلدی - Et qu'on a ouvert les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, qu'on lui a fait voir la chose telle qu'elle est اول بابده فلانك دیدهٔ بصیرتنی بیدار ایلدیلر - فلانی ایقاظ ایلدیلر کوزینی آچدردیلر

On dit, Ouvrir son coeur à quelqu'un, pour dire, lui confier ses plus secrets sentimens بر کمسنه‌یه کشف سریرهٔ قلب کشف بطانهٔ ضمیر - کشف ما فی البال ایتمك - ایتمك یورکنی آچمق - کشف درون ایتمك - ایتمك

Ouvrir. Fendre, faire une incision *A.* تشقیق - شقّ *P.* شکاف زدن - شکافتن *T.* یارمق || Ouvrir la veine شقّ عرق ایتمك - طمری یارمق - طمری آچمق

Ouvrir un corps mort, Ouvrir la tête *A.* کشف البدن - ...

کشف الرأس .P سررا گشادن - تنرا گشادن .T کوده‌یی
کوده‌یی وباشی یاروب آچمق - آچمق

Ouvrir un abcès .A ابسار الورم .P آماسرا شکافتن .T
یاروب آچمق - ورمی آچمق - ورمی دشمک

On dit en termes de maréchalerie, Ouvrir les talons d'un cheval, pour dire, lui percer le pied .A نقب .P سوراخ زدن .T دلمک || Il faut ouvrir les talons à plat آتنک
آیاق اوکچه‌لرینی یصّی دلیک ایله دلمک اقتضا ایدر

Ouvrir, au figuré. Commencer .A افتتاح - استفتاح - بداء -
شروع .P آغاز کردن .T باشلمق || Ouvrir la campagne par un siége, par une bataille برقلعه‌نک محاصره‌سیله ویاخود
بر مقابله ایله سفره استفتاح ایتمک Ouvrir les États
ملت مجلسنک بداء وافتتاحنه مبادرت ایتمک Ouvrir la dispute مباحثه‌یه شروع ایتمک

On dit, Ouvrir un avis, pour dire, être le premier à proposer un avis .A ایراد الرأی - بسط الرأی - مبادرت الی
الرأی .P رأی در میان کردن .T رأی ایتمک || Ce fut un conseiller qui ouvrit cet avis بو رأیی ایراد ایدن فلان
بو Ce juge ouvrait toujours les avis les plus rigoureux ایدی
قاضی دائما شدّتی متضمّن رأیلر ایراد ایدر ایدی Quand cet avis fut ouvert, tout le monde s'y rangea بو رأی در
بو رأیه مبادرت - میان اولندقده کافّهٔ ناس موافقت ایتمشدر
اولندقده جملهٔ ناس تبعیّت ایلدی

S'ouvrir. .A انفتاح - انشقاق - انکشاف .P وا شدن -
شکافته شدن .T اچلمق - یارلمق || Cette porte ne s'ouvre pas aisément بو قپو عسیر الانفتاحدر - کوج آچیلور Les tombeaux s'ouvrirent à la mort de Notre-Seigneur حضرت عیسی
افندمزک ارتحالنده مزارلر منفتح اولمشدر La terre s'ouvrit pour engloutir Coré فلانی بلع ایچون ارض منشق
اولمشدر La mer Rouge s'ouvrit pour laisser passer les Israélites بحر
قلزم ابنای اسرائیلک عبورینی تسهیل ایچون منشق
اولمشدر Les fleurs s'ouvrent au soleil ازهار کونشده یارلمشدر - اولمشدر
آچیلور

On dit figur. S'ouvrir à quelqu'un, pour dire, lui déclarer ce qu'on pense sur quelque chose .A کشف ما فی الصدر -
کشف ما فی الضمیر .P کشف راز کردن .T سرّ آچمق ||
Il ne s'était jamais ouvert de cela à personne بو بابده هیچ
بر کمسنه‌یه کشف ما فی الضمیر ایتمش دکلدر Il faut que
je m'ouvre à vous سکا کشف راز ایتمک لازم کلدی Il est bien dissimulé, il ne s'ouvrira pas بغایت ریاکار برآدم اولدیغندن
کشف ما فی الضمیر ایتمک احتمالی یوقدر

On dit, S'ouvrir un passage, pour dire, se faire passage
فرجه‌یاب مرور اولمق

Ouvert. .A مفتوح - منفتح .P گشاده - وا شده - بازکرده
.T آچیق - آچلمش .A مکشوف || Porte ouverte باب مفتوح -
بولیمان آچیق قپو Ce port est ouvert à tous les étrangers
بالجمله اجنبی کمیلرینه اچیقدر la porte de cette maison est ouverte à tous les honnêtes gens اهل عرض اولنلره قپوسی
آچیق بر قوناقدر Parler à coeur ouvert کشف درون ایله
قوجاغنی اچه‌رق تلقی سویلمک Recevoir à bras ouverts
ایتمک C'est un homme ouvert .A مکشوف البال - مکشوف
الباطن .P گشاده دل .T یورکی آچیق

On appelle en termes de commerce, Compte ouvert, celui qui n'est point arrêté .T قپانمامش دفتر

On dit, qu'un pays est ouvert, pour dire, qu'il n'y ni montagnes, ni rivières, ni places fortes qui empêchent d'y entrer .A
مملکت مکشوفة الاطراف - مملکت بارزة - ارض جهرا
.P زمین گشاده .T آچیق مملکت - دوبدوز مملکت

Et qu'une ville est ouverte, pour dire, qu'elle n'est point fortifiée .A عاری من الاستحکام .P بی اثر استحکام .T
استحکامسز

Et qu'une succession est ouverte à quelqu'un, au profit de quelqu'un فلان کمسنه‌یه میراث ظهود ایتدی

On dit, Guerre ouverte, pour dire, guerre déclarée اعلان
اولنمش سفر - Et à force ouverte, pour dire, les armes à la main سلاح الده - آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک
اوله‌رق || Il est entré à force ouverte dans le pays ennemi
آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک دشمن مملکتنه
پایگذار دخول اولمشدر

OVALE. Qui est de la figure d'un oeuf .A بیضاویّ - بیضاویّ
الشکل .P بیضه گونه .T بیضه || Un trou ovale بر ثقب
بیضاوی

OVIPARE. Il se dit des animaux qui se reproduisent par des oeufs .A متولّد من البیض .P خایه زاد .T یمورطه‌دن حاصل
اولان || Il y a des poissons qui sont ovipares بعض بالق
وار در که یمورطه‌دن حاصل اولور

OXYCRAT. Mélange d'eau et de vinaigre *A.* ماء مخلل *P.* آب سركه‌لو صو *T.* سرگا دار

OXYGONE. T. de Géom. Il se dit d'un triangle qui a tous ses angles aigus *A.* حادّ الزوايا || Triangle oxygone شكل مثلث حادّ الزوايا

OXYMEL. Liqueur faite de miel et de vinaigre *P.* سركنگبين *T.* سركنجبين

OXYSACCHARUM. Mélange de sucre et de vinaigre, dont il résulte une sorte de sirop *A.* خل مسكر *P.* سرگاى شكرناك *T.* سركه سيروبى

OZÈNE. Ulcère putride du nez, qui exhale une odeur infecte *A.* خشم الانف ـ قرحة الخيشوم

FIN DU SECOND VOLUME.

Pour ne pas séparer en deux la lettre P, qui est très-longue, il a fallu finir ici ce volume.

ERRATA DU II VOLUME.

سطرستون صحیفه Page. Colon. Ligne	تصحیحات Lisez	غلطات Errata
F		
39 — 1 — 16	افحام et dans les exemples	افخام
40 2 15	ملبس	تلبس
52 — 2 — 7	اکیربجی	اکیربجی
53 — 1 — 11	ایپک	اییک
62 — 2 — 31	نخامة	تخامة
75 — 2 — 34	سطوت	سطوب
99 — 1 — 19	هفافة	هفافة
G		
139 — 1 — 33	آغرشغی	آغرشعی
145 — 2 — 29	فندیرة	صدیره
156 - 1 - 26-36	مبتلاء النقرس - نقرس .A	متبلاء النقریس - نقریس .A
158 — 1 — 21	صاجع	صاجع
168 — 1 — 13	ملقح	ملقج
169 — 2 — 16	وزغ	وزع
175 — 2 — 1	اخلاق	اخلاط
H		
182 — 1 — 18	شایسته	شایشته
191 — 1 — 13	شایستگی	شایشتگی
195 — 2 — 4	یوفاری	قاری
214 — 2 — 6	وناموس	ناموس
217 — 1 — 14	ورسوایی	وسوایی
224 — 1 — 36	عقل انسان	انسان عقل
230 — 2 — 16	ذات	ذاة
I		
237 — 1 — 3	اماجد	امامجد
244 — 1 — 29	رتابئدنک	رتابئدندنک
259 — 1 — 36	plage	plager
292 — 2 — 4	ملتمساتده	ملتماستده
299 — 1 — 16	آسمانی	آبسمانی
300 — 1 — 8	حماقتی	قباحتی
333 — 1 — 9	طوقنلمز	طوقنمق
J		
358 — 2 — 38	بضاعة	ضاعة
L		
371 — 1 — 8	عافیتده	عافیتده
385 — 2 — 33	et signifie, frivole	frivole. et signifie
400 — 1 — 35	بیباکانه	باکانه
403 — 2 — 17	dit	se dit
408 — 1 — 26	اولدقلرین	اولدقرین
412 — 1 — 6	صمغ	سمغ
412 — 1 — 38	چکشمه	چکسمه
416 — 2 — 17	آنا بنا .T	آنا بنا .P
M		
441 — 1 — 30	در	دکلدر
449 — 2 — 37	راضع	ضریع
482 — 2 — 19	ایچنه	ایچنده
495 — 1 — 25	جدة	جدة
505 — 1 — 14	couvercle	couvert
512 — 2 — 1	ممتد	ممتعد
519 — 1 — 12	نفور	نفوز
549 — 1 - 3-4	از سر شمع فتیله	شمع از سرفتیله
549 — 1 — 15	منقط	منقط
554 — 2 — 19	سلاست لسانی	بین الناس رواجی
555 — 2 — 21	entendait	attendait
558 — 2 — 31	چاره سنه	چاره سه
562 — 1 — 11	مهزئة	المهزئة
N		
594 — 1 — 36	بقولک	لحومک
596 — 1 — 19	بیبهره	بیبهره
597 — 1 — 26	il y	il n'y
O		
629 — 1 — 33	ondoie ment	ondoue meit
637 — 2 — 29	اولمش	اولنمش
638 — 2 — 37	مستمره سی	مسمره سی
645 — 2 — 22	Marseille	Marceille
650 — 1-33-34	رزقنی - رزقدن	زرقنی - زرقدن

